

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

SULTÂN I. MAHMÛD RÛZNÂMELERİ
(1730-1754)
(İNCELEME VE ÇEVİRİYAZI METİN)

SELMAN SOYDEMİR
2502080357

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. FİKRET SARICAOĞLU

İSTANBUL 2022

ÖZ

Sultân I. Mahmûd Rûznâmeleri (1730-1754)

(İnceleme ve Çeviriyazı Metin)

Selman Soydemir

Osmanlı sarayında sır kâtibi adı verilen Enderun mensubu görevlilerce tutulan padişah günlüklerine “rûznâme” denilmektedir. Bu günlüklerde padişahın şehir içi-şehir dışı gezileri, devlet adamlarıyla görüşmeleri, bazılarında uzun süre kaldığı saray, yalı ve köşklerdeki faaliyetleri, Cuma selâmlıkları, bayram kutlamaları, divan toplantıları, mevlid alayları, yaşanan yangın, deprem, sel gibi âfetler vs. padişah merkezli olarak anlatılmaktadır. Başka bir ifadeyle bu eserlerde padişahın her gün ne yaptığı bütün canlılığıyla kaydedilmiştir.

Bu çalışma, 24. Osmanlı padişahı olan Sultan I. Mahmud'un (1730-1754) yirmi dört yıllık saltanatının yaklaşık yirmi yılını (1730-1731, 1734, 1735-1738, 1740-1750, 1752-1754 tarihleri arası) gün gün kayıt altına alan, yedi farklı sır kâtibi tarafından kaleme alınan ve her biri farklı kütüphanelerde bulunan rûznâmelerin takriben 500 varak hacmindeki çeviriyazı metinlerini ihtiva etmektedir.

Üç bölümden oluşan tez çalışmasının birinci bölümünde, tarihî kökenlerinden başlanarak sır kâtipliği müessesesi ve bir tarih kaynağı olarak padişah günlükleri olan rûznâmeler incelenmiştir. İkinci bölümde, Sultan I. Mahmud'un rûznâme tutan yedi sır kâtibinin hayatları tespit edilip ortaya çıkarılmış ve tuttıkları rûznâmelerin nüsha, muhteva, dil-üslup özellikleri ve tesirleri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise rûznâmelerin çeviriyazı metinlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Sultan I. Mahmud, rûznâmeler, sır kâtibleri, Osmanlı Sarayı, Enderûn-ı Hümâyûn

ABSTRACT

Ruzname's of Sultan Mahmud I (1730-1754)

(Analysis and Text)

Selman Soydemir

The sultan's diaries written by Enderun officers, who were called sır kâtibi in the Ottoman palace, are named “rûznâme”. In these diaries, the sultan's trips in and out of the city, meetings with statesmen, his activities in the palaces, mansions and waterside mansions, where he stayed for a long time, Friday public processions, holiday (eid) celebrations, divan meetings, mawlid ceremonies, disasters such as fire, earthquake, flood, etc. are described by taking the sultan to the center. In other words, in these works, what the sultan did every day was recorded with all its vitality.

This study contains the texts of the rûznâmes that recorded about twenty years (between 1730-1731, 1734, 1735-1738, 1740-1750, 1752-1754) of the twenty-four-year reign of Sultan Mahmud I (1730-1754), the 24th Ottoman Sultan, day by day, written by seven different private secretaries/historians/authors, each of which are in different libraries and have a volume of approximately 500 leaves.

In the first part of the thesis, which consists of three parts, starting from its historical origins, the institution of private secretariat (sır kâtipliği) and the sultan's diaries (rûznâmeler) as a source of history were examined. In the second part, the lives of seven private secretaries of Sultan Mahmud I who kept rûznâme were identified and revealed, and the copy, content, language-style features and effects of the rûznâmes they wrote were discussed. In the third part, the transliterated texts of the rûznâmes are given.

Keywords: Ottoman Empire, Sultan Mahmud I, sultan's diaries, private secretaries, Ottoman Palace, Ottoman Palace School

ÖNSÖZ

Sultan I. Mahmud Osmanlı padişahlarının en önemlileri arasındadır. Karlofça (1699) ve Pasarofça Antlaşmaları (1718) neticesinde Avusturya karşısında kaybedilen prestij ve itibar onun devrinde geri kazanılmaya çalışılmış, Belgrad gibi önemli bir stratejik mevki istirdâd olunmuştur (1739). Avrupa'da baş gösteren Veraset Savaşları'nda (1740-1748) zor durumda kalan ve sıkıntılı zamanlar yaşayan Avusturya İmparatorluğu'na karşı bir fırsatçılık siyaseti takip etmeyerek tarafsız kalan ve bu hareketiyle bütün dünyaca takdir edilen bu padişahın saltanat zamanı, Osmanlıların son parlak devirlerinden sayılır.

Sultan I. Mahmud, hükümdarlığı sırasında giriştiği, bütün Osmanlı topraklarını kapsayan imar faaliyetleriyle de bilinir. Büyük selefleri gibi muazzam bir cami inşasına girişmişse de bittiğini görememiştir. Birçok kütüphaneler kurdurarak ilim ve kültürün yayılması için gayret gösteren bu padişahın devri, Osmanlı tarih yazıcılığı noktasından ise ayrı bir öneme sahiptir. Bu önemin en esaslı göstergelerinden biri, bu devirle birlikte, Osmanlı sarayında padişahın husûsî kâtipliği vazifesini yürüten ve sır kâtibi adı verilen Hasoda mensubu görevlilerce, padişahın günlük faaliyetlerinin gün gün kayıt altına alındığı “rûznâme” ismi verilen eserlerin ortaya çıkmasıdır. Sultan I. Mahmud devrinde tespit edilen, yedi farklı sır kâtibi tarafından tutulmuş sekiz adet rûznâme bulunmaktadır.

Genel olarak rûznâmeler üzerine daha önceden muhtelif çalışmalar yapılmış olmakla birlikte bunların mahiyeti, kaynak değeri ve kıymetiyle rûzmerre denilen saray dışında tutulan günlüklerden farklı eserler olup olmadıkları gibi hususlar yeterince anlaşılabilmiş değildir. Kıymetli hocam Prof. Dr. Fikret Sarıcaoğlu'nun rûznâme başlıklı ansiklopedi maddesinin, sır kâtipleri günlükleri üzerindeki ilk ciddi ve etraflı çalışma olduğu tebellür etmiştir. Madde sınırları çerçevesinde müellif, tespit ettiği birçok yeni rûznâme ve sır kâtibiyle mevcut literatürü zenginleştirmiş, rûznâmelerin tarih kaynağı olarak değerlerinin anlaşılmasına çalışmıştır.

Sultan I. Mahmud günlükleri ilk defa bu çalışmada tam metinler olarak Osmanlı tarih araştırmacılarının istifadesine sunulmaktadır. Bu metinleri kaleme alan sır kâtiplerinin isim ve cisimleri hakkındaki bilgiler de ilktir. Doktora tezimizde tayin

ve tesbit edildiği üzere Sultan I. Mahmud'un rûznâmeleri ve sır kâtipleri üzerinde çalışılmış ve mümkün mertebe ulaşılan son bilgilere yer verilmiştir.

Rûznâmeler, hadiseleri Bâbîâli ve Sadâret merkezli olarak kaydeden vakanüvis tarihlerine yani vekayinamelere nispetle olayları Osmanlı sarayı ve padişah merkezli olarak nakletmeleri itibarıyla farklı bir kaynak serisi teşkil etmektedirler. Dolayısıyla bu eserlerin de aynı vakanüvis tarihlerinde olduğu gibi incelenerek üzerlerinde çalışmalar yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Biz de bu düşüncelerden hareketle ve hocamızın tensibiyle Sultan I. Mahmud döneminin rûznâmelerini ve sır kâtiplerini çalışma konusu olarak belirledik.

Sultan I. Mahmud rûznâmelerinin her biri yurtiçi ve yurtdışında farklı kütüphane ve arşivlere dağılmış durumda olduğundan öncelikle bunların tespit ve temini ile meşgul olunmuştur. Nüsha görüntüleri temin edilen rûznâmelerin sırasıyla çeviriyazıları yapılmıştır. Üzerinde çalıştığımız rûznâmeler sekiz adettir ve bunlar birbirinden tamamen ayrı ve müstakil eserlerdir. Her bir eserin müellifi durumunda olan sır kâtipleri de farklıdır. Sır kâtiplerimizden biri, iki farklı rûznâme tutmuştur. Toplamda rûznâme kaleme alan sır kâtibi sayısı ise yedidir. İfade etmeye çalıştığımız nokta, rûznâmelerin inceleme-değerlendirmesi yapılırken mutad edisyon kritik yapılan eserlerden bambaşka bir yapıyla karşı karşıya olduğumuzdur. Bir müellif, bir eser ve onun muhtelif nüshaları yerine karşımızda yedi müellif/sır kâtibi, sekiz eser ve -biri hariç- tek nüshalar bulunmaktadır. Ve bunlar öyle tek nüshalardır ki tek nüsha olmanın bütün güçlüklerini de beraberinde taşımaktadırlar.

Tezin inceleme kısmında en fazla üzerinde durulan, meşgul olunan ve zaman alan mesele ise, daha önce hayatları hakkında bilinenler birkaç satırdan ibaret olan mevzubahis yedi sır kâtibinin kimliklerinin tespit edilip ortaya çıkarılması ve biyografilerinin etraflıca yazılması olmuştur. Osmanlı Arşivi'nde Sultan I. Mahmud'un sır kâtipleriyle ilgili belgelere daha ziyade Ali Emiri ve Cevdet tasniflerinde ulaşılmıştır. Bulunan belgeler her ne kadar sayıca az ise de kitabî kaynaklarda erişilen bilgilerin teyit edilip desteklenmesi açısından önem arz etmektedir. Arşivdeki araştırmalarımızın ağırlık noktasını ise Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nden Osmanlı Arşivi'ne intikal eden defter serileri teşkil etmiştir (TSMA.d). Bu arşivin Osmanlı Arşivi'ne intikal etmesi, son yıllarda yapılan birçok çalışmanın da şahitlik ettiği üzere tarihçilerin adeta önünü açmıştır denebilir. Yıllarca kapalı

tutulan, araştırmacılarından -tabiri caizse- “esirgenen” bu defter ve belgeleri kullanarak yaptığımız araştırmalar neticesinde sır kâtiplerinin daha çok Enderun'daki hayatlarıyla ilgili çok önemli bilgilere ulaşılmıştır.

Tez, giriş kısmı ile üç bölümden oluşmaktadır Giriş kısmında I. Mahmud devrinin ana hatlarıyla ve oldukça kısa tutularak genel bir panoraması verilmeye çalışılmıştır. Birinci bölümde ilk olarak tarihî kökenlerinden başlanarak sır kâtipliği müessesesi ele alınmıştır. Önceki İslam devletlerinde sır kâtibi adıyla hizmet veren görevliler hakkında bilgi verildikten sonra asıl mevzuya geçilmiştir. Enderun-ı Hümayun'da Hasoda ricalinden olup padişahın hususi kâtipliği görevinde bulunan ve “kâtibü's-sırr-ı sultânî” de denilen memurun kimliği sadedinde isim ve unvanları, konum ve rütbesi, maaş ve gelirleri, odası ve kıyafeti, padişah yazışmalarını takipten rûznâme tutmaya ve hafız-ı kütüplükten arşivciliğe kadar yürüttüğü görevleri, tayin terfi ve çerağ durumlarıyla maiyeti gibi mevzular tüm teferruatıyla incelenmiştir. Bu bölümde ikinci olarak sır kâtiplerinin eserleri olan rûznâmeler ele alınmıştır. Rûznâme kelimesinin Farsça, Arapça ve Osmanlı Türkçesinde ifade ettiğı manalar yanında bir tarih terimi olarak nerelerde kullanıldığı üzerinde durulduktan sonra padişah günlükleri olan rûznâmelerin mahiyeti, nasıl ortaya çıktığı, dil-anlatım hususiyetleri ve muhteva olarak neden bahsettikleri irdelenmiştir. Burada son olarak tespit edilen padişah rûznâmelerinin listesi verilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölüm tamamen Sultan I. Mahmud'un rûznâmelerine ayrılarak bu padişahın rûznâme tutan yedi sır kâtibinin her birinin hayatı, rûznâmesinin nüshası, muhtevası, dil ve anlatım özellikleri ve tesirleri ele alınmıştır. Burada özellikle bu ruznameleri tutan sır kâtiplerinin hayatları geniş bir şekilde incelenmiş, kimlikleri üzerindeki sır perdesi aralanmış, hayatları hakkında bilinenler daha önce birkaç satırdan ibaret olan veya hiç bilinmeyen bu kişilerin tafsilatlı hayat hikayeleri ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca mevcut hatalı bilgiler de tashih edilmiştir. Sır kâtiplerinin Enderun'a girişleri, mensup oldukları odalar ve buralardaki vazifeleri, Hasoda'ya geçişleri, sır kâtipliği görevine tayinleri, görevi kaç yıl sürdürdükleri, sır kâtipliği sonrası bulundukları memuriyetler, saraydan çıkmaları, devlet kademelerindeki diğerk vazifeleri ve hayatlarının bundan sonraki dönemi, arşiv ve kütüphanelerde yapılan uzun soluklu ve yorucu bir çalışma sonunda tespit edilerek ortaya konulmuştur. Rûznâmelerin muhtevası incelenirken teferruatlı malumat verilerek devrin

kaynaklarıyla yeri geldikçe mukayese yapıldığı gibi, yer yer muasır kaynaklarda geçmeyen hadiseler üzerinde de durulmuştur. Tesirleri bahsinde ise rûznâmeleri kaynak olarak kullanan devrin çağdaş eserleri tespit edilerek metin karşılaştırmaları yapılmıştır.

Tezimizin üçüncü bölümü ise rûznâmelerin metinlerine tahsis edilmiştir. Rûznâmelerden yalnızca *Mustafa Bey Rûznâmesi*'nin iki nüshası bulunmaktadır. Bu iki nüshadan biri müellif nüshası olan Revan nüshası, diğeri ise son zamanlarda tespit edilen Belgrad nüshasıdır. Ancak Belgrad nüshası oldukça zayıf ve yazım hatalarıyla dolu bir nüsha olduğundan, nüsha karşılaştırması için uygun görülmemiştir. Bununla beraber bu nüshadan yeri geldikçe istifade edilmiştir. Bir kısmı müsvedde halinde ve tamamı tek nüsha olan diğer rûznâmelerin de kronolojik olarak sırasıyla metinleri derç edilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkması çok uzun ve meşakkatli bir sürecin sonunda mümkün oldu. Birçok kişi doğrudan veya dolaylı olarak çalışmaya destek verdi ve katkıda bulundu. En başta, konunun belirlenmesinden yazma nüshaların teminine kadar bu çalışmanın hemen her aşamasında bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım, yardım ve teşviklerini hiçbir zaman esirgemeyen, karşılaştığım güçlükleri aşmamda büyük desteğini gördüğüm, kıymetli hocam Prof. Dr. Fikret SARICAOĞLU'na kalbî teşekkürlerimi sunmaktayım. Mısır'da tesbit edip görüntülerini getirttiği I. Mahmud rûznâmesini de bize teslim ederek, bütün saltanat dönemini kapsayacak şekilde olması için gayret etti ve konuyu şekillendirdi.

Değerli Hocam Prof. Dr. Mahmut AK, rûznâmelerden *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye*'nin çeviriyazısından ferâgat ederek tez konusunun mütekâmil hale gelmesine katkı sağladı. Lisans yıllarından itibaren üzerimizde emeği olan hocama bilhâssa teşekkür ederim. Kıymetli Hocam Prof. Dr. Erhan AFYONCU hem rûznâme yazmalarının tez konusu olarak bir araya getirilmesine vesile, hem de ilgili literatürün tespit ve teminine yardımcı oldu. Kendisine şükran borçluyum.

Tezin her safhasında teşvik ve yardımlarını gördüğüm, tez izleme heyetinde yer alarak tavsiyeleriyle yol gösteren muhterem hocalarım Prof. Dr. Feridun M. EMECEN ve Prof. Dr. Abdülkadir ÖZCAN'a gönülden teşekkür ederim.

Konuyla ilgili bazı yazma ve kaynaklardan haberdar olmamı sağlayan kıymetli arkadaşım Doç. Dr. Uğur DEMİR'e, kaynak teminindeki yardımlarından

ötürü değerli arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SARIKAYA'ya, bazı arşiv vesikalarının temini konusundaki desteklerinden dolayı kıymetli mesai arkadaşım Osman DOĞAN'a, Vakıflar Arşivi'ndeki bazı evrakın temininde yardımcı olan kıymetli hocam Prof. Dr. Ahmet KÖÇ'e, bazı yazmaların temin edilmesinde yardımlarını gördüğüm kıymetli mesai arkadaşım Soner DEMİRİSOY'a, tezimi bir an evvel bitirmem konusunda daima teşvikte bulunan ve arşivdeki araştırmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen kıymetli ağabeyim Ebul Faruk ÖNAL'a, Mısır Milli Kütüphanesi'nde bulunan rûznâme nüshasını temin ve mevcut problemlerini çözmeye yönelik yardımlarından ötürü kıymetli arkadaşlarım Yunus BAYHAN ve Ahmed ALDAHROUJ'a, yabancı dillerdeki metinlerin çözümünde yardımcı olan kıymetli arkadaşlarım Dr. Harun TUNCER ve Mustafa KARADAŞ'a, Arapça ifadelerin tercümesinde fikirlerinden istifade ettiğim kıymetli arkadaşlarım Yusuf DANEGÖZ ve Doç. Dr. Mustafa İsmail DÖNMEZ'e, Farsça metinlerin tercümesinde kendisine danıştığım kıymetli arkadaşım Mehmet KARACA'ya, kıymetli ağabeyim Süleyman BİLGİN'in şahsında Osmanlı Arşivi'nin değerli personeline, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi ve Çamlıca Araştırma Kütüphanesi'nin kıymetli çalışanlarına ve çalışmanın ortaya çıkmasında yardımcı olan burada isimlerini anmayı unuttuğum hemen herkese tüm samimiyetimle teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak tezin bitmesini dört gözle bekleyen ve bu hususta devamlı teşvikte bulunan annemle babama ve bu yorucu süreçte daima yanımda olan eşime teşekkür ediyorum. Kendilerini çok ihmal ettiğim ve adeta bu tezle beraber büyüyen çocuklarımı da sevgiyle anıyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	İİİ
ABSTRACT	İV
ÖNSÖZ.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXİ
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SIR KÂTİPLİĞİ MÜESSESESİ VE RÛZNÂMELER

I – Osmanlı Devleti'nde Bir Müessese Olarak Sır Kâtipliği	13
A – Tarihî Kökenler: İslam Devletlerinde Sır Kâtipliği	13
B – Padişahın Sır Kâtibi ya da Kâtibü's-sırr-ı Sultânî	17
1 – Sır Kâtibi Kimdir?	17
a – Sır Kâtibinin İsim ve Unvanları	17
b – Sır Kâtibinin Konum ve Rütbesi	18
c – Sır Kâtibinin Maaş ve Gelirleri	20
d – Sır Kâtibinin Odası	21
e – Sır Kâtibinin Kıyafeti	23
2 – Sır Kâtibinin Görevleri	23
a – Padişah Yazışmalarının Takibi.....	23
b – Rûznâme Tutması/Vakaları Kaydetmesi.....	26
c – Padişah Hâfız-ı Kütüblüğü	29
d – Padişahın Emriyle Muhtelif Evrakı Okuması	33
e – Mühim Evrakı Muhafaza Etmesi	35
3 – Sır Kâtipliğinde Tayin, Terfi ve Çerağ	36
a – Tayin: Göreve Getirilme	36
b – Sır Kâtipliğinde Görevden Ayrılma	40
ba – Terfi: Enderun İçinde Yükselme	40
bb – Çerağ: Enderun'dan Çıkma.....	42
4 – Sır Kâtibinin Maiyeti	44
a – Sır Kâtibi Yamağı.....	44
b – Sır Kâtibi Heybecisi	46
II – Sır Kâtiplerinin Eserleri: Rûznâmeler	48
A – Genel Olarak Rûznâmeler Hakkında	48
B – Padişah Günlükleri Rûznâmeler	50
C – Rûznâmelerin Muhtevası	53
D – Tespit Edilen Rûznâmeler	56

İKİNCİ BÖLÜM

SULTÂN I. MAHMÛD RÛZNÂMELERİ

I – Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey ve Rûznâmesi.....	62
A – Hayatı	62
B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	64
1 – Rûznâmenin Müellifi Meselesi	64
2 – Nûshaları.....	66
a – Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan Köşkü Kitaplığı, nr. 1977 (Kısaltma: T)	66
b - Belgrad Üniversitesi Svetozar Markovic Üniversite Kütüphanesi, OM nr. 327/5 (Kısaltma: B).....	67
3 – Muhtevası.....	67
4 – Dil ve Anlatım Özellikleri	71
5 – Tesirleri.....	73
6 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	76
II – Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa ve Rûznâmesi	78
A – Hayatı	78
B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	81
1 – Nûsha	81
2 – Muhtevası.....	81
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	83
4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	84
III – Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi ve Rûznâmesi	86
A – Hayatı	86
B – Rûznâmesi: Zabt-ı Vekâyi‘-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî.....	89
1 – Nûsha	89
2 – Muhtevası.....	90
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	94
4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	95
IV – Sır kâtibi Sâlih Salâhî Efendi ve Rûznâmeleri.....	97
A – Hayatı	97
B – Rûznâmeleri.....	101
1 – Zabt-ı Vekâyi‘-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî.....	102
2 – Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	105
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	108

V – Sır kâtibi Ömer Ağa ve Rûznâmesi.....	110
A – Hayatı	110
B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	113
1 – Nûsha	113
2 – Muhtevası.....	115
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	120
4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	122
VI – Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa ve Rûznâmesi	124
A – Hayatı	124
B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	127
1 – Nûsha	127
2 – Muhtevası.....	128
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	131
VII – Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa ve Rûznâmesi	132
A – Hayatı	132
B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han.....	135
1 – Nûsha	135
2 – Muhtevası.....	136
3 – Dil ve Anlatım Özellikleri	142
4 – Tesirleri.....	143
METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN USUL	146

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SULTAN I. MAHMUD RÛZNÂMELERİ
METİNLER

SIR KÂTİBİ MUSTAFA RÛHÎ BEY
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

[Sene 1143 Rebî‘ulâhir]	155
[Sene 1143 Cemâziyelevvel].....	157
[Sene 1143 Cemâziyelâhir]	168
[Sene 1143 Receb].....	171
[Sene 1143 Şa‘bân]	173
[Sene 1143 Ramazân].....	178
[Sene 1143 Şevvâl].....	183
[Sene 1143 Zilka‘de]	188
[Sene 1143 Zilhicce]	193

SIR KÂTİBİ MÜZEHHİB AHMED AĞA

RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

[1b] [Sene 1147 Muharrem]	197
Sene 1147 Saferu'l-hayr'ında Vâki' Olan	201
Sene 1147 Mâh-ı Rebî'ulevvel'inde Vâki' Olan	209
Sene 1147 Mâh-ı Rebî'ulâhîr'inde Zuhûr Eden Vekâyi'î Beyân Eder	217
Sene 1147 Mâh-ı Cemâziyelevvel'inde Vâki' Olan [Vekâyi']	226
Sene 1147 Mâh-ı Cemâziyelâhîr'inde Zuhûr Eden Vekâyi'î Beyân Eder	237

SIR KÂTİBİ HIFZÎ MEHMED EFENDİ

ZABT-I VEKÂYİ'-İ YEVMİYYE-İ CENÂB-I HAZRET-İ ŞEHİRİYÂRÎ

[Sene 1148 Muharrem]	244
Reften-i Donanma-yı hümâyûn ez-pîş-gâh-ı Beşiktaş	245
Yevm-i 'Âşûrâ	247
Reften-i Firârî-zâde	248
Hareket-i hümâyûn be-Câmi'-i Sadr-ı 'âlî	250
Ber-murâd şüden-i Hüseyin Ağa	250
Hareket-i hümâyûn şüden be-Sâhilsarây-ı Beylerbeyi	253
Reften-i Bosnevî Çukadâr Bekir Ağa	253
İhrâc-ı mevâcib-i reşen	254
[Sene 1148] Mâh-ı Saferu'l-Hayr	255
Âmeden-i bârgîrân ez-cânib-i Hân-ı 'âlî-şân	255
Vukû'-ı harîk	259
İstişâre kerdin be-huzûr-ı hümâyûn	261
İrsâl-kerde-i Silahdâr Ağa be-cânib-i Vezîr-i 'âlî-şân	266
Âmeden-i 'Alî Ağa bâ-'arz-ı mahzar ez-cânib-i Kars	266
Nakl-i hareket-i hümâyûn be-Sâhilsarây-ı Topkapu	267
Katl-i mürted	267
Âmeden-i Çukadâr Bekir Ağa	268
[Sene 1148] Gurre-i Rebî'ulevvel	269
Zuhûr-ı berk-ı sâtı'u'n-nûr ez-cânib-i âsmân	270
Mevlûd-ı Şerîf	272
Âmeden-i Bekir Ağa be-Hâne-i hâssa	274
Âmeden-i Hazîne-i Mısriyye	277
İrsâl-kerde-i Kozbekcibaşı	279
[Sene 1148] Gurre-i Rebî'ulâhîr	280
Vukû'-ı harîk-ı Tophâne / Vekâyi'-i harîk-ı 'adîde der-şeb-i Yekşenbe be-mevâzi'- ı selâse	282
İrsâl-kerde-i Silahşor Ahmed Ağa	283
İrsâl-kerde-i 'Abdullâh Bey	287

Şeref-bahşâ-yı teşrîf-i hümâyûn be-ma'mûre-i Topkapu	287
[Sene 1148] Gurre-i Cumâdelûlâ	288
Temâşâ-yı ma'mûre-i cihân-zîb-i Sâhilsarây-ı Topkapu.....	289
Vukû'-ı harîk	292
Âmeden-i İsmâ'îl Paşa ve teslîm-i vedî'a-i kübrâ.....	293
Vukû'-ı harîk def'a-i ûlâ.....	295
Ve def'a-i sâniye	295
Vukû'-ı harîk	298
[Sene 1148] Mâh-ı Cumâdelâhir	299
İhrâc-ı mevâcib-i lezez	300
Bâ-hil'at-i mevâcib irsâl kerdin-i Çukadâr Ağa	302
[Sene 1148] Mâh-ı Recebü'l-Ferd	305
Duhûl-i donanma-yı deryâ.....	306
İhrâc-ı surre-i Haremeyni's-şerîfeyn.....	308
Vukû'-ı harîk	310
Halvet-i hümâyûn	311
Keşîden-i hatt-ı hümâyûn be-Defter-i Kaftân-bahâ ve silahşor-ı şehriyârî şüd-i Mîrâhûr Mehmed Paşa-zâde.....	312
[Sene 1148] Mâh-ı Şa'bânü'l-Mu'azzam	313
'Azl kerdin-i İsmâ'îl Paşa ve kâ'im-makâm şüden-i Silahdâr Paşa	315
Çukadârî-i Sâ'atî Mustafa.....	317
İlbâs-ı hil'at-ı Sadâret ve teslîm-i Mühr-i Vekâlet be-Kâ'im-makâm Mehmed Paşa	319
İhrâc-ı mevâcib-i kîsteyn.....	320
[Sene 1148] Gurre-i Ramazânü'l-Mübârek	322
Vukû'-ı harîk der-civâr-ı Sarây-ı 'atîk	324
İstilâm-ı Hırka-i mutahhara	325
Âmeden-i esbân-ı 'ıydiyye	327
Teşrîf-i Ayasofya be-edâ-yı Leyletü'l-Kadr	328
[Sene 1148] Gurre-i Şevvâlü'l-Mübâreke.....	329
Dâmen-bûs-ı mu'âyede-i Cihân-dârî ve evvel-i vekâyi'-i Rûz-ı 'İyd.....	329
Sânî-i Rûz-ı 'İyd	330
Sâlis-i Rûz-ı 'İyd	330
Ziyâfet-i Sadr-ı 'âlî berây-ı Hazret-i Şehriyârî.....	331
Halvet-i hâssa	332
'Arz-ı mahâret ve icrâ-yı rusûm-ı tavâ'if-i Humparacıyân	333
İnhirâf-ı tab'-ı müstetâb-ı Cihân-bânî	335
[Sene 1148] Gurre-i Zilka'deti's-Şerîfe.....	340
Ez-Letâ'if-i cümle-i vekâyi'	341
Duhûl-i Nevruz-ı fîruz.....	343
Âmeden-i cündiyân-ı Sadr-ı 'âlî.....	344

Ez-Letâyif-i desîse ve lu'biyye-i mâr-peçe be-ceyb-i Kolokat-zâde Cerrâh Hacı Hasan Kulları.....	344
Âmeden-i Küçük Sultân ez-cânib-i Şark.....	345
Vaz'-ı otağ-ı cedîd-i hümayûn be-Meydân-ı İncüli.....	346
Temâşâ-yı otağ-ı mezbûr bâ-halvet-i hâssa.....	348
Âmeden-i Sadr-ı 'âlî be-otağ-ı mezbûr.....	348
Vukû'-ı biniş be-Zay'a-i Gümrükcü.....	350
[Sene 1148] Gurre-i Zilhiceti's-Şerîfe	353
İstişâre kerden der-huzûr-ı Sadr-ı 'âlî	355
Hareket-i Donanma-yı hümayûn ez-pîş-gâh-ı Kasr-ı Beşiktaş	355
Âmeden-i devâbb-ı 'ıydiyye.....	355
Dâmen-bûs-ı şeref-me'[nû]s-ı mu'âyede-i 'İyd-i Adhâ ve zebh-i dahâyâ-yı mesnûne-i Şehriyâr-ı vâlâ.....	357
Sânî-i Rûz-ı 'İyd-i Ekber	358
Sâlis-i Rûz-ı 'İyd	359
Galebe-i Dîvân-ı 'âlî berây-ı âmeden-i elçi-i İngiliz.....	361
'Akd-i istişâre-i erkân-ı düvel be-huzûr-ı Şehriyâr-ı ma'delet-'amel	361
Temâşâ-yı Cihân-dârî be-Cebbehâne-i hümayûn ve Darbhâne-i 'âmire.....	362
Duhûl-i Rûz-ı Hızır	363
[Sene 1149 Muharrem].....	365
'Arz-ı tevârih-i sâliyye	366
Tebdîl-i elbise-i şitâ'iyye.....	367
Yevm-i 'Âşûrâ	368
Hıtân-ı necâbetlü Şehzâde 'Abdülhamîd Efendi Hazretleri	369
İhrâc-ı tuğ-ı Sadr-ı 'âlî.....	370
İhrâc-ı mevâcib-i reşen	371
Hareket-i tuğ-ı Sadr-ı 'âlî be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa.....	372
İhrâc-ı alay-ı mürettebe-i Ordu-yı hümayûn	373
Alay-ı cebeciyân-ı Dergâh-ı 'âlî.....	374
Alay-ı topcuyân-ı Dergâh-ı 'âlî	374
Hareket-i alay-ı Serdâr-ı Ekrem be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa.....	375
[Sene 1149] Gurre-i Saferu'l-Mübârek	377
Nehzat-ı vâlây ve hareket-i zafer-bereket-i Sadr-ı 'âlî ez-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa..	378
Kudûm-ı Cihân-dârî de-Dîvânihâne-i [Tersâne-i] 'âmire	380
Vefât-ı Sultân Ahmed Hân	382
Manzûr-ı bâsıra-i hümayûn	382
[Sene 1149] Gurre-i Rebî'ulevvel	386
Peyâm-ı ferah-bahş-ı ganâyim-i İslâm	387
Teşrîf-i hümayûn be-Câmi'-i Sultân Ahmed berây-ı Mevlûd-hân-ı Nebvî.....	389
Vürûd-ı Yûsuf Bey ve Telhîs-i Sadr-ı 'âlî.....	392
İrsâl kerden-i Mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey be-cânib-i Hân-ı 'âlî-şân	393

Duhûl-i elçi-i [‘Acem] ‘Abdûlbâkî be-Âsitâne-i Devlet-i ‘aliyye.....	394
Vürûd-ı Genç ‘Ali Paşa	395
Âmeden-i vürûd-ı elçi be-Kâ’im-makâm Paşa.....	396
Sene 1149 [Cemâziyelevvel]	406
[Sene 1149 Cemâziyelâhir]	411
Tevcîh-i vezâret ma‘a-zamîme-i elçilik be-Mîr-âhûr Mustafa Paşa.....	414
Teslîm-i hediye-i hümâyûn be-Mîr-âhûr Paşa berây-ı tesyîr-i Nâdir Şâh.....	416
Receb Sene 1149	418
Sene 1149 [Şa‘bân]	426
Sene 1149 [Ramazân].....	433
Sene 1149 [Şevvâl].....	439
[Sene 1149 Zilka‘de]	447
[Sene 1149 Zilhicce]	455
[Sene 1150 Muharrem].....	467
[Sene 1150 Safer]	475
[Sene 1150 Rebî‘ulevvel]	481
Vürûd-ı elçi-i Nâdir Şâh	486
[Sene 1150 Rebî‘ulâhir]	491
‘Avdet-i elçi-i Nâdir Şâh	495
[Sene 1150 Cemâziyelevvel].....	509
Sene 1150 [Cemâziyelâhir]	521
Sene 1150 [Receb].....	530
[Sene 1150 Şa‘bân]	539
İstikbâl-i Sancağ-ı şerîf	545
Sene 1150 [Ramazân].....	548
[Sene 1150 Şevvâl].....	555
[Sene 1150 Zilka‘de]	562
[Sene 1150 Zilhicce]	570
[Sene 1151] Gurre-i Saferu'l-hayr	586

SIR KÂTİBİ SÂLİH SALÂHÎ EFENDİ

ZABT-I VEKÂYİ‘-İ YEVMİYYE-İ CENÂB-I HAZRET-İ ŞEHİRİYÂRÎ

[Sene 1151 Rebî‘ulevvel]	596
[Sene 1151] Rebî‘ulâhir	604
[Sene 1151] Gurre-i Mâh-ı Cemâziyelûlâ	613

SIR KÂTİBİ SÂLİH SALÂHÎ EFENDİ

RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

[Sene 1152 Safer]	620

SİR KÂTİBİ ÖMER AĞA
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

Sene 1153 [Receb].....	626
Sene 1153 [Şa‘bân]	632
Sene 1153 [Ramazân].....	637
Sene 1153 [Şevvâl].....	641
Sene 1153 [Zilka‘de]	646
Sene 1153 [Zilhicce]	649
Sene 1154 [Muharrem].....	654
Sene 1154 [Safer]	660
Sene 1154 [Rebî‘ulevvel]	665
Sene 1154 [Rebî‘ulâhir]	669
Sene 1154 [Cemâziyelevvel].....	674
Sene 1154 [Cemâziyelâhir]	678
Sene 1154 [Receb].....	683
Sene 1154 [Şa‘bân]	688
Sene 1154 [Ramazân].....	693
[Sene 1154 Şevvâl].....	697
Sene 1154 [Zilka‘de]	701
Sene 1154 [Zilhicce]	705
Sene 1155 [Muharrem].....	711
Sene 1155 [Safer]	715
Sene 1155 [Rebî‘ulevvel]	720
Sene 1155 [Rebî‘ulâhir]	724
Sene 1155 [Cemâziyelevvel].....	728
Sene 1155 [Cemâziyelâhir]	732
Sene 1155 [Receb].....	738
Sene 1155 [Şa‘bân]	744
Sene 1155 [Ramazân].....	749
Sene 1155 [Şevvâl].....	753
Sene 1155 [Zilka‘de]	758
Sene 1155 [Zilhicce]	763
Sene 1156 [Muharrem].....	768
Sene 1156 [Safer]	772
Sene 1156 [Rebî‘ulevvel]	777
Sene 1156 [Rebî‘ulâhir]	781
Sene 1156 [Cemâziyelevvel].....	785
Sene 1156 [Cemâziyelâhir]	789
Sene 1156 [Receb].....	793
Sene 1156 [Şa‘bân]	799

Sene 1156 [Ramazân].....	803
Sene 1156 [Şevvâl].....	807
[Sene 1156 Zilka‘de].....	812
[Sene 1156 Zilhicce]	815
Sene 1157 [Muharrem].....	818
Sene 1157 [Safer]	822
Sene 1157 [Rebî‘ulevvel]	826
Sene 1157 [Rebî‘ulâhir]	831
[Sene 1157 Cemâziyelevvel].....	836
Sene 1157 [Cemâziyelâhir]	839
Sene 1157 [Receb].....	843
Sene 1157 [Şa‘bân]	848
Sene 1157 [Ramazân].....	853
Sene 1157 [Şevvâl].....	857
Sene 1157 [Zilka‘de]	863
Sene 1157 [Zilhicce]	867
Sene 1158 [Muharrem].....	871
Sene 1158 [Safer]	875
Sene 1158 [Rebî‘ulevvel]	879
Sene 1158 [Rebî‘ulâhir]	882
Sene 1158 [Cemâziyelevvel].....	886
Sene 1158 [Cemâziyelâhir]	890
Sene 1158 [Receb].....	893
Sene 1158 [Şa‘bân]	897
Sene 1158 [Ramazân].....	901
Sene 1158 [Şevvâl].....	904
Sene 1158 [Zilka‘de]	908
Sene 1158 [Zilhicce]	911
Sene 1159 [Muharrem].....	914
Sene 1159 [Safer]	917
Sene 1159 [Rebî‘ulevvel]	921
Sene 1159 [Rebî‘ulâhir]	924
Sene 1159 [Cemâziyelevvel].....	928
Sene 1159 [Cemâziyelâhir]	932
Sene 1159 [Receb].....	935
Sene 1159 [Şa‘bân]	939
Sene 1159 [Ramazân].....	942
Sene 1159 [Şevvâl].....	945
Sene 1159 [Zilka‘de]	949
[Sene 1159 Zilhicce]	952
Sene 1160 [Muharrem].....	956

Sene 1160 [Safer]	961
Sene 1160 [Rebî‘ulevvel]	964
Sene 1160 [Rebî‘ulâhir]	967
Sene 1160 [Cemâziyelevvel]	971
Sene 1160 [Cemâziyelâhir]	975
Sene 1160 [Receb]	978
Sene 1160 [Şa‘bân]	982
Sene 1160 [Şevvâl]	988
Sene 1160 [Zilka‘de]	992
Sene 1160 [Zilhicce]	995
Sene 1161 [Muharrem]	998
Sene 1161 [Safer]	1001
Sene 1161 [Rebî‘ulevvel]	1004
Sene 1161 [Rebî‘ulâhir]	1007
Sene 1161 [Cemâziyelevvel]	1010
Sene 1161 [Cemâziyelâhir]	1013
Sene 1161 [Receb]	1016
Sene 1161 [Şa‘bân]	1020
Sene 1161 [Ramazân]	1023
Sene 1161 [Şevvâl]	1026
Sene 1161 [Zilka‘de]	1029
Sene 1161 [Zilhicce]	1032
Sene 1162 [Muharrem]	1035
Sene 1162 [Safer]	1038
Sene 1162 [Rebî‘ulevvel]	1041
Sene 1162 [Rebî‘ulâhir]	1044
Sene 1162 [Cemâziyelevvel]	1047
Sene 1162 [Cemâziyelâhir]	1050
Sene 1162 [Receb]	1053
Sene 1162 [Şa‘bân]	1056
Sene 1162 [Ramazân]	1059
Sene 1162 [Şevvâl]	1062
Sene 1162 [Zilka‘de]	1066
Sene 1162 [Zilhicce]	1069
Sene 1163 [Muharrem]	1072
Sene 1163 [Safer]	1075
Sene 1163 [Rebî‘ulevvel]	1079
[Sene 1163 Rebîulâhir]	1084

SIR KÂTİBİ YENİŞEHİRLİ MEHMED AĞA

RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

Sene 1165 İbtidâ-yı Receb-i Şerîf, Eyâr fî 4	1091
1 Şa‘bânü'l-mu‘azzam'da 1165 Haziran fî 4	1096
[Sene 1165] İbtidâ-yı şehr-i Ramazân	1100
[Sene 1165] İbtidâ-yı Şevvâlü'l-mükerrem	1103
[Sene 1165] İbtidâ-yı Zilka‘de	1106

SIR KÂTİBİ USTAZÂDE MEHMED AĞA

RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

[Sene 1165] İbtidâ-yı Zilhicce	1110
Saferu'l-hayr sene 1166	1120
Cemâziyelevvel sene 1166	1125
Cemâziyelâhir sene 1166	1129
Receb-i Şerîf sene 1166	1132
Şa‘bân-ı Şerîf sene 1166	1135
Ramazân-ı Şerîf sene 1166	1139
Şevvâl sene 1166	1142
Zilka‘de sene 1166	1147
Zilhicce sene 1166	1150
Muharrem sene 1167	1155
Saferu'l-hayr sene 1167	1160
Sene 1167 Rebî‘ulevvel	1165
Sene 1167 Rebî‘ulâhir	1168
Sene 1167 Cemâziyelevvel	1172
Sene 1167 Cemâziyelâhir	1176
Sene 1167 Receb-i Şerîf	1179
Sene 1167 Şa‘bân-ı Şerîf	1185
Sene 1167 Ramazân-ı Şerîf	1189
Sene 1167 Şevvâl	1194
Sene 1167 Şehr-i Zilka‘de	1199
Sene 1167 Şehr-i Zilhicce	1203
Sene 1168 Muharremü'l-harâm	1208
Sene 1168 Saferu'l-hayr	1213
SONUÇ	1217
KAYNAKÇA	1221
EKLER	1239
ÖZGEÇMİŞ	1249

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
a.mlf.	Aynı Müellif
bkz.	Bakınız
B	Rûhî Rûznâmesi Belgrad Nüshası
BOA	Osmanlı Arşivi
c.	Cilt
çev.	Çeviren
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ed.	Editör
EI²	The Encyclopaedia of Islam (new edition)
gös. yer	Gösterilen yer
haz.	Hazırlayan
hk.	Hüküm
İA	Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi
İÜ	İstanbul Üniversitesi
Ktp.	Kütüphanesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MÜ	Marmara Üniversitesi
muh. yer	Muhtelif yer
nr.	Numara
nşr.	Neşreden
s.	Sayfa
T	Rûhî Rûznâmesi Topkapı Nüshası
TDK	Türk Dil Kurumu
TED	Tarih Enstitüsü Dergisi
TSMA	Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi
TSMK	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

TTK	Türk Tarih Kurumu
TY	Tarih Yazmaları
t.y.	Tarihsiz
v.	Vefatı
vb.	Ve benzeri
v.dğr.	Ve diğerleri
VGMA	Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi
vr.	Varak
vs.	Vesaire
yay.	Yayına Hazırlayan

GİRİŞ

Sultan II. Mustafa'nın büyük oğlu olan Sultan I. Mahmud, 2 Ağustos 1696'da Edirne Sarayı'nda doğdu. Annesi Sâliha Sultan'dır. Edirne Vak'ası (1703) neticesinde babasının tahttan indirilmesi üzerine yedi yaşında iken babası ve kardeşleriyle birlikte İstanbul'a getirilip sarayda bir daireye yerleştirildi. Göz hapsinde ve adeta mahpus bir şekilde devam eden kafes hayatı, yirmi yedi yıl sürdü. Patrona Halil İsyanı neticesinde amcası Sultan III. Ahmed'in tahttan çekilmesi üzerine 2 Ekim 1730'da tahta çıktı. III. Ahmed tahtı yeğenine bırakmadan önce ona nasihat etmiş ve tavsiyelerde bulunmuştur¹.

Sultan I. Mahmud'un saltanatının ilk günleri Patrona Halil ve avnesinin gölgesinde geçti. Âsi reisleri önemli memuriyetlere kendi adamlarını tayin ettirmiş, devleti perde arkasından yönetmeye başlamışlardı. Devlet, deyim yerindeyse Patrona Halil'in vesayeti altına girmiş ve Etmeydanı'ndaki kırk dokuzuncu cemaatin bulunduğu odadan yönetilir olmuştu². Âsiler Sadâbâd'daki köşkleri yıktırarak kadar ileri gittiler. Durumun bu şekilde sürdürülmesine imkan yoktu. Darüssaade Ağası Beşir Ağa, Veziriazam Silahdar Mehmed Paşa, Kırım Hanı Kaplan Giray, sâbık Kapudan-ı Derya Canım Hoca Mehmed Paşa gibi devlet adamlarının önyak olmasıyla Kabakulak İbrahim Ağa ve Yeniçeri Ocağı emektarlarından Pehlivan Halil Ağa vasıtasıyla asilerin temizlenmesine karar verildi. Nihayet 25 Kasım 1730'da, mühim devlet işlerini istişare ve tayin edildikleri yeni görevler münasebetiyle huzur-ı hümayunda kürk giydirilme bahanesiyle saraya davet edilen âsi elebaşları, Revan Odası'nda alınan tertibat neticesinde katledildiler³. Patrona artıklarının 25 Mart 1731'de (Ramazan 1143) çıkardığı ikinci isyan, ilkinde göre daha şiddetli ve geniş katılımlı olarak başlamışsa da halkın sarayın yanında yer alması ve alınan seri ve güçlü tedbirler sayesinde derhal bastırıldı. Tekrar buna benzer hadiseler çıkmaması için şehirde epey temizlik yapılarak bilhassa Arnavutlar İstanbul'dan taşralara

¹ **Destârî Sâlih Tarihi: Patrona Halil Ayaklanması hakkında bir kaynak**, yay. Bekir Sıtkı Baykal, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1962, s. 18-19; **1730 Patrona İhtilâli Hakkında Bir Eser: Abdi Tarihi**, yay. Faik Reşit Unat, Ankara 1999, s. 41-42.

² Abdülkadir Özcan, "Mahmud I", **DİA**, XXVII, s. 348.

³ Münir Aktepe, "Mahmud I", **İA**, VII, s. 159.

sürüldüler⁴. İsyan hareketlerini bastırıp devlet yönetimine tam manasıyla hâkim olan I. Mahmud, bundan sonra dış meselelerle ilgilenmeye başladı.

Sultan I. Mahmud devrinin en önemli siyasi olaylarını İran ve Avusturya-Rusya ile yapılan savaşlar teşkil eder. Padişah, İran savaşlarını selefinden kendi devrine intikal etmiş ve halledilememiş bir problem olarak masasında buldu ve tüm saltanatı boyunca bu problemle uğraştı. Bu devirde İran'la yapılan savaşlar iki safha halinde cereyan etmiştir. İlk safhada 1731'de başlayan mücadeleler 1736 yılında yapılan barış antlaşmasıyla nihayete ermiş, ikinci safhada ise savaşlar 1743-1746 seneleri arasında vuku bularak yine bir antlaşmayla son bulmuştur. Avusturya ve Rusya ile olan mücadeleler ise 1736-1739 yılları arasında cereyan etmiştir.

Sultan III. Ahmed zamanında İran coğrafyasında kazanılan toprakların bir kısmı, bu padişahın saltanatının son aylarında Nadir Ali Han tarafından geri alınmış, Nihavend, Hemedan ve Kirmanşah tekrar İranlıların eline geçmişti. I. Mahmud'un Şark seraskeri tayin ettiği Bağdat Valisi Ahmed Paşa 30 Temmuz 1731'de Kirmanşah'ı geri aldığı gibi 16 Eylül 1731'de de Hemedan yakınlarındaki Korican ovasında 40 bin kişilik bir İran ordusunu mağlup etti. Bu önemli galibiyet sonrası Hemedan şehri geri alındı. Azerbaycan bölgesinde fetihlere memur edilen Hekimoğlu Ali Paşa da Urmiye ve Tebriz'i fethetti. Bu muvaffakiyetlerden sonra 10 Ocak 1732'de Ahmed Paşa ile İran murahhası Muhammed Rıza-Kuli arasında imzalanan barış antlaşmasına göre Tebriz, Erdelân, Kirmanşah, Hemedan, Huveyze ve Luristan tarafları İran'a bırakılırken Gence, Tiflis, Revan, Şirvan, Şamahı ve Dağıstan civarları Osmanlı Devleti'nde kaldı⁵.

Kazanılan onca başarıya rağmen bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin aleyhine gibi görünüyordu. Bu yüzden I. Mahmud bu antlaşmaya ve özellikle Tebriz'in İran'a terkine şiddetle karşı çıktı ve antlaşmayı destekleyen devlet erkanını görevden alarak sadarete, savaş taraftarı Hekimoğlu Ali Paşa'yı getirdi. Öte yandan İran'ın doğu sınırlarındaki harplerden başarıyla dönen Nadir Ali Han da antlaşmayı kabul etmemişti. Böylece iki devlet bir yıl kadar süren bir sulh devresinden sonra tekrar harbe tutuştular. Bu esnada İran Şahı II. Tahmasb'ı tahttan indirip yerine kundaktaki

---

⁴ Aynı yer.

⁵ Özcan, a.g.m., s. 349.

III. Abbas'ı geçiren Nadir Ali Han “Şah Vekili” sıfatıyla İran'da tüm yetkiyi elinde toplamıştı.

1732 yılı sonlarında Osmanlı topraklarına giren Nadir Ali Han, Erbil'i alıp Kerkük taraflarını istila etti ve bir müddet sonra da yüz bin kişilik bir ordu ile Bağdat'ı kuşattı. Üzerine gönderilen Erzurum valisi sâbık Vezîriâzam Topal Osman Paşa emrindeki Osmanlı ordusu, İran kuvvetlerini 19 Temmuz 1733'te mağlup ederek yedi sekiz aydan beri kuşatma altında olan Bağdat'ı kurtardı⁶. Osman Paşa'nın sevk ettiği kuvvetler İran topraklarını tahrip ettiği gibi o sırada el değiştirmiş olan Tebriz'i de yeniden ele geçirdi. Bu parlak zaferler üzerine İstanbul'da üç gün üç gece şenlik yapıldı, I. Mahmud'a “Gazi” unvanı verildi⁷. Ne var ki bundan dört ay sonra, Kasım 1733'te Nadir Ali Han tekrar Osmanlı topraklarına hücum etti ve ordusunu terhis etmiş bulunan Topal Osman Paşa'nın sayıca az ve dağınık haldeki kuvvetlerini gafil avlayarak bozdu. Bu muharebede zaten hasta olan Osman Paşa şehit düştü. Mağlubiyet üzerine Kerkük vilayeti İran istilasına uğradığı gibi Tebriz yeniden kaybedildi. Nadir Han daha da ileri giderek Bağdat'ı tekrar kuşattıysa da bu bir güç gösterisinden ibaret olduğundan çok durmayıp çekildi⁸.

Cephede İran lehine gelişmeler yaşanmaya devam ediyordu. Şark seraskerliğine tayin edilen Köprülüzade Abdullah Paşa kumandasındaki Osmanlı ordusu, 14 Haziran 1735'te Revan civarında meydana gelen Arpaçay Muharebesi'nde Nadir Han karşısında mağlup olunca Gence, Tiflis ve Revan tarafları da İran'ın eline geçti. Bu durum üzerine Kırım Hanı Kaplan Giray'a Kafkaslar üzerinden İran'a yürümesi emredildi. Ancak bu gelişme, Osmanlı Devleti'nin Rusya ile arasının açılmasına sebep oldu. Bu da iki tarafın sulha yanaşmasıyla sonuçlandı⁹. Neticede 1639 Kasrîşîrin Antlaşması ile belirlenen sınırlar esas alınarak müzakerelere başlandı. Bu sırada İran'da hanedan değişikliği olmuş, Nadir Han, küçük yaştaki son Safevî hükümdarı III. Abbas'ın ölümü üzerine Nadir Şah unvanıyla İran tahtına oturmuştu. İran tarafı Nadir Şah'ın şahlığının tanınması, Şîî Caferî mezhebinin beşinci mezhep olarak kabul edilmesi, hac zamanı İran tarafından da bir emîrülhac

⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, IV/I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1956, s. 223-224.

⁷ **Şem'dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi Târihi Mür'i't-tevârih**, haz. M. Münir Aktepe, I, İstanbul 1976, s. 34-35.

⁸ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 226-227.

⁹ Özcan, **a.g.m.**, s. 349; Aktepe, “Mahmud I”, s. 160.

gönderilmesi gibi tekliflerde de bulundu. Gelip giden elçiler ve uzun süren münakaşalardan sonra beşinci mezhep teklifi reddedilmiş, yalnız Nadir Şah'ın saltanatı tasdik edilmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti, Nadir Şah'ın İran'da sünniligi resmî mezhep olarak ilan etmesini memnuniyetle karşılamıştır (Ekim 1736)¹⁰.

Osmanlı-İran savaşlarının ikinci safhası, aradan 6-7 sene geçtikten sonra tekrar başladı (1743). Bu süreçte Osmanlılar Avusturya ve Rusya savaşlarıyla uğraşmışlar, Nadir Şah ise doğuda Afganistan ve Hindistan taraflarında büyük zaferler ve topraklar kazanmıştı. Caferiliğin beşinci mezhep olarak kabulü ve Bağdat'ın kendisine teslimi gibi ufak büyük birtakım tekliflerle harp ateşini tekrar tutuşturan Nadir Şah, Irak topraklarına saldırarak Hille civarını istila etti ve müteakiben Kerkük'ü ele geçirdi (Temmuz 1743)¹¹. İki ay sonra da Musul'u kuşattıysa da başarılı olamayarak geri çekildi. Bu gelişmeler üzerine Osmanlı hükümeti cepheleri takviye ettiği gibi Safevî hanedanından olup Rodos'ta göz hapsinde tutulan Şah Safî'nin Tebriz üzerinden İsfahan'a götürülerek İran tahtına oturtulması için harekete geçti. Nadir Şah 1744 Temmuz sonlarında bu defa Kars'ı muhasara ettiyse de 72 gün uğraştıktan sonra yine çekilmek zorunda kaldı. Burada müdafilerin başında serasker olarak eski veziriazamlardan Hacı (Şehlâ) Ahmed Paşa bulunmuş ve İran kuvvetlerinin Kars'a hücumunu geri püskürtmeyi başarmıştı¹².

Hacı Ahmed Paşa'nın hastalığından ötürü istifa etmesi üzerine yerine seraskerliğe yine eski sadrazamlardan Yeğen Mehmed Paşa tayin edildi. Erzurum'dan harekete geçen yeni serasker, muhtelif cephelerden iltihak eden kuvvetlerle beraber 10 Ağustos 1745'te Revan'ın kuzeyindeki Kagaverd ovasında Nadir Şah'ın siperlenmiş ordugâhına taarruz etti. Üstün Osmanlı kuvvetleri bir hafta boyunca gün gün şiddetlenen hücumlarla İran ordusunu sarstılsa da hasta olan Yeğen Mehmed Paşa'nın vefatı Osmanlı askerinin dağılmasına ve ordunun güç bela Kars'a çekilmesine sebep oldu¹³. Bu sırada Hemedan cephesindeki Osmanlı kuvvetlerinin akınları Nadir Şah'ı zor durumda bıraktığından, Osmanlı kumandanlarına Caferiliğin beşinci mezhep olması konusundaki ısrarından

¹⁰ Vak'anüvis Subhî Mehmed Efendi, **Suhbî Tarihi: Sâmî ve Şâkir Tarihleri ile Birlikte**, haz. Mesut Aydın, İstanbul 2007, s. 316-348; Aktepe, "Mahmud I", s. 160.

¹¹ Aktepe, "Mahmud I", s. 163; Özcan, a.g.m., s. 350.

¹² Feridun Emecen, "Ahmed Paşa, Şehlâ", **DİA**, II, s. 114.

¹³ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 305-306; Aktepe, "Mahmud I", s. 163-164.

vazgeçtiğini, Musul ve Basra'nın İran'a bırakılması talebini ihtiva eden mektuplar gönderdi. Bunun oyalama taktiği olduğu düşünülerek harp hazırlıkları artırıldıysa da İstanbul'a gelen İran elçisi Feth Ali Han'ın şahın barış talebinde samimi olduğunu bildirmesi üzerine anlaşma yapılmasına karar verildi. Cereyan eden müzakereler neticesinde Kasrışirin Antlaşması esasları dahilinde barış antlaşması imzalandı (4 Eylül 1746)¹⁴.

Sultan I. Mahmud devrinde Rusya ve Avusturya ile yapılan savaşlar, dönemin en mühim siyasi hadiselerinden biri olarak karşımıza çıkar. 1733'te patlak veren Lehistan veraset savaşlarından zaferle çıkan Rusya, İran savaşları sırasında Kırım kuvvetlerinin Kafkasya'daki Kabartay arazisinden geçmesini bahane ederek, antlaşmalara mugayir önceki hareketlerini daha ileri bir safhaya taşıyıp 30 Mart 1736'da Azak kalesine muhasara etti. Ruslar ayrıca Kırım ve Kılburun taraflarına da asker sevk ettiler. Bu vaziyet karşısında, Fransız elçisi Villeneuve'ün de tahrikiyle, sarayda padişahın huzurunda toplanan geniş katılımlı meşveret meclisinde, padişah İstanbul'da kalıp sadrazam sefere çıkmak üzere Rusya'ya savaş açılmasına karar verildi (2 Mayıs 1736)¹⁵.

16 Haziran 1736'da Sadrazam Silahdar Seyyid Mehmed Paşa kumandasındaki ordu Babadağı'na doğru hareket etti. Kapudan-ı Derya Canım Hoca Mehmed Paşa da donanma ile Kırım sahillerine gönderildi. Öte yandan İran sınırındaki kuvvetlerin bir kısmı Kefe'ye sevk edildi¹⁶. Bu esnada Ruslar, Or-kapı tahkimatını zapt ederek tarihte ilk defa olarak Kırım'ı istila ettiler. Fransız elçisinin uyarılarına rağmen sadrazam ve bilhassa nüfuz sahibi bir şahsiyet olan Sadaret Kethüdası Hâlisâ Osman Efendi, Avusturya elçisi Talman tarafından oyalanmakta, onun Rusya ile Osmanlı Devleti arasında sulh yapılacağı yönündeki aldatıcı sözlerine itimat etmekte idiler. Halbuki Rusya bir tarafa, Avusturya'nın da savaşa hazırlanmakta olduğu şayi olmuştu. Buna dair Özi, Bender ve Vidin muhafızlarından gelen haberlere de ehemmiyet verilmemişti¹⁷. Gerçekte Avusturya ve Rusya devletleri Osmanlı topraklarına saldırmak konusunda çok önceden anlaşmıştı. İlk önce Rusya'nın

¹⁴ Özcan, a.g.m., s. 350; Aktepe, "Mahmud I" (İA), s. 163-164.

¹⁵ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekāyi'-i Yevmiyye**, vr. 65b.

¹⁶ Aktepe, "Mahmud I", s. 161; Özcan, a.g.m., s. 349.

¹⁷ Mücteba İlgürel, "Birinci Mahmud", **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, cilt XI, İstanbul 1989, s. 140; Aktepe, "Mahmud I", s. 161.

saldırıya geçmesi, bu esnada Avusturya'nın Babiâli'yi diplomatik manevralarla oyalaması ve bilahare onların da Osmanlı topraklarına hücum etmesi iki devlet arasında kararlaştırılmıştı. Nitekim öyle de oldu. Sadrazam ve kethüdası boş vaatlerle kandırılmakta ve Ruslar dört bir taraftan Osmanlı mülkünü istila etmekte iken, Avusturya kuvvetleri de üç koldan Osmanlı topraklarına saldırdılar (Temmuz 1737)¹⁸.

Rusların Özi'yi zapt ettikleri sırada Avusturya ordusunun bir kolu Niş'e yürüyüp burayı almış, bir kolu Sava'yı geçip Banyaluka ve İzvornik cihetlerine saldırmış, diğer bir kol da Eflak'a girip Bükreş'i ele geçirmişti¹⁹. Bu hadiselerle çok üzülen I. Mahmud, sadrazamı azledip kethüdasını idam ettirdi²⁰, sadarete Muhsinzade Abdullah Paşa'yı getirdi²¹. Padişah soğukkanlılıkla hareket ederek cephelere muntazam kuvvet ve harp levazımı sevk ettirdi, gönderilen fermanlarla eyalet ve sancak yöneticileri savaşa teşvik edildi²².

Bosna cephesine saldıran Avusturya kuvvetleri bura valiliğinde bulunan Hekimoğlu Ali Paşa tarafından bozguna uğratıldılar. Paşanın derhal düşman üzerine yürüyüp kazandığı büyük ve parlak zafer diğer cephelerdeki Avusturya ordularının da moralini bozup komutanlar arasına ihtilaf düşürdü. Sırbistan cephesinde Köprülüzade Ahmed Paşa 11 Eylül'de Şehirköyü'nü, 10 Ekim'de Musapaşa Palankası'nı ve 20 Ekim'de de Niş'i geri aldı. Vidin muhafızı İvaz Mehmet Paşa da buraya gelen düşman ordusunu püskürtmeyi başardı. Kırım'daki Rus kuvvetleri karşı taarruz neticesinde buradan çekilmek zorunda kalırken, Azak Denizi'ndeki Rus donanması da kendi kendini yakmaya mecbur oldu. 1738 baharında yeni sadrazam Yeğen Mehmed Paşa kumandasındaki ordu Avusturya üzerine yürüyerek Mehadiye ve Orsova'yı fethetti. Öte yandan Şebeş ve Lugoş kaleleri tahrip edilirken 17 Ağustos 1738'de Adakale fethedildi. Ardından Niş'e gelen Yeğen Mehmed Paşa buradan Belgrad'a akınlar yaptırdı. Ruslara karşı yapılan savaşlarda ise Özi ve Kılburun

---

¹⁸ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 253.

¹⁹ İlgürel, **a.g.m.**, s. 140.

²⁰ Subhî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 373-375.

²¹ Aktepe, "Mahmud I", s. 162.

²² Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 265.

kaleleri geri alındığı gibi Kapudan-ı Derya Süleyman Paşa da Kırım sahillerinde bir Rus donanmasını imha etti²³.

Nisan 1739'da Osmanlı ordusu Sadrazam İvaz Mehmed Paşa kumandasında tekrar Avusturya üzerine yürüdü. Bu defa hedef Belgrad'dı²⁴. Osmanlı ordusu, yürüyüşüne mani olmak üzere taarruza geçen 100 bin kişilik Avusturya ordusuyla Semendire ile Belgrad arasındaki Hisarcık Boğazı'nda tutuştuğu savaşta düşmanı ağır bir hezimete uğrattı ve iki yıldır Avusturya karşısında alınan galibiyetler son derece parlak bir zaferle taçlandırılmış oldu. Bu zafer Osmanlılara Belgrad'ın yolunu açtığı gibi Avusturyalıların da sulh istemesiyle neticelendi²⁵. Ruslar da Hotin'i almalarına rağmen müttefiklerinin savaştan çekilmesi ve Avrupa'da aleyhlerine kurulan ittifaklar karşısında Osmanlı Devleti ile barış yapmak zorunda kaldılar²⁶. İmzalanan Belgrad Antlaşması üç yıldan beri devam eden savaşı sonlandırmış, Osmanlı Devleti'nin iki büyük devlete karşı aynı zamanda harp edip galip gelecek kudrette olduğunu göstermiş, Tımsıvar hariç Pasarofça Antlaşması'yla kaybedilen Belgrad ve diğer yerler geri alınmış, Ruslar Azak ve Karadeniz'den uzaklaştırılmıştır (1739). Bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki prestijini artırdığı gibi batılı devletlerle uzun yıllar sürecek bir barış dönemini de başlatmıştır²⁷.

Sultan I. Mahmud, ne VI. Karl'ın 1740'taki ölümünden sonra çıkan veraset savaşları sırasında karışıklığın yaşandığı Avusturya'ya, ne de Nadir Şah'ın öldürülmesinden sonra (1747) saltanat mücadelesinin başladığı İran'a müdahale etmiş, bir fırsatçılık siyaseti takip etmeyerek barışçı siyasetten ayrılmamıştır. Zira III. Ahmed zamanında Safevîlerin inkırazı üzerine, 1723 yılından itibaren istila edilmeye başlanan İran ülkesinden 1736 ve 1746 yıllarına gelindiğinde elde hiçbir yer kalmamış, kazanılan bütün topraklar elden çıkmıştı. I. Mahmud'un bu gibi acı tecrübelerden önemli dersler çıkardığı anlaşılmaktadır.

Bu dönemde, devletin İran ve Avusturya-Rusya savaşlarıyla meşgul olmasından yararlanarak Aydın taraflarında isyan çıkaran ayandan Sarıbeyoğlu adlı

²³ Özcan, a.g.m., s. 350; Aktepe, "Mahmud I", s. 162.

²⁴ Fikret Sarıcaoğlu, "Hacı İvaz Paşa", *DiA*, XIV, s. 488.

²⁵ Aktepe, "Mahmud I", s. 162-163.

²⁶ Özcan, a.g.m., s. 350.

²⁷ Aktepe, "Mahmud I", s. 163.

eşkiya da devleti bir hayli uğraştırdıysa da 1739'da yakalanıp katledildi²⁸. Savaş yıllarının getirdiği zahire kıtlığı ve hayat pahalılığı 1740 yılı Haziran ayı başlarında İstanbul'da küçük çaplı bir isyana yol açıysa da kolaylıkla bastırıldı ve İstanbul'da bulunan işsiz güçsüz kimseler memleketlerine gönderildi²⁹. 2 Temmuz 1748'de İstanbul'da aynı sebeplerle bir isyan daha çıktı ve bu da esnaf ve asker işbirliğiyle kısa sürede bastırıldı³⁰. Darüssaade Ağası Hafız Beşir Ağa'nın, siyasi entrikalar çevirme, rüşvet alma ve görevi kötüye kullanma gibi hataları yüzünden 1752 yılındaki katli ve adamlarının da aynı akıbete uğratılarak muazzam servetlerine el konulması, I. Mahmud'un saltanatının son zamanlarında büyük yankı uyandıran hadiselerden biri olmuştur³¹.

Sultan I. Mahmud, 28 Safer 1168/13 Aralık 1754 tarihinde Demirkapı'daki Dâye Kadın Camii'nde Cuma namazını hasta olduğu halde kıldıktan sonra saraya dönerken at üzerinde vefat etti³². Osmanlı Devleti'ne son parlak devrini yaşatan ve haleflerine uzun bir barış devri bırakan padişah, Nuruosmaniye Camii'nin yanında kendisi için yaptırdığı türbeye değil, halefi Sultan III. Osman'ın emriyle Yenicami yanındaki Vâlide Sultan Türbesi'nde babası II. Mustafa'nın yanına defnedilmiştir.

Sultan I. Mahmud, babası Sultan II. Mustafa gibi yaratılış olarak bel kemiği öne doğru biraz meyilli idi, fakat kambur değildi³³. Bedenen zayıf ve kısa boyluydu³⁴. Kaynaklarda dindar, zeki, bilgili, iyiliksever, yumuşak huylu, hamiyetli, barışçı ve âdil bir padişah olarak vasıflandırılır³⁵. Tam olgun bir yaşta (34 yaşında) padişah olduğu ve amcasının hükümdarlığı zamanındaki hadiselerden ders aldığı için işleri çabuk kavramıştı. Hadiseleri ihmal etmez, bizzat takip ederdi.

Devlet işlerinde mutlaka istişare yapardı³⁶. Mühim meseleler için önde gelen devlet adamlarını toplayarak geniş katılımlı şura meclisleri tertip ettiği bilinmektedir³⁷. Ciddiyet, vakar, sebat ve azim sahibi idi. Olayları soğukkanlılıkla

²⁸ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 318-319.

²⁹ Subhî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 627-630; Özcan, **a.g.m.**, s. 350.

³⁰ Sır Kâtibi Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 189a; Aktepe, "Mahmud I", s. 164.

³¹ **Şem'dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi Târihi Mür'î't-tevârih**, s. 163-168; Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 332-334.

³² Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 38b.

³³ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 331.

³⁴ Aktepe, "Mahmud I", s. 164.

³⁵ Özcan, **a.g.m.**, s. 351.

³⁶ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 331.

³⁷ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, muh. yer.

karşılar, acele etmez, telaş göstermezdi. Dîvân-ı Hümâyûn toplantılarına katılarak halkın şikayetlerini bizzat dinlerdi. Yirmi dört yıllık padişahlığında İstanbul'dan dışarı çıkmadığı halde tayin ettiği değerli kumandanlarla İran, Rus ve Avusturya savaşlarını idare etmiş, Hekimoğlu Ali Paşa, Topal Osman Paşa, Yeğen ve İvaz Mehmed Paşalar gibi muktedir ve tecrübeli vezirleri sadarete ve seraskerliklerde kullanarak muvaffak olmuştur. Gayretle çalışanları takdir eder, kıymetli vezirlerini ufak tefek kusur ve hataları, hatta mağlubiyetleri sebebiyle derhal azledip cezalandırmazdı³⁸. Sultan I. Mahmud harp zamanlarında orduya güvenilir adamlarını gizlice göndererek kumandanlar ve vezirler hakkında bilgi edinirdi. Hissiyatını belli etmez, ciddiyetini muhafaza eder, vakti gelince harekete geçerdi. Ölçüsüz ve hesapsız hareket etmez, aşırıya kaçmazdı. İcraatında zamanın ve memleketin ruhi durumunu dikkate alırdı³⁹.

Sultan I. Mahmud, babası ve amcasının tahttan indirilme sebeplerini hiç unutmamıştı. Amcası III. Ahmed'in nasihatini tutarak devlet dizginlerini, ne babası gibi şeyhülislama, ne de amcası gibi sadrazama bırakmış, işleri bizzat takip etmeyi âdet edinmişti. Bir veziriazamı azledeceği zaman, onun ocaklıyı tahrik etme ihtimalini göz önünde bulundurarak, ekseriyetle yerine getireceği veziri daha önceden gizlice İstanbul'a getirttikten sonra mührü alarak yeni sadrazama verirdi. Sadrazamları uzun yıllar iş başında tutmamakla ve onlara fazla güvenmemekle beraber kendisi de Darüssaade Ağası Hacı Beşir Ağa'nın tesiri altında kalmış ve pek çok icraatını onun telkini ile yapmıştır. Bunun sebebi ise danıştığı bazı hususlarda ağanın isabetli fikirler beyan etmesi olduğundan padişah kendisine itimat etmişti. Hacı Beşir Ağa da hayırhah ve münevver bir zat olduğundan, sadrazam tayin ve azillerinde etkili olmakla beraber hünkârı tehlikeli bir işe sürüklememişti⁴⁰. İstanbul'un asayişine ehemmiyet veren ve isyan çıkmasından çok korkan I. Mahmud, bu hususta şiddetli tedbirler almaktan geri durmamış, kötü şöhret sahibi serseriler hakkında idam veya sürgün gibi cezalar vermekten çekinmemiştir⁴¹.

---

³⁸ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 331.

³⁹ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 335.

⁴⁰ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 332.

⁴¹ Aktepe, "Mahmud I", s. 164.

En sevdiği spor dallarının cirit, tomak, binicilik, okçuluk ve tüfek atıcılığı olduğu bilinmektedir⁴². “Sebkatî” mahlasıyla Türkçe şiirler yazdığı ve Arapça şiirler de söylediği ifade edilen I. Mahmud, daha ziyade mûsikiyle uğraşmış ve bestelerinin bir kısmı günümüze ulaşmıştır. Devrinde gerek Enderun'dan gerekse Harem'den çok sayıda bestekâr, hânende ve sâzende yetişmiştir. Onun ayrıca başta lâle olmak üzere çiçekleri çok sevdiği ve satranç meraklısı olduğu da nakledilir⁴³. Sultan I. Mahmud yüzüğe çok meraklı olup müsait zamanlarında kantaşı üzerine mühür kazardı. III. Ahmed zamanında başlayan Boğaz zevki onun saltanatı zamanında çok artmış, sahiller yalılarla süslenmişti. Yazın mehtaplı gecelerde kayıkla boğazda gezmeyi çok sevdiği rivayet edilmektedir⁴⁴.

Yaptırdığı ve yapılmasına önayak olduğu eserlerle devrinde İstanbul'u adeta yeniden imar ve ihya eden I. Mahmud'un en önemli hayratı, hiç şüphesiz, sağlığında başlattığı ve neredeyse bitme noktasına gelmişken vefatı üzerine açılışını göremediği, bugün Nuruosmaniye Camii ve Külliyesi olarak anılan yapılar topluluğudur. Saltanat devirleri uzun süren ve başarılarla geçen hemen her büyük padişah gibi Sultan I. Mahmud da hükümdarlık devrini âbidevî bir eserle süslemek istemiş ve bu caminin yapımını başlatmış, sık sık ziyaret ederek inşaatın gidişatını takip etmişti. Külliye; cami, medrese, kütüphane, türbe, çeşme, sebil, imaret ve dükkanlardan oluşmaktadır⁴⁵.

Bu devirdeki en önemli inşa faaliyetlerinden biri de Büyük Ayasofya Camii'nin geniş çaplı tamiri ve yaptırılan yeni eserlerle külliye haline getirilmesidir. Osmanlı döneminde Ayasofya'da yürütülen bu en önemli onarım, yenileme ve genişletme çalışmasına 1739-1743 yılları arasında imza atılırken, her biri Türk sanatının şaheserlerinden kabul edilen imaret, sıbyan mektebi, kütüphane ve şadırvan gibi dört yeni yapı inşa edilerek Ayasofya külliye hüviyeti kazanmıştır. Öte yandan camiye ve bu inşa edilen eserlere gelir sağlaması amacıyla 1741 yılında İstanbul'un son büyük çarşı hamamı olan Cağaloğlu Hamamı yaptırılmıştır⁴⁶.

⁴² Tutulan rûznâmeler bu hususta müteaddit kayıtlarla doludur.

⁴³ Aktepe, “Mahmud I” (İA), s. 164; Özcan, a.g.m., s. 351.

⁴⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 335.

⁴⁵ Semavi Eyice, “Nuruosmaniye Külliyesi”, DİA, XXXIII, s. 264-265.

⁴⁶ Semavi Eyice, “Ayasofya”, DİA, IV, s. 208.

Sultan Mahmud'un en mühim hayratından biri de İstanbul'un Kasımpaşa, Galata, Beyoğlu, Tophane, Fındıklı ve Beşiktaş semtlerindeki su meselesine çözüm bulmak üzere amcası III. Ahmed zamanında başlatılan su isale hattını tamamlatıp yaptırılan kırk kadar çeşmeye su verdirerek bölge halkını içme suyuna kavuşturmasıdır (1732). Bahçeköy'deki derelerden alınıp bentlerde toplanan sular içi sırlı künkler vasıtasıyla kemerler üzerinden geçirilip yaklaşık 25 kilometre uzunluğundaki isale hattıyla -adını bu vesileyle alan- Taksim'deki su deposuna (maksem) ulaştırılıyor ve buradan çeşmelere dağıtılıyordu. I. Mahmud'un adını taşıyan Tophane'deki meydan çeşmesi ile annesinin yaptırdığı Azapkapı'daki Saliha Sultan Çeşmesi bu kırk küsur çeşmeden ikisidir⁴⁷.

Yaptırdığı kütüphanelerle ilim ve kültüre verdiği önemi gösteren I. Mahmud'un Ayasofya Camii içinde, Fâtih Camii yanında ve ismi kardeşine nasip olan Nuruosmaniye Külliyesi bünyesinde kurdurup kıymetli yazmalar bağışladığı kütüphaneler, Osmanlı'dan günümüze intikal eden kitaplıklar içinde en zengin koleksiyonlara sahip olanlardır. Bunların dışında bugün TSMK bünyesindeki Revan Köşkü Kütüphanesi ile Galata Sarayı Kütüphanesi'ni tesis etmiş, İstanbul dışında Belgrad ve Vidin'de de kütüphaneler yaptırmıştır. I. Mahmud bunlardan Fatih ve Ayasofya kütüphaneleri içinde Sahih-i Buhari hatimleri yapılmasına ayrı bir önem vermiştir⁴⁸.

Yıldız Dede, Tulumbacılar Odası ve Defterdar Kapısı mescidleriyle Rumelihisarı'nda Hacı Kemâleddin (İskele), Beşiktaş'ta Arap İskelesi, Üsküdar'da Sultan Mahmud ve Kandilli camileri gibi birçok mâbedin bânisi olan I. Mahmud, Beyazıt Camii'nin kubbesiyle Beylerbeyi'ndeki camiye tamir ettirmiş, günümüzde Yeraltı Camii olarak anılan Kurşunlu Mahzen'i de mâbed haline getirmiştir⁴⁹.

Bunlardan başka I. Mahmud, yaptırdığı birçok saray ve köşkle İstanbul'u tabiri caizse süslemiştir. Saltanatının ilk yıllarında Sarayburnu sahilinde Topkapı Sahilsarayı'nı inşa ettirmiş, buranın bünyesinde sonraki yıllarda Şevkiye ve Mahbubiye gibi kasırları yaptırmıştır⁵⁰. Buradaki yapılar 1862 yılında bir yangınla ortadan kalkınca Topkapı ismi bütün saray için kullanılmaya başlanmıştır. Beşiktaş

⁴⁷ Kazım Çeçen, "Taksim Suları", *DİA*, XXXIX, s. 479.

⁴⁸ Özcan, a.g.m., s. 352.

⁴⁹ Özcan, a.g.m., s. 351-352.

⁵⁰ I. Mahmud'un rûznâmelerinde bu yapılar hakkında etraflı bilgi bulunmaktadır.

Sarayının birçok kısımlarını ve Bayıldım Kasrını yeniden yaptıran padişah, Yuşa Tepesi civarındaki Tokat Köşkü'nü ihya ettirip adını Hümayunabad'a çevirmiş, Kanlıca'daki Mihrabad kasrını yaptırmış, Kandilli'yi de imar ederek buraya Nevabad adını vermiştir⁵¹.

---

⁵¹ Aktepe, “Mahmud I”, s. 165.

BİRİNCİ BÖLÜM

SIR KÂTİPLİĞİ MÜESSESESİ VE RÛZNÂMELER

I – Osmanlı Devleti'nde Bir Müessese Olarak Sır Kâtipliği

A – Tarihî Kökenler: İslam Devletlerinde Sır Kâtipliği

Sır kâtipliği müessesesinin İslamiyet'in ilk yıllarına, Resul-i Ekrem (s.a.v.) devrine kadar uzandığı ifade edilmektedir. Müstakimzâde, Subhu'l-A'shâ müellifi Kalkaşendî ve benzeri tarihçilerin, sır kâtipliğinin kadim bir görev olduğunu ve “vahiy kâtibi makamındadır” dediklerini nakleder¹. Gerçekten de Hazret-i Peygamber döneminde başta Huzeyfetü'bnü Yemân (r.a.) olmak üzere birçok zatın Resulullah'ın sır kâtibi olduğuna temas edilmektedir.

Ashâb-ı Kiram arasında Allah Resulü'nün sır kâtibi olarak bilinen en meşhur kişi az önce de bahsedildiği gibi Hz. Huzeyfe'dir. Onun ayrıca Resûl-i Ekrem'in zekat işleriyle vazifeli kâtiplerinden olduğu da nakledilmektedir². “Sâhibü sırrı Resûlillah” yani Resulullâh'ın sırdaşı olması onun en bilinen vasfıdır³. Peygamber Efendimizin Hz. Huzeyfe'ye o devirdeki münafıkların adlarını tek tek bildirdiği, ayrıca kendi vefatından sonra ortaya çıkacak fitneler hakkında da bilgi verdiği kaydedilmektedir. Bu sebeplerin de etkisiyle Hz. Huzeyfe Resulullah'ın sır kâtibi olarak bilinmiş ve tanınmıştır⁴.

Ashâb'dan sır kâtibi olarak bilinen diğer kişiler arasında Hazret-i Osman⁵, Hazret-i Ali⁶, Übey b. Ka'b⁷ ve Zeyd b. Sâbit'in⁸ (r.anhüm) isimleri geçmektedir.

¹ Müstakimzâde Süleyman Sa'deddin Efendi, **Tuhfe-i Hattâtîn**, nşr. İbnülemin Mahmud Kemâl, İstanbul 1928, s. 38-39. Ancak Müstakimzâde bu görüşe iştirak etmez. İleride temas edileceği üzere sır kâtipliğinin Memlûkler devrinde ihdas olunduğunu söyler.

² Selman Başaran, “Huzeyfe b. Yemân”, **DİA**, XVIII, s. 434.

³ İbnü'l-Esîr, **Üsdü'l-gâbe fî Ma'rifeti's-sahâbe**, I, Matbaatü'l-Vehbiyye, Kahire 1285, s. 391.

⁴ İbn Hacer el-Askalânî, **El-İsâbe fî Temyîzi's-sahâbe**, I, Kahire 1328, s. 317-318; Bünyamin Erul, “Huzeyfe b. el-Yemân ve Sır Kâtipliği”, **İslâmiyat**, X, Sayı 3, Ankara 2007, s. 153-175; İbrahim Özcan, **Huzeyfe b. Yemân: Hayatı, Şahsiyeti ve İlk İslam Toplumundaki Yeri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010, muh. yer.

⁵ Muhammed Yûsuf el-Kandehlevî, **Hayâtü's-sahâbe**, nşr. Nâyif el-Abbâs, Muhammed Ali Devlet, c. II, Dâru'l-kalem, Dimaşk t.y., s. 765.

⁶ “Ali dahi Resûl-i Ekrem'in sır kâtibi ve mahrem-i esrârı idi.” (Ahmed Cevdet Paşa, **Kıyas-ı Enbiyâ ve Tevârîh-i Hulefâ**, cüz 3-4, Kanaat Kütüphanesi, Dersaadet 1331, s. 272).

⁷ Bünyamin Erul, “Übey b. Kâ'b”, **DİA**, XLII, s. 273.

⁸ Osman Kesioğlu, **Fakîh Sahâbîler ve Mezheb İmamaları**, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 1972, s. 44.

Hulefâ-yı Râşidîn'in her birinin hususi kâtipleri vardı⁹. Emeviler döneminde ise her türlü resmî yazışmanın yürütüldüğü Dîvânü'r-resâil kurulmuştu¹⁰. Ancak bu iki dönemde sır kâtibi (kâtibü's-sır) olarak anılan bir görevlinin varlığına dair bilgimiz bulunmamaktadır.

Abbasiler devrinde Dîvânü'l-inşâ adıyla da anılan ve vezirler tarafından yönetilen Dîvânü'r-resâil, Dîvânü's-sır ve Dîvânü'l-mürâselât isimleriyle iki daireye ayrılmıştı. Abbasilerin son zamanlarında ise Dîvânü'l-inşâ reisliği vezirlerden alınarak müstakil bir memurun denetimine bırakıldı ki bu görevlinin unvanı “Sâhib-i Dîvân-ı İnşâ” veya “Kâtibü's-sır” idi¹¹. Ancak Abbasi halifesi Mehdî Billâh'ın (775-785) sır kâtiplerine mektuplar yazdırdığı bilindiğine göre¹² bu dönemde kâtibü's-sır isimli görevlinin çok daha erken bir tarihte var olduğu söylenebilir.

Fâtımilerde sır kâtibinin Dîvân-ı İnşâ başkanı olarak görev yaptığı ve kendisine Abbasilerde olduğu gibi Sâhib-i Dîvân-ı İnşâ dendiği görülmektedir. Salâhaddin-i Eyyûbî Fâtımilerin veziri iken, sır kâtibi ve Dîvân-ı İnşâ başkanı Kādî el-Fâzıl idi. Sultan Salâhaddin, Mısır'da Eyyûbî Devleti'ni kurunca onu aynı konumunda tutmuştu¹³.

Eyyûbîler döneminde de sır kâtibi Dîvânü'l-inşâ başkanı olarak bürokrasinin başıydı. Kâtibü's-sırın vazifeleri arasında, içeriden ve dışarıdan sultana gönderilen resmî evrakı okumak ve onlara cevap vermek, merasimleri idare etmek, dârü'l-adlde sultanın önünde oturup yapılan şikâyetleri okumak ve gerekli cevapları yazmak, sultanın huzurunda toplanan danışma meclislerinde gerekli açıklamaları yapmak, sultanla emîrlar arasında çıkan anlaşmazlıklarda ve önemli işlerde aracılık yapmak,

⁹ İbn Tağrıberdî'nin yazdığına göre Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) vefatından sonra halife olan Hz. Ebu Bekir için Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali hususi kâtiplik yapmışlardı. Hz. Ömer bu hususta Hz. Osman, Hz. Ali, Muaviye b. Ebu Süfyan ve Abdullah b. Halef el-Huzâî'den yararlanmıştı. Hz. Osman'ın kâtibi Mervân b. el-Hakem'di. Hz. Ali ise Abdullah b. Râfi ve Saîd b. Nimrân'ı kâtip olarak kullanmıştı (İbn Tağrıberdî, **en-Nücümü'z-zâhire fî Mülûki Mısır ve'l-Kâhire**, nşr. Muhammed Hüseyin Şemseddin, c. VII, Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, Beyrut 1992, s. 283).

¹⁰ Abdülazîz ed-Dûrî, “Divan”, **DİA**, IX, s. 378.

¹¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1941, s. 9.

¹² Fatih Yahya Ayaz, “Sır kâtibi”, **DİA**, XXXVII, s. 116.

¹³ Fatih Yahya Ayaz, “Vezir (Eyyûbîler)”, **DİA**, XLIII, s. 87; Asri Çubukçu, “Devâtdâr”, **DİA**, IX, s. 222.

kadı ve müderrislerin tayin, nakil ve azillerini yapmak gibi hususlar vardı. Bunlardan başka posta ve muhaberat işlerinin düzenlenmesi de onun görevlerindendi¹⁴.

Yukarıdan itibaren görüldüğü üzere Abbasiler, Fâtımiler, Eyyûbîler devletlerinde ve aşağıda görüleceği üzere Memlûkler ile diğer Müslüman-Türk devletlerinde sır kâtipliği vazifesi, Osmanlıların ilk ve orta zamanlarındaki nişancılığın konumundadır¹⁵. Osmanlı padişahlarının bir nevi özel kâtibi olan ve Enderun'da Hasodalı ağalar arasında yer alan sır kâtibi, ileride inceleneceği üzere daha farklı bir memuriyettir.

Memlûkler döneminde Dîvân-ı İnşâ varlığını sürdürmesine rağmen devletin ilk zamanlarında kâtibü's-sır adlı bir görevli yoktu. Ona ait vazifeler bazen kâtib-i dest, bazen de kâtib-i derc denilen kâtipler tarafından görülüyordu. Sultan Kalavun'un (1279-1290), saltanatının başında Dîvânü'l-inşâ reisliğine Fethuddin İbn Abdüzzâhir'i getirerek ona kâtibü's-sır unvanını vermesiyle Memlûkler dönemi için sır kâtipliği görevi ihdas edilmiş oldu¹⁶. Memlûk tarihlerinde bu görevin ihdas edilmesiyle ilgili bazı teferruat nakledilmektedir. Buna göre Sultan Baybars (1260-1277) adına devâdâr tarafından Dîvân-ı İnşâ kâtibine yazdırılan bir menşurdaki rakamların anlaşılammaması üzerine söz konusu menşur iade edilir. Bu duruma canı sıkılan sultana kâtip, devâdârın söylediklerini aynen yazdığını ifade eder. Baybars da sultan adına yazılacak yazıların aracısız, doğrudan onun tarafından yazdırılması gerektiğini ve bu görev için bir kâtibü's-sır tayin edilmesinin lüzumunu ifade eder. Ancak bu arzusunu yerine getiremeden ölür. Bu hadise sırasında Baybars'ın yanında bulunan Kalavun tahta geçince, İbn Abdüzzâhir'i kâtibü's-sır tayin eder ve böylece sır kâtipliği görevi ortaya çıkmış olur¹⁷.

Sır kâtipliği görevinin Memlûkler döneminde ihdas edildiği görüşüne katılan Müstakimzâde Süleyman Sa'deddin Efendi, ilk kâtibü's-sır olan kişinin Fethuddin İbn Abdüzzâhir değil de Fahreddin İbrahim b. Lokman olduğunu zühul eseri olarak

¹⁴ Ramazan Şeşen, "Divan (Eyyûbîler)", **DİA**, IX, s. 381.

¹⁵ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 366; Fikret Sarıcaoğlu, "Sır kâtibi (Osmanlılar)", **DİA**, XXXVII, s. 117.

¹⁶ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 365-366.

¹⁷ İbn Tağrıberdi, **a.g.e.**, s. 281; Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 366; Asri Çubukçu, "İbn Abdüzzâhir", **DİA**, XIX, s. 289-290; Ayaz, "Sır kâtibi", s. 116.

söylemektedir¹⁸. Müstakimzâde'nin bu bilgiyi aktardığı en-Nücûmü'z-zâhire'de çok açık bir şekilde bu göreve İbn Abdüzzâhir'in getirildiği beyan edilmektedir¹⁹.

Memlûkler dönemi sır kâtipliği müessesesi, Eyyûbîler dönemindeki ile benzerlik gösterir. Bu dönemde de Dîvân-ı İnşâ başkanı olan sır kâtibinin başlıca görevleri, sultana gelen her türlü yazıyı ona okuyup onun işaretiyle bunlara gerekli cevapları yazmak ve nişanlarını koyup icap eden yerlere göndermek, sultan Dîvân-ı Adl'de iken davalara ait evrakı okuyup bunlara gereken hükümleri yazmak, elçi kabullerinde elçinin getirdiği mektubu sultana okuyup onun vereceği direktif dahilinde buna cevap yazmak, diğer kalemlerden gelen evrakı temize çekerek sultanın mührünü basmak ve bu tür gelen evrakı ilgili dairelere havale etme²⁰. Her türlü tayin yazısı da onun başkanlığında hazırlanırdı. Ayrıca posta işlerinde devâtdârla birlikte söz sahibiydi. Sultana gelen mektupları devâtdâr ve emîr-i candarla birlikte sultana götürür, bunların okunması görevini üstlenirdi²¹.

Halk arasında kâtim-i sır da denilen sır kâtibinin son derece güvenilir olmakla birlikte âlim ve faziletli olması, Kur'ân, hadis, edebiyat, tarih ve hikmet ilimlerine vâkıf bulunması, yazacağı mektup ve fermanları muhatabına göre farklı üsluplarla yazabilmesi, ifadesinin akıcı ve kusursuz olması lazımdı²². Kâtib-i sır, bütün meclislerde sözünden ve fikrinden istifade edilen tecrübeli bir devlet adamı idi. Özellikle mühim meselelerde görüşüne başvurulurdu. Emîrlar arasında ortaya çıkan ihtilafları da çözüme kavuştururdu²³.

İlk kurulan Türk devletlerinden Karahanlılar'da da sır kâtibi benzeri üst düzey bir kâtibin varlığından söz edilmektedir. Yusuf Has Hâcib, Karahanlılar'da resmî yazışmaları idare eden büronun âmiri olarak bitigci ılımgayı zikretmekte, bu görevlinin aynı zamanda hükümdarın sır kâtibi olduğunu belirtmektedir²⁴.

İlhanlılar'da Münşî-i Dîvân-ı Büzürg adlı bürokrat, İnşâ-i Memâlik veya Dîvânü'r-resâil'in başkanı olup İlhanlı divanından hükümdarlara, emîrlere, vezirlere ve devlet adamlarına yazılacak nâme, ferman ve beratları herkesin rütbe, derece ve

¹⁸ Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 38-39.

¹⁹ İbn Tağriberdî, **a.g.e.**, s. 249, 282.

²⁰ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 366-367; Ayaz, "Sır kâtibi", s. 116.

²¹ Ayaz, "Sır kâtibi", s. 116.

²² Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 367; Ayaz, "Sır kâtibi", s. 117.

²³ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 369.

²⁴ Mehmet İpşirli, "Bitik", **DİA**, VI, s. 225.

mevkiine göre muhtelif tabirler kullanarak yazardı. Bunun bir görevi de hükümdarın sır kâtipliği idi. Bu dairenin inşâ muâmelâtına hiç kimse müdahale etmezdi, o nasıl münasip görürse öyle yazardı²⁵.

B – Padişahın Sır Kâtibi ya da Kâtibü's-sırr-ı Sultânî

1 – Sır Kâtibi Kimdir?

Sır kâtibi padişahın hususi kâtibi idi ve onun resmî, gayr-ı resmî hemen her türlü yazışmalarını yürüten özel sekreteri konumundaydı. Şehzade ve paşalar ile elçilerin maiyetlerinde de sır kâtipleri olduğu bilinmektedir. Fakat Osmanlı terminolojisinde sır kâtibi denilince ilk akla gelen kişi, padişahın sır kâtibidir. Sır kâtibi, Enderun'un en üst odası ve iç oğlanlarının yükselebileceği son kademe olan Has Oda'daki kırk ağadan biriydi. Başka bir deyişle sır kâtipliği görevi, Has Odalı ağalardan birine tevcih edilirdi. Sır kâtibinin dış görünüş olarak en belirgin özelliği, boynuna astığı ve içinde yazı kâğıdıyla diğer lüzumlu şeyleri²⁶ bulundurduğu sırmalı çanta ile belindeki şal kuşağında taşıdığı altın divitti. Ondan başka hiç kimse altın divit kullanamazdı²⁷.

a – Sır Kâtibinin İsim ve Unvanları

Padişahın bu özel kâtibinin ismini belirtmek için en çok kullanılan terimler “sır kâtibi” ve “kâtibü's-sır” ifadeleridir²⁸. Osmanlı tarih kaynaklarında bu ikisinin dışında kâtib-i sır, kâtib-i esrâr, kâtibü'l-esrâr, esrâr kâtibi, kâtibü's-sırr-ı sultânî, kâtib-i sırr-ı sultânî, kâtib-i sırr-ı pâdişâhî, kâtibü's-sırrı's-sultânî, kâtibü's-serâiri's-sultânî, kâtib-i esrâr-ı cihândârî, kâtib-i esrâr-ı şehriyârî, kâtib-i esrâr-ı sultânî ve

²⁵ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 220-221.

²⁶ Bunlardan birisi, divit gibi altından yapılmış olan rîgdân (rıhdan) idi.

²⁷ D'Ohsson, **Tableau Général de L'Empire Othoman**, VII, Paris 1824, s. 36; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin Saray Teşkilâtı**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1945, s. 326; Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 117.

²⁸ Teziminin konusunu teşkil eden Sultan I. Mahmud Rûznâmelerinde yalnızca bu iki ifade geçtiği gibi Enderunlu Abdî Paşa'nın Tarih'inde de padişahın özel kâtibi için yine sadece bu iki ifadenin kullanıldığı görülmektedir (Abdurrahman Abdi Paşa, **Vekâyî'-nâme**, haz. Fahri Ç. Derin, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2008, muh. yer).

esrâr-ı hümâyûn kâtibi gibi ifadeler de kullanılmaktadır²⁹. Sır kâtipliği görevini belirtmek için ise sır kitâbeti, hizmet-i kitâbet-i sır, sır kitâbet-i hazret-i şehriyârîlik³⁰, hizmet-i kâtibü's-sırrî³¹, kitâbet-i esrâr-ı pâdişâhî³² gibi ifadelere rastlanılır. Bunlardan farklı olarak “ketm” (gizlemek) fiili kullanılarak “kâtım-i umûr-ı mahfi-i pâdişâhîlik hizmet-i celîlesi” şeklinde kullanımlar da söz konusudur³³.

Yukarıda ifade edildiği gibi mücerret olarak sır kâtibi denilince padişah sır kâtibi anlaşılır. Paşa ya da şehzadelerin yahut da elçilerin sır kâtipleri anlaşılır. Bununla beraber sır kâtipleri padişahların hususi kâtipleri olduğu için nadiren sır kâtibi denilmeyip “padişahın kâtibi” manasına “kâtib-i hazret-i şehriyârî” ifadesinin kullanıldığı da görülmektedir³⁴. Yine aynı şekilde görev adı olarak “sır” kelimesi kullanılmayıp “hizmet-i kitâbet-i hazret-i pâdişâhî” denildiğine de tesadüf edilmektedir³⁵.

Sır kâtiplerinin unvan ve elkaplarıyla ilgili olarak da bir örnek tespit ettik. İstanbul Havâss-ı Refia (Eyüp) Mahkemesi tarafından yazılan bir hüccette Sultan III. Selim'in sır kâtibi Ahmed Efendi'nin unvan ve elkabı “umdetü'l-havâss ve'l-mukarrebîn zübdetü'l-ümenâ ve'l-mu'temedîn devletlü 'inâyetlü Ahmed Efendi” şeklinde kaydedilmiştir³⁶.

b – Sır Kâtibinin Konum ve Rütbesi

Tayyarzâde Atâ Bey, Enderun Târihi'nde sır kâtibinin konumunu başçukadar hizmetinin altında gösterir ve bu hizmete memur olanların zaman zaman devlete ait

²⁹ Sarıcaoglu, a.g.m., s. 117; BOA, **TSMA.d**, 2110, muhtelif defter; Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**, muh. yer; Suyolcuzaade Mehmed Necib, **Devha-tül-Küttâb**, nşr. Kilisli Muallim Rifat, İstanbul 1942, muh. yer; BOA, **D.BŞM.d**, nr. 9428, s. 2.

³⁰ Sarıcaoglu, a.g.m., s. 117.

³¹ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 138b.

³² **Su Külliyyatı Mâ-i Lezîz Defterleri**, haz. Ahmet Kal'a v.dğr., c. 3, İSKİ Yayınları, İstanbul 1999, s. 337.

³³ “...hâlâ Devlet-i 'aliyye dâmet fî himâyeti'r-Rabbâniyye'de kâtib-i esrâr-ı hazret-i şehinşâhî ve kâtım-i umûr-ı mahfi-i pâdişâhîlik hizmet-i celîlesiyle teşerrüf edüp...” (**Su Külliyyatı Mâ-i Lezîz Defterleri**, haz. Ahmet Kal'a v.dğr., c. 6, İSKİ Yayınları, İstanbul 2000, s. 284).

³⁴ BOA, **A.d (Sadaret Defteri)**, nr. 359, s. 23; Can Çevik, **Naili Abdullah Paşa, Defter-i Teşrifat (Metin-Değerlendirme)**, haz. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018, s. 51.

³⁵ Hafız Hızır İlyas, **Vekâyi'-i Letâif-i Enderûniyye**, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1276, s. 272.

³⁶ “...hâliyâ Enderûn-ı hümâyûn'da Hâs Oda ağavâtından olup hidemât-ı şehinşâhîde kitâbet-i esrâr-ı pâdişâhî ile ihrâz-ı rütbe-i 'ulyâ eden işbu kitâb-ı müstetâb-ı sıhhat-nisâbın hâfızı 'umdetü'l-havâss ve'l-mukarrebîn zübdetü'l-ümenâ ve'l-mu'temedîn devletlü 'inâyetlü Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Ağa hazretlerinin” (**Mâ-i Lezîz Defterleri**, c. 3, s. 337).

bazı sırlara vâkıf olmaları bakımından daima birçok mabeyncilerden muteber tutulduklarını da ilave eder³⁷. Ancak Enderun-ı Hümayun'un ve özellikle Hasoda'nın teşkilatı ve hiyerarşik düzeni göz önüne alınarak burada görev yapan sır kâtiplerinin yükselme durumları dikkatlice incelendiğinde bunun pek de Atâ Bey'in söylediği gibi olmadığı görülmektedir.

Her şeyden önce, Enderun teşkilatının zaman içinde birçok değişiklikler gösterdiği de bir vâkıdır. Atâ Bey'in verdiği bilginin, kendi zamanı için geçerli olması söz konusu olabilir. Ancak Sultan I. Mahmud dönemi sır kâtiplerinin Hasoda içerisindeki konum ve rütbelerini, hiyerarşik olarak “kat’-ı merâtib” edişlerini tetkikten geçirdiğimizde makamların değil kişilerin birbirlerinin altında veya üstünde olduklarını görürüz. Bu da Enderun mensuplarından Hasoda'ya kimin önce, kimin sonra girdiğine bağlı olarak değişmektedir³⁸. Berberbaşılık, müezzinbaşılık, sır kâtipliği, başçukadarlık, tüfengcibashılık, kahvecibashılık gibi görevlerin Hasoda içinde bir konumları olmayıp bunların konum ve rütbesi, göreve getirilen kişinin oda içindeki eskiliğine göredir. Hasoda'nın belirli bir görev icra etmeyen diğer ağaları için de aynı durum söz konusudur. Ancak Hasoda'daki silahdar ağadan başlayıp peşgîr gulâmına kadar giden ilk altı büyük ağa diğerleri gibi değildir. Bunlarda şahısların değil makamların üstünlüğü vardır³⁹.

Sır kâtiplerimizden⁴⁰ aynı zamanda Sultan I. Mahmud'un ilk sır kâtibi olan Mustafa Rûhî Bey, göreve geldiğinde Hasoda'nın bıçaklı eskileri arasında ön sıralarda bulunuyordu. Bu esnada Hasoda'da başçukadar olan Ahmed Ağa ise odaya alınlı daha bir-iki sene olmuştu ve konum olarak Hasoda'nın acemileri

³⁷ Tayyâr-zâde Atâ, **Osmanlı Saray Tarihi: Târîh-i Enderûn**, haz. Mehmet Arslan, I, Kitabevi, İstanbul 2010, s. 301.

³⁸ Enderun'un bütün odaları için bu düzen esastır. Yani Hasoda olsun diğerleri olsun, bir odaya kim önce alınırsa, o, kendisinden sonra oraya alınandan kıdem olarak üstündür (Koçi Bey, **Risale**, Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Y. 28, vr. 48b-55a).

³⁹ Bu altı memuriyet, üstünlük sırasıyla silahdâr ağa, çukadâr ağa, rikâbdâr ağa, dülbend gulâmı, miftâh gulâmı ve peşgîr gulâmıdır (BOA, **TSM.A.d**, 2110/131, vr. 2b). Bunlardan arz ağaları denilen ilk üçünün tayininde her zaman kıdem sırasına dikkat edilmediği bilinmektedir (Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 27a, 188b; Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 344). Genel olarak Enderun teşkilâtıyla ilgili şu eserlere bakılabilir: Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 297-357; İsmail H. Baykal, **Enderun Mektebi Tarihi**, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, İstanbul 1953; Ülker Akkutay, **Enderûn Mektebi**, Gazi Üniversitesi Yayını, Ankara 1984; Barnette Miller, **The Palace School of Muhammad the Conqueror**, Arno Press, New York 1973.

⁴⁰ Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinin hayat hikâyeleri tezimizin İkinci Bölümü'nde incelenmiştir. Haklarında daha geniş malumat edinmek için o bölüme bakınız.

arasındaydı⁴¹. Bu örnek bile Atâ Bey'in söylediği şekilde sır kâtibinin başçukadarın rütbece altında olmadığını göstermeye kâfidir.

Diğer sır kâtiplerimizden Müzehhib Ahmed Ağa, sır kâtipliği vazifesine getirildiğinde Hasoda'nın sıra itibarıyla ortalarında yer alırken, görevden ayrılmadan önce bıçaklı eskiler arasında bulunmaktaydı⁴². Hıfzî Mehmed Efendi, sır kâtibi olduğunda Hasoda'ya alınlı bir sene kadar bir zaman geçmişti⁴³. Çerağ edildiğinde ise hâlâ odanın acemi telakki edilen mensupları arasındaydı⁴⁴. Salih Salâhî ile Ömer Ağa ise, bulundukları odalardan kendilerine sır kâtipliği görevi verilmek suretiyle Hasoda'ya alındılar⁴⁵. Salâhî uzun süre sır kâtipliği yapmadığı için oda içinde konum olarak fazla yükselmemişti. Ömer Ağa ise on yıl boyunca sürdürdüğü görevi bırakırken bıçaklı eskiler arasında üst sıralardaydı⁴⁶. Yenişehirli Mehmed Ağa gerek göreve geldiğinde gerekse görevi bıraktığında Hasoda'nın orta sıralarında yer almaktaydı⁴⁷. Ustazâde Mehmed Ağa ise göreve geldiğinde epeyce yükselmiş, ayrıldığına ise bıçaklı eskiler seviyesine erişmiş bulunuyordu⁴⁸.

Görüldüğü gibi sır kâtibinin konumu, Hasoda'daki konumu ile paralel bir seyir izlemektedir. Elbette her bir memuriyetin kendine has görevleri de bulunmaktaydı. Bunlardan kimi Mabeyn'de de görev almalarına paralel olarak daha etkin bir pozisyonda olabiliyorlardı. Ancak hiyerarşik düzene çok riayet edildiğinden rütbe ve konum itibarıyla kıdem esastı.

c – Sır Kâtibinin Maaş ve Gelirleri

Koçi Bey'in bildirdiğine göre 17. asır başlarında Hasodalılar günlük 25 akçe ulufe alırlarken IV. Murad bunu 30 akçeye çıkarmıştı. Buradan hareketle sır kâtiplerinin de o tarihlerde günlük bu miktarda maaş aldıkları söylenebilir⁴⁹.

⁴¹ BOA, **TSMA.d**, 2110/128, vr. 2b-3a.

⁴² BOA, **TSMA.d**, 1987, vr. 3a; **TSMA.d**, 2110/131, vr. 3a.

⁴³ BOA, **TSMA.d**, 2110/132, vr. 3a.

⁴⁴ BOA, **TSMA.d**, 2110/136, vr. 3a.

⁴⁵ “...nâmıku'l-hurûf Salâhî kulların karîha-i hümayûn-sarihâlarından sırkitâbeti hıdmetiyle Hâne-i hâssa'ya ref' buyurdular” (Salâhî, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 186a); “bu ‘abd-i ahkar-ı direm-harîdelerin Hâne-i hâssa'ya nakl ve sırkitâbeti rütbesiyle ser-efrâz ve ebnâ-yı cinsimizden mümtâz edüp...” (Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 1b).

⁴⁶ BOA, **TSMA.d**, 2110/147, vr. 2b.

⁴⁷ BOA, **TSMA.d**, 2110/149, vr. 3a; **TSMA.d**, 2110/150, vr. 3a.

⁴⁸ BOA, **TSMA.d**, 2110/151, vr. 3a; **TSMA.d**, 2110/152, vr. 3a.

⁴⁹ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, İstanbul 1939, s. 80.

Sır kâtibi, diğer Hasodalı ağalar gibi, biri mevlid kandili münasebetiyle Rebiulevvel ayında verilip mevlûdiye denilen, diğeri ise Ramazan Bayramı'nda verilmesinden ötürü ıydiye tabir olunan yılda iki bahşış alırdı. Bu bahşışlerin her biri 80'er altındı⁵⁰.

Sır kâtibi, eğer Hasoda içerisinde sıra itibarıyla ilk dokuz ağa arasına yükselmemiş ise destimal akçesi olarak diğer 31 adet Hasodalı ağalar gibi 160 kuruş alırdı⁵¹. ıydiye (bayramlık) olarak sırf sır kâtibine mahsus olan 60 kuruşluk bir tahsisat daha vardı⁵². Yılda bir defa kaftan-baha da denilen kaftan (esvap) akçesi olarak, arz ağaları dışındaki Hasodalılar gibi sır kâtibi de 10600 akçelik bir gelire sahipti⁵³. Sır kâtibi ayrıca Ramazan ve Kurban bayramlarında taht-ı şerîf in'âmiyesi olarak 40'ardan 80 kuruş daha alırdı⁵⁴.

Enderun ağalarına para dışında bayramda hil'at ve kumaşlar da verilirdi. Bunlara sâzende hil'ati denmekteydi⁵⁵. Sır kâtibi eğer Hasoda'nın eskilerinden ise kendisine üç kârhâne hil'at ve üç kumaş verilirdi. Değilse üç a'lâ hil'at verilmekteydi⁵⁶.

d - Sır Kâtibinin Odası

Koçi Bey'in yazdığına göre sır kâtibinin hususi odası (hücre) vardı ve padişahın yanında bulunurken gördüğü vazifelerin dışında, göreviyle ilgili diğer işleri bu odada yürütürdü⁵⁷. Bu bilgidен hareketle sır kâtibi odasının çok önceden beri mevcut olduğu düşünülebilir⁵⁸. Sır kâtibinin, muhafazasından sorumlu olduğu muhtelif defterleri ve yazışma evrakını da bu odada sakladığı anlaşılmaktadır. Sultân

⁵⁰ Koçi Bey, **Risale**, Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Y. 28, vr. 50b; **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 82.

⁵¹ BOA, **TSMA.d**, 2110/136, vr. 3b.

⁵² gös. yer.

⁵³ BOA, **TSMA.d**, 2110/136, vr. 3a. Koçi Bey, esvap akçesinin esasında çatma, münakkaş, kuşak, take ve sincef astar akçelerinin toplamından oluştuğunu ifade etmektedir (**Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 81).

⁵⁴ BOA, **TSMA.d**, 2353/378; **TSMA.e**, 1409/48.

⁵⁵ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 82.

⁵⁶ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 83.

⁵⁷ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 97; Sarıcaoğlu, a.g.m., s. 117.

⁵⁸ Bu bilgi, Sultan İbrahim tahta yeni çıktığı sıralarda ona takdim edilen risalede geçmektedir. Koçi Bey ise o tarihlerde yaşı hayli ilerlemiş eski bir Hasodalı olduğuna göre, sır kâtibi hücresinin, en azından 16. asrın sonu veya 17. asrın başlarında mevcut olduğu söylenebilir.

I. Mahmud'un sır kâtiplerinden Hıfzî Mehmed Efendi, rûznâmesini hususi odasında yazdığını belirtmektedir⁵⁹.

Sır kâtibi odası bugün mevcut değildir, ortadan kalkmıştır. Odanın günümüze ulaşan kitabesi Hasoda'da muhafaza edilmektedir. Odanın yerinin de vaktiyle yine Hasoda civarında olduğu sanılmaktadır⁶⁰. Hücre-i Mahsûsa olarak da isimlendirilen sır kâtibi odasının kitabesi Sultan III. Selim döneminde 1206 (1792) tarihinde konulmuştur. İki bölümden oluşan kitabede, oda ile ilgili inşa ve tamir faaliyetlerinden söz edilmektedir.

Kitabenin birinci bölümüne göre, Hazine kethüdası ve aynı zamanda “kâtib-i sır” olan Mustafa Ağa⁶¹ 1068 (1657-58) yılında bu hücreyi yeniden yaptırmış. Sır kâtibi kimse ona “hücre-i mahsusa” olan bu mekân çok dar olduğundan buraya bir kişi ancak sığabilirmiş. 1180 (1766-67) yılında ise Sır kâtibi Emin Bey⁶², hücreyi hafif bir tamirden geçirttiği gibi boyasını da yeniletmış. Kitabenin ikinci bölümünde ise, Sultan III. Selim dönemindeki tamir ve genişletme faaliyeti anlatılmaktadır. Buna göre, padişahın başçukadarı olan Hüseyin Ağa⁶³, sır kâtibi odasının son derece dar ve kasvet verici bir yer olduğunu görmesi üzerine “himmet” ederek odanın genişletilmesini sağlamıştır. Bu tamiratın tarihi, aynı zamanda kitabenin de tarihi olan 1206 yılıdır⁶⁴. Kitabede o sırada sır kâtibi olan Ahmed Efendi'nin⁶⁵ adı da verilmektedir⁶⁶.

Sır kâtibi odası, XVIII. yüzyıl sonlarında ortaya çıkıp XIX. yüzyılda Osmanlı topraklarında çok kullanılan bir araba türüne de ismini vermiştir. Kâtib-i Sır Odası veya sadece Kâtip Odası da denilen bu arabalar, İstanbul seçkinlerince kullanılan çok

⁵⁹ “...hücre-i mahsûsada tahrîr-i vekâyi'ât-ı me'mûre ile meşgûl iken” (Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiye**, vr. 137b).

⁶⁰ Sevgi Ağca, “Sır Kâtipleri”, **Skylife**, sayı 324, Temmuz 2010, s. 136.

⁶¹ Bu zat bu iki görevi birlikte yürütürken 22 Cemaziyelâhir 1072 (12 Şubat 1662) tarihinde Erzurum Eyaleti ile çıkmıştır (Abdi Paşa, **a.g.e.**, s. 154).

⁶² Sultan III. Mustafa'ya 6-7 sene kadar sır kâtipliği yapan Emin Bey nihayetinde silahdar olmuş ve vezaretle saraydan çıkmıştır (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhîr-i Osmâniye**, I, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1308, s. 413).

⁶³ Başçukadar iken vezaret ve kapudan-ı deryâlıkla çıkan Küçük Hüseyin Paşa'dır.

⁶⁴ Sır kâtibi hücresinin tamiratına 24 Cemaziyelâh 1206 (19 Ocak 1792) tarihinde başlandığı bilinmektedir (İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “Topkapı Sarayı Arşivi 4819: Üçüncü Sultan Selim Zamanında Yazılmış Dış Ruznâmesinden 1206/1791 ve 1207/1792 Senelerine Âit Vekayi”, **TTK Belleten**, XXXVII/148, 1973, s. 620).

⁶⁵ Sultan III. Selim'e uzun yıllar sır kâtipliği yaptıktan sonra Kabakçı İsyanı sırasında öldürülen ve gelmiş geçmiş bütün sır kâtiplerinin belki de en nüfuzlusu olan kişi.

⁶⁶ Kitabenin okunuşu için bkz. Necdet Sakaoğlu, **Tarihi, Mekanları, Kitabeleri ve Anıları ile Saray-ı Hümayun Topkapı Sarayı**, Denizbank Yayınları, İstanbul 2002, s. 186-187.

zarif, küçük ve kapalı bir atlı araba çeşidi idi. O zaman moda olan bu arabalara, sır kâtiplerinin saraydaki oldukça küçük ve dar odasına benzetilerek bu isim verilmiştir⁶⁷.

e – Sır Kâtibinin Kıyafeti

Sır kâtibi, sıradan günlerde yamağının kıyafetine benzer şekilde başına beyaz destarlı kâtibî kavuk, arkasına kırmızı çuhadan kürk yakalı kontoş, içine önü kapalı üç peşli entari, altına kırmızı dökme şalvar ve ayakkabı olarak da sarı yemeni giyerdi. Merasim günlerindeki kıyafeti ise Selimî mücevveze, divan kürkü, çiçekli Bursa kumaşından üç peşli entari, altın divit takımının arasında bulunduğu şal kuşak, kırmızı şalvar ve sarı yemeni idi⁶⁸.

2 – Sır Kâtibinin Görevleri

a – Padişah Yazışmalarının Takibi

Sır kâtiplerinin en önemli ve öncelikli görevi, padişahın resmî, gayr-ı resmî bütün yazışmalarını yürütmektir. Sır kâtipliği memuriyetinin varlık sebebi, olmazsa olmazı budur. Sır kâtibi, padişahın hususi kâtibi, sekreteridir. Sarayın Babıâli ile olan yazışmalarında sır kâtibinin çok önemli bir yeri vardı. Padişah ile sadrazam arasındaki yazışmalara, bütün gizli bilgilere, sırlara vâkıftı. Sır kâtibi denilmesi biraz da bununla ilgilidir.

Sır kâtibi, Babıâli'den gelen telhislerin mühürlerini padişahın huzurunda açar ve bunları lefleriyle birlikte sultanın eline teslim ederdi. Telhisler padişah tarafından okunup incelendikten ve gereği hatt-ı hümayun ile irade buyrulduktan sonra sır kâtibi, bunları bir mendile koyup rulo haline getirerek üzerlerini padişahın mührüyle mühürlerdi. Sonra telhisçilik vazifesini yürüten haseki ağa, kozbekçibaşı ve baltacılar kethüdasından hangisinin nöbeti ise ona teslim ederek Babıâli'ye gönderirdi⁶⁹. Sır

⁶⁷ Necdet Sakaoğlu, **Osmanlı Tarihi Sözlüğü**, Alfa Tarih, İstanbul 2017, s. 388. Arabanın teknik detaylarıyla ilgili daha fazla bilgi için bkz. Çelik Gülersoy, **Eski İstanbul Arabaları**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, İstanbul t.y., s. 35.

⁶⁸ Sarıcaoğlu, a.g.m., s. 117; Emin Cenkmek, **Osmanlı Sarayı ve Kıyafetleri**, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1948, s. 334-336.

⁶⁹ Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 301-302. Atâ Bey, telhisleri takip etme görevinin çok önceleri bâbü's-saâde ağaları tarafından yerine getirilirken Çorlulu Ali Paşa'nın silahdarlığından itibaren silahdar

kâtipleri bu görevlerini, 1832'de telhis-hatt-ı hümayun uygulamasına son verilip sarayla sadrazam arasındaki mektuplaşmayı yürütmek için Mâbeyn-i Hümayun Başkâtipliği adıyla yeni bir teşkilât kuruluncaya kadar sürdürmüşlerdir⁷⁰.

Koçi Bey'in naklettiğine göre, padişahın beylerbeyiler, kapudan paşa, yeniçeri ağası gibi görevlilere yazdığı hatt-ı hümayunları sır kâtibi kaleme alır, padişah kendi hattıyla yazının üstüne sadece “mûcebince amel edesin” veya “mûcebince amel oluna” ibaresini yazardı⁷¹. Yazdırılacak daha başka şeyler olursa padişah, bu hususlara dair bir hatt-ı şerif yazarak sır kâtibine gönderir, sır kâtibi de arzu edilen şekilde yazıyı kaleme alıp mühürledikten sonra padişaha geri yollardı. Padişah gelen yazıyı okur, beğenirse üzerine “mûcebince amel oluna” ifadesini yazar, beğenmezse tashih edilecek yerlerini işaretleyip tekrar yazılmak üzere sır kâtibine geri gönderirdi⁷².

Padişahların muhtelif devlet ricaline gönderdikleri hatt-ı hümayunları, sır kâtiplerine yazdırdıklarına dair önemli bir örnek bulunmaktadır. Sultan IV. Murad, Kırım Hanı Bahadır Giray'a gönderdiği bir hatt-ı hümayunda, “Ve bu sözler öz kelâmımdır, sır kâtibime yazdırmışımdır. Elinde emân kâğıdıdır; mâdâmki emr-i hümayûnum tutup, rızâ-yı şerîfim üzre olasın, aslâ sana zarar gelmez. Bir hoşça hıfz idüp, nazar idesin.” ifadelerini kullanmaktadır⁷³.

Sır kâtibi padişahın yanında bulunduğu zamanlarda yazı takımını daima yanında taşırdı. Padişah tarafından kalem, kağıt, divit gibi bir yazı gereci istendiğinde hemen çıkarıp sultana takdim ederdi. Sultan IV. Mehmed, Melek Ahmed Paşa'yı Van Beylerbeyiliği'ne tayin ederken “Tiz devât ve kalem getirin.”

---

ağalar tarafından yürütülmeye başlandığını, bu vazifenin “mu’ahharan” sır kâtiplerine verildiğini ifade etmektedir (s. 302).

⁷⁰ Pál Fodor, “Telhis”, *DİA*, XL, s. 403-404.

⁷¹ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemal Aksüt, s. 96-97.

⁷² “Dahi ısmarlanacak var ise hemen sır kâtibine mübarek kaleminizle: “Mısır beylerbeyisine Hazineyi tacil ile göndermek için ve Haremeyni Şerifeyn fıkarcasının vazifeleri için ve memaliki mahrusemi muhkem hıfzilemek için bir mektub yazasun, mühürleyüp hakipayına gönderesün.” deyü Hattı şerifi musahib ile gönderesiz. Sır kâtibi kulunuz höcresi vardır, başkaca anda yazar, mühürleyüp yine musahib ile gönderür. Benim Devletlü Hünkârım, bu defa okursuz, muradı Hümayununuzca olduysa “yazu” üzerine “mucebile amel oluna” dersiz. Ve eğer muradı Hümayununuzca olmadıysa her kangi söz ise mübarek kaleminizle çalup, “bu sözü yazmıyasın” deyü tekrar bir mektub dahi yazdırasız, ta makbulü Hümayununuz olunca.” (**Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemal Aksüt, s. 96-97).

⁷³ Önder Bayır, **Sultan Dördüncü Murad’ın Hatt-ı Hümayûnları: Suver-i Hutût-ı Hümayûn**, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2014, s. 197.

diye emretmiş, sır kâtibi derhâl istenen divit ve kalemi getirip padişaha sunmuş, padişah da bizzat kendi eliyle tayin hatt-ı hümayununu yazmıştı⁷⁴.

Sultân I. Mahmud'un sır kâtiplerinden Müzehhib Ahmed Ağa'nın sır kâtipliği sırasında padişahın kullandığı altın rıhdan -sır kâtibinin haberi olmadan- kaybolmuştu. O sırada Hasoda'dan Hamamcıbaşı Yusuf Ağa'nın zeametle çerağ olması dolayısıyla sunulan arzuhale padişahın hatt-ı hümayun keşide etmesi gerekmişti. Yazı malzemesi olarak rıhdan da lazım olduğundan İstavroz'da dülbend ağasının muhafazasındaki yedek rıhdan gelinceye kadar sır kâtibi adeta ecel terleri dökmüştü. Ruznamesinde bunu nakleden Ahmed Ağa “Hele el-hamdü-lillâh bir âzâr olmadan edâ-yı hıdmet olundu.” diyerek yedek rıhdanın gelmesi neticesinde herhangi bir sıkıntı çekilmeden yazım işleminin tamamlandığını haber vermektedir⁷⁵.

Sır kâtibi, padişah hatt-ı hümayun yazarken veya muhtelif evrak üzerine hat çekerken onun yanında bulunuyorsa, padişahın divitini elinde tutarak ona hizmet ederdi. Böyle bir örneğe yine Müzehhib Ahmed Ağa'da rastlıyoruz. O, zeâmetle çerağ olunduğu sıralarda Babîâlî'den zeâmetinin beratı gelir. Sultan I. Mahmud, beratın unvanına “mûcebince amel oluna” ifadesinden ibaret hatt-ı hümayununu çekerken sır kâtibimiz “devât-ı şâhî be-dest” (padişah diviti elinde) hizmettedir. Ahmed Ağa, sır kâtibi olarak son görevini bu şekilde tamamladığını tuttuğu rûznâmede ifade etmektedir⁷⁶.

Sır kâtibinin padişahın yazışmalarıyla ilgili bir diğer görevi de, Cuma selamlıklarında ve saltanat binişlerinde rikâb-ı hümayuna takdim edilen arzuhalleri yamağına hulasa ettirdikten sonra asıllarıyla beraber padişaha sunulmak üzere silahdar ağaya vermektir⁷⁷.

⁷⁴ Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zillî, *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi*, haz. Seyit Ali Kahraman – Yücel Dağlı, 3. Kitap, YKY, İstanbul 1999, s. 292.

⁷⁵ Müzehhib Ahmed Ağa, *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân*, vr. 6b.

⁷⁶ Müzehhib Ahmed Ağa, *a.g.e.*, vr. 19b.

⁷⁷ Tayyâr-zâde Atâ, *a.g.e.*, s. 302. Koçi Bey, padişaha dışarıda iken sunulan arzuhalleri kapıcılar kethüdasının aldığını, saraya dönünce padişahın bunları tek tek okuduğunu ve hepsini bir araya getirip mühürleyerek veziriazama gönderdiğini söylüyor ancak sır kâtibinin bu konuda bir görevinden bahsetmiyor (*Koçi Bey Risalesi*, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 121). D'Ohsson ve ondan naklen Uzunçarşılı ise, padişah camiye giderken yolda kendisine takdim edilen arzuhalleri sır kâtibinin aldığını ve saraya dönüşte bunları padişaha okuduğunu yazıyor (D'Ohsson, *a.g.e.*, s. 36; Uzunçarşılı, *Saray Teşkilâtı*, s. 326).

b – Rûznâme Tutması/Vakaları Kaydetmesi

Sultan I. Mahmud devrine gelinceye kadar sır kâtiplerinin padişahların günlük faaliyetlerini takip edip zapt ve kayıt altına aldıklarına dair bir bilgiye rastlanmamaktadır. Yahut da bu devir öncesine ait klasik manada bir rûznâmeye veya rûznâme parçasına tesadûf edilmemiştir. Sır kâtiplerimizin, rûznâmelerde kullandıkları bazı ifadelerden bu vazifeyi bizzat Sultan I. Mahmud'un emri ve arzusuyla yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. Kuvvetle muhtemel rûznâmeler, Sultan I. Mahmud devrinde bizzat onun emriyle tutulmaya başlanmış ve bir teâmül haline gelerek Sultan II. Mahmud devrinin başlarına kadar tutulmaya devam edilmiştir.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtipleri, tuttukları rûznâmeler için “rûznâme” adını hiç kullanmamışlar, bunun yerine cerîde, cerîde-i zâbta, cerîde-i vekâyi‘, cerîde-i müsevvedât-ı vekâyi‘-i cihân-dârî ve yalnızca vekâyi‘ gibi tabirleri tercih etmişlerdir. Yaptıkları vazifeyi anlatırken de tahrîr, zabt, tahrîr-i vekâyi‘ât, zabt-ı vekâyi‘, sebt-i cerîde-i vekâyi‘, sebt-i cerîde-i vekâyi‘-i cihân-dârî gibi ifadeler kullanmışlardır.

Sultan I. Mahmud'un ilk sır kâtibi olup ilk defa rûznâme tutmaya başlayan Baltacızâde Mustafa Rûhî Bey (sonradan paşa), eserinde kendisini padişahın resmi ve hususi tarihçisi gibi görmüş ve bunu bizzat ifade etmiştir. Rûznâmesinin yalnızca Belgrad nüshasında bulunan bu kayıta padişaha dua ederken sözü kendisine getiren sır kâtibi “vekâyi‘-nüvîs-i devlet-i celîleleri olan nâ-tüvân” ifadeleriyle Sultan I. Mahmud tarafından kendisine böyle bir vazife verildiğini üstü kapalı olarak ifade etmektedir⁷⁸. Sır kâtibinin rûznâme tutmakla ilgili görevini belirtmek için “vekâyi‘-nüvîs” tabirini kullanması önemlidir. Eserin temize çekilmiş versiyonu olan Topkapı Sarayı nüshasında bu kısım önce aynen yazılmışsa da muhtemelen devlet teşkilâtında zaten mevcut olan maruf ve meşhur “vekâyi‘nüvis/vak‘anüvis” isimli memurla karışma ihtimalinden dolayı ilgili satırlar silinip üzerine süslüme unsuru yapılmıştır⁷⁹.

⁷⁸ “...varak-gerdân-ı evsâf-ı cemîle ya‘nî vekâyi‘-nüvîs-i devlet-i celîleleri olan nâ-tüvânı dahi gûşe-i çeşm-i iltifâtlarına şâyân ve sukâta-i hân-ı mekârim-i celîlelerinden hisse-mend ve reşhât-ı zülâl-i ‘atâyâlarından sirâb u reyyân eyleye, âmin.” (Mustafa Rûhî Bey, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, Belgrad Üniversitesi Kütüphanesi, OM, nr. 327/5, vr. 116a).

⁷⁹ Mustafa Rûhî Bey, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977, vr. 59b.

Burada şu hususun üzerinde durmak gerekir ki, devlet teşkilatında Sadaret'e bağlı bir memur olarak çalışan ve hadiseleri daha çok Babîâlî merkezli yazan vak'anüvislere nisbetle sır kâtipleri, eserlerini padişah ve saray (Enderun) merkezli olarak kaleme almakta, padişahın günlük faaliyetlerini izlemekte, ayrıca kendilerinin de mensubu oldukları Hasoda'nın tayin, terfî ve çerağlarını dikkatle takip etmektedirler. Bu bakımdan Sultan I. Mahmud'un, sır kâtiplerini olayları saray/padişah merkezli olarak kayıt altına almakla görevlendirdiği sonucuna varabiliriz.

Birinci Mahmud'un Mustafa Bey'den sonra sır kâtipliğine getirdiği Müzehhib Ahmed Ağa da eserinde rûznâme tutmakla görevli olduğunu ifade etmiştir. Tuttuğu rûznâmede yer alan son kayıtta eserini bitirirken “hizmet-i tahrîrimiz olan vekâyi’ dahi bu fıkra da encâma resîde oldu.” ifadeleriyle sır kâtibi, padişahın günlük hayatını kayıt altına almakla vazifelendirildiğini açık ve net bir şekilde ifade etmektedir⁸⁰.

Ahmed Ağa'nın eserinde rûznâme tutma göreviyle ilgili farklı detaylar da mevcuttur. 17 Safer 1147 (19 Temmuz 1734) tarihinde sadrazam ve şeyhülislam, Beşiktaş Sarayı'nın dışında bulunan Çinili Köşk'te “arz ve istişare” maksadıyla padişahı ziyaret ederler. Sır kâtibimiz bu görüşmenin içeriğiyle ilgili hiçbir bilgi edinemez ve rûznâmesine şu notu düşer: “Yevm-i mezbûrda olan arzdan bir şey’e vukûf hâsıl olmamağla tahrîr olunmadı.”

22 Cemaziyelevvel 1147 (20 Ekim 1734) tarihli diğer bir kayıtta ise Ahmed Ağa, Diyarbakır tarafından haber getiren ve Üsküdar'dan kayıkla karşıya geçerken padişah tarafından görülen tatarın (ulak) niye geldiğini ve ne haber getirdiği öğrenemediğini anlatırken “Sebeb ne olduğundan habîr olamadığım ecilden tahrîr olunmadı.” ifadelerini kullanmaktadır.

Sır kâtiplerinin rûznâme tutmakla görevli olduklarına dair en dikkat çekici bilgiler, Hıfzî Mehmed Efendi'nin *Zabt-ı Vekâyi’-i Yevmiyye* adıyla bilinen rûznâmesinde geçmektedir. 13 Rebiulahir 1150 (10 Ağustos 1737) tarihli kayıtta, padişahın emriyle Enderun ağaları keçeğe kılıç çalma talimi yaparlarken Sultan Mahmud, sır kâtibimizi çağırır. Hıfzî bu sırada odasında rûznâmesini yazmakla meşguldür. Bu hususu “hücre-i mahsûsada tahrîr-i vekâyi’ât-ı me’ûre ile meşgul”

⁸⁰ Müzehhib Ahmed Ağa, a.g.e., vr. 19b.

olduğu şeklinde ifade etmektedir⁸¹. Sır kâtibinin vak‘aları yazmakla yani rûznâme tutmakla görevli olduğunu belirtmesi son derece dikkate şayandır.

Rûznâme tutma göreviyle ilgili Hıfzî'nin bahsettiği daha dikkate değer bir kayıt, bundan dört gün sonraya aittir. 17 Rebiulahir tarihli bu kayıta Sultan I. Mahmud, sır kâtibinden yazdığı vak‘alardan beyaza çektiği kısımları istemiş ve bunları okuyup gözden geçirmeye başlamış. Okurken anlayamadığı bazı madde ve tabirleri tenkit ve tashih etmiş, ifadesi güzel bazı kısımları ise beğenmiş. Hıfzî Mehmed Efendi bunları anlattıktan sonra, görevi gereği derinlemesine bilgi sahibi olduğu devlet işleriyle ilgili hususları, sır kâtipliği görevinin lüzumlu bir hizmeti olarak yazmaya (yani rûznâme tutmaya) devam etmesine padişahın müsaade ettiğini ifade etmektedir⁸². Burada rûznâme tutma görevinin sır kâtipliğinin “hıdmet-i lâzıme”si olduğunun ifade edilmesi son derece mühimdir. Devlet işlerine “me’ûrîyyet hasebiyle tahsîl-i vukûf-ı küllî” olunduğunu söylemesi ise genel olarak sır kâtibinin ne derece önemli ve güvenilir bir devlet görevlisi olduğunu göstermesi açısından ayrıca önemlidir.

Sultan I. Mahmud sır kâtiplerinin rûznâme tutma işini ciddiyetle yapıp yapmadıklarını anlamak için ara sıra onları -deyim yerindeyse- imtihana çekmiştir. Böyle bir örneğe Ustazade Mehmed Ağa'da rastlıyoruz. Padişah 2 Safer 1167'de (29 Kasım 1753) Hasodabaşı Mustafa Ağa'ya hacca gitme müsaadesi verir ve keyfiyet ağaya müjdelendir. Aradan beş gün geçtikten sonra (7 Safer'de) Sultan Mahmud, Sır Kâtibi Mehmed Ağa'dan, “hâsodabaşı kullarına” hac müjdesinin hangi gün verildiğini sorar. Sır kâtibimiz, rûznâmesinin müsveddede olup yanında bulunmadığını söylemekle beraber derhal gidip notlarını getirir. Padişah okumasını emredince de o günkü kaydı huzur-ı şâhânede okur. Ustazade hem imtihanı geçmiş, hem de akranları arasında bu okuyuş, onun için bir iftihar vesilesi olmuştur⁸³.

Sultan I. Mahmud devriyle birlikte sır kâtiplerinin rûznâme tutmaya başlayarak tarih türünde eserler ortaya koymaları, devrin tarihçi ve yazarlarının da dikkatini çekmiştir. Eserini Sultan I. Mahmud devrinde yazan *Risâle-i Teberdâriyye*'nin müellifi Derviş Abdullah, esasen pek de güvenilir olmayan

⁸¹ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 137b.

⁸² Hıfzî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 138a-138b.

⁸³ Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 22b-23a.

eserinde, sır kâtiplerinin vak‘aları kayıt altına aldıklarından bahsetmektedir. Sultan II. (Genç) Osman'ın Hotin Seferi'nde başarısız olmasını anlatırken bütün suçu yine kara hadım ağalara yükledikten sonra sözünü şöyle tamamlar:

“Ba‘zı tevârih kitablarında bu zikr olunan sebepleri gayri gûne ta‘bîr itmişlerdir. Ta‘bîrleri sahîh degüldür. Zîrâ kâtib-i vekâyi‘ olanlar, kâtibü's-sır olan karındaşlar kızlar ağası hâyinden havf itdüklerinden mizâca göre tahrîr eylemişlerdir.”⁸⁴

Bu durum, sır kâtiplerinin bir vak‘anüvis gibi olayları kayıt altına aldıklarını, tarihler telif ettiklerini dolaylı da olsa göstermektedir.

c – Padişah Hâfız-ı Kütüblüğü

Sır kâtiplerinin padişahın özel kütüphanesinin hâfız-ı kütüplüğünü yapmaları da onların görevleri arasında önemli bir yere sahiptir⁸⁵.

Padişahların okumak istedikleri kitaplar, ait oldukları yerden çıkarılarak “padişah hâfız-ı kütübü” olmaları itibarıyla sır kâtiplerine teslim edilirdi⁸⁶. Yine padişahın okuması için Harem-i Hümayun'a gönderilecek kitaplar da genelde sır kâtipleri üzerinden intikal ederdi⁸⁷. Sır kâtiplerinin bu kitapları Sultan I. Mahmud devrine gelinceye kadar nerede muhafaza ettikleri konusu açık değildir. Ancak Ramazan 1146 (Şubat 1734) tarihinde Sofa-i Hümayun'da Revan Köşkü içerisinde

⁸⁴ Derviş Abdullah, **Risale-i Teberdariye Fi Ahval-i Darüssaade: Darüssaade Ağalarının Durumu Hakkında Baltacının Raporu**, nşr. Pınar Saka, İnkılâp Yayınları, İstanbul 2011, s. 135.

⁸⁵ D'Ohsson, **a.g.e.**, s. 36; Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 326; Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 117. Tayyârzâde Atâ Bey sır kâtiplerinin bu görevinden bahsetmemektedir.

⁸⁶ “Vech-i meşrûh üzere derûn-ı defterde mastûr kitâblar Hazînedâr Vekîli Beşîr Ağa yediyle Harem-i Şerîf tarafından gelüp berây-ı isti‘mâl-i hümayûn sır kâtiblerine teslim şüd” (BOA, **TSMA.d**, 158, vr. 5a). “Berây-ı isti‘mâl-i hümayûn Hâsoda Hazînesi'nden ihrâc olunup Kâtibü's-sır ‘Ali Ağa'ya teslim olunan” (BOA, **TSMA.d**, 158, vr. 5a). “İsti‘mâl-i hümayûna mahsûs Harem-i Şerîf tarafından gelen sandığın içinde olan kitâblardır, ‘alâ-vechi't-tafsil tahrîr olunup Kâtibü's-sır Abdî Ağa'ya teslim olunmuştur” (BOA, **TSMA.d**, 158, vr. 6a). “Sır kâtibi ‘Ali Ağa kullarına berây-ı isti‘mâl-i hümayûn teslim olunan kütüb-i mütenevvi‘a” (BOA, **TSMA.d**, 2402/11, vr. 2b).

⁸⁷ “Silahdâr ağa kulları ma‘rifetiyle Sır kâtibi Ahmed Ağa kulları yediyle berây-ı nefis-i hümayûn mevcûd-ı Hazine'den Harem-i hümayûn'a teslim olunan kütüb-i nefise-i mütenevvi‘adır” (BOA, **TSMA.d**, 2215, vr. 5a).

tesis edilen “Kütübhâne-i hümayûn”dan sonra kitapların burada muhafaza edilmeye başlandığı anlaşılmaktadır⁸⁸.

Sır kâtipleri sonraki yıllarda Hasoda Kütüphanesi adıyla da anılacak olan Revan Köşkü'ndeki bu kütüphanenin baş sorumlusu olarak yıllarca padişahın hâfız-ı kütüplük görevini sürdürmüşlerdir. Aşağıda görüleceği üzere Sultan I. Abdülhamid döneminde Bağdat Köşkü içinde de bir kütüphane kurularak buranın denetimi de sır kâtiplerine verilmiştir.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinden Hıfzî Mehmed Efendi, tuttuğu rûznâmede bu göreviyle ilgili de bilgi vermektedir. 18 Ramazan 1148 (1 Şubat 1736) tarihinde Sultan Mahmud yağmurlu ve soğuk bir kış günü olması dolayısıyla herhangi bir yere binişe gitmeyip Revan Köşkü'ne teşrif etmiş, burada İmâm-ı Evvel Pirizâde Efendi'nin tefsir dersini dinledikten sonra “kütübhâne-i hâssalarından ba'zı kütüb-i nefise” çıkarttırıp onları mütalaa etmeye başlamıştır. Bu esnada padişaha, silahdar ağa bir *Dîvân-ı Fâ'ik*, sır kâtibi de *Hayr-âbâd* hediye etmişlerdir. Hıfzî bundan bahsederken, padişahın hâfız-ı kütübü (hâfız-ı kütüb-i hazret-i şehriyârî) olması münasebetiyle kendisinin de hünkâra bir kitap hediye ettiğini ifade etmektedir⁸⁹.

Sultan III. Selim döneminde 1205 (1791) yılında, Silahdar-ı Şehriyârî Seyyid Abdullah Ağa tarafından padişaha sunulan bir arîzada, Revan ve Bağdat köşklerinde bulunan kütüphanelerin tarihçelerinin yanı sıra, sır kâtiplerinin hâfız-ı kütüplük göreviyle ilgili de çok önemli bilgiler yer almaktadır⁹⁰. Arîzada, Revan Odası içinde sağ ve soldaki kütüphane dolaplarına konulmuş kitapların Sultan I. Mahmud, Sultan III. Osman ve Sultan III. Mustafa'nın vakıf mühürleriyle mühürlü olduğu ve buranın

⁸⁸ “Sene 1146 Sofa-i hümayûn'da Revân Odası derûnunda müceddeden inşâ buyurulan Kitâbhâne-i hümayûn'a mevcûd-ı Hazîne'den vaz' olunan kütüb-i nefiselerin hatt-ı şerîfli defteridir” (BOA, **T SMA.d**, 2215, kapağında). “Bin yüz kırk altı Ramazân-ı Şerîfi'nde Sofa-i hümayûn'da Revân Odası derûnunda mi'mâr-ı tab'-ı mü-şikâf-ı mülûkâneleri üzre nev-tarh-ı matbû' müceddeden inşâ ve ihtirâ' buyurulan Kütübhâne-i hümayûn'a vaz' olunmak için silahdâr ağa kulları ma'rifetiyle Sır kâtibi Ahmed Ağa kulları yediyle mevcûd-ı Hazîne-i hümayûn'dan teslim olunan kütüb-i nefise-i mütenevvi'adır” (BOA, **T SMA.d**, 2215, vr. 1b).

⁸⁹ ... ‘akabinde kütübhâne-i hâssalarından ba'zı kütüb-i nefise ihrâc etdirüp mütâla'a-i safâ-münâzarası hılâlinde silahdâr ağa kulları rikâb-ı hümayûnlarına bir nefis *Dîvân-ı Fâ'ik* ihdâ edüp bu kulları dahi bi't-teba' hâfız-ı kütüb-i hazret-i şehriyârî olduğum hasebiyle Es'ad Efendi hattı olmak üzere bir a'lâ ve sahîh *Hayr-âbâd* ihdâsına murahhas olmağın...” (Hıfzî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 47a).

⁹⁰ **Revan Odası ve Bağdat Köşkü Kütüphanelerinin Eski Defteri**, TSMK, Yeni Yazmalar, nr. 157, vr. 1a. Arıza, bu kütüphane defterinin (katalog) başına konulmuştur.

Hasoda Kütüphanesi adıyla bilindiği, yine Bağdat Odası'nda yer alan kitapların da Sultan I. Abdülhamid ve zamanın padişahı Sultan III. Selim'in mühürleriyle mühürlü olduğu belirtildikten sonra, bu iki kütüphanede bulunup padişahın okumasına mahsus olan kitaplarla bazı terekelerden gelip alıkonularak muhafaza altına alınan diğer bir kısım kitapların hâfız-ı kütüplük hizmetinin, Hâne-i Hassa'da sır kâtibi olanlara mahsus bulunduğu ifade edilmektedir. Sır kâtibi olan kişi çerağ edilerek görevinden ayrılacağı sırada, selef ile halef sır kâtipleri, kitapları, kütüphane defterinde yazılı hat özellikleri ile sayfa ve satır sayıları açısından kontrol ettikten sonra teslim-tesellüm işleminin yapılmasının, terekelerden gelen kitapların ise adet olarak sayılıp teslim alınmasının bir kaide olduğu belirtilmektedir. Arızada devamla, Sultan I. Abdülhamid döneminde Hattat İsmail Efendi'nin (Paşa) sır kâtipliği sırasında Hamidiye Kütüphanesi'ne konulmak üzere mevcudu nadir bulunur kıymetli pek çok kitabın kütüphaneden alınmasıyla bu kaidenin bozulduğu, sonra gelen sır kâtiplerinin kitapları muhafaza etme konusunda ihmalkâr davrandığı ve kütüphane defterinin göz ardı edilerek teslim-tesellüm işinin göstermelik olarak yapılmaya başlandığı anlatılmaktadır. Böylece birkaç sene daha geçip son olarak Bolevî İbrahim Efendi'nin sır kâtipliği sırasında dolapları boşaltmak gibi garip bir gerekçeyle kütüphanedeki bazı kitapların satıldığı, gerek Enderun'da gerekse taşrada elinde padişah mührüyle mühürlü emanet kitap olanların Hazine'den satın aldıklarını çekinmeden söyleyip vakıf kitapları geri vermedikleri ve bu şekilde “çok kitâb zâyî” ve telef” olduğu ifade olunmaktadır.

9 Receb 1205 (14 Mart 1791) tarihinde Bolevî İbrahim Efendi çerağ olup yerine Kemankeş Ahmed Ağa sır kâtipliğine getirilince, bahsi geçen kütüphanelerde mevcut bulunan ve yağmacıların elinde kalan kitapları, Hane-i Hassa ağalarından Ahmed Cavid Bey vasıtasıyla saydırıp, şahısların elinde bulunanları geri aldırarak hat özellikleri, sayfa ve satır adetleriyle bu deftere kaydettirdiği belirtildikten sonra, bundan böyle; padişaha çok yakın kişiler hariç dışarıya kitap verilmemesi, kütüphane anahtarlarının hizmetkâr seviyesindeki kişilere verilmeyip kütüphaneleri hâfız-ı kütüp olanların bizzat açıp kapatması, selefın halefe teslimi sırasında deftere göre son derece dikkatli bir şekilde kontrol ve tatbik muamelesinin yapıp kayıp veya tutarsız kitap çıkarsa sâbık sır kâtibine ödettirilmesi, padişahın emriyle birine kitap hediye edilecek olursa silahdar olan zatın görüşüyle kime hediye edildiğine dair

kitabın defterdeki ismi üzerine kırmızıyla not düşülmesi, kütüphaneye yeni kitap girecek olursa defterin boş yerlerine kaydının yapılarak hâfız-ı kütübe teslim edilmesi hususlarına riayet olunmasına dair padişahın iradesi çıktığı söylenmektedir. Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın Mabeyn hizmetiyle de meşgul olması dolayısıyla kütüphaneleri açıp kapama işine fazla dikkat edemediği için yerine Ahmed Cavid Bey'i kaymakam tayin ettiği, bu zamanda Cavid Bey'in sır kâtiplerinin atadığı kütüphaneci olduğu, bundan sonra gelecek sır kâtiplerinin de kütüphaneleri dilerlerse kendilerinin açıp kapaması, dilerlerse silahdar olan zat vasıtasıyla Hane-i Hassa'dan ehil birini yerlerine vekil tayin etmeleri şartlarına bugünden sonra riayet edilerek Kütüphane-i Hümayun'un bu şekilde muhafaza edilmesi hususunun nizam altına alındığı ifade edilmekte ve arıza nihayete ermektedir. Sultan Üçüncü Selim de bu arıza üzerine “İşbu şurût-ı mu‘tebere üzre amel oluna” şeklindeki hatt-ı hümayununu çekmiştir⁹¹.

Yukarıda bütün teferruatıyla yansıtmaya çalıştığımız söz konusu arızadan yola çıkarak sır kâtiplerinin hâfız-ı kütüplük göreviyle ilgili bazı tespitler yapabilmekteyiz. Buna göre, kuruluşu Sultan I. Mahmud döneminde olan Revan Köşkü Kütüphanesi ile Sultan I. Abdülhamid devrinde tesis edilen Bağdat Köşkü Kütüphanesi padişahların hususi kütüphanesidir ve bu iki kütüphanenin hafız-ı kütüplük görevi sır kâtiplerinin uhdesindedir. Ayrıca terekelerden intikal edip padişahların okuması için ayrılan kitaplar da onların sorumluluğundadır. Sır kâtiplerinin görevden ayrılırken, bu iki kütüphanede bulunan kitapları mevcut defterine göre sayımları yapıldıktan ve özellikleri kontrol edildikten sonra halefine devretmesi, onun hafız-ı kütüplük vazifesinin bir parçasıdır. Zaman içinde gerek bu iki kütüphaneden birçok kitabın farklı kütüphanelere gönderilmesi gerekse sonradan gelen sır kâtiplerinin görev değişimi sırasında kaidelere riayet etmemesi ve bilahare bazı kitapların da satılması buradaki müesses nizamı bozmuştur. 1791'de göreve gelen Sultan III. Selim'in meşhur sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi dağınık haldeki

⁹¹ Aynı yer. Bu belge daha önce İsmail Baykal tarafından yayınlanmış ancak sır kâtipleriyle ilgili bahisler değerlendirilmemiştir (İsmail Baykal, “Hazîne-i Hümayun ile Bağdat Köşkü ve Revan Odası Saray Kütüphaneleri Hakkında İki Hatt-ı Hümayun”, **Tarih Vesikaları**, II/9, İlkteşrin 1942, s. 188-192). Belgenin farklı bir neşri için bkz. İsmail E. Erünsal, **Kütüphanecilikle İlgili Osmanlıca Metinler ve Belgeler**, I, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982, s. 409-411. Belgenin bir sureti de Mustafa Kesbî'nin tarihinde münderiçtir (Mustafa Kesbî, **İbretnümâ-yı Devlet (Tahlil ve Tenkitli Metin)**, haz. Ahmet Öğreten, TTK, Ankara 2002, s. 521-522).

kitapları toplattırıp kataloğunu yeniden yaptıracak, Silahdar Seyyid Abdullah Ağa ile birlikte bu göreve dair dikkat edilecek kuralları yeniden düzenlemiştir. Buna göre, bu kütüphanelerden belli kişiler hariç dışarıya kitap verilmeyecektir. Kütüphane anahtarları sır kâtibinde duracak ve kütüphaneler bizzat onun tarafından açılıp kapatılacaktır. Görev değişimi sırasında devir teslim muamelesi, eskiden olduğu gibi son derece dikkatli bir şekilde yapılacaktır, eksik çıkması durumunda selef olan sır kâtibi zararı cebinden karşılayacaktır. Sır kâtibi padişahın emriyle kütüphaneden hediye suretiyle kitap çıkışı olduğunda buna dair kütüphane defterine not düşecek, yeni kitap girişi olduğunda da bunların kayıtlarını muntazam bir şekilde yapacaktır. Sır kâtibi yoğunluğundan dolayı kütüphaneyle ilgilenemezse yerine vekil tayin edebilecektir.

d – Padişahın Emriyle Muhtelif Evrakı Okuması

Sır kâtiplerinin, zaman zaman muhtelif yerlerden gelen mektup, telhis, kaime vb. evrakı padişahın emriyle okumaları da onların görevleri cümlesindendir. Bu okuma faaliyeti bazen Enderunlulara yönelik hatt-ı hümayunların okunması şeklinde de görülebilmektedir. Bunlarla ilgili birçok örnek mevcuttur.

Abdî Paşa'nın naklettiğine göre, Girit Adası'nda uzun zamandır kuşatma altında tutulup alınamayan Kandiye Kalesi'nin fetih müjdesini bildiren telhis ulaştığında Sultan IV. Mehmed, Livadya civarında bulunmaktadır. Çavuşbaşı vekilinin getirdiği telhisi kaymakam paşa bizzat götürüp padişahı müjdeler. Buna çok sevinen ve biraz da kulaklarına inanamayarak “Gerçek mi, telhîs geldi mi?” diye soran padişah, kendisine takdim olunan telhisi eline alıp okumaya başlar. Ne var ki okurken -sevinçten- kendisine bir ağlama gelir ve bu durum okumasına mani olur. Sultan Mehmed, bu durum karşısında telhisi mecburen sır kâtibine okutmuştur⁹².

⁹² Abdî Paşa, **Vekâyi'-nâme**, s. 331-332. Abdî Paşa'dan nakille aynı hadiseden Silahdar Mehmed Ağa da bahsetmektedir (Silahdâr Fındıklılı Mehmed Ağa, **Silahdâr Târihi**, nşr. Ahmed Refik, I, Devlet Matbaası, İstanbul 1928, s. 554). Bu hadiseyi Vak'anüvis Râşid de yazmıştır: “Kâimmakâm paşa dahi sür'at ile huzûr-ı hümayûna varup: ‘Şevketlü efendimize müjdeler olsun Kandiye kal'ası feth olunmuş’ deyüp telhisi yeden bi-yedin dest-i pâdişâhiye teslim ettikde hücum-ı eşk-i sürûrdan kendüler okuyamayup sır-kâtibine ‘Oku’ deyü fermân ve mazmûnuna ittîlâ'dan sonra ni'met-i Hakk'a şükr-i bî-pâyân ettiler.” (Râşid Mehmed Efendi, **Târîh-i Râşid**, haz. Abdülkadir Özcan v.dğr., c. I, Klasik Yayınları, İstanbul 2013, s. 143).

Sultan II. Süleyman'ın saltanatı sırasında Avusturya ve müttefikleriyle harbin bütün şiddetiyle devam ettiği yıllardır. 30 Ağustos 1689'da yaşanan Batucina bozgunundan sonra mağlup serdar Arab Receb Paşa, sefer ahvalini ve yaşananları bütün teferruatıyla yazıp Sofya'da bulunan padişaha gönderir. Serdarın mektubu telhis olunup rikâb-ı hümayuna sunulduğunda, padişaha sır kâtibi tarafından okunmuştur. II. Süleyman'ın mektubu dinledikten sonra kederinden ağladığı nakledilmektedir⁹³.

Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi de rûznâmesinde, cepheden gelen kaimeleri padişahın emri üzerine okuduğundan bahsetmektedir. 21 Receb 1150 (14 Kasım 1737) tarihinde Avusturya cephesinden Vidin Muhafızı İvaz Paşa'dan gelen “mufasssal ve meşrûh” bir kaime, Enderun ricalinin de hazır bulunduğu bir ortamda Sultan Mahmud'un emriyle sır kâtibimiz tarafından okunmuştur⁹⁴.

Sır kâtiplerinin genellikle silâhdar değişikliklerinde, yeni silâhdara hitaben padişah tarafından gönderilmesi kanun olan hatt-ı hümayunu da Enderun halkına okudukları görülmektedir. 21 Cemaziyelâhir 1210 (2 Ocak 1796) tarihinde, altı buçuk yıldır silâhdarlık makamında bulunan Seyyid Abdullah Ağa tekaütlük ile taşra çerağ buyrulup yerine Seferli Kethüdası İslam Ağa tayin edilir. İki gün sonra, ayın 23'ünde akşam namazı sonrası, yeni silâhdara Hazine Vekili Bilal Ağa ile gönderilen hatt-ı hümayun, Silâhdar Ağa Odası'nda arz ağalarına ve ocak kethüdalarına, Arslanhane'de Hane-i Hassa ağalarına Sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi tarafından okunmuştur⁹⁵.

Ahmed Fâiz Efendi'nin rûznâmesinde benzer bir kayıt daha vardır. 12 Zilkade 1218'de (23 Şubat 1804) Silâhdar Halil Ağa çerağ buyrulup yerine Kiler Kethüdası Süleyman Bey getirilir. Yine iki gün sonra akşam vakti “silâhdâr-ı cedîde” hat çıkar.

⁹³ Nazire Karaçay Türkal, **Silâhdar Fındıklılı Mehmed Ağa Zeyl-i Fezleke**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012, s. 1258-1259. Ahmed Refik'in neşrinde satır atlaması olduğu için padişaha mektubu kimin yazdığı anlaşılamıyor (**Silâhdâr Târihi**, II, s. 466).

⁹⁴ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 156a-156b.

⁹⁵ **III. Selim'in Sırkâtibi Ahmed Efendi Tarafından Tutulan Rûznâme**, haz. Sema Arıkan, TTK, Ankara 1993, s. 206-207

Ancak Sır kâtibi Ahmed Efendi hasta olduğundan bulunamamış ve hatt-ı hümayunu Hane-i Hassa ağalarından Bülbül Hâfız Feyzullah Efendi okumuştur⁹⁶.

e – Mühim Evrakı Muhafaza Etmesi

Sır kâtibinin görevlerinden biri de, devletin asker ve gelirlerle ilgili temel defterlerinin bir nüshasının muhafazasıdır⁹⁷. Koçi Bey, Sultan İbrahim'e sunduğu bir layihada, sır kâtibi tarafından muhafaza edilen defter serilerinden bahsetmekte ve padişaha bunları sır kâtibinden isteyip incelemesini tavsiye etmektedir⁹⁸. Bu bilgidен hareketle, sır kâtibi hüccresinin aynı zamanda bir arşiv odası mahiyetinde olduğu, sır kâtiplerinin burayı hem ofis olarak kullanıp hem de bir kısım evrak ve defterleri burada muhafaza ettikleri anlaşılmaktadır.

Koçi Bey'in sır kâtibinden istenmesini tembihlediği defterler şunlardır: Kapıkulu süvarilerinin, yeniçerilerin, müteferrika ve çavuşların ana defterleri; haraç, cizye, avâriz ve mukataa defterleri; Halep, Diyarbakır ve Türkmen defterleri, veziriazamın muhasebe defterleri, Mısır defteri ve kapudanların defteri⁹⁹. Yine onun aktardığına göre, bu defterlere ilaveten sır kâtibinin arşivinde cebeci, topçu, çaşnigir ve kapıcı gibi sınıfların defterleriyle Rumeli başta olmak üzere bütün eyaletlerin timar ve zeâmet defterleri de bulunmaktaydı¹⁰⁰.

Topkapı Sarayı Arşivi'nden intikal eden defter serileri dikkatle incelendiği zaman Koçi Bey'in işaret ettiği türden çok sayıda malzemenin mevcut olduğu görülebilmektedir¹⁰¹. Sır kâtiplerinin arşivlediği defterler, tahttaki padişah devrinde

⁹⁶ Mehmet Ali Beyhan, **Saray Günlüğü (1802-1809)**, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2007, s. 140. Bülbül lakaplı Hâfız Feyzullah Efendi, Ahmed Fâiz Efendi'nin sır kâtipliği görevindeki haleflerindendir.

⁹⁷ Sarıcaoğlu, a.g.m., s. 117.

⁹⁸ “Evvelâ Hazine dir lâzım olan. Hâlâ sır kâtibinde mahfuz harac defteri ve avarız defteri ve mukataa defteri vardır. Ol defterleri isteyüp, manzûru Hümayununuz olup, memâlik-i mahruseden ne mikdar Hazine olur malumu Hümayun ola. Sâniyen kul lâzımdır. Onların dahi defterleri sır kâtibindedir. Ana defterleri derler.” “Ve bunlardan sonra muhasebe defterleri vardır, veziriâzam vermiştir, anları dahi sır kâtibinden alup, manzuru Hümayunları olduktan sonra mübarek mührü şerifinizle mühürleyüp, bir sandık içinde hıfz oluna.” (**Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 78)

⁹⁹ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 79; **Koçi Bey Risaleleri**, haz. Seda Çakmakçıoğlu, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2008, s. 102, 262.

¹⁰⁰ **Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, s. 78.

¹⁰¹ Mesela TSMA.d 736, 1988, 1989 numaralı defterler yeniçeri ve sipahi ana defterlerine örnektir. Fazla ilgi çekmemesine rağmen bu arşiv, hatırı sayılır derecede tahrir ve avarız defterine de sahiptir.

tutulan veya o dönemde güncelliğini hâlâ koruyan kayıtlardı. İşlevini yitiren ya da güncelliğini kaybeden evrak ve defterler ise Hazine'ye gönderilirdi¹⁰².

Atâ Bey'in verdiği bilgiye göre sır kâtibi, geçici veya devamlı olarak muhafazası emredilen yazışma evrakını ilgili torbasına koyarak muhafaza ederdi. Muhafaza ettiği belgeleri, geri istendiğinde iade etmekle de yükümlüydü¹⁰³.

Rûznâmelerde de sır kâtiplerinin arşivcilik görevleriyle ilgili bilgilere rastlanmaktadır. Sır kâtibi Ustazade Mehmed Ağa, Kırım Hanı'ndan gelen ubûdiyetnâmenin Sultan Mahmud tarafından incelendikten sonra kendisine teslim edildiğini ifade etmektedir¹⁰⁴. Ustazade, Sultan Üçüncü Osman'ın tahta çıkışıyla beraber tutmaya başladığı rûznâmesinde de bu vazifesine dair bilgi vermektedir. 1 Rebiulâhir 1168 (15 Ocak 1755) tarihli kayıta, Mekke Şerifi'nin, Kaftan Ağası Vekili Yusuf Ağa tarafından getirilen nâmesinin padişaha arz olunduktan sonra kendisine teslim edildiğini yazmaktadır¹⁰⁵.

Sultan Birinci Abdülhamid'in sır kâtibi Mustafa Ağa, rûznâmesinde, yeni sadrazam İzzet Mehmed Paşa'ya vezaret hatt-ı hümayununun gönderilmesini anlatırken, hattı götüren Hazinedâr Beşir Ağa'nın dönüşte getirdiği paşanın telhisini “dest-i hümayûna” verdiğini, padişahın da okuduktan sonra kendisine teslim ettiğini nakletmektedir¹⁰⁶.

3 – Sır Kâtipliğinde Tayin, Terfi ve Çerağ

a – Tayin: Göreve Getirilme

Tayyâr-zâde Atâ Bey, *Enderun Tarihi*'nde, evvelleri sır kâtipliğine Hazine-i Hümayun yazıcılığından Hasoda'ya alınmış olan okur ve yazar, tecrübeden geçirilmiş iş bilir eskilerden atama yapıldığını, 1130 (1717-1718) tarihinden sonra ise Hasoda'ya nakledilmemiş kabiliyetli, hüner ve marifet sahibi Hazine başkâtiplerinin

¹⁰² **Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Kılavuzu**, Devlet Basımevi, İstanbul 1938, s. I.

¹⁰³ Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 302.

¹⁰⁴ “...ba'dehû Kırım Hânı tarafından gelen ‘ubûdiyyet-nâme manzûr-ı hümayûn ve bu kullarına teslim...” (Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 33b).

¹⁰⁵ Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Osmân Hân**, Dâru'l-Kütübî'l-Misriyye, Târihu Türkî M., nr. 41, vr. 49a.

¹⁰⁶ Mustafa Ağa, **Rûznâme-i Sultân Abdülhamîd Hân-ı Evvel**, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, nr. O. 121, vr. 7b.

birden Hasoda'ya alınmak suretiyle bu vazifeye getirildiğini “mervîdir” kaydıyla zikretmektedir¹⁰⁷.

Anlaşılan o ki Atâ Bey sır kâtipliğini, Hazine Odası yazıcılarına ve özellikle orada başkâtiplik yapmış olan kişilere mahsus bir memuriyet gibi göstermiştir. Onun ifadelerinden çok bariz şekilde, sır kâtipliğine, sadece Hazine Odası'ndan yetişenlerin tayin edildiği manası da çıkmaktadır. Ancak tarihi süreç içerisinde bu göreve yapılan tayinler ve görevde bulunmuş kişilerin hangi odalardan geldikleri incelendiğinde, durumun hiç de Tayyâr-zâde'nin söylediği gibi olmadığı görülmektedir. Tezimizin Sultan I. Mahmud dönemini ihtiva etmesi nedeniyle daha ziyade bu padişahın sır kâtipleri üzerinden mevzuyu incelemeye çalışacağız.

Sultan IV. Mehmed devrinde sır kâtipliği yapmış olan Nişancı Abdî Paşa, Seferli Odası'ndan Hasoda'ya alınan ağalardandı. 10 Zilhicce 1060'da (4 Aralık 1650) Seferli Odası'na giren Abdurrahman Abdî Ağa, 8 Şaban 1069 (1 Mayıs 1659) tarihinde Hasoda'ya alınmış, zamanla burada yükselerek 10 Muharrem 1079'da (20 Haziran 1668) sır kâtipliğine tayin edilmişti. Sır kâtipliği vazifesini yürütürken hiyerarşik olarak peşgir gulamı da olduğundan, bu memuriyetin sorumluluğunda olan görevleri de yerine getiren Abdî Ağa, nişancılıkla saraydan çıktığı 29 Safer 1080'e (29 Temmuz 1669) kadar sır kâtipliği görevini sürdürmüştü¹⁰⁸. Görüldüğü gibi 17. asrın ikinci yarısında gerçekleşen bu tayinde, Hazine Odası değil Seferliler birisi sır kâtipliğine tayin edilmiştir.

Tezimizin İkinci Bölüm'ünde hayat hikayelerini tafsilatlı olarak ele alacağımız Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinin yarısı Hazine Odası mensubu değildir. Sultan Mahmud, padişahlığı döneminde toplam sekiz sır kâtibisi istihdam etmiştir. Bunlardan dördü Hazine, üçü Seferli, biri ise Kiler Odası'ndan yetişmiştir. Hazine Odası olanlardan sadece Yenişehirli Mehmed ve Ustazade Mehmed ağalar bu odada kâtiplik yapmışlar, diğer ikisi Hazine kâtipliği görevinde bulunmamıştır. Dolayısıyla Birinci Mahmud'un sır kâtiplerinden yalnız ikisi Atâ Bey'in tarifine uygun düşmektedir.

Padişahın ilk sır kâtibisi olan Mustafa Ruhî Bey Seferli Odası'ndan yetişmiştir. 1717 yılında girdiği Seferli Odası'nda altı yıl kadar kaldıktan sonra Hasoda'ya alınan

¹⁰⁷ Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 301.

¹⁰⁸ Abdî Paşa, **Vekâyi'-nâme**, s. 135, 295, 321, 327.

Mustafa Bey, burada zamanla yükselerek 1142'de (1729) sır kâtipliğine getirilmiş ve 1143 (1731) yılı sonlarına kadar görevine devam etmiştir. Sultan Mahmud'un sır kâtiplerinden Hıfzî Mehmed Efendi ise Kiler Odası kökenlidir. İlk saray eğitimini Galata'da alan Hıfzî Efendi, 1721'de Kiler Odası'na girmiş, burada 12 yıl kadar bulunduktan sonra 1733'te Hasoda'ya terfi etmiştir. Kasım 1734'te sır kâtibi olan Hıfzî, üç buçuk yıldan fazla (Haziran 1738'e kadar) sır kâtibi olarak görev yapmıştır.

Hıfzî'den sonra göreve gelen Salih Salâhî de Seferli Odası'ndan Hasoda'ya alınan ağalardandır. 1738-1740 yılları arasında görev yapmıştır. Sultan Mahmud'un Seferli Odası'ndan yetişme diğer sır kâtibi ise Ömer Ağa'dan görevi devralan Süleyman Tayfur (Dâniş) Ağa'dır. Rûznâme tutup tutmadığı bilinmeyen Tayfur Ağa, 1750-1751 yıllarında bir yıl kadar vazifede kalmıştır. Hazine Odası'nda kâtiplik yapmayan Hazineli iki sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa ile Ömer Ağa'dır. İlki 1731-1734, ikincisi 1740-1750 yılları arasında sır kitabetini yürütmüştür¹⁰⁹.

Sultan II. Mustafa'nın sır kâtiplerinden Silahdar (Şehid) Ali Ağa (Paşa) Kiler Odası'ndan yetişmişti¹¹⁰. Sultan III. Ahmed devrinde sır kâtipliği vazifesini yürütenlerden Şamlı Ali Ağa'nın¹¹¹ yanı sıra Sultan I. Abdülhamid'in sır kâtiplerinden Bekir (Ebubekir Sıdkî) Ağa¹¹² ve Bolevî İbrahim Ağa¹¹³ da Seferli Odası kökenliydi. Görüldüğü gibi XVII. ve XVIII. yüzyıllarda sır kâtipliği yapanlar arasında Hazineli olmayan pek çok isim vardır. Bunların çoğunun Seferli Odası mensubu olması ise dikkat çekmektedir.

Atâ Bey'in sır kâtibi tayinine dair dikkat çektiği bir başka mesele ise Hasodalılar arasından mı yoksa üç oda efradından mı bu göreve tayin yapıldığıyla ilgilidir. Yukarıda bahsedildiği üzere o, 1130 (1717-1718) tarihine kadar Hazine menşeli Hasoda eskilerinden, bu tarihten sonra ise Hasoda'ya nakledilmemiş Hazine başkâtiplerinden -birden Hasoda'ya alınmak suretiyle- sır kâtibi atandığını ifade etmişti. Sır kâtipliği vazifesinin Hazinelilere, Hazine başkâtiplerine ve Hazine kâtipliğinden gelenlere ait bir memuriyet olmadığını yukarıda genişçe izah ve ispat

¹⁰⁹ Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinin biyografileri Tezimizin İkinci Bölüm'ünde kendi kısımlarında ayrı ayrı ele alınmıştır.

¹¹⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, IV/II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1959, s. 301.

¹¹¹ BOA, **TSMA.d**, 2058, vr. 27a.

¹¹² BOA, **TSMA.d**, 82, vr. 4b.

¹¹³ BOA, **TSMA.d**, 704, vr. 2a.

etmiştik. Şimdi diğer meseleyi sır kâtiplerimiz üzerinden müşahhas misaller ile tetkik edelim.

Mükerreren ifade edildiği gibi sır kâtibi Hasoda ağalarındandır. Bu göreve tayin edilecek kişi Hasodalılar arasından seçilmekte veya görev üç oda mensuplarından birine tevcih edilecekse o kişi Hasoda'ya alınarak sır kâtipliğine getirilmektedir. Sultan Birinci Mahmud'un sekiz sır kâtibinden altısı Hasoda'da bulundukları sırada sır kâtipliğine getirilmiş, ikisi ise Hasoda'ya alınarak sır kâtibi olmuşlardır. Mustafa Ruhî Bey, Müzehhib Ahmed Ağa, Hıfzî Mehmed Efendi, Süleyman Tayfur Ağa, Yenişehirli Mehmed Ağa ve Ustazade Mehmed Ağa, Hasoda ağaları arasında iken sır kâtibi yapıldılar. Mustafa Bey sır kâtibi olduğunda altı yıldır Hasodalı ağalardandı. Müzehhib Ahmed Ağa iki yıl, Hıfzî Mehmed Efendi bir yıl, Süleyman Tayfur Ağa yedi yıl, Yenişehirli Mehmed Ağa üç yıl, Ustazade Mehmed Ağa ise iki buçuk yıldır Hasodalı idiler.

Birinci Mahmud'un üç oda mensuplarından sır kâtibi yaptığı Salih Salâhî bulunduğu Seferli Odası'ndan, Ömer Ağa ise neferlerinden olduğu Hazine Koğuşu'ndan Hasoda'ya yükseltilerek sır kâtipliğine atandılar. Sultan III. Selim'in meşhur sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi de Hasoda'ya alınarak sır kâtipliğine getirilenlerdendir. Ahmed Fâiz, 9 Receb 1205 (14 Mart 1791) tarihinde Bolevî İbrahim Efendi'nin yerine Hasoda'ya nakledilerek sır kâtibi olmuştu.

Sır kâtibi tayininde önemli olan kişinin hangi odaya mensup olduğu değil, hangi vasıflara sahip olduğudur. Atâ Bey'in bir sır kâtibinde olması gerekli vasıfları “okuryazar, tecrübeden geçirilmiş, iş bilir ve dirayetli, kabiliyetli, malumat ve hüner sahibi” olarak saydığını yukarıda görmüştük. Gerçekten de yapılacak görev padişahın özel kâtipliği olduğundan, tayin edilecek kişinin bu ve benzeri vasıfları taşıması gerekliydi.

Sır kâtipliği yapacak kişinin sadece kuru bir okuryazar olmadığını söylemek gerekir. Genellikle ilmiyle temayüz etmiş, şiir ve inşa sanatlarının inceliklerine vâkıf, aynı zamanda yazısı güzel olan kişilerin sır kâtipliğine getirildiğini görüyoruz. Nitekim Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinden dördü; Mustafa Ruhî, Hıfzî Mehmed, Salih Salâhî ve Süleyman Tayfur devrin namılı şairlerinden idiler. Bunlardan ilk üçü aynı zamanda tanınmış birer hattattı. Müzehhib Ahmed Ağa ise -adı üstünde- hem müzehhip hem de hattat idi. Ömer Ağa'ya gelince o, Hazine Odası'nda iken halifelik

yapmış, yani oda efradına hocalık etmişti. Bu onun âlim bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir¹¹⁴. Abdî Paşa'nın da Enderun'da iken halife olarak anıldığı bilinir.

Yukarıda zikredilenlerle birlikte sır saklamayı bilen, her hususta kendisine güvenilen, becerikli, ketum, çalışkan, gayretli ve dürüst kişilerin sır kâtipliğine getirildiğini ifade edebiliriz. Bunlara ilaveten sır kâtibi, devlet işlerinin nasıl yürüdüğünü iyi bilmeli, Saray ile Babîâli arasındaki dengelere aşina olmalı ve padişahın haysiyet ve vakarını koruyup onun mizacına göre hareket etmeyi başarabilmeliydi.

b – Sır Kâtipliğinde Görevden Ayrılma

Sır kâtibinin görevden ayrılması iki türlü olurdu. Ya vazifeyi halefine devrettikten sonra Enderun içinde yükselmeye (terfi) devam ederdi veya Enderun'dan taşra چراغ buyrulurdu. Yani saray dışında başka bir göreve tayin edilerek Enderun'dan çıkardı.

ba – Terfi: Enderun İçinde Yükselme

Eğer sır kâtibi olan Hasoda ağası, padişah tarafından Enderun'un daha önemli görevlerine getirilmek isteniyorsa vazifesini halefine devrettikten sonra Hasoda içinde kıdem olarak yükselmeye devam ederdi. Yahut da -ekseriyetle olduğu gibi- Hazine kethüdalığına¹¹⁵ tayin edilerek Enderun içinde yükselişini sürdürürdü.

XVIII. yüzyıl ve sonrasında sır kâtipleri, kıdem olarak Hasoda'nın miftah gulâmı ve peşgir gulâmı gibi büyük ağalarından biri olduklarında sır kâtipliği görevinden ayrılırlardı. Ancak 17. yüzyılda durum böyle değildi. Bu yüzyılda böyle büyük ağalar derecesine ulaştıkları halde sır kâtipliğine devam edenler görülmüştür. Abdî Paşa'nın yazdığına göre Miftah Gulâmı Sağır Hüseyin Ağa aynı zamanda sır kâtibi idi ve Zilkade 1060 sonlarında (Kasım 1650) kapıcıbaşılıkla saraydan çıkmıştı¹¹⁶. Abdî Paşa'nın kendisi de sır kâtibi olduktan sonra peşgir gulâmı mertebesine de eriştiğinden iki görevi birlikte yürütmüştü¹¹⁷.

¹¹⁴ Nitekim aşağıda geleceği üzere saraydan müderrislikle çıkacaktır. Teferruat için tezimizin İkinci Bölüm'ünde ona ayrılan V. kısma bakınız.

¹¹⁵ Hazine kethüdası Hazine Odası'nın âmiri olup Hasoda ağalarından değildir.

¹¹⁶ Abdi Paşa, **Vekâyi'-nâme**, s. 33.

¹¹⁷ Abdi Paşa, **Vekâyi'-nâme**, s. 327.

Sultan II. Mustafa'nın sır kâtiplerinden Ali Ağa (Silahdar/Şehid), sır kâtipliği görevini halefine bırakarak Hasoda'da yükselmeye devam eden ağalardandır. Sultan III. Ahmed tahta geçtikten sonra da sır kâtipliği görevini sürdüren Ali Ağa, bu padişahın saltanatının başlarında rikâbdarlığa getirilerek görevi halefine devretmiş¹¹⁸, çok geçmeden de çukadar ve silahdar olarak Hasoda'nın basamaklarını çıkmaya devam etmiştir¹¹⁹. Sultan III. Ahmed'in sır kâtiplerinden Ebubekir Bey de sır kâtipliği görevini devrettikten sonra Hasoda içinde yükselmeye devam etmiş, en son çukadâr-ı şehriyârî olduktan sonra mevkufatçılıkla saraydan çıkmıştır¹²⁰.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinden dördü sır kâtipliği görevini haleflerine bıraktıktan sonra Enderun'daki yükselişlerine devam etmişler, diğer dördü ise sır kâtibi iken muhtelif görevlerle taşra çıkmışlardır. Enderun'da yükselmeye devam eden dört sır kâtibinden ikisi Hasoda içinde rütbece terfi edenlerdendir. Bunlardan ilki olan Mustafa Bey, sır kitabeti vazifesi sona erdikten sonra peşgir ağası (gulâmı) olmuş, Hasoda'daki ilerleyişini sürdürerek miftâh ağası (gulâmı), rikâbdâr ve çukadâr olduktan sonra 1148'de (1735) bir Enderun ağasının sarayda yüксеlebileceği en üst memuriyet olan silahdarlık makamına getirilmiştir¹²¹. Diğer Süleyman Tayfur Ağa olup o da sır kâtipliğinden ayrıldıktan sonra Hasoda içinde yükselişine devam ederek önce peşgir sonra miftah gulamı olmuştur¹²².

Sır kâtiplerinin Hazine kethüdalığına getirilerek Enderun içinde yükselişlerini sürdürmelerinin, Enderun-ı Hümayun'da çok sık rastlanan bir uygulama olduğunu görmekteyiz. Ancak bu uygulamada, XVII. yüzyıl ile XVIII. yüzyıl arasında yukarıdakine benzer bir farklılık bulunmaktadır. Şöyle ki;

XVIII. yüzyıl ve sonrasındaki sır kâtiplerinde örneğine rastlanmamakla beraber XVII. yüzyılda Hazine kethüdalığı ile sır kâtipliğini birlikte yürüten ağalar bulunmaktadır. Mesela Maanzâde Hüseyin Bey, IV. Mehmed devrinde bu iki görevi bir arada yürütmüştü¹²³. Bu padişah döneminde Yazıcı Mustafa Ağa ile Yazıcı Ali

¹¹⁸ Râşid Mehmed Efendi, **a.g.e.**, c. II, s. 721.

¹¹⁹ Râşid Mehmed Efendi, **a.g.e.**, c. II, s. 724, 746.

¹²⁰ Vak'anüvis Subhî Mehmed Efendi, **Suhbî Tarihi: Sâmî ve Şâkir Tarihleri ile Birlikte**, haz. Mesut Aydın, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007, s. 117.

¹²¹ Tezimizin İkinci Bölüm'ünde ona ayrılan I. kısma bakınız

¹²² BOA, **T SMA.d**, 2110/149, vr. 2b; **T SMA.d**, 2110/150, vr. 2b.

¹²³ Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 117.

Ağa da iki görevi birlikte yürütenlerdendi¹²⁴. İki görevi birlikte yürüten bu üç kişiden Maanzade Hüseyin Bey ile Yazıcı Mustafa Ağa önce sır kâtibi olup bir müddet sonra ilaveten Hazine kethüdalığına da getirilmişler, Yazıcı Ali Ağa ise iki göreve birlikte tayin edilmiştir¹²⁵.

Sultan IV. Mehmed devri ricalinden Mermer Mehmed Ağa (Paşa), Hasoda'da sır kâtibi iken Hazine kethüdalığına getirilenlerdendir. Sır kâtipliğini Hasodalı ağalardan Ahmed Ağa'ya bıraktıktan sonra Hazine kethüdası olan Mehmed Ağa, Cemaziyelevvel 1090'da (Haziran 1679) kubbe vezirliğiyle Enderun'dan çıkıncaya kadar görevini sürdürmüştür¹²⁶. Sultan I. Abdülhamid'in sır kâtibi Hattat İsmail Efendi de sır kâtipliğinden Hazine kethüdalığına tayin edilmiş ve çok geçmeden vezaret rütbesiyle Enderun-ı Hümayun'dan çıkmıştır¹²⁷.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtibi olarak görev yaparken Hazine kethüdalığına tayin edilerek Enderun içinde yükselmeye devam eden iki kişi; Yenişehirli Mehmed Ağa ile Ustazade Mehmed Ağa'dır. Bunların ikisi de Hazine Odası'ndan yetişmiş ve orada kâtiplik görevinde bulunmuşlardır. Yenişehirli Mehmed Ağa, Hazine kethüdalığını sürdürürken mevkufatçılıkla haccgân zümresine katılarak saraydan çıkmış, Ustazade ise kethüdalıktan silahdarlığa tayin edilerek Enderun'un en üst makamına terfi etmiştir¹²⁸.

bb – Çerağ: Enderun'dan Çıkma

Enderun'un esas kuruluş amacının devlet kademelerine eleman yetiştirmek olduğu malumdur. Bu bakımdan sarayda, padişahın özel sekreterliğini yürüten sır kâtiplerinin Enderun'dan çıkışları da, yetişmiş ve tecrübe kazanmış bir eleman olarak çok farklı görevlerle olabilmektedir.

17. yüzyılda saraydan çıkışları tespit edilebilen bazı sır kâtiplerinin nişancılık ve beylerbeyilik gibi görevlerle taşra çerağ oldukları görülmektedir. Sultan İbrahim'in sır kâtiplerinden Ahmed Ağa, 1054 (1644) yılı başlarında, Mısır valiliğine

¹²⁴ Abdi Paşa, *Vekâyi'-nâme*, s. 154.

¹²⁵ Abdi Paşa, *Vekâyi'-nâme*, s. 43, 90, 154.

¹²⁶ Abdi Paşa, *Vekâyi'-nâme*, s. 336, 472.

¹²⁷ Ahmed Vâsıf Efendi, *Mehâsinü'l-Âsâr ve Hakâiku'l-Ahbâr*, yay. Mücteba İlgürel, TTK, Ankara 1994, s. 281; Ahmed Cevdet Paşa, *Târîh-i Cevdet*, Tertîb-i Cedîd, III, Matbaa-i Osmâniye, Dersaadet 1309, s. 147-148.

¹²⁸ Tezimizin İkinci Bölüm'ünde onlara ayrılan VI. ve VII. kısımlara bakınız.

tayin edilen Nişancı Eyüb Paşa'nın yerine saraydan nişancılıkla çıkmıştır¹²⁹. Bu yüzyılda nişancılıkla çıkanlardan biri de Abdurrahman Abdî Paşa olup 1080 (1669) yılında, sır kâtibi ve peşgir gulâmı olarak Hasoda'da görev yaparken, Nişancı Vezir Cafer Paşa'nın vefatı üzerine vezaretle nişancılığa getirilerek saraydan çıkmıştır¹³⁰. Sultan IV. Mehmed'in son sır kâtiplerinden Bahrî Mehmed Ağa, sır kitâbetiyle peşgir gulâmı iken 26 Şevval 1098'de (4 Eylül 1687), iki tuğ ile Kastamonu sancağı verilip Boğazhisar muhafazasına tayin edilerek saraydan taşra çerağ buyrulmuştur¹³¹.

Sır kâtiplerinin hâcegânlıkla bir göreve getirilerek veya kapıcıbaşılıkla çerağ edilişlerine rastlandığı gibi zeamet verilerek saraydan çıktıkları da görülmektedir. Sultan III. Ahmed devrinde sır kâtipliği vazifesini yürütenlerden Na'tî Mustafa Bey silahdâr kitâbetine getirilmek suretiyle hâcegânlık¹³², Şamlı Ali Ağa kapıcıbaşılık¹³³, Tozkondurmaz Mustafa Ağa ise zeâmet¹³⁴ ile saraydan çıkmışlardır.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinden dördünün, sır kâtibi iken muhtelif görevlerle taşra çıktıklarından yukarıda bahsetmiştik. Bu dört kişiden ilki, padişahın ikinci sır kâtibi olan Müzehhib Ahmed Ağa olup 9 Cemaziyelâhir 1147'de (6 Kasım 1734) zeâmetle saraydan çıkmıştır. Diğer sır kâtiplerinden Hıfzî Mehmed Efendi, 23 Safer 1151 (12 Haziran 1738) tarihinde İstanbul Gümrüğü başkâtipliğiyle saraydan çerağ olunurken, Sır kâtibi Salih Salâhî ise 25 Cemâziyelâhir 1153 (17 Eylül 1740)'te Tersane-i âmire'nin mühim kâtipliklerinden olan cânib kitâbetiyle taşra çıkmıştır. Bu iki sır kâtibi, tayin edildikleri memuriyetlerde vefatlarına kadar görev yapmaya devam etmişlerdir. Sultan I. Mahmud'un vazifede iken taşra çıkan son sır kâtibi ise Ömer Ağa'dır. Bu padişahın en uzun süre sır kâtipliğini yapan Ömer Ağa, 25

¹²⁹ Naîmâ Mustafa Efendi, **Tarih-i Na'îmâ**, haz. Mehmet İpşirli, III, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2007, s. 997.

¹³⁰ Abdi Paşa, **Vekâyi'-nâme**, s. 327.

¹³¹ Silahdâr Fındıklılı Mehmed Ağa, **a.g.e.**, II, s. 273; Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî, **Mecmuâ-i Tevârih**, haz. Fahri Ç. Derin – Vâhid Çabuk, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1985, s. 427; a.mlf., **Vefeyât-ı Selâtin ve Meşâhîr-i Ricâl**, haz. Fahri Ç. Derin, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1978, s. 58.

¹³² Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**, s. 550; Nuran Altuner, **Safâî ve Tezkiresi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1989, s. 941.

¹³³ Suyolcuzade, **Devha-tül-Küttâb**, s. 103; Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**, s. 337; Kazasker Sâlim Efendi, **Tezkire-i Sâlim**, Kitâbhâne-i İkdâm, Dersaadet 1315, s. 506.

¹³⁴ Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**, s. 530.

Rebiulâhir 1163 (3 Nisan 1750) tarihinde Süleymaniye payesi ile müderris olarak Enderun'dan ayrılmıştır¹³⁵.

Sultan I. Abdülhamid ve Sultan III. Selim devrindeki sır kâtiplerinin genellikle müderrislikle saraydan çıktıkları müşahede edilmektedir. Birinci Abdülhamid'in sır kâtibi Ebubekir Sıdkî¹³⁶ ile bu padişah döneminde göreve başlayıp III. Selim devrinde görevden ayrılan Bolevî İbrahim Efendi¹³⁷ müderrislikle taşra çerağ olmuşlardır. III. Selim'in meşhur sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi, Kabakçı İsyanı'nın kaotik günlerinde müderrislikle saraydan çıkıp ulema tarîkına girmeyi tasarlamış ve hatta hattını da çıkarttırmışsa da hatt-ı hümayunun işleme konulmasına vakit kalmadan isyancıların elinde can vermiştir¹³⁸.

4 – Sır Kâtibinin Maiyeti

a – Sır Kâtibi Yamağı

Sır kâtibi yamağı, sır kâtibi ağanın yardımcısı olan görevlinin adıdır. Sır kâtipliğine Hasodalı ağalardan atama yapılırken, sır kâtibi yamaklığına üç oda yani Hazine, Kiler ve Seferli odaları mensuplarından biri getirilirdi.

Bu vazifenin ilkin Hazine Odası yazıcılarının kabiliyetli olanlarına mahsus olmak üzere ihdas olunduğunu ve sonradan üç koğuş (oda) ağaları okur yazarlarına verilmesinin usul kabul edildiğini Tayyâr-zâde Atâ Bey yazıyorsa da bu ifadelerle ihtiyatla yaklaşmak lazımdır¹³⁹.

Sır kâtibi yamağının vazifesi, padişaha ait yazı gereçlerini hazırlayıp kullanılacak kalemleri açmak, beyaz üzerine yazılacak hatt-ı hümayunlar için gereken kağıtları kesip hazır hale getirmek, bir kısım evraka yapıştırılacak kırmızı balmumu ile bu muma basılacak padişah mührünün bozulmasını önlemek üzere üstüne yapıştırılan kozakları hazırlamak, resmi günlerde ve saltanat binişlerinde

¹³⁵ Tezimizin İkinci Bölüm'ünde bu dört sır kâtibine ayrılan II, III, IV. ve V. kısımlara bakınız.

¹³⁶ Mehmed Süreyya, **a.g.e.**, I, s. 182.

¹³⁷ "...bâ-pâye-i Altmışlı medrese ile çerâğ buyrulmağla..." (BOA, **TSMA.d**, 10749, vr. 1b; **III. Selim'in Sırkâtibi Ahmed Efendi Tarafından Tutulan Rûznâme**, s. 1.).

¹³⁸ "...bâ-Hâmise 'uhdesine ruûs-ı hümayûn i'tâsı için bir kıt'a hatt-ı hümayûn ısdâr etdirmiş..." (Cevdet Paşa, **Târîh-i Cevdet**, VIII, s. 178).

¹³⁹ Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 277. Yukarıda Atâ Bey'in, sır kâtipliğine yalnızca Hazine Odası'ndan yetişenlerin getirildiğini söyleyerek yanılığa düştüğünü görmüştük.

padişaha sunulan arzuhalleri hûlâsa ederek asıllarıyla birlikte hünkâra takdim olunmak üzere sır kâtibine teslim etmekte¹⁴⁰.

Ustazâde Mehmed Ağa'nın rûznâmesinde yazdığına göre, Sultan I. Mahmud binişle Kalfa Yeri'nde bulunurken, sarayın harem kapılarının ne zaman inşa edildiğini merak eder. Bunun üzerine sır kâtibi yamağı, kapıların üzerinde yer alan tarihleri yazıp getirmek üzere gönderilir. Onun getirdiği tarihler “manzûr-ı hümâyûn” olur. İşte sır kâtibi yamakları bu tarz görevler de ifa etmişlerdir¹⁴¹.

Sır kâtibi yamağı olarak vazife yapanların Hazine kâtib-i evveli, ikinci çukadar, başçavuş vb. üç oda mensubu bazı önemli görevliler gibi ocak yolunu beklemeden Hasoda'ya geçme ihtimallerinin yüksek olduğu, yaşlı olup Hasoda'ya geçmek istemeyenlerin ise dolgun zeamet, mukataa, timar ve tevliyetler ihsanıyla çerağ olundukları ifade edilmektedir¹⁴².

Sultan II. Mahmud döneminde, saray teşkilatında yapılan değişiklikler sırasında sır kâtipliği görevi tedricen Mâbeyn başkâtipliğine dönüşürken, sır kâtibi yamaklığının ortadan kaldırıldığı ifade edilmektedir¹⁴³. Ancak Mâbeyn başkâtibinin emrinde çalışan çok sayıda kâtibin varlığı, esasen sır kâtibi yamaklığının da benzeri bir dönüşüm geçirerek varlığını sürdürdüğünü göstermektedir.

Sultan I. Mahmud'un sır kâtiplerinden Hıfzî Mehmed ve Salih Salâhî Efendiler, Hasoda'ya nakledilmeden önce bulundukları odalarda bir süre sır kâtibi yamağı olarak hizmet etmişlerdir. Hıfzî, Kiler Koğuşu'nda bulunurken 1143 (1731) ve 1144 (1732) yıllarında, sır kâtipleri Mustafa Bey ve Müzehhib Ahmed Ağa'nın sır kâtiplikleri zamanında; Salâhî de Seferli Odası'nda iken 1146 ve 1147 (1734-1735) senelerinde Müzehhib Ahmed Ağa ile Hıfzî'nin sır kâtiplikleri esnasında yamaklık görevinde bulunmuşlardır¹⁴⁴. Sır kâtibi yamaklığı görevinde bulunan önemli isimlerden biri de Hattat İsmail Efendi/Paşa'dır. O, Hazine Odası'nda iken, takriben 1191-1192 (1777-1778) yıllarında bu görevi yürütmüştü¹⁴⁵.

Bu üç sır kâtibinin de yamaklık görevleri üzerinden çok uzun süre geçmeden Hasoda'ya alınmaları, Atâ Bey'in sır kâtibi yamaklarının Hasoda'ya geçme

¹⁴⁰ Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 277-278; Pakalın, **a.g.e.**, III, s. 207.

¹⁴¹ Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 23b.

¹⁴² Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 278.

¹⁴³ Pakalın, **a.g.e.**, III, s. 207.

¹⁴⁴ Teziminin İkinci Bölüm'ünde onlara ayrılan III. ve IV. kısımlara bakınız

¹⁴⁵ Ahmed Vâsıf Efendi, **a.g.e.**, s. 281; Cevdet Paşa, **Târîh-i Cevdet**, III, s. 147.

ihtimallerinin yüksek olduğuna dair verdiği bilgiyi teyit etmektedir. Öte yandan her üçünün de Hasoda'da sır kâtibi olması, -herkes için geçerli olmasa da- daha önce sır kâtibi yamaklığı görevinde bulunanların ileride sır kâtipliğine getirilebildiğini de göstermektedir.

Sır kâtibi yamağının maaş ve geliri bulunduğu odaya göre değişiklik gösterirdi. Hazine, Kiler ve Seferli odalarının hizmetleri ve aldıkları ödemeler birbirinden farklı olduğu için o da bu değişiklikten etkilenmekteydi¹⁴⁶. Ancak sır kâtibi yamaklığı mühim bir görev olduğundan, onun, odasındaki neferlerden farklı olarak aldığı ücretler de vardı¹⁴⁷.

Sır kâtibi yamağı yılda bir defa kaftan akçesi olarak, bulunduğu odadaki konumuna ve eskiliğine göre ücret alırdı¹⁴⁸. Ramazan ve Kurban bayramlarında ise taht-ı şerîf in'âmiyesi olarak 10'ardan 20 kuruş alırdı¹⁴⁹.

Sır kâtibi yamağı kıyafet olarak başına, üzerine beyaz destar (sarık) sarılmış kâtibî kavuk giyerdi. Sarığın ön kısmı dar olup üzerinde bir alamet vardı. Kavuk ise oyuklu kavuk denilen, üzeri birtakım deliklerle süslenmiş cinstendi. Arkasına kırmızı çuhadan kürk yakalı kontoş, içine önü kapalı üç peşli entari, altına kırmızı dökme şalvar ve ayakkabı olarak da sarı yemeni giyerdi¹⁵⁰.

b – Sır Kâtibi Heybecisi

Sır kâtibinin maiyeti arasında, sır kâtibi heybecisi denilen bir görevli daha vardı¹⁵¹. Heybeciler esasen Bostancı Ocağı'na mensuptular. Sadece sır kâtibinin değil, dârü's-saâde ağası, bâbü's-saâde ağası, silahdâr, çukadâr, rikâbdâr gibi üst düzey Enderun ricaliyle üç oda kethüdaları ve Hasodalılardan tufengcibaşı, kahvecibaşı, berberbaşı, başçukadar gibi muayyen bir görevi olanların da maiyetinde

¹⁴⁶ Koçi Bey, **Risale**, Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Y. 28, vr. 50b-53a.

¹⁴⁷ Mesela 1244 (1828-1829) yılına ait bir defterde, Seferli Odası neferlerine Ramazan ayında ödenen hilâliye parasından bahsedilirken, sır kâtibi yamağı veya çukadâr-ı sâni odada bulunursa, bunlara 100'er kuruş ödeme yapılacağı ifade edilmektedir (BOA, **TSMA.d**, 435, vr. 14a).

¹⁴⁸ Hıfzî Mehmed Efendi, Kiler Odası'nda sır kâtibi yamağı iken 1143 yılında 4510 akçe (BOA, **TSMA.d**, 2110/129, vr. 6b), 1144 yılında ise 5710 akçe kaftan parası almıştı (BOA, **TSMA.d**, 1987, vr. 6b). Salih Salâhî Efendi de Seferli Odası'nda aynı görevde bulunmaktayken kendisine 1146 yılında 4880 akçe (BOA, **TSMA.d**, 2110/131, vr. 8a), 1147 yılında ise 5240 akçe kaftan parası ödenmişti (BOA, **TSMA.d**, 2110/132, vr. 8a). Bu ödenen paraların miktarı, tamamen onların odadaki kıdem, konum ve eskiliklerine göre idi.

¹⁴⁹ BOA, **TSMA.d**, 2353/378; **TSMA.e**, 1409/48.

¹⁵⁰ Cenkmén, **a.g.e.**, s. 335-336.

¹⁵¹ Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 117.

birer heybeci bulunurdu. Heybeciler, yürüyerek eşya taşımak için istihdam edilirdi¹⁵².

Sır kâtibi heybecisi başına sıradan kavuk giyer, bunun üzerine destar sarardı. Arkasına çeşitli renklerde üç peşli kaftan giyinir, beline kuşak sarar, bu kuşağın arasında bir bıçak bulunurdu. Omzunda ekseriyetle heybe veya taşınacak diğer bir eşya olurdu. Lacivert şalvar ile kırmızı çizme kıyafetinin öteki parçalarıydı¹⁵³.

---

¹⁵² Tayyâr-zâde Atâ, **a.g.e.**, s. 406-407.

¹⁵³ Cenkmén, **a.g.e.**, s. 273-274.

II – Sır Kâtiplerinin Eserleri: Rûznâmeler

A – Genel Olarak Rûznâmeler Hakkında

Rûznâme kelimesi Farsça bir sözcük olup “rûz” ve “nâme” kelimelerinden oluşur. Rûz gün, nâme ise yazılmış şey anlamındadır¹⁵⁴. Buradan hareketle rûznâme kelimesinin “günlük” manasına gelen birleşik bir isim olduğunu söyleyebiliriz.

Rûznâme kelimesi Farsçada, eskiden, Fransızca journal kelimesinin ihtiva ettiği anlama yakın bir anlamda; muhtelif günlük notların tutulduğu ve olayların kaydedildiği kitaplar için kullanılmıştır¹⁵⁵. Günümüz Farsçasında ise daha çok gazete manasında kullanılmaktadır¹⁵⁶. Kelime Farsçada bu manaların dışında takvim, yevmiye (muhasabe) defteri, not defteri, gündelik defter, günlük gibi anlamlara da gelmektedir¹⁵⁷. Ayrıca Farsçada, rûznâme ve rûznâmçe kelimeleri eşanlamlıdır¹⁵⁸.

Rûznâme kelimesinin geçmiş yüzyıllarda Arapçada rûznâmec (روزنامه) şeklinde kullanıldığı ifade edilmektedir¹⁵⁹. Kelime bugün Arapçada, rûznâmetün/ruznâmetün (روزنامه / رُزنامَة) şeklinde kullanılmakta ve yıllık, takvim, günlük, yevmiye defteri gibi manalara gelmektedir¹⁶⁰.

Osmanlı terminolojisinde ise rûznâme kelimesi, çok çeşitli manalarda kullanılmış ve farklı anlamlar kazanmış bir terimdir. Maliye sahasında rûznâme, daha çok “rûznâmçe” denilip hazinenin günlük gelir ve giderlerinin kaydedildiği yevmiye defterleri için kullanılır. Siyâkat yazıyla tutulan bu defterlerin arşivlerimizde müteaddit örnekleri vardır¹⁶¹. Defterdara bağlı olan ve hazinenin

¹⁵⁴ Şemseddîn Sâmî, **Kâmûs-ı Türkî**, I, İkdâm Matbaası, Dersaadet 1317, s. 674. Şemseddin Sâmî Bey bu etimolojik izahı yaptıktan sonra rûznâme kelimesine şu manaları verir: “Her günkü vâridât ve masârif veyâ vukuatın kaydına mahsus defter, yevmiye; her günkü vekayî’i zabt ve neşreden varaka, gazete, gündelik gazete; takvim (gös. yer).

¹⁵⁵ Ali Ekber Dihhudâ, **Lügatnâme**, nşr. Muhammed Muîn – Cafer Şehîdî, VII, Müessese-i İntişârât ve Çâp-ı Dânişgâh-ı Tehrân, Tahran 1373, s. 10890. Dihhudâ (v. 1956), kelimenin bu anlamının - kendi döneminde- kullanılmaya devam ettiğini de ilave etmektedir (gös. yer).

¹⁵⁶ Hasan Amîd, **Ferheng-i Amîd**, II, Müessese-i İntişârât-ı Emîr-i Kebîr, Tahran 1379, s. 1071.

¹⁵⁷ Dihhudâ, **a.g.e.**, s. 10891; F. Steingass, **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Librairie du Liban, Beirut 1975, s. 594; Mehmet Kanar, **Büyük Farsça-Türkçe Sözlük**, Say Yayınları, İstanbul 2016, s. 728.

¹⁵⁸ F. Steingass, **a.g.e.**, s. 594; Hasan Amîd, **a.g.e.**, s. 1071.

¹⁵⁹ <https://torjoman.com/dictionary/ar/maajim>; Dihhudâ, **a.g.e.**, s. 10890.

¹⁶⁰ **El-Mu‘cemü'l-Vasît**, Mektebetü’ş-Şurûkî'd-Devliyye, Kahire 2005, s. 343, 382; Cübân Mes‘ûd, **Er-Râ’id**, Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, Beyrut 2003, s. 454; Serdar Mutçalı, **Arapça-Türkçe Sözlük**, Dağarcık, İstanbul 1995, s. 348; Mevlût Sarı, **El-Mevârid: Arapça-Türkçe Lügat**, Bahar Yayınları, İstanbul 1980, s. 670.

¹⁶¹ Halil Sahillioğlu, “Ruznâmçe”, **Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi, İstanbul 1988, s. 113-139.

bütün işlemlerini yapan kaleme Rûznâmçe-i Evvel, daha dar kapsamda devlet hazinesinden maaş alan kesimlerin hesaplarını tutan kaleme ise Rûznâmçe-i Sâni denilirdi. İşlemleri yapan memura rûznâmçeci, büronun başındaki görevliye de başrûznâmçeci denilmekteydi¹⁶².

Rûznâmçe-i askerî veya rûznâmçe-i hümâyûn da denilen kazasker rûznâmçe defterleri ise, kazaskerler tarafından tutulan ve ilmiye sınıfı mensuplarının tayin, azil, nakil ve terfî gibi hususlarının kaydedildiği defterlerdir¹⁶³. Bu defterlerin büyük çoğunluğu İstanbul Müftülüğü Arşivi'nde, bir kısmı ise Nuruosmaniye Kütüphanesi'ndedir¹⁶⁴.

Rasathane veya muvakkithaneler tarafından hazırlanarak güneşin ve ayın ne zaman doğup battığını gösteren, namaz vakitlerini tespit eden ve hangi zaman dilimleri içinde bulunduğunu kaydeden takvim ve yıllıklara da rûznâme denilir¹⁶⁵. Yazma eser kütüphanelerinde bunların birçok örneğine rastlanmaktadır¹⁶⁶.

Seferler sırasında hâdiselerin gün gün kaydedildiği eserlere ise sefer rûznâmesi denilmektedir. Bunlara *Haydar Çelebi Rûznâmesi*'yle¹⁶⁷ Hacı Ali Efendi'nin *Fetihnâme-i Kamanîçe*¹⁶⁸ isimli eseri örnek gösterilebilir. Bu eserlerin birçoğu hem rûznâme hem menzîlnâme hüviyetindedir. Son yıllarda bu tür eserler üzerine çok sayıda çalışma yapılmıştır¹⁶⁹.

¹⁶² Erhan Afyoncu, "Rûznâmçe", *DİA*, XXXV, s. 277.

¹⁶³ Mehmet İpşirli, "Kazasker", *DİA*, XXV, s. 142; Pakalın, *a.g.e.*, III, s. 61; **Rûznâme: Osmanlı-Rus Harbi Esnâsında Bir Şâhidin Kaleminden İstanbul (1769-1774)**, haz. Süleyman Göksu, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2007, s. XI.

¹⁶⁴ Câhid Baltacı, "Kâdî-Asker Rûz-nâmçeleri'nin Tarihî ve Kültürel Ehemmiyeti", **İslâm Medeniyeti Mecmuası**, IV/1, Temmuz 1979, s. 55-100; İsmail Erünsal, "Nuruosmaniye Kütüphanesinde Bulunan Bazı Kazasker Ruznamçeleri", **İslâm Medeniyeti Mecmuası**, IV/3, Haziran 1980, s. 19-31.

¹⁶⁵ Yunus Irmak, **III. Mustafa Rûznâmesi (H. 1171-1177 / M. 1757-1763)**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1991, s. XIV.

¹⁶⁶ Şu iki yazma bu tür rûznâmelere birer örnektir: İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, nr. Fr. 18 ve Muallim Cevdet, nr. Fr. 19.

¹⁶⁷ Haydar Çelebi, **Rûznâme**, Feridun Ahmed Bey'in Münşeâtü's-selâtin'i 1. cildi içinde, İstanbul 1266, s. 398-448; **Haydar Çelebi Rûznâmesi**, haz. Yavuz Senemoğlu, Tercüman Yayınları, İstanbul t.y.

¹⁶⁸ Hacı Ali Efendi, **Fetihnâme-i Kamanîçe**, Süleymâniye Kütüphanesi, Lala İsmail, nr. 308; Ayşe Hande Can, **Hacı Ali Efendi ve Tarih-i Kamanîçe'si**, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003.

¹⁶⁹ M. Akif Erdoğan, "Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos Seferi Ruznamesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XIX/1, İzmir 2004, s. 55-71; a.mlf., "Kanuni Sultan Süleyman'ın 1532 Tarihli Alman Seferi Ruznâmesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XXIX/1, İzmir 2014, s. 167-187; a.mlf., "Kanuni Sultan Süleyman'ın 1538 Tarihli Karaboğdan Seferi Ruznâmesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XXIX/2, İzmir 2014, s. 515-524; Songül Çolak, **IV. Murad'ın Bağdad Seferi Menzîlnâmesi (1638)**, İdeal

B – Padişah Günlükleri Rûznâmeler

Hadiselerin günü gününe kayıt altına alındığı vekayinâme türü eserlere genel olarak “rûznâme” denilmektedir. Bu tür eserlerin nasıl isimlendirilmesi gerektiğine dair farklı görüşler ortaya atılmışsa da bunlar fazla ilgi çekmemiştir¹⁷⁰. Nihai olarak Kıymetli Hocam Prof. Dr. Fikret Sarıcaoğlu, bu eserlerin, Enderun'da Hasoda mensubu olan sır kâtipleri tarafından tutulan ve olayların merkezinde padişahın yer aldığı türlerini “rûznâme”, saray dışında tutulan diğer günlük vekayi notlarının bulunduğu mecmuaları ise “rûzmerre” olarak kategorileştirmiş¹⁷¹ ve bu tasnif ciddi bir kabule mazhar olmuştur¹⁷².

Yukarıda bahsedildiği üzere Sultan I. Mahmud devrine gelinceye kadar sır kâtiplerinin, padişahların günlük faaliyetlerini takip edip kayıt altına aldıklarına dair herhangi bir talimata, resmî bir kayda rastlanmaz. Bu devir öncesine ait klasik manada rûznâme örnekleri de ele geçmemiştir. Ancak rûznâmelerin bazı safhalardan geçtikten sonra mevcut formu kazandığı söylenebilir¹⁷³.

Sır kâtipleri, aldıkları sözlü talimat üzerine veya kendiliklerinden çeşitli tarih eserleri meydana getirmişlerdir. Keşfi Mehmed Çelebi, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferine sır kâtibi olarak katılmış ve bir *Selimnâme* kaleme almıştır. Sefer

---

Kültür Yayıncılık, İstanbul 2015; Günhan Börekçi, **Macaristan'da Bir Osmanlı Padişahı: Sultan III. Mehmed'in Eğri Seferi Rûznâmesi (1596)**, Okurkitaplığı, İstanbul 2016; Mehmet Yaşar Ertaş – Hacer Kılıçaslan, “Rodos'un Fetih Günlüğü Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos Seferi Rûznâmesi”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, 12/1, Sakarya 2017, s. 1-36.

¹⁷⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, padişahların günlerini nasıl geçirdiklerine dair “vekayinâme” veya “ruznâme” denilen ve padişahların günlük hayatlarını gösteren eserlerin bulunduğunu ve bunların padişahla hükümet arasındaki muameleleri ve sair ahvali kısa olarak kaydettiğini belirtmektedir (Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 69). Uzunçarşılı ayrıca bu tür eserleri, yalnız padişaha ait bilgilerin kaydedildiği “iç rûznâmeler” ve devlet işlerine dair hadiselerin kaydedildiği “dış rûznâmeler” olmak üzere ikiye ayırmıştır (Uzunçarşılı, “Dış Rûznâmesi”, s. 607). Bir kısım araştırmacılar ise bu tür eserlerin tamamını hiçbir ayırım yapmadan rûznâme olarak isimlendirmektedirler (Mehmet Ali Beyhan, **Saray Günlüğü (1802-1809)**, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2007; Seyyid Hasan Muradî, **Bir Kâtibin Kaleminden İstanbul'un 12 Yılı (1754-1766)**, haz. Recep Ahışhalı, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2016, s. IX-XIV).

¹⁷¹ Fikret Sarıcaoğlu, **Kendi Kaleminden Bir Padişahın Portresi: Sultan I. Abdülhamid (1774-1789)**, Tarih ve Tabiat Vakfı, İstanbul 2001, s. XXIII-XXV; a.mlf. “Rûznâme”, **DİA**, XXXV, s. 278; a.mlf., “Üsküdar'da Osmanlı Padişahları: Göçler, Binişler ve Selâmlıklar (XVIII. Yüzyıl)”, **Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V: 1-5 Kasım 2007 Bildiriler**, yay. Üsküdar Belediyesi, ed. Coşkun Yılmaz, II, İstanbul 2008, s. 79-98.

¹⁷² Erhan Afyoncu, **Tanzimat Öncesi Osmanlı Tarihi Araştırma Rehberi**, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2012, s. 107-110; Abdülkadir Özcan, **Osmanlı'da Tarih Yazımı ve Kaynak Türleri**, Kronik Yayınları, İstanbul 2020, s. 196-197.

¹⁷³ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278.

rûznâmeleri arasında sır kâtiplerinin kaleminden çıkması muhtemel olan eserler de mevcuttur. Sultan IV. Murad'ın 1635'teki *Revan Seferi Rûznâmesi*'nin¹⁷⁴ doğrudan gün tarihiyle başlaması, her zaman padişahın izlenmesi, otağ-ı hümayun içindeki gelişmelerin, padişahın sözlü emirlerinin aktarılması ve bazı diplomatik özellikleri dolayısıyla sır kâtibinin kaleminden çıkmış olması muhtemeldir. Sır kâtibi Nedim Ağa, kısaca *Zafernâme*¹⁷⁵ adıyla bilinen eserinde Sultan II. Mustafa'nın tahta çıkışından itibaren bazı vak'aları ve özellikle onun 1695'teki Belgrad Seferi'ni günlük şeklinde manzum olarak kaleme almıştır¹⁷⁶.

Sultan IV. Mehmed'in emriyle 1058'den (1648) itibaren vekayi tahririne memur edilen ve ilerleyen yıllarda sır kâtibi olan Abdurrahman Abdi Ağa'nın (Nişancı Abdi Paşa) eserini, rûznâme geleneğinin ilk formu ve bir nevi ilham kaynağı olarak değerlendirmek mümkündür. Bizzat padişahın “vekâyi'nâme” diye isimlendirdiği çalışma, rûznâme tarzında düzenlenmekle birlikte daha çok, kayda değer bir şey oldukça tarihin yazılması esasına dayanmaktadır. Eserde tarihî gelişmeler gün belirtildikten sonra kaydedilmiştir. Abdi Ağa, asaleten sır kâtibi olmadan önce olduğu gibi Enderun'dan çıktıktan sonra da tarihini yazmayı sürdürmüştür¹⁷⁷.

Sultan II. Mustafa, şehzadelikten beri tanıdığı ve bir Osmanlı tarihi yazmaya başladığını bildiği Fındıklılı Mehmed Ağa'yı teşvik ederek cülûsundan itibaren vak'aları “rûzmerre” yazmasını istemiş ve esere Nusretname adını vermişti¹⁷⁸. Bu durum, aslında II. Mustafa'nın babası IV. Mehmed gibi, kendi padişahlığı dönemi tarihinin yazılmasını istediğini de göstermektedir¹⁷⁹.

Sultan III. Ahmed'in, uzun saltanatı döneminde selefi gibi, kendi devrinin tarihini bizzat yazdırdığına dair bilgi bulunmamaktadır. Vak'anüvis tarihlerinin telifi bu dönemde düzene girmiş olmakla birlikte, mevcut tarih kaynakları daha ziyade

¹⁷⁴ **IV. Sultan Murâd'ın Revân ve Tebriz Seferi Rûz-nâmesi**, haz. Yunus Zeyrek, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999.

¹⁷⁵ Mustafa Nedîm, *Zafernâme-i Gâzî Sultân Mustafa Han*, Millet Ktp., Ali Emîrî, Manzum, nr. 1343.

¹⁷⁶ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278; a.mlf., “Sır Kâtibi”, s. 118.

¹⁷⁷ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278-279.

¹⁷⁸ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278; Abdülkadir Özcan, “Silahdar Mehmed Ağa”, *DİA*, XXXVII, s. 194.

¹⁷⁹ Sır kâtibi Nedim'in *Zafername*'sini kaleme alması, ondan da önemlisi vak'anüvislik müessesesinin bu padişah döneminde ihdas edilmiş olması son derece dikkat çekicidir.

sadrazamların teşvikiyle ortaya çıkmıştır. Sultan I. Mahmud'un tahta geçmesiyle birlikte saray merkezli tarih teliflerinde bir hareketlilik göze çarpar. Bu gelişmeyi biz, Sultan II. Mustafa'nın oğlu olan I. Mahmud'un, dede ve babasının izinden giderek padişah ve saray merkezli günlük faaliyetlerin kayıt altına alınması amacıyla sır kâtiplerini vazifelendirdiği ve rûznâmelerin bu şekilde ortaya çıktığı şeklinde değerlendirmekteyiz. Sır kâtiplerimizin, rûznâmelerde kullandıkları bazı ifadelerden de bu vazifeyi bizzat Sultan I. Mahmud'un emri ve arzusuyla yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. Büyük ihtimalle rûznâmeler, Sultan I. Mahmud devrinde bizzat onun talimatıyla tutulmaya başlanmış ve bir teâmül halini alarak Sultan II. Mahmud devrinin başlarına kadar tutulmaya devam edilmiştir¹⁸⁰.

Klasik rûznâmelerde vakalar, gün atlaması yapılmaksızın her gün kaydedilmektedir. Ancak Sultan I. Mahmud döneminin ilk rûznâmesi olan Mustafa Rûhî Bey Rûznâmesi'nde, aynı Abdî Paşa'nın vekayinâmesinde olduğu gibi, kayda değer hadiselerin yazıldığı, vakaların her gün kaydedilmediği görülmektedir. İkinci rûznâme olan Müzehhib Ahmed Ağa'nın rûznâmesinin ise klasik rûznâme formunun oturmuş ilk örneği olduğu söylenebilir. Zira bu rûznâmede artık kayda değer günlerin değil, her günün yazıldığı görülmektedir. Bu durum rûznâmelerin, belirli bir süreç sonrası klasik şeklini aldığına işaret etmektedir.

Sır kâtiplerinin kaleme aldıkları eserlerine rûznâme adını verdiklerine dair bir kayda rastlanmamıştır. Rûznâme nüshalarında karşılaşılan “vekâyi‘nâme, zabt-ı vekâyi-i yevmiyye-i hazret-i cenâb-ı şehriyârî, vekâyi-i yevmiyye, vukûât-ı yevmiyye, mazbata-i yevmiyye, tesvîd-i vukûât, cerîde, cerîde-i zâbîta, cerîde-i vekâyi‘, cerîde-i müsevvedât-ı vekâyi‘-i cihân-dârî” gibi başlıklar veya hiçbir başlık taşımayan notlar sır kâtipleri tarafından muayyen bir ismin belirlenmediğini, kaleme alınan yazıların bir nevi arşiv belgesi olarak düşünüldüğünü göstermektedir¹⁸¹.

Padişah merkezli söz konusu kayıtların bir eser türü şeklinde tanımlanmasında hükümdarın unvanının rûznâme kelimesiyle birlikte belirtilmesi önemli görülmektedir. Meselâ Sır kâtibi Ömer Ağa'nın notlarında herhangi bir başlık

¹⁸⁰ Konunun teferruatı için yukarıya “Sır Kâtibinin Görevleri” bahsinin bölümlerinden “Rûznâme Tutması/Vakaları Kaydetmesi” kısmına da bakınız.

¹⁸¹ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278.

ve tanımlama olmamasına rağmen eser Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han diye adlandırılmıştır¹⁸².

Rûznâmelerin büyük bir kısmı, düzensiz biçimde düşülmüş kayıtların yer aldığı çeşitli boyutlardaki kâğıtlardan ve temize çekilememiş notların bulunduğu defterlerden meydana gelmektedir. Bunlarda bir yazma eserde mevcut olması gereken unsurlar ve başlıklar nadiren bulunur. Rûznâmelerin neredeyse çoğu tek nüshadır. Temize çekilenlerin sayısı son derece azdır. Bir kısmının da metinlerinde karışıklıklar vardır¹⁸³.

Rûznâmeler, şekil bakımından ve kullanılan dil ve üslup itibarıyla birbirine yakın özelliklere sahip olmakla beraber tam bir bütünlük de taşımazlar. Zira her sır kâtibi eserinde kendi tarzını, üslup ve kabiliyetini sergilemektedir. Kimisi Osmanlı inşa geleneğine uygun secili, yeri geldikçe şiirlerle süslenmiş ve ağdalı bir üslup benimserken, kimisi daha sade, kuru ve basit bir anlatım tarzı izlemektedir. Bazısı tafsilata girerek hakikaten doyurucu bilgiler vermekte, bazıları ise son derece sathî, kısa ifadelerle o günkü kaydı adeta savuşturmaktadır. Sultan I. Mahmud dönemi rûznâmelerinin daha tafsilatlı ve tatminkâr bilgiler verdiği görülürken, sonraki padişahlar döneminde tutulan rûznâmelerin pek çoğunda günlük kayıtların kısa, yüzeysel ve teferruattan mahrum olduğu müşahade edilmektedir¹⁸⁴.

C – Rûznâmelerin Muhtevası

Padişahın günlük faaliyetlerinin kayıt altına alındığı rûznâmeler, esasen onun, sarayın Enderun ve Birun kısımlarında ve saray dışında cereyan eden gündelik faaliyetlerine odaklanır. Sultanın Harem'deki yaşantısına dair ise neredeyse hiçbir malumat aktarılmaz. Muntazam bir program dahilinde gerek saray içinde gerekse saray dışındaki faaliyetler, gidilen biniş yerlerinde ve bulunulan mekânlarda yapılan işler hakkında ehemmiyet derecesine göre mufassal veya muhtasar bilgi verilir. İmparatorlukta ve İstanbul'da, kışlık veya yazlık saraylarda cereyan eden çok önemli gelişmelerden (büyük tayinler, kararlar, kabuller, dış ve iç politikadaki önemli

¹⁸² Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278.

¹⁸³ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 278.

¹⁸⁴ Sultan I. Mahmud rûznâmelerinin her birinin dil ve üslup özellikleri, tezin İkinci Bölüm'ünde ayrı ayrı incelenmiştir.

gelişmeler, bütün merasimler, yangın ve deprem gibi doğal âfetler, doğumlar, ölümler) mutlaka bahsedilir¹⁸⁵.

Padişahın bizzat katıldığı halka açık törenlerde ayrıntılar daha fazla, daha dar çerçevede yapılan merasimlerde ayrıntılar daha azdır. Bu kabul ve merasimlerin başlıcaları cülûs, kılıç alayı, cuma selâmlığı, bayram, mevlid-i şerif, paşa kapısı ziyafeti, hırka-i şerif ziyareti, sancak, surre ihracı, arefe, Gülhâne, Eski Saray resimleri, donanmanın uğurlanışı ve karşılanması, kalyonun denize indirilmesi, elçi kabulü, doğum, nakl-i hümayun tebrikleri, vefat tâziyeleri, tevcihat rikâbları, rûz-ı Hızır ziyafeti, üç ayların, kandil gecelerinin tebriği, şehzade ve sultanlarla ilgili çeşitli törenlerdir¹⁸⁶.

Rûznâmeler bunların dışında çok çeşitli konulardan bahsederler. Ana hatlarıyla bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Divan toplantıları, ulufe tevezileri, Ramazan ayında padişah huzurunda yapılan tefsir dersleri, harpler, ordunun sefere çıkışları, cepheden gelen haberler, binişler, tebdiller, sadrazam ve şeyhülislam arzları, Enderûn ve bilhassa Hasoda ricaliyle ilgili tayin, terfi, azil ve çıkmalar, top dökümü münasebetiyle Tophane ziyaretleri, Boğaziçi'nde sandal gezintileri ve muhtelif saray ziyaretleri, valide sultan ile hanedan mensubu hanım sultanlara yapılan ziyaretler, halvet-i hümayunlar, gerek Enderun gerekse Harem ağalarına oynatılan piyade/süvari cirit, tomak, matrak ve mızrak oyunları, zorbaz (cambaz) gösterileri, at yarışları, pehlivan güreşleri, çeşitli yerlerde düzenlenen tüfek ve ok atışı yarışmaları, saraylarla ilgili yapılan tamir, inşa ve tecdit faaliyetleri, musiki ve mehterhane fasılları, sunulan kaside ve tarihler, padişahın yakalandığı hastalıklar, Enderun mensuplarına yapılan ihsanlar, fakir fukaraya verilen sadakalar, Mısır hazinesinin İstanbul'a gelmesi, sandal-ı hümayunun denize indirilmesi, muhtelif münasebetlerle ricâl-i devletin padişaha verdikleri hediyeler, kurban bayramında sultanın kurbanları bizzat boğazlaması, padişahın dikilen hedeflere tüfekle atış yapması, Buharî hatimlerine ve Mevlevihane mukabelelerine iştirak vs.¹⁸⁷

¹⁸⁵ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279.

¹⁸⁶ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279.

¹⁸⁷ Tezimizin İkinci Bölüm'ünde rûznâmelerin her birinin muhtevasının ayrı ayrı ve tafsilatlı olarak incelendiği bahisler gözden geçirildiğinde, sadece Sultan I. Mahmud'un rûznâmelerinin bile ne kadar çeşitli ve muasır kaynaklarda mevcut olmayan malumat ihtiva ettiği görülecektir.

Sır kâtibi, padişah merkezli olarak günlük hadiselerle eserinde yer verirken, rûznâme formunun kendisine tanıdığı imkanlar ölçüsünde hareket ederdi. Zira rûznâme formunun kendine has kalıpları vardı. Sır kâtipleri bu form ve kalıplar dahilinde eserlerini yazarlardı. Onların görevi, padişahın günlük faaliyetlerini kayıt altına almaktı. Yoksa devletin umumi ve siyasi tarihini yazmak gibi bir vazifeleri yoktu. Rûznâmelerin bu özellikleri sebebiyle zaman zaman tenkide uğradığına, tarihî malumat bakımından zayıf eserler olarak nitelendirildiğine şahit olmaktayız. Ancak hadiseleri padişah ve saray penceresinden yansıtma itibarıyla büyük önem taşıyan rûznâmeler, çoğu zaman vekayinâmelerin söz etmediği ayrıntılara yer vermekte, bazen diğer kaynakların kısaca bilgi verdiği mevzuları geniş biçimde incelemektedirler.

Hıfzî Mehmed Efendi'nin *Zabt-ı Vekâyi '-i Yevmiyye* adlı rûznâmesi üzerinden bir örnek vermek gerekirse, 1736-1739 Osmanlı-Rus savaşı başladıktan sonra Osmanlı ordusunun cepheye hareket etmesi bahsine, Vak'anüvîs Subhi Efendi'nin eserinde "Nakl ü hareket-i Ordu-yı hümâyûn ez-Âsitâne-i sa'âdet" başlığıyla yarım sayfa kadar¹⁸⁸, Şem'dânî-zâde Süleyman Efendi'nin *Mür'i't-Tevârih*'inde ise "Sancağ-ı Şerîf'in Moskov Seferine Gittiği" başlığıyla ondan daha az bir yer ayrılmışken¹⁸⁹, mezkur rûznâmede bu konular yedi farklı başlık altında üç varaktan fazla yer tutmaktadır¹⁹⁰. Sadrazamın Davudpaşa Sahrası'ndan ayrılması bahsi yukarıdaki iki eserde, aynı başlıklar altında işlenmişken, rûznâmede buna üç sayfa sonra, günü gelince yer verilerek farklı bir başlık altında bir sayfadan fazla yer ayrılmıştır¹⁹¹.

Padişahın katıldığı resmî programları başta vekâyi' nâmeler olmak üzere diğer tarih eserlerinden bir ölçüde izlemek mümkündür. Rûznâmelerin önemi tarih teliflerinde hiç bahsedilmeyen gelişmelerin, ziyaret trafiğinin, gizli buluşmaların, tebdil gezilerinin ve az da olsa görüşmelerin gerçek gündeminin takip ediliyor

¹⁸⁸ Subhî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 299-300.

¹⁸⁹ Şem'dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi *Târihi Mür'i't-tevârih*, haz. M. Münir Aktepe, I, İstanbul 1976, s. 43-44.

¹⁹⁰ Hıfzî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 71a-74a.

¹⁹¹ Hıfzî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, vr. 75a-75b.

olmasıdır. Gelişen aynı günlük hadiselerin saray içinden nasıl bilinip görüldüğünün anlaşılması bakımından da bunlar son derece önemlidir¹⁹².

Rûznâmeler, tarihî hadiseleri teyit etmek, tereddütlü hususları aydınlatmak, özellikle hadiseleri tarihlendirmek ve başta Hane-i Hassa halkı olmak üzere devlet ricalinin isimlerini tespit etmek noktasından önemli vesikalardır¹⁹³. İstanbul şehir tarihi için de en önemli kaynaklar arasında yer alan rûznâmeler, ismiyle ve yeriyle belirtilen saraylar, yalılar, askerî yapılar, hanlar, çarşılar, mesire vb. topografik öğeler bakımından İstanbul'un panoramik görünüşüyle ilgili emsalsiz malzeme sağlar¹⁹⁴.

Sır kâtibi rûznâmeleri, aksine bir kanaat mevcut olmasına rağmen aslında siyasi hadiseler açısından da geniş malumat verirler. Özellikle Sultan I. Mahmud'un rûznâmelerinde o devirde meydana gelen İran, Rus ve Avusturya savaşlarına dair oldukça tafsilatlı malumat ve devrin kaynaklarında yer almayan bilgiler bulunmaktadır.

D – Tespit Edilen Rûznâmeler¹⁹⁵

1 – Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han: TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977/III, vr. 37b-66b¹⁹⁶. Sultan I. Mahmud'un günlüğü olup 15 Rebûlevvel – 28 Zilhicce 1143 (28 Eylül 1730 – 4 Temmuz 1731) tarihlerini ihtiva eder. Baltacı Mehmed Paşa'nın oğlu olan Mustafa Rûhî Bey, Sultan III. Ahmed tarafından 1142 (1729) yılında sır kâtipliğine getirilmiş, Sultan Mahmud tahta çıktıktan sonra da görevine devam etmişti. Eser Patrona isyanının anlatımıyla başladığından Sultan III. Ahmed'in son beş gününü de içine alır. Kayda değer günlerin yazılması esasına dayanan eser, bilinen ve tespit edilen ilk rûznâmedir. İlk varakların derkenarlarında isyancılara gönderilen veya onlardan gelen 4 adet tezkire sureti ile yapılan yeni tayinlerin bazıları hakkında düşürülen tarihler bulunmaktadır.

¹⁹² Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279.

¹⁹³ Yunus Irmak, **a.g.t.**, s. XIX.

¹⁹⁴ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279.

¹⁹⁵ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279-280'den istifade edilmiştir.

¹⁹⁶ Diğer nüsha: Belgrad Üniversitesi Svetozar Markovic Üniversite Kütüphanesi, OM nr. 327/5, vr. 87b-126a.

2 – Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han:

BOA, TSMA.d, nr. 10732, 1b-19b. Sultan I. Mahmud'un takriben dört buçuk aylık günlüğüdür. 18 Muharrem – 9 Cemaziyelahir 1147 (20 Haziran – 6 Kasım 1734) tarihleri arasını ihtiva etmektedir. Ahmed Ağa 1144 (1731) yılında sır kâtipliğine getirilmiş, 9 Cemaziyelâhir 1147'de (6 Kasım 1734) görevi Hıfzî Mehmed Efendi'ye devretmişti. Rûznâmesi, üç buçuk yıllık görevinin son dört buçuk ayında tutulmuştur. Eser, kısa bir zaman dilimini ihtiva etmesine rağmen oldukça mufassaldır.

3 – Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi, Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye-i Cenâb-ı

Hazret-i Şehriyârî: İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/I, vr. 2b-186a. Sultan I. Mahmud'un 1 Muharrem 1148 – 22 Safer 1151 (24 Mayıs 1735 – 11 Haziran 1738) tarihlerini ihtiva eden rûznâmesidir. Hıfzî Efendi, 23 Safer 1151'de (12 Haziran 1738) görevini Sâlih Salâhî'ye devretmişti. Rûznâmesini sır kâtibi olduktan aşağı yukarı altı ay kadar sonra tutmaya başlamış ve görevden ayrılincaya kadar eserini yazmayı sürdürmüştür. Sultan I. Mahmud'un saltanatının 3 yılı aşkın bir dönemini ihtiva eden eser, hadiseleri en teferruatlı nakleden rûznâmelerden biridir. Ayrıca padişahın bir yılda meydana gelen bütün faaliyetlerinin bir arada görülebildiği ilk rûznâmedir.

4 – Sır kâtibi Sâlih Salâhî Efendi, Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye-i Cenâb-ı

Hazret-i Şehriyârî: İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/II, vr. 186a-198b. Sultan I. Mahmud'un 23 Safer – 25 Cemaziyevvel 1151 (12 Haziran – 10 Eylül 1738) tarihlerini içine alan takriben üç aylık günlüğüdür. Salâhî Efendi iki yıl üç ay kadar vazifede bulunduktan sonra sır kâtipliğini 25 Cemâziyelâhir 1153 (17 Eylül 1740)'te Ömer Ağa'ya devretmişti. O yıllarda Osmanlı Devleti'nin Avusturya ve Rusya ile yaptığı savaşlar devam ettiğinden, rûznâmede, cepheden gelen haberler yoğunluktadır. Bu üç aylık süreçte padişahın genellikle Davudpaşa'da bulunduğu görülmektedir. Rûznâmede günlük kayıtlar, Hıfzî'nin eserinde olduğu gibi oldukça mufassal yazılmıştır.

5 – Sır kâtibi Sâlih Salâhî Efendi, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han:

TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977/IV, vr. 67a-68b. İki varaktan oluşan bir rûznâme

parçası olup 6 – 27 Safer 1152 (15 Mayıs – 5 Haziran 1739) tarihlerini kapsamaktadır. 22 günden ibaret olan eserde sır kâtibinin ilk rûznâmesine nazaran kayıtlar daha kısa ve daha az tafsilat içermektedir.

6 – Sır kâtibi Ömer Ağa, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han: Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi, Tarih, nr. 423, vr. 1b-220b. Sultan I. Mahmud'un günlüğü olup 25 Cemâziyelâhir 1153 – 28 Rebiülâhir 1163 (17 Eylül 1740 – 6 Nisan 1750) tarihlerini ihtiva eder. Padişahın 24 yıllık saltanatının neredeyse 10 yıla yakın bir dönemini içine alır. 25 Rebiulâhir 1163 (3 Nisan 1750) tarihinde görevi sona eren Ömer Ağa'nın, Enderun'dan tamamen ayrılncaya dek üç gün daha vakaları kaydetmeye devam ettiği anlaşılmaktadır. Sır kâtibi müderrislikle saraydan çıkıp sonrasında uzun yıllar kadılık yaptığı için Kadı Ömer Efendi olarak da bilinir. I. Mahmud'un en uzun süre görev yapan sır kâtibi bu zattır. Bu rûznâmenin, Hıfzî-Salâhî tarafından tutulan *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye*'ye göre daha yüzeysel bilgiler ihtiva ettiği görülmektedir. Bununla birlikte uzunca bir dönemi kapsamı bakımından Sultan I. Mahmud devri özelinde XVIII. yüzyıl Osmanlı Tarihi için çok mühim bir kaynak eserdir.

7 – Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han: Mısır Millî Ktp. (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye), Târîhu Türkî M., nr. 41/I, vr. 1b-7b. Sultan I. Mahmûd'un 16 Cemâziyelâhir – 15 Zilka'de 1165 (1 Mayıs – 24 Eylül 1752) tarihlerini ihtiva eden yaklaşık 5 aylık günlüğüdür. 1164 (1751) yılında sır kâtibi olan Yenişehirli Mehmed Ağa, 16 Zilka'de 1165 (25 Eylül 1752) tarihinde görevi Ustazâde Mehmed Ağa'ya bırakmıştı. Yenişehirli, iki yıla yakın süren sır kâtipliği görevinin son 5 ayında rûznâme tutmuştur. Rûznâmenin genel itibarıyla teferruatlı bilgi verdiği söylenebilir.

8 – Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han: Mısır Millî Ktp. (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye), Târîhu Türkî M., nr. 41/II, vr. 8a-38b. Sultan I. Mahmud'un 16 Zilka'de 1165 – 28 Safer 1168 (25 Eylül 1752 – 14 Aralık 1754) tarihlerini içine alan günlüğüdür. Ustazâde, Sultan Mahmud'un son sır kâtibi olduğu gibi eser de son rûznâmesidir ve vefatı da dâhil olmak üzere onun saltanat döneminin son yıllarını kapsamaktadır. Epeyce tafsilatlı olan rûznâmede devrin diğer

kaynaklarında mevcut olmayan bilgiler bulunur. Ustazâde, Sultan III. Osman tahta çıktıktan sonra da sır kâtipliği görevine devam etmiştir.

Devam eden rûznâme yazıcılığı ürünleriyle ilgili temel bilgiler Rûznâme maddesinde yer almaktadır. Burada tez konumuz itibarıyla özellikle Sultân I. Mahmud devri sır kâtipleri ve rûznâmeleri elden geldiğince en geniş ve etraflı şekilde araştırılmış ve sonuçları aşağıda aktarılmıştır. İlk kez burada yer alan belge ve bilgilere, yeni sır kâtibi isimlerine işâret edilmiştir.

9 – Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa, Rûznâme-i Sultân Osmân Han:

Mısır Millî Ktp. (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye), Târîhu Türkî M., nr. 41/III, vr. 39b-50b. Sultan III. Osman'ın günlüğü olup 28 Safer – 13 Rebiulahir 1168 (14 Aralık 1754 – 27 Ocak 1755) tarihlerini ihtiva eder.

10 – Sır kâtibi Burgazî Halil Ağa v.dğr., Rûznâme-i Sultân Osmân Han:

Mısır Millî Ktp. (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye), Târîhu Türkî M., nr. 41/IV, vr. 51a-77b. Sultan III. Osman'ın 14 Rebiulahir 1168 – 16 Safer 1171 (28 Ocak 1755 – 30 Ekim 1757) tarihlerini kapsayan günlüğüdür.

11¹⁹⁷ – Sır kâtibi Kahvecibaşı Ahmed Bey v.dğr., Rûznâme-i Sultân

Osmân Hân-ı Sâlis: TSMA, nr. E. 12358, s. 1-11. 8 Şâban - 6 Şevval 1168 (20 Mayıs - 16 Temmuz 1755; s. 1-5) ve 18 Zilkade - 23 Zilhicce 1168 (26 Ağustos - 30 Eylül 1755; s. 8-11) tarihlerini ihtiva etmektedir¹⁹⁸.

12 – Sır kâtibi Abdullah Efendi v.dğr., Rûznâme-i Sultân Mustafa Hân-ı

Sâlis: TSMA, nr. E. 12359, vr. 1b-40b. 16 Safer 1171 - 25 Rebîülevvel 1177 (30 Ekim 1757 - 3 Ekim 1763) tarihlerini kapsamaktadır. Müsvedde olan nüshadaki bir kayıta (vr. 1a) metnin 25 Cemâziyelâhir 1178'e (20 Aralık 1764) kadar geldiği öğrenilmekte, böylece bir araya getirilerek cilt yapılmış kâğıtların eksik olduğu ortaya çıkmaktadır¹⁹⁹.

¹⁹⁷ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279-280.

¹⁹⁸ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279.

¹⁹⁹ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 279-280.

13 – Sır kâtibi Mustafa Ağa, Rûznâme-i Sultân Abdülhamîd Han: İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, nr. O. 121, vr. 1b-48b. I. Abdülhamid'in günlüğü olup 2 Cemâziyelevvel - 29 Zilhicce 1188 (11 Temmuz 1774 - 2 Mart 1775) tarihlerini ihtiva etmektedir. Takdim amacıyla temize çekilmiş nüshadır²⁰⁰.

14 – Sır kâtipleri İsmâil Zihni, Ebûbekir Sıdkî, Bolevî İbrâhim efendiler, Rûznâme-i Sultân Abdülhamîd Han: TSMA, nr. E. 12360/1-17. Sultan I. Abdülhamid'e aittir. On beş parça kâğıt ve biri yedi, diğeri yirmi beş varaklık iki defterden oluşan rûznâme müsvedde halindedir. İlk defter ve bazıları arkalı önlü yazılmış kâğıtlar (nr. E. 12360/1-16) 16 Rebûlâhîr 1192 - 8 Zilhicce 1193 (14 Mayıs 1778 - 17 Aralık 1779) tarihlerini ihtiva etmektedir ve arada bazı ay ve günler eksiktir. 1 Muharrem 1197 - 9 Receb 1203 (7 Aralık 1782 - 5 Nisan 1789) tarihlerini içine alan ikinci defter (nr. E. 12360/17, vr. 1b-25b) padişahın vefatının iki gün öncesine kadar gelmektedir. Sır kâtibi Ebûbekir Sıdkî 5 Şâban 1199'da (13 Haziran 1785) vazifeyi Bolevî İbrâhim'e (Hoca İbrâhim Feyzî) devretmişti (vr. 12a). Bazı gün tarihlerinin sonradan konulmuş olması, çeşitli çıkmalar yapılması ve yazının bozulması sebebiyle rûznâmede birtakım güçlükler ve karışıklıklar mevcuttur²⁰¹.

15 – Sır kâtibi Bolevî İbrâhim Efendi, Rûznâme-i Sultân Selîm Hân-ı Sâlis: TSMA, nr. E. 12357, vr. 1b-8b. 1 Rebûlâhîr 1204 - 9 Receb 1205 (19 Aralık 1789 - 14 Mart 1791) tarihlerini ihtiva etmektedir. Sır kâtibi Bolevî İbrâhim vazifesini 9 Receb 1205'te (14 Mart 1791) sır kâtibi olan Ahmed Fâiz'e devretmişti. Notların ilk şeklidir ve tek nüshadır²⁰².

16 – Sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi, Rûznâme-i Sultân Selîm-i Hân-ı Sâlis: TSMA, nr. D. 10749, s. 1-227. 9 Receb 1205 - 29 Şâban 1217 (14 Mart 1791 - 25 Aralık 1802) tarihlerini ihtiva etmektedir. Temize çekilmeye çalışılmış nüshadır ve

²⁰⁰ Sarıcaoglu, "Rûznâme", s. 280.

²⁰¹ Sarıcaoglu, "Rûznâme", s. 280.

²⁰² Sarıcaoglu, "Rûznâme", s. 280.

yıllar itibariyle bugüne ulaşan en geniş rûznâmedir. Ahmed Fâiz Efendi'nin III. Selim'e ait “selh-i Şâban” 1217 - 11 Cemâziyelevvel 1221 (25 Aralık 1802 - 27 Temmuz 1806) tarihlerini ihtiva eden diğer bir rûznâmesi Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunmaktadır (Millî Emlâk'tan Devralınan Defterler, nr. 11, s. 8-51). Sır kâtibi Ahmed Fâiz Efendi 1807'de Kabakçı isyanı sırasında çatıdan çatıya kaçarken düşmüş ve öldürülmüştür²⁰³.

17 – Sır kâtibi Ârif Muhît / Fennî Bey, Rûznâme-i Sultân Mustafa Hân-ı Râbi': TSMA, nr. E. 1086, s. 1-4. 1-29 Şevval 1222 (2-30 Aralık 1807) tarihini ihtiva eder, arkalı önlü iki varaktan oluşan notlar müsvedde halindedir. Aynı sır kâtibinin IV. Mustafa'yla ilgili diğer rûznâmesi Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alır (Millî Emlâk'tan Devralınan Defterler, nr. 11, s. 52-61). 23 Zilhicce 1222 - 2 Cemâziyelâhir 1223 (21 Şubat - 26 Temmuz 1808) tarihlerini içine alır. 24 Muharrem'den (22 Mart) 17 Safer 1223'e (14 Nisan 1808) kadar işlerin çokluğu sebebiyle günlük olayların yazılamadığını belirten Ârif Muhît Bey, Alemdar Mustafa Paşa Vak'ası esnasında öldürülmüştür (1223/1808)²⁰⁴.

18 – Sır kâtibi Feyzullah Efendi, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân-ı Sâni': Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Millî Emlâk'tan Devralınan Defterler, nr. 11, s. 67-78. 4 Cemâziyelâhir - 7 Zilhicce 1223 (28 Temmuz 1808 - 24 Ocak 1809) tarihlerini kapsamaktadır. Üç padişah devrindeki bazı sır kâtiplerinin notlarını bir araya getirip aynı defterde temize çeken kişinin adı belirtilmemiştir²⁰⁵.

²⁰³ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 280.

²⁰⁴ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 280.

²⁰⁵ Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, s. 280.

İKİNCİ BÖLÜM

SULTÂN I. MAHMÛD RÛZNÂMELERİ

I – Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey ve Rûznâmesi

A – Hayatı

İki defa sadrîâzamlık görevinde bulunan (1704-1706, 1710-1711) ve Prut Savaşı sırasında Serdâr-ı ekrem olan Baltacı Mehmed Paşa'nın oğludur. Babasına nisbetle Baltacızâde Mustafa Bey/Paşa olarak anılır. Babasının ikinci sadaretinden azlinden sonra 1712'deki vefâtının ardından küçük yaşta yetim kaldığı anlaşılmaktadır. Beş yıl kadar sonra ve haline merhameten, babasının devlete geçen hizmetlerine mükafat olarak¹ 1129 yılı Safer'inde (Ocak/Şubat 1717), zamanın sadrazamı olan Halil Paşa tarafından çerağ edilmek suretiyle Enderun-ı Hümayun'un Seferli Odası'na alındı². Burada altı yıl kadar kaldıktan sonra 1 Rebîulevvel 1135'te (10 Aralık 1722) Hane-i Hassa ağaları arasına katıldı³. Enderun'da iyi bir eğitim gören ve kendisini yetiştiren⁴ Mustafa Bey, Hasoda'da zamanla yükselerek 1142'de (1729) Sultan III. Ahmed'e sır kâtibi oldu⁵. Sultan I. Mahmud'un cülûsundan sonra da bu görevini sürdürdü. 1144 (1731) yılında peşgr ağası ve sonra sırasıyla miftâh ağası, rikâbdâr ve çukadâr olduktan sonra 11 Şaban 1148 (27 Aralık 1735) tarihinde, kaymakamlığa tayin edilen Silahdar Mehmed Ağa'nın yerine silahdâr-ı şehriyârî naspedildi⁶. 11 yıla yakın bu görevde bulunması hizmetlerinin padişahça takdir edildiğini göstermektedir. 21 Receb 1159 (9 Ağustos 1746)'da vezaretle Mora valiliğine tayin edilerek saraydan çıktı⁷. Sonraki yıllarda Karlı-ili (1747), Girit

¹ İzzî Süleyman Efendi, **Târih**, İstanbul 1199, s. 66b-67a; a.mlf., **İzzî Tarihi (Osmanlı Tarihi 1157-1165/1744-1752)**, haz. Ziya Yılmaz, Yazma Eserler Kurumu, İstanbul 2019, s. 234.

² “Mustafa Bey, Küçük, Vezîr Mehmed Paşa-zâde” (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 36a); BOA, **TSMA.d**, 2058, vr. 30a.

³ “Ref’ şüd Hâne-i hâssa'ya” (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 36a); BOA, **TSMA.d**, 2110/120, vr. 4a.

⁴ “Zâtında olan rüşd ü sedâd-ı Hudâ-dâd ve isti'dâd-ı mâder-zâdları mübteğâsınca kemâl-i hâhiş ü rağbet ile mücib-i ‘izzet-i dâreyn olan kesb-i ma‘ârifî hasr-ı evkât ve bezl-i ictihâd ederek fûnûn-ı şettâda tahsil-i dest-mâye-i meleke ve mahâret ve husûsâ san‘at-i kitâbet ve tekml-i âdâb ve dirâyetde izhâr-ı yed-i tûlâ-yı liyâkat ü lebâkat edüp...” (İzzî, **Târih**, s. 67a; **İzzî Tarihi**, Yılmaz neşri, s. 234).

⁵ BOA, **TSMA.d**, 2110/128, vr. 2b.

⁶ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 41b.

⁷ BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 3a; Sır kâtibi Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 152a; İzzî, **Târih**, s. 67a; **İzzî Tarihi**, Yılmaz neşri, s. 235. Vak‘anüvis İzzî Süleyman Efendi, bir gün farkla 22 Receb tarihini vermektedir.

(1748-1752), tekrar Mora (1752-1753)⁸, Mısır (1753-1755), Safed-Sayda-Beyrut (1755-1757), Rumeli (1757) ve Yanya (1757-1758) valiliklerinde bulundu⁹. Yanya valisi iken vezirliği alınarak mütekaiden Dimetoka'da ikamete memur edildi¹⁰. Cemaziyelevvel 1176/Aralık 1762 tarihinde burada vefat etti¹¹.

Mustafa Paşa'nın mühim bir devlet adamı olmasının yanı sıra devrinin önde gelen hattât, âlim, edip ve şairlerinden olduğunu muasırı olan eserler kaydetmektedir¹². Özellikle hüsn-i hatta devrinin meşhur hattâtları arasındaydı. Ayasofya Camii Kütüphanesi'nin kitap hazinesi bölümünde kubbe kasnağını saran celî sülûs hat¹³ ile Ayasofya Şadırvanı'nın revak kemerlerinde yer alan Kasîde-i Bürde onun günümüze ulaşan hat eserlerindendir¹⁴.

Vekayi'nüvis Mehmed Hâkim Efendi, *Târîh*'inde, onun hattat ve iyi bir binici olduğunu belirttikten sonra “niçe ma‘ârifden behredâr bir vezîr-i muhterem idi, rahmetullâhi ‘aleyh” ifadelerini kullanmaktadır¹⁵. Vak‘anüvis Ahmed Vâsıf Efendi ise, Mustafa Paşa'nın Enderun'da “ömr-i ‘azîzini” ilme sarf edip her fenni kâmil bir üstaddan öğrendiğini, hattının güzelliğinin eserlerinden malum olduğunu, hüner ve faziletinin hasetçilerin kin ve buğzuna sebebiyet verdiğini söyleyip “vezârete gelişinden görevden ayrılıncaya kadar münafık ve fesatçıların oklarının hedefi

⁸ İzzî, *Târîh*, muh. yer.

⁹ Mehmed Hâkim Efendi, *Hâkim Efendi Tarihi (Osmanlı Tarihi 1166-1180/1752-1766)*, haz. Tahir Güngör, I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları, İstanbul 2019, muh. yer; Seyyid Hasan Muradî, *Bir Kâtibin Kaleminden İstanbul'un 12 Yılı (1754-1766)*, haz. Recep Ahışhalı, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2016, s. 37.

¹⁰ “Sâbıkâ Yanya Sancağı mutasarrıfı olup bu def‘a tekâ‘üdlük ihsân-ı hümayûnum olan Mustafa Paşa'ya hüküm ki: Sen ki paşa-yı mûmâ-ileyhsin, hîn-i iktizâda rû'yet-i hidemât-ı mühimmeye liyâkat-ı bedeniyen olmadığına binâ'en sana tekâ‘üdlük ihsân-ı hümayûnum kılınması bâbında mübârek hatt-ı hümayûn-ı ‘inâyet-makrûnum sâdır olmağın merfû‘u'l-vezâre Dimetoka'ya gelüp anda kıyâm eylemek üze ber-vech-i kânûn sana tekâ‘üd hâssı ta‘yîn ve tertîb olunmuşdur. İmdi işbu emr-i hümayûnum ( ) ile vusûlünde Yanya'dan kalkup Dimetoka'ya gelüp anda ikâmet ve devâm-ı ‘ömr ü devlet-i şâhâneme işigâl ve muvâzabet eylemen bâbında. Fî evâhir-i N sene 1171 [29 Mayıs-7 Haziran 1758]” (BOA, *A.DVNS.MHM.d*, nr. 160, hk. 618).

¹¹ Mehmed Hâkim Efendi, *a.g.e.*, II, s. 1098; *Şem‘dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi Târîhi Mür‘i‘t-tevârih*, haz. M. Münir Aktepe, II. A, İstanbul 1978, s. 49; Müstakimzâde Süleyman Sa‘deddin Efendi, *Tuhfe-i Hattâtîn*, nşr. İbnülemin Mahmud Kemâl, İstanbul 1928, s. 541; Seyyid Hasan Muradî, *a.g.e.*, s. 113; Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhîr-i Osmâniye*, IV, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1311, s. 437-438.

¹² Onun silâhdarlığı zamanında telif edilen *Devhatü'l-küttâb* Mustafa Bey hakkında “Müşarun-ileyh edip, şair, münşi, tirendaz, hünerli, çok marifetli, pek değerli bir zattı.” demektedir (Suyolcuzade Mehmed Necib, *Devha-tül-Küttâb*, nşr. Kilisli Muallim Rifat, İstanbul 1942, s. 121).

¹³ Semavi Eyice, “Ayasofya Kütüphanesi, Mimari”, *DİA*, IV, s. 214.

¹⁴ Semavi Eyice, “Ayasofya Şadırvanı”, *DİA*, IV, s. 217. Paşanın İstanbul'daki hat eserleri hakkında *Devhatü'l-küttâb* ve *Tuhfe-i Hattâtîn*'de tafsilat bulunmaktadır.

¹⁵ Mehmed Hâkim Efendi, *a.g.e.*, II, s. 1098.

olmuştu” demek ve sözlerini meşhur Arap şairi Mütenebbî'nin güzel bir beytiyle noktalamaktadır¹⁶.

Biyografik kaynaklarda Mustafa Bey'in mahlasının Rûhî olduğu bilgisine yer verilmemektedir. Fakat gerek rûznâmesinde ve rûznâmenin içinde yer aldığı *Mecmûa*'da¹⁷ gerekse sır kâtipliği sırasında elinden çıkan bazı eserlerde kendisinden “Rûhî” olarak bahsetmesi, bu mahlası kullandığını göstermektedir. Aşağıdaki “Rûznâmenin Müellifi Meselesi” başlığı altında bu konu incelenecektir.

Ancak o mevzua geçmeden önce bir Osmanlı tarih kaynağında yer alan konumuzla ilgili hatalı bir bilgiye burada işaret etmek yerinde olacaktır. XVIII. asır tezkirelerinden Râmiz'in *Âdâb-ı zurafâ*'sında Rûhî mahlaslı üç şairden bahsedilmektedir. Bu şairlerden birinci sırada zikredilen Rûhî'nin eserde iki şiirine yer verilmiştir. Bu şiirler hem rûznâmede hem de rûznâmenin içinde bulunduğu *Mecmûa*'da aynen yer alan¹⁸ ve Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey'e ait olan şiirlerdir. Ne var ki Râmiz'in bu şiirleri atfettiği Rûhî'yi “Üsküdarî Rûhî Efendi” olarak tanıtması büyük bir hataya düşmesine sebep olmuştur¹⁹.

B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

1 – Rûznâmenin Müellifi Meselesi

Rûznâme'yi tutan sır kâtibi eserde ismini açıkça belirtmemiştir. Bu sebeple eser uzun müddet herhangi bir müellife atfedilmemiştir²⁰. Rûznâmenin de içinde yer

¹⁶ Ahmed Vâsıf Efendi, *Mehâsinü'l-âsâr ve Hakâiku'l-âhbâr*, I, Dâru't-tibâati'l-âmiye, İstanbul 1219, s. 219-220; a.mlf., *Mehâsinü'l-Âsâr ve Hakâ'iku'l-Ahbâr: 1166-1188/1752-1774 (İnceleme ve Metin)*, haz. Nevzat Sağlam, TTK, Ankara 2020, s. 213. Mehmed Süreyya Bey de Vâsıf'ın verdiği bilgileri tekrarlamaktadır (*Sicill-i Osmânî*, IV, s. 438). *Mür'î't-tevârih*'te Mustafa Paşa hakkında söylenenler olumlu yönde değildir. Şemdânîzâde, vezirlik için gerekli olan cömertlik ve şecaatin kendisinde bulunmadığını, bu yüzden tuğlarının alınarak “Dimetoka'da mütekâ'idan dâire-i zindegâniden ma'dûm” olduğunu belirtmektedir (*Mür'î't-tevârih*, II, A, s. 51).

¹⁷ *Mecmûa*, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977.

¹⁸ *Mecmûa*, Revan, nr. 1977, vr. 4a, 7a, 39a.

¹⁹ *Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı*, haz. Sadık Erdem, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1994, s. 141. Râmiz Efendi'nin mevzubahsimiz olan *Mecmûa*'yı görmüş olduğu, burada yer alan bazı şiirleri şairleriyle beraber tezkiresine almasından anlaşılmaktadır. Genelde çok az bilgi verdiği bu kişiler hakkında bazı hatalar yapmıştır. Sır kâtiplerden Hıfzî ve Salâhî de hatalı bilgi verdiği şahsiyetlerdendir. İleride, ait oldukları bahislerde bu konulara değinilecektir.

²⁰ Fehmi Edhem Karatay, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, II, İstanbul 1961, s. 264, 351; Şükran Çınar, *1730 Patrona Halil İsyanına ve I. Mahmud Devrine Ait*

aldığı *Mecmûa*'nın zahriyesinde yer alan “Dîvân-ı Hıfzî” şeklindeki kayıt, eserin Sır kâtibi Hıfzî'ye atfedilmesine sebep olmuştur. Fakat *Mecmûa* etraflıca incelendiğinde eserin Rûhî adlı biri tarafından tertip ve tahrir edildiği görülmektedir.

Mecmûa'da yeni senenin (1144) girmesi münasebetiyle arz edilen tarihlerden (Tevârîh-i Ma'rûza Berây-ı Sene-i Cedîde) ilk sırada yer alanı, “Târîh berây-ı ân li-muharririhî Rûhî” başlığını taşımaktadır²¹. Bilindiği üzere “li-muharririhî” ve “li-müellifihî” gibi ifadeler, bir eserde yer alan manzum parçaların önüne yazılır ve ilgili şiirlerin eseri yazan veya tertip eden kişiye ait olduğunu gösterir. *Mecmûa*'da yer alan “li-muharririhî Rûhî” ibaresi çok açık şekilde eseri tertip eden ve rûznâmeyi kaleme alan kişinin Rûhî olduğunu göstermektedir. *Mecmûa*'da şiirlerine yer verilen başka hiçbir şair için “li-muharririhî” şeklinde bir ibarenin yer almadığı da özellikle belirtilmelidir.

Rûznâme kısmında Rûhî, hadiseleri anlattıkça bunlara dair kenarda tarihler düşürmektedir. Metinde yer yer Hıfzî'nin tarihlerine de yer verilmektedir. Rûhî kendi tarihleri için kesinlikle “Bu Rûhî'nin tarihidir” manasına gelecek bir ifade kullanmamakta, doğrudan tarihi düşürmektedir. Fakat Hıfzî'nin tarihlerinde “Târîh-i Hıfzî berây-ı...” şeklinde isim vermektedir. Yani metinde Hıfzî, üçüncü şahıs olarak ismi geçen biridir. Fakat Rûhî, bizzat hadisenin içindedir. Eğer rûznâmeyi kaleme alan başka biri olsaydı Rûhî'nin tarihleri için de “Târîh-i Rûhî...” şeklinde bir ifadenin kullanılması icap ederdi. Bu durum, rûznâmeyi telif eden sır kâtibinin Rûhî olduğu yolundaki tezimizi teyit etmektedir. Eserde Rûhî'nin, cûlus için söylediği hariç altı, Hıfzî'nin ise iki adet tarihi bulunmaktadır. Ayrıca rûznâmede -cûluslar hariç- Rûhî ve Hıfzî'den başkasına ait düşürülmüş bir tarih yoktur.

Topkapı Sarayı Müzesi'ndeki araştırmalarda tesbit ettiğimiz, rûznâme müellifinin Rûhî olduğunu aydınlatacak diğer bazı belgelere burada işâret etmek gerekir. Bunlardan ilki Rûhî tarafından istinsah edilen ve kütüphane kataloğunda “Fetihnâme-i Cezîre-i Sakız” adıyla kayıtlı bulunan eserdir²². Müstensih ferağ

Tarihçe, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü Mezuniyet Tezi, İstanbul 1974, s. II-III.

²¹ *Mecmûa*, Revan, nr. 1977, vr. 23b.

²² TSMK, Hazine Ktp., nr. 1427; Fehmi Edhem Karatay, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu**, I, İstanbul 1961, s. 273. Katalogda yanlış tavsif edilen bu eserin hakiki mahiyeti için bkz. Ağâh Sırrı Levend, **Gazavât-nâmeler ve Mihaloğlu Ali Bey'in Gazavât-nâmesi**, TTK Yayınları, Ankara 1956, s. 132-133.

kaydında “Temme bi-‘avni'l-‘Allâm ... ‘an-yedi'l-fakîr Rûhî ‘afâ ‘anhü Rabbühül-Kadîr fi'l-yevmi'r-râbi‘ ‘aşer min Şevvâl sene isneteyn ve erba‘în ve mi’e ve elf” ifadelerini kullanmaktadır. Buradan eserin 14 Şevval 1142 (2 Mayıs 1730) tarihinde Rûhî adlı biri tarafından istinsah edildiği anlaşılmaktadır²³. Diğer, Sultan I. Mahmud'un cülusu münasebetiyle Rûhî adlı bir şair tarafından takdim edilen 19 beyitlik, üst tarafına süsleme unsuru olarak serlevha yapılmış ve cetvellerle tezyin edilmiş uzunca bir kağıda yazılan cülus tarihidir²⁴. Bu iki belgenin yazısının, rûznâmenin de içinde yer aldığı *Mecmûa*'nın aşına olduğumuz yazısıyla aynı elden çıktığı, yaptığımız karşılaştırma neticesinde tesbit edilmiştir. Bu durum, rûznâmenin Rûhî tarafından telif edildiğini ispatladığı gibi aynı zamanda Topkapı nüshasının temize çekilmiş müellif nüshası olduğunu da göstermektedir. Bu bulgular ışığında rûznâmenin Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey tarafından tutulduğu vuzuha kavuşmuş oluyor.

2 – Nüshaları

a – Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan Köşkü

Kitaplığı, nr. 1977 (Kısaltma: T)

Müellifinin hattıyla temize çekilmiş nüshadır. Yazma, 68 yapraktan oluşan bir *Mecmûa*'dır. Rûznâme kısmı yazmanın üçüncü bölümü olup 37b-66b varakları arasında yer alır²⁵. Salbek şemseli, köşebentli, zencirekli, kahverengi deri cilt içinde bulunan eser, 220 x 165 mm dış, 150 x 85 mm iç ebatlara sahiptir. Âharlı krem rengi kâğıda ta'lik hatla yazılmıştır. İlk iki bölümde her sayfada 19 satır yer alırken rûznâme kısmında satır sayısı 21'dir. Her üç bölüm de müzehhep serlevha ile başlar. Cetveller yaldızlı, başlıklar kırmızıdır. İkinci ve üçüncü bölümden önce çok sayıda boş varak vardır. Zahriyede farklı bir hatla “Dîvân-ı Hıfzî” yazısı, bunun alt tarafında Sultan III. Mustafa'nın vakıf mührü bulunmaktadır. Bu ikisinin solunda verev yazılmış padişah tuğrasının vasfı hakkında bir kıt'a yer almaktadır. Yazmanın etek tabir edilen kısmına, eserin kütüphane numarası olan “1977” rakamıyla zahriyede de

²³ Sır kâtiplerinin aynı zamanda padişah kütüphanesinin âmiri konumunda oldukları unutulmamalıdır.

²⁴ BOA, **TSMA.e**, 366/11. Bu şiir, *Mecmûa*'da vr. 6b-7a'da aynen yer almaktadır.

²⁵ 67a-68b varakları arasında yer alan rûznâme parçası, Sır kâtibi Sâlih Salâhî'ye aittir.

yer alan “Dîvân-ı Hıfzî” ibaresi kaydedilmiştir. Eserde istinsah tarihi ve müstensih adı bulunmamaktadır.

b - Belgrad Üniversitesi Svetozar Markovic Üniversite Kütüphanesi, OM nr. 327/5 (Kısaltma: B)

Künyesi verilen yazmanın 87b-126a varakları arasında yer alır. Basitçe yapılmış bir serlevha ile başlayan eserin cetvelli sayfalarında satır sayısı 21'dir. Nesih hatla yazılan nüshanın krem renkli kağıda sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen dijital kayıta cilt görüntüsü mevcut olmadığı için eserin cildine dair bilgiye sahip değiliz. Eserde istinsah kaydı yoktur.

Bu nüsha görünüş olarak iyi bir nüshaya benzemekte ise de mukayese neticesinde baştan aşağı müstensih hatalarıyla dolu olduğu görülmüştür. Bilhassa özel isimlerin yazılışında ciddi imla yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca T nüshasında derkenarda yer alan kayıtların, bu nüshada da bulunmakla beraber doğru yerlere konulmadıkları görülmüştür.

3 – Muhtevası²⁶

Rûznâmenin (T nüshası) içinde yer aldığı *Mecmûa*, üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm 1143 senesinin cûlus vâki olması itibariyle ehemmiyetini ortaya koyan tarih terkiplerinin izahıyla başlamaktadır. Müteakiben bu bölümde Sultan Birinci Mahmud'un doğumu (1108), derse başlaması (1113), sakal bırakması (1143) ve cûlusu (1143) ile yeni sene (1144) için düşürülen tarihler bir araya getirilmiştir. Padişahın doğumu için Sâbit, Kâmî, Nazmîzâde ve Bağdâdî (2b-3b); derse başlaması için Sa'dî (3b); sakal bırakması için Rûhî ve Hıfzî (3b-4a) tarihler söylemişlerdir. Birinci bölümün en geniş kısmı (4b-23a) cûlus tarihleri olup burada İshak Efendi, Sâhib Efendi, Münîf, Nahîfî Efendi, Rûhî, Rahmî, Hâsim, Vâcid, Feyzî, Sa'dî, Riyâzî, Salâhî, Hıfzî, Hâfız, Hilmî, Reşîd, Nazîf, Hamdî, Emrî, Mücîbî, Zâhirî, Sâhib, Sa'id, İlmî, Sadîk, Na'im, Ahmedî, Şeyhî, Mâhirî, Fasîhî, Kâşifî, Muhyî, Kadîrî, Tab'î, Hikmetî, Muslih, Âzim, Mehmed Sa'id, Abdî, Muhlis ve Ulvî

²⁶ Muhteva incelemesi müellif hattı olan T nüshasının içinde yer aldığı *Mecmûa*'nın tamamı üzerinden yapılmıştır.

ile isimleri belli olmayan beş şairin düşürdükleri tarihler yer almaktadır. Yeni sene tarihleri ise Rûhî, Hıfzî, Nazîf ve İlmî ile ismi meçhul bir şaire aittir (23b-25a).

İkinci bölümde padişah için yazılan cülûsiyeler yani cülus kasideleri ile cülus muhtevalı gazel ve mesneviler toplanmıştır. Bu bölümde bulunan şiirler Sâlim, Şâkir, Sa'îd, Hâkî, Rahmî, Muhlisî, Rahîmî, Şâkî, Hilmî, Mehmed, Hıfzî ve Şem'î'ye ait olup dört tane de kâili bilinmeyen şiir bulunmaktadır (26b-36a).

Üçüncü bölüm rûznâme kısmı olup 37b-68b varakları arasında yer almaktadır. Ancak burada iki ayrı rûznâme bulunmaktadır. İlki Rûhî'ye ait rûznâme olup 37b-66b varakları arasında yer alır ve 15 Rebîulevvel – 28 Zilhicce 1143 (28 Eylül 1730 – 4 Temmuz 1731) tarihlerini ihtiva eder²⁷. 67a-68b varakları arasında bulunan rûznâme parçası ise Sır kâtibi Sâlih Salâhî tarafından tutulmuş olup 6 – 27 Safer 1152 (15 Mayıs – 5 Haziran 1739) tarihlerini kapsamaktadır²⁸.

Rûhî Rûznâmesi, Sultân III. Ahmed'in son günlerinde patlak veren Patrona İsyânı'nın anlatılmasıyla başlamaktadır. Rûznâmenin isyanla ve özellikle isyanın bastırılmasıyla ilgili bölümleri bu hadisenin önemli kaynakları arasında yer alır.

15 Rebîulevvel 1143 (28 Eylül 1730) Perşembe günü İstanbul'da isyan çıktığına dair haberlerin gelmesi üzerine Sultân III. Ahmed Üsküdar'dan Yeni Saray'a geçmiş, ertesi sabah devlet adamları ile istişare yapıp “livâ-i şerîf-i Nebvî” Orta Kapı'ya dikilerek halk sancak altına davet edilmiştir. Sonraki Cumartesi günü (17 Rebîulevvel) Şeyhülislam Abdullah Efendi, Kapudan-ı Derya Mustafa Paşa ve Sadaret Kethüdası bostancıbaşı mahbesinde hapsedilmişler, isyancılarla görüşmeler başlamış, yine bu gün şeyhülisamlık ve nakibüleşraflık yeni sahiplerine tevdi olunmuştur. 18 Rebîulevvel (1 Ekim) Pazar günü Sadrazam Damad İbrahim Paşa Kapıarası'nda hapsedilmiş, sabık Şeyhülislam Abdullah Efendi hapisten çıkarılarak Bozcaada'ya sürülmüş, eski Kapudan Paşa ile Sadaret Kethüdası ise İbrahim Paşa'nın yanına nakledilmişler ve üçü bu gün burada “mahnûkan” katledildikten sonra cesetleri isyancılara gönderilmiştir. Eserde bu bilgiler verilmeye devam edilirken vr. 38b'de cümle yarıda kesilmekte, 8 satırlık bir boşluk bırakıldıktan sonra Sultân I. Mahmud'un cülusuna geçilmektedir. Buraya kadar olan kısımda sayfa kenarlarında

²⁷ Belgrad nüshası da aynı şekilde 28 Zilhicce 1143 (4 Temmuz 1731) tarihli kayıtla sona ermektedir.

²⁸ Bu rûznâme parçasının tarihi, Salâhî'ye ait olduğu meselesi ve muhtevası, bu bölümün Salâhî'ye ayrılan IV. kısmında etraflıca incelenecektir.

isyancılara gönderilen veya onlardan gelen 4 adet tezkire sureti ile yapılan yeni tayinlerin bazıları hakkında düşürülen tarihler bulunmaktadır.

19 Rebûlevvel 1143 (2 Ekim 1730) Pazartesi gecesı Sultân I. Mahmud'un tahta cûlusu ile birlikte *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han* tam manasıyla başlamaktadır. 19 Rebûlevvel tarihli kayıta padişahın cûlusu, ileri gelen devlet adamlarının biatleri, yapılan ibka ve tayinler, Pazartesi gündüzün vezirler, ulema, erkân-ı devlet ve eşkıya reislerinin de katıldığı “bey‘at-i ‘âmme” yani umumi cûlus merasiminin yapılması anlatılmaktadır. Bu bilgilerin anlatıldığı sayfanın (39a) derkenarında “Tevârîh-i Cûlûsiyye” başlığı altında 11 adet cûlus tarihine yer verilmektedir ki bunlar biri hariç *Mecmûa*'nın ilk bölümünde derç edilen cûlus tarihleri arasından seçilmiştir. Sır kâtibinin kendi düşürdüğü tarihi de buraya aldığı görülmektedir.

22 Rebûlevvel'de (5 Ekim) yeni padişahın sakal bırakma (irsâl-i lihye), 23 Rebûlevvel (6 Ekim) Cuma günü ise Eyüp Sultan Türbesi'nde Nakibüleşraf İmadzade Efendi'nin elinden kılıç kuşanma (taklîd-i süyûf) merasimleri icra edilmiş, aynı gün “Sa‘d-âbâd nâm mahallin hedm ü tahrîbi” ferman buyrulmuştur. İki gün sonra Patrona Halil saraya gelerek padişahla görüşmüş ve kendisine ihsanda bulunulmuştur. Ayın 26'sında ise askere cûlus bahşışı dağıtılmıştır.

28 Rebûlevvel'de (11 Ekim) padişahın, Et Meydanı'ndaki ocaklı ve eşkıyaya artık dağılmaları için hatt-ı hümayun göndermesi üzerine onların bu emri yerine getirdikleri, 4 Rebûlâhir'de (17 Ekim) Üsküdar'daki otağ-ı hümayun ile tuğların İstanbul'a nakledildikleri, 25 Rebûlâhir'de (7 Kasım) Kaplan Giray'ın üçüncü defa Kırım hanlığına tayini anlatılmaktadır.

14 Cemâziyelevvel 1143 (25 Kasım 1730) tarihli kayıta Patrona Halil başta olmak üzere isyancı elebaşlarının ortadan kaldırılması teferruatlı olarak verilmektedir. İsyancıların başta gelen üçlüsü Patrona Halil, Yeniçeri Ağası Mehmed ve Muslu, devletin en üst makamlarına tayin olunacakları vaadiyle saraya davet edilmişler, Babüssaade'den içeriye alındıktan sonra Revan Köşkü'nde önceden tertip edilmiş bir plan neticesinde ortadan kaldırılmışlardır. Bu üçü öldürüldükten sonra bunların dışarıda Babüssaade önünde bekleyen serdengeçti ve muhafızları da, bir kısmı içeriye alınarak bir kısmı ise dışarıda, aynı akıbete uğratılmışlardır. Asilerin katli bahsi, rûznâmenin 43a-48b varakları arasında yer almaktadır.

17 Ramazan 1143 (25 Mart 1731) Pazar gecesi Patrona taraftarlarından geriye kalanların çıkardığı diğer bir isyan hareketi de rûznâmede genişçe anlatılmaktadır. İsyanın haber alınmasını müteakip Livâ-i Şerîf'in çıkarılarak muazzam bir kalabalığın sarayda toplandığı ve iki koldan harekete geçildiği, Beyazıt civarındaki Okçularbaşı'nda asilerle karşılaşarak üzerlerine yürüdüğü ve kısa bir mücadeleden sonra da “münhezim ü muzmahill” edildikleri, Et Meydanı'na kadar yürüyüşe devam edilerek yolda rastlandıkça eşkıyanın dağıtıldığı ifade edilmektedir. Sonrasında isyan hareketinin bastırılmasında emeği geçenlere padişah tarafından yapılan ihsanlar zikredilmektedir. Bu bahis, eserin 57a-59b varakları arasında anlatılmaktadır.

Rûznâmede Patrona Vakası eksenli olarak yer verilen bu hadiseler dışında, mutat olarak rûznâme türü eserlerin konusunu teşkil eden hemen her türlü hadise mevzubahis edilmektedir. Merkezde padişahın bulunduğu bu kayıtlardaki ağırlık noktası saray ve bilhassa Enderûn-ı Hümâyûn'dur. Bunun başlıca âmillerinden biri ise, sır kâtibinin Enderûn odalarının en itibarlısı olan Hasoda görevlileri arasında bulunmasıdır.

Rûznâmenin ihtiva ettiği diğer mevzular ana hatlarıyla şu şekildedir: Yangınlar, ulufe tevzileri, binişler, Cuma selamlıkları, Enderûn ricaliyle ilgili tayin, terfi, azil ve çıkmalar, surre ihracı, sadrazam, şeyhülislam ve kapudan-ı derya tayin ve azilleri, bayramlaşma törenlerinin icrası, top dökümü münasebetiyle Tophane'yi ziyaret, sadrazam ziyafetine iştirak, Boğaziçi'nde sandal gezintileri ve muhtelif saray ziyaretleri, gerek Enderun gerekse Harem ağalarına oynatılan piyade/süvari cirrit, tomak, matrak ve mızrak oyunları, zorbaz (cambaz) gösterileri, at yarışları, pehlivan güreşleri, çeşitli yerlerde düzenlenen tüfek ve ok atışı yarışmaları, Ramazan'ın 15'inde Hırka-i Şerife Odası'nda yapılan Hırka-i Mutahhara ziyareti, sarayla ilgili yapılan tamir, inşa ve tecdit faaliyetleri, Enderun mensuplarına yapılan ihsanlar, fakir fukaraya verilen sadakalar, Mısır hazinesinin İstanbul'a gelmesi, padişah için yapılan sandalın denize indirilmesi, bayram münasebetiyle ricâl-i devletin hünkâra hediyeleri, kurban bayramında sultanın kurbanları bizzat boğazlaması vs.

Bunların dışında doğuda bütün şiddetiyle devam eden İran savaşlarına dair cepheden gelen bazı haberlere de eserde yer verilmiştir. Revan'a hücum eden İran Şahı Tahmasb'ın Hekimoğlu Ali ve Timur Paşalar tarafından mağlup edilmesi, toparlanarak yeniden saldıran düşmanın aynı paşalarca bir daha püskürtülmesi, firar

eden İran ordusunun Aras Nehri'nde 20 bin askerinin boğulması gibi haberler sadrazam telhisçisi tarafından saraya ulaştırılmış, bunlardan bazısını Sultan Mahmud, ileri gelen saray görevlilerine bizzat aktarmıştır.

Rûznâmenin son taraflarında tarihlendirmelerde hatalar bulunmaktadır. 1143 yılının Zilhicce ayında görülen bu hatalar, günlerin karıştırılması veya atlanması şeklinde tezahür etmiştir. Mesela 5 Zilhicce 1143 tarihinin Cuma günü olduğu ifade edilmişken 6 Zilhicce'nin Pazar günü olduğu söylenmiştir²⁹. 18 Zilhicce Perşembe günü iken, 19 Zilhicce Cumartesi olmuş, buna göre 23 Zilhicce Çarşamba olması gerekirken Pazartesi'ye dönüşmüştür³⁰. 26 Zilhicce'nin Perşembe, 27 Zilhicce'nin Pazar olarak zikredilmesi ise daha ciddi bir tarihlendirme hatasıdır³¹.

4 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Sır kâtipleri, padişahların Babîâli ile yazışmalarını yürüten özel kâtipleri konumunda oldukları için hükümdarın haremde bulunmadığı zamanlarda ekseriyetle maiyetinde yer almaktaydılar. Bu açıdan sır kâtipleri, rûznâmelerinde padişahla ilgili görüp şahit oldukları hadiseleri kayda geçirmişlerdir.

Vak'anüvislerin devrin ehl-i kaleminden, şiir ve inşada hüner sahibi kimselerden seçilmesinde olduğu gibi sır kâtipliğine de aşağı-yukarı bu vasıflara sahip Enderun ağalarının tayin edildiği görülmektedir. Bu husus rûznâmelerin tetkikinden de anlaşılmaktadır. Fakat her sır kâtibi kendi anlatım tarzını eserinde sergiler. Kimisi Osmanlı inşa geleneğine uygun olarak secili, yeri geldikçe şiirlerle süslenmiş, bazen sade bazen ağdalı bir anlatım tarzı benimserken, kimisi bu vasıfları gözetmeyen kuru ve basit bir yol izlemektedir. Bazısı tafsilata girerek hakikaten doyurucu bilgiler vermekte, bazısı ise son derece sathî, kısa ifadelerle adeta o günkü kaydı savuşturmaktadır.

Sır kâtibi Mustafa Rûhî'nin, klasik Osmanlı inşasına uygun kuvvetli bir tarza sahip olduğu hemen göze çarpar. Anlatımında zor anlaşılır ifadeler nadir olmakla beraber yer yer secili, süslü bir tavır takındığı müşahede edilir. Mühim hadiseler için düşürdüğü veya başkaları tarafından düşürülen tarihlere eserinde yer verir.

²⁹ Rûznâme, vr. 65a.

³⁰ Rûznâme, vr. 66a.

³¹ Rûznâme, vr. 66b.

Anlatımını ayet, hadis, kelâm-ı kibar, darb-ı mesel, mısra ve beyitlerle destekler. Hadiseleri vukuf ve canlılıkla tasvir ederken çoğunlukla tafsilatlı ve doyurucu bilgiler verir. Onun sağlam üslubu ve güçlü ifade tekniği açısından Sultan I. Mahmud'un sır kâtipleri arasında önde geldiğini söyleyebiliriz.

Rûznâme'yi tutması/kaleme alması itibarıyla Rûhî kendisini padişahın özel tarihçisi gibi görmüş, bunu da eserinde ifade etmiştir. Görevini veya yaptığı işi belirtmek için kullandığı kelimenin “vekâyi’-nüvîs” olması dikkat çekicidir. T nüshasında özellikle üzeri silinip yerine süsleme unsuru yapılan fakat B nüshasında mevcut bulunan ilgili kayıta Sultan I. Mahmud'u överken sözü kendisine getiren sır kâtibi “varak-gerdân-ı evsâf-ı cemîle ya’nî vekâyi’-nüvîs-i devlet-i celîleleri olan nâ-tüvânı dahi gûşe-i çeşm-i iltifâtlarına şâyân...” şeklinde bir ifade kullanmaktadır³². Burada geçen “vekâyi’-nüvîs” tabiri, esasen sarayda başka birçok görev ve sorumluluğu bulunan sır kâtibine I. Mahmud tarafından kendi günlük hayatını kayıt altına alma vazifesinin de verildiğini ihsas etmektedir³³.

Mustafa Rûhî'nin rûznâmesini diğer I. Mahmud rûznâmelerinden ayıran en belirgin vasıf, verilen bilgilerin gün atlanarak kaydedilmesi, diğer bir ifadeyle eserin telifinin -öteki rûznâmelerde olduğu gibi gün gün verilmeyip- kayda değer günlerin yazılması esasına dayanmasıdır. Söz konusu gün atlamalarının en çok 12 güne kadar çıktığı görülmüştür³⁴. İki defa da 10'ar günlük atlama olmuştur³⁵. Fakat eser genel itibarıyla müteselsil veya bir iki günlük atlamaların bulunduğu kayıtlardan oluşmaktadır.

Patrona ve avenesinin ortadan kaldırılması ile 17 Ramazan 1143 tarihinde çıkan isyanın bastırılması hadiselerini, bir tarihî vakayı yazar gibi uzun uzadıya anlatması ve bu iki olay anlatılırken eserin rûznâme şeklinden çıkarak bir vekayiname havasına bürünmesi de *Rûhî Rûznâmesi*'ni diğerlerinden ayıran özelliklerdendir.

---

³² B nüshası, vr. 116a.

³³ İleride görüleceği üzere Sır kâtibi Mehmed Hıfzî de benzeri ifadeler kullanmaktadır.

³⁴ *Rûznâme*, vr. 56a-56b.

³⁵ *Rûznâme*, vr. 41b; 53a-53b.

5 – Tesirleri

Padişahların günlük hayatını yansıtmaya itibariyle rûznâmeler, sır kâtiplerinin müşahedelerine dayanır. Başka eserlere kaynak olmuşlarsa da, telif edilirken sırf müşahede ve nadiren işitmeye dayalı yazıldığı için, başka eserleri kaynak olarak kullanmamışlardır.

Rûhî Rûznâmesi'nin, Patrona İsyanı ile ilgili yazılan mühim eserlerden *Destârî Sâlih Tarihi*³⁶ tarafından kaynak olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak rûznâmeden istifade eden kişi Destârî Sâlih'in kendisi değil, onun eserini yeniden kaleme alan müstakbel sır kâtibi Sâlih Salâhî'dir. Salâhî, 1 Rebûlâhîr – 14 Cemâziyelevvel 1143 tarihleri arasındaki hadiseleri aktarırken *Rûhî Rûznâmesi*'ni esas almıştır. 14 Cemâziyelevvel 1143 (25 Kasım 1730) tarihi, bilindiği gibi Patrona ve diğer isyancıların ortadan kaldırıldığı gündür. Bu gün cereyan eden hadiseler genellikle rûznâmeden nakledilmekle beraber farklı bilgilerin yer aldığı da görülür.

5 Rebûlâhîr 1143 Salı günü toplanan Divan-ı Hümayun'da mevaciblerin dağıtılması ve üst düzey devlet adamlarının görevlerinde ibka edilmelerinin anlatıldığı satırlar iki eserde aşağıdaki gibidir³⁷:

[Rûhî Rûznâmesi, vr. 41a]	[Destârî Sâlih Tarihi, s. 23]
Beşinci yevm-i Sülâsâ'da berây-ı 'ulûfe Dîvân-ı 'âlî olup kırk iki senesi reşeni ile lezezi mevâcibleri ihrâc ve ashâbına ba'de't-teslîm 'Arz Odası'nı teşrîf ve merreten ba'de-uhrâ Sadr-ı a'zam Mehmed Paşa ve Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa ve Sadr-ı Anadolu Zülâlî Efendi ve Kapudan Paşa ve sâ'ir	Beşinci yevm-i selâsâda berây-i edâ-yı ulûfe Dîvân-ı Hümayûn olup bin yüz kırk iki senesi reşeni ile lezezi mevâciblerin sahiblerine eda ve teslimden sonra Arz Odasına teşrîf buyurub merreten ba'de uhrâ Sadr-ıa'zam Mehmed Paşa ve Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa ve Sadr-ı Anadolu Zülâlî ve Kapudan

³⁶ *Destârî Sâlih Tarihi: Patrona Halil Ayaklanması hakkında bir kaynak*, yay. Bekir Sıtkı Baykal, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1962.

³⁷ *Destârî Sâlih Tarihi*'nden yapılan iktibaslar, Bekir Sıtkı Baykal neşrinden imlasına müdahale edilmeden aynen alınmıştır.

erbâb-ı câha ibkâ-i menâsıb sadedinde her biri merâsim-i zemîn-bûsîyi hüsn-i mürâ'ât ve efendimiz dahi hareme teşrîf etdiler. Bi'l-iktizâ bu Dîvân-ı Süreyyâ-'unvân sâ'at sekize dek mümtedd oldu.	Paşa ve sair erbab-ı devlet-i uzmâyâ ibka-yı manâsıb sadediyle her biri merasim-i zemîn-bus-i hizmeti hüsn-i mürâat idüb ba'dehu hurşid-i cavid-i saltanat ya'ni Pâdişah-ı âlempenâh-ı şevket-füzûn Harem-i Hümâyûna teveccüh-i azîmet buyurub Divan-ı Âli ol ruz-i firûzda saat sekize dek mümted oldu.

Destârî Sâlih Tarihi'nin Harem ve Enderun ağalarıyla ilgili yapılan tayin ve azillerde de rûznâmeyi kullandığı görülmektedir. 28 Rebûlâhir 1143 tarihli kaydı buna örnek verebiliriz:

[Rûhî Rûznâmesi, vr. 42a] Yirmi sekizinci Pencşenbe günü Kapu ağası Hasan Ağa ve Hâsodabaşı Halîl Ağa mansıblarından 'azl ü ihrâc ve makâmılarına sarây ağası Mustafa Ağa kapu ağalığıyla bekâm ve serkilârî Ahmed Ağa hâsodabaşılık ile muhassalü'l-merâm ve her birine serâsere kaplu erkân semmûr kürkleri ilbâs ve ikrâm olundular. Ve anların yerlerine sâbıkâ kilârcıbaşılıktan çıkan Halîl Ağa mansıb-ı evveline i'âde ve sarây kethudâsı Ya'kûb Ağa sarây ağalığına ve sâbıkâ ağa-yı Sarây-ı	[Destârî Sâlih Tarihi, s. 24] Yirmi sekizinci penşenbih günü Kapu Ağası Hasan Ağa ve has Odabaşı Halil Ağayı mansıblarından azl ve ihrac idüb makamlarına Saray Ağası Mustafa Ağayı is'ad-ı mesned-i ağa-yı Bâb ve Serkilârî Ahmed Ağayı Has Odabaşılık ile kâmyab buyurub serâser kaplı samur-ı faizü's-surûr ilbasiyle mesrûr buyurdular ve onların yerlerine sabıka Serkilârî Halil Ağa mansıb-ı evveline iâde ve Saray Kethüdası Ya'kub Ağayı ikram-ı hüsrevânî ile Ağa-yı Saray-ı bahirs'ü-saade ve mukaddem

Galata olan Hüseyin Ağa sarây kethudâlığına Mâbeyn Odası'nda ilbâs-ı kaftân ile şâdân oldular.		Ağa-yı Saray-ı Galata olan Hüseyin Ağayı Saray Kethüdalığı ile mesrûr u şadmân ve Mabeyn Odasında ilbas-ı kaftan ile her biri nail-i murad olub eltâf u en'amlâ şadgâm olmuştur.

Destârî Sâlih Tarihi'nin, Patrona ve Muslu'nun Revan Odası'nda katledilmeleri bahsini anlatırken yine rûznâmeden istifade ettiği çok açık bir şekilde görülmektedir:

[Rûhî Rûznâmesi, vr. 44b-45a] Patrona dedikleri habîs yerinden hareket ve hasm-ı cânı olan Pehlivân-ı emân-ne-dân ile mukâbele ve “mukâvemet edeyim” derken ser-i menhûsun ibtidâ beden-i nâ-pâkinden cüdâ ve neferât-ı Pehlivân'dan biri dahi kat'-ı yed-i yümnâsıyla ıktifâ ve kendiye ıktifâ eyledi. Muslu'nun hod ziyâde-i havf u haşyetinden bir vechile harekete mecâli olmayup pür-telâş meyyit-i müteharrik mânendi biraz yatup kalup ba'dehû kürkünü başına çeküp kapudan taşraya firâr sevdâsıyla hareket-i mütelâşiyânesin hâric-i bâbdan sâhib-i devlet hazretleri müşâhede ve şiryân-ı gayreti hareket ve bî-muhâbâ dal gaddâre üzerine hücûm ve kapudan içeriye duhûl		[Destârî Sâlih Tarihi, s. 28] Patrona dedikleri habis-ı pür-telvis ve dellâk-i nâpâk cust u çâlâk bulunup ikva-yı akvayı havale edip mukabele ve mukateleye bibâk ictirâ ve darb-ı şemşîre arz-ı iştirâ eylediklerinde pehlivan-ı kahraman-nişan bir tîğ-i tâb-nâk ile idrâk ve tevabiinden neferinin birisi kat'-ı yed-i yümnâsıyla katlinde iştirâkda ıktifa ve ıktifâ ve sairleri havale-i süyûf ile çâk çâk edip helâk eylediler ve yine Muslî nâm şakî-i bed-fercam meyt-i müteharrik gibi hareket-i mütelâşiyâne-i inhizama iltizam ve medhûş u bîhûş telâş u teşvîş ile hâric-i bâba firara ikdam edip ümmid-i halâs ile eblehâne revişlerin vezîr-i dilgîr görüp misal-

esnâsında silâhdâr-ı müşârun-ileyh ağa yetişüp miyânından kucaklayup “amân efendim nişlersiz, bu mahall-i hatar-nâke kendiniz niçün ilkâ edersiz” deyü anları men‘ ve kendi girmek sadedinde iken bâb-ı merkûm dibinde anın da kaydı görölüp cân be-cehennem ten be-türâb olmuş imiş.	i nerre şîr tîğ-i uryan-ı bürran ile hücûm idecek olduğu Silâhdâr-ı Behram-rüsûma ma’lûm oldukda miyanından tutup “Efendim, niçin böyle mahall-i hater-nâke kendinizi ilka edersiz; bir iki sefihin hâsiyyeti nedir ki bizzat muharebe-i ceng-i kahraman-heycanıza muhtac ola” diyerek men’ u def’ edip Silâhdâr-ı sitîzekâr şiddet-i gayretinden daltığ olup esna-yı şîtab-ı cenabında âna dahi hacet kalmayup Muslı-i mezbûrun maslahatını pîşgâh-ı babda bitirip can be-cehennem ten be-türâb eylediler.

6 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar

Rûznâme üzerine Şükran Çınar tarafından İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü'nde 1974 yılında bir mezuniyet tezi yapılmıştır³⁸. Bu çalışmada, iki sayfaya yakın bir önsözden hemen sonra transkripsiyon kısmına geçilmektedir. Şimdiye kadar yapılan tarih araştırmalarında epeyce müracaat edilen bu tezin transkripsiyon kısmında ciddi okuma hataları ve yer yer kelime ve satır atlamaları bulunmaktadır. Çalışma mezuniyet tezi çerevesinde hazırlanmış olduğundan orijinal nüshayla mukayase etmeden kullanmak mahzurludur.

Yapılan okuma hatalarına dair aşağıda birkaç misal verilmiştir. Bunları ortaya koymaktaki maksad, bin bir emek harcanarak yapılan bu türden çalışmaları tenkîd etmek değil, söz konusu transkripsiyonları kullanmanın ne kadar sakıncalı olduğunu daha ayrıntılı şekilde göstermek içindir (ilk sıradakiler mezuniyet tezinde okunanlar, ikinciler doğru okunuşları):

³⁸ Şükran Çınar, **1730 Patrona Halil İsyanına ve I. Mahmud Devrine Ait Tarihçe**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü Mezuniyet Tezi, İstanbul 1974.

peyam gazellerin = peyâm-ı ‘azillerin; sihhat = hüccet; kefr kerde mezbûn = dahi gürûh-ı mezbûra; kirve-i merkume = gürûh-ı merkûma; erbab-ı cahir ibka menasib-ı sadrında = erbâb-ı câha ibkâ-i menâsib sadedinde; emtiayı hediye = emti‘a-i Hindiyte; bir mısra İran’a da tarih ben = bir mısra‘-ı ra‘nâda târîhin; kürk = kûdek; ve mest efşan terder = dest-efşân-ı tereddüd; inadlarında = indlerinde vs.

II – Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa ve Rûznâmesi

A – Hayatı

Arşiv kayıtlarında İstanbullu olduğu ifade edilen Sır kâtibi Ahmed Ağa aslen Bursalıdır³⁹. Babasının ismi Hasan'dır. 21 Muharrem 1122'de (22 Mart 1710) Enderun'un Hazine Odası'na çerağ buyruldu⁴⁰. Burada hüsn-i hat, cilt ve özellikle tezhip sanatlarında kendini yetiştirdi. Sülüs ve nesih hatlarıyla tezhip sanatını Kâtib-i Sarây-ı Sultânî Bursalı Hezârfen Mehmed Efendi'den öğrenip icazet almıştı⁴¹. 25 Rebiulahir 1142'de (17 Kasım 1729) Hasoda'ya geçti⁴². 1144 (1731) yılında Baltacızâde Mustafa Bey'in yerine sır kâtipliğine tayin edildi⁴³.

Sır kâtibi olduktan kısa bir müddet sonra “Bende Ahmed an-Hâne-i hâssa Kâtibü's-sırr hâlâ” imzasıyla takdim ettiği bir arzuhalde, Şâm-ı Şerîf Sancağı'nda Vâdi'l-acem nahiyesinde Mu'azzamiye adlı köyden ve başka yerlerden, mutasarrıfı Mustafa'nın “bilâ-veled” vefatıyla mahlul olan 21.200 akçelik bir zeametın kendisine ihsan edilmesini rica etmiştir. 7 Cemâziyelevvel 1144 (7 Kasım 1731) tarihli buyrulduda, çıkan hatt-ı hümayûn gereğince ilgili zeametın tevcih olunduğu ifade edilmektedir⁴⁴.

Sır kâtibi Ahmed Ağa, gurre-i Receb 1146 (8 Aralık 1733) tarihli olarak ve “Bende Ahmed Kâtibü's-sırr-ı Hâne-i hâssa” imzasıyla Babiâli'ye bir arzuhal daha sunmuştur. Bunda, Enderun-ı Hümayun'da Hane-i hâssa emektarlarından ve erbâb-ı kalemden “müsta'id ve müstahık” bir kişi olduğunu ifade edip Divan-ı Hümayun kâtipleri (Hâcegân-ı Divan-ı Hümayun) zümresine katılması için kendisine Divan-ı Hümayun kitâbeti ruusu verilmesini rica etmiştir. Belgenin üzerine “buyruldu” işareti çekilmişse de bu tevcihin hayata geçmediği anlaşılmaktadır⁴⁵. Zira aşağıda

³⁹ Müstakimzâde “Mahrûse-i Bursa'dan” geldiğini söylemektedir (Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**, s. 64). Enderun kayıtlarında ise “Şehrî” olduğu ifade edilmektedir (BOA, **TSMA.d**, 2110/104, vr. 6a).

⁴⁰ BOA, **TSMA.d**, 2058, vr. 14b; **TSMA.d**, 834, vr. 10a.

⁴¹ Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 64. Sır kâtibinin hat ve tezhip sahasında öğrenci yetiştirdiği de görülmektedir. Muhtemelen Enderun'da bulunduğu yıllarda, Enderun talebesinden olup sonradan sikke ressamlığı yapacak olan Bursalı Ali b. Murad adlı zata hat ve tezhip sanatlarının inceliklerini öğretmişti (Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 327).

⁴² BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 10a. Hasoda'ya ref olunması münasebetiyle kendisine 200 gurusu acemilik parası ödenmişti (BOA, **TSMA.d**, 2373/4, vr. 2a).

⁴³ Müstakimzâde Sultan III. Ahmed'e sır kâtibi olduğunu söylerse de doğru değildir (gös. yer).

⁴⁴ BOA, **C.TZ**, 172/8592.

⁴⁵ BOA, **AE.SMHD.I**, 97/6781.

görülebileceği üzere Ahmed Ağa, Enderun'dan hâcegânlıkla değil zeametle çerağ buyrulmuştur.

Takriben üç buçuk yıl kadar sır kitâbeti görevini sürdüren Ahmed Ağa, 6 Cemâziyelâhir 1147 (3 Kasım 1734) tarihinde sunduğu bir arzuhalde, “bî-hâsıl” olan Şam'daki zeamet yerine Sivas'ta Hacı Mustafa adlı kişinin ölümüyle boşalan diğer bir zeametın kendisine ihsan edilmesini rica ederek çerağ buyrulmak/saraydan çıkmak talebinde bulundu. Bu isteği kabul edilerek Sultan Mahmud Han tarafından hatt-ı hümayun çekilen arzuhalı Bâbîâli'ye gönderildi⁴⁶. Üç gün sonra 9 Cemâziyelâhir 1147'de (6 Kasım 1734) “cânib-i Âsafî'den” talip olduğu zeametın⁴⁷ beratı gelmiş, padişah tarafından bunun unvanına “mûcebince amel oluna” ifadeleri yazılarak arzusunı kavuşmuştur⁴⁸. Unvanına hatt-ı hümayunun çekilmesiyle birlikte saraydaki görevinin sona erdiğini söyleyen sır kâtibi, sakallarının çoğunun artık beyazlamış olmasından dolayı aynı gün padişah tarafından kendisine sakal bırakma izni verildiğini de ifade etmektedir⁴⁹.

Müstakimzâde, Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın sonraki yıllarını İstanbul'da geçirdiğini, kışın Ayasofya-i Kebîr Mahallesinde Şeyh Sinan Erdebilî Tekkesi karşısında bulunan kışlık hanesinde, yazın Üsküdar'da “mâlik olduğu sayfiye sahilhâne”sinde ikamet ettiğini, Mushaf-ı Şerîf kitabetiyle meşgul olup kendi yazıp tezhip ettiği birçok Mushaf'ı Medine'ye hediye olarak gönderdiğini söylemektedir⁵⁰.

Sır kâtibi Ahmed Ağa'ya saraydan çıktıktan sonraki bir tarihte Dergâh-ı Âli müteferrikalığı da ihsan edilmişti. Vefatından sonra önce zeameti, bir süre sonra da ihraz ettiği müteferrikalık görevi el-Hâc Halil adlı birine tevcih olundu⁵¹.

1174 yılı Şevval'inde⁵² (Mayıs 1761) vefat eden Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın, Üsküdar'da Tunusbağı yakınında Sadrazam Maktul (Bıyıklı) Ali Paşa'nın kabri civarında medfun olduğu kaydedilmektedir⁵³.

⁴⁶ Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân*, vr. 18b.

⁴⁷ Sivas Sancağı'nda ve nahiyesinde Vidar adlı karye ve gayriden olan bu zeametın geliri Ahmed Ağa'nın vefatı sırasında 50.497 akçeye ulaşmıştı (BOA, C.TZ, 18/873).

⁴⁸ Müzehhib Ahmed Ağa, *a.g.e.*, vr. 19b.

⁴⁹ “Ve bu kullarının lihyemin ekseri müyîn-i sefid olmağla yevm-i mezbûrda irsâl-i lihyeye izn-i hümayûn olup...” (Müzehhib Ahmed Ağa, *a.g.e.*, vr. 19b).

⁵⁰ Müstakimzâde, *a.g.e.*, s. 64. Sır kâtibi Ahmed Ağa'yı bizzat tanıyan Müstakimzâde Süleyman Sa'deddin Efendi, hüsn-i hatla ilgili ondan duyduğu bir inceliği şöyle naklediyor: “Kendilerden mesmû'umdur ki, 'hüsn-i hat erbâbı olan kimesne kitâbetde ma'lûmâtının ancak nısfın icrâ eder. Ziyâret-i âsârda sâhibinin kemâli muzâ'af mülâhaza olunmak gerekdir.' demiş idi.” (gös. yer).

⁵¹ BOA, C.TZ, 18/873.

Tuttuğu rûznâme dışında Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın *Târîh-i Nişâniyye*, *Nişâniyye*, *Cerîde* ve *Târîh-i Tüfeng-endâzî-i Sultân Mahmûd Hân-ı Evvel* gibi adlarla anılan bir eseri daha bulunmaktadır⁵⁴. Eser hicrî 1147 yılında kaleme alınmıştır. Sır kâtibi, bizzat Sultan Mahmud'un emri üzerine onun “tüfeng-endâzlık” yani tüfek atıcılığındaki maharetlerini, muhtelif yerlerde testi, şişe, yumurta vb. hedef olarak dikilen nesnelere tüfekle yaptığı atışlar sırasında muvaffakiyet göstererek hedefleri vurmasını anlatmakta ve bu münasebetle muhtelif şairlerce söylenen tarihleri de eserine dercetmektedir.

Müellif eserin mukaddimesinde Sultan Birinci Mahmud'un her hünerde önceki padişahlardan daha üstün olduğunu, şiir ve inşa alanında ve hüsn-i hattaki marifetlerinin herkesçe takdir edildiğini ifade ettikten sonra sözü tüfek atıcılığına getirerek şöyle demektedir:

“Husûsâ ‘ilm-i tüfeng-endâzîde hünerleri hadden efzûn ve kıyâsdan bîrûn olup ba‘zı mahalde âzmâyış-i dest-i mülûkâne ve ba‘zı arâzîde mümâreset-i resh-i şecî‘âneleriyçün endâhte-i tüfeng-i hasm-efgen ve itâre-i kurşum-ı düşmen-şiken olundukda şikest eyledikleri sebû-yı nişânı ve ba‘zı emkinede vâkî‘ olan âsâr-ı celîlin şerh ve beyânı keşîde-i silk ve tastîr ve bir mahalle derc ve tahrîr olunması bâbında ahkaru'l-muharrir Ahmed Kâtibü's-sırr kullarına fermân-ı hümayûn-ı şehriyârî ve emr-i ‘âlî-tebâr-ı cihân-dârîleri sâdır olmağın şikeste beste bu mahalle derc ve rakam-dâşte-i güstâhî kılınmağa âgâz olundu.”⁵⁵

Görüldüğü gibi burada müellif eserin sebeb-i telifini de izah etmektedir. Eser, padişahın tüfeng-endâzlık fennine başladığı tarih olan 23 Cemaziyelevvel 1143 (4 Aralık 1730) tarihinden başlamakta, 6 Cemaziyelahir 1147 (3 Kasım 1734) tarihinde, padişahın o tarihe kadarki son tüfek atıcılığı hakkında bilgi verildikten sonra nihayete ermektedir. Müellif bu eserini, sır kâtipliği vazifesinin bittiği tarihe kadar yazmaya

⁵² gös. yer. Müstakimzâde 1174 yılı Zilkade evâsıtında (Haziran 1761) “rıhlet” ettiğini yazıyor (s. 64).

⁵³ Müstakimzâde, s. 64.

⁵⁴ Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, *Târîh-i Tüfeng-endâzî-i Sultân Mahmûd Hân-ı Evvel*, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 920. Eserden haberdar olmamı sağlayan Prof. Dr. Erhan Afyoncu ile Doç. Dr. Uğur Demir'e teşekkür ederim.

⁵⁵ Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, *Târîh-i Tüfeng-endâzî-i Sultân Mahmûd Hân-ı Evvel*, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 920, vr. 2a.

devam etmiş, vazifeden ayrıldıktan sonra hatime kısmını da yazarak padişaha sunmuştur.

B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

1 – Nûsha

Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nde D. 10732 numarada kayıtlıdır. Bir yazma eserden çok arşiv defteri görünümünde olan eser, ebrulu karton bir ciltle kaplanmıştır. 19 varaktan müteşekkil olup 435 x 160 mm dış, 350 x 95 mm iç ebatlara sahiptir. Her sayfasında 37 satır bulunur. Müsvedde halinde olan eser aharlı, krem renkli, su yolu filigranlı bir kağıda ta'lik hatla yazılmıştır. Girişi serlevhasız, sayfaları cetvelsizdir.

Derkenarlar kırmızıyla yazılmıştır. Eserin birçok yerinde ayların üstü ve tamamında gün belirten rakamların altı yine kırmızıyla çizilmiştir. Rakamla yazılan yıllar da kimi yerde kırmızı ile tahrir edilmiştir.

2 – Muhtevası

18 Muharrem – 9 Cemaziyelahir 1147 (20 Haziran – 6 Kasım 1734) tarihleri arasında tutulan rûznâme, Sultan I. Mahmud'un takriben dört buçuk aylık günlüğüdür. Bu kadar kısa bir dönemi ihtiva etmesine rağmen eserde, muasır kaynaklarda yer almayan teferruatlı bilgiler bulunur.

Rûznâme tutulmaya başladığı esnada padişah, Topkapı Sahilsarayı'nda ikamet etmekte iken 22 Muharrem 1147 (24 Haziran 1734) tarihinde Beylerbeyi'nde bulunan Ferah-âbâd Sarayı'na nakletmiş, oradan 7 Rebîülevvel 1147 (7 Ağustos 1734) tarihinde Beşiktaş Sahilsarayı'na göçmüş, Beşiktaş'tan 7 Rebîulahir 1147'de (6 Eylül 1734) Alibey Köyü'nde bulunan valide sultan çiftliğine ve dört gün sonra 11 Rebîulahir'de (10 Eylül) Eyüp'te bulunan Valide Yalısı Sahilsarayı'na geçmiştir. Nihayet bu son yerden 9 Cemaziyelevvel 1147 (7 Ekim 1734) tarihinde tekrar Topkapı Sahilsarayı'na geri dönmüştür.

Rûznâmenin tutulduğu yıllarda siyaseten sakin bir dönemden geçildiği için bu tür kayıtlar fazla değildir. İran'la 1146 (1733) yılında yapılan muharebeden sonra

bölgede sükunet hâkimse de harp henüz bitmiş değildir. Eserde İran cephesinden gelen haberlerle ilgili bir iki kayıt bulunmaktadır.

Farklı zamanlarda biri Revan diğeri Tiflis tarafından gelen iki silahşor arza girerek bölgedeki durum hakkında padişaha bilgi vermişlerdir. Bir başka kayıtta İran tarafından gelen iki tatarın getirdiği bilgi telhis edilerek padişaha sunulmuş, bundaki bilgiler de padişah tarafından yanındakilere nakledilmiştir. Bu bilgiler, Acem askerinin Osmanlı'ya tabi olan Lezgi taifesine hücumu ile Gence üzerine gelen diğer bir İran kuvvetinin Gence Valisi Genç Ali Paşa tarafından püskürtülmesi hakkındadır (15b-16a). İran cephesiyle ilgili son mühim kayıt ise Köprülüzâde Abdullah Paşa'nın Gence'ye serasker tayin edilmesi münasip görüldüğünden bulunduğu Diyarbakır'dan kaldırılıp bölgeye hareket etmesi için Sultan Mahmud tarafından Mirâhûr-ı Evvel Yahya Ağa'nın gönderilmesiyle ilgilidir (16b).

Rûznâmede siyasi olarak Avrupa ahvaliyle ilgili de bir kayıt yer almaktadır. Bu kayıtta, Nemçe ve Fransız orduları arasında cereyan eden savaşa dair sadrazamdan gelen telhisteki bilgiler, padişah tarafından etrafındakilere şifahen anlatılmıştır.

Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın rûznâmesinde muasır kaynaklarda yer almayan enteresan pek çok bilgi bulunduğunu ifade etmiştik. Sadabad'da humbaracılarından biri tarafından havaya uçurulan ve epeyce yükselen kağıdın (balon) Bahariye'de bulunan padişah tarafından görülmesi ve sultanın bunun daha önce izlediği kağıt olmadığını fark etmesi üzerine söz konusu kağıdı Bahariye'ye getirterek tekrar uçurtturması bunlardan biridir (11b-12a).

Osmanlı teşrifatında mühim yeri olan Mevlid Alayı'nın tafsilatlı bir şekilde anlatılması (7b-8a), Tersane-i âmire'de biri büyük diğeri küçük iki kalyonun bin bir zahmetle denize indirilmesi (12a), Konya civarında eşkıyalık yapan Perçemoğulları adlı eşkıya reisi katledildikten sonra bunun firar eden adamlarından ele geçirilen ikisinin padişahın huzurunda, Yalı Köşkü önündeki deniz sahilinde boyunlarının vurulması (17b) rûznâmede yer alan mühim kayıtlardan sadece birkaçıdır. Diğer bütün rûznâmelerde olduğu gibi padişahın İstanbul içinde düzenlediği gezilerde gittiği saraylar, kasırlar, köşkler, yalılar, bahçeler, çiftlikler, tenezzüh mekanları bakımından da rûznâmede çok kıymetli bilgiler bulunmaktadır. Bunlar, özellikle İstanbul Tarihi açısından son derece mühimdir.

Eserde rûznâme türü eserlerde yer alan, merkezinde padişahın bulunduğu hemen her türlü hadise kaydedilmiştir. Ancak dört buçuk aylık bir dönemi ihtiva etmesi ve bu dönemin yaz aylarına denk gelmiş olması itibariyle senenin tamamında cereyan eden günlük vukuatı yansıtmaması söz konusu değildir. Rûznâmede bahsi geçen günlük faaliyetleri yoğunluk sırasına göre vermeye çalışalım:

Padişahın dikilen hedeflere tüfekle atış yapması, sadrazamın çoğunlukla tek başına ve zaman zaman şeyhülislamla beraber arza girmesi, binişler, Cuma selamlıkları, Divan toplantılarına iştirak, nedimler çavuşlar ve musahiplerle sohbetler, Enderun ve Harem ağalarıyla silahşorlara süvari/yaya cirdi oynatılması, Enderun ağalarıyla teberdârlara tomakbâzlık ettirilmesi, muhtelif saray ve köşklerin meydanlarında silahşorlar tarafından binilen saray atlarının gezdirilmesi, Enderûn ricaliyle ilgili tayin, terfi, azil ve çıkmalar, musiki ve mehterhane fasılları, çeşitli devlet adamları tarafından padişaha muhtelif hediyeler sunulması, halvet-i hümayunlar, top ve humbara talimleri, ulufe tevzileri, Çırağan yalısı civarındaki Mevlevihanede icra edilen mukabeleye iştirak edilmesi, ahşaptan yaptırılan bir kalenin lağım tertibiyle havaya uçurulması, padişahın maiyetindekilere altın saçması, hastalanan kardeşi Emine Sultan'a ziyarette bulunması, nezleye yakalanması, “ahvâl-i ‘âlemi cüst u cû içün” tebdile çıkması, baklava yaptırılması, yaya koşusu düzenlenmesi, sarayda Mevlid Kandili'nde Mevlid-i Şerif okutulması, sultana kaside takdim edilmesi, fişek gösterisi, sarayda çıkan yangın, yeni bir altın madeni bulunması, şeyhülislamın vefatı üzerine yeni şeyhülislam tayini, Enderun mensuplarına ve muhtelif şahıslara yapılan in‘âm ve ihsanlar, galebe divanı, donanma-yı hümayunun Akdeniz'den dönmesi ve bu münasebetle icra edilen merasim, Fransa-Nemçe muharebesinin tasvirinin sunulması vs.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Eserinde kendisinden, kâtibü's-sır unvanı dışında muharrir ve müsevvid olarak da bahseden Sır kâtibi Ahmed Ağa, “hizmet-i tahrîrimiz olan vekâyi”⁵⁶ ifadesiyle rûznâme tutmakla vazifelendirildiğini özellikle ifade etmektedir. Rûznâme, sır kâtibinin üç buçuk yıllık görevinin son dört buçuk ayında tutulmuştur.

⁵⁶ Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân*, vr. 19b.

Sır kâtibi Ahmed Ağa'nın tuttuğu günlük kayıtlar kuru ve yalınlıktan uzak, tafsilatlı ve doyurucu bilgiler ihtiva eder. Her ne kadar şuaara tezkirelerinde kendisinden bahsedilmiyorsa da onun devrinin edip ve şairlerinden olduğu eserlerinin şahitliğiyle ortadadır. Anlatış tarzındaki güzellik ve Türkçesindeki sağlam yapı, şiir ve inşa sanatında maharetli biri olduğunu göstermektedir.

Müellifin aşırı olmamakla beraber süslü bir dil kullandığı görülmektedir. Arapça Farsça kelimelerin yoğun kullanıldığı, ara sıra uzun izafetlerin arz-ı endam ettiği bir dile sahip olmasına rağmen ifadeleri akıcı ve anlaşılır, tarzı sağlamdır. Yer yer secili, kimi zaman şiirlerle süslediği tatlı bir anlatım tarzı, ahenkli bir söyleyiş tavrı vardır. Ancak eserin müsvedde halinde olmasının da tesiriyle bazen anlatım bozukluğu teşkil edecek kusurlar, düşüklükler göze çarpar. Zaman zaman bazı kelimelerin yazılışında imla hataları da yapılmıştır.

Sır kâtibi ay başlangıçlarını aynı zamanda başlık gibi düşünerek müstakil olarak yazmıştır. Bunları kaydederken “Sene 1147 Saferu'l-hayrında Vâki‘ Olan” veya “Sene 1147 Mâh-ı Rebî‘ulâhir’inde Zuhûr Eden Vekâyi‘i Beyân Eder” şeklinde bir ifade tarzı kullanmaktadır. Günlerin yazılışında önce rakamla ayın kaçınıcı günü olduğu yazılmış, müteakiben Farsça veya Arapça olarak gün isimleri verilmiştir (5 Yekşenbe’de, 17 Sülâsâ’da gibi). Derkenarda yer alan bilgiler göç-i hümayun kayıtlarıyla “İbtidâ-i Mâh-ı Temmuz”, “Evvel-i Eylül” gibi Rumî ayların başlangıçlarını gösteren ifadelerden ibarettir.

Ahmed Ağa'nın rûznâmesinin, klasik rûznâme formunun oturmuş ilk örneği olduğunu söyleyebiliriz. Zira bu rûznâmede artık kayda değer günlerin değil, her günün yazıldığı görülmektedir⁵⁷. Kendisinden sonra göreve gelen Hıfzî, Salâhî ve Ömer gibi sır kâtipleri de aynı yolu izlemişlerdir.

4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar

Rûznâme hakkında Efkan Uzun tarafından inceleme/değerlendirme mahiyetinde bir makale kaleme alınmıştır⁵⁸. Makalede rûznâmenin çeviriyazısı verilmemiştir. Buna rağmen makale sahibi, eserin, çalışması ile ilgililerin istifadesine

⁵⁷ Rûznâme’de yalnız 7 Safer ve 18 Rebiulahir günleri yazılmamıştır.

⁵⁸ Efkan Uzun, “Sultan I. Mahmud’a Ait Bir Rûznâme (H.1147/M.1734)”, **Turkish Studies**, Volume 8/7, Summer 2013, s. 687-703.

sunulmuş olduğunu söylemektedir. Yazar ayrıca, rûznâmenin çalışılmamış olduğunu belirtmiş ve “bilim âlemine tanıtmak” gayesi güttüğünü ifade etmiştir. Hemen belirtelim ki rûznâme ilk defa makalenin yazarı tarafından görülmüş değildir. Diğer taraftan biz de bu rûznâmeden bu çalışma sayesinde haberdar olmuş değiliz. Hakkın teslimi sadedinde kısaca konu şöyledir.

Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nin D. (Defter) tasnifindeki defterlerin dijital görüntülerinin Osmanlı Arşivi'nde araştırmaya açıldığı sıralarda (2009-2010) bu rûznâme bazı araştırmacılar gibi tarafımızdan da fark edilmişti. Doktora tez konumuzu danışman hocamla birlikte henüz belirlediğimiz bir esnada bulduğumuz rûznâmeyi derhal çalışmamıza dahil etmiştik. 27.09.2010 tarihli Tez Önerisi Raporu'nda bu rûznâme de kayıtlıdır. Diğer tez izleme raporlarında da hep yazdık. Hatta bundan kısa bir müddet sonra kıymetli bir tarihçi hocamızın rûznâmeyi neşre hazırladığı duyulmuş, eserin tezimize dahil edildiği kendisine bildirilince büyük bir kadirşinaslık ve lütuf göstererek vazgeçmişlerdi. Rûznâmenin bu makalenin yayınlanmasından çok önce fark edildiği kesindi, bizim rûznâme ile ilgili transkripsiyon faaliyetimiz çoktan bitmiş bulunuyordu. Erbâbınca çok iyi bilinen bu durumdan yazarın haberinin olmadığına dâir iyi niyetli bakışımız devam etmektedir.

Durum bu merkezde iken rûznâme geçtiğimiz yıl Kaan Doğan tarafından yayınlanmıştır⁵⁹. 2017 yılı sonlarında Kaan Doğan'ın rûznâmeyi çalıştığı bir vesile ile öğrenilince kendisine arkadaşımız Dr. Harun Tuncer vasıtasıyla haber gönderilerek, Sultan I. Mahmud'un bütün rûznâmelerinin tarafımızdan uzun zamandan beri doktora tezi olarak çalışıldığı ifade edilmişse de yazarın bunu dikkate almadığı görülmüştür.

Bu neşirde de rûznâmenin etraflı bir incelemesi yapılmış olmakla beraber Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa'nın hayatı ve kimliği hakkında “pek bir bilgi bulunmadığı” söylenerek kâfi ve aydınlatıcı malumat verilemediğini, metinde de ciddi bazı okuma hataları olduğunu belirtmek gereklidir⁶⁰.

⁵⁹ Kaan Doğan, **Sır Kâtibi Ahmed Ağa: Sultan I. Mahmud'un Günlüğü**, Libra Kitap, İstanbul 2021.

⁶⁰ Mesela “Çubuklu Bağçe” ifadesi “Çiğlibağçe” olarak okunmuştur (s. 66).

III – Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi ve Rûznâmesi

A – Hayatı

İstanbuldudur. Esas ismi Mehmed'dir. Babası bazı mukataalara mültezimlik eden Süleyman isminde biriydi. Galata Sarayı'na girdi. İyi bir eğitim ve öğrenim görmesini arzu eden babasının onu buraya kaydettirdiği anlaşılmaktadır⁶¹. Galata Sarayı'nda iken Kur'ân'ı ezberleyip hâfız oldu. Mahlası olan Hıfzî'yi bu münasebetle aldığında şüphe yoktur. Yine Galata Sarayı'nda iken buranın hüsn-i hat hocası olan Eğrikapılı Mehmed Râsim Efendi'den⁶² sülûs ve nesih yazıda icazet aldı. Yazdığı bir En'âm-ı Şerîf'in besmele kısmını hocasına yazdırdıktan sonra Sultan Üçüncü Ahmed'e sunduğunda padişah tarafından beğenildi. Bu çalışması, onun Topkapı Sarayı'na geçerek Enderun-ı Hümayun'a alınmasına vesile oldu⁶³. 13 Rebîulevvel 1133'te (12 Ocak 1721) bizzat Sultan III. Ahmed tarafından Enderun'un Kiler Odası'na çerağ buyruldu⁶⁴.

Enderun-ı Hümayun'da eğitimine devam eden Mehmed Hıfzî Efendi, burada, Emir Efendi olarak da bilinen Yedikuleli Seyyid Abdullah Efendi'den tekrar meşk ederek hüsn-i hattan ikinci defa icazet aldı⁶⁵. Nesta'lik hattında da maharet kazandı⁶⁶. Ayrıca şiir ve inşâ sanatında kendisini yetiştirdi. Muhtelif vesilelerle yazdığı tarihler ve sunduğu kasidelerle kendisini göstermeye başladı⁶⁷. Muhtemelen bunların da etkisiyle 1143 (1731) ve 1144 (1732) yıllarında sır kâtibi yamağı olarak görev yaptı⁶⁸. 11 Cemâziyelevvel 1146 (20 Ekim 1733) tarihinde Hasoda'ya terfi etti⁶⁹. Bir yıl kadar sonra 9 Cemâziyelâhir 1147'de (6 Kasım 1734) Sır kâtibi Müzehhib Ahmed

⁶¹ “Âsitâne-i sa’âdet’te ba’zı kibâr mücerred terbiye ve iktisâb-ı ma’ârif için eflâz-ı ekbâdları olan evlâdlarını hezâr niyâz ile Galata Sarâyı’na çerağ etdirdüp leyl ü nehâr muhâfazadan ve hâllerini mülâhazadan sâlim olup ma’ârifden behre-yâb olanları sevk-ı kader ile Sarây-ı Cedîd’e alınıp...” (Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 34). Bu konuda ayrıca bkz. Müjgân Cunbur, “Onsekizinci Yüzyılda Bir Okul Kütüphanesinin Açılışı”, **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**, IX/1-2 (1960), s. 1-5.

⁶² Silsile-i Hattâtîn'de Hıfzî Mehmed Efendi, Eğrikapılı'nın önde gelen bir halifesi olarak gösterilmektedir (Kebecizâde Mehmed Vasfî, **Silsile-i Hattâtîn**, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Yazmaları, nr. K. 575, vr. 119a).

⁶³ Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 412-413.

⁶⁴ BOA, **TSMA.d**, 2058, vr. 22b.

⁶⁵ Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 413.

⁶⁶ Suyolcuzade, **a.g.e.**, s. 39.

⁶⁷ Yukarıda bu bölümün I. kısmında da temas edildiği üzere Sır kâtibi Mustafa Rûhî'nin gerek **Mecmûa**'sında gerekse **Rûznâme**'sinde Hıfzî tarafından söylenen pek çok tarih ve kaside bulunmaktadır (**Mecmûa**, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977, muh. yer).

⁶⁸ “Sagîr sîm kemer raht, ‘aded 1, Sır kâtibi yamağı Hıfzî kullarına ihsân-ı hümayûn buyurulmuşdur.” (BOA, **TSMA.d**, 2374/12, vr. 5a); “Mehmed sır kâtibi yamağı” (BOA, **TSMA.d**, 1987, vr. 6b).

⁶⁹ “Reft be-Hâne-i hâssa, fî 11 Câ sene 1146” (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 24b).

Ağa'nın yerine sır kâtipliğine tayin edildi⁷⁰. Üç buçuk yılı aşkın bir süre sır kâtibi olarak görev yapan Mehmed Hıfzî, 23 Safer 1151 (12 Haziran 1738) tarihinde İstanbul Gümrüğü başkâtipliğiyle saraydan çerağ olundu⁷¹.

Gümrük başkâtipliği görevini vefatına kadar takriben 22 yıl boyunca sürdüren Hıfzî Efendi, Ayvansaray'daki Emir Buhârî Tekkesi'nin Nakşibendî-Müceddidî şeyhi Tatar Ahmed Efendi'ye intisap etmiş⁷², bu vesileyle bu tekkeye Kur'ân cüzleri yazıp vakfetmişti⁷³. Hayatının son yıllarına doğru hacca gidip geldi. 1173 yılının Cemaziyevvel ayında (Aralık 1759/Ocak 1760) vefat eden Hıfzî Mehmed Efendi, Eyüp Sultan Türbesi civarında annesinin mezarının yakınlarına defnedildi⁷⁴.

Hıfzî Mehmed Efendi, Saraylı Fâtıma Hatun adıyla bilinen bir hanımla evliydi⁷⁵. Muhtemelen bu hanımdan doğan ve Hıfzîzâde künyesiyle anılıp bilahare Hâcegân-ı Divân-ı hümayûn silkine dâhil olan Ubeydullah Efendi adında bir oğlu bulunmaktaydı. Bu zat, Receb 1204 (Mart/Nisan 1790) tarihinde vefat etmiş ve Üsküdar'da Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir⁷⁶.

Sultan I. Mahmud tarafından 1144 yılı Receb ayının ortalarında (Ocak 1732) Eyüp Sultan Türbesi'ne bir Kadem-i Nebî resmi hediye edilmişti⁷⁷. Haliyle bu mukaddes hediye'nin üst tarafına bir kitabe konulması icap etti. İşte bu kitabeye yazılan şiir, o zamanlar sır kâtibi yamağı bulunan Hıfzî Mehmed Efendi tarafından söylenmişti. Hıfzî'den bahseden kaynakların birçoğu bu hususa temas ederek kitabedeki tarihin sır kâtibimiz tarafından söylendiğine işaret etmektedir⁷⁸. Bazı

⁷⁰ Sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 19b.

⁷¹ Sır kâtibi Salâhî, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 186a; "Gümrük kitâbetiyle ber-murâd şüd, fi 23 Safer sene 1151" (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 4a); Müstakimzâde, **a.g.e.**, s. 413; Suyolcuzade, **a.g.e.**, s. 39.

⁷² Müstakimzâde Süleyman Sa'deddin Efendi, **Mecelletü'n-nisâb fi'n-nisebi ve'l-künâ ve'l-elkâb**, Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 628, vr. 186a; Es'ad Mehmed Efendi, **Bağçe-i Safâ-endûz**, nşr. Rıza Oğraş, Burdur 2001, s. 115.

⁷³ Müstakimzâde, **Tuhfe**, s. 413.

⁷⁴ gös. yer; Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 905.

⁷⁵ BOA, **AE.SMST.III**, 255/20409.

⁷⁶ Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhîr-i Osmâniye**, III, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1311, s. 415; Mehmet Nermi Haskan, **Yüzyıllar Boyunca Üsküdar**, II, Üsküdar Belediyesi Üsküdar Araştırmaları Merkezi Yayını, İstanbul 2001, s. 743.

⁷⁷ Vak'anüvis Subhî Mehmed Efendi, **Suhbî Tarihi: Sâmî ve Şâkir Tarihleri ile Birlikte**, haz. Mesut Aydınlar, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007, s. 135-138.

⁷⁸ Müstakimzâde, **Tuhfe**, s. 413; a.mlf., **Mecelle**, vr. 186a; Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî, **Mecmuâ-i Tevârih**, haz. Fahri Ç. Derin – Vâhid Çabuk, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1985, s. 112; **Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı**, s. 80; Es'ad Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 115; Habîb, **Hat ve Hattâtân**, Matbaa-i Ebüzziya, Kostantiniyye 1306, s. 137. Bazı eserler kitabenin hattatının da

şuara tezkireleri de kendisinin şiir örneği olarak buradaki tarihin son mısra'ını göstermişlerdir⁷⁹. Tarih beyti:

Düşürdüm böyle bir mu‘ciz-nümâya Hıfzıyâ târîh

Makâmın buldu resm-i pâ-yı Sultân-ı Rusûl hakkâ

şeklinde olan kitabedeki şiir, sonradan yapılan çalışmalarda genellikle yanlış okunmuştur. Özellikle şairin isminin geçtiği “Hıfzıyâ” ifadesinin “hutayâ” şeklinde anlamsız bir biçimde okunması gerçekten şaşırtıcıdır⁸⁰.

Müstakimzâde, “Şeyh Hamdullâh Efendi” ifadesinin ebced olarak onun vefat tarihi olan 1173 rakamını göstermesini, Hıfzî'nin hattatların önderi Şeyh Hamdullah'a olan manevi intisabına bir delil saymaktadır⁸¹. Bu ifadeler Hıfzî Mehmed Efendi'nin devrinde gerçekten büyük bir hattat olarak telakki edildiğini göstermektedir. *Devha* sahibi Suyolcu-zâde, onun münşî, şair ve faziletli bir zat olduğunu söylerken⁸² Hüseyin Râmiz, *Tezkire*'sinde, “Hâfız-ı Kelâm-ı Hudâ, İslâmbol şehrîlerinden şîrîn-güftâr, tarîkat-ı ‘aliyye-i sûfiyyeden münîb ü feyz-mend ve şî‘r ü inşâ ve hüsn-i edâ ile şu‘arâ-yı asrımızdan bir şâ‘ir-i celîlül'-mîkdâr idiler.” demektedir⁸³.

Devrinde bu kadar önemli ve maruf bir şahsiyet olan Hıfzî Mehmed Efendi hakkında, muasırı olanlar da dahil olmak üzere bazı kaynaklarda yanlış ve eksik bilgilere tesadüf edilmektedir⁸⁴. Öte yandan Hıfzî'nin günümüzde yazılan bazı

Hıfzî olduğunu söylemektedir (Suyolcuzade, **a.g.e.**, s. 39; Clément Huart, **Les Calligraphes et les Miniaturistes de L'Orient Musulman**, Paris 1908, s. 177).

⁷⁹ Fatîm, **Hâtîmetü'l-Eş‘âr**, İstihkâm Alayları Litografya Destgâhı, İstanbul 1271, s. 61-62; Es‘ad Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 115.

⁸⁰ Mehmet Nermi Haskan, **Eyüp Tarihi**, I, İstanbul 1993, s. 185; Recep Akakuş, **Eyyüb Sultan ve Mukaddes Emanetler**, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul 1991, s. 144; Necdet İşli, **İstanbul'da Sahabe Kabir ve Makamları**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara, t.y., s. 27. Bunlardan sonra yapılan bazı çalışmalarda da bu yanlış okuma tekrarlanmıştır.

⁸¹ Müstakimzâde, **Tuhfe**, s. 413.

⁸² Suyolcuzade, **a.g.e.**, s. 39.

⁸³ **Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı**, s. 80.

⁸⁴ Râmiz, **Âdâb-ı Zurafâ**'da adını Mustafa olarak kaydetmiş, ayrıca hayatının ilk dönemine dair bilgi vermemiştir (**Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı**, s. 80). **Silahdarzâde Tezkiresi**'nde de adının Mustafa olarak kayıtlı olduğu söyleniyorsa da (İnehan-zâde Mehmet Nail Tuman, **Tuhfe-i Nâilî: Divân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, haz. Cemâl Kurnaz-Mustafa Tatçı, c. 1, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001, s. 204) eserin tarafımızdan görülen bir nüshasında Mehmed şeklindedir (Silahdarzâde Mehmed Emin, **Tezkire**, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2557, vr. 73a). **Sicill-i Osmânî** ise Hıfzî'yi hem “Hıfzî Mehmed Efendi” hem de “Hıfzî Mustafa Efendi” olarak iki ayrı şahsiyetmiş gibi yazmış, bir kısım özelliklerini bir maddede, bazı hususiyetlerini ise diğer maddenin altında zikretmiştir (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhîr-i Osmâniye**, II, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1311, s. 234). Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü adlı akademik internet sitesinde yayınlanan “Hıfzî, Mehmed Hıfzî Efendi” maddesi ise ciddi yanlışlarla doludur:

<http://www.turkedebiyat isimler sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4484>

eserlerde de *Tuhfe-i Hattâtîn* ve *Hat ve Hattâtân* gibi eserlere dayanılarak müstakil biyografisine yer verilmiştir⁸⁵.

B – Rûznâmesi: Zabt-ı Vekâyi‘-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî

1 – Nüsha

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Türkçe Yazmalar, nr. 2518'de kayıtlıdır. Zencirekli, kahverengi meşin bir ciltle kaplıdır. Müsvedde halinde olup 198 varaktan müteşekkildir. Baştan vr. 186a'nın alt kısmına kadar Hıfzî'nin, devamı Salâhî'nin kaleminden çıkmıştır. 198. varaktan sonra 12-13 kadar yaprak kesilerek alınmıştır. Bu kesiklerden itibaren 8 yaprak daha mevcut olup tamamıyla boştur.

Yazma, 218 x 150 mm dış ebatlara sahiptir. Cetvelsiz olması ve gelişigüzel yazılması bakımından iç ebatları değişkenlik gösterir. Yine aynı sebeplerden ötürü satır sayısı da tutarsızdır. Beyaz, aharlı, su yolu filigranlı bir kağıda ta‘lik hatla yazılmıştır. Hıfzî'nin yazdığı kısımlarda yazı stili, sayfalar ilerledikçe kırık ta‘like dönerken Salâhî'de yazı daha itinalıdır. Başlıklar ve tarihler kırmızıdır. Başlıklar 80'li varaklara kadar gelmekte, ondan sonra birkaç başlık dışında başlık bulunmamaktadır. Konu başlığı mahiyetindeki başlıklar derkenarlara yazılmış olup bunların bir kısmının sonradan konulmuş olması muhtemeldir. Günlerin üzeri de kırmızıyla çizilmiş, günlük kayıtların sonuna içinde bulunulan ayın rumuzu yine sürhle not edilmiştir.

Vikaye varağına, eserin Halis Efendi'nin kitaplarından olduğunu gösteren matbu hurufatla tertip edilmiş “Halis Efendi Kütübhânesi” yazılı kaşe basılmıştır. Bunun az altında sol tarafta, ortasında eserin numarası yazılı İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nin mührü bulunmaktadır. Bu varağın arka/b yüzünde, Hıfzî'nin kaleminden çıktığı görülen iki beyit yazılıdır.

Zahriye sayfasında, sonraki bir tarihte rik‘a ile verev yazılmış şu ibare kayıtlıdır: “Hazîne-i hâssa Sır kâtibi Salâhî Efendi'nin Zabt-ı Vekâyi‘-i Şehriyârî nâm

⁸⁵ Fethi İsfendiyyaroğlu, **Galatasaray Tarihi**, c. 1, İstanbul 1952, s. 553; Mehmet Nermi Haskan, **Eyüplü Hattatlar**, haz. Süleyman Berk, Eyüp Belediyesi Yayınları, İstanbul 2004, s. 109-110; Şevket Rado, **Türk Hattatları**, İstanbul, t.y., s. 164.

târîhidir.” Bu küçük fakat büyük yanlışlar ihtiva eden kayıt muhtemelen Osmanlı'nın son devirlerinde buraya düşülmüştür. Ve bu kayıta yer alan yanlış bilgiler bugün hâlâ akademik çevrelerde bile tekrarlanmaya devam edilmektedir. İlerleyen kısımlarda bunun izahına yer verilecektir.

2 – Muhtevası

Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi'nin Zabt-ı Vekāyi'-i Yevmiyye olarak bilinen rûznâmesi, 1 Muharrem 1148 – 22 Safer 1151 (24 Mayıs 1735 – 11 Haziran 1738) tarihleri arasında tutulmuştur⁸⁶. Sultan I. Mahmud'un 3 yılı aşkın bir dönemini ihtiva eden rûznâme oldukça tafsilatlı bir eserdir. Öyle ki rûznâmede padişahın bir yıllık faaliyetleri takriben 60-65 varak kadar yer tutmaktadır. Bu bakımdan rûznâme devrin sair kaynaklarında mevcut olmayan farklı bilgiler ihtiva etmektedir.

Sır kâtipleri Mustafa Rûhî ve Ahmed'in rûznâmelerinin aksine Sultan I. Mahmud'un bir yılda cereyan eden bütün faaliyetlerinin bir arada görülebileceği ilk rûznâme Hıfzî'nin rûznâmesidir. Tabii rûznâmede sadece bir yıl değil, üç yıl boyunca bu faaliyetler izlenebilmektedir. Söz gelişi bu rûznâmede, yaz olsun kış olsun veya ilkbahar ve sonbahar olsun, padişahın mevsimlere göre faaliyetleri (mesela İstanbul içi binişler, göç-i hümayunlar, Cuma selamlıkları gibi) gözlemlenmekte, sultanın Ramazan ayındaki programları, yine Ramazan ve Kurban bayramlarındaki merasimler, mevlid alayı, surre ihrâcı, mevacip çıkışları, Mısır hazinesinin gelmesi, donanmanın geliş gidişinde yapılan teşrifat törenleri vs. bilumum her yılki mutat meşguliyetleri takip edilmektedir.

Rûznâmenin tutulmaya başlamasından bir yıla yakın bir müddet sonra çıkan 1736-1739 Osmanlı-Rus ve Avusturya savaşlarını, rûznâme vasıtasıyla padişah ve saray penceresinden izleyebiliyoruz. Azak Kalesi'nin Ruslarca işgali haberlerinin gelmesi üzerine padişahın da iştirakiyle sarayda üst üste yapılan istişareler, savaşa karar verilmesi, savaş için yapılan hazırlıklar, tuğların çıkarılması, ordunun bölük bölük cepheye hareketi gibi vakalar sır kâtibince itinayla rûznâmeye kaydedilmiştir.

⁸⁶ Sır kâtibi Salâhî'nin rûznâmesi ise yukarıda işaret edildiği gibi vr. 186a-198b arasında kayıtlı olup 23 Safer – 25 Cemaziyelevvel 1151 (12 Haziran – 10 Eylül 1738) tarihleri arasını yani takriben üç aylık bir dönemi ihtiva etmektedir. Bu bölümün Salâhî'ye ayrılan IV. kısmında bu konu işlenecektir.

Eserin mufassal olmasına ve bu tafsilatın devrin diğer kaynaklarıyla mukayyesine bu savaş üzerinden bir örnek vermek gerekirse; Osmanlı-Rus savaşı başladıktan sonra Osmanlı ordusunun cepheye hareket etmesi bahsine, Vak‘anüvis Subhî Efendi'nin eserinde “Nakl ü hareket-i Ordu-yı hümayûn ez-Âsitâne-i sa‘âdet” başlığıyla yarım sayfa kadar, Şem‘dânîzâde Süleyman Efendi'nin *Mür‘i't-Tevârih*'inde ise “Sancağ-ı Şerif'in Moskov Seferine Gittiği” başlığıyla ondan daha az bir yer ayrılmışken, rûznâmede bu konular “İhrâc-ı tuğ-ı Sadr-ı ‘âlî”, “Hareket-i tuğ-ı Sadr-ı ‘âlî be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa”, “İhrâc-ı alay-ı mürettebe-i Ordu-yı hümayûn”, “Alay-ı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı ‘âlî”, “Alay-ı cebeciyân-ı Dergâh-ı ‘âlî”, “Alay-ı topçuyân-ı Dergâh-ı ‘âlî”, “Hareket-i alay-ı Serdâr-ı ekrem be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa” başlıklarıyla üç varaktan fazla (71a-74a) yer tutmaktadır. Sadrazamın Davudpaşa Sahrası'ndan ayrılması bahsi yukarıdaki iki eserde aynı başlıklar altında işlenmişken rûznâmede buna üç sahife sonra, günü gelince yer verilerek “Nehzat-ı vâlây ve hareket-i zafer-bereket-i Sadr-ı ‘âlî ez-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa” başlığıyla bir sayfadan fazla (75a-75b) yer ayrılmıştır.

1735-1738 yılları arasında cereyan eden vekayi, saraya yansıdığı şekilde rûznâmeden de takip edilebilmektedir. Mesela sık sık yaşanan sadaret değişikliklerini saray merkezli olarak izlemek mümkündür. Vak‘anüvis tarihlerinde de yer verilen elçi kabulleri, İstanbul'da meydana gelen yangınlar, donanmanın gidiş-gelişleri, sadrazam tarafından padişaha verilen ziyafetler, göç-i hümayunlar, bazı üst düzey devlet görevlilerinin tayin ve azilleri, denize gemi indirilmesi gibi vakalar rûznâmede farklı bir bakış açısıyla karşımıza çıkmaktadır.

Zabt-ı Vekâyi‘ için Sultan Birinci Mahmud'un saltanatının üç yıllık bir dönemini aydınlatan, söz konusu zaman diliminin bütün panoramasını tarihi, siyasi, sosyal ve kültürel yönlerden gözler önüne seren müstesna bir eserdir diyebiliriz. Padişahın bu pek kıymetli günlüğü yukarıda belirttiğimiz gibi muasır kaynaklarda yer almayan farklı ve enteresan pek çok malumatı ihtiva etmektedir.

Padişah soğuk bir kış gününde saraydan adımını dışarı atmamış ve o gün Topkapı Sahilsarayında hoşuna gidip gönlüne rahatlık verecek “meşâgıl-i zevkıyyât-ı kütüb-i nefise ve mütâla‘a-i ahvâl-i mâziye ile evkât-güzâr” olmuştur (40b). Yani nefis kitapları karıştırmakla ve tarih kitapları okumakla vakit geçirmiştir. Yine şiddetli soğğun hüküm sürdüğü ve üstelik yağmurun yağdığı bir Ramazan günü

tefsir dersinin akabinde “kütübhâne-i hâssalarından ba‘zı kütüb-i nefise ihrâc etdirüp” zevkle “mütâla‘a” etmeye başlar. Padişah böyle tatlı tatlı kitap okurken Silahdar Mustafa Bey ve Sır kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi kendisine birer kitap hediye etmişler, hünkâr bunları kabul edip inceledikten sonra harem-i hümayuna göndermiştir (47a).

Padişahların hatt-ı hümayunları olduğu gibi bir de kelim-i hümayun veya hitab-ı hümayun denilebilecek sözleri vardır. İran ve Avusturya-Rusya seferleri münasebetiyle farklı zamanlarda sarayda padişahın da iştirakiyle yapılan istişare toplantılarında hazır bulunduğu anlaşılan sır kâtibi, Sultan Mahmud'un meclistekilere yaptığı konuşmaları, tehditleri, tembihleri eserine kaydetmiştir.

Rûznâmede yer alan enteresan kayıtlardan biri de ordu-yı hümayuna hazine gönderilmesiyle ilgilidir. 25 Rebiulâhir 1149 (2 Eylül 1736) Pazar günü haseki ağa tarafından orduya götürülecek 1500 kese beyaz akçe ile 500 keselik altının yüklenmesi için sayısız katır Saray-ı âmire'ye çekilmiş, Enderun Hazinesi'nden hazine kethüdası nezaretinde her sandığa üçer kese akçe olmak üzere toplamda 500 sandığa akçeler yüklenmiş, altın da arabaya konulduktan sonra haseki ağa yola revan olmuş (89a). Bundan altı ay sonra cepheye tekrar hazine gönderildiğini görüyoruz. 9 Zilkade 1149 (11 Mart 1737) tarihli bu kayıtta, her sandığa ikişer kese olmak üzere toplam 500 sandığa yerleştirilen 1000 kese akçe Silahşor Osman Ağa nezaretinde orduya götürülmüş. Hazine yüklü yetmiş kadar katır, o gün Davudpaşa Sarayı'nda bulunan padişahın huzurundan geçtikten sonra cepheye hareket etmiş (111b).

Sultan III. Mustafa döneminde başladığı söylenen huzur derslerinin aslında Sultan I. Mahmud döneminde de yapıldığını, muhtevası Kur'ân-ı Kerîm'in tefsir edilmesinden ibaret olan bu derslerin esasen çok daha önceden başlamış olduğunu rûznâme vasıtasıyla öğrenmiş oluyoruz. Hatta öyle ki, bu derslerin münazara ve mübahase şeklinde cereyan ettiğini sır kâtibi ifade etmektedir. Bir örnek vermek gerekirse 4 Ramazan 1148 (18 Ocak 1736) tarihinde sarayda Kalfa Yeri'ndeki kasra teşrif eden padişah öğle namazını burada kıldıktan sonra İmam-ı Evvel Pîrî-zâde Sahib Efendi'ye “huzûr-ı hümayûnlarında” Yusuf suresinden bir yeri Beyzâvî'den tefsir ettirmiştir. İlgili ayetler mecliste bulunan terkip okuyucu âlimlerle “mübâhase ve münâzara üzre” derinlemesine tetkik edilmiş, böylece Kur'ân-ı Kerîm'in manasının inceliklerini anlamak için gayret gösterilmiştir (45a).

Rûznâmede, diğer kaynaklarda yer almayan birçok bahis arasında dikkati çekmek istediğimiz bir başka konu ise, Sultan III. Ahmed'in şehzadelerinden ikisinin, Şehzade Nu'mân ile Şehzade Abdülhamîd'in (I. Abdülhamîd) sünnetlerinin anlatılmasıdır. "Hıtân-ı Necâbetlü Şehzâde Abdülhamîd Efendi Hazretleri" başlığıyla anlatılan bu bölümde, başlıkta sadece Şehzade Abdülhamîd'in doğumuna yer verilmesine rağmen metinde iki şehzadenin sünnetleri kısaca anlatılmaktadır (70b).

Kendisi de mühim bir bestekâr olan Sultan I. Mahmud'un, Hânende Zaharya, Kemânî Corci, Kemânî Hızır Ağa gibi devrin büyük musiki üstadlarına sarayda fasıllar icra ettirmesi (muh. yer), daha önce görülmemiş bir tulumba icat eden bostancı ocağına bağlı bir tulumbacı neferinin bunun denemesini hünkârın önünde yapması (149a), cepheden gelen kötü haberlerle birlikte söylentilerin de tesiriyle halkın galeyana gelmesi sonucu İstanbul'da yaşanan ekmekle ilgili sıkıntılar üzerine tebdile çıkan padişahın karışıklığa sebep olan gayrimüslim üç ekmekçiye idam ettirmesi (133b), Sultan Üçüncü Ahmed Han'ın vefatı üzerine cenazenin techîz ü tekfini ve namazının kılınması gibi sarayda icra edilen merasimle ilgili teferruat (77a) rûznâmede yer verilen önemli kayıtlara örnek gösterilebilir.

Rûznâmede dikkati çeken noktalardan birisi de padişahın çıkan yangınların söndürülmesi konusundaki hassas davranışlarıdır. Rûhî ve Ahmed rûznâmelerinde de örnekleri görüldüğü gibi padişahın bir yangın çıktığı zaman derhal hadise mahalline gittiğini, yangının söndürülmesine kadar orada beklediğini veya yangın mahalline gitmemişse sarayda yangının bir an evvel teskin edilmesi için dua ile meşgul olduğunu ve neticede mutlaka söndürülme haberinin kendisine ulaştırıldığını müşahade etmekteyiz.

Eserde müşahhas olarak örneklendirmeye çalıştığımız bu hadiseler dışında tüfek talimlerinden binişlere, halvet-i hümayunlardan ulufe tevzilerine, saray ağalarına oynatılan tomak, cirit gibi oyunlardan padişahın fukaraya verdiği sadakalara kadar mutat olarak rûznâme türü eserlerin konusunu teşkil eden ve merkezinde padişahın bulunduğu hemen her türlü günlük faaliyet mevzubahis edilmektedir. Bu bölümün I. ve II. kısımlarında bunlardan epeyce bahsettiğimiz için burada tekrar etmeyeceğiz. Sonuç olarak eserle ilgili şunu ifade edebiliriz ki, Sultan I. Mahmud devri için sınırsız ve emsalsiz bir malzeme ihtiva eden bu eserin

muhtevasını tam manasıyla öğrenmek, onu baştan sona okumakla mümkün olabilecek bir keyfiyettir.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Hıfzî Mehmed Efendi devrin ehl-i kaleminden, şiir ve inşa sanatında mahir bir kimseydi ve bu vasıflarıyla daha Enderun-ı Hümayun'da iken temayüz etmişti. Sır kâtibi yamağı oluşunda ve birkaç yıl sonra sır kâtipliğine getirilişinde bu vasıflarının etkili olduğunu zannediyoruz. Devrin hemen bütün şuara tezkirelerinde kendisine yer verildiğini de yukarıda görmüştük. Bu vasıflara sahip birisinin kaleme aldığı rûznâmenin de elbette ayrı bir hususiyeti olacağı inkar edilemez.

Hıfzî Mehmed Efendi, padişahın günlüğünü tutmakla görevli olduğunu eserinin bir yerinde “hücre-i mahsûsada tahrîr-i vekâyi‘ât-ı me’mûre ile meşgûl iken...” şeklinde ifade etmektedir. Rûznâmesinin başka yerlerinde de böyle bir görevle vazifelendirilmiş olduğunu çok açık ifadelerle dile getirmekte hatta vazifesiyle alakalı teferruat bile vermektedir. Hıfzî Efendi, eserini sır kâtibi olduktan aşağı yukarı altı ay kadar sonra yazmaya başlamış ve sır kâtipliği görevini halefine devredene kadar padişahın günlüğünü tutmaya devam etmiştir.

Hıfzî'nin dil ve anlatım tarzı hakkında ilk söylenebilecek şey hakikaten süslü ve ağdalı olmasıdır. Uzun terkipler, secili ifadeler, az bilinen ya da fazla maruf olmayan Arapça ve Farsça kelimelerin yoğun olarak kullanılması bunun bariz numuneleri olarak eserde kendini göstermektedir. Eserin bu ağdalı üslubu Sultan I. Mahmud'un, rûznâmenin temize çekilerek kendisine takdim edilen cüzlerini okurken kimi yerlerini anlayamamasına sebep olacak derecede ağırlaşabilmiştir. Sır kâtibi padişahın anlayamadığı bu yerleri “ta‘rîz ve cerh u ta‘dîl” ettiğinden bile bahsetmektedir. Bununla beraber müellifin akıcı bir anlatım tarzı; güzel, sağlam ve ustalıkla bir ifade şekli vardır. Klasik Osmanlı inşa geleneğinin birçok özellikleri eserde sergilenmiş; düşürülen tarihler, Arapça Farsça şiirler, ayet ve hadisler, dua cümleleri, darb-ı mesel ve kelâm-ı kibarlarla anlatım desteklenmiştir.

Rûznâmede günlük vukuat gerçekten bütün teferruatıyla yazılmıştır. Baştan savma, adeta günü geçiştirecek tarzda üç beş kelimedden ibaret kayıtlar eserde yok denecek kadar azdır. Sır kâtibi eserini tatminkâr, doyurucu bilgilerle adeta

süslemiştir. Padişahın daima yanında bulunması bakımından müşahedelerini büyük bir vukuf ve tafsilatlı olarak eserinde yansıtmıştır.

Sır kâtibi şiir ve inşadaki maharetini eserinde gösterirken rûznâme formunun kendisine tanıdığı imkanlar ölçüsünde bunu başarabilmekteydi. Ancak onun zaman zaman bu dar kalıplardan çıkarak aynı Sır kâtibi Mustafa Bey'de olduğu gibi eserini bir vak'anüvis tarihi havasına büründürdüğünü görmekteyiz. Bunlardan birinde, Nadir Şah'ın Abdülkerim Bey adlı elçisinin Rebiulevvel-Rebiulahir 1150 (Temmuz-Ağustos 1737) tarihindeki geliş ve gidişi münasebetiyle Osmanlı ihtişamını elçiye göstermek maksadıyla düzenlenen muhteşem merasimleri Hıfzî eserinde münşiyane bir üslupla ballandıra ballandıra anlatmıştır.

Eserde kullanılan başlıkların Farsça olması, Nâbî ve Seyyid Vehbî gibi büyük şair ve nâsirlerin tesirlerinin hüküm sürdüğü bir dönemin yaygın üslubunun benimsenmesi, bazı kelime ve ifadelerin imlasında Enderûnî usule riayet edilmesi, sır kâtibinin anlatım tarzının öne çıkan diğer bazı özelliklerindendir.

4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar

Hıfzî Mehmed Efendi'nin *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye* adlı eseri üzerine daha önce müstakil bir çalışma yapılmamıştır. Ancak eserden muhtelif konularda yapılan çalışmalarda istifade edilmiş, tarih, sanat tarihi, musiki gibi sahalarda eser veren ilim adamları rûznâmeden yararlanmışlardır.

Reşat Ekrem Koçu *Topkapı Sarayı*⁸⁷ adlı eserinde, Tahsin Öz *Topkapı Sarayında Fatih Sultan Mehmet II.ye Ait Eserler*⁸⁸ isimli kitabında, Ekrem Hakkı Ayverdi *Osmanlı Mi'mârîsinde Fâtih Devri*⁸⁹ isimli şaheserinde, Halûk Y. Şehsuvaroğlu *Boğaziçi'ne Dair*⁹⁰ adlı çalışmasında, Yılmaz Öztuna *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*⁹¹ adlı neşriyatında bu rûznâmeden istifade etmişlerdir.

⁸⁷ Reşad Ekrem Koçu, **Topkapı Sarayı**, İstanbul Ansiklopedisi Kütüphanesi neşriyatı, İstanbul, t.y., s. 138-139.

⁸⁸ Tahsin Öz, **Topkapı Sarayında Fatih Sultan Mehmet II.ye Ait Eserler**, TTK Yayınları, Ankara 1953, s. 8.

⁸⁹ Ekrem Hakkı Ayverdi, **Osmanlı Mi'mârîsinde Fâtih Devri 855-886 (1451-1481)**, IV, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, İstanbul 1974, s. 737-738.

⁹⁰ Halûk Y. Şehsuvaroğlu, **Boğaziçi'ne Dair**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul t.y., s. 12-14.

⁹¹ Yılmaz Öztuna, **Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi**, I, Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, Ankara 1990, s. 186, 342.

Görüldüğü gibi eser öteden beri bilinmekte ve kullanılmaktadır. Bahsedilen bu müellif ve kitaplardan sonra da rûznâmeden birçok araştırmacılar yararlanmışlardır. Ne var ki bu saydıklarımızın -saymadıklarımızın da- tamamında *Zabt-ı Vekâyi'* Hıfzî'ye değil Salâhî'ye ait gösterilmiştir⁹².

Yukarıda “Nüsha” kısmında bu meselenin izahına yer vereceğimizi söylemiştik. Orada da ifade ettiğimiz gibi rûznâmenin zahriyesinde yanlış düşülen bir kayda istinaden eser uzun yıllar boyunca Salâhî'nin zannedilmiştir. Söz konusu kayıta “Hazîne-i hâssa Sır kâtibi Salâhî Efendi'nin Zabt-ı Vekâyi'-i Şehriyârî nâm târîhidir.” denilmekteydi. Bu notta iki hata bulunmaktadır. Birincisi rûznâmenin Salâhî'ye ait gösterilmesidir ki yukarıdan beri ifade ettiğimiz gibi eserin cüzi bir kısmı Salâhî'ye, ekseriyeti ise Hıfzî'ye aittir. Diğer hata ise “Hazîne-i hâssa sır kâtibi” ibaresidir. Malumdur ki sır kâtipleri Hazine-i hâssa'da değil Hâne-i hâssa'da yani Hasoda'da bulunurlar. Öte taraftan Seferli Odası ağalarından iken Hasoda'ya alınan Salâhî'nin Hazine Odası mensubu gibi gösterilmesi de çok gariptir. Bu kayıt dolayısıyla literatüre yalan yanlış ıstılahlar, tabirler girmiş, yukarıda zikredilen müelliflerden bazıları tabii olarak eserlerinde bu yanlışlığı tekrarlamışlardır.

Bu hata ilk defa *DİA*, “Rûznâme” maddesinde tashih edilmiş ve eserin Hıfzî ve Salâhî'nin ortak eseri olduğu belirtilmiştir⁹³.

⁹² Eserin Salâhî'ye atfedilmesi, ilerleyen tarihlerde Salâhî'lerin de karıştırılmasına sebep olmuş, kütüphane katalogları başta olmak üzere bazı çalışmalarda rûznâme, Halvetî Uşşâkî şeyhi Salâhaddîn-i Uşşâkî'ye (v. 1783) nisbet edilmiştir (Semih Ceyhan, “Salâhî Efendi”, *DİA*, XXXVI, İstanbul 2009, s. 19).

⁹³ Fikret Sarıcaoğlu, “Rûznâme”, *DİA*, XXXV, s. 279; a.mlf., “Üsküdar'da Osmanlı Padişahları: Göçler, Binişler ve Selâmlıklar (XVIII. Yüzyıl)”, *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V: 1-5 Kasım 2007 Bildiriler*, yay. Üsküdar Belediyesi, ed. Coşkun Yılmaz, II, İstanbul 2008, s. 79-98.

IV – Sır kâtibi Sâlih Salâhî Efendi ve Rûznâmeleri

A – Hayatı

Bosnalıdır. 1119 (1707/1708) yılında dünyaya geldi⁹⁴. Sonradan kendi doğumuna “Doğduk.” ifadesini tarih düşürmüştür. İsmi Sâlih olup Salâhî onun mahlasıdır. Çoğu kere mahlasların isimlere galip geldiği malumdur. Salâhî’de de öyle olmuştur. Kendi nakline göre babası kâtipler zümresinden Saraybosnalı Hacı Mehmed adında bir zattır. Muhtemelen babasının tesiriyle küçük yaşından itibaren kitabet, imla ve inşa fenlerinde kendini yetiştirmeye çalıştı⁹⁵. 10 Şaban 1142 (28 Şubat 1730) tarihinde Darüssaade Ağası Hacı Beşir Ağa tarafından Enderun-ı Hümayun’un Seferli Odası’na çerağ olundu⁹⁶.

Enderun’da eğitimine devam Bosnevî Sâlih, şiir ve inşa sanatındaki maharetini geliştirdiği gibi⁹⁷ hüsn-i hatta da sülüs ve nesih yazıda Yedikuleli Seyyid Abdullah Efendi’den meşk ederek icazet aldı⁹⁸. 1146 ve 1147 (1733-1735) tarihlerinde iki yıl kadar sır kâtibi yamağı olarak görev yaptı⁹⁹. 23 Safer 1151 (12 Haziran 1738) tarihinde Hıfzî Mehmed Efendi’nin yerine sır kâtipliğine getirilerek Hasoda’ya alındı¹⁰⁰. Sâlih Salâhî Efendi, sır kâtipliğinde iki yıl üç ay kadar bulundu. 25 Cemâziyelâhir 1153 (17 Eylül 1740)’te Tersane-i âmire’deki mühim memuriyetlerden câniblik kitabetiyle saraydan çıktı¹⁰¹. Salâhî Efendi, caniplik görevini ömrünün son yıllarına kadar sürdürmüş, bu sebeple Tersane Canibi olarak anılmıştır¹⁰².

Sâlih Efendi’nin câniplik vazifesine tayin edilmesinden takriben beş yıl sonra 24 Safer 1158’de¹⁰³ (28 Mart 1745) Tersane-i âmire’de Mahzen-i sürb de denilen ve mühimmat mahzeni olarak kullanılan Kurşunlu Mahzen’de büyük bir yangın çıktı.

⁹⁴ Sonradan kendi doğumuna “Doğduk.” ifadesini tarih düşürmüştür (Sâlih Salâhî, **Teshîlü’l-mübtedî**, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., nr. 3043, vr. 112a).

⁹⁵ Sâlih Salâhî, **Teshîlü’l-mübtedî**, vr. 3b.

⁹⁶ BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 38a.

⁹⁷ Onun Seferli Odası’na girmesinden 7-8 ay sonra tahta çıkan Sultan I. Mahmud’un cülusu için tarih söyleyenler arasında Salâhî de vardır (**Mecmûa**, Revan, nr. 1977, vr. 9b-10a).

⁹⁸ Müstakimzâde, **Tuhfe**, s. 233.

⁹⁹ BOA, **TSMA.d**, 2110/131, vr. 8a; **TSMA.d**, 2110/132, vr. 8a.

¹⁰⁰ Salâhî, **Zabt-ı Vekâyi’-i Yevmiyye**, vr. 186a; “Hâne-i hâssa’ya ref’ şüd, fi 23 Safer sene 1151” (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 38a).

¹⁰¹ Sır kâtibi Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 1b; “Cânibî kitâbetiyle ber-murâd şüd, Cemâziyelâhir sene 1153” (BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 4b); Müstakimzâde, **Tuhfe**, s. 233.

¹⁰² Müstakimzâde, **Mecelle**, vr. 295a; Sâlih Salâhî, **Teshîlü’l-mübtedî**, vr. 3b.

¹⁰³ İzzî, bu tarihi ayın 25’i olarak gösteriyor (İzzî, **Târih**, s. 24a; **İzzî Tarihi**, Yılmaz neşri, s. 97).

Sultan I. Mahmud'un da haber gelmesi üzerine derhal hadise mahalline intikal ederek Tersane Divanhanesi'nde bulunan camideki hünkâr yerine geçip buradan takip ettiği yangında¹⁰⁴, kurtarılabilenler dışındaki bütün malzemelerle beraber mahzen tamamen yandı¹⁰⁵. Yangının söndürülmesi konusundaki bütün çabalarına ve alevlerin Mahzen-i çûb'a sıçramasını önlemelerine rağmen¹⁰⁶ “tekâsüllerine haml olunup” aynı gün Tersane Emîni Mollacıkzâde Ali Ağa şehirden sürüldü, Cânib Sâlih Efendi ile Başkâtip Rahmî Tersane Zindanı'nda hapsedildiler. Beş gün sonra 29 Safer'de (2 Nisan) Cânib Sâlih Efendi Bursa'ya, Başkâtip Rahmî ise memleketi Kırım'a sürgün edildiler ve yerlerine başka kişiler tayin edildi¹⁰⁷.

Görüldüğü gibi Salâhî memuriyet hayatının henüz baharında böyle bir felaketle karşı karşıya kalmıştı. Onun sürgünde ne kadar kaldığını, ne zaman affedildiğini ve görevinin başına tekrar ne zaman geri döndüğünü bilmiyoruz. Ancak padişah sarayında yetişmiş ve sultanın en yakınında bulunmuş biri olarak kısa bir müddet sonra affedildiği aşikârdır. Nitekim caniplik görevi tekrar kendisine tevcih edilmiş ve yukarıda ifade ettiğimiz gibi ömrünün son demlerine kadar vazifesini sürdürmüştür.

Muhtemelen ömrünün son yıllarına doğru Cânib Sâlih Efendi, Bâbîâlî'ye takdim ettiği bir arzuhalinde “fi'l-asıl Enderûn-ı hümâyûn'da hizmet ve Hâne-i hâssa'dan sır kitâbetinden sebkat eden emeği mukâbelesinde” câniblik kitabetiyle çerağ olduğunu, ancak yaşlı ve hasta ve elli seneyi aşkın Tersane-i âmire'de caniplikle “hizmet-i şâhânede emekdâr olmak hasebiyle” padişahın şefkat ve merhametine lâayık bulunduğunu, şâyet Cenâb-ı Hakk'ın tevfiği yardım ederse bu sene hacca gitmeyi arzu ettiğinden yerine birini vekil bırakmasının son derece mühim olduğunu ifade ettikten sonra oğlu olup on yıldan beri yanında mezkûr kitâbet görevini sadâkatle yürüten Mehmed Vesîm Efendi'ye kendisinin ferâgatinden vazifenin tevcih edilmesini arz etmiştir.

Söz konusu arzuhal devrin sadrazamı tarafından telhis edilerek Sultan I. Abdülhamid'e sunulmuştur. “Hâlâ Tersâne-i âmirelerinde mîrî cânibliği kitâbeti

¹⁰⁴ Sır kâtibi Ömer Ağa, a.g.e., vr. 125b.

¹⁰⁵ İzzî, *Târih*, s. 24a; *İzzî Tarihi*, Yilmazer neşri, s. 97; *Şem'dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi Târihi Mür'i't-tevârih*, haz. M. Münir Aktepe, I, İstanbul 1976, s. 115-116.

¹⁰⁶ İzzî, *Târih*, s. 24a; *İzzî Tarihi*, Yilmazer neşri, s. 97.

¹⁰⁷ Sır kâtibi Ömer Ağa, vr. 125b.

‘uhdesinde olan Sâlih Efendi” ifadeleriyle başlayan söz konusu telhîsde tarih bulunmamaktadır. Telhîsde Salâhî'nin oğlu Mehmed Vesîm'in durumu hakkında sultana bilgi verilerek bu işi yapabilecek liyakat ve iktidarı olduğuna temas edilmektedir. Sultan Abdülhamid belgenin üst kısmına yazdığı hatt-ı hümayununda “mûmâ-ileyh Sâlih Efendi hacca ‘azîmet, gelince oğlunu yâhûd bir âhar erbâbını vekîl eylese münâsib olmaz mı? Yine haberini arz eyleyesin.” ifadelerini kullanarak Salâhî'nin hacca gitmesine izin vermiş, yerine oğlunun tayini meselesinde ise görevinden feragat etmeyerek oğlunu veya bir başkasını hacdan dönünceye kadar yerine vekil bırakmasını istemiştir¹⁰⁸.

Bu belgeden Cânib Sâlih Efendi'nin hayatının son yıllarına doğru -epeyce yaşlı ve hasta olduğu halde- hacca gitme müsaadesi aldığını ve dolayısıyla hacca gitmiş olabileceğini anlamaktayız. Bundan daha önemli olarak bu belge bize, onun oğlunun kimliği hakkında son derece mühim bir rehberlik yapmaktadır. Şöyle ki, belgede Salâhî'nin oğlu olarak bahsedilen Mehmed Vesîm Efendi, Sultan III. Selim ve Sultan II. Mahmud devirlerinin meşhur devlet adamı olup nişâncılık, reîsülküttâblık, sadâret kethüdalığı, çavuşbaşılık ve rikâb defterdarlığı gibi son derece mühim vazifeler ifa eden ve Cânib Efendi olarak da bilinen Mehmed Sâlih Vesîm (Besîm) Efendi'nin (v. 1240/1824) ta kendisidir.

Bu Cânib Efendi, II. Mahmud devrinin ünlü devlet adamı Hâlet Efendi'nin nüfûzunu kıramadığı yegâne düşmanı olarak bilinir¹⁰⁹. Onun tercüme-i halini veren kaynaklar, babasının Enderun'dan Tersane cânipliği ile çıktığını, Mehmed Vesîm'in babasının yanında yetiştiğini, bilahare babasının hasta ve yaşlı olmasından dolayı câniplik görevinden onun lehine feragat ettiğini ittifakla söylüyorlarsa da hiçbirisi babasının ismini vermemektedir¹¹⁰. Ancak yukarıda bahsedilen vesika bu düğümü çözmüş, bu büyük devlet adamının, Sır kâtibi Sâlih Salâhî'nin oğlu olduğu anlaşılmıştır¹¹¹.

¹⁰⁸ BOA, AE.SABH.I, 18/1582.

¹⁰⁹ Ahmed Cevdet Paşa, **Târîh-i Cevdet**, Tertîb-i Cedid, XII, Matbaa-i Osmâniye, Dersaadet 1309, s. 109-110; Abdurrahman Şeref, **Târîh Musâhabeleri**, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1339, s. 37.

¹¹⁰ Süleymân Fâik, **Zeyl-i Sefinetü'r-rüesâ**, Takvîmhâne-i Âmire, İstanbul 1269, s. 186-190; Sahrâflar Şeyhi-zâde Seyyid Mehmed Es'ad Efendi, **Vak'a-nüvîs Es'ad Efendi Tarihi**, nşr. Ziya Yılmaz, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 2000, s. 341-343; Ahmed Cevdet Paşa, **Târîh-i Cevdet**, XII, s. 109-115; Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, III, s. 211.

¹¹¹ Mehmed Süreyyâ, baba-oğul olduklarına işaret etmeden iki ayrı biyografi bendi kaleme almıştı (**Sicill-i Osmânî**, III, s. 211, 233).

Bahsi geçen vesikada Salâhî'nin görevini oğluna bıraktığına dair bir kesinlik yoksa da oğlunun biyografisini veren eserlerin, babasının hayatında iken cânıplığı oğluna “ferâğ ve kasr-ı yed” ettiğini söylemelerine bakılacak olursa onun ömrünün son yıllarına doğru cânıplık görevini oğluna bıraktığı anlaşılmaktadır¹¹².

Salâhî görevini oğluna bıraktıktan sonra da belli bir miktarda maaş almaya devam etmişti. Vefatı münasebetiyle düzenlenen bir belgede onun Tersane-i âmire'de Mahzen-i Sürb kâtiplerinden olduğu ve aylık 2300 akçe sâlyâne ile şâkirdlik hizmetinde bulunduğu ifade edilmektedir. Buradan onun, söz konusu şâkirdlik hizmetinin zikredilen miktardaki maaşını vefatına kadar almaya devam ettiği anlaşılmaktadır¹¹³.

Ömrünün geri kalan yılları hakkında daha fazla bilgi bulunmayan Sâlih Salâhî, en geç 1201 yılı Şevval ayının sonlarında¹¹⁴ (Ağustos 1787) vefat etmiş ve günümüz tarifleriyle Taksim'den başlayıp Kabataş-Dolmabahçe civarına dek uzanan ve bugün ortadan kalkmış bulunan büyük Ayas Paşa mezarlığının, Tophane-Fındıklı-Kabataş civarındaki bir yerine, anne ve babasının yanına defnedilmişti¹¹⁵. Vefatında 80 yaşında olduğu anlaşılmaktadır¹¹⁶.

Kırk yılı aşkın süreyle Tersane cânıblığı görevinde bulunan Sâlih Salâhî, devrin ricâl-i devletinden bir sima olmakla beraber aynı zamanda iyi bir şair ve hattattı. Öte yandan âlim ve fâzıl bir kişiydi. Vakanüvis Esad Efendi, oğlu münasebetiyle ondan “mahall-i feyz-i kâbilân olan Enderûn-ı hümayûndan Tersâne-i âmire cânıblığı hizmetiyle çerâğ olan bir maârif-mend” olarak bahsetmektedir¹¹⁷.

¹¹² Sicill-i Osmânî, bu devir teslim işinin 1196 (1782) yılında olduğunu söylüyor (**Sicill-i Osmânî**, III, s. 211).

¹¹³ BOA, C.BH, 216/10094. Sâlih Salâhî'nin vefatı üzerine şâkirdlik hizmetinin es-Seyyid Ali adında bir kişiye verildiği belgede ifade edilmektedir.

¹¹⁴ Belgedeki “sûret-dâde” kaydı 21 Şevval 1201 (6 Ağustos 1787) tarihlidir. En geç denilmesi bu sebeptendir. Yeni bir belgeye ulaşıncaya kadar bu tarih en azından sene bakımından doğru olmalıdır.

¹¹⁵ Müstakimzâde, **Tuhfe-i Hattâtîn**'de “Tophâne verâsında vâlideyni yanında defnolundu.” derken (**Tuhfe**, s. 233) Mecelletü'n-nisâb'da “دفن بمراقه فندقلی” “Fındıklı mezarlığına defnedildi.” (**Mecelle**, vr. 295a) ifadelerini kullanmaktadır. Süleyman Fâik Efendi ise oğlunun “Kabataş verâsında kâin pederi sofasında” medfun olduğunu söylemektedir (**Zeyl-i Sefine**, s. 189). Bu ifadelerden Salâhî'nin mezarının Tophane-Fındıklı-Kabataş semtleri civarında bir yerde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak vaktiyle Ayas Paşa Mezarlığı adıyla bilinen bu büyük mezarlık bugün tamamen ortadan kaldırıldığı için bu konuda kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Öte yandan Süleyman Fâik'in ifadelerinden dededen toruna bütün ailenin mezarlarının aile kabristanı şeklinde bir arada bulunduğu da anlaşıyor.

¹¹⁶ Müstakimzâde “doksanı mütecâviz iken” vefat ettiğini söylüyor (**Tuhfe**, s. 233). Hicrî hesabıyla tam 82 yaşında iken irtihal etmiştir.

¹¹⁷ **Vak'a-nüvis Es'ad Efendi Tarihi**, s. 341.

Hıfzî'de olduğu gibi kaynaklardan bazısında Salâhî hakkında da yanlış bilgilere rastlanmaktadır. Râmiz Efendi, *Tezkire*'sinde, Sultan Mahmud devrinde sır kâtibi olduğunu söyleyip “ol evânda irtihâl-i haremsarây-ı cinân” ettiğinden bahsetmektedir ki bu bilgiye göre Salâhî, Sultan Mahmud devrinde vefat etmiştir¹¹⁸. Görünüşe bakılırsa Râmiz'in beyan ettiği tarihi tümünden hatalıdır. *Sicill-i Osmânî*'de Salâhî'nin isminin Sâlih yerine Salâhaddîn olarak kaydedilmesi¹¹⁹, daha sonraki çalışmalarda böylece tekrarlanan yanlışın kaynağıdır¹²⁰.

Tuttuğu rûznâmelerin haricinde burada Salâhî tarafından kaleme alınan iki eser tesbit edilmiştir. Bunların ilki, *Destârî Sâlih Târîhi* olarak bilinen maruf eserdir ki, Destârî Sâlih'in ayrı ayrı kağıtlara yazdığı *Vak'a-i İbret-nümâ* diye bilinen eseri Salâhî, münşiyâne bir üslupla ve ilaveler yapmak suretiyle yeniden kaleme almıştır¹²¹. Diğer eseri ise 1196/1781-82 tarihinde tamamladığı kitabet kaideleriyle imla ve inşa konularından bahseden *Teshîlü'l-mübtedî*'dir¹²². Sır kâtibinin diğer bazı eserlerinin başına geldiği gibi bu eseri de mutasavvıf şair Salâhaddîn-i Uşşâkî'ye nisbet edilmiştir¹²³. Salâhî'nin başka bir eseri olup olmadığına dair şimdilik bilgi sahibi değiliz.

B – Rûznâmeleri

Sır kâtibi Sâlih Salâhî, iki yıl üç ay kadar süren sır kâtipliği sırasında iki ayrı rûznâme tutmuştur. Bunlardan ilki, göreve tayin edildiği gün Hıfzî'nin Zabıt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye adıyla meşhur olan eserinin hemen devamından itibaren

¹¹⁸ Râmiz ve Âdâb-ı Zurfâ'sı, s. 191.

¹¹⁹ *Sicill-i Osmânî*, III, s. 233.

¹²⁰ Bekir Sıtkı Baykal, “Patrona Halil ayaklanması ile ilgili kaynaklar hakkında”, **IV. Türk Tarih Kongresi**, Ankara 1952, s. 179; **Destârî Sâlih Tarihi: Patrona Halil Ayaklanması hakkında bir kaynak**, yay. Bekir Sıtkı Baykal, Ankara 1962, s. III-V.

¹²¹ **Destârî Sâlih Tarihi**'nin bugüne kadar iki nüshası biliniyordu. Şevket Rado'nun İstanbul Araştırmaları Enstitüsü'nde bulunan yazmalarının son yıllarda araştırmacılara açılmasıyla eserin üçüncü bir nüshası daha keşfedildi (İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, Şevket Rado Yazmaları, ŞR 231). Eserin tarafımızdan yeni bir nüshası daha bulunmuş olup bu nüsha hakkında önümüzdeki günlerde bir tanıtım yazısı neşretmek düşüncesindeyiz.

¹²² Sâlih Salâhî, **Teshîlü'l-mübtedî**, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., nr. 3043, vr. 1b-112a.

¹²³ Bu eseri Salâhaddîn-i Uşşâkî'ye atfeden kişi **Sefine-i Evliyâ** sahibi Hüseyin Vassâf'tır (Hüseyin Vassâf, **Risâle-i Salâhiyye**, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2320/2, vr. 19b; a. mlf., **Sefine-i Evliyâ**, haz. Mehmet Akkuş – Ali Yılmaz, c. 4, İstanbul 2006, s. 430, 443). **Teshîlü'l-mübtedî**'nin müellifinin kim olduğu meselesine dair ayrı bir yazı tarafımızdan hazırlanmaktadır.

tutmaya başladığı padişah günlüğüdür. Diğerisi ise bu rûznâmeden takriben sekiz ay kadar sonra tuttuğu ancak sadece 22 günden ibaret olan rûznâme parçasıdır.

İki ruzname toplamda dört aya yakın bir zaman dilimini ihtiva etmektedir. Başka bir deyişle Salâhî, iki yıl üç ay kadar devam eden sır kâtipliği süresinin dört aya yakın bir döneminde padişahın günlüğünü tutmuştur. Bu, tabii varlığı bilinen ve elimizde mevcut bulunan rûznâmelere göredir.

Salâhî'nin bu iki rûznâmesi ayrı ayrı incelenenecektir. Ancak bunlar müstakil birer yazma eser olmayıp daha önce bahisleri geçen rûznâmelerin devamında yer aldıkları için tekrar nüsha tavsifine girilmeyecektir. Muhtevaları için de ayrı bir ana başlık açılmayıp her biri kendi bölümünde bir ara başlığın altında tetkik edilecektir.

1 – Zabt-ı Vekāyi‘-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Türkçe Yazmalar, nr. 2518'de kayıtlı rûznâmenin 186a-198b varakları arasında bulunur. Bu rûznâmenin baştan vr. 186a'nın alt kısmına kadar Hıfzî'nin, devamının Salâhî'nin kaleminden çıktığını yukarıda ifade etmiştik. Sır kâtibi Salâhî'nin rûznâmesi 23 Safer – 25 Cemaziyevvel 1151 (12 Haziran – 10 Eylül 1738) tarihleri arasını yani takriben üç aylık bir dönemi ihtiva etmektedir.

Hıfzî'nin eseriyle neredeyse aynı esermiş gibi bir arada bulunduğu, daha da önemlisi görev değişikliğinin olduğu gün Hıfzî'nin bıraktığı yerden yazılmaya devam edildiği ve o eserin bir devamı mahiyetinde olduğu için Salâhî'nin bu eserinin de *Zabt-ı Vekāyi‘-i Yevmiyye* adıyla anılması uygun görülmüştür.

Muhteva: Yukarıda ifade edildiği gibi rûznâme, 23 Safer – 25 Cemaziyevvel 1151 (12 Haziran – 10 Eylül 1738) tarihlerini kapsamaktadır. Salâhî, sır kâtipliğine tayin edilip rûznâmesini tutmaya başladığı sırada Sultan I. Mahmud bir aydan beri harem-i hümayun ile beraber Davudpaşa Sarayı'nda bulunmaktaydı. Rûznâme sona erdiği sırada da burada kalmaya devam ediyordu. Bilindiği gibi Davudpaşa Sarayı, Rumeli tarafına sefere çıkan Osmanlı ordularının toplanarak cepheye hareket ettikleri bir karargâh olduğu gibi padişahların da genellikle orduları, gidişte uğurlayıp dönüşte karşıladıkları bir mekandı. Ancak Sultan Mahmud'un havalar ısınınca mutat olduğu üzere Beşiktaş, Beylerbeyi, Üsküdar, Valide Yalısı

gibi saraylarda kalmak yerine özellikle Davudpaşa'yı tercih etmesi tabiatıyla ordunun seferde bulunmasıyla alakalıdır. Nitekim padişah, Mayıs ayı başlarında Topkapı'dan doğruca buraya gelmişti ve kuvvetle muhtemel buradan başka bir saray veya kasra nakletmemiş, havalar soğuyana ve ordu seferden dönene kadar burada kalmıştı.

Rûznâmenin ihtiva ettiği üç aylık süreçte hünkârın genellikle Davudpaşa'da bulunduğu, günün çoğunu Davudpaşa saray kompleksini teşkil eden binalardan Mehmed Paşa Kasrı'nda geçirdiği görülmektedir. Fakat zaman zaman Davudpaşa civarında bulunan başta Vidos Sarayı olmak üzere Hazinesar Çiftliği, Florya Bahçesi, Çırpıcı Çayırı, Makrahora (Bakırköy), Rami Çiftliği, Gümrükçü Çiftliği gibi yerlere binişler düzenlediği de müşahade edilmektedir.

Avusturya ve Rusya ile olan savaş bütün şiddetiyle devam ettiği için, rûznâmenin ağırlık noktasını da bu konu teşkil etmektedir. Padişahın, esasen oldukça sıradan bir görünüm arz eden günlük faaliyetleri arasında, bütün gözü kulağı cepheden gelen haberlerdedir. Rûznâmeye göre Avusturya cephesinden gelen haberler Sadrazam Yeğen Mehmed Paşa'nın genellikle telhisçi, çukadar ve karakulak gibi maiyetindeki vazifeliler tarafından getirilmektedir. Rusya cephesinden gelen haberler ise çoğunlukla Kırım Hanı ile Kefe Seraskeri Silahdar Mehmed Paşa'nın adamlarıyla vasıtasıyla gelmektedir.

Osmanlı ordusunun düşmana karşı üstünlük kurduğu ve zaferden zafere koştuğu bu savaşlarda harp sahasından gelen bilgiler de haliyle olumlu yöndedir. Avusturya cephesinde sadrazamdan 12 Rebiulevvel'de (30 Haziran) Hasanpaşa Palankası ile Şebeş'in fethi haberi gelmiş, beş gün sonra sadrazamın Niş kalesinden düşman üzerine yürüdüğü bilgisi padişah tarafından arz ağalarıyla paylaşılmış, bundan yaklaşık bir hafta sonra Fethülislam tarafından gelen bir telhis hünkâra sunulmuştur. 28 Rebiulevvel'de (16 Temmuz) şeyhülislam ve kaymakamın katılımıyla yapılan bir toplantıda, ordu-yı hümayundan gelen ve Adakale kuşatmasındaki Osmanlı kuvvetlerine saldırı hazırlığındaki kalabalık bir Avusturya ordusunun bozguna uğratıldığını bildiren kaime okunmuştur. Yaklaşık 10 gün sonra gelen bir diğer haberde, mağlup edilen Avusturya birliklerinin Taşkale ve Toprakkale gibi kalelerde müdafaaya girişmelerine rağmen üst üste yenilgiye uğratıldıkları bilgisi verilmektedir. 11 Rebiulahir'de (29 Temmuz) ise, düşman ordusunun Osmanlı hücumlarına daha fazla dayanamayıp Toprakkale'yi bırakarak kaçtığı ve buranın zapt

edildiği haberleri sadrazamın çukadarı tarafından getirilmiş, bu sevinçli haber üzerine ortalığı bayram havası kaplamış, sultanın yakınında bulunanlar ağlayarak şükür secdesine kapanmışlar, bu güzel haberin herkese duyurulması için padişah tarafından top şenliği yapılmasına emir verilmiştir.

7 Cemaziyelevvel'de (23 Ağustos) bu cepheden İstanbul'a yine parlak haberler ulaşmıştır. Bosna taraflarında Hekimoğlu Ali Paşa'nın düşmana karşı muzafferiyetler elde ettiği, Bender tarafında ise Moskovlu taburlarının perişan edildiği ile ilgili bilgiler verildikten sonra bir gün önce fethine dair haberlerin ulaştığı Adakale'nin anahtarları bu gün öğleden sonra sadrazamın odabaşısı tarafından hünkara takdim edilmiştir. Ele geçen top, mühimmat ve cephanenin defteri sunulduğu gibi adadaki kiliselerden birinin camiye tahvil edileceği de ifade edilmektedir. Sır kâtibi Adakale'nin fethine dair kendisiyle beraber bazı şairlerce düşürülen tarihleri eserine derç etmiştir.

Rusya cephesinden gelen haberlere gelince, rûznâmede yer verilen bu savaş bölgesinden gelen ilk haber, Kefe Seraskeri Silahdar Mehmed Paşa'nın Rusya donanmasının mağlup edilmesiyle alakalı gönderdiği, 18 Rebiulevvel'de (6 Temmuz) İstanbul'a ulaşan müjdeli malumdur. Bunda, Yenikale önünden geçmek isteyen düşman donanmasına fırsat verilmeyerek çoğunun batırıldığı, çok azının kaçabildiği haber verilmektedir.

25 Rebiulahir'de (12 Ağustos) Karadeniz'de donanma-yı hümayunun, Rus donanmasına ait 200 parça gemiden 18'ini “levâzımıyla” ele geçirdiği, yüzden fazlasını batırdığı, geriye kalanları da “ihrâk bi'n-nâr” ettiği bilgisi, -muhtemelen- kapudan paşanın kaimesinden nakledilmiştir. Aynı gün Kefe Seraskerinin silahdarıyla Kırım Hanının hazinedarı gelerek, Orkapısı'na hücum eden “Moskov kâfiri” ile muharebe esnasında Han ile Serasker'in yetişmesi neticesinde düşmanın “münhezim olup” firar ettiğini, top ve cephanesinin zapt edildiğini ve seksen bin kadarının kılıçtan geçirildiğini bildirmişlerdir. Ertesi gün Sultan Mahmud Han, Mehmed Paşa Kasrı'nda iken Han ile Serasker Paşa'nın gönderdiği üst rütbeli düşman esirleriyle ele geçirilen ganimet ve mühimmat numuneleri hünkârın huzurunda sergilenmiştir.

Rûznâmede yer alan diğer konularda da devam eden harbin tesirleri müşahade edilebilmektedir. Mesela padişahın, ordunun cephede düşmanla harp

halinde olması münasebetiyle günlük hayatında maneviyata, dua ve ibadete ağırlık verdiği rûznâmeden izlenebilmektedir. Divan toplantıları için İstanbul tarafına gelirken Eyüb Sultan Türbesi'ne uğrayarak orada, divan sonrası ise Hırka-i Şerife Odası'nda Kur'an tilaveti, dua, münacat ve niyazda bulunduğu sır kâtibi tarafından ifade edilmektedir. Cuma namazı münasebetiyle gidilen Sümbül Efendi Camii, Fatih Camii gibi mabetlerde ve bir defasında da bir divan toplantısı sonrası öğle namazının kılındığı Ayasofya Camii'nde mektep sıbyanlarının bile getirildiği büyük bir kalabalıkla Osmanlı askeri için dualar edilmiştir.

Eserde bahsedilen sultanın mutlak günlük faaliyetleri arasında, kemankeşlere ok attırılması ve ok atma yarışları, saray atlarının hünkarın huzurunda gezdirilmesi, tomak ve cirit müsabakalarının izlenmesi, halvet-i hümayunlar, çıkan yangınlar, tüfekçilerin hedefe atış yapması vs. gibi konular ağırlıktadır. Mevlid Alayı merasimi ile gece sarayda mevlid-i şerif okutulması bahislerinin teferruatlı olarak anlatılması dikkate değerdir. Baş Dilsiz Ali Ağa'nın Vidos mukabilindeki tepeden Vidos Sarayı'na on beş dakikada gidip gelmek üzere padişah tarafından koşu imtihanına tabi tutulması, yine Vidos Sarayı'ndaki havuzda bulunan yavru balıkları sultanın ekmekle beslemesi ilginç sayılabilecek kayıtlardan iki tanesidir.

Eserde Sultan I. Mahmud, Cuma namazlarını genellikle Davudpaşa Sarayı'nın önünde yer alan ve Sultan IV. Mehmed tarafından yaptırılan camide eda etmektedir. Birer defa nisbeten yakında bulunan Kocamustafapaşa Sümbül Efendi Camii ile Topkapı Kara Ahmed Paşa Camii'nde kılmıştır. Bir başka defasında ise “teberrüken” Fatih Sultan Mehmed Han Camii'nde cumayı eda etmiştir.

Kemankeşlik, ok atma yarışları, ok talimleri, sahib-i kabza pehlivanlar, Enderunlu kemankeşler gibi konularda bu rûznâmenin çok kıymetli bilgiler ihtiva ettiğini özellikle belirtmek gerekir. Hulasa olarak, *Subhî Tarihi*'nde rûznâmenin ihtiva ettiği dönem itibarıyla padişahla ve İstanbul'la ilgili hiçbir bilgi verilmemiş olması eserin ehemmiyetini artırmaktadır.

2 – Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan Köşkü Kitaplığı, nr. 1977'de kayıtlı *Mecmûa*'nın 67a-68b varakları arasında bulunmaktadır. Bu bölümün Sır kâtibi

Mustafa Rûhî Bey ve eserine tahsis edilen I. kısmında bu *Mecmûa*'yı etraflıca incelemiştik. Salâhî'nin iki varaktan ibaret olan buradaki rûznâme parçası, 6 – 27 Safer 1152 (15 Mayıs – 5 Haziran 1739) tarihlerini kapsamaktadır.

Bu rûznâme, Sır kâtibi Mustafa Rûhî Bey'e ait rûznâmenin hemen karşı sayfasından başladığı için o rûznâmenin devamı zannedilmiştir. Öte yandan Rûhî'nin rûznâmesinin 1143 Zilhicce sonuna kadar gelmesi, bu taraftaki rûznâmenin ise yılı belirtilmeden 6 Safer'den başlaması, bu tarihin 6 Safer 1144 gibi düşünülmesine sebebiyet vermiştir. Ayrıca bu rûznâmede başlık gibi bir unsurun yer almaması da Rûhî Rûznâmesi'nin devamı olduğu zannını kuvvetlendirmiştir. Ancak dikkatlice tetkik edildiğinde durumun böyle olmadığı anlaşılmaktadır.

Her şeyden önce iki rûznâme arasında yazı farklılığı bulunmaktadır. İki rûznâmede de ta'lik hat kullanılmakla beraber kâtibin değiştiği bariz bir şekilde görülebilmektedir. İkinci değişiklik ise müellifin anlatım ve ifade tarzlarındadır. Bu hususta en esaslı değişim günlerin ifade edilmesinde olmuş, Mustafa Bey, mesela “mâh-ı mezbûrun on sekizinci Hamîs günü” veya “ertesi İsneyn günü” şeklinde bir tarz benimsemişken bu rûznâmede “Mâh-ı Safer'in altıncısı Pencşenbe günü”, “On birincisi yevm-i Sülâsâ” şeklinde -sı ve -si eklerinin kullanıldığı bir ifade biçimi tercih edilmiştir. Bir başka farklılık, Mustafa Bey'in hiç kullanmadığı paydos kelimesinin bu rûznâmede “paydost” imlasıyla dört defa kullanılmış olmasıdır. Bir diğer husus ise Mustafa Bey'in kayda değer günleri yazmasına karşılık bu rûznâmede her günün kayıt altına alınması durumudur. Salâhî'nin buradaki ifade özelliklerinin *Zabt-ı Vekâyi*’deki ifade tarzıyla benzer hususiyetler taşıdığını da belirtmek gerekir.

Bu rûznâmenin Salâhî'ye ait olup Mustafa Bey Rûznâmesi'nin devamı olmadığını gösteren esas belirleyici unsur ise eserin muhtevasıdır. Muhteva incelemesi esnasında eserde bahsi geçen devlet adamları ve meydana gelen vukuat tetkikten geçirildiğinde, rûznâmenin 1144 yılına ait olmadığı açık bir şekilde görülmüştür. Rûznâme parçasında sözü edilen eşkıya Sarıbeyoğlu'nun kesik başının İstanbul'a gelmesi, sefere memur edilen bostancı alaylarının padişahın huzurundan geçmeleri, sadrazamın seferde olup İstanbul'da Kaymakam Ahmed Paşa'nın bulunuyor olması bahisleri eserin tarihinin tespitinde dayanak noktası olarak ele

alınmıştır. Bu konuların *Subhî Tarihi* ile karşılaştırılması neticesinde¹²⁴ rûznâmenin 1152 tarihli olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla eserin, 1151-1153 tarihleri arasında sır kâtibi olan Sâlih Salâhî'ye ait olduğu da kesinleşmiş olmaktadır.

Bu bahislerden kaymakamlık meselesi üzerinden bir örnek vermek gerekirse, Receb 1143 – Rebiulevvel 1144 (Ocak – Eylül 1731) tarihleri arasında sadrazam, Kabakulak lakaplı İbrahim Paşa'dır ve görev süresi boyunca İstanbul'dadır. Yani ilgili tarihte İstanbul'da bir kaymakam yoktur. Safer 1152 (Mayıs – Haziran 1739) tarihinde ise sadrazam, İvaz Mehmed Paşa'dır ve seferdedir. İstanbul'da iki yıla yakın müddettir kaymakam olarak Hacı/Şehlâ lakaplı Ahmed Paşa bulunmaktadır. Görüldüğü üzere birbirini tamamlayan bilgiler âidiyeti de kesinleştirmektedir.

Öte yandan Mustafa Rûhî Rûznâmesi'nin Belgrad nüshasında bu rûznâme parçasının bulunmayışı, bunun farklı bir eser olduğunu dolaylı olarak gösteren başka bir delil teşkil etmektedir.

Muhteva: Sır kâtibinin önceki rûznâmesinden takriben sekiz ay kadar sonra tuttuğu ve 6 – 27 Safer 1152 (15 Mayıs – 5 Haziran 1739) tarihlerini ihtiva eden bu rûznâme parçası, sadece 22 günden ibarettir. Rûznâme tutulduğu sırada ordu sefere yeni hareket etmiştir. Padişahın Topkapı Sahilsarayında ikamet ettiği görülmektedir. Günlerini ise ekseriyetle Yeni Saray'daki (Topkapı Sarayı) kasır ve köşklere geçirmektedir. Sadrazam seferde olduğu için İstanbul'da devlet işlerini Kaymakam Ahmed Paşa görmektedir.

Zabt-ı Vekâyi"e göre bu rûznâmede kayıtlar daha kısa ve daha az tafsilat içermektedir. Bunda şüphesiz ordunun henüz cepheye ulaşmamış olmasının etkisi vardır. Bu sebeple Avusturya ve Rusya ile üç yıldır devam etmekte olan savaşla ilgili rûznâmede cüzi malumat bulunmaktadır. Şöyle ki, farklı zamanlarda sadrazamın üç ayrı çukadarı gelmiş, bunlardan ikisi sadrazamdan mektup getirmişler, bu mektuplar padişah tarafından incelenmiştir. Savaşla ilgili bir diğer kayıtta, Anadolu askerinin bir an önce cepheye sevk edilmesi için mirâhûr ağanın gönderildiği bilgisine yer verilmektedir. Bir başka kayıt ise, sefer-i hümayun için yeni yazılan bostancı alaylarını hünkarın Soğukçeşme Kasrı'ndan seyretmesi, başları olan Sirozlu Haseki

¹²⁴ Subhî Mehmed Efendi, **a.g.e.**, s. 515, 523, 529.

Mustafa ile önde gelen kumandanlarına hil'atler giydirilip ikram ve ihsanda bulunulması konusundadır.

Padişahın Topkapı Sarayı'ndaki kasır ve köşkler hariç biniş düzenlediği yerler arasında Gümrükçü Çiftliği, Davudpaşa Sarayı, Sadabad, Üsküdar Sarayı'ndaki Mehmed Paşa Köşkü, Yemişçibaşı Bağ, Beylerbeyi Kasrı ve Tersane eserde zikredilmektedir. Günlük faaliyetler olarak süvari cündilerin, tomakbazların ve piyade ciridi oynayanların seyredilmesi, halvet-i hümayun buyrulması, kiraz bahçeleri gezilerek kiraz yenilmesi, kaymakam paşanın arza girmesi, huzura elçi kabul edilmesi gibi konular sayılabilir.

Padişahın Topkapı Sahilsarayı açıklarında demirlemiş bulunan “üç kantârlı kapudâne kalyonuna teşrîf” ederek bu münasebetle yapılan top şenliği akabinde kalyonda yemek yemesi ve sonrasında kalyonun içini baştan sona gezip incelemesi rûznâmede yer alan dikkat çekici kayıtlardan biridir. Aydın taraflarında devleti epey zamandan beri uğraştıran eşkıya Sarıbeyoğlu'nun kesik başının bir sabah vakti “Der-i devlete” geldiği bilgisine ise yukarıda da temas ettiğimiz gibi devrin diğer kaynaklarında da tesadüf edilmektedir.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Sır kâtibi Sâlih Salâhî, kâtipler zümresinden güzide bir şahsiyet olarak övdüğü bir babanın oğlu olmasının da etkisiyle daha Enderun'a girmeden önce kendisini şiir ve inşa sahalarında yetiştirme imkanı bulmuştu. Saraya girdikten sonra da bu yönüyle ön plana çıkmış, gerek edebiyat gerekse hat sanatında tahsiline devam ederek devrin söz sahibi edip, şair ve hattatları arasına katılmıştı. O, bu cephesi dikkate alınarak aynı Hıfzî Mehmed Efendi gibi önce sır kâtibi yamağı, sonra sır kâtibi olmuştu. Dolayısıyla Salâhî, şiir ve inşa alanında sahip olduğu bu malumat ve kabiliyetini eserinde fazlasıyla sergilemiştir.

Salâhî'nin anlatım tarzı, selefi Hıfzî'nin dil ve ifade tarzıyla yakın özellikler taşımaktadır. Bunda öne çıkan hususiyet, süslü ve ağıdalı olmasıdır. Sır kâtibi eserini uzun terkipler ve secili ifadelerle bezerken Arapça ve Farsça kelimeleri yoğun biçimde kullanmakta, metni yer yer dua cümleleri, ayet-hadisler ve darb-ı mesellerle

süslemektedir. Öte yandan fetih haberlerinin gelmesi üzerine düşürdüğü tarihlerle rûznâmesine renk katmaktadır.

Sâlih Salâhî, rûznâmelerinde selefinin yolunu izleyerek cereyan eden günlük hadiseleri tafsilatlı olarak yazmak konusunda epey cömert davranmıştır. Sonraki devirlerde tutulan rûznâmelerde olduğu gibi birkaç kelimedenden ibaret, teferruattan mahrum kayıtlara nadiren rastlanmaktadır. Onun, kaleminin hakkını verdiğini, dört aydan ibaret olsa da tarihçiye bol malzeme sağlayacak evsafa bir eser ortaya koyduğunu söylemek mümkündür.

V – Sır kâtibi Ömer Ağa ve Rûznâmesi

A – Hayatı

Arnavut asıllı bir âile mensûbu olarak İstanbul'da dünyaya geldi. Enderun kayıtlarında bâzen kendisinden “*Usta-zâde Ömer*” şeklinde bahsedilmesi, babasının bostancı ustalarından olma ihtimalini hatıra getirmektedir. Galata Sarayı'nda okudu. Burada tahsîlini sürdürürken 14 Rebiulahir 1132 (24 Şubat 1720) tarihinde Silahdar-ı Şehriyârî Halîl Ağa tarafından Enderun-ı hümayun'un Hazine Odası'na çerağ olundu¹²⁵.

Ömer Ağa Hazine Odası'nda uzun yıllar boyunca, 20 seneden fazla kaldı. Bu süre zarfında oda ağaları arasında teselsülen/yoluyla yükseldi. 1144'ten (1731) itibaren “Ömer Halîfe” olarak anılması, onun Hazîne Odası'nda temayüz ettiğini ve bu odanın önde gelen idârecilerinden biri olduğunu göstermektedir¹²⁶. 1150 (1737) yılında ise Hazine'nin eskileri arasına katıldı¹²⁷. 1153 (1740) yılında, Hazine Odası'nda bulunan on iki nefer eskiler arasında yedinci sıraya kadar yükselmiş bulunuyordu¹²⁸.

25 Cemâziyelâhir 1153 (17 Eylül 1740) Cumartesi günü Sultan I. Mahmud'un, Sır kâtibi Sâlih Salâhî'yi Tersane cânıplığı ile taşra çerağ buyurması üzerine hiç beklenmedik bir şekilde Hazine'nin eskilerinden Ömer Ağa sır kâtipliğine tayin edilerek Hasoda'ya alındı¹²⁹. Ömer Ağa, Sultan I. Mahmud'a on yıl boyunca sır kâtipliği yaptı. Bu bakımdan bu padişahın en uzun süre görev yapan sır kâtibi odur. Bu görevi uzun yıllar boyunca sürdürmesi, onun padişah nezdinde sahip olduğu değer ve itibarı da göstermektedir.

Sır kâtibi Ömer Ağa, 25 Rebiulâhir 1163 (3 Nisan 1750) tarihinde müderrislik ile saraydan çerağ olundu¹³⁰. 1720 yılında girdiği Enderûn-ı Hümâyûn'da 30 yıldan fazla hizmet eden Ömer Ağa'nın müderrislikle çıkmasında şüphesiz ilim adamı

¹²⁵ BOA, TSMA.d, 834, vr. 11b.

¹²⁶ BOA, TSMA.d, 1987, vr. 4b.

¹²⁷ BOA, TSMA.d, 2110/135, vr. 4b.

¹²⁸ BOA, TSMA.d, 2110/137, vr. 4b.

¹²⁹ Sır kâtibi Ömer Ağa, *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân*, vr. 1b.

¹³⁰ Enderun kayıtlarında “Müderris şüd Süleymâniye ile” ifadesi yer almaktadır (BOA, TSMA.d, 834, vr. 4b). Ancak ilmiye mensubu biri tarafından tutulan bir rûzmerrede Mûsile-i Süleymaniye payesi ve üç yüz kuruşluk arpalık ile çıkarıldığı ifade edilmekte ve tarih olarak 1 Cemâziyelevvel 1163 gösterilmektedir (*Müderris Rûzmerresi*, İÜ, Nadir Eserler Ktp., İbnülemin, nr. 3580, vr. 7b). Öte yandan müderris olarak ilk görev yeri Ülâ-yı Yusuf Paşa Medresesi'dir (*Ulemâ Tarîk Defteri*, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 8879, vr. 10b).

vasfının ön planda olması etkili olmuştur. Enderun'dan yetişip ilmiye sınıfına geçen az sayıdaki şahsiyetten biri olan Ömer Ağa, bundan sonra kaynaklarda Kâtibü's-sır/Sır kâtibi es-Seyyid Ömer Efendi olarak anılacaktır.

Ömer Efendi'nin müderrislik hayatı dokuz-on yıl kadar sürdü. En son Nişancı Paşa-yı Cedîd Müderrisliğine atanmıştı. Bu vazifede iken 1173 Muharrem'inde (Eylül 1759) Kudüs kadılığına tayin edildi¹³¹ ve böylece mevleviyet denilen büyük kadılıklardan birine getirilmiş oldu¹³². Ömer Efendi 1175 yılı Receb ayına (Şubat 1762) kadar¹³³ Kudüs kadısı olarak görev yaptı¹³⁴.

Kâtibü's-sır Ömer Efendi, beş yıla yakın bir mazuliyet döneminden sonra 1180 yılının Şevval ayında 1 Rebiulevvel 1181 (28 Temmuz 1767) tarihinden itibaren göreve başlamak üzere Şam kadılığına tayin edildi¹³⁵. Mutat üzere Şam'da bir yıl¹³⁶ vazife yaptı¹³⁷. Tekrar dört yıla yakın bir mazuliyet devresi sonrası 1185 yılı sonlarında 1186 yılından (Nisan 1772) itibaren görev yapmak üzere Mekke kadısı olarak atandı¹³⁸. Ömer Efendi, müddet-i örfiyyesi olan bir seneyi tamamladıktan sonra Şam Emîrül-haccı olarak mukaddes beldelere gelmiş olan Ispanakçı-zâde

¹³¹ Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 853; Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, III, s. 593.

¹³² “Ve Kudüs-i Şerîf kazâsı ile Sır kâtibi ‘Ömer Efendi mirkât-ı mevleviyyete tesâ’ud eyledi.” (Ahmed Vâsîf Efendi, **Mehâsinü'l-âsâr**, I, s. 167).

¹³³ Bu tarihte Kudüs kadılığına İmamzâde es-Seyyid Mustafa Efendi tayin edilmişti (Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 1057-1058).

¹³⁴ Ömer Efendi'nin, Kudüs'te Hankah-ı Kameriyye vakfından iki akçelik vazifenin tevcihine dair arzı evâsıt-ı Şevval 1174 (16-25 Mayıs 1761) tarihli olup belgede imzasını “el-‘abdü'd-dâ'î li'd-Devleti ‘aliyye es-Seyyid ‘Ömer el-kâdî bi-medîneti Kuds-i Şerîf” şeklinde atmıştır ve vesikanın zahirinde mührü vardır (BOA, **AE.SMST.III**, 352/28233). Yine Yafa Gümrüğü Mukataası malından 15 akçe vazifeye mutasarrıf olan Nablus müftüsü ve Mültekâ şârihi Seyyid Mustafa et-Temîmî'nin, 1175 yılına ait ücretini Yafa Gümrüğü emîninden aldığına dair berat suretini ihtiva eden Kudüs kadısı Ömer Efendi'nin hüccet-i zahriyyesi evâil-i Rebiulevvel 1175 (30 Eylül-9 Ekim 1761) tarihini taşımaktadır (BOA, **AE.SMST.III**, 337/27257). Aynı şekilde Yafa Gümrüğü Mukataası malından ücret alanlarla ilgili Kudüs kadısı Ömer Efendi'nin hüccet-i zahriyyesi ile mühür ve imzasını ihtiva eden başka vesikalar da mevcuttur (BOA, **AE.SMST.III**, 331/26776; **AE.SMST.III**, 332/26805; **AE.SMST.III**, 349/28061).

¹³⁵ Çeşmî-zâde Mustafa Reşîd, **Çeşmî-zâde Tarihi**, haz. Bekir Kütükoğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1959, s. 22; Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 288; Mehmed Süreyya, **a.g.e.**, III, s. 593.

¹³⁶ 1 Rebiulevvel 1182 (16 Temmuz 1768) tarihinden itibaren zapt etmek üzere Şam kadılığı, Zeynelâbidin Efendizâde Mehmed Emin Efendi'ye tevcih edilmişti (Çeşmî-zâde, **a.g.e.**, s. 80).

¹³⁷ Şam'da İsa Paşa Mescidi Vakfı'na ait birtakım cihetler, Şam kadısı Ömer Efendi'nin arzıyla Mehmed Emin Halife'ye 17 Cemaziyelâhîr 1181 (10 Kasım 1767) tarihinde tevcih edilmişti (BOA, **C.EV**, 238/11873). 1 Muharrem 1182 (18 Mayıs 1768) tarihli olup eşkıya Mir Haydar'ın Şam Divanı'nda açılıp yazılarak Şam kalesine konulan eşyasını gösteren müfredat defteri de Ömer Efendi'nin mühür ve imzasını taşımaktadır (BOA, **TSMA.d**, 7697).

¹³⁸ Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, II, s. 205. Mehmed Süreyya Bey, zühul eseri olarak “Medîne-i Münevvere monlâsı” olduğunu söylemektedir (Mehmed Süreyya, **a.g.e.**, III, s. 593).

Hâfız Mustafa Paşa'nın maiyetinde Şam yolundan dönen hacı kafilesiyle beraber önce Şam'a, sonra Antakya'ya ulaştı. Beraberinde Medine kadılığı görevini tamamlamış olan Halil Efendizâde Ahmed Efendi, Surre emini Hacı Yusuf Efendi, Sakabaşı Hacı Süleyman gibi kişiler bulunuyordu¹³⁹.

Bu yıllarda 1768'de başlayan Osmanlı-Rus savaşı bütün şiddetiyle devam ediyordu. Asker cephede olup Anadolu eşkıya yüzünden pek güvenli bir durumda değildi. Bu sebeple kafiledelikler Antakya'dan ileri gitmeye cesaret edemediler. Bunun üzerine sabık Mekke kadısı Ömer, sabık Medine kadısı Ahmed, Surre emini Hacı Yusuf vs. imzalarıyla merkeze bir arıza yazıldı. Bunda, 1186 yılında (1772 sonları) hâlâ Şam valisi ve emirü'l-hac olan Hafız Mustafa Paşa'nın maiyetinde huccac-ı Müslimîn ile beraber Şam'dan Mekke-i Mükerrreme'ye kadar emniyet ve selamet içerisinde gittikleri, Mustafa Paşa'nın kafilenin güvenliğini sağlamak hususunda “hâb ve râhatı terk edüp can ve başla” gayret gösterdiği, dönüşte Mekke'den yine Şam'a kadar güvenli bir şekilde gelip Şam'dan Antakya'ya ise Mustafa Paşa'nın yanlarına verdiği askerle ulaştıkları belirtildikten sonra Antakya'dan İstanbul'a kadar eşkıya taifesinin bazı yerlerde “cem'iyet üzre” olduğunu haber aldıklarından hacılarla beraber yollarda zahmet çekilmemesi ve “hıfz ve hirâset” olunmaları için yol üzerinde bulunan vüzera ve beylerbeylerine emr-i âlî yazılması arz ve rica ediliyordu¹⁴⁰. Bunun üzerine yol güzergahında bulunan Halep ve Adana sancakları mütesellimleri ile Karaman valisine ve Akşehir, Sultanönü ve Kocaeli sancaklarının yine mütesellimlerine o minvalde evâsıt-ı Safer 1187 (4-13 Mayıs 1773) tarihli bir hüküm yazıldı¹⁴¹.

Netice olarak Sır kâtibi Ömer Efendi ve beraberindekilerin zikredilen güzergah üzerinden tahminen 1187 yılı ortalarına doğru (Temmuz-Ağustos 1773) sağ salim İstanbul'a ulaştıkları anlaşılmaktadır. Hayatının geri kalan yıllarını payitahtta geçiren Ömer Efendi, Mekke mâzulü bulunduğu sırada 1189 (1775/1776) yılında İstanbul'da vefat etti¹⁴².

¹³⁹ BOA, AE.SMST.III, 89/6641.

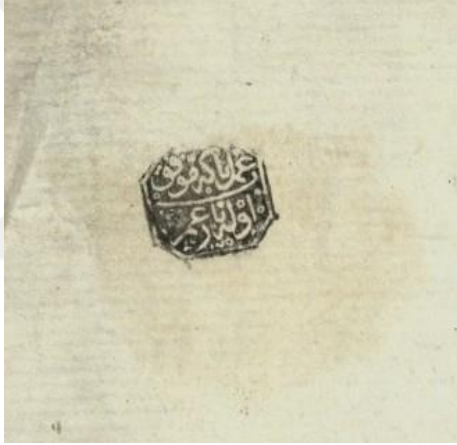
¹⁴⁰ Aynı vesika.

¹⁴¹ Aynı vesika, lef 2.

¹⁴² **Ulemâ Tarîk Defteri**, Millet Ktp., Ali Emîrî Mütferrik, nr. 56, vr. 8b; **Ulemâ Tarîk Defteri**, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 8879, vr. 10b. *Sicill-i Osmânî*'deki Medine'de vefât kaydı hatalıdır.

Selefleri gibi şuarâ tezkirelerinde, hattâtlarla ilgili biyografik eserlerde ve emsali tercüme-i hâl kitaplarında kaydına rastlanmayan Sır kâtibi Ömer Efendi, uzun yıllar kadılık görevinde bulunması dolayısıyla Kadı Ömer Efendi olarak bilinmektedir¹⁴³. Enderun kayıtlarında tesadüf edilmemekle beraber vekayinamelerde isminin önüne seyyid unvanı ilave edildiği görülür. Sultan I. Mahmud'a on yıl boyunca sır kâtipliği yapması onun ayırt edici vasfı olmuş, Ömer Efendi adını taşıyan farklı zevattan “Sır kâtibi” lakabıyla temyiz edilmiştir.

Yukarıda görüldüğü gibi Ömer Efendi, üç yerde kadılık vazifesi yapmıştır: Kudüs, Şam ve Mekke. Bu üç kadılığı sırasında da imzaladığı belgelerde aynı mührü kullanmıştır. Bu mühürde şu ibare okunmaktadır: “Amel bana muvaffak ola yâ Rab ‘Ömer”.

Resim: Kadı Ömer Efendi'nin mührü

B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

1 – Nûsha

İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Koleksiyonu, Tarih, nr. 423'te kayıtlı olan eser, kırmızı meşin üzerine Avrupai desenli yaldız baskılı ve şirazeli bir cilde sahiptir. Bu cildin eserin orijinal cildi olmadığı, Osmanlı'nın son devirlerinde yapıldığı söylenebilir. 209 x 150 mm dış ve 163 x 95 mm iç ebatlarında olan eser 220 yapraktır. Temize çekilmiş nüsha olup krem renkli, aharlı, su yolu filigranlı kağıda ta'lik hatla yazılmıştır. Sayfalar kırmızı cetvellidir ve her sayfada 23 satır bulunmaktadır. Her ayın başında yer alan “Gurre-i Cemâziyelâhire”, “Gurre-i

¹⁴³ Bu sebeple rûznâmesi de akademik çevrelerde “Kadı Ömer Efendi Rûznâmesi” namıyla maruftur.

Muharrem” tarzındaki ifadeler kırmızıyla yazıldığı gibi ayın başladığı satırın derkenarına o ayın içinde bulunduğu yıl da kırmızı mürekkeple imla edilmiştir. Ayrıca gün başlarının üzerine kırmızı çizgi çekilmiştir.

Derkenarlarda metin temize çekilirken bir şekilde unutulup metne nereden dahil edileceği numaralarla işaret olunan epey miktarda not vardır ki bunlar esasen metne dahildir. Bunların bir kısmının sonuna “sahh” ibaresi ilave edilerek metne dahil oldukları gösterilmiştir. Hatta kenara tahrir edilen bir notun sonuna bunların müellife ait olduğunu göstermek üzere “li-muharririhî” ibaresi yazılmıştır. Derkenarda bunların dışında muahhar tarihli birkaç not daha olup bunların çoğu metnin neden bahsettiğiyle ilgili bilgi notu mahiyetindedir. Rutubet sebebiyle sayfalarda tahribat meydana gelmiş, özellikle bazı sayfaların üst kısımlarında mürekkep akması sonucu okuma güçlüğüne sebebiyet verecek derecede hasar oluşmuştur.

Eserin vikaye varağına Ali Emîrî Efendi tarafından *Sicill-i Osmânî*’den naklen Ömer Efendi’nin biyografisi kaydedilmiş, hemen altına yine onun tarafından rûznâmenin birinci sayfasındaki bilgiler kullanılarak müellifin Hazine Odası’ndan Hane-i Hassa’ya geçtiği ve sır kâtipliğine tayin edildiği bilgisi ilave edilmiştir. Bu sayfanın en üst kısmında “Abdullâh Mâhir Efendi b. Mehmed Hüsâmeddîn Efendi kâdî-i Mekke” yazısı vardır ki rûznâmenin vaktiyle bu zatın temellüküne geçmiş olduğunu göstermektedir.

Zahriye sayfasında üstte solda küçükçe “Şerîf Monla” yazısı okunmaktadır. Bunun altında önemli bir temellük kaydı yer almaktadır. “Min-kütübî'l-fakîr Abdülhak an-etıbbâ-i hâssa fî L sene 1248” şeklindeki bu kayıt, rûznâmenin Şubat/Mart 1833 tarihinde meşhur hekimbaşı, şair ve edip Abdülhak Molla’nın (v. 1854) kütüphanesine girdiğini göstermektedir. Yine zahriyede üstte ortada “Millet Kütübhânesi Müdîriyeti”, sayfanın tam ortasında da “Allâhü Te’âlâ hazretlerinin rızâsıyçün vakfeyledim, Diyarbekirli Ali Emîrî 1341” yazılı mühürler yer almaktadır.

Eserin yeniden ciltlenmesi sırasında ciddi hatalar yapılmış, varaklar birbirine karıştırılmıştır. Bu karışıklığın, yazmanın sayfa numaralarının verilmesinden önceye ait olduğu anlaşılmaktadır. Zira gerek Osmanlı’nın son devrinde gerekse Cumhuriyet döneminde yapılan numaralandırmanın ciltlemeden sonra yapıldığı anlaşılmaktadır. Rûznâme 25 Cemaziyelâhir 1153 Cumartesi gününden itibaren başlamaktadır (1b).

İlk yanlış ciltleme 68b'den sonra yapılmış, tarih olarak 13 Zilka'de 1155'ten (68b) 16 Cemaziyelâhir 1157'ye (69a) geçilmiştir. Buradan itibaren 180b'ye kadar tarihler problemsiz devam etmektedir. 180b esasında rûznâmenin de son sayfasıdır. Rûznâmenin 181a-220b varakları arası 1155-1157 yıllarını ihtiva etmesine rağmen yanlış ciltleme sonucu yazmanın son tarafında yer almıştır. Bu kırk varaklık bölüm kendi içinde de yanlış ciltlenmiştir. 201a-220b arasında 68b'de yarım kalan tarih devam etmektedir. 181a-200b arası da bu kısmı takip etmektedir. Mevcut varak numaralarına göre rûznâmenin doğru varak dizilişi şu şekildedir:

1b-68b: 25 Cemaziyelâhir 1153 – 13 Zilka'de 1155

201a-220b: 14 Zilka'de 1155 – 4 Şa'ban 1156

181a-200b: 5 Şa'ban 1156 – 15 Cemaziyelâhir 1157

69a-180b: 16 Cemaziyelâhir 1157 – 28 Rebiulâhir 1163

Transkripsiyon sırasında yukarıda belirtilen varak düzenlemesine göre esere yeni sayfa numaraları verilmiştir. Mesela yazmanın yeni 69a'sı hali hazırdaki 201a'dır. Yazmanın yeni son varağı yani 220b ise mevcut/eski 180b olmuştur. Diğer varaklar da bu şekle göre düzeltilmiş ve eserin çeviriyazısı o şekilde yapılmıştır.

2 – Muhtevası

Sır kâtibi Ömer Ağa'nın rûznâmesi 25 Cemaziyelâhir 1153 – 28 Rebiulâhir 1163 (17 Eylül 1740 – 6 Nisan 1750) tarihleri arasını ihtiva etmekte olup, Sultan I. Mahmud'un 24 yıllık saltanatının neredeyse 10 yıla yakın bir dönemini içine almaktadır. Başka bir deyişle padişahın 10 yıl boyunca her günkü faaliyetini bu rûznâme vasıtasıyla öğrenmek mümkündür. Eser, bu bakımdan hakikaten pek kıymetli bir kaynaktır.

Rûznâmeler olayları padişah merkezli anlattıkları için bu eserlerden vekâyi'nüvîs tarihlerinde olduğu gibi yoğun siyasi hadiseler sunmaları beklenemez. Veya belirli vakaların tarihine yer veren gazavatname ve sefername türü eserler gibi savaş vukuatını nakletmeleri de umulmamalıdır. Bu eserler, hadiselerle padişahı merkeze alarak saray penceresinden bakarken Enderun-ı Hümâyûn ve özellikle Hasoda etrafında şekillenen bir hayatı da okuyucuya sunarlar.

Ömer Ağa'nın rûznâmesinin, Hıfzî-Salâhî tarafından tutulan *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye*'ye göre daha yüzeysel bilgiler ihtiva ettiği görülmektedir. Sözelimi, -aşağı yukarı aynı ebatlara sahip oldukları halde- Hıfzî-Salâhî'de bir yıl ortalama 60-65 varakta anlatılırken Ömer Ağa'da bir yılın ortalama 20-30 varakta verildiği göze çarpmaktadır. Dahası bu yoğunluk miktarının eserin ikinci yarısından sonra azalmaya başladığı ve sonlara doğru bir yılın 20 varaktan az yer tuttuğu da müşahade edilmektedir¹⁴⁴. Bu azalışla beraber, verilen bilgilerdeki sıradanlık ve aynılık de benzer şekilde eserin sonlarına doğru artmaktadır. Bunda siyasî olarak sakin bir döneme girilmesi ve muhtemelen padişahın hususi hayatındaki durgunluk ve sadeliğin artması etkili olmakla beraber sır kâtibinin bayram törenleri, mevlid alayı, surre ihracı, donanmanın çıkması gibi her yıl tekrar eden pek çok hadiseleri artık ihtisâr üzere kaleme almasının da rolü büyüktür. Rûznâmede tekdüze kayıtlar, özellikle padişahın bütün günlerini Yeni Saray'da geçirdiği ve fazla binışe gidilmediği kış günlerinde daha çoktur.

Siyasî olarak *Ömer Efendi Rûznâmesi*'nin ihtiva ettiği yıllarda en mühim hadise şüphesiz ki Osmanlı-İran savaşlarıdır. Osmanlı Devleti ile Nadir Şah idaresindeki İran arasında vuku bulan savaşların son perdesi 1743-1746 yılları arasında cereyan etmişti. Rûznâmede bu harple ve harbin padişaha, saraya ve İstanbul'a yansıyan yönüyle ilgili kıymetli bilgiler bulunmaktadır.

Nadir Şah'ın Osmanlı topraklarına saldıracağıının öğrenilmesini müteakip rûznâmede ilk olarak Diyarbakır ve Musul taraflarına birinci ve ikinci mirâhûrların gönderilmesiyle ilgili kayıtlar göze çarpar. Sonra Safevî şehzadesi Şâh Safî'nin İstanbul'a getirilip padişahın huzuruna çıkarılması esnasında yapılan merasim teferruatlı olarak anlatılır. Şâh Safî'ye verilecek hediyelerden söz edilir.

Nadir Şah'ın Kerkük'ü istila etmesi sebebiyle sarayda toplanan meşveret meclisinde Sultan Mahmud düşmandan “ahz-ı intikâm” için kıl ucu kadar gevşeklik ve kusur edilmemesini hazır bulunan devlet adamlarına “mü'ekkeden” tenbih etmiştir. Aynı gün meşveret öncesi sadrazam değişikliği olmuş, Hekimoğlu Ali Paşa azledilip Hasan Paşa veziriazam olmuştur. Birkaç gün sonra Diyarbakır seraskerinin

¹⁴⁴ *Zabt-ı Vekâyi'*'de üç buçuk yıllık hadiseler 198 varak tutarken Ömer Efendi Rûznâmesi'nde 10 senelik vakalar 220 varakta anlatılmaktadır ki, iki eser arasında mukayese için bu da önemli bir kıstastır.

maiyetine memur olan yeniçeri, cebeci ve topçu ortaları alayla padişahın huzurundan geçirilmişler. Üç gün sonra padişahın iştirakiyle Ayasofya'da Buhârî hatmi yapılmış, akabinde mektep sıbyanlarının yüksek sesle yaptıkları dualara herkes gözyaşlarıyla eşlik etmiş.

5 Şevval 1156 (22 Kasım 1743) tarihli kayıta, Nadir Şah'ın Musul kuşatmasıyla ilgili Musul valisi Abdülcelîl-zâde ile maiyetindeki Kara Hüseyin Paşa'dan gelen kaimeyi Sultan I. Mahmud Han'ın silahdar ağaya alenen okutturduğu ifade edilmektedir. Subhî Tarihi'nde de aynı kaimeден nakledildiği belirtilen kuşatma vukuatına dair rûznâmede farklı hususlara da temas edilmektedir. Bundan iki gün sonra Musul valisiyle Hüseyin Paşa'ya kılıç ve kaftan gönderildiği de rûznâmede beyan edilmektedir.

24 Şevval 1156 (11 Aralık 1743) Salı günkü Divan-ı Hümâyûn toplantısında Basra müteselliminden gelen kaimenin muhtevası padişah tarafından hazır bulunanlara nakledilmiş. Nadir Şah'ın memur ettiği İran hanlarından biri Basra kalesini muhasara etmiş, 8 bin kadar top ve humbara atmış, yürüyüş ederek kaleyi ele geçirmeye çalışmış. Ancak “leşker-i muvahhidîn” galebe çalarak düşmanı püskürtmüş ve bütün top ve humbaralarını ele geçirmişler. Aynı esnada padişah İran şehzadesi Safî'nin Erzurum'dan Kars'a doğru hareket ettiğini de haber vermiş.

6 Safer 1157'de (21 Mart 1744) Erzurum seraskerinin maiyetine memur olan yeniçeri, cebeci ve topçu alaylarının padişahın huzurundan geçişi, 3 Cemâziyelâhîr'de (14 Temmuz) Lezgi taifesine yollanan hazinenin Kars'tan Lezgilere ulaştırılmasına kalabalık bir İran kuvvetinin mani oluşu, 6 Receb 1157'de (15 Ağustos 1744) Ayasofya'da Buhârî hatmi yapıp “kesret-i du'â ve tazarru” edilişi, aynı gün Nadir Şah'ın Kars'a yakın bir yere konduğu ve savaşın yakın olduğu haberinin gelişi, ertesi gün şahın öncü birlikleriyle dört saat kadar mukatele olduğunu padişahın haber verşi rûznâmede mevzubahis edilmektedir.

7 Şaban'da (15 Eylül) Kars'ı muhasara eden İran ordusunun mağlup edildiği haberinin gelmesi üzerine belirli mevkilerden toplar atıldığını, bu sevinçli haberi getiren tatarın padişahın huzuruna çıkarılarak savaş vukuatının kendisinden dinlenildiğini ifade eden sır kâtibi, tatarın anlattığı hadiseleri tafsilatlı bir şekilde rûznâmesine **derç** etmiştir (112b-113a). 14 Ramazan 1157 (21 Ekim 1744) tarihinde yine Kars'tan Serasker Ahmed Paşa'dan gelen çukadar ve tatar huzura çıkarılarak

cephedeki duruma dair bilgi vermişler, Nadir Şah'ın 30 günlük muhasara neticesi yaptığı son yürüyüşün de püskürtülüp nihai olarak kaçıp gittiğini anlatmışlar, kendilerine ihsanda bulunulmuş ve top şenliği yapılmış (115b). 23 Ramazan'da (30 Ekim) Serasker Ahmed Paşa'nın hazinedarı, çukadar ve tatarın verdiği haberin tafsilatını ihtiva eden paşanın kaimesini İstanbul'a getirmiş. Rûznâmede muhtevası verilmeyen bu kaime ertesi gün padişahın huzurunda Reîsülküttâb Mustafa Efendi tarafından alenen okunmuş ve tüm dinleyenleri büyük sevinç kaplamıştı. Paşa'nın hazinedarına da ihsanlarda bulunulmuş ve o gün yine top şenliği yapılmıştı. Bu hadiseler *Târîh-i İzzî*'de de Ahmed Paşa'dan gelen kaimelere dayanılarak anlatılmıştır. Ancak rûznâmenin *İzzî*'de olmayan ve bilinmeyen müteferrik malumat ihtiva ettiği görülmektedir.

Rûznâmede İran savaşının muhtelif yönleriyle ilgili gerek bölgeden gelen çeşitli haberlere ve gerekse İstanbul'da yaşanan gelişmelere yer verilmeye devam edilmiştir. Bu hususta temas edeceğimiz son konu, tarihlerimizde Kagaverd Savaşı olarak da bahsi geçen Revan Muharebesi ile ilgilidir. 8 Şaban 1158 (5 Eylül 1745) tarihli kayıta, Kars Seraskeri Yeğen Mehmed Paşa'nın “Revân'a karîb mahalde” İran ordusuyla karşılaştığı, birkaç defa harp edilip düşmana galebe edilecekken zahire sıkıntısı sebebiyle Osmanlı askerinin zafiyete düştüğü ve süvarî birliklerinin cepheyi terk ettiği, serasker paşanın da hasta olup ordu Kars'a çekilirken yolda vefat ettiği şeklindeki bilgiler nakledilip serasker olarak Kars Muhafızı Ahmed Paşa'nın görevlendirildiği ifade edilmektedir. 21 Şevval 1158/16 Kasım 1745 tarihinde ise Revan Savaşı sonrası Van tarafına hücum eden bir İran ordusunun Van Muhafızı Hüseyin Paşa tarafından mağlup edildiği bilgisi nakledilmektedir. Osmanlı ordusunun mağlubiyete uğradığı Revan Savaşı'ndan rûznâmede “vukû’-ı keyfiyyet-i hâdisè” olarak bahsedilmekte olup, bu konuya sadece iki yerde ve kısaca değinmenin tercih edildiği görülmektedir. Netice olarak 1743-1746 Osmanlı-İran savaşlarıyla ve özellikle savaşın İstanbul'dan nasıl takip edildiğiyle ilgili olarak rûznâmenin diğer kaynaklarda yer almayan önemli bilgiler ihtiva ettiği, konuyla alakalı yapılacak çalışmalarda gözden uzak tutulmamasının gereği izahdan vârestedir.

Rûznâme'nin önceki rûznâme olan *Zabt*'a göre sathî ve tekdüze bilgiler ihtiva ettiğine değinilmişti. Sözkonusu yüzeysellik tesbiti, eserde karşılaşılan özgün ve ilginç bilgilere kapıyı kapatmamaktadır. Örneklerden biri, 5 Şevval 1153 (24 Aralık

1740) tarihindeki Belgrad kalesinin maketiyle ilgili olan kayıttır. Aynı günde padişah Sünnet Odası'na gitmiş ve sadrîâzamı kabul etmiş, ardından odaya “*mißtâh-ı bilâd-ı Rum*” olarak tarif edilen Belgrad Kalesi'nin ahşapdan mamûl maketi (mücessem tasviri) getirilerek içinde su olmayan büyük havuza konulmuştur. Sultân Mahmud, havuzu gören kasrda yerini almış, Sadrîâzam Hacı Ahmed Paşa da maket üzerinden Belgrad Kalesi'ndeki askerî ve sivil yerleri tek tek tarif etmiştir. Belgrad kalesinin yeniden fethi (1739) sonrasındaki söz konusu gelişmeyi, sadrîâzaman padişaha harble ilgili -günümüz tabirleriyle ve anakronizme yol açmadan- bir tür brifing gibi değerlendirmek mümkündür.

Diğer bir ilginç kayıt ise, satranç oyunu sırasında satranç taşları yerine insanların kullanılmasıyla ilgilidir. 3 Muharrem 1155 (10 Mart 1742) tarihli bu kayıta padişah, havuzunun zemin taşları satranç tahtası şeklinde döşenmiş olan Şevkiyye kasrına teşrif etmiş, Enderun gulamlarından kimi at, kimi piyade olmuşlar ve bu şekilde oynanan oyun hünkârın pek hoşuna gitmiştir.

1744 yılının 18 Şubat günü İstanbul'da cereyan eden çok ilginç bir mevzuya rûznâme sayfalarında yer verilmektedir. Bu mevzu, esasen az da olsa günümüzde de rastlanılan ve “balığın kulağına kar suyu kaçması” olarak tabir edilen deniz olayı ile ilgilidir. Padişah o gün divan toplantısından sonra gittiği Sepetçiler Köşkü'ndedir ve bu enteresan hadiseyi o da seyretmiştir. Şöyle ki, kar suyunun eriyerek denize çokça akması sebebiyle balıklara sersemlik gelmiş ve sayısız uskumru kendisini deniz yüzeyine atmıştır. Haliç, İstanbul (Suriçi), Üsküdar ve Ahırkapı taraflarında sayılamayacak kadar çok sandalla İstanbullular bu balıkları sepet sepet hiç zahmet çekmeden toplamışlardır. Öyle ki kadınlar da bu maceraya katılmış ve onlar da elleriyle balık yakalamışlardır.

Sır kâtibi, Sultan I. Mahmud'un denizde yakalandığı bir fırtınadan da eserinde bahsetmektedir. Padişah 5 Rebiulahir 1157 (18 Mayıs 1744) Pazartesi günü bostancıbaşı ağanın Beylik Mandıra'daki ziyafeti için sandalla Topkapı'dan Haydarpaşa'ya geçeceği sırada lodosun şiddetinden denizde “azîm dalgalar” çıkmış, karşı yakaya geçmeyi düşünmek bile mümkün olamamıştı. Ancak kıyı kesimlerinde dalgaların az olduğu görüldüğünden yola çıkılarak fakat dalgaların şiddetinden sandalcılar büyük korkulara kapılarak dualar ve tesbihler okuna okuna gidilip sağ salim Haydarpaşa'ya ulaşılabilmişti.

Rûznâmede bunlara benzer daha pek çok ilginç bilgiler, diğer kaynaklarda yer almayan hadiseler, başka yerlerde rastlanamayacak anekdotlar bulunmaktadır. Padişahın kaybolduktan on dört gün sonra tesadüfen bulunan kedisinin hikayesi, Yalova'da kağıt fabrikası kuran Basmacı İbrahim Efendi'nin ürettiği kağıtları sultana bizzat tanıtarak iltifatlara mazhar olması, bir cirit oyunu sırasında silahdar-ı şehriyârî ağanın başından yaralanması, İstanbul Boğazı'nın yüzülerek geçilip geçilemeyeceğini soran padişahın bu merakının üç bostancı ile iki filikacı tarafından giderilmesi, yine İstanbul Boğazı'nın bir yakasından öbür yakasına kurşun erişir mi erişmez mi meselesinin teferruatı, şiddetli yağmurlar yüzünden İstanbul'un yakın zamanda görülmemiş sellere teslim olup çok sayıda hayvanın telef olması, Tuna Nehri sahillerinde bulunan bir kafatasının sır dolu öyküsü bunlardan sadece birkaçıdır.

Ömer Efendi Rûznâmesi'nde, ayrıca, Sultan I. Mahmud'un yaptırmış olduğu kütüphanelerle ve muhtelif kütüphanelere bağışlamış olduğu kitaplarla ilgili de birçok kayıtlar yer almaktadır. Eserin geniş malumat ihtiva ettiği bir diğer konu, okunuşu sırasında padişahın da hazır bulunduğu Buharî hatimleridir. Etraflı bilgi bulunan bir başka mevzu ise, padişahın ne zaman ne giydiği ile ilgilidir ki sır kâtibimiz, bu husustaki gözlemlerini eserine dikkatle kaydetmiştir. Padişahın biniş düzenlediği saray, kasır, köşk, çiftlik gibi mekanlar bakımından İstanbul Tarihi için emsalsiz malzeme ihtiva eden rûznâme Şevkiye, Mahbubiye, Kebabiye, Hakaniye gibi Sultan I. Mahmud tarafından yaptırılan yeni binalar açısından da şüphesiz vazgeçilmez ehemmiyete sahip bir eserdir.

Eserin, sır kâtibi rûznâmelerinde mutat olarak yer verilen padişah merkezli günlük hemen her hadiseyi dikkatle kayıt altına aldığını ifade ettikten sonra sonuç olarak, Sultan I. Mahmud devri özelinde XVIII. yüzyıl Osmanlı Tarihi üzerine çalışanların fâriğ olamayacağı bir eser olan Ömer Efendi Rûznâmesi, özellikle Osmanlı Saray-Enderun Tarihi ile İstanbul Tarihi başta olmak üzere XVIII. asrın siyasi, sosyal, kültürel, mimari ve ekonomik yönlerine ışık tutmaktadır.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Ömer Efendi, selefleri gibi şairlik ve ediplik yönü ön planda olan biri değildi. Hattâtlığı olup olmadığı da bilinmiyor. Hiç olmazsa devrin şuarâ tezkirelerinde ve

hattâtlarla ilgili tercüme-i hal kitaplarında kendisinden bahsedilmemektedir. Ancak o Enderun'da ilmî donanımıyla sivrilmişti. Nitekim çerağ olduktan sonra ilmiye mesleğine girmesi de bununla ilgilidir. Sır kâtipliği makamına getirilişinde bu cephesiyle öne çıkmasının etkili olduğu kanaatindeyiz.

Ömer Efendi, şair ve edip olarak bilinmese de âlim kişiliğinin bir getirisi olarak elbette ki eli kalem tutar takımındandı. Yazdığı eserin sağlam ifade tarzı onun şairler değilse de edipler zümresinden olduğunu gösterir.

Sır kâtibi, on yıllık bir dönemi ihtiva eden 220 varaktan müteşekkil hacimli eserinde, kendisinden ve rûznâme tutmakla ilgili görevinden neredeyse hiç bahsetmemektedir. Yalnızca bir yerde padişaha takdim edilen lale şeklindeki limonun meclistekileri hayretten hayrete düşürmesi üzerine sır kâtibi bu mevzuya temas ettikten sonra “şâyân-ı rakam-zede-i cerîde-i zâbıta kılındı” demektedir. Bu ifadelerden, bu ilginç nesneyi eserine yazmaya değer bularak kayıt altına aldığı anlaşılmaktadır. Buradaki “rakam-zede-i cerîde” ifadesi önemlidir. Müellifin günlük vukuatı kaydettiği defterden “cerîde” olarak bahsettiğini görüyoruz. Yukarıda mevzubahis etmesek de Hıfzî'nin de eseri için aynı ifadeyi kullandığını belirtmeliyiz.

Müellifin eserinde hiç zikretmediği bir diğer husus ise kendi ismidir. Sultan I. Mahmud'un diğer sır kâtipleri rûznâmelerinde isimlerini bir şekilde geçirmelerine rağmen Sır kâtibi Ömer Ağa ismini bir defa bile olsun eserinde zikretmemiştir. Bu yüzden bazı araştırmacılar eserin müellifinin Ömer Ağa olmayabileceğini, hatta rûznâmenin tek bir müellife aidiyetinin şüpheli olduğunu bir ihtimal olarak çeşitli mahfillerde dillendirmişlerdir. Ne var ki yukarıda sır kâtibinin biyografisine yer verdiğimiz kısımda hayatının bütün safhaları ortaya konulduğu gibi sır kitabeti görevini ne zaman ihraz edip bu görevden ne zaman ayrıldığı da gününe varıncaya kadar kesin bir şekilde tespit edildiğinden eserin ona ait olduğuyla ilgili hiçbir şüpheye mahal yoktur.

Ömer Ağa'nın rûznâmesi, genel olarak yüzeysel bir görünüm arz etmektedir. Ancak yeri geldiğinde teferruatlı bilgiler verdiği de görülmektedir. Eserin son üç-dört yılında sathî kayıtlarda çoğalma müşahade edilmektedir. Bununla ilgili olarak eseri sonraki bir tarihte tetkik eden bir okuyucu, sır kâtibinin böyle teferruata girmeden üstünkörü bilgi vermesi münasebetiyle derkenara tenkit mahiyetinde bir not düşmüştür. Kahire'den gelen bir hokkabazın iddia ettiği hünerleri padişah huzurunda

sergilediğini ve bunların daha önce görülmemiş maharetler olduğunu yazan sır kâtibinin bu hünerlerin ne olduğuna dair hiçbir bilgi vermemiş olmasını eleştiren okuyucunun notu şöyledir:

“Ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid deyü yazup beher def’asında tekrâr ederken şu ‘bede-bâz olan âdemin birkaç şu ‘bedesini yazsan olmaz mı? Çünkü devletce şey yazmazsın, bâri bundan bir nebzecek tahrîr edüp târîhe benzer olaydı.”¹⁴⁵

Bu ifadeler, rûznâmelerden ve rûznâme yazıcılığından esasen habersiz olduğu anlaşılan söz konusu okuyucunun, alışılmış bir tarih kitabında görmek istediklerini burada görmeyişinden kaynaklı bir serzeniş olarak telakki edilmelidir.

Sır kâtibi Ömer Ağa, anlatım tarzı olarak orta bir yol takip etmiş, ne çok ağdalı ne de çok basit ve yalın bir dil kullanmıştır. Rûznâmede ifadeler yer yer secilerle bezeli ve ekseriyetle kalıplaşmış uzun terkiplerle örülüdür. Arapça Farsça kelimeler bolca kullanılır. Metinde müellifin lisanı ustaca kullandığı görülür. Mesela Hıfzî ve Salâhî’ye göre daha rahat anlaşılır, kapalılıktan uzak, gayet açık ve selis ifadeleriyle dikkat çeker. Sır kâtibinin eserini lüzumsuz ifadelerden, tumturaklı sözlerden, ta’kide sebep olacak boş sözlerden koruduğu müşahede edilmektedir.

4 – Eser Üzerine Yapılan Çalışmalar

Ömer Ağa Rûznâmesi üzerine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde, eser üçe taksim edilmek suretiyle Yavuz Oral¹⁴⁶, Özcan Özcan¹⁴⁷ ve Kâmuran Bayrak¹⁴⁸ taraflarından birer mezuniyet tezi hazırlanmıştır. Oral tarafından 111 varak, Özcan tarafından 49 varak, Bayrak tarafından da 60 varaklık bölümlerin çeviriyazıları yapılmıştır. Değerlendirme olarak tezlerin girişine Oral iki buçuk,

¹⁴⁵ Sır kâtibi Ömer Ağa, a.g.e., vr. 169a.

¹⁴⁶ Yavuz Oral, **Kadı Ömer Efendi, Ruzname-i Sultan Mahmud Han (Mahmud I. Hakkında 1153/1740 - 1157/1744 Arası Ruzname)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1966.

¹⁴⁷ Özcan Özcan, **Kadı Ömer Efendi, Mahmud I. Hakkında 1157/1744-1160/1747 Arası Ruznâme**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1965.

¹⁴⁸ Kâmuran Bayrak, **Kadı Ömer Efendi, Ruzname-i Sultan Mahmud Han (1160/1747-1163/1750)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1972.

diğerleri birer sayfalık önsöz yazmış olup müteakiben çeviriyazı kısımlarına geçilmektedir.

Şimdiye kadar yapılan tarih araştırmalarında epeyce müracaat edilen bu tezlerin transkripsiyon kısımlarında ciddi okuma hataları ve yer yer kelime ve satır atlamaları bulunmakta, derkenarlarda yer alan kimi notların yerleştirilmesinde de hatalar yapıldığı görülmektedir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bunları belirtmekteki maksad, bin bir emek harcanarak yapılan bu türden çalışmaları tenkîd etmek değil, söz konusu transkripsiyonları kullanmanın ne kadar sakıncalı olduğunu göstermektir.

Yapılan okuma hatalarına birkaç misal aşağıdaki gibidir (ilk sıradakiler mezuniyet tezlerinde okunanlar, ikinciler doğru okunuşları):

mîra'et-i nâbenaklerin = mir'ât-ı tâb-nâklerin; seyr baş reftâr = seyr-i hoş-reftâr; hind = bint; bellû = yıllık; Kasr-ı İmûbiye = Kasr-ı İncülü'yi; kariçe-i tamak = bâzîçe-i tomak; Kasr-ı Kotuza = Kasr-ı Fitoz'a¹⁴⁹; sand kuruş = sandıkdaş; çukayan = cüceyân; deriştesine = dersiyyesine; Edirne köşküne = orta köşke; ahife = 'ulûfe; cânib-i Marcarib'de = cânib-i mâ-i câride; livâ' Menelos = livâ-i menkûs; Bentçilere = binışcilere; sefirlerden = Seferli'den; meçrurü'l-fera = mesrûr'u'l-fu'âd; irsâlleri = arslanları; ma'an kal'asının = sofa kalfasının; tabur = tuyûr; ve dûze = Vidoz'a; irsâl Nemçe'ye = irsâl-i lihyeye; Soğuk-oğlu Mehmed Paşa = Sokoğlu¹⁵⁰ Mehmed Paşa; bâb-ı Zühriye'ye = Bâb-ı Dizme'ye; istimâniye = Âsitâne'ye; nebekânın = voynukânın; haftada bir gün tasaddum = hufyeten bir gün mukaddem; Fîzân'dan = kuzâtdan vs.

¹⁴⁹ Daha yaygın kullanılan şekli Vidos olup bugünkü Güngören'in eski adıdır. **Ömer Ruznamesi'**nde burası genellikle Vidoz, nadiren de Fitoz imlasıyla tahrir edilmiştir.

¹⁵⁰ Sokullu Mehmed Paşa'dan, diğer bazı Osmanlı kaynakları da Sokoğlu olarak bahseder. Bkz. **Taylesanizâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi: İstanbul'un Uzun Dört Yılı (1785-1789)**, haz. Feridun M. Emecen, c. 1, İstanbul 2003, s. 414.

VI – Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa ve Rûznâmesi

A – Hayatı

Yenişehirli'dir¹⁵¹. Ancak bu Yenişehir'in Rumeli Eyâleti'nde bulunan Yenişehir-i Fener mi yoksa Bursa Yenişehir mi olduğu konusu açık değildir. Enderun-ı Hümayun'a girmeden önceki hayatıyla ilgili tek bilgi, hıfzını tamamlamış ve bu vesileyle “Hâfız” lakabıyla anılmaya başlamış olmasıdır. Enderun'a girdiği sırada kendisinden “Mehmed, Hâfız” olarak bahsedilmesi de bunu göstermektedir¹⁵².

Yenişehirli Hâfız Mehmed, Silahdâr-ı Şehriyârî Ya'kub Ağa tarafından 27 Şevval 1143 (5 Mayıs 1731) tarihinde Hazine Odası'na çerağ olunmak suretiyle Enderun-ı Hümayun'a girdi¹⁵³. Bu odada zamanla yükselerek 1150 (1738) yılında, başyazıcılığa getirilen Ustazâde Mehmed Ağa'nın yerine kâtib-i sâni (ikinci yazıcı) oldu¹⁵⁴. Bu görevi on yıl boyunca sürdüren Yenişehirli Mehmed Ağa 17 Safer 1161'de (17 Şubat 1748) Hasoda'ya alındı¹⁵⁵.

1164 (1751) yılında Mehmed Ağa'nın sır kâtibi olduğu görülmektedir¹⁵⁶. O, Ömer Ağa'nın yerine sır kâtipliğine getirilip bir yıl kadar bu görevi yürüttükten sonra terfi ederek peşgir ağalığına yükselen Süleyman Tayfur Ağa'nın yerine “kâtibü's-sırr” tayin edilmişti¹⁵⁷. İki yıla yakın sır kâtipliği yapan Yenişehirli Mehmed Ağa, 16 Zilka'de 1165 (25 Eylül 1752) tarihinde Enderun-ı Hümayun'daki mühim memuriyetlerden hazine kethüdalığı görevine getirildi¹⁵⁸.

13 Rebiulahir 1168 (27 Ocak 1755) tarihinde hazine kethüdalığını, Hazine Odası'nda ikinci yazıcılık görevinde selefi olan Ustazâde'ye bırakan Yenişehirli Mehmed Efendi¹⁵⁹, hazine kethüdalarının bütün hazineyi teferruatına kadar haleflerine devretmeleri vazifeleri icabından olduğundan altı-yedi ay kadar bu

¹⁵¹ “Mehmed Hâfız Yenişehrî” (BOA, TSMA.d, 834, vr. 13b).

¹⁵² BOA, TSMA.d, 1987, vr. 6a.

¹⁵³ BOA, TSMA.d, 834, vr. 13b; TSMA.d, 838, vr. 4a.

¹⁵⁴ BOA, TSMA.d, 2110/136, vr. 5b.

¹⁵⁵ Sır kâtibi Ömer Ağa, a.g.e., vr. 182b. Yenişehirli'nin Hasoda'ya geçmesi üzerine kâtib-i sânilik Hâfız Abdülkerim Ağa'ya verilmişti (BOA, TSMA.d, 2110/146, vr. 5a).

¹⁵⁶ BOA, TSMA.d, 2110/149, vr. 3a.

¹⁵⁷ Selefi olan Tayfur Ağa'nın ruzname tutmaması, kendi ruznamesinin ise 1165 yılının 16 Cemaziyelahir'inden (1 Mayıs 1752) başlaması sebebiyle sır kâtipliğine tayin edildiği tarih tam olarak tespit edilememiştir.

¹⁵⁸ Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa, Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân, vr. 8a; BOA, TSMA.d, 834, vr. 5a.

¹⁵⁹ Ustazâde Mehmed Ağa, a.g.e., vr. 50b.

muameleyi yürüttükten sonra 7 Şevval 1168'de (17 Temmuz 1755) mevkufatçılıkla taşra çıkararak Hâcegân-ı Dîvân-ı hümayûn sınıfına girmiş oldu¹⁶⁰.

1169 yılı Şevval tevcihatında (Temmuz 1756) mevkufatçılıkta ibka olunan Mehmed Efendi¹⁶¹, 5 Şevval 1170'te (23 Haziran 1757) getirildiği maliye tezkireciliği görevinde bir yıl kaldı¹⁶². 1173 yılı Şevval tevcihatında (Mayıs 1760) tekrar maliye tezkirecisi oldu¹⁶³. Bu görevi yürütürken Yeniçeri Ocağı salyanecisine küfür ("şetm") etmesi ve ocak ricali hakkında yakışksız sözler söylemesi gerekçe gösterilerek 28 Safer 1174 (9 Ekim 1760) tarihinde vazifesinden azledilip, Çavuşbaşı Halil Bey nezâretinde bir kayığa bindirilerek Limni adasına sürgün edildi¹⁶⁴. Yenişehirli Mehmed Efendi sürgünde fazla kalmadı. Bir buçuk ay sonra, 15 Rebiulâhir 1174'te (24 Kasım 1760) affedilip İstanbul'a gelmesine ve evinde oturmasına müsaade edildi¹⁶⁵.

5 Şevval 1175 (29 Nisan 1762) tarihli tevcihatta Yenişehirli'ye cizye muhasebeciliği tevcih edildi¹⁶⁶. Bu görevde bir yıl kalmış, müteakip seneki Şevval

¹⁶⁰ BOA, **A.RSK.d**, nr. 1570, s. 6; Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, I, s. 276; Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 57.

¹⁶¹ Seyyid Hasan Muradî, **a.g.e.**, s. 18. Tevcihat defterinde bu tarihte mevkufatçılığa Hasanşah Efendi'nin getirildiği ifade edilmektedir (BOA, **A.RSK.d**, nr. 1570, s. 6).

¹⁶² Seyyid Hasan Muradî, **a.g.e.**, s. 36. 1171 Şevval tevcihatında (Haziran 1758) bu göreve Benlizâde Mahmud Bey getirilmişti (Seyyid Hasan Muradî, s. 62).

¹⁶³ BOA, **KK**, nr. 261, s. 9; Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 934; Seyyid Hasan Muradî, s. 83.

¹⁶⁴ "Dîvân-ı hümayûn'umda çavuşbaşı olan Mîr Halîl dâme mecdühû'ya ve Limni kâdisına hüküm ki, hazîne kethudâlığından çıkma mâliye tezkirecisi olan Seyyid Mehmed, Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ocağının sâlyâneçisine şetm ve ocak ricâlî haklarında nâ-sezâ kelimât tefevvüh eylediğine binâen te'dîbi lâzım gelmekle şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebine Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmak fermânım olmağın sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin, mûmâ-ileyhi çavuş mübâşeretiyle bir kayığa vaz' ve cezîre-i mezbûreye nefy ü iclâ ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, vusûlünde merkûmu cezîre-i merkûmede menfiyyen ikâmet etdirüp bilâ-emr-i şerîf mahall-i âhara hareketine ruhsat ve cevâz göstermekden hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdir olmuştur. Fî evâhır-ı S[âfer] sene 1174" (BOA, **A.DVNS.KLB.d**, nr. 13, s. 149); Seyyid Hasan Muradî, s. 88; Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 251.

¹⁶⁵ "Limni kâdisına hüküm ki, bundan mukaddemce şeref-sudûr eden hatt-ı hümayûnumla Limni Cezîresi'nde ikâmete me'mûr olan hazîne kethudâlığından çıkma sâbıkâ mâliye tezkirecisi Seyyid Mehmed zîde mecdühûnun cezîre-i mezbûreden itlâkı bâbında emr-i hümayûnum sâdir olmağın imdi işbu emr-i şerîfim ( ) ile vusûlünde mûmâ-ileyhi cezîre-i mezbûreden itlâk ve sebîlini tahliye eyleyüp Âsitâne-i sa'âdet'ime kudûmuna mûmâna'at eylememen bâbında. Evâsıt-ı R[ebîulâhir] sene 1174" (BOA, **A.DVNS.KLB.d**, nr. 13, s. 168); Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 970-971; Seyyid Hasan Muradî, s. 90; Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 191.

¹⁶⁶ Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 1069; Seyyid Hasan Muradî, s. 104; Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 210.

tevcihatında vazifeden ayrılmıştır¹⁶⁷. Bundan sonra bir defa da 1178 (1765) yılında Haremeyn muhasebeciliği vazifesine tayin edildiği görülmektedir¹⁶⁸.

Bu tarihten sonra muhtemelen kendisine başka bir görev tevcih edilmeyen Yenişehirli Hafız Mehmed Efendi, 9 Şaban 1182 (19 Aralık 1768) tarihinde İstanbul'da vefat etti. Tarafımızdan tespit edilen mezar taşı Şehzade Camii haziresinde bulunmakta olup üzerindeki yazılar şöyle okunmaktadır:

“Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî. Merhûm ve mağfûrun-leh sâbıkâ Enderûn-ı Hümâyûn Hazîne Kethüdâsı Yenişehirli Hâfız es-Seyyid Mehmed Efendi'nin rûhiyçün el-Fâtîha, 9 Ş[a'bân] sene 1182.”

Bilindiği üzere mezar taşlarının üzerinde vefat eden kişilerin en bariz vasıfları, varsa meşhur lakapları veya yaptıkları en önemli görev özellikle belirtilir. Yenişehirli Mehmed Efendi saraydan çıktıktan sonra hâcegânlığı sırasında mevkufatçılık, mâliye tezkireciliği ve cizye muhasebeciliği gibi bazı görevlerde bulunmuşsa da çok mühim görevler ifa edememiş, vekâyinamelerde “hazine kethüdâsı” vasfı daima tekrarlanmıştır. Bu bakımdan mezar taşının üzerinde “sâbıkâ Enderûn-ı Hümâyûn Hazîne Kethüdâsı” ibaresi bulunmaktadır.

Yenişehirli Mehmed Efendi'nin, aynı Sır kâtibi Ömer Efendi'de olduğu gibi sarayda iken seyyid olduğuna dair bir kayda rastlanmamışken, mevkufatçılıkla çıktıktan sonra kaynaklarda kendisinden “Seyyid Mehmed” olarak bahsedildiği görülmektedir. Öte yandan yine Enderun'daki “ağa” unvanı, çıktıktan sonra “efendi”ye dönüşmüştür.

Muasırı olan biyografik kaynaklarda hakkında bilgi bulunmayan Yenişehirli Mehmed Efendi'den, Sicill-i Osmânî'de farklı şahsiyetler zannedilerek üç ayrı maddede bilgi verilmektedir¹⁶⁹. Enderun-ı Hümayun'da yirmi dört yıl kadar hizmet

¹⁶⁷ Yerine Nûri Beyefendi nasbedilmişti (Seyyid Hasan Muradî, s. 116).

¹⁶⁸ Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 1175; Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 251. Mehmed Süreyya Bey, bu görevde 1176 (1763) ve 1178 (1765) yıllarında olmak üzere iki defa bulunduğunu yazıyorsa da 1176 yılı tevcihatında Haremeyn muhasebeciliğinin Ebubekir Paşazâde Süleyman Bey'e tevcih edildiği görülmektedir (Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 1106; Seyyid Hasan Muradî, s. 116).

¹⁶⁹ Mehmed Süreyya Bey, “Seyyid Mehmed Efendi” ve “es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi” maddelerinde ondan, ilkinde hafif uzun, ikincisinde kısaca bahseder (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 251). “Mehmed Efendi, Mevkufatî” maddesinde ise Yenişehirli'nin 1168 yılında

eden Yenişehirli, ömrünün on üç yılını da devlet hizmetinde geçirdikten sonra hayata gözlerini yummuştur.

B – Rûznâmesi: Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

1 – Nûsha

Mısır Millî Kütüphanesi'nde (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye) Târîhu Türkî M., nr. 41'de kayıtlı bulunmaktadır. Katalogda kırmızı renkli süslü bir ciltle kaplandığı ve 275 x 160 mm ebatlara sahip olduğu ifade edilen eser 77 varaktan oluşmaktadır. Müsvedde halindeki yazmada dört ayrı sır kâtibinin rûznâmesi bulunduğu için yazıları da farklılık göstermektedir. Ancak eserin genelinde hâkim olan yazı türü nesih kırmasıdır. Cetvelsiz sayfalarda satır sayısı tamamen düzensizdir. Yenişehirli'nin rûznâmesinde bu sayı 30-35 arasında değişmekteyken Ustazâde'nin eserinde yer yer 40'ı geçmektedir. Satır sayısı en çok olan sayfa 28b'dir: 48 satır. Bununla beraber 21, 22 satırlık sayfalar da mevcuttur. Sonraki sır kâtiplerinin tuttuğu sayfalarda satır sayısı 30-40 arasında değişmektedir.

Eserin vikaye varağında üstte Arapça olarak “Târîh fî-beyânî ihrâcî donanmayı hümayûn ve gayruhû mine'l-ahbâr” notu bulunmaktadır. Bu ifade muhtemelen eserin ismi gibi düşünülmüştür. Bunun altında yine Arapça “Sıhhatü târihi'l-vekâyi‘ min-ibtidâ‘i yevmi'l-İsneyn 16 C sene 1165 ilâ-gâyeti 19 S sene 1170” kaydı yer almaktadır. Aşağıda görüleceği üzere buradaki ikinci tarih yanlıştır. Vikaye varağının b sayfasında ise üstte yalnızca “Yâ Kebîkec ihfazı'l-varak” yazmaktadır.

Zahriye sayfasında üst tarafta “an 16 C sene 1165 ilâ L sene 1170” notu düşünülmüş olup buradaki ikinci tarih yine yanlış verilmiştir. Üstelik vikaye varağında verilen tarihten de farklıdır. Sayfanın ortasında Mısır Millî Kütüphanesi'nin kurulduğu dönemdeki adını ihtiva eden “El-Kütübhânetü'l-Hidîviyyetü'l-Mısriyye” yazılı mühür bulunmaktadır. Bunun altında da eserin kütüphane numarası kaydedilmiştir.

Yazma 16 Cemaziyelâhir 1165 (1 Mayıs 1752) tarihinden başlayıp Sultân I. Mahmud'un vefat tarihi olan 28 Safer 1168 (14 Aralık 1754) tarihine kadar fasılasız

---

saraydan mevkufatçılıkla çıkışına kadarki bilgileri tekrar edilmiştir (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 245).

gelmektedir (1b-38b)¹⁷⁰. Sultan III. Osman devrini ihtiva eden kısım ise cülusla (28 Safer) başlayıp ilki 11 günlük¹⁷¹, diğeri takriben 4,5 aylık¹⁷² iki kesintiyle beraber bu padişahın vefatı olan 16 Safer 1171 (30 Ekim 1757) tarihine kadar gitmektedir (39b-77b). İkinci ve uzun fasılının bulunduğu yerde zayi olmuş varaklar olduğu anlaşılmaktadır (57 ve 58. varaklar arasında). Ayrıca aralarda boş sayfalar da mevcuttur¹⁷³.

Eserde Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa tarafından tutulan rûznâme 1b-7b varakları arasında yer almaktadır. Bu kısımda vr. 6b'nin ortalarına kadar Yenişehirli bizzat kendi el yazısıyla notlarını mecmuaya kaydetmişken, buradan 7b'nin sonuna kadar onun notları halefi Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa tarafından kaydedilmiştir.

2 – Muhtevası

Sır kâtibi Yenişehirli Hâfız Mehmed Ağa'nın rûznâmesi 16 Cemâziyelâhir – 15 Zilka'de 1165 (1 Mayıs – 24 Eylül 1752) tarihleri arasında tutulmuş olup Sultan I. Mahmud'un yaklaşık 5 aylık günlüğüdür.

Rûznâmede bahsi geçen en mühim olay şüphesiz Darüssaade Ağası Moralı Beşir Ağa'nın katli hadisesidir. Bundan önce Beşir Ağa'nın Sultan Mahmud nezdinde ne derece kıymet ve itibar sahibi olduğunu ve padişah yanındaki itibarını artırmak için neler yaptığını göstermek üzere rûznâmede geçen bir bilgiyi paylaşalım. 8 Receb 1165 (22 Mayıs 1752) tarihinde, yani vakadan iki ay kadar önce surre ihracı münasebetiyle yapılan mutad merasim sonrasında Beşir Ağa huzur-ı hümayuna gelip

¹⁷⁰ Rûznâmenin mevcûdiyetini hocam Prof. Dr. Fikret Sarıcaoğlu tesbit ve tez tayininden sonra bizzat temin ettiği yazmanın mikrofilmini tevdi etmişti.

¹⁷¹ 4 Cemâziyelâhir 1168'den 15 Cemâziyelâhir 1168'e geçilmektedir.

¹⁷² 7 Şaban 1168 tarihli kayıt 57b'nin orta kısmında bittikten sonra karşı sayfa yani 58a, 23 Zilhicce 1168 tarihine ait olduğu anlaşılan kaydın ortasından devam etmektedir.

¹⁷³ Farklı zamanlarda çekilmiş iki ayrı görüntüsü/mikrofilmi elimizde bulunan yazmanın her iki çekimde de 12b-13a sayfalarının yer aldığı görüntünün mevcut olmadığı görülmüştür. Vr. 12a'da yer alan son tarih 25 Safer 1166 iken arka sayfa çevrildiğinde 9 Rebiulâhir'e geçilmektedir. Bir yazma eser varağında a sayfasının mevcut olup da b sayfasının yani arka sayfanın zayi olması elbette düşünülemez. Yani bu durumda eğer sayfalar birbirine yapışmamışsa, varak noksanlığı değil çekimin yapılmaması söz konusudur. Eserin çeviriyazısını yaptığımız dönemde bu durumu tesbit etmemiz üzerine Mısır'daki arkadaşlarımızla irtibata geçerek eksik varağın yeniden çekilmesi için birkaç teşebbüste bulunduk. Bir defasında Mısır Millî Kütüphanesi'nin kapalı olduğu cevabını aldık. Sonraki bir teşebbüsümüzde ise kıymetli arkadaşım Ahmed Aldahrouj bizzat kütüphaneye kadar giderek ilgili varakların çekiminin yapılmamış olduğunu söyleyip tekrar çekimini rica etmişse de kütüphane yetkililerinden çekimde herhangi bir noksanlık olmadığı, tekrar çekim yapılamayacağı cevabını alarak eli boş dönmüştür. Netice olarak maaesef iki teşebbüsümüz de akim kalmıştır.

etek öpmüş, koynundan bir elmas yüzük çıkarıp hediye olarak padişahın eline sunmuş ve tekrar etek öpmüştü. Yüzük gayet kıymetli ve “berrâk ve a‘lâ” olduğundan padişahın yüzünde “azîm neşât hâsıl” olmuştu. Beşir Ağa huzurdan ayrıldıktan sonra kendisini tebrike gelen önemli önemsiz herkese avuç avuç altınlar ihsan etmişti. Hatta sır kâtibi de bundan nasiplenerek ağa ona da altmış kadar altın vermişti (3a).

Beşir Ağa'nın katli hadisesi rûznâmede 27 Şaban 1165 (10 Temmuz 1752) tarihindedir¹⁷⁴. Bu konu hakkında ruznamede muasır kaynaklardan *Tarih-i İzzî* ve *Şemdânîzâde Tarihi* kadar malumat yoktur. Hatta mukayese bile edilemeyecek kadar az bilgi vardır.

Hadise padişahın yaz mevsimi olması itibarıyla Beşiktaş Sarayı'nda ikamet ettiği günlerde meydana gelmiştir. Rûznâme'ye göre Sultan Mahmud Han, o gün Neşat-âbâd'a teşrif ettikten hemen sonra bostancıbaşıya verdiği emir üzerine Dârü's-saâde Ağası Beşir Ağa bir sandala bindirilip Kız Kulesi'ne hapsedilmiştir. Malları ve eşyası mühürlenmiş ağanın hazinedarı olan Süleyman ve diğer bütün adamları da hapse atılmışlardır. Sarayda Beşir Ağa'nın yerine dârü's-saâde ağalığına hazinedar olan İbşir Ağa getirilmiş ve kendisine hil'at ve samur kürk giydirilmiştir. Ertesi Salı günü padişahın Divan-ı Hümayun'a teşrif ettiğini söyleyen sır kâtibi, Beşir Ağa'nın kesik başının kapıya konulup herkese ibret olduğunu belirttikten sonra “*Hakk te‘âlâ taksîrâtını ‘afv eyleye. Takdîr-i Yezdânî böyle mukadder olmuş, ne çâre! Hemân cümleyi sû-i karînden Allâhu ‘azîmü’s-şân hıfz eyleye, âmîn.*” ifadelerini kullanmaktadır. Divan sonrası Hırka-i Şerîfe geçen padişah müteakiben merdiven başında yemeğini yedikten sonra Soğukçeşme Köşkü'ne gitmiş, Beşir Ağa'nın hazinedarı olan Süleyman'ın burada padişahın huzurunda boynu vurulmuştur. O gün “ağa-yı merhûma” fazla bağlılığı olduğu için rikâbdâr ağa da sürgüne yollanmıştır (5a).

Sır kâtibi rûznâmeleri İstanbul yangınları hakkında en sağlam, doğru ve teferruatlı bilgi veren kaynakların başında gelir. Bir örnekde yangın, Sultan I. Mahmud'un Beylerbeyi Sarayı'nda ikamet ettiği bir yaz gününde, 5 Şaban 1165 (18 Haziran 1752) tarihinde Gedikpaşa'daki Sabuncular Hanı'ndan çıkmıştı¹⁷⁵. O günü

¹⁷⁴ *İzzî Tarihi* ve ondan naklen *Şemdânîzâde*'de 28 Şaban 1165 tarihi verilmektedir.

¹⁷⁵ Yangından *İzzî Tarihi*'nde de bahsedilmektedir (*İzzî Tarihi*, Yilmazer neşri, s. 924-925).

Kuleli'de geçiren padişah, ikinci namazını müteakip Beylerbeyi'ne dönmüşken yangın haberinin gelmesi üzerine hemen sandala binerek hareket etti. Yalı Köşkü'nden karaya çıkıp atla yangın mahalline ulaşan padişah bu civarda bulunan Halil Paşa damadı Ahmed Ağa'nın evine indi. Dört bir tarafa rikâb ağaları ve hasekiler gönderilip yangının söndürülmesi için büyük gayretler sarf edilmişse de mümkün olmadığı gibi yangın kollara ayrılmıştı. Muhtemelen alevlerin, bulunduğu eve yaklaşması üzerine eski çavuşbaşılardan merhum Mustafa Ağa'nın evine geçen sultan, yangının önü alınamadığından ve “du‘âdan gayrı bir çâre olmamağla irâde-i Bârî zuhûruna terakkub” ederek sabaha kadar aynı evde kalmıştı. Sonra geri dönmekten başka bir şey elinden gelmediğinden yine Yalı Köşkü'nden sandala binerek Beylerbeyi'ne dönmüştü. Bu dehşetli yangın ancak ertesi gün söndürülebilmisti.

Rûznâmede bir sadrıâzam değişikliğinden de bahsedilmektedir. Muharrem 1163 (Ocak 1750) tarihinden beri sadrazam olan Divitdâr Mehmed Emin Paşa makamından azledilerek yerine Mirâhûr-ı Evvel Mustafa Bey vezaret verilerek tayin edilmiştir. 18 Şaban 1165 (1 Temmuz 1752) tarihli bu değişiklik, padişahın Beşiktaş Sarayı'nda ikamet ettiği günlerde cereyan etmiştir. Sadrazam Mehmed Emin Paşa'nın mevacib tevzii münasebetiyle Babîâli'de sergi başında bulunduğu esnada mühr-i hümayun kapıcılar kethüdası vekili Burgazî Mehmed Ağa tarafından alınıp padişaha getirilmiştir. Bu sırada mazul paşa da Balıkhane'ye gönderilerek hapsedilmiştir. Huzura davet edilen rikâb-ı hümayun ağalarından Mirâhûr-ı Evvel Mustafa Bey'e önce vezaret hil'ati giydirilmiş, arkasından mühr-i hümayun teslim edilerek kendisi Babîâli'ye yollanmıştır (4b-5a).

Rûznâmede donanma ihracı münasebetiyle yapılan merasim; Okmeydanı'nda yapılan Enderun ve Birun kemankeşlerinin hünerlerini sergilediği okçuluk müsabakası; hünkarın huzurunda satranç oyununda mahir ve şöhretli bazı kişilerce satranç oynanması; Ramazan ayının ortasında Hırka-i Şerîf'in açılması merasimi; padişahın sadrazamın verdiği ziyafete katılması gibi hadiseler hakkında daha etraflıca bilgi verilmektedir.

Cebeci, topçu ve tersanelilerin ayrı ayrı fişek sallarıyla yaptıkları ışık gösterileri, Bahariye'de iken kayıkla önlerinden geçen mektep sıbyanlarına padişahın bir çıkın çil akçe ihsan ederek her birine taksim ettirmesi, kapıcılar kethüdası

vekilinin mühürlü atlas keselere konulmuş mühimme kağıtlarıyla Babîâlî'ye gönderilip bir saat sonra cevaplarıyla geriye dönmesi, Göksu'da yeni yaptırılan binaları sadrazam ve şeyhülislamın gezmesine padişah tarafından izin verilmesi eserde yer alan dikkat çekici kayıtlardandır.

Yine rûznâmede, diğer bütün rûznâmelerde olduğu gibi padişahın mutad faaliyetleri olarak binişler, Cuma selamlıkları, divan toplantıları, huzur dersleri, saray atlarının temaşası, cirit ve tomak gibi oyunların seyri, musikî fasılları yanında Enderun ricalinin tayin, terfi ve çıkmaları, ulufe tevezileri, yangınlar, sadrazam ve şeyhülislam arzları, muhtelif kişilere yapılan in'âm ve ihsanlar gibi konularda da epeyce malumat bulunmaktadır.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa hakkında şuarâ ve hattât tezkireleri başta olmak üzere dönemin biyografik kaynaklarında malumat yoktur. Hazine Odası'nda iken ikinci yazıcılık görevine getirilmesi edîb veya hattat değilse de hesap-kitap işlerine epey aşina olduğunu göstermektedir. Eserinden, kendisinin şiir ve inşa sahalarında fazla maharetli olmadığını anlıyoruz. Onun, sır kâtibi iken Enderun'un en prestijli makamlarından hazine kethüdalığına tayin edilmesi de şüphesiz muhasebecilik ve idarecilik kabiliyetlerinin daha ağır bastığının bir göstergesidir.

Yenişehirli Mehmed Ağa, iki yıla yakın süren sır kâtipliği görevinin son 5 ayında rûznâme tutmuştur. Müellifin ifade tarzı ve dile hâkimiyeti seleflerine göre zayıftır. Eserde anlatım bozukluğu, ifade düşüklüğü gibi edebî kusurlara rastlanmaktadır. Epeyce harf düşmeleri ve kelime atlamaları bulunur. Ancak rûznâmede genel itibarıyla teferruatlı bilgiler verilmektedir. Üstünkörü yazılıp geçilmiş kayıtlar fazla değildir. Zaman zaman Arapça Farsça kelimelerin çok kullanılması sebebiyle anlatım ağırlaşsa da genel itibarıyla açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

Rûznâmede günlerin yazılışında önceki sır kâtiplerinden farklı bir yol izlenmiştir. Şöyle ki sadece hicrî tarihler değil rumîler de verilirken günler rakamla, aylar rumuzla gösterilmiştir. Sır kâtibi rumî aylar için de rumuzlar kullanmıştır. Yenişehirli'nin bu usulünü halefi Ustazâde aynen devam ettirmiştir.

VII – Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa ve Rûznâmesi

A – Hayatı

Bostancı Ocağı mensuplarından Ahmed adlı bir ustanın¹⁷⁶ oğlu olarak - muhtemelen- İstanbul'da dünyaya gelen Mehmed Ağa, babasının görevine nisbetle Ustazâde veya Bahçivanzâde lakaplarıyla anılır. İyi yetişmesini arzulayan babası onu Galata Sarayı'na yazdırdı. Burada birkaç yıl eğitim gördükten sonra 20 Cemâziyelevvel 1137 (4 Şubat 1725) tarihinde Kapı Ağası Hacı Hasan Ağa tarafından Enderun-ı Hümayun'un Hazine Odası'na çerağ olundu¹⁷⁷.

Ustazâde Mehmed Ağa Hazine Odası'nda çeyrek asırdan fazla kaldı ve çok önemli memuriyetlerde bulundu. İlk olarak 29 Receb 1149 (3 Aralık 1736) tarihinde, Hasoda'ya nakledilen Hasan Paşazâde Halil Bey'in yerine ikinci yazıcılık görevine getirildi¹⁷⁸. Bu görevi bir yıldan fazla yürüttükten sonra 6 Şevval 1150'de (27 Ocak 1738) Hazine Odası hatta bütün Enderun için önemli bir mevki addedilen başyazıcılık makamına tayin edildi¹⁷⁹. Ustazâde bu görevde on iki yıldan fazla kaldı. Bu kadar uzun süre böyle önemli bir vazifede bulunması kendisine ne derece itimat edildiğini göstermektedir. Aşağıda geleceği üzere Mehmed Ağa, Enderun-ı Hümayun'un en üst makamlarına kadar yükselerek sonraki yıllarda da itimat edilen bir kişi olmaya devam etmiştir.

Başyazıcı Mehmed Ağa, 24 Rebiulevvel 1163 (3 Mart 1750) tarihinde Hasoda'ya alındı¹⁸⁰. Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa'nın hazine kethüdalığına tayin edilmesi üzerine de 16 Zilka'de 1165 (25 Eylül 1752) tarihinde onun yerine sır kâtipliğine getirildi¹⁸¹. Hazine Odası'nda ikinci kâtiplikte halefi olup uzun yıllar emri altında bu görevi yürüten Yenişehirli, Ustazâde'den önce Hasoda'ya geçtiği gibi

¹⁷⁶ Topkapı Sarayı haricindeki saray bahçe ve bostanlarında çalışan Bostancı Ocağı neferleri “usta” adı verilen zabitlerin emri altında bulunurlardı. Bu ustalar aynı zamanda o civarın asayiş ve inzibatını da sağarlardı (İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı**, TTK Yayınları, Ankara 1945, s. 467, 480). İşte sır kâtibimiz Mehmed Ağa böyle bir ustanın oğludur.

¹⁷⁷ BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 12a.

¹⁷⁸ Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 99a; BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 3b, 12b; **TSMA.d**, 2110/135, 4b.

¹⁷⁹ BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 12a; **TSMA.d**, 2110/136, vr. 4b. Ustazâde Mehmed Ağa, “Hazîne-i Âmire kâtib-i evveli İbrâhîm Ağa”nın Hasoda'ya alınması üzerine onun yerine bu makama tayin edilmişti (Hıfzî Mehmed Efendi, **Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye**, vr. 167a).

¹⁸⁰ Sır kâtibi Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 219b; BOA, **TSMA.d**, 834, vr. 12a.

¹⁸¹ Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, vr. 8a.

gerek sır kâtipliğinde gerekse aşağıda görüleceği üzere hazine kethüdalığında onun selefi olmuştur.

Mehmed Ağa sır kâtipliği vazifesini iki yıl dört ay kadar yürüttü. Görevi sırasında Sultan I. Mahmud vefat etmiş, Sultan III. Osman tahta çıkmıştı. Yeni padişah devrinde de bir müddet vazifesini sürdüren Ustazâde, 13 Rebiulahir 1168 (27 Ocak 1755) tarihinde Yenişehirli Mehmed Ağa'nın yerine hazine kethüdalığına tayin edildi¹⁸².

Hazine kethüdalığında 4 Şevval 1172 (31 Mayıs 1759) tarihine kadar görev yapan Mehmed Ağa, bu tarihte üç tuğ ve Mora mansıbı ile saraydan çıkan Hamza Ağa'nın yerine bütün Enderun-ı Hümayun'un en yüksek memuriyeti olan silahdâr-ı şehriyârîlik makamına getirildi¹⁸³. Bu mühim makamda da 13 Cemâziyelevvel 1174 (21 Aralık 1760) tarihine kadar 1,5 yıldan fazla bulunduktan sonra tekaüdlük maaş ve tayinatıyla Enderun-ı Hümayun'dan çıktı¹⁸⁴. Bundan sonra herhangi bir resmî görevde bulunmayan Ustazâde Mehmed Ağa, saraydan çıktıktan sonra hacca gidip geldi. Ömrünün kalan yıllarını daha çok kurduğu ve mütevellisi olduğu vakfı yönetmekle geçirdi¹⁸⁵ ve 1197 (1783) yılında hayata gözlerini yumdu¹⁸⁶.

Ustazâde Mehmed Ağa, 1725 yılı Şubat ayında girdiği Enderun-ı Hümayun'da Aralık 1760 tarihine kadar 35 seneden fazla kalmış, padişah hizmetine adeta ömrünü hasretmiştir. Buna Galata Sarayı'nda bulunduğu yıllar da ilave edilirse dile kolay 40 yılını Osmanlı sarayında geçirmiş demektir. Bu açıdan bakıldığında

¹⁸² Ustazâde Mehmed Ağa, **a.g.e.**, vr. 50b.

¹⁸³ Yunus Irmak, **III. Mustafa Rûznâmesi (H. 1171-1177/M. 1757-1763)**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1991, s. 46; Seyyid Hasan Muradî, **a.g.e.**, s. 74. “Ve Hazîne Kethudâsı Ağa her vechile şâyeste-i ifhâm olmağla, Silahdâr-ı Hazret-i Şehriyârî olup, bâlâ-yı liyâkat ü fehâmetleri resîde-i zirve-i i'tilâ buyuruldu.” (Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, I, s. 805).

¹⁸⁴ Yunus Irmak, **III. Mustafa Rûznâmesi**, s. 73; Seyyid Hasan Muradî, **a.g.e.**, s. 91; Mehmed Hâkim Efendi, **a.g.e.**, II, s. 978; Ahmed Vâsîf Efendi, **a.g.e.**, I, s. 192.

¹⁸⁵ Vakfının vakfiye ve satın alma işlemleriyle ilgili pek çok kayıt bulunmaktadır (VGMA, **Defter**, nr. 626/2, s. 332-345). Bu kayıtlardan en geç tarihli olanı 29 Cemâziyelâhir 1196 (11 Haziran 1782) tarihini taşımaktadır ve burada Silahdar Mehmed Ağa'nın hayatta olduğu görülmektedir (VGMA, **aynı defter**, s. 344-345).

¹⁸⁶ Vefatı üzerine mütevellilik görevinin kızına verildiğini gösteren belge 18 Receb 1197 (19 Haziran 1783) tarihli olduğuna göre kuvvetle muhtemel bundan birkaç ay önce vefat etmiş olmalıdır (BOA, **C.MF**, 174/8661). Sicill-i Osmânî sahibi, 1167 yılının 19 Muharrem'inde (16 Kasım 1753) vefat ettiğini ifade ediyorsa da bu tarihin hatalı olduğu aşîkârdır (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 239). Az aşağıda bahsedilecek mektebinin 1175 tarihli kitabesinde kendisinden merhum olarak bahsedilmesi, muhtemelen esas kitabenin zayi olması üzerine bu kitabenin çok sonraki bir tarihte konulmasıyla ilgilidir.

Sultan I. Mahmud'un önceki sır kâtiplerine göre Enderun'da en uzun süre kalan Ustazâde'dir.

Hayırsever bir kişiliğe sahip olan Ustazâde Mehmed Ağa, saraydan çıktıktan sonra Kadırga'da Emin Sinan Mahallesi'nde bir sıbyan mektebi ve çeşme yaptırmıştır¹⁸⁷. Bu iki hayır eserinin devamlılığı için bir de vakıf kurmuş olup bunun için düzenlettirdiği vakfiye evâhir-i Cemâziyelâhir 1176 (7-15 Ocak 1763) tarihini taşımaktadır¹⁸⁸. Sonraki yıllarda konulduğu anlaşılan mevcut kitabesine¹⁸⁹ göre 1175 (1761/1762) yılında¹⁹⁰ tamamlanan ve uzun yıllar hizmet veren¹⁹¹ mektep bugün harap vaziyettedir. Mektebin hemen karşı sokağında yer alan çeşmenin Ustazâde'nin yaptırdığı çeşme olması muhtemeldir. Üzerindeki 1332 (1913/1914) tarihli ve “Biz her şeyi sudan yarattık” (Enbiyâ Sûresi, âyet 30) mealindeki ayetin yazılı olduğu kitabesinden çeşmenin bu tarihte tamir gördüğü anlaşılmaktadır¹⁹².

Ricâl-i devlet çocuklarının Enderun'daki unvanları “bey” olup bunların dışındakiler için “ağa” unvanı kullanılır. Ancak zaman zaman, gerek ilmiyle öne çıkanlar gerekse yazıcılık gibi bazı görevlerde bulunanlar için “efendi” unvanının kullanıldığı görülmektedir. Ustazâde de bunlardandır. Sır kâtibi Ömer Ağa, rûznâmesinde ondan “Hazîne'den başyazıcı Mehmed Efendi kulları”¹⁹³ olarak bahsederken bizzat kendisi de şahsı için “efendi” unvanını kullanmaktadır¹⁹⁴.

¹⁸⁷ Mehmed Süreyya Bey, zühulen mektebi yaptıranın Sultan III. Mustafa'nın başka bir silahdarı olan Seyyid Mehmed Emin Ağa olduğunu söylemektedir (Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 253).

¹⁸⁸ VGMA, **Defter**, nr. 626/2, s. 332-336.

¹⁸⁹ Yanındaki apartmanın tahliye bacasının dumanı üzerine doğru tüttüğünden olsa gerek kitabenin üzeri bugün sıva ile kapatılmış durumdadır.

¹⁹⁰ İstanbul sıbyan mektepleri üzerine yapılan bir incelemede mektebin inşa tarihinin 1671 yılı olduğu ifade edilmektedir (Özgönül Aksoy, **Osmanlı Devri İstanbul Sıbyân Mektepleri Üzerine Bir İnceleme**, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi yay., İstanbul 1968, s. 75).

¹⁹¹ 1910'lu yıllarda Maarif Nezareti'ne sunulmak üzere hazırlanan bir rapora göre mektepte 55 talebe eğitim görüyordu (Ali Naci Özyalvaç, “Bir Müfettiş Raporunda Erken 20. Yüzyıl İstanbul Suriçi Sıbyan Mektepleri”, **Türkiyat Mecmuası**, c. 21, Bahar 2011, s. 361).

¹⁹² Mektebi olsun çeşmesi olsun Ustazâde'nin kurduğu vakıf ve yaptırdığı hayır eserleri üzerine ayrı bir çalışma yapmak niyetindeyiz.

¹⁹³ Sır kâtibi Ömer Ağa, **a.g.e.**, vr. 219b.

¹⁹⁴ “...bu bendelerin dahi -ki sâbıkâ hazîne başkâtibi olup Hâne-i hâssa ağalarından Mehmed Efendi kulları- sır kâtibi hizmetiyle istihdâm...” (Ustazâde Mehmed Ağa, **a.g.e.**, vr. 8a). Buna rağmen biz Ustazâde için resmî unvanı olan “ağa”yı tercih ettik. Yenişehirli için de benzeri bir durum söz konusudur.

Ustazâde Mehmed Ağa'nın Hatice adında bir kızı vardı ve vefatı üzerine vakfının mütevellilik görevi ona tevcih edilmişti¹⁹⁵. Mehmed Ağa'nın ayrıca iki kardeşini tespit ettik. Bunlardan ilki Enderun'dan çıkma Ayasofya-i Kebir Camii vakıf kâtipliği yapan İbrahim Efendi'dir ki Rebiulevvel 1184'te (Temmuz 1770) vefat etmiştir¹⁹⁶. Diğer kardeşi ise Mustafa Efendi olup dârü's-saâde ağası yazıcılığında bulunmuş¹⁹⁷ ve sonradan Hacegan sınıfına dâhil olarak Haremeyn mukataacılığı¹⁹⁸, cebeciler kâtipliği¹⁹⁹, Haremeyn muhasebeciliği ve sergi nazırlığı gibi görevler yaptıktan sonra 25 Rebiulevvel 1197 (28 Şubat 1783) tarihinde vefat etmiştir²⁰⁰.

B – Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han

1 – Nüsha

Bu bölümün Yenişehirli Mehmed Ağa'ya tahsis edilen VI. Kısımında nüsha tavsifi teferruatlı bir şekilde yapıldığından burada tekrar malumat vermeyeceğiz. Mısır Millî Kütüphanesi'nde (Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye) Târîhu Türkî M., nr. 41'de kayıtlı bulunan yazmada Yenişehirli Mehmed Ağa, Ustazâde Mehmed Ağa, Burgazî Halil Ağa ve diğer bir sır kâtibinin daha rûznâmeleri yer almaktadır.

Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa tarafından tutulan rûznâme yazmada 8a-50b varakları arasında bulunmaktadır. Onun, Sultan I. Mahmud dönemini ihtiva eden rûznâmesi ise 38b'ye kadar gelmektedir. Tezimizin konusu Sultan I. Mahmud dönemi rûznâmeleri ile sınırlı olduğu için Ustazâde Rûznâmesi'nin çalışmamızı ilgilendiren kısmı 8a-38b varakları arasında yer almaktadır.

¹⁹⁵ “...vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâsı şurûtu üzre yerine sulbiyye kızı bâ‘is-i ‘arz-ı ‘ubûdiyyet Hadîce bint-i Mehmed Efendi her vechile mahall ve müstahakk olmağın tevliyet-i mezbûru pederi mahlûlünden mezbûreye tevcih...” (BOA, **C.MF**, 174/8661).

¹⁹⁶ VGMA, **Defter**, nr. 626/2, s. 338; Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, I, s. 133. Mehmed Süreyya Bey, İbrahim Efendi'nin, Mehmed Ağa'nın kardeşi olduğuna dair bilgi vermiyor.

¹⁹⁷ “Yevm-i mezbûrda birâderimiz Mustafa Efendi dâru's-sa‘âde ağası kitâbetinden azl olup...” (Ustazâde Mehmed Ağa, **a.g.e.**, vr. 13b).

¹⁹⁸ Seyyid Hasan Muradî, **a.g.e.**, s. 129.

¹⁹⁹ **Rûzmerre**, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, Yazma nr. 1001, s. 9.

²⁰⁰ Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 448. Mehmed Süreyya Bey, Mustafa Efendi'nin, sır kâtibimizin oğlu mu yoksa kardeşi mi olduğu konusunda tereddüde düşmüştür. Yine Mustafa Efendi'nin oğul ve torunları hakkında da birbiriyle çelişen ifadeler yer vermiştir. Ayrıca bkz. **Sicill-i Osmânî**, IV, s. 239.

2 – Muhtevası

Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa'nın Sultan I. Mahmud devrini içine alan rûznâmesi 16 Zilka'de 1165 – 28 Safer 1168 (25 Eylül 1752 – 14 Aralık 1754) tarihleri arasında tutulmuş olup padişahın takriben 2 yıl iki buçuk aylık hükümdarlık dönemini ihtiva etmektedir. Ustazâde, Sultan Mahmud'un son sır kâtibi olduğu gibi eser de son rûznâmesidir ve vefatı da dâhil olmak üzere onun saltanat döneminin son yıllarını kapsamaktadır. Epeyce tafsilatlı olan rûznâmede devrin diğer kaynaklarında mevcut olmayan farklı bilgiler bulunmaktadır. Sır kâtibi, besmele ve hamdeleyi müteakip evvela selefinin hazine kethüdalığına tayiniyle kendisinin sır kâtibliğine getirildiğini anlatarak notlarını tutmaya başlamaktadır.

Sultân I. Mahmud döneminin bu son rûznâmesi, diğer rûznâmelere göre birtakım farklı özelliklere sahip bulunmaktadır. En önemli farklılık diğerlerine nisbetle satır sayısının oldukça fazla olmasıdır. Ortalama 40-45 satırlık sayfalar, rûznâmenin 30 varak kadar görünse de esasen daha hacimli olduğunu ve daha fazla malumat ihtiva ettiğini göstermektedir. Bu rûznâmenin bir sayfası, Ömer Ağa veya Hıfzî-Salâhî rûznâmelerinin bir varağından, zaman zaman daha geniş ve hacimli olabilmektedir.

Rûznâme, bu farklı görüntüsüne rağmen muhteva olarak diğer rûznâmelerle benzer bir yapıya sahiptir. Bazen kuru, her gün tekrar edilen monoton bilgiler yer alırken bazen de farklı ve enteresan malumatlar bulunabilmektedir. Bu farklı bilgilerden bir tanesi 7 Zilhicce 1165 (16 Ekim 1752) tarihinden başlayıp birkaç gün devam ederek bütün sarayı dehşetler içinde bırakan bir hırsızlık hadisesiyle ilgilidir.

Şöyle ki, zikredilen günde padişahın pek değer verdiği eşyalarından iki adet kırmızı yakut, bir adet gök yakut ve bir adet büyük elmaslı yüzükler, padişahın eline göre ayarlanmak için yaptırılıp geldikten sonra Silahdar Ali Ağa tarafından Kuşçu Şehrî Mehmed'e harem-i hümayuna teslim edilmek için bir kutu içinde verilmiştir. Şehrî Mehmed de kutuyu mendile sarılı olduğu halde dolaba koymasına için anahtarla Kuşçu Süleyman'a vermiştir. Bir iki saat geçtikten sonra Şehrî Mehmed yüzükleri hareme göndermek için dolaba baktığında yerinde olmadığını, çalındığını görmüştür. Durum kendisine bildirildiğinde silahdar ağa, yüzükleri güzelce yerine

ulaştırmadıkları için Şehrî Mehmed ve Süleyman'ın ayaklarına sopa vurdurup bu ikisini bostancılara hapsedtirmiştir.

Ertesi 8 Zilhicce Pazartesi günü silahdar ağa ve dâru's-saâde ağası padişaha ikindi namazı için abdest tazelemek için abdest odasında bulunduğu sırada durumu haber vermişlerdir. İki gün sonra Çarşamba günü, Mercan Camii Mektebi bitişiğinde oturan Mağribî Hasan Efendi adındaki “ehl-i kemâl” zat, yüzüklerin Kuşçu Hüseyin adlı kişi tarafından çalındığını “muktezâ-yı ‘ilmi ile” haber vermiştir. Bunun üzerine Kuşçu Hüseyin biraz işkence edildikten sonra suçunu ikrar ve yüzükleri aşçılar tuvaletine attığını itiraf etmiştir. Hemen lağımçılar tayin edilerek yüzükler bahsi geçen yerde bulunup çıkarılmış ve öğle vaktinde silahdar ağaya getirilmiştir. Bunun üzerine silahdar ağa şükrâne olarak kurbanlar kestirmiş, aşçı, helvacı ve lağımçılara ihsanlarda bulunmuştur. Mağribî Hasan Efendi de sadrazama gönderilerek kendisine büyük bir ihsanda bulunulmuştur. Sonunda çıkarılan yüzükler temizlettirilip Musahib Ali Ağa eliyle harem-i hümayuna gönderilmiştir (9a).

Daha önceki rûznâmelerde fazla bir malumat verilmeyen Sultan I. Mahmud'un tebdile çıkması konusunda bu rûznâme epeyce zengindir. Sır kâtibi, padişahın tebdile çıkmasıyla ilgili yirmiden fazla kayıt düşmüştür. Ancak bu kayıtlarda teferruat bulunmamakta, genellikle “Yevm-i ehad'de tebdile ‘azîmet-i hümâyûn olmağın biniş ‘afv olundu” şeklinde kısa bir bilgi verilmektedir. Kayıtların çoğunda, padişahın tebdile çıktığı gün binişlerin de iptal edildiği bilgisi yer almaktadır. Bazı tebdile çıkışların gizli yapıldığı “mahfice” ifadesiyle belirtilirken, kimi kayıtlarda padişahın kimlerle beraber tebdile gittiği de söylenmektedir.

Sultan I. Mahmud'un, huzur dersi olarak da bilinen tefsir dersleri yaptırdığı rûznâmeler bazında ilk olarak Hıfzî Mehmed Efendi'nin *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye*'sinde görülmektedir. Sonraki tarihlerde bazı istisnalar dışında bu derslerin sultanın vefatına kadar hemen her sene yapıldığı müşahede edilmektedir. Rûznâmelere göre 1148-1157 (1736-1744) yılları arasında huzur dersleri sultanın birinci imamı olan Pîrîzâde Mehmed Sâhib Efendi tarafından yapılmıştır. 1158 (1745) yılı Ramazan'ında dersleri İmam-ı Sâni Mehmed Efendi yapmıştır. 1159 (1746) yılında ise dersleri kimin vereceği konusunda esaslı bir değişikliğe gidilmiş, padişah imamları yerine Enderun-ı Hümayun hocaları bu işle vazifelendirilmiştir. Bu tarihten itibaren Kütüphane hocası, Hazine hocası, Kiler hocası ve Seferli hocası

olmak üzere dört hoca sırayla tefsir dersi yapmaya başlamışlardır. Sultan Mahmud tarafından ihdas edildiğini düşündüğümüz bu uygulama sonraki padişahlar tarafından da devam ettirilmiştir.

Ustazâde'nin rûznâmesi huzur dersleriyle ilgili geniş malumat ihtiva etmektedir. 1166 (1753) ve 1167 (1754) yılları Ramazan aylarında yapılan huzur dersleri rûznâmede yer almaktadır. 1166 yılındaki huzur derslerini sırayla Kütüphane hocası Yusuf Efendizade, Hazine hocası Kilisli Ali Efendi, Kiler hocası Ahmed Efendi ve Seferli hocası Hamîdî Mehmed Efendi yapmışlardır. Sır kâtibi hangi ayetlerin okunup tefsir edildiğini bile eserine kaydetmiştir. Her bir hoca dörder defa ders yapmıştır ki bu itibarla Ramazan'ın 16 gününde ders yapılmış demektir. Diğer Ramazanlardan farklı olarak Hazine, Kiler ve Seferli hocaları son derslerini Buhârî-i Şerîften hadis naklederek icra etmişlerdir. Bunu, Buhari hatmine çok düşkün olan padişahın bizzat arzu ettiğini tahmin ediyoruz. Huzur dersi hocaları son derslerini yaptıktan sonra kendilerine “bir donluk mevclî sof ile ceyb-i hümayûndan altın ihsân” olunmuştur.

1167 yılı Ramazan ayı, aynı zamanda Sultan I. Mahmud'un geçirdiği son Ramazan olmuştur. Bu aydaki dersler öncekilerden çok farklı bir şekilde cereyan etmiştir. Şöyle ki Kütüphane hocası Yusuf Efendizade hasta olduğundan ilk dersi Hazine hocası yapmış, müteakip günlerde Kiler ve Seferli hocaları da derslerini icra etmişlerdir. Bu şekilde hocaefendiler üçer defa ders okuduktan sonra dördüncü sefere geldiğinde Hazine hocasının da hastalanması üzerine dersleri Kiler ve Seferli hocaları yürütmüşler, Kiler hocası üç, Seferli hocası ise iki defa daha ders yaptıktan sonra bunlara hediyeleri verilmiştir. Enderun-ı Hümayun hocaları derslerini bitirip Ramazan ayının bitmesine ise daha 10 günlük bir süre kaldığından Sultan Mahmud, Galata Sarayı hocalarını devreye sokmuş, Ramazan'ın 22-25. günleri arasında dört gün boyunca sırayla Galata Sarayı'nda yeni yaptırılan kütüphaneye dersiâm tayin edilen Muhaddis Mehmed Efendi, başoda hocası Sirâcî Mehmed Efendi, orta oda hocası Bosnavî Ahmed Efendi ve küçük oda hocası Giridli Ahmed Efendi derslerini yapmışlar ve ders sonunda her birine bolca altın ihsan edilmiştir. Enderun hocalarında olduğu gibi bu hocaların da tefsir ettikleri ayetler belirtilmiştir. Bu seneki derslerin çoğunlukla Tefsir-i Beyzâvî'den okunduğunu sır kâtibi eserinde

kaydetmektedir. Toplam olarak bakıldığında 1167 yılı Ramazan'ında 18 gün huzur dersi yapıldığı müşahade edilmektedir.

Nuruosmaniye Camii'nin esasen Sultan I. Mahmud tarafından yaptırıldığı malumdur. 28 Muharrem 1162 tarihinde temeli atılan²⁰¹ caminin yapılış sürecini sultanın dikkatle takip ettiği bu rûznâmeden izlenebilmektedir. Padişah daha çok Cuma namazı için Mahmutpaşa Camii'ne gittiğinde ya da biniş Eski Saray'da olduğunda gidiş veya dönüşte yaptırdığı camiyi ziyaret etmektedir. 26 Zilkade 1166 (24 Eylül 1753) tarihinde padişah Sarây-ı atîk'a biniş münasebetiyle giderken camiye uğrayıp at üzerinde inşaatı devam eden binanın içine girmiş, 15 dakika kadar içerde kalarak incelemelerde bulunmuştur (20a). 16 Muharrem 1167 (13 Kasım 1753) tarihinde yine Eski Saray'a giderken “câmi‘-i hümayûnun yapılan medrese ve ‘imâretin temâşâ ve câmi‘-i şerîfin derûnundan mürûr ile Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf” etmiştir (22a). Rûznâmede Sultan Mahmud'un Nuruosmaniye Camii'ne getirilecek su ile ilgili de özellikle çaba sarf ettiği, suyun membâna kadar giderek yetkililerden bilgi aldığı görülmektedir.

Rûznâmede padişahın satranç oyununa çok düşkün olduğu da izlenmektedir. Sır kâtibi ekseriyetle huzurda satranç oynandığını söylemekle iktifa ederken zaman zaman da kimlerin oynadığı, kimin rakibini kaç defa yendiği gibi bilgiler de aktarmaktadır. Satranç oyununda mahir olduğu söylenen Sahhaf Abdurrahman Efendi başta olmak üzere Ali Dilsiz, Müftî Çerağı Dilsiz ve Mısırlı Arap, sultanın önünde en çok satranç oynayan kişilerdir.

Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa'nın rûznâmesinin, devrin muasır kaynaklarında yer almayan birçok malumat ihtiva ettiğine yukarıda temas etmiştik. 15 Muharrem 1166 (22 Kasım 1752) Çarşamba günü padişah Mahbubiye'ye teşrif etmiş, dört devasa kazanda pişirilen aşureyi bostancı ocaklarının aşçıları her bir neferin ellerinde olan kap kakaklarına, kovalarına ve has ahırların bakraçlarına varıncaya kadar bolca dağıtmışlardı. Sonra İstanbul fukarasına “izn-i hümayûn” olup getirdikleri çanak, bakraç, kavanoz vs. kap-kacaklarına diledikleri kadar aşura doldurulup bir tanesi mahrum kalmamıştı. Boşalan kazanları taşıyıp götüren aşçılar ve aşçıbaşı da padişahın ihsanına nail olmuştu (11a).

²⁰¹ Ömer Ağa, *Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân*, vr. 198b.

Sofa-i Hümayun'da Merdivenbaşında yeni inşa edilen kasr-ı hümayun münasebetiyle olsa gerek, Sultan Mahmud, bu kasra teşrif ettiği bir gün Nakkaşbaşı Aşık Garib'e bolca altın ihsan ettiği sırada “ceyb-i hümayûnda” bulunan la‘l bir yüzük de altınların arasına karışarak nakkaşbaşıya verilmişti. Nakkaşbaşı yüzüğü altınların arasında görüp geri tekrar padişaha sunduğunda hünkâr yüzüğü de Aşık Garib'e bağışlamıştı (11b).

19 Cemaziyelevvel 1166 (24 Mart 1753) Pazar gününü hükümdar İncili Köşkü'nde mutat faaliyetlerle geçirmişti. O gün teşrifatçı efendinin (İzzî Süleyman Efendi) yazdığı 1161 yılından 1165 senesinin sonuna kadar gelen ve Sultan I. Mahmud'un “zamân-ı devletlerinde” cereyan eden “bir cild vekâyi” sadrazam tarafından geldi ve hareme gönderildi (14b). Sadrazamın gönderdiği vekayiname İzzî Tarihi'nin ikinci cildi olup tebyiz edilmesini müteakip saraya gönderildiği anlaşılmaktadır. Bu kayıt, vak‘anüvis tarihlerinin padişaha takdim edilmesiyle ilgili dikkat çekici bir örnektir.

Rûznâmede padişahın fakir fukaraya yaptığı ihsanlarla ilgili de birçok bilgiler bulunmaktadır. Bunlardan biri hünkârın yaşlı bir kayıkçıya olan ihsanına dairdir. Beşiktaş Sarayı'na göçle yeni gelindiği günlerden birinde (4 Şaban 1167/27 Mayıs 1754) padişah Hasoda Köşkü'ne teşrif etmiş, öğle namazını kılıp köşkün içinde istirahat halindeyken gözleri o sırada denizden geçmekte olan yaşı sekseni aşkın “pîr-i fânî” bir kayıkçıya takılmıştı. Sultanın onu görünce merhamet damarları kabarıp ihtiyara bolca altın ihsanda bulunmakla kalmamış, bir kat baştan ayağa yeni bir elbise giydirdiği gibi hazinedar ağa eliyle de bir çıkın akçe ihsan etmişti. Bunun üzerine yaşlı kayıkçı ellerini açıp padişaha dualar ederek kayığına atlamış ve sevinçli bir şekilde yoluna devam etmişti (29a).

Rûznâmede burada bahsettiklerimizin dışında daha birçok ilginç bilgiler, dikkat çekici anekdotlar, kayda değer hadiseler bulunmaktadır. Daha önceki rûznâmelerde de görüldüğü gibi Sultan I. Mahmud'un kitap ve kütüphane merak ve sevgisi konusunda bu eserde de emsalsiz malumat vardır. Özellikle yeni yaptırdığı caminin (Nuruosmaniye) yanına bina olunan kütüphane ile Galata Sarayı'na yaptırılan kütüphaneye dair verilen bilgiler çok kıymetlidir. Bunun dışında padişahın -yine kendi eserleri olan- Fatih Camii Kütüphanesi ile Ayasofya Kütüphanesi'ne

yaptığı bütün ziyaretler ve bu ziyaretler sırasında cereyan eden hadiseler de sır kâtibi tarafından dikkatlice kayda geçirilmiştir.

Muhtelif âlimlerce telif edilerek sultana takdim edilen eserler; sultanın güzel sanatları himaye eden bir padişah oluşu; kurban bayramında İstanbul'a gelen kurbanlık koyun sayısı; Cebehâne fişenkçisinin havaya kağıt (balon) uçurması; vakfın ve vakıf arazisinin ehemmiyetiyle ilgili padişahın sözleri; hazine kethüdasının hediyesi büyük gök cisimleri küresiyle dünya küresi; padişahın yeni yaptırdığı ve oldukça önem verdiği görülen yeni sorgucu; sadrazamdan gelen tulumbalar; sultanın kanaryaya olan düşkünlüğü; yeni üretilen bir laleye, başka bir seferinde ise hediye edilen bir ata isim koyması; yine benzer şekilde padişahın yeni Müslüman olan birine isim vermesi gibi mevzular rûznâmede yer alan diğer ilginç konulardan sadece birkaçıdır.

Eserde sultanın vefatıyla sonuçlanacak ölüm hastalığının başlamasından son nefesini vermesine kadar giden süreç de izlenebilmektedir. Sır kâtibi, 6 Safer 1168 (22 Kasım 1754) tarihli kayıta “mizâc-ı hümayûna ‘illet müstevlî” olduğunu söyleyerek buna dair ilk bilgiyi vermektedir. Hemen ertesi gün Ayasofya'daki Cuma namazını sultan oturarak kılabilmiştir. 9 Safer'de (25 Kasım) hastalığa deva olur düşüncesiyle şerbet içmişse de iki gün sonra hastalığı şiddetlenmiş ve bu yüzden divan toplantısına katılamamıştır. Yine hastalığı yüzünden 14 Safer'de (30 Kasım) Cuma namazına hiç gidememiştir. 15 Safer'de (1 Aralık) padişahın sıhhati biraz düzelir gibi olmuştur. 21 Safer'de (7 Aralık) Cuma namazı için Dâye Kadın Camii'ne giderek namazını yine oturarak kılmıştır. Bundan sonra hastalığın daha da şiddetlendiği anlaşılmaktadır. Eserde, üç gün sonra (24 Safer/10 Aralık) sultanın Mabeyn Odası'na teşrif ettiği, Enderun ileri gelenleriyle bir miktar sohbet edip iki telhise hatt-ı hümayun çekildiği kaydedildikten sonra “za‘f gâyetle müstevlî olmağın izin verildi” denilmektedir. Müteakip üç günü Sultan Mahmud haremde istirahatle geçirmiştir. 28 Safer 1168 (14 Aralık 1754) tarihi ise onun vefat ettiği gündür ve sır kâtibi padişahın vefatını eserinde geniş biçimde anlatmaktadır.

Bu rûznâmede de diğer bütün rûznâmelerde mevzubahis edilen padişahın mutat günlük faaliyetlerinden olan musiki fasılları, tûfeng ve ok atışları, saray atlarının temaşası, tomak ve kütük oyunları, cündîlerin at binişleri, piyade ve menzil ciridi müsabakaları, perendebaz, hokkabaz ve canbaz gösterileri gibi faaliyetler

özenle kaydedilmiştir. Yine donanma ihracından bayram merasimlerine, mevlid okunmasından Ramazan ayındaki Hırka-i Şerif ziyaretine, sadrazam ziyafetinden göç-i hümayunlara kadar padişahın bir yıl boyunca düzenli olarak icra ettiği programlar da eserden takip edilebilmektedir. Netice itibarıyla Ustazâde Mehmed Ağa'nın rûznâmesi, ait olduğu dönem itibarıyla çok kıymetli bir kaynak eserdir.

3 – Dil ve Anlatım Özellikleri

Ustazâde Mehmed Ağa'dan muasır tercüme-i hâl kitaplarında bahsedilmemektedir. Bu da şairlik ve hattatlık gibi yönlerinin bilinmemesinden ileri gelmiş olmalıdır. Hakkında vekayinamelerin de suskun olması, Enderun'dan çıktıktan sonra herhangi bir resmî görevde bulunmamasıyla izah edilebilir. Ancak o, kardeşleri gibi iyi bir kâtipti ve Enderun'da bulunduğu yıllarda Hazine Odası'nda ikinci ve birinci kâtiplik görevlerini yürütmüştü. Özellikle Hazine birinci/başkâtipliğini uzun yıllar boyunca sürdürmesi ve sonradan Hazine kethüdalığına getirilmesi, onun da selefi gibi hesap-kitap işlerinde hayli maharetli olduğunu göstermektedir. Onun sır kâtipliğine tayin edilmesinde bu yönüyle temayüz etmesinin mühim rolü vardır.

Sır kâtipliği boyunca rûznâme tutan Mehmed Ağa, eserinde görevi ve rûznâmesiyle ilgili de bazı bilgiler vermektedir. Bunlardan birinde padişah, muhtemeldir ki sır kâtibimizin rûznâme tutma görevini yerine getirip getirmediğini görmek için, hacca gidecek olan hasodabaşıya gitme müsaadesinin hangi gün verildiğini kendisinden sormuştur. Sır kâtibi “vekâyi‘-i mezbûr müsevvedede olup” yanında bulunmadığını, ancak hemen gidip tuttuğu notları getirerek padişahın emri üzerine ilgili kısmı huzurda bizzat okuduğunu belirtmekte ve bunun kendisi için akranları arasında bir iftihar vesilesi olduğunu söylemektedir.

Sır kâtibinin, rûznâmesini tutarken günlük vukuatı önce ayrı ayrı kağıtlara not aldığı, bunları daha sonra rûznâmeye (defter, cerîde) kaydettiği anlaşılmaktadır. Ancak bunu yaparken bazen hataya düştüğü, bazı konuları mükerrer yazdığı görülmektedir. Bu şekilde iki defa sehiv vaki olduğunu tespit ettik. Sır kâtibi ilkinde, Seferli'den Abdurrahman Bey'e zeamet verilmesi konusundan, önce 12 Safer 1167 Cumartesi günkü kayıta bahsetmiş, tam bir hafta sonra 19 Safer Cumartesi günü

yine aynı bilgiyi vermiştir. Yani aynı bilgi bir hafta arayla yeniden yazılmıştır. Diğerisi ise huzurunda Müslüman olan bir mühtediye padişahın Mustafa ismini vermesiyle ilgilidir. Önce 21 Şevval 1167 Cumartesi günü bu konudan bahsedilmiş, iki hafta sonraki Cumartesi günü 5 Zilkade 1167'de aynı bilgi tekrarlanmıştır. Burada 21 Şevval ve 5 Zilkade tarihlerinin Cumartesi günü olmalarından başka bir ortak hususiyeti de ikisinde de padişahın binişle Kuleli'ye gitmiş olmasıdır. Sır kâtibinin bu bilgiyi sehven mükerrer yazmasında muhtemelen bu da etkili olmuştur.

Mehmed Ağa'nın, Ramazan ayında padişah huzurunda yapılan tefsir derslerinde hangi ayetlerin okunduğunu rûznâmesine kaydederken ayet-i kerimleri kimi zaman yanlış yazdığı da göze çarpmaktadır. Bu durum kendisinin dinî ilimler alanında fazla bilgi sahibi olmadığına işaret etmektedir.

Ustazâde, rûznâmesini açık ve anlaşılır bir Türkçe ile yazmıştır. İfadeler, zaman zaman Arapça ve Farsça kelimelerin bol kullanıldığı izafetli bir havaya bürünebilmekteyse de bunlar arasında alışılmamış ve yaygın olmayan kelimeler pek bulunmaz. Anlatım tarzı sade ve süsten uzaktır. Bununla beraber eserinde imla hataları, ifade kusurları, cümle düşüklükleri gibi nakîsalar epeyce rastlanmaktadır. Sır kâtibi, tuttuğu kayıtlarda okuyucuya tatminkâr malumat vermekte; başta savma, günü kurtarma kabilinden bilgi naklinden genelde uzak durmaktadır. Günlük kayıtlarda tarihleri hem hicrî hem de rumî olarak verme konusunda Yenişehirli ile aynı yolu izlemiştir.

4 – Tesirleri

Vak'anüvislerden Seyyid Mehmed Hâkim Efendi'nin, *Târîh*'inde, Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa'nın rûznâmesini kaynak olarak kullandığı görülmektedir. Ancak bu istifade sadece bir bahis ile sınırlı kalmıştır. Şöyle ki, bu iki eser aynı tarihlerde kaleme alınmıştır. Ustazâde, Zilka'de 1165'te (Eylül 1752) eserini yazmaya başlamışken Hâkim Efendi, göreve 1 Receb 1166'da (4 Mayıs 1753) tayin edilmiştir. Eseri 1166-1180 (1753-1766) tarihleri arasını ihtiva etmektedir²⁰².

Rûznâmede 2 Muharrem 1168/19 Ekim 1754 tarihli kayıt, Sultan I. Mahmud'un Galata Sarayı'nda yaptırdığı kütüphaneye bağışladığı kitapların

²⁰² Mehmed Hâkim Efendi, *Hâkim Efendi Tarihi (Osmanlı Tarihi 1166-1180/1752-1766)*, haz. Tahir Güngör, I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları, İstanbul 2019.

Enderûn-ı Hümâyûn ileri gelenlerince götürölüp yerleştirilmesi ve bu münasebetle orada yapılan merasime dairdir. Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa, bu vazifenin yerine getirilmesinde bizzat hazır bulunmuştur. Ertesi gün silahdar ağa, “vakf-ı hümâyûn buyurulan” kitapların Galata Sarayı Kütüphanesi'ne nasıl götürölüp yerleştirildiğine dair bilgi verdiğinde Sultan Mahmud, sır kâtibine bu konuyu tafsilatlı olarak yazmasını emretmiştir. Yazılıp arz olunduğuunda padişah çok beğenmiş ve bunların sadrazam tarafından vekayi'nüvîse verilerek vekayinâmesine kaydetmesini istemiştir. Rûznâmedeki 2 Muharrem tarihli teferruatlı kayıt, Hâkim Efendi'ye eserine kaydetmesi için gönderilen nottur. Sır kâtibi bu konuyu tabiatıyla eserinde anlatırken, Mehmed Hâkim Efendi bundan ve notun saraydan geldiğinden hiç bahsetmemiştir. Hâkim, eserinde Ustazâde'nin ifadelerini “Vaz‘-ı kütüb-i nefise be-Kitâbhâne-i Cedîd be-Sarây-ı ‘âmire-i Galata” başlığıyla aktarırken bazı kısımlarını hazfetmiştir. Bu bahis iki eserde şöyledir:

[Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultan Mahmûd Han**, vr. 35a-35b]

Yevm-i Sebtde Galata Sarâyı'nda hasbeten lillâhi te'âlâ şevketlü efendimizin inşâ buyurdukları Kütübhâne-i hümâyûn'a vaz' olunmak için tertîb olunan kütüb-i nefise-i münîfeleri sepetlere vaz' olup şevketlü efendimiz Tersâne'de olmak hasebiyle seherî Tersâne-i 'âmire Bâğçesi tarafından sandallar ile Tophâne İskelesi'nden ihrâc olup Galata ağası mecmû'u teberdârları ve sâ'ir ocaklılarıyla istikbâl ve alay ile Kitâbhâne-i hümâyûn'a getirilüp Sır kâtibi Mehmed Efendi ve Başsandıkdâş 'Abdurrahmân Ağa ve Kaftâncı 'Ömer Efendi ve Kilârcı Memiş Ağa ve

[Mehmed Hâkim Efendi, **Hâkim Efendi Tarihi**, haz. Tahir Güngör, s. 166]

Bin yüz altmış sekiz senesi mâh-ı muharremü'l-harâmın ikinci yevm-i sebtde Galata Sarâyı'nda hasbeten lillâhi Te'âlâ şevketlü, kerâmetlü efendimiz hazretlerinin inşâ buyurdukları Kütüb-hâne-i hümâyûn'a vaz' olunmak için tertîb olunan kütüb-i nefise-i münîfeleri sepetlere vaz', seherî Tersâne-i 'âmire bâğçesi tarafından sandallar ile Tob-hâne İskelesi'nden ihrâc ve Galata Ağası mecmû'u, teberdârları ve sâ'ir ocaklılarıyla istikbâl ve alay ile Kitâb-hâne-i hümâyûn'a getirölüp, Silahdâr-ı Şehriyârî 'Ali Ağa kulları ve Kitâb-hâne Hâcesi Muhaddis Mehmed Efendi ve üç oda hâceleri ve Şeyhulkurrâsı ve Müfettiş-i

Hazîneli Yûsuf Efendi ve Kilârlı câmi'-i şerîf imâmı Ahmed Ağa kitâb sandıkların ardında gidüp ve Silahdâr-ı Şehriyârî 'Ali Ağa hazretleri Okmeydânı tarafından teşrîf edüp ve Kitâbhâne hocası olan Muhaddis Mehmed Efendi ve üç oda hocaları ve şeyhül-kurrâsı ve müfettiş-i Haremeyni's-şerîfeyn ve mütevellisi ve kâtibi ve derse ta'yîn olunan otuz nefer halîfeleri ve mecmû'u Enderûn gilmânı derûn-ı kütübhanede ve bîrûnunda cem' olup evvelen vakf-ı hümayûn buyurulan Mushaf-ı şerîf'den Fâtiha-i Şerîf ile Sûre-i Bakara'dan bir 'aşr-ı Kur'ân-ı 'azîmü's-şân tilâvet ile ibtidâ, ba'dehû Kütübhanê hocası Mehmed Efendi *Tefsîr-i Beyzâvî*'den Fâtihatü'l-Kitâb'dan bed' ile tadrîs ve ders hitâmında sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât şevketlü kerâmetlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretlerine 'azîm du'âlar olunup Hakk celle ve 'alâ şevketlü efendimizin sa'yini meşkûr ve nice hayrât-ı cezîleye muvaffak ile mesrûr eyleye, âmîn.

Haremeyn ve Mütevellîsi ve Kâtibi ve derse ta'yîn olunan otuz nefer halîfeleri ve mecmû'-i Enderûn gilmânânı derûn-ı Kütüb-hâne'de ve bîrûnunda müctemî' olup, evvelâ vakf-ı hümayûn buyurulan Mushaf-ı şerîf'den Fâtiha-i şerîfe ile Sûre-i Bakara'dan bir 'aşr-ı Kur'ân-ı 'azîmü's-şân tilâveti ile ibtidâ, ba'dehû Kütübhanê-i celîle Hâcesi Efendi *Tefsîr-i Beyzâvî*'den Fâtihatü'l-kitâb'dan bed' ile tadrîs ve ders hitâmında sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât şevketlü, mehâbetlü, kerâmetlü Pâdişâh-ı 'âlem-penâh efendimiz hazretlerine 'azîm du'âlar olunup, Hakk celle ve 'alâ hazretleri şevketlü efendimizi niçe niçe hayrât-ı cezîleye muvaffak eyleye, âmîn.

METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN USUL

Sultan I. Mahmud'un günlük faaliyetlerini kayıt altına alan, yedi farklı sır kâtibi tarafından tutulmuş toplamda sekiz adet rûznâme mevcuttur. Yedi farklı sır kâtibi demek, yedi farklı kalem ve yedi farklı imlâ ve üslup demektir. Bu da metin tesis edilirken birtakım güçlük ve farklılıkları beraberinde getirmiştir. Her ne kadar metinler arasında imla birliği sağlanmaya çalışılmışsa da bazı kelimelerin yazılışında sır kâtiplerinin tercih ettiği şekil her rûznâme için ayrıca muhafaza edilmiştir. Mesela hizmet kelimesini bir sır kâtibi (خدمت) şeklinde tahrir ettiği için kelime o rûznâmede “hıdmet” olarak yazılırken, diğer bir sır kâtibi (خدمت) şeklinde yazdığından orada da “hizmet” olarak transkribe edilmiştir. Dolayısıyla yedi ayrı müellifin mevcudiyetinin bir sonucu olarak buna benzer imla farklılıkları bulunabilmektedir.

Diğer bir problem de rûznâmelerin biri hariç tamamının tek nüsha olması, bunların da çoğunun müsvedde halinde bulunmasıdır. Bu müsvedde halindeki nüshalarda çok fazla hatalı yazılışlar ve karalamalar bulunması da ayrı bir problem doğurmuştur. Dolayısıyla rûznâmelerin tek nüsha olması, tek nüsha olmanın bütün güçlüklerini de beraberinde getirmiştir. Bu gibi problemler karşısında metin tesisi sırasında devamlı olarak fazla yazılışları göstermek ve metin tamiri yapmak zaruri hale gelmiştir. Ayrıca karalanıp üstü çizilen kısımlar dipnotlarda gösterilirken, bunların metinden çıkarıldığı yerlerde ifadelerin düzgün bir şekilde tesisine de ayrı bir ehemmiyet verilmiştir.

Metinlerin yeni harflere çevrilmesi sırasında basit transkripsiyon kaideleri kullanılmıştır. Ayınlar (‘), hemzeler (’), uzun okunan kaf ve gayınlar (ā), (ū), (ī) işaretleriyle gösterilmiştir. Çeviriyazı yapılırken metne sadık kalınmaya çalışılmış, fakat imlasında yanlışlık bulunan veya sehven yanlış yazılan kelime ve ifadeler düzeltilerek metne alınmış, nüshadaki yanlış imlalar ise dipnotlarda yerine göre Arap harfleriyle dizilerek gösterilmiştir. Mükerrer yazılan kelimeler + işareti kullanılarak dipnotlarda gösterilmiş, yazılmayıp boş bırakılan isim yerleri ( ) şeklinde belirtilmekle beraber dipnot düşülerek nüshada boş bırakıldığına işaret edilmiştir. Okunuşunda tereddüt edilen çok az sayıdaki bazı şüpheli kelimelere (?) ile işaret edilmiştir. Kelimelerin yarım veya noksan yazılmasından dolayı eksik kalan harfler,

cümlenin akışına uygun olarak unutulmuş olduğu anlaşılan kelimeler [ ] işaretiyle tamir yapılarak metne alınmıştır.

Rûznâmelerde geçen âyet, hadîs, darbimesel, şiir, duâ cümlesi gibi Arapça ve Farsça ifadelerin aslî şekilleri metinde, tercümeleri dipnotta verilmiştir. Telaffuzunda güçlük çekilen “itdüği”, “oldığı” gibi ifadeler bugünkü telaffuzlarına yakın şekilde transkribe edilmiştir. Türkçe kelimelerin sonundaki “b”ler “p” olarak “gelüb=gelüp”, “gidüb=gidüp” şeklinde gösterilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SULTAN I. MAHMUD RÛZNÂMELERİ
METİNLER

SIR KÂTİBİ MUSTAFA RÛHÎ BEY
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

15 Rebûlevvel – 28 Zilhicce 1143
(28 Eylül 1730 – 4 Temmuz 1731)

[37b] [Sene 1143 Rebûlevvel]

İşbu bin yüz kırk üç senesi şehr-i Rebûlevvel'inin on beşinci günü ki yevm-i Hamîs'dir, İstanbul'da ba'zı eşkiyâ tecemmu'ü husûsunda şuyû' bulan havâdis-i garîbe dağdağa-rîz-i hâtır-ı hümayûn olmağın şevketlü kerâmetlü efendimiz li-ecli'l-maslaha Üsküdar'dan nehzat ve Livâ ve Hırka-i muhteremeyn ile Şeref-âbâd'dan duhûl-i sandala müsâra'at ve Topkapusu'ndan derûn-ı Sarây-ı Cedîd'e teşrîfe himmet buyurup ertesi ba'de'l-fecr bi'l-cümle vüzerâ ve 'ulemâ ve ocak ağalarıyla 'akd-i encümen-i müşâvere ve cânib-i şehriyârîden taraf-ı gürûh-ı mezbûra âdem irsâli iktizâsıyla evvelen haseki ağa kulları firistâde ve henüz haber gelmeden şehir içinde gâret-i emvâle dâ'ir ekâvîl-i gûn-â-gûn istimâ' olunmağın cümle re'y ve ittifâkıyla Livâ-i şerîf-i Nebevî bâlâ-yı bâm-ı Bâb-ı vasat-ı sarâyâ nasb ve ihrâc ve ümmet-i Muhammed'i Sancak altına da'vete münâdîler nidâ etdirilirken haseki ağa gelüp cevâb-ı kavmi hâk-pây-ı pâdişâhiye inhâ etmeğın re'y-i sâbıkda 'adem-i isâbetden nâşî derhâl ref'-i Livâ-i Muhammedî'ye mübâderet olundu.

Ertesi Sebt günü ba'de'l-fecr bâ-fermân-ı 'âlî Müftî 'Abdullâh Efendi ile Kapudan Mustafa Paşa ve vezîr kethudâsını ser-bostâniyân mahbesine ref' ve yerlerine **[38a]** sâbıkâ kapudane olan 'Abdî Kapudan'a ilbâs-ı hil'at-i kapudanî ve Niğdeli 'Ali Ağa vezîr kethudâsı nasb ve ta'yîn olunup vezâreti te'hîr sadedinde yine def'aten müşâvere ve ittifâk-ı ârâ ile 'ulemâdan 'Îmâd-zâde Efendi ve meşâyıhdan biri mezbûrların peyâm-ı 'azillerin îsâl ve dahi murâdları ne idüğün su'âl için irsâl olunduklarında varup ba'de'l-mükâleme anlardan bir âdemleri ile mâ-fi'z-zamîrlerini müş'ir mürâselelerin hâk-pây-ı pâdişâhiye 'arz etdiği sâ'at¹ Mîrzâ-zâde Şeyh

¹ Tezkire firistâden-i 'Îmâd-zâde be-cânib-i Ağa-yı Yeniçeriyân: Sa'âdetlü mekremetlü Mehmed Ağa meclis-i şerîflerine 'arz-ı hulûsdan sonra şevketlü kudretlü pâdişâhımız huzûr-ı hümayûnlarına Segbânbaşı Hasan Ağa'yı yine segbânbaşı taleb eylediklerini 'arz eylediğimde fermân buyurmuşlardır ki "hâlâ yeniçeri zâbitleri mezbûru segbânbaşı dilerler ise odalar tarafından haber gelsün, kaftân

Mehmed Efendi dâ'îlerine beyâza kaplu bir post-ı semmûr erkân ilbâs ve sadr-ı fetvâ ile istis'âd buyuruldukda² huzûr-ı hümayûnda bi'l-cümle 'ulemâ ri'âyet-i merâsim-i dest-bûsîde birbirini müsâbakat 'akabinde mezbûrların mahsûsan gelen âdemleri ile üç sevb kaftân taraflarına irsâl olunup vusûlünde birini kendiler nasb etdikleri yeniçeri ağasına ve birini kul kethudâlarına ve birini cebecibaşlarına ilbâs etdiklerinden sonra³ 'Îmâd-zâde Efendi dahi 'avdet ve huzûr-ı hümayûna vusûlünde nikâbet ile be-kâm ve sezâ-yı hil'at-i ikrâm-ı şehinşâh-ı felek-makâm oldu⁴. Ve meşâyıhdan ma'iyyetiyle giden Şeyh Emîr Efendi anda ibkâ ve ba'dehû sâbıkâ yeniçeri efendisi olan Süleymân Efendi gelüp re'îsü'l-küttâb nasb ve 'umûmen 'ulemâ efendiler imzâsıyla mûmzâten tahrîr olunan bir kıt'a huccet-i şer'îyye mezbûr Süleymân Efendi yediyle cânib-i cumhûra irsâl olundu⁵.

Ferdâsı Ehad günü Vezîr İbrâhîm Paşa'yı Kapuarası'na ref' ve ser-bostâniyân mahbesinde olan Müftî 'Abdullâh Efendi'yi silâhşorândan Lala Mustafa Ağa mübâşeretiyle Bozcaada nâm cezîreye nefy ve ma'an mahbûslar olan Kapudan Mustafa Paşa ile [38b] Mehmed Kethudâ dahi Kapuarası'na nakl ve ba'dehû dîn ü Devlet-i 'aliyye'ye hıyânetlerine binâ'en mahnûkan katl ve cesedlerin itmînân-ı kalb

---

giydirelim gönderelim"; öyle oldukda tezkire vusûlünde tarafınızdan müte'ayyin âdem ile haber gönderüp kaftân giysün, bu gece odalarına gitsünler ve's-selâm, el-muhlis 'Îmâd-zâde.

² Târîh-i Müftî şüden-i Mîrzâ-zâde Efendi: Rûhiyâ târîhi yek-pâre bu mısra'dan çıkar/Oldu fetvâyile bârî Mîrzâ-zâde bekâm.

³ Derkenâr nüvişte: Sa'âdetlü mekremetlü kul kethudâsı ağaya selâm ve du'âlar olunur. Sa'âdetlü İstanbul kâdısı İbrâhîm Efendi hazretlerine selâmlar olunur. Ve sâ'ir ağalara selâm olunur. Şerâfetlü Emîr Efendi'ye selâm olunur. Bu gecelik sizlerde meks eylesünler, inşâ'allâhü'r-Rahmân yarın cümle işler ber-taraf olur.

Cevâb: Benim fazîletlü efendim, bu tarafda yeniçeri ağası ve kul kethudâsı ve cebecibaşı kaftân giymekle mecmû'u iş bitdi kıyâs edersiniz. Şevketlü hunkârımıza ifâde etmediniz ise kul bir vechile bu âdemlerden fâriğ olmazlar. Şer'le sağlıklarında mürâfa'a oluruz, pâdişâhımız için mâl-i mîrî dahi su'âl ederiz, i'lâm ederiz şer' üzre emr-i şerîfi üzre hareket olunur. Kerem ve mürüvvet edüp bu husûsu bir sâ'at evvel vücûda getüresiz, ümmet-i Muhammed'i tahlîs edesiz, hıdmetimiz indallâh şer'le zâyî' olmaya, âmîn. Muhibbinim Mehmed, Ağa-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî.

Derkenâr nüvişte: Fazîletlü İbrâhîm Efendi İstanbul kâdısı olmalıdır, lutf edersiz.

⁴ Târîh berây-ı Nikâbet-i 'Îmâd-zâde Efendi: Rûhî dûş-ı hâmem târihin etdi imdâd/Dehre nakîb-i eşrâf oldu 'Îmâd-zâde.

⁵ Tezkire âmeden ez-gürûh-ı eşkıyâ be-cânib-i Devlet-i 'aliyye: Et Meydânı'nda Dergâh-ı âlî yeniçeri ağası ve kul kethudâsı ve sâ'irlerin cevâbı budur ki: "Şeyhülislâm efendi nefy olunup Vezîr-i a'zam İbrâhîm Paşa ve kapudan paşa ve Mehmed Kethudâ hayyen Et Meydânı'na gelmelidir. Bunların şer'le da'vâlarını ve muhâsebelerini görürüz ve haklarında İstanbul kâdısı huzûrunda zuhûr eden keyfiyyetler huccet olunur ve mâl-ı mîrî her ne ise tahsîl olunmak üzre huzûr-ı hümayûn-ı pâdişâhiye 'arz olunurlar. Ve bizlerin Basra vâlisi Mehmed Paşa'yı vezârete taleb ettiğimiz yoktur ve lisâna getirdiğimiz yoktur. Zikr olunan üç âdem gelmedikçe ne vezîr isteriz ve ne kâ'im-makâm lâzımdır. Eğer vech-i ma'kul ile verirler ise fe-bihâ ve illâ cümlemiz telef olunca dînimiz için bezl-i kudret ederiz" deyü cevâb vermişlerdir.

husûliyyün cânib-i kavme irsâl⁶ ve bu tarafda dâmâd-ı şehriyârî Silahdâr Mehmed Paşa kullarına teslîm-i mühr-i vezâret⁷ ve ilbâs-ı hil'at 'inâyet olunup ecsâd-ı maktûlîn-i mezbûrîn dahi gürûh-ı mezbûra vâsıl oldukda ikisinde kat'â irtiyâb ü iştibâh etmeyüp ancak cesed-i vezîrde mu'ânede ve mugâlata ve meytesin Bâb-ı hümâyûn'a i'âdeden murâdları ma'lûm oldukda tekrâren taraf-ı devletden Zülâlî Hasan Efendi ile İspirî dâmâdı Şeyh Ahmed Efendi gürûh-ı merkûma irsâl olunup geldiklerinde ...⁸.

Şehr-i mezbûrun on dokuzuncu İsneyn gecesi⁹ ibtidâ şevketlü mehâbetlü salâbetlü kerâmetlü kudretlü şecâ'atlü 'azametlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh Sultân Mahmûd-ı felek-câh-ı encüm-sipâh efendimiz hazretlerini devlet ü sa'âdet ve haşmet ü celâlet ile harem-i hümâyûndan ihrâc ve mânend-i hûrşîd-i cihân-tâb taht-ı gerdûn-cenâb-ı saltanata iclâs ve ser-i sa'âdet-eserlerine [39a] evvelen sorguçlu destâr-ı

⁶ Tezkire firistâden ez-cânib-i 'ulemâ-i Devlet-i 'aliyye: Fazîletlü İbrâhîm Efendi ve 'izzetlü Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa ve Kul Kethudâsı Mustafa Ağa ve sâ'ir ocak ağaları ve dîn ü devlet hayır-hâhları ve ihtiyârlara cümle meşâyih efendiler selâm ve du'âlar edüp i'lâm ederler ki vezîr-i sâbık hâ'in-i dîn ü devlet İbrâhîm Paşa'nın ve kethudâsı Mehmed'in ve hevâ-dârı kapudan-ı sâbık hâ'in-i dîn ü devlet Mustafa Paşa'nın mâlları söyledilmek için te'hîr olunmuş idi. Şimdi şer'le üçü dahi katl olunup cesedleri Bâb-ı hümâyûn önüne ilkâ olunmuşdur. Devlet-i 'aliyye'nin cümle nizâmı husûsu ve etrâfdan zuhûr eden düşmen-i dîn husûsları bi'l-cümle sizler ki dîn ü devlete mu'âvenetinizde şübhe yoktur, sizler ile söyleşmeğe muhtâcdır. Mâdâmkı beynimizde tefrika ola lâyük değildir, birbirlerimize murâdlarımız ne ise ve hayr olan nedir söyleşmek için murâdınız şer'a ve kânûna muvâfık her ne ise tahrîr ve birbirlerimiz ile söyleşmek münâsibdir. Fe-lillâhi'l-hamd ve'l-minne. Rûh-ı 'âlem olan şevketlü efendimiz hazretleri, mu'in-i şer'-i mübîn olan 'ulemâsı ve ocak ihtiyârları ve bi'l-cümle hayır-hâh kapu kullarının şer'a muvâfık rızâlarında oldukları bî-iştibâh olmağın 'ulemâ ve meşâyih ve sâ'ir sulehâ sizler ile beynimizde iftirâk olmayup cümle ehl-i İslâm ve cemî'-i mü'minînin âsûde-hâl olmasına sa'y-ı cemîliniz ve gönül birliğinde olmanız recâ ederiz, bâkî ed-du'â, ve's-selâmü 'alâ-meni't-teba'al-hüdâ.

⁷ Târîh-i Hıfzî Berây-ı Vezâret-i Silahdâr Mehmed Paşa: Gûş edenler dedi târihini hamd eyleyerek/'İzz-i şâniyla vezîr oldu Mehmed Paşa.

⁸ Buradan itibaren metinde yarım sayfa kadar bir boşluk bulunmaktadır. Ayrıca metin kesilmekte, yarım kalmaktadır. Aşağıda ise Sultan I. Mahmud'un cülusu mevzuuna geçilmektedir.

⁹ Kenarda, padişah değişikliğinin olduğu hicrî 1143 yılına uygun düşen âyet ve ifadelerle ilgili bazı izahlara yer veriliyor. Bunlar, **Rûznâme**'nin içinde yer aldığı **Mecmûa**'nın 1b-2a sayfalarında da bulunmakta olup kısmî ifade farklılıklarıyla buraya da alınmıştır: فاعتبروا يا اولي الابصار nazm-ı celîli meğer Hakk'dan gâfil ve ilticâ etdikleri kılâ' ve husûnu kahr-ı ilâhîye hâ'il olmak i'tikâdında olan ehl-i 'inâdın dâr u diyârlarından ihrâc olunup min-haysü lâ-yeş'ur mazhar-ı kahr-ı Kahrî olduklarını Cenâb-ı Hakk, Habîb-i Ekrem sallallâhu 'aleyhi ve sellem hazretlerine beyân buyurdudan sonra فاعتبروا يا اولي الابصار nazm-ı kerîmiyle ashâb-ı rûşd ü basîret[e] kudret-i bâhire-i Hakk'a i'tibâr etmek için hitâb buyurmuşlardır. 'Adedi bu sâl-i ferhunde-fâle muvâfık târîh-i tâmdır.

"Ve'z-zâhiru" kelime-i celîlesi dahi الآخر والظاهر والباطن âyet-i kerîmesinden tamâm bin yüz kırk üç 'aded olmağla vakt-i cülûsa muvâfakatine binâ'en bi-tevfîkîllâhî te'âlâ şevketlü efendimizin 'izz ü şeref ve kuvvet ü nusret ile kemâl-i zuhûr ve galebelerine tefe''ül olundu.

Kezâlik vücûd-ı hümâyûnları bu sâl-i meymûnda kutb-ı merkez-i hilâfet olmak iktizâsıyla teşrîf-i serîr-i saltanat-ı 'aliyyelerine lafz-ı "kutbü'l-arz" târîh vâkî' olmuşdur.

كما قيل : جاد الاله على الانام بفضلله / بخليفة من كل وجه يرضى

ملك البسيطة حام الحرمين منه / بالعدل في سنن الشريعة بقضى

سلطان محمود البنا قد اتى / بجلوسه التاريخ قطب الارض

iftihâr-ı mülûkâne ilbâs olundukda Bergosî Mehmed Ağa kulları ser-destârî hıdmet-i ‘aliyyeleriyle bekâm ve hızâne-i eltâf-ı pâdişâhiyyeden kendiye bir kısım dînâr in‘âm ve Vezîr-i a‘zam Silahdâr Mehmed Paşa ve Şeyhülislâm Mîrzâ-zâde Efendi ve Dâru's-sa‘âde Ağası el-Hâc Beşîr Ağa ve Sadr-ı Rumeli Paşmakçı-zâde Efendi ve Ayasofya Şeyhi Ahmed Efendi'ye cümleten mansıbları ibkâ ve Zülâlî Hasan Efendi Sadâret-i Anadolu ile ikrâm ve her birine ilbâs-ı hil‘at-i ihtirâm ve bey‘at-i hâssa-i mezbûre esnâsında rû‘esâ-yı eşkıyâdan birkaç nefer kimesneler gelüp şevketlü efendimizi bi'l-mu‘âyene müşâhede ve ihrâz-ı ‘atâ-yı bî-nihâye etmişlerdir. Ba‘dehû Hâsoda ağaları ‘alâ-vefki'l-‘âde ve bâbü's-sa‘âde ağası ve iç ağaları ‘umûmen bey‘at etdiklerinden sonra sa‘âdetle harem-i hümâyûna teşrîf ve ‘ale's-seher yevm-i İsneyn'de salât-ı fecri Hırka-i şerîfe Odası'nda edâ ve ağalara bî-kıyâs altun i‘tâ ve İmâm-ı sâni Pîrî-zâde Sâhib Efendi'ye imâmet-i ûlâ hıdmetiyle ilbâs-ı hil‘at-i ikrâm edüp vakt-i zuhra dek Sofa'da meks ve ba‘dehû Bâb-ı ‘Arz'da taht-ı hilâfet-i cihân-dâriye yümni ü ikbâl ile cülûs buyurdularında¹⁰ vüzerâ ve ‘ulemâ ve erkân-ı devlet ve ocak ağaları ve sâ‘ir rû‘esâ-yı gürûh ve sâdât-ı eşkıyâ gelüp ‘ale't-tertîb bey‘at-i ‘âmme vukû‘undan sonra yek-ser karâr-gâhlarına ‘avdet ve bi'z-zât şevketlü efendimiz dahi ‘Arz Odası nerdübânında iç ağalarına sâfi çil para nisâr ve Hâne-i hâssa ağaları ve gayrılarına dînâr-ı hâlisü'l-‘ayâr îsâr ederek harem-i hümâyûna refât buyurdular.

Ertesi mâh-ı mezbûrun yirminci Sülâsâ günü Sovukçeşme Köşkü'ne [39b] teşrîf-i hümâyûnlarında İstanbul kâdısı İbrâhîm Efendi gelüp kürk giyüp (ve yine yevm-i mezbûrda Hâzin-i şehriyârî ‘Ali Ağa ‘azl ü ihrâc ve yerine Musâhib ‘Ömer Ağa hazînedâr ve Şehzâde hatîbi Ebûbekir Efendi imâmet-i sâniye ile kâm-kâr

¹⁰ Tevârîh-i Cülûsiyye:

Şehinşâh-ı cihân Sultân Mahmûd Hân-ı mülk-ârâ/Çıkınca ‘izz ile taht-ı hümâyûn-baht-ı mes‘ûda : Dedi bu bî-bedel mısra‘la Sâhib sâl-i târihin/Sa‘îd olsun ilâhî saltanat Sultân Mahmûd'a Lâ-edrî: Pâdişâh oldu ‘adâlet ile Sultân Mahmûd Târîh için ederken İshak-ı midhat-âver/Nahv-i hayâl-i nazma sarf-ı nigâh-ı bihbûd : Hâtif bana o demde târihini dedi kim/Oldu sarây-ı devlet a‘lâ makâm-ı Mahmûd Çâr-tâk-ı çarha yazdım Vâcidâ târihini/Müjde kim Sultân Mahmûd oldu şâh-ı bahr u ber Şûkr-i teşrîfi için kilik-i Münîf/Etdi seccâde-i evrâka sücûd : Şevk-i pâ-bûsu ile nutk etdi/Taht-ı devlet edüp âheng-i sürûd : Dedi tebrîk ederek târihin/Habbezâ makdem-i Sultân Mahmûd Mücevher olmalı Hilmi bunun gibi târih/Ki seyf-i kâtî‘-ı şerîr cülûs-ı Hân Mahmûd Şûkr edüp yaz sâl-i târih-i cülûsun Şâkirâ/Oldu hakkâ saltanat Sultân Mahmûd'a makâm Ey Nahîfî bu du‘â oldu cülûsa târih/Ola memdûh-ı Hudâ ‘adl ile Sultân Mahmûd Hâsim iclâs-ı hümâyûna sezâ bir târih/Fitne def‘ oldu cülûs eyledi Sultân Mahmûd Bu resme yazdı târih-i cülûs-ı es‘adın Rûhî/Mübârek bâd tâc-ı dâver-i Sultân Mahmûd'u Secde-i şûkr eyleyüp Rahmî dedi târihini/Eyledi Sultân Mahmûd Hân-ı dâna-dil cülûs

olmuşdur)¹¹ dahi ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Ağa Köşkü'ne biniş vukû'unda vezîr-i a'zam kulları gelüp maktûl vezîrin olmak üzre 'arz-ı rikâb-ı hümâyûn eylediği yüz re's at irsâl-i Istabl-ı 'âmire kılındı.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de;

'Anberîn perdeye girdi hûrşîd

Ka'be gûyâ ki büründü şâle

mefhûmu üzre irsâl-i lihâ-i şehinşâh-ı mülk-ârâ sünnet-i seniyyesi icrâ ve Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf olunup anda dahi yine maktûl vezîr atlarından yüz re's at dahi mîrâhûr-ı evvel ağa kulları yediyle takdîm ve ke'l-evvel Âhûr-ı hâss'a teslim olunup ve mevcûd olan cündiyâna bir mikdâr cirid-bâzlık etdirdikten sonra harem-i hümâyûna teşrîf buyuruldu. Sâlifü'l-beyân lihye irsâlinde Ser-berberân Ahmed Ağa kulları tırâş-ı evvel hıdmet-i 'aliyyeleriyle şeref-yâb olmağla bî-'adîl ve murassa' bir hancer-i mücevher ile mükerrerem ve sâ'ir berberân bendeleri şâyeste-i 'atâ-yı pâdişâh-ı 'âlem oldular.

Ertesi Cum'a günü Türbe-i şerîfe-i Hazret-i Hâlid-i Ensârî 'aleyhi rahmetü'l-Bârî'de taklîd-i süyûf-i mülûk 'âdet-i hasene ve sünnet-i müstahsene olmağla, şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri bu kâ'ide-i kadîmeye ri'âyet ve isr-i eslâf-ı 'izâma hüsn-i teba'iyet siyâkında tertîb-i alay-ı 'âlî fermân ve Bâb-ı hümâyûn'dan tâ Eyüb'e dek yeniçeri ve cebeci ve topçu ve sâyir sipâh ve silahdâr ve serdengeçdiyân gürûhu saff saff dizilüp bir taraftan Hâzin-i hazret-i şehriyârî 'Ömer Ağa ve bir taraftan Kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire Ya'kûb Ağa kulları yemîn ü yesâra akçe saçarak ve tabl ve kös ve mehter-hâne çalarak 'azîmet ve Eski Odalarbaşı'ndan mürûrlarında ocaklı 'âdetleri üzre 'arz olunan [40a] şerbet-i mu'tâdeye şarâb-ı dînâr-ı 'atâ-yı bî-şümâr ile hüsn-i mukâbele ve savb-ı maksûda ba'de'l-vusûl türbe-i münevvereye nüzûl hâlinde tilâvet-i Feth-i şerîf olunup Nakîbü'l-eşrâf 'Îmâd-zâde Efendi dahi tekbîrât ve tesbîhât ile miyân-ı mübâreklerine şemşîr-i murassa'-ı bî-nazîr bend ü ta'lik ve şeyhülislâm efendi dest-i du'âyı ez-dîl ü cân ref'-i bârigâh-ı Kibriyâ etdiler. Andan yine rahş-ı cihân-peymâlarına süvâr ve 'âzim-i tarîk-ı hemvâr olup Câmi'-i Hazret-i Ebu'l-Feth'i reşk-i cennet ve salât-ı cum'ayı anda ikâmet ve merkad-i emcedlerin ziyâret ve pûşîde-i meşhed-i mu'attarları olan kaftân-ı mübâreklerin

¹¹ Bu kısım kenara yazılmıştır.

teberrüken takbîl ü telsîm ile rûh-ı pür-fütûhlarına du‘âlar ihdâ ve takdîm ve türbedârân ve hâcibânı bi'l-cümle şâygân-ı ihsân-ı amîm edüp ba‘dehû semt-i sarây-ı hümâyûna teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Sa‘d-âbâd nâm mahallin hedm ve tahrîbi fermân olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci Ehad günü Kasr-ı Yalı'ya teşrîf buyurulup ba‘de'l-‘asr rû'esâ-yı eşkiyâdan Patrona rikâb-ı hümâyûna gelüp hâk-pây-ı pâdişâhîye ‘arz-ı kemâl-i sadâkat ve evâmir-i şerîfelerine izhâr-ı tamâm-ı itâ‘at eylediği karîn-i tahsîn-i halîfe-i rûy-ı zemîn olmağın mezbûra bin gurusluk Nısfıyye-i zer-i mahbûb ihsân ve ertesi İsneyn günü İstanbul kâdısı İbrâhîm Efendi gelüp Mâbeyn Odası'nda rikâb-ı hümâyûna rûy-mâl eylediğinde ana dahi on kîselik altun in‘âm olundu. Ve yine yevm-i mezbûrda tavâ‘if-i ‘askeriyye yek-pâre ‘atâyâ-yı cülûsiyye ile ignâ ve müstağrak-ı ihsân-ı bî-intihâ kılındılar.

Mâh-ı mezbûrun yirmi sekizinci Erba‘â gecesi bi-emrillâhi te‘âlâ Tophâne'de Çivici Limanı'nda sâ‘at dörtde harîk vâki‘ olup bi'z-zât şevketlü efendimiz Kasr-ı Yalı'ya nüzûl ve dûrdan nezâret buyurup **[40b]** lâkin gitdikçe mütezâyid ve sâ‘at sekize dek mütemâdî olmağla, derhâl süvâr-ı sandal-ı gerdûn-misâl ve deryâdan harîka karîb mahalden nigerân olup ihtimâmen taraflarından pey-ender-pey âdemler irsâl ve sâ‘at on bire dek tevakkuf ve ba‘dehû sarâya ‘avdet ve salât-ı fecri Hırka-i Şerîfe Odası'nda ikâmet ve Kasr-ı Bağdâd'dan semt-i harîka itâre-i nazar-ı himmet ve def‘inde du‘âya müdâvemet buyurmalarıyla fe-lillâhi'l-hamd eser-i icâbet zâhir ve sâ‘at bir buçukda vezîr-i a‘zam karakulağı lisânıyla haber-i teskîn-i âteş resîde-i sem‘-i hümâyûn olmağın harem-i¹² hümâyûna teşrîf olunup yine yevm-i mezbûrda kable'l-‘asr Sovukçeşme'ye biniş olup hîn-i teşrîflerinde vezîr-i a‘zam ve müftî efendi ve sadreyn efendiler ve nakîbü'l-eşrâf efendi ve sâ‘ir erbâb-ı istişâre ihzâr ve def‘-i ihtilâl-i nâs için tedârük hakkında müşâvere ve İstanbul efendisini Meydân-ı Lahm'de müctemi‘ olan gürûha hatt-ı hümâyûn ile irsâl ve mücebince anda olan ocaklı ve eşkiyâ min-ba‘d açıkda durmayup makarr-ı kadîm ve mesken-i aslîlerine duhûlleriyeçün tenbîh-i ‘âmm olundukda cümlesi “sem‘an ve tâ‘aten” deyüp odalı odasına ve herkes mahalline perâkende ve nizâm u intizâm-ı Devlet-i ‘aliyye du‘âsına meşgûl oldular.

---

¹² Metinde “hareme” şeklinde.

[Sene 1143 Rebî'ulâhir]

Gurre-i şehir-i Rebî'ulâhir ki yevm-i Cum'adır, şevketlü efendimiz salât-ı cum'a-i şerîfeyi Câmî-i Cedîd-i Merhûme Vâlide Sultân'da edâ ve türbe-i şerîfede merhûmeyn ve mağfürun-lehümâ eb ve cedd-i girâmîlerinin mekâbir-i münevverelerin ziyâret ve hatm-i şerîf tilâvet ve ervâh-ı tayyibelerine ihdâ ile sarây-ı hümâyûna 'azîmet buyurdular. Yevm-i mezbûrda ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı 'âlî rikâbdâr-ı sâbık Süleymân Ağa kulları mîrâhûr-ı sânilik hıdmetiyle ser-efrâz ve ser-bostânî 'Osmân Ağa nefy [41a] ve yerine haseki ağa olan el-Hâc Süleymân Ağa makâm-ı mezbûr ile istis'âd ve 'Abdî Haseki nâm şahıs haseki ağa nasb olundu. Yevm-i mezbûrda Sofa'da halvet-i hümâyûn vukû'uyla mecmû'-ı kusûr ve eyvânât-ı Sofa-i safâ'nın dâhil ve hâricleri ve Hırka-i şerîfe Odası ve Mermerlik ve sâ'ir mevâzı'-ı hâliye para ile tezyîn ve ba'dehû ağalara yağmâ etdirüp andan yine harem-i muhteremi teşrîf buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun dördüncü yevm-i İsneyn'de ser-bevvâbîn-i hâssadan Erzurumî Ahmed Ağa me'mûren otâk-ı hümâyûn ile tuğ-ı zafer-fürûğları sahrâ-yı Üsküdar'dan ref' ve İstanbul'a nakl ve mahalline teslim eyledi.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da berây-ı 'ulûfe Dîvân-ı 'âlî olup kırk iki senesi reşeni ile lezezi mevâcibleri ihrâc ve ashâbına ba'de't-teslîm 'Arz Odası'nı teşrîf ve merreten ba'de-uhrâ Sadr-ı a'zam Mehmed Paşa ve Yeniçeri Ağası Mehmed Ağa ve Sadr-ı Anadolu Zülâlî Efendi ve Kapudan Paşa ve sâ'ir erbâb-ı câha ibkâ-i menâsıb sadedinde her biri merâsim-i zemîn-bûsîyi hüsn-i mürâ'ât ve efendimiz dahi hareme teşrîf etdiler. Bi'l-iktizâ bu Dîvân-ı Süreyyâ-'unvân sâ'at sekize dek mümtedd oldu.

Ertesi Yevm-i erba'â'da sâ'at üç buçukda vezîr-i maktûl İbrâhîm Paşa'nın hazînedârı hânesinden bi-emrillâhi te'âlâ zuhûr eden harîka şevketlü efendimiz Sovukçeşme'de kulleden nâzır ve sâ'at altıya dek menzil-i mezbûr bi'l-küllîyye muhterik ve bi-hamdillâhi te'âlâ etrâfa 'adem-i tecâvüzü mütehakkık olmağın müsterîhan semt-i hareme 'azîmet buyurdularında yevm-i mezbûra dek Livâ-i Şerîf-i Peygamberî taşrada olmağla Hırka-i Şerîfe Odası'na mürûr ve sandûka-i mahsûsasına vaz' ve makâm-ı aslîsinde hıfz buyuruldu.

Mâh-ı mezbûrun on birinci İsneyn günü Sovukçeşme [41b] Köşkü'ne teşrîf-i hümâyûn vukû'unda silahdâr-ı şehriyârî ağa kulları berây-ı 'ulûfe ber-de'b-i kadîm

sadr-ı a‘zam hazretlerine bir fâhir ferve-i semmûr ile bir a‘lâ hancer-i murassa‘ götürüp yine yevm-i mezbûrda bahşâyış-i taht-ı hümâyûn kâ‘ide-i mesbûkasına ri‘âyet ve Hazîneli kullarına kânûn üzre biner akçe ‘inâyet ve bahşış-i mezbûru cânib-i sultânîden nakl ü teslîme me‘mûr olan teberdârân-ı zülûflü bendegânına ‘anasıl şey’ ta‘yîn olunmuş değil iken anların dahi be-her neferine beşer yüz akçe ihsân-ı hümâyûn ve müceddeden kânûn ve teberrûken ‘arzuhâllerine hatt-ı şerîf keşîde kılınmıştır.

On üçüncü rûz-ı Çehârşenbe’de Sovukçeşme Köşkü’nden Mîrâhûr-ı evvel Mustafa Bey hatt-ı hümâyûn ile taraf-ı âsafîye irsâl ve vusûlünde kethudâ-yı sadr-ı a‘zamî olan Niğdeli ‘Ali Ağa ‘azl ve yerine mîr-i mûmâ-ileyh kethudâ bey nasb ve anın yerine dahi kethudâ-yı bevvâbîn Kara Mehmed Paşa-zâde dîger Mustafa Bey mîrâhûr-ı evvel ta‘yîn buyurulup der-‘akab hıdmete me‘mûr olmağla vekâleti mîrâhûr-ı sâni Süleymân Ağa’ya tahmîl ve Ser-serbevvâbîn-i hâssa ‘Osmân Ağa kethudâ-yı bevvâbîn ta‘yîn ve Silahşor ‘Ali Ağa mîrâhûr-ı sânilikle ikrâm olundu. Ve yine yevm-i mezbûrda Muslu Bey gelüp silahşorluk için zemîn-bûs-ı ‘ubûdiyyet oldu.

Mâh-ı mezbûrun on beşinci yevm-i Cum‘a’da merhûm Sultân Bâyezîd Hân-ı Velî Câmi‘-i şerîfi’nde edâ-i salât-ı cum‘a ve ziyâret-i türbe-i münevvere ‘akabinde ‘avdet ve sarây-ı hümâyûna ‘azîmet olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi beşinci İsneyn günü Bursa’da mukîm sâbıkâ Hân-ı Kırım olan sa‘âdetlü necâbetlü Kaplan Giray Hân hazretlerin sâhib-i devlet cânib-i bâğçeden getirdüp ba‘de’l-mülâkât huzûr-ı hümâyûnda kendiye sorguçlu kalpak ve katîfeye kaplı semmûr kürk [42a] ilbâs ve miyânına bir mücevher şemşîr-i tîz-te’sîr ve bir incülü tîrkeş-i munakkaş taklîd ve def‘a-i sâlise mesned-i Hânî’ye teşrîf ve ceybine on kîselik altun vaz‘ ve ihsân-ı hümâyûn olunmuştur¹³.

Yirmi sekizinci Pencşenbe günü Kapu ağası Hasan Ağa ve Hâsodabaşı Halîl Ağa mansıblarından ‘azl ve ihrâc ve makâmılarına sarây ağası Mustafa Ağa kapu ağalığıyla bekâm ve Ser-kilârî Ahmed Ağa hâsodabaşılık ile muhassalü’l-merâm ve her birine serâsere kaplı erkân semmûr kürkleri ilbâs ve ikrâm olundular. Ve anların

¹³ Târîh Berây-ı Hânî-i Kaplan Giray Hân:
Çıkardım Rûhiyâ bir mısra‘-ı ra‘nâda târîhin
Yine Kaplan Giray oldu Kırım’a dâver-i emced

yerlerine sâbıkâ kilârcıbaşılıktan çıkan Halîl Ağa mansıb-ı evveline i'âde ve sarây kethudâsı Ya'kûb Ağa sarây ağalığına ve sâbıkâ ağa-yı Sarây-ı Galata olan Hüseyin Ağa sarây kethudâlığına Mâbeyn Odası'nda ilbâs-ı kaftân ile şâdân oldular.

Mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu Cum'a günü şevketlü efendimiz Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı 'azîmet ve civâr-ı Eyüb'de Vâlide Yalısı kurbunda olan sâhil-gâha sâye-endâz-ı himmet olup salât-ı cum'a-i şerîfeyi Türbe-i Hâlid-i Ensârî'de edâ ve ba'dehû yine mahall-i mezbûrdan piyâde ile Bahâriyye'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek tevakkuf ve andan Vâlide Yalısı'na 'avdet ve salât-ı vustâyı ba'de'l-edâ sarâya 'azîmet buyuruldu.

[Sene 1143 Cemâziyelevvel]

Mâh-ı Cemâziyelûlâ'nın guresi ki yevm-i Ehad'dir, şevketlü kerâmetlü efendimiz Sofa'da nerdübân başında olan kasr-ı bülend-eyvânı teşrîflerinde sâbıkâ rikâbdâr-ı şehriyârî ve yine şevketlü efendimizin lalalığı hıdmetiyle şeref-yâb olan 'Osmân Ağa kulları hacdan gelüp rikâb-ı hümayûna rûy-mâl ve izhâr-ı 'ubûdiyyet zımnında hediye-i hacc-ı şerîf olmak üzere ba'zı emti'a-i Hindiyeye ihdâsına murahhas olmuştur.

İkinci İsneyn günü Sarây-ı 'atîk'a biniş vâki' olup [42b] esnâ-yı teşrîf-i hümayûnlarında başçukadârlıktan çıkan Seyyid Mustafa Ağa kulları silahşorluğa yer öpüp ba'dehû teberdârâna tomak oynadup andan hareme duhûl ve dâhil ve hâric-i huddâm-ı sarây-ı mezbûru iğnâ-yı 'atâ-yı mevfûr ve andan bâğçede ağaç dibindeki köşkte teta'um ve ni'am-ı nefise ile tena'um ve ba'dehû Sarây-ı Cedîd'e teveccüh buyuruldu.

Mâh-ı mezbûrun dokuzuncu Düşenbe gecesı Kâsımpaşa'da vâki' Küçükpazar'da kullukdan harîk zuhûr edüp lâkin ziyâde-i berd ve şiddet-i bârândan gidilmek mümkün olmamağla taraf-ı şerîflerinden Başçukadâr Ahmed Ağa ve Mîrâhûr-ı sâni vekîli Pîşgîrî Süleymân Ağa kulların vezîr-i a'zama irsâl ve kendiler dahi Sünnet Odası'ndan haber-i sükûna intizâr ile sabâha dek tevakkuf ve salât-ı fecri Hırka-i Şerîfe Odası'nda edâ ve ba'dehû mîrâhûr-ı sâni Süleymân Ağa hâl-i ihrâkdan haber îsâl etmekle hareme teşrîf ve vakt-i tulû'a karîb Başçukadâr Ahmed Ağa dahi gelüp teskîn-i âteşden peyâm getirdi.

Ertesi Seşenbe günü bârân ile mahlût ibtidâ-i nüzûl-i berf müşâhede olundu.

Mâh-ı Cemâziyelûlâ'nın on üçüncü Cum'a günü salât-ı cum'a-i şerîfeyi Tophâne Câmi'i'nde edâ iktizâsıyla şevketlü efendimiz Sarây-ı hümayûn-ı Galata'ya sa'âdetle bast-ı cenâh-ı nüzûl buyurduklarında gılmân-ı enderûn-ı sarâya tomak-bâzlık için ruhsat ve ba'zı 'arzuhal ve kıta'ât 'arz edenlere in'âm ile neyl-i merâmlarına müsâ'adet ve salât-ı 'asrı anda ikâmet buyurup ağa-yı sarây-ı mezbûr Ahmed Ağa kulları izhâr-ı 'ubûdiyyet vechi üzre hasbe'l-imkân ba'zı hedâyâ ile rikâb-ı hümayûna rûy-mâl olmağın kendiye ilbâs-ı hil'at-ı iltifât ve bir mükemmelül-bisât rahş ile hâkden ref' ve yüz gurusluk **[43a]** altun ihsân olunmuşdur. Ve üç odanın her birine birer kîse ve sâ'ir kapu ağalarına ve teberdârân ve huddâmına bir kîse 'atıyye-i hümayûn oldu. Andan yine sarâya 'avdet olunup ertesi gün ki mâh-ı mezbûrun on dördüncü günü ki Sebt günüdür, ¹⁴ بَارَكَ اللَّهُ السَّبْتِ وَالْخَمِيسِ vefkınca sâ'at beşde Paşakapısı'nda 'akd olunan meclis-i müşâvere-i 'azîmede ol gürûh-ı mekrûhun serdâr-ı murdâr-ı bed-kirdârı Patrona nâm mel'ûn-ı ebedî ve merdûd-ı sermedîye vezîr-i sâ'ibü't-tedbîr hazretleri lutf u mülâyemetle hitâb ve "şevketlü kerâmetlü efendimiz seni mîr-i mîrân-ı Rumeli eyledi" deyü ikrâmen ilbâs-ı hil'ate işâret eyledikde ol 'anûd-ı bed-bûd cevâb-ı lisânîye 'adem-i tenezzülünden dest-efşân-ı tereddüd olarak "iktizâ ederse kürkü huzûr-ı hümayûnda giyerim" vâdisinde izhâr-ı sûret-i 'inâd ve bast-ı huşûnet-i mâder-zâd etmeğın vezîr-i vâlâ-makâm dahi berây-ı maslahat 'adem-i muhâlefet ve hilmle mu'âmele ve sûretâ mezâkına temeşşî tarîkıyla "buyurun 'ale'l-'umûm sarâya varalım, anda bilâ-vâsita huzûr-ı pâdişâhîde ihrâz-ı metâlib ile herkes mesrûr olsun" demekle irzâ ve cümlesi birden 'ale'l-ittifâk sarây-ı hümayûna gelüp meğer bundan mukaddem tahte'l-yed vezîr-i Müşterî-tedbîr hazretleri 'Ömer Efendi nâm bir şahs-ı sâdıkul-bâl ma'rifetiyle beher çâr-sû-başlarına ocaklıdan ellişer ve yüzer kadar âdemler istihzâr ve kadîmî Yeniçeri Ocağı çorbacılarından Pehlivân Halîl Ağa nâm şecî' ve dilâveri istishâb ve mahrem-i esrâr edüp kendinin pesendîde ve müntehab neferâtıyla zırh ve silâhların zîr-i câme-i tebdilde nihân ve çukadâr-ı şehriyârîlikden çıkma Telhîsî Mehmed Ağa vesâtatıyla Bâğçe-i hâssa'dan hufyeten irsâl ve sofa bekçisi yerinde hıfz etdirmiş imiş. **[43b]** Çünkü vezîr-i a'zam bu vechile sarâya gelmek iktizâ eyledi, dâhil-i meclis-i müşâvere olan Hân-ı Hânân-ı Tatar ve şeyhülislâm-ı fazîlet-medâr ve Kapudan Hâfız Ahmed

¹⁴ "Allah Cumartesi ve Perşembeyi mübarek kıldı" mealinde bir hadis-i şerif.

Paşa ve Muhsin-zâde ‘Abdullâh Paşa ve kapudan-ı sâbık Cânım Hoca Mehmed Paşa ve sâ’ir erkân-ı devlet ve ‘ulemâ-i ‘izâm ile ‘umûmen ocak ağaları ve husûsan rû’esâyı eşkıyâdan Patrona ve Mehmed yeniçeri ağası ve kul kethudâsı Muslu ile refâkat ve melâ’în-i mezbûrînin dimâğlarında fesâd ve zu‘munca her biri birer menâsıb-ı cedîde-i celîle ile dahi be-kâm olmak sadedinde, meselâ Muslu yeniçeri ağası ve yeniçeri ağası vezîr-i sâhib-i mühr ve Patrona üç tuğ ile kapudan paşa olmak fikr-i bâtil ve re’y-i ‘âtılları icmâlen meş‘ûr-ı düstûrî olmağın “mebâdâ bir ser-rişte vermeyeydim” deyü tâ Akağalar Kapusu’na dek ma’iyyet ve iltizâm-ı mizâc-gîrîde üslûb-ı hakîme ri’âyet ve meslek-i iltiyâm-ı zarûriye berây-ı maslahat sülûk ile musâhabet ederek bâb-ı mezbûra vusûl ve derûna duhûlünde Silahdâr-ı Şehriyârî Ebûbekir Ağa’yı hâric-i bâbdan bu üç kimesneleri da‘vet emr ü tenbîhlerine imtisâlde isti‘câl ve derhâl anları dahi derûn-ı sarâyı idhâl ‘akabinde cümle-i ebvâb-ı Sarây-ı hümayûn hufyeten üzerlerine sedd ü iğlâk ve mezbûrları müşâvere bahânesiyle ‘ulemâ efendiler olduğu Kasr-ı Revân’a îsâl ve anlar dahi şevketlü mehâbetlü efendimizin mahall-i mezbûra teşriflerine intizâr üzre iken sâhib-i devlet-i ‘Utârid-fitnat hazretleri Hırka-i Şerîfe Odası’na duhûl ve sâhibi sâhib-i sa‘âdet efendimiz ¹⁵عليه افضل التحية hazretlerinden istimdâd-ı derûnî ile izâle-i melâ’în-i merkûmîn için ‘an-samîm du‘âya meşgûl ve der-‘akab silahdâr ağayı yanına da‘vet ve “hâzır mısın” hitâbıyla su’âllerini asıl meşveret-i sûriyye mün‘akid olan [44a] sefer husûsuna haml ve “Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm” ile cevâb ve iktizâ-yı emr ü fermâna kemâl-i inkıyâdın îrâd eyledikde, vezîr-i Âsaf-nazîr tahvîl-i mefhûm-ı merkûm sadedinde tashîh-i müdde‘â ve semt-i âhara imâle-i kelâm ve başka yüzden tefhîm-i merâm ve izhâr-ı mâ-fi’z-zamîre ikdâm ile bu gûne leb-cünbân-ı makâl ve bu vechile keşf-i râz-ı hayâl buyurdular ki “murâd o değil, belki bugün ol gündür ki uğur-ı dîn ve Devlet-i ‘aliyye’de bezl-i vücûd ve fedâ-yı cân ve ser mertebeleri havene-i ‘ırz-ı saltanat olan melâ’în ve eşkıyâ-i mütemerridîn ile fî-sebîlillâh gazâ ve cihâda miyân-beste-i ictihâd ve ez-dil ü cân sa’y u gûşîşle ittihâd iktizâ eder, pes neferâtını âlât-ı harb u katl ile ihzâr ve sudûr-ı fermân-ı şehriyâra intizârda sarf-ı iktidâr eyle” emr-i celîllerine imtisâl-i ‘alâ-vechi’t-ta‘cîl siyâkında fevrî hâric-i bâba sür‘at ve kethudâ-yı teberdârân-ı zülûflüyü da‘vet ve taşrada miyân-ı bâbeynde mevcûd teba‘a-i melâ’în-i

¹⁵ “En faziletli selam onun üzerine olsun” manasında bir dua cümlesi.

mezbûreden ihtirâz için sûret-i mu‘âmele bir gazab-ı ca‘lî izhâr ve “bugün ricâl-i devlet ve erkân-ı saltanatın bunda geleceklerini bilürken hıdmet-i tathîr-i Sarây-ı hümâyûn'da niçün taksîr edersiz, içerüde gerek Hırka-i Şerîfe Odası önü ve gerek meydân mezbeleden geçilmez, münâsib mi” deyü âlet-i mülâhaza ta‘zîr ve “tîz neferâtını al ve Enderûn'da olan hidemâtını edâ eyle” diyerek teberdârân-ı zülüflü kulların dahi ‘umûmen içerüye alup yine sedd-i bâb ve gılmân-ı Enderûn'u seyf ü gaddâre ve teberdârânı birer odun ve ağaç pâreleriyle âmâde eylediğini taraf-ı Âsafî'ye ifâde eyledikde anlar dahi sipârîş-kerde-i sâbıkları olan Pehlivân Halîl Ağa'yı âdemleriyle sofa bekçisi yerinden getirdüp katl-i melâ‘în-i mezbûrîni mütezammın sâdır olan **[44b]** fermân-ı kat‘iyyü'l-beyânı ibrâz ve teslîm ve her hâlde umûrlarını Bârî te‘âlâya tefvîz etmeğîn istihzâr olunan çukadârân-ı şehriyârî ve ağayân ve gılmân-ı Enderûn-ı hümâyûn ve teberdârân ve bostâniyân-ı hâssa kasr-ı mezbûru birden muhâsara ve merkûm Halîl Ağa evvelen ve bi'z-zât kendi ve sâniyen ve bi'l-'araz etbâ‘ı bed'en derûn-ı kasra duhûl ve mütevekkilen ‘alallâh “kalkın bre pâdişâh hâ'inleri” elfâz-ı ‘anîfesiyle feth-i kelâm-ı isâbet-fercâm ve dal tîğ-ı âteş-bâr üzerlerine hücum etdiği gibi melâ‘în-i mezbûrîn hod sadedden gâfil ve ‘indlerinde bu tedbîr-i garîb mesâbe-i hayâl-i muhâlde olmağla füc'eten verâ-yı perde-i takdîrden bu sûret-i nâ-me'mûlün zuhûr-ı nâgehânîsinden mütehayyir ve ¹⁶ الخائن خائف mîsdâkınca vücûd-ı bed-bûdları mânend-i berg-i hazân bir zamân lerzân ve hemân sâ‘at neye uğradıkları nümâyân ve her biri hummâ-yı Yahûd ile mahmûm ve bût gibi birer sûret-i dîvâra dönüp nâ-çâr

Zîr ü bâlâya bakup ol kûdek

Nişlesün yer pek idi gök yüksek

vefkınca kılâde-i gerden-i istihkâkları olan şemşîr-i kazâya “evvel emirden rızâ müşkil” deyü bu cümle-i ‘acz u ıztırâr ile ancak Patrona dedikleri habîs yerinden hareket ve hasm-ı cânı olan Pehlivân-ı emân ne-dân ile mukâbele ve “mukâvemet edeyim” derken ser-i menhûsun ibtidâ beden-i nâ-pâkinden cüdâ ve neferât-ı Pehlivân'dan biri dahi kat‘-ı yed-i yümnâsıyla iktifâ ve kendiye ıktifâ eyledi. Muslu'nun hod ziyâde-i havf u haşyetinden bir vechile harekete mecâlî olmayup pür-telâş meyyit-i müteharrik mânendi biraz yatup kalup, ba‘dehû kürkünü başına çeküp

¹⁶ “Hâin korkaktır” manasında Arapça bir söz.

kapudan taşraya firâr sevdâsıyla hareket-i mütelâşiyânesin hâric-i bâbdan [45a] sâhib-i devlet hazretleri müşâhede ve şiryân-ı gayreti hareket ve bî-muhâbâ dal gaddâre üzerine hücum ve kapudan içeriye duhûl esnâsında silahdâr-ı müşârun-ileyh ağa yetişüp miyânından kucaklayup “amân efendim nişlersiz, bu mahall-i hatar-nâke kendiniz niçün ilkâ edersiz” deyü anları men‘ ve kendi girmek sadedinde iken bâb-ı merkûm dibinde anın da kaydı görölüp cân be-cehennem ten be-türâb olmuş imiş. Kaldı ki yeniçeri ağası mel‘ûnunu kapudân-ı sâbık-ı mûmâ-ileyh tâ ibtidâ-i tasmîmden kendi eliyle katli müte‘ahhid olmağla, ağa-yı merkûm bu ‘arbede vukû‘unda kemâl-i elem ü ıztırâbından half-i ‘ulemâya tahassun u ihtifâ üzre iken cân-ı habîsi Hazret-i Cânım Hoca yediyle teslîm-i zebâniyye-i cahîm olunmuşdur. Bunların işi ber-teraf ve nevbet-i kıtâl teba‘a-i melâ‘îne geldi.

Sübhâne'l-Hallâk ¹⁷ الاسماء تنزل من السماء vefkınca te’sîr-i isimden nâşî bu Kasr-ı Revân'da revân olan hûn-ı melâ‘în ile eğerçi zâhirâ mülevves olup lâkin nezâfet-i asliyesine binâ‘en bi'l-iktizâ derûnuna dâhil olan bu çirk ü habâ‘isi kuvvet-i tabî‘iyye-i mecbûlesiyle hârice def‘i sebebiyle müferrika-i nîk ü bed ve ‘umûm nâsa ziyâret-gâh-ı ile'l-ebed olmuşdur. Hakk te‘âlâ şevketlü mehâbetlü savletlü salâbetlü kudretlü ‘azametlü kerâmetlü zıllullâh pâdişâh-ı ‘âlem-penâh efendimiz hazretlerinin vücûd-ı hümayûnların âsîb-i rûzgârdan masûn ve ‘ömr ü devletlerin ebede'l-âbâda makrûn ve a‘dâ-yı dîn ü Devlet-i ‘aliyye'lerin hemîşe bunlar gibi ser-nigûn eyleye, âmîn. İktizâ-yı kuvvet-i kâhire-i mülûkâneleriyle böyle bir tedbîr-i dil-pezîrde hüsn-i isâbet belki mahz-ı kerâmetlerine ¹⁸ ملك غالب târîh-i tâmmı [45b] mukâbelesinde târîh-i katl-i melâ‘în-i mezbûrîn dahi lafz-ı ¹⁹ الخبيث olsa câ‘izdir. ‘Anede-i mezbûrîni ber-siyâk-ı sâbık ba‘de'l-katl lâşe-i murdârları bâğçe tarafına ırsâl olunmak hılâlinde bi'z-zât şevketlü efendimiz sa‘âdetle misâl-i mihr-i münîr burc-ı bâb-ı Mâbeyn'den tulû‘ ve Kasr-ı havz-ı kebîr'e teşrîflerini müte‘âkib vezîr-i Âsaf-râ Silahdâr Mehmed Paşa ve Kaplan Girây Hân-ı ‘âlî-şân ve şeyhülislâm-ı sellemehü's-selâm ve ağayân-ı ocak ‘ale't-tertîb gelüp huzûr-ı hümayûnda zemîn-bûs-ı teşekkür olarak sudûr-ı fermân-ı kazâ-cereyânlarına çeşm ü gûş-ı intizâr iken ibtidâ Cânım Hoca Mehmed Paşa'ya üç tuğ ile kapudan paşalık ihsân ve serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve

¹⁷ “İsimler semadan iner” mealinde bir hadis-i şerif.

¹⁸ ملك غالب = 1143. “Senin mülkün, saltanatın galiptir” manasında Arapça bir ifade.

¹⁹ الخبيث = 1143. Habîs: alçak, kötü manasındadır.

karâr-gâhı olan Tersane-i ‘âmire harresehallâhu te‘âlâya bâğçe cânibinden ‘ucâleten irsâl olundukda varup mukaddemâ intihâb ve isticmâ‘ olunmuş müheyyâ dört yüz nefer mikdârı kalyon levendlerini gönderüp bâğçe tarafından derûn-ı sarâya idhâl ve iki kapu arasında mevcûd ve müctemi‘ olan teba‘a-i melâ‘în-i mezbûrîn sûret-i hâle ba‘de’l-ittilâ‘ gûşâd-ı bâba murahhas ve etrâf ve eknâfa hücûm ile izhâr-ı mel‘anet ve îsâl-i mazarrat ihtimâli olursa bunlar hâzır u âmâde ve ol hinde def‘i-gâ‘ilelerine der-kâr olalar mülâhazasıyla Etmekciler tarafında der-kemîn-i hafâ kılındılar. Kapudan paşanın bu vechile me‘mûren Tersâne’ye ‘azîmeti hengâmında Muhsin-zâde ‘Abdullâh Paşa hazretleri üç tuğ-ı kadîmi ile yeniçeri ağalığına ilbâs-ı hil‘at-i ikrâm olunup mezbûr Pehlivân Halîl Ağa dahi zâtında bi-hasebi’t-tarîk ‘atîk ve yolu gelmeğe karîb ocak ağalarından olup husûsâ bu hıdmet-i celîlesi makbûl-i pâdişâhî olmağla mükâfât zımnında **[46a]** ikrâmen kendiye kul kethudâlığı teklîf olundukda “benden eskim vardır” deyü kabûlde tereddüdüne i‘tibâr olunmayup, şevketlü efendimiz “elbette murâdımdır, olursun” demekle ilbâs-ı kaftân ve mansıb-ı mezbûr ile kâm-rân kılındı. Cebecibaşı ve ağayân-ı sipâh ve silahdâr ve ser-segbâniyâna ilbâs-ı hil‘at-i ibkâ ve bu cümlesi birden Bâb-ı hümayûn’a irsâl olunup anlar dahi Akağalar Kapusu’na dek gelüp kapu mesdûd olmağla bir mikdâr mütevakkıf ve feth-i bâb-ı hayra muntazır olup mâ-beyn-i bâbeynde mevcûd olan teba‘a-i eşkıyâ miyânından birden çıkup geçmekde hatar-ı ‘azîm husûsların müfâkere ve beynlerinde tarîk-ı def‘ini müşâvere sadedinde ağa-yı müşârun-ileyh re’yiyle âhıru’l-emr mîrâhûr-ı sâni vekîli rikâbdâr-ı sâbık Süleymân Ağa ile yine ocakdan Küçük Çavuş bâlâ-yı bâm-ı bâba çıkup aşağıda olan tavâ’if-i eşkıyâ ve serdengeçdi ağalarına hitâb-ı ‘âmm ile “ağalarınız yek-ser nâ’il-i merâm oldular, kaftân giydiler. Size dahi pâdişâhımız ikrâm ve her birinize ilbâs-ı hil‘at için taleb eder. Lâkin içinize bîgâne karışmamak için birer birer geliniz” demekle kanâ‘at olunmayup derhâl yine mezbûr Küçük Çavuş kapu aralığından hademe-i maktûlîn-i mezbûrîne irsâl olunup vusûlünde esâlîb-i kelâmdan üslûb-ı hakîm ihtiyâr ve her birini ‘âkılâne bir söz ile firîfte ve iğfâl ve “fîl-hakîka ağalarınız neyl-i metâlib ile kâm-yâb oldular. Husûsâ Muslu yeniçeri ağası oldu. Ve kıs ‘aleyhi’l-bâkî. Şimdi sizi isterler, elbette gelin” deyü da‘vet ve güzîde serdengeçdilerden on kadar mel‘ûn-ı bed-ahterin önüne düşüp getirüp kapudan içerüye idhâl ve der-‘akab üzerlerine kapu sedd ü bend olunup sûretâ her birine **[46b]** mânend-i elbise-i ehl-i nâr siyâb-ı hâl-i memâtları olan

kaftânlar ilbâs olundukda çünkü bunlar hakikat-i hâlden gâfil ve katllerini zu'mlarınca müşkil zannedüp Enderûn-ı hümayûn'da hod gerek ağa etbâ'ı olan yeniçeriyân ve gerek ağayân-ı Enderûn ve bostâniyân ve teberdârân ancak anlar için müsellağ ve şemşîr-be-miyân ve katllerine âmâde ve tîz-dendân idiklerin bilmezler. Huşûnetle “kanı ağamız görelim” dediklerinde dahi içerüde ağa-yı müşârun-ileyh ‘Abdullâh Paşa hazretleri huzûruna götürölüp Silahdâr-ı Şehriyârî Ebûbekir Ağa cevâba tasaddî ve “şevketlü kerâmetlü pâdişâhımız cümle şenâyî ve kabâyihinizi ‘afv ile mu‘âmele ve bunları üzerinize ağa nasb eylediler. Şimden sonra zâbitiniz bunlardır, alup Kapu'ya götürün” dedikde anlar dahi bir taraftan eski ağalarının lâşe-i habîselerin çıkacak gözleriyle görüp ve bir taraftan âhar kimesneyi ağa olmuş bulup ve cevânib-i erba‘alarını pür-silâh âdemler ihâta etdiğini müşâhede etmeleriyle kendileri hayret-i ‘azîme istî‘âb ve sûret-i tereddüde kemâl-i pîç ü tâbları mu‘âyene olunmağın ağa-yı müşârun-ileyh paşa hazretleri yanında mevcûd ser-bostânî ağaya “kaldır bu eşhâsı zabt eyle” dedikde bunlar bir vechile dâ’ire-i teslîme uğramayup hemân-dem cümlesi el tîğa urup âgâz-ı muhârebe esnâsında silahdâr ağa her-çend ki “çekin elinizi, nişleseniz gerekdir” deyü men‘le takayyüd eyledi olmadı. Hattâ içlerinden biri tabanca boşaldup ve biri dahi silahdâr ağa üzerine hamle etdikde tîz hareket ve tedârük-i def‘inde mel‘ûnun dizleri altına yatup ve ayaklarını ber-hevâ eylediğini yeniçeri ağası görüp kavm-i hâzırîne “urun” hitâbın eyledikde mezbûru yerinden kaldırmayup odun ile helâk ve beden-i nâ-pâkin süpürde-i hâk etdiler. [47a] Ve ilbâs-ı kaftâna me’mûr hâsodabaşı sandûkdâşı Lala Çerâğî Mahmûd Ağa üzerine dahi biri havâle-i gaddâre etmeğın ol dahi mezbûru bâzûsundan muhkem zabt ve yalnız hançer ile üç yerden darb ve mecrûhan zemîne galtân etmekle ağalar gaddâre ile katl eyledi. Bu hâlde Küçük Çavuş çünkü anları getirmekte vâsita ve berây-ı maslahat anlar ile ma‘an kaftân giymiş bulunmağla sûret-i hâl-i hakîkîsine perde-i işkâl-i ‘ârızî çekilüp bir taraftan anlar “bizi sen getirdin” deyü üzerine hücûm ve bir taraftan ağalar ânide gürûh-ı mezbûrdan olmak hayâliyle üzerine havâle-i âlât-ı harbde hatâ ve galata düşüp katline bir ramak kalmış iken gücle silahdâr ağa yerine firâr ve tahlîs-i girîbân-ı hayât edebildi. Bâkîsini dahi yeniçeriyân ve bostâniyân ve teberdârân pâkleyüp ve pâreleyüp içlerinden ancak dördü firâr ve biri Seferli tarafında ‘Aynü'l-bakar önündeki ağaç dibinde ve biri kütübhâne kurbundaki serv yanında ve biri Kuşhâne semtinde ve biri Hâsoda Câmi‘i kurbunda iç ağalarına

teslîm-i girîbân-ı emân edüp bu vechile anların da işleri tamâm ve hûn-ı murdârlarıyla dâhil-i Bâb ve ‘Arz Odası pîş-gâhı ve cevânibi mâl-â-mâl oldu ve’s-selâm.

Esnâ-i ‘arbedede taşradan tabanca sadâsını istimâ’ eden bakıyye-i kavm-i melâ’îne hâl-i hem-hâllerinden haber-i ma’nevî mün‘akis ve her biri sadede icmâlen henüz vâkıf olmağla birbirine “ne durursuz, iş işden geçti kaçalım, kendi başımız tedârükünü görelim” deyü kimi Bâb-ı vasat ve kimi Âhûr-ı hâssa ve kimi Dolâb kapularına ilticâ edüp cümlesi mesdûd olmağla halâs ve rehâ mümkün olmadığını teyakkun eylediklerinde zarûrî tebdîl-i sûret ve tağyîr-i hey’et tarîkına sülûk ve üzerlerinde olan [47b] esliha ve âlât ü bisâtların kimi gûşelere ilkâ ve kimi sûrâh-ı müsterâha sokup ve kimi sâ’ir emâkin-i hâliyeye bırağup, ziyâde-i vehm ve hîrâslarından ne durup, ne oturmağa kudretleri olmayup, ba‘zılarının Helvâ-hâne ve ba‘zılarının matbahlara firârını vezîr-i vâlâ-makâm hazretleri hiss ü idrâk etmekle emr-i tahsillerini Ser-kilârî Halîl Ağa ‘uhde-i ihtimâmına ihâle ve tahmîl etmeğın anlar mübâşeretıyla ol gün on üç kadarı ahz ve ser-bostânîye teslim olundu. Fe-lillâhi'l-hamd böyle bir ceng-i ‘azîmde şevketlü efendimiz tarafından ferd-i vâhîde katl ta‘alluk etmeyüp gürûh-ı eşkıyâdan hod tu‘me-i şîr-i şemşîr olanlar otuz neferi mütecâvizdir. Bu taraftan ancak Kilâr-ı ‘âmire’de Küçük Pehlivân Mahmûd kulları yed ve cebhesinden madrûb ve yeniçeriyân ve bostânîyândan fakat birer ikişer kadar mecrûhlr huzûr-ı hümâyûna getirildikde müstağrak-ı ‘atâ-yı bî-nihâye ve sâ’ir zararsız yaralıları dahi silahdâr ağa vesâtatıyla hadden efzûn ihsân-ı hümâyûn ile tatyîb-i derûn olundular. Ba‘dehû ebvâb-ı sarây²⁰ gûşâd ve yeniçeri ağasının ocak ağalarıyla ma‘an taşra hurûcu haberi silahdâr ağa lisânıyla resîde-i sem‘-i hümâyûn oldukda taraf-ı şehriyârîden Mîrâhûr-ı evvel Kara Mehmed Paşa-zâde Mustafa Bey ve vezîr-i a‘zam odabaşısı ‘Osmân Haseki ve Haseki Kara Mustafa bu haber-i meserret-eser i‘lân u işâ‘ati ve bundan böyle ‘anede-i eşkıyâ[-i] merdûdînden olup ahz iktizâ edenlerin tertîb-i cezâ-yı katl ile nekbeti ve ba‘de’l-yevm min-küllî’l-vücûh ümmet-i Muhammed’in emn ü râhatını hâvî hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile şehrin ‘Atîk ve Cedîd Odalar ve Serrâchâne ve Bezzâzistân ve sâ’ir mecâmî‘-i nâs olan mahallerine irsâl ve müjde ile [48a] yer yer dellâllar nidâ etdirilmek esnâsında

²⁰ Metinde “sarâya” şeklindedir.

lâşehâ-yı melâ'in-i mezbûrîn gayra mûcib-i 'ibret ve sebeb-i nasîhat olmak için Bâb-ı hümayûn'da sarây meydânına ihrâc ü ilkâ ve manzûr-ı nâs olmak kasdıyla ancak nısf sâ'at mikdârı ibkâ ve ziyâde-i meksi muhill ve nâ-münâsib olmağla Âhûrkapu'dan ilhâk-ı mezâbil-i deryâ olundular²¹.²² الى جهنم و مأواهم السقر وبئس المصير

كما قيل:

فلا رحم الرحمن تربة قبره

ولا زال فيها منكر و نكير²³

Pes bu peyâm-ı beşâret-fercâm ile tefrîh-i kulûb-ı enâm ve teblîğ-i mesâmi'-i hâss u 'âmm olundukda fe-lillâhi'l-hamd karîn-i hüsn-i istimâ' u itâ'at olup ve yeniçeri ağasının dahi Kapu'ya vusûlü haberi 'aks-endâz-ı mir'ât-ı zamîr-i pâdişâhî olduğu gibi 'ulemâdan Sadr-ı Anadolu Zülâlî Hasan Efendi ve Kâdî-i İstanbul İbrâhîm Efendi ve Ser-çavuşân Dervîş Mehmed Ağa ve ser-segbâniyândan her biri 'an-asıl gürûh-ı mezbûr ile ikâz-ı fitne ve fesâdda mütesâviyetü'l-akdâm, yek-zebân-ı ittifâk u ittihâd olduklarından gayrı hâlâ dahi beynlerinde mükâleme ve rü'esâ-yı eşkıyâ olan selâse-i maktûle-i mel'ûne 'alâ-zu'mihim husûl-i metâlibleriyle nâ'il-i merâm olduklarında bunlardan mezbûr Zülâlî müftî ve yerine İstanbul efendisi kâdî'asker ve ser-çavuşân vâlî-i Mısır olmağı mu'âhede emsâli mel'anet ve dîn ü Devlet-i 'aliyye'ye vücûhla hıyânetleri zuhûr etmeğın dördü birden ser-bostânî mahbesine ref' ve li-ecli'n-nefy ihzâr olunan çektiriye vaz' ve mahall-i me'mûra iclâ olundular.

الى حيث الفت رحلها ام قشعم²⁴

Bu ma'nâdan Zülâlî'ye Dalâlî telkîb olunmak dahi enseb görünmekle bi-hikmetillâhi te'âlâ târîh-i Zülâlî²⁵ وما هو الا فى ضلال مبین vâki' olmuşdur. Fe-sübhanê'l-Hayyi'l-Kayyûm. [48b] Der-'akab yerlerine Mîrzâ Efendi-zâde Sâlim Efendi Sadr-ı

²¹ Kîle fi hakkıhimâ:

Ey Mâlik-i bahr u ber göster bize dünyâda

Muslu'yu musallâda Patrona'yı deryâda

²² "Cehenneme gitsinler, yurtları cehennem olsun, ne kötü bir varılacak yerdir orası" manasında Arapça bir beddua olan bu ifadenin bir kısmı âyettir (Kur'an-ı Kerîm, Tahrîm Süresi, âyet 9).

²³ "Rahmân olan Allâh onun kabrinin toprağına bile merhamet etmesin. Kabrine Münker ve Nekir de gelmesin" manasına gelen Arapça bir beyit.

²⁴ "Dönüşü olmayan kötü bir gidişle cehenneme kadar gitsinler" manasının kastedildiği Arapça bir darb-ı mesel.

²⁵ "O ancak apaçık bir dalalet içindedir." manasında Kur'an-ı Kerim'den mülhem bir ifadedir. وما هو الا فى ضلال مبین = 1143

Anadolu ve Hekîmbaşı-zâde Ebûbekir Efendi kâdı-i İstanbul²⁶ ve vezîr-i a‘zam hazretlerinin kethudâ-yı sâbıkı Mustafa Ağa ser-çavuşân-ı Dergâh-ı ‘âlî nasb olunup ba‘dehû sa‘âdetle Hırka-i Şerîfe Odası'nda salât-ı zuhru edâ ve re‘îsü'l-meşâyih Süleymân Efendi du‘â edüp ‘ulemâ efendiler dahi vedâ‘ ile insırâfa me‘zûn olmak hılâlinde vezîr-i a‘zam hazretlerine bî-mânend bir murassa‘ hançer-i mücevher ile a‘lâ bir semmûr kürk i‘tâ ve kezâlik hân-ı ‘âlî-şâna bir hançer-i pür-zîver ve bir post-ı semmûr ilbâs ve şeyhülslâm efendiye beyâz çukaya kaplı bir ferve-i semmûr ile ikrâm olunup her biri makâmlarına ‘avdet ve şevketlü efendimiz dahi ferîh u fahûr hareme ‘azîmet buyurdular. Bârî te‘âlâ vücûd-ı şerîflerin hatâdan emîn ve bunun emsâli min-‘indillâh muvaffak oldukları tedâbîr-i mülûkânelerin hemîşe muvâfık-ı takdîr ve hemvâre isâbete karîn eyleye, âmîn.

لا ارضى بواحدة بل ابغى سبعين آمينا²⁷

Âftâb-ı devleti hergiz zevâle ermesün

Mâh-ı tâbândır Hudâ eksikliğin göstermesün

Ertesi Ehad günü Hâne-i hâssa'ya üç kîse ve bâkî üç odaların her birine ikişer kîse ve Bostâniyân Ocağı'na üç kîse akçe bahşîş-i hümayûn sudûr eyledi.

زادهم الله البر والبركة

ما داموا على السكون والحركة²⁸

Mâh-ı mezbûrun on sekizinci Çehârşenbe günü Topkapu'ya teşrîf-i hümayûn vukû'unda el-Hâc Cevher İbrâhîm Ağa kulları silahşorluk için zemîn-bûs-ı ‘ubûdiyyet oldu.

Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de ‘Ali Bey Köyü'ne biniş için Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı i‘tibâr ve Karaağaç Bağçesi'nde bir mikdâr istikrâr ve andan piyâdeye rûkûb ihtiyâr olunup Fîl Köprüsü'nden feres-rân-ı şâhrâh-ı ikdâm olarak [49a] karye-i mezbûrede vâki‘ çiftlik karâr-gâh-ı matıyye-i ârâm olup salât-ı zuhru anda edâ ve

²⁶ Kenarda bu iki tayinle ilgili şu tarih beyitleri bulunuyor:

Yazıldı Rûhiyâ bir mısra‘-ı ra‘nâda târihi
Zihî Sâlim Efendi Sadr-ı Anadolu şüd hakkâ.

Diğeri:

Dedim isbât-ı elif-i ismile târihini Rûhî
Stanbul hâkimi Bûbekr Efendi-i güzîn oldu

²⁷ “Bir tane âmine razı olmam. Muhakkak ona yetmiş tane âmin ulaştırırım” manasında Arapça bir ifade.

²⁸ “Hayatta oldukları sürece Allah onların iyilik ve bereketlerini ziyade eylesin” manasında bir dua cümlesi.

ba‘dehû kurbunda olan kasrı gıpta-gâh-ı me‘vâ buyurup celse-i hafife ‘akabinde geşt ü güzâr-ı etrâf-ı sebze-zâr ederek kurb-ı havuzda mevzû‘ sâye-bân-ı mahsûslarına nüzûl ve ağayân-ı Enderûn'a piyâde cirid-bâzlık fermân ve ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ile hatm-i meclis-i Süreyyâ-nizâm buyurulup ‘avdetde Söğüdlük'den Karaağac'a dek piyâde ile ‘azîmet ve andan fulika ile teşrîf-i sarây-ı hümâyûna müsâra‘at olundu.

Ertesi Cum‘a günü salât-ı cum‘a-i şerîfeyi Süleymâniyye Câmi‘-i dil-ârâsında ikâmet ve türbe-i şerîfelerin ziyâret ve tilâvet-i hatm-i şerîf nihâyetinde ‘avdet ve Kasr-ı Yalı'yı teşrîfleriyle reşk-âver-i cennet buyurup salât-ı ‘asrı anda edâ ve ba‘dehû teşrîf-i haremsarây-ı hümâyûn olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci Ehad günü Çimşirlik nâm mahalde şevketlü efendimiz bi‘z-zât ibtidâ fenn-i tûfeng-endâziye şürû‘ u âgâz ve bir tûfeng-i ra‘d-âhengi kahramânâne zîver-i çeng-i pür-zûr buyurup vehle-i ûlâda berây-ı nişân vaz‘ olunan sebûlârın birbiri ardınca ikisini darb u pest ve kurşun aşırı birin dahi perîşân u şikest eylediler. Sad-bârekallâh zihî himmet-i mülûkâne ve kuvvet-i Rüstemâne ki vakt-i merkûma dek kat‘â yed-i mü‘eyyedlerine tûfeng almayup ve nişâna kurşun atmış değiller iken bed‘en bu isâbet-i garîbe el-hakk mülûk-i mâziyeden birine müyesser olmadığı vekâyi‘-şinâsân-ı eslâfa hafî değildir.

Mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü Seşenbe günü Dîvân-ı ‘âlî olup şevketlü efendimiz sa‘âdetle ‘Arz Odası'nı teşrîf buyurduklarında kânûn üzre Vezîr-i a‘zam Silahdâr Mehmed Paşa ve Yeniçeri Ağası Muhsin-zâde ‘Abdullâh Paşa ve Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa ve sadreyn-i bedreyn efendiler [49b] hazarâtı ile henüz kâm-yâb-ı menâsıb-ı cedîde olanlardan Mîrâhûr-ı evvel Kara Mehmed Paşa-zâde Mustafa Bey ve Mîrâhûr-ı sâni Rikâbdâr-ı sâbık Süleymân Ağa ve Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı ‘âlî İbrâhîm Efendi ve Kul Kethudâsı Pehlîvân Halîl Ağa kezâ ve kezâ yek-pâre zemîn-bûs-ı makâm-ı ‘ubûdiyyet ve Mîr-i Eflak İskerlet-zâde dahi rûy-mâl-i rikâb-ı hümâyûna murahhas oldu. Yevm-i mezbûrda ba‘de‘z-zuhr Çimşirlik'de şevketlü efendimiz yüz otuz yedi hatve gâyetine vaz‘ olunan sebûlârın tûfeng ile ibtidâ atışda birin ve kurşun aşırı bilâ-fâsıla dördün şikest eylediklerini emr-i hümâyûnlarıyla bendeleri safha-i dîvâra tahrîr eylediğinden sonra mukaddemâ miyân-ı meydânda nerdübân ile âvîhte olan kılıçbalığının ‘izam-ı cüssede hacmi miyân-ı insânı mütecâviz iken gâh şemşîr be-dest ve gâh gaddâre ber-kef üç dört def‘a darb ve her darbe-i dilîrânelerinde nısfını tecâvüz mertebeleri kat‘a dest-res

oldular. Ve ba‘de-edâ‘i salâti‘l-‘asr gerek ‘arz ağaları ve gerek Hâne-i hâssa ağaları ve musâhibânın süvârî cirid-bâzlıkların temâşâ ve yine cânib-i hareme tahrîk-i kâdime-i ‘azîmet buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı Pencşenbe günü Tersâne-i ‘âmire Sarâyı'na biniş ve kusûr-ı haremden Kafesli Köşk'de bir mikdâr istirahatı müte‘âkib Okmeydânı'nda tekyeye şeref-dih-i nüzûl olup gerek iç ağalarından fen-âşinâ olanlara ve gerek taşra kemân-keşlerinden anda mevcûd olanlara tîr-endâzlık etdirerek salât-ı ‘asrı ba‘de‘l-edâ yine Tersâne'ye ‘avdet ve Hâne-i hâssa'nın Kasr-ı cedîd-i kebîrinde biraz meks ü ikâmet ve ba‘dehû sarâya ‘azîmet olundu.

[Sene 1143 Cemâziyelâhir]

Mâh-ı Cemâziyelâhire'nin üçüncü Pencşenbe günü Beşiktaş'a biniş vukû‘unda şevketlü efendimiz hazretleri [50a] Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı sebûk-reftâr ve sarây-ı mezbûrun harem iskelesinden kasr-ı kebîr-i Havernak-nazîri teşrîf-i cihân-dârîleriyle gıpta-gâh-ı dâr-ı karâr buyurduklarında ağayân-ı Enderûn'a tomak-bâzlık fermân ve Hâne-i hâssa ağaları ve sâ‘ir bâzîçe-i tomaka me‘mûr iç ağalarına îsâr-ı dînâr-ı bî-pâyân ederek haremsarây-ı mezbûra duhûl ve edâ-i salât-ı ‘asr ile meks-i cüz’iden sonra berren ‘avdet ve Salıpazarı'ndaki yalıya mürûr ve derûnuna nüzûllerinde dâhiliyye ve hâriciyyesin temâşâ ve andan fulika ile ‘azm-i sarây-ı dil-ârâ buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun yedinci İsneyn günü Kaplan Girây Hân-ı ‘âlfî-şânın karar-gâhı olan diyâr-ı Kırım'a teveccühü karîb olmağla şevketlü efendimize li-eclî‘l-vedâ‘ vezîr-i a‘zam ile ma‘an gelüp ba‘de‘l-mülâkât kendiye serâsere kaplu bir ferve-i semmûr-ı şâhâne ilbâs ve harc-ı ceyb olmak üzere otuz kîselik dînâr-ı hâlisu‘l-‘ayâr ihsân-ı hümayûn olup ve sülâle-i pâkîzelerinden altı ‘aded selâtînden her biri çuka kontoşa kaplu birer semmûr kürk ile ikrâm olundular. Hân-ı müşârun-ileyhin gerek hîn-i teşrîf ve gerek hâl-i ‘avdetlerinde Bâb-ı hümayûn'dan tâ Bâb-ı Vasat'a dek bostâniyân ve Bâb-ı Vasat dâhilinden teberdârân-ı zülüflü ve dahi içeri tâ Sofa'ya dek iç ağaları ser-tâ-pâ zer-beft kaftânlar ile tertîb-i sufûf-ı selâmiyye-i ikrâm ve merâsim-i istikbâl ve teşyî‘in kemâ-yenbagî mürâ‘ât ve iltizâm ile itmâm-ı levâzım-ı ihtirâm etdiler. Ve yevm-i mezbûrda Mektûbî-i sadr-ı ‘âlî İsmâ‘îl Efendi re‘îsü‘l-küttâb nasb olundu.

Mâh-ı mezbûrun onuncu Pencşenbe günü hân-ı müşârun-ileyh hazretlerinin Âsitâne'den insirâfı iktizâsıyla sa'âdetle nehzat ve sûy-ı merâma 'azîmetlerinde [50b] Vezîr-i a'zam Mehmed Paşa hazretleri hâric-i sûrda vâki' Dâvûdpaşa'da 'âlâ-tarîkî't-teşyî' kendilere tertîb-i ziyâfet ile resm-i kadîme ri'âyet için anlar bir taraftan berren savb-ı mezbûra hem-rikâb 'azîmet ve şevketlü kerâmetlü mehâbetlü pâdişâh-ı 'âlempenâh efendimiz hazretleri ber-üslûb-ı seyr u sülûk bir cânibden bahren sandal ile Defterdâr İskeleyi'nden hurûc ve kurbunda vâki' sâhil-gâh-ı cedîdden süvâr-ı rahş-ı sebük-reftâr ve Bayrampaşa Bâğçesi'nde Hadîce Sultân Çiftliği'ne nüzûl-i hümâyûnlarında evvelâ cümle ocaklı ve ocak ağalarıyla yeniçeriler ağası Muhsinzâde 'Abdullâh Paşa ve ba'dehû 'asesbaşı subaşı kisveleriyle ve deli gönüllüyân ve serhengân-ı Dîvân ve zu'amâ ve kapucibaşılar ile Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa ve sâhib-i devlet ve hân-ı 'âlî-şân hazretleri 'ale't-tertîb şeref-yâfte-i müvâcehe-i şehriyârî olduklarında ibtidâ vezîr-i a'zam ve sâniyen hân-ı mu'azzam rahşlarından âdâb ile selâmladıkça çavuşân-ı Dîvân medh ü senâ-yı pâdişâh-ı devrân ile velveleendâz-ı zemîn ü zamân olarak ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî iç ağalarıyla sadâ-yı mehterhânedен gûş-ı eflâki pür-tanîn ederek 'ubûrlarını mûte'âkib şevketlü efendimiz hazretleri Dâvûdpaşa'ya teşrîf ve salât-ı zuhru anda edâ ve ba'de't-teta'um hâric-i sarâyda vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'da celse-i hafîfeden sonra Vidos'a 'azîmet ve anda bir mikdâristirâhat ve salât-ı 'asrı ikâmet 'akabinde süvâr-ı gerdûne-i gerdûn-mikdâr olduklarında bi'l-cümle cündiyâna Mısır cirid-bâzlığı fermân ve hünelerini kemâl-i istihsânlarından erbâb-ı ciride nisâr-ı dînâr ve ihsân-ı bî-şümâr ederek yine Dâvûdpaşa'ya vusûl ve andan rahş-ı cihân-peymâlarına rûkûb [51a] ve Topkapısı'ndan İstanbul'a duhûl ve tâ sarây-ı hümâyûnda 'inân-keş-iistirâhat olmuşlardır.

Mâh-ı mezbûrun on üçüncü yevm-i Ehad'de ser-bostâniyân el-Hâc Hüseyin Ağa 'azl ve makâmına ocak kethudâsı Mîr İbrâhîm ser-bostânî ve anın yerine haseki ağa olan 'Âbidîn Bey kethudâ-yı bostâniyân ve anın yerine 'Ömer Ağa haseki ağa nasb olundu. Yevm-i mezbûrda İncüli Köşk'e biniş vukû'uyla hengâm-ı teşrîf-i hümâyûnda ağayân-ı Enderûn ve Hâne-i hâssalidan mevcûd olan tûfeng-endâzlara kurşun atdırup yüz adım mikdârı mahalle vaz' olunan sebûyu şikest edenler müstağrak-ı 'atâyâ-yı hümâyûn olup sa'âdetle kendiler dahi merkez-i 'âlîlerinden menzil-gâh-ı ba'id ve tamâm iki yüz hatve mesâfe gâyetine mevzû' hedef-i merâma

endâhte-i tûfeng-i himmetleri olan bunduka-i sıdk-niyyetleri resîde ve şikest-i sebû ile hüsn-i isâbet-i cihân-dârîleri el-hakk pesendîde olmuştur.

Beyt

Hele şeytân kulağına ola kurşun ki gördükde

Tûfengin falyası gibi güşâde oldu hep evfâh

Bu esnâda cündiyân-ı Bîrûn'dan Kara ‘Ali ve Süleymân-ı Mısırî nâm kimesnelere Mısır oyunu merâsimin icrâ etdirüp karîn-i tahsîn-i ‘âlîleri olmağla ikisin dahi cündiyân-ı Enderûn gürûhuna ilhâk ile bekâm ve ba‘dehû harem-i hümâyûna teşrîf ile ârâm buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun on yedinci Pencşenbe günü sâ‘at dört buçukda sâhib-i devlet hazretleri gelüp Hitân Odası'nda çehre-sây-ı hâk-pây-ı pâdişâhî olduklarında Silahdâr Ebûbekir Ağa kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve üç tuğla çerâğ-ı hâss buyurup makâmlarına kethudâ-yı hazîne-i hümâyûn Ya‘kûb Ağa'yı silahdârlık ile ikrâm ve anın yerine hazîne başyazıcılığından gelme Süleymân Efendi'yi nâ‘il-i merâm buyurdular. [51b] Yine yevm-i mezbûrda kethudâ-yı bevvâbîn İbrâhîm Efendi'ye Paşakapısı'nda ilbâs-ı hil‘at-i vezâret ve üç tuğ-ı pür-fürûğa himmet ve mansıb-ı Halebûş-şehbâ ile terfî-i rütbet buyurulmağla yerine Lala ‘Osmân Ağa kulları kethudâ-yı bevvâbîn nasb olundu. Yevm-i mezbûrda Yenibâğçe'de vezîr köşküne biniş vukû‘uyla berren ‘azîmet ve esnâ-yı teşrîf-i hümâyûnda mevcûd olan iç ağalarına tomak-bâzlık etdirilüp farîza-i zuhr ve ‘asrı anda edâ ve ba‘dehû Yenibâğçe üzerinden Balat İskeleyi'ne ve andan sandal ile bahren sarây-ı hümâyûna ‘azîmet olundu. Gecesi ki leyle-i Cum‘a'dır, ağa-yı rikâbdâr Halîl Paşa-zâde Ahmed Bey'e kapucıbaşılık ‘inâyet ve yerine Dûlbend Ağası Behzâd Mehmed Ağa hıdmet-i rikâbdârî ile ser-firâz oldu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olup ‘Arz Odası dahi döşenmekle ba‘de'd-Dîvân şevketlü efendimiz teşrîf ve menâsıb-ı cedîde ihrâz edenler ki Ser-çavuşân Ahmed Ağa ve Kethudâ-yı Bevvâbîn Lala ‘Osmân Ağa ve Ağa-yı Sipâhiyân mîrâhûr-ı sâbık Mehmed Ağa ve Ağa-yı Silahdârân Halîl Ağa ve Ser-cebeciyân ‘Abdullâh Ağa cümleten menâsıblarında ²⁹ابقاء من كان على ما كان siyâkında ilbâs-ı kaftân ve her biri mesrûr u şâdân olarak zemîn-bûsî-i teşekkür

²⁹ “Herkesi bulundukları makamlarda ibka etmek” anlamında Arapça bir ifade.

‘akabinde Venedik balyosu gelüp rû-nihâde-i hâk-pây-ı hümâyûn ve ‘arz-ı nâme-ye me’zûn olup lâkin nâme-resân mel’ûnun esnâ-yı ‘arz-ı nâmede ser-i habâset-efserinden kazârâ şabkası zemîne galtân ve biri dahi Bâb-ı ‘Arz’da iki dizleri üzre üftân ve süpürde-i hâk-i hızlân olmaları şevketlü kerâmetlü mehâbetlü ‘azametlü pâdişâh-ı rûy-ı zemîn zıllullâh fi’l-arzîn efendimiz hazretlerinin vücûhla uğur-ı hümâyûnları güşâde ve sît-i savlet ü şecâ’atleri [52a] dil-i a’dâ-yı dîn ve kulûb-ı müşrikîn-i mütemerridîni lerze-nâk-i havf u haşyet ve kemâl-i galebe ve nusretleriyle tefe’’ül olundu. Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak taht-gâh-ı saltanatlarında vücûd-ı hümâyûnların ber-karâr ve kahr u tedmîr-i küffâr-ı hâk-sâr ile tîg-ı âb-dârların âvîhte-i ‘arş-ı iştihâr eyleye, âmîn bi’n-Nebiyi’l-Emîn.

Mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü leyle-i Erba’â’da sâ’at dörtde bi-emrillâhi te’âlâ Tatlıkuyu’da Mâlikâne Kalfası Mehmed Efendi hânesinden harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz bi’z-zât re’îsü’l-küttâb-ı sâbık ‘Abdullâh Efendi menziline teşrîf ve andan nezâret ile itfâ-i âteş husûsunda ziyâde-i takayyüd sadedinde sâ’at yedide sâhib-i devlet gelüp hâk-pây-ı pâdişâhîye îsâl-i haber-i teskîn siyâkında yine taraf-ı ihrâka ‘azîmet ve bu vakte dek imtidâdından sonra bi-hamdillâhi te’âlâ peyâm-ı sükûn-ı küllî resîde-i sem’-i şehriyârî oldukda cânib-i sarâya ‘avdet için hareket-i hümâyûn hılâlinde sâhib-i hâne huzû[r]-ı şerîflerinde zemîn-bûs-ı ‘ubûdiyyet oldu. Ertesi Erba’â günü Kozbekciler’deki kasrı cılve-gâh ve mukâbilinde elli hatve mikdârı bu’du olan dîvâr-ı harem-i hümâyûna beyza âvîze kılınup ibtidâ atdıkları kurşun isâbetinde nev’â istişkâl vâki’ ve sâniyen bî-iştibâh şikestleri hengâmında yeniçeri ağası karakulağı gelüp bi-hikmetillâhi te’âlâ Atbâzârı civârında vâki’ Doğramacılar’da harîk vukû’u haberin getirmeğîn derhâl sâ’at on birde süvâr-ı esb-i çâpûkîn olup mihmîz-zen-i isti’câl olarak semt-i ihrâka ‘azîmet ve mahalline kable’l-vusûl esnâ-yı tarîkda sükûn-ı harîkdan ahz-ı haber-i meserret buyurmalarıyla ‘avdet ve ezân-ı mağribde teşrîf-i sarây-ı sa’âdet buyurdular.

[Sene 1143 Receb]

Gurre-i garrâ-yı Recebü’l-mürecceb ki yevm-i Erba’â’dır, [52b] Silahdâr Ebûbekir Paşa kullarının Enderûn-ı hümâyûn’da hükm-i müsâfereti tamâm ve Oda-i Mâbeyn’de tekrâr serâsere kaplı ferve-i semmûr ile ilbâs-ı hil’at ve ba’d-ez-zemîn-bûsî-i ‘ubûdiyyet taşraya ‘azîmeti himmet olundu.

Ertesi yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a biniş vukû'unda hâssaten ağayân-ı harem-i hümayûna cirid oynadup ve teberdârân-ı sarây-ı mezbûra tomak-bâzlık etdirüp salât-ı 'asrı anda edâ ve sa'âdetle 'azm-i Sarây-ı Cedîd-i dil-güşâ buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun dördüncü yevm-i Sebt'de beyne's-salâteyn Üsküdar'da Eski Hammâm kurbunda İsmâ'îl Haseki hânesinden harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi Kasr-ı Sepedciler'i teşrîf buyurduklarında vekîl-i kethudâ-yı bevvâbîn Nu'mân Paşa-zâde beyi cânib-i vezîr-i a'zama hâl-i ihrâkı su'âl içün irsâl ve meks-i hafî 'akabinde henüz haber gelmeden kasr-ı mezbûrdan harîkı bi'l-müvâcehe müşâhede mümkün olmadığı ecilden mârrinden tefahhus ile ahz-ı haber-i teskîn olundukdan sonra mîr-i mezbûr dahi gelüp tasdîk etmekle salât-ı 'asrı ba'de'l-edâ teşrîf-i harem-i hümayûn olundu.

Mâh-ı mezbûrun altıncı yevm-i İsneyn'de Yeşilli Sarâyı'na varılup dokuzuncu yevm-i Hamîs'de berây-ı ihrâc-ı surre taşra Dîvân-hâne'yi teşrîf ve ba'dehû İncülü Köşk'e biniş vukû'uyla hîn-i teşrîflerinde Sarây-ı 'atîk teberdârlığından çıkma bendegân-ı dîrinden Mûsâ Ağa silahşorluğa zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olup ba'de'l-'asr Kasr-ı Gülhâne'de vaz' olunan sebûya tüfeng atmak içün silahdâr ağa kullarına fermân buyurmalarıyla kemâl-i imtisâl ve hüsn-i isâbet ile şikest-i sebûya himmeti şâyân-ı istihsân-ı sultân-ı cihân olmuştur.

Ertesi salât-ı cum'ayı Câmî'-i Cedîd-i Vâlide'de edâ ve 'avdetlerinde Kozbekci Kalfa Yeri'ndeki kasrı teşrîf [53a] ve vezîr-i a'zam kulları gelüp bir mikdâr mükâleme ve ric'atinden sonra salât-ı 'asrı anda edâ ve ağayân-ı Enderûn kaftân-bahâları defterine hatt-ı hümayûn keşîde ve ba'dehû cânib-i harem-i hümayûna teşrîf etdiler.

Mâh-ı mezbûrun on üçüncü yevm-i İsneyn'de ba'de'z-zuhr biniş ile Kasr-ı Sovukçeşme'yi teşrîflerinde Vezîr-i a'zam Silahdâr Mehmed Paşa kulları hâk-pây-ı sa'âdetlerine gelürken andan mukaddem şevketlü efendimiz hatt-ı hümayûn ile kozbekcibaşı kulların kethudâ-yı bevvâbîn-i sâbık ve hâlâ vâlî-i Haleb olan İbrâhîm Paşa kullarına irsâl ve da'vet buyurup vaktâ ki vezîr-i a'zam geldikte bir mikdâr âhar mahalde meks ü tevkîf olunmak esnâsında silahdâr ağa vesâtatıyla mühr-i vezâret Mehmed Paşa'dan ahz ve huzûr-ı hümayûna 'arz olunup müşârun-ileyh İbrâhîm Paşa hazretleri dahi med'uvven gelmiş bulunmağla, teslîm-i hâtem-i mükerrerem ile

vezâret-i ‘uzmâya serâsere kaplu bir ferve-i semmûr-ı girân-bahâ ilbâs³⁰ ve kânûn üzre cümle ocak takımı ve solagân ve peykân ile Bâb-ı Sovukçeşme'den irsâl ile Paşakapısı'na ‘azîmeti revzen-i kasr-ı mezbûrdan güzergâh-ı nazar-ı hümâyûn olup vezîr-i ma‘zûl Mehmed Paşa dahi bâğçe içinden Üsküdar'da vâki‘ Şeref-âbâd nâm mahalle irsâl ve ba‘dehû harem-i hümâyûna tahrîk-i kâdime-i ‘izz ü iclâl buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun on beşinci Çehârşenbe günü Ağa Bâğçesi'ne biniş vukû'unda sâbıkâ yeniçeri ağası karakulağı Ahmed Ağa gelüp silahşorluğa rû-nihâde-i zemîn-i bendegî olup ertesi biniş ile Kasr-ı Gülhâne'yi teşrîflerinde Telhîsî-i sâbık Mehmed Ağa dahi gelüp silahşorluğa zemîn-bûs-ı ‘ubûdiyyet olduktan sonra iç ağası kullarına süvârî cirid-bâzlığı etdirüp ba‘dehû dîvârda vâki‘ bâb-ı sagîr pîş-gâhında dıraht-ı çenâra karîb hacir üzre sebû vaz‘ı fermân [53b] ve tamâm iki yüz hatve mikdârı mesâfeden tûfeng-i tîz-âheng ile bî-muhâbâ dokuz ‘adedini şikest-i kurşun-ı himmet buyurmuşlardır. Hezâr ahsente vü sad bârekallâh.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı Ehad gecesi salât-ı mağribi Hırka-i Şerîfe Odası'nda edâ ve ba‘dehû Kilâr-ı ‘âmire'den ‘Ali Bey kullarının seb‘a ile hatm-i şerîf tilâvetini istimâ‘ ve ba‘de'l-hatm üstâzı Yûsuf Efendi-zâde ‘Abdullâh Efendi du‘âsı tamâmında bir kîse hoca efendiye ve nısf kîse sâhib-i hatm beye ihsân-ı hümâyûn oldu.

[Sene 1143 Şa‘bân]

Mâh-ı Şa‘bânü'l-mu‘azzam'ın guresi Pencşenbe günü ba‘de'l-‘asr çukadâr ağa kulların mahmiyye-i Üsküdar'da Silahdâr Ebûbekir Paşa kullarına Anadolu Beylerbeyiliği ve Kütahya mansıbı mukarreriyile irsâl ve ertesi salât-ı cum‘ayı Türbe-i Hazret-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî câmi‘-i şerîfinde edâ ve ba‘dehû Bostan İskelesi kurbundaki yalıda biraz ârâm ve andan Emîne Sultân Yalısı'na ‘atf-ı licâm ve celse-iR hafife hitâmında ba‘de'l-‘asr esnâ-yı ‘azîmetlerinde ‘ismetlü sultân-ı ‘âlî-şân hazretleri rikâb-ı hümâyûnlarına murassa‘ bir esb-i Rumî ihdâ ve andan Hadîce Sultân Yalısı'nı teşrîf ve bir mikdâr tevakkufdan sonra yine sarâya ‘azîmet olundu.

³⁰ Kenarda İbrahim Paşa'nın tayiniyle ilgili şu tarih yer almaktadır:

Târîh-i Vezâret

Şükr-i teşrîfiyle Rûhî söyledim târîhini

Âsaf İbrâhîm Paşa oldu sâhib-mühr-i cûd

Sene 1143

Mâh-ı mezbûrun dördüncü Ehad günü Bağçekapısı'nda vâki' kethudâ-yı maktûl sarâyını teşrîf ve her tarafı seyr u temâşâ olunup ba'de'l-'asr yine sarâya 'avdet olundu.

Ertesi Düşenbe günü Tophâne'de ifrâğ-ı kâlib-ı husûl olması musammem olan toplar husûsu için vakt-i duhâda şevketlü efendimiz hazretleri Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal ve iskeleden Tophâne karâr-gâh-ı âmâlleri oldukda Vezîr-i a'zam İbrâhîm Paşa ve Müftî'l-enâm Mîrzâ-zâde Şeyh Mehmed Efendi ve Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa ve Ağa-yı Yeniçeriyân Muhsin-zâde 'Abdullâh Paşa ve defterdâr efendi hazretleri [54a] bi'l-cümle anda hâzır iken huzûr-ı hümayûnda on altı 'aded top-ı gerdûn-kûb dökülüp ba'de'l-itmâm vezîr-i a'zam kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ve şeyhülislâm efendiye beyâza kaplu semmûr kürk ilbâs ve kaftân giyen zâbitlerine iki yüz 'aded altun ve dökmeçiler hademesine üç yüz altun ve sâ'ir neferâta beş yüz altun ihsân-ı hümayûn olup andan kasrı teşrîf ve ba'de't-teta'um vezîr-i a'zam kulları rikâb-ı hümayûna bir murassa' esb-i Türkmân ihdâ edüp ba'dehû fulika ile bahren Kurşunlu Mahzen Köşkü'nü teşrîf ve salât-ı zuhru anda edâdan sonra sa'âdetle 'azm-i sarây-ı felek-sâ buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun sekizinci Pencşenbe günü sâ'at-ı nehâriyye beşde iken Balıkbâzârı kurbunda bi-emrillâhi te'âlâ harîk zuhûr etmeğin şevketlü efendimiz Câmi'-i Cedîd-i Vâlide'den temâşâ ve emr-i teskîni ihtimâm olunup temâdî-i zamânla sâ'at dokuzda haber-i intifâsını karakulağ-ı sadr-ı 'âlî ilkâ-i sem'-i hümayûn eyledikde ferîhu'l-bâl 'avdet-i sarâya isti'câl olundu.

Mâh-ı mezbûrun on ikinci İsneyn günü Sarây-ı 'atîk'a biniş vukû'unda ağayân-ı Enderûn'a cirid-bâzlık fermân ve ertesi Salı günü Dîvân-ı 'âlî gâ'ilesi ber-taraf ve edâ-i salât-ı zuhr 'akabinde Kozbekçiler'de Halîfe Yeri'ni teşrîflerinde vezîr-i a'zam kulları gelüp ba'de'l-mükâleme dîvâr-ı harem-i hümayûna beyzalar âvîze ve kendi yed-i mü'eyyedleri ile bi'z-zât tûfeng-endâz-ı isâbet ve iki 'adedini şikest ile izhâr-ı nîrû-yı himmet buyurdular.

Ertesi Erba'â günü Kasr-ı Gülhâne ve andan İncüli Köşk'e teşrîflerinde Kalaylı Vezîr Kethudâ-zâdesi 'Abdûlbâkî Bey silahşorluğa zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet oldukdan sonra Kasr-ı Gülhâne kurbuna sebû nasb olunup tûfengiyân-ı Enderûn-ı hümayûn'a şikest-i nişân fermân olunmağla isâbet edenler ihrâz-ı 'atâ ve kendiler dahi dört 'adedini [54b] şikest-i fındık-ı tûfeng etdiler. Ba'dehû cânib-i harem-i

muhtereme ‘avdet-i mülûkâneleri hılâlinde güzergâhları olan Sofa-i Safâ Kasr-ı Nerdübânı kurbunda Sofa bekcilerine mahsûs tahtadan mebnî câmi‘-i sagîr dayyık olmağla tevsî‘e ihtiyâcını müşâhede ve zemîn cihetinden Hazîne-i hümâyûn kurbunda Demirkapu pîş-gâhında kabak bâğçesi yeri münâsib görölmeğın mahall-i mezbûra nakl-i binâ ile tevsî‘-i dâ‘ire ve tecdîd-i binâsı bâbında mukaddemâ şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i celîlül-kadrlerine imtisâlen mübâşeretleri ol rûz-ı firûza müsâdif olmağın hengâm-ı mürûrlarında temâşâ buyurdular.

Gecesi ki mâh-ı mezbûrun on beşinci Leyle-i Berât olmağla salât-ı mağribi Hücre-i Mutahhara-i Hırka-i Münevvere‘de edâ ve ba‘dehû Hoca-i Hazîne Daredevî Efendi‘nin kütüb-i ehâdis-i sahîha-i Nebeviyye‘den *Meşârik-ı şerîf* hatmini teberrûken anda kırâ‘at ve hüsn-i hâtıme ile du‘â-yı ihtitâm eyledikde bir kîse akçe ile mazhar-ı nevâziş ü iltifât buyurulduktan sonra ferdâsı Hamîs günü sa‘âdetle Sarây-ı Beşiktaş‘ı teşrîflerinde mevcûd olan ağayân-ı Enderûn‘a tomak-bâzlık etdirerek biraz ârâm ve ba‘de-edâ‘i salâti‘z-zuhr süvâr-ı sandal-ı ihtirâm olup Vezîr-i Maktûl İbrâhîm Paşa‘nın Çırağan Yalısı‘nı makdem-i hümâyûnlarıyla reşk-i dârü‘sselâm buyuruldukdâ derûn u bîrûnu cilve-gâh-ı enzâr ve bir celse-i hafife ile seyr-i kenâr esnâsında ( ) nâm efendi bâğçesi zerrînlerinden bilâ-ism bir mikdâr tohum dârü‘ssa‘âde ağası yediyle ‘arîza-i hâk-pây-ı cihân-dârîleri oldukda şâyân-ı istihsân-ı şehriyârîleri olmağla üç ‘adedine kendi lisân-ı mübârekleriyle teberrûken “şeh-pesend” ve “ser-tâc” ve “nâ-dîde” itlâk-ı mülûkâneleri sudûru gâlibâ sebt-i cerîde-i rûzgâr olmuştur. Tab‘-ı âteş-pâreleri vasfa gelmez. Hudâ-yı müte‘âl zât-ı şerîflerin hatâdan hıfz eyleye, âmîn. Ve ba‘dehû kurbunda yine maktûl-i mezbûr binâ eylediği Gülşen-âbâd nâm yalıya mürûr ve etrâf u eknâfı temâşâ ve andan yekdiğere mûsıl tarîk-ı fevkânî-i nihânîden veled-i merhûm Genç Mehmed Paşa Yalısı dahi seyrân [55a] ve selâmlığında vâki‘ kasr-ı kebîrde bir mikdâr istirahat hâlinde Çiçekci Sâlih Efendi nâm pîr-i rûşen-zamîr tabla ile zerrîn ‘arz etmeğın emr-i şerîfleriyle huzûr-ı hümâyûnlarına duhûle murahas ve şükûfehâ-yı mezbûre esâmî ve nevâdirinden ba‘zı mertebe su‘âl ü cevâbı müte‘âkib mezbûrun fenn-i şükûfegerîden gayrı ‘ilm-i mûsikîden behre ve haberi olduğı sâmi‘a-zed-i ‘âlîleri olmağla ruhsat-ı âgâze ile itmâm-ı fasl tamâmdan sonra hediyye-i şükûfe-i zerrîn-i pîr ‘atâyâ-yı zerrîn-i pâdişâh-ı ‘âlem-gîr ile hüsn-i mukâbele siyâkında yine Gülşen-âbâd‘a ‘avdet ve bir mikdâr sükûn u istirahat ve ba‘dehû süvâr-ı filika-i nehzat ve tekrâr Kasr-ı Kebîr-i

Beşiktaş'a 'atf-ı 'inân-ı himmet ve salât-ı 'asrı anda ikâmet 'akabinde cânib-i sarây-ı hümâyûna 'azîmet buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun on altıncı Cum'a günü sa'âdetle Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı felek-mikdâr ve bahren Unkapanı İskeleyi'nden merâkib-i berriyyeye tebdil-i matâyâ-yı çâpük-reftâr ve Zeyrek'de vâki' Âyişe Sultân Sarâyı'nda 'inân-keşide-i karâr olup salât-ı cum'ayı kurbundaki câmi'-i 'atıkde ba'de'l-edâ yine sarây-ı mezbûrda sâ'at sekize dek ârâm ve hîn-i 'avdetlerinde zîr-i rân-ı pâdişâhânelerine keşide ve ihdâ olunan murassa' bir re's esb-i Türkmânî hediye-i behiyye-i sultâniyyeye süvâr ve makdem-i şerîfleriyle müşerref olan tarîk-ı sâbıkdan ric'at ve iskele-i merkûmeden rûkûb-ı fulikaya himmet ve cânib-i sarây-ı dil-ârâya 'azîmet olundu.

Ertesi Sebt günü Topkapu'yı teşrîflerinde sâbıkâ Hâne-i hâssa'dan çıkan Nâhunî İbrâhîm Paşa-zâde Mehmed Bey ile Lala Çerâğı Mahmûd Ağa kulları gelüp silahşorluğa zemîn-bûs-ı ruhsat oldular.

Ertesi Ehad günü Kasr-ı Yalı'yı teşrîflerinde fenn-i tasvîrde bî-nazîr Mehdî nâm musavvire meğr mukaddemâ Bergosî Ser-destârî Mehmed Ağa kullarının şahsını tasvîr emr ü fermân buyurulmuş imiş. Tamâmı yevm-i mezbûrda [55b] vâki' olmağla getirüp manzûr-ı hümâyûn oldukda ağa-yı mûmâ-ileyh kullarına irâ'et ve "âyâ kimin tasvîridir" deyü leb-cünbân-ı istintâk olduklarında çünkü asl-ı kazıyye meş'ûru değil, bir zamân müte'accibâne nigâh-ı im'ân ederek etrâfda olanların birine dahi tatbîk mümkün olmadığın fehm ü idrâk eyledikde kendi tasvîri olmağı imzâ ve zarîfâne cevâb ile "gerçi bu tasvîr ağıleb-i ihtimâl kulunuzundur, gâyetle müşâbih ü müşâkil idi, eğer libâsına kürk zamîmesi dahi olaydı" demekle mâ-fi'z-zamîri ma'lûm olup mezbûra bir sevb-i fâhir pâçe-i semmûr kürk ilbâs olundu.

Ertesi İsneyn günü 'Osmân-zâde Çiftliği'ne biniş vukû'uyla bahren Defterdâr İskeleyi kurbundaki sâhil-gâh-ı cedîdden rahş-ı cihân-peymâlarına süvâr ve mezâristândan mehterân kullarına nakkâre-i sâde çaldırarak ağayân-ı Enderûn ve harem-i hümâyûna feres-rânî-i Mısırî etdirüp 'arz-ı mahâret ve izhâr-ı fenn-i ferâset edenlere bezl-i 'atâ-yı bî-nihâyet ile esnâ-yı tarîkda Hazînedâr Çiftliği'ne nüzûl ve bir mikdâr tevakkufdan sonra Çiftlik-i 'Osmân-zâde feyz-yâb-ı kudûm-ı pâdişâh-ı 'âlem-penâh olup salât-ı zuhru anda edâ ve tenâvül-i ta'âm hitâmında karşı dîvâra vaz'-ı sebû-yı nişân ve bi'z-zât kendileri kurşum ile dört 'adedini şikest

buyurduklarından sonra ‘avdetlerinde Hân Çiftliği'ne mürûr ve çiftlik-i mezbûr zâtında sezâ-yı temâşâ bir cây-ı dil-ârâ olmağın cevânibi güzergâh-ı enzâr ve salât-ı ‘asrı anda edâ ve hâric-i çiftlikde süvâr-ı taht-ı revân-ı sebûk-seyrân olup Dâvûdpaşa civârında semend-i ‘âlem-pesendleriyle yine Defterdâr İskelesi'ne ve andan fulika ile sarây-ı hümâyûna teşrîf olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi birinci yevm-i Erba‘â'da Çimşirlik Meydânı'nda sa‘âdetle rahş-ı sebûk-pâlarına süvâr ve bir mikdâr geşt ü güzâr esnâsında bendegân-ı dîrinden ‘Ali Ağa kulları gelüp rû-nihâde-i rikâb-ı hümâyûn oldukda bâşmusâhiblik ile istis‘âd kılındı.

Ertesi şeb-i Âzîne'de Galata'da Kurşunlu Mahzen kurbunda [56a] Kalafatçılar'da ‘Ömer nâm bâzergânın sefinesi bi-emrillâhi te‘âlâ sûhte-i âteş-i kazâ oldu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci Salı günü Dîvân-ı ‘âlî olup kırk ( ) senesinin masar ve recce mevâcibleri bi'l-cümle tevzî‘ olunmak hitâmında sa‘âdetle ‘Arz Odası'nı teşrîf ve bir mikdâr meks ve ba‘dehû ‘azîmet-i harem-i muhterem buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu Hamîs günü ki fi'l-hakîka yevm-i şekdir, kapudan-ı sâbık Maktûl Mustafa Paşa'nın Beylerbeyi'de vâki‘ yalısına biniş sipâriş olup şevketlü efendimiz Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal ve ‘azîmetleri Rumeli tarafından olmağla güzergâhlarında vâki‘ Neşât-âbâd'a mürûr ile ârâm-ı cüz’î hılâlinde sarây-ı mezbûr ibtidâ cilve-gâh-ı teşrîf-i hümâyûnları olmağla derûn u bîrûnu kemâ-kân seyr u temâşâ olup andan Hasan Kalfa verâsında Bebek ta‘bîr olunur mahall-i dil-güşâ ki Vezîr-i Maktûl İbrâhîm Paşa tecdîd ü ihyâ etdiği Hümâyûn-âbâd ile müsemmâ cây-ı ferah-fezâdır, karâr-gâh-ı ‘uyûn olup celse-i hafife hılâlinde sandal ile Rumeli cânibinde Boğazkesen Hisârı'nı tecâvüz ve andan taraf-ı Anadolu'da Göksu Kal‘ası semtine teveccüh olundukda hisâreynden birbirlerine îsâl-i haber-i hayru'l-kudûm-ı behcet-lüzûm zımnında ‘azîm top şenliklerin izhâr ve ‘arz-ı ‘ubûdiyyette bî-karâr oldukların temâşâ ederek sâhil-gâh-ı ma‘hûda teşrîf ve her cânibin seyr ile biraz tevakkuf ve kable'l-‘asr nehzat ve Üsküdar'da Şeref-âbâd'a ric‘at ve salât-ı ‘asrı anda ikâmet ve ba‘dehû sarây-ı ‘azîmet olundu.

Ferdâsı gurre-i garrâ-yı şehir-i sıyâm olmağla Ramazân-ı Şerîfe niyyet ve sandal ve fulika neferâtına bir kîse akçe bahşış 'inâyet olundu.

[Sene 1143 Ramazân]

Şehr-i Ramazânü'l-mübârek'in üçüncü İsneyn günü Hücre-i Şerîfe-i Hırka-i Nebviyye tanzîf ü taltîf olunmak kâ'ide-i kadîmesine ri'âyeten bi'l-iktizâ Hırka-i Şerîfe, Kasr-ı Revân'a ref' olunmağla ba'de'z-zuhr mahall-i aslîsine nakl ve makâm-ı mahsûsuna vaz' olundukda şevketlü efendimiz bi'n-nefs hâzır ve yedlerinde sünger ile [56b] etrâf-ı sandûkayı ta'zîmen kendiler silüp hasbe't-tâkat merâsim-i hürmetinde ihtimâm ve itmâm-ı levâzım-ı ihtirâm buyurmaları şükrânesi Hâne-i hâssa ağalarına bir kîse akçe ihsân-ı hümayûnlarından sonra vâlid-i mâcidleri cennet-mekân firdevs-âşiyân merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Mustafa Hân tâbe serâhü hazretleri zamân-ı saltanatlarında kendi zamâyim-i hayrât ve levâhık-ı müberrâtlarından olmak üzre her eyyâm-ı mübârekede Hırka-i Şerîfe nevbetçisi olan ağalar ikişer Yâsîn-i Şerîf tilâvet edüp birinin ecr-i cezîlini rûh-ı şerîf-i Hazret-i Server-i Kâ'inât 'aleyhi etyabût-tahiyyâta ihdâ ve birinin sevâbını kendi rûh-ı pür-fütûhlarına iblâğ eylemek mukâbelesinde dülbend ağalarına üç yüz guruş ve miftâh ağalarına yüz elli guruş ve vâcibü'r-ri'âye ağalarına yüzer guruş vaz' u ta'yîn buyurulmak âsâr-ı cemîleleri mürûr-ı ezmânla ref' u kat' olunduğu tecvîz-kerde-i hamîyyet-i mülûkâneleri olmamağla müceddeden i'tâ ve bu sünnet-i haseneyi kendileri dahi peder-i nîkû-siyerleri gibi ihyâ zımnında Hâne-i hâssa ağaları 'arzuhâline cümle muvâcehesinde hatt-ı hümayûn keşîde ve ihrâz-ı du'â-yı hayr-ı nev-resîde buyurdular. Ve yine yevm-i mezbûrda Rikâbdâr Behzâd Mehmed Ağa ile vezîr-i a'zama berây-ı 'ulûfe bir sevb ferve-i semmûr ve bir hancer-i mücevher irsâl olundu.

Mâh-ı mezbûrun on beşinci Âzîne günü salât-ı cum'ayı Câmi'-i Ayasofya'da edâ ve ba'dehû doğru Hırka-i Şerîfe Odası'nı ziyâretlerinde resm-i kadîm üzre Vezîr-i a'zam İbrâhîm Paşa ve Şeyhülislâm Mîrzâ-zâde Şeyh Mehmed Efendi ve Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa ve Ağa-yı Yeniçeriyân Muhsin-zâde 'Abdullâh Paşa ve kuzât-ı 'asâkir ve sâ'ir 'ulemâ-i 'izâm ve meşâyih-ı zevi'l-ihtirâm hazarâtı gelüp Hırka-i Mutahhara-i Hazret-i Resûl-i Ekrem ve Kısve-i Münevvere-i Nebiyy-i

Mu‘azzam ve Mufahham'a güşâyış verilmekle bi'l-cümle ziyâret-i şerîfesiyle tenvîr-i çeşm-i iftîhâr etdiklerinin ertesi Sebt günü dahi harem-i hümayûnda güşâd olundu.

Mâh-ı mezbûrun on yedinci leyle-i Ehad'de İstanbul içinde ba‘zı eşkıyâ hareketiyle Ağa Kapısı şebîhûn ve Kârhaneli ile [57a] esnâ-yı muhârebede Ağa-yı Yeniçeriyân Muhsin-zâde ‘Abdullâh Paşa'yı darb u cerh ve Cebehâne'den kazgan ahz ve bayrak-ı pür-nifâklarına güşâd vererek Meydân-ı Lahm'de tecemmu‘ları haberi resîde-i sem‘-i hümayûn oldukda şevketlü efendimiz sâ‘ât-ı leylîye yedide sa‘âdetle Sofa'ya çıkup derhâl vezîr-i a‘zam ile ağa-yı mecrûh ‘Abdullâh Paşa huzûr-ı hümayûna gelüp ba‘de'l-mükâleme taşra teveccüh ve etrâfı tecessüs ve tarîk-ı def‘lerini tefahhus ve emr-i müdâfa‘ada tedbîr mülâhazasında ittîfâk-ı ârâ ile ihrâc-ı Livâ-i Seyyidü'l-beşer husûsunda rikâb-ı hümayûna irsâl-i peyâm ve ictimâ‘-ı ehl-i rüşd ü salâh için şehir içinde sû-be-sû münâdîler nidâ etdirildikde kable-ihzârî'l-livâ cem‘ olan ‘asâkir-i dîn ü Devlet-i ‘aliyye'nin şümârı dâ‘ire-i kıyâsdan hâric ve mâ-beyn-i bâbeyn-i Sarây-ı hümayûn ihâtadan ‘âciz olduğu mahsûs olıcak ziyâde-i hücum-ı nâs ve muzâyaka-i mekândan nâşî Bâb-ı hümayûn ile Dervâze-i Vasat seddolunmak iktizâ edüp şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri dahi Livâ-i Şerîf-i Fahr-i Kâ‘inât'ı ihrâc ve sûtûn-ı mahsûsuna bend ü ta‘lîk ile ihzâr sadedinde iken esnâf kethudâlarından birkaçının şiryân-ı gayretleri hareket ve recâ-yı ruhsat-ı kîtâl u cihâd ile savb-ı meydâna ‘azîmetde istîzân u isti‘câl ve uğur-ı hümayûnda bezl-i vücûd ve fî-sebîlillâh terk-i ser ü cân mertebeleri hâhiş-i cidâl ve rağbet-i kîtâl izhârları esnâsında Cebehâne'den beşinci açısı Hüseyin nâm şahıs cebeciyân kullarının bi'l-cümle hâzır u âmâde ve sudûr-ı fermâna muntazır u çeşm-nihâde oldukları haberiyle geldikde yüz elli altun ihsân-ı şehriyârîye mazhar ve müte‘âkiben ser-cebeciyân ağa cemî‘-i neferâtıyla geldiğini bi'n-nefs kendilere ifâde ve vezîr-i a‘zam hazretleri dahi gelüp tilâvet-i Feth-i Şerîfe mübâşeret ve niyyet-i gazâ ile Livâ-i Nebiyy-i Muhterem bâlâ-yı bâm-ı Bâb-ı Vasat'a nasb u ihrâc ve savb-ı melâ‘îne ‘azîmet hılâlinde livâ-i şerîfin ma‘an irsâli münâsib görülmemekle Hazîne-i hümayûn'da mevcûde [57b] elviye-i Ashâb-ı Kirâm'dan biri ihrâc ve silahşorândan Küçük ‘Ömer Ağa'ya teslim olundukda pîş-gâh-ı kavmde serv-âsâ hırâmân olarak mütevekkilen ‘alallâh ‘azm-i râh olunup hâric-i sarâyda mecmû‘ asker iki kol olmak ihtiyâr olunmağla vezîr-i a‘zam hazretleriyle ağa-i yeniçeriyân ve ser-cebeciyân bir tarîkdan ve kapudan paşa Tersaneliler ile tarîk-ı âhardan giderken Okcularbaşı'na

vusûllerinde ittifâkâ gürûh-ı eşkıyâdan altmış yetmiş kadar neferâta mütehammil iki bayrağa müsâdefe ve ³¹ الخائن خائف vefkınca kesret-i ‘asâkir müşâhedesinden kulûb-i a‘dâya haşyet ‘ârıza ve hayâtlarından ümmîdleri munkatı‘a olmağla ³² اذا يبس الانسان 32 mazmûnu üzre telâşlarından niçe türrehât-ı elfâz-ı fâhişe ile mukâbele-i Livâ-i şerîf’de itâle-i lisân ve ancak bir yaylım kurşun boşaldabilüp bu cânibden dahi ikdâm-ı hazret-i sadr-ı a‘zamî ile ‘asâkir-i mansûre bir uğurdan nice üzerlerine hücum etdilerse bi-‘avnillâhi te‘âlâ bir hamle-i şîrânelerine bile tâkat getiremeyüp cümlesi birden münhezim ü muzmahill ve mahsûsan ser-çukadâr-ı sadr-ı a‘zamî kullarının ibtidâ kurşumda küşte-i tûfeng-i nâm-dârı olan bayrak-dârları mel‘ûnun ser-i murdâr-ı maktû‘u hemân ol mahalden ircâ‘ ve rikâb-ı hümayûna irsâli haberin Enderûn-ı hümayûn’da Kilâr-ı ‘âmire neferâtından Cânım Mehmed Çavuş kulları şevketlü efendimiz ‘ulemâ ile Hırka-i Şerîfe Odası’nda ³³ مشاورهم في الامر 33 mîsdâkınca ‘akd-i meclis-i müşâvere ve Sâhib-i Hırka-i Şerîfe ‘aleyhi salavâtü’l-beriyyeden istimdâd-ı rûhânî ile tazarru‘ u du‘âda iken tebşîr ü ifâde etdiğinde yüz altun müjde ile mesrûr ve ba‘dehû ser-i maktû‘-ı mezbûr pîş-gâh-ı Hücre-i mutahhara’da temâşâ ve getiren üç nefer eşhâsa ‘atıyye-i vâfire i‘tâ buyurulup yine ol taraftan vezîr-i a‘zam ve gayrıları ‘asâkir-i İslâm ile yolda râst geldikleri erâzil ü eşkıyâyı tu‘me-i şemşîr-i âbdâr ederek Meydân-ı Lahm’e varınca melâ‘în-i mezbûrîni urup kırıp mukaddem ü mu‘ahhar katl olunanların yetmiş mikdârı kelleleri [58a] bi’l-cümle rikâb-ı hümayûna irsâl ve ‘Arz Odası penceresi önünde cem‘ u ilkâ ve getirenlere hâllerince yirmişer otuzar kırkar ellişer altun ihsân ve Cebahâne’den beşinci cemâ‘at çorbacılarının biri ahz u îsâl etdiği bir nefer dil ne vechile tutulduğun huzûr-ı hümayûnda istintâk olundukda ‘alâ-vukû‘ihî takrîr u beyân ve ba‘dehû kendiye yüz elli altun ve etbâ‘ından yanında mevcûd olan üç neferin her birine ellişer altun ve taşrada kalan neferâtına bir kîse akçe ihsân olundukdan sonra ancak Yeniçeri Ocağı’na hitâben şeref-yâfte-i sudûr olan bir kıt‘a hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn irsâl ve henüz ‘asker meydâna varmadan vekîl-i ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı ‘âlî Nu‘mân Paşa-zâde bey ile ocaklı tarafına vusûlünde cümle muvâcehesinde feth u kırâ‘at ve mazmûn-ı münîfine yek-ser inkıyâd u itâ‘at ve ‘âdetleri üzre ocaklarına mahsûs hatt-ı

³¹ “Hain korkaktır” manasında Arapça bir söz.

³² “İnsan ümitsizliğe düştüğü zaman dili uzar” manasında Arapça bir söz.

³³ “İş konusunda onlarla müşavere et” (Kur’ân-ı Kerim, Âl-i İmran Sûresi, ayet 159’dan)

hümâyûnu ber-kâ'ide ahz ve esnâ-yı tarîkda sadr-ı a'zam hazretleri ma'yyetinde olan ağalarına îsâl ve kemâl-i iclâl ile Livâ-i Şerîf-i Muhammedî'yi istikbâl ve emr-i sultânîye ziyâde-i imtisâllerini mîr-i mûmâ-ileyh hâk-pây-ı pâdişâhiye gelüp mufassalan ifâde eylemek 'akabinde vezîr-i Müşterî-tedbîr hazretleri ceyş-i deryâ-cûş ile meydân-ı ma'rekeye duhûl ve hamden-lillâhi te'âlâ izâle-i melâ'in ile dağdağa-i mezbûreyi ber-araf ve me'mûnû'l-gâ'ile 'avdeti peyâm-ı dil-güşâsıyla gelen ağa-i telhîsîye yüz elli altun ve 'atîk İskemleci-zâde'ye yüz altun ihsân-ı hümâyûn olundukdan sonra yine 'ulemâ-i 'izâm re'y-i savâb-dîdleri üzre cânib-i hazret-i sadr-ı a'zamîye tahrîr u irsâl olunan hatt-ı hümâyûn vekîl-i mîrâhûr-ı sâni Miskâlî 'Ömer Ağa yediyle kurb-ı meydânda vâki' Tekye-i Hindiyân'da şeref-dih-i enâmîl-i vusûl olmağın tekrâr Meydân-ı Lahm'e ric'at ve mazmûn-ı hatt-ı şerîfî gerek yeniçeri ve cebeci ve sâ'ir ocaklıya [58b] i'lân ü işâ'at ve dest-i du'âyı dergâh-ı Kâdiyü'l-hacât'a ref' ile izhâr-ı bükâ ve darâ'at ve cümle-i nâsı âmîn-hân-ı icâbet ederek Ağa-yı Yeniçeriyân 'Abdullâh Paşa'yı ocaklı ile anda ibkâ ve kendisi tekrâr cânib-i sarây-ı hümâyûna 'avdet ve mukaddemâ Cebehâne'den nakl olunan kazganlar mahallerine ircâ' olunduğu haberi yine Cebeciyan Ocağı çorbacılarından biriyle Oda-i Hitân'da müşennef-sâz-ı sâmi'a-i şehriyârî oldukda "aslından niçün verildi" su'âl-i 'itâb-âmîzlerine cevâbda dâmen-i i'tizâra teşebbüs ve bu vechile serd-i makâl-i vâki'u'l-hâl eyledi ki "istîlâ-yı eşkıyâ vakt-i imsâke müsâdif olup herkes mübtelâ-yı girân-hâb-ı gaflet ve kapu nîm-güşâd-ı emniyyet iken basılıp gerçi henüz ahz olunmadan vâkıf olduk. Lâkin keyfiyyet ne yüzden idüğü nâ-ma'lûm ve ecânibden mi değil mi hâli emr-i mevhûm olmağla, teşvîş ve iştibâh 'urûzundan kat'-ı nazar fî-nefsi'l-emr teslîmde tereddüd ve müdâfa'aya tasaddî sûretinde encâmı kîtâle mü'eddî olursa eslihamız yek-pâre cebecibaşı ağa taht-ı zabtında olmağla ma'âzallâh emir ber-'aks olursa mukaddemât-ı cidâl bir fâ'ideyi müntic olmak değil belki zarara müntehî olur, kaldı ki sûret-i rızâda ref'-i kazgandan ne hâsıl, inşâ'allâh sonra dahi suhûletle istirdâd olunup ve iktizâsına göre haklarından gelinüp ocaklımız ittifâkıyla kayıdları görülmek mümkün olur, deyü ihtiyâr-ı sabr u sükûnda maslahat mülâhaza ve el-hamdü-lillâhi te'âlâ icrâ-yı mâ-fi'z-zamîr ile şimdi tasdîk-i tasavvur-ı sâbık olundu" demekle, 'özürleri makbûl-i hümâyûn olmağın kendiye yüz elli altun ve yanında mevcûd olan üç neferin her birine ellışer altun ihsân olundu. Bu esnâda cânib-i sadr-ı a'zamîye îsâl-i hatt-ı şerîfe me'mûr olan mûmâ-ileyh Miskâlî 'Ömer

Ağa ile rikâb-ı hümayûn çukadârlarından Seferli neferâtından Çukadâr Hasan ve Çukadâr ‘Îsâ kulları tebdîl-i câme ile berây-ı maslahat [59a] irsâl olunmak iktizâ etmekle anlar dahi ma‘an gelüp tasdîk-i haber-i ‘avdet etmeğin ellişer altun ihsân-ı hümayûna mazhar oldular. Der-‘akab vezîr-i a‘zam hazretleri kapucıbaşılar ve zu‘amâ ile teşrîf etdiklerinde müzâhame-i ricâl havfından Bâb-ı hümayûn mesdûd bulunmağla, bir tarîkla Livâ-i şerîf idhâl ve doğru Hırka-i Şerîfe Odası'na îsâl olunup bi'z-zât şevketlü efendimiz ‘ulemâ-i kirâm ile istikbâl ve vasat-ı hücrede sûtûn-ı mahsûsuna bend ü ta‘lîk ile meşgûl iken sâhib-i devlet dahi kapudan paşa ve ser-cebeciyân ile ma‘an gelüp rûy-mâl-i rikâb-ı hümayûn olduklarında Câmi‘-i Sultânahmed şeyhi olan Kilâr-ı ‘âmire hocası ‘Arab-zâde Efendi du‘â ve bir ağızdan cümlesi tebrîk-i gazâ ederek ‘ulemâ efendiler insirâfa me’zûn ve ba‘dehû şükrâne-i hıdmet siyâkında vezîr-i a‘zam hazretlerine fâhir bir sevb ferve-i semmûr erkân ilbâs olunup kezâlik şeyhülislâm efendiye beyâza kaplu semmûr kürk ve kapudan paşaya dahi bir kürk ve ser-cebeciyân ağaya kaftân-ı istihsân ‘inâyet ü ihsân ve her biri şâyân-ı iltifât-ı bî-kerân olarak karâr-gâhlarına ‘avdetlerinden sonra asıl Livâ-i Şerîf-i Nebvî ki vakt-i mezbûra dek Bâb-ı Vasat'da mansûben kalmak iktizâ etmişidi, hâlâ Hâne-i hâssa ağalarıyla ahz u ref‘ ve silâhdâr ağa me’mûriyyetiyle mahalline nakl olundukdan sonra vezîr-i a‘zam ile gelen otuz kırk kadar mecrûhlar ve yetmiş kadar kelle getirenlere in‘âm için yine silâhdâr ağa me’mûr olmağla, defter ile hâllerine münâsib ihsân-ı hümayûn ile ser-cümle tatyîb-i hâtır ve her birinin rîş-i derûn-ı cân-gâhlarına cebîre-bend-i ‘atâ-yı vâfir olduğu hâlde şevketlü kerâmetlü mehâbetlü ‘azametlü kudretlü efendimiz hazretleri dahi ferîh u fahûr mânend-i serv-i müntehâ hırâmân-ı sâha-i harem-gâh-ı safâ oldular. ³⁴فحمداً ثم حمداً ثم حمداً

Melâ‘în-i mezbûrînin ber-vech-i muharrer ser-zede-i şûre-zâr-ı zamîr-i şerîrleri olan has ü hâşâk-i mekîdet ü zararları nâ‘ire-i kahr-ı hudâygân ile sûzân ve zalâm-ı tuğyân-ı ashâb-ı ‘udvân tulû‘-ı nûr-ı satvet-i [59b] kahramân-ı zamân ile bî-nâm ü nişân ve ma‘nâ-yı ³⁵الحق يعلو ولا يعلى zâhir ü nümâyân oldu. Cenâb-ı âferînende-i kevn ü mekân zât-ı hatîr-i pâdişâh-ı devrânı hatâ ve hatardan hemîşe karîn-i emn ü emân ve meş‘al-i ferr ü şevket-i cihân-bânîlerin dâ‘imâ fûrûzân ve zıll-ı zalîl-i ‘adâletlerin mefârik-ı ‘âlemiyâna sâye-bân ve mazalle-i çadır-ı ‘inâyetlerin

³⁴ “Tekrar tekrar hamd ü senalar olsun” anlamında Arapça bir ifade.

³⁵ “Hak dâimâ üstün gelir, ona galip gelinmez” anlamındaki hadîs olduğu da belirtilen söz.

âsâyîş-gâh-ı ins ü cân ve âvâze-i kûs-ı kuvvet ü kudretlerin velvele-endâz-ı zemîn ü zamân ve ser-i a‘dâ-yı bed-nihâdların hem-vâre âvîze-i tîg u sinân ve hem-çünân zemîn-i helâke galtân ve yevmen fe-yevmen tezâyüd-i câh u celâl ve terakkî-i ‘izz ü ikbâl ile zîver-i taht-gâh-ı bülend-eyvân ve her-dem ve her-ân uğur-ı hümâyûn ve tâlî-i meymûnların güşâde ve gülzâr-ı emânîlerin handân ve hûrşîd-i savlet-i Nerîmânîlerin ufk-ı kâmrânîde tâbende ve dîrahşân³⁶ eyleye, âmîn. ³⁷ يا من وعد الاجابة للداعين

Ertesi İsneyn gecesi Hırka-i Şerîfe Odası'nı teşrîf ve gündüzden mahalline ref' u nakl olunan Hırka-i Münevvere-i Hazret-i Seyyidü'l-berîyye'yi kendi yed-i mübârekeleriyle sandûka-i mahsûsasına vaz' u hıfz buyurdular. Ertesi yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'yı yümn-i makdem-i mükerremleriyle reşk-i gülzâr-ı irem buyurduklarında vezîr-i a‘zam ve şeyhülislâm ve Dâmâd-zâde ve Paşmakçı-zâde efendiler gelüp hılâl-i müşâverede ocaklıya hitâben çekîde-i hâme-i ‘anberîn-câmeleri olan bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn dahi tekrâren haseki ağa yediyle firistâde-i mülûkâneleri oldu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci Cum‘a günü Ağa-yı Yeniçeriyân ‘Abdullâh Paşa ‘azl ve yerine Şâhîn Mehmed Paşa nasb olunup Paşakapısı'nda ilbâs-ı hil‘at ‘akabinde şevketlü efendimiz edâ-i salât-ı cum‘a için Ayasofya Câmi‘i'ni teşrîflerinde ‘âdeten rû-nihâde-i [60a] hâk-pây-ı dil-ârâ ve pâ-ber-câ-yı hıdmet-i şeref-bahşâları oldu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı Sülâsâ günü hediye-i ‘ıydiyye-i sadr-ı a‘zamî ‘arîza-i rikâb-ı hümâyûn oldukdan sonra gurre-i Ramazân-ı Şerîf eğerçi yevm-i Sebt'den zabt olunup ba‘dehû Cum‘a'dan tashîh olunmuş idi. Lâkin işbu yirmi sekizinci günü Çorlu ve Bursa ve İzmir'den Pencşenbe'den sübûtu haberleri gelmekle tefâvüt-i yevmeyn ile ‘ıyd-i şerîf Cum‘a'ertesinden tahkîk olundu.

[Sene 1143 Şevvâl]

Gurre-i Şevvâlü'l-mükerrem ki yevm-i Sebt-i mübârekdir, resm-i kadîm üzre salât-ı ‘ıyd-i sa‘îd Câmi‘-i Hazret-i Sultân Ahmed'de edâ ve ba‘dehû Sofa-i

³⁶ Buradan sonra üç satır kadar yazı silinerek yerine süsleme unsuru yapılmış, fakat metin yine düzgün bir şekilde devam ettirilmiştir.

³⁷ “Ey dua edenlere icabet vadeden Allahım” manasında Arapça bir ifade.

hümâyûn'da Kasr-ı Havz-ı Kebîr'e nüzûl ve ber-vefk-ı mu'tâd Enderûn-ı hümâyûn ağalarına ruhsat-ı mu'âyede ile ri'âyet-i merâsim-i pâ-pûsiye müsâ'ade-i hümâyûn erzânî buyurulup ba'de'z-zuhr Yalı Köşkü'nü teşriflerinde seyr-i musâra'a-i pehlivânân ve temâşâ-yı mülâ'abe-i matrakıyân ile hengâm-ı 'asra dek tevakkuf ve andan yine cânib-i hareme teveccüh buyuruldu.

Ertesi Ehad günü Kasr-ı Cirid'e sâye-endâz-ı iclâl olduklarında vezîr-i a'zam ve müftî efendi gelüp ba'de'l-'arz ağayan-ı Enderûn ile ağayân-ı harem-i hümâyûn mahlûtan cirid-bâzlıklar etmekle 'arz-ı hüner-i cirid edenler nâ'il-i 'atâ-yı cedîd oldular.

Ertesi İsneyn günü yine Kasr-ı Cirid cılve-gâh-ı matıyye-i ârâmları olmağla ke'l-evvel iç ağalarıyla harem ağaları mahlûtan mülâ'abe-i sinâniyyeye me'mûr olmalarıyla lu'b-i sinân-bâzîde izhâr-ı mahâret eden fen-âşinâyân-ı nîze-dârî iki fırka olup, sûret-i husûmetde birbirleriyle mukâbele ve muhâsamalarına binâ'en gâh ehadühümânın âhara galebe-i ca'liyyesi izhâr ve hattâ bir fırkadan Silahşor Dinkoz Mehmed Ağa ile Cânım Mehmed Çavuş dil olmak üzre ahz ve huzûr-ı hümâyûna ihzârlarında ihrâz-ı 'atâyâ-yı pâdişâh-ı bende-nevâz etdiler.

Ertesi Salı günü biniş ile Sarây-ı 'atîk'a teşrif ve ba'de'z-zuhr evvelâ cündiyân-ı sadr-ı a'zamî ve sâniyen zu'amâ ile mahlûtan kapucıbaşı ağalara cirid-bâzlık etdirüp,

Şehlerin lutfuna bahâne gerek

siyâkında hâlince her birine [60b] in'âm ve salât-ı 'asrı anda itmâm ve ba'dehû sarây-ı hümâyûna 'atf-ı licâm-ı ihtimâm olundu.

Mâh-ı mezbûrun altıncı Hamîs günü Kasr-ı Bahâriyye'de musammem ziyâfet-i hazret-i sadr-ı a'zamîye icâbet zımnında şevket ü 'azametle sâ'at dörtde Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı 'azîmet ve sâhil-gâh-ı mezbûr merbat-ı keştî-i himmetleri oldukda envâ'-ı şenlikler ile hâk-pây-ı pâdişâhîye 'arz-ı kemâl-i 'ubûdiyyet ve merâsim-i ziyâfeti kemâ-yenbagî ri'âyet ve pehlivânân ve zûr-bâzân ve matrakıyân emsâli melâ'ib-i gûn-â-gûn ve cündiyân-ı sadr-ı a'zamî cirid-bâzlık ve tûfengîler tûfeng-endâzlıkları seyrân ve izhâr-ı mahâret ve kurşumda isâbet edenler ahz-ı 'atâyâ-yı bî-pâyân edüp Âhûr-ı hâssa atlarından biri kır ve biri al iki re's esb-i şîrîn-harekâta müsâbaka fermân ve al atın kır sebkında nizâ' vukû'undan sonra rikâb-ı hümâyûna hediye-i sadr-ı a'zamî keşîde ve dîbâce-i ziyâfet hadd-i hitâma resîde

kılındıkda şevketlü efendimiz dahi mu'tâd-ı şâhîleri üzre gerek hazret-i vezîr-i a'zam ve gerek cenâb-ı şeyhülislâma semmûr kürkleri ilbâs ve andan yine teşrîfleri gibi bahren karâr-gâh-ı sa'âdet-penâhlarına 'avdet buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun on ikinci Hamîs günü Kasr-ı Gülhâne'yi teşrîflerinde cündiyân-ı ağayân-ı Enderûn cirid-bâzlığı 'akabinde kapu dibindeki dıraht-ı çenâra vaz'-ı sebû ve tûfeng ile on 'adedini şikest eylediler.

Mâh-ı mezbûrun on altıncı İsneyn gecesi Sarây-ı Yeşilli kurbunda vâki' Maktûl Şeyhülislâm-zâde hânesinden harîk zuhûr etmeğin bi'z-zât şevketlü efendimiz mücâviri olan Cigal-zâde Sarâyı'nı teşrîflerinde hâl-i ihrâka nazar ve emr-i teskînde hüsn-i takayyüdleriyle bi-lutfillâhi te'âlâ sâ'at yedide haber-i intifâsı karakulağ-ı sadr-ı 'âlf ile kar'-ı sâmi'a-i hümayûn etmekle sarây-ı dil-ârâlarına feres-rân-ı 'azîmet ve âgaşte-i gül-pister-i istirâhat oldular.

Ertesi günü Kasr-ı Beşiktaş'a biniş sipâriş ve sa'âdetle kendileri Kasr-ı Yalı'dan [61a] sandal ile kasr-ı mezbûru tecâvüz ve Vezîr-i Maktûl İbrâhîm Paşa yalısında bir mikd[âr] ârâmdan sonra kethudâ-yı maktûl yalısına teşrîflerinde dîde-i 'ibret-bînlerine derûn u bîrûnunu ruhsat-ı nezâre vererek gerek sandal ve fulika neferâtı ve gayrılara in'âm kasdıyla deryâyâ çıkın çıkın zolotalar ilkâ ve ka'r-ı deryâyâ gavs ve ihrâc edenleri temâşâ ile iktifâ etmeyüp vâfir rub'iyeye ve bî-nihâye çil para nisârından mâ-adâ hamlacılara mahsûs altun ihsân-ı hümayûn olunduktan sonra salât-ı 'asrı anda edâ etdiklerinde muzâyaka-i vakte binâ'en Beşiktaş husûsu ber-araf ve doğru sarây-ı mu'allâların makdem-i şerîfleriyle müşerref buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun on sekizinci Çehârşenbe günü ba'de'z-zuhr biniş ile Kasr-ı Yalı menzil-gâh-ı evvelîn-i seyr u sülûkleri olup birazdan sandal sipâriş ve sa'âdetle bahren Sarây-ı Tersâne-i 'âmire'de lenger-endâz-ı sâhil-i istirâhat ve harem-i hümayûnunda bir mikdâr meksi müte'âkib ba'de'l-'asr derûn u bîrûnu güzer-gâh-ı nigâh-ı enzâr ve hâriciyyede Hâsoda Kasr-ı Kebîri cemâl-i bâ-kemâlleriyle reşk-i Kâh-ı Sinimmâr ve ba'dehû kenâr-ı sarây-ı hümayûna tevcîh-i zevrak-ı ihtiyâr olundu.

Ertesi Pencşenbe günü biniş ile kurb-i Süleymâniyye'de Kapudan-ı Maktûl Mustafa Paşa bağçesini teşrîf ve dâhil ü hârici ser-â-pâ seyr u temâşâ ve vakt-i 'asra dek ârâm ve ba'de-edâ'i's-salât Unkapanı İskeleyi'nden sandal ile bahren sarâyâ 'avdet olundu.

Ertesi Cum'a günü Câmî-i Cedîd-i Vâlide'de edâ-i farîza-i salât ve ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîflerinde vezîr-i a'zam kulları gelüp ba'de'l-'arz Bahrî Ağa-zâde silahşorluğa zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet oldu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü İsneyn günü Çırpıcı Çayırı sahrâsına biniş sipâriş ve şevketlü efendimiz bahren Defterdâr İskeleyi kurbundaki yalıdan rahş-ı cihân-peymâlarına süvâr ve doğru Dâvûdpaşa'daki Kasr-ı Mehmed Paşa'ya nüzûl ve bir mikdâr ârâmları hılâlinde ağayân-ı Enderûn ile ağayân-ı harem-i hümayûnun mahlûtan **[61b]** cirid-bâzlıkların seyrân ve ba'dehû sahrâ-yı çayır-ı mezbûra mevzû' sâyebân-ı felek-sâların cilve-gâh-ı feyz-i safâ ve salât-ı zuhru anda edâ ve sâbıkâ Kasr-ı Bahâriyye'de ehadühümânın âharı sebkında nizâ' vâki' olan atları tekrâr müsâbaka fermân ve kır atın bu def'a al atı sebkında perde-i işkâl mürtefi' oldukdan sonra iki yüz altmış hatve bu'd-i mesâfeye vaz'-ı sebû-yı nişân olundukda iki kerre kurşum ile şikest ve tenâvül-i ta'âm ile salât-ı 'asrı dahi anda edâ ve ba'dehû nehzat ve cânib-i İstanbul'a 'azîmetlerinde Yedikulle Kapusu'ndan duhûl ve berren Samatya İskeleyi'nden fulikaya süvâr ve bahren Kasr-ı Yalı'dan hurûc ile harem-i hümayûnu teşrîf-i cihân-medâr olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci Pencşenbe günü Cendere Boğazı'na biniş tenbîh olunmağla Kasr-ı Yalı'dan süvâr-ı sandal-ı gerdûn-misâl olup bahren Karaağaç Bâğçesi'ne nüzûl ve biraz meks-i hümayûn 'akabinde piyâde ile Sa'd-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve salât-ı zuhru edâ hitâmında üç çifte kayık ile Kağıdhâne karyesinden süvâr-ı semend-i sebûk-reftâr ve ber-vech-i musammem Cendere'de mevzû' sâyebân-ı mahsûsa pertev-endâz-ı iclâl olduklarında ağayân-ı Enderûn'a tûfeng-endâzlık fermân ve şikest-i nişân edenlere ihsân-ı firâvân olunmak hılâlinde mîrâhûr-ı evvel olup mukaddemâ fermân-rân-ı Kırım Kaplan Girây Hân ibn-i Selîm ma'iiyetiyle mahalline dek teşyî'a me'mûr olan Kara Mehmed Paşa-zâde Mustafa Bey itmâm-ı hıdmet-i me'mûre ile 'avdet ve cânib-i Âsitâne-i sa'âdet'e vusûlü vakt-i mezbûra müsâdefet etmeğın mahall-i merkûmda rû-nihâde-i rikâb-ı hümayûn ve cirid-bâzlık eden ağayân-ı Enderûn nâ'il-i 'atâyâ-yı gûn-â-gûn olarak salât-ı 'asrı anda edâ ve berren ve bahren üslûb-ı teşrîfleri üzre sarâya 'azîmet ve gecesi ki leyli-i Cum'a'dır, Hırka-i Şerîfe Odası'nda esnâ-yı salât-ı 'ışâda Narlıkapu ile Bâb-ı Samatya miyânında vâki' Mîrâsyedi nâm şahıs hânesinden zuhûr-ı harîk haberi gelüp yine sâ'at üç buçukda **[62a]** peyâm-ı teskîni vâsıl oldu.

Ertesi Cum'a günü salât-ı cum'a-i şerîfeyi Tersâne-i 'âmire'de Dîvânihâne Câmi'i'nde edâ ve ba'dehû Dîvânihâne'yi teşrîflerinde Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa ithâf-ı tuhaf-ı gûn-â-gûn ile hâk-pây-ı pâdişâh-ı rub'-ı meskûna 'arz-ı 'ubûdiyyetde pâ-ber-câ ve cümle-i hedâyâsından Cezâyir 'ameli bir bî-nazîr pala hediyyesi pesendîde-i tab'-ı hümâyûn olup sarây-ı 'âlîlerine 'avdetlerinde Sovukçeşme halvet ve esbân-ı Âhûr-ı hâssa çayıra ihrâc ve iktisâ-yı ferve-i kâkum husûsunu evvelen ve bi'z-zât kendileri icrâ ve sâniyen ve bi'l-'araz gayre izn ü icâzetlerinden sonra halvet ber-taraf ve kesb-i havâ için Topkapu'ya nakl-i hümâyûn olundu. Allâhü te'âlâ feyz-i vâfir ve safâ-yı hâtır ve 'ayş-ı mütevâtir ile serîr-ârâ-yı devlet ü ikbâl eyleye, âmîn.

Mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Topkapu'da Taş Köşk'ü hîn-i teşrîflerinde sâlifü'l-beyân kapudan paşa ihdâ eylediği palayı berây-ı tecrübe Silahşor Kara Hasan Ağa kullarına zencîre havâle [ve] fermân-ı 'âlîlerine imtisâlen mûmâ-ileyhin tîg-zenlikde kemâl-i mahâretine binâ'en darbe-i ûlâda iki şakk etmekle vâfir altun ihsân-ı hümâyûn olunduktan sonra şevketlü efendimiz semt-i deryâya itâre-i tâ'ir-i enzâr ve pây-ı nigâhlarına ruhsat-ı geşt ü güzâr verirken nâ-gâh bir çukadâr-ı şikeste-tâb muztaci'an kayık ile pîş-gâh-ı şâhîden mürûr eylediği manzûr-ı 'âlîleri oldukda hakikat-i hâlini evzâ'-ı zâhiresinden istidlâl ve اتق فراصة المؤمن فانه ينظر³⁸ vefkınca çukadâr-ı mezbûrun galebe-i ihtimâl-i 'aklî ile cânib-i Îrân'dan vürûdunu tefe''ül-güne nutk u ta'bîrlerini Bârî te'âlâ tasdîk ve der-'akab telhîsî-i sadr-ı 'âlî ile Şâh-ı Revâfız Tahmâsb-ı bed-mezheb 'asâkir-i hezîmet-me'âsiriyle Revân'a istîlâ etmeğin kal'a-i mezbûre ser'askeri Hekîmbaşı-zâde 'Ali Paşa ile ma'îyyetine me'mûr Timur Paşa mevcûd bulunan 'asker ile 'Acem üzerine sell-i seyf-i hücum [62b] ve ekserini tu'me-i şîr-i şemşîr ve bâkîsi şâhları ile firâr eylemek haber-i meserret-eseri vusûlünden herkes ferah-nâk ü şâdân velâ-siyyemâ gül-berg-i tab'-ı hümâyûn kemâl mertebe gûşâde ve handân olmağla, ağa-i telhîsî kullarına ilbâs-ı kaftân ve gayrılar dahi bu husûsa tahsîl-i itlâ' ile hisse-mend-i sürûr olsun için taraf-ı Asafî'ye şehir içinden gitmek fermân olundu³⁹.

³⁸ "Mü'minin firasetinden sakın, zira o Allâhü Teala'nın nuru ile bakar" manasına gelen bir hadis-i şerif.

³⁹ Kenarda bu zaferle ilgili şu tarih bulunmaktadır:

Târîh Berây-ı Feth-i Cemîl

Tebâşîr-i sabâhu'l-hayr-ı nusret oldu tâbende

Fe-sübhânallâh şevketlü kerâmetlü efendimizin mü'eyyed min-indillâh olmalarını mü'eyyid pek çokdur. Ez-cümle ibtidâ çukadâr-ı merkûmun hîn-i mürûrunda ahvâlini 'alâ-tarîkî'l-keşf teferrûs buyurmaları ve sâniyen yevm-i mezbûrda imtihân-ı seyf fermânları ve sâlisen vak'a-i ûlâda rü'esâ-yı eşkıyâdan Patrona ve Muslu ve gayrılarının helâki yevm-i Sebt'de Kasr-ı Revân'da vukû'u gibi hâlâ bu tebâşîr-i gazavât-ı hümâyûnları olan subh-ı sâdık-ı cihâd-ı nuhustînleri maşrık-ı şarkda sabâhu'l-hayr-ı 'avn-i ilâhî ile hûşîd-i zafer u nusretleri matla'-ı Kal'a-i Revân'dan tâli' u lâmi' olduğu peyâm-ı dil-ârâmının kezâlik yevm-i Sebt'de zuhûru kazâyâ-yı ittifâkıyyesi kuvvet-i baht-ı hümâyûna mahmûl olmak ma'nâları beyne'n-nâs velvele-ârâ ve "helâk-i Revâfız"⁴⁰ bu husûsa târîh-i dil-güşâ vukû'undan gayrı Hâne-i hâssa'dan Bozoklu Mustafa Paşa-zâde Hüseyin Bey

شد این وعد حق در قدر چون مکین

بیخت همایون بادا بدید⁴¹

mazmûnunda târîh ile mahmidet-hân-ı senâ olmuşdur. Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak zât-ı zî-şân-ı pâdişâh-ı devrânı hemîşe böyle fûtûhâta muvaffak eyleye, âmîn.

[Sene 1143 Zilka'de]

Gurre-i Zilka'deti's-şerîfe ki yevm-i İsneyn'dir, kapudan paşa-yı maktûlün Hisâr'da vâki' yalısına mücâvir kethudâ-yı maktûl yalısına biniş vukû'uyla cevânibi temâşâ ve fermân-ı 'âlîleriyle hisâreynden 'alâ-tarîkî'l-mukâbele atılan sekdirme toplar seyrân ve ba'dehû Göksu Kasrı ârâm-gâh ve berren verâsında olan değirmenlik ve etrâf-ı sebze-zârı geşt ü güzâr olunarak yine kasr-ı mezbûrdan fulika

---

Cenâb-ı Hazret-i Hallâk'a olsun sad senâ vü hamd
Şehinşâh-ı cihân Sultân Mahmûd Hân-ı zî-şânın
Zılâl-i râyet-i ikbâlin etdi Hazret-i Hakk medd
O sultân-ı selâtîn-i cihân u husrev-i devrân
Ki oldur vâris-i taht-ı Süleymânî eben 'an-cedd
Mü'eyyed eyledi Allâh te'âlâ her umûrunda
Be-rûhâniyyet-i hatm-i Rusûl peygamber-i emced
Husûsâ şimdi serhadd-i Revân'da şâh-ı gümrâhın
Esir oldu kırıldı leşkerinden bî-kıyâs ü hadd
Delîl-i tâli'-i mes'ûdudur Sultân Mahmûd'un
Ki bu feth-i celîlin oldu târîhi gazâ-i sa'd (غزاء سعد = 1143)
Sene 1143

⁴⁰ هلاك روافض = 1143

⁴¹ "Hakk'ın bu vaadi kıymetçe pek muhkem oldu. Padişahın bahtı açık olsun" manasında Farsça bir beyit. İkinci mısra tarih olmakla beraber ebced itibarıyla bir fazlalıkla 1144 rakamını vermektedir.

ile Şemsipaşa'da vâki' Şeref-âbâd'a sermâye-bahş-ı iftihâr u şeref ve tenâvül-i ta'âm ve edâ-i **[63a]** farîza-i 'asrdan sonra Topkapu'ya sevk-i zevrakçe-i 'azm olundu.

Mâh-ı mezbûrun üçüncü Çehârşenbe günü İncüli Köşkü'nü cilve-gâh-ı karâr ve kemân-keşân-ı ağayân-ı Enderûn'un pûteye tîr-endâzlığı seyrânında iken Tersâne-i 'âmire'den ref'-i lenger-i nehzat eden Patrona ve İryale nâm iki mîrî kalyon semt-i deryâdan taşraya bâdbân-güşâ-yı hareket ve pîş-gâh-ı şâhîden mürûr u 'azîmeti temâşâ olundu.

Ertesi Pencşenbe günü ahşamı ki leyle-i Cum'a'dır, 'âdeten Hırka-i Şerîfe Odası'nda salât-ı mağribi ba'de'l-edâ telhîs-i sadr-ı 'âlî ağa ile sâlifü'l-beyân 'Acem vak'asında münhezimen firâr eden tavâ'if-i melâ'in yine tecemmu' ve tekrâr Revân'ı muhâsara sevdâ-yı muhâliyle geldiklerinde bi-'inâyetillâhi te'âlâ mûmâ-ileyhimâ 'Ali Paşa ve Timur Paşa ke'l-evvel üzerlerine hücum ve "azîmün"⁴² vezninde muhârebe ve mukâtele esnâsında hadd-i hesâbdan bîrûn melâ'in-i Refâvîz küşte-i tîg-ı âbdâr ve beş yüzden mütecâviz esîrler ahz ve rû'esâ-yı kavmden üç nefer nâmdârları dil olmak üzre giriftâr-ı zencîr-i ibtilâ ve ikisine bilâ-emân katl ile tertîb-i cezâ olunup, üçüncüsü Hüseyin Kulı Hân nâm mel'ûnu 'Abdî Paşa-zâde Silahşor 'Ali Bey kulları hıdmetle anda olmağla vesâtatıyla taraf-ı pâdişâhîye irsâl ve Şâh-ı 'Acem Tahmâsb-ı bed-neseb habîsini esnâ-yı ma'rekede Timur Paşa nîze-i cân-sitân ile darb edüp, mecrûhan bakıyye-i 'askeriyle firâr ve Nehr-i Aras'dan⁴³ gayrı memerr ve cây-ı menâsları olmamağla⁴⁴ الغريق يتشبث بالحشيش siyâkında zarûrî kendilerin suya ilkâ ve mânend-i Ferâ'ine yirmi bin kadarı fûtâde-i garka-gâh-ı fenâ ve ser-geşte-i girdâb-ı bahr-i belâ ve bâkîsi nâ-bûd u nâ-peydâ olmak haberin inhâ eyledikde, kendi lisân-ı mübârekleriyle bu peyâm-ı huçeste-fercâmı huzzâr-ı meclisden gerek ağa-yı dâru's-sa'âde ve gerek silahdâr ağa ve hazînedâr ağa ve çukadâr ağa ve rikâbdâr ağa ve hâsodabaşı ağa **[63b]** ve musâhib ağaları ve Hâne-i hâssa ağalarına tebşîr ü ifâde buyurmalarıyla yek-ser ihrâz-ı hazz-ı sürûr-ı mevfûr ve devâm-ı devlet-i şâhî ve kıvâm-ı ferr ü şevket-i pâdişâhî içün dü-dest-i du'â-yı icâbet der-kafâların ber-dâşte-i dergâh-ı Rabb-i Gafûr eylediklerinden sonra telhîs-i müşârun-ileyh ağaya bir kîse akçe ve ma'an gelen karakulağ-ı sadr-ı a'zamîye yüz guruş ihsân olundu.

⁴² عظيم

⁴³ Metinde "Araz'dan" şeklinde yazılmıştır.

⁴⁴ "Suya batan, kuru ota tutunur" manasındaki Arapça söz. Metinde "haşîş" kelimesi sehven "hı" harfi ile yazılmıştır.

Mâh-ı mezbûrun yedinci Ehad günü Kasr-ı İncüli'yi teşrîflerinde ağayân-ı Enderûn'a tûfeng-endâzlık fermân ve tamâm üç yüz hatve mikdârı menzil-gâh-ı ba'ide nasb-ı sebû-yı nişân olunup şikest edenler mazhar-ı ihsân-ı firâvân olarak on sekiz kadar sebû isâbet-gâh-ı fındık-ı tûfengiyân ve bir 'adedi dahi zahm-ı kurşun-ı hümâyûn ile mânend-i ser-i a'dâ perîşân oldu.

Ertesi İsneyn günü Tophâne ve civârına icrâsı musammem olan mâ-i cârî seyriyçün Büyükdere'den 'azîmet-i hümâyûn vukû'unda müceddeden binâsı fermân olunan kemerin tûlû altı yüz zirâ ve 'arzı yirmi beş zirâ idüğü manzûr-ı 'âlîleri oldukda pesend-i 'azîm olunup gerek mi'mâr ağa ve gerek nâzır-ı mâ' ve Emîn-i binâ Soğancıbaşı Ahmed Ağa'ya kaftânlar ilbâs ve tenâvül-i ta'âm 'akabinde doğru Beşiktaş İskeleyi kurbunda Bolevî-zâde Yalısı'na teşrîf ve salât-ı 'asrı anda edâ ve ba'dehû fulika ile yine Topkapu'ya 'avdet olundu.

Mâh-ı mezbûrun on birinci Pencşenbe günü Taş Köşk'ü teşrîflerinde sadr-ı a'zamı da'vet ve sadr-ı Rum'dan ma'zûl Paşmakçı-zâde Seyyid 'Abdullâh Efendi'ye beyâza kaplı semmûr kürk ilbâs ve mansıb-ı vâlâ-yı fetvâ ile istis'âd kılındı.

Ertesi Cum'a günü Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa 'azl ve yerine kapudan-ı sâbık 'Abdî Paşa nasb ve mansıbı selefine i'tâ ve ihzârıyçün ta'yîn olunan mübâşir ile mahalline irsâl olundu.

Mâh-ı mezbûrun on beşinci İsneyn günü Okmeydânı'na biniş vukû'unda kemân-keşlere tîr-endâzlık fermân [64a] ve ba'dehû Karaağaç Bâğçesi'nde biraz meks hitâmında yine Topkapu'ya 'avdet olundu.

Mâh-ı mezbûrun on yedinci Erba'â günü Revân ser-'askeri müşârun-ileyh 'Ali Paşa tarafından sâbıkuz-zikr 'Abdî Paşa-zâde 'Ali Bey kulları gelüp Topkapu'da ruh-sûde-i rikâb-ı hümâyûn olmuşdur.

Ertesi yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a 'azîmet ve dîvâr üzre ta'lîk olunan sebûyu kendileri şikest-i kurşun-ı isâbet buyurdular.

Ertesi Cum'a günü salât-ı cum'ayı Câmî'-i Sultân Ahmed'de edâ ve ba'dehû Sovukçeşme Köşkünü teşrîflerinde vezîr-i a'zam ve müftî efendi gelüp 'Abdî Paşa-zâde getirdiği Hüseyin Kulı Hân nâm şî'î-i bed-fi'âli ihzâr ve pîş-gâh-ı şâhîde ser-i murdârinin kat'ı temâşâ ve andan dâru's-sa'âde ağasının Ağa Köşkü kurbunda ihdâs ve ihyâ buyurdıkları bâğçe-i cedîdeyi teşrîf ve biraz ârâm olunup yine Topkapu'ya 'azîmet olundu.

Ertesi Sebt günü Taş Köşk'ü teşrîflerinde Başçukadâr Seyyid Mehmed Ağa ile Mîrâhûr-ı Sâni Süleymân Ağa evâmîr-i 'aliyye ile cânib-i Îrân'a hıdmete me'mûren irsâl olunmuşlardır.

Ertesi Ehad günü İmâm-ı Evvel Pîrî-zâde Mehmed Sâhib Efendi İstanbul kazâsıyla şâyân-ı iltifât oldu.

Ertesi İsneyn günü başçukadâr ma'îyyetiyle cânib-i Îrân'a giden mîrâhûr-ı sâninin Üsküdar'dan nehzatları haberi gelmekle yerine 'Abdî Paşa-zâde 'Ali Bey vekîl nasb olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı Cum'a günü salât-ı cum'ayı Câmî'-i Tophâne'de ba'de'l-edâ Sarây-ı Galata'yı teşrîflerinde sarây-ı mezbûr gılmânân-ı Enderûn'una tomak-bâzlık ve fenn-i musâra'ada ehil olanlara pehlivânlık etdirüp gâlib ve mağlûbu şâyân-ı ihsân-ı firâvân ve sâ'irlerine dahi kendi kefi dîr-nisârları ile avuç avuç altın îsârıyla şâdân buyuruldu.

Kulların sîr etdi ihsâna o şâh

Her hatâdan hıfz ede zâtın İlâh

Kezâlik ağalarına ilbâs-ı kaftân ve ba'de-edâ'i'l-'asr sarây-ı 'âlî-şâna 'atf-ı 'inân olundu.

[64b] Ertesi Sebt günü Sofa'ya teşrîflerinde bu sene-i mübârekede Sofa-i hümayûn'un tamâmen ta'mîr ü termîmi sipâriş-kerde-i mülûkâneleri olup tevâbi'inden Kasr-ı Havz-ı Kebîr'in tecdîd ü binâsı tamâmına Kılâr-ı 'âmire'de Hıfzî kulları

Dediler kudsiyân tebrîk-i kasra bî-bedel târîh

Bu nev kasr-ı safâ Sultân Mahmûd'a mübârek câ⁴⁵

⁴⁵ Tamamı 27 beyitten oluşan bu tarih kenara yazılmış olup şöyledir:

Târîh-i Hıfzî Berây-ı Kasr-ı Havz-ı Kebîr Der-Sofa-i hümayûn

Zihî kasr-ı şeref-bahş-ı hümayûn tarh-ı müstesnâ

Ki seyr-i cân-fezâsı 'âlem-i âb etdirir hakkâ

Kenâr-ı havzda gûyâ ki bir sîmîn-beden dilber

Durup kesb-i safâ eyler misâl-i cennetü'l-me'vâ

Gül-i nesrîn ü ezhâr-ı ruhâmın eyleyen seyrân

Olur müstağnî-i gül-geşt-i bâğ u gülşen-i ra'nâ

Letâfet mûnderic tarhında vâdîsi halâvet-kâr

Melâhat âşikâr üslûb-ı matbû'unda ser-tâ-pâ

Müzeyyen kubbe-i zer-mehcesi ser-levha-i dil-keş

Sutûr-ı mevce-i âbı hemân bir safha-i garrâ

Leb-i havz-ı safâ-bahşâda vâki' sanma ol kasrı

Su dîbâsı döşenmiş pîş-gâh-ı sahnına zîbâ

deyü târîh söyleyüp ve etrâf-ı havuz şerbet-i sükkerîn ile memlû âb-gîneler ve sîm badyalar ile tezyîn ve her cânibi kemâ-yenbagî seyr u temâşâ olunup gerek Hâne-i hâssa ağaları ve Hazîne ve Kilâr ve Seferli'ye 'umûmen birer kîse akçe ihsân olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi dokuzuncu İsneyn günü Şeref-âbâd'a biniş takrîbiyle evvelen Beşiktaş'a mürûr ve biraz tevakkuf ve ba'dehû cây-gâh-ı binişe ifâza-i cûy-

Zemîni mürtefi' rif'at gibi şevket-nümâ sahnı
Nazar-gâh-ı hümâyûn ser-te-ser dünyâ ve mâ-fihâ
Neşât-ı 'işret-âbâd u meserrât-ı safâ-bünyâd
Su'ûda yer mi kor endûha bu cây-ı ferah-efzâ
Sütünü reşk-sâz-ı kâmet-i mevzûn-ı dilberdir
Zemîni sîmîn-endâm dil-rübây u gıpta-i havrâ
Sadâ-yı selsebili hâk-pây-ı şevket-ârâya
Lisân-ı hâl ile bu beyt-i garrâyı olur gûyâ
Buyur bu kasr-ı dil-keşde safâ kesb eyle sultânım
Beni nâlân u giryân etme ey şâh-ı melek-sîmâ
Hele âvâze-i fevvâreler feryâd-ı bûlbüldür
Gül tasvîrinin şevkıyle efgân etmede hâlâ
Güşâd oldukça etrâfındaki pûşide vü zârı
Nikâb-endâz 'arûs-ı cilve-bahş-ı nâz u istiğnâ
Yâhûd devlet-sarây-ı evc-gehde âşiyânından
Per açmış şevk-i pervâz etmeğe âmâde bir 'ankâ
Mesîre-gâh-ı 'âlem böyle ister cûy-bârından
Gubâr-ı gam basılsun dil melâlet görmesün kat'â
'Aceb âyîne-i 'âlem-nümâdır safvet-i âbı
Ser-â-ser 'âlem-i âb eyleyenler mün'akis zirâ
Suyun buldurdu şimdi âsiyâb-ı çarh-ı ser-gerdân
Derûn-ı havzda 'aksin göreliden târem-i vâlâ
Çemen-suffe-i kasra revnak-efzâ-yı letâfetdir
Kudûm-ı pâdişâh-ı kâm-kâr u saltanat-pîrâ
Cihânı eyledi mi'mâr-ı eltâfıyla âbâdân
Harâb ancak dil-i virâne zâr-ı 'âşık-ı şeydâ
Kef-i ihsânı bir Altun Oluk'dur Ka'be-i lutfâ
Safâ-yı Zemzem-âsâ oldular dil-teşnegân ırvâ
Hüner-mend ü ma'ârif-pîşe kadr-âgâh u dâniş-ver
Dem-i lutfunda mahrûm bir şâ'ir-i garrâ
Kerâmet mi değil hâh-ı zamîrin eyleyüp idrâk
Eder ihâm olunmazdan mukaddem matlabın i'tâ
Yed-i cûdunda bir avuç türâb u seng-i bî-kıymet
Mülûkûn matmahı mahsûl-i kân-ı kulzûm ü gabrâ
Kulun Hıfzî dahi dil-teşne-i ihsân-ı dîgerdir
Füyûzât-ı cemîlinden eyâ şâh-ı kerem-fermâ
Sular fevvârelerden cân atarken seyr-i dîdâra
Temâşâ-yı cemâlin nice etmez ârzû dünyâ
Hemîşe cilve-gâhın böyle kasr-ı bî-'adîl olsun
Safâ-yı hâtırın gerd-i kederden hıfz edüp Mevlâ
Dediler kudsiyân tebrîk-i kasra bî-bedel târîh
Bu nev kasr-ı safâ Sultân Mahmûd'a mübârek câ
Sene 1144

Aynı zamanda tarih mısraı olan son mısra ebced itibariyle bir fazlalıkla 1145 rakamını vermektedir. Diğer taraftan 1143 yılı içinde zikredilen bu inşaatın tarihi için 1144 tarihinin verilmesi de ilginçtir.

bâr-ı şeref ve bir mikdâr ârâm ve ba‘de-edâ’i’l-‘asr Üsküdar’da vâki‘ Hadîce Sultân Sarâyı’nı teşrîf ve dâhil ü hârici temâşâ ve ba‘dehû verâsında vâki‘ kasr-ı bâğı makdem-i mübârekleriyle müşerref ve anda celse-i cüz’iyye hılâlinde Serrâc Mehmed Ağa kullarıyla miskînlere yüz gurus ve etrâf fukarâlarına elli gurus irsâl ü tasadduk olunup Üsküdar Sarây-ı hümâyûnu iskelesinden fulika ile doğru Topkapu’ya teşrîf olundu.

[Sene 1143 Zilhicce]

Gurre-i garrâ-yı Zilhicce’i’ş-şerîfe yevm-i İsneyn’den i’tibâr ve üçüncü Erba‘â günü sa‘âdetle Kasr-ı İncüli’yi teşrîf ve müceddeden sun‘ u ‘ameli fermân buyurulan sandal-ı hümâyûnu deryâya ihrâc tasmîmlerine binâ’en vezîr-i a‘zam hazretleri muvâcehesinde bostâncıbaşı ağa mübâşereti ve top şenlikleriyle bahre nüzûl ve pîş-gâh-ı kasrdan mürûrunda keyfiyyet-i tarz u hırâmı temâşâ olunduktan sonra ağayân-ı ‘arzdan Silahdâr-ı Şehriyârî Ya‘kûb Ağa ve Çukadâr Ebûbekir Ağa ve Rikâbdâr Behzâd Mehmed Ağa kullarına nişâna dirhemli tûfengler atdırup münferiden şikest-i sebû-yı hedef edenler ihrâz-ı imtiyâz ü şeref etmelerini müş‘ir hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile murassa‘ bir re’s esb-i Mısırî silahdâr ağaya [65a] ve birer murassa‘ bârgîr çukadâr ve rikâbdâr ağalara ‘inâyet ve rikâb-ı hümâyûn ağalarından ibtidâ ser-bostâniyân ağa ve sâniyen Mîrâhûr-ı Evvel Mustafa Bey isâbet-i nişân-gâh-ı ümîd etmekle şâyân-ı istihsân ve bî-nihâye altun ihsân olunmuştur.

Ertesi Hamîs günü biniş ile bahren Kasr-ı Bahâriyye’yi teşrîf ve Humparahâneli’ye mukâbilinde vâki‘ Taşlıburun’dan humpara-endâzlık temâşâsıyla bir mikdâr ârâm olunmak hitâmında piyâde ile çerâ-gâhda olan esbân-ı Istabl-ı hâss’ı seyr ederek Kasr-ı Mîrâhûr’a kadem-nihâde-i vusûl olduklarında, Mîrâhûr-ı Evvel Kara Mehmed Paşa-zâde Mustafa Bey zîr-i rân-ı sultân-ı cihân-bâna çayır pîşkeşi yelegendez bir re’s esb-i Rumî ‘arz ve ihdâ ve ağayân-ı Enderûn piyâde cirid-endâzlıklar icrâ edüp, ba‘de-edâ’i’l-‘asr yine piyâde ile ‘avdetlerinde sâhil-gâh-ı Vâlide’ye câr-ı mülâsık olan yalıya nüzûl ve dâhil ve hârici temâşâsıyla bir celse-i hafife siyâkında cây-gâh-ı dil-ârâları Topkapu’ya ‘azîmet olundu.

Ertesi Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Câmî‘-i Sultân Selîm’de edâ ve ziyâret-i türbe-i şerîfeden sonra geldikleri tarîk ile İskele-i Bâb-ı Cedîd-i Cebeali’den fulika ile karâr-gâhlarına ‘avdet olundu.

Mâh-ı mezbûrun altıncı Ehad günü Üsküdar'da vâki' Sarây-ı Hadîce Sultân verâsındaki kasr-ı bâğa biniş sipâriş ve Topkapu'dan sandal ile doğru Sarây-ı Üsküdar İskeleyi'nden mahall-i otak-ı hümâyûn olan sahrâ-yı pehnâ-yı Haydarpaşa üzerinden geşt ü güzâr ile sarây-ı mezbûrda Kasr-ı Mehmed Paşa'yı cılve-gâh-ı istirâhat buyurduklarında tûfengci ağalara ziyâde sa'b u müşkil ve ihtimâl-i isâbetde dûr-â-dûr olan tahmînen dört yüz hatve mikdârı mesâfe-i ba'idede vâki' deryâda Şeker Kayası üzerine vaz' olunan sebûyu her çend ki sa'y-ı belîğ etdiler isâbet mümkün olmayup, âhiru'l-emr kendileri def'a-i ûlâda şikest etmekle kesb-i imtiyâz-ı mülûkâne buyurdular. Hezâr ahsente vü sad bârekallâh. [65b] Ba'dehû bâğ-ı mezkûrda mevzû' sâye-bân-ı sultânîye şeref-res-i nüzûl oldukları hengâm resîden-i gül ü gül-nâra müsâdefet etmekle cem' ve ictinâ' olunan kiraslardan tenâvül ve ârâm-ı hafifi müte'âkib üslûb-ı teşrîfleri üzre Topkapu'ya 'avdet olundu.

Ertesi İsneyn günü 'ıyd-ı adhâ karîb olmağla, Topkapu'dan nehzat ve 'ale's-seher Yukaru Sarây'a nakl ü hareket vukû'u Hazîne-i Mısriyye'nin İstanbul'a vusûlü gününe müsâdif olmağın, Kasr-ı Sovukçeşme'yi makdem-i hümâyûnlarıyla teşrîf ve hazîne isâline me'mûr Mehmed Bey'in alay ile pîş-gâh-ı sultânîden mürûrunu temâşâ ve ba'dehû Ağa Bâğçesi'ni teşrîflerinde veliyyetü'n-ni'am-ı 'âlem devletlü semâhatlü 'ismetlü 'âtıfetlü 'ıffetlü mekremetlü sultân-ı 'âlî-şân efendimiz hazretlerinin ferzend-i ercümendleri şevketlü mehâbetlü 'azametlü kerâmetlü kuvvetlü kudretlü zıllullâh pâdişâh-ı 'âlem-penâh efendimiz hazretlerine irsâl-kerde-i mahsûsaları olan huyûl-i fuhûl hediye-i behiyye-i 'ıydiyyeleri ile vezîr-i Âsaf-nazîr İbrâhîm Paşa ve ağa-yı dâru's-sa'âdeti's-şerîfe Beşîr Ağa ve kethudâ-yı sultân-ı zî-şân 'Osmân Efendi kullarının keşide-i rikâb-ı hümâyûn olan esbân-ı sabâ-reftâr hedâyâları yek-ser 'arîza-i ıstabl-ı kabûl ve şeref-yâb-ı seyr u temâşâları oldu.

'İyd-i adhânın ibtidâsı ki yevm-i Cum'a'dır, ba'de-edâ'i'l-fecr kânûn-ı kadîm-i eslâf ve kâ'ide-i pîşîn-i eşrâf üzre pîş-gâh-ı Hücre-i 'Arz'da vaz' olunan taht-gâh-ı sa'âdet-destgâha şevket ü 'azametle teşrîf ve 'umûmen vüzerâ-yı 'izâm ve vûkelâ-yı kirâm ve 'ulemâ-i zevi'l-ihtirâm ve sâ'ir ricâl-i devlet ve erkân-ı saltanat ri'âyet-i merâsim-i dâmen-bûsî ile ruhsat-ı mu'âyedeye erzânî buyurulduktan sonra resm-i dîrîn üzre müretteb alay-ı dil-ârâ ile salât-ı 'ıyd-i sa'îdi Câmî'-i Sultânahmed'de edâ ve sarây-ı hümâyûna 'avdetlerinde Hâsoda kapısı önünde tîg-ı ser-tîzlerin ârâyiş-i dest-i kerem-peyvest ve âmade olan kurbânları bi'z-zât kendileri [66a] zebhe himmet

buyurup, ağayân-ı Enderûn ile dahi mu'âyede 'akabinde harem-i hümâyûnu teşrîf etdiler.

'Iyd-i şerîfin ikinci Sebt günü Kasr-ı Gülhâne'yi teşrîf ve vezîr-i a'zam ile müftî efendi gelüp ağayân-ı Enderûn ile ağayân-ı harem-i hümâyûnun mahlûtan cirid-bâzlığı seyr olundu.

Üçüncü Ehad günü Sarây-ı 'atîk'a sâye-endâz-ı iclâl olup vezîr-i a'zam cündîlerinin 'arz-ı hüner-i cirid etmeleri temâşâ olundu.

Dördüncü İsneyn günü Okmeydânı'nda minber sofasında mevzû' olan sâyebân-ı iclâle nüzûllerinde gâh zu'amâyâ cirid-bâzlık ve gâh kemân-keşâna tîr-endâzlık etdirerek üslûb-ı teşrîfleri üzre Sarây-ı Tersâne'den fulika ile karâr-gâhlarına 'avdet olundu.

Ertesi Salı günü Çukadâr-ı şehriyârî Ebûbekir Ağa kapucıbaşılık ile çerâğ ve yerine Rikâbdâr Behzâd Mehmed Ağa çukadâr ağa olup, anın yerine Ağa-yı Miftâh Mustafa Bey rikâbdâr ve anın yerine Peşgîr Ağası ser-destârî-i sâbık Bergosî Mehmed Ağa nasb olundu.

Mâh-ı mezbûrun on sekizinci Hamîs günü Kavak'da Macar Bâğçesi'ne vaz' olunan sâyebân-ı şâhîye biniş ile 'azîmet ve esnâ-yı tarîkda Sarây-ı Beşiktaş'a mürûr ve andan Hasan Kalfa'da vâkî' sâhil-gâh-ı kapudan paşa-yı maktûl bir mikdâr ârâm-gâh ve andan biniş tasmîm olunan mahalle teşrîflerinde, hisâreynden atılan sekdirme toplar temâşâsıyla salât-ı zuhru edâ ve ba'dehû kurbunda vâkî' Kûh-ı Yûşa'a 'urûc ve merkad-i mübâreki ziyâret ve andan Tokat Bâğçesi'ne 'azîmetlerinde tenâvül-i ta'âm ve edâ-i salât-ı 'asrdan sonra 'avdet-i sarây-ı dil-ârâ olundu.

Mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu Sebt günü⁴⁶ Humpara-hâne hedm olundu.

Yirmi üçüncü İsneyn günü Ağa Bâğçesi'ni teşrîflerinde yalnız müftî efendi gelüp ba'de'l-mükâleme derece-i nazar u i'tibârlarından sâkıt esbân-ı Âhûr-ı hâssa'dan elliden mütecâviz atlar ihrâc ve cümlesini bendegân-ı dâ'ire-i devlet-i ebed-peyvendlerine tevzî' u ihsân buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun yirmi altıncı Pencşenbe günü Çifte Havuz'a yemeklik sipâriş ve kendiler ibtidâ [66b] Sultân 'Osmân Havuzu'nu teşrîf ve andan Güzelce Kemer'de

⁴⁶ Bir önceki ve müteakip kayda bakıldığında görüleceği üzere bu kısımdaki tarihlendirmelerde problemler vardır. Esasen Zilhicce ayının başından itibaren sır kâtabının tarihlendirmelerinde yer yer hatalar bulunmaktadır.

celse-i hafife hitâmında Çifte Havuzlar'da bir mikd[âr] ârâm ve ba'dehû kurbunda vâki' bende varılup salât-ı zuhru anda edâ ve iki yüz hatve mikdârı mahalde mevzû sebû-yı nişânı tûfeng-i zer-kârlarıyla şikest ve ba'de't-ta'âm esnâ-yı tarîkda Vâlîde Havuzu'na mürûr ve at üzerinden temâşâ ve ba'dehû Büyükdere'ye nüzûl ve andan fulika ile bahren sarâya 'azîmet olundu.

Mâh-ı mezbûrun yirmi yedinci Ehad günü⁴⁷ Kasr-ı Yalı'yı teşrîflerinde Ağa-i Bâbü's-sa'âde Mustafa Ağa'yı matlabıyla bekâm ve makâmına Sarây-ı Galata Ağası Ahmed Ağa'yı istihdâm ve anın yerine Ağa-yı Bîmâr-hâne Ahmed Ağa'yı nâ'il-i merâm ve anın yerine dahi içlerinden Fazlî Ağa şâd-kâm buyuruldu.

Ertesi İsneyn günü Kasr-ı İncüli'yi teşrîf ve kozbekciyân ve teberdâ[râ]n-ı Sarây-ı 'atîk'a tûfeng-endâzlık fermân ve şikest-i nişân edenler nâ'il-i 'atâ-yı firâvân ve şâyân-ı nigâh-ı istihsân oldu.

---

⁴⁷ Tarihlendirmedeki problem, burada da çok bariz şekilde görülmektedir.

SIR KÂTİBİ MÜZEHHİB AHMED AĞA RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

18 Muharrem – 9 Cemaziyelahir 1147
(20 Haziran – 6 Kasım 1734)

[1b] [Sene 1147 Muharrem]

Sene 1147 Muharremü'l-harâm'ın on sekizinci Yekşenbe'de kasr-ı şînâver ve sandal-i pür-zîb ü fer-i mahsûsalarına süvâren Anadolu Hisârı'nda Küçüksu ta'bîr olunan mahall-i letâfet-nümây zât-ı hümayûn-ı şeref-makrûnlarıyla müşerref ve leb-i deryâda olan kasr-peçeyi envâr-ı didârlarıyla münevver eyleyüp, ârâm u safâ ve istirâhat ü ittikâ ve huzûr-ı şâhânelerinde musâhibân-ı mudhike ve cüce ve bî-zebânân ve çavuşân-ı meclis-ârâlarının birbiriyle mülâtafe ve mülâ'abeleriyle safâ-yâb iken karîha-i kerîmânelerinden sünûh edüp gâh bahre ve gâh leb-i deryâyâ zer-pâş-ı 'atâ olup yağmâ-gerânın nehb ü gârete müsâra'atleri ve tezâhum-ı dûş-â-dûş-ı mûmâna'atleri bâdî-i neşât [u] şevk olup ve fermân-ı hümayûnlarıyla tarafeyn-i kılâ'ayndan endâhte olunan topların sekdirmeleri zevk-bahşâ-yı tab'-ı şehinşâhî olmağla, bu esnâda hâtır-ı deryâ-makâtırlarında itâre-i kurşum eylemek dâ'iyesi cilve-ger ve bu mahalde dahi dest-i hüner-verânelerinden bir âsâr-ı bedî'a zâhir olması sûret-güster olmağla emr-i cihân-dârîleriyle Kandilli Bâğçe cânibinde tahmînen iki yüz hatve mikdârı ba'îd mahalle sebû-yı nişân vaz' olunup zât-ı şâhânelerine mahsûs olan tüfeng-i zehre-şikâflarıyla sekiz 'aded sebû-yı hurde-cismi şikest ve çavuşân-ı dergâhın her şikest-i sebûda ⁴⁸عليك عون الله sadâsı tâs-ı âsumânı pür-tanîn eyledi. Ve kubeyl-i 'asrda mâ-hazarı ihzâr olunan kebâb ve dürlü tenâvül buyurulup ba'dehû Sâhilsarây-ı Beylerbeyi'de celse-i hafife-i istirâhatden sonra Topkapu Haremsarâyı'na teşrîf buyuruldu.

19 Düşenbe'de Topkapu'ya sadr-ı a'zam gelüp 'arza girmekle biniş olmadı.

20 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn olup şevketlü efendimiz Dîvân mesned-gâhına teşrîf eyleyüp temşiyet-perdâz-ı mesâlih-i müdde'iyân bi'z-zât meşhûd-ı bâsıra-i

⁴⁸ “Allah'ın yardımı seninle olsun” manasında Arapça bir dua ifadesi.

re'fet [ü] 'inâyetleri buyurulduğu hılâlde berây-ı tasadduk-ı zât-ı hümâyûn [tavâ'if-i 'askeriyye] kullarına bir kıst sene 1146 reşen mevâcibi ihsân olunması recâsıyla bâbü's-sa'âde ağası yediyle sadr-ı a'zamdan gelen telhîsin bâlâsına "ihsân-ı hümâyûnum olmuştur" deyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınup, mevâcib-i merkûm Dîvân-ı hümâyûn'da tevzî' u taksîm olunup tamâmında şevketlü efendimiz 'Arz Odası'na teşrîf ve cedîden mansıb olan Fazlî-zâde Mehmed Bey mîr-'alem ve Kādî Halîl Ağa ağâ-i sipâhiyân ve Mehmed Bey ağâ-i silahdârân ve Gürcü Süleymân Efendi yeniçeri efendiliği ile Bâbü's-sa'âde'de hil'at-i pâdişâhî ilbâs olunup hil'at-ber-dûş rikâb-ı kâm-yâb-ı pâdişâhîde zemîn-bûs edüp ba'dehû sadr-ı a'zamla bir mikdâr 'arz u istişâre buyurulması hitâmında ârâm-gâh-ı lâne-i 'ankâ-şükûhlarına ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Taş Köşk'ü sâye-endâz-ı iclâl buyurup, bendegân-ı 'atebe-i 'ulyâlarıyla mükâleme esnâsında "Matbah-ı hâssa bölükbaşı Gül Mehmed hamîrden tabh olunan et'imenin envâ'-ı tabhında mâhir, husûsâ baklava pişirmede lâ-nazîrdir" deyü huzûr-ı hümâyûnda vasf olunup, fermân-ı hümâyûnlarıyla imrâr-ı vakt içün huzûr-ı fâ'izu'n-nûr-ı şâhânelerinde baklava pişirdüp ve zât-ı hümâyûna mahsûs olan yalnız Kuşhâne ta'âmını dahi ol mahalle ihzâr ve tabh olunan baklavayı dahi Kuşhâne ta'âmıyla ma'an [2a] tenâvül buyurulup tahsîn-kerde-i şâhâneleri olmağla, 'avâtıf-ı 'aliyye-i husrevânedan zer-i mahbûb ihsânıyla mesrûr buyurup matbûh-ı merkûmdan birer mikdâr ifrâz buyurup devletli 'ismetli vâlide sultân efendimize ve dâru's-sa'âde ağasına mezkûr bölükbaşıyla gönderilüp 'atıyye-i vâfire-i ihsânlarıyla mutayyeb ü dil-şâd kılındı.

21 Erba'â'da Kasr-ı Gülhâne'yi teşrîf-i kudûmlarıyla gül-zâr-ı pür-tarâvet eyleyüp Enderûn ağaları cündîlerine süvârî cirid-bâzlığa fermân ve her birinin hasma mukâbil şecî'âne tek ü tâz-ı meydân-neverdine nigerân ve püşt-i husamâda nebud sıçradanlar ihsân-ı hümâyûnla şâdân olup ve mahall-i 'asr[a] dek temâşâlarıyla zevk-yâb olundu. Ba'de'l-'asr Kasr-ı İncüli şeref-bahş-ı iclâl buyurulup andan karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyuruldu.

22 Hamîs'de⁴⁹ seherî Topkapu'dan nakl ü hareket buyurulup sandal-ı hümâyûna süvâren devletli vâlide sultân efendimiz huddâm-ı harem-i hümâyûnla ma'an Beylerbeyi'de Ferah-âbâd Haremsarâyı'na 'azm ü teşrîf ve şevketlü efendimiz

⁴⁹ Kenarda "Şevketlü efendimiz göç ile Beylerbeyi'ye nakleyleti" yazmakta olup hemen altında da "Tahvîl-i şems be-seretân ve cevelân-ı şems" yazısı bulunmaktadır.

filike-i felek-sâ ve kasr-ı şinâlarına süvâren Beşiktaş Haremsarâyı'nda olan kasr-ı letâfet-bahşâya teşrîf ve celse-i hafife ile ârâmdan sonra müceddeden binâ olan ve ba'zı ta'mîr ü termîm olan mahalleri seyrân eyledikler[i] ahyânda havâ nev'â gaym üzre olup câ-be-câ incecik bârân zuhûr u nüzûl etmeğe başlayup, şevketlü efendimiz filike-i garrâya süvâr olup 'azm-i sûy-ı Ferah-âbâd eylediklerinde bârân iştidâd bulup bi-hamdillâh selâmetle gelüp yanaşıldıkda bârân dahi munkatı' oldu. Gûyiyâ "biz de selâmete geldik, yağmur da dindi" me'âli âşikâr oldu.

23 Cum'a'da Üsküdar'da Yeni Vâlîde Câmi'i'ne teşrîf-i hümâyûn buyurulup câmi'i-i şerîfin hatîbi hitâbet ve salât-ı cum'ayı edâ edüp ba'de's-salât karîha-i hümâyûndan 'atıyye-i 'aliyye-i vâfire ile mesrûr u dil-şâd kılındı.

24⁵⁰ Şenbe'de püşte üzre Beylerbeyi ta'bîr olunan mahaldeki havz-ı harâb u bî-âb civârında vaz' olunan sâye-bân-ı mahsûsalarına râkîben teşrîf ü nüzûl buyurulup bâlâdan gâh bahrden güzerân edenleri temâşâ ve gâ[h] musâhibân ve çavuşân kullarının mülâtafeleri zevk-bahşâ olduğu hılâlde Sa'id Çavuş beş altuna meclis-i vâhidde beş vukıyye kiras tenâvülüne iddi'â eyleyüp nüdemâ-i sâ'irenin mu'âraza ve muhâvereleri bâdî-i neşât olup fermân-ı hümâyûnlarıyla 'ale'l-fevr huzûr-ı hümâyûna beş vukıyye kiras ihzâr olunup merkûm Sa'id Çavuş huzûr-ı şâhânelerinde beş vukıyye kirası tenâvül edüp beş zer-i mahbûb i'tâdan sonra dahi vâfir ihsân olundu.

25 Yekşenbe'de İstavroz'da Fıstıklı Yalı ta'bîr olunan Mîrâhûr-ı Evvel Yahyâ Ağa'nın yalısının kiraslık bâğında olan kasr-ı ferah-bahşâya sâye-endâz-ı iclâl ü teşrîf buyurulup etrâf [u] cevânibi temâşâ ve musâhibân ve çavuşân-ı meclis-ârâ kullarıyla mükâleme ve mülâtafede iken cevânib [ü] etrâf-ı bâğda olan yâbânî bülbüllerin

Kudûmun hayr ola sultân-ı zî-şânım safâ geldin

vâdîsinde nevâları dahi bir gûne neşât-bahş-ı safâ olup beyne's-salâteynde ağa-yı merkûmun teşrîf-i kudûm-ı şehriyârî hediyeysi olan sepetlerle envâ'ından kiras ve şükûfe [2b] ve elmâs ve yâkütla murassa' âyîne ve bir re's donanmış esb-i Türkmânî rahş rikâb-ı hümâyûna 'arz olundukda mevki'-i kabûl-i şehriyârîye karîn olmağla ağa-yı müşârun-ileyh yeşil çukaya kaplı erkân ferve-i semmûr ilbâsıyla ikrâm olunup ba'dehû şevketlü efendimiz etrâf-ı bâğı temâşâ eyleyerek merkûm yalının leb-i deryâda olan kasr-ı sâhil-fezâsında kahve-nûş-ı ârâm olunup mahall-i

⁵⁰ Metinde sehven "23" yazılmıştır.

‘asr dahi olmağla salât-ı ‘asrı edâ edüp rahş-ı mezkûra râkiben devlet-sarây-ı me’vâlarına ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet buyuruldu.

26 Düşenbe'de şevketlü efendimiz sandal-ı sabâ-reftâra süvâren Üsküdar'da Kasr-ı Şeref-âbâd'a sâye-endâz-ı celâdet oldukları hinde Sadr-ı a‘zam Hekîmbaşî-zâde ‘Ali Paşa gelüp rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp tebrîk-i teşrîf-i Haremsarây-ı Beylerbeyi eyledikten sonra istişâre-i ba‘zı umûr-ı devlet tamâmında sadr-ı a‘zam mahalline gidüp şevketlü efendimiz dahi devletle Beşiktaş Haremsarâyı'nda binâ olan mahalleri ve müceddeden tarh olunan bâğçe-i dil-ârâyı temâşâ ve kahve-nûş-ı istirâhatden sonra filike-i garrâya süvâren Ferah-âbâd-ı Beylerbeyi'ye ‘azm ü teveccüh kılındı.

27 Sülâsâ'da mevâcib tevzî‘i sebebiyle Dîvân-ı hümâyûn olmayup şevketlü efendimiz ba‘de'z-zuhr Kulleli Bâğçe'de leb-i deryâda vaz‘ olunan sâye-bân-ı felek-pâye ve lâne-i hümâ-sâyelerine devlet ü ikbâl ile teşrîf-i hümâyûn buyurulup, musâhibân-ı mudhike ve cücegân, bî-zebânân ve çavuşân kullarının birbiriyle mülâtafe ve mülâ‘abeleri ve gâh birbirlerin endâhte-i sâhilçe-i deryâ eylemeleri temâşâsıyla zevk-yâb-ı safâ iken tab‘-ı celâdet-meşhûnlarında endâhte-i kurşum-ı tûfeng eylemek dâ‘iyesi sünûh edüp pîş-gâhda olan tell-i ba‘îdin tahmînen iki yüz gez mikdârı mesâfe mahalline vaz‘-ı sebû-yı nişâna fermân ve bî-muhâbâ tûfeng-i âteş-nâklerinden nişân-ı sebûya itâre-i kurşum eyleyüp bâ-kasd-ı kelle-i a‘dâ iki ‘aded sebû-yı sîne-güşâyı birer darbla şikest eyledikleri âsâr bu mahalde bedîdâr oldu.

28 Yevmü'l-Erba‘â'da ‘izz ü devletle sandal-ı pür-zîb olan kasr-ı şînâverlerine rûkûben Çırağan Yalısı'na ‘azîmet ve kudûm-ı şeref-lüzûmlarıyla ol mevzi‘-i dil-keşi pür-meymenet eyleyüp kasr-ı mînâda ârâm-ı cüz‘îden sonra civârında olan mevlevî-hânenin yevm-i mukâbelesi olmağla mahall-i şehriyârîye teşrîf olunup devr-i felek-âsâ dervîşân-ı Tarîk-ı Mevleviyye'nin semâ‘ı ve nây [u] kudûmun âheng-i tarab-engîzin istimâ‘ile zevk-yâb olunup, tamâmında yine kasr-ı mînâ-fâma nehzat buyurulup vakt-i şâma karîb mahalle dek ârâm ve havâ bir mikdâr gaym üzre olmağla geh güşâde ve gâh tekâtur-ı bârân ile Devlet-sarây-ı Ferah-âbâd'a teşrîf buyuruldu.

29 Hamîs'de ba‘de'z-zuhr devlet ü sa‘âdetle Bebek Bâğçesi'ni teşrîf-i kudûm-ı şeref-lüzûmlarıyla pür-celâdet ve merdüm-i dîde-i hûbân gibi pür-halâvet eyleyüp,

leb-i deryâda olan kasr-ı dil-keşinde ârâm ü karâr ve mahall-i ‘asra dek nüdemâ ve çavuşân ile mülâtafe ve musâhabet-i bisyâr kılındıktan sonra ol mahalde salât-ı ‘asrı edâ edüp Beylerbeyi'deki Sâhilsarây-ı Ferah-âbâd'a ‘azm ü teşrîf buyuruldu. Ve yevm-i mezbûrda Kethudâ-i Sadr-ı ‘âlî Gül Ahmed Ağa'ya Cidde mansıbı ile tuğ-ı selâse i‘tâ [3a] ve ihsân ve Tezkireci-i Sânî-i Sadr-ı ‘âlî Hâlisâ ‘Osmân Efendi vezîr kethudâlığı ile ikrâm ve ferve-i semmûr erkân iksâ kılındı.

Sene 1147 Saferu'l-hayr'ında Vâki‘ Olan

1 Yevm-i Cum‘a'da sa‘âdet ü iclâl ile sandal-ı bî-bedele râkiben Beşiktaş Câmi‘i'ne teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı cum‘ayı edâ ve dergâh-ı Kâdıyü'l-hâcât'a tazarru‘ u du‘âdan sonra ‘azm-i Haremsarây-ı Ferah-âbâd kılındı.

2 Şenbe'de kethudâ-i sadr-ı ‘âlî olan Hâlisâ ‘Osmân Efendi Çengelköyü'nde istishâb eylediği, ta‘mîr ü termîm ettiği yalısın rikâb-ı pâdişâhîye ihdâ eylemekle yevm-i mezbûrda ba‘de'z-zuhr şevketlü efendimiz rahş-ı cihân-peymâya süvâren teşrîf ü iclâl buyurulup hâriciyye ve dâhiliyyesin temâşâdan sonra hâriciyyede vâki‘ kenâr-ı deryâda olan kasr-ı nüzhet-fezâsın şeref-i iclâslarıyla müşerref eyleyüp, nüdemâ ve çavuşân ile mahall-i şâma dek imrâr-ı vakitden sonra kubeyl-i gurûbda piyâdeye süvâren ‘azm-i Sâhilsarây-ı Ferah-âbâd eyledi.

3 Yekşenbe'de şevketlü efendimiz devlet ü ikbâl ile ba‘de-salâti'z-zuhr Kulleli Bâğçe'de leb-i deryâda çemen-zâr-ı letâfet-nümâ üzre vaz‘ olunan sâye-bân-ı felek-sâ ve lâne-i ‘ankâ-âşiyânlarına teşrîf ü nüzûl buyurulup gâh nüdemâ ve çavuşânın muhâvereleriyle pür-safâ ve geh pîş-gâhda rûy-ı deryâdan mürûr eden keştî-nişestegânı ve piyâde-süvârları temâşâ ile ‘âlem-i âb eyleyerek ârâm eyleyüp, mahall-i gurûba karîb piyâde ile ârâm-gâh-ı husrevânelerine ric‘at ü teşrîf buyuruldu.

4 Düşenbe'de şevketlü efendimiz ‘izz ü devletle sandal-ı bî-bedele süvâren Kanlıcak civârında vâki‘ Sultâniyye Bâğçesi çemen-zârında halîc-i deryâda nasb olunan sâye-bân-ı şâhâne-i mahsûsaların teşrîf-i kudûm-ı sa‘âdet-lüzûmlarıyla çemen-suffe-i nüzhet eyleyüp, nüdemâ ve çavuşân-ı meclis-ârâ kullarının musâhabet ü mülâtafeleriyle cilde-sâz ve gâh fasl-ı mûsikîden ser-âgâz-ı tarab-efzâ olmaları bâdî-i neşât u inbisât olduğu ahyânda emr-i ‘âlîleriyle isti‘mâl-i hümâyûna mahsûs olan tûfenglerden Hezârfen kârı ve Monlâ Hasan ‘ameli yirmi ‘aded tûfeng intihâb olunup ve Tûfengci Hezârfen ve Monlâ Hasan huzûr-ı hümâyûna ihzâr etdirilüp her biri

kendi ‘ameli olan tûfenglere barut ve kurşum uydurmak için endâhte-i kurşuma fermân-ı hümayûn buyurulup, mukâbeledede deryâ içre iki yüz elli gez mikdârı mesâfe olan harâbe-zâra vaz’-ı sebû-yı nişân olunup her biri tûfenglerinin mecmû‘undan birer ikişer def‘a endâhte-i kurşum eyleyüp birinin mühre-i tûfengi nişân-ı sebûya isâbet eylemedi. Mezbûrların vücûh ile mahzûn olmamalarıyçün şevketlü efendimiz karîha-i hümayûnlarından ihsân-ı vâfire i‘tâsıyla merkûmları mesrûru'l-hâtır eyledi. Ve ol mahalde olan âsiyâb-ı bostâniyânın ustası ba‘zı eczâ ta‘biyesiyle fâhir ü latîf çörekler ihzâr edüp huzûr-ı hümayûna [3b] ‘arz olundukda ma‘raz-ı kabûlde olup, mezbûr ustanın sûr-ı hıtânı dahi olmağla vâfir altun ana dahi ihsân olunup derd-mend, “sûr masrafı peydâ oldu” deyü ‘azîm mesrûr u dil-şâd oldu. Ve endâhte-i kurşum olunan sebû-yı nişân isâbet-i bunduka-i tûfeng eylemediğinden sîne-güşâ-yı tefahhur iken şevketlü efendimiz dest-i hüner-verânelerine Hezârfen kârı tûfenglerin birin alup sebû-yı müftehire bir yağlı kurşum şöyle darb eyledi ki pâre pâre eyledi. Ve ‘akabinde birin dahi hezâr pâre eyledi. Ve efendimizin hîn-i teşrîflerinde kenâr-ı deryâda pâ-yı hümayûna rûy-mâl için bir âb-ı latîf ü lezîz zuhûr eyleyüp çavuşân ve bî-zebânân sâhil-i deryâda huzûr-ı hümayûnda bir a‘lâ havuz hafr u tarh eylediklerin temâşâ eylemeğin havz-ı merkûma zer-pâş-ı ‘atâyâ olup yağmâ-gerânın birbirlerin sebkât ü hücûmlarıyla safâ-yâb olundu.

5 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn olup şevketlü efendimiz Dîvân mesned-gâhın nûr-ı cemâlleriyile tenvîr edüp temşiyet-i mesâlih-i Müslimîn meşhûd-ı bâsıra-i ‘inâyet buyurmaları itmâmında Hırka-i Şerîfe teşrîf ve huffâza ‘aşr-ı şerîf tilâvetinden sonra dergâh-ı Kâdiyü'l-hâcât'a tazarru‘ u niyâz eyleyüp, ba‘dehû filike-i hümayûna süvâren Beşiktaş Haremsarâyı'nda tab‘-ı mi‘mârıyla müceddeden binâ olunan kasr-ı latîf-i mânî-firîb-i pür-nakş u nigârı ve tarh-ı cedîd olunan bâğçe-i dil-güşânın güşâde ezhârı temâşâ olunup ve ba‘zı mahalde tab‘-ı hümayûna muvâfık olmayan nâ-münâsib mahalleri tarz-ı âhara fermân ve henüz tarh olunan bâğçe-i nüzhet-fezânın nişîmen-gâhına Kozbekçiler'de olan mefrûşât ile ferş olunup kahve-nûş-ı celse-i istirâhat ‘akabinde filike-süvâren karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine ric‘at olundu.

6 Çehârşenbe'de piyâde ile Kulleli Bâğçe'de vaz‘ olunan sâye-bâna sâye-endâz-ı halâvet oldukları hinde nûdemâ ve cücegân ve bî-zebânân ve çavuşân kullarıyla mülâtafe ve musâhabetleri esnâsında mukaddemâ Hâne-i hâssa'dan kassâbân-ı bakar kethudâlığıyla çerâğ olan Bevvâb-zâde Süleymân Ağa fevt olup,

kethudâlık hizmetiyle Hâne-i hâssa'dan Dâye-zâde 'Ali Ağa ber-murâd ve Kilârî Çukadâr Hüseyin Bey, Hâne-i hâssa'ya ref' olundu.

8 Cum'a'da İstavroz Câmi'i'nde salât-ı cum'a edâ olunup Beylerbeyi'ye gelindi.

9 Şenbe'de devletli 'iffetli vâlide sultân efendimiz huddâm-ı harem-i hümâyûn ile gerdûnelere süvâr ve taşra mehterhânesi faslıyla karadan ve şevketlü pâdişâhımız sandala rükûben deryâdan Göksu'da olan kasra teşrîf ve halvet olunup devletli vâlide sultân efendimizin teşrîfleri karîb oldukda istikbâl edüp selâmlayup halveten kasra nüzûl ve bir mikdâr ârâm üistirâhatden sonra kahve-altı tenâvül ve kahve nûş olundukdan sonra devletli vâlide sultân hazretleri yine harem-i hümâyûnla gerdûnelerle evvelen dâru's-sa'âde ağası rahş-rân-ı 'azîmet ba'dehû devletli ba'dehû harem-i hümâyûn ve etrâflarında [4a] harem ağaları ve cümleden sonra taşra mehterhânesi Fasl-ı hisâr eyleyerek 'azîmet ve şevketlü efendimiz esb-i sabâ-reftâra süvâren etrâf-ı kûhu ve sahrâ ve beyâbânı seyrân eyleyerek Bahâyî Körfeşi üzerinde Kavacık ta'bîr olunan mahalde Kapudân-ı Maktûl Mustafa [Paşa] Çiftliği'ne nüzûl ve ol etrâfın halvet olunması fermân-ı hümâyûn olunup ve devletli vâlide sultân efendimizin teşrîflerine muntazır iken mehterhâne faslı eyleyerek çiftlik-i merkûma nüzûl buyurulup ol etrâf harem ağaları ve bostâniyân ile mahsûr olup sâ'ir huddâm-ı derûn u bîrûn mukâbeledede olan tell-i kebîr üzre vaz' olunan hıyâmda ârâm olundu.

10 Yekşenbe gecesi bir mikdâr havâ gaym üzre olup geh güşâde ve geh tekâtur munkatı' olmamağla, taşra mehterhânesi zîr-i haymede ba'de'l-ı şâ sâ'at dörde dek sâde nakkâre faslı eyleyüp istimâ'ıyla safâ-yâb olundu. Ferdâsı Kavacık'dan Bahâyî Körfeşi'nde olan Mehmed Emîn Yalısı'na varınca halvet olunup mâ-beynde olan nısf sâ'at mesâfe kûhun ezharı güşâde ve letâfeti gâyet ziyâde olmağla halveten şevketlü efendimiz piyâdece ol etrâfı temâşâ eyleyüp ba'dehû çiftlik-i merkûm pîş-gâhında olan tahtânî kasra teşrîf edüp tab'-ı hümâyûnları endâhte-i kurşum-ı tûfeng eylemek için tahmînen iki yüz hatve mesâfeye sebû-yı nişân vaz' etdirüp zât-ı hümâyûna mahsûs olan Hezârfen kârı tûfengiyle iki 'aded sebû-yı nişânı şikeste ve hurd eyledi. Ve kubeyl-i gurûbda halvet bozulup yine çiftlik-i merkûma nehzat buyuruldu.

11 Leyle-i İsneyn'de⁵¹ havâ güşâde [ve] diller safâda olup siyâk-ı mezkûr üzre ba'de'l-ı şâ yine sâde nakkâre ile hisâr ve evc-i 'ırâkda sâ'at dörde dek 'azîm fasıllar eyleyüp sâmi'îne bâdî-i neşât u şevk olup sâ'at altıda Mü'ezzin-başı Hüseyin Çavuş ve Girift-zen Sa'îd Çavuş, hânende çavuşlarla temcîd eyleyüp ve girift ile ilâhîler okunup safâ-yı hâtır-ı mülûkânelerine bâdî niçe hâlât-ı mûrisetü'l-behce zuhûra gelmeğin zevk-yâb olundu. Ferdâsı Düşenbe'de dahve-i kübrâda ta'âm-ı nîm-çâşt tenâvülünden sonra devletli vâlide sultân efendimiz ve harem-i hümayûn gerdûnelere rûkûben sâde nakkâre faslıyla Göksu üzerinden Beylerbeyi'de Ferah-âbâd Haremsarâyı'na 'azm ü teşrîf ve şevketlü pâdişâhımız serkeşe râkiben Mehmed Emîn Yalısı'na nüzûl ve kahve-nûş-ı celse-i hafife zımnında sandala süvâr ve âheste hırâm ile reftâr eyleyerek Göksu Kasrı'n şeref-bahş-ı iclâl buyurulup ârâm olundu. Ve devletli efendimizin sâde nakkâre faslı eyleyerek güzerânları temâşâ olunup salât-ı zuhru dahi ol mahalde edâdan sonra 'azm-i Ferah-âbâd buyuruldu.

12 Sülâsâ'da Dîvân-ı devlet-'unvân ber-câ olup şevketlü efendimiz makarr-ı şâhî olan şehnişîne teşrîf [ve] zâlim ve mazlûm tefrîk ve ta'zîr ve taltîf hitâmında Beyt-i Hırka-i mutahhara'da dergâh-ı çâre-sâza 'arz u ilticâ tamâmında 'azm-i Devlet-sarây-ı Ferah-âbâd olundu.

13 Çehârşenbe'de Beşiktaş Sâhilsarâyı'nda **[4b]** hâriciyyede olan Çinili Kasr-ı safâ-bahşâya teşrîf ü iclâl buyurulup seyr-i deryâ ve güzerân eden âyendegânı temâşâ ba'dehû haremsarây-ı bihişt-nazîrinde olan kasr-ı pür-zîb-i ferah-fezâsına nakl ü teşrîf buyurulup nüdemâ ve çavuşân ile gurûba karîb mahalle dek ârâm-ı safâ olunup ba'dehû Ferah-âbâd'a ric'at buyuruldu.

14 Pencşenbe'de 'Ali Bey Karyesi'nde vâki' Dilsiz Çiftliği demekle ma'rûf olan çiftliği şevketlü efendimiz devletli vâlide sultân hazretlerine ihdâ eyleyüp lâkin çiftlik-i merkûm dil-i 'uşşâk gibi vîrâne ve harâb olmağla, devletli vâlide sultân efendimiz mi'mâr-başıya müceddeden a'lâ binâ olunmasın fermân eyleyüp, çiftlik-i mezkûr külliyyen hedm ve tarz-ı a'lâ ve tarh-ı şâhâne üzre binâyâ müsâra'at esnâsında yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz teşrîf-i hümayûn buyurup mukâbeleda leb-i cûy-bârda Husrev-âbâd ta'bîr olunan nişîmen-gâhda vaz'-ı sâyebân etdirilüp sâye-endâz-ı celâdetleriyle şeref-bahşâ olunmağın temâşâ-yı cûşîş-i cûy-bâr

⁵¹ Kenarda "İbtidâ-i Mâh-ı Temmuz" yazmaktadır.

ile ‘âlem-i âb eyleyerek safâ-yâb-ı ârâm uistirâhatden sonra tarh ve [i]‘mâr olan ebniyenin derûn u bîrûnun seyrân ve ba‘zı münâsib olmayan mahallerin tarz-ı âhar üzre olmasın fermân buyurulup, ba‘dehû yine sâye-bân-ı şâhânelerine nehzat ü teşrîf ve salât-ı zuhru edâdan sonra serkeşe süvâren Kasr-ı Mîrâhûr şeref-i makdemleriyle çemen-suffe-i nûzhet olup nüdemâ ve çavuşân [ve] cücegân ve bî-zebânân kenâr-ı cûy-bârda birbiriyle mülâ‘abelerinden hazz-ı mevfûr olunup, mahall-i ‘asra dek ol cây-ı dil-güşâ ârâm-gâh-ı pâdişâhî olup ba‘de’s-salât yine serkeşe rûkûben cevânib-i erba‘ayî temâşâ eyleyerek âheste hırâm ile Ortaköy’de Mehmed Kethudâ Câmi’i yanında filikeye süvâr ve Beylerbeyi Yalısı haremsarâyında karâr olundu.

15 Cum‘a’da Çengelköyü’nde olan Kerîme Hatun Câmi’i’nde berây-ı hümâyûn binâ olunan mahalde salât-ı cum‘ayî edâdan sonra Ferah-âbâd’a ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet buyuruldu.

16 Şenbe’de ba‘de’z-zuhr sâhil-i deryâda olan Kasr-ı Göksu şeref-cûy-ı makdem-i iksîr-i keremleri olup, mahall-i ‘asra dek nüdemâ ve çavuşân ile imrâr-ı vakt eyleyüp, salât-ı ‘asrî kasr-ı bâlâda edâdan sonra filike-i felek-zâ ile ‘azm-i devletsarây buyuruldu.

17 Yekşenbe’de seherî tûfengciler berren ve çavuşân piyâde süv[â]ren Ferah-âbâd Haremsarâyı’nda kafese getirdilüp 170 hatve mikdârı mesâfe Hâlisâ ‘Osmân Kethudâ Yalısı kurbunda olan mahall-i nişâna sebû vaz‘ etdirilüp tûfeng-i âteş-efşânıyla sekiz ‘aded sebû-yı nişân şikest olundu. Ba‘de’z-zuhr Sâhilsarây-ı Beşiktaş hâriciyyesinde olan Çinili Kasr’ı teşrîf ü iclâl buyuruldukda sadr-ı ‘âlî ve müftî efendi hazarâtı rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp ‘arz u istişâreden sonra mahallerine ric‘at buyurduklarında kasr-ı mezbûrun hâricinde meydâna nâzır nişîmen-gâhında kubeyl-i gurûba dek nişest ü ârâm edüp nüdemâ ve çavuşân ile sohbet olundu. Yevm-i mezbûrda olan ‘arzdan bir şey’e vukûf hâsıl olmamağla tahrîr olunmadı.

18 Düşenbe’de Çubuklu Bâğçe’ye teşrîf-i hümâyûn için levâzımât-ı biniş-i hümâyûn [5a] ile irsâl-i sâye-bâna fermân buyurulup lâkin be-emr-i Hudâ bir rûtbe telâtum-ı deryâ ve iştidâd-ı rûzgâr ve mugayyem-i havâ ârâm-gîr olup ra‘d u berk [u] bârân reşha-pâş-ı inzivâ olmuştur. Her vechile emniyyet hâric ez-tasavvur olmağla ‘azîmetden ferâgat olundu. Ba‘de’z-zuhr be-‘avn-i Hudâ bir mikdâr inkişâfa âgâz refte refte müzdâd olmağın berren bâb-ı haremsarâyâ tûfengciler, bahren piyâde ile çavuşlar kafes-i merkûm pîş-gâhında lenger-endâz olup musâhabet-i mevfûreden

sonra mukaddemâ vaz‘-ı nişân-ı sebû olan 170 hatve mikdârı mahalle yine sebû-yı nişân vaz‘ olunup yegân yegân yedi ‘aded sebû şikest olundu.

19 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümâyûn olmağla şevketlü efendimiz seherî Beylerbeyi'den sandal-süvâr-ı bahr-i letâfet olup ‘azm-i sarây-ı hümâyûn edüp gelürken Kuzguncuk mukâbiline gelindikde Ebâ Eyyûb cânibinden bir ‘abûs ve kesîf duman peydâ ve refte refte müzdâd olup ol etrâfı ihâta eyledi. Ve duman içinde sandal-ı hümâyûn ve filike-i garrâ ve sâ’irler birbirin gayb edüp⁵² توكلت على الله deyüp ne tarafa gidildiği ma’lûm değil iken ‘avn-i Hudâ rehber ve şevketlü efendimizin baht-ı hümâyûnları ber-ser olup kimseye zarar u gezend isâbet eylemedin şevketlü efendimiz sandal süvâren Balıkhâne'ye ve filike-i hümâyûn Yalı Kasrı'na ve dâru's-sa‘âde ağası sandalı Kayıkhâne'ye ve piyâdeler kimi Topkapu'ya ve kimi Tophâne'ye gelüp sâhil-i selâmete yanaşıldı. El-hamdü-lillâh kimseye bir hatar vâki‘ olmadı. Ba‘dehû Dîvân mesned-gâhına teşrîf ü iclâs buyurulup, temşiyet-i mesâlih-i müdde‘î meşhûd-ı bâsıra-i merhamet ü ‘inâyetleri buyurulduğu hitâmında Hırka-i Şerîfe teşrîf buyurulup eyyâm-ı sa‘âdetlerinde ümmet-i Muhammed ve re‘âyâ fukarâlarının refâh-ı hâl olmasıçün dergâh-ı çâre-sâza tazarru‘ u niyâzdan sonra Topkapu Haremsarâyı'na teşrîf ü ârâm buyurulup tâ ki havâda olan zulmet ü kesâfet külliyyen ref‘ oldukda filike-süvâren Ferah-âbâd'a teşrîf buyuruldu. Ba‘de'z-zuhr Kulleli'de mevzi‘-i ma‘hûda nasb olunan sâye-bân-ı şâhânelerine sâye-bahş-ı iclâl buyurulup dâru's-sa‘âde ağası ve ‘arz ağalarıyla musâhabet ü mükâleme hılâlinde dâru's-sa‘âde ağası, Tüfengci Monlâ Hasan'a berây-ı hümâyûn yaptırdığı şeş-hâne tüfek henüz kundakda yatur nâ-resîde olmağla, sâdece huzûr-ı hümâyûna getirdilüp manzûr-ı şâhâneleri oldukda pesendide olmağın, mukâbeledede yüz yirmi hatve mikdârı mesâfe dâmen-i kûha sebû-yı nişân vaz‘ etdirilüp tüfeng-i mezbûrdan ve zât-ı hümâyûna mahsûs olan sâ’ir tüfenglerden üç ‘aded sebû-yı nişân şikest olunup lâkin tüfeng-i mezbûr “Beni bî-zîb ü zînet ü zîver huzûr-ı hümâyûna getirdiniz” deyü hicâbından sebû-yı nişâna kurşumu isâbet eylemedi. Ve efendimiz ahşama karîb me’vâ-yı dil-ârâ-yı harem-i hümâyûna yine piyâde ile teşrîf eyledi.

20 Çehârşenbe'de ba‘de'z-zuhr Çırağan Yalısı ittisâlinde olan Gülşen-âbâd Yalısı'na teşrîf ve cüz‘î ârâmdan sonra mukâbele mahalli dahi gelmekle şevketlü

⁵² “Allah'a tevekkül ettim” manasında Arapça bir ifade.

efendimiz semâ'hâneye nâzır olan şehnişîne teşrîf edüp nüdemâdan Bekir Çavuş ve Enderûn ağalarından [5b] Sâlih Çavuş'la ma'an âyîn-hân olup Sa'id Çavuş neyzenbaşılık mahallinde ve Galata Mevlevîhâne şeyhi dervîşleriyle ma'an gelüp 'azîm velveleli mukâbele olmağın efendimiz dahi temâşâ eyleyüp tamâmında şüyûh [u] dervîşânı zer-i mahbûb ile mesrûr u dil-şâd buyurup ve yine Gülşen-âbâd Kasrı'na nehzat ve ârâm ü nişest eyleyüp kubeyl-i gurûbda 'azm-i Ferah-âbâd buyuruldu.

21 Hamîs'de Anadolu Hisârı cânibinde olan Çubuklu Kasrı mukâbilinde olan sahrâ-yı ferah-fezâda vaz' olunan sâye-bân-ı mahsûsalarına sâye-endâz-ı iclâs buyurulup ârâm ü istirâhatden sonra salât-ı zuhru edâ edüp geh seyr-i deryâ ve geh temâşâ-yı sebze-zâr-ı pür-ezhârda letâfet-i havâ ve nesîm-i sabâ ile pür-safâ olup nüdemâ ve çavuşân ile mülâtafe ve güft ü gû esnâsında Çubuklu Kasrı yakınında deryâ içre üç yüz hatveden ziyâde seng-püşte üzre vaz'-ı sebû-yı nişâna fermân ve Enderûn ağaları tûfeng-endâzları ve silahşorân endâhte-i kurşum-ı tûfeng edüp nişân ba'id ve deryâ içre olmağın kimse isâbet eylemeyüp tekrâr nişân ref' ve iki yüz hatve mikdârı olan seng-i âhar üzre vaz' etdirilüp ol mahalde dahi ancak Seferli ağalarından Cündî Kara 'Ali'nin kurşumu deryâdan sıçrayup sebûya isâbet etmek ile yalnız bir sebû şikest olundu. Ba'dehû nüdemâ ve çavuşların sohbet ve mudhikâne hikâyetleriyle kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû filikeye süvâren Beylerbeyi'ye gelindi.

22 Cum'a'da İstavroz'da sâbıkâ hem bostâncıbaşı hem hâsodabaşı olan ( ) ağanın câmi'inde salât-ı cum'ayı edâdan sonra 'azm-i haremsarây-ı me'vâ eyledi. Vakt-i 'asrda tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı harem-i hümayûna getirdilüp mukaddemâ vaz'-ı nişân olan mahalle se-pâ üzerine sebû vaz' olunup harem-i şerîfden efendimiz tûfeng-i 'adû-şikârlarıyla beş 'adedin şikest eyledi. Tamâmında mahall-i gurûba dek güft ü gû-yı mudhikân-ı çavuşân ile safâ-yâb olundu.

23 Şenbe'de Beylerbeyi ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve ahşama karîb vakte dek ârâm olunup ve Palahorlu Mehmed Ağa'nın akrabâsı olan Kilârî Mehmed tekâ'uden ber-murâd olundu.

24 Yekşenbe'de Mîrâhûr-ı Evvel Yahyâ Ağa'nın Pistânlı Yalı'ya teşrîf ve leb-i deryâda olan kasr-ı letâfet-bahşâsın kudûm-ı meymenet-makrûnlarıyla mes'ûd eyleyüp ârâm ü istirâhatden sonra nüdemâ ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla mahall-i şâma dek ârâm olunup ve mîrâhûr ağanın sūdde-i 'aliyyelerine ithâf eylediği

envâ'ından mîvehâ-yı ter ü tâze karîn-i kabûl-i şehriyârî olup Musâhib 'Ömer Ağa ile harem-i hümayûna irsâl olundu. Ve gurûba karîb efendimiz dahi teşrîf buyurdu.

25 Düşenbe'de sandal-süvâr-ı bahr-i letâfet olup Sarıyar'a, andan rahşa süvâr ve âheste âheste refât ederek Uskumru Köyü'nden Zekerîyyâ Köyü'nden güzer ve Yedi Kumlar ta'bir olunan mahalde vaz' olunan sâyebâna nüzûl buyurulup nüdemâ ve çavuşâ[n ve] cücegân ve bî-zebânânın mudhikâne edâlarıyla pür-safâ [6a] olup ve geh fasl-ı mûsikîden tarab-efzâ-yı zevk-bahşâ olundu. Ba'dehû hûn-ı şâhî çekilüp tenâvülden sonra altun bâzârına girilüp evvelen çavuşlara ba'dehû Hâne-i hâssa ağalarına zer-pâş-ı 'atâ olup cümleyi mesrûr u muğtenem eyledi. Hakk te'âlâ serîr-i saltanatlarında dâ'im eyleye âmîn. Ba'dehû Halîc-i Bahr-i Siyâh'a vaz'-ı sâyebân olunmasıçün fermân-ı hümayûn buyurulup şevketlü efendimiz râkiben 'ale'l-gidiş sâyebân-ı mevzû'a nakl buyurup Bahr-i Siyâh'ın telâtum-ı emvâcî temâşâ, cücegân ve bî-zebânânın mülâ'abeleri ve mülâtafelerine nigerân iken 'Osmân-ı bî-zebân kenâr-ı deryâdan elli hatve mikdârı mahalle dek meşy edüp gâh topuğuna ve gâh dizine ancak bâliğ oldu. Lâkin telâtum-ı emvâc gâyet ziyâde olmağla gâh başından ve gâh dûşundan güzer eyleyüp ve bî-zebân Hasan dahi gidüp bî-zebânânın birbiriyle mülâ'abelerinden hazz-ı mevfûr olup bir buçuk sâ'at mikdârı sâhil-i deryâda temâşâlarıyla imrâr-ı vakt olup sâ'at 8, çâryek 3, serkeşe süvâr olup sâ'at 11 Kavak İskeleye'ne gelindi. Ba'dehû filikeye süvâren Haremsarây-ı Ferah-âbâd'a gelindi.

26 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn olup şevketlü efendimiz seherî sandal ile etrâfı seyrân ederek sarây-ı hümayûna gelinüp Dîvân mesned-gâhına teşrîf ü iclâs buyurulup müdde'î-i nâsın mesâlihleri görülmesi bi'z-zât meşhûd-ı nazar-ı 'inâyetleri buyurulduğu hitâmında Dîvân bozulup

Savulun ey müdde'iler kaldı Dîvân erteye

nidâsı olundukda şevketlü efendimiz dahi Hırka-i Şerîfe gelüp huffâz-ı Enderûn'a 'aşr-ı şerîf tilâvet etdirildikten sonra dergâh-ı Bârî'ye tazarru' u niyâz eylemeleri tamâmında 'azm-i sûy-ı Ferah-âbâd olundu.

27 Çehârşenbe'de efendimiz Neşât-âbâd'a biniş içün fermân-ı hümayûn eyleyüp lâkin havâ gaym üzre olup geh tekâtur ve gâh sükûn ve deryâda telâtum-ı emvâc ziyâde olmağla fâriğ olup Mîrâhûr-ı Evvel Yahyâ Ağa'nın Fıstıklı Yalı'ya teşrîf [ü] iclâl buyurulup ahşama dek ârâm olundu.

28 Pencşenbe'de ba'de'z-zuhr devletle sandala süvâren 'azm-i Neşât-âbâd edüp leb-i deryâda olan kasra teşrîf veistirâhat ü istikrâr olunup pîş-gâhdan mürûr eden piyâdeleri ve sefîneleri temâşâ edüp vakt-i 'asra dek karâr olundu. Ba'dehû salât-ı 'asrı kasr-ı bâlâda edâ edüp vakt-i şâma dek ol mahalde dahi ârâm olunup 'azm-i Beylerbeyi kılındı.

29 Cum'a'da Üsküdar'da Yeni Vâlide Câmi'i'nde salât-ı cum'ayı edâ edüp 'azm-i Beylerbeyi eyledi.

30 Şenbe'de Sâhilsarây-ı Beşiktaş'ın hâriciyyesinde olan Çinili Kasr'ı nev-bahâr-ı teşrîfleriyle irem-nümâ-yı huld-i na'îm eylediklerinde sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp müsâfir odasında rikâb-ı hümâyûnlarına yüz sürüp istişâre-i 'arz-ı 'arîzdan sonra sadr-ı a'zam mahallerine nehzat buyurup ve şevketlü efendimiz kâşâne-i mezbûrda salât-ı 'asrı edâ edüp ba'dehû haremsarây-ı letâfet-bahşâsında zât-ı şâhânelerine mahsûs olan kasr-ı nûzhet-fezâyâ teşrîf buyurulmağın mahall-i gurûba dek safâ-yâb olundu. Ba'dehû 'azm-i sûy-ı Ferah-âbâd kılındı. [6b]

Sene 1147 Mâh-ı Rebî'ulevvel'inde Vâki' Olan

1 Yekşenbe'de sâhil-i deryâda olan Bebek Bâğçesi'ne teşrîf ve kenâr-ı deryâda olan kasrı zât-ı hümâyûnlarıyla pür-zîb eyleyüp leb-i deryâ ve sahn-ı çemen-zâr-ı letâfet-nümâsı hâlet-fezâ-yı dil-âgâhları olup safâ ve sürûr ile dâru's-sa'âde ağası ve 'arz ağalarıyla sohbet-i bisyâr ile imrâr-ı vakt olunmak esnâsında mukâbeledede bâğçe-i hümâyûn hudûdunda muhdes bir kayikhâne bünyâd olunup şevketlü efendimizin nazar-ı hümâyûnları düş olmağla hedmine fermân olundu. Ba'dehû Anadolu Hisârı'nda Küçüksu'da olan kasrı zât-ı hümâyûnlarıyla şeref-yâb eyleyüp mahall-i şâma dek ol kasr-ı dil-ârâda ârâm olunup ba'dehû 'azm-i Ferah-âbâd olundu.

2 Düşenbe'de Üsküdar'da olan Büyük Çamlıca'ya teşrîf ve sâye-bân-ı mevzû'a sâye-endâz olundukda serhengân ve musâhibân-ı Dergâh-ı 'âlîleriyle esnâ-i mükâlemede teberdârân-ı Sarây-ı 'atîk'den Dâru's-sa'âde Ağası Mü'ezzini 'Ali, dâru's-sa'âde ağası ta'rîfîyle huzûr-ı hümâyûna getirdilüp mûsikîden bir fasl-ı segâh edüp hayli nâzik edâsı olup ve salât-ı 'asrda dahi eylediği mü'ezzinliği pesendide-i hümâyûn olmağla Kilâr-ı Enderûn-ı hümâyûn'a çerâğ olundu. Ba'dehû Kûh-ı Çamlıca'nın fermân-ı hümâyûnlarıyla zirve-i a'lâsına nasb-ı evtâd olunan sâye-bâna dahi teşrîf buyurulup lâkin rûzgârın gâyet iştidâdı olmağla çendân râhat olunmayup

zîrinde olan sahn-ı sebze-zâr-ı letâfet-nümâdaki evvelki sâyebâna nehzat ü teşrîf buyurulup kubeyl-i gurûbda ‘azm-i Ferah-âbâd olundu.

3 Sülâsâ'da Dîvân mahalline ba‘dehû Hırka-i Şerîf’de du‘âdan sonra Beylerbeyi’ye gelindi. Ba‘de’z-zuhr tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı harem-i hümâyûna getirdilüp se-pâ üzre menzil-i mezbûrdan üç ‘aded sebû işkest olundu. Ve yevm-i mezbûrda Şâhzâ[de] Sultân ‘Osmân hazretleri dahi Beylerbeyi’ye getirdildi.

4 Çehârşenbe’de şevketlü efendimiz Kulleli’de olan sâyebân-ı mevzû’a teşrîf ü temkîn buyurulup nûdemâ ve çavuşlarla sohbet esnâsında Hâne-i hâssa’dan Hammâmcıbaşı Yûsuf Ağa Erzenü’r-Rum’da bir ze‘âmetle çerâğ olundu. Ve şevketlü efendimizin isti‘mâl eylediği altun rîgdân zâyi‘ olup muharrir-i fakîr de bî-haber iken merkûmun ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşide eylemek iktizâ eyledikde İstavroz’dan dülbind ağası hıfzında olan rîgdân gelince bir mertebe pîç ü tâb çekdim ki kâbil-i ta‘bîr değildir. Hele el-hamdü-lillâh bir âzâr olmadan edâ-yı hizmet olundu.

5 Pencşenbe’de Küçüksu’da leb-i deryâda olan kasma devletle teşrîf-i hümâyûn buyurulup ârâm ü istirâhatden sonra Enderûn ağaları binişçilerine yaya cirid-bâzlığı fermân olunup cündiyânın birbiriyle dâr u gîr ve muhâverâtın ve pûşt-i husamâda nebud sıçradup mu‘âmelâtın seyr ile safâ-yâb olunup hitâmında çukadârân-ı rikâb-ı hümâyûna yaya koşusu etdirilüp evvelki bölükde evvel Serrâc Ahmed, sâni Seyyid Ahmed, ikinci koşuda evvel ‘Arab Hâcî ‘Ali, sâni Zeynel, üçüncü bölükde evvel Kara ‘Ali, sâni ‘Îsâ, dördüncü koşuda evvel Seyyid Sa‘îd, sâni Şâ‘ir İbrâhîm gelüp evvellere altışar, sânilere dörder fındık nısfıyyesi altun ihsân olunup mesrûr kılındı.

6 Cum‘a’da İstavroz Câmi‘i’nde salât-ı cum‘ayı [7a] edâ ve ‘azm-i Haremsarây-ı Ferah-âbâd olundu. Ba‘de-salâti’l-mağrib çavuşları halveten harem-i hümâyûna getirdilüp sâ‘at üçe dek zevk-yâb olundu.

7 Şenbe’de⁵³ Beylerbeyi’den hareket ve bir gûne dahi kesb-i safâ ve tebdîl-i havâ için Beşiktaş Sâhilsarâyı’na göç ile nakl ü teşrîf ve Topkapu’da olan huddâm-ı harem-i hümâyûn dahi Beşiktaş’a gelüp karâr olundu. Yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz ba‘de’z-zuhr Çinili Kasr’ı zât-ı hümâyûnlarıyla şeref-yâb eyleyüp mahall-i gurûba dek ârâm olundu.

⁵³ Kenarda “Bugün şevketlü efendimiz Beşiktaş’a göç ile teşrîf buyurdu” yazmaktadır.

8 Yekşenbe'de yine kasr-ı merkûmu sâye-endâz-ı devlet ü ikbâl oldukları hinde sadr-ı a'zam ve müftî efendi ma'an huzûr-ı hümâyûna gelüp tebrîk-i makâm edüp ve sadr-ı a'zam bir mücevher kalkan sâ'at rikâb-ı hümâyûna hediye eyleyüp ba'dehû 'arz-ı 'arîz-ı istişâreden sonra sadr-ı a'zam ve müftî efendi gidüp efendimiz dahi salât-ı 'asrî edâdan sonra Silahşor-ı Şehriyârî Şehsüvâr-zâde Bey Revân cânibinden gelmekle 'arza girüp mükâleme-i mevfûreden sonra efendimiz dahi harem-i hümâyûna revâne oldu.

9 Düşenbe'de şevketlü efendimiz 'Ali Bey Karyesi'ne biniş-i hümâyûn fermân eyleyüp ve sandal-ı sabâ-reftârlarına süvâr olup hemşîre-i kebîreleri Emîne Sultân hazretlerinin mizâc-ı 'âlîleri bir mikdâr inhirâf üzre olmağla 'ıyâde-i tab'-ı şerîfleriyçün yevm-i mezbûrda Eyyûb'da sâkin oldukları yalı haremsarâyına teşrîf-i hümâyûn buyurulup mahall-i zuhra dek ârâm ve salât-ı zuhru ol mahalde edâ edüp ba'dehû piyâde ile Söğütlük nâm mahalden serkeşe süvâr olup 'Ali Bey Karyesi'nde devletli vâlide sultân efendimiz hazretlerinin müceddeden binâ etirdiği çiftliğe teşrîf buyurup henüz nâ-tamâm olmağla derûn [u] bîrûnun temâşâ eyleyüp ba'dehû bîrûnunda olan kasra iclâs-ı hümâyûn buyurup bir mikdâr ârâmdan sonra hareminde binâ olunan kasra ric'at ve teşrîf-i hümâyûn buyurup ol mahalden dahi bir mikdâr etrâfî temâşâdan sonra Husrev-âbâd nişîmen-gâhına vaz' olunan sâye-bâna sâye-endâz-ı iclâl olup cündiyân-ı Enderûn'un piyâde cirid-bâzîsi seyrân olunup mahall-i 'asr dahi karîb olmağla salât-ı 'asrî edâdan sonra binişçiler İstanbul'a ve efendimiz serkeşe süvâr olup Okmeydânı'ndan, Taksîm'den, Dolmabağçe'den Beşiktaş Haremsarâyı'na rû-be-râh-ı 'azîmet buyuruldu.

10 Sülâsâ'da Dîvân mahalline teşrîf ve Dîvân tamâmında Hırka-i Şerîf'de siyâk-ı sâbık üzre du'âdan sonra Bâb-ı Sofâ sahnında kahve-nûşî-i celse-i hafîfeden sonra Kasr-ı Yalı'dan filike-süvâren Beşiktaş Haremsarâyı'na pây-nihâde-i mülûkâneleri oldu. Ba'de'z-zuhr Dolmabağçe'de püşte üzre mukaddemâ sâye-bân vaz' olunan mahalle yine sâye-bân-ı şâhî nasb-ı evtâd olunup şevketlü efendimiz teşrîf-i hümâyûn buyurup nüdemâ-yı mudhikeden Kolkat-zâde Hasan Çavuş için pîş-gâhda olan servin bâlâsında olan köhne şâhına bir çıkın altun âvîze olunup merkûm Hasan Çavuş vasatu'l-kâme olmağla bir tarîk ile dest-res müyesser olmayup 'âciz olmağın ihsân-ı hümâyûn oldu. Ol şevkile kapucılardan [biri] bir kiçe giyüp gelürken [7b] huzûr-ı hümâyûna şevketlü efendimizin fermânıyla kapucılar

kethudâsı ağaya işâret olunup sâhte darb eyleyerek firâr etdirilüp efendimiz ‘azîm safâ-yâb oldu. Ba‘dehû mevcûd olan Enderûn ağaları ve çukadârlar ve Kilâr huddâmı fi'l-cümle yaya cirid-bâzlığı edüp temâşâ olundu. Ve yevm-i mezbûrda Dîvân Yeri'nde nevâzil munsab olup kesretinden şevketlü efendimize zükâm ‘ârız olup hummâ-i nevâzil misâli pîç ü tâb vermişdir. Allâhü ‘azîmü’ş-şân devâ-hâne-i kereminden şifâ-yı ‘âciller ihsân eyleye, âmîn.

12 Leyle-i Pencşenbe'de⁵⁴ sarây-ı hümâyûnda Mevlûdü'n-Nebî ‘aleyhi's-selâm kırâ'at olunmasın fermân buyurup Beşiktaş Harem-i hümâyûnu'nda dâru's-sa'âde ağası yerinde olan mâbeyn odasına kürsî vaz‘ ve şevketlü efendimiz teşrîf buyurup Ayasofya-i Kebîr'in cum‘a vâ'izi Yenibâhçeli-zâde Efendi beyne'l-mağrib ve'l-‘ışâ bir mikdâr mahalle münâsib va‘z u nasîhat olunup ba‘dehû Ayasofya⁵⁵ na‘t-hânı Hâfız Efendi na‘t-ı Nebevî kırâ'at eyleyüp hitâmında Mevlûdü'n-Nebî ‘aleyhi's-selâmın evvel fıkrasın Çaylak-zâde, ikinci fıkrasın Sûmî-zâde⁵⁶, üçüncü fıkrasın Ebâ Eyyûb Câmi'i'nin hatîbi Altı-zâde Çırâğı Efendi kırâ'at eyleyüp tamâmında Yenibâğçe-zâde Efendi bir ‘azîm du‘â edüp ba‘dehû şeyh efendi huzûr-ı hümâyûna da‘vet olunup tekrâren celb-i du‘âdan sonra şeyh efendiye yüz ve mevlûdcülere ve na‘t-hâna yirmişer gurusı ihsânıyla mesrûr kılınup salât-ı ‘ışâyı dahi ol mahalde edâ edüp ‘azm-i haremsarây-ı me’vâ eyledi. Ve mezkûrîn dahi mahallerine ric‘at eyledi.

Ferdâsı sâ‘at 12, sandal-süvâr-ı deryâ-yı letâfet olup Hırka-i Şerîfe teşrîf edüp huffâz-ı Enderûn'a ‘aşr-ı şerîf tilâvet ve bir mikdâr tazarru‘ u niyâz ve sûz u güdâzdan sonra havuz başında olan taht-ı hümâyûna câlis ve ta‘âm-ı nîm-çâşt-ı kuşhâne tenâvül buyurulup ol mahalle dek alay dahi müretteb olmağla teşrîf-i hümâyûna muntazır olup şevketlü pâdişâhımız dahi nevâzilin iştîdâdı sebebiyle vücûd-ı hümâyûn-ı nâz-âlûdların sıklet-i kabaniçeden âzâde eyleyüp beyâz sâde üzre sof ferrâce ilbâsıyla cilve-nümâ-yı ihtizâz ve ser-i şevket-medârlarına destâr üzre sorguc-ı elmâs-nişîn-i bâ-ibtihâc ârâyışıyle iktifâ eyleyüp cum‘alarda isti‘mâl-i hümâyûn olunan elmâsla murassa‘ rahtlı ve lü’lû’-i şâhvâr ile müzeyyen kesmeli rahşların birine râkib olup ve silâhdâr ve çukadâ[r] ağa dahi dîbâ cellâyî ve şâl kuşak ve üskûf ile Istabl-ı hâssa'dan de’b-i kadîm üzre mükemmel donanmış [rahşlara]

⁵⁴ Kenarda “İbtidâ-i Ağustos” yazmaktadır.

⁵⁵ Metinde “Ayasofiyeye” şeklinde şeddelidir.

⁵⁶ Metinde صومى زاده imlasıyladır.

süvâr ve hâsodabaşı rikâb-ı hümâyûnda sof ferrâce ve selîmî ile piyâde refât eyleyüp ve hazînedâr ağa sof ferâce ve kallâvî ile Istabl-ı hâssa'dan donanmış rahşa rehvar olup tumturâk [u] haşmetle ‘azîmet ve Bâb-ı hümâyûn'dan câmi‘-i şerîfe varınca tarafeyn-i tarîkda zümre-i⁵⁷ Bektâşiyân saf-ârâ-yı muntazır-ı selâm olup alayın ibtidâsında evvelâ çavuşân-ı Dergâh-ı ‘âlî ba‘dehû ağayân-ı zümre-i Bektâşiyân ve zu‘amâ ve küttâb-ı Dîvânî ve kapucibaşılar ve defterdâr efendi ve yeniçeri ağası ve nişâncı paşa **[8a]** ve sadr-ı a‘zam hazreti ba‘dehû⁵⁸ kırk ‘aded berây-ı hümâyûn yedekleri ve rikâb ağaları gidüp câmi‘-i şerîf meydânına evvel gelen mahallinde irhâ-yı ‘inân edüp fi’l-cümle saf-beste muntazır-ı selâm-ı pâdişâhî olup sadr-ı a‘zam rahşından nüzûl edüp piyâde zemîn-bûs-ı selâm olup çavuşân-ı Dîvân alkış edüp sadr-ı a‘zam önce piyâde rahşdan nüzûl mahalline dek gidüp hîn-i nüzûl-i pâdişâhîde cânib-i yemînde sadr-ı a‘zam cânib-i şimâlde dâru's-sa‘âde ağası bagal-gîr olup, mahall-i şehriyârîye iclâs edüp ba‘dehû sadr-ı a‘zam mahalline ric‘at ve câmi‘de mihrâb pîş-gâhında sadr-ı a‘zam ve müftî efendi ve nişâncı paşa zânû-be-zânû mukîm olup ve mukâbele-i hümâyûnda ‘ulemâ efendiler ‘alâ-merâtibihim ve bir cânibde yeniçeri ve sâ‘ir ocak ağaları ve defterdâr efendi ve küttâb-ı Dîvânî ve ortada re‘îs efendi ve çavuş ikâmet eyleyüp ve şevketlü pâdişâhımızın karâr-gâhlarında olan kafesdeki revzene güşâd verilüp şevketlü efendimiz cümleye selâm verüp mecmû‘u istikbâl ü kıyâm üzre selâm alup ba‘dehû Ayasofya Câmi‘i'nin cum‘a vâ‘izi efendi cüz‘î [va‘z] u du‘â ve Sultânahmed Câmi‘i'nin cum‘a vâ‘izi cüz‘î va‘z u du‘â ve nevbeten sâ‘ir selâtîn câmi‘lerinin cum‘a vâ‘izlerinden biri dahi cüz‘î va‘z u du‘â edüp tamâmında meşâyıh-ı merkûmâna cânib-i vakıfdan semmûr kürkleri ilbâs olunup ba‘dehû üç ‘aded mevlûdcüler kırâ‘at-ı Mevlûdün-Nebî ‘aleyhi's-selâm eyleyüp anlara dahi birer kaftân-ı Dîvânî ve biner akçe vakıfdan verilüp bu esnâda müjdecî-i evvel esnâ-yı râhda hasta olmağla sâni huzûr-ı hümâyûna gelüp hil‘at ilbâs ve getirdiği şerîf hazretlerinin nâmesin mevlûd-i şerîfin üçüncü fıkrası kırâ‘at olunurken re‘îsü'l-küttâb efendi huzûr-ı hümâyûnda kırâ‘at eyleyüp ol mahalde dâru's-sa‘âde ağasına üst, re‘îs efendiye erkân ferve-i semmûr iksâ olundu. Ve müjdecilere mu‘tâd üzre evvele verilen ( ) sâniye verilen ( ) gurus ihşân olunup dil-şâd kılındı. Ve ma‘an getirdiği hediye hurmâ-i Medîne'den mu‘tâd üzre bir tabak

⁵⁷ + zümre-i

⁵⁸ + ve

ile peşgîr ağası sadr-ı a'zama taraf-ı şehriyârîden selâm getirüp ihsân ile mesrûr kılındı. Ba'dehû Mevlûdü'n-Nebî 'aleyhi's-selâm tamâmında nehzat buyurulup yine tumturâk-ı alay-ı mezkûr ile Sarây-ı hümayûn'a gidilüp Bâb-ı hümayûn ile Bâb-ı Vasat beyninde mâ-beyne'l-bâbeyn vüzerâ, vükelâ ve erbâb-ı devlet ve ocak ağaları fi'l-cümle saf-beste-i selâm olup şevketlü pâdişâhımız cümleyi selâmlayup Bâb-ı Vasat'dan Enderûn'a dâhil oldukda herkes mekânlarına gitdi. Ve efendimiz dahi Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve hâricinde olan taht-ı hümayûna iclâs ve kahve-nûş-ı ârâm üistirâhat buyurulup ba'dehû yine sandala süvâren 'azm-i Haremsarây-ı Beşiktaş eyledi. Lâkin yevm-i mezbûr ibtidâ-i Ağustos olup germiyyet-i havâ bir mikdâr ziyâde olmağla havânın sıkletine vücûd-ı nâzenîn-i hümayûn tâb-âver olamayup zükâm-ı nevâzil iştidâd bulmağla gayrı binîşe teşrîf olmadı.

[8b] 13 Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'nde salât-ı cum'ayı edâ edüp 'azm-i haremsarây-ı me'vâ eyledi.

14 Şenbe'de ba'de'z-zuhr hâriciyyede olan Çinili Kasr'ı sâye-bahş-ı iclâl buyurup 'ıyâde-i tab'-ı hümayûn için sadr-ı a'zam huzûr-ı şâhânelerine 'arza girüp bir mikdâr 'arzdân sonra sadr-ı a'zam sarâyına ric'at, şevketlü efendimizin zükâmın kesretinden çendân şetâretleri olmayup vakt-i 'asr dahi gelmekle salât-ı 'asrı edâ edüp teşrîf-i harem-i hümayûn eyledi.

15 Yekşenbe'de nevâzilin kesreti sebebiyle taşra teşrîf buyurulmadı.

16 Düşenbe'de Sarây-ı Cedîd'de olan tomak-bâz-ı Enderûn'dan kırk 'aded getirdilüp ba'de'z-zuhr Çinili Kasr'ın meydâna nâzır olan nişîmen-gâhına teşrîf ve nûr-ı cemâlleriyle tenvîr buyurup kullarına lu'b-i tomak fermân-ı hümayûnlarıyla mahall-i 'asra dek safâ-yı hâtır-ı mülûkânelerine bâdî olur niçe hâlât-ı mûrisetü'l-behce lu'b-i tomak-endâzlıkları zuhûra gelmeğın zevk-bahşâ-yı 'âfiyet olup ba'de-edâ'i'l-'asr karâr-gâh-ı husrevânelerine ric'at buyurmuşlardır. Bi-hamdillâh zükâm-ı nevâzili bir mikdâr def' eylemişler. Hudâ-yı müte'âl bür'-i tâm ihsân eyleye, âmîn.

17 Sülâsâ'da Dîvân olup şevketlü efendimiz Dîvân mahalline teşrîf edüp Dîvân tamâmına dek ârâm edüp ba'dehû Hırka-i Mutahhar'da tazarru' u niyâz hitâmında Yalı Kasrı'nda[n] makarr-ı me'vâlarına 'azîmet buyuruldu.

18 Çehârşenbe'de ba'de'z-zuhr hâriciyye-i sarây-ı hümayûnda olan Çinili Kasr'a sâye-endâz-ı 'âtîfet buyurulduğı ahyânda sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm hazarâtı huzûr-ı hümayûna gelüp didâr-ı ferruh-fâlleriyle şeref-yâb olduklarında mükâleme-i

mevfûr olunup ‘arz tamâmında mahallerine teveccüh buyurulup şevketlü efendimiz tecdîd-i vuzû ve edâ-i ‘asrdan sonra ‘azm-i haremsarây eyledi.

19 Pencşenbe'de Beşiktaş'da olan Sâfiye Sultân-zâde Sarâyı'na ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet buyurulup ve bâğ u lâle-zârında olan kasra sâye-bahş u nüzûl ve nüdemâ ve çavuşân ile mahall-i zuhr[a] dek ârâm olunup salât-ı zuhru edâdan sonra hâriciyyesine nakl ü teşrîf buyurulup ol mahalde dahi siyâk-ı mezkûr üzre evkât-güzâr [olup] salât-ı ‘asrı edâdan sonra bir sâ‘at mikdârı tevakkuf olunup ba‘dehû tevcîh-i rikâb-ı rahş-ı çâpük-süvâr olunup ‘azm-i sâhilsarây kılındı.

20 Cum‘a'da Dolmabâğçe'de olan ( ) Câmi‘i'nde salât-ı cum‘ayı edâdan sonra kapucılar kethudâsını getirdüp halvet olunup tamâmında ‘azm-i harem-i şerîf kılındı.

21 Şenbe'de devlet ü sa‘âdetle sandal-süvâr-ı deryâ-yı letâfet olup Neşât-[âbâd'a] teşrîf ve kenâr-ı deryâda olan kasrda bir mikdâr ârâm üistirâhat ve güzêrân eden âyendegânı temâşâdan sonra bâlâda kenâr-ı havuzda olan kasra sâye-endâz-ı ‘âtîfet-i şâhâne buyurulup cücegân ve bî-zebânân havuz içre olan sala râkiben birbirleriyle mülâ‘abe ve gâh birbirlerin havuz içre olan âba gams eylemeleriyle sır-âb-ı safâ olup ve çavuşân-ı meclis-ârârlarının mûsikî fasılları dahi bir gûne neş‘e-bahş-ı neşât olup inbisât-ı ferah-güster olduğı hılâlde ta‘âm-ı kuşhâne dahi müteheyyi’ olmağla tenâvül buyurulup ba‘de-edâ‘i-l-‘asr Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a ric‘at buyuruldu.

22 Yekşenbe'de Dolmabâğçe üzre vaz‘ [9a] olunan sâyebân-ı şükûfe-zâra teşrîf buyurulup nüdemâ ve çavuşân-ı meclis-ârârları sohbetiyle gurûba karîb mahalle dek evkât-güzâr olunup ba‘dehû ‘azm-i harem-i hümâyûn buyuruldu.

23 Düşenbe'de devletle Üsküdar'da Kasr-ı Şeref-âbâd'a teşrîf ve zât-ı hümâyûnlarıyla müşerref eyleyüp çavuşân [ve] musâhibân mülâ‘abe ve musâhabetleriyle mahall-i ‘asra dek safâ-yâb olunup ba‘de-edâ‘i-s-salât kahve-nûş-ı ârâmdan sonra filike-süvâren ‘azm-i sâhilsarây buyuruldu.

24 Sülâsâ'da Dîvân mahalline teşrîf-i hümâyûn buyurulup erbâb-ı mesâlihın ve re‘âyâ fukarârlarının da‘vâlarına nazar-ı ‘inâyet buyurmaları hitâmında Beyt-i Hırka-i Mutahhara-i Seyyidü'l-ebrâr hazretlerinde dest-güşâ-yı niyâz olundukdan sonra Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a ‘azm ü teşrîf buyuruldu.

25 Yevmü'l-Erba'â'da ba'de'z-zuhr hâriciyyede olan Çinili Kasr'a iclâs-ı hümâyûn buyurulup rûy-ı deryâdan bâdbân-güşâ-yı 'azîmet olan sefine ve piyâdeleri seyr ü temâşâ ba'dehû hâric-i kasrda meydâna nâzır olan nişîmene teşrîf ve çavuşân ve nüdemâ-yı mudhikân ile ve cücegân ve bî-zebânânın mülâ'abelerinden zevk-yâb-ı safâ olunup ve Istabl-ı hâssa'dan zât-ı hümâyûna mahsûs olan nevbetli rahşların zîr-i rân-ı silahşorânda mızmâr-ı hünerleri ve tek ü tâz-ı cünbüş-i refâtırları temâşâsı ferah-bahşâ olup ba'de'l-'asr 'azm-i haremsarây-ı me'vâ olundu.

26 Pencşenbe'de şevket ü devletle Sâhilsarây-ı Üsküdar'da olan Mehmed Paşa Kasrı'na sâye-endâz-ı 'âtıfet-i şâhâneleri buyuruldukda 'arz ağaları ve nüdemâ-yı lihye-dârân ve çavuşân ile mükâleme ve musâhabet esnâsında fermân-ı hümâyûnlarıyla Enderûn ağaları ve silahşorân-ı tüfeng-endâzlarına Şeker Kayası'na vaz' olunan sebû-yı nişâna endâhte-i kurşum-ı tüfeng etdirilüp bunduka-i tâli'i hedef-i nişâna makrûn olanlar zer-i mahbûb-ı⁵⁹ تسر الواصلین ile memnûn ve mesrûr kılındı. Ve beyne's-salâteyn rahş-ı ferah-bahş-ı sabâ-refâtara rehvâren Şeref-âbâd'a nüzûl buyurulup ba'de'l-'asr filike-i garrâ ile 'azm-i me'vâ kılındı.

27 Cum'a'da Tophâne'de Kılıç 'Ali Paşa Câmi'i'nde salât-ı cum'ayı edâ edüp Beşiktaş Harem-i hümâyûnu'na teşrîf buyuruldu.

28 Şenbe'de rahş-ı cihân-peymâya süvâren Galata'da Beyoğlu nâm mahaldeki hayrât-ı amîmü'l-berekâtırları olan âb-ı latîfin maksemi ve çeşme-sâr-ı dil-güşânın menba'ı nişîmen-gâhında vaz' olunan sâye-bân-ı hümâyûna şeref-bahş-ı nüzûl ü ârâm buyurulup ba'dehû mahall-i Taksîm'de salât-ı 'asrî edâdan sonra Haremsarây-ı Beşiktaş'a 'atf-ı licâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm kılındı.

29 Yekşenbe'de Çinili Kasr hâricinde olan meydâna nâzır şehnişîn-i nüzhet-fezâya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında teberdârân-ı gîsû-dârân kullarına lu'b-i tomak-bâzî fermânıyla temâşâsı safâ-yı hâtır-ı mülûkânelerine bâdî oldu.

30 Düşenbe'de ba'de'z-zuhr Çinili Kasr'a sâye-endâz-ı celâdet oldukları mahalde sadr-ı a'zam hazreti rikâb-ı hümâyûna ruh-sûde olup 'arz u istişâre-i mevfûre-i mühimmeden sonra sarâyına ric'at ve efendimiz hareme nehzat buyuruldu.

[9b]

⁵⁹ "Kavuşanlara sürur verir" manasında Arapça bir ifade.

Sene 1147 Mâh-ı Rebî'ulâhir'inde Zuhûr Eden Vekâyi'î Beyân Eder

1 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn olup şevketlü efendimiz Dîvân mesned-gâhına teşrîf ve mesâlih-i re'âyâ ve berâyâ bi'z-zât meşhûd-ı bâsıra-i re'fet ü merhametleri olduğu hitâmında Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'e teşrîf ve tilâvet-i 'aşr-ı şerîfden sonra dergâh-ı çâre-sâza dest-güşâ-yı tazarru' u niyâz olup zill-i 'inâyetlerinde 'ibâdullâh refâh-ı hâl ve düşmen-i devlet ü dîn pâymâl olmasın istid'âdan sonra Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a filike-i revân ile devân olundu.

2 Yevmü'l-Erba'â'da Çinili Kasr'ın hâricinde meydâna nâzır olan [şehnişîn-i] nüzhet-fezâyı zât-ı hümayûnuyla şeref-bahş-ı iclâl buyurulup Enderûn ve Hâne-i hâssa ağalarına süvârî cirid-bâzlığına fermân-ı hümayûnları⁶⁰ olup, her biri pîş-i husamâda dâr u gîr-i 'arsa-pîrâ-yı hüner olup püşt-i husamâda cirid sıçradanlara altun-ı vâfire⁶¹ in'âm ü ihsânıyla mesrûru'l-fu'âd buyuruldu.

3 Pencşenbe'de ba'de'z-zuhr devletle Sâfiye Sultân-zâde Sarâyı haremindedir olan kasrı zât-ı şâhâneleriyle şeref-yâb eyleyüp nüdemâ ve çavuşân ile sohbet esnâsında Enderûn ağaları binişçilerine tomak-bâzlık fermânıyla safâ-yı hâtır-ı hümayûnlarına sebep niçe hâlât-ı mûrisetü'l-behce zuhûra gelmeğin temâşasıyla safâ-yâb olundu. Ba'de-edâ'i'l-'asr binişçiler İstanbul'a ve bu mahalde sâhib-i hâne Sâfiye Sultân-zâde teşrîf-i hümayûnlarına tekrîmen bir kasîde-i latîfe ibdâ' ve rikâb-ı hümayûna ihdâ eyleyüp pesendîde-i hümayûnları olmağla ceyb-i keremlerinden vâfir zer-i mahbûb i'tâ ve ihsânıyla mesrûr kılındı. Ve bu esnâda dâru's-sa'âde ağası kulları bir Hind-kârî tûfeng, ucu teber ve yanından bir şiş çıkar bir garîb şey ki üç silâh bir yerde bir 'acâyib tuhaf nâdire olmağla rikâb-ı hümayûna hediye eyledi.

4 Cum'a'da Cihângîr'de olan Fîrûz Ağa Câmî'i'nde salât-ı cum'ayı edâdan sonra 'azm-i Sâhilsarây-ı Beşiktaş eyledi.

5 Şenbe'de ba'de'z-zuhr filike-i cedîde süvâren Beşiktaş İskeleyi'nde sâbıkâ Bolevî Yalısı olan hemşîre-i mükerremeleri 'iffetli Sâfiye Sultân hazretleri yalısına ancak yevmiyecilerle mahfî teşrîf-i hümayûn buyurulup harem-i şerîfine şeref-bahş-ı iclâl buyurulup mahall-i gurûba dek ârâm [ve] salât-ı şâmı dahi anda [edâ] edüp ba'dehû piyâde ile 'azm-i harem-i hümayûn kılındı.

⁶⁰ Metinde "hümayûnlarıyla" şeklindedir.

⁶¹ Metinde "vâfire-i" şeklindedir.

6 Yekşenbe'de Çinili Kasr hâricinde olan şehnişinde istikrâr vukû'unda 'arz ağaları ve hazînedâr ağa ve harem ağaları musâhibleri ve Hâne-i hâssa ağaları cündîleri mahlûtan süvârî cirid-bâzlık fermânıyla safâ-yı tab'-ı hümâyûnlarına bâdî niçe evzâ'-ı mûrisü's-sürûr hutûr edüp, dâr u gîr-i 'arsa-pîrâ-yı mızmâr-ı hüner olanlardan ve nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olanlardan neşât-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı sâhil-serâlarına ric'at ü teşrîf buyurulup çünkü ferdâ 'Ali Bey Karyesi'ne göç ile nakl ü teşrîf murâd-ı hümâyûnları olmağla harem-i hümâyûna teşrîf buyuruldu.

7 Düşenbe'de⁶² seherî devlet ü ikbâl ile rahş-ı sabâ-reftâr-ı cihân-peymâya süvâr olup berren 'azm [10a] edüp Sa'd-âbâd'a nüzûl ve devletli efendimizin teşrîflerine müterakkıb olundu. Ba'dehû devletli vâlide sultân hazretleri harem-i hümâyûn-ile ma'an gerdûnelere süvâr ve taşra mehterhânesi fasl eyleyerek alay ile Sa'd-âbâd'[a] karîb oldukda şevketlü pâdişâhımız istikbâl edüp Sa'd-âbâd haremine duhûl ve vâlide kethudâsı cânibinden gelüp ta'âm-ı subh ol mahalde tenâvül buyurulup, ba'dehû efendimiz piyâde ile Söğütlük'de harem iskelesine teşrîf ve râkiben 'ale'l-gidiş 'Ali Bey Karyesi'nde Vâlide Sultân Çiftliği'nde irhâ-i 'inân olundu. Ve devletli vâlide sultân hazretleri siyâk-ı mezkûr üzre mehterhâne faslıyla çiftlik-i merkûma nüzûl edüp ve tevâbi'ât ve Enderûn ağaları 'Ali Bey Karyesi pîş-gâhında olan çayırılıkda nasb olunan hıyâmda ârâm olundu. Ve sadr-ı a'zam cânibinden devletli efendimize iki Türkmânî donanmış rahş ihdâ ve 'arz ağaları rütbesince pîşkeşler hediye eyledi.

8 Sülâsâ gecesi ba'de'l-'ışâ mehterân-ı bîrûn fasıl fasıl sabâha dek sâde⁶³ nakkâre ile tarab-engîz-i hâlet olup mahall-i temcîdde Mü'ezzinbaşı Hüseyin Çavuş çavuşân-ı Enderûn ile temcîd eylemeğın safâ-yâb olundu. Seherî şevketlü efendimiz Dîvân-ı 'âlî taht-gâhına teşrîf buyurup temşiyet-perdâz-ı mesâlih-i re'âyâdan sonra Hırka-i Şerîfe gelüp dergâh-ı Bârî'ye tazarru' u niyâz ba'dehû Kasr-ı Yalı'dan filike-i garrâ ile Karaağaç harem iskelesine, andan piyâde ile Söğütlük'e ba'dehû çiftlik-i merkûma teşrîf buyurulup gayrı biniş olmadı.

9 Çehârşenbe gecesi siyâk-ı mezkûr üzre temcîd ve mehterhâne faslı ile safâ-yâb olundu. Ertesi çiftlik-i merkûmun hâriciyyesinde olan fevkânî kasrı şeref-bahş-ı

⁶² Kenar notu: "Yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz göç ile nakl ü teşrîf eyledi".

⁶³ Bu kelime metinde sehven "hussâda" şeklinde yazıldı.

iclâl buyurup ‘arz ağalarıyla salât-ı zuhru edâ edüp mukaddemâ fermân olunup müheyyâ olmağla sadr-ı a‘zam cündîleri ve ba‘zı za‘îm ağalar Vezîr Kethudâsı Hâlisâ ‘Osmân Efendi'yle huzûr-ı hümâyûna gelüp mahlûtan süvârî cirid-bâzî fermân buyurulmağın huzûr-ı hümâyûnlarında her biri hasma mukâbil şecî‘âne dârgîr ve ‘arsa-pîrâ-yı hüner olup püşt-i husamâda nebud sıçradanlara ‘avâtîf-ı ‘aliyye-i şehriyârîden zer-i mahbûb-ı ⁶⁴ تسر النالين mesrûr buyurulup ve harem-i hümâyûn kasrından devletli vâlide sultân hazretleri dahi temâşâ eyleyüp hitâmında cündiyâna bin gurus ve sadr-ı a‘zam kethudâsına boyama ile altun ihsân olunup kethudâ ağa dahi huzûr-ı hümâyûnda zemîn bûs edüp ve sadr-ı a‘zamn taşra ve Enderûn çavuşlarına başka başka altunlar ihsânıyla cümleyi dil-şâd eyledi. Ve kethudâ-yı sadr-ı a‘zamn hediyyesi olan altı ‘aded esbân-ı mütenevvi‘a rikâb-ı kâm-yâba ‘arz olundukda bir doru, bir [Tür]kmânî ve bir kır-ı Mısırî raht u bisâtıyla kabûl-i şehriyârî olup kusûru kendüye ihsân olundu. Ba‘de-edâ’i’s-salât harem-i merkûma ric‘at buyuruldu. ‘Arz ağaları ve sâ’ir hademe zîr-i hıyâmda ârâm olundu.

10 Hamîs gecesi yine tavr-ı ma‘hûd üzre sabâha dek sâde nakkâre fasılları ve Enderûn-ı Seferli ağalarından Müzehhib İsmâ‘îl Ağâ'nın envâ‘ından fişekleri bâ-husûs o kebîr havâyîler ve mehtâpları temâşâsı safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşdur. Ferdâsı mahall-i zuhrda **[10b]** hâriciyye-i çiftlik-i merkûmda olan kasr-ı şâhânelerine şeref-bahş-ı iclâl buyurulup ‘arz ağaları ve gedik ağaları gidüp salât-ı zuhru edâdan sonra Mehterân-ı Bîrûn'un sâde nekkâre faslı ile Enderûn ağaları ve harem ağaları ve silâhşorân mahlûtan süvârî cirid-bâzı edüp cirid sıçradanlara karîha-i hümâyûndan altun ihsânıyla şâdân kılınup ve kasr-ı haremsarâyından devletli vâlide sultân efendimiz dahi temâşâ edüp tamâmında cündîlere beş yüz gurus ve çavuşlara ve çukadârlara ihsân ve Hâne-i hâssa ve Hazîne ve Kilâr ve Seferli ağalara ikişer kîse ve teberdârân-ı gîsû-dârlara bir kîse gurus ihsânıyla cümleyi memnûn ve mesrû[r] eyledi. Ve leyle-i merkûmda Bî-zebân Hasan Ağâ'nın ârâm-gâhı olan haymeye sâ‘at 4 iken Müferrih Cüce âteş edüp bî-haber iken âteş fûrûzân olduğu gibi bir feryâd [u] vâveylâ eyledi ki vasfa gelmez. Ba‘dehû mahall-i temcîdde yine ke'l-evvel mü‘ezzinbaşı ve çavuşlar ve Dervîş Sa‘îd Çavuş girift ile temcîd edüp istimâ‘ıyla safâ-yâb olundu.

⁶⁴ “Nail olanlara sürur verir” manasında Arapça bir ifade.

11 Cum'a'da⁶⁵ seherî şevketlü pâdişâhımız Söğütlük'den piyâde ile Karaağaç cânibinden Vâlide Yalısı'na teşrîf buyurup ve devletli vâlide sultân hazretleri harem-i hümâyûnile gerdûnelere süvâr olup çavuşân ve vâlide kethudâsı, mîrâhûr-ı sâni ve dâru's-sa'âde ağası ve rikâb-ı gerdûnede peykân ve solaklar gidüp ardınca harem-i hümâyûn [ve] ardınca mehterhâne-i bîrûn ile ve devletli efendimiz etrâfa ihsân eyleyerek tumturâk-ı haşmet-i pâdişâhîyle Vâlide Yalısı'na gelüp harem kapusundan duhûlde çavuşlar alkış edüp mahalline teşrîf ü nüzûl edüp karâr olundu. Ve ma'yyetinde gelenlere fi'l-cümle ihsân eyleyüp mesrûr eyledi. Ve mahall-i zuhrda şevketlü pâdişâhımız salât-ı cum'ayı Türbe-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'de edâ edüp Vâlide Yalısı'na 'atf-ı 'inân-ı 'azîmet ve 'unvân-ı haşmetle teşrîf buyurup gayrı biniş eylemedi. Ve bugün sakâbaşılar haccdan selâmetle gelüp rikâb-ı hümâyûna hediyelerin verdi. Ve seherî teşrîf-i hümâyûnlarında kasr-ı haremsarâydan sâbıkâ tûfengcibaşı nişân urduğu 120 hatve deryâ içre olan mahalden sadr-ı a'zam hediyyesi yeşil kemik kundaklı tûfeng ile üç 'aded sebû-yı nişân şikest eyledi.

12 Şenbe'de Kasr-ı Bahâriyye⁶⁶ nev-bahâr-ı teşrîfleriyle irem-nümâ-yı huld-i na'im oldukda sadr-ı a'zam hazretleri rikâb-ı kâm-yâba yüz sürüp tebrîk-i makâm ve 'arz-ı istişâreden sonra mahalline ric'at [ve] efendimiz çavuşân ile mahall-i 'asra dek imrâr-ı vakt edüp ba'de-edâ'i's-salât ârâm-gâh-ı husrevânîlerine teşrîf eyledi.

13 Yekşenbe'de⁶⁷ Karaağaç Bağçesi cânibinde Kırk Ağaçlar tesmiye olunan çeşme-sâr-ı dil-güşâ nişîmen-gâhına vaz' olunan sâye-bân-ı şâhâne-i mahsûsalarına sâye-endâz-ı 'âtîfet buyurulup ârâm-ı tâm hitâmında fermân-ı hümâyûnlarıyla humparacılardan Sa'd-âbâd'da mevcûd olan Kürekci Mustafa Ağa ve dört nefer huzûr-ı hümâyûna getirdilüp ve ihtirâ'-ı cedîd olan humparalardan ma'an iki humpara dahi getirdilüp endâhte olunması fermân olundukda pîş-gâhda püşte üzre bir hayme-i sagîr nasb olunup endâhte olundukda gerçi isâbet eylemedi lâkin pesendîde-i [11a] mülûkâneleri olmağla Mustafa Ağa'ya on, neferâta on beş cedîd altun ihsânıyla mesrûr buyuruldu. Ba'dehû Enderûn ağalarına yaya cirid-bâzlığı fermân-ı hümâyûn buyurulup mahall-i 'asra dek temâşâsıyla safâ-yâb olunup ba'de-

⁶⁵ Derkenâr: "Bugün şevketlü efendimiz göç ile Vâlide Yalısı Sâhilsarâyı'na teşrîf buyuruldu".

⁶⁶ Metinde "Bahâriyye'ye" şeklindedir. Bahâriyye kelimesi bu rûznâmede بهاریه imlâsıyla yazılmaktadır.

⁶⁷ Kenarda "Evvel-i Eylûl" yazmaktadır.

edâ'îl-'asr Karaağaç Bâğçesi tarafında 150 adım mikdârı mesâfeye sebû-yı nişân vaz' etdirilüp tûfeng-i şerâre-feşânıyla birbiri 'akabinde altı 'aded sebû şikest eyledi. Ba'dehû Vâlide Yalısı Haremsarâyı'na ric'at buyuruldu.

14 Düşenbe'de devletle Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve meydân cânibinde olan kasr-ı nûzhet-gâha sâye-endâz-ı iclâl olduklarında emr-i şâhâneleriyle Tophâne topcubaşısı neferâtıyla gelüp Sa'd-âbâd'da mevcûd olan 10 'aded topları mukâbeledede kûh üzre vaz' olunan nişân tahtasına iki fasıl endâhte eyleyüp, ba'dehû humparacıbaşı neferâtıyla kûh üzre olan nişân-ı haymeye iki nevbet humparaları itâre eyleyüp temâşâ olundu. Lâkin birisi hedef-i nişâna isâbet etdiremedi. Ve Demirayak tahallus olunan humparacıbaşı, hendese âlâtlarından ba'zı şeyler huzûr-ı hümâyûna getirüp pâdişâhımıza temâşâ ettirdi. Ve Bosnevîler'den humpara ta'lîm etmek için gelen altı yüz nefer ve ihzârları için ta'yîn olunan İskemleci Mustafa Ağa ile ma'an huzûr-ı hümâyûndan güzër etdirilüp ba'dehû topcubaşıya neferleriyle beş yüz ve humparacıbaşıya neferleriyle beş yüz ve yeni gelen Bosnevîler'e beş yüz gurus 'avâtıf-ı 'aliyye-i husrevânedden ihsân olunup cümleyi mesrûr eyledi. Ba'dehû cüz'î tevakkuf ve Enderûn ağalarına yaya cirid-bâzî etdirilüp ve edâ-i 'asrdan sonra piyâde ile Vâlide Yalısı'na rû-nümâ olundu.

15 Sülâsâ'da Dîvân mahalline teşrîf-i hümâyûn buyurulup temşiyet-i muhâsama-i müdde'iyân hitâmında Hırka-i Mutahhar'da dergâh-ı çâre-sâza dest-güşâ-yı niyâz olunup ba'dehû Kasr-ı Yalı'dan filike ile Vâlide Yalısı'na gelindi. Gayrı biniş eylemeyüp ahvâl-i 'âlemi cüst ü cû için tebdîlen geşt ü güzâr eylemeğe teşrîf-i hümâyûn buyuruldu.

16 Yevmü'l-Erba'â'da devlet ü sa'âdetle Gümrükçü Yeğen Mehmed Ağa Çiftliği derîçesi üzre olan kasra sâye-bahş-ı iclâl buyurulup Enderûn ağalarına yaya cirid-bâzî fermân-ı hümâyûnlarıyla kubeyl-i 'asra dek ârâm olunup ba'de-edâ'îl-'asr lâle-zâr-ı dil-güşâsında olan havuzlu kasr[a] teşrîf ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla ahşama karîb vakte dek evkât-güzâr olup ba'dehû kûseç-i yağıza süvâren Râmî Çiftliği üzerinden me'vâ-yı dil-ârâlarına 'atf-ı 'inân-ı şeb-dîz olundu.

17 Pencşenbe'de Ebâ Eyyûb üzerinden berren Edirnekapısı'ndan Yenibâğçe'de Kehhâlbaşı Bâğı'na sâye-bahş-ı iclâl ve hâriciyyesinde olan kasrda ârâm ü karârdan sonra Enderûn ağalarına ve silahşorâna mahlûtan süvârî cirid-bâzî fermân buyurulup mahall-i 'asra dek seyrân olundu. Ba'dehû haremde edâ-i

‘asrdan sonra biniş yemekliğı ta‘âmı tenâvül buyurulup ve Kehhâlbaşı-zâde'nin bâğ mahsûlü mütenevvi‘a engûrlardan ve şükûfelerden rikâb-ı hümâyûna ihdâ eyleyüp makbûl-i hümâyûn olup **[11b]** dâru's-sa‘âde ağası hil‘at ilbâs eyledi. Ve engûr ve şükûfeleri Vâlide Yalısı'na irsâl ve efendimiz yine kûseç-i yağıza râkiben Kiçeciler Hammâmı tarîkından Balat'a nüzûl ve filikeye süvâren karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyuruldu.

19 Şenbe'de Karaağaç Bağçesi halvet olunması fermân-ı ‘aliyyeleri olup şevketlü efendimiz ve vâlide sultân hazretleri harem-i hümâyûn ile Karaağaç Bağçesi'ne halveten teşrîf buyurulup ârâm olundu. Ve ba‘de'z-zuhr şevketle Bahâriyye⁶⁸ Kasrı'na şeref-bahş oldukları ahyânda sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp ‘arz ve istişâre⁶⁹ hitâmında sadr-ı a‘zam mahalline nehzat buyurup efendimiz dahi salât-ı ‘asrı edâ edüp silahdâr ağa ile piyâdeye süvâren Karaağaç Bağçesi'ne teşrîf buyurup ve bu gece ol cây-ı dil-ârâda ârâm ü istikrâr buyuruldu.

20 Yekşenbe'de Bahâriyye⁷⁰ halvet olunmasının emr-i ‘âlîleri olup seherî şevketlü pâdişâhımız ve devletli vâlide sultân efendimiz huddâm-ı harem-i hümâyûnile Bahâriyye'ye teşrîf buyurulup gurûba karîb mahalle dek halveten ârâm ü safâ olunup ba‘dehû şevketle sandal-ı cedîde süvâren Vâlide Yalısı'na ‘azm ü teşrîf buyuruldu.

21 Düşenbe'de ba‘de'z-zuhr devletle Sa‘d-âbâd'da Taş Kasr'a sâye-bahş-ı iclâl buyurulup humparacı zu‘amâdan Kürekci Mustafa Ağa'nın ihtirâ‘ eylediğı şeşhâne humparayı ve humparacıbaşı ihtirâ‘ eylediğı enik ta‘bîr olunan misâli⁷¹ sagîr topları huzûr-ı hümâyûna getirdüp nişân-ı sebûya endâhte ve merkûm Mustafa Ağa'nın şeşhâne humparaları dahi nişân olan haymeye endâhte olunup lâkin birisi hedef-i nişâna karîn olmadı. Ba‘dehû bir mikdâr Enderûn ağalarına yaya cirid-bâzî etdirilüp temâşâsıyla zevk-yâb olunup ba‘de'l-‘asr Sa‘d-âbâd'da tabh olunan kuşhâne ta‘âmı tenâvül olunduktan sonra Tersâne piyâdesiyle Vâlide Yalısı Haremsarâyı'na teşrîf buyuruldu.

⁶⁸ Metinde “Bahâriyye'ye” (بهاریه) şeklindedir.

⁶⁹ Metinde “istişâre-i” şeklinde hemze konulmuştur. Hemze sehven konulmuş olabileceğı gibi istişâre kelimesini takip edecek sıfatın yazımı da unutulmuş olabilir.

⁷⁰ Metinde “Bahâriyye'ye” şeklindedir. Bu rûznâmede “Bahâriyye” kelimesiyle ilgili müteakip yanlış yazımlar bundan sonra gösterilmeyecektir.

⁷¹ Bundan önceki kelime unutulmuş olabilir.

22 Sülâsâ'da sandal-ı cedîde süvâren Yalı Kasrı'ndan Dîvân mahalline teşrîf [ü] iclâl buyurulup müdde'îlerin fasl-ı husûmetleri encâmında Hırka-i şerîfde dergâh-ı Bârî'ye tazarru' u niyâzdan sonra Kasr-ı Yalı'dan sâhilsarâylarına ric'at buyuruldu. Ba'de'z-zuhr Kasr-ı Bahâriyye'ye sâye-bahş-ı halâvet olup huzûr-ı hümâyûnda çavuşânın ve nüdemânın mülâ'abeleri hılâinde işâret-i hümâyûnla nüdemâ-yı mudhikeden Kolkat-zâde'nin destâr ve kavuğunu bahre endâz olunup merkûmun ca'lı feryâd [u] vâveylâsı dünyâyı ihâta eyleyüp şevketlü efendimize safâ-bahş-ı inbisât oldu. Ve bu esnâda mukaddemâ fermân-ı hümâyûn buyurulan "hîn-i muhârebede kal'aya lağım ne minvâl üzre tertîb olunur ve ne tarîkla endâhte olunur" temâşâ edüp ve hem lağımcılara ve humparacılara idmân için Kasr-ı Sa'd-âbâd'a mukâbil bâlâ-yı kûhda ahşâbdan bir kal'a-i metîn ve tahtına lağım hafr etdirilüp lâkin henüz nâ-tamâm olmağla "Pencşenbe'ye dek itmâm olur" deyü yevm-i mezbûrda haberi gelüp ve bu esnâda humparacılardan biri Sa'd-âbâd'da havâyâ kâğaz uçurup zevk-yâb olurken ziyâde bâlâyâ su'ûd edüp irtifâ'ından nâşî Bahâriyye'de seyrân olunup şevketlü efendimizin çeşm-i mübârekleri düş olup mukaddemâ temâşâ eylediği olmamağla fermân-ı 'aliyyeleriyle Bahâriyye'de getirdilüp huzûr-ı hümâyûnda [12a] havâyâ perrân eyleyüp temâşâsından hazz-ı mevfûr olunup vâfir altun ihsânıyla mesrûr eyledi. Ve mahall-i gurûba karîb Vâlide Yalısı'na ric'at buyuruldu.

23 Çehârşenbe'de Ebâ Eyyûb üzre olan Râmî Çiftliği pîş-gâhında âsâr-ı mi'mâr-ı tab'-ı pâdişâhî olan kasrın binâsı itmâm olunup ba'de'z-zuhr şevketlü efendimiz teşrîf-i hümâyûnlarıyla tezyîn eyleyüp nüdemâ ve çavuşân ile mahall-i şâma dek evkât-güzâr-ı safâ olunup kable'l-gurûb haremsarây-ı me'vâlarına 'atf-ı 'inân-ı 'azîmet buyuruldu.

24 Pencşenbe'de sâ'at 3 Tersâne-i âmire'ye 'azm ve kebîr üç anbarlının güverte üstüne vaz' olunan sâyebân-ı şâhânelerine teşrîf buyuruldukda Sadr-ı a'zam Hekîmbaşî-zâde 'Ali Paşa ve Müftî İshâk Efendi hazarâtı istikbâl edüp taht-ı hümâyûna iclâs buyuruldukda itmâm olunup nüzûle müheyyâ olan iki anbarlı kalyonun deryâyâ nüzûlüne müte'allık levâzımâtı tekmîl ve zebh-i kurbândan sonra kalyon-ı merkûm bir mikdâr hareket edüp ba'dehû Sedd-i İskender olup oturdukda bu kadar sa'y-ı belîğ edüp bir çâre olmayup ferâgat ba'dehû karavela ta'bîr olunan iki anbarlı küçük kalyona yanaşılıp hayli zahmet ile deryâyâ nüzûl eyledi. Ba'dehû

yine evvelki kalyona tekrâren sa'y olunup bu kadar komana ta'bîr olunur kalın⁷² haladlar pârelenüp gemici neftisi ta'bîr olunan makaralar kırılıp çâre olmayup 'âkıbetü'l-emr üç anbarlının kebîr tuç on dilli makarayı getirüp ve gâyet kebîr komana ile zor⁷³ eyledikde bin zahmetle dört sâ'at bir çâr-yekde gücle nüzûl edüp deryâya mülâkî oldu. Şevketlü efendimiz sadr-ı a'zama pey-ender-pey sıklet edüp hattâ mahall-i nüzûlde efendimiz gâyet tehdîd eylediklerinden sadr-ı a'zam bükâ ederek kalyonun yanına vardıkda bi-emrillâh yürüyüp nüzûl eyledi. Ve her tarafda "el-hamdü-lillâh" sadâsı âsmâna peyveste olup pâdişâhımızın yüzü güldü, mükâleme eylemeğe başladı. Ba'dehû sadr-ı a'zama iki kat ferve-i semmûr hil'at-i fâhire ilbâs ve Müftî İshâk Efendi'ye ferve-i semmûr-ı beyzâ iksâ kılındı. Sadr-ı 'âlî hazretleri dahi teşrîfât üzre iktizâ edenlere hil'at ilbâs ve 'atıyye bahş [ve] kusûruna dahi ihsân ile mesrûr eyledi. Tersâne Emîni Mehmed Efendi bir mücevher koşa ve bir kemik kundaklı tûfeng rikâb-ı hümâyûna hediye eyleyüp kabûle karîn oldu. Ba'dehû efendimiz sâ'at 8,5, filikeye süvâren Vâlide Yalısı Haremsarâyı'na teşrîf eyledi.

25 Cum'a'da sandala süvâren Yenikapu İskeleyi'nde lenger-endâz olup ba'dehû rahşâ râkiben Sultân Selîm Câmi'i'ne teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ edüp yine geldikleri tarîkdan Vâlide Yalısı'nda istikrâr olundu. Ba'de'l-'asr piyâde ile çavuşlar kafes-i harem-i hümâyûna gelüp mahall-i gurûba dek eğlenildi.

26 Şenbe'de vakt-i duhâda piyâde ile Sa'd-âbâd'da harem iskelesinde sadr-ı a'zam istikbâl edüp şevketlü efendimizi bagal-gîren piyâdeden ihrâc ve Taş Kasr'a teşrîf ve taht-ı hümâyûna iclâs buyurulup ârâm ü istirâhatden sonra sadr-ı a'zam 'arza girüp 'arz tamâmında salât-ı zuhru edâ edüp ba'dehû kasr pîş-gâhında Silahdâr Mehmed Paşa Kasrı mahallinde şa'af-i cebelde [12b] vaz' olunan sâye-bâna rahş-rân-ı 'azîmet olup su'ûd u teşrîf buyurduklarında mukâbeledede kûh üzre olan ahşâb kal'a tahtında olan lağîma âteş verildikde çâr-yek mikdârı tevkîtden sonra lağîm alup kal'a havâyâ perrân olduğu temâşâ olunup ve Kasr-ı Sa'd-âbâd yanında müheyyâ olan humparalara âteş olundukda nişân-ı haymeye endâhte olunduğun seyrân olunup ve hâzır⁷⁴ olan toplara âteş eyledikde gülleler nişâna nice isâbet eylediği görülüp cümlesinden zevk-yâb olunup cüz'î ârâmdan sonra sadr-ı a'zamları bir mikdâr

⁷² Metinde قالک imlasıyladır.

⁷³ Metinde ظور imlasıyladır.

⁷⁴ Metinde حاضر imlasıyladır.

musâhabet olunup ba‘dehû rahşlara süvâren sadr-ı a‘zam ve efendimiz kûhu dolaşup Sa‘d-âbâd Karyesi yanından cisri mürûr edüp Sa‘d-âbâd'a gelüp Taş Kasr'da ârâm ve sadr-ı a‘zamla yine ‘arz olunup tamâmında bir doru Türkmânî ve bir kır-ı Mısırî donanmasıyla ve bir doru bârgîr Şemmârî rahtıyla rikâb-ı kâm-yâba ihdâ eyleyüp kabûle karîn oldu. Ba‘dehû sadr-ı a‘zam [tarafından] topcubaşıya hil‘at ve ‘atıyye, humparacıbaşıya hil‘at ve ‘atıyye, lağımcıbaşıya hil‘at ve ‘atıyye, neferâta [‘atıyye] verilüp⁷⁵ cümlesi mesrûren gelüp huzûr-ı hümâyûnda zemîn-bûs oldular. Ve humparacıbaşı bir sandûk basma ahvâl-i cenge müte‘allık kitâblar rikâb-ı hümâyûna hediye eyledi. Ba‘dehû sadr-ı a‘zam sarâyına ric‘at ve herkes mahalline ‘avdet edüp efendimiz dahi salât-ı ‘asrı edâ edüp piyâde ile Vâlide Yalısı'na teşrîf buyuruldu.

27 Yekşenbe'de Zâl Paşa Câmi‘i civârında olan Hüseyin Paşa Bağçesi'ne sâye-bahş-ı mekremet olundukda nüdemâ ve çavuşân ile musâhabet esnâsında Kastamonu'dan ze‘âmetle çerâğ olan Rus ‘Osmân'ın ze‘âmet berâtına hatt-ı hümâyûn keşide kılınup ve Kilârî Kemânî Mehmed Çavuş'un hammâlbaşılık ile ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn çekilüp ber-murâd oldu. Ve nüdemâ-i lihye-dârândan Bekir Çavuş'un sâkin olduğu hânesi bu mahalle karîb olmağla Enderûn-ı ‘aliyye çavuşlarına huzûr-ı hümâyûnda ziyâfet için vâfir ta‘âm hâzır edüp bir tabla ile huzûr-ı hümâyûnda getirüp ve hemşîre-zâdesi⁷⁶ Habîbe [isimli] küçük kız dahi ta‘âm ile ma‘an gelüp efendimiz gördükde huzûr-ı hümâyûna getirdüp efendimizin dest-i hümâyûnun bûs eyledikde edâsından hazz edüp ceyb-i hümâyûnlarından “Mâşâ‘allâh” yazılı bir altun başına dikdirüp ve ceybine bin akçe çil akçe ihsân edüp ma‘sum[u] mesrûr eyledi. Ve edâ-i ‘asrdan sonra cüz‘î tevakkuf edüp ‘azm-i Vâlide Yalısı olundu.

28 Düşenbe'de devletle rahşa süvâr olup Râmî Çiftliği üzerinden Fitoz Bağçesi tarafından geşt ü güzâr ve seyr-i kûh-sâr eyleyerek Hazînedâr Çiftliği'nde, vasatından âb-ı latîf cereyân eden kasr-ı dil-güşâyâ nüzûl ve kahve-nûşî-i celse-i hafifeden sonra yine süvâr olup Demirkapu'da olan ‘Osmân-zâde Çiftliği'ne teşrîf ve havuz kenârında kasr mukâbilinde olan nişîmen-gâh-ı zevk-bahşâda istikrâr uistirâhat buyurulup nüdemâ ve çavuşân ile mahall-i zuhra dek musâhabet ve mülâtafe olunup salât-ı zuhru civârında olan odada edâ edüp yine mahall-i mezbûra ric‘at buyurulup ârâm olunmak esnâsında tab‘-ı hümâyûnlarına [13a] meyl-i tûfeng-endâzî

⁷⁵ “verilüp” kelimesi mükerrer yazılmıştır.

⁷⁶ Metinde “hemşîr-zâdesi” şeklindedir.

eyleyüp kasr civârında kulle bâlâsında olan nüzhet-gâha su'ûd edüp iki yüz hatveden ziyâde mukâbeledde verâ-yı cidârda olan püşte üzerine sebû-yı nişân vaz' etdirilüp mahall-i merkûmeden kurşum-ı tûfeng ile altı 'aded sebûy[u] yegân yegân şikest edüp ba'dehû kahve-nûş-ı ârâm olundukdan sonra yine mevzi'-i ma'hûda nüzûl buyurulup, ba'dehû hân-ı ni'met-i şâhî çekilüp efendimiz tenâvül buyurdukdan sonra kulları dahi tenâvül edüp mahall-i 'asr dahi olmağla tecdîd-i vuzû' ve salât-ı 'asr[ı] kasr-ı kebîrde edâ edüp rahş-rân-ı 'azîmet olunup âheste hıram ile Fitoz Bağçesi verâsından Müderris Karyesi üzerinde gerdûne-i cedîde râkib olup etrâfı temâşâ eyleyerek 'Ali Bey Karyesi'nde yeni yapıdırılan çiftlik üzerinden Bahâriyye'den gerdûne ile Vâlide Yalısı'na gurûb ile ma'an teşrîf buyuruldu.

29 Sülâsâ'da Dîvân olup efendimiz sandal ile Kasr-ı Yalı'dan Dîvân mesned-gâhına teşrîf buyurulup müdde'-î-i nâsın da'vâların fasl u temşiyet olundukdan sonra Hırka-i Şerîf'de huffâza 'aşr-ı şerîf tilâvet etdirilüp ba'dehû dergâh-ı Rabbü'l-'izzete tazarru' u niyâz edüp ba'dehû Yalı Kasrı'ndan filike ile sâhilsarây-ı me'vâlarına 'azîmet buyuruldu. Ba'de'z-zuhr Kılâr-ı hâssa kethudâsı olan 'Abbâs-zâde Mehmed Ağa müceddeden ta'yînâtıyla kapucıbaşılık ve mansûben silahdârân ağalığı ihsânıyla rikâb-ı hümâyûna 'arzuhal edüp mücebince hatt-ı hümâyûn-ile kendüye ihsân olunup çerâğ ve ber-murâd kılındı. Lâkin henüz ihrâc olunacak bir kıst mevâcibi hâliyâ silahdârân ağası Kādî Halîl Ağa tevzî' edüp Mehmed Ağa sonra mutasarrıf olmak üzere karâr verildi. Ve yerine Hâne-i hâssa'dan Bosnevî Süleymân Ağa Kılâr kethudâsı olup ve Hâne-i hâssa'ya Hazîneli Sarrâf-zâde Hüseyin Ağa ref' olunup yerine Seferli Kara 'Ali çukadâr olup ve yerine Bosnevî Seferli ( ) mülâzım oldu. Ve yevm-i mezbûrda biniş olmayup mahall-i 'asrda efendimiz dâru's-sa'âde ağası yerine teşrîf buyurup nüdemâ ve çavuşân ile eğlenmek esnâsında deryâ içre olan mahall-i nişâna bir sagîr sebû vaz' olunup birbiri ardınca yedi 'aded sebû şikest eyledi. Hakk te'âlâ kelle-i a'dâyı dahi böyle şikest eyleye.

Sene 1147 Mâh-ı Cemâziyelevvel'inde Vâki' Olan [Vekâyi']

1 Çehârşenbe gece Vâlide Yalısı Harem-sarâyı'nda zât-ı hümâyûn için olan germâbenin döşeme mermerleri tahtında temel için vaz' olunan kâlibin keresteler[i] mürûr-ı zamânile köhnelenüp hammâma âteş olundukca 'alev isâbet eyleyüp, bu gece sâ'at altıda döşeme mermerleri aşağı göçüp nefes alınca duhân peydâ olup

harem-i hümayûnu ihâta eyleyince şevketlü efendimize haber olur [ve] tehevvrle câme-hâbdan bîdâr olup hammâm cânibinde olan kapular mesdûd bulunmağla dört dâne müstahkem kapuları birer darb ile şikest eyleyüp ahvâle vâkıf olunca fermân-ı hümayûn buyurup zülüflü teberdârları ve Sarây-ı ‘atîk teberdârları gelüp **[13b]** el-hamdü-lillâh bir mahalle isâbet eylemeden itfâ-i nâ’ire-i nâr olundu. Ferdâsı Kasr-ı Bahâriyye’ye sâye-bahş-ı iclâl buyurulup salât-ı zuhru edâ edüp ba‘dehû çavuşlarla sohbet esnâsında dâru’s-sa‘âde ağası cânibinden bir nev-zuhûr kemân-kürre gelüp şevketlü efendimiz çavuşlara ve sâ’irler[e] birkaç fındık itâre eyleyüp ol esnâda dâru’s-sa‘âde ağası sadr-ı a‘zamdan telhîs ile gelen Mar‘aş’da yeni zuhûr tibr ma‘deni toprağını huzûr-ı hümayûna getirüp manzûr-ı ‘aliyyeleri oldukda emr-i ‘âlîleri buyuruldu ki “her vukıyye tibr toprağından ne mikdâr altun hâsıl olur zevb olunsun görelim” deyü yine cânib-i sadr-ı a‘zama ırsâl olundu. Ve mahall-i gurûba karîb me’vâ-yı dil-ârâlarına nehzat buyuruldu.

2 Pencşenbe’de seherî Sultân Bâyezîd Câmi’i havlîsinde Buğdaycılar Kapusı’nda olan buğdaycı dükkânları verâsındaki hândan âteş fûrûzân olup hânın nısfı ve dükkânların birkaç dânesi muhterik olup intifâ-i nâ’ire-i nâr olundu. Hattâ şevketlü pâdişâhımızın dahi teşrîf buyurmalarıyçün sandala süvâr olup Ayvansarây Kapusı mukâbilinde sadr-ı a‘zam karakulağı gelüp piyâde ile şevketlü efendimize sadr-ı a‘zamdan ihrâkın muntafî olduğun haberi i‘lâm eyledikde efendimiz dahi nehzat buyurup Vâlide Yalısı’na gelindi. Ba‘de’z-zuhr piyâde ile Söğütlük’e, andan rahşa süvâren ‘Ali Bey Karyesi’nde Husrev-âbâd nişîmen-gâhına vaz’ olunan sâiebâna teşrîf buyurulup Enderûn ağaları binişçilerine yaya cirid oynadup temâşâsıyla sürûr u inbisât hâsıl edüp çavuşlarla mahall-i ‘asra dek musâhabetle evkât-güzâr olup salât-ı ‘asrı çiftlikde kasr-ı tahtânîde edâ edüp cüz’î ârâmdan sonra siyâk-ı mezkûr üzre Vâlide Yalısı’na ric‘at olundu.

3 Cum‘a’da Türbe-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî hazretlerinde salât-ı cum‘ayı edâ edüp ba‘dehû Vâlide Yalısı’nda dâru’s-sa‘âde ağası yerinde olan makarrına⁷⁷ teşrîf-i hümayûn buyurulup Bekir Çavuş, Hasan-ı bî-zebân, Enderûn çavuşlarıyla mahall-i şâma dek imrâr-ı vakt olunup kable’l-gurûb haremsarây-ı me’vâlarına bâl-güşâ-yı teşrîf buyuruldu.

⁷⁷ Önce “makarra” yazıldığı halde sonradan bir “na” ilave edilmiştir.

4 Şenbe'de sandal-ı cedîde süvâren Sâhilsarây-ı Tersâne'nin Kafesli Kasrı'n şeref-bahşâ-yı iclâl buyurup salât-ı zuhru edâ edüp rûy-ı deryâdan âmed-şüd eden piyâde-süvârları seyr u temâşâ ve musâhibân ve çavuşân ile mülâtafe esnâsında zülüflü teberdâr kuşculukdan ze'âmetle çerâğ olan Hazînedâr Ahmed fevt olup ze'âmetiyle yine zülüflü teberdârlardan çerâğ olma Ya'küb Paşa'nın silahdârı Yûsuf'a ihsân olunmasın Ya'küb Paşa niyâz eyleyüp şevketlü efendimiz müsâ'ade buyurup Yûsuf'a ihsân hatt-ı hümayûnunu 'arzuhaline keşide kılındı. Ve salât-ı 'asrî dahi ol mahalde edâ edüp haremsarâyında olan Küçük Bahâriyye Kasrı'na sâye-endâz-ı 'âtîfet buyurulup Enderûn ağaları binişcilerine lu'b-i tomak-bâzî etdirilüp mu'âmelât-ı âmed-şüdlerinden zevk-bahşâ olup gurûba karîb teşrîf ve filike-süvâren 'avdet buyuruldu.

5 Yekşenbe'de ba'de-salâti'z-zuhr Râmî Çiftliği meydânında cedîden binâ [14a] olunan kasr-ı nûzhet-fezâyâ 'atf-ı 'inân ve 'azm ü teşrîf buyurulup nüdemâ ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla sohbet ve mülâtafe ile imrâr-ı vakt olunup 'asra karîb kuşhâne ta'âmını ol mahalle ihzâr ve tenâvül buyurmaları esnâsında bir yılançı çingâne ol mahalden güzerân ederken huzûr-ı hümayûna getirdilüp nüdemâ-yı mudhikeden bî-zebân Hasan Ağa gördüğü gibi firâr eyleyerek feryâdı dünyâyı ihâta edüp feryâd u firârı inbisât-ı sürûra bâdî olup vâfir temâşâ olundu. Ba'de-salâti'l-'asr bir mikdâr dahi ârâm olunup kable'l-gurûb Vâlide Yalısı'na tevcih-i rikâb olundu.

6 Düşenbe'de devlet ü şevketle efendimiz piyâdeye süvâren Sa'd-âbâd'a teşrîf buyurup rahşâ râkiben Sa'd-âbâd Karyesi üzerinden seyr-i sebze-zâr eyleyerek Cendere Boğazı'ndaki çayırılığa nasb olunan sâyebâna nüzûl ve ârâm ü istirahatden sonra Enderûn ağaları cündîlerine süvârî cirid-bâzılığa fermân buyurulup her birinin hasma mukâbil meydân-ı hünerde tek ü tâz-ı 'arsa-pîrâ-yı cündiyânelerin ve zîr-i rânları olan esbân-ı câpûk-hırâmın cünbüş-i refâtârların ve nebud-endâz-ı püşt-i husamâ oldukları temâşâsı neş'e-bahşâ-yı inbisât olup cirid sıçradanlara 'avâtıf-ı 'aliyye-i cihân-dârîden zer-i mahbûb ile mesrûr buyurulup tamâmında zât-ı hümayûna mahsûs olan yalnız kuşhâne ta'âmı gelüp tenâvül buyurulduktan sonra edâ-i 'asr edüp sa'âdetle rahş-ı cihân-peymâyâ süvâr olup seyr-i sahrâ ve kûh-sâr ederek ve çakırcıbaşı ve şâhîncibaşı cânibeynde ba'zı tuyûra çakır ve şâhîn salup temâşâ eyleyerek Sa'd-âbâd'a gelinüp ba'dehû piyâde ile Vâlide Yalısı Haremsarâyı'na teveccüh buyuruldu.

7 Sülâsâ'da Dîvân-ı hümâyûn olup şevketlü efendimiz Vâlide Yalısı'ndan Dîvân mesned-gâhına teşrîf ü iclâl buyurulup dest-i zalemeden erbâb-ı şikâyetin halâs olup nizâm-ı hâl bulmalarıyçün 'ayn-ı merhamet ü re'fet buyurulması hitâmında Hırka-i Şerîf'e gelüp dergâh-ı Bârî'ye tazarru' u niyâz edüp ba'dehû Vâlide Yalısı'na 'azîmet buyuruldu. Ba'de'z-zuhr Vâlide Yalısı'nda olan dâru's-sa'âde ağası yerin zât-ı hümâyûnlarıyla şeref-mend eyleyüp çavuşân-ı latîfe-gûyâ ve nüdemâ-yı lihye-dârân-ı dıhk-ârâ ve tûfengciyân-ı zât-ı hümâyûnların gelmeleri fermân-ı hümâyûn buyurulup nüdemâ ve ça[vu]şân ile hılâl-i musâhabetde tab'-ı hümâyûnları endâhte-i tûfenge meyl edüp deryâ içre mahall-i nişân olan sûtûn üzre sebû-yı nişân vaz' etdirilüp tûfeng-i ejder-fem-i âteş-dem ile hemçü kelle-i 'adû on 'aded sebû şikest edüp ba'dehû salât-ı 'asrı edâdan sonra 'izz ü devletle harem-i 'ismet-sarâya reftâr buyuruldu.

8 Çehârşenbe'de devlet ü 'izzetle piyâdeye süvâren Bahâriyye'ye teşrîf ve Kasr-ı Bahâriyye'yi zât-ı letâfet-âlûdlarıyla her-dem-bahâr-ı pür-tarâvet ü hurrem edüp ârâm ü istirâhat ve nüdemâ ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla mahall-i 'asra dek zevk u sohbet ve mülâtafe ve mülâ'abe olunup ba'de-edâ'i'l-'asr cilve-gâh-ı lâne-i şâhânelerine ric'at buyuruldu.

9 Pencşenbe'de⁷⁸ seherî bütün göç ile rûy-ı arzda 'adîmü'l-misl olan Topkapusı Sâhilsarâyı'na [14b] nakl ü teşrîf içün filike-i garrâ ile seyr-i deryâ eyleyerek Topkapu'da leb-i deryâda olan kasr-peçeye câlis olunup ve devletli vâlide sultân berây-ı hümâyûn olan sandal-ı cedîde süvâr olup huddâm-ı harem-i hümâyûnile Topkapu'ya 'azm ü teşrîflerinde 'arz ağalarına ve huddâm-ı Enderûn'a mahallerine gitmeleriçün izn-i hümâyûn olup herkes mahallinde ârâm eyledi. Yevm-i mezbûrda havâ gaym üzre olmağla bir mikdâr tekâtur vâki' olup 'acebdir ki ibtidâ Topkapu'dan göç ile Beylerbeyi'ye teşrîf olunduğu günde ve yevm-i mezbûrda tekâtur-ı bârân vâki' olduğu inşâ'allâh hayra delâlet eder ki hurûcumuz rahmetle, vusûlümüz dahi rahmetle vukû' buldu. Ba'de'z-zuhr İncüli'ye teşrîf ve hâric-i kasrda olan taht-ı hümâyûna şeref-bahşâ olduklarında mu'tâd-ı dîrîn üzre esbân-ı sa'd-iktirân-ı cihân-peymâları zîr-i rân-ı silahşorânda cilve-hîz-i mızmar-ı hüner olmaları ve Istabl-ı hâssa'da vülûd eden tayların harekât ü cünbüş-i tıflânelerinin mahall-i

⁷⁸ Kenarda "Şevketlü Efendimiz göç [ile] Topkapu'ya teşrîf eyledi" yazmaktadır.

‘asra dek temâşâsıyla zevk-yâb olunup ba‘dehû salât-ı ‘asrı derûn-ı kasrda edâ edüp karâr-gâh-ı husrevânîlerine kufûl-i sa‘âdet-[nü]zûl buyuruldu.

10 Cum‘a’da Ayasofya-i Kebîr’de salât-ı cum‘ayı edâ edüp Sarây-ı hümâyûn haremine teşrîf buyurulup ba‘dehû harem meydânında Enderûn ağalarının lu‘b-i tomak-bâzîlerin temâşâdan sonra salât-ı ‘asrı harem câmi‘inde edâ edüp Bâb-ı Çimşirlik’den Topkapu’ya ric‘at buyuruldu.

11 Yevmü’s-Sebt’de seherî çavuşân ve tûfengciyân Topkapu’ya getirdilüp efendimiz mahall-i mezbûrdan on iki ‘aded sebû-yı nişânı yegân yegân şikest eyledi. Ve ba‘de’z-zuhr Eski Ağa Bağçesi kasrına sâye-endâz-ı iclâl olduklarında Sadr-ı a‘zam Hekîmbaşî-zâde ‘Ali Paşa⁷⁹ Müftî İshâk Efendî’yle ma‘an huzûr-ı hümâyûna gelüp tebrîk-i makâm içün sadr-ı a‘zam dühn ile memlû ve elmâsla murassa‘ bir altun kutu ve müftî efendi bir ed‘iyye-i me’sûre getirüp huzûr-ı hümâyûna ‘arz olundukda kabûle karîn oldu. Ve ‘arz hitâmında mahallerine ric‘at eyleyüp şevketlü efendimiz nüdemâ ve çavuşân ile esnâ-i musâhabetde mukaddemâ İbrâhîm Cüce ba‘zı hizmetle Edirne’ye gidüp yevm-i mezbûrda huzûr-ı hümâyûna gelüp şevketlü efendimiz bir mikdâr andan tefahhus edüp ve hediyyesi olan şeyleri kabûl eyleyüp ba‘de-edâ’i’l-‘asr Topkapu’ya ‘azîmet buyuruldu.

12 Yevmü’l-Ehad’de Topkapu Haremsarâyı’nda tavr-ı kadîm ve de’b-i müstedîmleri üzre seherî zıkr u tesbîh-i du‘âdan sonra kâh-ı mezbûr-ı lâ-nazîri makdem-i ferruh-fâl-i sa‘âdet-me‘âllerile müteyemmen ü mes‘ûd eyleyüp ârâm üistirâhat esnâsında tab‘-ı cevher-dârlarına tûfeng-i âteş-bâr endâhte eylemesi sünûh edüp menzil-i mezbûra sebû-yı nişân vaz‘ına fermân buyurulup kurşum-ı tûfeng ile hedef-i nişânedan evvelen üç sebû ve ‘akabinde bir kûze-i Eyyûbî ve ardınca bir sagîr sebû şikest eyledi. Ve ba‘de’z-zuhr devletle Gülhâne Kasrı’na ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet ü teşrîf buyurulup Enderûn ve harem-i hümâyûn ağalarına [15a] mahlûtan süvârî [cirid]-bâzlığı fermân buyurulup huzûr-ı hümâyûnlarında dârgîr ve ‘arsa-pîrâ-yı hüner olup pûşt-i husamâda cirid sıçradanlar ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i şehriyârîden zer-i mabhûb-ı tefrîhu’n-nâ’ilîn ile ferah-zâ oldukları[ndan] sonra devletle İncüli’ye teşrîf ve deryâya nâzır olan şehnişîn-i şâhânelerin makdem-i sa‘âdet-tev’emleriyle müşerref eyleyüp ârâm ü safâ ve rûy-ı deryâdan güzerân edenleri temâşâ esnâsında

⁷⁹ + ve

mukâbelede sûr-ı kal'a varoşu üzre iki yüz kırk beş hatve mesâfe olan seng-i sefid üzre bir sebû-yı sefid vaz'ına fermân olup tûfeng-i 'adû-şikârlarıyla öyle sa'b menzilden iki sebû-yı sefid şikest eyleyüp ba'de-edâ'il-'asr Topkapusı Sâhilsarâyı'na teşrîf buyuruldu.

13 Yevmü'l-İsneyn'de ba'de-salâti'z-zuhr devletle Kasr-ı Yalı'ya teşrîf buyurup hâriciyyesinde olan taht-ı hümayûnda ârâm edüp pîş-gâhda rûy-ı deryâdan zevrak ve zevrakçe ve piyâde-süvârların güzerânların ve tuyûr-ı deryânın kasd-ı sayd-ı mâhîyle gavs u şinâverliklerin seyrân ve nüdemâ ve çavuşânın mülâtafe ve mülâ'abeleriyle zevk-yâb olmak esnâsında silahşorân-ı rikâb-ı hümayûndan Cerrâhbaşı-zâde Mustafa Bey mukaddemâ ba'zı umûr-ı mühimme içün Tiflis Ser'askeri İshâk Paşa'ya hazîne irsâl edüp itmâm-ı hizmetle Âsitâne'ye ric'at ve duhûl edüp yevm-i mezbûrda rikâb-ı hümayûna gelmekle şevketlü efendimiz huzûr-ı hümayûna getirdüp tefahhus olundukda ol cânibin ahvâlini rikâb-ı hümayûna 'arz u ifâde eyledi. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup Topkapu Haremi'ne 'azîmet buyuruldu.

14 Seşenbe'de⁸⁰ Dîvân olup şevketlü efendimiz Dîvân mahalline teşrîf edüp iddi'â-yı erbâb-ı mesâlihe temşiyet verilmesiçün bi'z-zât meşhûd-ı bâsıra-i 'inâyet ü merhamet buyurdıklarında Dîvân bozulup efendimiz dahi Topkapu Haremsarâyı'na 'atf-ı 'inân-ı 'azîmet ve mesned-i şâhânelerinde ârâm ü karâr esnâsında barut ve kurşumla pür olmuş müheyyâ tûfenglerden birin deste alup mahall-i nişânda olan sebû-yı sîne-güşâyı vehle-i evvelde darb-ı kurşumla şikest eyleyüp ba'dehû tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı Harem-i Topkapu'ya de'b-i evvel üzre getirdilüp tûfengciler ta'biye-i barut ve kurşum edüp şevketlü efendimiz endâhte-i hedef-i sebû-yı nişân edüp beş 'aded sebû-yı sîne-güşâyı şikest eyledikleri âsâr bu mahalde bedîdâr oldu. Ba'dehû çavuşları hareme getirdilüp mahall-i gurûba dek safâ-yâb olundu.

15 Çehârşenbe'de seherî çavuşân ve tûfengciyân bâb-ı Harem-i Topkapu'ya getirdilüp şevketlü efendimiz kasr-ı merkûmeden nişân-ı ma'hûda itâre-i kurşum-ı tûfengle on üç sebû-yı nişânı yek-be-yek şikest eyledi. Ve ba'de'z-zuhr Eski Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş-ı 'âtîfet olup Enderûn ağalarının 'acemî cündîlerine süvârî cirid-bâzî etdirilüp lu'b-i cündiyâna nisbetle tarz-ı 'acemiyanê cirid-endâzîleri ve

⁸⁰ Kenarda "Teşrîn-i Evvel" yazmaktadır.

ba‘zı endâhte-i cirid ‘akîbinde kendi dahi zemîne nakş olup ve ba‘zıların⁸¹ tavr-ı âharla rahş sürmeleri temâşâlarıyla ‘azîm [15b] zevk-yâb olunup tamâmında çavuşlar birbiriyle ve Hasan-ı bî-zebân, ‘Osmân-ı bî-zebân ile Mısır oyunu gitmeleri dahi bir gûne safâ-bahşâ olunup ba‘dehû salât-ı ‘asrı edâ edüp savb-ı harem-i sâhilsarâyâ rû-be-râh-ı ‘azîmet buyuruldu.

16 Pencşenbe'de vakt-i zuhrda kevkebe-i tumturâk-ı pâdişâhî birle rahş-rân-ı ‘azîmet olunup Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf ve meydâna nâzır kasra şeref-bahşâ olduklarında salât-ı zuhru edâ edüp fermân-ı hümâyûnlarıyla teberdârân-ı Sarây-ı ‘atîk'ın lu‘b-i tomak-bâzî eyledikleri temâşâ olunmak hılâlinde cânib-i sadr-ı a‘zamdan telhîs gelüp şevketlü efendimizin manzûr-ı ‘âlîleri olup cevâb-dâde olduklarından sonra esnâ-i mükâlemede nakl buyurdular ki “Fransız ile Nemçe Ağustos içinde muhârebe eylemek üzre tarafeyn habîr olup birbirlerine mukâbil nasb-ı hıyâm eylemeleri esnâsında gece içre ‘ale'l-gafle Nemçe ‘askeri Fransız taburunu basup ceng-i ‘azîm eylediklerinde dört bin mikdârı Nemçe ‘askeri ve altı bin mikdârı Fransız ‘askeri tu‘me-i top u tûfeng ü şemşîr olup çünkü ‘ale'l-gafle geldiğinden Fransız ‘askeri mukâvemet edemeyüp mecmû‘u âlât-ı harb ve cebehâneyi ve mühimmâtı terk edüp perişân oldu” deyü haberi gelmekle şevketlü efendimizin nutk-ı hümâyûnlarından böyle vârid oldu ki ⁸² سَلَّطَ اللهُ الْكَلْبَ عَلَى الْخَنزِيرِ ve merkûmânın tomak-bâzîleri hitâmında şevketlü efendimiz Sarây-ı ‘atîk'ın bağçesi içre Yalı Köşkü ta‘bîr olunur nişîmen-gâhda vaz‘ olunan sâyebâna sâye-endâz-ı celâdet olup salât-ı ‘asrı edâdan sonra mahall-i şâma dek ol cây-ı dil-güşâda safâ-yâb olunup gurûba karîb yine alay-ı haşmet-i pâdişâhâneleriyle şehir içinden Topkapu Haremsarâyı'na ric‘at buyuruldu.

17 Yevm-i Cum‘a'da siyâk-ı evvel üzre seherî tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı Haremsarây-ı Topkapusı'na gidüp berây-ı hümâyûn olan tûfenglerle şevketlü efendimiz mahall-i nişânedan yedi ‘aded sebû şikest eyledi. Ba‘dehû salât-ı cum‘ayı Sultânahmed Câmi‘i'nde edâ edüp yine geldikleri tarîkdan makarr-ı saltanatları olan Topkapusı Haremsarâyı'na ric‘at buyuruldu.

18 Şenbe'de mahall-i zuhrda ‘arz ağaları ve sandûkdâşlar ve yevmiyye binişçiler Topkapusı hâriciyyesinde Bâb-ı kal‘a üzre olan kasra gelinüp şevketlü efendimiz dahi devlet ü sa‘âdetle teşrîf buyurup salât-ı zuhru edâdan sonra sadr-ı

⁸¹ Metinde بعضيلرلرك şeklinde yazılmıştır.

⁸² “Allah, köpeği domuzun üzerine musallat kılsın” manasında Arapça bir beddua.

a‘zam hazretleri rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp ‘arz u istişâre ve mükâleme-i mevfûreden sonra berây-ı ikrâm dâru's-sa‘âde ağası yerine gidüp şevketlü efendimiz ‘arz ağalarıyla musâhabet ve pîş-gâhdan âmed-şüd edenleri temâşâ esnâsında cânib-i Üsküdar'dan üç çifte bir piyâde gâyet sür‘atle gelür [ve] yakın geldikde içinde iki tatar mûze-be-pâ tâziyâne-be-kef gelürken efendimiz su‘âl etdirildikde, “Diyârbekir'den yirmi iki günde geldik” deyü cevâb vermeleriyle sadr-ı a‘zam hazretleri fermân eyledi ki “doğru kethudâya gitsünler, ben vardıkda cevâbların telhîs ederim” deyü. Ba‘de'l-‘asr telhîs gelüp şevketlü efendimiz buyurdular ki “Şîrvân Eyâleti'nde olan tâ'ife-i Lezgi'ye ‘Acem istîlâ edüp Sürhî Lezgi ‘askeriyle dağa firâr edüp memleketlerin [16a] ‘Acem zabt edüp, bir mikdâr ‘Acem ‘askeri dahi Gence üzerine gelüp Gence vâlîsi Genç ‘Ali Paşa ile olan ‘asker ‘azîm muhârebe edüp, ekserin tu‘me-i şemşîr edüp bakıyyetü's-süyûf olan tâ'ife-i ‘Acem firâr eylemiş ve bizim ol tarafda olan Tatar ve Tiflis'de olan ‘asker ve bize tâbî‘ olan Lezgi ‘askeri ‘Acem'in geçdiği su üzre olan cisri şikest eyleyüp ve kendileri berü cânibde olan derbendi zabt edüp muhâsara eylemişler” deyü nakl buyurdular. Allâhü ‘azîmü’ş-şân kahramân-ı celâliyle Tahmâs Kulu şakîyi ve ma‘iyyetinde olan ‘Acem'i dahi kahr u perîşân eyleye, âmîn.

19 Yevmü'l-Ehad'de seherî nişân-ı mezbûrdan on bir ‘aded sebû şikest edüp ba‘dehû İncüli halvet olunup huddâm-ı harem-i hümâyûnile halveten cilve-bahş-ı geşt ü güzâr ile safâ-yâb olundu.

20 Düşenbe'de salât-ı zuhru Hırka-i Şerîf'de edâ ve du‘âdan sonra Topkapu'da bâb-ı kal‘a üzre olan kasra şeref-bahş olunup ba‘dehû Sadr-ı a‘zam ‘Ali Paşa ve Müftî İshâk Efendi huzûr-ı hümâyûna gelüp ‘arz u istişâre ve mükâleme-i mevfûreden sonra ‘arzdan çıkup lâkin müftî efendinin mizâcî bir mikdâr münharif olmağla hasta gidüp sadr-ı a‘zam dahi sarâylarına ric‘at buyurdu. Ve efendimiz salât-ı ‘asrî edâdan sonra harem-i hümâyûna teşrîf buyurup ‘arz ağaları ve sâ‘ir hademe mahallerine ‘avdet eyledi.

21 Seşenbe'de ‘ulûfe tevzî‘i sebebiyle galebe-i Dîvân olup şevketlü efendimizin mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî⁸³ kudûm-ı ‘azamet-lüzûmlarıyla şeref-yâb olup erbâb-ı mesâlihînin da‘vâlarına temşiyet verilmesi bi'z-zât meşhûd-ı bâsıra-i

⁸³ Metinde “Dîvân-ı Âlî'ye” şeklindedir.

merhamet-bînleri olduğu hitâmında berây-ı tasadduk-ı zât-ı hümâyûn [tavâ'if-i 'askeriyye] kullarına bir kıst lezez sene 1146 mevâcibi ihrâc ve ihsân olunması recâsıyla bâbü's-sa'âde ağası yediyle sadr-ı a'zamdan gelen telhîs bâlâsına "ihsân-ı hümâyûnum oldu" deyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmağla mevâcib-i merkûm Dîvân'da huzûr-ı hümâyûnda tevzî' u taksîm olunup tamâmında 'Arz Odası'na teşrîf-i hümâyûn buyurulup mu'tâd üzre rikâb-ı hümâyûna yüz sürenlerden sonra cedîden mansıb olan Defterdâr Halîl Efendi ve Nişancı Bekir Bey ve Defter Emîni La'lî Efendi'ye Bâbü's-sa'âde'de taraf-ı şehriyârîden hil'at-i pâdişâhî ilbâs olunup hil'at-ber-dûş 'Arz Odası'nda huzûr-ı hümâyûna girilüp zemîn-bûs eylediler. Ba'dehû sadr-ı a'zamlar bir mikdâr 'arz olunup tamâmında sadr-ı a'zam Dîvân Yeri'ne [ve] efendimiz dahi Alay Kasrı'na teşrîf ve sadr-ı a'zamların alayını temâşâ eyleyüp ba'dehû yalnız kuşhâ[ne] ta'âmını ol mahalle ihzâr ve tenâvül buyurulup namâz-ı pîşîn edâdan sonra Topkapu Haremsarâyı'na 'atf-ı 'inân-ı rahş-ı hoş-hırâm kılındı. Ba'de'l-'asr tûfengciyân ve çavuşân bâb-ı Haremsarây-ı Topkapu'ya gidüp şevketlü efendimiz makarr-ı şâhâneleri olan kasr-ı dil-güşâdan tûfeng-i 'adû-şikenleriyle nişân-ı merkûmeden dokuz 'aded sebû ve bir sagîr kûze-i Eyyûbî'yi yek-be-yek şikest eyledi.

22 Çehârşenbe'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahşâ-yı iclâl buyurulup nüdemâ-yı lihye-dârân ve çavuşân ile letâyifât ve musâhabet ve gâh pîş-gâhdan rûy-ı deryâda mürûr u 'ubûr ve güzêrân edenleri seyr u temâşâ esnâsında **[16b]** cânib-i Üskûdar'dan üç çifte piyâde ile sür'at ile tata[r] gelürken çeşm-i mübârekleri düş olup su'âl olundukda "Diyârbekir'den gelürüm" deyü cevâb edüp Paşa Sarayı'na gitdi. Cevâbları telhîs ile gelmek gerekdir. Sebeb ne olduğundan habîr olamadığım ecilden tahrîr olunmadı. Ve ahşama dek imrâr-ı vakt olunup gurûba karîb karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyuruldu.

23 Pencşenbe'de seherî de'b-i me'lûf üzre çavuşlar ve tûfengciler bâb-ı Haremsarây-ı Topkapu'ya gidüp şevketlü efendimiz kasr-ı dil-güşâ-yı 'âlem-nümâlarından tûfeng-i şu'le-feşân ile mahall-i nişâna dahi üçer üçer sebûlar vaz' etdirilüp nevbetle yegân yegân on 'aded sebû şikest eyledi. Ve bu esnâda Köprülü-zâde 'Abdullâh Paşa'nın Gence üzerine ser'asker olması münâsib⁸⁴ görülmekle

⁸⁴ Metinde منارسب imlasıyla yazılmıştır.

yevm-i mezbûrda Mîrâhûr-ı Evvel Yahyâ Ağa'ya fermân olunup ‘alâ-cenâhi'l-isti‘câl Diyârbekir'den kaldırıp mahalline getirmek için Üsküdar'a geçüp reh-revân-ı ‘azîmet oldu. Ve mahall-i zuhrda haşmet-i pâdişâhîyle Demirkapu'dan çıkup Bağçekapusu'nda olan Maktûl Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve hâriciyyesinde deryâya nâzır olan kasra sâye-endâz-ı şevket buyurulup nûdemâ-yı lihye-dârân ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla musâhabet ve mükâleme esnâsında çünkü civârda olmağla müftî-i vakt İshâk Efendi'nin mizâcî gâyet münharif olduğu huzûr-ı hümâyûna i‘lâm olunmağın şevketlü efendimiz hazînedâr ağaya fermân eyleyüp harem hazînesinden melfûf dîbâ kîse ile altun getirdilüp Silahdâr-ı Şehriyârî Seyyid Mehmed Ağa ile müftî efendiye selâm irsâl olunup hâtırı su‘âl olundu. Ve de‘b-i me‘lûfeleri üzre nûdemâ ve çavuşân ile gurûba karîb mahalle dek ârâm olunup ba‘dehû Topkapusu Sâhilsarâyı'na ric‘at buyuruldu.

24 Cum‘a'da alay-ı haşmet ve dârât-ı kevkebe-i şâhâneleriyle İskele Vâlide Câmi‘i'nde salât-ı cum‘ayı edâ edüp yine geldikleri tarîkdan Topkapu Harem-i hümâyûnu'na teşrîf buyurulup biniş olmadı.

25 Şenbe'de yine seherî tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı Haremsarây-ı Topkapu'ya gidüp şevketlü efendimiz kasr-ı nûzhet-gâhlarından mahall-i nişânda yek-be-yek on üç sebû şikest eylediklerinden sonra mahall-i nişâna bir kûze-i sagîr vaz‘ etdirilüp evvelen boğazın sonra vücûdun kurşum-ı âteş-tâbla ref‘ buyuruldu. Ba‘dehû altı ‘aded sebûy zânû-be-zânû mahall-i nişâna vaz‘ etdirilüp nevbetle her birin ikişer def‘ada darb-ı kurşumla bâlâ-yı cidârdan havâyâ pervâz etdirdiklerinde çavuşânın alkış edüp ⁸⁵ عليك عون الله sadâsı semâyâ peyveste olup kasr-ı Merrîh'e tezelzül verdi. Ve mevâcib tevzî‘inin devr mahallinde sadr-ı a‘zamlara ferve-i semmûr erkân ve hancer-i mücevher ihsân olunması mu‘tâd-ı kadîm-i şâhâne olmağla bu def‘a Silahdâr-ı Şehriyârî Seyyid Mehmed Ağa ile irsâl olunmağla silahdâr ağaya ikrâmen on iki Dîvânî kîse akçe ve yeşil çukaya kaplı ferve-i semmûr erkân ilbâs ve mükemmel donanmış bir re’s demir kırır rahş ihsânıyla ikrâm olunup şevketlü efendimiz dahi ba‘de‘z-zuhr Eski Ağa Bağçesi'ne [17a] teşrîflerinde silahdâr ağa kulları kasr-ı merkûmda gelüp rikâb-ı hümâyûna cebîn-i rikkıyyeti mâlîde eyledi. Ve kasr-ı merkûmda şevketlü efendimiz nûdemâ ve çavuşâ[n] ile sohbet ve zât-ı

⁸⁵ “Allah'ın yardımı seninle olsun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

hümâyûna mahsûs olan nevbet-dîde esbân-ı cihân-peymânın zîr-i rân-ı silahşorânda cîlve-i 'işve-medârların icrâda 'arz-ı cünbüş-i reftârları temâşâlarıyla imrâr-ı vakt olunup gurûba karîb harem-i 'iffet-serâlarına ric'at buyuruldu.

26 Yevmü'l-Ehad'de mahall-i zuhrda devletle Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve hâric-i kasrda salât-ı zuhru edâdan sonra erîke-i husrevânelerine revnak-fezâ-yı saltanat olup rûy-ı deryâdan âmed-şüd eden zehâb [ve] iyâbı temâşâ ve nüdemâ ve çavuşânın sohbetiyle zevk-bahşâ olup mahall-i şâma dek ârâm ve gurûba karîb Topkapu'ya nehzat ve teşrîf buyuruldu.

27 Düşenbe'de At Meydânı tarîkından Kadirga Limanı'nda olan 'Osmân Paşa Sarâyı'na teşrîf ve hâriciyyesinde olan kubbeli odaya şeref-bahş-ı iclâl buyurulup nüdemây u çavuşân, cücegân ve bî-zebâ[nâ]nın mülâtafeleriyle zevk-bahşâ iken başcüce olan Ahmed Cüce'nin mekânı ol civârda olup lâkin gâyet hasta ve 'alîl-i bî-tâkat olup huzûr-ı hümâyûna gelmeğe dahi iktidârı olmamağla şevketlü efendimiz merhameten vâfir altun ihsân edüp irsâl ile hâtırın su'âl eyledi. Hudâ-yı müte'âl ecr-i cezîl ihsân eyleye. Ve mahall-i 'asra dek ol mahalde ârâm olunup salât-ı 'asrı bâlâda olan kasr-ı mu'allâda edâ edüp mahall-i şâma dek ol mahalde dahi ârâm olunup gurûba karîb Âhûr Kapusu tarîkından Otluk Kapusu'ndan Topkapu'su'na teşrîf olundu.

28 Sülâsâ'da mevâcib⁸⁶ tevzî'i sebebiyle Dîvân-ı hümâyûn olmayup vakt-i zuhrda Alay Kasrı'na şeref-bahş-ı iclâl olduklarında sadr-ı 'âlî hazretleri huzûr-ı hümâyûnlarında zemîn-bûs ile müşerref olup 'arz u istişâre mahall-i 'asra dek mütemâdî olup hitâmında sadr-ı a'zam mahalline ric'at edüp efendimiz salât-ı 'asrı edâdan sonra ahz-ı mevâcibe şitâb eden mevâcib-hârânın tezâhum-ı dûş-â-dûş-ı ibtihâcla zehâb u iyâbları temâşâ buyurulup kubeyl-i gurûbda 'atf-ı 'inân-ı serkeş-i hoş-hırâm kılındı.

29 Yevmü'l-Erba'â'da Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve mahall-i şâma dek ârâm olunup kable'l-gurûb Topkapu'su'na ric'at buyuruldu.

30 Yevmü'l-Hamîs'de seherî tûfengîler ve çavuşlar bâb-ı haremsarây[a] getirdilüp şevketlü efendimiz kasr-ı ferah-fezâ-yı dil-güşâlarından mahall-i nişâna kûze-i sagîr nasbına fermân buyurulup tûfeng-i âteş-bâz ile kûze-i sagîri havâyâ pervâz etdirdi. Vakt-i zuhrda Yeşilli Efendi Sarâyı'na teşrîf ve kasr-ı nüzhet-ârâsında

---

⁸⁶ + mevâcib

sâye-endâz olduklarında Enderûn ağaları binişçilerine ‘umûmen yaya ciridine fermân buyurulup safâ-yı hâtır-ı mülûkânelerine bâdî niçe hâlât-ı mûrisetü'l-behce-i lu‘b-endâzî zuhûra gelmekle bâdî-i neşât [u] inbisât hâsıl olmağla ‘asra karîb mahalle dek temâşâ olunup ba‘de-edâ‘i‘l-‘asr Cigala-zâde Kapusu'ndan çıkılup debd[eb]e ve ‘unvân-ı alay ile Demirkapu'dan bağçe-i hümâyûna duhûl edüp Topkapusu Haremsarây-ı me‘vâsına ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet buyuruldu. [17b]

Sene 1147 Mâh-ı Cemâziyelâhir'inde Zuhûr Eden Vekâyi‘i Beyân Eder

1 Cum‘a'da Ayasofya-i kebîr'in tabaka-i rûhâniyyet-nümûnunda bâb-ı vasat üzre olan mahfilinde salât-ı cum‘ayı edâ edüp hâzır olan cemâ‘at-i müslimîn-i rahmet-irtisâm-ı muhâlasat-karînin du‘âları peyveste-i icâbet-i ‘Arş-ı a‘lâ olacağı müberhen ve âşikâr olmağın du‘â-yı hayrların isticlâbile yine Harem-i hümâyûn-ı Topkapu'ya tahrîk-i rikâb-ı ‘azîmet buyuruldu.

2 Yevmü's-sebt'de seherî tûfengciler ve çavuşlar bâb-ı Harem-i Topkapu'ya gidüp şevketlü efendimiz kasr-ı şâhânelerinden tûfeng-i ‘adû-şikenleriyle mahall-i nişânedan dokuz ‘aded kûze-i sagîri yegân yegân şikest edüp hattâ birinin evvel kapağını sonra boğazını ba‘dehû vücûdun birer kurşumla şikest eyleyüp bir âsâr-ı garîbe yâdigâr eyledi. Mahall-i zuhrda Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i hümâyûnlarıyla hem-kevkebe-i ‘ıkd-i pervîn olup derûn-ı kasr-ı letâfet-nümûnunda salât-ı zuhru edâdan sonra deryâya nâzır olan şehnişîn-i şâhânelerine şeref-bahş-ı iclâl buyurulup nüdemâ ve çavuşân huzûra ihzâr ve sohbet ü mülâtafe-i bisyâr esnâsında sûr-ı kal‘a varoşu üzre iki yüz altmış beş hatve mesâfe olan seng-i sefid üzre beş ‘aded sebû-yı sefidî birer kurşumla şikest eyledi. Ba‘dehû bir mikdâr dahi mükâleme ve mülâtafe olunup mahall-i ‘asr gelmekle salât-ı ‘asr derûn-ı kasrda edâ edüp cânib-i meydâna nezâret eden erîke-i husrevânelerine şeref-bahş-ı iclâl buyurulup devâbb-ı nevbet-dîdenin cilve-i ‘işve-güzârları ve meydân-ı hünerde icrâ-yı tek ü tâz etdikleri safâ-bahş-ı neşât u inbisât-ı hâtır-ı gül-berg-‘âtır-ı hümâyûnları olup gurûba karîb mahalle dek ârâm ba‘dehû Topkapusu'na ric‘at buyuruldu.

3 Yekşenbe'de mahall-i zuhrda Kasr-ı Yalı'ya devlet ü sa‘âdetle teşrîf buyurup salât-ı zuhru derûn-ı kasrda edâdan sonra hâric-i kasrda olan taht-ı pâdişâhâna sâye-endâz-ı celâdet olduklarında rekûb-ı şevket-mensûb-ı nevbet-dîdenin zîr-i rân-ı silahşorânda cünbüş-i refîâr-ı ‘işve-medâr-ı tek ü tâzlarıyla inbisât-

1 fu'âd hâsıl olup ve nüdemâ ve çavuşânın mülâtaferlerinden zevk-bahşâ olmaları hılâlinde mukaddemâ maskat-ı Eflâtûn-ı hum-nişîn olan Konya şehri etrâfında kuttâ'-ı tarîk olan Perçem-oğulları dedikleri ru'ûs-ı eşkıyâ gâyet haddin tecâvüz eylemek ile cevânib-i etrâfdan nefir-i 'âmm ile girift olunup meydân-ı siyâsetde aslâ mühimmi olmayup katl esnâsında oğlun getirdüp demiş ki, “oğul beni gördün mü, sen de benim gibi ol” deyü vasiyyet eyledi deyü nakl olundu. Ba'dehû kendilerin katl edüp girift oldukları esnâda ser-bölüklerinden firâr eden ikisi dahi bir takarrübile ele getirilüp maktûlânın ru'ûs-ı menhûslarıyla ma'an ser-bölükleri dahi Âsitâne'ye ihzâr ve irsâl edüp yevm-i mezbûrda ba'de'l-'asr huzûr-ı hümayûnda sâhil-i deryâda boyunları urulup kelleleri hâke galtân oldu. Ba'dehû efendimiz Topkapu'ya 'azm ü teşrîf buyuruldu.

4 Düşenbe'de dünkü gün ahşama sâ'at-i nücûmî kaldıkda müftî-i 'asr olan Kara İsmâ'il Efendi-zâde İshâk Efendi dâr-ı âhirete rihlet edüp ahşam karîb [18a] olmağla defn mümkün olmayup, yevm-i mezbûrda sadr-ı a'zam ve sadreyn ve erkân-ı devlet ve 'ulemânın ru'ûsları Sultân Mehmed Câmi'i'nde salât-ı zuhrda cenâzesinin namâzın edâ edüp Kara-gümrüğü'nde pederinin câmi'inin türbesinde pederi yanına defn olundu. Fevtine iktibâs tarîkıyla bu âyet-i kerîmeyi târîh eyledi:

قولوا لوفات صاحب الفتوى

وابقى خير لك من الاولى⁸⁷

Ve seherî efendimiz Sofa-i⁸⁸ hümayûn'a teşrîf edüp ba'dehû Sadr-ı a'zam 'Ali Paşa hazretleri pâ-yı hümayûna yüz sürüp sadr-ı fetvâya münâsib olanı istişâre olunup, hâliyâ Sadr-ı Rum olan Dürrî Efendi bir pîr-i sâlih olmağla mesned-i fetvâya münâsib görülüp sadr-ı a'zam hazretleri 'arzdan çıkup Kapucılar Kethudâsı Erzenü'r-Rumî 'Osmân Ağa'ya fermân ve da'vet için irsâl olunup ve efendimiz Sünnet Odası'nda yalnız kuşhâne ta'âminı ihzâr ve tenâvül buyurulup kapucılar kethudâsı ağa dahi çünkü Dürrî Efendi'nin hânesi Sultân Mehmed Câmi'i semtinde olmağla Kasr-ı Yalı'dan piyâde ile Balat'a çıkup ba'dehû hânesine varup efendiyi piyâde ile Kasr-ı Yalı'dan Sofa'da müsâfir odasında sadr-ı a'zam ve dârûs-sa'âde ağasıyla cüz'î ârâmdan sonra Sünnet Odası'nda sadr-ı a'zam huzûr-ı hümayûna gidüp ba'dehû

⁸⁷ “Sâhib-i fetvanın yani şeyhülislamın vefatına (tarih olarak) bunu söyleyiniz: Kalıcı olan (ahiret), senin için dünyadan daha hayırlıdır.” Bu beytin ikinci mısraı tamamıyla âyet olmayıp “hayrun leke mine'l-ûlâ” kısmı âyettir (Kur'ân-ı Kerîm, Duhâ Sûresi, âyet 4).

⁸⁸ Metinde “Suffe-i” şeklinde şeddeli.

efendi hazreti dahi huzûr-ı hümâyûna da‘vet olunup kânûn-ı kadîm üzre evvelen sadr-ı a‘zama iki kat serâserli ferve-i semmûr hil‘at ilbâs ba‘dehû Dürrî Efendi'ye beyâz çukaya kaplı ferve-i semmûr erkân-ı Meşihat-i İslâmiyye iksâ ve ikrâm olunup yine müsâfir odası ta‘bîr olunan Kasr-ı Revân'a revâne olunup zayf-ı müsâfir-âyîne⁸⁹ mürâ‘ât hitâmında sadr-ı a‘zam ve müftî efendi hem-‘inân sadr-ı a‘zam sarâyına teşrîf eyledi. Ve efendimiz Hıtân Odası'nda ârâm üzre iken bâbü's-sa‘âde ağası kendinin ve sarây [ağasının] rikâbiyyelerin Hazîne-i Enderûn'a teslîm eyleyüp teslîmini müş‘ir rikâb-ı hümâyûna ‘arzuhal edüp “makbûl-i hümâyûnum olmuştur” deyü ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde ve bâbü's-sa‘âde ağalığı mukarrerî çukaya kaplı ferve-i erkân ilbâsıyla ikrâm olundu. Ve hediye olmak üzre bir mücevher sâ‘at ve sarây ağası hediye bir altun sâ‘at rikâb-ı hümâyûna ‘arz olundukda mahall-i kabûl-i şehriyârîde vâki‘ oldu. Ba‘dehû efendimiz tecdîd-i vuzû‘ edüp Sepetciler Kasrı'na şeref-bahş olup hâric-i kasrda salât-ı zuhru edâ edüp câlis-i taht-ı hümâyûn olunup nüdemâ-yı lihye-dârân ve çavuşân ve bî-ze[bâ]nân mülâtafeleri temâşâsıyla safâ-yâb ve gâh pîş-gâhdan güzerân eden sefine ve piyâde-süvârları seyrân ile mahall-i ‘asra dek imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ‘îl-‘asr karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyuruldu.

5 Seşenbe'de Dîvân-ı hümâyûn olup şevketlü efendimiz seherî Dîvân mesned-gâhına teşrîf buyurup temşiyet-perdâz-ı mesâlih-i re‘âyâ ve berâyâdan sonra mahallerine ‘avdet buyurulup çünkü Rumeli kâdî‘askeri Meşihat-i İslâmiyye ile ikrâm olunup Sad[r]-ı Rum hâlî kalmağla hâliyâ nakîbü'l-eşrâf olan Müftî Feyzullâh Efendi dâmâdı Kürd Mahmûd Efendi sulehâ-yı ümmetden bir müteverri‘ pîr olup tarîk cihetiyle **[18b]** dahi cümleden mukaddem olmağla Sadr-ı Anadolu zâtıyla şeref-mend olmadan bi'l-fi‘l Rumeli kâdî‘askerliğiyle ikrâm olunup hizmet-i nekâbet hâlî kalmağla sâbıkâ Sadr-ı Rum olan Eftus⁹⁰ Zeynel‘âbidîn Efendi'ye tevcih olunup nakîb-i eşrâflık hizmetiyle tatybü'l-hâtır kılındı. Ve yevm-i mezbûrda binişe teşrîf olunmadı.

6 Çehârşenbe'de seherî tufengciler ve çavuşlar bâb-ı Haremsarây-ı Topkapu'ya gidüp şevketlü efendimiz karâr-gâh-ı ‘aliyye-i pâdişâhâneleri olan kasr-ı

⁸⁹ Metinde “âyîn” kelimesindeki “ya”nın biri konulmadı.

⁹⁰ Metinde افطس imlasıyla verilen bu kelime **Devhatü'n-nukabâ**'da Eftas (افطس) şeklindedir (Ahmed Rıfat Efendi, *Devhatü'n-nukabâ*, İstanbul 1283, s. 35).

nüzhet-fezâda tûfeng-i âteş-zebândan endâhte olunan kurşum-ı şerâre-feşân ile mahall-i nişânenen yegân yegân dokuz ‘aded sagîr kûze-i Eyyûbî şikest edüp hattâ birinin kapağını dahi başka darb-ı kurşumla şikest eylemek miyân-ı hüner-verân-ı tûfeng-endâzîde bir âsâr-ı ba‘îdedir ki dest-i mülûkânelerinden zuhûra geldi. Ve mukaddemâ donanma-yı hümâyûnun Bahr-i Sefîd'den gelmeleriçün kapudan paşaya taraf-ı şehriyârîden Başçukadâr Ahmed Ağa hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile gidüp da‘vet eylemesiyle yevm-i mezbûrda gelüp Kapudan Cânım Hoca Mehmed Paşa başdarda eylediği bey çekdirmesiyle mehterhâne faslı eyleyerek âheste hırâmile Âhûrkapu'dan beri gelüp Topkapu ile Tophâne mâ-beyninde lenger-endâz ve ardınca bey çekdirmeleri ve Sakız'da rikâb-ı hümâyûna hediye olmak üzere yaptırdığı iki ‘aded ikişer anbarlı karaveladan kebîrce ve top lombarları beyinde otuz kürekli filike-i hümâyûn nâmıyla mu‘anven kalyonların birine kapudâne ve birine patrona sancaklarıyla müzeyyen eylemiş [ve] anlar dahi ardınca gelüp ol mahalde lenger-endâz olup ve ma‘iyyetlerinde gelen leb-â-leb defîne-i zahîre ile memlû dört ‘aded bâzergân kalyonları dahi gelüp gümrüğe yanaşıldı. Ba‘dehû mahall-i zuhrda şevketlü efendimiz devlet ü sa‘âdetle Kasr-ı Yalı'ya ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet buyurup hâric-i kasrda salât-ı zuhru edâdan sonra taht-ı hümâyûna sâye-endâz-ı iclâl ü ikbâl olup merkûm kalyonları ve donanma-yı hümâyûnu ve rûy-ı deryâda pîş-gâhdan güzêrân eden piyâde ve Bahr-i Siyâh'dan ve mahall-i sâ'ireden gelen sefine-i leb-rîz-defîneleri temâşâ esnâsında müsevvid-i fakîr Ahmed kâtibü's-sırr kullarına mukaddemâ ihsân u i'tâ-yı pâdişâhâneleri olan Şâm ze‘âmeti bî-hâsıl olmağla Sivas'da Hacı Mustafa fevtinden bir âhar ze‘âmete tebdîl i'tâ ve ihsânıyla çerâğ u ihyâ buyurup bu mahalde ‘arzuhalime hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîdesiyle bu kulların mesrûr u handân eyledi. Hakk sübhânehû ve te‘âlâ vücûd-ı nâzenîn-i hümâyûnların hatâlardan ve gerd-i kederlerden masûn u mahfûz edüp taht-ı saltanat-ı ‘aliyye-i cihân-bânîlerinde kemâl-i pîr eyleyüp dâreynde dâ'imâ mesrûr eyleye ve a‘dâ-yı devlet ü dîn ve düşmen-i ba‘îd ü karînlerin Kakhâr-ı zü'l-Celâl Allâh kahramân-ı celâliyle kahr eyleye, âmîne yâ Mu‘în ve yâ Mücîbe's-sâ'ilîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn ve bi-hakkı Tâhâ ve Yâsîn. Ve efendimiz nüdemâ ve çavuşân ile mahall-i ‘asra dek imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû salât-ı ‘asrî derûn-ı kasrda edâdan sonra Topkapusı Haremsarâyı'na ric‘at ve karâr-gâh-ı ‘aliyyeleri olan devletsarây-ı pâdişâhânelerine ‘avdet buyuruldu.

[19a] 7 Hamîs'de Sadr-ı a'zam 'Ali Paşa ve Şeyhülslâm-ı cedîd Dürri Efendi hazarâtı Kasr-ı Yalı'ya gelüp şevketlü efendimizin teşrîf-i hümâyûnlarına muntazır iken vakt-i zuhrdan mukaddem sâ'at 5, devletle teşrîf-i hümâyûn buyurulup Kasr-ı Yalı mukâbiline gelindikde sadr-ı a'zam hazretleri piyâdece istikbâl edüp zemîn-bûs ve önce gidüp rahşdan nüzûl mahallinde bagal-gîren Yalı Kasrı hâricinde olan taht-ı hümâyûna şeref-bahş-ı iclâs buyurulup sadr-ı a'zamla bir mikdâr mükâlemeden sonra müftî efendi dahi huzûr-ı hümâyûna da'vet olunup anlarla dahi mükâlemeden sonra haseki ağaya fermân olunup bostâncıbaşı sandalıyla gidüp başdarda çekdirmesinden kapudan paşayı huzûr-ı hümâyûna da'vet için irsâl ve kânûn üzre bir kîse akçe 'atıyyeyi haseki ağaya verüp ba'dehû kapudan paşa sandal-ı mezkûra süvâren Yalı Kasrı'nda dâru's-sa'âde ağası yerine gelüp ol mahalde sadr-ı a'zam ve müftî efendi 'arzdan çıkup dâru's-sa'âde ağası yerinde kapudan paşaya mülâkât edüp ve birer kahve nûş ve cüz'î mükâlemeden sonra sadr-ı a'zam yine huzûr-ı hümâyûna gidüp ba'dehû müftî efendi da'vet olunup ba'dehû Kapudan Cânım Hoca Paşa huzûr-ı hümâyûna gelüp zemîn-bûs eylediklerinden sonra evvelen sadr-ı a'zama iki kat serâserli ferve-i semmûr ilbâs ve müftî efendiye hil'at-ı semmûr-ı beyzâ iksâ ve kapudan paşa bir kat serâserli semmûr hil'at ber-dûş olundukda her birinin zemîn-[bûs] olmalarında çavuşân-ı bîrûnun "yardımcın Allâh ola, Tanrı pâdişâhımıza 'ömürler vere" deyü alkış edüp ve müftî efendi devâm-ı 'ömr ü devlet-i pâdişâhiye du'âsı tamâmında kapudan paşa ile bir mikdâr mükâleme olunma hılâlinde kapudan paşa bir kâğıd çıkarup sadr-ı a'zama [ve] anlar dahi şevketlü efendimize verüp güşâd olundukda, Fransız'la Nemçe'nin muhârebelerinin tasvîri imiş, temâşâ olundu. Ve bu mahalde dokuz 'aded çekdirmenin beylerine pîş-gâhda olan tahta perde verâsında sadr-ı a'zam cânibinden hil'at ilbâs olunup bostâncıbaşı ve çavuşbaşı teb-zede olmağla vekîli Kapucıbaşı Ya'kûb Ağa ve kapucılar kethudâsı ve mîrân-ı merkûmdan hil'at ilbâs olunanlarla yegân yegân meydânda huzûr-ı hümâyûnda zemîn-bûs eyleyüp ba'dehû çekdirmelerine 'avdet tamâmında kapudan paşaya dahi izn olunup başdardaya gidüp ve müftî efendi dâru's-sa'âde [ağası] yerinde ârâm edüp sadr-ı a'zamla mükâleme esnâsında başdardadan ve çekdirmelerden ve mezbûr hediye olan kürekli kalyonlardan hadden bîrûn top ve tûfeng şenliği eyleyerek Tersâne-i 'âmire'ye lenger-endâz olundu. Ba'dehû sadr-ı a'zam ve müftî efendi hazarâtı sarâylarına teşrîf edüp efendimiz dahi salât-ı zuhr[u] edâ edüp çavuşlarla

mahall-i ‘asra dek imrâr-ı vakt olunup salât-ı ‘asrı edâdan sonra Topkapusı'na ric‘at ve karâr-gâh-ı âşiyân-ı saltanatlarına ‘avdet olundu.

8 Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr-i rûhâniyyet-nümûnda cemâ‘at-i kesîre-i Müslimîn-i rahmet-irtisâmla şevketlü efendimiz salât-ı cum‘ayı edâ ve du‘â-yı hayrları isticlâbında[n] sonra nuhbetü'l-kâmilîn re‘îsü'l-meşâyihi'n Yenibâhçeli-zâde Çelebi Efendi'nin mü‘essir va‘z-ı **[19b]** dil-pezîr-i ‘uzûbetü'l-edâ-yı belâgat-nisâbları ısgâ-yı hümâyûn olup hitâm-ı du‘âdan sonra karâr-gâh-ı ‘aliyye-i sâhil-serâlarına ‘avdet ve teşrîf buyuruldu.

9 Şenbe'de⁹¹ Eski Ağa Bahçesi'n teşrîf-i kudûm-ı sa‘âdet-lüzûmlarıyla hem-sîmâ-yı gülzâr-ı cinân buyurdıklarında mu‘tâd üzre rekûb-ı şevket-mensûb-ı halâvet-süvârın dîde-dûz-ı nevbet-keş-i hasret olan sa‘d-iktirân-ı cihân-pîrâları ki her birinin hakkında

Zihî semend-i mülâyim ki hüsn-i reftârı

Unutdurur dil-i ‘uşşâka cilve-i yârı

Nigâhı gamze-i cânân gibi tecessüs eder

Hırâm-ı dil-keşine dil veren giriftârı

bu evsâf-ı mâ-sadakı olup cilve-gâh-ı ‘arsa-i letâfetde ‘işve-medâr-ı şîrîn-harekâtları ve zîr-i rân-ı silahşorânda cevalân-ı tek ü tâz-ı cilve-hîz-i mızmar-ı hüner olup icrâda dahi ‘arz-ı cünbüş-i etvârları⁹² temâşâsıyla zevk-yâb ve nüdemâ-yı mültehîleri⁹³ ve çavuşân-ı meclis-ârâlarıyla güft ü gû-yı musâhabet esnâsında muharrir-i fakîr kullarına ihsân-ı pâdişâ[hâ]ne buyurulan ze‘âmetin berâtı cânib-i Âsafî'den gelüp⁹⁴ bu kulları devât-ı şâhî be-dest şevketlü efendimiz berâtımın ‘unvânına “mûcebince ‘amel oluna” deyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîdesinde hizmetde olup tamâmında hizmetimiz dahi tamâm olup şevketlü pâdişâhımın pâ-yı mübâreklerine yüz sürüp serîr-i saltanat-ı ‘aliyyelerinde dâ‘im ve düşmenleri kahr-ı ilâha mazhar olmasıçün girye ve zârî ile du‘â eyledim. İnşâ‘allâhü te‘âlâ hedef-i icâbete makrûndur, aslâ şübhem yokdur. Ve bu kullarının lihyemin ekseri müyîn-i sefid olmağla yevm-i mezbûrda ırsâl-i lihyeye izn-i hümâyûn olup ve sır-kitâbeti hizmetine Hâne-i hâssa'dan Hıfzî Mehmed Efendi

⁹¹ Kenarda “Rûz-ı Kâsım” yazmaktadır.

⁹² + ları

⁹³ Metinde sehven nokta ile “mültecîleri” şeklindedir.

⁹⁴ + gelüp

kulları me'mûr olup ve Hâne-i hâssa'ya Ser-câme-şûy Küçük 'Abdullâh Ağa ref' olundu. Ve ba'de'l-'asr Topkapısı Sâhil-sarây-ı me'vâlarına 'atf-ı 'inân-ı 'azîmet ve teşrîf buyurulup şeb-dîz-i hâme bu mahalde pâ-keşîde eyleyüp ve hizmet-i tahrîrimiz olan vekâyi' dahi bu fıkra da encâma resîde oldu.

SIR KÂTİBİ HIFZÎ MEHMED EFENDİ
ZABT-I VEKÂYİ‘-İ YEVMİYYE-İ CENÂB-I
HAZRET-İ ŞEHİRİYÂRÎ

1 Muharrem 1148 – 22 Safer 1151

(24 Mayıs 1735 – 11 Haziran 1738)

[2b] Zabt-ı Vekâyi‘-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî

[Sene 1148 Muharrem]

Hicret-i Nebeviyye'nin bin yüz kırk sekizinci Muharremü'l-harâmı ki târîh-i “sene-i gâlib” “1148”, şühûr u eyyâm-ı zafer-encâmın mü'eyyid, “a‘vâmü'n-nasr ve'l-bereket” “1148”, nev-be-nev sûret-yâb-ı envâ‘-ı ni‘am-ı celîle ve meymenet-bahş-ı fütûhât-ı ‘aliyye-i Rabbâniyye'yi mütezammin ve mü'ekkid olduğu beşâret-i gavâmız-ı hükm-i Samedâniyye olmağın;

Gurre-i mâh-ı mezbûrun ibtidâ İsneyn günü Sa‘d-âbâd'a biniş takrîb-ile nehzat-ı hümâyûn buyuruldukda ârâm-gâh-ı sâhilsarây-ı ‘aliyye olan Topkapusı nüzhet-gâhında salât-ı zuhru edâdan sonra sandal-nişîn-i bahr-i letâfet olup Karaağaç Bâğçesi'ne teşrîf-i hümâyûn vukû‘unda âmâde olan piyâdeye süvâr olunup Kasr-ı Mîrâhûr'u şeref-bahş-ı iclâl-i husrevânîleriyle çemenistân-ı nazâret buyurduklarında rikâb-ı hümâyûn-ı celâdet-makrûna Mîrâhûr-ı Evvel Mustafa Bey kullarının zîn-pûş-ı teheyyü’ etdiği bir re’s mükemmelü'l-bisât esb-i Rumî cevelân-geh-i sâha-i ihtidâ-yı fakîrâniyye keşide kılındıkda zîr-i rân-ı husrevânîleri olmağa işâret-i hâtır-nevâz-ı kabûl ve andan yine piyâde ile biniş fermân olunan mahall-i merkûma nüzûlleri hinde temâşâ-yı cûşîş-i selsebîl-i cûy-bâr-ı letâfet ile ‘âlem-i âb ederek

“Hisâra açılalım böyle bir havâ düşmez”

mazmûnun işrâb için çavuş kullarına fasl-i hisârda sîr-âheng-i tarab-sâz-ı hâlet olmağa ruhsat birle imrâr-ı evkât-ı hoş-güzâr-ı safâ-yı mülûkâne ile kubeyl-i ‘asrda kebâb-ı ta‘âm-ı mâ-hazar tenâvül-i bedel-i ‘aşâ buyurulmağın ba‘de-edâ’i'l-‘asr rikâb-ı hümâyûn çukadârlığından tekâ‘ud ile ber-murâd olma Hazret-i Ebâ Eyyûb-i Ensârî ‘aleyhi rahmetü'l-Bârî'de sâkin Şâ‘ir Hüseyin kulların huzûr-ı hümâyûnlarına çağırdup mahalle münâsib izhâr-ı rencîş-i firkat ve sûziş-i nâ‘ire-i

hasreti müş'ir Kayabaşı [ve] Türkmânî türküler okudukda [3a] mâ-fevka'l-me'mûl zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsân-ı şâhaneleriyle tesliyet-bahş-ı hâtır-ı fâtir-i kulları oldukda yine piyâde ile Karaağaç'a teşrîf [ve] andan sa'âdetle âşiyân-sâz-ı 'ankâ-yı saltanat olan sâhilhâne-i mülûkânelerine filike-süvâr-ı ric'at-enîf buyurmuşlardır.

İkinci Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı 'âlî teşrîf-i kudûm-ı mehâbet-lüzûmlarıyla haşmet-ârâ-yı celâdet oldukda temşiyet-perdâz-ı umûr-ı mesâlih-i ra'yyet mürâ'ât-ı icrâ-yı ahkâm-ı garrâ-yı şerî'at olduğu bi'z-zât şünûd u şühûd-ı bâsıra-i re'fet ü 'inâyet buyurulmağın yine ârâm-gâh-ı lâne-i 'ankâ-şükûh u 'ismet-penâh-ı husrevânîlerine ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı iclâl olup Kâhire-i Mısır-ı nâdiretü'l-'asrdan şurta-i tevfik-i Rabbânî ile Halîc-i Kostantiniyye-i Dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye'[ye] lenger-endâz-ı istikrâr-ı selâmet olan sefâyin-i lebrîz-i defâyin istifsâr-ı zehâyir u eşyâ ve ıztırâb-ı telâtum-ı hâl-i deryâ ile manzûr-ı çeşm-güzâr-ı hümayûn buyurulup, ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'iffet-intibâhlarına 'atf-ı 'inân-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Üçüncü Erba'â günü yine Kasr-ı Yalı şeref-bahş-ı hümayûn buyuruldukda mu'tâd-ı dîrîn üzre nevbet-keş-i cenîbet olan devâbb-ı hem-sîmâ-yı gurre-i garrâ-rikâb zîr-i rân-ı silahşorânda cilve-i tek ü tâza şitâba ruhsat buyurulmağın ba'de'l-'asr sâhilsarây-ı mülûkânelerine 'inân-tâb-ı nüzûl ü ric'at buyurmuşlardır.

Reften-i Donanma-yı hümayûn ez-pîş-gâh-ı Beşiktaş

Dördüncü Hamîs günü donanma-yı hümayûn ihrâcından beri be-emr-i Hudâ⁹⁵ muktezâsınca muvâfık eyyâm bulunmayup bâd-ı cenûb mütemâdî olmağın rûz-ı mezbûr “Buldun ey keştî-i ümmîdim muvâfık rûzgâr” diyerek be-'avn-i Hudâ bir mikdâr bâd-ı şimâl vezân olduğu bâdbân-güşâ-yı safâ-yı sefine-i hâtır olmağla mıkzâf-ı nehzat-ı vâlâ-nehmet birle Beşiktaş pîş-gâhından çekdiri çekdiri [3b] 'azîmet esnâsında gülbang-ı teşyî'-i top-ı vedâ'-ı hasret âfâkı lerzende-i mahşer-i kıyâmet etdiği sâhilsarây-ı şevket-pîrâ-yı hümayûnlarından temâşâ olunmağın ba'de'z-zuhr Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş-ı iclâl olundukda bâlâ-yı nazar-gâh-ı kasr-ı şerâfet-nümûndan birkaç pes-mânde-i kesb-i yed-i 'amel pîrân-ı hamîde-kâmet-i mıkzâf-zen-i bahr-i ecel girdâb-fütâde-i nâ-şinâh-ı bî-çâre gibi sû-

⁹⁵ “Rûzgâr, gemilerin istemediği şekilde eser” manasına gelen bu Arapça mısra, büyük Arap şâiri Mütenebbî'ye aittir.

be-sû deryâ-yı inkılâb u hayretde pala urup gezdikleri nigâh-endâz-ı merhamet-güzâr-ı ‘avâtıf-ı husrevânîlerine mazhar düşmeğin mezbûrları der-‘akab mâlik-i dînâr-ı meserret-âsâr-ı mülûkâneleriyle kürekden istiğnâ-yı halâs-ı ebedî ile sâhil-endâz-ı hayât-ı sermedîye nâ’il buyurdıkları cümleye şükr-güzâr-ı ter-zebân-ı tekrâr olmuşdur. Kasr-ı merkûmun meydân cânibine sâye-bahşâ-yı letâfet olduklarında Enderûn binişci kullarına piyâde cirid-bâzlık fermân olunup safâ-yâb olunmağın ba‘de’l-‘asr yine ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine filike-süvâr-ı ‘avdet buyurmuşlardır.

Beşinci Cum‘a günü salât-ı cumayı edâ içün kevkebe-pîrâ-yı ‘azamet-i şâhâne birle Ayasofya-i Kebîr‘de tabaka-i fûshat-fezâda vâki‘ mahfil-i cedîd-i hümayûn-eser olan şerefe-i rûhâniyyet-nümûna teşrîf-i iclâl buyuruldukda doğru makarr-ı saltanat-ı sâhilsarây-ı nüzhet-gâh-ı ‘aliyyelerine ric‘atde tomak-bâz kulların fermân buyurup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşdur. Elbise-i fâhire-i eyyâm-ı sayf olan sof ferrâce rûz-ı mezbûr henüz zîb-bahş-ı kadd-i dil-cû-yı husrevânîleri olmağın kulları dahi pûşîş-i kerrâke-i letâfet-nâke murahhas-ı ma‘nevî olmuşlardır.

Altıncı Sebt günü Kasr-ı İncüli revnak-fezâ-yı makdem-i hümayûnlarıyla hem-kevkebe-i ‘ikd-ı pervîn oldukda teberdârân-ı gîsû-dâr-ı hâssa kullarına tomak-bâzlık fermânıyla safâ-yı hâtır-ı mülûkânelerine bâdî neşât-engîz ve gam-fersâ niçe hâlât-ı mûrisetü’l-behce lu‘b-endâz-ı hande-fermâların zuhûra gelmeğın ba‘de’l-‘asr yine sa‘âdetle karâr-gâhlarına teşrîf buyurmuşlardır.

[4a] Yedinci Ehad günü hıtta-i saltanat olan âşiyân-ı nesrîn-iktirânlarından bâl-güşâ-yı ihtizâz buyurmayup ba‘de’z-zuhr merhûm defterdâr-ı sâbık ‘Ali Paşa kullarının eşyâ-i mahsûsasın kethudâ-yı hazîne kulları yediyle taraf-ı ‘aliyyelerine getirdüp imrâr-ı vakt-i sa‘âdet buyurmuşlardır.

Sekizinci İsneyn günü havâ istî‘âb-ı gaym olmağın câ-be-câ tekâtur-ı bârân ârâm-bürde-i dil ü cân olmağla ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sepedciler’i teşrîf-i hümayûn-ı meymenet-makrûn-ı pâdişâhâneleriyle şeref-yâb-ı ‘izz ü iclâl buyurup ba‘de’l-‘asr yine ârâm-gâh-ı kadîmlerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî taht-gâh-ı seniyyelerin şeref-i makdem-i sa‘âdet-mültezemleriyle hem-rûtbe-i tıbâk-ı ‘illiyyîn buyurup mesâlih-i enâm ve umûr-ı ra’iyyet meşhûd-ı nigâh-ı merhamet buyuruldukdan sonra mahallerine ric‘at buyurup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sepedciler’e sâye-endâz-ı celâdet olmağın bir mikdâr ârâm ve temâşâ-yı bahr u berr ‘akabinde Ağa Bâğçesi’ne ‘atf-ı ‘inân-ı ‘azîmet

buyurulup mahsûs huzûr-ı hümâyûnlarında nev-bâve tâze resîde kiras-ı sultânîden ictinâ etdirüp mevzû'-ı tabakçe-i tebrîd ü letâfet zımnında sa'âdetle tenâvül-i 'âfiyet-bahş-ı istişfâ buyurulmağın ba'de'l-'asr yine şevket ü 'azametle cilve-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Yevm-i 'Âşûrâ

Onuncu Erba'â günü yine Kasr-ı Sepedciler['e] şeref-bahş-ı hümâyûn buyuruldukda beyne's-salâteyn yine kiras-ı 'âfiyet-mümâs tenâvülüyle safâ-yâb olunup temâşâ-yı 'âlem-i âb buyurmağın ba'de'l-'asr sâhilsarây-ı şevket-pîrâlarına bi'l-'izzî ve's-sa'âde teşrîf buyurmuşlardır.

On birinci Hamîs günü Sâhilhâne-i Beylerbeyi'ye biniş takrîb ile sandal-süvâr-ı 'azm-i hümâyûn olundukda Beşiktaş'a uğrayup harem-i bihişt-tev'emlerinde vâki' kasr-ı cedîdde kahve-nûş-ı celse-i ârâm ve nâ-dîde resm-i matbû' ve tarh-ı dilcû olan bâğçe-i hâssu'l-hâslarında üşküfte-i zevâhîr-i mütenevvi'a-i gül-fâm temâşâsıyla gül-gonçe-i tab'-ı hümâyûnları kat kat **[4b]** güşâde oldukda yine sandal-ı hümâyûna süvâren sâhilsarây-ı merkûma nüzûlde gül-geşt-i gül-zâr-ı tarâvet ederek binâ-yı cedîd-i kasr-ı bâğda ârâmdan sonra haremsarây-ı kasr-ı sâhilhâneye mülhak deryâçe-i safvet-nümây u âyîne-dâr içre zer-i hâlisu'l-'ayâr nisâr edüp nüdemâ-yı mültehî ve bî-zebân ve cücegân kullarına nehb ü gârete îma olundukda telâş-güne harekât-ı gâlibû'l-hırsları bâdî-i ibtisâm-ı gül-i ruhsâr-ı şâh-ı cihân olup safâ-bahş-ı 'âlem-i âb eylediklerinde ba'de'l-'asr yevm-i 'Âşûrâ olmağın nefis-i nefis-i hümâyûn-ı hazret-i şehriyârî için bi'z-zât ve sâ'ir hademât-ı zevi'l-akrân kulları için bi'l-'araz iki kebîr maşraba harem-i ni'am-perver-i mülûkânelerinden ihrâc olma sükkerîn mu'anber ve mümessek 'âşûrâ, ihzâr olunan mâ-hazar-ı bedel-i ta'âm-ı 'aşâ ile tenâvül-i zevk u safâ buyuruldukda yine sa'âdetle filike-nişîn-i bahr-i ric'at olmuşlardır.

On ikinci Cum'a günü şevket-i ferr ü 'azamet-i cihân-dârî birle salât-ı cum'ayı Tophâne'de Kılıç 'Ali Paşa'da edâ eyleyüp bi'l-'izz ve'l-ihtişâm yine ârâm-gâh-ı 'aliyyelerine filike-süvâr-ı nüzûl buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü Ağa Bâğçeleri etrâfi halvet-i hâss ile tahliye olunup mevsim-i resîde-i gül ü gül-nâr olmağın ahşama dek cilve-bahş-ı gül-geşt-i bâğ-ı letâfet olarak mîve-çîn-i hadâ'ik-ı nüzhet ü letâfet olmuşlardır.

On dördüncü Ehad günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl-i hümayûn buyuruldukda sadr-ı 'âlî hazretlerinin cündî kullarına piyâde cirid-bâzî fermân buyurulmağın huzûr-ı hümayûnlarında izhâr-ı şecâ'at ve 'arz-ı hüner ederek 'arsa-i dâr u gîr-i mahâretde nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olmuşlardır.

On beşinci İsneyn günü Fenerbâhçesi'ne levâzımât-ı biniş-i hümayûn ile binişci kulları dahve-i kübrâda dâhil oldukda be-emr-i Hudâ hareket-i hümayûn olmazdan mukaddem iştidâd-ı telâtum-ı deryâ-yı ıztırâb ve tûfân-hîz-i emvâc-ı lücce-i inkılâb bir vechile cevâz-kerde-i nehzat-ı pâdişâhî olmamağın, istî'âb-ı gaym-ı midrâr mûcib-i tekâtur-ı emtâr olması dahi 'adem-i iktizâ-yı hareket-i hümayûnu mü'eyyid olmağla paydost haber ile binişci kulları [5a] mahall-i mezbûrdan ric'atle fermân olundukda şevketlü efendimiz dahi sa'âdetle Taş Köşk'e sâye-bahş-ı ferr ü 'azamet olup salât-ı zuhru edâdan sonra be-'avn-i Hudâ inkişâf-ı havâ refte refte müzdâd ve sükûnet-i telâtum-ı bahr-i iştidâd karâr bulmağın kasr-ı mezbûrdan Yalı Köşkü'ne teşrîf-i hümayûn buyurulup salât-ı 'asrı dahi anda edâdan sonra yine sâhilsarây-ı 'iffet-hâne-i mülûkânelerine 'avdet buyurmuşlardır.

Reften-i Firârî-zâde

Rûz-ı mezbûr vekîl-i mîrâhûr-ı sagîr olan Firârî Hasan Paşa-zâde li-eclîl-maslaha rikâb-ı hümayûna 'arza girüp Aydın cânibine 'alâ-cenâhî'l-isti'câl bâl-güşâ-yı me'zûn olmağla rikâba vekîlül-vekîl Tavlacı Hüseyin Ağa kulları şeref-yâb-ı mesîl olmuşdur.

On altıncı Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı 'âlî kudûm-ı behcet-lüzûmlarıyla kesb-i sa'âdet edüp, maslahat-güzâr-ı hâcet-mendân itmâmından sonra Hâne-i hâssa hazînesinde bi'l-fi'l memhûr-ı nigîn-i saltanat olan iç hazînelerine teşrîf-i iclâl buyurduklarında mürûr-ı eyyâm ü şühûr u a'vâm ile isti'mâle nâ-kâbil ve itlâfa mâ'il ba'zı raht ve zîn-pûşlar ihrâc olunup, sâ'ir pes-mânde-i âsâr-ı mülûk-i eslâf tuhaf u yâdigâr ser-te-ser manzûr-ı nigâh-ı cihân-dâr-ı istiğnâ-fürûşları oldukda, tefe''ülen bi'l-hayr Mu'âz bin Cebel hazretlerinin yeden 'an-yedin nakl-i hazâ'in-i mülûk-i Âl-i 'Osmân olan yâdigâr-ı teberrük-i zafer-şu'â' ve cevher-dâr bir kabza seyf-i mühenned-i gazâ-medârların teyemmünen ahz ve kabz buyurup, haremsarây-ı 'aliyyelerine ma'an getürmeğın, ol gün hazîne-i merkûmdan ihrâc olunan ba'zı

hurdevât-ı müttehaf işgâliyle evkât-güzâr olunmağın âşiyân-ı şükûh-iktirânlarında safâ-bahş-ı râhat-ı cân olmuşlardır.

On yedinci Erba‘â günü Kasr-ı Yalı'ya zıll-efgen-i şehbâl-i hümâ-yı saltanat buyurduklarında bundan akdem Hazîne-i Istabl-ı hâssa'dan ihrâc olunup tecdîd ü termîm olan mühimmât-ı alay-ı seferiyye sîm bâfteli mutallâ yançıklar ber-vech-i tekâmîl mîrâhûr-ı evvel yediyle gelüp manzûr-ı hümâyûn buyurulmağın ba‘de'l-‘asr bir garîb mâhî-i palamud rutûbet-i inti‘âş-ı mâ‘iyyesin hissedemeyüp اگر خواهی سلامت⁹⁶ mazmûnun kendi hakkında dahi cârî bir ma‘nâ zannetmekle bi-hevli'l-cân taşra pertâb etdikde kendi ayağıyla düşmen-i dîn [ü] devlet, âb-ı rû-yı saltanat olan pâdişâh-ı bahr u berr hazretlerine sayd u şikâr olunmak niyyet ile tefe’’ül olunmuştur.

[5b] On sekizinci Hamîs günü biniş takrîb ile Eyyûb-i Ensârî'de vâki‘ Ser-etıbbâ-yı hâssa Mustafa Efendi kullarının bâğ-ı nüzhet-fezâsına temâşâ-yı gül ü gül-nâr için sandal-nişîn-i ‘azm-i hümâyûn olunup Vâlîde Yalısı'na şeref-bahşâ olduklarında salât-ı zuhru edâdan sonra eşheb-süvâr-ı celâdet olarak mahall-i mezbûra meymenet-bahş-ı kudûm-ı meserret-lüzûm-ı husrevânîleriyle zînet-fezâ-yı ‘izz ü sa‘âdet olundukda rikâb-ı hümâyûn-ı ma‘delet-makrûna ithâf-ı küstâhî-i fakîrâne âmâde etdiği semerât-ı bâğ-ı mezbûr zımnında eşribe-i mütenevvi‘a ve ma‘âcîn-i ‘adîde ‘ilâve olunan ‘arûsek kundaklı bir tûfeng-i nâm-ver ile ‘arz olunup işâret-i kabûl ile kulların derece-i hayret-sûz-ı ibtihâca vusûlde bir mikdâr ârâmdan sonra kasr-ı bâğ-ı şerâfet-karînin reşk-âver-i gülzâr-ı na‘îm ve mahsûd-ı riyâz-ı huld-i berîn eyleyüp nüdemâ kullarıyla inbisât-ı fu‘âd esnâsında Bî-zebân Hasan kulların tahvîf etmek için pes-i perde-i gûşe-i dâmân-ı ihtiyâl sûret-i ef‘îde on iki şibrden efzûn boz yüğrük ta‘bîr olunan hayye-i ören-nümûn gâfilen bî-çârenin üstüne endâhte olundukda feryâd-künân ve nâle-zenân cây-ı gürîz mülâhazasından üftân ü hîzân telâş-ı sehm-nâki bâ‘is-i inşirâh-ı zamîr-i şevket-masîr-i ‘âlem-mutâ‘ları olmağın ba‘de'l-‘asr kullarının tehyi’e etdiği ta‘âm-ı ‘aşâ tenâvül-i şehriyâr-ı ni‘am-ârâ buyurulup itmâm-ı merâmda mezbûr kullarını bir ferve-i semmûr ilbâsıyla mâ-fevka'l-iltimâs şeref-yâb-ı atıyye-i husrevânî ve tevâbi‘inden Rûhî kullarının ‘arz etdiği Kirasiyye kasîde-i nazîde mukâbelesinde câ‘ize-i şa‘şa‘a-bâr-ı denânîr-i

⁹⁶ “Eğer selamet istiyorsan kıyıdadır” manasındaki bu Farsça meşhur mısra, Şîrâzlı Sâdî'nin *Gülistân*'ında yer almaktadır.

mülûkânelerin bezl buyurduklarında Râmî Çiftliği'nde cümle-i âsâr-ı mi'mâr-ı 'atûfet-i cihân-dârîleri olan kasr-ı vâlâ-yı ferah-fezâyâ 'atf-ı 'inân-ı ric'at buyurulup bir mikdâr kahve-nûş-ı celse-i ârâmdan sonra berren sa'âdetle Defterdâr İskeleyi'ne teşrîf ve andan filike-süvâr-ı haşmet-kirdâr-ı 'aliyyeleriyle menzil-i mülûkânelerine 'avdet-i enîf buyurmuşlardır.

Hareket-i hümâyûn be-Câmi'-i Sadr-ı 'âlî

On dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı edâ için Çınar'da⁹⁷ vâki' sadr-ı 'âlî hazretlerinin câmi-'u'l-hayr ve'l-hasenât olan ma'bed-i bâhiru'l-berekâtlarına sandal-süvâr-ı nehzat-ı hümâyûn olunup, Dâvûdpaşa İskeleyi'nde müretteb olan alay-ı haşmet-pîrâ-yı kahramânî birle rahş-ı müzerkeş-rikâb-ı İskender-nisâblarına süvâr olunup câmi'e nüzûlde [6a] Kethudâ-yı sadr-ı 'âlî Hâlisatü'l-fu'âd kulları bi'l-ihtisâs micmere-dâr-ı 'anber-nisâr-ı istikbâl-i hâs ile zemîn-bûs-ı teşekkür olup, ba'de's-salât yine tarz-ı kadîm üzre alay-ı 'azamet-i husrevânî birle Dâvûdpaşa'ya nüzûl [ve] andan filike-süvâr-ı ric'at ile sâhilsarây-ı hümâyûnlarına kufûlde tomak-bâz-ı Enderûn kulların çağırdup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Ber-murâd şüden-i Hüseyin Ağa

Yirminci Sebt günü şark cânibinden mukaddeme-i ahbâr-ı meserrât vukû'uyla kâffe-i enâm mesrûru'l-merâm oldukda Yeni Ağa Bâğçesi'n şeref-i makdem-i irem-tev'emleriyle nüzhet-gâh-ı huld-i ni'am eylediklerinde Hâne-i hâssa kullarından Çemân Hüseyin Ağa kulların tedârük etdiği mahlûl ze'âmet ile ber-vefk-ı dil-hâh çerâğ buyurup yerine Ser-câmeşûy Ahmed Efendi kulların mesrûr buyurmağın kubeyl-i 'asrda Eski Ağa Bâğçesi'n dahi kudûm-ı behcet-rusûmlarıyla şeref-yâb buyurduklarında Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olunup ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Ehad günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında dört çifte bir piyâdeye süvâren bir tatar-ı çâpûk-süvâr cânib-i Üsküdar'dan bedîdâr olmağın taraf-ı şehriyârîden istifsâr-ı hâl-i ta'cîl-i kudûm olundukda bundan akdem zuhûr eden peyâm-ı meserret kâ'imeleri netîcesiyle gelen dört nefer ılgarı menzil-i

⁹⁷ Önce "Kavacık'da" yazılmışsa da üzeri çizilerek sürhle "Çınar'da" yazılmıştır.

Hendek'de bıragup geldiğın ihbâr etmeğın ba'de'l-'asr yine ârâm-gâh-ı husrevânîlerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş-ı hümâyûn olundukda rikâb-ı şevket-intisâba sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp kâ'imelerle gelen âdemlerin hulâsa-i cevâbları olmak üzre 'arz-ı 'arîz olundukdan sonra Hekîmbaşı Bâğı'na revâne olduklarında şevketlü efendimiz dahi filike-süvâr-ı 'azm olup muhtasarca Beylerbeyi Sâhilserâsı'n yümn-i kudûm-ı bereket-lüzûmlarıyla şeref-yâb buyurduklarında gül-zâr-ı şükûfe-zârın temâşâ ederek mukaddemâ fermân buyurulan havz-ı kebîrin hizâsındaki dîvârda tecessüm eden kuhsâr-ı cedvel-şi'âr-ı hıyâbân-zâr tasvîrin hiddet-i basarla seyr-i safâ eyleyüp ba'de'l-'asr ta'âm-ı mâ-hazarı Karakulluk Dörlüsü'yle tenâvül buyurduklarında **[6b]** bir mikdâr çavuş kullarına fasl-ı Hüseyinî'de şevk-efrûz-ı bezm-i tarab olmağa işâret-i hümâyûn buyurulup ba'dehû sandal-süvâr-ı 'avdet birle karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sülâsâ günü sa'âdetle mesned-gâh-ı Dîvân-ı 'âlî şeref-i makdem-i celâdet-tev'emleriyle iktisâb-ı ferr u şevket ü 'azamet etdikde şünûd u şühûd olan mesâlih-i 'âmme-i hâcet-verân itmâmında yine sâhilhâne-i cihân-dârîlerine teşrîf buyurup ba'de'z-zuhr kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire kulları yediyle ba'zı ihrâcât eşyâ manzûr-ı hümâyûnları olup ahşama dek karâr-gâh-ı sa'âdet-intibâhlarında imrâr-ı vakt-i bâhiru'l-is'âd buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü Erba'â günü Kasr-ı İncüli güher-bahş-ı kudûm-ı 'avâtîf-melzûmlarıyla zînet-fezâ-yı 'âlem-i bâlâ oldukda sâbıkâ vâlî-i Kâhire Mısır olan Mehmed Paşa tarafından rikâb-ı hümâyûnlarına gelen esbân-ı 'adîdeden iki re's semend-i gül-gûn-refîâr manzûr-ı pesendîde-i merbût-ı Istabl-ı hâssa-i şehriyâr olmağa fermân ve birer esb-i Rumî-nijâd 'arz ağaları kullarına ihsân buyurulduktan sonra 'acemî cündî kullarına cirid-bâzî-i piyâde fermân buyurulmağın safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olup ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı pâdişâhânelerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Hamîs günü Fenerbâğçesi'ne şu'le-pâş-ı neyyir-i saltanat olmağışün sandal-süvâr-ı 'azm-i hümâyûn olundukda mahall-i ferah-fezâda vâki' havz-ı kebîr yanındaki çetr-i hümâyûnda bir mikdâr sâye-endâz-ı sa'âdet-makrûn olundukdan sonra deryâ tarafında sâyebâna zıll-efgen-i hümâ-yı 'inâyet olduklarında nüdemâ ve bî-zebân ve cücegân ve çavuşân kullarına nehb ü gâret-i mûrisetü'l-behce

olmağa işâret zımnında gâh sâhil ve gehî deryâyâ zer-pâş-ı ‘atıyye-i husrevânîlerin nisâr etdikde sâhilde dest-res-i necât-ı ‘atâ olmayan bî-çâreler deryâyâ bî-muhâbâ mülebbesü'l-kıyâfe üftân ü hîzân atılup çapaladıkça safâ-bahş-ı zamîr-i iksîr-i cihân-dârîleri olmağın bu takrîb ile her biri ceyb ü dâmânın ‘avâtıf-ı mülûkânelerine makarr-ı behcet edüp bâdî-i neşât-engîz-i bezm-i safâ iken bu‘d-i menzil-i mesâfeden leb-i deryâda vâki‘ kaya üzre sebû-yı nişân vaz‘ olunup tûfeng-endâz kullarından isâbet-i mühre-i fenn-i mahâret olanlar defa‘âtile mazhar-ı ihsân-ı hümayûn olduğı ‘akabinde tecdîd-i vuzû ile salât-ı ‘asrı edâdan sonra âmâde olan [7a] ta‘âm-ı ihtisârı leb-i havuzda vâki‘ taht-ı ‘azamet üzre tenâvül buyurduklarında nüdemâ kullarına fasl-ı evcde bir mikdâr tarab-engîz-i safâ olmağa işâret ile pâdişâhâne ‘âlem-i âb eylediklerinde berren havâss-ı hademât kullarıyla muhtasarca yemişcibaşı kullarının bâğ-ı letâfet-matbû‘larına ‘atf-ı ‘inân-ı ric‘at olunup kahve-nûş-ı celse-iistirâhat ‘akabinde yine berren İbrâhîm Ağa Çayırı kurbundan doğru Harem İskeleyi’ne teşrîf ve andan filike-nişîn-i ric‘at olup makarr-ı şevketlerine ‘azîmet hılâlinde lenger-endâz-ı istikrâr olan Topkapusı hâricindeki köhne kereste seffinesinin bi-kazâ‘illâhi te‘âlâ palamar demirine yedek kancabaş başdan isâbet edüp akındı kuvvetiyle teb‘îd mümkün olmamağın fakat bir mikdâr mahall-i merfû‘una kesr târî olmağla Cenâb-ı Hakk içinde olan kulların Hazret-i Nûh-ı neciyyullâh hürmetine mâlik-i bahr u berr olan pâdişâh-ı ihlâs-kârın himmet-i Hızr-resîdeleriyle cümlesine hayât-ı tâze ihsân eyleyüp fakîr nâmıku'l-hurûf kâtibü's-sırr kulları dahi içinde olmağın hezâr şükr-i Hudâ'yı mütezammın evrâd-ı Hızbü'l-bahr ile ter-zebân-ı tesbîh-hân-ı necât-ı şedâyid-i tûfân-hîz-i kazâ olmuştur.

Yirmi altıncı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı kevkebe-ârâ-yı haşmet-i cihân-dârî birle Ayasofya-i Kebîr’de edâ eyleyüp ba‘de’l-farz kıyâmen olunan da‘avât-ı istid‘â-yı en-nasru ve’l-feth leb-i ihlâs-ı muvahhidînden mutazarrı‘âne sudûr etdikçe nûr-sütûn olup ‘arş-ı icâbete peyveste kâ‘im olduğı zuhûr eden hâlât-ı numûne-i ‘arasâtdan istidlâl olunur. Cenâb-ı Hakk karîben cümle-i müslimîni ahhâr-ı meserrât-ı fütûhât ve inhizâm-ı küffâr-ı mazarrât ile leb-rîz-i neşât eyleye, âmîn. Yine ba‘de-edâ-yı salâti’l-cum‘a ‘azamet-i husrevânîleri birle sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine nehzat-ı nüzûl buyurmuşlardır.

Hareket-i hümayûn şüden be-Sâhilsarây-ı Beylerbeyi

Yirmi yedinci Sebt günü eymen-i evkât ve es'ad-i sâ'âtda âfitâb-ı 'âlem-tâb-ı zât-ı münevvir-sıfâtı bir menzilden bir menzile tahvîl-i hümayûn murâd etmeğin seher-gâh filike-süvâr-ı 'azîmet olup teşrîf-i kudûm-ı behcet-rusûmlarıyla Beylerbeyi Sâhilserâsı'n şeref-yâb eylediklerinde devletlü vâlide-i mekremetlerin hademât-ı haremsarây-ı 'aliyyeleriyle teşrîflerine muntazır olup makdem-i irem-tev'emleriyle her gûşe-i sâhilhâne reşk-âver-i gül-zâr-ı cinân olmağın rûz-ı mezbûr gülşen-sarây-ı şevket-medârlarında temâşâ-yı cûş-ı bahr-i safâ ve gül-geşt-i nüzhet-gâh-ı bâğ-ı ferah-fezâ olduklarında sâ'ir hudemâ-yı Enderûn-ı hümayûn kulları dahi İstavroz Sarâyı'nda sakın olup evkât-güzâr olmuşlardır.

[7b] Yirmi sekizinci Ehad günü Göksu'da vâki' Kasr-ı Âsaf-âbâd makdem-i hümayûnlarıyla dil-şâd oldukda deryâ üzre mebnî olan kasr-ı letâfet-hasrda bir mikdâr safâ-yâb olduklarında Rumeli ve Anadolu hisârlarından münâvebe üzre birer yaylım sekdirme güller atılıp seyr u temâşâsı bâ'is-i inşirâh-ı zamîr-i mülûkâneleri olmağın fenn-i şinâverîde yed-i tûlâsı olup gavvâs-ı bahr-i 'amîk olan Bostânî-i hâssa ve Tersâneli kullarından mütâlebe olunanlara fermân buyurulup pîş-gâh-ı kasr-ı mezbûrda tecemmu' üzre cemm-i gafîr şinâverâne dalup çıkmâğa başladıkda estâr ile surre-i 'adîde olma sâfî gurus ka'r-ı bahr-i mekârim-kâna nisâr buyurulup bün-i deryâdan kimi mürgâb-misâl süzülüp surre-çîn-i gevher-i 'atıyye-i husrevânî oldukça ekserinin şaşkın ördek gibi tekâpûları inbisât-ı hâtır-ı deryâ-makâtır-ı hümayûnları olmağla ba'de'l-'asr fezâ-yı çemen-zâra nâzır kasr-ı vâlâ-yı cihân-dârîlerinden temâşâ etmek üzre binişci kullarına piyâde cirid oynadup bir güne dahi safâ-yâb olduklarından sonra yine filike-süvâr-ı ric'at olup sa'âdetle Sâhilsarây-ı Ferah-âbâd'larına 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü Şeref-âbâd'a sa'âdetle teşrîf-i hümayûnları vukû'unda zevrak-nişîn-i zehâb ü iyâbı temâşâ ederek ba'de'l-'asr kuşhâne-i ta'âm-ı nefislerin tenâvül buyurup yine sa'âdetle makarr-ı mülûkânelerine filike-süvâr-ı ric'at olmuşlardır.

Reften-i Bosnevî Çukadâr Bekir Ağa

Rûz-ı mezbûr çukadârân-ı rikâb-ı hümayûn-ı celâdet-makrûndan Ser'asker 'Abdullâh Paşa tarafına li-ecli'l-maslaha revâna me'mûr ve me'zûn olan

Bosneviyyü'l-asl Çukadâr Bekir kulları Üsküdar'a geçüp pâ-der-rikâb-ı isti'câl bâl-güşâ-yı 'azm-i Kartal olmuşdur.

İhrâc-ı mevâcib-i reşen

Otuzuncu⁹⁸ Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî için subh-dem sandal-süvâr-ı 'azîmet olup kudûm-ı 'azamet-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle mesned-gâh-ı Dîvân-ı 'âlî ta'ne-zen-i kıbâb-ı târem-i vâlâ-yı ma'âlî oldukda tavâ'if-i 'askeriyye kulları için saff-zede-i sutûr-ı ni'met-i meydân-ı yağmâ olan pilav-ı mahsûsadan çâşnigîr-i zâ'ika-i lezzet-i nefise olmağîçün gâfîlen 'alâ-ru'ûsi'l-eşhâd silahdâr ağa kulları yediyle bir sahan pilav getürdüp te'ekkül ve tena'um buyurduklarından [8a] sonra mesâlih-i hâcet-mendân-ı ra'iiyyet ısgâ olunup ruk'a-güşâ-yı hâcet-verân itmâmında hâzır u âmâde olan mevâcib-i kıst-ı vâhid-i reşen tevzî'i ber-mûceb-i defter-i icmâl-i muhâsebe rikâb-ı hümayûnlarına telhîs olundukda işâret-i hatt-ı hümayûn mûcebince vekîl-i saltanat-ı 'aliyye-i cihân-dârîleri me'zûn ü murahhas olup zîr-i kubbe-i Dîvân-ı 'âlî'ye bi'l-müşâhede tecemmu'dan sonra nidâ olunup bölük bölük esnâf-ı tavâ'if-i 'askerî kullarına zâbitânı ma'rifetiyle taksîmü'l-küll ile'l-eczâ olunmağın ba'dehû sa'âdetle silahdâr ağa kulları mahalline sâye-bahş-ı celâdet olundukda şükrâne-i kudûm-ı hazret-i şehriyârî bir piş-tahta-i münakkaş-kâr-ı mülûkî ihdâsıyla rikâb-ı hümayûnlarına rû-mâl-i darâ'at olunup bâbü's-sa'âde ağası kulları erbâb-ı Dîvân'ın intizâr-ı 'arz-ı cemâl-i 'âlem-ârâların ihbâr eyledikde kabanise yakalı çep-râst murassa'-kâr lebâçe-i husrevânîlerin zîb-i kâmet-i 'izz ü şevket eyleyüp 'imâme-i sorguş-ı pâdişâhaneleriyle hırâmân olarak 'Arz Odası'na şeref-bahş-ı iclâl olduklarında evvelâ ağa-yı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı 'âlî rikâb-ı hümayûnlarına 'arza girüp sâniyen 'arza girmesi mu'tâd-ı deydene-i mülûkâneleri olan sadreyn-i muhteremeyn ve erkân-ı devlet ve cenâb-ı Âsaf-ı vâlâ-menzilet 'alâ-merâtibihim zemîn-bûs-ı teşekkür olduklarından sonra berây-ı duhûl-i Hücre-i Tayyibe-i Hırka-i Mutahhara tecdîd-i vuzû buyurup ba'de'd-duhûl namâz-güzâr-ı istid'â-yı zafer-bahş-ı fütûhât-ı Samedânî olup 'aşr-hân-ı senâ itmâmında eşheb-süvâr-ı 'avdet olarak Topkapusı Sâhilserâlarına teşrifde müceddeden tasmîm-kerde-i binâ-yı resm-i matbû'ları olan mahallerin inhidâm ve ta'mîrin ser-be-ser çeşm-güzâr-ı ta'rîf ü

⁹⁸ Metinde "yirmi dokuzuncu" şeklinde.

tenbîh buyurduklarında yine sa‘âdetle filike-süvâr-ı ric‘at olup sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurup ârâm-gâh-ı safâ-bahşâlarında evkât-güzâr-ı ‘âlem olmuşlardır. [8b]

[Sene 1148] Mâh-ı Saferu'l-Hayr

Âmeden-i bârgîrân ez-cânib-i Hân-ı ‘âlî-şân

Gurre-i mâh-ı mezbûrun ibtidâsı Erba‘â günü bahren Kule Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı mehâbet olduklarında mahallinde merbût-ı silsile-bend-i kuyûd olan dübb-i tenûmend ü ‘azîmü'l-cüsseyi çavuş kullarına ihzâr için fermân-ı itâ‘at-cereyânları ısdârında mezbûrların mütelâşâne havf u haşyet ile harekât-ı lerze-nâk ü hayret-şî‘ârları bâ‘is-i inbisât u neşât-ı hümayûn ve meserret-makrûn olmağın hâh u nâ-hâh cümlesi yek-dest-i vifâk çifte zimâm-ı zencîr-i licâm ile ityâna ittifâk edüp hezâr gûne külfet ü mahâfet birle keşmekeş-i ma‘reke-i dâr u gîr ile vâfir safâ-bahş olduklarından sonra ba‘de'l-‘asr şevketlü Hân-ı ‘âlî-şân hazretleri tarafından rikâb-ı hümayûn-ı ma‘delet-meşhûna irsâl ve ihtidâyâ sâlih görülen dokuz re’s çapkun bârgîr-i hoş-endâm u selîs-refî‘âr ki biri birinden a‘lâ olmak üzere iki ‘adedi Şemmârî raht ile Çerkesîce mesrûc [u] müzeyyen, bâkîsi irdâfınca yelegendez olmak üzere huzûr-ı hümayûnlar[in]da çapup eşdikde ‘ilâve-i pişkeş olunan dört ‘aded tâziyâne-i zer-târ-ı musanna‘ ve on ‘aded Çerkes-kârı beste-i şerid-i letâfet ile mülemma‘ sikkîn-i tîz-i hünkârî manzûr-ı nigâh-ı istiğnâ-fürûş-ı cihân-dârîleri oldukda kârd-i mezbûrun birer ‘adedin ‘arz ağaları kullarına ihsân buyurdukları hılâlde devâb pîşkeşlerle rû-mâl-i darâ‘at-i rikâb-ı ‘inâyet olan kullarına dahi bir ceyb dînâr-ı hâlisü'l-‘ayâr ihsânile eşheb-süvâr-ı nâz u letâfet birle berren yine menzil-gâh-ı ‘aliyye-i sâhil-ârâlarına ric‘at buyurmuşlardır.

İkinci Hamîs günü Çubuklu ta‘bîr olunan mesîre-gâh-ı şâd-âver ü feyz-âbâda zülâl-i reşha-pâş-ı kudûm-ı gevher-lüzûm-ı şâhâneleriyle tarâvet-sâz-ı letâfet olarak sâyebân-ı hâssalarına nüzûlde salât-ı zuhru edâdan sonra ser‘asker cânibine berây-ı maslaha me‘mûren revâne olan Arnabud Silahşor-ı Şehriyârî Mehmed Ağa kulları rûz-ı mezbûr Âsitâne-i sa‘âdet'e dâhil olmağın rikâb-ı hümayûn-ı ma‘delet-makrûn-ı cihân-dârîlerine [9a] çağırdup, istiksâ-yı desâyis-ahvâl-i hud‘a-engîz-i a‘dâ ve istihbâr-ı kemmiyyet-i cünûd-ı muvahhidîn-i mansûru'l-livâ için ‘arza girüp, gencîne-i derûn-ı muhâlasat-meşhûnunda meknûz olan ahbâr-ı meserrât-ı gevher-

pâre-i seferiyyeyi yek be-yek pâşide-i rikâb-ı müstetâb-ı husrevânîleri eyledikde tûfeng-endâz-ı mahâret olan kullarına leb-i deryâya vaz' olunan nişân-ı sebûya tûfeng-endâzî-i icrâ-yı 'arz-ı hüner fermân olunup, isâbet-i sebû-gâh-ı nişân olan kullarına istihsân-ı 'atıyye-i husrevânîleriyle takvît-i mücâzât olunmağın ba'de'l-'asr tedârük olunan ta'âm-ı mâ-hazar-ı nefîse tenâvül ile filike-süvâr-ı ric'at olduklarında tarafeyn hisârlardan top-ı teşyî'-i meserret-âşûb bi-tarîkı'l-münâvebe fetîle-sûz-ı şenlik olup temâşâ-yı bahr ve berr ederek sâhilsarây-ı 'âlem-ârâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Üçüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı İstavroz Câmî'i'nde bi-husûsihî binâ-yı tarh-ı cedîd olan mahfil-i hümâyûnda edâ eyleyüp berren teşrîf-i enîf ve 'avdet-i münîf buyurulmağın sâhilsarây-ı mesîre-gâh-ı cilve-bahşâlarında imrâr-ı vakt-i sa'âdet-medâr buyurmuşlardır.

Dördüncü Sebt günü Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd kudûm-ı behcet-rusûm-ı cihân-dârîleriyle dil-şâd oldukda pes-mânde-i bakıyye-i ihsân-dîde it'âb-ı meşâkk-ı mızkâf-zen ü zevrak-keşide olan pîrân-ı hayret-iktirândan biri müştêrî ârzûsuyla burc-ı delvde tal'at-ı âfîtâb-ı cihân-tâb-ı husrevânîlerine dûçâr olmağın der-'akab mâlik-i dînâr-ı bihîn-i ⁹⁹ تسر الناظرین olup gûyâ deryâda İlyâs meded-res olmuş nâsa döndü. Bir mikdâr taht-gâh-ı tahtânî-i kasr-ı sâhil-nişîn-i cihân-bânîlerinde temâşâ-yı âmed ü şüdden sonra bâlâda vâki' havz-ı kebîre nâzır kasr-ı letâfet-pîrâda bî-zebân ve cücegân kullarına zer-i hâlisu'l-'ayâr nisâr edüp derûn-ı havuzdan nehb ü gâretleriyle temâşâ-yı 'âlem-i âb eylediklerinde bir fasl-ı Hüseyinî'de tarab-sâz-ı bezm-i şevk olmağa çavuş kullarına işâret 'akabinde ba'de'l-'asr berây-ı maslahat âmâde olunan kemân-ı münakkaş-ı 'adîde ve tîr-i elmâs-peykân-ı mütenevvi'a, tûfeng-i Cezâyir-kârı musanna' kundaklar ile manzûr-ı hümâyûnları olup taraf-ı sadr-ı a'zama irsâle fermân buyuruldukda filike-süvâr-ı ric'at olup makarr-ı saltanat-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

[9b] Beşinci Ehad günü İstavroz'da vâki' Yahyâ Paşa kullarının yalısına berren sâye-endâz-ı iclâl oldukda hâriciyyesinde olan kusûr-ı behcet-fezâların cilve-gâh-ı 'âlem-i âb ederek ba'de'l-'asr dâhiliyyesin dahi temâşâ eyleyüp bahren piyâdeye sa'âdetle süvâr olup makarr-ı şevket-ârâlarına ric'at buyurmuşlardır. Rûz-ı

⁹⁹ "Bakanlara sürûr verir" (Kur'ân-ı Kerîm, Bakara Sûresi, âyet 69'dan).

mezbûr mu'tâd-ı kadîm-i mülûkâneleri olan reşen mevâcibi itmâmında ferve-i semmûr-ı 'atıyye-i mevfûr-ı hümâyûnlarına bir kabza hancer-i murassa'-kâr-ı Sadâret-makrûn 'ilâvesiyle silâhdâr ağa kulların bâ-hatt-ı hümâyûn taraf-ı sadr-ı 'âlî hazretlerine irsâl buyurup sâye-i hümâ-sâye-i cihân-dârîlerinde mâ-fevka'l-me'mûl mükerrem-i 'inâyet-mes'ûl buyurmuşlardır.

Altıncı İsneyn günü yine paşa-yı mûmâ-ileyhin yalısına pertev-efzâ-yı celâdet oldukda rûz-ı mezbûrun gecesı zuhûr eden tünd-bâd-ı sâ'ika-endâz-ı ra'd-âşûb-ı tûfân-icâdın henüz âsârı bâkî olmağın nüzûl-i emtâr-ı şedîde birle Dâru's-saltanatı'l-'aliyye'nin mevâzı'-ı 'adîdesinde isâbet-i vukû'-ı sâ'ika haber-i dehşet-eseri sem'-i hümâyûnlarını kar' etmeğın deryâ cânibindeki kasrda ârâmdan sonra havuza nâzır cânibine şeref-bahş-ı iclâl buyurulup cüceğân ve çavuşân kulların havuza tegâfülen endâhte etmeleriyle evkât-ı hoş-güzâr ederek serdâr-ı mu'asker-i zafer-rehber tarafından Dergâh-ı 'âlî kapucıbaşılardan Hamza Ağa kulları yediyle gelen kâ'ime-i meserret-nâmeyi 'alâ-ru'ûsi'l-eşhâd silâhdâr ağa kullarına kırâ'at buyurdup peyâm-ı meserret-bahşâ-yı mazmûn ile mesâmi'-i kulların leb-rîz-i behcet ü neşât-ı fu'âd buyurduktan sonra ba'de'l-'asr yine teşrîf-i hümâyûnları gibi bahren piyâde ile 'avdet buyurmuşlardır. Yevm-i mezbûrda Aydın tarafına revâne olan Firârî Paşazâde 'Abdullâh Bey kulları maktûl 'Abdullâh Paşa'nın ba'zı nukûd-ı makbûzasıyla Âsitâne-i sa'âdet'e dâhil olmuşdur.

Yedinci Sülâsâ günü mevâcib 'akabinde bir def'a Dîvân-ı hümâyûn'a müsâ'ade 'âdet-i kadîme ve deydene-i müstedîme-i Devlet-i 'aliyye olmağın yine paşa-yı müşârun-ileyhin yalısı kurbundaki Fıstıklı ta'bîr olunan bâğçesine sâye-bahş-ı gül-nahl-i teşrîf-i hümâyûnlarıyla berren zîb-efgen-i semend-i iclâl olup temâşâ-yı gül-geşt-i bâğ u râğ olarak ba'de'l-'asr yine berren eşheb-süvâr-ı ric'at olup sâhilsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf-i 'inâyet vukû'unda mahallât-ı karye-i İstavroz'da sâkine fukarâ-yı mesâkîn ve bîve-zenân-ı muhtâcîne başçukadâr kulları yediyle tenekküren صدقة السر تطفئ غضب الرب¹⁰⁰ medlûlünce pinhânî surre-i 'atıyye-i husrevânîlerin bezl buyurmağın isticlâb-ı da'avât-ı fukarâ-yı sâbirîn ile istid'â-yı 'inâyet-i Samedânî buyurmuşlardır.

¹⁰⁰ "Gizli sadaka, Rabb'in gazabını söndürür." manasına gelen bir hadis-i şerif.

[10a] Sekizinci Erba‘â günü huccâc-ı karînü'l-ibtihâcın Şâm-ı cennet-meşâma Muharremü'l-harâm'ın yirmi altıncı Cum‘a günü nevîd-i duhûl-i selâmet-resîdi emîru'l-hâcc tarafından kâsıd-ı müsta‘cel iki çukadâr-ı şitâbende-reftâr ile rikâb-ı hümâyûn-ı hazret-i şehriyârîye tebşîr olunmağın, ber-vech-i mu‘tâd-ı kadîm-i ‘avâtıf-ı müstedîm dâru's-sa‘âde ağası huzûrunda çukadârân-ı mezbûrâna ilbâs-ı hil‘at ve sadr-ı ‘âlî tarafından ma‘iyyet ile gelen telhîsî ağa bendelerine ve karakulak kullarına dahi teşrîfât mücebince ilbâs-ı hil‘at olunduktan sonra biniş takrîb-ile ba‘de'z-zuhr Hümâyûn-âbâd olan Bebek Bâhçesi'ne sandal-süvâr-ı ‘azîmet olup kasr-ı merkûma sâye-bahş-ı necâbet olduklarında i‘tiyâd-ı şefakat-i mülûkâne ve mahmûdül-hısâl-i ‘inâyet-i husrevânîlerine binâ‘en pes-mânde-i kesb-i ‘amel bir pîr-i nâ-tüvân kayıkçı kulları deryâ-yı mihnetde kismetin arayup gezdiği nigâh-ı ‘âtîfet-i pâdişâhânelerine dûçâr olmağla, der-‘akab ihsân-ı zer-i mahbûb-ı meserret-bahş-ı kulûblarıyla bî-çâreyi meslûbü'l-‘akl-ı şâdmân eyleyüp zehâb ü iyâbı temâşâ etdiklerinde sâbıkâ rikâb-ı hümâyûn çukadârlığından ber-murâd olma Kaysarî Mehmed kulları tarîk-ı hacda vefât etmeğın mutasarrıf olduğı ze‘âmet ile çavuş kullarından Kâdı-zâde Seferli Mustafa kulların çerâğ buyurup ba‘de-edâ’i'l-‘asr yine filike-süvâr-ı ric‘at olup ârâm-gâh-ı dil-cûlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Hamîs günü Okmeydânı'ndaki kasr-ı hânkâh-ı tîr-endâzâna biniş takrîb ile nehzat-ı hümâyûn olup sandal-nişîn-i ‘azîmetle Karabalı'da süvâr-ı semend-i iclâl olup Maksem mahalline ‘atf-ı ‘inân-ı teşrîf-i ‘izz ü ikbâlde bir mikdâr masura-yı letâfetden cereyân eden miyâh-ı azûbet-beyân-ı hoş-güvârı nûş-ı cân edüp temâşâ ederek salât-ı zuhru edâ etmeğın yine eşheb-süvâr-ı celâdet-i ‘arsa-i necâbet olup berren mahall-i mezbûra nüzûl-i bereket-müsûl buyuruldukda merâtib-i sâlise mücebince zümre-i pehlivânândan ma‘dûd olan kemânkeş kullarına huzûr-ı hümâyûnlarında fenn-i mesnûn-ı tîr-endâzî icrâya fermân buyurup rütbesince beyne'l-akrân havâ alan kulları bâd-ı havâca ihsân-ı hümâyûnlarıyla şâdmân olup, kubeyl-i ‘asrda Tersâne-i ‘âmire harem-i gülşen-serâsına ric‘at birle tecdîd-i vuzû-yı hümâyûn buyurulup andan filike-süvâr-ı ‘azîmet ile Yalı Köşkünden Hırka-i Mutahhara-i icâbet-gâh-ı hâcet-verânda salât-ı ‘asrı edâ eyleyüp zafer-yâb kulları içün ‘aşr-hân-ı tazarru‘ u niyâzdan sonra Topkapısı Sâhilserâsı'nda müceddeden binâsı tasmîm-kerde-i tab‘-ı mi‘mâr-ı cihân-dârîleri olan [10b] mahalleri ma‘mûre-i nigâh-ı iltifât buyurulup resm ü tasvîrleri ta‘yîn ve termîm buyuruldukda yine filike-i

sa‘âdet ile menzil-gâh-ı meymenet-penâh-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr ‘Abdullâh Bey kulları bi'l-vekâle mîrâhûr-ı sagîr hıdmetiyle rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp Kethudâ-yı Bevvâbîn Vekîli Ahmed Ağa kulları mağdû[r]înden olmağın Tavlacı Hasan Ağa kulları yerine vekâlet-i mezbûr ile yine rikâb-ı hümâyûnlarında pâ-ber-câ-yı istikâmet olmuştur.

Onuncu Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Üsküdar'da vâki‘ Vâlide-i ‘atîk'de edâ için sandal-süvâr-ı şevket olup kevkebe-i haşmet-i cihân-bânî birle Büyük İskele'den ‘azm-i süvâr-ı semend-i hoş-reftâr olmağın câmi‘-i mezbûrda edâ-yı kıyâm-ı salât ve da‘avâtdan sonra yine teşrîf olunan mahalden berren ve bahren filike-nişîn-i ric‘at olup sâhil-gâh-ı devlet-penâh-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Vukû‘-ı harîk

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at beşde yine kasaba-i merkûm mahallâtından Menzil-hâne kurbunda bir kimesnenin müceddeden binâ edüp iki üç gün ârâma muvaffak olmadığı menzil-i süknâsı kazâ-i harîk-ı nâgehânî ile âteş-endâz-ı velvele-i ‘ibret-i ‘âlem olmağın bi-hamdihî te‘âlâ hareket-i hümâyûn olmazdan mukaddem yalnız menzil-i merkûmun dest-i leheb-efrûz-ı kazâdan yanup yakılması teskîn-i belâ-yı âteş-i kadre siper-i kazâ olup irâde-i ‘aliyye-i Samedânî birle haber-i intifâsı vâsıl-ı sem‘-i hümâyûn-ı ‘inâyet-meşhûn-ı cihân-bânîleri olmuştur.

On birinci Sebt günü sâhilsarây-ı cihân-dârîleri civârında müceddeden eser-i cûy-bâr-ı zülâl-i ‘avâtıf-ı mülûkâneleri olan havz-ı kebîrin çemen-suffe-i letâfet sâhasında vaz‘ olunan sâye-bân-ı şevket-iktirâna sâye-endâz-ı iclâl olduklarında nâ-tamâm olup suyu icrâ olunmadığından vâdî-i bî-âb gibi çendân zevk u temâşasında melâhat münderic olmamağın, bir mikdâr ârâm ve celse-iistirâhatdan sonra Karye-i Çengel'de vâki‘ Hadîce Sultân Yalısı demekle şöhret-yâb olan ‘Ali Efendi kullarının sâhil-hânesine berren teşrîf-i hümâyûn için tahrîk-i rikâb-ı sa‘âdet-nisâb buyuruldukda vâki‘â tarz-ı kadîm olmağın şerâfet ve nezâheti hâtır-güşâ-yı şâhâneleri olup ba‘de-edâ’i’l-‘asr karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine piyâde-süvâr-ı ric‘at olmuşturlardır. Rûz-ı mezbûr Çavuş Kâdî-zâde kullarının yerine Kilârî Mü‘ezzin¹⁰¹

¹⁰¹ Bu kelime metinde مؤذین şeklinde yazılmıştır. Metnin tamamında sır kâtibi bu kelimeyi aynı imla ile yazmaktadır.

Mustafa kulların hıdmet-i çavuşlukda istihdâm için fermân-ı kerem-iştîmâl-i mülûkâneleri şeref-yâfte-i ısdâr olmuştur.

[11a] On ikinci Ehad günü Yahyâ Paşa kullarının yalısına bahren piyâde-süvâr-ı ‘azm-i iclâl olup şeref-i kudûm-ı necâbet-lüzûmlarıyla kesb-i istis‘âd oldukda salât-ı ‘asra dek safâ-bahş-ı ârâm olunup yine bahren makarr-ı şevketlerine teşrîf-i ric‘at buyurmuşlardır.

On üçüncü İsneyn günü dahve-i kübrâda Kasr-ı Şeref-âbâd'a bahren sâye-endâz-ı mihr-i celâdet buyuruldukda rikâb-ı hümâyûna sadr-ı ‘âlî hazretleri rû-mâl-i ta‘ziyet olup irâde-i hikmet-i Samedânî ve temşiyet-i takdîr-i Sübhânî birle şark cânibinde olan cüyûş-ı deryâ-hurûş-ı muvahhidîne ‘ârız olan inkisâr-ı perîşânî ‘arz olunmağın peyâm-ı keder-encâm-ı istîlâ-yı küffâr-ı li‘âm-ı A‘câm cümleten kulûb-ı müstemi‘îne îrâs-ı hüzn ü enîn olup, çûn u çirâ-yı hükm-i Rabbâniyye'ye teslîm-i gerden-i rızâdan gayrı çâre olmadığı ecilden şevketlü efendimize târî olan ‘ukde-i hâtır-ı fûtûr ve ahzân ü melâlet-i mevfûr ‘ilâve-i derûn-ı gam-meşhûn-ı kulları olmağla bi-emrillâhi'l-Meliki'l-Mennân kuvvet-i kâhire-i saltanat-ı ‘aliyyelerine istid‘â-yı ‘inâyet-i rahmet-i Rahmân'da dil-beste ve hayrân olan her bir lisân-ı hâl sıdk-ı derûn u hulûs-iştîmâl ile tazarru‘ u niyâzda vakt-i ‘asra dek pâ-ber-câ-yı hıdmet-i istiklâl olup Üsküdar İskeleyi'nde Gümüş-hâne'den gelen nukre-i hâm tahmîl ve nakli için âmâde olan çekdiri dahi itmâm-ı maslahat ile huzûr-ı hümâyûnlarından mikzâf-zen-i müsâra‘at olması manzûr-ı cihân-dârîleri olmağın, ba‘de'l-‘asr muhtasarca kuşhâne ta‘âmıyla sedd-i cû-ı melâlet olunup filike-nişîn-i ‘avdet birle ârâm-gâh-ı sâhil-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr teşrîf-i hümâyûn ‘akabinde Üsküdar'dan İstanbul'a revâne olan nisvân piyâdelerinin birinden bir fâcîre-meşreb revâfız-mezheb ‘anûde-i bed-tıynet ‘Acem câriyesi mevlâsın mükeddere etmeğın “kahbe seni şimdi esîr bâzârına varayım evvel-i mezâd rahîsu'l-bahâ fûrûht edeyim” demekle bâzâr-ı üsârâda rahîsu'l-bahâ evvel-i mezâd fûrûht olunması muvâ‘ade olunmağın âşüfte-i rûzgârın cân başına sıçrayup şâh yoluna kurbân olmak dâ‘iyeleri eskiden yanlarında bir içim suya mu‘âdil olmamağla kendi kanına susayup efendisine küllî gadr mülâhaza-i nâ-becâsıyla

İşte ka‘r-ı bahre atdım kendimi

Al bahâmı var emîn-i mâhîden

diyerek piyâdeden bir takrîb ile kasr-ı mezbûrun hizâsına geldikde deryâya kendin pertâb edüp gark-âb-ı lücce-i ıztırâr olmağa bir ramak kalmışken bi-‘inâyeti’l-Meliki’l-Müte‘âl gûşe-i dâmen-i ferrâceye dest-res mümkün olup, beher-hâl feryâd-künân kayıkcı mu‘âvenet ile yine tahlîse çâre olup, piyâdeye yine alınması gavâmız-ı hikem-i Rabbâniyye’den umûr-ı garîbe olmağın bu tâ’ife-i bed-kârın fezâhat-i hâlleri meşhûd-ı bâsıra-i ‘ibret-nümâ-yı hümâyûnları olmuştur. [11b]

İstişâre kerdin be-huzûr-ı hümâyûn

On dördüncü Sülâsâ günü subh-dem sandal-süvâr-ı ‘azîmet olup mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî’ye şeref-bahşâ-yı celâdet olduklarında temşiyet-perdâz-ı mesâlih-i hâcet-mendân itmâmında Hırka-i Şerîf-i icâbet-karîn-i Seyyidü’l-verâ’ya teşrîf buyurup dergâh-ı Kâdıyü’l-hâcât’dan istid‘â-yı ‘inâyet-i fütûhât-ı celîle ‘akabinde çemen-suffe-i hâssada vâki‘ havuz başındaki kasr-ı cihân-tâbların şeref-i makdem-i necâbet-tev’emleriyle bâhiru’l-is‘âd buyurdukları hılâlde tebdîl-i ser‘asker mesâlihi içün bi’z-zât huzûr-ı hümâyûnlarında ‘akd-i meclis-i istişâre fermân olunmağın ¹⁰² nazm-ı kerîmince retk u fetk ve ‘akd ü hall erbâbı olan hayır-hâhân-ı dîn ü devletden teşrîfât mücebince evvelâ sadr-ı ‘âlî ve müftî-i enâm rikâb-ı hümâyûnlarında ihrâm-nişîn-i ‘arz-ı ‘arîza murahhas olup ba‘dehû kuzât-ı ‘asâkir ve ocak ağaları ve sâ’ir ricâl-i istişâre mu‘tâd-ı kadîm-i mülûkâneleri üzre huzûr-ı cihân-dârîlerinde tecemmu‘ ve te’eddüb edüp, sâmi‘a-güşâ-yı fermân-ı hümâyûn olduklarında şevketlü efendimiz ‘azamet ü sa‘âdetle huzzâr-ı meclis-i hümâyûna hitâb edüp, bu gûne ısdâr-ı fermân-ı cihân-mutâ‘-ı ‘âlem-ârâ ile ter-zebân-ı celâdet-gûyâ oldular ki, “ey benim hayır-hâh-ı devletlerim, bu sene-i mübârekede الحرب ¹⁰³ mantûkunca bi-emrillâhi’l-Meliki’l-Müte‘âl şark cânibine müteveccih olan ‘asâkir-i nusret-me’âsir-i hümâyûnuma perîşânlık vukû‘u tarafımızdan bir dürlü tekâsül-i icmâ‘-ı mevâcib ü zehâ’ir ve tesâmuh-ı irsâl-kerde-i tavâ’if-i ‘asâkir sebep ile olmayup, bu sâl-i meymenet-iştîmâl sinîn-i mâziyeden ziyâde takayyüd ü tekellûf olunduğu beher-hâl cümlelizin ma‘lûm u meczûmudur. İrâde-i ‘aliyye-i takdîr-i Samedânî böyle iktizâ etmeğın, bu bâbda ‘alâ-cenâhi’l-isti‘câl ser‘asker nasb

¹⁰² “İş konusunda onlarla müşavere et.” (Kur’ân-ı Kerîm, Nisâ Sûresi, âyet 159).

¹⁰³ “Harp nöbetidir (Bir zaman bir taraf, başka zaman diğer taraf galip gelir)” manasına gelen Arapça söz.

olunmak için tedbîr-i rûşen-zamîriniz her kimi re'y-i istisvâb 'addeder ise rikâb-ı hümâyûnuma 'arz edüp gayret ve hamîyyet cihet ile ketm olunmayup, mâ-hüve'l-eslah beyân olunması murâd-ı hümâyûnumdur" dediklerinde idâre-i kîl ü kâlden sonra cânib-i ser'askerden 'arz-ı mahzar gelinceye dek defa'âtile huzûr-ı âsafide istişâreye fermân olunup, bey'at tecdîd ile dâmen-bûs-ı şevket-me'nûsa terhîs olunmağın def'-i meclis olundukda yine bi'l-ihtisâs sadr-ı 'âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûnlarına 'arza girüp mahallerine 'avdet vukû'unda şevketlü efendimiz dahi sa'âdetle Kasr-ı Yalı'dan filike-süvâr-ı ric'at olup sâhilsarây-ı 'aliyye-i mülûkânelerine teşrîf buyurmuşlardır.

İki gün mukaddem Vekîl-i Kethudâ-yı Bevvâbîn Tavlacı Hüseyin Ağa kulları ağa-yı sipâh olmağın rûz-ı mezbûr hıdmet-i vekâlet-i mûmâ-ileyh için Yeğen Ahmed Ağa kulları rikâb-ı hümâyûnlarına cebhe-fersâ-yı 'ubûdiyyet olup vekîl-i kethudâ-yı bevvâbîn-i hazret-i şehriyârî olmuştur.

[12a] Rûz-ı merkûmun gecesî sâ'at altı buçuğu on dakîka mürûrunda zelzele-i dehşet-velvele vukû'u [ile] berg-i hazân-zede-veş cümle-i enâm ra'ş'e ber-endâm-ı hayret ve dîde-güşâ-yı ikâz-ı 'ibret olmağın istiğfâr ve istigâse-i merhamet ü mağfîret-i Rahmân ile ter-zebân olmuştur.

On beşinci Erba'â günü berren Fıstıklı ta'bîr olunan bâğ-ı ferah-fezâ-yı dil-güşâya kâdime-cünbân-ı 'azîmet olup kasr-ı şerâfet-pîrâsından seyr-i 'âlem ederek ba'de'l-'asr İstavroz İskelesi'nden piyâde-nişîn-i 'avdet olunup gülşen-ârâ-yı hıttâ-i saltanat olan ârâm-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

On altıncı Hamîs günü âsâr-ı dürrütü't-tâc-ı 'iffet havz-ı kebîr-i cûy-bâr-ı melâhatin itmâm-kerde-i tarsîs u tecfîfî âfitâb-dîde-i çend eyyâm iktizâ etmeğın rûz-ı mezbûr ser-şâr-ı zülâl-i letâfet olup suffe-i fezâ-yı 'işret-fezâsında vaz' olunan sâye-bân-ı hümâ-sâye-i zer-mencûk-ı husrevânîlerine bâl-güster-i teşrîf-i enîf-i iclâl olmağın salât-ı 'asra dek hoş-güzâr-ı evkât-ı sa'âdet-âyât olup yine karâr-gâh-ı 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı semend-i ric'at olunmuştur.

On yedinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı İstanbul'da vâki' Vâlide Sultân tâbe serâhâ câmi'-i şerîflerinde edâ için kubeyl-i vakt-i zuhr sandal-süvâr-ı nehzat-ı hümâyûn olunup Yalı Köşkü'ne teşrîf-i iclâl vukû'unda kevkebe-i 'azamet-i pâdişâhâne birle rahş-rân-ı 'izz ü ikbâl olup câmi'-i mezbûra sâye-endâz-ı celâdet ile salât-ı cum'ayı edâdan sonra yine Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş-ı iclâl olunmağın sadr-ı

‘âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûn-ı ‘azamet-makrûna da‘vet olunup ‘arz-ı ‘arîz zımnında haber-i muvahhişe-i keder-âmîz-i güzeşteyi mü’eyyid be-emr-i Hudâ sipeh-sâlâr-ı ‘asâkir-i zafer-me’âsir ‘Abdullâh Paşa kullarının hılâl-i perhâş-cûy-ı melâhime-i kübrâda zümre-i ser-defter-i şühedâyâ mülhak olması işâ‘a olunup muktezâ-yı hâle göre idâre-i kıl ü kâl-i Devlet-i ‘aliyye'den sonra sâhib-i devlet hazretleri mahallerine ric‘at ve şevketlü efendimiz kubeyl-i ‘asr tecdîd-i vuzûya kıyâm-ı sünnet-irtisâm birle süvâr-ı eşheb-i ‘izz ü iclâl olup Hırka-i Mutahhara-i Hazret-i Seyyidü'l-mürselîn'de salât-ı ‘asrî edâ ile secde-güzâr-ı seccâde-i darâ‘at ve istircâ-yı teşebbüs-i dâmen-i bürde-i ‘inâyet olduktan sonra Topkapısı sâhilindeki ma‘mûre-gâh-ı resm-i mi‘mâr-ı tab‘-ı cihân-dârîleri ser-be-ser manzûr-ı hümâyûnları olup ta‘rîf ü tavsîf itmâmında binâ-yı mezbûra nâzır olan kullarına mâ-fevka'l-me‘mûl ihsân-ı mülûkânelerin bezl ederek yine sâhilsarây-ı mezbûrdan filike-süvâr-ı ric‘at olup sa‘âdetle gülşen-sarây-ı leb-i deryâ-yı safâ-ârâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

[12b] Rûz-ı mezbûr bi'l-fi‘l Sadr-ı Anadolu olan yeke-tâz-ı mızmâr-ı belâgat-i inşâ ve fahlû'l-kurûm-ı silsile-i ‘ulemâ ve üdebâ Râşid Mehmed Efendi meslûlen ‘illet-i müzminesi hasebiyle leyle-i Cum‘ada ‘örf-i ‘izâma bedel câme-pûş-i kefen-i girîbân-gîr-i ecel olup tayy-i nüsha-i hayât etmeğin yerine İstanbul'dan ma‘zûllerin akdemi olan Paşa-zâde İbrâhîm Efendi kulları mesned-nişîn-i Sadâret-i Anadolu olup kâmet-i istihâl-i fazl u ifzâllerin ârâyış-i hil‘at-i ‘izz ü ikbâl eylemiştir.

On sekizinci Sebt günü li-ecli'l-maslaha âşiyân-ı saltanat olan cîlve-gâh-ı ‘aliyyelerinden ‘adem-i hareket-i hümâyûn birle râhat-bahş-ı hâtır-ı feyz-nâk-i mülûkiyyü's-simât olmuşlardır.

On dokuzuncu Ehad günü cedîdetü'l-âsâr-ı birke-i bereket-iştihâr olan çemen-suffe-i mesîre-gâh-ı havz-ı letâfet-penâh galebe-i tevsî‘-i dâ‘ire ile cây-gâh-ı fezâ-yı gülşen-âbâd-ı na‘îme meydân okuduğu muhât-ı ‘ilm-i ‘âlem-ârâ-yı cihân-dârîleri olmağın kenâre-i havuzda vaz‘ olunan sâye-bân-ı hümâ-sâyelerine bast-ı cenâh-ı teşrîf buyuruldukda salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr-ı meymenet-disâr olup ba‘dehû yine gülşen-sarây-ı deryâ-âgûş-ı sînâlarına ‘atf-ı zimâm-ı kufûl buyurmuşlardır.

Yirminci İsneyn günü yine Havuzbaşı ta‘bîr olunan mahall-i ferah-fezâ-yı mezbûra tahrîk-i kâdime-i ‘azamet-i mevfûr olup ba‘de'l-‘asr karâr-gâh-ı sâhil-serâlarına süvâr-ı semend-i ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Sülâsâ günü ba‘de-salâti’l-fecr sandal-nişîn-i bahr-i celâdet olup Kasr-ı Yalı’dan Dîvân-ı ‘âlî mesned-gâhına eşheb-süvâr-ı kudûm-ı şevket-rusûm olduklarında maslahat-güzâr-ı ‘âmme-i hâcet-verân emri tamâmında Hırka-i Şerîfe Odası’nda cebhe-fersâ-yı seccâde-i ‘ubûdiyyet ve ber-dâşte-i dest-i icâbet-peyvest-i darâ‘at olduktan sonra Sünnet Odası’na sa‘âdetle sâye-bahş-ı ferr ü celâlet buyurup sâ‘at-i nücûmî on ikiye geldikde huzûr-ı hümâyûnlarında ‘akd-i istişâre için merreten ba‘de-uhrâ da‘vet olunan ricâl-i devlet-i şûrâ ve müftî-i enâm-ı sadâret-i kübrâ geldiklerin dâru’s-sa‘âde ağası rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz etdiklerinde sadr-ı a‘zam hazretleri ma‘iyyet ile şeyhülislâm efendi Kasr-ı Revân’a teşrîf ve sâ‘ir ocak ağaları [13a] Arslanhâne’de ictimâ‘-ı enîf buyurduklarında yalnız Müftî-i Enâm Dürrî Efendi rikâb-ı hümâyûna da‘vet olunup ihrâm-nişîn-i ‘arz-ı maslahat-rehîn zımnında silahdâr ağa kulları vesâtatıyla vezîr-i müşârun-ileyh ‘Ali Paşa kulları yedinden mühr-i emânet-i kübrâ ahz olunup yed-i mü’eyyed-i mülûkânelerine teslim olundukda vezîr-i mûmâ-ileyh kasr-ı cedîdin tahtındaki odaya irsâl ve def‘-i vahşet için bâbü’s-sa‘âde ağası yanına îsâlde Mâbeyn kapısı tarafından Çavuşbaşı ‘İvaz Mehmed Ağa kulları rikâb-ı celâdet-nisâb-ı ‘azamet-intisâblarına rû-mâl-i ibtihâl-i çâkerâneye muntazır olmağın havuz başındaki kasr-ı dil-güşâyâ şeref-bahş-ı iclâl vukû’unda ağa-yı mûmâ-ileyhe serâsere kaplu hil‘at-i fâhire ilbâsıyla Devlet-i ‘aliyye’ye kâ‘im-makâm nasb olunup kasr-ı mezbûrun cânib-i yemîninde kâ‘im ve taraf-ı yesârında müftî-i enâm hazretleri câlis oldukda ictimâ‘ eden sudûr-ı kirâm ve ricâl-i benâm ve sâ‘ir erbâb-ı istişâreden ocak ağaları huzûr-ı hümâyûnlarında zemîn-bûs-ı tevakkuf-ı fermân-ı cihân-mutâ‘ olup sudûr-ı kirâm ve ‘ulemâ-yı ‘izâm ihrâm-nişîn-i ihtirâm olmağa işâret olundukda şevketlü efendimiz bi’z-zât mahmûdül-hısâl ve memdûhu’l-fi‘âl halîm ve selîm bir pâdişâh-ı kerîmü’s-sıfât iken iktizâ-yı hâle göre kâ‘im-makâma “evvelâ bi’z-zât gözün aç, sen bilirsın” hitâbıyla mu‘âmele-i ‘anîf-âmîz ve şikk-ı evvel defterdâra “tahsîl-i mâl-ı mîrîde bir dakîka tekâsül etme yohsa vallâhi seni katl ederim” cevâb-ı kahr-engîzinden sonra dest bâlâ-dest-i ‘azametleriyle koyunlarından bir kıt‘a memhûr hatt-ı hümâyûn-ı ‘inâyet-mahsûr ihrâc edüp Emîn Mehmed kulların yanına çağırıp ‘alâ-ru’ûsi’l-eşhâd cehren “bu hatt-ı hümâyûnum alup, hâliyâ Rakka vâlîsi ve sâbıkâ Bağdâd-i bihişt-âbâd vâlîsi olan Ahmed Paşa kuluma götür, emr-i ‘âlî mücebince bir sâ‘at tevakkuf etmeyüp Kars’da müctemi‘ olan ‘asâkir-i nusret-me’âsir-i zafer-ihtivâma ser‘asker nasb etmişimdir.

Eyâlet-i merkûmeden hareket ve mahall-i mezbûra ‘alâ-cenâhi'l-isti‘câl vâsıl olmağa mübâderet etmesi murâd-ı hümâyûnumdur. Paşa-yı müşârun-ileyhe yüz kîse akçelik zencîrli olmak üzre altun harc-ı râh ve miyân-ı iftihârına taklîd-i celâdet için bir kabza murassa‘-kâr şemşîr ve kâmet-i ‘izz ü iclâlîne mübâhâta çespân serâser kaplu semmûr kürk kendüye şimdilik cümle-i teşrîfâtımdan olmağın yine te‘âkuben iktizâ eden mevâcibât-ı tavâ‘if-i ‘askeriyye ve zâd-ı zahîre ve irsâl-i cüyûş-ı deryâ-hurûş der-‘uhde-i mülûkânemdir, elem çekmeyüp hemân gayret ve hamîyyet üzre şecî‘âne hareketde olsun” deyü buyurdıkları ‘akabinde bir kıt‘a dîger memhûr hatt-ı hümâyûn-ı ma‘delet-makrûn dahi ihrâc buyurup mîr-i tabl-ı ‘alem Fazlî Paşa-zâde Mehmed Bey kulların yanına çağırıp yeden bi-yedin teslim etdikde “bu hatt-ı hümâyûnum dahi hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine götürüp haber-i inhizâm-ı cünûd-ı muvahhidîn ile teveccühüne fûtûr târî olmayup me‘mûr olduğu şark cânibine tek ü tâz-ı şitâb olmağla nehb ü gâret-i emvâl ve in‘idâm-ı nüfûs-ı a‘dâya pâ-der-rikâb-ı isti‘câl olması mâ-fi‘z-zamîr-i mülûkânemdir” deyü tenbîh-i¹⁰⁴ ekîd-i cihân-dârî zımnında şeyhülislâm efendiye bir ferve-i semmûr ilbâs ve iclâs ve sâ‘ir ocak ağalarına ve şikk-ı evvel defterdâr efendiye ve re‘îsü'l-küttâb İsmâ‘îl Efendi'ye hil‘atler ilbâs olunup **[13b]** dâmen-bûs-ı şevket ü mehâbet-me’nûsa sahben¹⁰⁵ ‘ale'l-vech müsâra‘at olduklarında zâbitân-ı dûdmân-ı Bektâşîyân'dan yayabeyi olan sâdât-ı kirâmdan bir pîr-i rûşen-zamîr-i muhâlasat-semîr dahi gûşe-i dâmân-ı şükûh-iktirân-ı ‘inâyetlerine dest-res buldukda pîr-i mûmâ-ileyhi taltîf ve sâ‘ir ağayân-ı ocağ-ı ‘âmireyi te‘lîf için mahsûsan yed-i semâhat-meşhûn-ı hümâyûnlarıyla zer-i mahbûb-ı câlibül-kulûb ihsân ile def‘-i meclis olunup mahsûsan Kâ‘im-makâm Mehmed Paşa kulların rikâb-ı hümâyûnlarına çağırıp tenbîh ü te‘kîd-i umûr [ve] temşiyet-perdâz-ı devlet-i ebediyyü'l-istimrârı müş‘ir ‘arz-ı belîğ ile mahallerine ircâ‘dan sonra bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn-ı necâbet-makrûn dahi ihrâc edüp emânet-i vekâlet-i kübrâ için silahdâr ağa kullarına teslim edüp fermân olunan mahalle ircâ‘a me‘zûn ve “vezîr-i müşârun-ileyh bir gün mukaddem Âsitâne-i sa‘âdet'e duhûl edüp rikâb-ı hümâyûnuma yüz sürmeğe şitâb olması murâd-ı ‘inâyet-makrûnumdur” buyuruldukda tecdîd-i vuzû için Sünnet Odası'na kasr-ı mezbûrdan hareket ‘akabinde vezîr-i sâbık ‘Ali Paşa için i‘dâd olunan çekdirmenin ihzârına isti‘câl

¹⁰⁴ + ve

¹⁰⁵ سحبا

olunup silahşor-ı şehriyârîden Başçukadâr ‘Osmân Ağa kulları mübâşeretiyle fermân olunan Midilli cezîresine nefy ü tağrîb ü iclâ ve süvâr olunup mahall-i mezbûra irsâl olunduğu haberi geldikde vüzerâ-yı ‘izâma tahrîr [ü] neşr olunan evâmir-i berevât-ı ‘âlî-şân kâ’im-makâm hazretleri tarafından te‘âkuben telhîs olunup her birinin ‘unvân-ı refî‘u’s-şânı zînet-bahş-ı hatt-ı hümayûn ile mü’ekked ve mu‘anven olmağın yine havuz başındaki kasrı zînet-i kudûm-ı behcet-lüzûm-ı şâhaneleriyle şeref-yâb buyurduklarında ihzâr olunan ta‘âm-ı nefise-i mâ-hazar tenâvülüyle bir mikdâr safâ-bahş-ı tab‘-ı mükedder ve rû-nümâ-yı ibtisâm-ı zamîr-i münevver olup salât-ı zuhru yine Hırka-i mutahhara'da edâ ve tazarru‘ u niyâzı mütezammın rûhâniyyet-i Sâhib-i bürde ve ‘alemden istimdâd-ı nusret ve du‘âdan sonra biniş takrîb ile Kasr-ı Yalı'ya tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet-nisâb buyurulup şeref-i makdem-i celâdet-tev’emleriyle hisse-yâb oldukda kethudâ-yı bevvâbân-ı şehriyârî yediyle müte‘âkibül-vürûd telhîsât ve berevât-ı ‘âlî-şânın cevâblarıyla kubeyl-i ‘asra dek ârâm eyleyüp sa‘âdetle filike-süvâr-ı ric‘at birle yine sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

İrsâl-kerde-i Silahdâr Ağa be-cânib-i Vezîr-i ‘âlî-şân

Me’mûr oldukları hıdmetle silahdâr ağa kulları ba‘de-edâ-yı salâtî'l-mağrib Üsküdar'a geçüp mütevekkilen ‘alallâh savb-ı me’mûra revâne olmağın pâ-der-rikâb-ı ta‘cîl beyne'l-‘ışâ’eyn ‘azm ü râhî olmuşlardır. [14a]

Âmeden-i ‘Ali Ağa bâ-‘arz-ı mahzar ez-cânib-i Kars

Yirmi ikinci Erba‘â günü dahve-i kübrâda cünûd-ı zafer-nümûd ve ‘asâkir-i nusret-me’âsir tarafından vukû‘-ı sıhhat-i hâli i‘lâm için irsâl olunan Kösec ‘Ali Ağa kulları ‘arz-ı mahzar ile rikâb-ı hümayûna yüz sürüp harem-i ‘ismet-serâlarında ‘arz olunup, bi'l-müşâfehe manzûr-ı ‘ayne'l-yakîni olan mevâdd-ı muhârebe-i cihâd ve şehîd ser‘asker-i merhûmun ahvâl-i hayret-nümûn ve ‘ibret-me’âli istintâk ve istihbâr olundukdan sonra kâ’im-makâm hazretleri tarafına ric‘atde işâret olunduğu vech-i vecîh-i emr-i ‘âlî üzere ser-çavuşân-ı Dergâh-ı ‘âlî hıdmet-i hatîre-i ‘aliyyesiyle ilbâs-ı hil‘at olunup, mu‘azzez ü mükerrrem kılınmağın ba‘de'z-zuhr şevket ü salâbet-i kahramânî birle Fıstıklı ta‘bîr olunan bâğ-ı ferah-fezâya tahrîk-i kâdime-i ‘izz ü iclâl olundukda telhîs olunan umûr-ı mühimme zehâb ü iyâb ile ba‘de'l-‘asr yine sâhilsarây-ı ‘aliyyelerin şeref-yâb-ı kudûm-ı behcet-rusûm buyurmuşlardır.

Nakl-i hareket-i hümayûn be-Sâhilsarây-ı Topkapu

Yirmi üçüncü Hamîs günü ba‘de-salâti'l-fecr filike-süvâr-ı sa‘âdet olup Sâhilsarây-ı Beylerbeyi'den göç tarîkı üzre sâhilhâne-i mülûkâneleri olan Topkapusı kâşâne-i sümüvvü'ş-şânlarına hademe-i haremsarây-ı hümayûn-ı ‘ismet-makrûna devletlü vâlide sultân efendimiz ser-tâc-ı ser ü sâmân-ı ibtihâc olup bi-ecma‘ihim teşrîf-i kudûm-ı meserret-lüzûm buyurmuşlardır. Sâhilsarây-ı mezbûrun derûnunda olan ta‘mîrât muktezâsınca deryâ cânibinde Hastalar Kapusı ta‘bîr olunan mahalden ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahşâ olduklarında devâbb-ı hümayûnların cîlve-i ihtizâz ve tek [ü] tâz-ı ‘arsa-i mişvârların temâşâ ‘akabinde kemân-keş kullarına pûteye tîr-zen olmağa fermân-ı isâbet-cereyân buyurulup evkât-güzâr-ı mülûkâneleriyle ba‘de'l-‘asr Hazîne-i ‘âmire'de ‘âşık-ı garîb Eski Mehmed kulların Anadolu tîmâr defterdârlığıyla bekâm buyurup ‘arzuhâline hatt-keşîde-i ihsân olduktan sonra yine mahall-i merkûmdan Sâhilsarây-ı Topkapusı'na ‘avdet buyurmuşlardır. [14b]

Katl-i mürted

Yirmi dördüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı kevkebe-i tumturâk-ı pâdişâhâne birle Ayasofya'da edâ buyurduktan sonra imâle-i licâm-ı semend-i ihtîşâm birle Sovukçeşme kasr-ı bâlâ-yı şerâfet-nümâsın nakş-ı süm-i rekâ‘ib-i necâ‘ib buyurduklarında kâ‘im-makâm paşa hazretleri rikâb-ı hümayûn-ı hıdîv-i ma‘delet-ârâya yüz sürüp berây-ı nizâm-ı dîn ü devlet ve umûr-ı mesâlih-i cüyûş u ra‘iyyet ‘arz-ı ‘arîzdan sonra müslim-i kâfir-nümâ ve hidâyet nâ-resâ روى اسلام نمايد دل كافر¹⁰⁶ medlûlünce mütemerrid-i la‘în-i bî-dînin biri mu‘tâd-ı kadîmi üzre kâfirliğinden geçmeyüp izhâr-ı irtidâd etmeğin huzûr-ı hümayûnlarında katl olunup, üftâde-i hâk ü hûn-ı mezellet olduğu manzûr-ı hümayûn-ı cihân-dârîleri¹⁰⁷ kılınmıştır.

¹⁰⁶ “Müslüman gibi görünüyor fakat gönülden kâfir” manasına gelen Farsça bir mısra.

¹⁰⁷ Bunun devamında evvela, “oldukda tecdîd-i vuzû mübâşeret ile Kasr-ı Sepedciler'e ‘atf-ı zimâm-ı necîbet buyurup ba‘de'l-‘asr yine karâr-gâh-ı sâhilserâlarına ric‘at buyurmuşlardır” yazılmışsa da üzeri çizilerek, “kılınmıştır” kelimesi yazılıp cümle tamamlanmıştır.

Yirmi beşinci Sebt günü cilve-gâh-ı makarr-ı saltanat olan sâhilsarây-ı behcet-fezâlarında râhat-bahş-ı hâtır-ı şâhâneleri olup ‘adem-i hareket birle safâ-bahş-ı ârâm olmuşlardır.

Âmeden-i Çukadâr Bekir Ağa

Yirmi altıncı Ehad günü ‘ale’s-seher ser‘asker cânibine me’mûren revâne olan Bosnevî Çukadâr-ı rikâb-ı hümayûn Bekir Ağa kulları Âsitâne-i sa‘âdet’e dâhil olmağın rikâb-ı kâm-yâb-ı cihân-dâr-ı ‘aliyyelerine rûy-mâl-i darâ‘at oldukda istihbâr-ı habâyâ-yı ahvâl-i ra‘iyyet ve istintâk-ı desâyis-i umûr-ı memâlik ü dekâyık-ı cüyûş-ı ‘alem-efrâz-ı nusret oldukları hılâlde ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı’ya şeref-bahş-ı iclâl olup müftî-i enâm hazretlerin yalnızca rikâb-ı hümayûnlarına da‘vet edüp merreten-ba‘de-uhra ‘arz-ı merâm-ı zamîr-i mihr-tenvîrleriyle ihrâm-nişîn-i ihtirâm buyurmuşlardır¹⁰⁸.

[15a] Yirmi yedinci İsneyn günü yine Kasr-ı Yalı mevkib-i hümayûnlarıyla istis‘ad-ı necâbet-makrûn oldukda devâbb-ı hümayûnların cilve-i refât-ı hoş-hırâm-ı safâ-bahşâları temâşâ ‘akabinde kethudâ-yı bevvâbân kulların rikâb-ı celâdet-intisâblarına çağırdup cânib-i kâ‘im-makâm paşaya ircâ‘dan sonra Kasr-ı Bâğçe-i Ağa’ya ‘atf-ı ‘inân-ı şeb-dîz-i cihân-bânî buyurup kuşhâne-i ta‘âm-ı nefise-i mahsûsasıyla nevâle-çîn-i zâ‘ika-i mülûkâneleri ‘akabinde salât-ı ‘asrı edâ buyurup yine sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci günü yevm-i Sülâsâ mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî şeref-i kudûm-ı necâbet-melzûmlarıyla müstes‘id oldukda mesâlih-i umûr-ı ‘âmme incâh u itmâmında yine sâhilsarây-ı ‘âliyelerine teşrîf buyurup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncülü’ye şeref-bahş-ı kâdime-cünbân-ı sa‘âdet olduklarında vezîr-i sâbık ‘Ali Paşa’nın tavîle-i ihtisâsından müntehab ba‘zı devâbb-ı Mısırî ve bârgîr-i bî-nazîr huzûr-ı hümayûnlarında cilve-bahş-ı ihtizâz ve şîve-perdâz-ı tek ü tâz olmağın kubeyl-i ‘asrda ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm birle Kasr-ı Gülhâne dahi kesb-i sa‘âdet etdikde Enderûn-ı hümayûn cündîlerine süvârî cirid fermân buyurulup temâşâsıyla

¹⁰⁸ Burada evvela, “buyurduktan sonra tâze resîde bostân-ı halâvet-bahş-ı burûdet-resân ile safâ-yâb olunup, ba‘de-salâtı’l-‘asr yine karâr-gâh-ı dil-cûlarına ‘azm-i imâle-i licâm-ı ric‘at olmuşlardır” yazılmışsa da üzeri çizilerek, “buyurmuşlardır” kelimesiyle cümle nihayete erdirilmiştir.

safâ-bahş-ı hâtır-ı cihân-dârîleri olup ba‘de-salâti'l-‘asr yine Hastalar Kapısı hâricinden bed’en [ve] ‘avden teşrîf ü ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Erba‘â günü haremsarây-ı dil-güşâlarında ârâmîde-i hâtır-ı gül-berg-‘âtır-ı mülûkâneleri ‘adem-i nehzat-ı hümâyûnlarıyla sâ’ir kulları dahi gûşe-nişîn-i safâ-yı ‘âlem olmuşdur.

Otuzuncu Hamîs günü biniş takrîb ile ba‘de-salâti'z-zuhr makarr-ı saltanat-ı ‘aliyyelerinden sandal-süvâr-ı ‘azîmet olup Kasr-ı Beşiktaş’a sâye-endâz-ı iclâl ü şevket vukû‘unda zevrak-nişîn-i âmed-şüd kulların temâşâdan sonra kubeyl-i ‘asrda harem-i hümâyûndaki âsâr-ı cedîdeleri olan kasr-ı ferah-fezâ-yı ‘âlem-ârâya teşrîf buyurup celse-i ârâm ve kahve-nûş u ta‘tîr-i meşâmdan sonra tecdîd-i vuzû ile **[15b]** Büyük Oda’da salât-ı ‘asrı edâ buyurup civârındaki şehnişîn-i müstezâd-ı şeh-beyt-i manzûme-i sâhil-serâda bir mikdâr râhat-bahş-ı tab‘-ı müstetâb-ı semâhat-nisâbları hılâlinde iki ‘aded kayıkcı fukarâsından pes-mânde-i kesb-i ‘amel pîr-i ham-şüde-kâmet

Sanmanız kim kocalık бүkdü belin zâtının

Nakd-i ‘ömrünü yitirmiş eğilüp anı arar

fehvâsınca manzûr-ı dîde-i terahhum-dîdeleri oldukda derhâl zer-i mahbûb-ı meserret-üslûb irsâl ve ihsânıyla pîr-i nâ-tüvânları bî-ihtiyâr meslûbü'l-‘akl-ı lebrîz-i şâdmânî eyleyüp, isticlâb-ı pîrâne-ser-i du‘â-yı hayrlarıyla filike-süvâr-ı ric‘at olup ârâm-gâh-ı sâhilsarây-ı devlet ü ‘ismet-pîrâlarına ‘avdet-i teşrîf buyurmuşlardır.

[Sene 1148] Gurre-i Rebî‘ulevvel

Mâh-ı mezbûrun ibtidâsı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Hâlid bin Zeyd Hazret-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî radiye ‘anhü'l-Bârî hazretlerinin darîh-ı rûhânî-nijâd ve merkad-i münevvere-i Bakî‘-i Garkad-bünyâdlarında edâ etmek için sâhilsarây-ı ‘aliyyelerinden sandal-süvâr-ı ‘azîmet-i hümâyûnları olup Bostân İskeleyi’nden rahş-rân-ı celâdet-iktirân birle türbe-i şerîfe şeref-bahş-ı istimdâd-ı rûhâniyyet olduklarında çâh-ı zemzem-sıfât birke-i menhel-i ‘azb-i furâtlarından mahsûs nûş-ı hayât-ı ‘âfiyet-bahşâ olunup, salât-ı farîza-i vakt-i mübâreke itmâmında dü-dest-i icâbet-peyvest-i ihlâs ber-dâşte-i dergâh-ı çâre-sâz-ı ihtisâs kılınmağın Hazret-i ‘Alemdâr-ı Habîb-i her dü-serâ ve şikka-güşâ-yı gazavât-ı Peygamber-i hâtemü'l-enbiyâ mücâhid fî-sebîlillâh cihâd-ârâ-yı Resûlullâh radiye ‘anhü Mevlâh cenâbının

taraf-ı re's-i mübârekelerinde seccâde-nişîn-i darâ'at ve isticlâb-ı füyûzât ve istigâse-i feth u nusret bi'z-zât kıyâmen ve ku'ûden cilve-ger-i hâric-i şebîke-i buk'a-i nezâfet oldukdan sonra yine haşmet ü 'azamet-i pâdişâhâne ile iskele-i merkûmdan filike-nişîn-i ric'at olunup doğru haremsarây-ı 'ismet-pîrâlarına teşrîf buyurmuşlardır. [16a]

Zuhûr-ı berk-ı sâtı'u'n-nûr ez-cânib-i âsmân

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ'at-ı leylî beşe geldikde cânib-i âsmândan bir berk-ı sâtı'u'n-nûr-ı ziyâ-güster-i garb u şark zuhûr edüp, hayret-fezâ-yı üli'l-ebsâr ve hîre-kün-i çeşm-güzâr-ı dîde-i bîdâr olup, kible tarafına ric'at-ı ufûlî 'akabinde zelzele-efgen-i zemîn ü zamân sâ'ika-i ra'd-âşûb-ı hevl-nâk ile cümle kulûb-ı şünûd u şühûdu misâl-i berg-i hazân teb-lerze-i tahayyür ü haşyet eyleyüp herkes nâle-künân istigâse ve istiğfâr ile ter-zebân olmuşlardır. İnşâ'e'l-Mevlâ tefe''ülen bi'l-hayr şark cânibinde âteş-perestân-ı 'anede-i revâfız-mezhebin sûzân-ı berk-ı şemşîr-i cünûd-ı kudsiyân olmasın 'alâ'im-i âyât-ı semâviyye min-tarafillâh te'yîd etdiğine burhân-ı evzahu'l-beyândır.

İkinci Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı mihr-i celâdet buyurup teşrîf-i cihân-dârîleri vukû'unda devâbb-ı Aşkar-sîmâ-yı cilve-bahşâların şîve-i refâtâr-ı tâzîleri yek-be-yek manzûr-ı husrevânîleri kılınmağın, salât-ı 'asra dek mürûr u 'ubûr eden piyâde ve keştiyân ve ruk'a-güşâyân-ı hâcet-mendân ile imrâr-ı evkât-ı sa'âdet-âyât olunup ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır. Kasr-ı ferah-bahşâ-yı sâhile zıll-efgen-i hüma-sâyeleri sâmi'a-endâz-ı kulûb-ı hâss u 'âmm oldukda nevâhî-i Edirne cevânibinde bayrak-güşâ-yı ma'kûsü'l-livâ olan haydûdu müşâreket-i cinâs-ı lafzîsi üzre hayyen tutup giriftâr-ı kayd u bend etmekle ba'zıları kurâ ve büyü-tü mesâkîni basup nehb ü gâret ve katl-i nüfûsa mübâderetleri Edirne bostâncıbaşısına mün'akis olmağın bir tarîkile tecemmu'ların perîşân ve ekserin katl ve üç 'adedin kendi neferâtı yediyle bayraklarıyla ma'an küştenî-i selâseyi zencîr-beste ve kayd-ı ağıl ile keşân-be-keşân huzûr-ı hümayûnlarından mürûr etdirüp hâric-i ebvâb-ı kal'ada katl olunmaları fermân olunmağın 'ibreten-li's-sâ'irîn olmuşdur.

Ferdâsı üçüncü Ehad günü yine kasr-ı mezbûr-ı sâhile teşrîf-i hümayûnları vukû'unda dâbbe-i hümayûnların cilve-i refâtâr-ı hoş-hırâmları temâşâ kılındıkda pes-

mânde-i ihsân-ı hümâyûn bir pîr-i hüẓâl-dîde kayıkcı piyâde başına giderken manzûr-ı çeşm-i ‘âtıfet-i girişmelerine dûçâr olmağın ihsân-ı ‘âlem-i mebzûl-i cihân-dârîlerine mazhar eyleyüp ba‘de'l-‘asr yine devlet-sarây-ı harem-i hümâyûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

[16b] Dördüncü İsneyn günü yine Kasr-ı Yalı kudûm-ı behcet-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle erîke-zîb-i ‘âlem-ârâ olmağın yevmiyye rekûb-ı sa‘âdet-mashûb-ı şehriyârî zîr-i rân-ı silahşorânda cilve-ger olduğu temâşâ olunmağın ba‘de'l-‘asr yine haremsarây-ı saltanat-âşiyânlarına nüzûl-i imâle-i licâm buyurmuşlardır.

Beşinci Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî'ye ısgâ-yı mesâlih-i ‘âmme-i re‘âyâ içün teşrîf-i iclâl buyurup, ba‘dehû haremsarây-ı ‘âmire meşyen hoş-hırâm-ı refât-ı mehâbet-i kahramânî birle ric‘at ve bir mikdâr ârâmdan sonra harem-i hümâyûn hademâtıyla yine ârâm-gâh-ı sâhil-serâlarına teşrîf buyurup ahşama dek ‘adem-i nehzat-ı hümâyûnlarıyla câ-nişîn-i âsâyiş olmuşlardır.

Altıncı Erba‘â günü Kasr-ı İncülü'ye Topkapısı hârici ve Hastalar Kapısı dâhilinden şeref-bahşâ olup, devâbb-ı nevbet-keşân-ı cenîbet şîve-i refât-ı cünbüşlerine mübâderetden sonra Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olunup ba‘de'l-‘asr yine teşrîf-i şeh-râh-ı merkûmdan ‘avdet buyurmuşlardır.

Yedinci Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı iclâl olduklarında rekâ‘ib-i yevmiyyeler cilvesi meşhûd-ı bâsıra-i meserret-nümûd-ı cihân-bânîleri oldukdan sonra rikâb-ı hümâyûna kâ‘im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz-ı istikâmet-i ‘ubûdiyyet ve çehre-fersâ-yı zemîn-i darâ‘at olup, mahallerine ric‘at ‘akabinde bir piyâde-i bostân huzûr-ı hümâyûnlarından ‘ubûr ettiği manzûr-ı hümâyûnları oldukda ekserin sâhibinden girân-bahâ iştirâ olunup bâ-emr-i ‘âlî nüdemâ ve binişci kullarına tevzî‘-i ni‘am-ı celîle-i husrevânîleri olmağın ba‘de'l-‘asr yine mahall-i karâr-gâh-ı kadîmlerine ‘atf-ı ‘inân-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya-i kebîr'de hatm-i Kelâm-ı Kadîm olmağın edâ buyurup gırîv-i darâ‘at-vâveylâ-yı isticâbet-i du‘â-yı hatm-i şerîf itmâmında farîza-i salât-ı cum‘a edâ olunup kevkebe-i ‘azamet birle haremsarây-ı ‘aliyyelerine doğru teşrîf buyurmuşlardır.

[17a] Dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı Yalı şeref-efzâ-yı kudûm-ı mevhib-i cihân-bânîleri oldukda beher yevm münâvebe üzre mesrûc-ı âmâde olan rekûb ve gayr-ı merkûb esbân-ı cenîbet-keşân zîr-i rân-ı silahşorânda cilve-i mu‘tâd-ı

kadîmlerin icrâ etdikler[i] ‘alâ-hidetin safâ-bahş-ı nezâret-i cihân-dârîleri oldukdan sonra ba‘de'l-‘asr yine mahall-i ferah-fezâlarına ric‘at buyurmuşlardır.

Onuncu Ehad günü yine Kasr-ı Yalı yümn-i makdemleriyle kesb-i istis‘âd oldukda devâbb-ı yevmiyye ‘arsa-gâh-ı hüner-mendîde şîve-i tek ü tâz-ı cinsiyyetlerin zîr-i rân-ı feres-rân-ı fârisü'l-hayl-i hünerde icrâya sebkât etdikleri temâşâsından sonra rikâb-ı hümâyûnlarına ze‘âmet-i mahlûl ile ‘arzuhal eden Kilâr-ı hâssa'da Zağravî Mustafa kulların merâmına müsâ‘ade ve ‘arzuhaline keşîde-i hatt-ı hümâyûn buyurulup dil-hâh-ı matlabı üzre çerâğ buyurduklarından sonra ba‘de'l-‘asr sâhilsarây-ı cilve-gâh-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı licâm-ı semend-i ric‘at buyurmuşlardır.

On birinci İsneyn günü Kasr-ı İncüli makdem-i sa‘âdet-edhemleriyle meymenet-bahş-ı iclâl oldukda ‘âdet-i hasene-i kadîme ve deydene-i müstahsene-i müstedîme üzre mevcûd-ı ıstabl-ı celâdet olan devâbb-ı kamer-sîmâ-yı rikâbdan cenîbet-keşân-ı münâvebe olanlarına cilve-perdâz-ı mızmâr-ı hünerde mişvârların icrâya birbirin sebkât ederek temâşâ-gâh-ı meydân-ı şehriyârî olmağın çavuş kullarıyla imrâr-ı vakt ederek ba‘de-salâti'l-‘asr yine Hastalar Kapısı hâricinden ‘avd ü kufûl ve teşrîf-i müsûl buyurmuşlardır.

Mevlûd-ı Şerîf

On ikinci Sülâsâ günü rûz-ı mîlâd-ı Nebevî olmağın dahve-i kübrâda Topkapısı Sâhilsarây-ı menzil-i hümâyûnlarından nehzat buyurup Hırka-i mutahhara'da ‘aşr-hân-ı darâ‘at ve isticlâb-ı ifâza-i rûhâniyyetden sonra Bâb-ı vasat hâricinde deydene-i resm-i kadîm-i selâtîn-i pîşîn üzre müretteb olan alay-ı haşmet-ârâ ve kevkebe-i ‘azamet-pîrâ dîde-güşâ-yı hüsn-i matla‘-ı şâh-ı melek-sîmâ olmağın, cum‘a lebâçe-i fâhire-i mülûkânesi üzre ferâce ve destâr sorguşu ve Silahdâr Vekîli Mustafa Bey ve Çukadâr Ağa vekâletiyile Hüseyin Bey kulları kabâ-yı celâ‘î dîbâc ber-düş ve üskûf be-ser rikâb-ı ‘aliyyelerinde pûyân olarak dervâze-i Hâne-i hâssa'dan süvâr-ı rahş-ı müzerkeş-zîn ve murassa‘-rikâb [17b] olup, sa‘âdetle Câmi‘-i Sultân Ahmed'e teşrîf-i iclâl vukû‘unda revzen-güşâ-yı ‘arz-ı cemâl-i âfîtab-ı ‘âlem-ârâlarıyla muntazır-ı ebrû-nümâ-yı cünbüş-i gûşe-i selâm-ı meserret-fercâmları olan ‘ulemâ ve mevâlî ve kuzât ve erkân-ı devlet-i sâ‘ire şeref-yâb-ı kudûm-ı behcet-lüzûm ve dîdâr-ı ferah-âsârları oldukda, re‘îsü'l-meşâyihîn ve câmi‘-i merkûm vâ‘izi evvelen bi‘z-zât ve sâniyen bi‘l-‘araz münâvebe tarîkı üzre hasret-keş-i nevbet-i hil‘at

olan meşâyih-ı selâtinden ( ) efendi ‘alâ-merâtibihim kürsî-nişîn-i muvâ‘azat ve fezâ‘il-i mîlâd-ı Fahr-i ‘Âlem’i müş‘ir âyât-ı beyyinât ve ehâdis-i kütüb-i mu‘teberât tefsîr ü takrîr olunup hatm-i du‘â ile nüzûlleri hinde ferve-i semmûr-ı fâ‘izu’s-sürûr ilbâsıyla icâbet der-kafâ olan te’sîr-i da‘avâtı müşâhede olunmağın, mahfil-nişîn-i tevşîh-i mevlûd-hân-ı Mustafavî dahi nağme-i dil-pezîrâne düğâh-ı melîhu’l-esvât ile âgâzeyle şurû‘ edüp meclis-i sâniyede perde-bîrûn-ı istiğrâb-ı vecd ü hâlet olarak âvâze-i râstların mâhûr-ı hoş-nevâya çıkarup sâlisen bezm-ârâ-yı şevk-ı salât ü selâm ile hicâz ve ‘ırâkda karâr etmeleri hılâlinde çavuşbaşı ve re’îsü’l-küttâb ve müjdecî-i evvel ve sâni mahfil-i hümâyûnda rikâb-ı cihân-dâra yüz sürüp nâme-i behcet-irtisâm-ı Şerîf-i şerâfet-fercâm re’îsü’l-küttâb lisânından huzûr-ı hümâyûnlarında kırâ‘at olunup tefhîm-i me‘âl olundukda ilbâs-ı hil‘atler ile mükerrem ve hâssaten müjdeciler surre-i müjdegânî ile ‘ilâve-i muhterem olunmağın serâsere kaplu ferve-i ber-semmûr dahi dâru’s-sa‘âde ağası kullarına ilbâs olunup, müjdecî yediyle gelen temre-i tayyibe-i müsmiru’l-bereke ki râcih-i akvâl üzre Medîne-i Yesrib’de mağrûs-ı nemâ-pezîr-i dest-i Nebevî olan nahl-i bâlâ-ter-i mübârekenin semere-i tayyibe olmak üzre şöhret-şi‘âr-ı ekâvîl-i huccâc-ı zevi’l-ibtihâcdır, ‘arz olundukda teberrûken tenâvül buyurup, ber-tıbk-ı resm-i kadîm bir tabak hurmâ-yı mîve-i cennet-sîmâ dahi peşgîr ağası kulları yediyle ‘alâ-ru’ûsi’l-eşhâd kâ‘im-makâm-ı rikâb-ı hümâyûna irsâl ve nevâzişâne bir tabak dahi dâru’s-sa‘âde ağası kullarına ihsân buyurup resm-i mîlâd ve nûş-â-nûş eşribe-i mümessek ‘akîdeler tabla be-tabla zînet-fürûş-ı pîş-gâh-ı huzzâr-ı meclis olup, da‘avât-ı müsmiru’l-berekât encâmında yine alay-ı kevkebe-i cihân-dârî ile ‘avdet esnâsında emârât-ı isticâbet-i du‘â-yı mevlûd-i rahmet-nümûd ufk-ı alay-ı ni‘met ve mahz-ı bereketden meşhûd olmağın Cebehâne mukâbilinde nüzûl-i rahmet-müsûl mütekâtıru’l-vürûd olmağın şevketlü efendimiz zerrîn tükme-i ‘anberîn-şemâme mellûta-i mülûkânelerin ber-dûş-ı ‘azamet-fürûş eyleyüp bi’l-‘izzi ve’s-sa‘âde Sarây-ı ‘âmire’ye duhûl buyurup doğru yine Hâne-i Bürde-i Fahr-i Rusûl’de ‘inân-keş-i semend-i iclâl olunup dergâh-ı rahmet-penâh-ı Kâdiyü’l-hâcât’dan istid‘â-yı füyûzât-ı celîle ile ‘aşr-hân-ı darâ‘at ‘akabinde havuzbaşıdaki tahtda bir mikdâr kahve-nûş-ı celse-i ârâm ve yine sa‘âdetle menzil-gâh-ı meserret-bahşâları olan sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at-ı meymenet-fercâm olmuşlardır.

[18a] Rûz-ı mîlâd-ı Mefhar-ı Mevcûdât ‘aleyhi ezke't-tahiyyâtın leyle-i ‘âlem-fürûz-ı nûr-pâşında mu‘tâd-ı pâdişâh-ı felek-münkâd üzre ba‘de-salâti'l-mağrib ser-mü‘ezzinân-ı hâssa-i şehriyârî ma‘iyyet ile ser-mü‘ezzin-i sâbık ve Mü‘ezzin ‘Ali kulları ve nehârdan kubeyl-i gurûbda ihzârı fermân olunan üç ‘aded mevlûd-hân-ı hoş-elhân Sarımsakcı-zâde ve sâlis-i imâm-ı Câmi‘-i Ebâ Eyyûb-i Ensârî ve Çâlâk-zâde ve huffâzdan Efe ve meşâyihden re‘îsü'l-meşâyih-i selâtîn Vâ‘iz-i Ayasofya Yenibâhçeli-zâde Çelebi Efendi ve na‘t-hân-ı Nebevî Monlâ ‘Osmân beyne'l-‘ışâ‘eyn harem-i rahmet-tev‘em-i şâhânelerinde hâssaten ‘akd-i meclis edüp, va‘z-ı fezâ‘il-i Leyle-i Mîlâd-ı Fahr-i Rusûl encâmında mevlûd-i Resûl meclis-i ‘adîdede tevşîh u kırâ‘at olunup na‘t-hân-ı nağme-serâ dahi hoş-lehce-i bülbül gibi gülşen-ârâ-yı zikr-i ilâhiyyât-ı rûhânî oldukda mevcûd olunan huffâz-ı ‘aşr-hân tilâvet ile hitâm verilüp, ağız lezzet ile herkes kâse-nûş-ı eşribe-i tena‘‘um ve surre-i celîle ile tahattüm olarak mahallerine ircâ‘ olunmuşlardır.

On üçüncü Erba‘â günü Kasr-ı Yalı şeref-efzâ-yı kudûm-ı meserret-rüsûm-ı şehriyârî oldukda devâbb-ı cilve-bahşâ-yı mevcûde müte‘ayyin olan cilve-i tek ü tâzîlerin zîr-i rân-ı silahşorânda icr[â] etdiği müşâhede-i safâ-pîrâ-yı mülûkâneleri olup âmed-şüd olan keştî ve piyâde temâşâsıyla ba‘de'l-‘asr yine karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

On dördüncü Hamîs günü biniş takrîb ile Tersâne-i ‘âmile Bâğçesi'ne nehzat-ı hümayûn için sâhilsarây-ı ‘aliyyelerinden sandal-nişîn-i erîke-i havâ-peymâ olup cenâhayn-ı per-i mîkzâf-ı tâvus-nakşla pervâz-gâh-ı meymenet-penâh-ı cihân-dârîleri olan kafes-i haremsarây-ı Tersâne-i ‘âmile'ye nüzûl hîninde bir mikdâr celse-i ârâmdan sonra Bahâriyye-i sâni ta‘bîr buyrulan havz-mâye-i kasr-ı dil-nişîne şeref-bahş-ı hümayûn buyurulup Enderûn binişci kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb-ı imrâr-ı vakt olarak ba‘de'l-‘asr yine ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine filike-süvâr-ı ric‘at olmuşlardır.

Âmeden-i Bekir Ağa be-Hâne-i hâssa

Rûz-ı mezbûr udâlû'd-dâ-i müzmine giriftâr olan Sarrâf-zâde Hüseyin Ağa kullarının haber-i fevti resîde-i sem‘-i hümayûn olmağın yerine Hazîne'de çukadâr Bosnevî Bekir Ağa kulların Hâne-i hâssa ile bekâm buyurmuşlardır.

On beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Vâlide Sultân Câmi'-i latîfinde edâ buyurup devr-i hatm-i mahfil tilâvet itmâmında du'â-yı hatm-i şerîf velvele-ârâ-yı 'arş-ı icâbet-münîf olmağın hâsıl olan rûhâniyyet numûne-i haşyet-endâz-ı 'arsa-i kıyâmet olmuşdur. Câmi'-i mezbûrun hatîbi olan hoş-elhân-ı minber-i belâgat neyyir-i ufk-ı melîhu'l-lehce-i halâvet Nûrî Efendi edâ-yı salât ve hitâbet için me'zûn-ı taraf-ı şehriyâr-ı mesned-i hilâfet olmağla lezzet-i hâlet-engîz-i hitâbetlerin [18b] seca'ât-ı nûr u Şekûr [u] Sabûr ile hutbe ve mev'iza-i belîgâne inşâd buyurmaları zarâfet-i eş'âr-ı mahlas-ı şöhet-şi'âra îhâm ü tasrîh olduğun mübeyyen eyleyüp kulûb-i müstemi'îne nagamât-ı dil-pezîrânesiyle tarab-engîz-i hâlet olup mesâmi'-i cemâ'at-i huzzârı irkâ-yı mirkât-ı merâtib-i nûrun 'alâ-nûr etmeğın ba'de-salâti'l-cum'a kevkebe-i şâhâne ve haşmet-i alay-ı husrevâneleriyle Bâğçekapısı hâricinden teşrîf ve Yalı Kapısı'ndan duhûl buyurup menzil-gâh-ı letâfet-penâh-ı 'aliyye olan sâhil-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

On altıncı Sebt günü Kasr-ı Yalı şeref-misâs-ı zât-ı bî-müdânileriyle kesb-i istis'âd ü celâdet oldukda devâbb-ı sa'âdet-rikâb cünbüş-i refât-ı letâfet-kirdârların 'arz-ı cılve-gâh-ı hüner etmeğe müsâ'ade buyurulduktan sonra zevrakçe ve keştîlerin ve câ-be-câ ruk'a-güşâ-yı dâd-hâhân olan mesâlih-i havâss u 'âmmin merâmına is'âf ve temâşâ ederek ba'de'l-'asr tahrîk-i rikâb-ı semend-i iclâl birle ârâm-gâh-ı devlet-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

On yedinci Ehad günü yine Kasr-ı Yalı makdem-i bâhiru'l-is'âd-ı şehriyâr-ı 'âlî-nijâd ile müstes'id oldukda rekûb-ı necâbet-mashûb-ı cihân-dârîleri cılve-bahş-ı 'arsa-gâh-ı hünerde birbirin ikdâma sebkât için şîve-i refât-ı cünbüş-ârâ ile nevbetlerin savdıktan sonra zehâb ü iyâbı temâşâ ederek kubeyl-i 'asrda tecdîd-i vuzû için gül-nahl-i nâz-perverlerine tahrîk-i nesîm-i ferah-bahşâ ile kıyâm verüp şerâ'it-i vuzû-yı mülûkiyyü's-simât-ı dil-cû itmâmında Kasr-ı Sepedciler'e 'atf-ı zimâm-ı semend-i teşrîf vukû'unda salât-ı 'asrı edâ buyurup bir mikdâr ârâm ve etrâfı şerâfet ve nezâret-bahş-ı kasrdan temâşâ eyleyüp sa'âdetle ârâm-gâh-ı saltanatlarına tahrîk-i rikâb-ı celâdet-nisâb-ı 'avdet buyurmuşlardır.

On sekizinci İsneyn günü yine Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i iclâl-i husrevânîleri vukû'unda bir Felemenk sefîne-i müste'meni Halîc-i Dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye[ye] şurta-i selâmet birle vâsıl olduğuna binâen Sarây-ı 'âmire hâricinde top şenlikleriyle yanaşdıktan sonra [19a] rikâb-ı hümâyûn-ı celâdet-meşhûn-ı hazret-i

pâdişâh-ı deryâ-nevâle kâ'im-makâm hazretleri cebhe-fersâ-yı 'ubûdiyyet olup müsâ'ade-i 'arz-ı 'arîz ile pâ-ber-câ-yı sadâkat olup yine mahallerine ircâ'da Hâne-i hâssa ile ber-murâd buyurulan Çukadâr Bekir Ağa kulları 'âdet-i hasene-i cihân-dârîleri kânûn-ı kadîmince zemîn-bûs-ı teşekkürâne ile saf-beste-i makâm-ı 'ubûdiyyet olup yerine başmülâzım yine Hazîneli İmkân Hasan kullarına rikâb-ı hümâyûnlarında gedikli çukadârlık ihsân olunmuşdur. Mu'tâd üzre devâbb-ı 'izzet-nisâb-ı zerrîn-rikâb-ı 'aliyyeleri yegân yegân cilve-perdâz-ı 'arsa-i pehnâ-yı hüner-verânda tek ü tâz eyleyüp mürûr u 'ubûru seyr u temâşâ ederek ba'de'l-'asr karâr-gâh-ı devlet-âşiyânlarına teşrîf buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sülâsâ günü berây-ı Dîvân-ı ma'delet-'unvân mesned-gâh-ı 'azamet-penâh-ı cihân-dâra revnak-fürûz-ı teşrîf-i 'izz ü iclâl olup temşiyet-i umûr-ı ra'iiyyet ve maslahat-güzâr-ı 'âmme-i erbâb-ı hâcet vâhiden ba'de-vâhidin meşhûd-ı bâsıra-i nigâh-ı şefakat buyurulup mahall-i safâ-gâh-ı nüzhet-serâlarına ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahşâ-yı sa'âdet olduklarında çemen-zâr-ı pehnâ ve mızmâr-ı cevelân-gerîde nevbet-keşân-ı cenîbet-pîrâ olan rekûb-ı şehriyâr-ı 'âlem-ârâ 'arz-ı icrâ-yı hünerde tâzî ve pûyân olduğu 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olup teşhîz-i hâtır-ı mülûkâneleri vukû'uyla safâ-bahş-ı 'âlem olarak ba'de'l-'asr yine Hastalar Kapısı hâricinden karâr-gâh-ı husrevânîlerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirminci Erba'â günü Ağa Bâğçesi'n revnak-bahş-ı kudûm-ı meymenet-rusûm-ı cihân-dârîleriyle hem-rûtbe-i riyâz-ı na'im buyurup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı nefis-i nefisleri cilve-i yevmiyyesin 'arz-ı 'arsa-i mahâret ettiği safâ-yı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın imrâr-ı vakt-i hoş-güzâr-ı tarâvet birle ba'de'l-'asr menzil-gâh-ı hümâyûn-ı devlet-penâhlarına ric'at buyurmuşlardır.

[19b] Yirmi birinci Hamîs günü Kasr-ı Yalı makdem-i hümâyûn-ı şevket-meşhûnlarıyla kesb-i letâfet ü necâbet etdikde mu'tâd-ı deydene-i mülûkâne-i müstedîmleri üzre cünbüş-ârâ-yı rekûb-ı nevbet-keşâna mişvâr-ı müsâ'ade için ebrû-nümâ-yı ihtizâz olduklarında her biri rûkûb-ı şehriyârîye kesb-i ihtisâs için 'arz-ı hüner ve meydân-ı 'işve-kârîde cilve-ger olduğu temâşâ-yı 'âlem-ârâları olmağın mürûr u 'ubûr-ı zevrak-nişînân ve keştî-i bâdbân-güşâ-yı zehâ'ir-kânı seyr u tefahhus ederek ba'de'l-'asr yine mahall-i 'ismet-sarây-ı şâhânelerine tahrîk-i kâdime-i 'izz ü iclâl olmuşlardır.

Yirmi ikinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Sultân Bâyezîd Hân صَبَّ عَلَيْهِ سَجَال hazretlerinin câmi'-i mukaddes-tırâz u rahmet-enbâzlarında ikâmet-i 109 الرحمة والغفران ihlâs için alay-ı süreyyâ-nizâm ve kevkebe-i tumturâk-ı necâbet-insicâm birle süvâr-ı rahş-ı zerrîn-nakş-ı murassa'-raht olup Şehrâh-ı Dîvân'dan yemîn ü yesâr-ı dil-teşnegân-ı dîdâra 'arz-ı cemâl ve neşr-i cevâhir-i girân-kadr-ı î mâ-i selâm ederek teşrîf vukû'unda câmi'-i mezbûr hatîbine müsâ'ade-i hutbe-i belîğa izn-i hümâyûn buyurulup edâ-yı salât ve ihlâs-ı du'â hitâmında Haffâflar içinden Çatalçeşme'den doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı sâye-i cihân-bânîleri vukû'unda rekûb-ı mergûb-ı hazret-i şehriyârî cilve-bahş-ı halbe-i şîve-kârî oldukdan sonra teşhîz-i hâtır-ı şâhâne ve güşâyîş-i tab'-ı fâtir-i mülûkâneleri için huzûr-ı hümâyûnlarında Teberdâr 'Ali Çelebi ile Mollâ Dilsiz kullarına bâzîçe-i şatranc-ı nat'-ı ferzâne-i edîb ü nedîmânîye müsâ'ade-i şâhâneleri buyurulmağın mansûbe-i ihtiyâl ile açmazdan birbirlerin mât edinceye dek at oynadup rumûzâne piyâde sürmeleri safâ-bahş-ı hâtır-ı cihân-dârîleri oldukda ba'de-edâ'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'iffet-cây-gâhlarına bi's-sa'âdeti ve'l-iclâl tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric'at-i ikbâl buyurmuşlardır.

[20a] Yirmi dördüncü Ehad günü Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş-ı hümâyûn vukû'unda rekûb-ı dil-âşûb-ı meserret-mensûbları bi-tarîkî'l-münâvebe mızâmâr-ı tek ü tâzîde cilve-pîrâ-yı cünbüş ü şîrîn-harekât oldukları incilâ-yı mir'ât-ı tab'-ı hümâyûn ve güşâyîş-i gül-gonçe-i zamîr-i safâ-semîr olmağın temşiyet-i mesâlih-i evâmîr-i devlet-i ebed-peyvend ile evkât-güzâr-ı iştigâl olarak ba'de-edâ'l-'asr yine haremsarây-ı sâhilhâne-i 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı ric'at-i iclâl olmuşlardır.

Âmeden-i Hazîne-i Mısriyye

Yirmi beşinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ-yı 'izz ü iclâl olduklarında beher sene irsâli mu'tâd-ı kadîm-i Devlet-i 'aliyye ve deydene-i müstedîme-i cihân-dâr-ı seniyye olan ceyb-i hümâyûn için hazîne-i Mısriyye Kâhire-i Mısır-ı nâdiretü'l-'asrdan tayy-ı menâzil ve kat'-ı merâhil ederek kasaba-i Üsküdar'a ümerâ-yı Çerâkise'den mîr-i müte'ayyinü'l-hıdmet yediyle mahmûl-i katâr-ı devlet-

¹⁰⁹ "Rahmet ve mağrifet kovaları onun üzerine dökülsün" manasında dua cümlesi.

iştihâr ile resîde olduğu kar‘-ı sâmi‘a-i hümâyûn-ı hazret-i şehriyâr-ı ma‘delet-meşhûnları oldukda nakli için âmade-i liman-ı intibâh olan çekdirme ile kubeyl-i ‘asrda huzûr-ı hümâyûnlarından tabl-zen-i âheng-i hicâz u ‘ırâka sadâ-yı top-ı meserret-âşûb-ı terhîb ü şâdmânî bâdbân-güşâ-yı iftihâru'l-emâsil ve'l-akrân olarak Bağçekapısı'na vâsıl olduklarında kendülere mahsûs esliha-perdâz-ı zîb ü behcet-i müretteb alay-ı Süreyyâ-nizâm-ı rağbet-karînleri bi'z-zât manzûr-ı cihân-dâr ve temâşâ-yı sa‘âdet-rehînleri olmak melhûzuyla ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı semend-i iclâl olup memer-gâh-ı hâss u ‘âmm olan Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf-i husrevânîleri işâret ile tertîb-endâz-ı alay-ı mahsûsalarında ‘unvân-ı cümbüş-ârâ-yı Rüstemâneleri yek-be-yek meşhûd-ı bâsıra-i i‘tibâr-ı ‘ulyâları oldukda ta‘yîn-i hıdmet-i risâlet-i celîle olan beyleri münharifü'l-micâz olup rükûb u nüzûle kuvvet-i bedeniyeleri mefkûd olmağın taht-ı revân ile mürûra murahhas olup katâr-ı haşmet-vakâr ile vâsıl-ı ser-menzil-i Sarây-ı ‘âmile-i hümâyûnları oldukda şevketlü efendimiz dahi ‘atf-ı ‘inân-ı ric‘at birle karâr-gâh-ı kadîmü'l-eyyâmları olan safâ-gâh-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Kilâr-ı Enderûn'dan çıkma Horos Hüseyin Ağa'nın vefâtı haberi [20b] işâ'atıyla etmeği olan koru ağalığı rikâb-ı hümâyûn çukadârlarından Hazîneli Sâlih kullarına etmeği mukâbelesinde bâ-hatt-ı hümâyûn ihsân ve gediği ile mülâzımân-ı rikâb-ı müstetâb-ı cihân-dârîden Cebahâneci ‘Osmân kulların şâdmân buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî'ye sâye-endâz-ı ma‘delet-hâh olduklarında umûr-ı ‘âmm şühûd u şünûd-ı ‘ilm-i ‘âlem-ârâları olup ruk‘a-güşâyân-ı maslahat-cûyân-ı¹¹⁰ Dîvân-ı ‘âlî-şân itmâmında yine devlet-sarây-ı râhat-bahşâlarına teşrîf-i iclâlden sonra ba‘de'z-zuhr Ağa Bağçesi'n süm-i semend-i iclâlleriyle hem-kevkebe-i nakş-ı Süreyyâ-misâl buyurduklarında devâbb-ı müte‘ayyinü'l-vürûd cilve-rîz-i ‘arsa-i ‘işve-nümûd oldukları ‘akabinde bi'l-ihtisâs harem-i hümâyûn ağalarına süvâren cirid-bâzî fermân olunup salât-ı ‘asra dek temâşâ-yı dâr u gîr-i şecî‘âneleriyle safâ-bahş-ı ‘âlem eyleyüp ba‘dehû yine ‘atf-ı ‘inân-ı şeb-dîz-i sa‘âdet-iktirân birle mahall-i ârâm-ı ‘iffet-irtisâm-ı cihân-dârîlerine nüzûl-i bereket-müsûl buyurmuşlardır.

¹¹⁰ + ve

İrsâl-kerde-i Kozbekcibaşı

Rûz-ı mezbûr kozbekcibaşı kulları berây-ı istikbâl sadr-ı a'zam savbına 'alâ-cenâhi'l-isti'câl revâne olmağa me'mûr ve murahhas olmağın vekâletiyle rikâb-ı hümâyûn-ı Cem-cenâba kalfa kulları rû-mâl-i ihtisâs ve şeref-yâb-ı ihlâs olmuştur.

Yirmi yedinci Erba'â günü Kasr-ı Sepedciler'e revnak-endâz-ı iclâl olup cilve-rîz-i rekûb-ı hoş-üslûb ser-te-ser manzûr-ı çeşm-güzâr-ı ma'delet-mensûbları oldukdan sonra şerâfet-i kasr-ı ferah-bahşâdan temâşâ-yı bahr u berr ederek ba'de'l-'asr mahall-i râhat-fezâ-yı 'âlem-ârâlarına ric'at buyurmuşlardır.

[21a] Yirmi sekizinci Hamîs günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i dil-cû-yı mübârekleriyle teyâmün-sâz-ı 'izz ü iclâl oldukda rekûb-ı mendûb-ı dil-âşûbân revnak-fürûz-ı 'arsa-i 'işve-cûyân i'tiyâdı itmâmında hatt-ı hümâyûn-ı icâbet-nümûn irsâliyle pâ-der-rikâb-ı ta'cîl ü şitâb hân-ı 'âlî-şân tarafına me'mûr ve revân olan Fazlî Paşa-zâde Mehmed Bey rûz-ı merkûmda Âsitân-ı 'aliyye['ye] vürûdu kar'-ı sâmi'a-i hümâyûn olmağın kasr-ı mezbûrda rikâb-ı hümâyûna yüz sürüp 'arza girdikde bi'l-müşâfêhe istihbâr-ı habâyâ-yı mu'asker-i Tatar ve istintâk-ı ahvâl-i hân-ı devlet-medâr ve müddet-i meks ü zehâb ü iyâb kemâ-yenbagî istifsârdan sonra Kilâr-ı hâssa'da Kırşehirî demekle şöhret-şi'âr Tophâneli Mustafa kulların matlûb-ı mergûbu olan ze'âmet ile kâm-revâ buyurmuşlardır. Mesbûku'z-zikr ümerâ-yı Kâhire'den hazîne-i ceyb-i hümâyûn ile Âsitâne-i sa'âdet'e münharifü'l-mizâc vürûd eden bey dest-i sâkî-i ecelden cür'a-nûş-ı sahbâ-yı memât olmağın yine yevm-i mezbûrda me'mûr olduğu hıdmetle kethudâsına ilbâs-ı hil'at olunup beyliği ana ihsân olunmağın ba'de'l-'asr mahall-i safâ-gâh-ı sâhil-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'a[yı] Ayasofya-i Kebîr'de edâ etmek için tahrîk-i kâdime-i celâdet olup alay-ı kevkebe-pîrâ-yı haşmet-i sultânî birle edâ ve kıyâmen istid'â-yı nusret-i Rabbânî ve istigâse-i dest-yârî-i Sübhânî birle ba'de's-senâ yine eşheb-süvâr-ı 'izz ü iclâl ile doğru sâhil-gâh-ı 'ismet-sarây-ı 'aliyye-i hâkânîlerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at-i hümâyûn buyurmuşlardır. [21b]

[Sene 1148] Gurre-i Rebî'ulâhir

Mâh-ı mezbûrun ibtidâsı Sebt günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i hümâyûnlarıyla kesb-i istis'âd-ı cedîd eyleyüp 'arsa-i cilve-bahşâda mu'tâd-ı dîrîne [üzre] rekûb-ı cân-âşûb-ı cihân-dârîleri 'işve-pîrâ-yı hüner oldukları temâşâsından sonra piyâde Enderûn-ı hümâyûn kullarına cirid-bâzî fermân olup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâne olup ba'de'l-'asr mahall-i karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

İkinci Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e şeref-bahşâ olduklarında şiddet-i hübüb-ı rûzgârdan derûn-ı kasr-ı mezbûr-ı ferah-meşhûna câ-nişîn-i teşrîf-i iclâl olup âsâr-ı melâlet mübârek beşere-i celâdet-pertevlerinde nümû-dâr olmağın bir mikdâr hamûş-ı fikr-âzmâdan sonra mahsûr-ı cüyûş-ı revâfız-ı bed-kirdâr olan kal'a-i nâm-dâr-ı Gence istilâ-yı muzâyaka-i kaht u galâya tâb-âver olmayup emânen teslîm-i dest-i a'dâ olduğu mübârek lisân-ı berîku'l-leme'ânlarından sudûr etmeğın huzzâr-ı meclis-i hümâyûnlarında gûş-zed olan kulları gavta-hor-ı deryâ-yı hazîn ü te'essüf olup ¹¹¹الحكم لله العلى الوهاب deyü irâde-i 'aliyye-i Samedânî'ye rızâ-dâde-i teslîm-i itâ'at olup ba'de'l-'asr yine mahall-i râhat-bahşâlarına ric'at buyurmuşlardır.

Üçüncü İsneyn günü Ağa Bağçesi'ne revnak-bahş-ı iclâl olduklarında rekûb-ı letâfet-üslûb-ı cihân-dârîleri cilve-rîz-i 'arsa-i hüner oldukdan sonra Rumeli cânibine me'mûren revâne olan ser-silahşorân-ı şehriyârî Peşgîrî Süleymân Ağa kulları rûz-ı mezbûr Âsitâne-i sa'âdet'e dâhil olmağın istifsâr-ı emniyyet-i turuk ve istiksâ-yı hâl-i hudûd u bilâd-ı memâlik için rikâb-ı hümâyûnlarına 'arza girdikten sonra etibbâ-yı huzzâkdan Halebî Mehmed Efendi kulları bundan akdem [22a] hıdmet-i tabâvetde istihdâm için hân-ı 'âlî-şân hazretleri tarafına me'mûren revâne olmağın Mehmed Mustafa nâm bende-zâdelerin Enderûn-ı hümâyûn'a çerâğ olmak ümniyyesiyle rûder-kafâ-yı intizâr u hasret ve müterakkıb-ı peyâm-ı duhûl-i meserret olduğu ma'lûm-ı hümâyûnları oldukda ikisin dahi huzûr-ı cihân-dârîlerine getürdüp ba'dehû Hâne-i Seferli'ye çerâğ buyurmuşlardır.

Dördüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş-ı iclâl vukû'unda maslahat-güzâr-ı 'âmme-i berâyâ şünûd u şühûd-ı şefakat-pîrâ-yı cihân-dârîleri oldukda yine sâhilsarây-ı 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı teşrîf olup rûz-ı mezbûr

¹¹¹ "Hüküm, yüce ve çokça hibe edici Allah'ındır" anlamında Arapça bir ifade.

burc-ı sünbüleye tahvîl-i âfitâb iktizâsınca nüzûl-i bârân ve mehebb-i şedâyid-i riyâh-ı ‘avâsîf-iktirân olmağın ‘adem-i hareket ile menzil-gehi ferah-fezâ-yı râhat-nevâzlarında safâ-yâb-ı hâtır olmuşlardır.

Beşinci Erba‘â günü Ağa Bâğçesi nesîm-i ferah-bahş-ı kudûm-ı şehriyâr-ı ‘âlem-ârâyla güşâyîş-yâb-ı ‘izz ü iclâl oldukda evvelen i‘tiyâd-ı meşreb-i cihân-dârîleri mübteğâsınca devâbb-ı cilve-perdâz-ı mendûb-sîmâ ‘arz-ı ‘işve-i şîrîn-edâların icrâyâ tek ü tâz-ı fermân-revâ olduklarında tavîle-bend-i mevcûd-ı Istabl-ı ‘âmire olan bârgîrân-ı sabâ-refîr u cihân-peymâlara serkeş-i nâdire-eş ocakda kadîm ve emekdâr rekûb-ı hümâyûn olmağın cümlesine ser-halka-i ‘arsa-i rekâ’ib olup bî-gâ’ile raht u bisât ¹¹²الجل للفرس meselince sâdece cülleriyle huzûr-ı hümâyûnda kırk ‘aded[e] karîb bârgîrân-ı nâzende-hırâmın deverânı bâ’is-i inşirâh u inbisât-ı tab‘-ı ferah-nâk-i husrevânîleri olup ba‘de-l-‘asr mahall-i nûzhet-serâlarına tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Altıncı Hamîs günü yine Kasr-ı Ağa Bâğçesi makdem-i hümâyûnlarıyla hem-kevkebe-i mihr-i i‘zâz u haşem olup **[22b]** rekûb-ı hoş-üslûb-ı mergûbların temâşâsından sonra evkât-güzâr-ı ‘âlem-i safâ-tev’em olup ba‘de-edâ’îl-‘asr karâr-gâh-ı sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yedinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Sultân Ahmed Hân ¹¹³عليه سجال الغفران hazretlerinin ma‘bed-i rûhânî-nijâd ve câmi‘-i latîfûl-bünyâdlarında edâ eyleyüp kevkebe-i ‘azamet-pîrâ-yı cihân-dârîleri ile ‘avden ve teşrîfen Sovukçeşme kapusından hâric dâhil-i sarây-ı ‘âmire olup menzil-gâh-ı nişîmen-i sâhilhânelerine ‘atf-ı ‘inân-ı kufûl buyurmuşlardır.

Sekizinci Sebt günü Kasr-ı Yalı’ya teşrîf-i hümâyûn için ferş-i pister-i gül-âgende âmâde ve salât-ı zuhr için bast-ı seccâdeye ikâmet olunup talî‘a-i kevkebe-i mihr-i cihân-dâr-ı teşrîflerine dîde-güşâ-yı terakkub iken Kasr-ı Sepedciler’e ‘atf-ı ‘inân-ı tahvîl resîde-i sâmi‘a-i ta‘cîl oldukda salât-ı vakti dâhil-i kasr-ı mezbûrda edâdan sonra Hâne-i Seferli’de Berber ‘Ömer Ağa kulların matlab-ı a‘lâsı olan ze‘âmet-i mahlûl ile bekâm buyurup salât-ı ‘asr-ı kıldıkları ‘akabinde hân-ı âlî-şân tarafından kâ’ime ve mekâtib-i ‘adîde gelüp ‘illet-i nikrîsleri iştidâdıyla me’mûr oldukları ‘azîmetden ma‘zeret-hâh u isti‘fâ olunduğu mefhûm-ı mazmûn-ı

¹¹² “Çul at içindir” manasında Arapça bir deyim.

¹¹³ “Mağfîretle dolu büyük kovalar onun üzerine [dökülsün]” manasında bir dua cümlesi.

mektûbundan istifhâm olunmağın yine sa‘âdetle vatan-ı mülûkânelerine ‘atf-ı ‘inân-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Ehad günü binişci kulları Kasr-ı Yalı'ya fermân olunup muhtasarca Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-endâz-ı iclâl vukû'unda Moskov baylosu Kapu'ya geldiği ‘unvân-ı mekrûhu'l-edâsı manzûr-ı cihân-dârîleri olmağın kubeyl-i ‘asrda kâdime-cünbân-ı mehâbet birle Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olup ba‘de'l-‘asr sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Vukû‘-ı harîk-ı Tophâne / Vekâyi‘-i harîk-ı ‘adîde der-şeb-i Yekşenbe be-mevâzı‘-ı selâse¹¹⁴

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at üçde be-emr-i Hudâ Tophâne'de Çivici Limanı'nda bir lülecî dükkânından duhân-ı şu‘le-pâş-ı âteş-i serkeş şerâre-rîz-i iltihâb olup hükkâm ve neferât ictimâ‘ oluncaya dek etrâfındaki câmi‘ ve dekâkîn-i ebniyeye sirâyet eyleyüp gitdikçe iştidâd-ı [23a] bâlâ-rev olarak birkaç tarafa zebâne-keş-i iltihâb olmağın şevketlü efendimiz bi'z-zât harîk-ı nâgehânînin şiddet-i vâfiresin ve ebniye-i mülâsıkanın birbiri fevkında menâzil-i kamere dek sakf ber-sath-ı mütekâsiresin re‘ye'l-‘ayn müşâhid olduklarında sandal-ı hümâyûna süvâr olup müvâcehe-i ihrâkda teveccüh-i derûn-ı kerâmet-meşhûnlarıyla istimdâd-ı rûhânî ve isti‘ânet-i teskîn-i Samedânî ile rûy-ı deryâdan zülâl-pâş-ı senâ ve reşha-nisâr-ı du‘âda iken bir tarafda yine haber-resân-ı zuhûr-ı harîk olan müteyakkız-ı âzân-ı sâmi‘a-hırâş ve bîdâriş-i âvâze-i tabl-ı velvele-perhâş zuhûru telâş ber-telâş-ı ‘âmme-i râhat-nişîn-i firâş oldukda İstanbul'da Şehzâde Câmi‘i kurbunda defterdâr-ı sâbıkın kerîmeleri için istishâb etdiği hânedan harîk-i kazâ zuhûru müte‘ayyen ve âfâkda nümû-dâr olmağın bir mikdâr mu‘âvin ve tulumbacıyân ile ser-bostâniyân-ı hâssa dahi ol tarafa irsâl olunup harîk-ı evvele ihtimâm [ü] sa‘y-ı hükkâm bî-hadd ü hasr-ı encâm iken yine ‘alâ‘im-i harîk-ı ba‘îdü'l-mesâfe olan mütekerrir top-ı hevl-âşûb sadâsı zuhûr etmeğın Boğaz'da Yeniköy dedikleri karye-i köhne-bünyâd[da]n harîk vukû‘u kat be-kat kulûb-ı ‘âmme-i ‘âlemiyânı kahr-âver-i kazâ-i kibriyâdan lerze-nâk-i berg-i hazân-zede-misâl pür-ra‘şe-i haşyet ü dehşet eyleyüp sâ‘at sekize resîde oldukda be-lutf-i Hudâ her koldan harîk-ı Tophâne munkatı‘ olduğu meşhûd-ı

¹¹⁴ Aynı mevzu için yazının devamında atılan bu ikinci başlık, vr. 23 a'nın başında bulunmaktadır.

hümâyûnları oldukdan sonra sâhilsarây-ı râhat-bahşâlarına teşrîf eyleyüp tecdîd-i vuzû ve salât-ı şükürden sonra pâ-der-rikâb-ı isti'câl zuhûr-ı harîk-ı sâniye kâdime-cünbân-ı sür'at olup mülâsıkında vâki' defterdâr-ı dîger-i sâbık İbrâhîm Efendi'nin hânesine nüzûl ve andan âteş-i bâlâ-keş-i hânûmân-sûz-ı şu'ûrun intifâsına nezâret-bahş-ı sükûnet-husûl olduklarında etrâfın hedm ve sirâyet eden gûşe-i sakflardan bi'l-külliyeye âb-yârî-i 'inâyet-i Rabbânî birle def' ederek kudûm-ı meymenet-rüsûm-ı cihân-dârîleri berekâtıyla der-'akab muntafî olması meczûm ve manzûr-ı hümâyûnları oldukda sâ'at-ı leylî dokuzu mütecâviz salât-ı subhu Sarây-ı 'âmire'lerinde edâ için mahall-i mezbûrdan 'atf-ı 'inân-ı ric'at olmuşlardır. Leyle-i zulmâ-i vâhidde üç yerde harîk düşmen-i hânedân-ı sabr u karâr zuhûru ile inşâ'e'l-Mevlâ üç 'aded düşmen-i Nemrûd-nümûdun bi'l-külliyeye has-pûş-ı nâ'ire-i fiten ü ihtiyâlleri ve 'ırk-ı hammâlete'l-hatab-ı mekr ü fesâdı izmihlâl olmasına tefe''ül-i a'zamü'd-delâ'ildir.

[23b] Onuncu İsneyn günü Kasr-ı Gülhâne süm-i semend-i iclâlleriyle hem-nakş-ı Süreyyâ-misâl oldukda Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine silahşorân ile mahlûtan süvârî cirid-bâzî fermân buyurulup dâr u gîr-i kahramâneleriyle velvele-endâz-ı zemîn ü zamân oldukları döneklele safâ-bahş-ı tab'-ı şehriyâr-ı cihân-gîr oldukları itmâmında Kasr-ı İncülü'ye kâdime-i teşrîf-i hümâyûn buyurulup mu'tâd-ı dîrîn üzre rekûb-ı cân-âşûb-ı cihân-dârîleri cilve-bahş-ı 'arsa-i mahâret-i mu'allimân oldukdan sonra ba'de'l-'asr yine mahall-i ferah-fezâlarına 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

On birinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline sâye-endâz-ı celâdet olduklarında 'âmme-i hâcet-mendân-ı ruk'a-güşânın mesâlih-i mühimmesi ısgâ ve muktezâ-yı ahkâm-ı şer' üzre incâh u icrâ kılındıktan sonra haremsarây-ı 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı ric'at buyurulup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e revnak-efzâ-yı teşrîf-i iclâl buyuruldukda dâhil-i kasr-ı celâdet-hasrda salât-ı zuhr edâ olunup temâşâ-yı bahr u berr ederek ba'de'l-'asr mahall-i sâhil-gâh-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

İrsâl-kerde-i Silahşor Ahmed Ağa

Rûz-ı mezbûr silahdâr ağanın yirmi beş günde Bağdâd'a duhûl-i selâmeti ihbâr ile on sekiz günde pâ-der-rikâb-ı ta'cîl Âsitâne-i sa'âdet'e çukadâr-ı sadr-ı 'âlî

hazretleri senedât-ı mükâtebe vusûlüyle dâhil olmağın silahşorân-ı şehriyârî kullarından Karakulak el-Hâc Ahmed Ağa kulları me'mûren 'alâ-cenâhi'l-isti'câl 'azm-i menzil-i âşiyân-ı Kartal diyerek li-ecli'l-maslaha sadâret-i kübrâ ile mufahham olan vezîr-i a'zam cânibine revâne olunmuştur.

On ikinci Erba'â günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı celâdet olduklarında devâbb-ı mesrûc-ı nevbet-keşân 'arsa-i meydân-ı hüner-verânda 'arz-ı 'işve-güzâr ve şîve-i tek ü tâzları manzûr-ı dîde-i istihsân oldukdan sonra kubeyl-i 'asrda tecdîd-i vuzû için nehzat-ı hümâyûn olup Kasr-ı Sepedciler'e 'atf-ı zimâm-ı semend-i ferah-cûy-ı letâfet-irtisâm buyurup salât-ı 'asrdan sonra mahall-i nüzhet-sarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

On üçüncü Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ-yı iclâl olundukda şiddet-i hübûb-ı rûzgârdan tahvîl-i taht-ı 'âlî-baht ile perdeler [24a] âvîze olmasına işâret buyurulup müsterîh olduklarından sonra rekûb-ı melâhat-üslûb-ı 'işve-dârân cilve-i etvâr-ı hoş-hırâm-ı sabâ-reftarların 'arz eyleyüp zehâb ü iyâb-ı zevrak-nişînânı temâşâ ederek ba'de'l-'asr süvâr-ı semend-i ric'at birle sâhilsarây-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

On dördüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı Fâtih-i Kâhire-i ümmü'd-dünyâ Câmi'-i Sultân Selîm eskenehullâhu fî-dâri'n-na'imde teberrûken edâ için süvâr-ı sandal-ı deryâ-şükûh-ı 'azamet olup Yenikapu İskeleyi'nden eşheb-süvâr-ı 'izz ü iclâl birle câmi'-i merkûma kadem-nihâde-i rahmet olduklarında mahfil-i hümâyûnda güsterânîde-i ferş-i sâde-i seccâde-i darâ'at-i kadîm-i Selîmiyye üzre mevzû olan cebhe-fersâ-yı nefis-i nefislerine muhtass seccâde-i zer-endûde-nakş-ı şükûfe-mihrâbı temâşâ-yı dîde-i hayret ve çeşm-güzâr-ı iftikâr-ı 'abd-i 'âcizâne-i 'ibret buyurduklarında hazmen li-nefsihî der-'akab seccâde-i münakkaşı ref'a işâret-i 'aliyyeleri sudûr etmeğın teberrûk kasdıyla mahsûs şa'r-ı cemelden sencîde olma seccâde-i dervîşâneleri üzre edâ-yı salât-ı farîza eyleyüp vaz'-ı cebîn-i 'ubûdiyyet olmaları kullarına hayret-fezâ-yı 'âlem-i dîger olmağın ba'de's-salât yine alay-ı husrevânîleri pîş-gâh-ı Süreyyâ-nizâm üzre iskele-i mezbûrda selâmlayup filike-süvâr-ı ric'at birle sâhilsarây-ı 'iffet-penâhlarına nüzûl buyurmuşlardır.

On beşinci Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya revnak-efzâ-yı teşrîf vukû'unda mu'tâd-ı resm-i mülûkâneleri üzre devâbb-ı perî-sîmâlar cilvesin temâşâdan sonra âmed-şüd eden kullarından bir tatar-ı çâpûk-süvârın Âsitâne'ye duhûlû manzûr-ı dûr-bîn-şînâs-ı

‘ayne'l-yakînleri olmağın ba‘de't-tefakkud Ser‘asker Ahmed Paşa'nın Diyârbekir'e peyâm-ı vusûlü ile tayy-i merâhil edüp geldiği ma‘lûm-ı hümâyûnları oldukda ba‘de'l-‘asr yine haremsarây-ı devletlerine sa‘âdetle ‘avdet buyurmuşlardır.

[24b] On altıncı Ehad günü Kasr-ı İncüli'ye şevk-bahş-ı letâfet olduklarında devâbb-ı zerrîn-rikâb ‘işve-i yevmiyyesiyle hâtır-güşâ oldukları ‘akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup safâ-yâb olunmağın ba‘de-edâ’i'l-‘asr sâhilhâne-i mülûkânelerine kâdime-cünbân-ı ric‘at-i iclâl buyurmuşlardır.

On yedinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i ma‘âl-i şevketleriyle hem-kevkebe-i mihr-i necâbet oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa hazretleri rû-mâl-i darâ‘at olup ‘arz-ı umûr-ı mühimme ile murahhas olup mahalline ric‘atden sonra ba‘de-edâ’i'l-‘asr karâr-gâh-ı devlet-serâlarına ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On sekizinci Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ma‘delet-‘unvâna şeref-bahşâ olup incâh-ı ‘âmme-i ruk‘a-güşâ itmâmında mahall-i nüzhet-medârlarına ‘atf-ı zimâm-ı ric‘atden sonra câ-nişîn-iistirâhat olup rûz-ı mezbûrda ‘adem-i tehezzüz-i hümâyûn ile evkât-güzâr-ı ‘âlem olmuşlardır.

On dokuzuncu Erba‘â günü Kasr-ı Sepedciler'e revnak-fürûz-ı iclâl olup temâşâ-yı bahr u berr ederek ba‘de'l-‘asr mahall-i dil-nişîn-i sâhil-serâlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirminci Hamîs günü Kasr-ı Sepedciler'e yine şeref-bahşâ olduklarında rekûb-ı cihân-dârîler manzûr-ı lihâza-i çeşm-güzâr-ı hümâyûnları kılındıktan sonra seyr-i deryâ-yı ferah-fezâ ile hoş-güzâr-ı evkât olup ba‘de'l-‘asr sâhil-serâlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya-i Kebîr-i ma‘bed-i kadîm-i dil-pezirde edâ buyurduktan sonra ‘avden ve teşrîfen Darbhâne Kapısı'ndan gülşen-sarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm-ı nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Sebt [günü] Ağa Bağçesi'ne biniş-i hümâyûn münâdî-i fermân buyuruldukda duhûl-i evvel-i vakt-i harîf kesret-i nüzûl-i emtâr-ı şedîd mâni‘-i teşrîf-i cihân-dârî olmağın Kasr-ı Sepedciler'e tahvîl ihbâr ile ‘atf-ı inân-ı ric‘at-ı enîf buyuruldukda derûn-ı kasr-ı mezbûrda safâ-bahş-ı mesned-i iclâl ü şevket olarak lâ-

yenkatı‘ nüzûl-i bârân imtidâd bulmağın ba‘de-edâ’i’l-‘asr bilâ-tevakkuf kâdime-cünbân-ı teşrîf-i ârâm-gâh-ı ‘aliyye buyurulmuşdur.

[25a] Yirmi üçüncü Ehad günü yine Kasr-ı Sepedciler revnak-efrûz-ı kudûm-ı şehriyâr-ı meserret-rüsûm oldukda Kethudâ-yı Bevvâbîn-i Hazret-i Şehriyârî Ahmed Ağa kulları me‘mûr oldukları hıdmet-i kabz-ı emvâl ü eşyâ-i sâ’ireden rikâb-ı hümâyûna gelüp müsâ‘ade-i ‘arz ile şeref-âver-i mübâhât oldukdan sonra devâbb-ı yevmiyyeler ‘arz-ı ‘işve-i reftâra ruhsat-yâb-ı ‘arsa-i temâşâ olunduğu zemînde bir re’s âl-ı Mısırî ile bir re’s zülfü siyeh kır dâru’s-sa‘âde ağası tarafından rikâb-ı cihân-dârîlerine pîşkeş kılınmağın merbût-ı tavîle-i ıstabl-ı hâssa olmağa işâret-i kabûl-i nevâziş-i şeref-müsûl buyurulup, ba‘de’l-‘asr karâr-gâh-ı sâhilsarây-ı şevket-medâr-ı ‘aliyyelerine süvâr-ı semend-i ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü İsneyn günü Kasr-ı Yalî ferhunde-kudûm-ı behcet-lüzûm-ı cihân-dârîyle müstes‘id oldukda¹¹⁵ âmed-şüd-i ‘âlem-i âb temâşâsı hılâlinde açıktan deryâ-yı hayret-emvâc-ı fâkada iktisâb-ı kedd-i yemîn ve ‘arak-ı cebîn ile mıkzâf-keş-i iğtinâm-ı rûz-merre olan bir pîr-i nâ-tüvân-ı pes-mânde-i ihsân dûçâr-ı çeşm-i şefakat-bîn-i ‘âlem-ârâları oldukda şeref-yâb-ı ‘atıyye-i husrevânîleriyle şâd-âb-ı hayât-bahşâ-yı meserrât olup ba‘de’l-‘asr menzil-gâh-ı haremsarây-ı ‘iffet-penâhlarına nüzûl-i şeref-müsûl buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahşâ olup mesâlih-i ‘âmme ve umûr-ı ra‘iyyet ve itmâm-ı Dîvân-ı hümâyûn-ı haşmet-medâr ‘akabinde yine mahall-i ferah-fezâlarına kâdime-cünbân-ı ‘avdet olup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncülü’ye revnak-efzâ-yı makdem-i cihân-dârî buyuruldukda üç ‘aded Venedik sefîne-i müste’menesi bâdbân-güşâ-yı ‘azîmet olarak Âsitâne-i sa‘âdet’e duhûllerinde [25b] iş‘âr-ı meserret-âsâr-ı selâmet-i hazret-i şehriyâr-ı cihân-bânî top şenliği ederek mahallerinde lenger-endâz-ı istikrâr oldukları istihbârı ‘akabinde devâbb-ı edhem-nümâ-yı Aşkar-sîmâlar mu‘tâd-ı kadîm olan cilvelerin ‘arz-ı meydân-ı mahâret etdikleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olup ba‘de-salâti’l-‘asr cümle-i âsâr-ı müstezâd-ı şeh-beyt-i kasr-ı letâfet olan şeh-nişîn-i kasr-ı cedîde şeref-bahşâ oldukda bir mikdâr seyr-i deryâ-yı melâhat ile güşâyîş-yâb-ı hâtır-ı lü’lû’-makâtır-ı

¹¹⁵ Bu kelimedden sonra, evvela “esbân-ı sabâ-reftâr-ı ‘adîde cilve-i hoş-hıram-ı cedîdesin bi’l-münâvebe ‘arz-ı ‘arsa-i hüner etdikden sonra” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

hümâyûn olup ahşama karîb ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at-i sâhilsarây-ı nüzhet-âbâd olmuşlardır.

İrsâl-kerde-i ‘Abdullâh Bey

Yirmi altıncı Erba‘â günü Kasr-ı Sepedciler'e kadem-nihâde-i ferr ü şevket olduklarında vekîl-i mîrâhûr-ı sâni ‘Abdullâh Bey kulların rikâb-ı hümâyûnlarına çağırıp ‘arza murahhas olduklarında bi'l-müşâfehe fermân-ı kazâ-cereyân-ı sa‘âdet-nişân ve tenbîh-i ekîd-i mutâva‘at-iktirân zımında bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn-ı vâcibü'l-imtisâl ile berây-ı maslaha me‘mûr olduğu cânib-i maksada ‘alâ-cenâhi'l-isti‘câl der-‘akab revâne ve irsâl olunmuşlardır¹¹⁶.

Şeref-bahşâ-yı teşrîf-i hümâyûn be-ma‘mûre-i Topkapu

Yirmi yedinci Hamîs günü Topkapu Sâhilserâsı'nda binâ-kerde-i tasvîr-i nev-îcâd ve rûsûm-ı tarh-ı sa‘îdü'l-bünyâdları olan kusûr-ı ‘adîdeyi müştamil ma‘mûre-i cihân-zîb-i şevket-âşiyânları ferş-i reng-â-reng-i bâliş-i zerkâr-ı gül-âgende ile mefrûş-ı sündüs-tırâz-ı ikmâl ü itmâm kılınmağın ricâl ve a‘yân u erkândan rikâb-ı cihân-dârîlerine gelen hedâyâ-yı fâhire ile tezyîn-i mâl-â-mâl kılınup rûz-ı mezbûr âsâr-ı mi‘mâr-ı himem-i cihân-bânîleri olan mahallere teşrîf-i münîf ve her kasr-ı ferah-fezâ ve her kâşâne-i şâhâne-i latîfde câ-nişîn-i zevk-yâb olunup ahşama dek haremsarây-ı ‘aliyye hudemâsıyla devletlü efendimiz, şevketlü âfitâb-ı sipihr-i hilâfet mâh-ı cihân-pîrâ-yı saltanat gül-gonçe-i bâğ-ı mürüvvetleriyle ¹¹⁷ لكل ¹¹⁸ جديد لذة¹¹⁸ fehvâsınca safâ-bahş-ı ‘âlem-i dîger olmuşlardır.

[26a] Yirmi sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Vâlide Câmi‘i'nde edâ için kevkebe-i alay-ı haşmet-i cihân-dârî ile Demirkapu'dan çıkup Hocapaşa'dan teşrîf-i ‘azamet-enîf buyurduklarında câmi‘-i mezbûrun bi'l-asâlet hatîbi olan Nûrî Efendi hutbe ve imâmete murahhas ve me‘zûn olmağın kemâl-i şevkinden vecd ü hâlet ile irtikâ-i bâlâ-yı minberde vakfe-zen-i hayret olup, bi-tahsîsihî hutbe-i tevhide âgâze-i râst-makâl-i şurû‘ olmağın her kademe-i minberde tebdîl-i makâm ederek

¹¹⁶ Burada cümle ilk olarak “olundukda ba‘zı telhîsât-ı umûr-ı mühimme iştigâliyle imrâr-ı vakt-i iclâl ederek ba‘de-edâ‘i'l-‘asr menzil-gâh-ı husrevânîlerine kufûl buyurmuşlardır” şeklinde bitirilmişse de sonradan buranın üzeri çizilerek cümle metindeki şekilde nihayete erdirilmiştir.

¹¹⁷ Metinde “كل” şeklinde yazılmıştır.

¹¹⁸ “Her yeni olan şey için lezzet vardır” manasında Arapça söz.

müstemi'âna zâ'ika-bahş-ı gıdâ-yı rûhânî olup ba'de-edâ'i's-salât da'avât-ı serî'u'l-icâbet itmâmında Bağçekapısı hâricinden Kasr-ı Yalı'dan duhûl-i haremsarây-ı 'aliyye-i şevket-medârlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya safâ-bahş-ı kudûm-ı meserret-lüzûm-ı cihân-dârî olduklarında devâbb-ı hümayûn-ı cilve-i hoş-nümûnî temâşâsı 'akabinde hübüb-ı riyâh-ı müte'essire mütezâyidü'l-vürûd olmağın mevki'inden semt-i âhara tahvîl-i taht-ı 'âlî-baht-ı cihân-bânîden sonra yine çendân âsûde-i vakt-i sermâ olunmadığından kubeyl-i 'asrda Kasr-ı Sepedciler'e 'atf-ı zimâm-ı kâdime-cünbân-ı teşrîf olunup derûn-ı kasr-ı mezbûrda edâ-yı salât-ı 'asrdan sonra haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Otuzuncu Ehad günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i sa'âdet-tev'emleriyle ferhunde-fâl-i celâlet-iştîmâl oldukda rekûb-ı mergûb-ı gül-endâm-ı letâfet-mashûb 'arza-dâşt-ı pîş-gâh-ı 'işve-cûyâ-yı tek ü tâz oldukdan sonra Enderûn-ı hümayûn kullarından lu'bet-kede-i meydân-ı cilve-endâz-ı hünerin muntahab ve mümtâz oynak tomakçı kulları fermân olunup her biri çâpûk-rev-i şecî'âne birbirlerine meydân verüp tomak-zen olmaları hâtır-güşâ-yı hümayûnları olmağın ba'de'l-'asr yine ârâm-gâh-ı sâhilsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır. [26b]

[Sene 1148] Gurre-i Cumâdelûlâ

Gurre-i mâh-ı mezbûrun ibtidâsı İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş-ı iclâl olundukda devâbb-ı yevmiyye cilve-i 'işvelerin 'arz-ı meydân-ı tek ü tâz-ı hüner ettiği siyâkında te'sîr-i serd-i hübüb-ı rûzgâr-ı sermâdan âsâyîş-i letâfet-i havâ çendân libâs-ı sof-ı sayfiyye ile mevcûd-ı imtizâc olmamağın mevki'inden taht-ı cihân-dârîleri a'nâk-ı bendegân ile taht-ı Süleymân-âsâ ber-havâ olup semt-i âhara tahvîl olmağla vücûd-ı nâzenîn-i gül-berg-terînleri esen rûzgârdan sıyânet olunmuşdur. Rûz-ı mezbûr silahşorân-ı husrevânîlerinden el-Hâc İbrâhîm kulları vedî'a-i hilâfet-i kübrâ için bir gün mukaddem teşrîf-i kudûm-ı behcet-rüsûmuna dîde-güşâ-yı terakkub olunan sâhib-i devlet hazretlerine pâ-der-rikâb-ı ta'cîl fermûde-i irsâl-i ta'cîl ve yine yevm-i merkûmda ma'iyyetle kâdime-cünbân-ı 'azîmete me'mûr olan Yûsuf Bey kulları cânib-i ser'askere li-eclîl-maslaha mihmîz-engîz-i rikâb-ı isti'câl firistâde ve irsâl kılınmıştır.

Temâşâ-yı ma'mûre-i cihân-zîb-i Sâhilsarây-ı Topkapu¹¹⁹

İkinci Sülâsâ günü incâh-ı havâyic-i umûr-ı mu'dılât-ı re'âyâ ve hall ü 'akd-i mesâlih-i temşiyet-perdâz-ı berâyâ için Dîvân-ı mu'allâ-gâh-ı hümâyûna teşrîf buyurup re'ye'l-'ayn ruk'a-güşâyân-ı hâcet-mendânın ahvâl-i perîşân-sâmânı icrâ-yı ahkâmdan sonra bi-tahsîsihî 'arz ağası kulları ve şeref-yâb-ı hıdmet-i cihân-dârîleriyle kesb-i istis'âd [27a] eden kahvecibaşı ve muharrir-i fakîr sır kâtibi ve başçukadâr kullarına ruhsat-dih-i müsâ'ade-i hümâyûn ve himâye-i 'aliyye-i 'avâtîf-meşhûnları olup Sâhilsarây-ı Topkapusı'nda tasvîr-kerde-i levh-i hayâl-i zamîr-i dil-peziîrleri olan ma'mûre-i cihân-zîb-i felek-sâ temâşâsına kâdime-cünbân-ı nehzat-ı vâlâ-himmet buyurulup fevkânî binâ olunan bâğçe dervâze-i latîfinden zât-ı kerîmü's-simât-ı vücûd-ı bereket-nümûd-ı cihân-bânîleriyle kadem-nihâde-i duhûl olundukda vâkı'â

Ravza-i hâtır-güşâ-yı pâdişâh-ı 'âlemi

Görmeyen bilmez görenler vasfa kâdir olamaz

medlûlünce tarh-ı lâle-zâr-ı dil-güşâ-yı fevkâniyyesi tahte's-semâ-yı gabrâda tezyîn-i nücûm-ı zâhire-i felek-i sevâbit gibi şa'sa'a-perdâz-ı zemîn ü zamân ve her kasr-ı bedî'u'l-üslûb-ı nev-îcâd-ı dil-âşûbu hîred-fersâ-yı 'ukûl-i 'ukalâ ve hayret-efzâ-yı fuhûm-ı hukemâ, husûsâ kâşâne-i câmekân-ı letâfet-kânı

Câme-i sabr-ı nigârı çâk edüp 'uryân eder

Hâlet-efzâ-yı nukûşu 'âlemi hayrân eder

derûn-ı germiyyet-meşhûnunda mu'allâ-kıbâb-ı letâfet-intisâb olan germâbe-i mînâ-sarây-ı perî-şûyânı Hammâm-ı Nüh-tâk-ı¹²⁰ 'İbret-nümâ-yı Lâmi'î'yi tâk-ı nisyânda ferâmûş-kerde-i teshîr-i cinniyân eyler. Rûşenâ-yı selsebîl-i musaffâsı kâkûl-i perîşân-ı sîmîn-beden-i hûriyân-misâl zencîr-beste-i dil-teşnegân-ı âb-ı zülâle 'arz-ı mâ-cerâ etmeden

Döküldü başına kaynar su sultânım n'ola 'âşık

Derûn-ı halvet-i germâbe-i şevkinde yanılma

Gül-endâm-ı siyeh-kâkûl mihîn-pehlû vü sîmîn-ten

'Aceb mi ol perî-rûyu gören hammâmıda çarpılma

¹¹⁹ Bu başlık vr. 27a'nın başında yer almaktadır.

¹²⁰ Hammâm-ı Nüh-tâk, Lâmi'î Çelebi'nin (v. 1532) **İbret-nümâ** adlı eserinde yer alan hikâyelerden birinin adıdır.

mazmûnun işrâb, muhassal mühendis-i tab‘-ı mi‘mâr-ı hümâyûnları muktezâsınca kâ‘ide-i ‘ilm-i hikmet ve usûl-i fenn-i hey’et üzre mebnâ olan nüzhet-sarây-ı hâlet-fezâda her kasr-ı mütehayyirul-‘ukûle ki şevketlü efendimizin ıktifâ-yı isr-i hümâyûn-ı delâlet-makrûnlarıyla duhûle ictirâ olundukda ‘âlem-i misâlde gül-geşt-i riyâz-ı na‘îm ve kusûr-ı bâğ-ı cinân görmüş hasret-keşân-ı dîde-güşây gibi bir zamân hayrân ve ser-gerdân sûret-i nakş-ı dîvâr-veş dem-beste ve bî-cân olup

Ne zebân vâsfına kâdir ne lisân-ı hâme
Neylesün nişlesün âdem buna şâ‘ir ne desün
diyerek bir mikdâr telâfî-i a‘kal-i mâ-fât için
Ne bu dîvâne revîş kendine gel ey dil-i zâr
Kûy-ı dildâre varırsan yürü ‘âkılcesine

deyü ‘âkılâne hareket, sû-be-sû nigâh-endâz-ı hayret olunup tahtânî olan kusûr-ı ‘adîde ve havz-ı kebîr ve selsebîl-i dil-cû-yı rûşen-zamîr dahi bi‘l-mu‘âyene çeşm-güzâr-ı istihsân-ı dü-bâlâ ve tebrîk ü terhîbi mütezammin du‘â-yı bî-riyâ lisân-ı hâl ile gûyâ olunmuştur. Hulâsa cümle-i âsâr-ı mi‘mâr-ı tab‘îden hâric her şeh-beyt-i garrâ nâ-dîde bir tarz-ı hoş-edâ olmağın

Satup Cemşîd'e san‘at etmiş Eflatun'u şâgirdi
Bunun tasvîrini levh-i hayâle nakş eden üstâd

[27b] mefhûmu nakş-ı kitâbe-i zerrîn-rüsûmu olmağla bîrûn-ı ‘uhde-i vassâf-ı Muhteşem-beyân-ı yerâ‘a-i belâgat-zebân olan kasr-ı kebîr-i dil-ârâsında celse-i kahve-nûş-ı istirâhat-i cihân-dârî olundukda pes-mânde-i nezâre-i temâşâiyân olup seyrinde kusûr olan ba‘zı kusûr-ı müstevcibü's-sürûr dahi mahrûm-ı nigâh-ı hayret-zedegân olmamak için yalnız kulların ruhsat-yâb-ı temâşâyâ murahhas eyleyüp nev-be-nev etr[â]f u eknâfa idâre-i nazar-ı dikkat olmağa basîret üzre olundukda

Başka bir hâlet verir seyr-i gül-endâm âdeme
İltifât etmez olur gül-berg-i bâğ-ı ‘âleme

fehvasınca cemî‘-i zînet-fezâ-yı gülşen-sarây-ı ‘âlemi ferâmûş-kerde-i hâtır eyleyüp selsebîl-i hâtır-güşâsından şüst ü şûy-ı gubâr-ı ekdâr-ı hâtır olmak mülâhazasıyla istiğnâ-fürûş-ı ‘işve-pîrâ olan rûh-ı revâna

Akan sular durur bu selsebîl-i nakş-ı dil-cûya
Satar gerden-şiken mahbûbu zîrâ bir içim suya

hitâbıyla zemzem-i ‘atây ve kevser-i sebîl olur yine temâşâdan [sonra] rikâb-ı hümâyûna kasr-ı mezbûrda yüz sürüldükde kullarına ric‘at ile işâret olunup Kasr-ı İncüli tarafına güşâde dervâze-i mu‘allâdan bîrûn ric‘at olunup gelindikde bi-tahsîsihî ‘arz ağası kulları teşrîfine dest-âvîz-i hedâyâ-yı küstâhânelerin rikâb-ı hümâyûnlarına irsâle murahhas olmağın bu ‘abd-i rakam-zede-i yerâ‘a-i beyân Hıfzî kulları dahi bir kıt‘a

Ola bu dâru's-sürûr Sultân Mahmûd'a sa‘îd

deyü kasîde-i nazîdeyi mütezammın bir kıt‘a târîh-i garrâ ile tehâdî-i fakîrâneye me‘zûn [ve] muvaffak ve fâ‘iku'l-akrân olmuştur.

Rûz-ı mezbûrun gecesî taraf-ı cenâb-ı Âsafî'den kozbekcibaşı kulları Âsitâne-i sa‘âdet'e dâhil olup rûz-ı mezbûrda Merzifom'a [Merzifon] tayy-ı merâhil ederek duhûl-i sadr-ı a‘zamı ihbâr etmeğın yine ‘ale's-seher li-ecli'l-maslaha geldiği semte revâne olmağa me‘mûr olunup müsta‘cilen savb-ı maksûda irsâl olunmuştur.

Rûz-ı mezbûrda Kasr-ı Yalı'ya ba‘de'z-zuhr şeref-endâz-ı iclâl olup makdem-i hümâyûn-ı deryâ-nevâl-i meymenet-tev'emleriyle müstes‘id oldukda devâbb-ı yevmiyyeler ‘arz-ı işve-i meydân-ı hüner etdikden [sonra] sadr-ı a‘zam hazretlerinin sandal-ı sa‘âdet mahalline silahdâr-ı şehriyârî sandalı redîf olup Bâğçekapusu'ndan per-güşâ-yı mıkzâf-ı isti‘câl kasaba-i İznikmid'e berây-ı istikbâl-i âsaf-ı şâh-ı cihân-ı bahr u berr şurta-i muvâfık-eyyâm-ı hoş-vezân ile huzûr-ı hümâyûnlarından ‘âzîm ü râhî oldukları temâşâ-yı âmed-şûde zamîme-i cilve-ger ve te‘yîd-i vürûd-ı meserret-haber olmuştur.

[28a] Üçüncü Erba‘â günü dâ‘ire-i nûzhet-sarây-ı mücedded-binâ-yı ma‘mûreleri halvet-i hâs ile mesîre-gâh-ı ¹²² جدید لذة ¹²¹ لكل buyurulup ahşama dek ferah-bahş-ı ‘âlem ve tebdîl-i makâm-ı dil-merâmla her kasr-ı ferhunde-tarh-ı dil-güşâyda câ-nişîn-i zevk u safâ-yı hurrem olup haremsarây-ı ‘aliyyelerinden nehzat-ı hümâyûn buyurmamışlardır.

Dördüncü Hamîs günü hengâme-i dahve-i kübrâda bi-tahsîsihî ‘arz ağası kulları ile hıdme-i gars-ı piyâz-ı ezhârda mütefennin bi't-tab‘ olan kulları tarh-ı cedîde baştahta lâle-hâ-yı müsemma-yı benâm ve sâ‘ir şükûfe-i fâyiha gars-ı tertîb-i ıstınâ‘ı için ravza-i ma‘mûre-i cedîd-i Topkapu'da ber-zede-dâmân-ı ihtimâm ve

¹²¹ Metinde “كل” şeklindedir.

¹²² “Her yeni olan şey için lezzet vardır” manasında Arapça söz.

teşmîr-i sâ'id-i ikmâl-i merâm eyleyüp edâ-yı hıdmet-i tâm etdikden sonra ba'de'z-zuhr Ağa Bağçesi revnak-ı kudûm-ı meserret-mevsûmlarıyla reşk-âver-i gül-zâr-ı 'adn oldukda evvelâ dâbbe-i hümâyûnlar 'arsa-pîrâ-yı 'işve-i hüner olup yegân yegân hoş-hırâm-ı cilve-i tek ü tâzîde devân oldukdan sonra pişkeş-i istikbâl-i sadru's-sudûr vezîr-i celâdet-mevfûr için taraf-ı şehriyâr-ı İskender-vakârdan âmâde olunan müzerkeş raht-ı sîmîn-rikâb-ı zerrîn-pûş-ı zer-kâr-ı efrenc-pesend ile mesrûc-ı şeref-yâb iki re's doru ve al yağız devâbb-ı nâzenîn-hırâm 'arza-dâşt-ı halbe-i temâşâ-yı cihân-dârîleri olduğu hitâmında Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine süvârî cirid-bâzî fermân olunup salât-ı 'asra dek velvele-ârâ-yı dâr u gîr-i şecî'âneleri safâ-bahş-ı teşhîz-i hâtır-ı mülûkâne-i kahramânîleri olmuştur.

Beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı edâ için Câmi'-i Sultân Süleymân اسكنه¹²³ hazretlerinin ma'bed-i kudsiyân-metâf-ı rûhânî-bünyâdlarında edâ için dervâze-i Sovukçeşme'den alay-ı haşmet-kirdâr-ı 'unvân-ı cihân-dârî birle Câdde-i Dîvâniyye'den teşrîf-i mahfil-i hümâyûn buyurulup edâ-yı salât ve senâdan sonra yine teşrîf olan mahalden 'avdet buyurulup ma'mûre-i eser-i cedîd olan bâb-ı harem-serâda 'inân-keş-i semend-i iclâl olduklarında çavuş kulların hâssaten çağırıp çâkçâk-i intizâr-ı temâşâsı oldukları kusûr-ı behcet-mevfûr-ı nev-bünyâdî bendegân-ı mezbûrâna dahi hayret-zede-i temâşâ etdirüp kerem ber-kerem nisâr-ı zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ile mesrûr-ı dü-bâlâ buyurmuşlardır.

[28b] Altıncı Sebt günü Kasr-ı Sepedciler'e revnak-efrûz-ı iclâl olup şerâfet-i kasr-ı vâlâ-yı cihân-dârîden temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ederek ba'de'l-'asr ârâm-gâh-ı 'aliyyelerine nehzat-ı rikâb-ı şeb-dîz-i ric'at buyurmuşlardır.

Vukû'-ı harîk

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ'at beşde Otakçılar kurbunda harîk-ı hayret-garîk-ı 'âlem-i bâlâ-gîr zuhûr olmağın bi-hamdihî ve'l-minneh hareket-i hümâyûn olmadan mukaddemce sâ'at-ı leyli yediye karîb oldukda kâsîd-ı müsta'cel vürûduyla haber-i teskîn-i meserret-rehîni şüyû' bulmağın gunûde-i hâb-gâh-ıistirâhat olunmuştur.

Ferdâsı yedinci Ehad günü yine Kasr-ı Sepedciler'e sâye-endâz-ı celâdet olunup devâbb-ı hümâyûnlar temâşâsından sonra Bî-zebân 'Ali Bey kulları sipâriş-

¹²³ "Allâh onu cennetlerin ortasında sâkin kılsın" manasında bir dua cümlesi.

kerde-i emr-i ‘âlî buyurulan çifte vâv resimlerin âvîze-i tâk-ı zer-endûde-revâk olmağa şâyeste mutallâ kutâsı ile ‘arz etmeğin manzûr-ı dîde-i istihsân-ı kabûl olup harem-i hümâyûna irsâl olunmuştur.

Sekizinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb oldukda rekûb-ı dil-âşûb-ı nevbet-keşân ‘arsa-pîrâ-yı tek ü tâz olup ‘arz-ı hüner ‘akabinde Seferli’de musâhib çerâğı Hasan kullarının ‘arzuhal-i merâmına keşîde-i hatt-ı hümâyûn buyurup neyl-i kâm-ı dergâh-ı husrevânîleri silkine mülhak buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sülâsâ günü erkân-ı Dîvân, istikbâl-i âsaf-ı şâh-ı cihâna âmâde-i revân olmağın Dîvân-ı ‘âlî olmayup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sepedciler’e şeref-bahş-ı iclâl vukû‘unda cenâb-ı düstûr-ı müşârun-ileyhe irsâl olunan Mîrâhûr-ı sagîr ‘Abdullâh Bey kulları Âsitâne-i sa‘âdet’e vâsıl olmağın gelüp rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp mahalline rucû‘da yine Seferli’de bâbü’s-sa‘âde ağası çerâğı ( ) kullarının ruk‘a-güşâ-yı murâd-ı fu‘âdî olan ze‘âmet mahlûlüne hatt-ı hümâyûn keşîde olunup çerâğân-ı mesrûru’l-bâl silkine ilhâk buyurulmuştur.

[29a] Onuncu Erba‘â günü Kasr-ı İncüli şeref-efzâ-yı rûkûb-ı şehriyâr-ı meymenet-mashûb olup teşrîf-i makdem-i hümâyûnları vukû‘unda dûr-bîn-i bu‘d-âşinâ ile bir mikdâr sahrâ-yı Üsküdar’a âmed-şüd-i mukaddimât-ı rekâ‘ib-i âsafâne dâ‘iyesiyle idâre-i nazar-ı pertev-endâz-ı dûr-bîn olarak meydâna nâzır taht-ı pâdişâhânelerine teşrîf buyurduklarında mu‘tâd-ı kadîm üzre devâbb-ı yevmiyyeler halbe-i refât u ‘işvede cilve-ger olduğu temâşâ kılınup ba‘de’l-‘asr mahall-i sâhil-serâlarına ‘atf-ı zimâm-ı tahvîl-i nüzûl buyurmuşlardır.

Âmeden-i İsmâ‘îl Paşa ve teslîm-i vedî‘a-i kübrâ

On birinci Hamîs günü dahve-i kübrâya karîb sâ‘at-i nücûmî iki buçuka dakîka be-dakîka resîde oldukda şevketlü efendimiz ârâm-gâh-ı saltanat olan nüzhet-sarây-ı sâhilhâne-i şevket-medârlarından nehzat-ı hümâyûn birle Sünnet Odası’n şeref-yâb-ı kudûm-ı behcet-rusûm buyurduklarında Silahdâr-ı şehriyârî es-Seyyid Mehmed Ağa kullarıyla Üsküdar’dan sandal-süvâr-ı teşrîf-i isti‘câl olan âsaf-ı vâlâ-menzilet, Müftî-i enâm Dürrî Efendi hazretleri ma‘iyyet ile rikâb-ı hümâyûna gelindikde bir mikdâr Kasr-ı Revân’da dâru’s-sa‘âde ağası hazretleriyle kahve-nûş-ı ârâm ve tedârük-i şu‘ûr u perîşân-endâm ve levâzımât-ı âdâb-ı düstûrâneden sonra

teslîm-i emânet-i kübrâ ve vedî‘a-i hilâfet-i ‘uzmâ için oda-i mezbûrda sünnet-i tarîk-ı selâtîn-i mülûk-i pîşîn üzre ‘arza girilüp tavsiye-i umûr-ı mesâlih-i dîn ü devlet te‘kîd-i mukaddimât-ı vekâlet olup tebrîk ü terhîb zeylinde teslîm-i mühr-i vezâret-i kübrâ ile serâsere kaplu semmûr-ı fâ‘izu's-sürûr ilbâs olunup şeyhülislâm-ı mezbûru dahi beyâz çukaya kaplu semmûr-ı müstevcibü'l-hubûr ile fâ‘iz-i derecât-ı âmâl-i mevfûr buyurduktan sonra Bâb-ı hümayûn'dan mahall-i mesned-gâh-ı âsafânelerine alay-ı Süreyyâ-nizâm ve peykân-ı hümayûn ve solağ-ı rikâb-ı cihân-dâr ile tebcîl ü tekrîm kılınup ‘azîmete murahhas olduklarında şevketlü efendimiz dahi mukaddemce Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-endâz-ı iclâl buyurup müretteb alay-ı haşmet-pîrâ-yı düstûrânelerin bi'l-mu‘âyene temâşâ buyurup kubeyl-i ‘asra dek kasr-ı mezbûrda tebrîk-i Sadâret'e mübâderet eden ricâl ve fuhûl-i ‘ulemânın tezâhum-i zehâb ü iyâbın dahi seyr ü temâşâdan sonra Kasr-ı Sepedciler'e ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurup bir mikdâr ârâm vukû‘unda salât-ı ‘asrı edâ eyleyüp doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

[29b] On ikinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Sultân Ahmed Hân ¹²⁴ اسكنه الله فى hazretlerinin câmi‘-i latîf ve mahfil-i şerîfinde edâ edüp mugayyem-i havâ olup gâh u geh nüzûl-i matar reşha-pâş-ı siyâb-ı müftehar olmağın şevketlü efendimiz teşrîf ü ric‘atlerinde tükme-i zerrîn-i şemâme-i ‘anberîn olan mellûta-i mülûkânelerin der-ber edüp alay-ı haşmet-vakâr-ı Süreyyâ-nizâm-ı sa‘âdet-medâr ile ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü Kasr-ı Ağa Bağçesi'n neş‘e-bahş-ı kudûm-ı tarâvet-rusûmlarıyla reşkîn-sâz-ı nazâret-i gülzâr-ı ‘adn buyurduklarında sadr-ı a‘zam hazretlerine taraf-ı cihân-dârîlerinden rekûb-ı âsafîyye-i Dîvân-ı şevket-iktirân olmağa şâyân âmâde olunan semend-i sabâ-reftâr u şîrîn-hırâm esb-i doru zer-beft zîn-pûş ve mînâ-kârî raht-ı dîvâniyye ile ihzâr olunup manzûr-ı çeşm-güzâr-ı hümayûnları oldukda âsaf-ı müşârun-ileyhe irsâle müsâ‘ade-i mülûkâneleri olmuşdur.

¹²⁴ “Allah onu cennet köşklerinde sâkin kılsın” manasında bir dua cümlesi.

Vukû‘-ı harîk def‘a-i ûlâ

Rûz-ı mezbûrun gecesı sâ‘at altıda ‘Âşık Paşa semtinde harîk-ı nâgehânî zuhûr edüp şedâyid-i hübüb-ı rûzgâr ile lemhatü'l-basarda bâlâ-gîr-i iltihâb olup itâre-i hâb-ı râhat-i lihâfe-pûş-ı dîde-i ‘âlem olmağın şevketlü efendimiz dahi berren kâdime-cünbân-ı semend-i bâd-peymâ ile civâr-ı harîkda kassâbbaşı kullarının menziline sa‘âdetle teşrîf buyurup der-‘akab etrâfın hedm ve teskîn olması için ihtimâm-ı tâm olunması bâbında te’kîdât-ı ‘azîmi müş‘îr fermân-ı kazâ-cereyân-ı ‘âlîleri iblâğıyla kethudâ-yı bevvâbîn kulların mirâren ve kirâren taraf-ı sadr-ı ‘âlîye irsâl buyurup bi-meşîyyetillâhi'l-Meliki'l-Mennân bir iki sâ‘at mürûrundan sonra emârât-ı intifâ-i külliyyesi çâr-etraftan lem‘a-bahş-ı ‘ayân olmağın yine sâ‘at-ı leyli sekiz buçukda menzil-i merkûmdan nehzat olunup haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Ve def‘a-i sâniye

Harîk-ı mezbûrın inşidâdı hılâlinde Eyyûb-i Ensârî kurbunda çömlekciler kârhanesinden dahi harîk zuhûr edüp üç dört ‘aded furunları muhterik olmağın bir mikdâr hükkâm ve neferât dahi ol tarafa irsâl olunup anın dahi haber-i teskîni zamîme-i lutf-ı nâgehân-ı Sübhânî olmuşdur.

[30a] On dördüncü Ehad günü Kasr-ı Sovukçeşme süm-i semend-i iclâlleriyile hem-kevkebe-i gurre-i garrâ-yı letâfet-iştîmâl oldukda sa‘âdetle sadr-ı a‘zam hazretleri rikâb-ı hümayûna ruhsâr-sûde-i ibtihâl olup ‘arz-ı ‘arîz ile ihrâm-nişîn-i ihtirâm oldukdan sonra mahallerine süvâr-ı esb-i celâdet olup ric‘at buyurdıkları kasr-ı mezbûrdan temâşâ-yı cihân-dârîleri kılınmağın ba‘de-edâyî'l-‘asr tekâtur-ı nüzûl-i bârân-ı rahmet birle ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine kufûl-i meymenet buyurmuşlardır.

On beşinci İsneyn¹²⁵ günü Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i ‘azamet olduklarında devâbb-ı zerrîn-rikâb-ı husrevânîler cilve-perdâz-ı ‘arsa-i letâfet olmağa îmâ-i gûşe-i çeşm-i ruhsat-ı fermân-revâ olmağın ba‘de'n-nazar âmed-şüd-i rehrevân-ı deryâ-yı melâhati temâşâ ederek ba‘de'l-‘asr mahall-i karâr-gâh-ı Cem-cenâb-ı mülûkânelerine teşrîf-i ‘avdet buyurmuşlardır.

¹²⁵ Metinde sehven “Hamîs” yazılmıştır.

On altıncı Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî revnak-bahş-ı kudûm-ı cihân-dâr-ı ma‘âlîleri olup vezîr-i şehâmet-zamîr u Rüstem-nazîrlerinin icrâ-yı ahkâm ve maslahat-güzâr-ı hâss u ‘âmm olduğu mu‘âyeneten manzûr-ı cihânîleri olup itmâm-ı Dîvân-ı Süreyyâ-nizâm hılâlinde kâdime-cünbân-ı ‘avdet olup haremsarây-ı sâhilhânelerine teşrîf buyurduktan sonra yine ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı şeref-bahş-ı makdem-i iclâl-i hümayûnları olup rekûb-ı dil-âşûbları ‘arz-ı ‘işveye cünbüş-nümâ-yı ebrû-yı ruhsat olduğu zeylinde pes-mânde-i ihsân olan gavvâs-ı deryâ-yı mihenden bir pîr-i kühen-sâl kayıkcı-i bî-mecâl manzûr-ı dîde-i şefakat-bînleri olmağla der-‘akab ihsân-ı tâze-res-i hayât-ı nûr-bahşâlarıyla gark-âb-ı neşât-ı sermedîye nâ’il buyurmuşlardır.

On yedinci Erba‘â günü Kasr-ı İncülü’ye şeref-bahş-ı iclâl olundukda dâbbe-i yevmiyyeler ‘arsa-pîrâ-yı hüner olduktan sonra Enderûn-ı hümayûn kullarına piyâde cirid fermân olunup safâ-yâb-ı mülûkâneleri **[30b]** olmağın ba‘de’l-‘asr karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On sekizinci Hamîs günü biniş takrîb ile Karye-i Mîr ‘Ali’ye sa‘âdetle ‘azîmet için sandal-nişîn-i mehâbet-karîn olup Karaağac Sâhilserâsı’nda piyâdeye nüzûl-i meymenet-müsûl buyurduklarında mahall-i ma‘hûdda süvâr-ı esb-i iclâl olup gülşen-sarây-ı Devlet-âbâd-ı ‘aliyye’nin bâğçe-i hâssına nüzûl hinde gülzâr-ı ferah-fezânın tarh-ı dil-pesendânesin temâşâ ederek bir mahall-i hâtır-güşâsında kahve-nûş-ı tarh-ı tekellüfât-ı âdiye buyurup bir mikdâr ârâm olundukda yine kâdime-cünbân-ı nehzat-ı celâdet-iktirân birle leb-i cûy-bâr-ı meserret-âsârda mevzû‘ olan sâye-bân-ı şevket-âşiyâna teşrîf buyurduklarında pîş-gâh-ı hümayûnlarında vâki‘ dâmen-i şâhika-i kuhsâra vaz‘-ı sebû-[y] nişân ile tûfeng-endâz binişciyân-ı hümayûnlarına ruhsat-dâde-i isâbet-i mühre-i ihsân olmağın şikest-i sebû-yı nişân olan kulların mazhar-ı atıyye-i cihân-dârî buyurup salât-ı zuhra dek temâşâ olundukda ba‘de-edâ’i’z-zuhr yine binişci kullarına piyâde cirid-bâzî fermân ile safâ-bahş-ı ‘âlem olarak kethudâ-yı vâlide-i muhterem[e]leri tarafından ve taraf-ı cihân-dârîlerinden mâ-hazarî ihzâr olunan ta‘âm kubeyl-i ‘asrda tenâvül-i ‘âfiyet-sâz-ı rûhânî kılınup çavuş kullarına ‘akîb-i ta‘âmda vâfir zer-i mahbûb-ı câlibü’l-kulûb îsâr ile tezâhum-ı şereh-âlûd-ı nehb ü gâretleri güşâyış-ı tab‘-ı hümayûn-ı deryâ-nevâl-i husrevânîlerine bir dürlü dahi behcet-efzâ-yı zevk-ı vicdânî îrâs etmeğın ba‘de’l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ‘azîmet

birle yine teşrîf olunan mahalden Karaağac Sâhilhânesi'ne piyâde ile nüzûl, andan filike-süvâr-ı ric'at olarak ârâm-gâh-ı kadîmlerine kufûl buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Cum'a günü Ayasofya-i Kebîr'de tabaka-i ûlâda vâki' şerefât-ı âsâr-ı cihân-dârîleri olan mahfil-i hümayûn-ı şeh-nişîn-i dil-nişîninde salât-ı cum'ayı edâ eyleyüp sa'âdetle süvâr-ı esb-i iclâl birle Topkapusı ârâm-gâhlarına nüzûlde tebdîl-i lebâçe-i fâhire-i mülûkâne ile tahfif-i elbise-i şâhâne buyurup der-'akab Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahşâ-yı celâdet olundukda ba'zı mevâdd-ı mühimme umûruyla temşiyet-perdâz-ı iştigâl olunmağın ba'de'l-'asr kâdime-cünbân-ı 'azîmet olunup sâhilsarây-ı nüzhet-gâhlarına ric'at buyurmuşlardır.

[31a] Yirminci Sebt günü Kasr-ı Sepedciler'e revnak-endâz-ı kudûm-ı celâdet buyurduklarında rûz-ı mezbûrda Hâne-i hâssa kullarından sarây-ı bekâya irtihâl eden Üsküdarî Mehmed Ağa kullarının nâ'ie-i fedâ-yı peyâm-ı fevti rikâb-ı hümayûnlarına 'arz olundukda yerine Kilâr-ı 'âmire Ser-huddâmı Nevrekobî Eski Ahmed Ağa kulların Hâne-i hâssa'ya nakl ile şâd-kâm buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Ehad günü Sovukçeşme Kasr-ı vâlâsına sâye-endâz-ı celâdet olup baylos kefare-i menhûsundan biri zünnâr be-miyân ve şabka be-ser 'unvân-ı kâzibesiyile kâfir atlusı gibi nizâm-ı perîşân-sâmânıyla müftehir olarak Kapu'ya geldiği manzara-i kasr-ı şeref-efzâdan temâşâ-yı hande-fermâ-yı cihân-dârîleri olup ba'de'l-'asr karâr-gâh-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci İsneyn günü havâda çendân letâfet olmayup nüzûl-i bârân gâh u bî-gâh âgaşte-i ârâm-ı dil ü cân olmağın mesned-ârâ-yı hilâfet olan 'ankâ-âşiyân-ı saltanatlarından bir mahall-i dil-güşâyâ tehezzüz-i şehbâl-i nehzat olunmayup haremsarây-ı 'aliyyelerinde evkât-güzâr-ı âsûde-bâl olmuşlardır.

Yirmi üçüncü [Sülâsâ] günü taht-gâh-ı Dîvân-ı şevket-iktirânlarına şeref-bahş-ı 'azamet olup ısgâ-yı mesâlih-i Müslimîn olduklarından sonra sâhilsarây-ı 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı teşrîf olup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e revnak-efrûz-ı iclâl olmuşlardır.

Yirmi dördüncü Erba'â günü Sovukçeşme'ye şeref-endâz-ı iclâl olundukda rikâb-ı hümayûna sadr-ı 'âlî hazretleri cebhe-fersâ-yı ihtisâs olup ihrâm-nişîn-i ihtirâm ve 'arz-ı ahvâl-i devlet-i sa'âdet-nizâm olundukdan [sonra] mahallerine ric'at etdikde ba'de'l-'asr şevketlü efendimiz dahi gülşen-sarây-ı şevket-penâhlarına 'atf-ı 'inân-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Hamîs günü Muhsin-zâde Sarâyı'na teşrîf-i hümayûn için eşheb-süvâr-ı necâbet olunup sa'âdetle revnak-efzâ-yı cihân-bânî olduklarında kal'a dîvârı ittisâlindeki şeh-beyt-i letâfet-pîrâdan temâşâ-yı bahr-i melâhat ederek ba'de'l-'asr yine kâdime-cünbân-ı ric'at-ı haremsarây-ı hümayûn buyurmuşlardır.

[31b] Yirmi altıncı Cum'a günü farîza-i salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya-i mu'allâ-ma'bed mahfil-i vâlâsında edâ buyurup yine kevkebe-i 'izz ü şevketle makarr-ı celâdet-esîrlerine tahrîk-i rikâb-ı necâbet-masîr buyurduklarında çavuş kullarıyla Enderûn-ı hümayûn tomak-bâzânın haremsarây-ı 'aliyyelerine çağırıp safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuştur.

Vukû'-ı harîk

Rûz-ı mezbûrun gecesî sâ'at-ı leylî sekiz buçuka karîb be-emr-i Hudâ Kasaba-i Eyyûb-i Ensârî'de harîk-ı cüz'î zuhûr etmeğîn nehzat-ı hümayûndan mukaddem haber-i intifâsı kar'-ı sâmi'a-i cihân-dârîleri oldukda herkes hâb-gâh-ı germ-âver-i sübât-ârâmların tebrîd-i müfârakat etmeden yine lihâfe-pûş-ı ıztıcâ'-ı pister-i istirâhat olmuştur.

Yirmi yedinci Sebt günü Kasr-ı Sovukçeşme makdem-i behcet-tev'emleriyle hoş-kadem-i cihân-dâr-ı tîg u kalem oldukda baylos-ı menhûsândan biri Kapu'ya geldiği nîm-nigâh-ı istiğnâ-fürûş-ı 'âlem-ârâları oldukdan sonra sa'âdetle 'atf-ı zimâm-ı ric'at olup Kasr-ı Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş-ı celâdet olmuştur. Rûz-ı mezbûr haseki ağa kulları donanma-yı hümayûnun Halîc-i Kostantiniyye'ye duhûlû için Kapudan-ı Deryâ Cânım Hoca tarafına izn-i hümayûnu müş'ir hatt-ı hümayûnla revâne olmağın yerine vekâletle rikâb-ı hümayûna Hamlacıbaşı Bıyıklı Mustafa Ağa kulları rû-mâl-i 'ubûdiyyet olmuştur.

Yirmi sekizinci Ehad günü yine sa'âdetle Sovukçeşme'ye revnak-endâz-ı iclâl olup mürûr u 'ubûr ve zihâm-ı âmed-şüdegânı temâşâ ederek ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'aliyyelerine kâdime-cünbân-ı 'avdet olmuştur.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü biniş takrîb ile Yeşillioğlu Sarâyı'na sâye-endâz-ı iclâl [olduklarında] mevcûd olan binişçi kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olunup, ba'de'l-'asr kâdime-cünbân-ı 'avdet birle yine haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf-i enîf buyurmuşlardır. [32a]

[Sene 1148] Mâh-ı Cumâdelâhir

Gurre-i mezbûrun ibtidâsı Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî şeref-i makdem-i celâdet-intimâlarıyla kesb-i sa‘âdet etdikde ruk‘a-güşâ-yı mesâlih-i ‘âmmе-i hâcet-verân ısgâ olunup incâh-ı merâm hılâlinde ihrâc-ı mevâcib-i lezez içün icmâl-i aklâma işâret mücebince tenbîh olundukdan sonra yine mahall-i nûzhet-sarây-ı ‘aliyyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurulup tekâtur-ı nûzûl-i matar-ı şedîd mâni‘-i nehzat-ı hümâyûn ve inkişâf-ı havâ-yı letâfet-peymâyâ hicâb-ı sedîd olmağın sa‘âdetle haremsarây-ı saltanat-ı ‘aliyyelerine câ-nişîn-i ‘izz ü iclâl olup bir mahalle hareket buyurmamışlardır.

İkinci Erba‘â günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i kudûm-ı behcet-lüzûmları tarâvet-bahş-ı i‘zâz olup devâbb-ı yevmiyyeler mu‘tâd-ı kadîm cilvesin ‘arz etdikden sonra ba‘de'l-‘asr sa‘âdetle gülşen-sarây-ı âsâyîş-i ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ‘avdet buyurmuşlardır.

Üçüncü Hamîs günü kevkebe-ârâ-yı mevkib-i cihân-dârî birle Sarây-ı ‘atîk'a tahrîk-i rikâb-ı kümeýt-i ‘izz ü iclâl olup teşrîf-i celâdet vukû‘unda Enderûn-ı hümâyûn kullarına süvârî cirid-bâzî fermân olunup nigâh-endâz-ı ‘arsa-i safâ itmâmında zu‘amâdan cündî ‘Abdullâh Ağa kulları cirid-i mezbûrda dâr u gîr-i tek ü tâz-ı merâma cünbüş-fermâ-yı ebrû-yı müsâ‘ad[e] olmağın hıdmet-i silahşorluk ile zemîn-bûs-ı teşekkür olup meydân-ı ‘âtîfet-i husrevânîlerinde gevîr-i bâ-yı¹²⁶ kâm-revâ olmuşdur. Karîn-i hâl-i gazâlân-ı çerâ-gâh-ı letâfet dahi nân-pâre-i ihsân-ı kadîme birbirin pâ-mâl-i te‘âkub ederek müsâra‘atdan sonra teberdârân-ı sarây-ı mezbûr tomak-bâzîleri dahi meydânda ‘arz-ı hüner etdikleri meşhûd-ı hümâyûnları buyuruldukda ba‘de'l-‘asr yine alay-ı Süreyyâ-nizâm-ı sa‘âdet-ihtişâm birle haremsarây-ı ‘aliyyelerine eşheb-süvâr-ı ric‘at buyurmuşlardır.

[32b] Dördüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ay-ı ma‘bed-i kadîm ve ibâdet-gâh-ı müstedîm olan Ayasofya-i Kebîr’de edâ eyleyüp ‘azamet-i şâhâne birle doğru haremsarây-ı ‘iffet-ârâ-yı ‘aliyyelerinde keşîde-i licâm-ı şeb-dîz-i celâdet olmuşlardır.

Beşinci Sebt günü Kasr-ı İncüli tarafları halvet-i hâss ile cilve-gâh-ı semend-i ‘izz ü iclâl [olup] hademât-ı haremsarây-ı ‘aliyye kullarıyla gül-geşt-i çemen-zâr-ı

¹²⁶ کویر پای

safâ olarak vakt-i gurûba dek güşâyış-yâb-ı gül-gonçe-i hâtır-ı mülûkâneleri olur zevk-ı ‘âlem etmişlerdir.

Altıncı Ehad günü sa‘âdetle Sovukçeşme'ye sâye-bahş-ı celâdet olduklarında rikâb-ı hümâyûn-ı necâbet-makrûna sadr-ı ‘âlî hazretleri ile hem-‘inân müftî-i enâm-ı fazîlet-nişân hazretleri gelüp ihrâm-nişîn-i ihtirâm ile ‘arz-ı ‘arîza ruhsat-yâb-ı duhûl ve istişâre-i umûr-ı mehâmm-ı maslahat-şümûl itmâmında mahallerine ‘avdetden sonra Kasr-ı Sepedciler'e ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf-i meymenet-fercâm olunup Üsküdar İskelesi'nden çekdirme ile Âsitâne-i sa‘âdet'e gelen nukre-i hâm pîş-gâh-ı cihân-dârîlerinden mürûru temâşâ olunup ba‘de'l-‘asr yine karâr-gâh-ı ‘aliyye[lerine] kâdime-cünbân-ı ‘azîmet olunmuştur.

Yedinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında rekûb-ı sa‘âdet-mashûb-ı ferah-cû ‘arz-ı şîve-i halbe-i tekâpû oldukdan sonra Yazıcı-zâde Mehmed Kapudan'ın sefinesi Halîc-i Kostantiniyye'ye dâhil olup pîş-gâh-ı kasr-ı mezbûra resîde oldukda şükrâne-i selâmet-i pâdişâhî ‘azîm top şenliği ederek lenger-endâz-ı istikrâr olmağın taraf-ı cihân-dârîlerinden derûnunda olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ve zehâ'ir ve emti‘a-i Mısıriyye bi'l-cümle istifsâr olundukda iki sebû Nîl-i mübârek rikâb-ı hümâyûnlarına ihdâya murahhas olup ba‘de'l-‘asr Istabl-ı hâssa'dan ihrâc olunacak devâbb-ı ma‘lûlenin defteri meşhûd-ı nigâh-ı istiğnâ-fürûş-ı ‘âtîfetleri olmuştur.

İhrâc-ı mevâcib-i lezez

Sekizinci Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî revnak-efrûz-ı kudûm-ı cihân-dârîleri oldukda ba‘de'd-Dîvân kırk yedi mevâcib-i lezez ihrâcı içün bâbü's-sa‘âde ağası yediyle hatt-ı hümâyûn-ı ‘âtîfet-makrûn ısdâr ve irsâl olundukda itmâm-ı tevzî‘-i mevâcib-i ‘askerî [ve] vazîfe-hâr-ı sâ'ire ‘akabinde silahdâr ağa kulları yerine kâdime-cünbân-ı ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf zımınında ağa-yı mûmâ-ileyh [33a] kulları rikâb-ı hümâyûnlarına bir serîr-i zer-keş-tasvîr üzre Efrenk-kârî musanna‘ ve münakkaş nâ-dîde-resm ü matbû‘ bir dolâb-ı letâfet-nisâb ihdâsıyla şeref-yâb olmağın bir mikdâr ârâm-ı kahve-nûş-ı safâ-encâm vukû‘uyla erbâb-ı Dîvân'ın galebe-i ihtîşâmı ve mersûme-i it‘âmı encâm bulduğun yine bâbü's-sa‘âde ağası kulları ihbâr etmeğın sorguş-ı şevket be-ser ve çep-râst elmâs-ı murassa‘-kâr kabaniçe-i ma‘rûfe der-ber buyurulup ‘azamet ü mehâbetle hâric-i bâbda Ocaklı

kulların selâmlayup ‘Arz Odası’na teşrîflerinde erbâb-ı menâsıbdan ‘arza girmesi mu’tâd olan ricâl ve paşa-yı Âsaf-menâl cümle müretteb mu’tâd-ı kadîm-i Devlet-i ‘aliyye üzre ‘arza girüp gitdiklerinden sonra libâs-ı dîvâniyyesi sa‘âdetle kadd-i saltanat-pîrâlarından ihrâc buyurup ‘izz ü ikbâlile doğru sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurup rûz-ı mezbûrda âsâyiş-gâh-ı seniyyelerinde evkât-güzâr-ıistirâhat olmuşlardır.

Dokuzuncu Erba‘â günü Kalfa Yeri’ndeki kâşâne-i şâhâne makdem-i hümâyûnlarıyla kesb-i istis‘âd etdikde devâbb-ı cihân-dârî mu’tâd cilve-i ihtizâzın ‘arz-ı ‘arsa-i hüner etdiği temâşâ-yı husrevâneleri olup ba‘de’l-‘asr yine sa‘âdetle haremsarây-ı ‘ismet-ârâlarına ‘atf-ı licâm-ı ric‘at olmuşlardır.

Onuncu Hamîs günü Kasr-ı Ağa Bağçesi nazâret-bahş-ı kudûm-ı letâfet-mevsûmlarıyla güşâyiş-yâb-ı i‘zâz oldukda Timur Paşa’nın ve birâderi kethudâsının re’s-i maktû‘ları manzûr-ı hümâyûnları oldukdan sonra rikâb-ı hümâyûna gelmek için sadr-ı ‘âlî hazretleri telhîs etmeğin ruhsat-yâb-ı cihân-dârîleri olup rikâb[a] gelüp ‘arza girüp mahallerine rucû‘da ba‘de’l-‘asr Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine süvârî cirid fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşdur.

On birinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayî Vâlide Câmi‘i’nde edâ için kevkebe-pîrâ-yı mevkib-i şükûh u ‘azamet olup teşrîf-i celâdet vukû‘unda hatîb-i câmi‘-i mezbûr Nûrî Efendi kulların hitâbete me’zûn edüp savt-ı hoş-elhânlarıyla zemzeme-pîrâ-yı mesâmi‘-i huzzâr-ı cemâ‘at oldukdan sonra yine tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb birle doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

[33b] On ikinci Sebt günü Kasr-ı Sepedciler’e sâye-endâz-ı iclâl olup salât-ı zuhru edâ ile ka‘de-nişîn-i tahiyet-i du‘â iken hübûb-ı sermâ-yı riyâh-ı şedîdeden derûn-ı kasrda bile âsâyiş-i mülûkâneleri nâ-melhûz olmağın Halîfe Yeri’ndeki kasr-ı kâşâne-i şâhâneye ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurup revnak-efrûz-ı sa‘âdet olduklarında devâbb-ı yevmiyye ‘arz-ı ‘işve-i behiyye etdikden sonra nebud-endâz-ı mahâret olan Enderûn kullarına kütük döğmek fermân olunup nebud-endâz-ı tefevvuk-ı akrân olan kulları mazhar-ı in‘âm-ı denânîr ile şeref-yâb-ı imtiyâz-ı ihsân olmuşlardır.

On üçüncü Ehad günü Ağa Bağçesi’ne neş’e-bahş-ı kudûm-ı letâfet-mersûm olup teşrîf-i celâdetleri vukû‘unda rekûb-ı mergûb-ı müsemma-ya‘bûb ve devâbb-ı dil-âşûblar ‘arz-ı meydân-ı tâzîde cevelân-ger-i ‘işve-i reftâr oldukları temâşâsından sonra yalnız harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cirid-bâzî fermân olunup ‘arsa-gâh-ı

kasr-ı mezbûru velvele-ârâ-yı hirmen-âşûb-ı dâr u gîr ile meydân-ı vegâdan nümûne eylemişlerdir.

On dördüncü İsneyn günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i dil-nişîne teşrîf-i hümayûnlarıyla revnak-efrûz-ı letâfet olduklarında mu'tâd-ı kadîm üzre devâbb-ı yevmiyye 'arz-ı 'işve-i hüner etmeğe tekâpû etdiklerinden sonra evkât-güzâr olup ba'de-edâ'il-'asr ta'âm-ı nefis-i hümayûn ihzâr ile işâret olunmağın kubeyl-i gurûbda sa'âdetle gıdâ-i yevmiyye-i 'aşâ tenâvülüyle safâ-bahş-ı zâ'ika-i mülûkâne buyurulup makâm-ı sâhilsarây-ı 'aliyyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric'at buyurmuşlardır.

On beşinci Sülâsâ günü Kasr-ı Sovukçeşme'ye kâdime-cünbân-ı teşrîf vukû'unda mürûr u 'ubûru temâşâ ederek kesb-i 'âlem olunduktan sonra kubeyl-i 'asrda Kalfa Yeri'ne 'atf-ı zimâm-ı şeref-bahş olunup salât-ı 'asrı edâ 'akabinde bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâm olunup yine sa'âdetle haremsarây-ı 'iffet-pîrâlarına 'avdet buyurmuşlardır. [34a]

Bâ-hil'at-i mevâcib irsâl kerden-i Çukadâr Ağa

On altıncı Erba'â günü mevâcib-i 'aliyye hitâmında taraf-ı cihân-dârîlerinden mu'tâd-ı kadîm-i 'âtıfet-i mülûkâneleri üzre sadr-ı 'âlî tarafına irsâl olunan bir kabza hancer-i murassa' ve mücevher ile hil'at-i semmûr-ı fâhire Çukadâr-ı Şehriyârî Mustafa Bey kullarıyla irsâl olunmağın rûz-ı mezbûr gülşen-sarây-ı 'işret-hâne-i hümayûnlarından 'adem-i hareket ile safâ-bahş-ı 'âlem olmuşlardır.

On yedinci Hamîs günü Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf olunup evkât-güzâr-ı 'âlem olmuşlardır.

On sekizinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya-i Kebîr'de edâ buyurup kevkebe-i 'âlem-ârâ-yı 'azametle doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sebt günü Sovukçeşme etrâfı halvet-i hâssu'l-hâs ile cilve-gâh-ı hümayûnları olup ahşama dek gül-geşt-i bâğ-ı na'im-i letâfet olmuşlardır.

Yirminci Ehad günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i garrâ makdem-i cihân-pîrâlarıyla mutarrâ oldukda rikâb-ı hümayûna sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz ile ihrâm-nişîn-i tevkîr olunduktan bir murassa' Yemenî bardak ile bir murassa'-kârî güldân içinde 'akîk-i Yemen'den bir fîncân-ı mülûkî ihtidâya sâlih olmağın makbûl-i nigâh-ı istiğnâ-fürûş-ı cihân-dârîleri olmuşdur.

Yirmi birinci İsneyn günü biniş takrîb ile Kasr-ı Bahâriyye'ye sandal-nişîn-i teşrîf-i iclâl olundukda salât-ı zuhru edâdan sonra muhtasarca berren Sa'd-âbâd'a 'atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm olup Kasr-ı Cinân'da 'asra dek ârâm olunmağın salât-ı 'asr itmâmında yine berren Kasr-ı Mîrâhûr'a dek tahrîk-i rikâb-ı 'azîmet, andan piyâde-i letâfet birle yine kasr-ı mezbûra teşrîf-i 'azamet vukû'unda ihzâr olunan ta'âm-ı nefîs-i mâ-hazar ile bedel-i tenâvül-i 'aşâ buyurulup kubeyl-i gurûbda filike-süvâr-ı ric'at ile sâhilsarây-ı 'aliyyelerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Sülâsâ¹²⁷ günü Dîvân-ı 'âlî mesned-gâhına teşrîf olup temşiyet-i mesâlih-i 'âmme hitâmında haremsarây-ı 'aliyyelerine 'avdet olundukda ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-yâb-ı kudûm-ı meserret-lüzûmları olup devâbb-ı hümâyûnlar temâşâsından sonra Enderûn-ı hümâyûn kullarına kütük döğmeğe fermân olup safâ-yâb-ı 'âlem olmuşlardır.

[34b] Yirmi üçüncü Erba'â [günü] Ağa Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı iclâl olduklarında rikâb-ı hümâyûna sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp 'arza girdiklerinde Bağdâd-ı bihişt-âbâddan getirdükleri pars ta'bîr olunan hayvân-ı sayd-bâzlar zencîrin sürür dîvâne gibi meydân-ı şehâmetde manzûr-ı hümâyûnları olup 'inân-gîr-i terbiyet-kerdesi olan çukadâr kullarına ihsân-ı cihân-dârîleri zımnında sadr-ı a'zam hazretleri mahalline ric'atde devâbb-ı yevmiyyeler 'arz-ı 'arsa-i tâzî olmak fermân olundukda her biri mişvâr-ı feres-rân olduğu esnâda Dinkoz kullarının zîr-i rân-ı mahâreti olan dâbbe, hayvân-ı ma'hûdun birinden tehâşî edüp hamle-i sehm-nâk birle üzerine pertâb etdikde atı şâhlanup silahşor-ı mezbûru efgende-i sâha-i ihlâk rütbesine resîde etdikde yine be-emr-i Hudâ hayât-ı tâze-res-i 'avn-i Bârî meded-res-i çâre-cûyu olmuşdur. Rûz-ı mezbûr Kilâr-ı hâssa'da Taşcı Mustafa kulları Mar'aş'da bir ze'âmetle bekâm olmuşdur.

Yirmi dördüncü Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı necâbet olduklarında sadr-ı 'âlî hazretlerinin Bağdâd'dan getirdikleri evân-ı fağfûrî-i mülûkâneler müretteb üç 'aded tabla ile 'arza-dâşt-ı rikâb-ı ni'met-nisâb-ı husrevânîleri olmuşdur.

¹²⁷ Metinde sehven "Erba'â" yazılmıştır.

Yirmi beşinci Cum'a günü nüzûl-i matar-ı şedîd hasebiyle salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya-i Kebîr'de edâ eyleyüp 'avden ve bed'en tükme-i zerrîn-i 'anber-âgîn olan yağmurluk ile teşrîf ü ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sebt [günü] Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf-i iclâl olunup fenn-i coğrafyadan istihrâc olunan tasvîr-i ekâlîm-i küre-i arâzî-i bahr-i muhîti hâvî harîtalara nazar olunup evkât-güzâr-ı hikmet-şi'âr olunmuştur.

Yirmi yedinci Ehad günü Ağa Bağçesi'ne şeref-endâz-ı iclâl olundukda devâbb-ı yevmiyyeler temâşası 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine rikâb-ı hümâyûnlarında mevcûd olan çukadâr kullarıyla mahlûtan piyâde cirid-bâzî fermân olunup safâ-yâb olmuşlardır. Rûz-ı mezbûr bâbü's-sa'âde ağası kulları gelüp senevî rikâbiyyeleri 'arz olunup hediye zerrîn sâ'atleri makbûl-i hümâyûn oldukda yine hil'at-i mukarrer ile şeref-yâb-ı ibtihâc olunmuştur. Galata Sarâyı'ndan dahi zâbitlerin bu tarafa nakl olunup bir müsinni taşra ber-murâd olmuşdur.

Yirmi sekizinci İsneyn günü biniş takrîb ile 'Ali Bey Karyesi'nde vâki' vâlide-i 'ismet-şi'ârları çiftliğine teşrîf olunup salât-ı zuhru edâdan sonra bâlâ-yı kasrın pîş-gâhında binişci kullarına piyâde cirid oynadup safâ-bahş-ı tab'-ı mülûkâneleri oldukdan sonra sâye-bân-ı şevket-âşiyâna zıll-efgen-i sa'âdet olduklarında müntehâ-yı 'arsa-i çemen-zârda dâmen-i kuhsârda yüz elli hatve mikdârı mahalle nişân-gâh-ı sebû vaz'ına fermân olunup imtihân-ı kuvvet-i kâhire-i saltanatların tecrübe tarîkıyla yed-i mübârekelerine tûfeng-i kahramânîlerin aldıklarında

Sebû-yı düşmen oldu kahr-ı desti

fehvasınca birbirin müte'âkib [35a] dokuz 'aded sebû-yı nişânı şikest buyurup velvele-endâz-ı 'arsa-i satvet ü şecâ'at¹²⁸ olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf buyurup temşiyet-i umûr-ı 'âmme zımnında yine tahrîk-i rikâb-ı 'avdet birle saltanat-sarây-ı 'aliyyelerine 'avdet buyurduklarında ba'de'z-zuhr 'arz ağası kulların hademe-i lâzime-i şehriyârî sandık-dâş ve gedik ağaları ile ma'an âsâr-ı bedî'u't-tab'-ı hümâyûnları olan Kasr-ı serâçe-i

¹²⁸ Bu kelimeden sonra önce "olduklarında tecdîd-i vuzû ile salât-ı 'asr hitâmında vâlide kethudâsı tarafından ihzâr olunan et'ime-i nefise-i mülûkî tenâvül olunup ba'dehû teşrifleri gibi Karaağac'a değin piyâde ile andan filike-süvâr-ı ric'at olunmağın ba'de'l-mağrib sa'âdetle haremsarây-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilerek cümle "olmuşlardır" kelimesiyle bitirilmiştir.

Mâbeyn'e çağırdup salât-ı 'asra dek evkât-güzâr ve devâbb-ı yevmiyyeler manzûr u çeşm-güzâr olundukda salât-ı 'asr içün tecdîd-i vuzû olunup yine kasr-ı mezbûrda edâ olundukdan sonra silahdâr ağa kullarına irâ'et ü temâşâ etdirmek içün mahsûs tarh-ı cedîd olan âsâr-ı tab'-ı mi'mâr-ı hümâyûnların nev-be-nev ve zîr ü bâlâdaki kasr-ı musanna'ları yek-be-yek seyr etdirdikde 'ukûl-i beşerden hâric rûsûm-ı dil-güşâsı hayret-zede-i endîşe ve gâret-ger-i evhâm-ı muhayyelât-pîşe olmağın tahsîn-i dü-bâlâ ile her bâbdan

'Ukûl-i ehl-i hikmet hasr olur bir nev-eserdir bu

Mübârek ola şâhım hâric ez-'akl-ı beşerdir bu

mazmûnu sarîr-endâz-ı mesâmi'-i âfâk olmada, hulâsa temâşâ ederek yine Mâbeyn Odası'ndan ric'ate izn-i hümâyûnları oldukda silahdâr ağa kulları bir a'lâ musanna' tûfeng-i zer-endûd rikâb-ı hümâyûnlarına pîşkeş-i mûr-nümûd olmak i'tizâr ile hazînedâr ağa kulları yediyle irsâl buyurmuşlardır. [35b]

[Sene 1148] Mâh-ı Recebü'l-Ferd

Gurre-i mezbûrun ibtidâsı Çârşanba günü Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl olundukda Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine süvârî cirid oynadup nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olan dâ[r] u gîrân-ı fârisü'l-hayl-i meydân-ı mahâret zer-i mahbûb-ı behcet-üslûb-ı husrevânîleriyle zemîn-bûs-ı sa'âdet-mashûb olmuşdur. Beher sene Mekke-i Mûkerreme ¹²⁹ شرفنا الباری برویتها tarafına irsâli mu'tâd-ı kadîm-i hâdimü'l-Haremeyn olan mâ-i tayyibe ve buhûr-ı müstetâbe enmûzeci olmak üzere bir tabla envâ'-ı tayyibâtдан hıdmet-i merkûma mu'ayyen olan kulları rikâb-ı hümâyûnlarına 'arz edüp tebahhur ve tatayyüb ile makbûl-i hümâyûnları olmuşdur. Kubeyl-i 'asrda devâbb-ı yevmiyye temâşâsından sonra tecdîd-i vuzû olunup Kasr-ı İncülü'ye sâye-endâz-ı 'atf-ı zimâm-ı ihtizâz olunup salât-ı 'asrı edâdan sonra bir mikdâr ârâm olunup yine tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric'at birle haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

İkinci Hamîs günü fazîlet-i Recebü'l-ferd'e medâr-ı ecr-i cezîl olan Leyle-i Regâ'ib olmağın müstakillen lillâh şevketlü efendimiz sâ'im olup rûz-ı mezbûr ibâdât-ı savmiyye ile gûşe-nişîn-i ta'abbüd olunmağla 'adem-i hareket ile evkât-

¹²⁹ "Cenab-ı Hak bizi orayı görmekle şereflendirsın" manasında bir dua cümlesi.

güzâr-ı mübâreke olunup ba‘de'l-‘asr donanma-yı hümâyûn Halîc-i Kostantiniyye'ye dâhil olmağla Beşiktaş hizâsında lenger-endâz-ı istikrâr olduğı kasr-ı sâhilsarây-ı dâru's-sürûrlarından temâşâ-yı cihân-dârîleri kılınmışdır.

Üçüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ayî Vâlîde-i ‘atîk‘de edâ eyleyüp satvet-i mülûkâne ve ‘azamet-i pâdişâhâne birle doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır. Kubeyl-i ‘asrda tomakçı kulların harem-i hümâyûnlarına çağırıp safâ-bahş-ı ‘âlem olmuşlardır. [36a]

Duhûl-i donanma-yı deryâ

Dördüncü Sebt günü dahve-i kübrâda kevkebe-i ihtîşâm-ı saltanat birle Kasr-ı Yalı'ya berây-ı temâşâ-yı duhûl-i donanma-yı deryâ sâye-endâz-ı iclâl-i mehâbet-ârâ olduklarında erkân-ı devlet ve sadr-ı ‘âlî-menkabet ve şeyhülislâm-ı dürr-i yektâ-yı fazîlet istikbâl edüp taht-ı ‘âlî-baht-ı cihân-dârîlerine iclâs etdikleri ‘akabinde donanma-yı hümâyûn kasr-ı mezbû[r] hizâsına geldikde Kapudan-ı Deryâ Cânım Hoca ve sâ‘ir ümerâ-yı deryâ rikâb-ı hümâyûnlar[ına] rû-mâl-i darâ‘at olup ‘arz-ı ‘arîz oldukdan sonra kapudan paşa ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm hazarâtına ferve-i semmûr hil‘at-i müstevcibü'l-hubûr ilbâs olundukda sâ‘ir ümerâyâ dahi ‘alâ-merâtibihim ilbâs-ı hil‘at olunup her biri zemîn-bûs-ı teşekkürâne ile sefinelerine ric‘at ‘akabinde başdan baştarda top-ı meserret-âşûba fetîl-endâz-ı velvele oldukda her biri gül-bâng-i âteş-efşân-ı gulgule ile mesâmi‘-i âfâkı leb-rîz-i sadâ-yı behcet etmişdir. Ba‘dehû ¹³⁰العود احمد diyerek çekdirmeler çekdiri çekdiri liman-ı safâ-bahşâ-yı meştâlarına ‘azîmetde sadr-ı ‘âlî hazretleri mahalline ‘avdet buyurmağın şevketlü efendimiz dahi kubeyl-i ‘asra dek anda ârâm, ba‘dehû ‘atf-ı licâm-ı semend-i hoş-hırâm ile Kasr-ı Sepedciler'e revnak-efzâ-yı şevk u garâm olup ba‘de'l-‘asr tenâvül-i et‘ime-i nefise-i ‘aşâ ile ahşama karîb gülşen-sarây-ı saltanat-ı ‘aliyye[lerine] ric‘at buyurmuşlardır.

Beşinci Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf buyurup salât-ı zuhru edâ etdiklerinde ârâm-sûz serd havâ zuhûr edüp rûzgâr-ı mülâyim tahvîl olmağın Kâşâne-i Kalfa Mahalli'ne ‘atf-ı zimâm ¹³¹ buyurduklarında ba‘de'l-‘asr ser‘asker

¹³⁰ “Geriye dönmek övülmeye daha layıktır” manasında Arapça bir atasözü.

¹³¹ Bu kelimedden sonra önce “buyurup devâbb-ı sabâ-reftârların cîlve-i mu‘tâdiyyesin temâşâ ‘akabinde silâhdâr ağa kullarının rikâb-ı hümâyûnlarına ihdâ ettiği iki re’s esb-i Rumî ile bir çapkun-ı

cânibinden Silâhşor-ı Şehriyârî Kapudan Süleymân Ağa kulları geldiği telhîs olunmağın gelen mekâtib ve k[â]'imeler kırâ'atinden sonra mûmâ-ileyh kulların dahi rikâb-ı hümâyûnlarına çağırdup bi'l-müşâfehe tefahhus-ı ahvâl-i 'asâkir ve istihbâr-ı hezîmet-medâr-ı cünûd-ı a'dâ-yı hızlân-me'âsir olmuşlardır.

[36b] Altıncı İsneyn günü yine Kasr-ı Kozbekciyân'a sâye-bahş-ı iclâl olundukda devâbb-ı yevmiyye 'arz-ı 'işve-kârîde velvele-ârâ-yı 'arsa-i hüner oldukları 'akabinde ıstabl-ı hâssada nûmâ-yâfte-i tavîle-i zuhûr olan iki re's tay müsta'idd-i rûkûb olmak menziline resîde olmağa karîb olmağın def'-i vahşet [ve] kesb-i ünsiyyet içün temâşâ-yı hümâyûnları olup nefis-i nefis-i hümâyûnları içün terbiye ve muhâfazası mîrâhûr-ı evvel ağa hazretlerine havâle-i fermân-ı cihân-gîrleri olmuşdur. Bundan akdem nâ-müsta'mel kesme-i kühenden bozulup yapılma kaparalı yançıklar itmâmı ihbâr olunmağın bu def'a yine kâbil-i isti'mâl olmağın zer-dûz ve incüli yançıklar manzûr-ı hümâyûnları olup ta'mîr ü tecdîdleri ağa-yı müşârun-ileyhe ihâle olunmuşdur.

Yedinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye şeref-bahş-ı hümâyûn olunup mevâdd-ı ra'iiyyet husûl-kerde-i temşiyet itmâmında haremsarây-ı 'aliyyelerine 'atf-ı 'inân-ı ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Ağa Bağçesi'ne kadem-nihâde-i teşrîf olundukda evkât-güzâr-ı 'âlem olarak Sofa-i hâssa'da cilve-perdâz-ı ta'ayyüş olan deve kuşun getürdüp çavuş kullarına gâh hamle-i üstürâne ve geh mûrg-veş per-güşâ-yı tayerân olmağa sür'at-i şitâbânesi temâşâ-gâh-ı manzûr-ı 'aliyyeleri olmuşdur.

Sekizinci ferdâsı Erba'â günü yine kasr-ı mezbûra tahrîk-i rikâb-ı semend-i sa'âdet-nisâb buyurduklarında devâbb-ı cihân-dârîleri revnak-endâz-ı mızâmâr-ı tek ü tâz oldukları müddetden sonra yalnız harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cirid fermân buyurulmağın saf-beste-i meydân-ı celâdet olduklarında bir rütbe velvele-ârâ-yı dâr u gîr-i 'arsa-i şecâ'at olmuşlardır ki numûne-i haşr ve enmûzec-i cihâd-ı savlet olduğu 'âlem-i hayretde nebud-endâz-ı püş-i husamâ olan bahâdırân-ı ferîkayn pey-der-pey mazhar-ı ihsân-ı şehriyâr-ı Hâdimül-Haremeyn olmuşdur.

---

mülûkî 'arz-ı 'arsa-i 'işve-i tâzî oldukda her vechile refâr-ı dil-pezirleri makbûl-i zîr-i rân-ı hümâyûnları olup biri 'avdetde binek olmağa fermânları olup evkât-güzâr-ı meserrât iken" yazılmışsa da üzeri çizilerek metne "buyurduklarında" kelimesiyle devam edilmiştir.

İhrâc-ı surre-i Haremeyni's-şerîfeyn

Dokuzuncu Hamîs günü ihrâc-ı surre-i şerîfe için hengâme-i dahve-i kübrâda sâhilsarây-ı saltanatlarından kevkebe-ârâ-yı kahramânî birle nehzat olunup doğru mahsûd-ı kîbâb-ı nüh-tıbâk olan zîr-i kubbe-i Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahşâ-yı celâdet olduklarında [37a] nâme-hâ-yı müte'addide ve surre-i 'adîdeler yek-be-yek huzûr-ı hümayûnlarında mühr-zen-i hâtem-i cihân-bânî olup mahfe-i şerîfe deverânı hılâlinde e'imme ve hutabâ meclis-i 'âlîlerinde ihrâm-nişîn-i ihtirâm ve 'aşr-hân ve na't ihtitâm olunup du'â ve senâdan sonra tahrîk-i rikâb-ı isti'câl birle Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-endâz-ı iclâl olunup alay-ı surre ve [e]lhân-ı 'Arabiyye ile الله¹³² ينصر السلطان diyerek velvele-endâz-ı mesâmi'-i mesâlik-i huccâc olan cemmâze-i hudâ-hân-ı 'urbân temâşâsı bir gûne neşât-âmîz-i tab'-ı hümayûnları olmağın ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e 'atf-ı 'inân buyurup salât-ı 'asra dek ârâmdan sonra yine sa'âdetle haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Onuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayî sa'âdetle Ayasofya-i kadîmü'l-ma'bedde edâ buyurup ba'de's-salât re'îsü'l-meşâyih-ı selâtîn olan Çelebi Efendi'nin va'z-ı dil-pezir-i mü'essiru'l-kelimât-ı tefsîr-i şerîflerin hitâm-ı du'âya dek müşennef-sâz-ı sâmi'a-i kabûl buyurup evâhir-i Sûre-i Haşr'ın âyât-ı fezâ'il-i Kur'âniyyesiyle meclis-ârâ-yı fezâ'il-i nasâyih olmaları cümleyi¹³³ hayret-şi'âr-ı 'azamet-i nazm-ı kerîm-i Sübhânî eylemiştir. Ba'de'l-va'z yine tumturâk-ı pâdişâhî ile doğru sâhilsarây-ı 'aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

On birinci Sebt günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şevket-âşiyâna tahrîk-i şehbâl-i rikâb-ı müstetâb-ı cihân-dârîleriyle şeref-yâb-ı müsûl buyurduklarında rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri rû-mâl olup 'arz-ı tevkîr birle ihrâm-nişîn-i ihtirâm olup mahallerine ric'atden sonra ba'de'l-'asr yine 'azametle gülşen-sarây-ı cihân-dârîlerine teşrîf-i 'avdet buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr beş 'aded yelegendez esbân-ı Rumî sadr-ı 'âlî tarafından 'arz-ı 'arsa-i ihtidâ oldukda cümlesi merbût-ı tavîle-i ıstabl-ı kabûl-i şehriyârî kılınmıştır.

On ikinci Ehad günü şevketlü efendimizin rutûbet-i nâzile-i sermâ-yı havâdan bir mikdâr gül-berg-i mizâc-ı letâfet-imtizâcları şebnem-zede-i inhirâf olmağın 'adem-i hareket ile kâşâne-nişîn-i himye-sâz-ı vücûd-ı sıhhat-nümûd olmuşlardır.

¹³² "Allah sultana yardım etsin" manasında Arapça bir dua cümlesi.

¹³³ Metinde "cümleyeyi" şeklinde yazılmıştır.

[37b] On üçüncü İsneyn günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i meştâ-yı şâhâne revnak-fürûz-ı makdem-i celâdet-tev'em olup devâbb-ı yevmiyyeler 'arz-ı cilve-i hüner etdiği zemînde rikâb-ı hümâyûnlarına Mağrib tarafından gelen zer-dûz zîn-i turfe-âyîn kendüye mahsûs raht-ı zer-târ kotos ile 'arz olundukda bir esb-i Mısırî zîn ü raht-ı zer-dûz ile mesrûc olup huzûr-ı hümâyûnlarında kesmesiz Mağribî kesim 'işve etdikde üslûb-ı pâdişâhî ziyinde kıyâfet-i i'tibârî olmadığından çendân rağbet-i dil-nişîn-i mülûkânelerine çesbân görülmeyüp tard-ı halbetü'l-kümeýt-i enzâr-ı hümâyûn olmağın kubeyl-i 'asrda salât-ı 'asrı edâ için hâssaten Hâne-i Hırka-i Mutahhara'ya teşrîf buyurup ba'de's-salât 'aşr-hân-ı tilâvet ve sâhibinden istimdâd-ı rûhâniyyet olunup teveccüh-i derûn-ı hulûs-meşhûn birle sandûka-i hırka-i gufrânü'z-zeyl-i Sultân-ı Rusûl civârında du'â-yı bî-riyâ-yı ihtifâ tamâmında yine insıbâb-ı nevâzil-i sermâdan tehâşî için 'unuk-ı sîmîn-gûnlarına nûrun 'alâ-nûr bir zînet-bahş-ı ridâ-i mülûkî olup tahrîk-i rikâb-ı semend-i sa'âdet-nisâb olarak haremsarây-ı sâhilhânelerine ric'at buyurmuşlardır.

On dördüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş-ı necâbet olup mesâlih-i 'âmme-i hâcet-verân temşiyet-perdâzı hitâmında meşyen haremsarây-ı hümâyûnlarına teşrîf buyurup salât-ı zuhra dek anda ikâmet ba'dehû Mâbeyn kapusından sa'âdetle çemen-suffe-i 'aliyyeye teşrîf ve Hırka-i Mutahhara'da salât-ı vakti edâ[da]n sonra Kasr-ı Revân'da bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâm ve ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle Kasr-ı Sepedciler'e sâye-bahş-ı mehâbet olup salât-ı 'asra dek derûn-ı kasrda evkât-güzâr-ı yümn ü sa'âdet olup sâhilsarây-ı 'aliyyelerine 'atf-ı zimâm-ı 'avdet olmuşlardır.

On beşinci Erba'â günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-endâz-ı iclâl olup Âsitâne-i 'aliyyeye gelen İngiliz elçisi sadr-ı 'âlî için Kapu'ya gelmeğın 'unvân-ı kâzibe-i kâfirânesi temâşâ-yı hande-fermây ve güşâyış-ı hâtır-ı mülûkâneleri olup mürûr ve 'ubûru seyr ederek kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû haremsarây-ı 'aliyyelerine 'avdet buyurmuşlardır.

[38a] On altıncı Hamîs günü hadîka-i 'izz ü şevket olan Ağa Bağçesi'ne kadem-nihâde-i celâdet olduklarında salât-ı zuhru edâdan sonra rekûb-ı dil-âşûb-ı müntehab-ı cihân-dârîler zîr-i rân-ı silahşorânda 'arz-ı cilve-i hüner etdikleri temâşâ 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid oynadup safâ-yâb olduklarına 'ilâve-i behcet ve sır-ı sürûr olmak için anları mûte'âkib mevcûd olan yedekci

kullarına dahi oynadup birbirlerine harhari mesâbesinde görölmeden nebud-endâz-ı ittifâk-ı gayr kasdı olmaları bir dürlü güşâyış-i gül-berg-i hâtır-ı mülûkâneleri olup ba‘de-edâ’i’l-‘asr haremsarây-ı ‘iffet-pîrâ-yı ‘aliyyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at olmuşlardır.

On yedinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Sultân Ahmed Câmi‘-i latîfinde edâ buyurup kevkebe-i haşmet-i pâdişâhî birle doğru teşrîfen ve ric‘aten Sovukçeşme Kapısı'ndan dâhil-i gülşen-sarây-ı sâhilhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

On sekizinci Sebt günü Sovukçeşme Kasr-ı dil-ârâsı revnak-efzâ-yı makdem-i cihân-dârî buyuruldukda rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri rû-mâl-i ‘ubûdiyyet olup ‘arz-ı ‘arîz-ı mesâlih-i kâffe-i enâm için ihrâm-nişîn-i ihtirâm olmuşlardır.

On dokuzuncu Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e kadem-nihâde-i ‘izz ü iclâl olundukda derûn-ı kasrda evkât-güzâr olup ba‘de-edâ’i’l-‘asr haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Vukû‘-ı harîk

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at birde Karagümrük kurbunda bir hâneden harîk zuhûr edüp bâlâ-rev-i iltihâbı nümâyân olmağın ba‘de-edâ’i’l-‘ışâ hareket-i hümâyûn olundukda Ketenciler başında karakulak ile bi’l-küllîyye haber-i intifâsı ve etrâfının hedm ü teskîni rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olunmağın ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurup yine haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet ve nüzûl buyurmuşlardır.

[38b] Yirminci İsneyn günü biniş takrîb ile Vidoz Sarâyı'na sandal-nişîn-i ‘azîmet olup dahve-i kübrâda rû-be-râh olundukda Defterdâr İskeleyi'nden süvâr-ı esb-i nâz ve tahrîk-i rikâb-ı ihtizâz olunup gül-geşt-i sahrâ ve temâşâ-yı kuhsâr-ı letâfet olarak sayd u şikâr tarîkıyla Dâvûdpaşa hâricindeki Kasr-ı Mehmed Paşa'da bir mikdâr ‘inân-gîr-i ârâm ve kahve-nûş-ı celse-i hafîfe ile safâ-bahş-ı tab‘-ı gül-endâm olundukdan sonra bina nidâsıyla nehzat-ı hümâyûn olunup doğru Vidoz haremindeki leb-i havuzda vâki‘ kasr-ı letâfet-efzâyâ nüzûl buyurulmağın taşra mehterbaşısı kullarının oğlu ile hânende kullarına

Her nağmede tebdîl-i makâm eyledi bülbül

diyerek tebdîl-i makâmât ile tarab-engîz-i hâlât-ı mûsikâr-ı ferah-âmîz-i şevk oldukları karârda salât-ı zuhr edâ olunup ba‘dehû vezîr-i sâbık ‘Ali Paşa'nın pes-

mânde-i tetimme-i hayrâtı için câmi'ine tedârük etdiği mâ'ül-hayât-ı hoş-güvârın mahalline vusûlü 'uhde-i kerem-i 'iffet-medâr-ı vâlîde-i muhterem[e]leri olmağın mahsûs çeşme-sâr-ı menba'-ı mâ-i mezbûru temâşâ için hareket olunup bir dağ aşırı mahalde mâ-i merkûma resîde olunup mikdâr-ı cereyânı ve ihtimâm-ı vusûlü manzûr-ı 'ayn-ı 'inâyet-i cihân-dârîleri kılınmağın civârında vâki' Kibleli-zâde Zay'a-i ma'mûresine teveccüh ve bir mikdâr ikâmet ile kahve-nûş-ı ku'ûd-ı istirâhat 'akabinde yine çavuşân-ı Dergâh-ı 'âlî kulları sadâ-yı alkış birle selâmlayup yine süvâr-ı semend-i hoş-hırâm olunup fezâ-yı sâha-i melâhat-sîmâda cündî kullarına Mısır oyunu koğuşturarak yine biniş mahalline 'atf-ı zimâm-ı ric'atde tedârük olunan lühûm-ı sayd-ı şîrîn-güvâr ile istilzâz ve tenâvül-i 'aşâ olunup ba'de't-ta'âm kerem ber-kerem çavuşân kullarına ve Hâne-i hâssa hudemâsına tasfiye altun nisârıyla neşât-bahş-ı kulûb-ı [39a] bendegân oldukları hitâmında tecdîd-i vuzû ile salât-ı 'asrı edâ buyurup yine teşrîf olunan şehrhâ-ı letâfetden 'azm-i tahrîk-i licâm-ı semend-i ferah-peymâ ile Otakçılar'dan Defterdâr İskeleye'ne teşrîf ve andan filike-i latîf ile sâhilsarây-ı saltanat-makarlarına 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mesned-gâh-ı celâlet-makarra teşrîf-i iclâl buyurup umûr-ı mühimme-i hâcet-verân temşiyet-perdâz-ı fermân-ı kazâ-cereyân buyurulduktan sonra yine haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf, vücûd-ı nâz-perver-i hümâyûnları pister-nişîn-i ârâm olmak dâ'iyesiyle rûz-ı merkûm 'adem-i hareket ile evkât-güzâr olunup ba'de'z-zuhr çavuş kulların harem-i hümâyûnlarına çağırdup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Yirmi ikinci Erba'â günü Kasr-ı İncülü şeref-i makdem-i zînet-bahşâlarıyla kesb-i revnak-ı dîger etdikde rekûb-ı mergûblar 'arsa-i cevelân-gerîde 'işve-i hünelerinin icrâdan sonra Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup salât-ı 'asra dek temâşâ-yı dâr u gîr-i Rüstemâneleriyle safâ-yâb olmuşlardır.

Halvet-i hümâyûn

Yirmi üçüncü Hamîs günü gâyet-i letâfet-i havâ dâ'ie-i gül-geşt-i çemen-zâr ile tahrîk-i sevdâ edecek rûtbe kânûn-ı evvele müsâdim böyle inkişâf-ı mülâyim havâ nâdir olmağın

Düzdîde oldu bir gün hengâm-ı nev-bahârdan

mazmûnu üzre şevketlü efendimiz dahve-i kübrâya karîb İncüli tarafların halvet-i harem-i hâs ile cilve-gâh-ı hoş-hırâm-ı semend-i zerrîn-sitâm buyurup sû-be-sû hadîka-i ‘işret-fezâ-yı ‘âlem-i köhne-bahârda zevk-ı cedîd-i nevrûz-ı safâ-fîrûz-ı eyyâm-ı hoş-güzâr eyleyüp duhûl-i vakt-i ‘asrda mahsûs edâ-yı salât-ı vakt için çemen-s[uff]e-i hümayûn tarafından Hâne-i Hırka-i Fahr-i Rusûl'e teşrîf buyurup tilâvet-i ‘aşr-ı şerîf ile zamîme-i du‘â-yı ihtifâ-yı mülûkânelerin nakş-ı kitâbe-i ‘arş-ı icâbet-i berîn eyleyüp yine halvet-i hâssa savb-ı karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine tahrîk-i zimâm-ı ‘avdet olmuşlardır.

[39b] Yirmi dördüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Sultân Bâyezîd Câmi‘i’nde edâ için kevkebe-i revnak-efzâ-yı mevkib-i cihân-dârî birle Dervâze-i Sovukçeşme’den ‘azm-i hümayûnları zuhûrunda hâric-i bâbda tecemmu‘ eden Ermeni keferesi sanâdîd-i papas der-sanem-hâne-i hannâs ve hem-dem-i vesvâsları irâdetiyle Kudûs-i Şerîf’de vâki‘ Kamâme nizâ‘ı mâddesi için rikâb-ı hümayûna ruk‘a-güşâ-yı âyîn-i butlânların icrâya tazallüm-hâh olduklarında ‘arzu-hâlleri alınıp alay-ı pâdişâhî tertîb ile câmi‘-i mezbûra nüzûl buyurulup salât-ı vakt edâsından sonra yine kevkebe-i ‘azametle Şehrâh-ı Dîvâniyye’den doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Sebt günü Kasr-ı Sovukçeşme kudûm-ı meymenet-lüzûmlarıyla şeref-yâb oldukda rikâb-ı hümayûna sadr-ı ‘âlî hazretleri, Müftî-i Enâm Dürri Efendi sellemehû’s-selâm ile hem-‘inân gelüp ‘arz-ı ‘ubûdiyyet etdiklerinde yine ma‘iyyet ile ihrâm-nişîn-i ‘arz-ı ‘arîz olunup mahallerine ric‘atden sonra şevketlü efendimiz dahi ba‘de-l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb olarak sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Keşîden-i hatt-ı hümayûn be-Defter-i Kaftân-bahâ ve silahşor-ı şehriyârî şüd-i Mîrâhûr Mehmed Paşa-zâde

Yirmi altıncı Ehad günü şevketlü efendimiz nâfileten berây-ı teşrîf-i mu‘cize-i kübrâ-yı Nebeviyye ve kudûm-ı Leyletü’l-Mî‘râc-ı ecrâm-ı ulviyye tevessülen li-şefâ‘ati’l-Mustafaviyye sâ‘im olmağın zamîme-i ihrâz-ı rûteb-i savm için beher sene dâ‘ire-i hümayûn kullarına mu‘tâd-ı kadîm olan ‘atıyye-i kaftân-bahâ-yı cihân-dârîleri intizârına binâ‘en Kalfa Yeri’ndeki kâşâne-i şâhânelerine kadem-nihâde-i teşrîf-i celâdet olunup beyne’s-salâteyn hazîne kethudâsı kullarına yediyle ‘arz

olunan defter-i mürettebe-i kaftân-bahâ-yı Enderûn'a keşîde-i hatt-ı hümâyûn-ı 'inâyet-makrûn olup kullarına ibtihâc-ı sürûr-ı derûn [u] bîrûn îsâli 'akabinde maktûl Mîrâhûr Mehmed Paşa-zâde ( ) Bey kulları silahşorân-ı şehriyârî zümresine mülhak olmak için Mîrâhûr-ı Evvel ( ) Ağa delâletiyle zemîn-bûs-ı teşekkür ü şâdmânî olmuşdur.

Yirmi yedinci İsneyn günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl olundukda rikâb-ı hümâyûnlarında mevcûd olan silahşorân-ı hümâyûnlarına koltuk ciridi muhtasarî fermân olup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

[40a] Yirmi sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf buyurup ba'dehû haremsarây-ı 'aliyye[ye] ric'atden sonra bu'ayd-i zuhr Kasr-ı Sepedciler'i kudûm-ı şeref-lüzûmlarıyla müstes'id edüp salât-ı 'asra dek derûn-ı kasr-ı mezbûrda ârâm ba'de'l-'asr yine sâhilsarây-ı 'ismet-makarlarına tahrîk-i zimâm-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Erba'â günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şâhâneye sâye-endâz-ı iclâl olup devâbb-ı yevmiyyeler temâşasıyla evkât-güzâr olarak ba'de-edâ'i'l-'asr yine haremsarây-ı şevket-medârlarına ric'at buyurmuşlardır.

Otuzuncu Hamîs günü biniş takrîb ile Sarây-ı 'atîk'a müretteb alay-ı süreyyânizâm birle tahrîk-i semend-i iclâl olup teşrîf-i meymenet-redîfleri vukû'unda salât-ı zuhru edâdan sonra Enderûn-ı hümâyûn kullarına süvârî cirid fermân olup safâ-bahş-ı hâtır-ı temâşâ-yı mülûkâneleri itmâmında âhuvân-ı çerâ-gâh-ı Sarây-ı Dîrîn nân-pâre-i ihsân-ı bihîn-i hümâyûna gâret-endâz-ı müsâra'at olmağa işâret olunmağın mülâ'abe-i nehb-i harîs-ı hayvâniyyetleri vâfir safâ-bahş-ı hâtır-ı şâhâneleri olmuşdur. Ba'de'l-'asr Yalı Köşkü ta'bîr olunan hadîka-i gülşen-sarây-ı 'aliyyede vâki' kasr-ı 'atîk tecdîd olup mesned-geh-i pâdişâhî olmağın şeref-yâb-ı kudûmlarıyla tezyîn eyleyüp bir mikdâr celse-i hafifeden sonra hizâsında vâki' Demirkapu'dan yine alay-ı 'azamet birle süvâr-ı semend-i iclâl olup Süleymâniyye havlîsi tarafından Hoca Paşa semtinden doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine nüzûl-i iclâl buyurmuşlardır. [40b]

[Sene 1148] Mâh-ı Şa'bânü'l-Mu'azzam

Gurre-i mâh-ı mezbûrun ibtidâsı Cum'a günü sa'âdetle salât-ı cum'ayı ma'bed-i kadîm ve ibâdet-gâh-ı müstedîm olan Ayasofya'da edâ eyleyüp doğru

tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet-nisâb-ı husrevânî birle haremsarây-ı dil-ârâlarına nüzûl-i meymenet-müsûl buyurmuşlardır.

İkinci Sebt günü Hadîka-i Dâru's-sa‘âde kasr-ı dil-ârâsına neş’e-bahş-ı iclâl-i tarâvet olduklarında rikâb-ı hümâyûna sadr-ı ‘âlî hazretleri rû-mâl-i ‘arz-ı ibtihâl olup ihrâm-nişîn-i ihtirâm ve istişâre-i mesâlih-i kâffe-i enâm olup ric‘atlerinde nâdiru'l-vukû‘ ihdâ-yı serîr-i cihân-dâra şâyân vâfir pâd-zehr-i mârî ‘arz-ı rikâb-ı kâm-rânî olmağa murahhas olup mahallerine ‘avdetden sonra ba‘de-edâ’i salâtîl-‘asr ta‘âm-ı tenâvül-i ‘aşâ buyurup kubeyl-i gurûbda sa‘âdetle haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Üçüncü Ehad günü ‘adem-i hareket-i hümâyûn ile sâhilsarây-ı ‘aliyyelerinde râhat-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olacak meşâgıl-i zevkıyyât-ı kütüb-i nefise ve mütâla‘a-i ahvâl-i mâziye ile evkât-güzâr ve kesb-i safâ-yı rûhâniyyet-medâr olmuşlardır.

Dördüncü İsneyn günü letâfet-i havâ peyâm-âver-i eyyâm-ı nev-bahâr-ı dil-güşâ olmağın sa‘âdetle Kasr-ı Yalı’ya kadem-nihâde-i satvet ü iclâl olundukda devâbb-ı hümâyûnların cilve-i ihtizâz-ı dil-pezirlerin temâşâdan sonra ba‘zı manzûr-ı nigâh-ı şefakatleri buyurulan pîr-i nâ-tüvân kayıkçı çâre-cûlarına ihsân-ı tesürru'n-nâzîrîn-i hümâyûnlarıyla şeref-yâb ederek ba‘de'l-‘asr yine haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Beşinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âliye mahalline teşrîf buyurup mesâlih-i ‘âmme-i hâcet-mendânı ısgâdan sonra tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet buyurup ba‘de’z-zuhr sa‘âdetle Kasr-ı İncülü’ye revnak-endâz-ı iclâl [41a] olunup devâbb-ı yevmiyyeler ‘arsa-pîrâ-yı hüner oldukları hitâmında bi’d-defa‘ât sadr-ı ‘âlî tarafından telhîs olunan mekâtib ve kâ’imeler ser-be-ser çeşm-güzâr-ı ıttılâ‘-ı cihân-dârîleri olup iktizâ eden evâmir bâlâ-yı telhîse keşîde-i hatt-ı hümâyûn olundukdan sonra kubeyl-i gurûbda nüzhet-sarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Altıncı Erba‘â günü Kasr-ı Sepedciler’e teşrîf buyurup deryâ-yı letâfetden mürûr u ‘ubûru temâşâ ederek ba‘de’l-‘asr sâhil-serâlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

Yedinci Hamîs günü Kasr-ı Yalı’ya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında vâlî-i Kâhire-i Mısır-ı nâdiretü'l-‘asrdan rikâb-ı hümâyûnlarına gelen câ’ize-i mu‘tâd-ı kadîm-i Mısıryye ve metâ‘ ve ‘ûd u ‘anberiyye ve esbân-ı Mısırî kapu kethudâsı yediyle telhîsî ağa vesâtatı ile ‘arz olundukda esbân-ı Mısırî’den rûkûb u nüzûl-i nefis-i

nefis-i hümâyûna mülâyim on bir re's devâbb-ı dil-keş-hırâm pesendîde-i manzûr-ı hümâyûn olup bâkîsi reddolunmağın mîrâhûr-ı paşa-yı mûmâ-ileyh ve telhîsî ağa ve kapu kethudâsı ve karakulak ber-mûceb-i teşrîfât ilbâs-ı hila'-i fâhire ile mükerrem olunmuşlardır. Rûz-ı mezbûr 'amel-mânde zevrak-keşân-ı pîr-i nâ-tüvânlardan bir iki nefer kimesne dûçâr-ı dîde-i terahhumları oldukda isticlâb-ı du'â-yı hayr için 'atıyye-i şâhâneleriyle mesrûr buyurmuşlardır.

Sekizinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya'da edâ buyurup şeyh-i câmi'-i mezbûrun va'z-ı dil-pezîr ve takrîr-i tefsîrlerin hitâm-ı du'âya [de]k dinleyüp ba'dehû doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

'Azl kerd-i İsmâ'il Paşa ve kâ'im-makâm şüden-i Silahdâr Paşa

Dokuzuncu Sebt günü ba'de'z-zuhr Sofa-i hâssa'ya sa'âdetle teşrîf buyurup salât-ı zuhru Hırka-i Şerîfe'de edâdan sonra Sünnet Odası'na teşrîflerinde rikâb-ı hümâyûna Sadr-ı 'âlî İsmâ'il Paşa ile Müftî-i Enâm Dürî Efendi gelüp Kasr-ı Revân'da kable'l-'arz mu'tâd-ı kadîm üzre kahve-nûş-ı ârâm hılâlinde yalnız müftî efendi hazretleri rikâba çağrılıp 'arza girdikde **[41b]** silahdâr ağa yediyle vezîr-i müşârun-ileyhden emânet ahz olup ser-bostâniyân-ı hâssaya teslim olundukda Silahdâr Mehmed Ağa kulları rûz-merre kontoş kürk ile olmağın çukaya kaplı bir erkân ve serâsere kaplı bir hil'at-ı semmûr-ı fâ'izu's-sürûr dahi 'ilâve-i vezâret olup kâ'im-makâmlık nâmıyla ve bir yeşil çukaya kaplı semmûr müftî-i mezbûra ilbâs olup vezîr-i müşârun-ileyhin takımıyla¹³⁴ Paşakapusu'na ircâ'dan sonra sadr-ı sâbık hazretleri Dergâh-ı 'âlî kapucibaşları Çerkes 'Ali Ağa mübâşeretiyile Cezîre-i Sakız'a irsâl olunduğu 'akabinde Mîrâhûr-ı Sagîr Mustafa Bey kulları dahi rikâb-ı hümâyûna 'arza girüp Boğdan cânibine me'mûren revâne oldukda şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı isti'câl birle Sovukçeşme Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet

¹³⁴ Buradan sonra "Paşakapusu'na ircâ'da şevketlü efendimiz dahi tahrîk-i rikâb-ı isti'câl birle Sovukçeşme'ye teşrîf ve silahdâr paşanın Kapu'ya geldikleri kasr-ı mezbûrdan manzûr-ı cihân-dârîleri kılınup kubeyl-i gurûba dek ârâmdan sonra haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır." yazılmışsa da üzeri çizilmiş ve metne "mahall-i şukka" notu düşölerek gerek bu üstü çizilen kısım gerekse bir sonraki dipnotta belirtilen sayfa yukarısında yer alan üzeri çizili bölüm, buraya yapıştırılan bir kâğıt parçasına (şukka) düzenlenmek suretiyle yeniden yazılmıştır.

buyurup silahdâr paşa hazretlerine sadr-ı sâbık hazretleri takımıyla Kapu'ya teşrîfleri manzûr-ı cihân-dârîleri kılınmıştır¹³⁵.

Onuncu Ehad günü yine Kasr-ı Sovukçeşme makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb oldukda bir iki def'a kethudâ-yı dergâh-ı bevvâbîn rikâb-ı hümâyûna 'arza girüp kâ'im-makâm paşa tarafına ircâ' olunmuştur.

On birinci İsneyn günü yine sa'âdetle Sofa-i hâssa'ya teşrîf olunup salât-ı zuhru Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl'de edâdan sonra Sünnet Odası'na teşrîf buyuruldukda kâ'im-makâm paşa hazretleri rikâb-ı hümâyûna yalnız gelüp pâ-be-câ-yı istikâmet birle 'arz-ı 'arîz olundukda huzûr-ı hümâyûnlarında Çukadâr-ı Şehriyârî Mustafa Bey kullarına silahdârlık hıdmetiyle ilbâs-ı hil'at olunup silahdâr paşa yerine Hâne-i hâssa'ya Hâne-i Seferli'den çukadâr şâ'ir İbrâhîm Ağa kulların kâm-yâb buyurmuşlardır. Kubeyl-i gurûbda sa'âdetle haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîfden sonra ba'de'l-mağrib bir kıt'a hatt-ı hümâyûn-ı murahhas-meşhûn ile taraf-ı cihân-dârîlerinden deydene-i mülûkâneleri üzre nüdemâ-i şehriyârîden Bilâl Ağa kulları gelüp sâ'ir 'arz ağaları huzûrunda kırâ'at olundukda "sen ki silahdâr-ı şehriyârımsın, Enderûn-ı hümâyûn'un bi'l-cümle zabt u rabtı sana müfevvez olunup eyüsü ve kemi 'uhde-i kefâletine ihâle olunmuştur" mazmûnunu müş'ir hatt-ı hümâyûn-ı cevâhir-meşhûnları zımnında Dûlbend Ağası Dervîş Mehmed Ağa kulların rikâbdârlık hıdmetiyle şeref-yâb ve rikâbdâr-ı sâbık Hüseyin Bey kulların çukadârlık hıdmetiyle kâm-yâb buyurmuşlardır.

[42a] On ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup Hazîne-i hâssa teslîmi için kâ'im-makâm paşa hazretleri Sofa-i hâssa'ya dahve-i kübrâda gelüp evvelâ Hırka-i Mutahhara ve anda mevcûd olan müteberrikât-ı sâ'ire bi'l-cümle defter-i müfredât ile geçilüp teslimden sonra ba'de'z-zuhr Hazîne-i hâssa'da mevcûd olan eşyâ-i mahsûsadan salât-ı 'asra dek bir mikdârı teslim olunup şevketlü efendimiz Kalfa Yeri'ndeki kâşâneye teşrîf buyurup ba'de'l-'asra dek anda ârâm buyurmuşlardır.

¹³⁵ Sayfa yukarısına bu günle alakalı yazılan şu iki maddenin üzerleri çizilmiştir: "Rûz-ı mezbûr 'arza girüp Mîrâhûr-ı Sagîr Mustafa Bey kulları Boğdan cânibine revâne olunmuştur. Rûz-ı mezbûr paşa-yı ma'zûl Çerkes 'Alî Ağa mübâşeret ile Cezîre-i Sakız'a çekdirme ile irsâl olunmuştur. Müddet-i eyyâm-ı vezâretleri seksen yedi gün olmak üzre mazbûtdur."

Çukadârî-i Sâ'atî Mustafa

On üçüncü Erba'â günü yine kasr-ı mezbûru revnak-efzâ-yı kudûm-ı behcet-lüzûmları buyurup ba'de'l-'asr sadr-ı sâbıkın on re's güzîde devâbbı Istabl-ı hâssa'ya ve yirmi re's esbân-ı mu'allele Istabl-ı Şâdirvân'a mîrâhûr-ı evvel ağa yediyle merbût olunmuşdur. Ve Hâne-i hâssa'ya gelen ağanın yerine başmülâzım kulları Hazîneli Sâ'atî Mustafa kulları gedikli olup yine Hazîne'den Kırımî ( ) kulları mülâzım-ı çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn olmuşdur.

On dördüncü Hamîs günü kâ'im-makâm paşa hazretleri bekâyâ-yı teslîm-i Hazîne-i hâssa için Sofa-i hümâyûn'a teşrîf eyleyüp teslîm-i mevâdd-ı küllî buyurmuşlardır. Rûz-ı merkûm şevketlü efendimiz yine Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i meştâyâ revnak-efrûz-ı iclâl olup devâbb-ı yevmiyyeler temâşasıyla evkât-güzâr olmağın ba'de'l-'asr sâhilsarây-ı 'aliyyelerine ric'atden sonra beyne'l-'ışâ'eyn Hâne-i Hırka-i Şerîfe teşrîf eyleyüp e'izze-i meşâyih-ı kirâm ve ecille-i sulehâ-yı takvâ-şî'âr-ı 'ulemâ-yı a'lâmdan Bıçakçılar imâmı 'Abdullâh Efendi dâ'îlerin getürdüp fezâ'il-i Leyle-i Berâ'et ve ahlâk-ı hısâl-i Muhammediyye[ye] dâ'ir va'z-ı râst-gûlarıyla müşennef-sâz-ı sâmi'a-i hümâyûn olduklarında mahsûs yanlarında câ-nişîn-i i'zâz-ı tevkîr olunup bir kat dahi du'â-yı mahsûs-ı icâbet-karînlerine mazhar oldukları 'akabinde vâfir 'atıyye kendi mübârek dest-i cihân-dârîleriyle şeyh-i mezbûrun koyunlarındaki makremeye bağlayup "makdûr buyurula" deyü koyunlarına sokmuşlardır. Cenâb-ı Hakk hemîşe böyle du'â-yı hayra muvaffak eyleye.

[42b] On beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya-i Kebîr mahfil-i hümâyûnunda sa'âdetle edâ buyurduklarında Çelebi Efendi dâ'îlerinin va'z-ı dil-pezîr ve halâvet-i takrîrleriyle şîrîn-kâm ve mütelezziz-i sâmi'a-i hâtır-ı hümâyûnları oldukda hitâm-ı du'âya dek ârâm olunup sa'âdetle yine kevkebe-i ihtîşâm-ı cihân-bânî birle haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

On altıncı Sebt günü erba'înin 'aşere-i kâmile-i ûlâsı olmağın bi-fazlihî te'âlâ nüzûl-i berf-i ni'met-i Sübhânî küre-i 'arzı müstağrak-ı envâr-ı Samedânî buyurup şiddet-i hengâm-ı şitâ olmağla şevketlü efendimiz Sofa-i hümâyûn'a teşrîf buyurup Sünnet Odası'n makdem-i behcet-fezâlarıyla gül-nahl-i fasl-ı bahâr buyurduklarında ba'de'z-zuhr rikâb-ı hümâyûna kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz-ı mehâmm-ı umûr-ı cumhûr-ı dîn ü devlet ve istişâre-i mesâlih-i ra'îyyet hitâmında

mu'tâd-ı kadîm üzre berây-ı teslîm-i hazâyin-i hâssa bir hil'at-i erkân ile şeref-yâb olunup yine mahallerine 'avdetde salât-ı 'asrı sa'âdetle Hırka-i Şerîfe'de edâ buyurup doğru haremsarây-ı 'ismet-makarlarına 'avdet buyurmuşlardır.

On yedinci Ehad günü kar topu mülâ'abesi için Enderûn-ı hümayûn kulların Topkapu Sâhilserâsı'na çağırduup hengâme-i hancer-i yah-pâre ve gürz-i berf-mâye ile dâr u gîr-i Rüstemâneleri temâşâsından sonra İncüli tarafları halvet-i hâssa ile ahşama dek güzergâh-ı makdem-i hümayûnları olmuşdur. Rûz-ı mezbûr Topkapu Sâhilserâsı'ndan nakl ü hareket için bir mikdâr levâzımât-ı haml-i sakîl ve mühimmât-ı emr-i sehîl teberdârân-ı hâssa mu'âvenet ile harem-i hâssaya nakl olunmuşdur.

On sekizinci İsneyn günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şâhâneye teşrîf buyurup Enderûn-ı hümayûn kullarına kar topu cengi etdirüp safâ-bahş oldukları hitâmında dülbend ağası olan Elmâs-zâde Bey ve Miftâh Ağası Hasan Ağa ve Nevbetcibaşı Hâcî Mustafa Ağa ve Hâne-i hâssa'ya gelen şâ'ir İbrâhîm Ağa [43a] 'âlâ-merâtibihim zemîn-bûs-ı teşekkür olmuşlardır. Rûz-ı mezbûr iki kulların düşen mahlûlden etmeği mukâbelesinde çerâğ buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mesned-gâhına teşrîf buyurup umûr-ı cumhûr ve mesâlih-i mevfûr esnâsında Çimşirlik kapusından halvet-i hâssa ile devletlü vâlide sultân efendimiz ve sâ'ir hademât-ı 'aliyye-i harem-i hümayûn bi'l-cümle Topkapusı Sâhilserâsı'ndan harem-i 'iffet-sarâyâ nakl ü teşrîf eyleyüp şevketlü efendimiz dahi Dîvân itmâmında doğru meşyen kâşâne-i harem-i sa'âdet-tev'emlerine bi'l-'izzî ve'l-iclâl teşrîf-i meymenet-redîf buyurmuşlardır.

Yirminci Erba'â günü şiddet-i sermâ ve nüzûl-i berf-i şitâ ile fî-cevvi's-semâ'î ve'l-arz sîmîn-talâ-yı selc ile zemîn ü zamân mutallâ olmağın yine Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şâhâneye nüzûl ve Enderûn kullarının rikâb-ı hümayûnlarına 'arz eylediği târîh ve kasâ'id-i şitâ'iyye yek-be-yek manzûr-ı çeşm-güzâr-ı tahsîn-i cihân-dârîleri olmağın câ'ize-i 'atâyâ-yı husrevânîleriyle cümlesin mesrûru'l-fu'âd buyurup ba'de'l-'asr binişci ve çukadârân kulların kar topu mülâ'abesiyle vâfir zevk-bahş etdirüp doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Hamîs günü ziyâdesiyle serd havâ olup bir vechile hareket mutasavvir-i râhat olmamağın şevketlü efendimiz sa'âdetle Sofa-i hâssa'ya Mâbeyn'den hırâmân-ı nâz olup teşrîf etdiklerinde salât-ı zuhru Hırka-i Mutahhara'da

edâdan sonra Sünnet Odası'na nüzûl buyurup evkât-güzâr-ı vâsf-ı sermâ ve müzâkere-i şiddet-i eyyâm-ı şitâ hılâlinde be-emr-i Hudâ Dıraman Çeşmesi kurbunda kefare mahallesi etrâfında bir kefare menzilin den harîk zuhûr edüp tarafeynden ihbâr olununcaya dek ârâm olundukda bi-fazlihî te'âlâ karakulağ-ı sadr-ı 'âlî ihbâr ile etrâfî münhedim olup yalnız hâne-i harîk-âsârdan gayrı bir tarafa sirâyet etmeden bi'l-küllîyye itfâsı sem'-i hümayûnlarına vâsıl oldukda hareket-i hümayûn olunmayup lutf-i Mevlâ'ya îfâ-yı şûkr ile ter-zebân olunmuşdur.

Yirmi ikinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya'da edâ buyurup sa'âdetle doğru harem-i hümayûnlarına teşrîf vukû'unda kubeyl-i 'asrda yalnız çavuş kullarını¹³⁶ harem-i hümayûna çağırdup evkât-güzâr-ı hâtır-ı safâ-mazâhirleri olmuşlardır.

[43b] Yirmi üçüncü Sebt günü sa'âdetle Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı kudûm-ı cihân-dârî buyuruldukda salât-ı zuhru edâdan sonra bir mikdâr ârâm eyleyüp kubeyl-i 'asrda tahrîk-i rikâb-ı müstetâb birle Ağa Bağçesi'ne sâye-endâz-ı iclâl olunup mevcûd olan at oğlanları kullarına perhâş-cûyâne el humparası mesâbesinde mülâ'abe-i kar topu fermân olunup dâr u gîr ve hây-hûları temâşâ-yı mülûkâneleri olup ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı haremsarây-ı 'aliyyelerine 'atf-ı 'inân-ı mürâca'at buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü Ehad günü yine Kasr-ı Sovukçeşme cîlve-gâh-ı makdem-i teşrîf-i hümayûnları olup reh-revân-ı âmed-şüde temâşâ-yı safâ-yı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın kubeyl-i gurûba dek ârâm olunup ba'dehû tahrîk-i zimâm-ı ric'at ile harem-i hümayûnlarına 'avdet buyurmuşlardır.

İlbâs-ı hil'at-ı Sadâret ve teslîm-i Mühr-i Vekâlet be-Kâ'im-makâm Mehmed Paşa

Yirmi beşinci İsneyn günü kubeyl-i zuhrda sa'âdetle Hırka-i Mutahhara'ya teşrîf ve sâhibinden istimdâd-ı rûhânî-i latîf ve istid'â-yı 'inâyet-i tevîk-ı Samedâniyye'yi redîf tevessül-i tâhiru'z-zeyl-i bürde-i Fahr-i Rusûl eyleyüp hufyeten da'avât ve 'aşr-hân-ı¹³⁷ ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات tilâvetinden sonra kâ'im-makâm paşa hazretleri rikâb-ı hümayûna şeyhülislâm hazretleriyle ma'an geldiklerinde

¹³⁶ Metinde "kullarına" şeklindedir.

¹³⁷ "Allah size emanetleri ehline vermenizi emrediyor" (Kur'ân-ı Kerîm, Nisa Sûresi, âyet 58).

mahsûs tefe’’ülen Hâne-i Hırka-i Şerîfe’de evvelen paşa-yı müşârun-ileyh ‘arza girüp ‘akd-i şûrâ ve mesâlih-i ‘âmme-i berâyâ ve habâyâ-yı umûr-ı dîn [ü] devlet istiksâ kılındığı zeylde şeyhülislâm hazretleri dahi ‘arza da’vet olunup ihrâm-nişîn-i ihtirâm vukû’unda vedî’a-i hilâfet-i kübrâ olan emânet-i mühr-i sadâret-i ‘uzmâyı Kâ’im-makâm Mehmed Paşa kullarına sâ’at-ı nehârî yediye resîde oldukda teslîm ve ilbâs-ı hil’at-i vezâret ile tekrîm olunup müftî-i enâm hazretlerine dahi hil’at-i beyzây ve siyeh semmûr ilbâs olunduğu ‘akabinde salât-ı zuhru Hırka-i Şerîfe’de edâ buyurup Sünnet Odası’na teşrîflerinde bir def’a dahi sadr-ı a’zam kulların rikâb-ı [44a] hümâyûna ‘arza çağırıp tetmîm-i bekâyâ-yı tavsiye-i umûr-ı devletden sonra hâric-i Bâb-ı hümâyûn’da müheyyâ olan peykân ve solag-ı rikâb-ı cihân-dârîler ile mahalline ircâ’ olunmağa murahas olundukda şevketlü efendimiz dahi pâ-der-rikâb-ı kümeýt-i şitâb Sovukçeşme Kasrı’na revnak-efrûz-ı cihân-bânî buyurup alay-ı mürettebe-i vezâret-i ‘aliyyelerin temâşâ buyurup tebrîk-i âsafâneye ta’cîl eden âmed-şüd-i ricâlî manzara-i kasr-ı cihân-dârîden seyr-i im’ân buyurdukları hılâlde mîrâhûr-ı evvel yediyle âmâde olunan raht-ı dîvâniyye-i âsafîyye-i eşheb-i Rumî mahsûs manzûr-ı mülûkâneleri kılınmağın irsâline yine ağa-yı mûmâ-ileyh kullarıyla işâret olundukda İmâm-ı Evvel-i Sultânî Sâhib Efendi kulları teslîm-i emânet-i kübrâ içün inşâ buyurdukları kasîdeyi mütezammın:

Mâh-ı Şa’bân’da vezîr oldu Mehmed Paşa

deyü târîh-i garrâların silahdâr ağa vesâtatıyla rikâb-ı hümâyûna ‘arz eyledikde “harf be-harf ser-tâ-be-kadem pâk olmuş” fermânıyla istihsân-ı dü-bâlâ buyurulup ba’de’l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ric’at birle haremsarây-ı ‘aliyye[lerine] teşrîf buyurmuşlardır.

İhrâc-ı mevâcib-i kisteyn

Yirmi altıncı Sülâsâ günü ihrâc-ı mevâcib-i masar ve recec içün Dîvân-ı ‘âlî mesned-gâhına teşrîf buyurup temşiyet-i umûr-ı mehâmm-ı ruk’a-güşâ hitâmında kîse-i Dîvânîler huzûr-ı hümâyûnlarında ber-defter-i icmâl cem’ ü tertîb olundukda telhîs-i âsafî mücebince ihrâcına hatt-keşîde-i cihân-dârî buyurulup ‘alâ-ru’ûsi’l-eşhâd kethudâ-yı bevvâbîn-i şehriyârî yediyle sadr-ı ‘âlî hazretlerine vusûlde bölük bölük Dergâh-ı ‘âlî yeniçeri kulları ve sâ’ir sunûf-ı ‘askerî kulları içün tevzî’ olunduğu hitâmında sa’âdetle silahdâr ağa kulları yerine teşrîf-i iclâl buyurup îfâ-yı

teşekkür-i kudûm-ı şehriyârî rikâb-ı cihân-dârîlerine bir boğça akmişe-i mütenevvi‘a-i mülûkî ihdâsından sonra bâbü's-sa‘âde ağası kulları ihbâr ile erbâb-ı Dîvân'ın intizârı resîde-i sem‘-i hümâyûnları olmağın kabaniçe yakalu serâsere kaplu ferve-i semmûr ve zümrüd kabzalı hancer-i mücevher ve kuşâğ-ı elmâs-zîb ve sâ‘ir nefis-i hümâyûnlarına mahsûs lebâçe-i fâhirelerin **[44b]** ber-dûş buyurup tahrîk-i rikâb-ı semend-i ‘azamet birle ‘Arz Odası'na teşrîfde hâric-i bâbda olan ocaklı kulların selâmlayup taht-gâh-ı celâdet-makarlarına cûlûsda rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arza girmesi mu‘tâd-ı kadîm olan kulları ve sadr-ı ‘âlî hazretleri ve sadreyn-i muhteremeyn efendi hazarâtı ‘arza girüp çıkdıktan sonra libâs-ı dîvâniyyelerin ve sâ‘ir cevâhir-i girân-bahâ-yı şa‘şa‘a-bârın vücûd-ı gül-gonçe-i semen-bûlarından sıkletin ber-taraf edüp yine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at ile doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Erba‘â günü Kasr-ı Sovukçeşme'ye kadem-nihâde-i celâdet olup ahz-ı mevâcib için hande-rûyân-ı hubûr-ı mevfûr olan ‘asâkir-i mürûr u ‘ubûru temâşâ ederek evkât-güzâr olduklarında kefare tarafından gelen katmer sünbül ve zerrîn piyâzları muşamma‘lı sandûklar ile rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olundukda gars olunması fermân olunup ba‘de'l-‘asr yine mahall-i ‘ismet-serâlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Hamîs günü salât-ı fecri Hırka-i Mutahhara'da edâdan sonra beher sene deydene-i âdâb-ı şeref-pâye-i mülûkî olan Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl pars ta‘bîr olduğı vech üzre der ü dîvârı gül-âb ve ‘itr-ı şâhî ile tathîr ve ‘ûd [u] ‘anber ile tecfîf ve tebhîr olunup yine mefrûşât-ı sündüs-tırâz-ı mukaddesî-ferş-i ta‘zîmden sonra sandûka-i Hırka-i Şerîfe'yi salât u selâm ile dûş-â-dûş-ı tevkîrde Kasr-ı Revân'dan getirüp ke'l-evvel mahalline vaz‘ olunup sürâdikât-ı şefâ‘at-ilticâsı âvîze ve her gûşesine gül-âb-efşân-ı ‘anber-rîz olundukdan sonra şevketlü efendimiz ba‘de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı iclâl olup Enderûn-ı hümâyûn kullarına silahşorân-ı rikâb-ı hümâyûn ile mahlûtan süvârî cirid fermân edüp velvele-i kahramânîlerin temâşâ buyurup safâ-bahş-ı ‘âlem olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Vâlîde Câmî‘i'nde sa‘âdetle edâ buyurup alay-ı Süreyyâ-nizâm-ı pâdişâhî birle ‘avden ve bed‘en teşrîf-i meymenet-elîf ve ric‘at-i sa‘âdet-redîf buyurmuşlardır. **[45a]**

[Sene 1148] Gurre-i Ramazânü'l-Mübârek

Mâh-ı mezbûrun ibtidâki Sebt günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şâhâneye şeref-endâz-ı iclâl olup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzları temâşâ olundukdan sonra salât-ı 'asrı edâ eyleyüp doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûrda güğümbaşı mü'ezzin Hüseyin Çavuş kulların Kapu Ortası nâm mahalden etmeği mukâbelesinde seksen akçe ile taşra ber-murâd buyurmuşlardır.

İkinci Ehad günü eyyâm-ı mübârekede tilâvet-i Kur'âniyye ve mütâla'a-i kısas ve ahkâm-ı Furkâniyye ile haremsarây-ı 'aliyyelerinde evkât-güzâr-ı sa'âdet olup 'adem-i nehzat-ı hümâyûn birle câ-nişîn-i taht-ı 'âlî-baht-ı 'izz ü iclâl olmuşlardır.

Üçüncü İsneyn günü Paşakapısı'nda devr-i mevâcib tamâm olmağın sadr-ı 'âlî hazretlerine mu'tâd-ı kadîm-i mülûkâneleri üzre hil'at-i semmûr ve hancer-i murassa'-kâr-ı fâ'izu's-sürû[r] ile taraf-ı cihân-dârîlerinden Silahdâr Mustafa Bey kulların irsâl edüp ba'de'z-zuhr sa'âdetle Kasr-ı Sovukçeşme'ye revnak-efrûz-ı iclâl olduklarında kubeyl-i 'asra dek temâşâ-yı zehâb ü iyâb ile ârâmdan sonra Ağa Bağçe[sine] 'atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup yalnız harem-i hümâyûn cündîlerine süvârî cirid fermân buyurup safâ-bahş-ı 'âlem olmaları 'akabinde salât-ı 'asrı edâdan sonra tahrîk-i rikâb-ı nehzat birle Topkapısı Sâhilserâlarına nüzûl buyurup tarh-ı cedîd olan gül-zâr-ı hâssalarında nev-resîde müsemma zerrînlerin şâd-âb-ı letâfet olanların kesdirüp etrâf-ı kasr-ı cihân-dârîlerin seyr u temâşâ ederek tahrîk-i semend-i ric'at ile Sofa-i hâssa'dan harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr karîha-i hümâyûnlarından yalnız taşra bî-zebân ve cüce ve nüdemâsına Ramazâniyye zer-i mahbûb-ı câlibül'-kulûb ihsânıyla bâ'is-i mesrûru'z-zamîr-i kulları olmuşlardır.

Dördüncü Sülâsâ günü yine Kalfa Yeri'ndeki kasr-ı şâhâneye teşrîf buyurup salât-ı zuhru edâdan sonra imâm-ı evvel kullarına huzûr-ı hümâyûnlarında Sûre-i Yûsuf'dan bir mahalli tefsîr etdirüp aslah-ı mevcûd olan hulefâdan *Beyzâvî*'den kârî-i terkîb olanlar ile mübâhase ve münâzara üzre tahkîk ve tedkîk-ı 'amîk-ı esrâr-ı ma'ânî-i Nazm-ı Kerîm'e bezl-i şu'ûr buyurmuşlardır.

[45b] Beşinci Erba'â günü nüzûl-i berf-âlûde-i matar ve şiddet-i sermâ olmağın ba'de'z-zuhr Mâbeyn-i harem-i şerîfe teşrîf eyleyüp hazîne kethudâsı kulları

tarafından sadr-ı ‘âlî-i sâbık İsmâ’îl Paşa'nın zabt olunan emvâl ve eşyâ-i mevcûdesin getirdüp ‘adem-i biniş ile imrâr-ı vakt buyurmuşlardır.

Altıncı Hamîs günü Kasr-ı Sovukçeşme revnak-efrûz-ı iclâl-i makdem-i hümâyûnları oldukda sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûna gelüp ‘arz-ı ‘arîz ile ihrâm-nişîn-i tevkîr olundukda tebrîk-i Ramazâniyye rikâb-ı cihân-dârîlerine Bosna-kârî taklîdi derûnu bir kıt‘a zümrüd [ve] elmâs-ı hurde ile murassa‘ bir tâs-ı zerrîn-i nev-zuhûr ve bir kıt‘a nâ-dîde mücevher zencîrli murassa‘ koyun sâ‘atî ihdâ eyleyüp ba‘de-l-‘arz yine mahallerine rucû‘u bâlâ-yı manzara-i kasr-ı mezbûrdan temâşâ-yı mülûkâneleri olmuşdur.

Yedinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı mahfil-i hümâyûn-ı ma‘bed-i kadîm-i Ayasofya‘da edâ buyurduktan sonra re‘îsü'l-meşâyih Çelebi Efendi dâ‘îlerinin va‘z-ı dil-pezîr ve tefsîr-i mü‘essir-takrîrleri hâtime-i du‘âya dek müşennef-sâz-ı sâmi‘a-i mütenâsırları olup nüzûl-i bârân vukû‘u sebep ile teşrîfen ve ‘avden ‘anber-âgende-i zerrîn tükme-i mellûta-i mülûkânelerin zîb-i kâmet-i reşk-âver-i mülûk-i pîşîn eyleyüp doğru harem-i hümâyûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr taşra mü‘ezzinbaşılığla ber-murâd olan güğümbaşî mü‘ezzin Hüseyin kulları mahfil-nişîn-i nağme-serâ-yı riyâset olup âyîn-i tasliye ve tarziye[de] pîş-rev-i erbâb-ı mûsîkâr olmuşdur.

Sekizinci Sebt günü ba‘de‘z-zuhr Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i dil-cûya teşrîf buyurup imâm-ı evvel kullarına Sûre-i Yûsuf‘da kaldığı mahalden *Beyzâvî*‘yi muhakkıkâne tedkîk-ı mahal ederek tefsîr-i ta‘bîr-i belîğ etdirüp zevk-yâb-ı çâşnî-i lezzet-i dâniş-i rûhânî olmuşlardır.

[46a] Dokuzuncu Ehad günü yine Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i dil-cûya sâye-endâz-ı iclâl olup rekûb-ı sa‘âdet-mashûbların ‘işve-i refât ve cilve-i hoş-hırâm-ı etvârları yegân yegân temâşâ-yı cihân-dârîleri oldukdan sonra kubeyl-i gurûba dek ârâm olunup harem-i hümâyûna tahrîk-i rikâb-ı ric‘atde ba‘de-l-iftâr salât-ı terâvîhi edâ içün Sovukçeşme Kapısı'ndan Ayasofya-i Kebîr'e nehzat-ı kâdime-cünbân-ı teşrîf olup ser-mü‘ezzinân-ı Enderûn Şîrîn-zâde kulların mahfil-i ma‘bed-i kadîme izn-i hümâyûnları olmağın ba‘de-l-edâ yine mahall-i mezbûrdan sa‘âdetle haremsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf-i ‘avdet buyurmuşlardır.

Onuncu İsneyn günü ‘adem-i hareket-i hümâyûn birle harem-i ‘iffet-sarây-ı ‘aliyyelerinde evkât-güzâr-ı meymenet olmuşlardır.

On birinci Sülâsâ günü Ağa Bâğçesi'ne revnak-efzâ-yı celâdet olduklarında devâbb-ı yevmiyyelerin hüner-pîrâ-yı 'arsa-i mahâret ve cılve-endâz-ı halbe-i cünbüş-i letâfet oldukları meşhûd-ı bâsıra-i safâ-nüzhetleri oldukdan sonra ba'de'l-'asr rikâb-ı hümâyûnlarına Ahmed Paşa tarafından gelen kâ'imede "hân hazretlerinin üzerine Tahmâs Kulu dedikleri bed-fi'âl ü dalâlet-iştimâl varup 'azîm ceng ü kîtâl vukû'unda bi-hamdihî te'âlâ münhezimen Hemedân taraflarına bir mikdâr süvârî ile firârı haberi ol taraf havâlîsinde olan zehâb ü iyâbdan rütbe-i tevâtüre varmışdır" deyü tahrîrî peyâm-ı meserret-encâmın kullarına ibtihâc ü şâdmânî birle ihbâr buyurup "kizb ise dahi Cenâb-ı Hakk karîben tahkîka mübeddel eyleye" deyü istid'â-yı 'inâyet-i Samedânî buyurmuşlardır.

On ikinci Erba'â günü Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf-i iclâl buyurduklarında derûn-ı kasrda imâm efendi kullarına *Tefsîr-i Beyzâvî*den yine tahkîk-ı makâm üzre takrîr-i mahall-i âyet-i Ahsenü'l-kasas buyurup ba'zı sünûh eden müşkilât bi-nefsihî istifsâr-ı hümâyûnları olmuştur.

Vukû'-ı harîk der-civâr-ı Sarây-ı 'atîk

Rûz-ı mezbûrun gecesi be-emr-i Hudâ Kazgancılar kurbunda Sarây-ı 'atîk hizâsında kethudâ-yı teberdâr-ı sâbık 'Ali Ağa kullarının hânesinden sâ'at yedide harîk zuhûr etmeğin pâ-der-rikâb-ı isti'câl Sarây-ı 'atîk'a teşrîf buyurup etrâfin hedmle bir iki sâ'at mürûrunda muntafî oldukda yine ta'âm-ı sahûra vusûl ile bi-hamdihî te'âlâ herkes hânçe-i şükr-güzâr-ı tena'um olmuştur.

[46b] On üçüncü Hamîs günü yine Kasr-ı Sepedciler'e makdem-i sa'âdet-tev'emleriyle şeref-bahş-ı letâfet oldukda devâbb-ı hümâyûnlar müte'âkiben seng-i kademe-i rükûba rû-mâl-i inkıyâd olup refât-ı sebük-bâr-ı 'işveleri manzûr-ı şehriyârî oldukdan sonra kubeyl-i gurûba dek temâşâ-yı bahr u berr edüp tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

On dördüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Sultân Ahmed Câmi'-i latîfnde edâ buyurup kevkebe-i 'azamet-i şâhâne birle bed'en ve 'avden Bâb-ı hümâyûn'dan teşrîf ve ric'at buyurmuşlardır.

İstilâm-ı Hırka-i mutahhara

On beşinci Sebt günü ba‘de’z-zuhr sâhib-i devlet ve şeyhülislâm ve Kapudân-ı Deryâ Cânım Hoca ve Tevkî‘î Ahmed Paşa ve sadreyn-i muhteremeyn İstanbul ma‘zûllerine gelince ve meşâyih-i cevâmî‘-i selâtîn ve sâ‘ir teşrîfât mûcebince ricâl berây-ı ihrâc-ı Hırka-i Mutahhara Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl‘de cem‘iyyet edüp mu‘tâd-ı kadîm üzre istilâm¹³⁸ ve salât u selâm ile rû-mâl-i darâ‘at ve şevk-ı garâm olunup yine gül-gonçe-i melfûfesinde mahfûz oldukdan sonra ba‘de’l-‘asr Sovukçeşme‘ye sa‘âdetle teşrîf buyurup Dergâh-ı ‘âlî yeniçeri ve cebeci ve topcu ve top ‘arabacı ve mehterân-ı hayme-i hâssa kullarının kendülere mahsûs olan alay-ı müretteb-nizâmlarıyla baklava getürmeleri manzûr-ı hümâyûnları oldukdan sonra Hâne-i hâssa kullarının şeker akçesi verilmesine işâret-i izn-i hümâyûnları olup tahrîk-i rikâb-ı şevket birle doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

On altıncı Ehad günü ba‘de’z-zuhr Hırka-i Mutahhara benân-ı ta‘zîm üzre harem kapusunda dâru’s-sa‘âde ağası nezâretiyle harem-i hümâyûn ağalarına teslîm olunup harem-i ‘iffet-sarây-ı ‘aliyye[ye] alındıktan sonra bürheten mine’z-zamân yine teslîm olunup sandûka-i ‘aliyyesine vaz‘ olunmuşdur.

[47a] On yedinci İsneyn günü Ağa Bâğçesi‘ne şeref-efzâ-yı kudûm-ı meymenet-lüzûm olundukda rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı âlî hazretleri gelüp pâ-be-cây-ı istikâmet birle ‘arz-ı temşiyet-i mehâmm-ı dîn [ü] devlet olunup yine mahallerine rucû‘dan sonra devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsı ‘akabinde salât-ı ‘asrı edâdan sonra deryâya müşrif olan hadîka-i dil-güşâ mukâbilindeki kasr-ı cihân-dâr-ı ‘atîka sâye-bahş-ı iclâl olundukda bir mikdâr ‘âlem-i âb ve gülşen-i şâd-âb esnâsında harem-i hümâyûndan musâhib yediyle kes-ne-dîde ‘adîmü’l-misl bir sübha-i mülûkî getürdüp ‘arz ağası kullarına temâşâ etdirmişlerdir ki vâkı‘â ‘akîk-i Süheylî‘den perdâhte beher dânesi mağz-ı bunduk mikdârı ve cevz-i bevâ kadar sekiz ‘aded eski ma‘den-i zümrüd ile müzeyyen beher nişân-gâhında dörder ‘aded dâne-i tesbîh-i mezbûr mikdârı dürr-i yetîm vaz‘ olunmuş bir sübha-i şâhâne-i ‘âlem-bahânın kıymeti müzâkeresiyle kubeyl-i gurûbda tahrîk-i rikâb-ı ric‘at olunup haremsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

¹³⁸Sır kâtibi bu kelimeyi metnin tamamında “istilâm” (استیلام) imlâsıyla yazmıştır. سلم kökünden gelen bu kelimenin aslı istilâm (استلام) şeklinde ve iftî‘âl babındandır.

On sekizinci Sülâsâ günü nüzûl-i matar ve şiddet-i berd ile havâ gaym olmağın sa‘âdetle çemen-suffe-i hümayûna teşrîf buyurup salât-ı zuhru Hâne-i Hırka-ı Sultân-ı Rusûl'de edâ[da]n sonra Kasr-ı Revân'a şeref-bahş-ı fazl u ifzâl olunup imâm-ı evvel kullarına karâr olunan mahall-i Sûre-i Yûsuf'dan *Tefsîr-i Beyzâvî*'yi takrîr etdirüp zevk-yâb-ı çâşnî-i hakâyık-ı ‘ilm-i Rabbânî oldukları ‘akabinde kütübhâne-i hâssalarından ba‘zı kütüb-i nefîse ihrâc etdirüp mütâla‘a-i safâ-münâzarası hılâlinde silâhdâr ağa kulları rikâb-ı hümayûnlarına bir nefis *Dîvân-ı Fâ‘ik* ihdâ edüp bu kulları dahi bi't-teba‘ hâfız-ı kütüb-i hazret-i şehriyârî olduğum hasebiyle Es‘ad Efendi hattı olmak üzere bir a‘lâ ve sahîh *Hayr-âbâd* ihdâsına murahhas olmağın manzûr-ı hümayûnları oldukda kabûl-i çeşm-i nigâh-ı iltifât ile harem-i hümayûnlarına irsâl buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Erba‘â günü beyne's-salâteyn Çimşirlik meydânında hâssaten harem-i hümayûn ağaları kullarına süvârî cirid fermân olunup dâr u gîr-i hây u hûy-ı ‘arbede-cûları hâtır-güşâ-yı gonçe-i tab‘-ı hümayûnları olmuştur.

[47b] Yirminci Hamîs günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i latîfe şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle revnak-efrûz-ı necâbet-i ‘aliyye oldukda[n]¹³⁹ sonra taraf-ı sadr-ı ‘âliden gelen telhîsât cevâbıyla evkât-güzâr¹⁴⁰ olunduğu hılâlde kethudâ-yı bevâbân-ı şehriyârî Ahmed Ağa kulları Kırım cânibine li-eclî'l-maslaha ‘âzim-i râh-ı ta‘cîl olmağın rikâb-ı hümayûna bi'l-vekâle çukadâr-ı şehriyârî-i sâbık Bekir Ağa kulları rû-mâl-i hıdmet-i sadâkat olmuştur.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya-i Kebîr'de sa‘âdetle edâ buyurup re‘îsü'l-meşâyih Çelebi Efendi'nin fezâ'il-i Leyletü'l-Kadr hakkında vârid olan tefsîr-i âsâr-ı Nebeviyye ve takrîr-i dil-cû-yı behiyyelerin hâtıme-i du‘âya dek müşennef-sâz-ı sâmi‘a-i hümayûn buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Sebt günü Kasr-ı Sepedciler'e şeref-bahş-ı kudûm buyurduklarında salât-ı zuhru derûn-ı kasr-ı dil-ârâmda edâdan sonra İmâm-ı Evvel Sâhib Efendi kullarına kaldıkları mahalden Sûre-i Yûsuf-ı Ahsenü'l-kasas'ı *Tefsîr-i Beyzâvî* tahkîkî üzere tedkîk-ı ‘amîk-ı vech-i enîk-ı belâgat-bahş olarak tahkîk-ı makâm etdirüp ısgâ-yı gûş-ı cân-ı hümayûn buyurulmağın salât-ı ‘asrî dahi mahall-i

¹³⁹ Buradan sonra “devâbb-ı yevmiyyeler ‘arz-ı işve-i sâha-i hüner oldukdan sonra” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

¹⁴⁰ Buradan sonra “olunup ba‘de-edâ‘i'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ric‘at birle haremsarây-ı ‘ismet-pîrâlarına ‘avdet buyurmuşlardır.” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

merkûmda edâ ‘akabinde tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile Topkapısı'nda kasr-ı cedîd-i ferah-câ-yı sa‘îde teşrîf buyurup havz-ı kebîre zer nisâr ile çavuş kulların gark-âb-ı tahrîs ve nâ-şekîb buyurup ba‘zı güşâde olunan müsemma zerrîn iktitâfıyla evkât-güzâr olup kubeyl-i ‘asrda Sofa'dan Demirkapu'dan doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Ehad günü ba‘de’z-zuhr Ağa Bâğçesi'ndeki kasr-ı ferah-cûya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında rekûb-ı hoş-reftâr-ı melek-sîmâ-yı mergûblar ‘arsa-gâh-ı hünerde ‘arz-ı cünbüş-i tek ü tâzîlerin icrâyâ murahhas olup temâşâ-yı cihân-dârî buyurulduktan sonra kethudâ-yı bevvâbîn taraf-ı şevket-medârlarından sadr-ı ‘âlî hazretlerine varup geldikde ‘arza girüp ba‘de’l-‘asr haremsarây-ı ‘aliyye[lerine] nehzat-ı ‘avdet buyurmuşlardır.

[48a] Yirmi dördüncü İsneyn günü berây-ı ‘ıydiyye harem-i hümayûn senevîleri sadr-ı ‘âlî tarafından rikâb-ı hümayûnlarına irsâl olunmağın rûz-ı mezbûr tuhaf-ı emti‘a-i mülûkâne temâşâsıyla imrâr-ı vakt-i hoş-güzâr-ı sa‘âdet-medâr buyurulup ‘adem-i nehzat-ı iclâl ile âsûde-nişîn-i gül-pister-i nâz u na‘îm olmuşlardır.

Âmeden-i esbân-ı ‘ıydiyye

Yirmi beşinci Sülâsâ günü Kalfa Yeri'ne sâye-bahş-ı mihr-i vücûd-ı melâhat-nümûd olduklarında berây-ı ‘ıydiyye rikâb-ı cihân-dârîlerine gelen devletlü ‘iffetlü vâlîde-i muhterem[e]lerinden ve sadr-ı ‘âlî hazretlerinden baş yağız at murassa‘ raht-ı mücevher ile pîrâste ve dâru’s-sa‘âde ağası tarafından esb-i Rumî-nijâddlar zîn-pûş-ı Frenk-pesend kârı nakş ve raht-ı sîmîn ü mutallâ ile ârâste kezâlik kapudân-ı deryâ ve Tevkî‘î Ahmed Paşa taraflarından birer re’s esb-i Rumî ve yeniçeri ağası [ve] defterdâr efendi ve kethudâ-yı vâlîde sultân tarafından dahi birer dâbbe-i mesrûc-ı hoş-sîmâ ve sabâ-reftâr cümlesi Türkmân ve Mısırî ve bârgîr on dört re’s rekûb-ı mergûb-ı hoş-hırâm-ı ‘işve-peymâlar ‘arsa-i ihtidâda şa‘şa‘a-perdâz-ı cilve-sâz oldukları yegân yegân manzûr-ı dîde-i istiğnâ-fürûş-ı cihân-dârîleri olup mahallerine irsâl olunmuşdur. Rûz-ı merkûmda ser-bostâniyân-ı hâssa tarafından dahi mu‘tâd-ı senevî olan rikâbiyye nâmıyla nukûd ve pişkeş-i müte‘ayyine harem-i hümayûndan nehzat buyurulmazdan mukaddem bu‘ayd-ı zuhrda rikâb-ı şevket-nisâb-ı cihân-bânîlerine irsâl kılınmıştır.

Yirmi altıncı Erba‘â günü Sovukçeşme kasr-ı dil-ârâsına revnak-endâz-ı celâdet olduklarında bu‘ayd-ı zuhr sadr-ı ‘âlî hazretleri müretteb alay-ı dîvâniyye ve zu‘amâ ve çavuşân ve müteferrikagân ile şeyhülislâm hazretlerine resm-i mu‘âyede-i âsafâneye hareket ve teşrîf ü ‘avdet buyurdıkları temâşâ-yı cihân-dârîleri oldukda imâm efendi kullarına kaldıkları mahalden yine *Beyzâvî-i Şerîf*’i tefsîr etdirüp¹⁴¹ güher-rîz-i ta‘bîr-i dil-pezirlerin zîb-i müşennef-sâz-ı sâmi‘a-pîrâ eylemişlerdir.

Teşrîf-i Ayasofya be-edâ-yı Leyletü'l-Kadr¹⁴²

Ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûna ric‘atden sonra salât-ı Kadr’i edâ için Ayasofya-i Kebîr’e cem‘ tertîbi üzere teşrîf buyurdıklarında taraf-ı âsafîden mu‘tâd-ı kadîm-i Devlet-i ‘Osmâniyye üzere [48b] ser-âmed-i sübha-i lü’lü’-i zümür-rüdîn-imâme beher dânesi hem-vâr olmak intihâb ile mikdâr-ı mağz-ı bunduk nişân-gâh zümürdler ile ve murassa‘ hurde elmâs ve yâkût ile zînet-kerde ve incülü seccâde-i zümürd-şükûfe âmâde-i güsterânîde-i mahfil-i hümayûnları oldukda teşrîf-i cihân-dârîleri vukû‘uyla tesbîh-i mezbûr bir kıt‘a telhîs-i tebrîk-i Leyletü'l-Kadr-i sa‘âdet-i Samedâniyye’yi müş‘ir ‘arz olundukda kalem-i güher-feşân-ı ‘ibârât-ı lü’lü’-bâr-ı sencîde-beyân-ı mülûkâne birle redd-i cevâb-ı îcâz-keîâm-ı bâ-savâb-ı işâret-‘unvân bâlâ-yı telhîs-i âsafî buyurulup yine telhîsî ağa yediyle huzûr-ı âsafîye irsâlden sonra salât-ı terâvîh ve Kadr’i imâm-ı evvel-i sultânî ile edâ buyurup nehzat-ı sa‘âdet ve tahrîk-i rikâb-ı şehâmet ile doğru Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Risâlet’e teşrîf buyurulup ‘aşr-hân-ı du‘â-yı icâbet-peymâ ‘akabinde haremsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk nice emsâl-i bâhiru'l-is‘âd ile erîke-i cihân-dârîlerinde şeref-yâb-ı rüşd ü sedâd eyleye âmîn.

Yirmi yedinci Hamîs günü Ağa Bâğçesi’ne sâye-endâz-ı nahl-i kudûm-ı müsmiru'l-bereke olduklarında yine mu‘tâd-ı mülûkâneleri üzere rekûb-ı dil-âşûblar zîb-i ‘arsa-gâh-ı meydân-ı hüner oldukları temâşâsıyla ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ric‘at birle haremsarây-ı hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘a için ma‘bed-i kadîm-i Ayasofya-i Kebîr’de zîb-i mahfil-i hümayûn-ı icâbet-makrûn olduklarında devir hatm-i şerîfinin du‘âsıyla ser-âgâz-ı senâ-yı da‘avât itmâmında salât-ı mefrûza edâsından sonra

¹⁴¹ Metinde “edüp”

¹⁴² Bu başlık vr. 48b’de yer almaktadır.

Çelebi Efendi'nin va'z-ı mü'essir-takrîrlerinde münderic olan fezâ'il-i fitra ve leyâlî-i eyyâm-ı 'ıyd-i sa'id, evâhir-i Ramazân ve i'tikâf-ı mesnûna dâ'ir ehâdis-i Nebeviyye tefsîrlerin hitâm-ı du'âya dek elmâs-pâre-i mengûş-ı tenâsuh buyurup yine kevkebe-i dil-ârâ-yı şâhâne birle harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sebt günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâneye teşrîf buyurup devâbb-ı melek-sîmâ-yı hoş-end[â]mlar temâşasıyla evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olmuşlardır.

[49a] Otuzuncu Ehad günü yevm-i 'Arefe olmağın salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîfe'de edâdan sonra dîvân-ı tabl-zen-i meserret için 'Arz Odası dervâze-i vâlâsında mevzû olan taht-ı 'âlî-baht-ı musaddaf üzre teşrîf buyurup resm-i âdiye-i mülûkâne birle ikinci dîvânı çalınup du'â 'akabinde 'Arz Odası'na sâye-bahş-ı iclâl olunup e'imme ve hutabâ 'aşr-hân-ı tilâvet ve mü'ezzinbaş-ı kulları na't-hân-ı du'â-yı icâbet olmağın surre-çîn-i ihsân olduklarından sonra sa'âdetle silahdâr ağa yerine teşrîf buyurup Enderûn kullarına bir mikdâr tomak-bâzî hılâlinde çil para nisâr edüp Hâne-i hâssa kullarına dahi nısfîyye zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb pâşide-i keremleri olup kubeyl-i gurûbda harem-i hümâyûna ric'at buyurmuşlardır.

[Sene 1148] Gurre-i Şevvâlü'l-Mübâreke

Dâmen-bûs-ı mu'âyede-i Cihân-dârî ve evvel-i vekâyi'-i Rûz-ı 'ıyd

Mâh-ı mezbûrun ibtidâsı İsneyn günü tulû'-ı fecrden mukaddemce icrâ-yı rusûm-ı mu'âyede-i kulları için Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'e teşrîf buyurduklarında evvelâ 'arz ağaları ve Hâne-i hâssa kulları bi-merâtibihim dâmen-bûs-ı şeref-me'nûs ile şeref-yâb oldukda mültehî bî-zebân ve cücegân ve nüdemâ kulları dahi takbîl-i gûşe-i¹⁴³ dâmân-ı hümâyûn ile müşerref olmağın bir mikdâr sedd-i sülme-i cû'-ı vâki'-i suğrâ için şorba tenâvül buyurulup vakt-i fecr duhûl etmeğın salât-ı fecri edâ[da]n sonra kabanise ve selîmî ile dervâze-i sarây-ı hümâyûnda mevzû olan taht-ı zümürüdîn-i murassa'-kâr üzre teşrîf buyurup vüzerâ ve erkân-ı devlet ve fuhûl-i 'ulemâ ile resm-i mu'tâd-ı mu'âyede-i dâmen-bûs-ı şevket-me'nûs 'akabinde salât-ı 'ıyd için tertîb-i alay-ı Süreyyâ-nizâm ile Sultân Ahmed Câmî'i'ne teşrîf ve salât-ı 'ıydi edâdan sonra yine sa'âdetle ric'atlerinde Sofa-

¹⁴³ Metinde "gûşe-i takbîl-i" şeklinde.

i hâssa'da havuz başındaki kasr-ı dil-ârâda Enderûn-ı hümayûn kullarıyla dahi resm-i mu'âyede-i şâl-bûs itmâmından sonra ba'de'z-zuhr Yalı Köşkü'ne teşrîf buyurup mehterhâne ile küşti-gîrân-ı meydân-ı şecâ'at zeylinde bir zor-bâz-ı müş'abid icrâ-yı hüner eyleyüp matrakçıyân-ı tîz-dest-i çep-endâzlar dahi mahâretin gösterüp ba'de'l-'asr toplar şenliği ile haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır. [49b]

Sânî-i Rûz-ı 'İyd

İkinci Sülâsâ günü ba'de'z-zuhr Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş-ı mevkib-i cihân-dârî buyuruldukda rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri ile Şeyhülislâm Dürrî Efendi gelüp ba'de'l-'arz mehterhâne ile cündî kullarına Mısır oyunu koğuşturup nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olan hüner-mendân-ı meydân-ı mahârete sadr-ı a'zam kulları zer-i hâlisu'l-'ayâr ile şîşe-zen-i cebr u hâtır-şikest olup dâr u gîr-i hây-hûyları itmâmında yalnız yine 'arza girüp mahallerine ric'atde şevketlü efendimiz dahi salât-ı 'asrı edâdan sonra tahrîk-i rikâb-ı semend-i iclâl ile çemen-suffe-i letâfetde nerdübân başındaki kasr-ı ferah-fezâya teşrîf buyurup müheyyâ olan birkaç 'aded kol kol çingân-ı rakkâsân gelüp zîb-i meydân-ı melâhatde raks-âver-i 'izz ü nâz olmağın hâtır-güşâ-yı temâşası hılâlinde mahsûs kuşhâne ta'âm ile tenâvül-i 'âlî buyurulup ahşam namâzın edâ etdiklerinde sa'âdetle harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Sâlis-i Rûz-ı 'İyd

Üçüncü Erba'â günü kubeyl-i zuhrda hâric-i Bâb-ı hümayûn'da müretteb olan alay-ı 'azamet-pîrâ ile süvâr-ı semend-i cihân-peymâ buyurulup Sarây-ı 'atîk'a teşrîf buyuruldukda salât-ı vakti edâdan sonra iki kat mehterhâne ile sadr-ı 'âlî hazretlerinin cündî kullarına Mısır oyunu oynadup nebud-ı mahareti ber-havâ olan kullarına zer-i mahbûb ihsânıyla zemîn-bûs-ı ibtihâc eyleyüp hitâm-ı ciridde kethudâ-yı sadr-ı 'âlî kullarının rikâb-ı hümayûnlarına ihtidâya sâlih gördüğü devâbdan iki re's biri raht-ı mükemmel ile ve biri yelegendez makbûl-i pesendîde-i hümayûnları olup tahliye-i meydân olundukda teberdârân-ı Sarây-ı 'atîk'a tomak fermân buyurulup oyunları 'akabinde çil para ve akçe mahlûtan nisâr olunup şükûfe-i bâdâm-ı rîhte gibi sahn-ı sarây-ı mezbûr gülşen-i bahâr-resîde döndükde gâret-ger-i serî'u'l-harekâtı safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın 'akabinde bir kapudan

dahi neyl-i nân-pâre-i ni‘met için âhuvân-ı teşne-dilân zuhûr etmeğin anlar dahi kismetin tenâvülde salât-ı ‘asrı edâdan sonra sa‘âdetle Mahmûd Paşa semtinden Sovukçeşme Kapusu'ndan sarây-ı ‘âmilelerine dâhil olup harem-i şerîflerine nüzûl buyurmuşlardır. [50a]

Ziyâfet-i Sadr-ı ‘âlî berây-ı Hazret-i Şehriyârî

Dördüncü Hamîs günü dahve-i kübrâda sa‘âdetle berây-ı ziyâfet-i sadr-ı ‘âlî müretteb alay ile hareket-i hümâyûn olunup Sovukçeşme Kapusu'ndan Paşakapusu'na teşrîflerin halvet-i hâssa ile Kasr-ı Alay'dan devletlü vâlide sultân hazretleri necâbet-i şevket ü şehâmet-i veled-i cihân-dâr-ı emcedlerin vesîle-i hayır du‘â için temâşâ eyleyüp tarafeyne saf-beste olan zu‘amâ ve erkân-ı devlet mazhar-ı nîm-nigâh-ı selâm-ı meserret olarak mahall-i merkûma karîb sadr-ı ‘âlî hazretleri dahi pâ-y-endâz-ı dîbâc-ı ibtihâc ile zemîn-bûs-ı istikbâl olup müceddeden ‘Ali Paşa hazretlerinin binâ-kerde-i eseri olan kâşâne-i ‘aliyye-i âsafâneye nüzûl ve şeref-bahş-ı iclâl olundukda bir mikdâr şeyhülislâm hazretleriyle ma‘an ‘arza girildiği ‘akabinde ta‘âm-ı çâşt-gâh-ı mülûkâneleri ihzâr olunup tenâvül buyurulduktan sonra iki kat mehterhâne ile hasm-ı cânları olan pehlivânlar salât-ı zuhra dek meydânı sahn-ı vegâ-yı Rüstem ü Efrâsiyâb'a döndürüp farîza-i vakti edâ ‘akabinde aslah-ı mevcûd olan taşra hânende ve sâzendeleri dört beş fasıl ‘uşşâk-ı hüseyinî ve nevâ ve evc ü segâh eyleyüp sâzendegân dahi tamâm-ı fasılda ser-âgâz-ı taksîm-i küllî edüp hâtır-güşâ-yı tab‘-ı mülûkâneleri olmağın der-‘akab sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûna gelüp ‘arz-ı ‘arîz ile umûr-ı mesâlih-i Devlet-i ‘aliyye temşiyet-perdâz-ı meşveret olunmağın mahalline rucû‘larında tecdîd-i vuzû ile salât-ı ‘asra kıyâm ve tahiyet ü teslîmden sonra sofrâ-keşîde-i ta‘âm-ı ‘aşâ buyurulup fasl-ı dügâha dahi encâm verilmeğın sa‘âdetli dâru's-sa‘âde ağası yediyle rikâb-ı hümâyûna pişkeş-i âsafâne bir hancer-i mücevher-i girân-bahâ ve bir hokka-i murassa‘-ı zerrîn-i ma‘cûn-ı müferrih mil‘aka-i mücevher ile ma‘an ma‘den-i ‘atîk bir çâr-gül fincân-ı nâ-yâb mücevher gül-dânı ile berâber ve beş ‘aded boğça-i dîbâc ile melfûf akmişe ve dîbâc-ı mütenevvi‘a-i mülûkî ‘arz olundukda gûşe-i çeşm-i istiğnâ-fürûş-ı cihân-dârîleriyle işâret-i cünbüş-i kabûl buyurulup bir re’s esb-i Mısırî-nijâd-ı mükemmelül-bisât ve bir re’s kula bârgîr-i çabkun raht-ı zîn-pûş-ı mühimmâtıyla ‘arz-ı ‘arsa-i cevalân

olunmağın ba'de'l-hedâyâ def'a-i sâlise sadr-ı a'zam hazretleri bir mikdâr rikâb-ı¹⁴⁴ hümayûnda pâ-ber-câ-yı 'arz olmağın 'akabinde dîvân-hâne tarafından süvâr-ı semend-i iclâl olunup doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine bi'l-'izzî ve's-sa'âde teşrîf-i ric'at buyurmuşlardır.

[50b] Beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Vâlide Câmi'i'nde edâ eyleyüp Bâğçekapısı'ndan 'avdetde Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı celâdet olduklarında rekûb-ı mergûb-ı hoş-reftârların 'işve-pîrâ-yı 'arsa-i hüner eylediği meşhûd-ı bâsıra-i cihân-dârîleri oldukdan sonra tecdîd-i vuzû olunup tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb birle Topkapısı gülzâr-ı sâhil-serâsına 'atf-ı zimâm-ı teşrîf buyurup Kasr-ı Kebîr'de edâ-yı farîza-i vakt buyurup güşâde olunan müsemma zerrînler temâşâsı için gül-geşt-i tarh-ı şükûfe-zâr ederek "ser-tîz" nâmıyla ta'bîr olunan zerrîn-kadeh-i tîz-i hoş-bûlardan ictinâ olunup yine kasr-ı merkûma teşrîfde bir mikdâr dahi ârâm olunmağın tahrîk-i rikâb-ı kümeyt-i nâz ile Sofa cânibinden 'azm-i haremsarây-ı hümayûn buyurmuşlardır.

Halvet-i hâssa

Altıncı Sebt günü çemen-suffe-i ferah-bahşâ-yı dil-keşe halvet-i hâssa ile teşrîf olunup geşt-i gülzâr-ı çemen-i melâhat ve mesned-nişîn-i taht-gâh-ı letâfet olarak bu'ayd-i gurûba dek zevk u safâ olunup çil para ile sahn-ı suffice ve gül-pister-i kasr-ı dil-ârâlar şükûfe-i bâdâm gibi tezyîn olunmağın mahsûs nevbetci bulunan ağa kullarına ve hudemâ-yı sâ'ire ve 'arz ağaları kullarına surrehâ-yı 'adîde devletlû efendimizden baş ağaları yediyle ihsân olunduğundan mâ-adâ Enderûn-ı hümayûn kullarına dahi vâfir meydân-ı Sarây-ı 'âmire'de nisâr-ı bî-pâyân olunmuşdur¹⁴⁵ زادها . Bu halvet-i ni'met-bahşâyâ "halvet-i hümayûn" ta'bîri târîh-i tamâm vâki' olmuştur. Rûz-ı mezbûr telhîsî ağa delâletiyle Boğdan cânibine berây-ı maslaha irsâl olunan mîr-âhûr-ı sagîr Mustafa Bey kulları gelüp dâru's-sa'âde ağasına buluşup edâ-yı hıdmet-i celîlesin tebliğ buyurmuşlardır.

Yedinci Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e şeref-bahşâ olup salât-ı zuhru edâ 'akabinde imâm-ı sâni Bekir Efendi kullarının medresesi hareket edüp mûsıla-i Süleymâniyye olmağın dâmen-bûs-ı teşekkür ile nigâh-endâz-ı mazhar-ı 'inâyet

¹⁴⁴ Metinde "rikâba" şeklinde.

¹⁴⁵ "Allah onun güzel keremini artırsın" manasında bir dua cümlesi.

olmuşlardır. [Rûz-ı mezbûr] devâbb-ı yevmiyyeler cilvesiyle evkât-güzâr-ı sa'âdet olarak ba'de'l-'asr tahrîk-i 'inân-ı semend-i yekrân-ı celâdet birle harem-i hümâyûnlarına kufûl-i meymenet-müsûl buyurmuşlardır.

[51a] Sekizinci İsneyn günü Sâhilsarây-ı Topkapu'da harem-i hümâyûnda çemen-suffe-i hadîka-i dil-ârâya nâzır eser-i mi'mâr-ı tab'-ı himemleri olan kasr-ı latîf-i sa'âdet-enîfe şeref-bahş-ı celâdet olup hadîka-i çemen-zârda devâbb-ı yevmiyyeler cilve-pîrâ-yı 'arsa-i şühûd olduğu temâşâ kılındıktan sonra Enderûn-ı hümâyûn kullarına sâha-i merkûmda tomak-bâzî fermân olunup ba'de'l-'asr süvâr-ı esb-i şehâmet birle harem-i hümâyûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mesned-gâh-ı ma'delet-penâhına revnak-efrûz-ı celâdet olundukda ruk'a-güşâyân-ı mesâlih-i umûr-ı 'âmme temşiyet-perdâz-ı nasafet üistirhâm olunup ba'de'd-Dîvân harem-i hümâyûna ric'atden sonra Yalı Köşkü'ne teşrîf-i iclâl ve rekûb-ı dil-âşûblar 'arz-ı meydân-ı hüner kılınup mürûr [u] 'ubûru temâşâ ederek ba'de'l-'asr yine haremsarây-ı 'aliyyelerine 'avdet ü kufûl buyurmuşlardır.

Onuncu Erba'â günü tulû'-ı şemsden sonra letâfet-i havâ-yı i'tidâl mukaddime-i kudûm-ı nev-bahâr-ı ferah-iştîmâl olmağın kahvecibaşı ve başçukadâr ve çavuşân kullarıyla muhtasarca Topkapısı'na teşrîf buyurup kahve-altı tenâvülûyle evkât-güzâr olunup dahve-i kübrâda yine harem-i hümâyûnlarına ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'[ye] revnak-efzâ-yı iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsı 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-bahşâ-yı hâtır-ı mülûkâneleri olup ba'de'l-'asr deryâ cânibindeki kasr-ı cedîd-i ferah-bahşâya teşrîf buyurulmağın bir mikdâr 'âlem-i âb ederek tahrîk-i rikâb-ı semend-i 'işve-nisâb ile harem-i 'ismet-sarây-ı 'aliyye[lerine] nüzûl buyurmuşlardır.

'Arz-ı mahâret ve icrâ-yı rusûm-ı tavâ'if-i Humparacıyân

On birinci Hamîs günü sâ'at-ı nehârî üçe geldikde sadr-ı 'âlî hazretleri Sa'd-âbâd'a teşrîf eyleyüp muntazır-ı makdem-i mevkib-i cihân-bânî oldukda vakt-i dahve-i kübrâ pâdişâh-ı Cem-câh hazretleri dahi sa'âdetle sandal-süvâr-ı 'azm-i necâbet olup mahall-i merkûma teşrîfde sadr-ı 'âlî Mehmed Paşa hazretleri zemîn-bûs-ı istikbâl olup meydâna nâzır olan kasr-ı kebîr-i vâlâya şeref-bahş-ı iclâl olunup bir mikdâr 'arza girildiği 'akabinde mukaddemâ kendülere Üsküdar'da neferât-ı ocak

ta'yîn olunan humparacıyân tahsîl etdikleri ma'ârif-i neberd-âzmây ve hüner-i harbî [ve] vegâyı huzûr-ı hümâyûnda dahi icrâ için saf-beste müretteb 'alem-efrâz-ı tûfeng-be-dûş-ı nizâm [51b] safır-zen-i mezâmîr ve tabl-zen-i usûl-i dîger olarak ser-humparacıyân Demirayak dedikleri paşa-yı muvakkar-şân ile saf-be-saf meydân-ı hüner-mendî olduklarında çûb-ı işâret kendülere muhtass lisân-ı remz-âşinâyî edâsıyla icrâ-yı bend-i tûfeng-endâzîde envâ'-ı bend-i cüst-i perhâş-cûyânî-i hurûb [u] kıtâl İslâmiyân'da olmadığı üslûb üzre 'arza-dâşt-ı mahâret etdikçe از دوست يك¹⁴⁶ medlûlünce zebân-ı sadâ-yı tabl ve işârât-ı çûb-ı kâr-fermâyîde müsâviyete'l-akdâm münkâd-ı fermân-ı zâbitân¹⁴⁷ olmada 'arz-ı mahâret-i bî-ârâm olmuşlar. Hulâsa üslûb-ı harekât-ı âteş-efşânî-i kes-ne-dîdelerin îâmâ-yı işâretle yek-kadem icrâ-yı müsâra'atda dakîka fevt etmeyüp karîn-i istihsân-ı şehriyâr-ı şark u garb olduklarında bir kîselik zer-i mahbûb ve bir hil'at-i fâhire ser-humparacı paşa-yı mûmâ-ileyhe ve iki kîse akçe zâbitân-ı¹⁴⁸ neferât-ı merkûma ve üç kîse akçe dahi neferât-ı sâ'ireye ihsân olundukdan sonra pîş-gâh-ı kasr-ı mezbûrda vâki' şâhika-i cebelin sîne-i dâğ-dârın nişân-zen-i gülle-i top-ı ra'd-âşûb eyleyen topçu neferâtına bir kîse akçe ve bir kîselik altun ile hil'at-i fâhire dahi topçubaşı kullarına ihsân olunup kuhsâr-ı mezbûrun bâlâsında mevzû' hayme-i nişân-gâha humparalar düşürüp nice mahâretler tarafeynden 'arz olunduğu 'akabinde salât-ı zuhr¹⁴⁹ edâ olunup yine sadr-ı 'âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûna 'arza girüp çıkdıkda mahallerine ircâ' ile murahhas olup gitdiklerinden sonra şevketlü efendimiz leb-i cûy-bârda vâki' Kasr-ı Cinân'ı teşrîf-i kudûm-ı behcet-rüsûmlarıyla reşk-âver-i gül-zâr-ı cinân-ı¹⁵⁰ تحتها الانهار eyleyüp karşı dâmen-i kuhsâra vaz'-ı nişân-ı sebû ile Enderûn-ı hümâyûn kullarına silahşorân-ı rikâb-ı cihân-dârîleriyle mahlûtan tûfeng-endâzlık fermân olunmağın her biri isâbet-i mühre-i nişân ile sîne-kûb-ı sebûy[a] sa'y-ı tâm oldukda yalnız Ahmed Ağa-zâde Silahşor 'Osmân Ağa kulları ber-vefk-ı merâm şikest-i sebû-yı kâm eyledikde vâfir zer-i mahbûb-ı tahsîn ile şeref-yâb-ı mücâzât olunmağın salât-ı 'asra kıyâm olunup ba'dehû mâ-hazarî tedârük olunan kebâb ile sedd-i sülme-i cû'-ı nefsi-

¹⁴⁶ “Bizim canla başla koşmamız için dostun bir işareti kâfidir” manasında Farsça bir mısra.

¹⁴⁷ Kelime “ضابطان” şeklinde imla edildi.

¹⁴⁸ Kelime yine “ضابطان” şeklinde imla edildi.

¹⁴⁹ Metinde “zuhru” şeklinde.

¹⁵⁰ “Altlarında ırmaklar (akan cennetler)” Kur'ân-ı Kerim'de çok geçen bir ifade.

nefis buyurulup ba‘de’t-ta‘âm kubeyl-i gurûbda yine filike-süvâr-ı ric‘at birle haremsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

[52a] On ikinci Cum‘a günü berây-ı edâ-yı farîza-i Cum‘a Câmi‘-i Sultân Bâyezîd'e kevkebe-bahş-ı mevkib-i cihân-bânî birle tarîk-ı Câdde-i Dîvânî'den şeref-resân-ı teşrîf-i münîf-i hümâyûn buyurulup ba‘de'l-edâ eşheb-süvâr-ı haşmet ü celâdet ile Mahmûdpaşa tarafından Sovukçeşme'den dâhil-i gülşen-sarây-ı harem-i hümâyûn olmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü sa‘âdetle Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş-ı iclâl olunup salât-ı ‘asra dek gehî devâbb-ı cilve-pîrâ temâşası ve gâh zevrak-nişîn-i deryâ-yı melâhat olan zehâb ü iyâb seyr [u] safâsıyla imrâr-ı vakt-i meymenet buyurulup tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet birle harem-i ‘ismet-sarây-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

On dördüncü Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf-i hümâyûn buyurulup devâbb-ı yevmiyyelerden sonra Cezâyir kesimi mahsûs zer-dûz-ı cedîd şemmârî zîn ile mükemmelül-bisât olan bârgîr-i letâfet-mesîr-i sabâ-reftârı temâşâ buyurup ba‘dehû mevcûd-ı hazîne-i Stabl-ı hâssa olan berây-ı nefis-i nefis-i şehriyâr zer-dûz zîn ve kabara bâfteli şemmârîler mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulları yediyle ihzâr olunup ta‘mîre muhtâc olunan sipârîş-kerde-i emr-i ‘âlî olmağın ba‘de'l-ircâ‘ tecdîd-i vuzû ile salât-ı ‘asra kıyâm olunup ‘akîb-i salât bârgîr-i şemmârî zîn-pûş-ı melâhat ile haremsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

İnhirâf-ı tab‘-ı müstetâb-ı Cihân-bânî

On beşinci İsneyn günü tebrîd ve ifsâd-ı mi‘d[e]den nâşî ‘illet-i sadr ve inhirâf-ı mizâc-ı hümâyûnları sebep ile haremsarây-ı ‘aliyye-i kâşâne-i pâdişâhânelerinden hareket buyurmayup Hayâtî-zâde Efendiler, Müneccimbaşı Ahmed Efendi ma‘iyyet ile müdâvâ-yı tedbîr-i iksîr-te’sîr-i tab‘-ı hümâyûn için hıdmet-i tedâvî ve istihdâm-ı nabz-âşînâ-yı tabâvet muktezâsınca mirâren ve kirâren harem-i ‘ismet-serâ halvet-hânelerine âmed-şüd vukû‘uyla tashîh-i mi‘de için şifâ-yı sadr hâsıl olacak eşribe-i bür‘ü's-sâ‘a tedbîrinde dakîka fevt etmemişlerdir.

On altıncı Sülâsâ günü himye-i tedâvî ile gül-berg-i tab‘-ı letâfet-rehînlerine bir mikdâr zübûl [ve] za‘f-ı kavî târî olmağın ‘adem-i hareketden nâşî Dîvân-ı ‘âlî mesned-gâhına **[52b]** teşrîf-i iclâl buyurmayup vakt-i zuhrda çemen-suffe-i hâssaya hırâmân-sâz-ı letâfet olarak farîza-i vakti edâ için Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl'de

‘aşr-hân-ı darâ‘at ve da‘avât-ı serî‘u‘l-icâbetden sonra Sünnet Odası'na şeref-bahş-ı iclâl-i seniyye buyuruldukda rikâb-ı hümayûnlarına vech-i mesnûn-ı muhâlasat-nümûn üzre berây-ı ‘ıyâde-i tefakkud-i hâtır-ı safâ-makâtır sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp rû-mâl ve zemîn-bûs-ı ibtihâl olup ‘arz-ı ‘arîz ile ihrâm-nişîn-i ihtirâm olmağın dest-âvîz-i fakîrâne rikâb-ı cihân-dârîlerine bir kabza mücevher ve murassa‘ bıçağ-ı nâ-dîde resm-i matbû‘-ı ‘arza-dâşt-ı küstâhî kılınmağın sa‘âdetle mahallerine rucû‘ ‘akabinde hânende ve sâzende kullarına bir iki fasıl beyâtî ve Hüseyinî ile ser-âgâz-ı tarab u safâ-bahş ve güşâyîş-i tab‘-ı mülûkânelerine sebep olacak hâlât-ı mudhikâne ile çavuşân kullarıyla imrâr-ı vakt olunup salât-ı ‘asr duhûl etmeğın edâ-yı vakte sa‘âdetle kıyâm olunup tahiyyet ü selâm zeylinde etübbâ-yı selâse-i merkûme huzûr-ı hümayûnlarına istifsâr-ı tab‘-ı hümayûn için tahliye-i mahal olunup duhûllerinden sonra ta‘âm-ı himye ile tagaddî-i cüz‘î olunup harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

On yedinci Erba‘â günü yine ‘adem-i hareket-i hümayûn-ı râhat-bahş-ı hâtır-ı selîmü‘l-bâl-i mülûkâneleri olup ba‘de‘z-zuhr hânende ve sâzende kulların harem-i ‘ıffet-tev’emlerine çağırdup kubeyl-i ‘asra dek safâ-sâz-ı bezm-i letâfet olmuşlardır.

On sekizinci Hamîs günü ba‘de‘z-zuhr Topkapısı Sâhilserâsı'nda nefis-i nefis-i hümayûnları için tarh-ı matbû‘-ı cedîdü‘l-eserleri olan kâşâne-i şâhâne-i ‘aliyyeye şeref-endâz-ı iclâl olundukda çavuş kullarıyla bî-zebân Hasan kulların mudhikü‘l-akvâl-i etvâr-ı neşât-engîz-i ferah-bâllerile evkât-güzâr-ı sa‘âdet iken tahte‘l-yed kethudâ-yı hazîne ağa kulları yediyle sâhibetü‘l-beyti yedinden nümûne olmak tâmi‘asıyla libâs-ı fâhire-i dîbâc-ı sûriyyesin getürdüp derd-mend keyfiyyet-i ahvâl-i bâzgûne-i iğfâlden bî-haber iken endâmına münâsib Sâlih Çavuş kullarına ilbâsa fermân olunup kâşâne-i merkûmede bir hânende ve sâzende ile sûret-i raksda cilve-künân ‘işve-fürûş-ı cevârîde semâ‘-ı raksa âmâde-i hicâb oldukça istiğnâ-fürûş-ı açmazdan bî-zebân-ı mezbûra gehî istifhâm-ı inkârî yüzünden ‘arz-ı dîdâr etdikçe bî-çâre aşağıdan yukarı ‘aynek be-enf-i hayret müşâhede-i gayr-ı me‘mûle vukûf-ı tâm hâsıl ettiği gibi çâkçâk-i tahayyür ü ta‘accüb kendiden mütelâşâne zuhûr eden harekât-ı garîbe safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri¹⁵¹ [53a] olmağın ba‘de‘l-‘asr ta‘âm-ı

¹⁵¹ Bu kelimeden sonra alt satıra “olmuştur” yazılmışsa da cümle karşı sayfadan devam ettiği için bu ifade metne dâhil edilmemiştir.

himye-i kuşhâne-i matbûhu'l-hâssa ile sedd-i sülme-i cû'-ı nefis-i nefis buyurulup tahrîk-i rikâb-ı ric'at birle doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kuşcubaşı Dervîş kulların ve eski esîr Mustafa kulların kânûn-ı kadîm-i tarîkları muktezâsınca bir nefer teberdârıyla ma'an çerâğ-ı bekâm buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya-i Kebîr'de sa'âdetle edâ buyurup 'avden [ve] vürûden Bâb-ı hümayûn-ı necâbet-makrûndan kevkebe-i haşmet birle teşrîf ü 'avdet buyurmuşlardır.

Yirminci Sebt günü halvet-i hâssa ile Topkapısı Sâhilsarây-ı dil-cûsuna teşrîf buyurup ahşama dek Bânû-yı haremsarây ve hudemâ-yı havâs ile gül-geşt-i sahn-ı çemen-i 'âlem buyurmuşlardır.

Yirmi birinci¹⁵² Ehad günü Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş-ı rikâb-ı 'azamet buyuruldukda Enderûn-ı hümayûn cündîlerine silahşorân ile mahlûtan süvârî cirid fermân olunup dâr u gîr-i şüc'âne ve feres-rân-ı 'arsa-i dilîr[âne] oldukları meserret-bahş-ı zamîr-i şevket-masîr-i hümayûnları olduğu 'akabinde tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile Kasr-ı İncüli'ye şeref-dih-i makdem-i mevkib-i iclâl olduklarında devâbb-ı yevmiyyeler 'arz-ı meydân-ı hüner bizimdir deyü nevbetlerin savdıktan sonra evkât-güzâr-ı nâzenîn olarak salât-ı 'asrı edâdan sonra çemen-suffe-i hümayûnda nerdübân başındaki kasr-peçe-i latîfe teşrîf buyurup kuşhâne-i latîf-i ta'âm ile tenâvül-i 'aşâ buyurulup 'umûmen Enderûn kullarına tomak-bâzî fermânıyla mülûkâne safâ-yâb-ı behcet oldukları hitâmında salât-ı mağribi dahi Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl'de edâ buyurup 'aşr-hân-ı tazarru'dan sonra harem-i hümayûnlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci¹⁵³ İsneyn günü Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'ndeki kafes-i tâ'ir-i bâlâ-pervâz-ı 'ankâ-yı şevket ü iclâl olan kasr-ı sâhilhâne-i bî-hemâl ü letâfete biniş takrîb ile şeref-pîrâ-yı melâhat olduklarında sandal-ı sebze-pûş-ı âsafâneye süvâr ve 'azm-i rikâb-ı hümayûn u cihân-dâr diyerek sadr-ı 'âlî hazretleri rikâb-ı 'azamet-nisâb-ı 'aliyyelerine gelüp yüz sürdükde 'arz-ı şûrâ-yı umûr-ı 'âmmeden sonra mahallerine ircâ'da yine harem-i hadîka-i mezbûrda vâki' Bahâriyye-i Sânî demekle

¹⁵² Metinde bir gün atlayarak "yirmi ikinci" yazılmış. Sır kâtibi yirmi altıncı güne kadar bu yanlışlığı devam ettirip sonra fark ederek düzeltmiştir. Yirmi altıncı güne kadarki günleri dipnotta belirterek düzelttik.

¹⁵³ Metinde "yirmi üçüncü" yazılmış.

şöhret-yâb olan kasr-ı latîfe teşrîf olunup Enderûn kullarına tomak-bâzî fermânıyla ba‘de-l-‘asr kuşhâne-i hâssa ta‘âmı tenâvülü ‘akabinde filike-süvâr-ı ric‘at birle haremsarây-ı dil-ârâlarına kufûl olunmuştur.

[53b] Yirmi üçüncü¹⁵⁴ Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline revnak-dih-i ‘azamet ve dîde-güşâ-yı ma‘delet olduklarında mesâlih-i umûr-ı ra‘iyyet temşiyet-perdâz-ı evâmîr-i nasafet olduğu bi‘z-zât meşhûd-ı bâsıra-i ‘ibret-bînleri oldukdan sonra harem-i hümayûna teşrîf eyleyüp ba‘de‘z-zuhr Kasr-ı Yalı‘ya sâye-bahş-ı iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyeler cilvesin temâşâ hılâlinde zevrak-nişîn-i âmed-şüde ile evkât-güzâr olunup ba‘de-l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric‘at ile haremsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü¹⁵⁵ Erba‘â günü Ağa Bağçesi havâlîleri halvet-i hâssa ile tahliye olunup resîde-i evvelbahâr şükûfe-i benefşe-zâr olmağın hademât-ı harem-i havâs ile gül-geşt-i sahn-ı gülşen ederek kubeyl-i gurûba dek mülûkâne safâ-bahş-ı hâtır-ı behcet-‘âtırların sa‘âdetle şâd-âb-ı gül-çîn-i meserret buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci¹⁵⁶ Hamîs günü biniş takrîb ile Sâhilsarây-ı Beşiktaş’a ‘azm-i sandal-süvâr-ı deryâçe-i telâtum-ı şevket olduklarında Tophâne müvâzîsinde lenger-endâz-ı istikrâr olan sefâyin-i müste’mene top-ı ra‘d-âşûb-ı istikbâl-i hümayûn ile meserret-bahş-ı şenliğe fetîle-sûz-ı teheyîyü’ olduklarında İngiliz vardakostası ta‘bîr olunan bir pâre sefine temevvüc-i lücce-i ‘azamet-i cihân-dâr-ı celâdet ü satvet-i mülûkânelerin müşâhede etdikde kemâl-i neşât u telâş-ı haşyet-me’âl birle izhâr-ı inbisât-ı şevk u garâm mülâhazasıyla ‘avden [ve] vürûden yirmi birer pâre yemîn ü yesârdan top-endâz-ı sürûr-ı ibtihâc olmağın harem-i sâhilsarây-ı ‘aliyyeye şeref-bahşâ olduklarında salât-ı zuhru edâdan sonra eser-i cedîdleri olan kasr-ı dil-cûya teşrîf buyurulup Enderûn binişci kullarına tomak-bâzî fermânıyla safâ-yâb olunup ba‘de-edâ‘î-l-‘asr filike-süvâr-ı ric‘at birle doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

[54a] Yirmi altıncı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı edâ için kevkebe-pîrâ-yı haşmet-i cihân-bânî birle Câmi‘-i Süleymâniyye’ye süvâr-ı semend-i iclâl olunup ba‘de-l-edâ doğru harem-i hümayûnlar[ına] teşrîf-i ric‘at vukû‘unda muhtasarca

¹⁵⁴ Metinde “yirmi dördüncü” yazılmış.

¹⁵⁵ Metinde “yirmi beşinci” yazılmış.

¹⁵⁶ Metinde “yirmi altıncı” yazılmış.

nüdemâ-i harem-i hümayûn ma'îyyet ile nâmıku'l-hurûf ve ser-kahve-i şehriyârî ve ser-çukadâr-ı rikâb-ı hümayûn kulların dahi fermân buyurup Topkapu Sâhilserâsı'na revnak-efzâ-yı teşrîf olunup ba'de-edâ'i'l-'asr selsebîl tekâbülündeki nîm sofa kasr-ı latîfe şeref-bahş-ı iclâl olunup çavuş kullarıyla mezâyâ-yı mukâvele-i letâfet zımnında mahsûs kuşhâne-i ta'âm-ı nefîsi ile tenâvül-i 'aşâ buyurulup çavuşân-ı hoş-elhân-ı nağme-serâ kullarına taşra mehterbaşısı Ahmed Ağa kulları ney ile peyrevlik ederek bir fasla ser-âgâz-ı hâlet-i sîr-âheng olunmuştur ki zehre-sûz-ı mesâmi'-i âfâka velvele-i tarab-ı gûş-gerân-ı gıpta-fermâ-yı neşât olmuştur. Ba'de'l-fasl tarh-ı şükûfe-zâr-ı nev-resîde-i çemen temâşâsıyla gül-çîn-i şevk-i cedîd olarak kubeyl-i gurûb semend-i nâz-ı ric'at birle yine Çimşirlik kapusından dâhil-i haremsarây-ı hümayûn olmuşlardır.

Yirmi yedinci Sebt günü hadîka-i bahâr-res-i Ağa Bâğçesi'ne şeref-efzâ-yı celâdet olundukda rikâb-ı hümayûna sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp 'arza girüp mahalline rucû'dan sonra rekûb-ı cihân-dârîler 'arsa-pîrâ-yı hüner ve cünbüş-ârâ-yı cilve-ger olduğu safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olduğu 'akabinde nüdemâ-yı mültehîden Kolokat-zâde Cerrâh Hâcî Hasan kulları nevrûziyye nâmıyla terkîm ü terkîb etdiği üç hokka-i fağfûrî kırmızı diyaçento ve devâ'ir-i misk 'arza-dâşt-ı rikâb-ı 'azamet-nisâb buyurulup makbûl-i nazar-kerde-i hümayûn olmağın derhâl fekk-i mühr-i hırâset ve serpûş-endâz-ı mebla'-ı letâfet olunup her birinden çâşnî-dâşt-ı tenâvül-i hümayûn olunmağla istihsân-ı dü-bâlâ kılındığı derd-mendin çâr-'anâsır-ı vücûdun terkîb-i ma'cûn-ı müferrih kadar imtizâc-ı neş'e-bahş-ı ibtihâc ile âlûde-i sürûr-ı sermedî-i hayât-ı câvidânîye nâ'il etmiştir.

[54b] Yirmi sekizinci Ehad günü yine hadîka-i mezbûra ferah-bahşâ-yı tarâvet olup kadem-nihâde-i semend-i celâdet olduklarında bi'l-ihisâs harem-i hümayûn ağalarına süvârî cirid fermânıyla 'arsa-i feres-rân-ı şehâmetde velvele-endâz-ı perhâş-cûları ârâmiş-i hâtır-ı behcet-ârâ-yı mülûkâneleri olup ba'de-edâ'i'l-'asr Halîfe Mahalli'ndeki kâşâne-i 'ankâ-âşiyâna bâl-güşâ-yı ihtizâz-ı 'azamet birle nüzûl buyuruldukda tenâvül-i ta'âm-ı 'aşâ ile sedd-i sülme-i cû' olunup kubeyl-i gurûbda harem-i hümayûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-endâz-ı şehâmet olduklarında rikâb-ı hümayûna sadr-ı 'âlî hazretleri ruh-sûde-i teşrîf olup 'arz-ı 'arîz olunduktan sonra mahallerine ric'at 'akabinde tecdîd-i vuzû olunup tahrîk-i rikâb-ı

semend-i ‘azamet-nisâb birle Topkapusı Sâhilserâsı'ndaki hadîka-i hâssa vasatında vâkî‘ kasr-ı kebîre şeref-bahş-ı hümâyûn olunmağın ba‘de-edâ’i'l-‘asr kuşhâne ta‘âmı tenâvülüyle safâ-yâb olunup çavuş kullarına kürdî faslı fermân olunmağın esnâ-yı fasılda ictinâ-i şükûfe-i şâd-âb-ı letâfet ile teşmîr-i dâmen-i ihtimâm ve sâ‘id-i tâm olan ‘Abdûlbâkî Efendi kulları dahi dûcâr-ı çeşm-i mükahhal-sîmâları oldukda zümre-i çavuşânda dâ‘ire be-kef fasl-ı mâ-hazar-ı makâm fermân olunup ma‘zeret-hâh ve ‘arak-rîz-i hicâb olarak geh peyrevlik edüp gâhî yalnız fasla âgâz edüp meclis-i hümâyûnlarına safâ-bahş-ı dîger olmuşdur.

Otuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mesned-gâhına teşrîfden sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahşâ olup devâbb-ı reşk-i tevsen-i çarh ve zîn-pûş-ı ikbâller ziyâ-güster-i ‘arsa-i letâfet oldukları temâşâsından sonra Enderûn kullarına piyâde cirid fermân olunup zerî‘a-i perhâş-ı Rüstemâneleri güşâyîş-i tab‘-ı hümâyûnları oldukdan sonra ba‘de-edâ’i'l-‘asr Topkapusı'na ‘atf-ı zimâm-ı semend-i iclâl olunup gül-geşt-i tarh-ı şükûfe-zâr ederek selsebîl-i dil-cûyu hâvî kasr-ı cenâhayn-ı letâfet-ihtivâyâ câ-nişîn-i sadr-ı safâ buyurulup çavuş kulları fasl-ı kürdîde tarab-sâz-ı hâlet oldukları ‘akabinde şükûfe-i müsemmâ tertîb ve tedbîrine me‘mûr olan ‘Abdûlbâkî kulların mahsûl-i hadîka-i hâssu'l-hâslarından berçîde-i dest-i merâm-ı ihtisâs etdiği bir tabla müsemmâ zerrîn ile devletlü efendimize, hâk-i pâ-yı ‘ismetlerine tavr-ı selâm-ı meserret-irtisâmda irsâl-i kerem-iştîmâl buyurmuşlardır. [55a]

[Sene 1148] Gurre-i Zilka‘deti’s-Şerîfe

Gurre-i mâh-ı mezbûrun ibtidâsı Erba‘â günü şevketlü efendimiz sa‘âdetle tahvîl-i burc-ı âfitâb-ı ‘âlem-tâb-misâl Topkapusı Sâhilsarây-ı dil-güşâ-makâmlarına nakl ü [şedd-i] rihâl buyurup ancak o kadar hareket-i hümâyûn ile rûz-ı mezbûr iktifâ olunup ahşama dek âşiyân-ı saltanat u necâbet-iktirânlarında râhat-resân-ı tab‘-ı hümâyûn-ı ‘âfiyet-meşhûnları olmuşlardır.

İkinci Hamîs günü şiddet-i hübüb-ı rûzgâr bâdî-i telâtum-ı emvâc-ı bihâr olmağın ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya şeref-fezâ-yı kudûm-ı letâfet-lüzûm buyurulup devâbb-ı cilve-nümâlar ‘arz-ı hünerde tekâpû-yı müsâra‘ate sabâ-peymâ oldukları zîr-i rân-ı tevsen-i nazar-ı cihân-dârîleri yegân yegân buyurulduğu hılâlde âmed-şüd-i zevrakçe-i pes-mânde-i ihsân olanlardan kedd-i yemîn ve ‘arak-ı cebîn-i pîrânesiyle

deryâ-yı hayretde pala urup kısmetin arayan derd-mendin biri meşhûde-i bâsıra-i ‘inâyet ve manzûr-ı lihâza-i şefakatleri buyurulmağın der-‘akab zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsân-ı hümayûnlarıyla pür-sefîd-i lihye ve rûşenâ-zamîri gark-âb-ı sürûr-ı nâ-gehânîye mazhar buyurup bağıteten müstağrak-ı lücce-i meserrât-ı bî-pâyân buyurmuşlardır. Kasr-ı mezbûr[da] ‘âlem-i âb ederek ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ric‘at birle Sâhilsarây-ı Topkapusı'na teşrîf buyurmuşlardır.

Üçüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Vâlide Câmi‘i'nde edâ buyurduklarında hatîb-i hoş-elhân Nûrî Efendi izn-i hümayûn birle nağme-perdâz-ı halâvet oldukları cemâ‘at-i ‘âmmeye hâlet-fezâ-yı muhalasat olmağın hitâm-ı salât du‘â-yı velvele-ârâ-yı enfâs-ı(?) icâbet mütesâ‘id-i ‘arş-ı berîn-i ruhâniyyet olup ba‘de'l-edâ kevkebe-ârâ-yı haşmet-i cihân-bânî ile doğru ‘avden ve bed‘en Demirkapu'dan sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır. [55b]

Ez-Letâ‘if-i cümle-i vekâyi‘

Dördüncü Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı kudûm-ı nazâret-lüzûm-ı teşrîfleri vukû‘unda zîb-i destâr-ı hümayûnları olan hercâyî benefşe şâd-âbî-i gül-gonçe-i ruhsârîlerine ‘aks-endâz-ı letâfet olduğu meşhûd-ı bâsıra-i irfân-ı bendeleri olmağın

Gîsûmu çıkarma dedi başdan şeh-i garrâ

Hercâyî benefşe dedi baş üstüne şâhâ

matla‘ıyla şevk-âmîz-i gûyâ olunup mu‘tâd-ı kadîm üzre rekûb-ı dil-âşûb-ı hoş-hırâmlar ‘arsa-pîrâ-yı ‘işve-ger oldukları temâşâ kılındığı ‘akabinde bâzîçe-i ‘ahd-i tufûliyyetde esb-i çûbine süvâr olmadığından kat‘-ı nazar rûkûb ü nüzûl-i ricâlden olmayan tönbeği kullarına devâbb-ı meyyit-i müteharrike ile süvârî cirid fermân olundukda mu‘âmele-i telâşiyânelerinden zuhûr eden ahvâl-i garîbe ve evzâ‘-ı süvârî-i ‘acîbeleri had[d]en bîrûn hande-fermâ-yı hâtır-ı meserret-meşhûn-ı cihân-dârîleri olmağın fi'l-vâki‘ ahz-ı cirid için nüzûl eden kankı cânibden rikâba kadem basmada hayret-âlûd-ı dehşet ve ne semte gürîzân ile tahlîs-i girîbân edeceğinde zimâm-ı ihtiyârları rûbûde-i dest-i hayret olup sûret-i perhâşîde mûy-ı jeng gibi pîç-â-pîç-i dâr u gîrleri dest-efşân ve kahkaha-zen-i ‘âlem-i dîger olmağla edâ-yı mudhikâne-i sâ‘ireden a‘lâ meşreb-i hümayûnlarına evfak gelüp güşâyış-i hâtır-ı gül-berg-‘âtırlarına bâdî olmuşdur.

Beşinci Ehad günü yine hadîka-i nüzhet-sarây-ı letâfet olan Ağa Bâğçesi'n nesîm-i ferah-bahşâ-yı makdem-i tarâvet-İremleriyle neş'e-yâb-ı safâ buyurduklarında devâbb-ı dil-keş-sîmâ ve sabâ-reftârlar sâha-i pehnâ-yı işv[e]-cûyânda mihmîz-zen-i fârisü'l-hayl-i hüner-verân olduğu manzûr-ı çeşm-i 'âlîleri buyurulduktan sonra Enderûn kullarından müsta'idd-i rûkûb ü nüzûl olan bir gürûh kulları birer fâris-i şeb-dîz-i mahâret delâlet ve riyâseti ile "yiğidi 'arsa-i meydân anlar" diyerek meydâna feres-rân-ı idmân-ı ihtimâm ve ta'lîm gûne 'atf-ı zimâm edüp dâr u gîrâne cûnbüş-i taklîd-i tâmları safâ-bahş-ı nev-şükûfte-i zamîr-i tab'-ı safâ-semîrleri olmağın ba'de'l-'asr yine karâr-gâh-ı 'aliyyeleri olan Sâhilsarây-ı Topkapusu'na 'atf-ı 'inân-ı semend-i iclâl ü ric'at buyurmuşlardır.

[56a] Altıncı İsneyn günü biniş takrîb ile Karye-i Mîr 'Ali'de olan zay'a-i cedîde-i devlet-sarây-ı 'aliyyeye 'azm-i nehzat-ı hümâyûn olunup sandal-süvâr-ı deryâ-yı necâbet olduklarında Galata pîş-gâhında sefer-i Bahr-i Sefîd için lenger-endâz-ı âmâde olan iki pâre müceddeden binâ olunan iryela ve patrona top-ı istikbâl-i gül-bâng-ı meserret-âşûb ile fetîl-efrûz-ı şenlik olmağa şurû'da mu'tâd-ı kadîmi üzre İngiliz vardakostası yine yemîn ü yesâra yirmiden mütecâviz top-endâz-ı hâtır-fırîb ile bî-sabr u şekîb olmağın Tersâne-i 'âmire hizâsında kapudâne ve karaveleler dahi Deryâ-yı Siyâh seferi için donanup âmâde-i liman-ı cihâd olduğu manzûr-ı dîde-i 'ibret-bîn-i cihân-bânîleri oldukda dîvânhâneden ve seferli olan sefâyin ve kapudânededen müte'âkibü'l-vürûd zuhûra gelen sademât-ı top-ı ra'd-âşûb zehre-çâk-ı a'dâ-yı bed-peymâ ve âfâka lerziş-i haşyet-fermâ olduğu temâşâ-yı hümâyûnları olarak Karaağaç yalısında sandaldan piyâdeye süvâr olundukda bir mikdâr mesâfe mikzâf-zen-i tebâ'ud-i sevâhil iken şerbetci kullarından şûrb-i mâ mutâlebesiyle sa'âdetle piyâde içre nûş-ı cân buyurulup Fîl Köprüsü'nde süvâr-ı rahş-ı hoş-reftâr olunmağın doğru zay'a-i mezbûrun hadîka-i hâssındaki kasr-ı latîfe nüzûl buyurulup şükûfe ve ezhâr-ı eşcârı seyrile kahve-nûş-ı ârâmdan sonra salât-ı zuhru edâ buyurup tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile leb-i cûybâr-ı melâhatde vâki' sâye-bân-ı şevket-iktirânlarına 'ankâ-misâl teşrîf-i iclâl buyurulduktan sonra Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunmağın dâr u gîr-i perhâş-cû-yı şüc'âneleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olduğu hılâlde çavuş kullarına dahi nühüft ve kürdî fasılları etdirüp tarafeynden zevk-bahş-ı sûrî ve ma'nevî icrâsı 'akabinde pîş-gâhda vâki' dâmen-i kuhsâra nişân-ı vaz'-ı sebû ile binişci kullarına tûfeng-endâzlık dahi fermân

olunmağın [56b] isâbet-i mûhre-i nişân ile şikest-i nâmûs-ı akrân olan kulları ihsân-ı mülûkâneleriyle ser-efrâz-ı hubûr u behcet ve zemîn-bûs-ı mevhibe-i meserret oldukları tamâmında tecdîd-i vuzûya kıyâm olunup salât-ı ‘asrı edâdan sonra huzûr-ı hümâyûnlarında kebâb-ı sîh-ı letâfet olan lühûm-ı sayd u hamel ve devletlû kethudâsı tarafından âmâde-i tabla-i nefâyis-i ser-tâc-ı fahr-i ‘akkâm ile ihzâr olduğı mahal tenâvül-i ta‘âm-ı ‘aşâyâ bedel et‘ime-i enfese ile sedd-i sülme-i cû‘ buyurulup ba‘dehû geldikleri mahalden ‘atf-ı zimâm-ı semend-i ric‘at birle Karaağaç'a dek piyâdeye süvâr [ve] andan filike-i cihân-tâb-ı deryâçe-i melâhat içre yeniçeri ağası kulların deydene-i üslûb-ı kadîm üzre çardakdan selâmlayup doğru sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Duhûl-i Nevrûz-ı firûz

Yedinci Sülâsâ günü kâdime-cünbân-ı celâdetle Dîvân-ı ‘âlî'ye şevket-efrûz-ı makdem-i şehâmet-tev‘em olduklarında maslahat-güzâr-ı hâcet-verân tamâmında yine karâr-gâh-ı ‘aliyyeler[ine] ric‘at buyurup rûz-ı mezbûr istivâ-i leyl ü nehâr hengâmı evvel-i bahâr-ı nevrûz-ı firûz olup sâ‘at-i nücûm-ı nehâr beşden sonra on iki dakîka mürûrunda âfitâb-ı ‘âlem-tâb tahvîl-i burc-ı Hamel etmeğın nûş-dârû-yı ma‘cûn-ı müferrihu'l-mülûk-i ‘âfiyetle sâhilsarây-ı ‘aliyyelerinde evkât-güzâr-ı ârâmîş-i mu‘âfât-ı sermedî olmuşlardır.

Sekizinci Erba‘â günü ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e kadem-nihâde-i mevkib-i necâbet olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz-ı istişâre-i umûr-ı mu‘dîlât-ı dîn ü devlet ile şeref-yâb-ı ihtisâs olup mahallerine ric‘at ‘akabinde şevketlû efendimiz dahi salât-ı ‘asra kıyâm buyurup ba‘dehû Kasr-ı Sovukçeşme'ye mevkib-güster-i celâdet olduklarında ma‘âzallâh tavk-ı rakabe-i ribka-i dîn-i kavîmden ser-keşîde-i irtidâd olan bir Ermeni-i sürh-ser-nihâd huzûr-ı hümâyûnlarında tîg-ı ser-tîz-i cellâd-ı emân ne-dâd ile kelle-i bürîdesi galtîde-i hâk-i mezellet olduğı rû-nümâ-yı manzara-i şühûd-ı ‘azametleri oldukdan sonra yine tahrîk-i rikâb-ı iclâl-i semend-i nev-hırâm ile ârâm-gâh-ı letâfet-intimâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

[57a] Dokuzuncu Hamîs [günü] sa‘âdetle Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahşâ-yı iclâl olduklarında Enderûn cündîlerine süvârî cirid fermân olunup hengâme-i dâr u gîr-i velvele-i rezm-âşûb-ı şecâ‘at-rükûbları inbisât-ı hâtır-ı gül-kand-i letâfet-

masîrleri olup hitâm-ı ciridde Kasr-ı İncüli şeref-i makdemleriyle müstes'id oldukda devâbb-ı yevmiyye-i cihân-dârîleri 'arsa-pîrâ-yı mehâbet olup cünbüş-i refâtırları 'ilâve-i güşâyış-i tab'-ı mülûki's-simâtları kılınup edâ-yı salât-ı 'asr 'akabinde tahrîk-i zimâm-ı kâdime-i hoş-hırâm-ı necâbet birle sâhilhâne-i 'ismet-makarlarına kufûl-i sa'âdet-müsûl buyurmuşlardır.

Onuncu Cum'a günü havâ gaym olup vakt-i salâta karîb nüzûl-i matar dahi müte'âkib olmağın sa'âdetle Ayasofya'da edâ-yı vakt-i salât buyurup doğru yine 'izz ü şeref ile sâhilsarây-ı şevketlerine nüzûl buyurmuşlardır.

On birinci Sebt günü hadîka-i nüzhet-fezâ-yı Ağa'ya kadem-nihâde-i celâdet olup devâbb-ı zerrîn-rikâb-ı nevbet-keşân[1] seyr ile evkât-güzâr-ı meymenet olup ba'de'l-'asr haremsarây-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Âmeden-i cündiyân-ı Sadr-ı 'âlî

On ikinci Ehad günü kasr-ı eser-i peder-i vâlâ-güherleri olan Gülhâne'yi 'atf-ı zimâm-ı semend-i şeref-bahşâ ile şâd-kâm buyurdıklarında silahdâr-ı sadr-ı 'âlî nezâretiyle vezîr-i a'zam cündîleri gelüp cirid-i süvârî ile velvele-ârâ-yı 'arsa-i şecâ'at ve hüner-bâzî ve tek [ü] tâzîde 'arz-ı mahâret eyledikleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın mahallerine ric'atde sa'âdetle süvâr-ı ya'bûb-ı dil-âşûb olup Kasr-ı İncüli'ye makdem-i mevkib-i iclâlleriyle 'azamet-bahş-ı iclâl olduklarında fezâ-yı zümrüd-gûn-ı çemen-i letâfet ve şükûfe-i gül-gûn üzre devâbb-ı yevmiyyelerin şîve-i refât-ı hoş-hırâm ve 'işve-pîrâları temâşâ-yı cihân-dârîleri kılındıktan sonra ba'de-edâ'il-'asr yine tahrîk-i rikâb-ı esb-i besâlet birle haremsarây-ı sâhilhânelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Ez-Letâyif-i desîse ve lu'biyye-i mâr-peçe be-ceyb-i Kolokat-zâde Cerrâh Hâcî Hasan Kulları¹⁵⁷

On üçüncü İsneyn günü Kasr-ı Bahâriyye'ye biniş takrîb ile sandal-süvâr-ı nehzat olundukda mevcûd olan sefâyin-i sefer-me'mûr top şenliğine fetîl-efrûz-ı hubûr olup mahall-i merkûma teşrîf-i iclâlde Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla [57b] velvele-ârâ-yı 'arsa-i salâbet ve perhâş-ı savlet oldukları hılâlinde

¹⁵⁷ Başlıkta bu isim verilmiş fakat metinde kendisine şaka yapılan kişi Dilsiz Hasan'dır. Kolokat-zâde Hasan başka biridir.

ol havâlîde mevcûd olan mâr-gîrân-ı tiryâk-fürûşânın birinin mahfûz-ı hemyân ve sermâye-i revâc-gâh-ı fârûk-ı emânîsi olup yanında hırz-ı cân ve boğazından ayırmadığı ef'î-i engerek-sûret mârın birin desîse-i pîçîde-i dest-mâl-i ihtifâ edüp Bî-zebân Hasan kullarının kemâl-i ru'b u hirâs-ı hakîkat-nümâsından nâşî mu'âmele-i telâş-gûnesi zevk-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmak dâ'iyesiyle koşu fermân olunup, orta kuşak olmak harekâtıyla bî-zebân-ı mezbûra işâret edüp “amân birâder duhân kîsesi koynumda kalmış” ve hacmi dahi hâric-i libâsdan ma'lûmül'eşkâl olmağın “senin koynunda dursun” istircâsıyla usûlâne dest-mâl derûnundaki mâr-ı kebîr kîse-i duhân şeklinde tîz-dest-i şu'bede-bâzî koynuna sokup koşmağa âmâde oldukda bürheten mine'z-zamân mâr-ı mezbûr dest-mâlde[n] koynuna doğru süzülüp harekete geldiği hiss-i im'ânı olıcak çâk çâk-i ceyb ü dâmân olarak feryâd-künân ve ta'ne-zenân sâha-peymâ-yı haşyet-i vâveylây [ü] figân olduğu tab'-ı melekî's-simâtların güşâyîşe bâdî-i dîger oldukdan sonra ba'de-edâ'i'l-'asr yine filike-süvâr-ı ric'at olunup doğru haremsarây-ı sâhilhânelerine kufûl buyurmuşlardır.

On dördüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mesned-gâhına tahrîk-i rikâb-ı iclâl birle şeref-bahşâ olduklarında incâh-ı merâm-ı maslahat-ı 'âmme 'akabinde yine ârâm-gâh-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurulup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya şeref-dih-i celâdet oldukda devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsıyla evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olup ba'de'l-'asr süvâr-ı semend-i necâbet birle yine sâhilsarây-ı 'ismet-makarlarına 'avdet buyurmuşlardır.

Âmeden-i Küçük Sultân ez-cânib-i Şark

On beşinci Erba'â günü hadîka-i hâss-ı bâhiru'l-ihtisâs olan Ağa Bâğçesi'ne şeref-endâz-ı celâdet olduklarında rekûb-ı necâbet-mergûbları 'arsa-pîrâ-yı hüner olduğu meşhûd-ı zâ'ika-i hâtır-ı letâfet-me'serleri olup der-'akab Kasr-ı Sovukçeşme'ye 'atf-ı zimâm-ı semend-i iclâl olunmağın Gence'de muhafız olan hân-zâdelerden Küçük Sultân nâmıyla sefer-ber olan sultân-ı 'âlî-vakâr Âsitâne-i sa'âdet'e rûz-ı mezbûr dâhil olup doğru Paşakapısı'na gelüp mazhar-ı ilbâs-ı hil'at-ı semmûr-ı teşrîfiyye olmağla vürûd u 'avdeti manzara-i kasr-ı hümâyûnlarından temâşâ-yı cihân-dârîleri olıcak [58a] yine tahrîk-i rikâb-ı sa'âdet-nisâb ile hadîka-i merkûma teşrîf buyurup salât-ı 'asra dek ârâm [ve] ba'de'l-edâ süvâr-ı eşheb-i iclâl-i nâz ile sâhilhâne-i 'aliyyelerinde zimâm-keş-i 'âlî-makâm olmuşlardır.

On altıncı Hamîs günü eyyâm-ı tahvîl-i seb'a-i seyyâre olmağın be-emr-i Hudâ şiddet-i bârân u sermâ ve rîh-ı bevârih-i râhat-fersâ kavâ'id-i nüzûl u hübübu icrâ etmeğın sa'âdetle çemen-suffe-i 'aliyye-i hâssalarına teşrîf buyurup salât-ı zuhru Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'de edâ buyurup 'aşr-hân-ı senâ olduktan sonra Sünnet Odası'na sâye-endâz-ı iclâl olunup imrâr-ı vakt ve hâtır-firîb-i mülûkâneleri olmağıçün Hazîne-i 'âmire'lerinde ma'mûlün-bihâ olmayup kavâ'id-i üslûb-ı tahrîk-i rakkâs ve istikâmet-i turuku ferâmûş-kerde-i esâtîze olan nağme-rîz ü hüner-pîşe nice sâ'ât-ı nümûne-i velvele-i kıyâmetleri getürdüp vakt-i sâ'at-i 'asra dek ârâm-ı işğâl olunup yine salât-ı 'asrı Hırka-i Mutahhara'da edâ 'akabinde tahrîk-i rikâb-ı şeb-dîz-i celâdet-nisâb birle sâhil-serâlarına ric'at buyurmuşlardır.

On yedinci Cum'a günü yine tekâtur-ı bârân ile havâ gaym olmağın salât-ı cum'ayı Ayasofya'da edâ içün 'anberîn tükme-i zerrîn-i mücevher-tırâz-ı mellûta-i mülûkânelerin zîb-i dûş-ı iftihâr-ı pâdişâhâneleri buyurup farîza-i vakti edâdan sonra süvâr-i eşheb-i iclâl-i 'azamet-vakâr olduklarında be-emr-i Hudâ hengâm-ı Erba'în-misâl hılâl-i mâh-ı Âz[â]r'da nüzûl-i berf-pâre-i hikmet-i Lâ-yezâl müşâhedesi cümleyi dem-beste-i hayret-şi'âr-ı Samedânî etmeğın şevketlü efendimiz 'atf-ı zimâm-ı ric'at birle Sovukçeşme Kasrı'na revnak-efrûz-ı şecâ'at olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp itmâm-ı merâsim-i 'arz-ı 'arîz hitâmında yine mahallerine 'avdetde salât-ı 'asra kıyâm olunup 'akîb-i edâda tahrîk-i rikâb-ı kümeýt-i letâfet ile karâr-gâh-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Vaz'-ı otağ-ı cedîd-i hümâyûn be-Meydân-ı İncüli

On sekizinci Sebt günü müceddeden i'mâline fermân-ı hümâyûn ısdâr olunup birkaç seneden berü itmâmına teşmîr-i sâ'id-i hayyât-ı hayme-dûz-ı ihtimâm olunan otağ-ı hümâyûn bi'l-cümle tetimmât ve levâzım-ı esfâriyyesiyle atnâb-bend-i evtâd-ı itmâm olunması ihbârıyla iki üç gün mukaddem sâha-i çemen-zâr-ı İncüli'de esfâr-ı hümâyûndaki tertîb-i hıyâm-ı mu'ayyene üzre kurulması fermân olunup be-emr-i Hudâ nüzûl-i emtâr-ı şedîde imtidâdıyla inkişâf-ı havâ mûcib-i intizâr u hırmân ve seyr u safâ olmağın [58b] rûz-ı mezbur şevketlü efendimiz Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş-ı iclâl olup rekûb-ı mergûbların cılve-hîz-i 'arsa-i şühûd olduğı hılâlinde dâru's-sa'âde ağası hazretleri letâfet ü güşâyış ü incilâ-yı havâ fırsat-ı geşt ü güzâr-ı çemen-i hüsn ü bahâ olmak dâ'iyesiyle otağ-ı hümâyûnun mefrûşât-ı lâzıme-i sâ'iresi

itmâmı haberin rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz etmeğin tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet-nisâb u cihân-dârî birle Darbhâne-i ‘âmire Kapusu'ndan Dizme Kapu ta‘bîr olunan dervâze-i hadîka-i hâssadan otağ-ı hümâyûn vaz‘ olunan mahalle şeref-bahş-ı celâdet ve ‘inân-gîr-i şehâmet olundukda ön¹⁵⁸ kapudan tenefler güşâde olunup doğru baş çadırdaki taht-ı ‘âlî-baht-ı şükûh u şevket-vakâra sa‘âdetle teyemmünen bi'l-‘izzî ve'l-hayr ve tefe’’ülen bi'l-fethi ve'n-nasr revnak-endâz-ı teşrîf ü iclâl olunup karîn-i istihsân ve çeşm-güzâr olunmağın bir mikdâr ârâmdan sonra taht-ı hümâyûndan nehzat olunup temâşâ-yı dâ‘ire-i hıyâm-ı cihân-dârî ve feleke-i çetr-i cihân-bânîlerin temâşâ için meşyen hoş-hırâm-ı ihtizâz ve refât-ı ‘işve-gerân-ı nâz olarak Haleb'de vezîr-i sâbık Mehmed Paşa kullarının işlettiği bî-bedel üç direkliyi seyr ederek Hırka-i Mutahhara ve nefsi-i hümâyûna mahsûs olan obaları ve ‘arz ağaları kullarına ve sâ‘ir Enderûn-ı hümâyûn hademâtına mu‘ayyen olan hıyâm-ı nusret-fercâm yek-be-yek temâşâ olunup dâ‘ire-i harem-i hümâyûna dahi kadem-nihâde-i gül-geşt-i enzâr-ı behcet-âsâr olunmağın ağa-yı dâru's-sa‘âdeti's-şerîfe delâletiyle cümle mansûb olan haymeler bölük bölük manzûr-ı bâsıra-i dekâyık-nümâ-yı şâhâne-i mülûkâneleri oldukdan sonra yine baş çadır hizâsında mansûb esâs-ı ‘izz ü rif‘at ve bünyân-ı nasafet ü ‘azamet olan pâye-i pişîn-i süllem-i Kasr-ı ‘Adâlet'e bi-ismi'l-Meliki'l-Mennân kadem-nihâde-i celâlet olup teşrîf ü irtikâ ve âsûde-i zîr-i sâye-i şehbâl-i hümâ olduklarında Âsitâne-i sa‘âdet'e sadr-ı ‘âlî-i sâbık İsmâ‘îl Paşa hazretleri rû-nümâ-yı teveccüh esnâsında Saman-zâde demekle ma‘rûf bâzîrgân-ı zî-kudretin ihdâ ettiği Mardin-kârı sâyebân-ı bihîn ba‘de'l-‘azl mehterhâne-i hâssa tarafına teslîm olunmağın fermân olunup huzûr-ı hümâyûnlarında Kasr-ı ‘Adl hizâsında nasb olduğu meşhûd-ı cihân-dârîleri olarak revnak-efzâ-yı salâbetleriyle dâ‘ire-i hümâyûn kuhsâr-ı ‘ankâ-âşiyân ve matla‘-ı hûrşîd-i ‘âlem-tâb gibi pertev-figen-i ‘âlem iken rikâb-ı hümâyûnlarına râkîmu'l-hurûf kullarının çetriyye târîh-i fakîrâneleri [59a] kasr-ı merkûmda ‘arz olunup hande-fermâ-yı kırâ‘atları tahsîne delîl diyerek istihsân-ı hümâyûnlarına tebessüm-i lutf-mazmûnları akva'd-delâ‘il olmağın kubeyl-i ‘asrda yine envâr-ı rahmet gibi nâmûsiyye-i cihân-bânîlerine teşrîf buyurup salât-ı ‘asra kıyâm¹⁵⁹ [ile] taht-nişîn-i icâbet olup İmâm-ı evvel Sâhib Efendi kulları tebrîk-i hıyâm-ı gazve-pîrâ-yı nusret-fercâma murahhas-ı nigâh-ı iltifât-ı

¹⁵⁸ اون şeklinde.

¹⁵⁹ Metinde “kıyâmdan” şeklinde.

şehriyâr-ı hümâm olmağın “efendi teberrüken bir du‘â eyle” deyü fermân-ı hümâyûna imtisâlen bârigâh-ı Kādîyü'l-hâcât'a ber-dâşte-i dest-i icâbet-peyvest-i senâ olmuşlardır, sonra sâiebân-ı paşa-yı müşârun-ileyhe sâye-bahş-ı celâdet olunup kahve-nûş-ı ‘anberîn-i dil-hoşdan sonra müceddeden al katîfe gül-nakş-ı zer-dûz üzre sîm mutallâ kabaralı şemmârî zîn-i letâfet-karîn ile mesrûc ve âmâde olan bârgîr-i eşheb-i hoş-reftâra sa‘âdetle süvâr olunup doğru sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Temâşâ-yı otağ-ı mezbûr bâ-halvet-i hâssa

On dokuzuncu Ehad günü otağ-ı hümâyûn dâ’iresi halvet-i hâssa ile ‘işret-gâh-ı bâhiru'l-ihisâs-ı hümâyûnları olup gül-geşt-i çemen-i letâfet ve seyr-i hıyâm u bârigâh-ı zer-mencûk-ı şehâmet dil-firîb-i hâtır ve güşâyîş-i tab‘-ı safâ-makâtırları olmağın hudemâ-yı harem-i ‘ismet-tev’emleriyle salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr-ı ‘izz ü sa‘âdet olunup ve farîza-i vakti edâ için mahsûs Hırka-i Şerîfe teşrîf buyurup ba‘de’s-salât du‘â-yı tazarru‘-ı hafîyye ile ‘aşr-hân-ı icâbet olunmağın yine nüdemâ-yı haremsarây-ı ‘aliyye kullarıyla halvet-gâh-ı safâ-bahşâlarına tahrîk-i rikâb-ı celâdet olmuşlardır.

Âmeden-i Sadr-ı ‘âlî be-otağ-ı mezbûr

Yirminci İsneyn günü yine sâha-i pîş-gâh-ı Kasr-ı İncülü’de mevzû‘ otağ-ı hümâyûna ba‘de’z-zuhr sâye-bahşâ-yı ‘izz ü iclâlde salât-ı zuhru edâdan sonra rikâb-ı cihân-dâra sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp üç-direklide ‘arza girüp inhâ-yı umûr-ı mehâmm-ı devlet-i rif‘at-irtisâm ‘akabinde pâ-yi taht-ı hümâyûnlarına pâ-yı melah-ı mûr-misâl hurde elmâs-ı la‘lile murassa‘ bir hokka-i zerrîn-i mücevher [ve] serpûş-ı mazrûf derûnunda mahfûz beyza-i decâce mikdârı bâd-zehr-i mârî ithâfiyla kabûl-i mültefit-nigâh-ı istiğnâ-fürûş-ı şehriyâra mazhar olup zemîn-bûs-ı ric‘atlerinde baş çadır hizâsına gelinüp ser-mehterân-ı hayme-i hâssa kullarına ilbâs-ı hil‘at olunmağın yine süvâr-ı semend-i âsafâne olunup mahall-i sadâret-pîrâlarına ric‘at buyurmuşlardır. Şevketlü efendimiz dahi salât-ı ‘asrı üç-direklide edâ ‘akabinde tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle Kasr-ı Balıkhâne’ye ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olup kubeyl-i gurûba dek ârâm ba‘dehû süvâr-ı semend-i nâz olup makâm-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

[59b] Yirmi birinci Sülâsâ günü tahrîk-i rikâb-ı semend-i çâpûk-süvâr birle taht-gâh-ı Dîvân-ı celâdet-iktirâna revnak-endâz-ı necâbet olup mesâlih-i hâcet-verân-ı ra'ıyyet ve ruk'a-güşâyân-ı dâd-hâh-ı ta'addî ve tazallüm olunanların hâl-i pür-melâline şefakat-gûne umûr-ı cumhûr u 'âmme-i berâyâ ve Dîvân-ı 'âlî-i hıdîv-i ma'delet-pîrâ itmâmında yine ol şehsüvâr-ı küme-yi cihân-peymâ sa'âdetle haremsarây-ı sâhilhânelerine ric'at buyurup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ oldukları zemînde devâbb-ı sehâb-refât-ı âfitâb-sîmâlar 'arsa-pîrâ-yı 'işve-i tek ü tâzîde yek-mîh üzre cevelâna müsâra'atları meşhûd-ı zâ'ika-i safâ-güster-i hâtır-ı mülûkâneleri oldukdan sonra zevrakçe-i âmed-şüd ve bâd[bâ]n-güşâ-yı sefâyin-i iyâb ü zehâb[1] temâşâ 'akabinde bir France şehdiyesi Müslimîn ile dolu [olup], dâhil-i Âsitâne-i sa'âdet olduğunda on sekiz günde Cezîre-i Sakız'dan Halîc-i Kostantiniyye'[ye] şurta-i eyyâm-ı muvâfık ile duhûllerin haber verdikleri 'akabinde salât-ı 'asrî edâ 'akabinde rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnlarına tedârük etdiği mahlûl ze'âmet ile Seferli'de Ser-hammâmî Ahmed Ağa kulları 'arzuhal vermediğin is'âf-ı merâm-ı pâdişâhî birle hatt-keşîde-i ihsân-ı hümâyûn olup taşra etmediği mukâbelesinde ze'âmet-i mahlûl ile ber-vefk-ı dil-hâh-ı merâm dâ'ire-i 'aliyye-i cihân-dârîden bekâm olmuşlardır. Anı te'âkub rikâb-ı hümâyûna dahi kethudâ-yı bevâbîn gelüp 'arza girüp sadr-ı 'âlî hazretlerine gitmiştir.

Rûz-ı mezbûrda sâha-i Kasr-ı İncüli'de mansûb-ı celâdet olan çetr-i hümâyûn ve bârigâh-ı 'azamet-makrûn ve hıyâm-ı sâ'ire bi'l-küllîyye ref' olunup mahalline naklolunmak için fermân-ı serî'u'l-ımtisâl-i cihân-dârî ısdâr olmağın 'ucâlete'l-vakt meydân-ı çemen-zârı şükûfe-i hıyâm-ı reng-â-rengden berî'û's-sâha-i zimmet eyleyüp kemâ-kân demîde-i sebze-zâr-ı letâfeti âşikâr olmağın rûz-ı nasbdan mütemâdî-i meksi ref' olduğu yevm-i Sülâsâ'ya dek hafta-i vâhidede resîde olmuşdur.

Yirmi ikinci Erba'â günü sa'âdetle haremsarây-ı dil-ârâlarında câ-nişîn-i 'izz ü temkîn olup 'adem-i hareket-i hümâyûnları ihbârıyla beyne's-salâteyn çavuş kulların huzûr-ı hümâyûnlarına çağırdup gâh fasl-ı nagamât-ı tarab-âlûd ve gâhî mukâvele-i mudhikü'l-vürûd ile dil-firîb-i hâtır-ı mülûkâneleri olup imrâr-ı vakt-i meymenet-güzâr olmuşlardır.

Vukû‘-ı biniş be-Zay‘a-i Gümrükcü

Yirmi üçüncü Hamîs günü gadîr-i Çekmece-i Sagîr ve cûybâr-ı latîf-i dil-cû-yı bî-nazîr sâhilinde vâki‘ Gümrükcü Çiftliği'ne biniş-i hümayûn takrîb ile bu‘ayd-i tulû‘-ı şemsde Kasr-ı Yalı'dan sandal-süvâr-ı ‘azîmet olup Defterdâr İskeleyi'nden süvâr-ı semend-i iclâl ile seyr-i¹⁶⁰ kûh ve temâşâ-yı deşt ü sahrâ ve sayd ü şikâr ederek selâm mahallinde sâde nakkâre faslına dahi ruhsat-yâb olundukda nefis-i hümayûna mahsûs müceddeden tertîb olunan şemmârîler ile mesrûc bârgîr-i hoş-hırâmın birine zîr-i rân-ı safâ-iktirân edüp irhâ-yı ‘inân buyurduklarında esnâ-yı râhda sâha-i mızâmâr ve ‘arsa-i dil-şikâr müsâdefesiyle ‘inân-gîr-i ârâm olunup cündî kullarına Mısır oyunu fermânıyla nebud-endâz-ı mahâret olanları mazhar-ı ihsân-ı şâhâneleriyle zemîn-bûs-ı mehâmid ü teşekkür buyurmağın¹⁶¹ yine tahrîk-i rikâb birle [60a] kible-i âmâl-i mülûk ü ra‘iyyet, imâm-ı mihrâb-ı şerî‘at zât-ı ‘ulüvvü’s-simâtlarına şâyeste-i mahall-i ârâmiş olan Kibleli-zâde zay‘asına nüzûl ve nûş-â-nûş-ı kahâvî-i safâ-fehâvî zımnındaistirâhat-bahş-ı hâtır-ı mülûkâne ve ‘âmme-i kulları olup bir mikdâr ârâm ‘akabinde be-tahsîs nefis-i hümayûnları için eser-i cedîd-i taht-ı revân-ı ‘ankâ-âşiyânlarına misâl-i rûh-ı revân silahdâr-ı hümayûnlarıyla ma‘an nüzûl ve şeref-müsûl olunup süvâr olduklarında sahrâ-neverd-i zevk-ı rûhânî olarak mahall-i merkûma şeref-bahşâ olduklarında ba‘de-edâ‘i‘z-zuhr çavuş kullarına ‘ırâk ve ‘arz-ı yâr fasıllarıyla tarab-sâz u hâlet-engîz-i bezm-gâh-ı nagamât olmağın beyne’s-salât ta‘âm-ı ‘aşâ tenâvül olunup çavuş kullarına hazm-ı ta‘âm için ma‘cûnû‘z-zeheb-i hokka-i ceyb-i mekârim-terkîblerinden mebla‘-ı enâmil-i dest-i ‘anberîn-lutflarıyla zer-i mahbûb nisâr buyurmağın, kubeyl-i ‘asrda bina nidâsıyla hem-âheng-i sahîl-i rekûb-ı sa‘âdet-mergûb olmağa işâret zımnında bârgîr-i şemmârî-zîn-i mülemma‘-tâvus-ı rengîne süvâr-ı nâz u ihtizâz olunup yine teşrîf olunan mahalden esnâ-yı tarîkda sâbıkâ yazıcı olan Haremeyn muhâsebecisi Mustafa Efendi kullarının çiftliğinde ‘inân-gîr-i ârâm olunup salât-ı ‘asra kıyâm ve kahve-nûş-ı ârâm ‘akabinde yine bârgîr-i dil-cûya süvâr ve bir mikdâr tayy-ı merâhil-i zemîn-i letâfet-encâmıda ‘araba-i mülûkâne-i gerdûne-i şâhânelerin câ-nişîn-i i‘zâz buyurup devr-i kamer-i çarh-ı felek-i müsâ‘id gibi mânend-i hûrşîd manzar-güşâ-yı matla‘-ı seyr u temâşâ ederek bârgîrân-ı ‘araba-keşânın tahammül-şiken-i tâkat-i

¹⁶⁰ + ve

¹⁶¹ Kelime “olmağın” yazılmış, sonra üzerindeki düzeltmeyle “buyurmağın” yapılmıştır.

husrevânelerinden tâb ü tüvânları ârâm-gîr-i licâm ve güsiste-‘inân-ı yârâ-yı hırâm olduğu meşhûd-ı zâ’ika-i şefakat-güzâr-ı terahhumları olmağın der-‘akab bârgîr-i hoş-reftâra ‘atf-ı rikâb-ı müsâra‘at olunup, Defterdâr İskeleyi’nde ârâm-ı zimâm-ı semend-i bâd-peymâ-yı dil-merâm olunup filike-süvâr-ı ‘avdet birle mahall-i karâr-gâh-ı sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Câmî‘-i Sultân Ahmed’de edâ buyurup doğru Bâb-ı hümayûn’dan Hırka-i Mutahhara’ya şeref-nüzûl-i iclâl olunup ‘aşr-hân-ı icâbet zımnında doğru Mâbeyn kapusından harem-i hümayûna teşrîf buyurulmağın salât-ı ‘asrı harem câmi‘inde edâdan sonra yine çemen-suffe-i hâssaya hırâmân-ı nâz olarak nev-resîde ser-zede-i ‘âlî-vakâr olan müntehâ nev-bâve lâleler baştahtadan ‘Abdûlbâkî Efendi kulları yediyle iktitâf olunup ser-zîb-i şîşehâ-yı letâfet old[uğ]u meşhûd-ı bâsıra-i ‘ibret-bînleri olmağın yine tahrîk-i rikâb-ı devlet-nisâb-ı cihân-dârîleriyle sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

[60b] Yirmi beşinci Sebt günü Kasr-ı Yalı’ya sâye-bahş-ı celâdet olundukda devâbb-ı yevmiyyeler mu‘tâd-ı kadîm cilvesin icrâdan sonra âmed-şüd-i zevrak-nişînân temâşâsı hılâlinde pes-mânde-i ‘avâtîf-ı husrevânîleri olan bir pîr-i perîşân-zamîr kedd-i yemîn ve ‘arak-ı cebîn ile sedd-i ramak-ı medâr-ı ma‘âş eylediği kayıkçılıkda mîkzâf-zen-i deryâ-yı hayret olduğu meşhûd-ı bâsıra-i ‘inâyetleri olmağın derhâl çağırdup ihsân-ı hümayûnları ile ihyâ ve şâd-kâm ve ni‘met-i gayr-ı müterakkibe-i lutflarıyla bekâm buyurulduğu¹⁶² zımnında istintâk-ı keyfiyyet ve istihbâr-ı sinn-i şeyhûhat cevâbında iki üç def‘a küffâra esîr olup, hâliyâ kesret-i ‘iyâl ile mükedderu’l-hâl olduğu ma‘lûm-ı cihân-bânîleri oldukda ‘ilâve-i ihsân-ı mülûkâneleriyle def‘a-i sâniyede cebîre-bend-i münkesiru’l-kulûb-ı hâtır-hâh-ı fakîrânesi olunmağın ba‘de-edâ’i’l-‘asr Kethudâ-yı bevvâbîn Bekir Ağa kulları rikâb-ı hümayûnlarına ‘arza girüp sadr-ı ‘âlî cânibine irsâl zeylinde sa‘âdetle tahrîk-i rikâb-ı ric‘at-i haremsarây-ı ‘aliyye olunmuşdur.

Yirmi altıncı Ehad günü Kasr-ı İncülü’ye şeref-endâz-ı iclâl olduklarında rekûb-ı dil-âşûb-ı cihân-bânîler ‘arsa-pîrâ-yı mahâret olup her biri cünbüş-i refâtârların icrâyâ müsâra‘atdan sonra Enderûn-ı hümayûn kullarına piyâde cirid fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri kılınmağın anları te‘âkub mevcûd

¹⁶² Metinde sehven “buyuruldukduğı” şeklinde.

olan yedekci kullarına dahi piyâde cirid fermânıyla dâr u gîr-i ‘arbede-bâz-ı nizâm-ı perhâş-cûları hâtır-firîb-i cihân-dârîleri olup ba‘de-edâ’i’l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci İsneyn [günü] Kasr-ı Yalı’ya şeref-bahşâ olup salât-ı zuhru edâ[da]n sonra hübüb-ı şiddet-i rûzgâr-ı sermâ perde-ber-endâz-ı havâlî-i kasr-ı râhat-fersâ olmağın tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle Ağa Bâğçesi’ne teşrîf-i iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyeler cilvesi meşhûd-ı bâsıra-i safâ-bahş olduğu zemînde Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine süvârî cirid fermânıyla rezm-âzmâ-yı şecî‘âne-i feres-rânîleri hâtır-firîb-i mülûkâneleri kılındıkda bir mikdâr ârâmdan sonra kubeyl-i ‘asrda nehzat-ı hümâyûn birle Yeni Ağa Bâğçesi’ne dahi kâdime-cünbân-ı celâdet olduklarında salât-ı ‘asra evvelâ kıyâm ve ku‘ûd ile tahiyyet ü selâm zımnında iktitâf-ı şükûfe-i gûn-â-gûn safâsıyla ahşama karîb¹⁶³ mübârek gül-berg-i tab‘-ı letâfetleri safâ-yâb olup süvâr-ı esb-i nâz ile ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine teşrîf-i nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ma‘delet-iktirân ve taht-gâh-ı şevket-âşiyâna ‘ankâ-yı per-cünbân-ı kâdime-i teşrîf olup mesâlih-i umûr-ı ‘âmme redîf-i makdem-i ‘âtıfet-tev’emleri olmağın itmâm-ı Dîvân’da¹⁶⁴ [61a] yine mahall-i safâ-gâh-ı ‘aliyyelerine teşrîfden sonra ba‘de’z-zuhr Sovukçeşme Kasrı’na revnak-efrûz-ı necâbet olup teşrîf-i iclâl olundukda sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı kâm-yâb-ı şevket-me’âba rû-mâl-i kudûm olup ‘arz-ı mesâlih-i dîn ü düvel ile murahhas kılınup dîvânîhâne-i âsafânelerine ric‘at ‘akabinde şevketlü efendimiz dahi Ağa Bâğçesi’ne ‘atf-ı zimâm-ı iclâl olup nevbet-keş olan rahş-ı safâ-bahşâlar ‘arsa-pîrâ-yı tek ü tâzîde cevelân ‘işvesin itmâmında salât-ı ‘asra kıyâm olunup hadîka-i mezbûrun hizâsında olan kasra şeref-bahş-ı iclâl olunup kubeyl-i gurûbda tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric‘at birle sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Erba‘â günü Kasr-ı Yalı’ya şeref-endâz-ı kudûm-ı behcet-rusûm-ı şâhâneleri olup bir mikdâr ârâm-ı celse-i hafifden sonra tahrîk-i rikâb-ı devlet-nisâb birle Ağa Bâğçesi’ne sâye-bahş-ı iclâl olundukda fârisü’l-hayl-i meydân-ı hünerde dahi yaya olan ‘acemî cündî kullarına cirid-i süvârî fermân olunup müy-ı jeng gibi pîç-â-pîç-i ‘arbede-i tâzîleri ve taklîd-i perhâş-cûyânda zimâm-gîr ve

¹⁶³ “safâsıyla” mükerrer yazılıdır.

¹⁶⁴ Kelime ardından yazılı “yine tahrîk” ifadesi yersizdir.

mişvâr-ı semend-bâzlikleri hâtır-güşâ-yı mülûkâneleri olmağın safâ-yâb olundukdan sonra salât-ı ‘asra kıyâm ve süvâr-ı kümeit-i hoş-hırâm ile ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Otuzuncu Hamîs günü Sa‘d-âbâd'a biniş takrîb ile sandal-nişîn-i deryâçe-i letâfet olup Kasr-ı Cinân'a teşrîfde çavuş kullarına fasıl esnâsında binişci kullarına dahi piyâde cirid fermân olunup tarafeynden safâ-bahş-ı hâtır-ı ‘âtır-ı mülûkâneleri iken be-emr-i Hudâ isâbet-i darb-ı cirid-i muhâlif ile Seferli'de Bosnevî Mustafa kulları zahm-dâr olup mefkûdü'l-‘ayn olmağın bir mikdâr dahi ârâmdan sonra Vâlide Yalısı'na teşrîf-i iclâl olunup harem bâğçesindeki kasr-ı irem-nümâda ta‘âm-ı muhtasar tenâvülüyle ba‘de'l-‘asr filike-süvâr-ı ric‘at olmuşlardır. [61b]

[Sene 1148] Gurre-i Zilhiceti's-Şerîfe

Gurre-i mezbûrun ibtidâsı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı sa‘âdetle Vâlide Câmi‘i'nde edâ buyurup kevkebe-i tumturâk-ı pâdişâhî birle zehâben ve iyâben Demirkapu'dan teşrîf ve ric‘at buyurup sâhilsarây-ı ‘âliyelerine şeref-bahşâ olduklarında çavuşân kullarını çağırduv evkât-güzâr-ı ferhunde-fâl olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr mâ-i Nisan'ın ikinci günü olup katarât-ı dürer-bâr-ı füyûzât-ı ebr-i Nisan-ı hikmet-i Yezdânî ‘âlemi müstefiz-ı reşha-i lutf-i Rabbânî etmeğın hıdmet-i lâzıme-i mu‘tâd-ı kadîm olan Kilârî kullarının cem‘-i tabakçe-i rahmet etdiğı mâ‘ül-hayât-ı güher-bahş-ı makrû[‘ü]’d-da‘avâtı mücevher zerrîn kûze-i hümâyûn ile ‘arza-dâst-ı rikâb-ı şeref-nisâb-ı cihân-dârî eyleyüp “mazhar-ı kerem ü ni‘met olmamız mevkûf-ı rahmet-i Lâ-yezâlidir” deyü şebnem-zede-i deydene-i mülûkâneleri olan ‘atıyye-i behiyye-i husrevânîleriyle şâd-âb-ı mesrûru'l-bâl olmuşlardır.

İkinci Sebt günü Kasr-ı Sovukçeşme'ye revnak-efzâ-yı celâdet olduklarında Âsitâne-i sa‘âdet'e dâhil olan İngiliz elçisi alay-ı müşevveş-nizâmıyla sâye-i devlet-i cihân-dârîde atlanup üslûb-ı tavr-ı nâ-mergûbları üzre nâme be-dest Kapu'ya geldiğı ve ‘avdeti temâşâ-yı hümâyûnları olmağın “isti‘âr ata binenler tîz iner” fehvâsınca iskeleden piyâdelerle Galata'ya geçdikleri dahi ‘ilâve-i mesîre-i dil-cûları olmak dâ‘iyesiyle Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf buyurup elçi-i mesfûrun yedi çift ile ve sâ‘ir tevâbi‘âtı dörder beşer çift kayıklar ile karşuya geçdikleri manzûr-ı hümâyûnları olmuşdur. Salât-ı ‘asra dek kasr-ı mezbûrda ârâmdan sonra ba‘de-edâ‘i'l-‘asr

kuşhâne-i nefîse ta'âm ile bedel-i et'ime-i 'aşâ buyurup safâ-yâb olunmağın doğru sâhilhânelerine teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Kasr-ı Sovukçeşme'de şeref-bahşâ oldukları hılâlde Genç 'Ali Ağa'nın mahlûlünden rikâb-ı hümayûnlarına ze'âmetiyle 'arzuhal eden Yûsuf Ağa Hâne-i hâssa kulları taşra be-kâm olup yerine hazîne başkullukcusu İmâm-zâde Mehmed kulları kâm-yâb olmuşlardır. Ve 'arzuhal-i mezbûr ile ma'an Sa'd-âbâd'da mefkûdü'l-'ayn olan Bosnevî kullarına dahi Sâ'atcibaşı İsmâ'îl Ağa kullarının mahlûlünden ze'âmeti ihsân-ı hümayûn buyurulmuştur.

[62a] İhrâc-ı Donanma-yı hümayûn

Üçüncü Ehad günü mâ-i Nisan'ın dördüncü günü donanma-yı hümayûn ihrâcı için dahve-i kübrâda Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olduklarında sadr-ı 'âlî hazretleri istikbâl edüp taht-gâh-ı ma'delet-penâh-ı celâdet-intibâhlarına iclâsda bir mikdâr 'arz 'akabinde maktûl Feyzullâh Efendi-zâde Şerîf Mustafa Efendi dâ'ileri huzûr-ı hümayûnlarına gelüp takbîl-i yed-i mülûkânîleriyle şeref-yâb olduğu 'akabinde ferve-i beyzâ-yı fetvâ ile kâm-revâ-yı ifzâl olup du'â-yı devletleriyle mahallerine ric'atde Kapudan-ı Deryâ Cânım Hoca dahi baştardadan kancabaş ile gelüp rikâb-ı hümayûna 'arza girüp sâ'ir ümerâ-yı deryâ kezâlik ilbâs-ı hil'at birle zemîn-bûs-ı hıdmet-i iclâl oldukdan sonra kapudan paşa-yı müşârun-ileyhe serâsere kaplu hil'at ve sadr-ı 'âlî hazretlerine dahi serâsere kaplu hil'at-ı müfâharet zımnında kapudan paşa kullarına bir kıt'a menşûr-ı evâmîr-mevfûr hatt-ı hümayûn ile mu'anven kendi dest-i mü'ekked-i müşârlarıyla teslîm buyurup mûcebince 'amel olunması işâret kılınmağın baştarda ile ma'an dört pâre çekdirme top-ı teşyî'-i meserret-âşûb ile Beşiktaş hizâsına çekilüp gıtdiklerinden sonra şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi'ne teşrîf buyurup salât-ı zuhru anda edâ ve ba'dehû rekûb-ı mergûblar cılve-perdâz-ı 'arsa-i şühûd olmağın kubeyl-i 'asra dek anda ârâm ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm birle çemen-suffe-i hâssaya teşrîf buyurup müsemmâ lâle-i dil-güşâlardan şeyh-i şükûfe ve kâtib-i lâle yediyle iktitâf ve ser-şîşe-zîb-i şeffâf kılındığı Câmli Kasr'dan temâşâ olundukdan sonra salât-ı 'asrı dahi Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl'de edâ eyleyüp 'atf-ı zimâm-ı ric'at-ı haremsarây-ı 'iffet-medâr buyurmuşlardır.

İstişâre kerdên der-huzûr-ı Sadr-ı ‘âlf

Dördüncü İsneyn günü yine dahve-i kübrâda Sovukçeşme Kasrı'na şeref-bahş-ı iclâl olundukda Moskov keferesi Kal'a-i Azağ'ı muhâsara ve istîlâ etdiği haber-i muvahhişi için kapuda istişâre-i ‘uzmâ olmağın ocaklı ve sâ'ir erbâb-ı şûrâ mahallerine ric'atden sonra sadr-ı ‘âlf hazretleri dahi rikâb-ı hümâyûna gelüp bi'l-müşâfehe akvâl-i istişâre-i erbâb-ı ‘ukûl-i devlet nede karâr-dâ[d]e olduğun ihbâr ile ‘arz-ı ‘arîz-ı halvet kılınup mahallerine ‘avdetden sonra salât-ı zuhra kıyâm ve bir mikdâr dahi kahve-nûş-ı ârâm ‘akabinde beyne's-salâteyn tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle Kasr-ı İncülü'ye şeref-efzâ-yı kudûm olunup devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ‘i'l-‘asr yine harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır. [62b]

Hareket-i Donanma-yı hümâyûn ez-pîş-gâh-ı Kasr-ı Beşiktaş

Beşinci Sülâsâ günü berây-ı teşrîf-i ‘ıyd-i adhâ Dîvân-ı Hümâyûn olmamağın ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı celâdet olundukda hübûb-ı şurta ve eyyâm-ı muvâfık olduğu ecilden pîş-gâh-ı Beşiktaş'dan Sefîd Bahr'de savb-ı me‘mûra müsta‘inen-billâh mıkzâf-zen-i revân ve bâdbân-güşâ-yı müsâra‘at-ı donanma-yı hümâyûn ref‘i için bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn keşîde-i güher-meşhûn kılınup Kethudâ-yı bevvâbîn Bekir Ağa kulları yediyle sadr-ı ‘âlf tarafına irsâl kılınmağın derhâl bermûceb-i emr-i ‘âlf hareket olunup mütevekkilen ‘alallâh revâne olduğu kasr-ı mezbûrdan meşhûd-ı cihân-dârîleri kılınmağın salât-ı ‘asra dek gâh devâbb-ı yevmiyyelerle evkât-güzâr ve gâhî mürûr u ‘ubûrdan istihbâr-ı tarîk ve istitlâ‘-ı sıfâr ederek yine haremsarây-ı ‘aliyyelerine şeref-nüzûl-i ric‘at olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr dahve-i kübrâda Üsküdar'da harîk-ı cüz‘î vâki‘ olmağın bi-‘avni'l-Müte‘âl der-‘akab intifâsı haberiyle teveccüh-i derûn-ı ihlâs-meşhûn-ı cihân-bânîleri ‘adem-i hareket-i hümâyûnların iktizâ eylemiştir.

Âmeden-i devâbb-ı ‘ıydiyye

Altıncı Erba‘â günü Kasr-ı İncülü'ye binişçi kulların fermân buyurup sa‘âdetle muhtasarca Sovukçeşme Kasrı'na ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm-ı necâbet olduklarında bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn keşîde-i silk-i cihân-mutâ‘-ı feyz-meşhûn şeref-yâfte-i sudûr olup kethudâ-yı bevvâbîn yediyle taraf-ı sadr-ı a‘zama irsâl ‘akabinde

salât-ı zuhra kıyâmdan sonra Kapu'ya çağrılan Nemçe balyosunun şabka be-dest-i tezellül ü inkıyâd vürûd ve 'ıyâdı temâşâsıyla tahrîk-i rikâb-ı meymenet-nisâb birle biniş fermân buyurulan Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı i'zâz olunup devâbb-ı yevmiyyeler ve 'ıydiyye rikâb-ı hümâyûnlarına devletlü¹⁶⁵ sadr-ı 'âlî ve dâru's-sa'âde ağası ve devletlü kethudâsı tarafından keşîde olan mükemmelü'l-bisât esbân-ı necâbet-iktirânlar dahi 'arsa-pîrâ-yı şühûd oldukda Hâne-i hâssa ile şîrîn-kâm olan İmâm-zâde Mehmed Ağa kulları bisât-bûs-ı zemîn-i hıdmet ve secde-güzâr-ı mihrâb-ı teşekkür ü 'ubûdiyyet olup saf-beste-i kıyâm-ı bendegân-ı te'eddüb olmuşlardır.

Yedinci Hamîs günü dâ'ire-i harem-i hümâyûn ile berây-ı mu'âyede-i 'âdet-i müstahsene-i mülûkâne Topkapısı Sâhilserâsı'ndan yukarıya teşrîf-i iclâl buyurmağın ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı kudüm oldukda kâbil-i isti'mâl olmayup ta'mîre muhtâc olan rekûb-ı cenîbet-i hümâyûnlarına muhtass mücevher zerrîn kaparalı siperler kimi sîm bâfteli ve kimi murassa' cümlesi mîrâhûr-ı evvel nezâret [ve] yediyle getirülüp manzûr-ı cihân-dârîleri oldukdan sonra rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri rû-mâl-i ibtihâl olup 'arz-ı 'arîz ile umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye ve terfîh-i 'ibâd ve te'mîn-i bilâd husûsları kemâ-hüve hakkuhû istişâre ve 'arz oldukdan sonra mahallerine ric'at 'akabinde **[63a]** Engüri taraflarında kuttâ'-ı tarîk nâmıyla ser-keşîde-i itâ'at olan re'îsü'l-eşkîyâ Akevalı Mehmed nâm bed-hâh-ı dîn ve hâ'in-i devletin ser-i maktû'u yirmi otuz kadar tevâbi'-i hevâ-dârlarıyla ma'an ve Bağdâdî demekle ma'rûf ser-bölüklerinin kelle-i bürîdeleri yine sancağ-ı mezbûr paşasının yediyle ahz ve katl olunup ser-i maktû'ları Âsitâne-i sa'âdet'e gelmeğın re'îsü'l-eşkîyâ-yı mezbûr ve ser-bölük-i merkûmun maktû'u'r-re'slerin huzûr-ı hümâyûnlarına getürdüp 'ibreten li'n-nâzırîn olmağın yine hâric-i Bâb-ı hümâyûn'a firistâde kılındıkda salât-ı 'asra kıyâm buyurup ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı ric'at birle doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Sekizinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya'da edâ içün harem-i hümâyûn-ı 'ismet-makrûnlarından kevkebe-i 'azamet-i cihân-dârî birle talî'a-i şeref ü necâbetle tulû' edüp ma'bed-i kadîme teşrîfde hâric-i Bâb-ı hümâyûn'da olan ru'ûs-ı maktû'ât-ı eşkıyâ-yı merkûmîn yirmiden mütecâviz galtîde-i hâk-i mezellet olduğı

¹⁶⁵ + ve

meşhûd-ı bâsıra-i ‘ibret-bînleri olarak farîza-i vaktden sonra doğru yine haremsarây-ı ‘ankâ-âşiyânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sebt günü yevm-i ‘Arefe olmağın tekbîrât-ı eyyâm-ı nahre lebbeyk-zen-i şurû‘-ı ‘akîb-i ferâyiz olunmağın sene-i mezbûre Ramazân'ının fûlâncı¹⁶⁶ günü hân-ı hânân tarafına râhî olan Kethudâ-yı bevvâbîn Ahmed Ağa kulları yevm-i mezbûrda Âsitâne-i sa‘âdet’e duhûl ve kubeyl-i zuhrda Mâbeyn kapusından rikâb-ı hümâyûna çağrılıp ‘arz-ı ‘arîz ve istitlâ‘-ı ahvâl-i küffâr ve ircâ‘-ı hân-ı ‘âlî-şân bi'l-müşâfehe güftârından istifhâm olundukda şevketlü efendimiz salât-ı ‘asrı Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl’de edâdan sonra mu‘tâd-ı kadîm-i deydene-i Devlet-i ‘Osmâniyye üzre ikinci dîvânı için ‘Arz Odası pîş-gâhında mevzû‘ olan sade-f-kârî taht-ı ‘âlî-baht üzre dürr-i şehvâr-ı zât-ı bî-hemâllerile iclâs edüp kânûn-ı kadîm üzre kulların selâmladıktan sonra e’imme ve hutabâ-yı selâtîn ‘Arz Odası’nda ‘aşr-hân-ı icâbet iken ‘ucâlete’l-vakt ihzâr ve âmâde olunması fermân-ı ta‘cîl olunan dört pâre firkata Bahr-i Siyâh’a râhî olup top şenlikleriyle mürûru mesmû‘-ı hümâyûnları olarak ba‘de’n-na‘t ve’s-senâ silâhdâr ağa mahallin kudûm-ı behcet-lüzûmlarıyla şeref-yâb buyurup mehterhâne sûr-ı ‘ıyd üzre Enderûn kullarına tomak-bâzî fermân olundukda kuşhâne ta‘âm ile sedd-i sülme-i cû‘ buyurulup kahve-nûş-ı hitâm ‘akabinde kullarına çil para nisâr ile sahn-ı gülşen-sarây-ı ‘âmireyi reşk-âver-i şükûfe-rîz-i bâdâm-ı bahâr eylediklerinde ‘arz ağaları kulları dahi boğça boğça tebrîk-i hoş-kumâş-ı makdem-i ‘ıydegîde mübâderet olunmağın sa‘âdetle kubeyl-i gurûbda matla‘-ı âfitâb-ı cemâlleri burc-ı haremsarây-ı ‘aliyyeye ‘avdet buyurmuşlardır. [63b]

Dâmen-bûs-ı şeref-me’[nû]s-ı mu‘âyede-i ‘ıyd-i Adhâ ve zebh-i dahâyâ-yı mesnûne-i Şehriyâr-ı vâlâ

Onuncu Ehad günü ‘ıyd-i adhâ olmağın sâ‘at-ı leylî sekize geldikde Hırka-i Mutahhara’ya teşrîf buyurup ‘arz ağaları kulları ve Hâne-i hâssa kullarıyla mu‘âyede-i dâmen-bûsî hitâmında tulû‘-ı fecr ‘akabinde salât-ı fecri edâ buyurup ‘Arz Odası’na teşrîfde imâm-ı evvel ve ser-etıbbâ-yı hâssa şeref-yâb-ı dâmen-bûs-ı sa‘âdet-me’nûs ile du‘â-yı devletlerin edâdan sonra kabanise ve selîmî ve sâ’ir lebâçe-i mücevher-

¹⁶⁶ Ahmed Ağa, Ramazan'ın yirminci günü gönderilmişti (aynı metin, vr. 47b).

nitâk-ı mahsûsa ile taht-ı murassa‘-kâr-ı şâhâne üzre resm-i mu‘âyede-i erkân ve ‘ulemâ [ve] vüzerâ kânûn-ı kadîm üzre ber-mûceb-i teşrîfât-ı dâmen-bûs-ı şeref-me’nûs-ı cihân-dârîyle hisse-yâb olunup alay-ı süreyyâ-nizâm birle salât-ı ‘ıydî Câmî‘-i Sultân Ahmed Hânî’de edâ olunup sarây-ı saltanat-makarlarına ‘avdetde ihzâr olunan zebh-i ‘azîm ve kebş-i cesîmler bismil-kede-i huzûr-ı hümayûnlarında yoluna sad-şevkile kurbân olmağa dil-teşne-i gerden-i teslîm-i rızâ olmağın mübârek yed-i mü’eyyedleriyle dört ‘aded zebîha-i mübâreke gelû-gîr-i sikkîn-i iltifât-ı şehriyâr ile ¹⁶⁷ فداك روحى وجسمى diyerek mazhar-ı in‘âm-ı Halîlül-r-Rahmân olduğı esnâda

Çapalar belki zebîh-i dil ü cân şevkinden
Olsa pâ-beste-i gîsû-yı himâyet demidir
medlûlünce dest-i kerem-peyvest-i ‘inâyetleri âlâyîş-i irâka-i dimâ-i dahâyâ
ile reşk-âver-i rengîn-pençe-i muhannâ-yı şâhid-i hacle-gâh-ı letâfet olup
La‘l sanma parmağında hâtem-i zerrîn-nişân
‘Âşıkın kurbân ederken sıçramış bir katre kan
mazmûnunu mü’eyyid libâs-ı fâhireleri câ-be-câ şükûfe-i gül-reng-i dimâ-i dahâyâ olmağla tebdîl-i câme için Sünnet Odası'na teşrîfden sonra Kasr-ı İftâriyye'de sâ‘ir Enderûn kulları dahi resm-i mu‘âyede için şâl-bûs-ı iltifât-ı hudâvendigârîye mazhar oldukdan sonra havuz başındaki kasr-ı latîfde lahm-i kurbân tenâvül olunup harem-i hümayûna teşrîf olundukda ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya mu‘tâd-ı kadîm üzre şeref-bahş-ı iclâl olunup küşti-gîrân-ı şecâ‘at-mendân meydân-ı husamâda ‘arz-ı hüner eyleyüp devâbb-ı ‘ıydiyyeler mücevher raht-ı mükemmelü'l-bisât temâşâsıyla mehterân-ı hâssa âheng-i tabl-ı meserretlerin gül-bâng-i top-ı ra‘d-âşûb-ı şâdmânîye hem-savt-ı tarab eyledikleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın ba‘de-edâ‘i'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb-ı cihân-dârî birle haremsarây-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm-ı ric‘at buyurmuşlardır. [64a]

Sânî-i Rûz-ı ‘İyd-i Ekber

On birinci ‘ıyd-i şerîfin ikinci İsneyn günü ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Gülhâne'ye zîb-bahş-ı kudûm-ı behcet-lüzûm-ı cihân-dârî buyuruldukda deydene-i eyyâm-ı a‘yâd

¹⁶⁷ “Ruhum ve bedenim sana feda olsun” manasında Arapça bir ifade.

üzre rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm Seyyid Mustafa Efendi ma'îyyet ile sadr-ı 'âlî Seyyid Mehmed Paşa hem-'inân-ı meymenet-iktirân-ı teşrîf eyleyüp 'arz-ı 'arîz ile ihrâm-nişîn-i ihtirâm kıldıklarından sonra Enderûn-ı hümâyûn cündîleri harem-i hümâyûn ağalarıyla mahlûtan cirid-i lu'b-endâzî-i Mısırî'ye tabl-zen-i işâret-i sır-âheng olundukda nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olanlar ihsân-ı âsafâne ile zemîn-[bûs-ı] teşekkür olup yine süvâr olmağa mübâderet ederek iki üç nevbet mülâ'abe-i Mısırî koğuşulduğu 'akabinde harhari ile hirmenleyerek meydân-ı neberd ve 'arsa-i vegâda hayli hûşe-çîn-i 'arz-ı hüner etdikleri zevk-bahş-ı hâtır-ı feyz-bâr-ı şehriyârî olmağın ba'de-edâ'îl-'asr tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile haremsarây-ı devletlerine ric'at buyurmuşlardır.

Sâlis-i Rûz-ı 'İyd

On ikinci 'ıyd-i sa'îdin üçüncü Sülâsâ günü hılâl-i Sitte-i Sevr olup havâda gaym âsârı olmağın yine ba'de'z-zuhr kasr-ı revnak-bahş-ı Gülhâne'yi şeref-efzâ-yı makdem-i dil-ârâlarıyla mahsûd-ı bâğ-ı İrem eylediklerinde sadr-ı 'âlî cündîleri kethudâ-yı sadr-ı 'âlî nezâretiyle gelüp huzûr-ı hümâyûnda iki kat mehterhâne ile Mısır oyunu koğuşduklarında nebud-endâz-ı mahâret olanlar 'atıyye-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb olup dâr u gîr-i şecî'âne ile feres-rânlıklar icrâsından sonra kethudâ-yı mûmâ-ileyhin ihdâya sâlih gördüğü üç re's mükemmelü'l-bisâtın içinde bir kır esb-i Rumî merbût-ı Stabl-ı hâssa-i kabûl olmağın kubeyl-i 'asrda sa'âdetle tahrîk-i rikâb olup Topkapusı'nda lâleliğe nâzır olan câmekân-ı 'ankâ-âşiyânlarına nüzûl ve salât-ı 'asrî edâ 'akabinde bir mikdâr ârâm olunup ba'dehû yine haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

On üçüncü Erba'â günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-bahş-ı iclâl olundukda rikâb-ı hümâyûna sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp bir iki sâ'at mikdârı 'arz-ı 'arîz ve istişâre-i umûr-ı mehâmm-ı dîn ü devlet olunup mahallerine ric'atden sonra salât-ı 'asr edâ olunup yine doğru haremsarây-ı hümâyûnlarına tahrîk-i rikâb-ı ric'at buyurmuşlardır.

[64b] On dördüncü Hamîs günü havâ gaym olup müsta'idd-i nüzûl-i emtâr olmağın şevketlü efendimiz haremsarây-ı 'aliyyelerinde âsûde-hâl olup 'adem-i hareket ile râhat-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

On beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı Ayasofya-i Kebîr'de edâ eyleyüp doğru harem-i hümayûnlarına sa'âdetle nüzûl buyurmuşlardır.

On altıncı Sebt günü dahve-i kübrâda çemen-suffe-i hümayûna celâdet-bahş-ı şehâmet olduklarında rikâb-ı cihân-dâra sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp Sünnet Odası'nda 'arza girüp ba'de'z-zuhr mahallerine ric'atde şevketlü efendimiz dahi hazîne-i hâssalarında olan ba'zı mücevher tîg-ı elmâs-pâre-i Hind-kârîleri ihrâc buyurdup kimin temâşâ ve kimin zağlanmağa fermân buyurup evkât-güzâr olduklarında salât-ı 'asrı Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Nübüvvet'de edâ 'akabinde harem-i 'ismet-tev'emlerine teşrîf buyurmuşlardır.

On yedinci Ehad günü ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepedçiler'e şeref-bahşâ olduklarında sadr-ı 'âlî hazretleri sandal-süvâr-ı hareket olup İstinye'de lenger-endâz-ı istikrâr olup eyyâm-ı şurta-i tevîka bâdbân-güşâ-yı intizâr olan kapudan paşa hazretleri cânibine berây-ı istişâre ve tavsiye-i umûr-ı mehâmm-ı sâ'ire mıkzâf-zen-i mübâderet oldukların bâlâ-yı kasrdan temâşâ buyurduklarından sonra şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn-i iclâl olan Dîvânihâne-i Tersâne-i 'âmire'ye revnak-endâz-ı telâtum-ı emvâc-ı 'azamet olduklarında haseki ağa kullarıyla tehyi'e [ve] itmâmına isti'câlen fermân-ı kazâ-cereyân ısdâr olunan firkatalar istifsâr olunup on güne değin levâzım-ı sâ'iresiyle itmâm olunup donanma-yı hümayûna mülhak olunması cevâbı geldikde tahrîr-i levendât için taraf-ı mîrîden verilmesi iktizâ eden meblağın bir sâ'at mukaddem teslîmi dahi fermân-ı cihân-bânîleri oldukda filike-süvâr-ı celâdet birle kubeyl-i 'asrda Tersâne-i 'âmire Bağçesi'ndeki kafes-i 'ankâ-âşiyân-ı şevketlerine nüzûl buyurup bir mikdâr dahi liman-ı tersâne ve ahvâl-i mühimmât-ı seferiyye manzûr-ı hümayûnları kılınmağın salât-ı 'asrı sa'âdetle edâ 'akabinde filike-süvâr-ı ric'at birle haremsarây-ı 'aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

[65a] On sekizinci İsneyn günü Kasr-ı İncüli'ye revnak-endâz-ı makdem-i necâbet-ihtizâz olduklarında devâbb-ı yevmiyyeler cilve-sâz-ı meydân-ı hüner oldukdan sonra tûfeng-endâz Enderûn-ı hümayûn kulları için Gülhâne hudûdun intihâsına vaz'-ı nişân-ı sebû fermân buyurulup herkes bezl-i makdûru kadar fetîle-sûz-ı mahâret oldukda isâbet-i nişân ve şikest-i sebû-yı dil-i düşmenân eden kullarına istihsân-ı 'atıyye-i husrevânîleriyle mücâzât buyurulmağın bi'd-defa'ât hazînedâr-ı şehriyârî Beşîr Ağa kulları dahi şikest-i sebû ile 'arz-ı mübâhât etmeğın bi-husûsihi ihsân-ı hümayûnlarıyla şeref-pâye-i i'zâz buyurup tahsîn-i dü-bâlâ buyurdukları

hitâmında ba‘de-edâ’i’l-‘asr Topkapısı Sâhilserâlarına ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf buyurulup şükûfe-i şâd-âb-ı bâğ-ı hâsların şîşe-zîb-i ictinâ-yı letâfet ederek ta‘âm-ı ‘aşâ tenâvülüyle kubeyl-i gurûba dek ârâm ba‘dehû harem-i ‘ismet-makâmlarına tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Galebe-i Dîvân-ı ‘âlî berây-ı âmeden-i elçi-i İngiliz

On dokuzuncu Sülâsâ günü Galebe-i Dîvân-ı hümâyûn için taht-gâh-ı Dîvân'a şeref-bahşâ olduklarında elçilik âyini üzre İngiliz balyosu Dîvân-ı ‘âlî'ye gelüp ba‘de'd-Dîvân şevketlü efendimiz sarı dîbâc kabaniçe ve cevâhir-i¹⁶⁸ sâ'ire ile silahdâr ağa odasında müzeyyen olduklarında ağa-yı müşârun-ileyh kulları şükrâne-i teşrîfine bir kitâb-ı nefis ve bir tûfeng-i üstâd-kârî rikâb-ı hümâyûnlarına ihdâya sâlih görmeğin erbâb-ı Dîvân ve elçi kulları ta‘âm-ı dîvâniyye ile tekmîl-i mürâ‘ât-ı sefâret olduğu[nu] bâbü's-sa‘âde ağası kulları ihbâr etmeğin der-‘akab ‘Arz Odası'na sâye-endâz-ı celâdet olunup ‘arza girmesi mu‘tâd olan erkân-ı ‘izz ü câh vüzerâdan sonra elçi-i mesfûr dahi nâmesiyle gelüp zemîn-bûs-ı hayret olup nâmesin kırâ’atdan sonra mahallerine ircâ’da şevketlü efendimiz dahi harem-i hümâyûna teşrîf buyurup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e revnak-bahş olmağın kubeyl-i ‘asra dek ârâm ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş olunup salât-ı ‘asra kıyâmdan sonra harem-i hümâyûnlarına nüzûl buyurmuşlardır. [65b]

‘Akd-i istişâre-i erkân-ı düvel be-huzûr-ı Şehriyâr-ı ma‘delet-‘amel

Yirminci Erba‘â günü dahve-i kübrâda Suffe-i hümâyûn'a teşrîf ü iclâl buyurup Sünnet Odası'na sâye-bahş-ı celâdet olduklarında evvelâ rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri ve sâniyen şeyhulislâm Seyyid Mustafa Efendi hazretleri gelüp ‘arza girdiklerinde huzûr-ı hümâyûnlarında berây-ı ‘akd-i istişâre da‘vet olunan erbâb-ı şûrâ ricâlden müte‘ayyinü’l-vürûd ve ocak ağalarından ve zâbitân-ı sâ'ire ve kuzât-ı ‘asâkir bi’l-fî’l ve bi’r-rütbe İstanbul kâdisına dek ‘ulemâ-yı fuhûl ve sudûr-ı kirâm ‘alâ-merâtibihim havz-ı kebîr başındaki kasr-ı dil-ârâya teşrîflerinde İlmî Efendi'yle ihrâm-nişîn-i ihtirâm ve sâ'ir erkân-ı düvel kıyâmen serbe-ceyb-i tahayyür emr-i hümâyûnlarına gûş-güşâ-yı itâ‘at olduklarında sâhib-i

¹⁶⁸ Metinde “cevâhire” şeklinde.

devlet hazretleri hitâb-ı ‘âmm tarîkıyla istîlâ-yı kefere-i Moskov husûsun tertîb-i mukaddimât-ı istişâre buyurduklarında harekât-ı küffâr-ı li’âm nakz-ı ‘ahdi mü’eyyid olup üzerine emr-i şer’î birle cihâd lâzım geldiğin cümlesi suğrâ ve kübrâdan sonra bu mâtde üzre müttefiku'l-kelime oldular ki şevketlü efendimizin sa’âdetle âşiyâne-i saltanat ve taht-gâh-ı sa’âdetlerinde ber-karâr ve Livâ-i Nebevî ile sadr-ı ‘âlî hazretleri ‘âzim-i sefer olmağa imzâ-kerde-i vifâk ve Babadağı'nda kışlamak yâhûd iktizâsına göre hareket olunmağa yek-zebân-ı kavî ü karâr olunmağın kavvâl bi'l-hakk ve levme-i lâ'imden bî-muhâbâ İlmî Efendi dahi muktezâ-yı seferi müş'ir kelimât-ı mü'essire îrâdı meclis-i hümâyûnlarına hayret-efzâ olmağın şevketlü efendimizin işâret-i cihân-bânîleri üzre Ayasofya vâ'izi Yenibâğçeli-zâde du'âya kıyâm gösterüp fâtîha-hân-ı icâbet olundukda yine işâret-i hümâyûn üzre herkes mahalline rucû' eyledikde sâhib-i devlet hazretleri dahi bir mikdâr ‘arza girüp gittiklerinde sa’âdetle salât-ı zuhru edâdan sonra Bâğdâd Köşk'ünün hâricindeki maksûre-i cihân-nümâya teşrîf buyurulup Hâne-i hâssa ve rikâb-ı hümâyûn çukadârı kullarına ‘alâ-tarîkî'l-idmân [66a] meydân-ı Sofa'da nemed-pâre çaldırıp âzmâyîş-i âlât-ı harb ile evkât-güzâr olduklarında kasr-ı mezbûrun pîş-gâhında vâki‘ mermerliğe se-pâre üzre bir kılıç balığı âvîze olunmak fermân buyurulup bi'z-zât dest-i hümâyûnlarına zîb-i seyf-i sârim alup mâhî-i mezbûra birkaç mahalden yalman gösterdiklerinde ‘arz ağaları kullarına dahi fermân eyleyüp tefe’’ülen isti‘ânet-i esbâb-ı âdiye ile istimdâd-ı ‘avn-i Samedânî buyurmalarıyla salât-ı zuhra dek iştigâlden sonra farîza-i vakti Hâne-i Hırka-i Şerîfe'de edâ ve ‘aşr-hân-ı senâ olup harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Temâşâ-yı Cihân-dârî be-Cebihâne-i hümâyûn ve Darbhâne-i ‘âmire

Yirmi birinci Hamîs günü ba‘de'z-zuhr Ağâ Bâğçesi'ne revnak-endâz-ı celâdet olundukda salât-ı zuhru edâdan sonra dâhil-i Sarây-ı ‘âmire'de olan, mühimmât-ı âlât-ı seferiyye ile mâl-â-mâl olan Cebihâne-i ‘âmire'lerin temâşâ buyurmak murâd-ı hümâyûnları olmağın tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle bâb-ı Darbhâne'den muhtasarca teşrîf olundukda sadr-ı ‘âlî hazretleri ve cebecibaşı ağa ve aklâmının baş halîfesi [ve] ocak başçavuşu zemîn-bûs-ı istikbâl olup Cebihâne-i merkûma dâhil olundukda ağalarının ta‘rîf ile hâne be-hâne iddihâr olunan mühimmât-ı lâzıme-i esfâr-ı zafer-medâr ‘alâ-hidetin mahall-i masrûfâtı îrâd olarak

ism [ü] resmiyle ifâde¹⁶⁹ olup tabakât-ı süflî ve ‘ulvîsin meşyen seyr ve şümürde-i nigâh-ı ‘ibret eyleyüp ba‘zı teberrükât-ı süyûf-ı eslâf dahi yeden bi-yedin temâşâ kılınup cânib-i Cebelhâne'de tertîb-i hedâyâ-yı şükûfe ve esmâr olup tezyîn olunan taht-ı şâhâneyi hem-âgûş-ı tefâhur-ı sofa-i dil-ârâya sâye-bahş-ı necâbet olup huzûr-ı hümayûnlarında çarh-ı felek ta‘bîr olunan âlât-ı harbînin isti‘mâl-i kâfiresin seyr ile kahve-nûş-ı ârâm olunmağın bir mikdâr celse-i hafîfeden sonra rikâb-ı hümayûnlarına cebecibaşı kulları sâhib-i devlet delâletiyle iki ‘aded sarma kundaklı musanna‘ tûfeng-i bî-nazîr-i mülûkâne ihdâsına murahhas olmağla mukâbelesinde şevketlü efendimiz bir ceyb altın kendülerine ve iki kîse akçe anda mevcûd olan zâbitân-ı neferâta ve bir ilbâs-ı hil‘at-ı fâhire ağa-yı mûmâ-ileyhe ‘ilâve-i ihsân-ı cihân-dârî kılınup bir hil‘at dahi baş halîfe ve sâniye ve başçavuşa ve ser-gulâma ilbâs olup ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at birle [66b] doğru Darbhâne-i ‘âmire'ye revnak-fürûz-ı iclâl olup ecnâs-ı nukûd-ı madrûb olan ocakları Darbhâne emâneti [emîni] Sa‘dullâh Ağa delâletiyle seyr u temâşâ buyurup mahsûs kal olup kâlîba ifrâğ olunan sîm-i hâlisul-‘ayârı dahi bi'l-müvâcehe temâşâ ‘akabinde emîni efendi rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı ‘âlî yediyle elmâs ve yâkût ile tarsî‘ olma resm-i ebrû-yı şâhid-i letâfet bir bî-nazîr mücevher kuşak ihdâsıyla vâfir zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb-ı cihân-dârîlerine mazhar olup ilbâs-ı hil‘at-ı fâhire ile şeref-yâb, anı te‘âkub sâhib-i ‘ayâr ve kâtibân dahi hıla‘-ı fâhire ile mümtâz-ı akrân kılındıktan sonra yine mahall-i biniş Hadîka-i Ağa'ya teşrîf olup nefis-i hümayûnlarına muhtass mücevher palalar ve gaddâreleri getirüp zidûde-i zağ olması fermân olunmağın ba‘de'l-‘asr harem-i sa‘âdetlerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya-i Kebîr'de edâ eyleyüp sa‘âdetle doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr dahve-i kübrâda me‘mûr olduğı hıdmetden Hamza Paşa-zâde ‘avdet etmeğın Mâbeyn kapusından haremde ‘arza girmiştir.

Duhûl-i Rûz-ı Hızır

Yirmi üçüncü Sebt günü Hadîka-i Ağa'ya şeref-bahş-ı iclâl olundukda sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı hümayûna gelüp ‘arz-ı ‘arîz olup gitdikden sonra bir sandûk-ı

¹⁶⁹ Metinde ايفاده şeklinde yazılıdır.

mücevher ve murassa‘ kemer-bendli sunkur ve gayr hind-kârî şemşîr-i tâb-dârlar getürdüp nefis-i hümayûnlarına muhtass olmağın zidûde-i tâb olunmak için silahdâr ağa kullarına teslîm olundukdan sonra huzûr-ı hümayûnlarında şecere-i şâhsâ[r]-ı dıraht-ı bâlâya bir kılıç balığı âvîze etdirüp sad-pâre oluncaya dek ‘alâ-tarîkî’l-idmân çukadârân kullarına gaddâre ile çaldu[r]dukları ‘akabinde salât-ı ‘asra kıyâm ve ba‘dehû tahrîk-i zimâm-ı semend-i iclâl birle Kasr-ı Sovukçeşme'ye revnak-endâz-ı şehâmet olundukda rûz-ı Hızır'ın ikinci günü olmağın esbân-ı hâssa mîr-âhûr-ı evvel ocaklısı ile tertîb-i alay edüp mehterhâne-i sîr-âheng ‘azm-i çemen-i eyyâm-ı gülistân-ı safâdır diyerek çifte zimâm ile devâbb-ı cünbüş-i sîm-âb ve rekûb-ı mergûbların bâlâ-yı kasr-ı letâfetden güzere etdiğın temâşâyı buyurdukdan sonra yine sa‘âdetle harem-i dil-ârâ-yı ‘ismet-makarlarına ric‘at buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr teberdârân-ı hâssadan sipâhîlik ile üç kulların be-kâm buyurmuşlardır.

[67a] Yirmi dö[r]düncü Ehad günü Kasr-ı Sepedciler'e ferah-bahş-ı kudûm olup tezâkir-i mevâdd-ı esfâr-ı hümayûn ve edevât-ı âlât-ı hurûb u heycâ ile evkât-güzâr olup ba‘de’l-‘asr yine harem-i sa‘âdet-tev’emlerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci İsneyn günü ba‘de’z-zuhr Topkapısı'nda binâ olunan kasr-ı cedîde revnak-bahş-ı meymenet olup müceddeden mîrâhûr-ı evvel yediyle ma‘mûl olup esfâr-ı hümayûna muhtass olan incüli murassa‘ yançıklar gelüp manzûr-ı hümayûnları olmuşdur. Şükûfte olan envâ‘-ı ezhâr iktitâf olup ekseri barak ta‘bîr olunan şükûfe-i sîmîn-gûn berrâk olmağın şîşe-zîb-i letâfet kılınup etrâf-ı havz-ı kebîre zînet-sâz-ı letâfet oldukda huzûr-ı hümayûnlarında bir ganem-i mezbûh postun câme-i hayât-ı müste‘âr ile âvîze olup gaddâre-i meşk-ı idmân ile çukadâr-ı rikâb-ı hümayûn kulların tecrübe buyurdukları ‘akabinde salât-ı ‘asra kıyâm olup ba‘dehû ta‘âm-ı nefis-i nefîs-i mülûkâneleriyle safâ-bahş-ı tab‘-ı mülûkâneleri olmağın kubeyl-i gurûbda sa‘âdet-hâne-i harem-i hümayûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı hümayûn mahalline şeref-bahşâ olup mesâlih-i ‘âmme itmâmından sonra yine harem-i ‘ismet-makarlarına teşrîf buyurup ahşama dek ‘adem-i hareket ile râhat-bahş-ı hâtır-ı ‘âtırları olmuşlardır.

Yirmi yedinci Erba‘â günü Kasr-ı İncüli'ye kadem-nihâde-i iclâl olup salât-ı ‘asra dek meydân cânibindeki taht-ı sa‘âdetde evkât-güzâr olup ba‘de’l-‘asr deryâ cânibinde kasr-ı cedîde revnak-bahş-ı letâfet olup harem-i hümayûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Hamîs günü Ağa Bâğçesi'ne ferah-bahşâ-yı letâfet olup ba'de-salâti'l-'asr bâğçe derûnundaki kasr-ı vâlâyâ teşrîf buyurulup kuşhâne ta'âm-ı enfes-i nefîsesiyle bedel-i 'aşâ-yı safâ-bahşâ olunmağın kubeyl-i gurûbda tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır.

[67b] Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı Süleymâniyye'de edâ için mevkib-i cihân-dârî birle kevkebe-pîrâ-yı 'azamet olup câmi'-i mezbûra vürûden ve 'avden Sovukçeşme kapusından teşrîf ve ric'at buyurulup doğru harem-i hümâyûnlarına nüzûlde Kasr-ı Çimşirlik'de kasr-ı letâfet-ârâyâ şeref-bahşâ olunup sebû-gâh-ı nişân-ı kahramânîye ber-vefk-ı tecârib-i hidîvâne tûfeng-endâz-ı şehâmet olduklarında müte'âkîbü'l-vürûd şikest-i isâbet olundukça tefe'¹⁷⁰ülen bi'l-hayr ^{عليك} عون الله sadâsı âsmâna peyvest olmağın 'akabinde Enderûn kullarına dahi tomak-bâzî fermân olunup safâ-yâb-ı 'âlem olmuşlardır.

[68a] Boş

[68b] Vekâyi'ât-ı Sene-i Tis' Ve Erba'în Ve Mi'e Ve Elf

[Sene 1149 Muharrem]

Hicret-i Nebeviyye ¹⁷¹عليه افضل التحية nin bin yüz kırk dokuzuncu Muharremü'l-harâmının gurre-i Sebt günü fasl-ı rebî'in âhiri mâh-ı Eyâr olmağın sa'âdetle ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-endâz-ı iclâl olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri rû-mâl-i ibtihâl olup 'arz-ı 'arîzdan sonra mahallerine ric'atde İstinye'de şurta-i tevîk-ı Samedânî ile eyyâm-ı muvâfika lenger-endâz-ı intizâr olan donanma-yı hümâyûn rûzgârın bulmağla bâdbân-güşâ-yı hareket olduğu rikâb-ı cihân-bânîlerine ihbâr olunmağla Kasr-ı Sepedciler'e tahrîk-i rikâb-ı necâbet olunup Tophâne-i 'âmir'e'den mühimmât-ı seferiyye ve tophâ-yı 'adîde sefinelere tahmîl olunduğu re'ye'l-'ayn dûrbîn-i basîret ile temâşâ olunup salât-ı 'asra kıyâm ve bir mikdâr dahi kahve-nûş-ı ârâm ile yine harem-i 'ismet-sarây-ı 'aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

İkinci Ehad günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı necâbet olduklarında üç 'aded çekdirme Rodos'dan Halîc-i Kostantiniyye'ye duhûl etmeğın kasr-ı mezbûrun pîş-gâhında karâr-dâde olmağın ikisine beşer bin vukıyye mühimmât-ı Cebahâne için

¹⁷⁰ "Allah'ın yardımı seninle olsun" manasında bir dua cümlesi.

¹⁷¹ "Selamların en güzeli onun üzerine olsun" manasında Hz. Peygamber için bir dua cümlesi.

kurşun tahmîl olmağla ihrâcî için Bâğçekapusu cânibine karîb mahalde lenger-endâz olduğu temâşâ-yı cihân-dârîleri buyurulup ba‘de-salâti‘l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle haremsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Üçüncü İsneyn günü Kasr-ı Sepedciler'e şeref-bahş-ı hümâyûn buyurulup mürûr u ‘ubûru temâşâ ederek evkât-güzâr olundukda Tersâne-i ‘âmire‘de sefer-i deryâ için itmâm-kerde-i isti‘câl olan kancabaşların nüzûlü hinde berây-ı şenlik tûfeng-endâz-ı neşât oldukları ‘aks-endâz-ı sâmi‘a-i cihân-dârîleri olmağın ba‘de‘l-‘asr nüzûl-i matar iştîdâd ve imtidâdı bâ‘is-i hareket-i hümâyûnları olup doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

[69a] Dördüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî‘ye şeref-bahş-ı necâbet olunup umûr-ı mehâmm-ı hâcet-güzâr-ı ruk‘a-güşâyân temşiyet-perdâz-ı istirhâm-ı cihân-bânîleri buyurulduktan sonra ba‘de‘z-zuhr müceddeden sipâriş-kerde-i tasvîr-i tab‘-ı münîr-i hümâyûnları oba-yı sâyebân-güşâ harem-i muhteremlerinde mansûb ve merfû‘ olduğu bi‘l-fi‘l huzûr-ı cihân-dârîlerinde temâşâ olunmağın binişe ‘adem-i nehzat-ı şâhâneleriyle cilve-bahş-ı kâşâne-i devlet-sarây-ı ‘aliyye olmuşlardır.

‘Arz-ı tevârîh-i sâliyye

Beşinci Erba‘â günü Sovukçeşme Kasrı'na revnak-efzâ-yı celâdet olduklarında Kapu'ya berây-ı maslaha gelüp rû-mâl-i ‘ubûdiyyet olan Nemçe baylos-ı menhûsunun vürûd u rucû‘u temâşâ-yı cihân-dârîleri kılındıktan sonra rikâb-ı hümâyûnlarına nâmıku‘l-hurûf kullarının ¹⁷²جاء فوز العظيم târîhine redîf aslah-ı mevcûd-ı tabî‘at-ı şî‘riyye sâhibi kullarının sene-i cedîde târîhleri ‘arz olundukda ‘alâ-merâtibihim cevâ‘iz-i a‘tâf-ı husrevânîleriyle dil-şâd buyurup ba‘de-salâti‘l-‘asr tahrîk-i zimâm-ı şebdîz-i hoş-hırâm ile harem-i ‘iffet-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Altıncı Hamîs günü Kasr-ı İncüli‘ye sa‘âdetle teşrîf-i iclâl olundukda Enderûn-ı hümâyûn kullarına piyâde cirid fermân olunup dâr u gîr-i ‘arsa-i mahâret oldukları ‘akabinde pehlivân-ı kemân-keş ve tîr-endâz-ı sâhib-nişân olan kulları dahi huzûr-ı hümâyûnlarında âmâc-zen-i şast-ı idmân oldukları safâ-bahşâ-yı tab‘-ı

¹⁷² “Büyük zafer ve kurtuluş geldi” manasında Arapça bir ifade.

mülûkâneleri kılınmağın ba‘de-edâ’i-l-‘asr süvâr-ı semend-i iclâl olunup harem-i hümayûnlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

Tebdîl-i elbise-i şitâ’iyye

Yedinci Cum‘a günü mâh-ı Eyâr’ın dahi yedisi olup germiyyet-i havâ ve letâfet-i inkişâf-ı semâ olmağın tebdîl-i elbise-i şitâ’iyye fermânıyla kulları gül-sîr-i pûşîş-i sâde-i nûrâniyye ile hacle-fermâ-yı âfitâb-ı ‘âlem-tâb olup Sultân Ahmed Câmi‘i’nde salât-ı cum‘ayı edâ için al sofa kaplı semmûr erkân-ı necâbet-mevfûr ile kevkebe-pîrâ-yı ‘azamet olup teşrîf ü ‘avdetlerinde Sofa-i hâssa halvet-i hümayûn ile gül-geşt-i cihân-zîb-i mülûkâneleri olmağın cîlve-gâh-ı hümayûnları olan mevâzı‘-ı latîfe ve gurfe-i dil-güşâlar çil para nisâr ile reşk-i gülşen-tırâz-ı hadâ’ik-ı eyyâm-ı bahâr olduğundan fazla nevbetci ve hıdemât-ı şehriyârîlerinde bulunan kulları mahsûs surre-i ‘adîde ihsânlarıyla mümtâz-ı dil-şâd olmuşlardır.

[69b] Sekizinci Sebt günü Kasr-ı Yalı’ya dahve-i kübrâda şeref-resân-ı celâdet olundukda Bahr-i Siyâh seferine bâdbân-güşâ-yı zafer-pîrâ olan donanma-yı hümayûn-ı nusret-meşhûna redîf ecniha-güşâ-yı mûrg-âb-ı tîz-per olmak için âmâde-i ta‘cîl olan firkate ve kancabaşlar üç ‘aded çekdirme pîşvâlığı ile donanma-yı hümayûna mülhak olmak fermân-ı cihân-mutâ‘-ı cihân-bânîsine binâ’en top-ı teşyî‘-i ra‘d-âşûb ve ru‘b-endâz ile çekdirüp muvâfık eyyâmla gitmeleri meşhûd-ı bâsıra-i ‘âlem-ârâları oldukda mukaddemâ sadr-ı ‘âlî hazretleri umûr-ı mühimmelerine temşiyet ve ümerâ-yı deryâyâ ilbâs-ı hil‘at-ı mûrisü’l-behcet için Bebek Bâğçesi’nde kudûmlarına muntazır olup sâdır olan fermân mücebince hareket ve irsâlden sonra sandal-süvâr-ı ‘avdet-i âsafâneleri dûrbîn-i şühûd olduğu ‘ayân-ı rû-nümûd oldukda şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet-nisâb-ı husrevânîleri birle Kasr-ı İncülü’ye ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurup deryâ cânibindeki kasr-ı cedîde revnak-fezâ-yı letâfet olduğu sâ‘at rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz olunup ba‘de-l-‘asr mahallerine ric‘atde necâbetlü efendimiz dahi süvâr-ı semend-i hoş-reftâr ile harem-i hümayûnlarına teşrîf ü ‘avdet buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Ehad günü Kasr-ı Sepedciler şeref-i makdem-i meymenet-tev’emleriyle kesb-i letâfet etdikde temâşâ-yı bahr u berr ile evkât-güzâr-ı sa‘âdet olunup ba‘de-l-‘asr ‘atf-ı zimâm-ı kümeýt-i hoş-hırâm ile harem-i ‘ismet-tev’emlerine teşrîf-i iclâl buyurmuşlardır.

Yevm-i ‘Âşûrâ

Onuncu İsneyn günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl olundukda yek-pâre incü ve câ-be-câ zümür-rüd ile zer-târ ve müntakış işleme esfâr-ı hümâyûnda müsta‘mel olacak yançık ve tegeltdi müceddeden fermân olunduğu minvâl üzre itmâm olup mîrâhûr-ı evvel yediyle rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olundukda huzûr-ı cihân-dârîlerinde esbân-ı rûkûbdan biri mesrûc olmak emri üzre donanup gezdikden sonra ‘aşr-ı Muharremü'l-harâm olup harem-i hümâyûnda ‘âmme-i ricâle salâ-bahş-ı in‘âm ve hasretü'l-vüzerâ ve ‘avâm olan sükkerîn mu‘anber ve mümessek ‘âşûrâ tabh olunmağın mahsûs iki üç sîmîn güğüm ‘âşûrâ fermân olup bi'n-nefs sa‘âdetle teyemmünen kendüleri [70a] tenâvülden sonra bi't-teba‘ ‘arz ağası ve Hâne-i hâssa kulları ve rikâb ağaları ve sâ‘ir hademât-ı binişciyân cümlesi zâ‘ika-bahş-ı iştihâ olup devâm-ı ‘ömr ü devlet-i pâdişâhîye tatlu tatlu du‘â-yı bî-riyâ ile sofrâ-çîn-i ihtisâs-ı ni‘met-i gayr-ı müterakkibe ‘akabinde salât-ı ‘asra kıyâm ve bir mikdâr dahi deryâ cânibindeki kasr-ı cedîdde ârâm olup doğru haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On birinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî'ye şeref-endâz-ı necâbet olundukda umûr-ı ‘âmme-i müslimîn ve ra‘iyyet temşiyet-perdâz-ı hükûmet kılınup tamâm-ı Dîvân'da icmâl-i mevâcib-i ‘askerî evâmiri ısdâr olup yine harem-i hümâyûnlarına ba‘de'r-ric‘at kubeyl-i zuhr Kasr-ı Hadîka-i Ağa'ya sâye-bahş-ı necâbet olunmağın bir mikdâr ârâm ve meksden sonra tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet-i vâlâ-nisâb-ı husrevânî birle Kasr-ı Sepedciler'e ‘atf-ı zimâm-ı semend-i zerrîn-ligâm olup salât-ı ‘asra kıyâm ‘akabinde yine süvâr-ı esb-i iclâl olup harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

On ikinci Erba‘â günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olup mürûr u ‘ubûru temâşâ hılâlinde devâbb-ı yevmiyyeler murahhas-ı cilve-i refât-ı ‘arsa-i şühûd olduğu esnâda harem-i hümâyûnlarından hazîne kethudâsı kullarına berây-ı tahmîn-i bahâ irsâl olunan mâ‘î elmâs-ı nigîn-i ‘adîmü'l-vücûd taraf-ı cihân-dârîlerine vürûd edüp bundan akdem bir misli dört kırat takdîr-i bahâ ve i‘tibâr olundukda ittifâk-ı ârâ-yı gevher-fürûşân ve ser-sayyâgân ile bin kîse akçe i‘tibâr olunduğu ma‘lûm-ı hümâyûnları buyuruldukda bu hod on altı kırat olmağın “mâ-verâ-yı hadd-i bahâ ve tahmîn ü i‘tibârdır” deyü keşîde-i silk-i beyân u i‘tirâf-ı ‘acz-güne cevâbı meşhûd-ı

bâsıra-i 'ibret-bînleri oldukda nefis-i nefîs-i mülûkâneleri için zîb-i engüşt-i müfâharet olmağa çesbân hâtem-i cihân-bahâ olmağa fermân buyurulmağın ba'de-edâ'il-'asr zîb-i taht-ı 'âlî-vakâr olduklarında yirmi sekiz günde Âsitâne-i sa'âdet'e dâhil olmak üzere bir Françe kalyonu vürûd edüp top-ı meserret ile şenlik etdikde bir bâzîrgân-ı İslâm sefine-i 'âmiresi dahi muvâfık eyyâm bulmağla top-ı vedâ' ile selâmlayup 'azm-i Kâhire-i Mısır ettiği meşhûd-ı 'âlem-ârâları kılındıktan sonra tahrîk-i rikâb ile haremsarây-ı 'aliyyelerine ric'at buyurmuşlardır. [70b]

Hıtân-ı necâbetlü Şehzâde 'Abdülhamîd Efendi Hazretleri

On üçüncü Hamîs günü yine Kasr-ı Yalı şeref-zîb-i makdem-i cihân-dârî buyuruldukda rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp berây-ı tehyi'e-i mehâmm-ı lâzime-i seferiyye ve tertîb-i cihâd-ı şerâyî'-i umûr-ı dîniyye bir sâ'at mikdârı 'arz-ı 'arîz olunup mahallerine ric'atden sonra gelen sefâyin-i Bahr-i Siyâh ve Sefîd ıttılâ'-yâfte-i cihân-bânîleri olarak salât-ı 'asr karîb oldukda ba'de'l-edâ tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle doğru haremsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyuruldukda Şehzâde Sultân Nu'mân ve 'Abdülhamîd sünnet-i seniyye-i Ahmedî olan hıtân-ı meymenet-resân-ı hudâvendî ile şeref-yâb olup hademât-ı dâ'ire-i harem-i 'ismet-tev'em, karîn-i ibtihâc ve mazhar-ı ihsân-ı kerem olmuşlardır.

On dördüncü Cum'a günü salât-ı cum'a[yı] Câmi'-i Vâlide Sultân tâbe serâhâda sa'âdetle edâ buyurup 'avden [ve] vürûden Demirkapu'dan teşrîf ü ric'at buyurmuşlardır.

On beşinci Sebt günü salât-ı zuhru Hâne-i Hırka-i Şerîfe'de edâdan sonra Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârî ile müstes'id oldukda bir mikdâr ârâm u meksden sonra bu şehir-i 'azîmin berekât-ı mahsûsasından ma'dûd olan 'âşûrâ-yı mu'anber ve sükkerîn tenâvül buyurulup sâ'ir kulları dahi hânçe-i bekâyâ-yı ni'am-ı mülûkânelerinden dil-sîr-i münâvele-i ni'met-i şâhâne olup salât-ı 'asra kıyâm 'akabinde devlet-sarây-ı 'âliyelerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

On altıncı Ehad günü yine Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahşâ olduklarında devâbb-ı yevmiyyelerin 'arsa-pîrâ-yı hüner olduğu 'akabinde nefis-i hümayûnlarına muhtass tehyi'e olan incüli ve murassa' ve sîm kaparalı yançıklar ile müserrec rekûb-ı alay-ı esfâr-ı nusret-şi'ârdan on 'aded esbân-ı cenîbet-keşân-ı mükemmelü'l-bisât-ı mahsûsa rikâb-ı hümayûnlarına 'arz olunup ârâyış-i mızmar-ı celâdet oldukları

meşhûd-ı bâsıra-i istiğnâ-fürûş-ı şehâmet-i cihân-bânîleri kılınmağın mahallerine ircâ'da pehlivân olan kemân-keş kullarına gâh nişân-gâh-ı mastaba-ârâ-yı hedef-i mahâret ve geh nişâne-i beyza-i âvîhteye âzmâyış-ı tîr-i isâbete fermân-ı kazâ-cereyânları sâdır olmağın salât-ı 'asra dek evkât-güzâr olunup ba'de'l-edâ harem-i hümâyûna ric'at buyurmuşlardır. [71a]

İhrâc-ı tuğ-ı Sadr-ı 'âlî

On yedinci mâh-ı Eyâr'ın ve şehir-i mezbûrun İsneyn günü sâ'at-ı nehârî bire gelüp dahve-i kübrâ mahalline resîde oldukda şevketlü efendimiz Kasr-ı Sovukçeşme'ye revnak-efrûz-ı şehâmet olduğu karakulak delâletiyle sadr-ı 'âlî ve serdâr-ı ekrem hazretleri tarafına ihbâr olundukda huzûr-ı âsafide da'vet ve ferâmîn-i 'aliyye mücebince taharrüz ve tecemmu' eden ocak ağaları ve meşâyih-ı selâtîn-i 'izâm ve sudûr-ı vüzerâ-yı kirâm gül-bâng-i tekbîrât-ı meded-kârî-i Rabbânî ve istid'â-yı 'inâyet-i Samedânî birle du'â ve senâ olunup tuğ-ı zafer-fürûğ-ı âsafâne-i 'aliyye bir vakt-i firûz ve sâ'at-ı şeref-karîn-i imrûzda eyemen-i evkât-ı fâ'izatü'l-berekât ve es'ad-i sâ'ât-i müstenîretü'l-fütûhât duhûlüyle berây-ı gazâ-yı cihâd-ı düşmen-i dîn-i Muhammedî nasb-ı bâhiru'l-is'âd kılındığı mesmû'-ı hümâyûnları olmağın med'uvv olan ricâl ve kibâr mahallerine gürûhâ gürûh perîşân oldukları bâlâ-yı kasr-ı şeref-efzâdan temâşâ olunduğu hılâlinde hadîka-i gül-zâr-ı nev-resîde Yeni Ağa Bâğçesi ta'bîr olunan gülşen-i hıyâbân-zâr-ı ferah-fezâ-yı dil-pezîr 'atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile nazâret-bahş-ı makdem-i letâfet-tev'em-i cihân-bânî buyuruldukda nefis-i nefis-i hümâyûnlarına muhtass olan et'ime-i lezîze ile sedd-i sülme-i cû' ve iştihâ[-y] hânçe-i tena'um olundukdan sonra kubeyl-i zuhr tahrîk-i rikâb-ı 'azamet ile Kasr-ı Sepedciler'i dahi şeref-yâb-ı kudûm-ı behcet-rüsûm-ı mülûkâneleri buyurdukda salât-ı zuhra kıyâm olunup deryâ-yı melâhat-peymâ ve rûzgâr-ı şetâret-vezân ile güşâyış-yâb-ı tab'-ı pâdişâhâneleri ba'zı mevâdd-ı mühimme-i dîn ü düvel iştigâl ile vakt-i 'asra dek ârâmiş esnâsında galebe-i nevm-i râhat-bahş ile câ-nişîn-i mesned-i i'zâz ve müstenid-i bâliş-i letâfet-ihfizâz oldukları hâlde nısf sâ'at mikdârı şeker-hâb-ı 'âfiyet buyuruldukda ma'rifet-mend ve dâniş-pijûh¹⁷³ kullarından biri rakde-i efkârdan "Ola hâb-ı sıhhat" târîh-i latîfî ile 'âlemi

¹⁷³ Metinde پڙول şeklinde.

îkâz etdikde bu mahalle sebt olunmak münâsib görölmeğin çekîde-i hâme-i vassâf-ı fakîrânemizin ser-zîb-i cümle-i cerîde-i âsârı kılınmışdır¹⁷⁴.

Rûz-ı mezbûr ‘an-karîha-i hümâyûn Hazîne-i Enderûn-ı hâssalarından berây-ı masârif-i lâzîme-i seferiyye bin beşyüz kîse akçe serdâr-ı ekrem, vezîr-i mufahham hazretlerine ihsân-ı cihân-dârîleri kılınmışdır. [71b]

İhrâc-ı mevâcib-i reşen

On sekizinci Sülâsâ günü berây-ı ihrâc-ı mevâcib-i reşen Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahş-ı cihân-bânî buyu[ru]ldukda ruk‘a-güşâ-yı hâcet-verân hitâmında ber-mûceb-i defter-i icmâl mevâcib-i ‘askerî gürûhâ gürûh tevzî‘ olunup bölük bölük hisse-yâb-ı kerem-i husrevânî kîse ber-düş-ı mazhar-ı ‘avâtîf-ı celîle-i cihân-bânîleri oldukları bi’l-muvâcehe temâşâ kılındıktan sonra tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle silahdâr ağa kullarının menzil-i sa‘âdet-nüzûlün şeref-i makdem-i meymenet-irtisâm-ı ‘aliyyeleriyle mahsûd-ı gurfe-i gülzâr-ı İrem buyurduklarında şükrâne-i teşrîf-i kudûm-ı behcet-enîf-i pâdişâhî rikâb-ı hümâyûnlarına donanmış bir a‘lâ tûfeng-i bî-‘adîl ve bir dûrbîn-i rûşenâ-bahş-ı bî-nazîr ihdâya tecâsür kılınup istiğnâ-fürûş-ı nigâh-ı lihâza-i çeşm-i kabûl kılındığı sermâye-bahş-ı meserrât-ı hâtır-ı behcet-müsûl-i kulları olduğu ‘akabinde bâbü’s-sa‘âde ağası kullarının ihbârıyla ser-cümle ehl-i Dîvân dîde-güşâ-yı intizâr-ı tal‘at-ı âfitâb-ı cihân-tâb-ı ‘âlem-ârâları olduğu meşhûd-ı zâ’ika-i mülûkâneleri oldukda beyâz kabanise-i mücevher-tırâz-ı şâhânelerin zîb-i kâmet-i iclâl buyurup hırâm-ı ihtizâz-ı şehâmet-i kahramânî birle ‘Arz Oda dervâzesinde muntazır-ı selâm-ı gûşe-i ebrû-yı hıdîvâneleri olan ağaları mazhar-ı nevâziş-i selâm-ı meserret-irtisâm-ı cihân-dârîleri buyurduktan sonra rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arza girmesi mu‘tâd-ı kadîm olan kulları ‘akabinde sadr-ı ‘âlî hazretleri dahi gelüp ‘arza girdikde hân-ı ‘âlî-şân hazretleri tarafından peyâm-ı zafer-encâm-ı ‘asâkir-i İslâm ve inhizâm-ı küffâr-ı li‘âm-ı bed-peymâyı müş‘ir muhtasar kâ’ime-i meserret-resân vusûlün rikâb-ı hümâyûnlarına ifâde¹⁷⁵ encâmında tahrîk-i rikâb-ı isti‘câl-i bâd-peymâ birle Gülhâne Meydânı cânibinden kal‘a dîvârı içinde tarîk-ı mazîkdan Bâb-ı hümâyûn üstündeki eski dîvânhaneye şeref-endâz-ı mehâbet

¹⁷⁴ Metinde, bahsedilen tarih verilmemiştir. Sahifenin yukarısında “Bir mâdde yazılacaktır” şeklinde düşülen notla bu tarih kastedilmiş olmalıdır.

¹⁷⁵ Metinde ايفاده şeklinde.

olup ‘askerî ve ocaklı kullarının alay-ı müretteb-nizâm-ı kîse ber-dûş-ı mübâhât-ı ibtihâcların ve sadr-ı ‘âlî hazretlerinin bi'l-cümle erbâb-ı Dîvân ile mahallerine rucû'un temâşâ buyurduklarından sonra Bâb-ı hümâyûn'a nüzûl olunacak nerdübân-ı dîgerden teşrîf buyurulup harem-i hümâyûnlarına ric‘atde ahşama dek âsûde-hâl-i çâr-bâliş-nişîn-i mesned-i istirâhat olmuşlardır.

[72a] On dokuzuncu Erba‘â günü Kasr-ı Yalı'ya revnak-endâz-ı celâdet olundukda mürûr u ‘ubûru temâşâ ve letâfet-i mevc-hîz-i deryâ-yı melâhat ile kesb-i havâ zımnında ıstabl-ı hâssalarından berây-ı râkib-i hâmil-i Livâ-i Nebevî ikrâmen-leh mükemmelü'l-bisât âmâde olunan üç re's demir kır esb-i sabâ-reftâr huzûr-ı cihân-dârîlerinde müserrec ve mükemmel zîn-pûş-ı çuka ile gezdirilüp gitdikde hân-ı ‘âlî-şân tarafından inhizâm-ı küffâr-ı Moskov'un peyâm-ı kâ'ime-i meserret-fercâmıyla gelen İskemleci Mustafa Ağa kulları bi'l-müşâfehe istihbâr ve istintâk için rikâb-ı hümâyûnlarına gelüp ‘arza girmişlerdir.

Hareket-i tuğ-ı Sadr-ı ‘âlî be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa

Yirminci Hamîs günü dahve-i kübrâda Kasr-ı Sovukçeşme teşrîf-i cihân-bânîleriyle bâhiru'l-is‘âd oldukda berây-ı ihrâc-ı otağ-ı sadr-ı ‘âlî müretteb olan alay-ı süreyyâ-nizâm-ı pîşvâ-yı çavuşân-ı Dergâh-ı ‘âlî ‘akabinde tatar-ı çâpûk-süvârân-ı sadr-ı ‘âlî geçüp ba‘dehû yeniçeri ağası hazretlerinin konakçı olan bir tuğu ve sâ'ir ocak ağalarının birer tuğu geçdikde sadr-ı ‘âlî hazretlerinin zerrîn ‘alem-i tuğ-ı zafer-fürûğ u nusret-tev'emlerinin konakcısı kalb-i ‘asâkir mesâbede yemîn ü yesârına ağayân-ı sipâh ve silahdâr tuğların gülâle-i necm-i gîsû-dâr edüp kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî efendisinin bi-ecma‘ihim takımıyla geçince yüz ‘aded elbise-i cedîde ve esliha-i fâhire ile mülebbes ve mu‘anven tûfengciyân-ı sâhib-nişân-ı vakâr [u] ihtîşâmı ‘akablayup mehterhâne zeylinde kethudâ-yı Hâlisu'l-bâlin iç ağası nâmında tûvânâ ve bahâdır çâr-ebrû ve düşmen-keş hademât-ı sâ'iresi fevâsılında otağ-ı sadr-ı ‘âlî hıdmetine me'mûr olan mehterân-ı hayme-i âsafî müsellaah ve mülebbes geçüp ba‘dehû katâr katâr hıyâm-ı zafer-a'lâm hudâ-hân-ı cemmâze ve har-gele-zen-i âheng-i kûs-ı dîger olarak huzûr-ı hümâyûndan sahrâ-yı Dâvûd Paşa'ya çekilüp gitdikleri [72b] temâşâ kılındıktan sonra Ağa Bâğçesi'ne şeref-endâz-ı ‘atf-ı zimâm olunup bâğçeye nâzır kasr-ı letâfetde câ-nişîn-i ârâm ve salât-ı zuhra kıyâm olundukdan sonra bi-tahsîsihî nefis kuşhâne ta‘âmıyla sedd-i sülme-i cû‘ buyurulup

ba‘dehû sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp meydâna müşrif kasr-ı ferah-fezâda ‘arza girüp mahallerine gitdikde ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya-i Kebîr‘de edâ buyurup doğru harem-i hümayûnlarına ric‘at buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr germâ-yı letâfet-i âb u tâb-ı havâ istiskâl-i ferve-i kâkûm-ı beyzâ iktizâ etmeğin sa‘âdetle sof ferâçe-i zehebî-gûn-ı nev-zuhûr-ı levn-i dîger ile câmi‘-i şerîfe sâye-bahş-ı meymenet olmuşlardır.

İhrâc-ı alay-ı mürettebe-i Ordu-yı hümayûn

Yirmi ikinci Sebt günü tulû‘-ı şemsden bir sâ‘at mürûrunda Kasr-ı Sovukçeşme makdem-i cihân-dârî ile şeref-yâb oldukda esfâr-ı hümayûna muhtass olan ordu alayı tertîb olunup işâret-i kudûm-ı behcet-rüsûm-ı cihân-bânîye muntazır olmağla mürûra ebrû-nümâ-yı işâret olundukda kasr-ı mezbûrun kafesi ref‘ olunup açıktan tal‘at-ı dîdâr-ı meserret-âsârların ‘arz etdikde evvelâ habbâzâna mahsûs olan bezr-ger tâ‘ifesi tohm-efşân-ı bereket olarak verâsında mahfe içinde tilâvet olunan Mushaf-ı Şerîf ve sâ‘ir esnâf gürûhâ-gürûh nümûne-i kârların bir şâhid-i bâzâr-ı sîm-endâm yediyle iş‘âr ederek bi-tamâmihî altı sâ‘at mikdârı vakitte tamâm oldukdan sonra sa‘âdetle tenâvül-i ta‘âm-ı çâşt-gâhî buyurup ve beyne's-salâteyn ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile doğru Topkapısı Sâhilserâlarına teşrîf buyurmuşlardır. Alay-ı mezbûru hademe-i haremsarây-ı ‘aliyye ile devletlü vâlide sultân efendimiz Bâb-ı hümayûn’daki eski dîvânhaneden temâşâ buyurdıkları hılâlde Topkapısı’na göç tarîkıyla hareket olunup doğru sâhilhâne-i letâfet-âşiyâna nüzûl buyurmuşlardır.

Alay-ı yeniçeriyân-ı Dergâh-ı ‘âlî

Yirmi üçüncü Ehad günü Dergâh-ı ‘âlî yeniçerileri alay-ı mahsûsasıyla mürûr etdiklerinde bölük ve cemâ‘at yetmiş dokuz ortanın mecmû‘u sakâlarına iki kîse akçe ve ortada mürûr eden şâ‘irân ve du‘â-gûyân ve dervîşân tâ‘ifesine ikişer altun ve beher ortanın aşcısına onar zer-i mahbûb [ve] karakullukçularına kırkar guruş surre ve mecmû‘u çorbacıyâna hil‘at-i fâhire ilbâs olundukça zemîn-bûs-ı temâyüz olup yine süvâr olduklarında zâbitân¹⁷⁶ ve kâtib ve hulefâ-yı ocağ-ı mezbûr dahi hil‘atle

¹⁷⁶ Metinde ضابطان şeklinde.

şeref-bûs olduğu ‘akabinde Ağa-yı Yeniçeriyân ‘Abdullâh Ağa bi-tahsîsihî huzûr-ı hümâyûna çağrılıp [73a] al çukaya kaplu ferve-i vaşak-ı muvahhidî ve rûz-merre destâriyla gelüp ‘arza girdikten sonra ikrâmen-leh bir ferve-i semmûr erkân-ı muvahhidî üzre ilbâs olunup hil‘at-i şehriyârî ile süvâr olup tertîb-i alay-ı süreyyâ-nizâm-ı Bektaşiyân ile mehterhânesin çalarak mürûr etdikleri ‘akabinde ta‘âm-ı çâşt-gâh tenâvülü için Kasr-ı Sepedciler'e teşrîf olunup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Alay-ı cebeciyân-ı Dergâh-ı ‘âlî

Yirmi dördüncü İsneyn günü salât-ı fecri Hâne-i Hırka-i Rusûl'de edâ ve ‘akabinde Feth-i Şerîf ve ‘aşr-ı Kur‘ân tilâvet olundukda sa‘âdetle Livâ-i Nebevî sandûka-i mübârekesinden ihrâc olunup yed-i ta‘zîm-i hümâyûn ile sütûn-ı muhterem ve mahsûsasına ‘akd olundukdan sonra imâm-ı evvel-i sultânî tekrâr Feth-i Şerîf tilâvetiyle du‘â edüp eşk-rîz-i istid‘â-yı ‘inâyet olarak mahallerine ric‘at eyleyüp sa‘âdetle sâ‘at-ı nehârî bire geldikde yine Kasr-ı Sovukçeşme'[ye] teşrîf-i iclâl olunup ref‘-i revzen-i kafes-i necâbet olundukda Dergâh-ı ‘âlî cebecileri tertîb-i sâbık üzre mürûra başladıkda otuz sekiz bölüm ve cemâ‘at ortalarının ‘ale't-tertîb güzerân eden sakâlarına bir kîse akçe ve aşçılarına zer-i mahbûb-ı ‘aşere-i kâmile ve kırkar guruş surre karakullukçularına ve şâ‘ir nâmında du‘â-gûyân ve dervîşân üslûbunda devâm-ı ‘ömr ü devlet-i pâdişâhî leb-güşâ-yı i‘lân olan tavâ‘if-i dervîşâna ikişer altun ihsân olundukdan sonra ‘ale't-tertîb bayrakdârlar verâsında gelen müretteb çorbacıyân-ı bölüm ve cemâ‘ate ilbâs-ı hil‘at olunup kâtib-i cebeciyâna ve baş ve sâni halîfeye ve ağa-yı mûmâ-ileyhe ve ağa halîfesine ve başçavuş ağaya ve çavuş halîfesine ve kethudâ-yı ağaya dahi ilbâs-ı hil‘at olunup ordu-yı hümâyûna alay göstererek ‘âzîm ü râhî olduklarından sonra yine Kasr-ı Sepedciler'e ta‘âm-ı çâşt-gâh tenâvülü için ‘atf-ı ‘inân-ı semend-i celâdet-‘unvân ile şeref-bahşâ olundukda salât-ı ‘asra dek kıyâm ba‘dehû haremsarây-ı sâhilhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Alay-ı topcuyân-ı Dergâh-ı ‘âlî

Yirmi beşinci Sülâsâ günü yine sâ‘at-ı nehârî bire geldikde Kasr-ı Sovukçeşme'[ye] şeref-endâz-ı şehâmet olundukda topcuyân ve top ‘arabacıyân alay-ı müretteb-nizâmların ‘arz etdiklerinde otuz bir nefer topcu ortalarının sakâlarına üç

yüz guruş ve aşcılarına onar altun ve karakullukçularına otuzar guruş ihsân olup ‘alemdârân ‘akabinde mürûr eden çorbacıyân ilbâs-ı hil‘at ile ser-efrâz ve başçavuş ve kethudâ ve ağa-yı kâtib dahi hil‘atle mümtâz oldukdan sonra ta‘âm-ı çâşt-gâhî tenâvülü için Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı celâdet olup kubeyl-i zuhr Hâne-i Hırka-i Rusûl'de salât-ı zuhra kıyâmdan sonra [73b] rikâb-ı hümayûnlarına şeyhülislâm hazretleriyle sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp ‘arza girdiklerinde mahsûs ceyb-i hümayûn ihsânı olmak nâmıyla sadr-ı a‘zam hazretlerine elli kiselik altun ihsân buyurulup Kasr-ı Revân'a ba‘de'l-‘arz teşrîflerinden sonra Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'de istid‘â-yı tevîk-ı Samedânî için livâ-i Peygamberî'den ve sâhib-i Bürde-i Mutahhara'dan istimdâd-ı rûhâniyyet olup bükâ-i şedîd ile tazarru‘dan sonra cümle ağayân-ı hâssa ile vedâ‘laşup mahallerine ric‘atden sonra şevketlü efendimiz dahi salât-ı [‘asr] hâric-i revzen-i Hırka-i Şerîfe civârında edâ buyurup sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Erba‘â günü Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-bahş oldukda mürûr u ‘ubûr temâşası hılâlinde zu‘amâdan bî-zebân Hasan kulları nâle-perdâz-ı tahassür olarak lisânınca müfârakat-ı rikâb-ı şehriyârîyi müş‘ir çâkçâk-ı firkat ü sîne-kûb-ı hasret zımnında ¹⁷⁷مر غلبه كرية هجر از ما birle du‘â-yı devâm-ı pâdişâh-ı ‘âlem-ârâ ile izhâr-ı hüzn ü melâl etdikde şevketlü efendimiz tesliyet-bahş-ı hâtır-ı fâtirleri için bir dâbbe ve on altun mûmâ-ileyh Hasan kullarına ve bir dâbbe on altun Bekir Çavuş Ağa kullarına ve bir dâbbe on altun ‘Osmân-ı bî-zebâna ihsân buyuruldukda du‘âların âsumâna peyvest ederek mesrûru'l-bâl olduklarından sonra ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûnlarına ‘atf-ı zimâm buyurmuşlardır.

Hareket-i alay-ı Serdâr-ı Ekrem be-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa

Yirmi yedinci Hamîs günü sâ‘at-ı nehârî on ikide Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve muhtasarca ta‘âm-ı çâşt-gâhî [tenâvül] buyuruldukdan sonra Hâne-i Hırka-i Rusûl'de Feth-i Şerîf kırâ‘at olup sancağ-ı Resûl-i Kibriyâ tasliye ve senâ ile dûş-ı cihân-penâh-ı hümayûnlarına tahmîl ile nâle ve girye-künân ‘Arz Odası'na teşrîflerinde Sûre-i Yâsîn teberrûken kırâ‘at olup du‘â olundukdan sonra tertîb olunan alay-ı sadr-ı ‘âlî muktezâsınca rikâb-ı hümayûnlarına şeyhülislâm ve sadr-ı a‘zam ve

¹⁷⁷ “Hicran gözyaşları bize galip geldi” manasında Farsça bir ifade.

serdâr-ı ekrem hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz ve tevdî‘-i râyet-i Sultân-ı Rusûl hılâlinde kırmızı çuka muvahhidî kürkleri üstüne taraf-ı cihân-dârîden ihzâr olunan mücevher tîr-keş ve seyf-i murassa‘ miyân-bend-i iftîhâr kılındıkda iki sorguş ile zîb-âver-i ibtihâc olunan kallâvî dahi ser-tâc-ı mübâhât olunup sâ‘at bir buçuka geldikde dest-i zafer-peyvest-i cihân-dârîleriyle du‘â-yı tavsiye-kârî zımnında bükâ-i şedîd ile feryâd ederek [74a] livâ-i Hazret-i Şâh-ı Rusûl‘ü serdâr-ı ekrem yedine teslîm buyurdıklarında Akağalar kapusunda muntazır olunan ricâl ve fuhûl-i ‘ulemâ istikbâl ettikleri meşhûd olunduğu ‘akabinde pâ-der-rikâb-ı isti‘câl Demirkapu‘dan Hoca paşa ve Süleymânîyye ve Şehzâdebaşı taraflarında[n] Aksarây‘da Dâvûd Paşa Câmîi ittisâlinde vâki‘ İsmâ‘îl Paşa Sarâyı‘na revnak-endâz-ı iclâl olundukda müretteb alay-ı sadr-ı ‘âlî tertîb-i teşrîfât mücebinde livâ-i Fahr-i Rusûl pîş-gâh-ı âsafîde imâm-ı sadr-ı a‘zamî der-âgûş-ı tevkîrinde tasliye-hân-ı i‘zâz olarak imrârları yek be-yek sarây-ı merkûmdan manzûr-ı hümâyûnları oldukda kemâl-i rikkat ve istid‘â-yı Samedânî‘den bükâ-i şedîd ile muztaribü'l-hâl oldukları sâ‘ir kulların dahi hâlet-engîz-i girye-nâk ettikten sonra câdde-i tarîk olan Dîvânyolu‘ndan Çatalçeşme ve Sovukçeşme Kapusu‘ndan dâhil-i bâğçe-i gülşen-sarây-ı ‘aliyyeleri olmuşlardır.

Yirmi sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Sultân Ahmed Câmî‘inde edâ buyurdıklarında sekbânbaşı Dalkılıç Ahmed Ağa kulları rikâb-ı hümâyûnlarından mahfil-i ‘azamet-şânlarına iclâs buyurup edâ-yı salât-ı farîzadan sonra yine Sovukçeşme Kapusu‘ndan sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı Yalı[ya] şeref-efzâ-yı kudûm-ı cihân-bânî buyuruldukda haseki ağa kulları yediyle hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine irsâl içün ordu-yı hümâyûnda serdâr-ı ekrem hazretlerine elli kîse akçe irsâl-i kerem buyurmuşlardır.

Otuzuncu Ehad günü sâ‘at-ı nehârî iki buçuka geldikde sandal-süvâr-ı ‘azîmet olunup Defter[d]âr İskeleyi‘nden süvâr-ı semend-i iclâl olunup selâm mahallinde kapucıbaşı kullarıyla kevkebe-pîrâ-yı ‘azamet olarak otağ-ı sadr-ı ‘âlî hazretlerine ordu-yı hümâyûn içinden teşrîf olundukda istikbâl eden ricâl-i kibâr selâm-ı iltifât-ı şehriyârîyle mazhar-ı nevâziş-i kerem olduklarında ön¹⁷⁸ kapudan sadr-ı a‘zam hazretleri istikbâl edüp otağ-ı âsafânelere nüzûl buyurdıklarında bir mikdâr ‘arz-ı ‘arîz ve salât-ı zuhra kıyâm ve germiyyet-i havâ ile mirvaha-cünbân-ı ârâm

¹⁷⁸ اون şeklinde.

olundukdan sonra kubeyl-i ‘asrda tenâvül-i ta‘âm-ı ziyâfet ‘akabinde yine ‘arza girildikten sonra rikâb-ı hümâyûnlarına bir mücevher kuşak ve zîr-i rân-ı şevketlerine mükemmelü'l-bisât bir esb-i celâdet keşîde oldukda ikrâmen karîha-i hümâyûnlarından elli kîse akçe serdâr-ı müşârun-ileyh kullarına ihsân olundukdan sonra yine mahall-i mezbûrdan alay ile filike-süvâr-ı ric‘at buyurmuşlardır. [74b]

[Sene 1149] Gurre-i Saferu'l-Mübârek

Gurre-i Saferu'l-hayrın ibtidâsı İsneyn günü sa‘âdetle Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş-ı celâdet olundukda sâhib-i nişân olan kemân-keş pehlivân kullarına nasb olunan âmâc-ı mahâret-ihticâca tîr-endâzlık etdirüp isâbet edenlerin ‘arz-ı hüner ile lisân-ı muvâza‘a-i hâli, bu gûne zemzeme-pîrâ-yı sadâ-yı tîr-i âzmâyîşi

Bâzû-yı saht-gîr pür ederse kemânımı

İster verâ-yı Kâf'a kosunlar nişânımı

me‘âline mâ-sadak idi. Salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr olundukdan sonra yine sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

İkinci Sülâsâ günü yine Kasr-ı İncülü şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle müstes‘id oldukda yine sâhib-i nişân kulları için hedef bedeli mel‘abe-i etfâl olan top-ı edîm-i kebîr vaz‘ olunup isâbet edenler istihsân-ı dü-bâlâ ile meydân aldıkları teşvîk-i emsâl-i dūnları olmağın bir mikdâr kasr-ı mezbûrda temâşâ-yı tîr-endâzân ile ârâmdan sonra sa‘âdetle Sofa-i hümâyûn'da Sünnet Odası'na teşrîf ve sünnet-i seniyye-i tırâş-ı ser-i mübârekleri ile râhat-bahş-ı hâtır-ı safâ-mezîdleri olduğu ‘akabinde salât-ı ‘asrı Hâne-i Hırka-i Rusûl'de edâ eyleyüp doğru haremsarây-ı ‘aliyye olan sâhilhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Üçüncü Erba‘â günü Kasr-ı Yalı makdem-i pâdişâh-ı bahr u berr ile mahsûd-ı erîke-i Sikender oldukda eyyâm-ı muvâfık ile pey-der-pey Âsitâne-i sa‘âdet'e dâhil olan sefâyin-i tüccâr Kâhire-i Mısır'dan geldikleri hasebiyle hamûl oldukları metâ‘ istintâk olunup dört ‘aded kalyon gümrük pîş-gâhında lenger-endâz oldukda biri dahi nefis-i hümâyûna mahsûs olan eşribe-i hummâz-ı ‘anber-ihtisâs ile Kādıköyü açığında olduğu ihbâr olundukda hummâz kavanoslarından bir iki ‘adedi kethudâ-yı Kilâr-ı Enderûn yediyle ihrâc olunup der-‘akab hamîr ve eşribesi ‘atîk ve cedîd ile tatbîk-ı mezâk-ı çâşnî-i zâ‘ika-bahş-ı hümâyûn olup tabhında ve ‘anberinde bî-kusûr olduğu

ecilden istihsân kılındıktan sonra ba‘de'l-‘asr tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile mahall-i cân-fezâlarına ric‘at buyurmuşlardır.

[75a] Dördüncü Hamîs günü yine Kasr-ı Yalı şeref-kudûm-ı cihân-bânîleriyle kesb-i istis‘âd etdikde kethudâ-yı bevvâbîn kulları rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arza çağrılıp ba‘de'l-emr ordu-yı hümâyûn ve cânib-i sadr-ı ‘âlî hazretlerine pâ-der-rikâb-ı isti‘câl râhî oldukdan sonra zevrak-nişîn-i zehâb ü iyâbı temâşâ esnâsında bir ihtiyâr-ı tâkat-güzâr kayıkçı kulları bî-müşterî açıktan girdâb-ı fûtâde-i hayret-misâl kısmet-i ezeliyyesin hayâl edüp giderken meşhûd-ı dûr-bîn-i şefakat-pertevleri olmağın derhâl çağrılıp vâfir zer-i mahbûb-ı mergûb ile dil-mürde-i pîr-i fâka-esîrini tarâvet-i tâze ile

این که می بینم به بیداریست یارب یا بخواب¹⁷⁹

mazmûnunca ‘âlem-i misâlde olmasun deyü bir zamân dem-beste ve hayrân çâr-etrafı nigerân oldukdan sonra ihsân-ı şehriyâr-ı terahhum-ı fukarâ-yı cihân-dârîden îkâz olundukda [du‘â-yı] devâm-ı ‘ömr-i devlet-i pâdişâh-ı ‘âlem-penâh [ile] çekilüp gitdikden sonra salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm buyurup ric‘at etmişlerdir.

Beşinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Vâlîde Câmi‘i’nde edâ için Demirkapu’dan kevkebe-i cihân-bânî birle şeref-endâz-ı mahfil-i sa‘âdet olduklarında hatîb-i câmi‘-i mezbûr Nûrî Efendi kulları edâ-yı hutbe ve salât ile me‘zûn olup hâlet-engîz-i mesâmi‘-i huzzâr-ı cemâ‘at-i müslimîn olmuşlardır.

Nehzat-ı vâlây ve hareket-i zafer-bereket-i Sadr-ı ‘âlî ez-Sahrâ-yı Dâvûd Paşa

Altıncı Sebt günü salât-ı fecri ‘arz ağaları kullarıyla Topkapusı’nda sâhile karîb kasr-ı cedîd-i letâfet-bedîdde edâ ve Feth-i Şerîf kırâ’atinden sonra kahve-nûş-ı ‘anberîn ile kesb-i safâ olunduğu ‘akabinde rûz-merre destâr-ı hümâyûn ve kerrâke-i lem‘a-füzûn-ı ‘âlem-ârâ ile sandal-nişîn-i i‘zâz olunup Defterdâr İskeleyi’ne teşrîf ve süvâr-ı semend-i iclâl olunup Otakçılar’dan doğru sahrâ-yı Dâvûd Paşa’ya râhî oldukda otağ-ı sadr-ı ‘âlîye karîb peykân ve solakân-ı hâssa ve Dergâh-ı ‘âlî kapucibaşı kulları istikbâl edüp alay-ı süreyyâ-nizâm ile otağ-ı sadr-ı a‘zamîye teşrîf

¹⁷⁹ “Bu gördüğüm gerçek mi yoksa rüya mı ya Rab” manasına gelen Farsça bu mısra, İran şairlerinden Enverî’nin (v. 1189) bir kasidesinin matla‘ıdır.

olunup ‘arz-ı âsafî ‘akabinde kahve-nûş olundukdan sonra serdâr-ı ekrem kullarına tedâbîr-i umûr-ı külliye-i cihâdî mütezammın bir kıt’a risâle-i gazâ ihdâ kılındığı ‘akabinde delâletleriyle sancağ-ı Fahr-i Rusûl yed-i mü’eyyed-i ta’zîm-i hümâyûn ile mahallinden ihrâc ve dûş-ı mübâreke-i cihân-bânîlerinden [75b] ‘alemdârân kulları alup otağ-ı sadr-ı a’zamî pîş-gâhında süvâren sipâh kulları Sûre-i Feth-i Şerîf tilâvetinden sonra du’â ve senâ ile serdâr-ı ekrem hazretleri livâ-i Nebevî pîş-gâhında ve şevketlü efendimiz râyet-i Şâh-ı Rusûl ardınca müretteb alay-ı seferiyye ile merâsim-i teşyî’-i cihân-dârî için yemeklik tertîb olunan Hân Çiftliği kurbundaki sahrâ-yı letâfet-peymâda vaz’ olunan sâye-bân-ı sa’âdet-iktirâna sâ’at-ı nehârî on bire geldikde nüzûl ve herkes hıyâm-ı mu’ayyenesineistirâhat ü ârâm için perîşân oldukdan sonra sâye-bân verâsındaki oba-i sadr-ı ‘âlîye teşrîf buyurulup ta’âm-ı nefise-i mu’ayyene(?) ile merâsim-i ta’zîm ve levâzım-ı tevkîr-i cihân-penâhî kılındıkda yine sadr-ı ‘âlî hazretleri silahdâr ağa kulları vesâtatıyla oba-yı ‘âlîyeye da’vet olunup müftî efendi ma’iyyet ile gelindikden sonra tekrâr du’â ve senâ ile livâ-i Nebevî ‘alemdârâna teslîm ve bina nidâsı ‘âlem-gîr-i velvele-i sadâ-yı el-firâk kılınmağın müftî efendi ‘illet-i mizâclarıyla ma’zûr olduklarına binâ’en gerdûnesine süvâr olunup mahallerine ric’at ‘akabinde serdâr-ı ekrem hazretlerine kemâl-i iltifât-ı cihân-bânîyi mütezammın serâsere kaplı ferve-i semmûr-ı fâ’izu’s-sürûr ilbâs olundukda Dergâh-ı ‘âlî çavuşları sadâ-yı alkış ile bir kat dahi rikkat-engîz-i hâlet-i dîger olup üslûb-ı sâbık üzre mahall-i merkûmdan dahi sâ’at bir buçuğa karîb nehzat-ı hümâyûn olunup bir mikdâr mesâfe dahi tayy olunmağın edâ-yı merâsim-i teşyî’-i hümâyûn, “mahall-i tevkîrin efendim tecâvüz etdi” deyü gelüp cümle ricâl ve erbâb-ı sefer muhâzîsinde giryân giryân rikâb-ı hümâyûnlarına yüz sürdükde taraf-ı şehriyârîden mükemmelü’l-bisât yağız bir esb-i celâdet dahi keşîde-i zîr-i rân-ı sa’âdet kılındıkda süvâr olup ric’at-ı kahkarâ ile tekâpû-yı tahassür-i yâhû ile livâ-i Nebevî pîş-gâhında Küçük Çekmece cânibine ‘âzim ü râhî oldukları mahall-i hâlet-fezâ-yı sûz u güdâzdan ‘atf-ı zimâm-ı şehriyârî buyurulup etrâf u eknâfî temâşâ ederek Vidoz Sarâyı’na teşrîf ve bir mikdâristirâhat zımnında yine süvâr-ı esb-i iclâl birle Yenikapu’ya karîb gelindikde nüzûl-i rahmet-i bârân istikbâl edüp şehre alay ile duhûl olundukda gitdikçe şedîd olup Aksarây’a karîb oldukda inkişâf-ı havâ ile Dîvânyolu semtinden vakt-i zuhrda sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk karîben ahhâr-ı meserrât-ı fütûhât ile cünûd-ı müslimîn-i du’â-gûyânı

mesrûr ve guzât-ı muvahhidîn-i zafer-peymâyı iğtinâm-ı mevfûr ile sâlimen ve gânimen mahallerine kufûl ile fâ'izü'l-merâm eyleye.

[76a] Yedinci Ehad günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş olundukda kethudâ-yı bevvâbîn kulları 'arza girüp cânib-i kâ'im-makâmîye irsâlden sonra mürûr u 'ubûr temâşâsıyla evkât-güzâr olunup salât-ı 'asrdan sonra harem-i hümayûnlarına tahrîk-i rikâb-ı ric'at buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûr silahşor 'Osmân Ağa kulları li-eclî'l-maslaha pâ-der-rikâb-ı isti'câl Anadolu tarafına râhî olmuştur.

Kudûm-ı Cihân-dârî de-Dîvânhâne-i [Tersâne-i] 'âmire

Sekizinci İsneyn günü Tersâne Bağçesi'ne binişci kulları irsâlden sonra vakt-i zuhr tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle Kasr-ı Yalı'da salât-ı zuhru edâdan sonra muhtasarca Dîvânhâne-i Tersâne-i 'âmire'ye teşrîf-i celâdet olunup berây-ı imdâd-ı seferiyye kapudân-ı deryâ tarafına kemâl-i kerem-i cihân-dârîlerinden yirmi firkate ve yirmi 'aded kancabaş dahi yirmi güne dek levâzımât-ı sâ'iresiyle itmâm olunması emîn-i Tersâne ve defterdâr vekîli efendiye havâle olunduğu vech üzre binâsına şurû' olunmağla bir mikdâr meks ve nûş-ı kahve-i 'anberîn 'akabinde dâbbe-i celâdete süvâr olunup mahsûs gözlerde ihtimâm-ı 'amele ve metânet-i keresteleri bi'z-zât manzûr-ı hümayûnları oldukdan sonra 'atf-ı zimâm buyurup mühimmât-ı Tersâne hıfz olunan mahzenlere dâbbe ile duhûl ve mahfûz olunan mühimmât-ı seferiyye meşhûd-ı zâ'ika-i 'âlem-ârâları kılındıkda doğru biniş fermân olunan kafes-i gülşen-sarây-ı Tersâne'ye kadem-nihâde-i iclâl olunup salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'dehû filike-süvâr-ı sa'âdetle doğru Topkapu Sâhilserâlarına 'avdet buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Kasr-ı İncüli makdem-i hıdîvâneleriyle şeref-yâb oldukda evvelâ Enderûn kullarına piyâde cirid fermân olunup dâr u gîr-i kahramânîleri 'arza-dâşt-ı hüner-mendî kılındıkdan sonra kemân-keş-i sâhib-nişân kullarına dahi hedef-zenlik fermân olunduğu tamâmında ba'de-salâti'l-'asr mahsûs ta'âm-ı nefise-i kuşhâne ile bedel-i 'aşâ buyurulup safâ-yâb-ı mülûkâneleri tamâmında haremsarây-ı 'aliyyelerine 'atf-ı zimâm-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Onuncu Erba'â günü Kasr-ı Yalı'ya revnak-endâz-ı celâdet olundukda ser-bostâniyân-ı hâssa kulları rikâb-ı hümayûnlarına çağrılıp 'arza girdikden sonra me'mûr olduğu hıdmetden Kapudan Süleymân kulları dahi Âsitâne-i sa'âdet'e 'avdet etmeğin gelüp 'akabince rikâb-ı hümayûnlarına 'arza girmeğin **[76b]** bi'l-müşâfêhe

istintâk olunup gitdikde dâru's-sa'âde ağası kullarına Tunus'dan müte'ayyin olan mâl-ı Haremeyn vusûlünde bir peleng-peçe-i mûnis-i hirre-misâl¹⁸⁰ tehâdî olmağın “şükûh-ı şîr-salâbet-i kahramânîye münâsib tuhfedir” deyü rikâb-ı cihân-dâr-ı sâhib-kırânîlerine ‘arz olundukda ser-arşanî yediyle çifte zencîr-bend-i kılâde ve demir veted-i müstahkem ile meydâna darb olunup vâfir heybet-i cünbüş-i tıflânesi¹⁸¹ كرك زاده عاقبت كرك شود me’âlini tasdîk-i müdde’â etdiği müşâhed[e] olunmuştur.

On birinci Hamîs günü yine Kasr-ı Yalı makdem-i şeref-efzâlarıyla bâhiru'l-is'âd oldukda bir aydan berü mütemâdî olan rîh-i debûr seretâna tahvîl-i âfitâb sebeb ile bâd-ı şimâle tebdîl olmağın “mevsim-i gülnârda vezân olan meltem havâsıdır” diyerek Halîc-i Bahr-i Siyâh'da tecemmu' eden sefâyin-i hatab u kereste ve zehâ'ir-i sâ'ire müte'âkıbü'l-vürûd bâdbân-güşâ-yı vusûlleri temâşâ-yı hümâyûn olup ba'zısından Kırım cânibinde ve Azak taraflarında ahvâl-i 'asâkir-i İslâm istihbâr olundukda ol havâlîye karîb sefâyin-i mezbûreden olmadıkları îcâb olunup seyr-i letâfet-i mevc-hîz-i deryâ ile iktisâb-ı neş'e-bahş-ı havâ olunmağın kubeyl-i 'asr sene-i sâbıkada hutbeteyn-i vakfe ve Cum'a ictimâ'ıyla huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın mazhar-ı sevâb-ı hacc-ı ekber oldukları ahhârı mütezammın imâm-ı evvel-i sultânî Sâhib Efendi kullarının “ıyd-i uhdiyye vü hacc-ı ekber” “1148” târîhi rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olunup istihsân-ı dü-bâlâ ve binâ'en 'alâ-hâzâ bu sene-i müteyemminetü'l-bereke gazâ-yı ekber dahi olmasıyla tefe''ül-gûyâ olmuşlardır.

On ikinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Sultân Bâyezîd Câmi'i'nde edâ eyleyüp mahfil-i hümâyûn ve icâbet-makrûn tarz-ı kadîmi üzre gâyetle dayyık olmağın müftî-i sâbık Dürr[î] Efendi vaktinde tevsî' olunduğu hînden berü teşrîf-i cihân-dârî vâki' olmamağın rûz-ı mezbûr meşhûd-ı cihân-bânîleri kılınmıştır. Ba'de-edâ-i salât-ı farîza-i vakt yine kevkebe-pîrâ-yı 'azamet ile Câdde-i Dîvânî'den teşrîf ü 'avdet kılınup doğru gülşen-sarây-ı harem-i muhteremlerine ric'at buyurmuşlardır.

[77a]

¹⁸⁰ Metinde “hirre-i misâl” şeklinde.

¹⁸¹ “Kurdun yavrusu sonunda kurt olur” manasına gelen Farsça bu mısra, “Âkıbet gürg-zâde gürg şeved/Gerçi bâ-âdemî büzürg şeved” (Her ne kadar bir insanla birlikte büyüse de kurdun yavrusu sonunda kurt olur) şeklinde Sa'dî-i Şîrâzî'nin *Gülistân*'ında geçmektedir.

Vefât-ı Sultân Ahmed Hân

On üçüncü Sebt günü ki Haziran'ın on ikinci, burc-ı seretânın üçüncü tahvîl günü sâ'at-ı nehârî on ikide irâde-i Samedânî ve takdîr-i meşîyyet-i lâ-yezâl-i Sübhânî birle 'uzlet-nişîn-i hayât-ı müste'ârî olan Sultân Ahmed 'aleyhi rahmetü Rabbi's-Samed hazretleri 'illet-i nâzile-i mühlîkeden serîr-ârâ-yı bekâ-yı mülket-i âhîret olmağın ocak ağaları ve kâ'im-makâm paşa ve fuhûl-i 'ulemâ ve sudûr-ı kirâm hazarâtına ihbâr-ı salâ-hân olundukda haremeyn kapısı hâricinde techîz ü tekfîn olunması fermân olunduğu mücebince silahdâr ağa kulları ber-vefk-ı 'âdet-i müstahsene Hâne-i hâssa kullarıyla harem-i hümayûn kapısında ihrâc-ı cenâze muntazır olundukda ¹⁸² العظمة لله bir gırîv ü feryâd ve girye-i vâ-hasretâ ile zuhûr eylemişdir ki numûne-i haşr u neşr belki 'alâ'im-i ehvâl-i rûz-ı cezâdan bir nebze 'âlem-i fâniyede cümleye îzâh olunmuşdur. Muhassal-ı kelâm dûş-ı havâss-ı ağayân ve silahdâr-ı şehriyârî nezâreti ile tenef çekilüp hayme vaz' olunan mahalle getirüldükde tahliye olunup 'alâ-ru'ûsi'l-eşhâd cenâze-i sultân-ı taht-nişîn-i bekânın cesed ü 'illetine ocak ağaları ve sâ'ir 'ulemâ ve müftî-i enâm hazretleri 'ale'l-infirâd bakdıktan sonra techîz ü tekfîn olunup selîmî ve sorguş ile süvâr-ı tâbût-ı erîke-i 'âlem-i lâhût olduklarında ak ağalar kapısı hizâsında imâm-ı evvel-i sultânî efendi muktedâ olup şevketlü efendimiz dahi Enderûn-ı hümayûn kullarıyla 'Arz Odası dervâzesi hâricinden iktidâ eyleyüp rahmet-i Rahmân ile rûh-ı pür-fütûhların dil-şâd etdikden sonra Hâne-i Hırka-i Şerîfe'de salât-ı zuhru edâ buyurup bir mikdâr dahi havuz başındaki kasr-ı dil-cûda istirâhat 'akabinde biniş tarîkı ile beyne's-salâteyn Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olduklarında rikâb-ı hümayûnlarına Kâ'im-makâm Ahmed Paşa hazretleri şeyhülislâm efendi ma'îyyet ile ta'ziyet-fermâ-yı cihân-dârî içün teşrîf etdiklerinde 'arza girilüp nısf sâ'at mikdârı mürûrundan sonra yine mahallerine ircâ'da ba'de-edâ'i'l-'asr şevketlü efendimiz dahi haremsarây-ı sâhilhânelerine teşrîf buyurmuşlardır. [77b]

Manzûr-ı bâsıra-i hümayûn

On dördüncü Ehad günü yine Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb oldukda mürûr u 'ubûr temâşâsıyla evkât-güzâr iken ihsân-dîde olan pîrân-ı

¹⁸² "Büyüklik Allah'a mahsustur" manasında Arapça bir ifade.

zevrak-keşândan biri yine mazhar-ı ‘avâtıf-ı celîle-i husrevânîleri olmak ümniyesiyle açıktan tramola edüp zebân-ı hâl-i mıkzâf-ı mahrûtiyyü’ş-şekl ile

Yine bir katre ihsânın umar dil bahr-i lutfundan

diyerek cûyâ-yı deryâ-yı semâhat-ı cihân-dârî olduğu zımnem ve tasrîhan ma‘lûm-ı zâ‘ika-i hümâyûnları oldukda zer-i mahbûb ile celb-i kulûb-ı pîr olup du‘â-yı hayrlarına mazhar olmuşlardır.

On beşinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı def‘a-i sâlise zîb-bahş-ı mesned-i cihân-dârî oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına kâ‘im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz ile şeref-bûs-ı zemîn-i iltifât-ı şehriyârî olmuşlardır.

On altıncı Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahş-ı iclâl olunup mesâlih-i umûr-ı mehâmm-ı ra‘iyyet bir mikdâr gûş-zed-i şefakat-i ma‘delet-güherleri oldukda bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn tahrîr olunup der-‘akab haseki ağa kulları yediyle pâ-der-rikâb-ı isti‘câl Edirne tarafına serdâr-ı ekreme firistâde kılındığı ‘akabinde bir mikdâr himye-sâz-ı mi‘de içün kuşhâne ta‘âm şorbası tenâvül olunup meşyen harem-i hümâyûna teşrîf buyurulup vakt-i ‘asra dek ârâm ba‘dehû tahrîk-i rikâb ve ‘atf-ı zimâm ile sâhilsarây-ı ‘aliyyelerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr defterdâr vekîli Sa‘dullâh Efendi kullarına iki yüz kîse beyâz akçe li-maslahatin teslîm olunmuşdur.

On yedinci Erba‘â günü Kasr-ı İncülü şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb oldukda Müferrih Cüce kullarıyla hem-kad ve hoş-endâm olan Mansûr Cüce kulların birbiriyle güleşdirüp safâ-yâb olmuşlardır ve kahvecibaşı kulların kahve-i ‘anberîn ile devletlü vâlîde sultân efendimize ikrâmen-lehâ gönderüp müstağrak-ı ‘avâtıf-ı celîleleri buyurmuşlardır.

[78a] On sekizinci Hamîs günü¹⁸³ Kasr-ı Yalı’ya şeref-bahş-ı hümâyûn oldukda Kâ‘im-makâm Ahmed Paşa hazretleri tahrîr-i ‘asâkir-i sefâ’in içün Tersâne-i ‘âmire’ye teşrîf buyurup bin mikdâr tüfeng-endâz tahrîr ve yirmi beşer gurus bahşış ve elli yaşında bir ‘alemdâr ve elli gurus ihsân ile tertîb oldukdan sonra Boğaz’da âmâde olan sefâyine tahmîl ve muvâfık eyyâm ile bir sâ‘at

¹⁸³ Buradan sonra sayfanın yukarısına “seherî Ağâ Bağçesi’ne halvet-i hâss ile dahve-i kübrâya dek gül-geşt-i çemen-zâr olunup ba‘dehû mahallerine ric‘atden sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı’ya” ifadeleri yazılarak metne dâhil edileceği belirtilmişse de sonradan üzeri çizilmiştir.

mukaddem kapudân-ı deryâ cânibine mülhak olmak için kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh hazretleri bi-nefsihî Boğaz'a yedi çifte piyâde ve sâ'ir tevâbi'ât ile mıkzâf-zen-i isti'câl geçdikleri Kasr-ı Yalı'dan manzûr-ı cihân-dârîleri kılındığı 'akabinde sa'âdetle sandal-ı hümayûna süvâr olunup muhtasarca Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve selsebîl-i dil-cûları kavâ'id-i letâfet-i mecrâsın icrâya işâret olunup vakt-i 'asra dek ârâm oldukda Üsküdar'ın âteş kayıklarıyla tahrîr olunan kalyoncu neferâtının 'alemdâ[r]larıyla Boğaz'a çekilüp gitdikleri müşâhede ve mu'âyene kılınup duhûl-i farîza-i vakt-i evvelde harem-i hümayûna teşrîf ve büyük odada salât-ı 'asrı edâdan sonra bir mikdâr şeh-nişîn-i dil-cûda ârâm ve cûşîş-i bahri temâşâdan sonra filike-süvâr-ı ric'at birle Kasr-ı Yalı'ya 'avdet ve tahrîk-i rikâb-ı ric'at birle sâhilsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı şerefât-ı mahfil-i cedîd-i ma'bed-i kadîmde edâ buyurdıklarından sonra sâhilsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf ve muhtasarca mâbeynine revnak-bahş-ı celâdet oldukda rikâb-ı hümayûnlarına kâ'im-makâm paşa kulları gelüp 'arz-ı 'arîz oldukdan sonra yine harem-i 'aliyyelerine 'avdet ve 'arz ağası kullarına ruhsat-ı âsâyiş-i istirâhate mesâğ kılınmıştır.

Yirminci Sebt günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i hümayûnlarıyla müstes'id oldukda devâbb-ı hümayûnların cilve-pîrâ-yı 'arsa-i melâhat oldukları hılâlinde sâhib-nişân olan kemân-keş kullarına pûte-zenlik etdirüp esnâ-yı temâşâda silahşor Yûsuf Bey kulları rikâb-ı hümayûna çağrılıp ser'asker ve Kırım cânibine me'mûren Sinob'a dek berren ve andan bahren 'alâ-cenâhi'l-isti'câl irsâl olunmuştur.

Yirmi birinci Ehad günü haseki ağa kulları ordu-yı hümayûndan gelüp sâhilhâne-i 'aliyyelerinde 'arza girdikten sonra 'adem-i nehzat-ı cihân-dârî birle ârâmiş-i safâ-yı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

[78b] Yirmi ikinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i celâdet olunup temâşâ-yı âmed-şüd ile evkât-güzâr, seyr-i devâbb-ı yevmiyyeler ile salât-ı 'asra dek imrâr-ı vakt olunup sâhil-serâlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîfden sonra ba'de'z-zuhr yine Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i cihân-bânîleriyle bâhiru'l-is'âd oldukda mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi dördüncü Erba‘â günü Kasr-ı İncüli[ye] şeref-bahş-ı iclâl olunup revnak-endâz-ı celâdet olundukda¹⁸⁴ halîfe-i Istabl-ı hâssa kulları Bağdâd vâlisi Mehmed Paşa kulların Kütahya'ya getürmek için irsâl ve Ahmed Paşa kulların yine Bağdâd-ı bihişt-âbâda kaldırmak için ser-mehterân-ı hayme-i hâssa kulları[nı] ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i mülûkânelerinden irsâl buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Hamîs günü biniş takrîb ile Kasr-ı Bahâriyye'ye sandal-süvâr-ı ‘azîmet olundukda Dîvân-hâne-i Tersâne-i ‘âmire hizâsında bir iki yüz mikdârı üç anbarlıda tahrîr olunan levendât sâhil-i zafer-şâmilde âmâde ve üç dört mavna dahi tûfeng be-dûş-ı ‘azîmet ‘alemdârlarıyla hılâl-i deryâda şevketlü efendimizi selâmlayup devâm-ı ‘ömr ü devletlerine ve kahr-ı a‘dâ-yı dîn-i Muhammedî'ye gül-bâng-ı da‘avâtîle tekbîr-zen-i istinsâr oldukları çeşm-güzâr-ı terahhumları olup kasr-ı mezbûra teşriflerinde başçukadâr kulların fukarâ-yı kazâ-i hâss-ı Eyyûb'a infâk ve sadakât-ı hümayûn için irsâl ve fukarâsıyla ve zemîn-i ‘anber-rehîn-i pâkinde medfûn olan ‘Alemdâr-ı Resûl-i Kibriyâ'dan istimdâd-ı rûhâniyyet olunup ba‘de'z-zuhr pîş-gâh-ı kasrda fezâ-yı pehnâya vaz‘-ı nişân-ı sebû olunup binişçi kullarına tûfeng-endâzlık fermân olunmağın isâbet-i nişân ile şikest-i sebû edenler ihsân-ı cihân-dârîlerine mirâren ve kirâren mazhar oldukdan sonra karşı cebel-i şâhika dahi kemân-keş pehlivân kullarına peşrev etdirüp [79a] ba‘de'l-‘asr ihzâr olunan ta‘âm-ı mâ-hazarî ile bedel-i ‘aşâ buyurulup filike-süvâr-ı ric‘at birle sâhilsarây-ı ‘âliyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı sa‘âdetle Câmi‘-i Sultân Ahmed Hânî'de edâ buyurup kevkebe-i ‘azamet birle doğru Sofa-i hümayûn'a ve Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl'e teşrifde senâ-hân-ı rûhânî oldukdan sonra yine çıkup serîr-i saltanat üze bir mikdâr ârâm ve kahve-nûş-ı tereffüh ‘akabinde yine mahall-i sâhilhânelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya revnak-bahş-ı iclâl olundukda haber-i inhizâm-ı küffâr-ı li‘âm, Bahr-i Sefid tarafından Âsitâne-i sa‘âdet'e gelen sefâyin ricâlinden tevâtür rütbesince pey-der-pey şüyû‘ bulmağın bi-hamdihî te‘âlâ ahâlî-i şehir-i İstanbul'a hayât-ı tâze kesb olacak rütbe sürûr-ı bî-endâze hâsıl olmuştur.

¹⁸⁴ Bu kelimedden sonra “Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup safâ-yâb oldukları ‘akabinde kemân-keş kullarına dahi pûte-zenlik fermân buyurulup bir iki yaylım hılâlinde be-emr-i Hudâ şiddet-i nüzûl-i bârân tesâdüm etmeğın ferâgat olunup ba‘de-edâ’i'l-‘asr sâhilsarây-ı ‘âliyelerine ric‘at buyurmuşlardır” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

Gelen sefinelerinden haseki yediyle istintâk-ı hâl buyuruldukça mesmû'ları olan ekāvîl-i sâdıkada şedd-i nitâk-ı sevgend-i 'azîm ile ta'ahhüdleri ihtimâl-i kizbden halkı berî edüp rikâb-ı hümâyûna gelecek haber-i meserret-eser berren olmağın dîde-dûz-ı intizâr olunmuştur.

Yirmi sekizinci Ehad günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdemleriyle müstes'id oldukda devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzı 'arsa-pîrâ-yı şühûd oldukdan sonra kemân-keş kullarına pûte-zenlik etdirüp vakt-i 'asra dek temâşâ ve ba'de'l-edâ rikâb-cünbân-ı ric'at birle sâhil-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü biniş takrîb ile sâha-i tîr-endâza teşrîf için sandal-süvâr-ı 'azîmet olunup Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'nde süvâr-ı eşheb-i nâz olduklarında av kapusından meydânda vaz' olunan sâyebân-ı şevket-iktirâna dek bostâniyân-ı hâssa ve teberdârân-ı Sarây-ı 'atîk ve kozbekçiyân ve hademe-i Istabl-ı Şâdirvân bi'l-cümle tûfeng be-dûş-ı teheyîyü' tarafeyn-i reh-güzârda selâma âmâde oldukları, gûşe-i cünbüş-i ebrû-yı iltifât ümmîdiyle pâ-ber-câ-yı kıyâm oldukları meşhûd olup sâyebâna teşrîflerinde ba'de'z-zuhr meydân-ı mezbûra üç 'aded nişân-ı sebû ve her biri mahlûtan tûfeng-endâzlık edüp şikest-i sebû edenler ihsân-ı hümâyûn ile zemîn-bûs-ı 'inâyet-i husrevânî olup kubeyl-i 'asra dek otuz 'adede karîb isâbet-i nişân olunup tahliye-i 'arsa-i hüner oldukda

Eskiden meydân bizimdir kimse ta'rîz etmesün

diyerek taşra kemân-keş kullarının mâ-beynlerinde pehlivânlık koşuları istîzân olundukda huzûr-ı hümâyûnlarında 'alâ-merâtibihim merâtib-i erba'a gelüp aldıkları havâ ile metâ'ların be-dûş-ı iftihâr etdiklerinde şevketlü efendimiz dahi havâcılarına ve havâ alanlara ihsân-ı 'atıyye buyurup ba'de'l-'asr Tersâne-i 'âmire'de kafese teşrîf ve kahve-nûş-ı ârâmdan [sonra] filike-süvâr-ı ric'at buyurmuşlardır.
[79b]

[Sene 1149] Gurre-i Rebî'ulevvel

Gurre-i mezbûrun ibtidâsı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline kâdime-cünbân-ı teşrîf olup mesâlih-i hâcet-verân tamâmında yine sâhilsarây-ı 'âliyelerine 'atf-ı zimâm-ı teşrîf buyurup 'adem-i nehzat-ı cihân-bânîleriyle yevm-i mezbûrda âsâyîş-pezîr-i taht-gâh-ı şevket-masîr olmuşlardır.

Peyâm-ı ferah-bahş-ı ganâyim-i İslâm

İkinci Erba'â günü Kasr-ı Yalı revnak-ı teşrîf-i sa'âdet-redîfleriyle şeref-mend oldukda mukaddemâ efvâh-ı nâsda şüyû' bulan ahabâr-ı meserreti mütezammın ekâvîl-i mütenevvi'a-i gayr-ı muhtemile ve erâcîf-i bâtilânın sıhhat-i vukû'u olmak üzere rikâb-ı hümâyûnlarına gelen kâ'imenin hulâsasından kulların âgâh etmek için leb-cünbân-ı beyân olduklarında "etrâfdan imdâd-ı küffâr ve zehâ'ir-i bî-şümârları gelür iken Tatar-ı intihâz-ı fırsatın hücumu ve i'ânet-i Bârî'yle ekserin tu'me-i şemşîr-i idmâr ve zehâ'ir 'arabaların zabt u iğtinâm-ı âsâr vukû'undan mâ-adâ tabur-ı hezîmet-makrûn-ı küffâr-ı mesfûrun bir mahall-i gaflet-güzârından şebîhûn olup müdâfa'a oluncaya dek vâfirî rahne-dâr-ı süyûf-ı nusret-medâr ve üç 'aded 'araba mühimmât-ı cebehâne ve sîm evân ve tûfeng-i düşmen-şikâr sayd olup etrâf-ı tabur cümle ihâta olup bi-hamdihî te'âlâ îsâl-i zehâ'ir ve istimdâd olacak turuk-ı¹⁸⁵ 'adîde bi'l-cümle mesdûd olup tazyîk olunmuştur" deyü müjde-res-i muntazırân oldukları 'akabinde rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz olunmuştur.

Üçüncü Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olup cilve-i devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsıyla mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr olunmuştur.

Dördüncü Cum'a günü sa'âdetle salât-ı cum'ayı edâ için sandal-süvâr-ı 'azamet olup Ebâ Eyyûb-i Ensârî 'aleyhi rahmetü'l-Bârî türbe-i şerîfesinde ikâmetle 'Alemdâr-ı Sultân-ı Enbiyâ'nın ervâh-ı pür-fütûhlarından istimdâd-ı rûhânî olup çâh-ı zemzem-âsâ bi'r-i mübârekelerinden istişfâ olunmağın ba'de's-salât ve't-tahiyye filike-süvâr-ı ric'at birle doğru sâhilsarây-ı 'âliyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

[80a] Beşinci Sebt günü havâlî-i Kasr-ı İncüli halvet-i hâssa ile serâ-perde-i ihtisâs olup ahşama dek hademât-ı haremsarây-ı 'aliyyelerine gül-geşt-i çemen ve seyr-i fasl-ı gülşen eyleyüp mülûkâne evkât-güzâr-ı 'âlem-i dîger olmuşlardır.

Altıncı Ehad günü Kasr-ı İncüli yine makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb-ı iclâl oldukda devâbb-ı yevmiyyeler 'arsa-pîrâ-yı şühûd oldukdan sonra kemân-keş kullarına pûte-zenlik fermân olup temâşâlarıyla evkât-güzâr-ı teyâmün olunmağın

¹⁸⁵ Metinde "turûk" (طروق) şeklinde.

ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle sâhilhâne-i ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yedinci İsneyn günü Kasr-ı Yalı şeref-kudûm-ı behcet-lüzûm-ı cihân-bânîleriyle müstes‘id olup sâ‘at-ı nehârî yediye karîb oldukda muhtasarca Sâhilsarây-ı Beylerbeyi temâşâsına sandal-nişîn-i celâdet olunup sa‘âdetle teşrîf buyurduklarında havz-ı kebîr hizâsında vâki‘ kasr-ı sofateyn-i melâhat-pîrâya şeref-bahş-ı iclâl olunup çavuş kullarıyla salât-ı ‘asra dek ‘âlem-i âb ederek safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneler[i] olmağın ba‘de-edâ’i'l-‘asr muhtasarî tedârük olunan ta‘âm ile sedd-i sülme-i cû‘-ı nefis-i nefis-i hümâyûnları tartîb-i ‘âfiyet olduktan sonra filike-süvâr-ı ric‘at esnâsında İstavroz kurbunda Fazlî-zâde Mehmed Bey kullarının müceddeden binâ ettiği sâhilhânesine mihr-i münîr-i ‘âlem-tâb gibi pertev-endâz-ı meymenet olunup hâriciyye ve dâhiliyyesin cümle vâhiden ba‘de-vâhidin temâşâ buyurduktan sonra Harem İskeleyi'nden yine filike-i ‘azamet-i cihân-dârîleriyle doğru âheste be-âheste sâhilsarây-ı mülûkânelerine teşrîf-i kufûl buyurmuşlardır.

Sekizinci Sülâsâ [günü] ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile vakt-i zuhra dek âşiyâne-i saltanat-ı ‘aliyyelerinde ‘ankâ-yı vücûd-ı mehâbet-nümûdları âsâyiş-pezîr-i ‘izz ü râhat ile taltîf-i hâtır buyurduklarından sonra Kasr-ı Yalı'ya revnak-endâz-ı celâdet olunup devâbb-ı cilve-pîrâ ‘işve-sâz-ı ‘arsa-i hüner oldukları temâşâ kılındığı hılâlde mazhar-ı ‘avâtîf-ı celîleleriyle her-bârı deryâ-yı ‘inâyete müstağrak olan kayıkçı ihtiyârı yine ârzû-yı ihsân-ı kerem-i pâdişâhâneleriyle meslûbü'l-ihtiyâr olup bahr-i hayretde pala urup gezdiği meşhûd-ı terâhum-ı cihân-dârîleri oldukda yine mekârim-i ‘atıyye-i mülûkâneleriyle gark-âb-ı ni‘am buyurduklarında seyr-i âmed ü şüdegân ile imrâr-ı vakt olarak ba‘de-edâ’i'l-‘asr mahall-i karâr-gâh-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

[80b] Dokuzuncu Erba‘â günü Kasr-ı İncülü'ye kadem-nihâde-i iclâl oldukda ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olan cilve-i rekûb-ı hüner-nümûdlar temâşâsından sonra Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla dâr u gîr-i şec‘âneleri safâ-bahş-ı hâtır olduğu ‘akabinde kemân-keş kullarına dahi nâvek-i intizâm-ı tîr-keş gibi nesak-ı vâhid üzre hedef-zenlik etdirüp salât-ı ‘asra dek imrâr-ı vakt olunmağın ba‘de'l-edâ tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet ile Balikhâne'ye muhtasarca teşrîf olunup temâşâ-yı mevc-hîz-i deryâ-yı letâfet başka bir melâhat olmağın bir mikdâr ârâm oldukda sayd-ı mâhî-i mâ-hazarî ve beyza-i semek-i tâze ve tarî ser-mâhî kullarından rikâb-ı

hümâyûnlarına tehâdî olundukda neferât ve zâbitine¹⁸⁶ başka başka ihsân-ı hümâyûn kılındıktan sonra piyâdeye silahdâr ağa kullarıyla süvâr olup cânib-i bahrden sâhilsarây-ı ‘âlem-ârâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Onuncu Hamîs günü biniş takrîb ile sarây-ı dil-güşâ-yı Üsküdar'da Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-pîrâ olup Şeker Kayası ta‘bîr olunan bahr içinde vâki‘ senge nişân-ı sebû vaz‘ olup tûfeng-endâz kullarından şikest-i sebû-yı mahâret olanlar mazhar-ı ‘atıyye-i mülûkâneleri oldukdan sonra bir fasıl dahi kullarına tomak-bâzî fermân olup safâ-yâb-ı ‘âlem olundukda çavuş kullarına zer-i meserret-eser nisâr ile her biri gâret-ger-i sürûr u şâdmânî ve birbirin pâ-mâl-i tezâhum ve ser-endâz-ı ‘imâme-i nâmûs oldukları güşâyış-i tab‘-ı mülûkâne olmağın cânib-i bahrde olan erâmil-i fukarâ-yı kassârânı dahi tevzî‘ için Hasan Çavuş kulları yediyle ‘avâtıf-ı celîle-i pâdişâhânelerine mazhar buyurdukları ‘akabinde salât-ı ‘asra kıyâm ve tahıyyet ü teslîmden sonra mâ-hazarî kebâb-ı nefise tenâvül olup ba‘dehû Harem İskelesi cânibinden doğru filike-süvâr-ı ric‘at-ı sâhilhâne-i râhat-bahşâları olmuşlardır.

On birinci Cum‘a günü hatm-i şerîf-i devr olmağın Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olup du‘â-yı hatimden sonra ba‘de-edâ‘i farîzati'l-vakt yine kevkebe-bahşâ-yı celâdet birle doğru Hırka-i Şerîf'e teşrîf ve ba‘de't-tazarru‘ ve istimdâd ve Hazîne-i hâssa'larına teşrîf buyurup ba‘zı cevâhir-i siper makûlesi ve süyûf-ı mühennede emsâli mücevher eşyâ-yı kadîme ile evkât-güzâr olup salât-ı ‘asrı dahi Hırka-i Mutahhara'da edâdan sonra doğru Topkapusı devlethânelerine kufûl buyurmuşlardır.

[81a]

Teşrîf-i hümâyûn be-Câmi‘-i Sultân Ahmed berây-ı Mevlûd-hân-ı Nebevî

On ikinci Sebt günü rûz-ı mîlâd-ı Hazret-i Nebiyy-i Muhtâr sallî ‘aleyhi ve âlihi'l-ahyâr olmağın deydene-i hasene ve ‘âdet-i müstahsene-i Devlet-i ‘Osmâniyye üzre sâ‘at on ikiye karîb sâhilsarây-ı ‘aliyyelerinden Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve bir mikdâr celse-i hafîfeden sonra rûz-merre ferâce ve ‘imâme-i sorguş-ı şevket-hurûş-ı ‘azamet birle dervâze-i Hâne-i hâssa'dan süvâr-ı semend-i mücevher-rikâb u

¹⁸⁶ Metinde “ضابطنه” şeklinde.

murassa'-bisât-ı nâzûk-reftâr olup i'tiyâd-ı alay-ı Süreyyâ-nizâm tertîb-i kadîmi üzre Câmi'-i Sultân Ahmed Hân'a revnak-bahş-ı teyâmün olundukda meşâyih-i selâtîn-i 'izâmdan evvelâ re'îsü'l-meşâyih Çelebi-zâde ve sâniyen câmi'-i mezbûr şeyhi Amasyalı Efendi ve sâlisen bi'l-münâvebe Eyyûb vâ'izi 'Abdullâh Efendi va'z-ı tezkîr-i fezâyil-i mîlâd-ı Nebevî ile ser-âgâz-ı senâ ve hitâm-ı du'â olunup ilbâs-ı ferve-i semmûr ile her biri tebcîl ü tevkîr 'akabinde 'anâdil-i gülşen-i evsâf-ı midhat-ı Mustafavî nağme-serâ-yı terşîh-i mevlûd-i hâlet-endâz-ı Nebevî oldukları hılâlde müjdeci kulları nâme-i şerîf ile gelüp ba'de'l-kırâ'at ilbâs-ı hil'at zımnında surre-çîn-i merâm olduklarından sonra yine kevkebe-i tumturâk-ı cihân-dârî birle doğru Hırka-i Şerîfe teşrîf ve ba'dehû İncüli havâlîsi halvet-i hâssa ile tahliye olup devletlü efendimiz Bâb-ı hümayûn üstündeki dîvânhaneden temâşâ-yı alay etmekle doğru şevketlü efendimiz dahi halvete teşrîf ve beyne's-salâteyne dek ârâm ve ba'dehû intikâz-ı halvet ile sâhilsarây-ı 'aliyyelerinde râhat-bahş olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gecesi şevketlü efendimiz ba'de'l-mağrib kırâ'at-i mevlûd-i Nebevî içün Eyyûb vâ'izi 'Abdullâh Efendi'yi ve sâ'ir mevlûd-hân kulların ve Enderûn [ve] Bîrûn mü'ezzinbaşî kulların ve 'arz ağası kulların sâhilsarây-ı 'aliyyelerine çağırdup bir meclis-i kudî ve bir mahfil-i rûhânî tarh buyurup tilâvet-i 'aşr ve na't-i Nebevî ile hatm-i du'â buyurmuşlardır.

[81b] On üçüncü Ehad günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle mes'ûd oldukda devâbb-ı rûz-merre temâşâsı 'akabinde kemân-keş kulları pûtezenlik edüp salât-ı 'asra dek evkât-güzâr, ba'dehû 'atf-ı zimâm-ı ric'at birle gül-zâr-ı sâhil-serâlarına 'avdet buyurmuşlardır.

On dördüncü İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyeler cilvesiyle imrâr-ı vakt buyurmuşlardır.

On beşinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf olunup temşiyet-perdâz-ı mesâlih-i enâm hitâmında sa'âdetle yine mahall-i ârâm-gâh-ı şerîflerine 'atf-ı 'inân buyurulup ba'de'z-zuhr Taş Köşk'e şeref-efzâ-yı kudûm-ı celâdet-rusûm birle salât-ı 'asra dek ârâm ba'dehû zemîn-i sâhilde eser-i nev-bîn-i¹⁸⁷ kıt'a-i bihîn-i mi'mâr-ı himemleri olan kasr-ı letâfetde salât-ı vakti edâ ve bir mikdâr kahve-nûş-ı istirâhat

¹⁸⁷ نوبین şeklinde. Kanaatimizce "nevîn" olmalı.

zeylinde yine hoş-hırâm-ı letâfetle gülşen-sarây-ı ‘âliyelerine sa‘âdetle revân olmuşlardır.

On altıncı Erba‘â günü Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb oldukda rekûb-ı celâdet-mergûb ve hoş-endâmlar ‘arsa-gâh-ı hünerde cilve-hîz-i mızmâr-ı mahâret oldukdan sonra salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr-ı mürûr u ‘ubûr olunup tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On yedinci Hamîs günü Kasr-ı Yalı yine şeref-kudûm-ı cihân-bânîleriyle is‘âd oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm ve kâ‘im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz olmuşdur.

On sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayî Vâlide Câmi‘i’nde edâ buyurup Hocapaşa semtinden teşrîf ü ‘avdet buyurdıklarında ba‘de’l-‘asr harem-i hümâyûna tomakçı kulların çağırdup ahşama dek safâ-yâb oldukları hılâlde hân-ı ‘âlî-şân hazretleri tarafından rikâb-cünbân-ı isti‘câl Tatar-ı çâpûk-süvâr gelüp bir re’s esîr-i Moskov-ı bed-fercâm ile Âsitâne-i sa‘âdet’e dâhil ve ‘arz-ı meserret-nâmesi vusûlünde bi-hamdihî te‘âlâ istîlâ-yı küffâr-ı bed-kirdârı hücum-ı cüyûş-ı Tatar-ı ‘arbede-hurûş defa‘âtla ‘asâkir-i Kırım Hânî münhezim eyleyüp Orkapısı’ndaki cem‘iyyet-i hezîmet-makarrına dek perîşân etdikleri haberin işâ‘a etmeğin ilbâs-ı hil‘at ve bir kîse akçe ile ‘ilâve-i ‘atıyye-i pâdişâh-ı serîr-i ‘âtîfet buyurulmuşdur.

[82a] On dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı İncüli’ye şeref-bahşâ olup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı cihân-peymâların cilve-i ihtizâz ve hoş-edâların seyr u temâşâdan sonra kemân-keş kullarına pûte-zenlik etdirüp salât-ı ‘asra dek ârâm ve ba‘de’l-edâ ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at birle sâhil-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirminci Ehad günü yine Kasr-ı İncüli makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb oldukda rekûb-ı mergûb-ı nevbet-keşân cilve-endâz-ı sâha-i hüner-mendân oldukdan sonra kemân-keş kulları birkaç yaylım pûte döğdükleri ‘akabinde kubeyl-i ‘asr Kasr-ı Gülhâne’ye tahrîk-i rikâb-ı şeref-intisâb-ı teşrîf buyurulup Enderûn kullarına silahşorân ile mahlûtan süvârî cirid fermân olunup salât-ı ‘asra dek nehb ü gîr-i perhâş-cüyânîleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri oldukda ‘atf-ı ‘inân-ı sa‘âdet birle Hırka-i Şerîfe teşrîf ve farîza-i vakti edâ ve du‘â¹⁸⁸ ve senâdan sonra yine sâhilsarây-ı ‘âliyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

¹⁸⁸ Metinde “du‘ây” şeklinde.

Rûz-ı mezbûr silahşor ‘Abdûlbâkî Bey kullarına iki yüz guruş harc-ı râh ile berât-ı ‘âlî-şâna hatt-ı hümayûn keşide olunup me’mûr olduğu hıdmete irsâl olunmuşdur.

Yirmi birinci İsneyn günü ba‘de’z-zuhr Tersâne-i ‘âmire hadîka-i hâssasına teşrîf ve Bahâriyye-i sâni nâmıyla zîver-i gurufât-ı harem-i hümayûn olan kasr-ı letâfet-hasrda binişci kullarına bir fasıl tomak ve top-ı nehb-âşûb ve lu‘biyyât-ı sâ‘ire ile fermân olunmağın güşâyış-i tab‘-ı hümayûnlarına evfak harekât-ı mudhikâne ile salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘de’l-edâ filike-süvâr-ı ric‘at birle ârâm-gâh-ı sâhilhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Vürûd-ı Yûsuf Bey ve Telhîs-i Sadr-ı ‘âlî

Yirmi ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline sâye-endâz-ı ma‘delet olup umûr-ı mehâmm-ı ra‘iyyet gûş-zed-i re‘fet-i cihân-bânîleri buyurulduktan sonra tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric‘at birle sâhilhâne-i ‘aliyyelerine teşrîf olundukda ba‘de’z-zuhr ârâm-gâh-ı letâfet-serâlarından ‘adem-i hareket ile câ-nişîn-i i‘zâz oldukları ihbâr ‘akabinde beyne’s-salâteyn Kırım cânibine bâl-güşâ-yı isti‘câl olan silahşor Yûsuf Bey kulları bahren ve telhîs-i sadr-ı ‘âlî hazretleri berren vifâk-ı tevfiğ üze ma‘an Âsitâne-i sa‘âdet’e peyâm-ı meserret-resân ile müjde-künân vürûd eyleyüp bi-hamdihî te‘âlâ dest-yârî-i cünûd-ı kudsiyân-ı mele’-i a‘lâ i‘ânet ile hıttâ-i Kırım üze istîlâ eden küffâr-ı dûzah-makarr u peymân-şiken-i bed-fercâmı Bâğçesarây’dan tâ Orkapusı’na dek kırarak eyne’l-mefer nidâsıyla kaçırup kimin küşte ve kimin esîr eyleyüp [82b] bâ-‘avn-i tevfiğ-i Hak isti‘âb-ı zulumât-ı mûr-şümâr ve istîlâ-yı hücum-ı cüyûş-ı hezîmet-hurûş-ı küffârdan emâkin-i müslimîn ve mevâtın-ı Tatar-ı muvahhidîn istihlâs u rehâ-yâb olduğu hân-ı ‘âlî-şân tarafından Yûsuf Bey vesâtatıyla ve ordu-yı hümayûndan anları mü’eyyid telhîsî ağa vürûd ile pey-der-pey işâ‘a olunup secde-güzâr-ı zemîn-i mahmidet ü teşekkür olunmağın kulûb-ı inkılâb-ı mü‘minîn sükûn-yâb-ı sürûr u hubûra mübeddel olmuşdur. Yine rûz-ı mezbûrun ahşamı Yûsuf Bey ve telhîsî ağa kulları kâ‘imelerinin cevâbın alup rikâb-ı hümayûna ‘arza girdikden sonra pâ-der-rikâb-ı ta‘cîl ü şitâb ordu-yı hümayûn¹⁸⁹ tarafına ‘âzim ü râhî olmuşlardır.

¹⁸⁹ Metinde “hümayûna” şeklinde.

İrsâl kerdin-i Mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey be-cânib-i Hân-ı ‘âlî-şân

Yirmi üçüncü Erba‘â günü Kasr-ı İncüli'ye ba‘de'z-zuhr şeref-bahş-ı iclâl olundukda eser-i cedîd-i cihân-dârîleri olan kasr-ı behcet-medîdde mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulları rikâb-ı hümâyûna ‘arza girdikde bir kıt‘a hatt-ı hümâyûn ile tebrîk-i gazâ için hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i mülûkânelerinden kabanise yakalı çeprâst ferve-i semmûr kâmet-i iclâline münâsib ve ser-tâc-ı iftihârlarına sorguş-ı murassa‘ miyân-ı mübâhât-ı lâzımü't-tebcîl-i gazâ-yı ekberlerine bir kabza şemşîr-i zerrîn-kâr ve ceyb-i hümâyûnlarından ‘atıyye-i behiyye-i mülûkâneleri olmak üzere iki yüz kîse akçelik sekiz kîse altın ağa-yı mûmâ-ileyh kulları yediyle ‘alâ-cenâhi'l-isti‘câl irsâl kılındıktan sonra rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz ile tebrîk-i gazâ-yı şehriyârî olup mahallerine ric‘at ‘akabinde salât-ı ‘asra kıyâmdan sonra sâha-i çemen-zâra müşrif taht-ı ‘âlî-baht üzere şeref-bahşâ olduklarında Yûsuf Bey kulları yediyle kapudan-ı deryâ tarafından ganîmet-i inhizâm-ı küffâr olmak üzere ahz olunan top-ı şâhîlerden bir ‘adedi rikâb-ı hümâyûna irsâl olunmağın huzûr-ı hümâyûnlarına getürdüp temâşâ-yı cihân-dârîleri kılınmışdır. Vâkı‘â kâfirî binâ olmağın ‘araba ve topuna demir çenberler ile istihkâm verdiğinden fazla topunun tarafında iki ‘aded küçük havan topu misâl çakalozları dahi olup üslûb-ı âharda olduğu herkese hayret-şi‘âr-ı tetimmât-ı küffâr olmuşdur.

[83a] Yirmi dördüncü Hamîs günü yine Kasr-ı İncüli'ye kadem-nihâde-i celâdet olup rekûb-ı cân-âşûb-ı câlibü'l-kulûblar ‘arsa-pîrâ-yı cilve-i tek ü tâzî oldukdan sonra salât-ı ‘asra dek sâhib-nişân olan kemân-keş kullarına huzûr-ı hümâyûnlarında pûte-zenlik etdirüp mel‘abe-i cihâd ile evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi beşinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı sa‘âdetle Câmi‘-i Sultân Süleymân Hân ¹⁹⁰ عليه سجال الرحمة والغفران da edâ buyurduklarında ba‘de-edâ’i'l-farîza istinsâr-ı cüyûş-ı muvahhidîn için kıyâmen du‘âya şurû‘ olup cemâ‘at-i müslimîn istigâse-i darâ‘at-ı âh u enîn ile gırîv-i da‘avât-ı icâbet-âyât kıbâb-ı tâk-ı ‘arş-ı berîne peyveste olmağın yine tumturâk-ı kevkebe-i haşmet-i cihân-dârî birle doğru haremsarây-ı sâhilhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

¹⁹⁰ “Rahmet ve mağfiretle dolu büyük kovalar onun üzerine [dökülsün]” manasında Arapça bir dua cümlesi.

Yirmi altıncı Sebt günü Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i cihân-bânîleriyle zînet-yâb-ı safâ oldukda kethudâ-yı bevvâbîn kulları ‘arza girüp gitdikden sonra üç binden mütecâviz tahrîr olunan kalyonî levendâtı neferâtından tahrîr olunan müsellaḥ tûvânâ merdân-ı neberd-âzmâ ‘alemdârlarıyla âteş kayıklarına süvâr olup istimdâd-ı nusret-i ‘avn-i Rabbânî nidâsıyla gül-bâḡ-zen-i i’lâ-yı kelimetullâḥ olarak Boğaziçi’ndeki âmâde olan sefâyine mıkzâf-zen-i isti‘câl ve ‘azm-i râḥ oldukları temâşâ-yı hümâyûnları kılınup salât-ı ‘asrı edâ ‘akabinde tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Ehad günü Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb oldukda kethudâ-yı bevvâbîn ‘arza girüp cânib-i kâ’im-makâm paşaya gitdikden sonra bi-hamdiḥi te‘âlâ bu sene-i mübâreke hacc-ı ekber olmaḡın şerîf tarafından mevsim-i hacc-ı ekberde irsâli mu’tâd-ı kadîm olan südde-i ‘arş-peymâ-yı Beytül-harâmın kisve-i mübâreke-i zer-târ-ı ‘anberîn-fâmı Cidde vâlisi tarafından beher sene rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnlarına gelen akmişe-i mütenevvi‘a-i mülûkî¹⁹¹ ve tuhaf-ı sâ’ire emsâli ile ma‘an çukadâr-ı paşa-yı mûmâ-ileyh yediyle gelmeḡin kisve-i tayyibe gûşâde olup evvelâ şevketlü efendimiz ruhsâre-sây-ı ibtihâl ve takbîl-i ihrâma mübâderet eyleyüp sâniyen kulları darâ‘at-i rû-mâl-i ârzû-yı rû’yete ictirâ etdiklerinden sonra yine dest-i ta‘zîm ile telfif olunup harem-i hümâyûnlarına irsâl kılınmıştır. [83b]

Duhûl-i elçi-i [‘Acem] ‘Abdûlbâkî be-Âsitâne-i Devlet-i ‘aliyye

Yirmi sekizinci İsneyn günü ‘Acem elçisi ‘Abdûlbâkî Hân Âsitâne-i sa‘âdet’e vürûd etme[ḡ]in taraf-ı Devlet-i ‘aliyye’lerinden Fenerbâḡçesi’nde tertîb olunan ziyâfet-i âsafâneye nüzûl içün mahall-i mu’tâddan ricâl-i devlet istikbâl edüp nizâm-ı ucmânesiyle muhteşem-i garîbâne mesîre-gâḡ-ı merkûma nüzûl hinde kemâ-yenbaḡ merâsim-i mihmân-dârî ve ri‘âyet-i vefdî icrâdan sonra kendüye menzil ü me’vâ ta’yîn olunan Üsküdar’da vâkî‘ humparacıyân içün mu‘ayyen olunan sarây-ı ‘âlî-binâya hademât-ı sâ’iresiyle kufûl etmekle şevketlü efendimiz yevm-i mezbûrda ‘adem-i hareket ile câ-nişîn-i ‘izz ü iclâl olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sülâsâ günü a’yân-ı ricâl ve erkân-ı Dîvân’da bî-tâbî-i melâl melhûz-ı zamîr-i ilhâm-pezîr-i hazret-i şehriyârî olmaḡın ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile

¹⁹¹ Bu kelimeden sonra “pîçide-i boḡça-i ithâf ve hedâyâ-yı ‘ûd u ‘anber ve ‘itr u tuhaf” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

kulların müsterîhu'l-bâl buyurduklarından sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle bâhiru'l-is'âd oldukda elçi-i mezbûr için müheyyâ olunan iki kat raht-ı sîmîn-rikâb ve zîn-pûş-ı zer-dûz u mutallâ-bisât iki re's esb-i Rumî-nijâd ile vekîl-i mîr-âhûr-ı¹⁹² Stabl-ı hâssa bey delâletiyle manzûr-ı şehriyârî kılındığı 'akabinde elçi-i müşârun-ileyhin ma'iiyet ile gelen Genç 'Ali Paşa kulları için dahi Dîvân rahtı ta'bîr olunan raht-ı kebîr-i mutallâ ve murassa' debbûs ve 'abâyî dahi meşhûd-ı cihân-dâr-ı hıdîvâneleri olmağla salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ 'atf-ı zimâm-ı sâhil-serâ buyurmuşlardır.

Vürûd-ı Genç 'Ali Paşa

Otuzuncu Erba'â günü elçi-i müşârun-ileyhin ma'iiyet ile Âsitâne-i sa'âdet'e 'âzim ü râhî olan 'Ali Paşa kulları rûz-ı mezbûr alay-ı mürettebe ve edevât-ı vezâret ile mahmiyye-i Üsküdar'a vürûd etmeğin yine kasaba-i mezbûrda vâki' kendüleri için ta'yîn-i mahal olan Ya'kûb Paşa kullarının yalısına nüzûl etmekle sâ'ir hademât ve katâr ve mühimmât ve devâbb u mevâşî bi'l-cümle hıyâm-ı kebûdî-fâmıyla şevâhik-ı cibâl-i kasaba-i merkûmede ârâm-gîr-i ta'ayyün olmağın rûz-ı mezbûr şevketlü efendimiz Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahşâ olup deryâ cânibindeki kasr-ı letâfete revnak-efzâ olduklarında rikâb-ı hümayûnlarına şeyhülislâm hazretleri ile kâ'im-makâm paşa kulları gelüp salât-ı 'asra dek 'arz-ı 'arîz olmuştur.

[84a] Boş

[84b] [Sene 1149] Gurre-i Rebî'ulâhir

Mâh-ı Rebî'ulâhir'in gurre-i Hamîs günü Kasr-ı Sa'd-âbâd'a biniş fermânıyla kulların irsâl etdikde Kapu'ya 'Ali Paşa kulları geleceği ihbâr olunmağın kubeyl-i zuhr muhtasarca Sovukçeşme Kasrı'na kadem-nihâde-i celâdet olundukda paşa-yı müşârun-ileyh ba'de'z-zuhr yalısından hareket edüp mesâfe-i ba'ideden Kapu'ya gelince sâ'at-ı nehârî yediye karîb olmağın biniş vakti mürûr etmeğin paydost haberiyle kullarına fermân-ı 'avdet buyurulup tahrîk-i rikâb-ı sa'âdetle Kasr-ı Yalı'ya şeref-efzâ olup mürûr u 'ubûru temâşâ hılâlinde mukaddemâ konakçısı gelen Özbek elçisi kulları dahi Üsküdar'a nüzûl etmekle huzûr-ı hümayûnlarından beş çifte piyâde

¹⁹² Metinde "mîr-âhûr-ı vekîl" şeklinde.

ile kendi ve üçer çifte ile tevâbi'âtı İstanbul'a ta'yîn olunan mahal için geçtikleri müşâhede kılındıktan sonra ba'de'l-'asr 'Ali Paşa kullarının dahi yedi çifte piyâde ile kapudan yalısına ric'atleri meşhûd-ı cihân-dârîleri kılınmıştır.

Âmeden-i vürûd-ı elçi be-Kâ'im-makâm Paşa

İkinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya-i Kebîre'de edâdan sonra kevkebe-i cihân-dâr u 'azamet-pîrâ ile Sovukçeşme Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olduklarında 'Acem elçisi Bâkî Paşa kulları hademât-ı mahsûsasıyla Üsküdar'dan Kapu'ya gelmesi musammem olmağın bir çekdiriye tevâbi'ât-ı mukarreb ü murahas-ı şâhları olan ricâl süvâr ve birine dahi tevâbi'ât-ı sâ'iresi tahmîl-i bâr olup mehterhânesin çalarak mu'tâd-ı kadîm-i pâdişâh-ı Cem-cenâb üzre etrâfdan top-ı ra'd-âşûb-ı istikbâl ile mer'î kılınup Bâğçekapusu'na karîb sandala süvâr andan dahi âmâde olan esb-i mükemmelü'l-bisât-ı husrevânîye lehçe-i garîbâne ve heykel-i üslûb-ı ucmânesiyle süvâr olup tertîb ettiği alay-ı mahsûsasıyla taraf-ı kâ'im-makâmîye gelmesi kasr-ı mezbûrdan meşhûd-ı cihân-bânîleri¹⁹³ kılınmıştır.

[85a] Üçüncü Sebt günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-efzâ-yı iclâl olduklarında devâbb-ı yevmiyyeler 'arsa-gâh-ı hünerde 'arz-ı cilve-i ihtizâz etdikden sonra Enderûn kullarına piyâde cirid fermân olunup salât-ı 'asra dek dâr u gîr-i şecâ'at-âzmâ ve hüner icrâlarıyla evkât-güzâr olmuşlardır.

Dördüncü Ehad günü yine Kasr-ı İncüli makdem-i behcet-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle şeref-yâb oldukda rekûb-ı dil-âşûb-ı hıdvâneler 'arz-ı mızmar-ı hüner oldukdan sonra kemân-keş kullarına salât-ı 'asra dek pûte-zenlik etdirüp imrâr-ı vakt buyurdıkları hılâlde yeni ihdâ olma tûfeng-i üstâd-kâr ve zer-nişândan birinin mi'yârı 'ayân olmak için edevât-ı harbiyesi vezn-i a'mâl olunup sebû-gâh-ı imtihâna çekilsün deyü fermân olundukda üç def'a ser-tûfengî-i şehriyârî kulları siperden atup isâbet etmedikleri hâlde huzûr-ı hümâyûnlarında pâ-be-cây-ı te'eddüb-i istikâmet olan ser-hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa kullarına "var at urursun" deyü fermân-ı kazâ-cereyânları hakkında ısdâr olmağın be-emr-i Hudâ yek hamle sebû-şikest-i nişân

¹⁹³ Bunun devamında önce "kılınmağın ba'de'l-'asr kuşhâne-i mahsûsa ta'âm-ı nefisesin tenâvül buyurup sâhilsarây-ı 'âliyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric'atde elçi-i mezbûr yine kapudan alay ile ric'atde sandal ile mahallerine ircâ' olunmuştur" yazılmışsa da üzeri çizilerek "kılınmıştır" kelimesiyle cümle tamamlanmıştır

olunup te'sîr-i fermân-ı nutk-ı kerâmet-nişân-ı cihân-bânîleri def'aten zuhûra geldi[ği] muhayyir-i 'ukûl-i ins ü beşer olmuşdur.

Beşinci İsneyn günü yine Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i pâdişâhî birle müstes'id oldukda devâbb-ı yevmiyyeler 'arz-ı meydân-ı hüner olup cilve-i harekât-ı cünbüşânelerin edâdan sonra kemân-keş kullarına salât-ı 'asra dek pûte-zenlik etdirüp evkât-güzâr olmuşlardır.

Altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîfden sonra kubeyl-i zuhrda Sovukçeşme Kasrı'na revnak-endâz-ı iclâl olunup hazîne-i Kâhire-i Mısıriyye Üsküdar'a dâhil olmağın çekdiri ile 'ubûru sâhilhâne-i 'aliyyelerinden temâşâ olundukdan sonra tertîb olunan ocaklısı alayı mehterhâne-i Hicâz'ı edâ ile müte'ayyinü'l-hıdme olan ümerâ-yı Mısıriyye'den 'Osmân Bey kulları hazîne-i zer-i hâlisu'l-'ayâr ile katâr-ı devlet-medâr-ı 'Osmânî ardınca mürûru kasr-ı mezbûrdan seyr olunduğu 'akabinde tahrîk-i rikâb u 'atf-ı zimâm olunup Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olundukda salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ ârâm-gâh-ı 'âlî-makâmlarına ric'at buyurmuşlardır.

[85b] Yedinci Erba'â günü ordu-yı hümayûn cânibine me'mûren kâdime-cünbân-ı müsâra'at olan silahşor Yûsuf Bey kulları kudûm etmeğın sâhilsarây-ı 'âliyelerinde rikâb-ı hümayûna 'arza girüp edâ-yı hıdmetde bi'l-müşâfêhe istintâk olunmağın rûz-ı mezbûr mesâlih-i umûr-ı mühimme-i cihâd ile evkât-güzâr olunup âşiyân-sarây-ı 'âlîlerinden bir tarafa bâl-cünbân-ı hüma-pervâz-ı iclâl olmamışlardır.

Sekizinci Hamîs günü biniş takrîb ile kubeyl-i zuhr Sa'd-âbâd'a sandal-süvâr-ı nehzat olundukda Tersâne-i 'âmire'de kâ'im-makâm paşa kulları tahrîr edüp peyder-pey 'ucâleten irsâl etdikleri kalyonî neferâtı 'alemdâr-ı neferâtıyla gül-bâng-ı tekbîr-i gazavât ile istikbâl etdiklerinde mazhar-ı nigâh-ı cünbüş-i selâm-ı zafer-fercâm olunup bülend-âvâz ile du'â-yı devâm-ı devlet-i şehriyârîde oldukları hâlet-engîz-i rikkat olup Karaağaç'a varıldıkda piyâdeye nakl buyurulup Kasr-ı Cinân'a şeref-endâz-ı huld-i berîn olup ba'de'z-zuhr Enderûn kullarına tûfeng-endâzlık fermân olunup isâbet edenlere 'atıyye-i istihsân ihsân ile her birin mesrûr etdikden sonra kasr-ı mezbûrun hizâsındaki çağlayana vaz'-ı sebû ve bâlâsına bir kûze-i sagîr nihâde olunmağa fermân buyuruldukda mübârek dest-i Kahramân-savletleriyle tûfeng-endâzlık edüp pey-â-pey yedi def'a kûze-i sagîri tahmînen yüz yirmi adım

mikdârı mahalden havâyâ perrân¹⁹⁴ buyurdıkları kuvvet-i bâzû-yı baht-ı celâdetlerin te'yîd¹⁹⁵ buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Cum'a günü dahve-i kübrâ mahallinde kapudan-ı deryâ Cânım Hoca kullarının kerîme-zâdesiyle Orkapısı'ndan küffârın bi'l-küllîyye ihrâc ve idbâr ile vâfir ganâyim ve üsârâ seby olunduğu haber-i meserret-eseri[ni] müş'ir kâ'imeler gelmeğin [86a] sa'âdetle salât-ı cum'ayı Vâlîde Câmi'i'nde edâdan sonra kevkebe-i celâdet-i kahramânî birle Yalı Köşkü'ne teşrîf buyurup pey-ender-pey yalıdan ve Tophâne'den ve Kurşunlu Mahzen'den ve sâ'ir sefâyin-i müslimînden top-ı ra'd-âşûb-ı meserret sâ'ika-endâz-ı kulûb-ı a'dâ ve peyâm-res-i sâmi'a-i eviddâ olmak için gül-bâng-ı edevât-ı nârîye fetîl-endâz-ı işâret olunup huzûr-ı hümâyûnlarında âfâka velvele-endâz-ı neşr-i sürûr-ı mukaddimâtü'l-fütûh olmuşlardır. Cenâb-ı Hak mukaddime-i nusret eyleyüp karîben esnâf-ı fütûhât-ı celîle ile eyyâm-ı devletlerinde Ebu'l-feth ve'l-megâzî tevşîh-i hutbesiyle nâm-ı sâmilînin âfâk-gîr-i minber-i iştihâr eyleye, âmîn.

Onuncu Sebt günü yine Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı 'azamet olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm ve kâ'im-makâm hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz olmağın hengâm-ı teşrîflerinden mukaddem teberdâr 'Ali Çelebi kulları 'illet-i merakdan gâyetle münharifü'l-mizâc olup nehâfet-i vücûd ile rikâb-ı hümâyûna zebân-ı hâlî 'arzuhal-i bîmârî olduğu vâkı'a 'irfân-ı cihân-dârî olmağla vâfir zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ile cebr-i şikeste-i hâtır ve tesliyet-bahş-ı kalb-i fâtir-i kulları oldukdan sonra lücce-i muhît-i 'inâyât-ı bî-gâyât-ı re'fet-i mülûkâneleri temevvüc edüp karîha-i hümâyûnlarından bir ceyb altın dahi cücegân ve bî-zebân kullarına ber-vech-i tevzî' ihsân-ı hümâyûnları olup cümle kulların ni'met-i gayr-ı müterakkıbe-i 'âtıfetleriyle memnûnül-fu'âd buyurmuşlardır.

On birinci Ehad günü kapudan-ı deryâ tarafından mîrî cânibine 'â'id dombaz ta'bîr olunan bir sefîne ile vâfir üsârâ-yı küffâr-ı bed-peymân irsâli haberi mukaddemâ haber-i inhizâm-ı a'dâ ile vürûd etmeğin rûz-ı mezbûr Bahr-i Siyâh'dan

¹⁹⁴ Metinde "berrân" şeklinde.

¹⁹⁵ Bu kelimeyi müteakip önce "etmeğin ba'de'l-'asr mâ-hazarî huzûr-ı hümâyûnlarında tabh olunan kebâb-ı bere ve tuyûr-ı şikârî tenâvül olunduğu 'akabinde piyâde-süvâr olunup sa'âdetle Söğütlük ta'bîr olunan mahalle nüzûl ve andan eşheb-süvâr-ı iclâl birle Karye-i Mîr 'Ali'de zay'a-i devlet-sarây-ı 'aliyyenin bâğçe-i nüzhet-gâhına şeref-bahşâ olup ezâhîr-i mütenevvi'adan iktitâf olunup bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâmdan sonra yine Fîl Köprüsü'nden piyâdeye nakl ve andan Karaağaç'da âmâde olan filike-i zer-mehce ile 'avdet buyurmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilerek "buyurmuşlardır" kelimesiyle cümle tamamlanmıştır.

Halîc-i Kostantiniyye'ye dâhil olmağın şevketlü efendimiz Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i 'izz ü devlet buyurduklarında sefine-i mezbûr dahi top-ı istikbâl-i meserrât ile âheng-i ceng-i harbî ederek Bağçekapısı açığında lenger-endâz-ı istikrâr oldukda içinde mîrî ve üsârâ-yı ümerâ-yı deryâ mevcûd olan kefere bi'l-cümle müsella kalyoncu neferâtı yediyle kasr-ı mezbûrda huzûr-ı hümayûnlarından yek be-yek yüz yirmi mikdârın geçirüp Tersâne-i 'âmir'e'lerine irsâl 'akabinde Tersâne emîni ve liman re'îsi ve sefine-i mezbûre kapudanına ilbâs-ı hil'at birle mübtehic buyurdukları hinde be-emr-i Hudâ bu sefer-i nusret-eserde bir nefer kalyoncu kullarının bir kademe gülle isâbet edüp yek-kadem bir yoldâşına süvâr olmuş huzûr-ı hümayûnlarına 'arzuhal etdikde kemâl-i terahhumen yevmî kırk akçe İstanbul gümrüğü mâlından almak üzre bâ-hatt-ı hümayûn ihsân ve elli zer-i mahbûb 'ilâve-i kerem-i cihân-bânîleri olmuştur. Salât-ı 'asra dek intihâz-ı rûz-ı behcet-mevfûr fırsattır deyü ruk'a-güşâ-yıistirhâm-ı 'inâyet olanların câ-be-câ merâmına müsâ'adeden fazla kendi hâlinde müsterî taleb ile deryâ-yı hayretde muztarib olan bir pîr-i rûşen-zamîr kayıkcı kulları manzûr-ı hümayûnları oldukda bin akçe surre-i hümayûnları ile ni'met-i husrevânîlerine bağteten mazhar buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr imâm-ı sâni kulları hâmise i'tibâr ile Süleymâniyye'ye gelmeğın ba'de-edâ'i'z-zuhr¹⁹⁶ teşekküren dâmen-i şevket-medârların takbîl etmişlerdir.

[86b] On ikinci İsneyn günü biniş takrîb ile binişci kulların Kasr-ı Beşiktaş'a gönderüp kubeyl-i zuhr sa'âdetle sandal-ı hümayûna süvâr olunup muhtasarca Akındı'da vâki' Tırnakçı Yalısı ta'bîr olunan sâhilsarây-ı dil-güşâyâ revnak-bahş-ı iclâl olunup salât-ı zuhr edâdan sonra kapudan-ı deryâ el-Hâc Mehmed Paşa kullarının haber-i meserret-eser-i inhizâm-ı ceyşü'l-kefere ile tarafından gelen hafîd-i sa'id-i nusret-berîdi ikrâmen-leh rikâb-ı hümayûn silahşorluğu hıdmetiyle yalı tarafından zemîn-bûs-ı teşekkür olduğı işrâf-ı kasr-ı yalıdan manzûr-ı nigâh-ı cihân-bânîleri kılınmağın bir mikdâr dahi ârâmdan sonra yine sandal ile Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı i'zâz¹⁹⁷ olunmuştur.

¹⁹⁶ "Zuhr" kelimesinin üzeri karalanmıştır.

¹⁹⁷ Bu kelimeden sonra evvela "olup kullarına piyâde cirid fermânıyla salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ harem-i hümayûna teşrîf buyurup eser-i cedîd-i behcet-mezîd-i cümle-i tab'-ı mi'mâr-ı cihân-dârîleri olan kasr-ı letâfet-hasrda mâ-hazarî ihzâr olunan ta'âm ile safâ-yâb olunduğı 'akabinde filike-

On üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mesned-gâhına teşrîf ü ‘avdetden sonra İncüli etrâfı serâ-perde-i halvet-i hâssa ile cilve-gâh-ı cihân-dârî ve gül-geşt-i hudemâ-yı ‘iffet-sarây-ı şehriyârî buyurulup salât-ı ‘asra dek geşt ü güzâr olundukda farîza-i vakti edâ için bi’z-zât Hâne-i Hırka-i Mutahhara-i Hazret-i Sultân-ı Kevneyn’e şeref-bahş-ı kudûm-ı meymenet-lüzûm buyurulup yine halvet-i hâssa cânibine tahrîk-i rikâb-ı semend-i sa‘âdet-nisâb buyuruldukda ba‘de’l-mağrib halvet münkazî olup bu‘ayd-i ‘ışaya dek sâha-i pehnâ-ver-i İncüli’de fişek-endâz-ı târika-i beşâset ve eşi‘a-i bârika-i letâfet ile leyle-i zulmâyı mehtâb-ı müstenîre ve şeb-i târı matla‘-ı hûrşîd-i münîre döndürüp ‘âlem-i dîger buyurmuşlardır. زاد الله انوار ذات جلادته بمشكوة بهجت فتوحاته¹⁹⁸

On dördüncü Erba‘â günü Kasr-ı İncüli makdem-i cihân-bânîleriyle zîb-efgen-i necâbet oldukda devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i tek ü tâzîlerine mürâdif beş re’s esb-i Mısırî dahi mîr-i Mısır ithâf-ı çâkerânesi olmak üzre ‘arza-dâşt-ı sâha-i küstâhî kılınup merbût-ı Stabl-ı hâssa kılınması işâret-i gûşe-i ebrû-yı kabûl buyuruldukdan sonra hafîd-i kapudan-ı deryâ silahşor İbrâhîm Bey kulların ‘alâ-ru’ûsi’l-eşhâd huzûr-ı hümâyûnlarında bi’z-zât istintâk edüp keyfiyyet-i hücum-ı a‘dâ ve kemmiyyet-i cünûd-ı hezîmet-peymâ ve tarîk-ı seby ü ahz-ı üsârâ ve be-‘avn-i Hudâ muzâyaka-i hâl-i küffâr ve istîlâ-yı kaht u galâ ve ibtilây u beliyye-i sâ’iresi mu‘âyene etdiği vech üzre bî-pervâ istihbâr hılâlinde¹⁹⁹ ليس الخبر كالمعاينه mantûkunca idâre-i kelâmda kat‘â zahmet çekmeyüp meşhûd-ı zâ’ika-i ta‘ayyünü olan mevâddı tafsîlen rikâb-ı hümâyûnlarına vâhiden ba‘de-vâhidin ecvibe-i âdâbda ser-i mû bî-kusûr ‘uzûbet-i lisân ve ifâde-i mâ-fi’z-zamîrin beyânda cümleyi dil-beste ve hayrân edüp yine işâret-i cünbüş-i nigâh-ı iltifât-ı hümâyûn [87a] birle mahalline ircâ‘ esnâsında Şâdirvân hudemâsı kullarına tomak-bâzî fermân olup âyîn-i mel‘abe-i tomak-mülâhaza-i dâr u gîr-i perîşân-nizâmlarında birbirlerine sademât-ı Gûrâne ve âşûb-ı kahramâne ile görölmeden müşt-zen olmadan kinâye bir ma’nâ olmağın üslûb-ı lehv ü la‘ib üzre olan nizâmlı oyundan ziyâde mahzûz olup safâ-bahş-ı hâtır-ı gül-berg-makâtır-ı şehriyârîleri oldukdan sonra sa‘âdetle Kasr-ı Gülhâne’ye

süvâr-ı ric‘at birle ârâm-gâh-ı kadîmlerine nüzûl buyurmuşlardır” yazılmışsa da üzeri çizilerek “olunmuşdur” kelimesiyle cümle tamamlanmıştır.

¹⁹⁸ “Allah fütuhatının parlak kandiliyle kahraman zatının nurunu artırsın.” manasında Arapça bir dua cümlesi.

¹⁹⁹ “Haber almak bizzat görmek gibi değildir” mealinde Arapça bir söz.

‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm-ı iclâl olunup Enderûn-ı hümâyûn cündilerine süvârî cirid fermân buyurulup Rüstemâne nehb ü zen ve şecî‘âne vâdî-i perhâş-cûyânda feres-rânlıkları güşâyış-i tab‘-ı cihân-dârîleri oldukda nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olan fârisü'l-hayl-i meydân-ı mahâret mazhar-ı ‘atıyye-i husrevânîleriyle zemîn-bûs-ı ‘âtıfet olup salât-ı ‘asra dek dâr u gîr-i dilrâneleriyle evkât-güzâr olunduğu ‘akabinde farîza-i vakti tahiyyet ü teslîm-i edâ tamâmında yine süvâr-ı kümeyt-i celâdet birle sâhilsarây-ı ‘âliyelerine kâdime-cünbân-ı ric‘at olmuşlardır.

On beşinci Hamîs günü dahve-i kübrâda Kasr-ı Yalı'ya sâye-bahş-ı cihân-dârî buyuruldukda donanma-yı hümâyûna ilhâk için müceddeden binâ olunan on pâre firkate istikmâl-i mühimmât-ı sâ'iresiyle neferât-ı ceng-cûyânı müsellah kürek çekerek alay ile huzûr-ı hümâyûndan güzër için kasr-ı mezbûr pîş-gâhına geldiklerinde birer yaylım başlarda olan topların gül-bâng-ı teşyî‘-i firkat-üslûbuna sadâ-yı tekbîrât-ı cihâd-âzmâların hem-âheng edüp gırîv-i da‘avât-ı istidâmet-i pâdişâh-ı veliyyü'n-ni‘amî ve istid‘â-yı hezîmet-pezîr-i küffâr-ı hod-râyî âfâk-gîr-i velvele-i ‘arş-ı icâbet oldukdan sonra be-emr-i Hudâ hübüb-ı riyâh-ı şedîd-i Boyraz gitdikçe iştidâd bulmağın Beşiktaş açığında bi'z-zarûrî lenger-endâz-ı intizâr-ı havâ-yı i‘tidâl olmağa muhtâc olduklarından sonra şevketlü efendimiz ba‘de'z-zuhr Ağa Bağçesi'ne ‘atf-ı ‘inân-ı teşrîf olup hâssaten harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cirid fermânıyla safâ-bahş-ı hâtır olup nebud-endâz-ı mahâret olanları mazhar-ı ‘atâyâ-yı celîle buyurup ba‘de'l-‘asr Hâne-i Hırka-i Şerîf'e teşrîf-i sa‘âdet ve farîza-i salât-ı vakte ikâmet ile ‘aşr-hân-ı icâbet olduklarından sonra yine kâdime-cünbân-ı ric‘at birle harem-i hümâyûnlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

On altıncı Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya'da sa‘âdetle edâdan sonra Sofa-i hâssa'ya teşrîf-i iclâl ve Sünnet Odası'na sâye-bahş-ı ‘izz ü ikbâl olduklarında rûz-ı mezbûrun gecesı kozbekcibaşı kulları vesâtatıyla ordu-yı hümâyûndan re‘îs efendi ve beylikci efendi kulları gelmeğın kâ'im-makâm paşa ve Genç ‘Ali Paşa ve şeyhülislâm hazretleri rikâb-ı hümâyûnlarına oda-i mezbûrda ‘arza girüp mevâdd-ı sulha istihkâm verilmek husûs-ı temşiyet-perdâz-ı mehâmm-ı umûru [87b] tafsîlen murahhas olan ‘Ali Paşa kullarıyla istişâre ve şurût u kuyûda müte‘allık umûr-ı lâzıme cümle ‘arz-ı ‘arîz oldukda paşa-yı müşârun-ileyh kullarına serâsere kaplu bir hil‘at-ı semmûr-ı fâhire taraf-ı cihân-dârîlerinden ilbâs ve ceyb harelîğı olmak üzre üç bin sikke-i hasene zer-i hâlisu'l-‘ayâr dahi zamîme-i kerem-i şehriyâr-ı deryâ-

nevâl kılındıktan sonra ikrâm-ı mihmân-nevâzîde kemâ-yenbagî mürâ'ât-ı âdâb-ı muktezât mü'eddâ kılınup yine mahallerine ircâ' kılınmıştır.

Ve rûz-ı mezbûrun gecesi sâ'at-ı leylî üçde be-emr-i Hudâ Çukur Hammâm kurbunda hammâmcısı menzilinden harîk-ı nâgehânî zuhûr edüp şiddet-i rûzgâr ile derhâl bâlâ-rev-i iltihâb olmağın şevketlü efendimiz rikâb-cünbân-ı isti'câl âfet-i harîk olduğu mahalle karîb sâbıkâ Haremeyn müfettişi Selanik'den ma'zûl Mustafa Efendi'nin menziline şeref-yâfte-i nüzûl ve meymenet-i yümn-i kudûm-ı cihân-bânîleri berekâtıyla işâret-i 'aliyye-i kazâ-cereyânları sudûr etdikçe bi-'avni'l-Meliki'l-Mennân reşâşe-pâş-ı intifâ-yı cüz'î medâr-ı inhidâm-ı küllî olup sâ'at beşe vardıkda âteş-i şerâre-rîz-i âfet bi'l-küllîye izmihlâl ve intifâya istimâlet gösterüp herkesin kulûbuna reşha-pâş-ı kerem-i Hudâ tesliyet-sâz-ı 'inâyet oldukda vifâk-ı garîb sâhib-i hâne Mustafa Efendi kulları yalısında olup sulehâ-yı ümmetden Kapudan Paşa Câmi'i imâmı Mustafa Efendi e'azz-i ahhâbından olup rûz-ı mezbûr ziyârete gelüp efendiyi yalısında ilhâh-ı tâm ile ol gece anda beytütet etmek iktizâ etmeğın bu kazâ-yı nâgehânî zuhûrunda cümleye mu'âvin ve nakl-i raht-ı hânümân ve muhârese-i metâ'u'l-beyt husûsunda medâr-ı küllî, siyyemâ şevketlü efendimizin kudûm-ı meymenet-rusûmları ihbâr olundukda sâhib-i hâne makâmında makâm-ı hıdmetde pâ-ber-câ-yı sadâkat olmağın kerâmetlü efendimiz imâm-ı mezbûrun mazınne-i kirâmdan olduğu desîse-şinâs-ı zamîr-i kerâmet-semîrlere lâyah olmağla istintâk-ı keyfiyyet-i hâl olundukda kemâ-yenbagî muzâyaka-i hâli ba'zı kelimât-ı rızk-ı maksûm zımnında cihâza müteheyi' iki dâne kâmile kerîmeleri olup zarûret-i hâl cevânib-i erba'aların ihâta-i âteş-i ıztırâb-ı melâl olduğu ma'lûm-ı cihân-dârîleri buyuruldukda kariha-i lâyiha-i hümâyûnlarından kendüye medâr-ı cihâz-ı duhterân olmak için dört yüz guruşa bâliğ zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsânlarıyla mazhar-ı du'â-yı hayrları olmuşlardır.

[88a] On yedinci Sebt günü harem-i hümâyûnlarından 'adem-i nehzat birle bazı şevâgile-i umûr-ı mühimme ve kâr-güzâr-ı mesâlih-i 'âmme ile ahşama dek evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olmuşlardır.

On sekizinci Ehad günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihâ[n-bâ]nîleriyle müstes'id oldukda devâbb-ı yevmiyyeler 'akabinde Bâkî Paşa kulları için Dîvân-ı 'âlî'de ilbâs olunacak serâser erkâna kaplı ferve-i semmûr ve kethudâ ve imâmına ilbâs olunmak için ihzâr olunan semmûr erkânlar manzûr-ı hümâyûnları oldukdan

sonra rikâb-ı hümâyûnlarından ihsân olunan eşheb-i mükemmelü'l-bisât dahi Dîvân rahtı ve ‘abâyî ile ‘arsa-i şühûd olup endâm ve kıyâfeti bi'l-cümle meşhûd-ı cihân-bân-ı husrevânîleri kılınmıştır.

On dokuzuncu İsneyn günü yine Kasr-ı İncüli makdem-i cihân-dâr-ı hümâyûnlarıyla revnak-endâz-ı iclâl oldukda ordu-yı hümâyûndan gelen re’îsü'l-küttâb İsmâ’îl [E]fendi kulları kasr-ı cedîd-i behcet-iktirânda rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp mevâdd-ı musâlahaya müte‘allık umûr-ı mehâmm isti‘lâm olundukdan sonra meydân cânibinde olan taht-ı hümâyûna sâye-bahş-ı meymenet olup Enderûn-ı hümâyûn’dan müntehab tomakçı kullarıyla mahlût ba‘zı Sarây-ı ‘atîk teberdârları kullarına tomak-bâzî fermân olunup safâ-yâb olmuşlardır.

Yirminci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf buyurduklarında elçilik vesâtatıyla gelen Bâkî Paşa kulları Dîvân-ı ‘âlî’ye geldiğin bâlâ-yı kasr-ı dîvânihânenen temâşâ olundukdan sonra zîr-i kubbe-i Dîvân-ı ‘âlî’de it‘âm ü ikrâm olduğu ve harekât ü etvâr ve elbise-i iftîhârları cümle meşhûd-ı dîde-i ‘âlem-bînleri kılındıktan sonra silahdâr ağa kullarının külbe-i ahzânın şeref-yâfte-i ‘izz ü iclâl buyurduklarında şükrâne-i kudûm-ı cihân-bânî rikâb-ı hümâyûnlarına küstâhâne üstâd kârı bir musanna‘ tûfeng-i zer-nişân ve bir kabza mücevher-i bâlâ ihdâsından sonra bâbü’s-sa‘âde ağası kullarının ihbâr ile kabanise yakalı murassa‘ ferve-i semmûr ve hümâ-sâye sorguş-ı girân-mâye ile ‘Arz Odası’na revnak-endâz-ı celâdet olduklarında kâ’im-makâm ve ‘Ali Paşa kulları ‘akabinde elçi-i mezbûr dahi ihsân olunan serâser kaplu erkân-ı semmûr ve müftî nâmında imâmlarıyla ma‘an iki ‘aded gılmân dahi mazhar oldukları çukaya kaplu erkân-ı semmûr ile müte‘ayyin kimesnelerden birkaç ‘aded âdemleri dahi ilbâs-ı hil‘at birle ‘arza girüp nâmelerin teslîm ve dönüp mahallerine alay ile ric‘atden sonra şevketlü efendimiz halvet-i hâssa ile İncüli’ye teşrîf ve ba‘de’z-zuhr halvetden Kasr-ı Yalı’ya rikâb-cünbân-ı makdem-i meymenet-redîf buyurup salât-ı ‘asra dek ârâm etmişlerdir.

[88b] Yirmi birinci Erba‘â günü yine Kasr-ı Yalı makdem-i behcet-lüzûm-ı cihân-bânîleriyle şevk-âver-i i‘zâz oldukda devâbb-ı yevmiyyeler ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup temâşâ kılındığı hilâlde âmed-şüd-i deryâ-yı letâfet ile evkât-güzâr iken bir kayıkçı derd-mendi pîr-i nâ-tüvân olup hezâr zûr u zâr ile mikzâf-keş-i ıztırâb olduğu dîde-i şefakat-bînlerine dūçâr oldukda bir surre çil para derûnuna vâfir zer-i mahbûb dahi desîse-i ‘âtîfet-i husrevânî kılınup bi-çâreye ihsân olundukda derûnî etdiği

da'avât-ı hâlisâ peyveste-i 'Arş-ı 'alâ olacağında kulûb-ı ihlâs-meşhûn-ı kulları yek-sere câzim olmuştur. Rûz-ı [mezbûr] cümle-i ruk'a-güşâyândan tazallüm-i hâl eden sâhib-i 'arzuhâllerden Fâ'ize tahallus eder bir mer'e-i şâ'ire bundan akdem Câmi'-i Ebu'l-feth'de vedî'a olan sandûkasından sirka olunan eşyâ-yı ma'dûde için birkaç def'a rikâb-ı hümâyûna 'arzuhâl etmeğin kayyimlerle da'vâları faysal bulmamağın bu def'a dahi ruk'a-güşâ-yı mâ-cerâ oldukda bir kıt'a hatt-ı hümâyûn ile müdde'â-yı mezbûra faysal verilüp husamâsıyla mürâfa'a-i şer' olmak için kethudâ-yı bevvâbın kulları yediyle 'arzuhâl-i fakîre Kapu'ya gönderilmiştir.

Yirmi ikinci Hamîs günü biniş takrîb ile Üsküdar'da Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-endâz-ı iclâl olundukda bir mikdâr ârâm ve salât-ı zuhra kıyâmdan sonra tahrîk-i rikâb-ı semend-i râhat-nisâb ile doğru yemişcibaşı kullarının hadîka-i behcet-fezây ve hıyâbân-zâr-ı dil-güşâlarında bundan akdem teşrîf-i hümâyûn vukû'unda ihsân olunan fezâ-yı pehnâ ve 'arsa-i çemen-zâra mahsûs tarh ettiği kasr-ı letâfet ve gül-zâr-ı melâhate şeref-bahş-ı meymenet olup gâh şükûfe-zâr-ı bedî'u't-tarhın temâşâ ve geh havz-ı latîf-i 'ibret-nümâsından cereyân [eden] fevvârelerden kesb-i hayât-ı tâze ve iktisâb-ı zevk ederek ârâmiş-i hâtır ile kubeyl-i 'asr çavuş kullarına ve Hâne-i hâssa kullarına mâ-fevka'l-me'mûl zer-i mahbûb-ı hâlisu'l-'ayâr nisâr edüp herkesi min-küllî'l-vücûh mutayyeb-i hâtır 'akabinde ba'de-edâ'i'l-'asr mâ-hazarî ihzâr olunan kebâb tenâvül olunup ircâ'larında yemişcibaşı kullarına surre-i çil para zer-i mahbûb-ı vâfire ile mahlûtan ihsân buyurup tahsîn-i dü-bâlâ zımnında İbrâhîm Ağa Çayırı'ndan Haydarpaşa'ya teşrîf ve andan filike-süvâr-ı ric'at-enîf buyurmuşlardır.

[89a] Yirmi üçüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı Sultân Ahmed Câmi'i'nde edâ için hareket ü nehzat buyuruldukda elçi-i mezbûrun tevâbi'ât-ı sâ'iresi şevketlü efendimiz[in] dîdâr-ı meserret-âsârların temâşâ arzûsuyla ba'zı büyütlü u menâzilde ihtifâ olunmağa istîzân olunmağla mehâbet-i iclâl-i pâdişâhî ve tekmîl-i nâmûs-ı saltanat-ı cihân-penâhî dâ'iyesiyle mahsûs rikâb-ı hümâyûnlarında olan çukadâr kullarına salât-ı 'ıyde muhtass olan sorguşlar fermân olunup siper-i sîmîn ile murassa' raht-ı mülûkâne ile cenîbet-keşân ve alay-ı müretteb ile bed' ü 'avdet olunmuştur. ²⁰⁰ زاد الله تعالى في خلافته شرفا وجلادتا

²⁰⁰ "Allahü Teala hilafetindeki şeref ve kahramanlığı ziyade eylesin" manasında Arapça bir dua cümlesi.

Yirmi dördüncü Sebt günü dahve-i kübrâda Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-endâz-ı celâdet olduklarında Muhsin-zâde Sarâyı'nda 'akd-i meclis-i mübâhase ve mükâleme olmağın elçi olan Bâkî Paşa kulları ve Buhârâ'dan getürdükleri 'ulemâ nâmına hem-kîş ü mezâhibleri ma'iyetleriyle ma'an sarây-ı mezbûra vürûd u ric'atleri be-emr-i Hudâ şiddet-i nüzûl-i emtâr ve iştidâd-ı bârân-ı tegerg-medâra tesâdüm etmeğın nizâm-ı perîşân-etvârları bir kat dahi hayret-engîz-i hâl-i dîger olduğu meşhûd-ı cihân-dârîleri oldukdan sonra kubeyl-i 'asr ordu-yı hümâyûn tarafından gelen kâ'ime ve mekâtib-i bisyâr mütâla'asıyla bir iki sâ'at ârâm ba'de-edâ'i'l-'asr tahrîk-i zimâm-ı 'avdet olunmuşdur.

Yirmi beşinci Ehad günü haseki ağa kulları yediyle ordu-yı hümâyûn cânibine irsâl olunacak bin beş yüz kîse beyâz akçe ve beş yüz kîselik altunun tahmîli için katâr-ı bî-had Sarây-ı 'âmire'ye çekilüp Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn'dan beher sandûka üçer kîse akçe olmak üzre kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire nezâretiyle tahmîl olup altun dahi 'arabaya yüklendikten sonra hıdmet-i me'mûre ile haseki ağa kulları revâne olmağın ba'de'z-zuhr sa'âdetle Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahşâ olup devâbb-ı yevmiyyeler 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına tomak fermân olup temâşâlarıyla salât-ı 'asra dek ârâm ba'dehû mahall-i nüzhet-sarây-ı 'âliyelerine 'atf-ı zimâm buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı İsneyn günü biniş takrîb ile 'Ali Bey Karyesi'ne teşrîf ve subaşındaki sâye-bâna sâye-bahş-ı iclâl olundukda bir fasıl hânende kullarına âyîn-i Mevlevî ile hem-hâl dervîşân-ı rikkat-âmîz-i tarab olmak fermân buyuruldukda binişci kulları dahi bir taraftan piyâde cirid-bâzîye sîr-âheng-i ceng-i harbî olup mukaddemce tûfeng-endâzlık dahi fermân olunmağın tekâmîl-i mel'abe-i cihâd-ârâ için kemân-keş kullarına dahi pîşrev-endâzlık emr ile safâ-bahş olup ba'de's-salât vâlîde kethudâsı tarafından ihzâr olunan ta'âm tenâvülüyle Söğütlük'den piyâde ile Karaağac'a, ba'dehû filike-süvâr-ı 'avdet olunmuşdur.

[89b] Yirmi yedinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî'ye şeref-bahş oldukdan sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye sâye-endâz-ı şehâmet olup rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa yüz sürüp 'arza girdikde ordu-yı hümâyûndan gelen re'îsü'l-küttâb ve beylikci efendi ve Râgıb Efendi kulları dahi 'arza çağrılıp mevâdd-ı musâlahaya dâ'ir mükâleme huzûr-ı hümâyûnlarında cereyân edüp bi'z-zât vukûf-yâfte-i desâ'is-i umûr-ı mesâlih-i mühimme için 'akd-i istişâre 'âlem-ârâ-yı re'y-i

istisvâblarına menût kılınmağın ba'de'l-ircâ' bir kıt'a hatt-ı hümâyûn tahrîr buyurulup bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asra kıyâm olup mahall-i karâr-gâhlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Erba'â günü Sovukçeşme tarafları halvet-i hâssa ile cilve-gâh-ı meserret olup ba'de'z-zuhr İncüli havâlisine teşrîf buyurulup ahşama dek haremsarây-ı 'aliyye hudemâsıyla gül-geşt-i bâğ-ı 'âlem olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı iclâl olduklarında devâbb-ı mu'tâd-ı mülûkânelerin temâşasıyla âmed-şüd-i deryâ-yı letâfet seyrin ederek ba'de'l-'asr 'iffet-sarây-ı 'âlîlerine ric'at buyurmuşlardır. [90a]

Sene 1149 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cumâdelûlâ'nın ibtidâsı Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Vâlide Câmi'-i latîfnde edâ buyurup doğru haremsarây-ı dil-güşâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

İkinci Sebt günü Kasr-ı İncüli'ye revnak-bahş-ı celâdet olduklarında kubeyl-i 'asr re'îsü'l-küttâb İsmâ'îl Efendi kulları rikâb-ı hümâyûnlarına bir def'a 'arza girüp vâfir mükâleme-i umûr-ı dîn ü devlet ve istişâre-i te'mîn-i bilâd u refâh-ı ra'yyet sebk edüp mahallerine ric'at 'akabinde def'a-i sâniye imâm-ı evvel-i sultânî Sâhib Efendi kulları ma'yyet ile dahi rikâb-ı hümâyûna 'arza girilüp me'mûr oldukları hıdmet-i celîlenin hall-i sevâd-ı müşkilât ve retk u fetk-ı umûr-ı mu'dılât-ı dîniyye ve dünyeviyyesin nihâde-i ma'raz-ı re'y-i istisvâb-ı 'âlem-ârâ-yı cihân-bânîleri kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr başçukadâr 'Osmân Ağa me'mûr oldukları nüzûl-i sefine hıdmetinden gelmişlerdir.

Üçüncü Ehad günü ba'de'z-zuhr Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf-i iclâl olundukda Enderûn-ı hümâyûn kullarına süvârî cirid fermân olup bir sâ'at mikdârı dâr u gîr-i hüner-mendâne tek ü tâzîleri safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri oldukdan sonra sa'âdetle Kasr-ı İncüli'ye rikâb-cünbân-ı 'azamet buyurulup rekûb-ı dil-âşûb-ı cihân-dârîleri temâşâ kılındığı 'akabinde Hâne-i Hırka-i Şerîfe'ye 'atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm buyurulup salât-ı 'asra kıyâm ve du'â ve senâ ile yine devletsarây-ı 'âliyelerine ric'at buyurmuşlardır.

Dördüncü İsneyn günü biniş takrîb ile Florya Bâğçesi'ne rikâb-cünbân-ı 'azîmet olundukda ba'de-tulû-i'ş-şems nehzat-ı hümayûn buyurulup selâm mahallinden sâde nakkâre ile gül-geşt-i deşt-i letâfet ederek Dâvûd Paşa'ya teşrîf ve kahve-nûş-ı ârâm ve celse-i hafifeden sonra yine süvâr-ı semend-i iclâl olunup mahall-i mezbûra sâ'at üçde sâye-endâz-ı celâdet olundukda ba'de'z-zuhr çavuş kullarına fasıl etdirüp kubeyl-i 'asr ta'âm-ı mülûkânelerin tenâvülden sonra gerdûne-i gerdûn-vakâr ile Hazînedâr Çiftliği'ne teşrîf ve salât-ı 'asrı anda edâ buyurup eşheb-süvâr-ı i'zâz birle yine semt-i Otakçılar'dan ric'at buyurmuşlardır.

[90b] Beşinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl olunup salât-ı 'asra dek ârâm olunmuşdur.

Altıncı Erba'â günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-endâz-ı celâdet olunup temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr olunup ba'de'l-'asr nüzhet-sarây-ı 'âlîlerine ric'atden sonra hezîmet-i küffâr-ı bed-peymân ve ahz-ı emvâl-i ganâyim ü üsârâ-yı gulâmân u nisvân haber ile ordu-yı hümayûn tarafından sadr-ı 'âlî hazretlerinin karakulağı Hüseyin kulları müte'addid kâ'ime ve ahbâr-ı meserrâtı müş'ir mekâtib-i zafer-esâlîb ile vürûd etmeğin mesâmi'-i âfâkı ve muntazırân-ı muvahhidîn-i müştâkı dahi hisse-yâb-ı peyâm-hân-ı zafer etmek için vakt-i gurûb top-ı meserret-âşûb u ru'b-endâz-ı kulûb-ı a'dâ ile her taraftan 'azîm şenlikler olmuşdur.

Yedinci Hamîs günü Şeref-âbâd'a sa'âdetle teşrîf vukû'unda Eylül fırtınası mevc-hîz-i nâgehânî olmağın ba'de'z-zuhr tahrîk-i rikâb-ı mıkzâf-ı filike ile Beşiktaş'daki şehnişîn-i harem-i hümayûna teşrîf eyleyüp salât-ı 'asra dek ârâm ve bâlâ-yı kasr-ı kadîmden sâha-i çemen-zârda didâr-ı pâdişâhı dîde-güşâ-yı terakkub olan çavuş ve nüdemâ kullarına gurus nısfıyyesi ile bârende-i sîm-i hâlis olmuşlardır.

Sekizinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya'da edâ ve ba'dehû Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı kâdime-i celâdet olduklarında rikâb-ı hümayûn[a] kâ'im-makâm paşa kullarıyla şeyhülislâm hazarâtı gelüp Yeni Köşk'de 'arza girüp mahallerine ircâ'da ba'de'l-'asr karâr-gâh-ı şevket-penâh-ı 'âlîlerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sebt günü 'adem-i hareket ile nüzhet-gâh-ı 'aliyyelerinde cânîşîn-i visâde-i 'izz ü nâz olmuşlardır.

Onuncu Ehad günü Kasr-ı İncüli makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb oldukda Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-bahş-ı hâtır-ı hatîr-i

mülûkâneleri olup salât-ı ‘asra Hırka-i Şerîfe’ye teşrîf eyleyüp anda edâ ve ‘aşr-hân-ı darâ‘at ü istircâ olmuşlardır.

On birinci İsneyn [günü] Ağa Bağçesi’ne teşrîf [ve] devâbb-ı yevmiyyeler ile evkât-güzâr olunup kubeyl-i ‘asr re’îsü’l-küttâb İsmâ‘îl Efendi kulları gelüp ‘arza girüp gitmişlerdir.

[91a] On ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf-i cihân-bânî buyurulup mahall-i ‘ismet-sarây-ı devletlerine rikâb-cünbân-ı ric‘atden sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sovukçeşme’ye revnak-efrûz-ı şehâmet buyurulup rikâb-ı hümâyûnlarına kâ‘im-makâm paşa kulları gelüp nisf sâ‘atden mütecâviz ‘arza girmişlerdir.

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at-ı leylî sekizde zelzele-i hafîye²⁰¹ vukû‘un bi’z-zât nefsi hümâyûnlarıyla müteyakkız u âgâh oldukların kullarına ifâde²⁰² buyurmuşlardır.

On üçüncü Erba‘â günü hân-ı ‘âlî-şân tarafına ‘âzim ü irsâl olunan mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulları edâ-yı hıdmet-i me’mûre zımnında Âsitâne-i sa‘âdet’e dâhil olmağın kubeyl-i zuhr sâhilsarây-ı ‘âlîlerinde rikâb-ı hümâyûna ‘arza girdikten sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle müstes‘id buyurulup bir mikdâr ârâm hılâlinde yine rikâb-ı hümâyûna mîr-âhûr-ı mûmâ-ileyh kulları çağrılıp vâfir ‘arz-ı ‘arîz ile mâdde be-mâdde istintâk-ı ahvâl-i sefer-i bahr u berr ve istihbâr-ı mu‘asker-i hümâyûn ile umûr-ı dekâyık-ı saltanat ve hâl-i ra‘iyyetlerine bi’l-müşâfehe vukûf-ı tâm tahsîl buyurmuşlardır.

On dördüncü Hamîs günü ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncüli’ye şeref-bahş-ı hümâyûn buyuruldukda re’îsü’l-küttâb yalnızca rikâb-ı hümâyûna ‘arza girdikten sonra sa‘âdetle Kasr-ı Gülhâne’ye ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm-ı celâdet olup Enderûn-ı hümâyûn cündî kullarına süvârî salât-ı ‘asra dek cirid oynadup farîza-i vakti Hâne-i Hırka-i Mutahhara’da edâ buyurmuşlardır.

On beşinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Zeyrek ma‘bed-i kadîminde edâ için Unkapanı iskelesinden süvâr-ı semend-i haşmet olup alay-ı mürettebe ve kevkebe-i ihtişâm birle hemşîre-i mu‘azzamaları ‘iffet-sarây-ı dil-ârâsına nüzûl ve harem-i hümâyûndan iktidâ sâlih olan câmi‘-i şerîfeden salât-ı cum‘ayı edâ buyurup salât-ı ‘asra dek harem-i ‘âlîlerinde sohbet ü ârâm ve salât-ı ‘asrı taşrada kıyâmdan sonra

²⁰¹ “Hafife” denilmek istenmiş olabilir. Metinde خفی په şeklinde imla edilmiştir.

²⁰² Metinde ايفاده şeklinde.

yine hareme teşrîf buyurulup tertîb olan ta‘âm tenâvülüyle taşrada olan kullarına dahi ‘alâ-merâtibihim sofra be-sofra ta‘âm keşîde olunmağın ba‘de't-ta‘âm sultân kethudâsına ve sâ'ir gedik ağalarına ilbâs-ı hil‘at-i şâdmânî olunmuştur.

On altıncı Sebt günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına mîr-âhûr-ı evvel kulları mükemmelü'l-bisât bir esb-i Rumî-nijâd keşîde-i zîr-i rân-ı mihâd olduklarında nigâh-ı cünbüş-i kabûl ile kulların mâ-fevka'l-me'mûl mesrûr-ı dü-bâlâ buyurmuşlardır.

On yedinci Ehad günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş olup Enderûn kullarına tomak-bâzî fermânıyla evkât-güzâr-ı ‘âlem olmuşlardır.

[91b] On sekizinci İsneyn günü Sa‘d-âbâd'a biniş takrîb ile teşrîf buyurup ba‘de'z-zuhr binişci kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olup çavuş kullarına dahi şehnâz bûselik fasıl ile tarab-engîz-i neşât olmağa işâret olmağın ba‘de'l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülünden sonra filike-süvâr-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîfden sonra ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahşâ olup re'îs efendi ve imâm-ı evvel ve beylikci efendi ve Râgıb Efendi kulları ‘arza girüp mübâhase ve mükâleme murahhas oldukları vech üzre rikâb-ı hümâyûnlarına telhîs u takrîr olunmuştur.

Yirminci Erba‘â günü Kasr-ı Yalı makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-yâb olup devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsıyla mürûr u ‘ubûr ve âmed-şüd-i ‘âlemi seyr ile evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi birinci Hamîs günü ba‘de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra tahrîk-i rikâb ile Sovukçeşme Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olduklarında elçi olan Bâkî Paşa kulları Kethudâ Sarâyı'nda mükâleme-i mevâdd-ı sulhde olmağla ihtişâm-ı ucmânesiyle mahallerine ric‘atleri temâşâ olunup yine Ağa Bâğçesi'ne revnak-efrûz-ı iclâl olunup mükâleme-i sulhe murahhas olan imâm-ı evvel ve küttâb-ı selâse-i mûmâ-ileyhâ gelüp rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arza girüp gitdiklerinde be-‘avn-i Hudâ istihkâm-ı ahvâl-i mevâdd-ı musâlaha bi'l-küllîyye imzâ-kerde-i sicill-i temşiyet bulmuş hüsn-i vifâk üzre dîv-nâtika-i hümâyûnlarıyla pâsuh-ı belâgat-bahş-ı meclis-i hümâyûnları olmuşlardır.

Yirmi ikinci Cum‘a günü Ayasofya'da salât-ı cum‘ayı tabaka-i ûlâda olan mahfil-i bâlâ-yı cedîdü'l-eserlerinde edâ buyurduklarında mü‘ezzin mahfili tahtında elçi kulları dahi mezheb-i Şâfi‘iyye üzre ‘ulemâ ve tevâbi‘iyle salât-ı cum‘ayı edâ

etdikleri meşhûd-ı bâsıra-i cihân-dârîleri olmağın ba‘de'l-edâ doğru harem-i hümâyûnlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sebt günü İncüli havâlîsi halvet-i hâssa ile mesîre-gâh-ı ‘işret-i hâssa olup ba‘de'z-zuhr şiddet-i nüzûl-i matar gâret-ger-i ârâm ü râhat-güster olmağın ba‘de'l-‘asr münkazî olup gülşen-sarây-ı ‘âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

[92a] Yirmi dördüncü Ehad günü Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb olup evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi beşinci İsneyn günü Sa‘d-âbâd'a biniş takrîb ile teşrîf olundukda ba‘de'z-zuhr muhtasarca ihzâr olunan kebâb-ı mâ-hazar tenâvülünden sonra tahrîk-i rikâb-ı gül-geşt-i meserrât birle muhtasar matlûb-ı kullarıyla Cendere Boğazı'na dek sayd u şikâ[r] ve seyr-i çemen-zâr ederek şeref-bahş-ı iclâl olundukda kozbekci kullarının leb-i cûybârda sâye-bânın vaz‘ edüp salât-ı ‘asra dek ârâm ve ba‘de'l-edâ yine rikâb-cünbân-ı safâ-iktirân ile Sa‘d-âbâd'a teşrîf ve andan filike-süvâr-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf olundukdan sonra ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'ye kadem-nihâde-i celâdet olunup Enderûn kullarına tomak oynadup safâ-yâb olmuşlardır.

Yirmi yedinci Erba‘â günü yine Kasr-ı İncüli kudûm-ı cihân-bânîleriyle müstes‘id olundukda Enderûn kullarına piyâde cirid fermân olunup ‘âlem-i dîger eylemişlerdir.

Yirmi sekizinci [Hamîs] günü ‘Ali Bey Karyesi'ne biniş takrîb ile ‘azîmet olundukda Defterdâr İskelesi'nden süvâr-ı semend-i iclâl olunup Otakçılar'dan Topçular'da vâki‘ Hadîce Sultân hazretlerinin çiftliğine teşrîf buyurup hâric-i meydânda²⁰³ olan kasrda bir mikdâr ârâm ve ba‘dehû binâ-i cedîd olan mahallere teşrîf ve temâşâdan sonra tahrîk-i rikâb birle Râmî Çiftliği'ndeki kasr-ı cedîd-i cihân-dârîlerine teşrîf buyurup salât-ı zuhra dek ârâm ve ba‘de'l-edâ rikâb-cünbân-ı semend-i necâbet-iktirân birle berren gül-geşt-i deşt-i letâfet ederek leb-i cûybârda mevzû‘ olan sâye-bân-ı cihân-bâna sâye-bahş-ı iclâl olunup çavuş kullarına bir fasıl fasl-ı tarab ve binişci kullarına tûfeng-endâzlık fermân olunup isâbet-i nişân edenlere ihsân ve ba‘de'l-‘asr tenâvül-i ta‘âm ile filike-süvâr-ı ‘avdet buyurulmuşdur.

²⁰³ “Hâric” kelimesinin üst kısmına “şatt” kelimesi yazılarak muhtemelen “şatt-ı meydânda” denilmek istenmişse de hâric kelimesinin üzeri çizilmemiştir.

Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı Tophâne'de edâdan sonra Galata Sarâyı'na 'atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup aslah-ı mevcûd olan huffâzdan 'aşr-hân olan on 'aded kullarına ikişer altun ihsân ve tomak-bâzî hitâmında odabaşına ikişer yüz guruş ve taşra ocaklara 'umûmen iki yüz guruş ve ağalarına ilbâs-ı hil'at zımında seksen guruş i'tâ olunup bir bî-zebân ve üç nefer kulların Sarây-ı 'âmire'ye nakl fermânıyla tahrîk-i rikâb-ı ric'at ve filike-süvâr-ı 'avdet buyurmuşlardır. [92b]

[Sene 1149 Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cumâdelâhire'nin ibtidâsı Sebt günü²⁰⁴

Dördüncü Sülâsâ günü muhtasarca göç takrîb ile 'ale's-seher Sâhilsarây-ı Topkapu'dan şevketlü efendimiz ve devletlü vâlide sultân hazretleri sandal-süvâr-ı safâ olunup Tersâne-i 'âmire Bâğçe[si'ne] teşrîf ve ta'âm-ı çâşt-gâhî ile salât-ı zuhra dek ârâm ba'dehû Zâl Paşa civârında hemşîre-i muhteremeleri Emîne Sultân hazretleri 'alîle olmağla 'iyâde tarîkı üzre vâlide sultân efendimizle ma'an muhtasarî teşrîf olunup ta'âm-ı 'aşâ tenâvülünden sonra ba'de'l-'asr piyâde ile göç olan Eyyûb-i Ensârî'de vâki' sâhilsarây-ı şâhânelerine şeref-bahşâ olmuşlardır.

Beşinci Erba'â günü Kasr-ı Bahâriyye'ye revnak-endâz olduklarında binişci kullarına piyâde cirid fermân olunup safâ-yâb olunduğu esnâda fezâ-yı çemen-zârın hizâsında pîre-zen-i kassârân-ı 'amel-i rû-siyeh-kâr ki işgâlde olmaları manzûr-ı şefakat-kirdârları olmağın der-'akab isticlâb-ı du'â-yı pîrâneleri için cümlesine Hâcî Hüseyin kulları yediyle zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb irsâl ve ihsân buyurmuşlardır.

[93a] Altıncı Hamîs günü hengâm-ı tulû'-ı şems Kemerler'e biniş takrîb ile piyâdeye süvâr ve Sa'd-âbâd'a teşrîfde süvâr-ı semend-i i'zâz olunup Karye-i Sa'd-âbâd'ın nihâyeti olan kuhsâr-ı şâhika üstünden sâde nakkâre faslı ile 'azm-i memerr-i safâ-yı gül-geşt-i cûybâr-ı Kemerler oldukda esnâ-yı şeh-râhda bir sâha-i pehnâ-ver-i dil-güşâda bast-ı seccâde-i ârâmiş olunup kahve-nûş-ı istirâhatden sonra yine tahrîk-i rikâb ile Sultân 'Osmân Havuzu'nda bir mikdâr ârâm 'akabinde sâye-bân vaz' olunan fezâ-yı cân-fezâyâ teşrîf ve sâde nakkâre ile süvârî cirid safâsından sonra Güzelce Kemer'e sâye-bân vaz' olunup leb-i cûybârda salât-ı zuhru edâ ve çavuş kullarına zer-

²⁰⁴ Bu ifadelerden sonra yarım sayfalık bir boşluk bulunmaktadır. Cemaziyelâhir ayının hadiseleri de dördüncü günle devam etmektedir. Dolayısıyla Cemaziyelâhir'in ilk üç gününün hadiseleri yazılmamıştır.

i mahbûb pâşide ve yine sâye-bân-ı evvelde ta‘âm tenâvülünden sonra tarîk-ı dîgerden Çoban Çeşmesi'nden ‘Ali Bey Köyü'ndeki zay‘a-i devlet-sarâya teşrîf ve salât-ı ‘asrı edâ ‘akabinde Söğütlük'den piyâde ile Eyyûb'a ric‘at buyurmuşlardır.

Yedinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Türbe-i Hâlid bin Zeyd hazretlerinin civâr-ı kabr-i şerîflerinde edâ buyurup türbedâr kullarına vâfir zer-i mahbûb ‘ale'l-‘umûm ihsândan sonra harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurup bir mikdâristirâhat ‘akabinde piyâde ile Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-endâz-ı i‘zâz olduklarında rikâb-ı hümayûnlarına kâ‘im-makâm paşa ve re‘îs ve beylikci efendi gelüp salât-ı ‘asra dek ‘arza girmişlerdir.

Sekizinci Sebt günü salât-ı fecri edâdan sonra şevketlü efendimiz bir semtden ve devletlü efendimiz gerdûne-i gerdûn-vakâr-ı ‘ismetleriyle tarîk-ı âhardan halvet-i hâssa ile Râmî Çiftliği mukâbilinde vâki‘ Gümrükcü Çiftliği'ne teşrîf-i iclâl olup kahve-altı tenâvülüyle ârâmiş-i hâtır-ı ‘âtır ve safâ-bahş-ı havâtır-ı mülûkâneleri oldukdan sonra tedârük olunan ta‘âmlar dahi kubeyl-i zuhr keşide-i sofrâ-i ihtirâm kılınup devletlü efendimiz mukaddemce, şevketlü efendimiz dahi ‘akablarınca Râmî Çiftliği'ne dahi nüzûl-i şeref-müsûl buyurulup salât-ı zuhr edâ hılâlinde sâde nakkâre faslı ile gerdûne-i haşmetlerine sâ‘ir ‘arabalar redîf olup sahrâ cânibinde ihsân-ı mâ-lâ-yuhsâ ihsân ederek vâlide sultân efendimiz kendi eser-i cemîlleri olan ‘Ali Bey Karyesi'ndeki çiftliğe ‘azîmetlerinde şevketlü efendimiz dahi der-‘akab tahrîk-i rikâb buyurup mukâbelelerine varıldıkda bir mikdâr gerdûneleri yanınca süvâren meşyen istîzân için devletli efendimize başçukadâr kulların irsâl edüp izn-i ‘âlîleriyle işâret olundukda yalnız şevketlü efendimiz at koparup ri‘âyet-i vâlide-i muhteremelerin rızâsına murâ‘ât olarak bir mikdâr meşyden sonra önlerine²⁰⁵ düşüp sâ‘ir kullarıyla mukaddemce çiftliğe nüzûl ve teşrîflerine intizâr üzre istikbâle âmâde olmuşlardır.

Gecesi beyne'l-‘ışâ‘eyn ‘azîm fişek-i mütenevvi‘a şenliği ve ba‘de'l-‘ışâ tâ-be-seher sâde nakkâre faslı ile vakt-i seher temcîd ve ilâhiyyât ile ‘âlem-i şeker-hâb-ı zevk-i rûhânî ve sürûr u şâdmânî iktisâb olunmuşdur. Cenâb-ı Hak safâ-yı hâtırların devlet ü şevketle müstemirretü'd-devâm eyleye âmîn.

---

²⁰⁵ اونلرينه şeklinde.

[93b] Dokuzuncu Ehad günü ba‘de‘z-zuhr Hâne-i hâssa kullarından müsta‘idd-i rükûb ve çukadâr-ı şehriyârî ağa kulların yalnız ve silahşorân kulları mahlûtan nüdemâ-yı harem-i hümayûn ağalarıyla fezâ-yı çemen-zâr-ı harem-sarây-ı ‘aliyyelerinde süvârî cirid oynadup cirid-endâz-ı püşt-i husamâ olan kullarına ve olmayan bî-bahtın mecmû‘una ‘alâ-merâtibihim ‘atıyye-i husrevânî ihsân eyleyüp mesrûru‘l-fu‘âd buyurmuşlardır. Gecesi yine leyle-i sâbika²⁰⁶ gibi fişek ve nakkâre ve ilâhiyyât faslı ile güzerân etmiştir.

Onuncu İsneyn günü tulû‘-ı şafak ‘akabinde vakt-i Şâfi‘iyye salât-ı fecri edâdan sonra meş‘al-fürûz-ı ‘azîmet olunup şevketlü efendimiz mukaddimetü‘l-ceyş-i safâ ve devletlü sultânım hazretleri gerdûne-i felek-ihtişâm u ‘âlem-ârâlarıyla peyrev-i şeh-râh-ı nüzhet-temâşâ olarak tarîk-ı câdde ve Morova Kemerî tahtından Sultân ‘Osmân Havuzu'na nüzûl ve kahve-âşâm-ı istirâhat zımında yine mukaddem efendimiz hareket buyurup devletlü vâlide sultân efendimiz ‘akablarınca kubeyl-i zuhr Çifte Havuzlar'da tertîb olunan ziyâfet mahalline teşrîf ve ta‘âm-ı çâşt-gâhî tenâvül olunup salât-ı zuhr edâ kılındıkda yine üslûb-ı sâbık üzre rikâb-cünbân-ı nehzat ve gerdûne-kirdâr-ı hareket olunup kendi eser-i bâlâ-me’ser[leri] olan kemer-i cedîde ve menba‘-ı ibşâr-ı ‘âtıfetleri olan mahall-i ferah-fezâ-yı nüzhet-gâh-ı letâfet-medâra şeref-bahşâ olunup bir mikdâr istirâhat zımında kubeyl-i ‘asr şevketlü efendimiz Büyükdere'den sandal-süvâr-ı ric‘at olunup Sarây-ı Beşiktaş'a nüzûl ve devletlü efendimiz berren gül-geşt-i çemen-zâr-ı deşt ü bâğ ederek sâde nakkâre faslı ile vakt-i salât-ı ‘ışâ sarây-ı mezbûra teşrîf-i sa‘âdet-müsûl buyurmuşlardır.

On birinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf edüp Bâkî Paşa kulları Dîvân'a gelüp ‘Arz Odası'nda rikâb-ı hümayûna gelmeden mukaddemce şevketlü efendimiz silahdâr ağa mahalline teşrîf buyurduklarında berây-ı tehniye-i kudûm-ı şehriyârî çukadâr ağa kulları bi‘l-vekâle boğça ve²⁰⁷ birkaç ‘aded işleme şâl-ı hünkârî rikâb-ı cihân-dârîlerine ihdâ buyurulduktan sonra beyâz dîbâce kaplı kapanise yakalu ferve-i semmûr ve sorguşlu destârıyla teşrîf buyurduklarında mu‘tâd-ı kadîm üzre elçi [paşa] ma‘iyyet ile ‘arza gelen kulları geldikde taraf-ı cihân-bânîlerinden

²⁰⁶ Metinde “leyle-i âtiye” şeklinde.

²⁰⁷ Metinde “ve boğça” şeklinde.

nâme-i hümayûn-ı belâgat-meşhûn teslim olunup mahallerine ircâ'da Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf buyurmuşlardır²⁰⁸.

On ikinci Erba'â günü kasr-ı sarây-ı mezbûra teşrîf buyurup ba'de'z-zuhr çemen-zâra nâzır olan mahalle şeref-bahş-ı iclâl olunup mevcûd olan göçlü kullarına piyâde cirid fermân buyurup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

[94a] On üçüncü Hamîs günü kubeyl-i zuhr biniş takrîb ile Türbe-i Yahyâ Efendi civâr-ı şâhikasında mesîre-gâh-ı hâss u 'âmm ve ziyâret-gâh-ı züvvâr-ı enâm olan zirve-i kuhsâr-ı letâfet-medâra sâyebân-ı sa'âdet-iktirân vaz' olunup cânib-i bahrden Gülşen-âbâd'a teşrîf andan rikâb-cünbân-ı meymenet birle mahall-i merkûma sâye-bahş-ı iclâl olundukda salât-ı zuhru edâdan sonra binişci kullarına tomak fermân olunup salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'de'l-edâ tahrîk-i zimâm-ı semend-i ric'at ile berren sâhilsarây-ı 'âlîlerine kufûl buyurmuşlardır.

Tevcîh-i vezâret ma'a-zamîme-i elçilik be-Mîr-âhûr Mustafa Paşa

On dördüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı edâ içün Yalı Köşkü'ne teşrîf ve andan süvâr-ı semend-i 'azamet olunup Vâlide Câmi'i'nde edâdan sonra yine Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahşâ olduklarında rikâb-ı hümayûnlarına şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazarâtı gelüp 'arz-ı 'ar[î]z oldukdan sonra mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulları 'arza çağrılıp üç tuğ ile ilbâs-ı serâser hil'at-ı semmûr-ı fâ'izu's-sürûr olunup Şâh Tahmâs cânibine elçilik ile irsâl olunmağa me'mûr ve bir gün mukaddem kapısı dâ'iresin tehyi'e fermân olundukdan sonra şevketlü efendimiz dahi Sarây-ı Beşiktaş'a filike-süvâr-ı ric'at olmuşlar, mîr-âhûr-ı sagîr-i dîger Mustafa Bey kulları mîr-âhûr-ı evvel olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr vakt-i gurûb Fener kapısı dâhilinde harîk-ı şu'le-sûz-ı kazâ zuhûr etmeğin beyne'l-'ışâ'eyn sandal-süvâr-ı 'azîmet olunup Çardak mukâbelesine varıldıkda intifâsı meşhûd-ı bâsıra-i cihân-dârîleri oldukdan sonra karakulak kulları dahi haber-i intifâsıyla mıkzâf-zen-i sür'at olduğu resîde-i sâmi'a-i ta'ayyünleri oldukda yine ric'at birle kubeyl-i 'ışâ dâhil-i sarây-ı sâhilhâne olmuşlardır.

On beşinci Sebt günü Dolmabâğçe üstündeki Maksem mahalline rikâb-cünbân-ı 'azîmet olunup Depebaşı'na vaz' olunan sâyebân-ı celâdet-iktirâna teşrîf

²⁰⁸ Bu kelimenin yerine önce "buyurup ba'dehû Sünnet Odası'nda tırâş olduklarından sonra doğru Sarây-ı Beşiktaş'a ric'at buyurmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

olundukda kubeyl-i ‘asr re’îsü'l-küttâb kulları gelüp obada vâfir ‘arza girüp ric‘atden sonra ba‘de-salâti'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ric‘at olunmuştur.

On altıncı Ehad günü ‘ale's-seher şevketlü efendimiz vâlide-i muhteremeleriyle Topkapısı Sâhilsarây-ı ‘âliyesine teşrîf edüp ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-i makdemleriyle mes‘ûd oldukda elçi Bâkî Paşa kullarına ve elçi-i diğer Mustafa Paşa kullarına ihsân olunan devâbb-ı müte‘addide yek be-yek manzûr-ı cihân-dârileri kılındıktan [sonra] salât-ı ‘asrı Hırka-i Mutahhara'da edâ buyurup sâhilhâne-i sa‘âdet-makarlarına ‘avdet buyurmuşlardır. İrâ’et-i kudret-i Samedânî ve izhâr-ı hükm-i Sübhânî birle rûz-ı mezbûrun gecesı kubeyl-i²⁰⁹ garb cânibinden bir âteş-i alâyim-i ‘ibret-âmîz zuhûr edüp bir sâ‘at mikdârı vasat-ı semâda nümâyân olması cümleye hayret-âlûd-ı dehşet olmuştur.

[94b] On yedinci İsneyn günü Kasr-ı Gülhâne şeref-bûs-ı rikâb-ı şevket-nisâb-ı iclâlleri oldukda Enderûn-ı hümayûn kullarına süvârî cirid-bâzî fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri oldukdan [sonra] İncüli Kasrı'na ‘atf-ı zimâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm buyurulup rekûb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâz-ı ‘arsa-i ‘işve-güzâr oldukları temâşâ-yı ‘âlîleri kılınmağın ba‘de'l-‘asr sâhilsarây-ı ‘âliyelerine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîfden sonra haremsarây-ı ‘âlîlerine meşyen hırâmân olduklarında çavuş kulların çağırdup gâh fasıl ve geh muhâverât-ı mudhikâneleriyle ârâm olunup kubeyl-i ‘asra dek meks ‘akabinde yine sâhilsarây-ı dil-güşâlarına ric‘at buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Erba‘â günü Yalı Köşkü'ne şeref-bahşâ olunup temâşâ-yı mürûr u ‘ubûr ile evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirminci Hamîs günü İncüli Kasrı'na şeref-zîb-i kudûm-ı cihân-bânî buyuruldukda Cânibî ‘Ali Efendi Mısır'dan getürdüğü devâbb-ı Mısriyye ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup nefis-i hümayûnlarına binek olmağa müsta‘idd-i rükûb olanların ba‘zısı intihâb olunup sâ’iri gerüye teslîm olunduktan sonra Enderûn-ı hümayûn kullarına piyâde cirid fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı Bezzâzistân-ı ‘atîk Ahmed Ağa kulları fevti şüyû‘ bulmağın etmeğiyle Hâne-i hâssa'da Hasan Efendi kulları ‘arzuhal verüp harem-i

²⁰⁹ Bu kelimenin devamında verilmesi gereken vaktin unutulduğu anlaşılıyor. Kubeyl-i gurûb, kubeyl-i ‘ışâ gibi.

hümâyûnda ‘arzu hâline müsâ‘ade-i hatt-ı hümâyûn keşide olduktan sonra ‘adem-i fevti haberi muhakkak olmağın hâli üzre ibkâ olunmuştur.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya‘da edâ buyurup kevkebe-i ihtişâm-ı pâdişâhâneleriyle doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır. Mukaddimât-ı rûz-ı Kâsım havâlarda âsâr-ı burûdet zâhir olmağın henüz rûz-ı mezbûr kakum ferve-i erkân ile pûşîş-i envâr-ı melâhat olmuşlardır. Ba‘de‘l-‘asr ‘Ali Paşa-zâde silahşor Mustafa Bey kullarının fevti mütehakkık olmağla gediği ile ma‘an ze‘âmetin rikâbdâr-ı şehriyârî Dervîş Mehmed Ağa kullarına ihsân buyurmuşlardır.

Teslîm-i hediye-i hümâyûn be-Mîr-âhûr Paşa berây-ı tesyîr-i Nâdir Şâh

Yirmi ikinci Sebt günü şevketlü efendimiz²¹⁰ elçi mîr-âhûr paşa, Defterdâr Es‘adullâh Efendi, Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn‘a gelüp kethudâ-yı Hazîne-i ‘âmire kulları yediyle Nâdir Şâh kulları için müşârun-ileyh paşa kullarına teslîm olacak şemşîr ve hancer-i zerrîn-i mücevher ve kabanise yakalu murassa‘ ferve-i semmûr bir kıt‘a mücevher sorguş ve hedâyâ-yı sâ‘ire-i hümâyûn cümle teslîm olunmuştur.

[95a] Yirmi üçüncü Ehad günü Sepedciler²¹¹ Kasrı‘na teşrîf buyurup derûn-ı kasrda ârâm olundukda kubeyl-i ‘asr elçi paşa yediyle gidecek nâme-i te‘sis-i mebânî-i devlet dâru‘-s-sa‘âde ağası yediyle gelüp der-kîse ve mühürlenüp mücevher kozak ile küttâb-ı Dîvân‘dan celî-nüvîs Nu‘mân Efendi kulları gelüp bağlamışdır. Ba‘dehû re‘îs efendi kulları gelüp ağa-yı müşârun-ileyh hazretleri ma‘iyyet ile rikâb-ı hümâyûna bir mikdâr ‘arza girmiştir.

Yirmi dördüncü İsneyn günü nüzûl-i matar mâni‘-i inkişâf-ı havâ olmağın sa‘âdetle ba‘de‘z-zuhr Sofa-i hâssa‘ya teşrîf buyurduklarında Bâb-ı hümâyûn cânibinden kâ‘im-makâm paşa hazretleri ve elçi Mîr-âhûr Mustafa Paşa ve ma‘iyyetleriyle me‘mûr olan bi‘l-fi‘l fetvâ emîni ‘Abdullâh Efendi Anadolu rütbesiyle ve fetvâ emîni sâbık Halîl Efendi İstanbul pâyesiyle gelüp ‘Arz Odası‘nda rikâb-ı hümâyûna ‘arza girdiklerinden sonra elçi paşa kullarına nâme-i hümâyûn-ı ‘inâyet-makrûn teslîm ve ilbâs-ı hil‘at-ı serâser ferve-i semmûr ve me‘mûr olan

²¹⁰ Bu kelimenin devamında önce “İncüli Kasrı‘na teşrîf” yazılıp üzeri çizilmiş, sonra aynı kelimenin devamı olarak kenara “Ağa Bâğçesi‘ne teşrîf ve yalnız harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cird oynadup safâ-yâb olduklarında işâret-i mülûkâneleri üzre” yazılmışsa da bunun da üzeri çizilmiştir.

²¹¹ Metinde “Sepedciler’e” şeklinde.

efendi hazarâtına çukaya kaplu erkân kürkü semmûr ilbâs olunup mahallerine ircâ‘ olunmuşlardır.

Yirmi beşinci Sülâsâ günü mevâcib-i lezez ihrâcı içün Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahş-ı iclâl olduklarında Nemçe baylosu elçilik ‘unvânıyla gelüp mu‘tâd-ı kadîm-i ‘Osmânî üzre it‘âm ve ilbâs-ı fer[v]e-i semmûr erkân ile âmâde-i terakkub-ı dîdâr-ı pâdişâh-ı ‘âlî-vakâr olduklarında nüzûl-i şiddet-i matar vukû‘uyla Dîvân-ı ‘âlî mahallinde kabanise yakalu fer[v]e-i semmûr ve libâs-ı fâhire ve emti‘a-i mücevher-fâmların zîb-i dûş-ı müfâharet buyurup tahrîk-i rikâb-ı hoş-hırâm ile ‘Arz²¹² Odası’na teşrîflerinde elçi-i mesfûr nâme be-dest gelüp ‘arza girdikden sonra sa‘âdetle haremsarây-ı ‘aliyyelerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Erba‘â günü silahdâr ağa kulları ordu-yı hümayûndan kubeyl-i zuhr geldikden sonra Ağa Bâğçesi’ne teşrîf buyurup silahdâr ağa kullarıyla ‘arza girdikden sonra kuşhâne-i mahsûsa ta‘âm ile tagaddî olunup ba‘de’l-‘asr rikâb-cünbân-ı ric‘at olmuşlardır.

[95b] Yirmi yedinci Hamîs günü Cânım Hoca ‘asrında binâya mübâşeret olunan üç kantârlı sefîne-i kûh-temkîn tamâm olmağın nüzûlü içün üç anbarlıda vaz‘ olunan sâyebân-ı rif‘at-iktirâna teşrîf olundukda şeyhülislâm efendi ve kâ‘im-makâm paşa ve Kapudan-ı Deryâ Laz ‘Ali Paşa ve sekbânbaşı kulları istikbâl edüp mahallerine iclâsda ba‘de’d-du‘â ceng-i harbî ile ref‘-i esâs olunup eshel vech üzre bi-‘avnihi te‘âlâ nüzûl ve kuş gibi yere süzöldüğü müşâhed oldukdan sonra Tersâne-i ‘âmire Bâğçesi’ndeki kafes-i dil-cû tarh-ı mülûkânelerine teşrîf olunup salât-ı zuhru edâ ‘akabinde Bahâriyye-i Sânî Kasrı’na revnak-bahş-ı letâfet olunup kullarına tomak oynadup safâ-yâb olunduğu hılâl berây-ı nüzûl-i sefîne nâmıku’l-hurûf kullarının

Dedim târîh-i pâkin yem görünce kuş gibi nâ-gâh

Süzüldü bu sefîne bahr-i nasra fî-sebîlillâh

târîhi rikâb-ı hümayûnlarına ‘arz olundukda manzûr-ı dîde-i tahsîn olup ‘avâtîf-ı ihsân-ı cihân-dârîleriyle mesrûr buyuruldukda ba‘de’l-‘asr filike-nişîn-i ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Ayasofya’da edâ buyurup doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır. Rûz-ı mezbûrun gecesı salât-ı mağribi

²¹² Metinde “Arza” şeklinde.

Hırka-i Mutahhara'da edâ ve isticlâb-ı du'â-yı rûhânîden sonra Çukadâr Hüseyin Bey kulların yeniçeri efendiliği ile kâm-yâb ve Rikâbdâr Dervîş Mehmed Ağa kulların mukaddemâ ihsân olunan ze'âmet ile taşra behre-yâb buyurulup Dülbend Ağası Elmâs-zâde Mustafa Bey kulları çukadâr ve Miftâh Ağası Hasan Ağa rikâbdâr olup yerlerine muktezâ-yı tarîk Uzun Ahmed Bey kulları dülbend ağası ve Hâcıkıran-zâde Ahmed Bey miftâh ağası olmuştur. Hâne-i hâssa mahlûlünde Kilâr'dan 'Osmân Bey kulları ve Seferli'den Ser-câmeşûyî Hasan Ağa kulları nakl buyurmuşlardır²¹³.

Yirmi dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahşâ olunup deryâ cânibindeki kasr-ı cedîdede bir mikdâr ârâmdan sonra derûn-ı kasra teşrîf buyurulup şark tarafına elçi paşa ma'iyet ile me'mûr olan fetvâ emâneti 'Abdullâh Efendi ve re'îsü'l-küttâb İsmâ'îl Efendi kulları rikâb-ı hümayûnlarına gelüp 'arza girmişlerdir.

Otuzuncu Ehad günü Ağa Bağçesi'ne teşrîf-i kudûmlarında 'acemî cündî kullarına süvârî cirid fermân olunup telâş-gûne harekât-ı nâ-hemvârlarından safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır. [96a]

Receb Sene 1149

Gurre-i Recebü'l-ferdin ibtidâsı İsneyn günü sa'âdetle Sarây-ı 'atîk-i dil-güşâya tahrîk-i rikâb-ı semend-i şevket-nisâb-ı celâdet birle sâye-endâz-ı şehâmet olduklarında Enderûn-ı hümayûn cündîlerine süvârî cirid fermân olunup safâ-yâb olduğu 'akabinde teberdârân-ı sarây-ı mezbûra tomak oynadup safâ-bahş-ı 'âlem olduklarından sonra salât-ı 'asrı edâ ve rikâb-cünbân-ı kâdime-i ric'at olmuşlardır.

İkinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf olunup üç senede bir def'a rikâb-ı hümayûna 'arz-ı 'ubûdiyyet etmek mu'tâd-ı kadîm-i Devlet-i 'aliyye-i ebediyyü'l-istimrâr olan Dubravnik keferesi meblağ-ı 'ubûdiyyetin getürmeğin 'Arz Odası döşenmeyüp mefrûşât-ı kadîmi üzre âmâde kılındıkda şevketlü efendimiz yine nüzûl-i bârân sebeb ile Dîvân-ı 'âlî mahallinde destâr sorguşu ve erkân kürküyle tahrîk-i rikâb buyurup 'Arz Odası'na şeref-bahş olundukda kefer-i mezbûr tercümânlarıyla mektûb-ı 'ubûdiyyet-üslûbuyla meblağ-ı merkûmun getürüp 'arz etmiştir. Ba'de'd-Dîvân yine sâhilsarây-ı 'âlîlerine 'avdetden sonra ba'de'z-zuhr

²¹³ Bu günün kenarına "rûz-ı mezbûr sâ'at-ı leyl[i] altıda Yeni Odalar kurbunda harîk zuhûr edüp hareket-i hümayûn olundukda hılâl-ı tarîkda intifâsı haber ile gerüye ric'at olunmuştur." yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

Sofa-i hâssa'ya teşrîf ve Sünnet Odası'na câ-nişîn-i iclâl olundukda Hâne-i hâssa'ya gelen ve eski olan dülbend ağası ve miftâh ağası kulları 'alâ-merâtibihim zemîn-bûs-ı teşekkür olmuşlardır.

Üçüncü Erba'â günü Hadîka-i Ağa'ya sâye-bahş-ı tarâvet olduklarında rekûb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzı 'akabinde hademe-i Şâdırvân kullarına piyâde cirid oynadup görölmeden birbirine hamle-i nâ-hemvârları sebep-i inşirâh-ı tab'-ı hümâyûnları olmuşdur.

Dördüncü Hamîs [günü] yine Ağa Bâğçesi şeref-i makdemleriyle müstes'id oldukda elçi paşa kullarına cenîbet-keşân-ı 'unvân-ı iclâle çesbân müntehab olunan on iki re's esbân-ı Rumî manzûr-ı cihân-bânîleri kılındıktan sonra kubeyl-i 'asr bir mikdâr re'is efendi kulları gelüp 'arza girüp gitmiştir.

Beşinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı ma'bed-i kadîm-i rûhânî-bünyâd olan Ayasofya-i Kebîr'de edâ buyurup ba'dehû kubeyl-i 'asra dek Çelebi Efendi kullarının va'z-ı dil-pezîr ve nasâyih-i müte'essirelerin fezâ'il-i hacca ve te'sîs-i Beytû'r-Rabb'e ve nidâ-yı Halîl-i ilâh ve mücîb-i lebbeyk-gûyân-ı ezel-i sâ'ik-ı takdîre müte'allık tefsîr-i âyât ve ehâdis-i şerîfeleri hâtîme-i du'âya dek sâmi'a-pîrâ-yı güher-zîb-i kabûl kılınup tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle doğru haremsarây-ı 'âliyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

[96b] Altıncı Sebt günü İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı iclâl olundukda rekûb-ı safâ-mensûblar 'arsa-pîrâ-yı letâfet olduktan sonra Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır-ı hümâyûnları olmuşlardır.

Yedinci Ehad günü dahve-i kübrâda Sovukçeşme Kasrı'na revnak-efzâ-yı şehâmet olundukda 'Abdûlbâkî Paşa elçi kulları 'ulemâsıyla Kapu'ya vedâ'a gelmeğin hademesiyle mahalline 'avdetleri bâlâ-yı kasr-ı cihân-dârîden meşhûd ve çeşm-güzâr-ı husrevânîleri kılındıktan sonra re'is efendi kulları gelüp bir mikdâr 'arza girdikten sonra ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı hümâyûn olunup devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsı 'akabinde Enderûn ağaları kullarına²¹⁴

Sekizinci İsneyn günü ba'de'z-zuhr sa'âdetle Kethudâ Sarâyı'na celâdet-bahş-ı cihân-dârî buyurulup şerâfet-i sarây-ı dil-güşâdan bahr u berri temâşâ buyurup

²¹⁴ Cümle bu şekilde yarım kalmış, herhangi bir boşluk da bırakılmamıştır.

‘âlem-i dîger kılındıkda ahşama karîb yine tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle vürûd olunan tarîk-ı şeh-râhdan ‘avdet kılınmışdır.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî olunmayup dahve-i kübrâya karîb bir gün²¹⁵ mukaddem Palahori İbrâhîm Ağa kulları yediyle sahik olunan eczâ-yı meshûk ve terâkîb-i tâmm-ı mu‘anber-nizâm âmâde kılınup silahdâr ağa ve hekîmbaşî efendi ve mûmâ-ileyh İbrâhîm Ağa ve Kilârî Türbedâr-zâde Hâfız kulları Topkapusı Sâhilsarây-ı ‘âliyelerinde Mâbeyn Odası ta‘bîr olunan beyt-i şeref-efzâ içre huzûr-ı hümâyûnlarında kırmız ma‘cûnu tabh buyurulup itmâmında İbrâhîm Ağa kullarıyla bir hokka devletlü vâlîde sultân hazretlerine irsâl ve mezbûru mazhar-ı emti‘a ve surre-i ihsân buyurup Hâfız kulların dahi bir hokka ile dâru's-sa‘âde ağası kullarına gönderüp surre-çîn-i kerem buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ‘ale's-seher ihsân olunan tefâsîr ve ehâdis on kît‘a kütüb-i nefise imâm-ı evvel kullarıyla irsâl olup beşi sadr-ı memâlik-i Îrân Seyyid Ebu'l-Kâsım kullarına ve beş ‘adedi ser-mollâyân-ı Îrân ‘Ali Ekber kullarına ihsân olundukda hatt-ı nefîs-i İsmâ‘îl Efendi merhûm bir Mushaf-ı mülûkî elçi ‘Abdûlbâkî²¹⁶ Paşa kullarına ihsân olunmuşdur.

Onuncu Erba‘â günü ‘ale's-seher elçi-i Îrân kullarıyla ‘ulemâ ve tevâbi‘ât ve tedârükâtıyla dahve-i kübrâda çekdiri ile teşyî‘an şenlik olarak Üskûdar'a nakl etdikleri makâm-ı dil-güşâlarından temâşâ kılındıktan sonra rûz-merre destâ[r] ve erkân ferve-i semmûr ile tahrîk-i rikâb olup [97a] surre-i ahâlî-i Haremeyn-i şerîfeyn ihrâcî için Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf olup tertîb olunan kîse-i surreler huzûr-ı hümâyûnlarında mühürlenüp e'imme ve hutabâ ‘aşr-hân-ı senâ olup mahfe-i şerîfe yeden bi-yedin devr-i ‘arsa-i kabûl olarak surre emâneti kullarına teslîm-i zimâm-ı tevdi‘-i Hudâ olundukda dâru's-sa‘âdeti's-şerîfe kullarına mu‘tâd-ı kadîm-i ‘avâtîf-ı cihân-dârîleri üzre serâsere kaplu ilbâs-ı hil‘at olup doğru rikâb-cünbân-ı ‘avdet birle Sünnet Odası'na teşrîf ve salât-ı zuhru edâdan sonra salât-ı ‘asra dek ârâm ve farîza-i vakti Hırka-i Şerîfe'de te‘eddî ve du‘â-yı ‘aşr-ı icâbetden sonra mahallerine ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olmuşlardır.

On birinci Hamîs günü şiddet-i hübüb-ı riyâh bâdî-i sermâ-yı i‘tidâl-i havâ olmağla sa‘âdetle Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i şeh-beyt-i kadîme şeref-bahşâ

²¹⁵ + gün

²¹⁶ Metinde “Abdülkâdir” şeklinde.

olduklarında Musul vâlisi Memiş Paşa kulları tarafından edâ-yı hıdmet-i me'mûre ile Âsitâne-i sa'âdet'e dâhil olan silahşor Bergosî Mehmed Ağa kulları paşa-yı müşârun-ileyh kıbelinden bir şibl-i mûnis ü mülâyim-tıynet ve bir ma'z-ı²¹⁷ garîbü's-sûret rikâb-ı hümâyûnlarına getürdükde esed-peçeyi kendi yediyle huzûr-ı hümâyûnlarına getürüp vâfir mülâ'abe sûretinde izhâr-ı müvâneset eyleyüp mu'âmele-i ser-pençe-i kahramânîsin mülâyemet-i hirre-i hâne-pervere mütebeddil ettiği cümleye engüş-i hayret ber-fem-i ta'accüb ü istiğrâb olmuşdur. Vâkı'â hîn-i zuhûrunda mîşe-zâr-ı kemîninden dahi dünyâya göz açdırmadan ahz olunup dest-i insândan perverde ve hem-cinsinden ihtifâ olarak kelb-i mu'allem gibi bir rütbe benî Âdem ile ünsiyyet ü istînâs kesb etmiş ki zât-ı cibillîsinde olan derende ve haşmet-gajîdelik²¹⁸ tasavvur olunmayup tehâşî olunmasa hem-hâbe ve der-âgûş olunmak hayyiz-i imkânda idi. Rikâb-ı hümâyûnlarında silahşor-ı mûmâ-ileyh kulları 'arz-ı müvâneset ve mülâ'abe etdirdikde "bi-hamdihî te'âlâ şevketlü efendimin eyyâm-ı ma'delet-encâmalarında arslanlar bile kedi olmuşdur" deyü zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olmağın kemâl mertebe inşirâh-ı tab'-ı hümâyûnlarına bâ'is olmuşdur.

On ikinci Cum'a günü nüzûl-i şiddet-i matar ve inşidâd-ı hübüb-ı rîh ile havâ gaym olmağın yine Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'ayı edâ buyurup sa'âdetle haremsarây-ı 'âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü Kalfa Yeri'ne sâye-endâz-ı iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzı temâşâ kılındıktan sonra bâbü's-sa'âde ağası kulları rikâbiyye-i senevîsin 'arz etmeğın 'arzuahâllerine hatt-keşîde-i makbûl-i hümâyûn olup ilbâs-ı hil'at-ı semmûr olunmağın teşekküren rikâb-ı hümâyûnlarına bir altun sâ'at kendüden ve bir dahi sarây [a]ğası kulları tarafından ihdâ-yı çâkerâne buyurmuşlardır.

[97b] On dördüncü Ehad günü Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı nazâret-i 'izz ü iclâl olundukda Enderûn kullarına süvârî cirid fermân olunup nebud-endâz-ı mahâret olanlara 'atıyye-i mülûkâneleriyle mücâzât-ı istihsân olundukdan sonra salât-ı 'asrı edâ için Hırka-i Sultân-ı Rusûl ma'bed-gâh-ı rûhânîye teşrîf-i sa'âdet olunup ba'de'l-edâ 'aşr-hân-ı senâ 'akabinde tahrîk-i zimâm-ı ric'at birle karâr-gâh-ı 'âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

²¹⁷ Metinde "مغز" şeklinde.

²¹⁸ Kükremek, gürlemek manasına olan "gurrîde" buraya daha uygun düşmektedir.

On beşinci İsneyn [günü] Vidoz Sarâyı'na biniş takrîb ile 'azm-i gül-geşt-i feyâfi-i letâfet ve süvâr-ı küme-yi cevalân-ger ü şehâmet olduklarında Dâvûd Paşa'ya 'atf-ı licâm-ı nüzûl ve kahve-âşâm-ı istirâhat zımnında binişçi cündî kullarına süvârî muhtasarca cirid fermânıyla nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olan kulları mazhar-ı 'avâtîf-ı cihân-dârîleriyle zemîn-bûs-ı şükrâne-i müfâharet olup 'arz-ı mahâret etdikleri hitâmında tahrîk-i rikâb-ı semend-i iclâl birle mahall-i mezbûra nüzûlde ba'de-salâtî'z-zuhr leb-i havuzda çavuş kullarına ve nüdemâ-yı sâ'ireye zer-i mahbûb nisârıyla gâret-ger-i tehâlûk olmaları inşirâh-ı zamîr-i rûşen-semîr-i cihân-bânîleri olup kulların yegân yegân mesrûru'l-bâl ü şâdmân etdikden sonra bir iki fasıl şevk-efzâ-yı tâhir ve hüseyinî ile tarab-engîz-i vecd ü hâlet olmalarına müsâ'ade-i cünbûş-i ebrû olup ba'de'l-'asr ihzâr olunan ta'âm-ı mâ-hazar ve helvâ-yı sükkarîn ve şîrîn-ter tenâvülü 'akabinde ordu-yı hümayûn-ı zafer-makrûn tarafından pâ-der-rikâb-ı isti'câl vürûd eden silahşor 'Abdullâh Bey kulları birkaç kıt'a telhîsât ve kâ'imelerle taraf-ı âsaf ve serdâr-ı ekrem kıbelinden geldiği ihbâr olundukda rikâb-ı hümayûnlarına 'arza çağırıp bi'l-müşâfehe istihbâr ve istintâk-ı vekâyi'ât vukû'undan sonra rikâb-cünbân-ı ta'cîl birle salât-ı mağribi Hâlid bin Zeyd Türbesi'nde edâ buyurup istimdâd-ı rûhânîleriyle inbisât-ı küllî iktisâb olunup 'azîmetleri hılâlinde imâm-ı câmi'-i mezbûr edâ-yı salât-ı vakte me'zûn olmağın on altun mûmâ-ileyhe ihsân ve yirmi altun türbedâr kullarına 'umûmen fermân olunduğu 'akabinde filike-süvâr-ı ric'at olunmuştur.

On altıncı Sülâsâ günü harîk vukû'u sebeb ile Dîvân-ı 'âlî olunmayup rûz-ı mezbûr sâhilsarây-ı dil-cûlarında râhat-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ'at yediye karîb be-emr-i Hudâ Sîmkeşhâne mukâbilinde bir dükkândan harîk zuhûr edüp şerâr-feşân-ı lehîb olmağın verâsındaki hânelere sirâyet edüp gitdikçe müştâd olmağla tahrîk-i rikâb-ı isti'câl birle [98a] Sîmkeşhâne verâsında vâki' nefis-i harîka nâzır sâbıkâ matbah emâneti olup ordu-yı hümayûnda hâliyâ tevkî'i Hasan Efendi kullarının hânesine nüzûl ve etrâf u havâlîsi hedm ü kat' olunmak emr-i hümayûn-ı meymenet-makrûn berekâtıyla bi-hamdihî te'âlâ bir iki sâ'at mürûrunda bi'l-küllîyye intifâsı meşhûde-i bâsıra-i ta'ayyûn-i cihân-dârîleri oldukda kable-tulû'i'l-fecr duhûl-i sülûs-i ahîrde yine haremsarây-ı hâb-gâh-ı âsâyîş-i mülûkânelerine ric'at buyurup rûz-ı mezbûr 'adem-i nehzat buyurmuşlardır.

On yedinci Erba‘â günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı iclâl [olup] rekûb-ı yevmiyyeler temâşâsından sonra kâ'im-makâm paşa hazretleri rikâb-ı hümâyûna gelüp re'îsü'l-küttâb kullarıyla ma'an 'arza girüp mahallerine ircâ'da ba'zı mevâdd-ı merkûm-ı maslahat-ı mersûma hatt-ı hümâyûn keşîde kılındıktan sonra kubeyl-i 'asr²¹⁹

On sekizinci Hamîs günü yine mahall-i ferah-fezâ-yı sâbıkâ letâfet-bahş-ı celâdet olduklarında tenbeki 'acemî kullarına süvârî cirid fermân olunup müsta'idd-i rükûb olup hâlince 'arz-ı mahâret eden ba'zı kullarına zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsânıyla mesrûru'l-fu'âd buyurduklarından sonra salât-ı 'asrı Hâne-i Hırka-i Resûl'de edâya teşrîf buyurup mahall-i âram-gâh-ı 'âlîlerine ric'at buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Cum'a günü salât-ı cum'ayı Vâlîde Câmi'i'nde edâya fermân-ı kazâ-cereyânları sâdır oldukda letâfet-i havâ bâ'is-i güşâyîş-i tab'-ı cihân-dârîleri olmağın der-'akab Sultân Bâyezîd'e tahvîl fermân olunup kevkebe-i haşmet-i cihân-bânî birle ba'de'l-edâ yine teşrîf olunan semtten 'avdet buyurulup doğru haremsarây-ı dil-güşâlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yirminci Sebt günü Kalfa Kâşânesi'ne revnak-fezâ-yı kudûm olup mülâ'abe-i arslan temâşâsıyla evkât-güzâr-ı garâbet olundukda ba'de'l-'asr tenâvül-i ta'âm-ı mülûkâneleriyle safâ-yâb oldukdan sonra kubeyl-i gurûb harem-i devlet-serâlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Ehad günü yine Kalfa Mahalli'ne teşrîf buyurup devâbb-ı yevmiyyelerin temâşâ-yı cilveleri 'akabinde Enderûn kullarına kütük döğdürüp takviyet-i şast-ı metânet ve mahâretlerin izhâr edüp iki üç nîze mikdârı nebudların ber-havâ etdikleri iğrâk-ı şâ'irâne ve uçurma olduğu cümleye nümâyân olmuştur.

[98b] Yirmi ikinci İsneyn [günü] nüzûl-i matar-ı şedîd mâni'-i nehzat-ı hümâyûn ve sedd-i sedîd olmağın ba'de'z-zuhr sa'âdetle Sünnet Odası'na teşrîf ve salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sülâsâ günü kezâlik lâ-yenkâtı' şiddet-i nüzûl-i bârân mâni'-i letâfet ü inkişâf-ı havâ olmağın Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîfden sonra sa'âdetle yine Sünnet Odası'na revnak-fürûz-ı iclâl olup Hırka-i Şerîfe ma'bed-gâhına ve sâ'ir mesned-i ârâm-ı cihân-dârîleri olan kasr-ı kâşâne-i şâhâneye âteş-efrûz olmak emr-i

²¹⁹ Cümle bu şekilde yarım kalmıştır. Sayfada iki satırdan fazla bir boşluk bulunmaktadır.

hümâyûn buyurulup ta'âm-ı çâşt-gâhî tenâvülüyle kubeyl-i zuhra dek ârâm ba'dehû sâhilsarây-ı 'âlîlerine tahrîk-i zimâm-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü Erba'â günü Kalfa Kâşânesi'ne şevk-efrûz-ı kudûm-ı cihân-bânî buyuruldukda on yedi kît'a hutabâ ve vaz'-ı menâbir ve binâ-yı mesâcid 'arzlarına işâret ve telhîsi mücebince izn-i hümâyûna hatt keşîde kılındıktan sonra devâbb-ı yevmiyyelerin 'arsa-pîrâ-yı cilve-i ihtizâzı itmâmında mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulların bir mikdâr rikâb-ı hümâyûnlarına 'arza çağırıp gitdikde salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ rikâb-cünbân-ı ric'at olmuşlardır.

Yirmi beşinci Hamîs gecesi sâ'at altıya karîb irâde-i gavâmız-ı hikmet-i Samedânî ve kazâ-yı meşîyyet-i Rabbânî birle haremsarây-ı 'iffet-pîrâ-yı mülûkânelerin büyü-ı 'adîdesinin birinde germiyyet-i kânûndan tahtındaki sûtûn-ı mefrûşe tedricle âteş-tâb olur, te'sîr-i duhândan tebhîr olunup inhidâm ile şerâre-rîz-i lehîb olmadan intifâsında isti'câl olup bir mahalle bi-hamdihî te'âlâ sirâyet etmeden sükûnet-i emniyyet-i tâm hâsıl olmağın şiddet-i nüzûl-i matar ve burûdet-i havâ-yı zemherîr-âsâr zuhûru letâfet-i sâhilsarây-ı hümâyûna bâ'is-i inhirâf-ı i'tidâl olmağla rûz-ı mezbûr ba'de-tulû'î's-şems

Göç edüp sâhil-serâdan ol şeh-i 'âlî-cenâb

Eyledi bir burcdan bir burca tahvîl âfitâb

medlûlünce Sofa-i hâssa tarafından harem-i hümâyûnlarına teşrîf [va]ktinde salât-ı zuhra karîb halvet-i hâssa ile Sofa-i hümâyûn'da ârâm olup mahall-i ârâm-gâh-ı 'ismet-sarây-ı 'âlîlerine sa'âdetle nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Cum'a günü salât-ı cum'ayı bi'l-'izzî ve's-sa'âde kevkebe-i 'azamet-i cihân-bânî birle ma'bed-i kadîm-i Ayasofya'da edâ buyurduklarından sonra re'îs-i meşâyıh-ı selâtîn Çelebi Efendi kullarının ²²⁰ لكل مقام مقال karînesiyle fezâ'il-i Mi'râc-ı Nebevî'ye müte'allık va'z-ı dil-pezîr-i müte'essirelerin zîb-i gevher-i sâmi'a-i kabûl ü i'tibâr buyurmuşlardır.

[99a] Yirmi yedinci Sebt gecesi Leyle-i Mi'râc-ı bâhiru'l-ibtihâc-ı Mustafavî olmağın hânkâh-ı devr-i semâ'-ı gerdûn-devrânda ferdine münhasır olup Galata şeyhi Dervîş 'Osmân merhûmun eser-i cemîlü'l-me'serleri olan *Mi'râciyye*'si nagamât-ı dil-pezîr ve tevşîhât-ı mü'essire ve ilâhiyyât-ı cân-esîr ile okunması yirmi seneye

²²⁰ "Her makama uygun bir söz vardır" manasına gelen Arapça bir deyim.

karîb kendi hânkâh-ı riyâzet-penâhlarında mu'tâd-ı kadîm olduğu sem'-i hümâyûnların kar' etmeğın şeb-i rahmet-kirdâr-ı ma'âlî-himemde ekber-i mu'cizât-ı Nebevî olan evsâf-ı *Mi'râciyye*-i şevk-engîzin kavâ'id-i mu'ayyeneleri üzre sâmi'a-pîrâ-yı envâr eylemek murâd-ı cihân-dârîleri olup sekiz nefer tevşîhî ve dervîşân-ı hırka-pûşân ile şeyh-i merhûmun oğlu gelüp va'z [u] tefsîrden sonra Dervîş Mehmed nâm bir dede *Mi'râciyye*-i mezbûr ile kürsî-nişîn-i halet-efzâ ve her meclisinde kelâm-ı halâvet-fercâm-ı Mevlânâ ile bir tevşîha-i hoş-beste ile encâm verilüp ba'de'l-mağrib Hırka-i Şerîfe'de sâ'at iki buçuka karîb vakitte itmâm etdikleri 'akabinde 'atıyye-i cihân-dârlarından şeyh efendi kullarına elli guruş ve neferât-ı sâ'ire-i dervîşâna yetmiş guruş ve *Mi'râciyye* kırâ'at eden mûmâ-ileyh Mehmed Dede'ye yirmi guruş ihsân kılındıktan sonra salât-ı 'ışâyı dahi Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl'de edâ buyurup sa'âdetle harem-i hümâyûna ric'atlerinden sonra ba'de'z-zuhr Kalfa Mahallî'ndeki kâşâne-i şâhâneye şeref-efzâ-yı iclâl olunup Bergosî Mehmed Ağa kullarının getürdüğü ma'z-ı²²¹ mu'allem ü mülâ'abe-kirdârın hayret-endâz-ı kulûb-ı huzzâr olacak rütbe mu'âmelât-ı 'ibret-nümâsıyla evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi sekizinci Ehad günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-bahş-ı iclâl olunup temâşâ-yı zehâb u iyâb ile evkât-güzâr-ı 'izz ü meymenet-medâr buyurmuşlardır.

Yirmi dokuz[uncu] İsneyn günü letâfet-i eyyâm-ı havâ i'tidâl-i tâm ile dil-güşâ olmağın Kasr-ı Gülhâne'ye tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb buyurulup cündî kullarına süvârî cirid fermânıyla dâr u gîr-i 'arsa-i mahâretde tek ü tâz-ı semend-i celâdet birle perhâş-cûyâne nebud-endâz-ı püşt-i husamâ ve her biri mişvârınca 'arz-ı hüner icrâ etdikleri safâ-bahş-ı tab'-ı hümâyûnları olduktan sonra ba'de-edâ'il-'asr haremsarây-ı ârâm-gâh-ı 'âlîlerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Bezzâzistân-ı 'atîk kethudâlığıyla taşra ber-murâd olan Hasan Efendi Hâne-i hâssa kullarının berâtına hatt-ı hümâyûn²²² keşîde olup yedine teslîm olunmağın yerine Hazîne'den kâtib-i sâni Halîl Bey kulları neyl-i merâm olup şâd-kâm olmuşlardır²²³. [99b]

²²¹ Metinde “مغز” şeklinde.

²²² Metinde “hümâyûna” şeklinde.

²²³ Buranın altına sehven “sene 1148” yazılmıştır.

Sene 1149 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bânü'l-mu'azzam olan yevm-i Sülâsâ sa'âdetle Dîvân mahalline revnak-efzâ-yı ma'delet olup ruk'a-güşâ-yı erbâb-ı hâcet-verân gûş-zed-i 'atûfetleri oldukdan sonra ba'de'z-zuhr Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i saltanat-âşiyâna teşrîf-i iclâl buyurulup salât-ı 'asra dek temâşâ-yı rekûb-ı sa'âdet-mergûblar ile ârâm ve ba'dehû harem-i hümayûnlarına 'avdet buyurmuşlardır.

İkinci Erba'â günü Sovukçeşme Kasrı'na revnak-bahş-ı iclâl olundukda rikâb-ı hümayûnlarına kâ'im-makâm paşa kulları gelüp nısf sâ'at mikdârı 'arza girüp mahalline rucû'undan sonra bâlâ-yı kasr-ı letâfetden mürûr u 'ubûru temâşâ ile salât-ı 'asra dek ârâm buyurup ba'dehû harem-i hümayûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

Üçüncü Hamîs günü dahve-i kübrâda Firârî-zâde silahşor 'Abdullâh Bey kulları gelüp Mâbeyn Odası'nda rikâb-ı hümayûnlarına 'arza girüp bir kıt'a hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn ile pâ-der-rikâb-ı isti'câl ordu-yı hümayûn tarafına irsâl oldukdan sonra kubeyl-i zuhr sa'âdetle Bahâriyye Kasrı'na biniş takrîb ile sandal-nişin-i celâdet buyurulup kasr-ı mezbûra sâye-endâz-ı melâhat olduklarında binişci kullarına piyâde cirid fermânıyla bir mikdâr ârâm [ve] kesb-i inşirâh-ı fu'âd-ı bahşâyış-i murâd 'akabinde çavuş ve nüdemâ-yı sâ'ire kullarına zer-i mahbûb-ı meserret-üslûb nisârıyla 'âlem-i zevk-i rûhâniyyet-i semâhat buyurdukdan sonra ba'de'l-'asr filike-süvâr-ı ric'at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Hâne-i hâssa'ya gelen Halîl Bey kulları dahi zemîn-bûs-ı teşekkür olup dest-peymânçe-i âdâb-ı hıdmet-i mülûkânelerinde pâ-ber-câ-yı istikâmet olmuşlardır.

Dördüncü Cum'a günü salât-ı cum'ayı Sultân Ahmed Câmî'i'nde şevket-i cihân-dârî birle edâdan sonra Çimşirlik mahallinde hâssaten Hâs Odalı ve 'arz ağaları ve nüdemâ-yı harem-i hümayûn kullarına süvârî cirid faslından sonra ba'de'l-'asr Enderûn kullarına 'umûmen tomak oynadup safâlanmışlardır.

[100a] Beşinci Sebt günü cümle-i âsâr-ı şâhânelerinden Topkapusı Sâhilsaray-ı 'âlîlerinde şükûfe-zâr-ı tarh-ı dil-cûya nâzır olan Şevkiyye ta'bîr-i cihân-dârıyla şöhret-yâb-ı dil-pezîr olan mahall-i cân-fezâ ve kusûr-ı cinân-ı hayret-peymâya şevk-endâz-ı kudûm-ı behcet-rusûm-ı cihân-bânî buyuruldukda ba'de'z-zuhr mârru'z-zikr neyzen Mevlevî Küçük Mehmed kulları *Mi'râciyye* ta'lîmi ile me'mûren beher yevm Enderûn-ı hümayûn'a gelüp gitmekle mûmâ-ileyh kulların

huzûr-ı hümâyûnlarına çağırıp sâ'ir hânende ve sâzende kulları peyrevliğiyle taksîm ve nagamât-ı mütenevvi'a icrâsından sonra sîr-âheng bir iki fasıl bayâtî ve hüseyinî-âheng olup ba'de'l-fasl vâfir zer-i mahbûb-ı câzibü'l-kulûb 'atıyye-i husrevânîleriyle mahalline ircâ'dan sonra ba'de'l-'asr sâhil-i deryâ tarafına 'azîmet için müceddeden binâ olunan şeh-râh-ı 'ismet-penâh-ı cedîd[de]n karâr-gâh-ı hümâyûnları olan kasr-ı letâfet-hasrda kahve-âşâm-ı tereffüh üistirâhat zımnında Şamâhî Çavuş kulları fevtinden mutasarrıf olduğu tevliyet-i nân-pâre ile rikâb-ı hümâyûnlarına 'arzuhal eden ser-peşgîr Mustafa kullarının 'arzuhaline müsâ'ade ve hatt-keşide-i ihsân-ı hümâyûn kılınup tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile harem-i hümâyûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

Altıncı Ehad günü bir mikdâr havâda tağyîr-i mizâc-ı i'tidâl olup tekâtur-ı emtâr ile rutûbet-i nevâzil olmağın sa'âdetle Sofa-i hâssa'ya hırâmân olunup salât-ı zuhru Hâne-i Hırka-i Mutahhara'da edâdan sonra Sünnet Odası'na revnak-efrûz-ı iclâl olundukda bundan esbak *Mi'râciyye* kırâ'atına me'mûr olan ser-mü'ezzinân-ı hâssa Şîrîn-zâde kulları ve Sâlih Çavuş ve Mü'ezzin 'Ali kulları üstâd-ı külleri dervîş-i mezbûrun nezâret ve tevşîhât-ı hoş-edâsıyla çıkardıkları mikdâr segâh ve 'ırâk bir iki meclis huzûr-ı hümâyûnlarında üçü ma'an kırâ'at etdiklerinde istihsân-ı hümâyûn-ı dü-bâlâyı mü'eyyid kârî olan kullarına vâfir zer-i mahbûb-ı meserret-üslûb 'avâtîf-ı cihân-dârîlerinden ihsân olunmağla kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû harem-i 'ismet-makarr-ı saltanatlarına hırâm buyurmuşlardır.

Yedinci İsneyn günü kubeyl-i zuhr biniş takrîb ile Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş-ı celâdet buyurulup kahve-nûş-ı tereffüh 'akabinde Enderûn kullarına süvârî cirid fermânıyla safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olup nebud-endâz-ı mahâret olanlar mazhar-ı 'âtîfet-i husrevânî buyurulup ba'de'l-itmâm gazâlân-ı deşt-peymâ-yı ümmîd-i nân dahi müte'âkibü'l-vürûd nân-pâre-i ihsâna müsâra'at etdikleri temâşâsından sonra zikri mürûr eden mu'allem şibl-i gürbe-etvâr u esed-kirdâr ihzâr olunup "meydân senindir 'arz-ı hüner eyle görelim" medlûlünce harekât-ı dehşet-icâbı hayret-efzâ-yı nezzâreyân olmağla ahşama karîb yine tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb birle sarây-ı ma'mûre-i saltanat-makarlarına nüzûl buyurmuşlardır.

[100b] Sekizinci Sülâsâ günü mesned-gâh-ı Dîvân-ı 'âlî şeref-i ma'delet-efzâ-yı makdem-i cihân-bânîleriyle hâlî oldukda ruk'a-güşâyân-ı dâd-hâhân ve mesâlih-i hâcet-mendân bi'z-zât sâmi'a-pîrâ-yı redd ü kabûl buyurulduktan sonra harem-i

hümâyûna teşrîf ve ba'de'z-zuhr Hadîka-i İrem-bahşâ-yı Ağa'ya zînet-nümâ-yı nazâret-i teşrîf buyuruldukda rekûb-ı mergûb-ı ferah-cûyânın 'arsa-pîrâ-yı ihtizâz oldu[klar]ı temâşâ kılındığı 'akabinde bi-tahsîsihî harem-i hümâyûn ağaları kulları piyâde cirid fermân buyurulup 'arbede-i gayret-keşân-ı hamîyyetleri muktezâsınca revnak-endâz-ı meydân-ı mahâret olup dâr u gîr-i perhâş-cûyâne harekât-ı hücûm u savletleri safâ-bahş-ı tab'-ı hümâyûnları olup ba'de'l-'asr rikâb-cünbân-ı ric'at-i makar olmuşlardır.

Dokuzuncu Erba'â günü Kalfa Kâşânesi'ne revnak-efrûz-ı makdem-i cihân-dârî buyuruldukda devâbb-ı yevmiyyeler ber-vech-i münâvebe 'arsa-pîrâ-yı hüner olup esbân-ı Mısriyân-ı ferah-bahşâlar cilve-ger oldu[klar]ı meşhûd-ı zâ'ika-i hümâyûnları kılındıktan sonra tarz-ı kadîm ba'zı mücevher raht-ı kühen-vâdî tâk-endâz-ı dolâb-ı hazîne-i Istabl-ı 'âmire olmağla meşreb-i hümâyûn üzre tarz-ı dîger ve üslûb-ı dil-pezîr üzre yapılması melhûz-ı tab'-ı latîf-i şehriyârî olmağın manzûr-ı cihân-dârî buyurulup salât-ı 'asra dek imrâr-ı vakt ile ârâm ba'dehû merhûm Fazlî-zâde Mehmed Bey kullarının sulbî veled-i kihteri Ahmed Bey kulları rikâb-ı hümâyûn-ı şefakat-meşhûnlarına 'arz-ı bî-kesî ve izhâr-ı yetîmî etmeğın Enderûn-ı hümâyûn'a Kılâr-ı hâssa'ya çerâğ buyurmuşlardır.

Onuncu Hamîs günü Topkapusı Sâhilsarây-ı 'âlîlerine teşrîf buyurup kâşâne-i dil-nişîn-i cihân-dârîlerinde ahşama dek ârâm buyurup harem-i hümâyûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

On birinci Cum'a günü salât-ı cum'ayı sa'âdetle Ayasofya-i Kebîr'de edâ buyurup doğru haremsarây-ı dil-ârâlarına teşrîf buyurmuşlardır.

On ikinci Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı iclâl olunup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzıyla evkât-güzâr-ı sa'âdet olunmuşdur.

On üçüncü Ehad günü haremsarây-ı 'ismet-hâne-i şâhânelerinde ârâmiş buyurulup 'adem-i nehzat-ı hümâyûn ile safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

[101a] On dördüncü İsneyn günü Sovukçeşme Kasrı'na kubeyl-i zuhr sâye-bahş-ı celâdet olundukda İsvec elçisi Âsitâne-i sa'âdet'e yüz sürüp 'arz-ı darâ'at etmeğın Paşakapusı'na gelüp gitdiği temâşâ-yı cihân-dârîleri kılınup ordu-yı hümâyûndan gelen Kapudan-ı Deryâ 'Abdî Paşa kulları dahi kapuda olmağın 'avdet ü ric'atleri meşhûd-ı hümâyûnları olduktan sonra ba'de'z-zuhr rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa kulları gelüp 'arza girüp gitmişlerdir.

On beşinci Sülâsâ günü birbirin müte‘âkib iki def‘a Özbek elçisi Âsitâne-i sa‘âdet’e ‘arz-ı ‘ubûdiyyet edüp berây-ı maslaha te’hîr u meks iktizâ etmeğin rûz-ı mezbûr zîr-i kıbâb-ı Dîvân-ı ‘âlî mahallinde it‘âm olunup ilbâs-ı hil‘at olundukdan sonra şevketlü efendimiz Dîvân-ı ‘âlî mahallinden destâr-ı sorguş-zîb-i husrevânî ve rûz-merre erkân kürk ile ‘Arz Odası’na revnak-bahş-ı iclâl olundukda elçi-i evvel ve sâni iki kıt‘a nâme-i behcet-irtisâmlarıyla gelüp merreten ba‘de-uhrâ rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz[a] girüp istid‘â-yı ‘inâyet edüp gittiklerinden sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Sepedciler’e teşrîf buyurulup letâfet-i havâ olmağla kubeyl-i gurûba dek temâşâ-yı bahr u berr ile evkât-güzâr-ı meymenet buyurmuşlardır.

On altıncı Erba‘â günü Topkapusı’ndaki Şevkiyye-i hümâyûnlarına şevk-bahş-ı kudûm-ı behcet-rusûm-ı letâfet olduklarında Kemânî Corci²²⁴ keferesi kullarının şâgird-i müsta‘iddü’l-edâ bir kulları fenn-i mezbûra intisâb-ı cüz’î ile vâfir ma‘lûmât-ı pîşrev ve semâ‘iyyât mazbût-ı usûl-i hâfıza-i tahrîrât-ı hâtırı olduğu nağme-perdâz-ı ta‘rîf zımnında makâm-ı âharda olduğu karâr-dâde oldukda ‘İvaz Paşa kullarının yanında olduğu gûş-zed-i cihân-dârîleri olmağın emr-i ‘âlî birle rikâb-cünbân-ı müsâra‘at olup rûz-ı mezbûr geldiği ihbâr olundukda üstâd-ı küllîsi zimmî-i mesfûr ile ma‘an gelüp her makâmda ma‘lûmâtı olan hünerlerin icrâ edüp istihkâk u isti‘dâdı zâ‘ika-bahş-ı hâtır-ı ‘îrfân-ı şehriyârî olıcak mezbûr kulların Kilâr-ı ‘âmire’ye çerâğ buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl ta‘mîr olunmak musammem olmağla Hırka-i Şerîfe Kasr-ı Revân’a nakl ve sa‘âdetle vaz‘ olunmuşdur.

On yedinci Hamîs günü letâfet-i havâ eyyâm-ı sayfda bile kem-yâb olmağın Kasr-ı Bahâriyye’ye teşrîf buyurulup Enderûn kullarına piyâde cirid hılâlînde serkahve-i şehriyârî ‘Ali Ağa kullarına rikâb-ı hümâyûnlarında yemek şartıyla müteferrikabaşı kullarının fevtinden ihsân buyurdıkları ze‘âmet-i celîlenin berâtına ve gedik ‘arzına hatt-ı hümâyûn keşîde kılınup yedine in‘âm buyurmuşlardır.

[101b] On sekizinci Cum‘a günü salât-ı cum‘ayı Vâlide Câmi‘i’nde sa‘âdetle edâ buyurduklarında câmi‘-i latîfin hatîbi Nûrî Efendi kulların hıdmet-i hitâbetle me’zûn buyurup nagamât-ı dil-pezir ve hoş-lehçe-i edâsıyla nûr-bahş-ı halâvet

²²⁴ Metinde “Çorçı” şeklinde.

olduğu meşhûd-ı zâ'ika-i cihân-dârîleri buyurulduktan sonra doğru teşrîf olunan mahalden haremsarây-ı 'âlîlerine ric'at buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı iclâl olundukda Enderûn-ı hümayûn kullarına süvârî cirid fermân olunup 'arsa-pîrâ-yı mahâret oldukları meşhûd-ı cihân-dârî kılınup salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ tahrîk-i licâm-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Yirminci Ehad günü nüzûl-i matar-ı şedîd olmağın ba'de'z-zuhr sa'âdetle Sünnet Odası'na şeref-bahş olunup salât-ı 'asra dek ârâm ve farîza-i vakti Hırka-i Şerîfe vaz' olunan Kasr-ı Revân'da edâ buyurup harem-i hümayûnlarına nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi birinci²²⁵ İsneyn gecesi kazâ-i Rabbânî birle sâ'at dörtde Galata'da Tatavla ta'bîr olunan mahalle-i Efrenç'de harîk zuhûr edüp gitdikçe iştîdâd-ı leheb-endâz-ı cevvălesi şerâre-pâş-ı âfâk olmağın mahsûs başçukadâr kulların isti'lâm-ı keyfiyyet-i vukû'-ı harîk ve istitlâ'-ı kemmiyyet-i büyü u sevâkin ve inhidâm için irsâl buyurmağın 'adem-i hareket ile sarây-ı 'âlîlerinden intifâsına zülâl-efşân-ı teveccüh-i derûnî olduklarında be-emr-i Hudâ sâ'at-ı leyli yediyi mütecâviz bi'l-küllîye izmihlâl ve intifâsı meşhûd-ı bâsıra-i cihân-bânîleri kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i sa'âdet-tev'emleriyle müstes'id oldukda Enderûn kullarına 'umûmen piyâde cirid fermân olunup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır²²⁶. Mevâcib-i masar ve recce için serdâr-ı ekrem cânibine irsâli mu'tâd-ı kadîm-i 'avâtıf-ı cihân-dârî olan hil'at-ı semmûr ve hancer-i mücevher çukadâr-ı şehriyârî Elmâs-zâde Mustafa Bey kulları ile rûz-ı mezbûrun ahşamında irsâl olunmağın ferdâsı Sülâsâ günü 'âzim ü râhî olması mukarrer olmuşdur.

[102a] Yirmi ikinci²²⁷ Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl olundukda devâbb-ı sa'âdet-rikâb cilve-i ihtizâz ve 'işve-i gam-güdâzların itmâm etdikden sonra Enderûn-ı hümayûn kullarından ziyâdesiyle tömbeki ve 'acemî sabî ve kebîr kulları süvârî bâr-gîr ile cirid fermân

²²⁵ Metinde "yirminci" şeklinde. Bu tarihten itibaren ayın sonuna kadar tarihler yanlış verilmiştir. Biz doğru şekilleri metinde gösterip yapılan yanlışlara dipnotlarda işaret ettik.

²²⁶ Bundan sonra "Kapudan-ı Deryâ 'Abdî Paşa kullarının fevti haberi dahi resîde-i sâmi'a-i hümayûnları olmuşdur" yazılmışsa da üzeri karalanmıştır.

²²⁷ Metinde "yirmi birinci" yazılmış.

olunup telâşâne harekât-ı bî-üslûbları safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri kılınmağın ba‘de'l-‘asr bâğçe içinde olan kasr-ı kadîm-i dil-cûda ta‘âm-ı ‘aşâ tenâvül olunup kubeyl-i gurûb tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü²²⁸ Hamîs günü Kibleli-zâde Zay‘asına biniş takrîb ile Defterdâr İskelesi'nden süvâr-ı semend-i ‘azîmet olundukda kavâyim-i rekûb der-âb u gil sahrâ-neverd-i gül-geşt-i kûhsâr olarak zay‘a-i mezbûr hizâsındaki şâhika-i cebelde vâki‘ Mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kullarının zay‘asına muhtasarca teşrîf olunup salât-ı zuhru anda edâdan sonra yine tahrîk-i rikâb-ı temâşâ ile zay‘a-i merkûma sâye-bahş-ı celâdet olunup kubeyl-i ‘asr ta‘âm-ı ‘aşâ tenâvülü ‘akabinde çavuş ve nüdemâ kullarına nisâr-ı zer-i hâlisu'l-‘ayâr ile bahşâyış-i sürûr-ı mevfûr kılınup ba‘de-edâ’i'l-‘asr esb-i celâdet birle doğru Defterdâr'a ba‘dehû filike-süvâr-ı ric‘at birle Sarây-ı ‘âmile'lerine nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci²²⁹ Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da edâ buyurup sa‘âdetle doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı²³⁰ Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîflerinde otuz seneden berü tecdîd olunmayup muhtâc-ı himmet-i cihân-dârî olan elbise-i zer-târ-ı musanna‘ mahmil-i Mısırî levâzımât-ı nâka-i mübârekesiyle bu sene-i mübâreke de tecdîd olunup mazhar-ı ‘avâtıf-ı cihân-dârî olmağın ‘atiki sandûka-i muhâfaza içre Mısır vâlîsi tarafından beş re’s esb-i Mısırî dahi rikâb-ı hümâyûnlarına irsâl olunmağla yek be-yek ilbâs-ı fâhire-i mahmil-i şerîfe manzûr-ı hümâyûnları kılınup Hazîne-i ‘âmile'lerine irsâl buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci²³¹ Ehad günü Sofa-i hâssa'ya teşrîf olunup kâ'im-makâm paşa hazretleri şeyhülislâm efendi ma‘iyyet ile Bâb-ı hümâyûn'dan gelüp rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp gitmişlerdir.

[102b] Yirmi sekizinci²³² İsneyn günü dahve-i kübrâda peyâm-ı meserret ve haber-i inhizâm-ı Moskov ile pâ-der-rikâb-ı şitâb silahşor-ı şehriyârî ‘Abdullâh Bey kulları gelüp Mâbeyn Odası'nda rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp gitdikden sonra sa‘âdetle ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Sepedciler'e meymenet-bahş-ı i‘zâz olundukda imâm-ı

²²⁸ Metinde “yirmi ikinci” şeklinde. Burada Salı'dan Perşembe'ye geçilmiş, yani yirmi üçüncü Çarşamba gününün hadiseleri yazılmamıştır.

²²⁹ Metinde “yirmi üçüncü” şeklinde.

²³⁰ Metinde “yirmi dördüncü” şeklinde.

²³¹ Metinde “yirmi beşinci” şeklinde.

²³² Metinde “yirmi altıncı” şeklinde.

evvel Sâhib Efendi kullarına hitâben cümle kulları muvâcehesinde teşekküren li'n-ni'ami'r-Rabbânî böyle takrîr-i güher-rîz-i beyân olmuşlardır ki “bi-hamdihi te'âlâ Nûreddîn Sultân ile Nogay Tatar tavâ'if-i âteş-bârı hudûd-ı Moskov-ı bed-peymâna akın edüp memleketlerinde Harçenke(?) demekle şöhret-yâb kal'a-i dûzah-makarlarına tecemmu' ve tahassun edüp kendülere şol rütbe zu'm-ı fâsid ve garaz-ı kâsidlerince istihkâm vermişler ki kal'a-i mezbûrenin çâr-etrâfına hendek-i 'azîm hafr olunup hâricine üç kat tabur-ı hezîmet-'ubûr çeküp bâlâ-yı püştelere vaz'-ı sûtûn ile meş'al-misâl zift ve katran ile âlûde bez pâreleri ihzâr edüp zu'munca vakt-i hâcetde iş'âl olunup şebhûn olunursa şebân-geh ahvâl-i düşmene ıttılâ' hâsıl oluna. Bi-'avni'l-Meliki'l-Mennân cümlesi mest-i müdâm-ı iğfâl ü gurûr iken delâlet-i 'inâyet-i Sübhânî birle şebhûn olunup tabur-ı evveli bi'l-külliyeye muzmahil ve sânisine kesr-i inhizâm târî olup sâlisindeki cem'iyet-i hanâzîr-i 'abede't-tâgût tahlîs-i girîbân-ı ecel dâ'iyesiyle sahrâ-neverd-i hezîmet olduklarında derûn-ı kal'aya duhûl, bi'l-külliyeye emvâl-i ganâyim-iştimâlleri seby ü gâret ve pâ-zede-i ganîmet olundukdan sonra kal'a-i mezbûre dahi mümkün mertebe hedm ü hasâret olunup yalnız sultân-ı mezbûr hissesine 'öşr olmak üzre üç bin esîr düşdüğü mazbût ve deydene-i kadîmleri üzre Nogay tâ'ifesi ahz etdiği üsârâdan 'öşrden gayrı vermeyüp içlerinden²³³ ser-i kârda olan küffâr-ı bed-eşrârdan biri dahi ahz olunup ordu-yı hümâyûn cânibine irsâl olunmuş” deyü takrîr-i hulâsa-i kâ'ime olunmağın haber-i müjde-i nusretten sâmi'a-i âfâkı dahi lebrîz-i meserret buyurmak için ihzâr olunan toplara fetîl-endâz-ı işâret olunmağın 'azîm top şenliği her taraftan zuhûra geldiği kasr-ı merkûmdan meşhûd-ı bâsıra-i ibtihâcları kılınmıştır. **[103a]** Salât-ı 'asrı kasr-ı ferah-bahşâ-yı merkûmda edâ 'akabinde Sâhilsarây-ı Topkapusı'na tahrîk-i rikâb-ı teşrîf olunup hadîka-i letâfet-eserlerinde üşküfte-i nev-bâve olan zerrîn-i müsemmâlardan iktitâf olunup Orta Köşk'e şeref-bahş-ı şehâmet olduklarında bî-zebân ve²³⁴ cücegân ve nüdemâ-i sâ'ire kullarına ber-vech-i taksîm bir ceyb altun ihsân olunup silahdâr ağa kulları yediyle cümleye 'alâ-merâtibihim tevzî' olundukdan [sonra] kubeyl-i gurûb rikâb-cünbân-ı ric'at olunmuştur.

²³³ Metinde “içenlerden” şeklinde.

²³⁴ + ve

Yirmi dokuzuncu²³⁵ Sülâsâ günü ihrâc-ı mevâcib-i kisteyn-i masar ve recce için Dîvân-ı ‘âlî mahalline sâye-bahş-ı iclâl olundukda tebrîk-i cülûs-ı²³⁶ meymenet-me’nûs için Âsitâne-i sa’âdet’e rû-mâl-i ‘ubûdiyyet olan İsvec elçisi dahi gelüp muvâcehesinde Âsitâne-i sa’âdet’de mevcûd olan tavâ’if-i ‘askerî mevâcibi bölük bölük cemâ’at be-cemâ’at tevzî’ olundukdan sonra mu’tâd-ı kadîm-i devlet-i ebediyyü’l-istimrâr üzre it’âm ve ilbâs-ı hil’at olunup rikâb-ı hümayûna yüz sürmeğe dîde-güşâ-yı terakkub olduklarında sa’âdetle silahdâr [ağa] mahalline teşrîf olunup silahdâr-ı şehriyârî kulları tarafından ithâf olunan boğça-i mülûkî parçalar ‘arz olundukdan sonra bâbü’s-sa’âde ağası ihbârıyla bâlâ-yı mübârekelerine sarı dîbâ kabanice-i murassa’-kâr ile zînet-bahş olunup destâr sorguşu ile ‘Arz Odası’na hırâmân olunup nâme be-dest-i ibtihâl rikâb-ı hümayûnlarına elçi-i mezbûr birkaç ‘aded beyzâdeleriyle gelüp rû-mâl-i ‘ubûdiyyet olmuştur²³⁷. [103b]

Sene 1149 [Ramazân]

Gurre-i Ramazânü’l-mübârek İsneyn gününden Şa’bânü’l-mu’azzam sâbit olduğuna binâ’ en tekâmîl-i selâsîn ile yevm-i Erba’âdan ibtidâsı olup gecesî terâvîhe ikâmet nehârında savm ile edâ-yı farziyyet-i sıyâma şurû’ olunmağın ba’de’z-zuhr Ağa Bağçesi’ne şeref-bahş-ı iclâl olundukda harem-i hümayûn ağalarına süvârî cirid fermân olunup safâ-yâb olundukları ‘akabinde Nûreddin Sultân’ın Moskov cânibinden ahz ettiği üç re’s rû’esâ-yı küffâr huzûr-ı hümayûnlarına ‘arz olunup Tersâne-i ‘âmire’ye irsâl kılınmıştır.

İkinci Hamîs günü Sovukçeşme Kasrı’na revnak-efrûz-ı celâdet olundukda rikâb-ı hümayûnlarına tebrîk-i mâh-ı sıyâm için kâ’im-makâm paşa kulları gelüp bir mikdâr ‘arza girüp gitdikden sonra sa’âdetle Kalfa Kâşânesi’ne ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf buyurulup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzı temâşâ kılınup kubeyl-i gurûba dek ârâm olunmuştur.

Üçüncü Cum’a günü salât-ı Cum’ayı ma’bed-i kadîm-i Ayasofya-i Kebîr’de sa’âdetle edâ buyurduktan sonra Çelebi Efendi’nin va’z-i dil-pezirleri hâtime-i

²³⁵ Metinde “yirmi yedinci” şeklinde.

²³⁶ + ve

²³⁷ Buranın devamında “Rûz-ı mezbûr ba’de’l-‘asr Hırka-i Mutahhara-i Seyyidü’l-verâ makâm-ı aslîsi olan ma’bed-i kadîmine sandûka-i mübârekesiyle vaz’ olunup Hâne-i Hırka-i Şerîfe ‘anber-âlûd-ı tebâhûr u tezyîn kılınmıştır” yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

du'âya dek güher-pîrâ-yı sâmi'a-i hümayûnları olup fezâ'il-i sıyâm u sahûr ve eyyâm-ı mübârekeye dâ'ir nakl-i ehâdis-i şerîfe buyurmuşlardır. Kubeyl-i 'asra dek meclis-i va'z mümted²³⁸ olup ba'de'd-du'â yine şevket ü 'azamet-i cihân-dârî birle doğru harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Dördüncü Sebt günü Kalfa Kâşânesi'ne revnak-bahş-ı iclâl olundukda devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı şevket-nisâblar 'arsa-pîrâ-yı tek ü tâz olup her biri izhâr-ı hüner etdiği temâşâ kılındıktan sonra rikâb-ı hümayûnlarına telhîs olunan hutabâ 'arzlarına hatt-ı hümayûn keşîde kılınup kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû haremsarây-ı 'âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

Beşinci Ehad günü harem-i hümayûndan taşra hareket olunmayup ârâmiş-i hâtır-ı safâ-makâtır birle ahşama dek câ-nişîn-i haremsarây-ı 'ismet-medâr olmuşlardır.

[104a] Altıncı İsneyn günü Bâğçekapusu'ndaki Kethudâ Sarâyı'na biniş takrîb ile sâye-endâz-ı iclâl olundukda harem-i dil-güşâsındaki selsebîlli kasr-ı ferah-fezâdan bahr u berri temâşâ eyleyüp ahşama dek ârâm buyurup ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı sa'âdet-nisâb birle harem-i hümayûnlarına ric'at buyurmuşlardır.

Yedinci Sülâsâ günü Topkapusu'nda Şevkiyye ta'bîr olunan kusûr-ı bî-kusûr-ı letâfet-bahşî mütezammın Mâbeyn Odası'na revnak-efzâ-yı meymenet olduklarında imâm-ı evvel kullarının sene-i sâbıkada kalınan tefsîr-i sûre-i celîle-i Ahsenü'l-kasas'dan huzûr-ı hümayûnlarında üslûb-ı sâbık üzre kârî-i terkîb hulefâ-yı selâse ile geh mübâhase ve gâhî mev'izat tarîkinca ta'bîr-i dil-pezir ile salât-ı 'asra dek *Beyzâvî-i şerîf*'den birkaç âyet tefsîr olundukda zânû-zede-i te'eddüb birle güher-pîrâ-yı sâmi'a-i münâsahat olmuşlardır.

Sekizinci Erba'â günü Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i şâhâneye 'atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Hamîs günü Topkapusu'nda Şevkiyye nâm mahall-i dil-güşâ ve şevk-efzâya 'atf-ı zimâm-ı teşrîf-i kudûm-ı meymenet-redîf olundukda bir mikdâr kasr-ı kebîr-i fevkânîde ârâm ve ferah-yâb olundukdan sonra tahtânî kasr-ı kebîr-i rûh-efzâya teşrîf olunup çukadârân-ı rikâb-ı hümayûn ve silahşorân-ı mevcûdân ile huzûr-ı hümayûnlarında bir ganem-i mezbûha, postuyla ma'an âvîze olunup ta'zîd-i

²³⁸ Metinde متدد şeklinde.

cihâd ve tecrübe-i bahâdır-nijâd için tîg-ı bürrân ile pârelenüp her biri kuvvet-i bâzûsuna göre ‘arz-ı mahâret edüp yalman gösterdikde bir iki fasıl dahi tomar olmuş keçe âvîhte olunup anın temâşasıyla dahi imrâr-ı vakt olunmağın kubeyl-i gurûb tahrîk-i rikâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Onuncu Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya-i [Kebîr‘de] edâ buyurup doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır. Lâkin gecesi salât-ı terâvîhi cemâ‘at-ı kesîre ile ikâmet için Sovukçeşme Kapısı‘ndan nüzûl-i matar-ı rahmet-esere muvâfakat ile yine ma‘bed-i kadîm-i mezbûra teşrîf buyurulup ser-mü‘ezzinân-ı hâssa Şîrîn-zâde kulları mahfile izn-i hümâyûnlarıyla revnak-bahş-ı hâlet olup yine tarîk-ı mezbûrdan ‘avdet olunmuştur.

[104b] On birinci Sebt günü harem-i hümâyûndan taşra hareket buyurmayup ba‘de‘z-zuhr Çimşirlik‘de harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cirid oynadup salât-ı ‘asra dek safâ-bahş-ı hâtır oldukları esnâda serdâr-ı ekrem cânibine hil‘at-ı mevâcib ile irsâl olunan Çukadâr-ı şehriyârî Elmâs-zâde Mustafa Bey kulları gelüp senedât-ı âsafîyyelerin harem-i ‘ismet-tev‘eme göndermişlerdir.

On ikinci Ehad günü Ağa Bâğçe[si‘ne] sâye-endâz-ı celâdet buyurulup devâbb-ı dil-güşâlar temâşâsından akdem çukadâr-ı şehriyârî ağa-yı mûmâ-ileyhe halvet-i hâssa ile bi‘l-müşâfehe istifsâr-ı keyfiyyet-i mu‘asker-i hümâyûn ve istintâk-ı hâl-i ‘asâkir-i zafer-makrûn ve ahvâl-i emniyyet-i turuk u bilâd buyurduklarından sonra mevcûd-ı Hazîne-i Istabl-ı ‘âmire isti‘mâli nefis-i hümâyûna mahsûs olan mücevher ve murassa‘ dokuz ‘aded raht-ı şâhâneyi anbar-ı müstahfızasıyla getürdüp yek be-yek manzûr-ı nigâh-ı ferah-bahşâ-yı tab‘-ı letâfet-zamîrleri kılınmıştır. Rûz-ı mezbûr Tefsîr Hasan Efendi merhûmun ze‘âmetin rikâb-ı hümâyûnlarında yemek üzere ser-berberân-ı şehriyârî Mehmed Ağa kullarına ihsân eyleyüp ruk‘a-i iltimâsına hatt-keşîde-i ihsân-ı hümâyûn kılınmıştır.

On üçüncü İsneyn günü Sepedciler Kasrı‘na şeref-bahş-ı meymenet olduklarında imâm-ı evvel kullarına Sûre-i Yûsuf‘dan kaldıkları mahalli vâ‘izâne *Beyzâvî-i Şerîfe*‘den tefsîr etdirüp salât-ı ‘asra dek zânû-zede-i güher-pîrâ-yı sâmi‘a-i dikkat olmuşlardır.

On dördüncü Sülâsâ günü yine kasr-ı mezbûra teşrîf buyurup ba‘zı defter-i masârif-i mîr-âhûr-ı evvele hatt keşîde kılınup umûr-ı maslahat-güzâr-ı cihân-dârîleriyle iştigâl zeylinde imâm-ı evvel ve fakîr-i rakam-zede kullarının ta‘mîr-i

Hâne-i Hırka-i [Sultân-ı] Rusûl hakkında olan târîhler[i] rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olundukda “lutf mazmûna, tebessümleri tahsîne delîl” medlûlünce gonçe-güşâ-yı leb-i nâtika-i hande-rîz ile kırâ’at buyurmuşlardır.

On beşinci Erba’â günü ‘âdet-i müstahsene ve deydene-i hasene-i cihân-dârî üzre ba‘de’z-zuhr Hırka-i Mutahhara-i Resûl-i Kibriyâ’ya ruh-sûde-i şevk u istîlâm ve tartîb-i gül-âb-ı dâmen-i gül-feşânları için Hâne-i Hırka-i Şerîfe’ye meymenet-bahş-ı iclâl olduklarında mu’tâd-ı kadîm üzre ber-mûceb-i teşrîfât meşâyih-i selâtîn-i ‘izâm ve İstanbul’dan sudûr-ı kirâma gelince şeyhülislâm ve kâ’im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘alâ-merâtibihim cebhe-sây-ı ibtihâl ü darâ’at olunup meşâyih efendiler merreten ba‘de-uhrâ du’â ve senâ edüp gitdikden sonra edâ-yı salât-ı ‘asr olunup doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine hoş-hırâm-ı i’zâz olmuşlardır.

[105a] On altıncı Hamîs günü mu’tâd-ı kadîm-i şâhâneleri üzre Hırka-i Mutahhara sandûka-i mücevher ve lifâfe-i sündüs-tırâz ile ru’ûs-ı e’âzım-ı ağayânda harem-i hümâyûn-ı meymenet-makrûna gidüp bürheten mine’z-zamân ahâlî-i harem-i ‘ismet-tev’em devletlü vâlîde-i mükerreremeleri dahi hisse-yâb-ı istîlâm-ı şefâ’at oldukdan sonra yine vech-i ta’zîm üzre benân-ı ihtirâm resîde olacak rütbe tebcîl-i mâ-lâ-kelâm birle gelüp sandûka-i sâniyesi olan hem-sîmâ-yı kubbe-i ‘arş-ı berîn içre mevzû’ olup mahalline vaz’ kılınmıştır.

On yedinci Cum’a gecesi Kânûn-ı Sâni’nin altıncı günü ve erba’înin yirmi dokuzu tahvîl-i delve iki gün karîb olmağın nüzûl-i berf-i rahmet-âsâr-ı semâviyye ile ‘âlem münevver olup eşi’a-i nûr-bahş-ı kanâdîl-i minârâtndan zemîn ü zamân istiğnâ-keş-i letâfet olmağın sabâha dek şibr-i vâhid mikdârı berf ile âsâr-ı ‘inâyet-i leyâlî-i Ramazân’l-mübârek ‘ayân oldukda nâmıku’l-hurûf “nûr-ı ni‘met” ile zeylinde “meh-i pâk-i sıyâm” deyü târîhin sahîfe-i âfâka sebt eyledi. Şevketlü efendimiz dahi şiddet-i sermâ-yı rûzgârdan nâşî rûz-merre destâr-ı hümâyûnlarıyla ve rikâb-ı hümâyûnlarında solak kulları dahi süpürgesiz sâde karanfilleriyle muhtasarca dergâh-ı hümâyûn kapucıbaşı kullarına dahi izn-i hümâyûn buyurulup tarz-ı diğer Câmi’-i Ayasofya’ya öylece teşrîf buyurup ba‘de’l-edâ doğru yine harem-i devlet-serâlarına nüzûl buyurmuşlardır.

On sekizinci Sebt günü Kalfa Kâşânesi’ne teşrîf buyurup kubeyl-i gurûba dek kullarıyla ârâm buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Ehad günü salât-ı zuhru Hırka-i Şerîfe mahallinde edâdan sonra teberrükât-ı Nebevî'den hasretü'l-mülûk-i kudemâ olan bir kıt'a seyf-i Yemânî-i Hazret-i Sultân Enbiyâ ve bir seyf-i mücevher-tırâz dahi yine kendi ism-i sâmi-i mahmidet-fercâmlarıyla mu'anven bir kabza seyf-i mu'teber ve bir kabza seyf-i tîz-i memâlik-güşâ dahi yâdigâr-i Hazret-i Dâvûd 'aleyhi's-selâm ve bir kabza şemşîr-i düşmen-gîr dahi teberrük-i Hazret-i 'Ömerü'l-Fârûk radiyallâhu 'anh vâhiden ba'de vâhidin dest-hoş-ı teyâmün-i şerîfleri olup kabza-i mübâreke rû-mâl-i şevk olundukdan sonra mahsûs memâlik-i a'dâ girifte-i kabza-i teshîr-i cihân-dârîleri olmak tefe''ülüyle evvelâ seyf-i Nebevî'yi taklîd buyurup kıyâmen imâm-ı evvel efendi hazretlerine kahr-ı a'dâ ve fûtûhât-ı memâlik-i küffâr[1] **[105b]** müş'ir du'â-yı seyfdan esra'u't-te'sîr da'avât-ı mü'essire ile ber-dâşte-i dü-dest-i icâbet-peyvest oldukdan sonra yâdigâr-ı Hazret-i 'Ömer radiyallâhu 'anh hazretlerinin tîg-ı bürrân-ı ma'delet-cevheri dahi teberrüken zeyn-i miyân-bend-i taklîd-i hümayûn buyuruldukda üslûb-ı sâbık üzre yine imâm-ı evvel istid'â-yı dergâh-ı Samedânî oldukda sâ'ir teberrükât-ı hazâ'in-i mülûk-i pîşîn ile dahi evkât-güzâr olunup ba'dehû Sünnet Odası'na şeref-bahş olunmağın salât-ı 'asrı edâ 'akabinde harem-i 'âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır.

Yirminci İsneyn günü Kalfa Kâşânesi'ne revnak-fürûz-ı celâdet olduklarında Enderûn-ı hümayûn'dan rikâb-ı hümayûnlarına 'arz olunan berfiyye ve târîhler 'arz olunup 'alâ-merâtibihim cevâ'iz-i 'avâtîf-ı cihân-dârîleriyle cümleyi mesrûr buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Sülâsâ günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı i'zâz olunup kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Erba'â günü harem-i hümayûnlarından 'adem-i hareket ile safâ-bahş-ı hâtır olup kubeyl-i 'asr Mâbeyn Odası'na teşrîf olunup kat'-ı nâhun-ı kadem-i sa'âdet-tev'em ile safâ-yâb olmuşlardır.

Yirmi üçüncü Hamîs günü Topkapısı Sâhilsarây-ı 'âlîye teşrîf olundukda cânib-i deryâda olan kâşâne-i cedîd içre imâm-ı evvel kullarına kaldıkları mahalden Sûre-i Yûsuf'u *Tefsîr-i Beyzâvî* ile takrîr-i dil-pezîr etdirüp kesb-i inşirâh-ı rûhânî ve 'âlem-i ma'nâdan hisse-mend-i Sübhânî olmuşlardır.

Yirmi dördüncü Cum'a günü âhir-i Cum'a-i mâh-ı sıyâm olmağın 'âdet-i müstahsene üzre ma'bed-i kadîm-i Ayasofya'da devir hatm-i şerîfi du'âsı içün câmi'-

i rûh-efzâya teşrîf olunup farîza-i vakti ed[â] ve du‘â ve senâdan sonra re‘îsü'l-meşâyih Çelebi Efendi kullarının va‘z-ı dîl-pezîr ve fezâ'il-i Leyletü'l-Kadr ve edâ-yı sadaka-i fitrayı câmi‘ tefsîr u hadîs ve nakl-i mesâ'il etdiklerin hâtime-i du‘âya dek zîb-i mengûş-ı hümayûn-ı cevâhir-meşhûn buyurduktan sonra kubeyl-i ‘asr kevkebe-i ihtîşâm-ı hâkânî birle nüzhet-sarây-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl buyurduklarında berây-ı tebrîk-i ‘ıydiyye rikâb-ı hümayûnlarına keşîde-i zîr-i rân-ı tehâdî olunan devletlû dâru's-sa‘âde ağası kulları tarafından ve devletlû vâlide sultân hazretlerinden ve kethudâsından ve kâ'im-makâm paşa hazretlerinden gelen mükemmelü'l-bisât devâbb-ı sîmîn-rikâblar pîrâye-i ‘arsa-gâh-ı küstâhî kılındıkda yek be-yek meşhûd-ı bâsıra-i istiğnâ-fürûş-ı cihân-dârîleri kılındıktan sonra Kara Hasan kulları fevt olmağın ze‘âmetiyle ruk‘a-güşâ-yı iltimâs olan veled-i sulbîsine “bi-tamâmihî ihsân-ı hümayûnum olmuştur” deyü hatt-keşîde-i ‘âtîfet-i husrevânî olmuşlardır.

[106a] Yirmi altıncı Ehad günü Topkapısı'ndaki Şevkiyye nâm Yeni Mâbeyn'e teşrîf-i meymenet-bahşâ olduklarında ahşama dek ârâm olunmağın berây-ı maslaha bir iki def‘a mîr-âhûr-ı kebîr kulları rikâb-ı hümayûnlarına gelüp ‘arza girmişlerdir. Rûz-ı mezbûrun gecesı Leyletü'l-Kadr olmağla Ayasofya'da edâ-yı terâvîh buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci İsneyn günü harem-i râhat-bahşâ-yı dîl-ârâlarında âsâyiş-pezîr-i temkîn buyurulup ahâlî-i harem-i muhtereme ‘avâtıf-ı cihân-dârîden mu‘tâd-ı kadîm olan ‘ıydiyyeler Hazîne-i ‘âmire'den dest-i tevkîr-i hudemâda gidüp teslîm olundukda anlarla imrâr-ı vakt buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Sülâsâ günü Sovukçeşme Kasrı'na revnak-fezâ-yı celâdet olunup zehâb u iyâb ve âmed-şüdegân temâşâsıyla kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Erba‘â günü Sepedciler Kasrı'na revnak-bahş-ı hümayûn olundukda kalındığı mahalden imâm-ı evvel kulları tefsîr-i sûre-i celîle-i Ahsenü'l-kasas'ı takrîr buyurup ²³⁹ وهو خير الحاكمين de karâr ve du‘â-yı hayr ile hitâm buyurduklarından sonra nefis-i nefis-i cihân-dârîlerine muhtass hasretü'l-mülûk-i Hind ü Sind olan gök yâkûtdan kabzaları bir kabza ve hancer ve bıçak ‘âlem-bahâ-yı

²³⁹ “Allah hükmedenlerin en hayırlısıdır” (Kur‘ân-ı Kerîm, Yusuf Sûresi, âyet 80'in sonu).

cevâhir-i nâ-yâblarıyla tarsî' olup henüz tamâm olmağla gelüp manzûr-ı hümâyûnları olmuştur.

Otuzuncu Hamîs günü salât-ı 'asrî Hâne-i Hırka-i Resûl'de edâdan sonra 'Arz Odası pîş-gâhında mevzû' olan taht-ı 'âlî-baht üzre şeref-bahş-ı iclâl olup mu'tâd-ı kadîm üzre dîvân çalındıktan sonra 'Arz Odası'nda e'imme ve hutabâ 'aşr-hân-ı du'â ve surre-çîn-i 'atıyye-i cihân-dâra sezâ olup hitâm-ı na't u du'â encâmında dîk-ı vakt olup kubeyl-i gurûb olmağın tahrîk-i rikâb-ı sa'âdet-nisâb birle doğru haremsarây-ı 'âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır. [106b]

Sene 1149 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâlü'l-mu'azzam olan yevm-i Cum'a 'ale's-seher kulların resm-i mu'âyede-i dâmen-bûs-ı şeref-me'nûslarıyla müstes'id etmek için Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl'e teşrîf buyurup havâss kullarıyla mu'âyededen sonra salât-ı fecr edâ olup 'Arz Odası'na revnak-bahş-ı celâdet olundukda Ser-etıbbâ-yı hâssa Mehmed Efendi ve İmâm-ı evvel Sâhib Efendi kulları gelüp dâmen-bûs ile müşerref oldukları 'akabinde hâric-i bâbda mevzû' olan taht-ı mücevher-tırâz-ı şâhânelerine zînet-bahş-ı iclâl olup 'ulemâ-yı 'izâm ve erkân-ı zevi'l-ihtrâm 'alâ-merâtibihim dâmen-bûs-ı hümâyûnlarıyla şeref-yâb oldukdan sonra kevkebe-i 'azamet-i cihân-dârî birle salât-ı 'ıydî Sultân Ahmed Câmi'i'nde edâ ve ba'dehû Sofa-i hâssa'ya teşrîf ve havz-ı kebîr kurbundaki kasr-ı 'âlî üzre sâ'ir Enderûn-ı hümâyûn kullarıyla mu'âyede rüsûmu icrâ olup harem-i hümâyûnlarına teşrîf olundukdan sonra salât-ı Cum'ayı Vâlide Câmi'i'nde edâ buyurup Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle bâhiru'l-is'âd kılınup mevcûd olan pehlivânân ve matrakçıyân revnak-ı mehterân-ı tabl-ı hâssa ile ârâyış-i 'arsa-gâh-ı 'ıyd-i sürûr oldukları temâşâ kılınup ba'de-edâ'il-'asr doğru rikâb-cünbân-ı ric'at-i harem-i 'ismet-tev'em olmuştur.

İkinci Sebt günü Kasr-ı Gülhâne şeref-kudûm-ı behcet-rüsûm-ı cihân-dârîleriyle mes'ûd oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına berây-ı mu'âyede-i hâssa şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp bir mikdâr 'arza girdiklerinden sonra Enderûn-ı hümâyûn cündilerine mehterhâne-i sîr-âheng ile evvelâ Mısır oyunu sâniyen harhari oynadup nebud-endâz-ı mahâret olanlara 'atıyye-i cihân-dârî ile mücâzât olup ba'de'l-'asr tahrîk-i rikâb-ı 'avdet buyurmuşlardır.

Üçüncü Ehad günü Sarây-ı ‘atîk'a şeref-bahş-ı iclâl olunup fasl-ı tabl-ı sürûr-ı ‘ıyd-i meserret ile yine Enderûn cündîlerine cirid-bâzî fermân olunup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘de'l-edâ yine alay-ı ‘azamet-pîrâ-yı şehâne birle sarây-ı devlet-nişânlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

[107a] Dördüncü İsneyn günü Sa‘d-âbâd'a teşrîf buyurup bâlâdaki kasr-ı dil-pezîr hizâsında olan şâhika-i cebele vaz‘-ı hayme ve nişân-gâh-ı levh-i âmâc olunup topçu kulları ve Demirayak humparacıbaşı kulları nişân-gâhlarına birkaç yaylım ‘arz-ı mahâret etdiklerinde topçu kulları ‘ayne'l-fi‘l-i nişâna isâbet edüp istihsân-ı dü-bâlâ oldukda yüz altın ‘an-ceyb-i hümâyûn humparacıbaşı kullarına ihsân ve yüz guruş neferâtına ve topçubaşı ağa vekîline elli guruş, neferâtına yüz guruş ve cebeciler çavuşuna on ve neferâtına elli guruş ihsân kılındıktan sonra mehterân-ı hâssa kulları âheng ile Enderûn kullarına fezâ-yı sîm-gün-sâha-i ‘anberîn gabrâya vaz‘ olunan nişân-ı sebûya tüfeng-endâzlık fermân olunup isâbet-i nişân edenler mirâren ve kirâren mazhar-ı ‘avâtîf-ı cihân-dârî birle zemîn-bûs-ı ‘inâyet oldukda salât-ı ‘asr[ı] edâ için kıyâm ve ba‘dehû ihzâr olunan ta‘âm-ı mülûkâneleri tenâvül-i safâ kılınup hareket ü ‘avdet kılınmıştır.

Beşinci Sülâsâ günü İncüli Kasrı'na sâye-bahş-ı celâdet olunup devâbb-ı hümâyûnların cilve-i ihtizâzı temâşâ oldukdan sonra Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup salât-ı ‘asra dek safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Altıncı Erba‘â günü Sofa-i hâssa'ya halvet-i hâssa ile teşrîf buyurdıklarında salât-ı ‘asra kıyâm için [Hâne-i] Hırka-i Resûl'e teşrîf olunup ba‘de'l-edâ mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kulları Hâne-i Hırka-i Mutahhara'da rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp me‘mûr olduğu hıdmet-i celîle ile Kâhire-i Mısır'a âmâde-i ‘azîmet olmuştur.

Yedinci Hamîs günü Sepedciler Kasrı'na şeref-bahşâ olup salât-ı zuhru edâdan sonra bir mikdâr ârâm ve tahrîk-i zimâm-ı semend-i letâfet-hırâm ile Topkapısı'nda Eski Mâbeyn'e teşrîf-i iclâl olunup Enderûn kullarına tomak-bâzî fermân ile kubeyl-i gurûba dek ârâmiş-i hâtır-ı gül-berg-makâtır-ı ‘âlîleri olmuşlardır.

Sekizinci Cum‘a günü Ayasofya'da salât-ı Cum‘ayı edâdan sonra doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf-i iclâl buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş olunup devâbb-ı letâfet-zîn ü sîmîn-rikâbların cilve-i ihtizâzın temâşâ ile salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'de'l-edâ tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile Sofa-i hâssa'da nerdübân başındaki kasra teşrîf buyurup Enderûn kullarına 'umûmen tomak-bâzî fermân olunup hılâl-i mülâ'abe-i kullarında ta'âm-ı 'aşâ-yı mülûkânelerin tenâvülden sonra salât-ı mağribi Sofa-i hâssa'da edâ buyurup haremsarây-ı 'âlîlerine 'avdet buyurmuşlardır.

[107b] Onuncu Ehad günü Sepedciler Kasrı'na sâye-bahş-ı celâdet olunup rekûb-ı dil-âşûb-ı cihân-dârîlerin temâşâsıyla safâ-yâb olundukdan sonra Âsitâne-i Halîc-i Kostantiniyye'ye birkaç gün mukaddem bâdbân-güşâ-yı kufûl olan Tunuslu kullarının cümle-i hedâyâlarından biri garîbü'l-heykel mûrg-i şütür olmağın rûz-ı mezbûr kâ'im-makâm paşa kulları tarafından gelüp manzûr-ı hümâyûnları olmuşdur²⁴⁰.

On birinci İsneyn [günü] letâfet-i havâ enmûzec-i eyyâm-ı bahâr-ı dil-güşâ olmağın biniş takrîb ile Kasr-ı Bahâriyye'ye sandal-süvâr-ı 'azîmet olduklarında Tersâne-i 'âmire limanında lenger-endâz olan Tunuslu kullarının sefinesi sâ'ir top-ı ra'd-âşûb-ı teşyî-i cihân-dâr ve istikbâl-i cihân-bânîye muvâfakat edüp meymene meysere 'azîm izhâr-ı behcet ile top şenliği eyledikleri âfâka velvele-endâz-ı i'lâm olup kasr-ı mezbûra revnak-efzâ-yı necâbet olduklarında ba'de'z-zuhr kasr hizâsındaki cebel-i şâhikaya nişân-ı vaz'-ı sebû fermân olunup tûfeng-endâz kulları sa'y-ı mevfûr ile nişânlamağa sarf-ı makdûr etdiklerinde be-emr-i Hudâ menzil ba'ide olmağın biri isâbet etmeyüp i'tirâf-ı 'acz etdiklerinden sonra ba'de'l-'asr ta'âm-ı mâ-hazar tenâvülüyle filike-süvâr-ı ric'at olmuşlardır.

On ikinci Sülâsâ günü bundan akdem birbirin müte'âkib Özbek elçisi ta'bîr olunan Hârezm Hânı Muhammed Bahâdır'ın nâmeleri rikâb-ı hümâyûna müte'ayyin âdemleri yediyle 'arz olunmağın bu def'a Galebe-i Dîvân olup cevâb-nâme yeşil atlas kîse ile ihzâr olunup Dîvân-ı 'âlî mahallinden şevketlü efendimiz ferve-i siyeh dilkü erkân ve destâr-ı sorguş-iftihâr ile 'Arz Odası'na tahrîk-i rikâb-ı celâdet buyurup it'âm ve ilbâs-ı hila' olunan âdemlerine teslîm-i nâme-i cihân-mutâ'-ı husrevânî kılınmıştır. Ba'de'd-Dîvân doğru harem-i hümâyûna ric'at buyurup ba'de'z-zuhr nâhun-tırâş-ı kadem-i sa'âdet-tev'emleri içün bî-zebân 'Abdurrahmân

²⁴⁰ Bu kelimenin yerine önce "oldukda kuşhâne-i bostân-ı hâssalarına irsâl kılınmıştır" yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

ve nüdemâ-yı serhengân kulları Mâbeyn'e çağrılup ba'de'l-edâ ser-destâr-ı şehriyârî İsmâ'îl Ağa kulların dahi huzûr-ı hümayûnlarına destâr ve 'imâme-i mülûkâneleriyle çağırdup bi'l-mu'âyene huzûr-ı mehâbet-mevfûrlarında ârâyîş-i 'amel-i destâr-ı necâbet-medâr ile beyne'l-akrân ma'nevî ve sûrî kesb-i iltifât ve iftihâr-ı cihân-dâra mazhar olmuşlardır.²⁴¹ يسر الله لنا ولسائر خدام خواصنا بالخير والسعادة

[108a] On üçüncü Erba'â günü Topkapısı'nda Şevkiyye nâm Mâbeyn-i Cedîd'e şevk-efrûz-ı letâfet olunup ahşama karîbe dek nüdemâ kullarıyla evkât-güzâr-ı 'izz ü letâfet olmuşlardır.

On dördüncü Hamîs günü Maktûl İbrâhîm Paşa'nın mâtem-sarây-ı harâba müşrifin ma'mûre-i yümn-i teşrîfleriyle reşk-âver-i hacle-gâh-ı 'arûs-ı zîb ü behcet eyleyüp hâne der-hâne hâriciyye ve dâhiliyyesin meşhûd-ı çeşm-i 'ibret ve manzûr-ı dîde-i hayret buyurduklarından sonra meydâna nâzır kasr-ı sagîrde şeref-bahş-ı ârâm olunup mevcûd olan çukadâr-ı rikâb-ı hümayûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olunup kubeyl-i gurûba dek ârâm ve ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric'at buyurmuşlardır.

On beşinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Süleymâniyye'de edâ içün Bâb-ı hümayûn'dan talî'a-i kevkebe-i ihtîşâm-ı şâhâne birle 'azîmet olunup ba'de'l-edâ'îl-farîza Sovukçeşme Kapısı'ndan 'avdet ü teşrîf olundukdan sonra Çimşirlik'de nüdemâ-yı havâss ve silahşor kullarına süvârî cirid-bâzî emr olunup vakt-i 'asra dek temâşâ 'akabinde Enderûn kullarına tomak fermân olunup ahşama dek safâ-yâb olmuşlardır.

On altıncı Sebt günü kubeyl-i zuhr Sovukçeşme Kasrı'na teşrîf-i iclâl olundukda İsvec elçisi Kapu'ya gelmeğin müste'âre haşmet-i kâzibesî meşhûd-ı 'ayn-ı zâ'ika-i cihân-dârî kılındıktan sonra beyne's-salâteyn Topkapısı'nda Eski Mâbeyn'e şeref-bahş olundukda hâric-i gülşen-sarây-ı letâfetde bâlâ-yı sûtûn üzre vaz' olunan nişân-ı sebûya tûfeng-endâz olmak murâd-ı hümayûnları oldukda tûfengcibaşı ( ) kullarının i'mâl-i yediyle âmâde olunan tûfenglerin barutu rutûbet-i havâ ile bi-kazâ-i Hudâ kaynayup nem-nâk olup tâblanmadan gaflet olunmağla evvel hamlede nişâna isâbet eden tûfeng-i şâhânelerin biri isâbet etmeyüp 'atse-rîz-i tartîb-i edevât olmağın 'azîm bâ'is-i infî'âl-i hâtır-ı şehriyârî olup ıslâh-ı barut tedârüküyle

²⁴¹ "Allah bize ve padişahın diğer has hizmetkârlarına hayır ve saadet ihsan eylesin" manasında Arapça bir dua cümlesi.

silahdâr ağa kulları vesâtatıyla ma‘zeret-hâh-ı meded-gîr olmağa müsâ‘ade-i vakt olmadan hıdmetin âhara tevcîh ve kendi üzerinde bulunan ze‘âmetle taşra ihrâc fermân-ı kazâ-cereyân ısdâr olup yerine Kilâr-ı ‘âmire'den başçavuş Mehmed Ağa kulların Hâne-i hâssa'ya ber-murâd buyurmuşlardır.

On yedinci Ehad günü Kalfa Kâşânesi'ne şevk-efrûz-ı letâfet olundukda hânende ve sâzende kullarına âgâze-i hicâz ile fasl-ı ‘aşîrânda tarab-sâz-ı hâlet olmağa işâret buyurulup salât-ı ‘asra dek safâ-bahş-ı ârâm ve ba‘de'l-‘asr kuşhâne ta‘âmı tenâvülü ‘akabinde tatar-ı çâbük-süvâr ile ordu-yı hümâyûndan birkaç kıt‘a telhîsât ve kâ‘imeler gelüp kubeyl-i gurûba dek manzûr-ı hümâyûnları kılınmıştır.

[108b] On sekizinci İsneyn günü Sovukçeşme Kasrı makdem-i şevk-efrûz-ı cihân-dârîyle germiyyet-i ikbâl-i tâze kesb etdikde rikâb-ı şevket-nisâb-ı hümâyûnlarına kâ‘im-makâm paşa kulları gelüp ‘arza girüp mahallerine ric‘at ‘akabinde sa‘âdetle tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile Kalfa Kâşâne-i şâhânesine şeref-bahş-ı celâdet olunup kubeyl-i gurûba dek ârâm olunmuştur.

On dokuzuncu Sülâsâ günü ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile erkân-ı Dîvân murahhas olup vakt-i zuhra karîb sa‘âdetle Kalfa Mahalli'ne sâye-endâz-ı iclâl olundukda devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı yevmiyyeler ‘arsa-pîrâ-yı cilve-i ihtizâz oldukdan sonra ba‘de'l-‘asr telhîs-i kâ‘im-makâmî mazmûnunca tarîk-ı hidâyetden rû-gerdân-ı irtidâd-ı gavâyet olan cehûd-ı ‘anûd zu‘m-ı fâsidince dîn-i kadîmine cânın fedâ etmeğin ber-mûceb-i şer‘-i kavîm fetv[â]-dâde-i katl muktezâsınca âmâde-i nat‘-ı siyâset olmağla Kasr-ı Sovukçeşme'ye ‘atf-ı zimâm-ı salâbet buyurulup huzûr-ı hümâyûnlarında tîg-ı cellâd-ı emân ne-dân ile kendüye merdûd-ı şeref-i İslâm olanların kat‘î cevâbı verildikde kubeyl-i gurûb ârâm-gâh-ı ‘âlîlerine ric‘at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at yedide Üsküdar'da Vâlî-i ‘atîk Câmi‘-i münîfine karîb yine câmi‘-i mezbûrun kâtibi menzilinden harîk-ı nâgehânî zuhûr etmekle bi-hamdihî te‘âlâ etrâfa sirâyet etmeyüp yalnız hâne-i merkûmun ihtirâkıyla kazâ-i Rabbânî indifâ‘-ı küllî bulmuştur.

Yirminci Erba‘â günü Topkapusı Sâhilsarây-ı ‘âliyenin kadîmden olan taraf-ı nüzhet-gâhına şeref-bahş-ı iclâl olundukda pîş-kadem-i tarîk-ı havâss olan odabaşı ağa delâletiyle Hâne-i hâssa'ya nakl olunan başçavuş Mehmed Ağa kulları ve ser-nevbet Hûrşîd Süleymân Ağa kulları ber-muktezâ-yı tarîk zemîn-bûs-ı âdâb-ı

teşekkür olup pâ-be-cây-ı hıdmet-güzâr-ı istikâmet ‘akabinde fenn-i sîne-kemânda Fârâbî'ye tel kırdığı mahalli ta‘lîme iktidârı olan Corci²⁴² keferesi ihzâr olunup Enderûn-ı hümayûn'da olan şâgirdi Hüseyin kullarıyla ma‘an sîr-âheng müte‘addid fasıllar ile tarab-sâz-ı bezm-i şevk-i cedîd olup taksîm-i hurde-nagamât-ı dil-pezîr-i şîrîn-harekâtlar icrâsına gelindikde ehadühümâ âhardan üstâdâne temâyüz-i vâzih ile fark olduğu yegâh düğâh segâhından karâr verdikten sonra mahsûs kuşhâne-i nefîse ta‘âm-ı nefâyis ile bedel-i ‘aşâ buyurulup kubeyl-i gurûb harem-i devlet-sarây-ı ‘aliyyelerine tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet olunmuştur.

Yirmi birinci Hamîs günü dahve-i kübrâda Sovukçeşme Kasrı'na şevk-efrûz-ı kudûm olundukda Kapu'ya gelen İngiliz balyosunun vürûd u ‘avdı temâşâ-yı cihân-dârî kılınup ba‘de'z-zuhr Kalfa Kâşânesi'ne teşrîf olunmağın derûn-ı kasrda nüdemâ ve çavuşân ve bî-zebân kullarına huzûr-ı hümayûnlarında bâzîçe-i mühr-nihân-dâştî fermân olunup im‘ân-kerde-i cüst-cûları hâlet-engîz-i letâfet olmağın salât-ı ‘asra dek muhâverât-ı mudhikâneleriyle ârâm-ı tab‘-ı hümayûn kılınmıştır.

[109a] Yirmi ikinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı sa‘âdetle Ayasofya-i Kebîre'de edâ buyurup doğru harem-i hümayûn-ı ‘ismet-makrûnlarına şeref-zîb-i nüzûl olmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sebt günü Topkapusı Sâhilsarây-ı ‘âlîdeki Eski Mâbeyn'e teşrîf-i iclâl buyurulup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘de'l-edâ tarafeyne âmed-şüd için ihtirâ‘-ı cedîd olan tarîk-ı mazîk-ı hoş-edâdan Mâbeyn-i Cedîd cânibine şeref-bahş-ı hümayûn buyurulup güşâyîş-i i‘tidâl-i havâ ile iktitâfa çesbân olan zevâhir-i müşğîn-bû-yı zerrînlerden kat‘ olunması işâret buyurulup tabla-zîb-i mevzû‘-ı şîşe-i letâfet olmağın kubeyl-i gurûb tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet olunmuştur.

Rûz-ı mezbûrun gecesi sâ‘at yedide Şehzâdebaşı'ndaki kurabiyeci dükkânlarının birinden harîk-ı nâgehânî zuhûr etmeğın ‘ucâleten etrâfın hedm ve teskîn ü tesdîd ile be-emr-i Hudâ intıfâ-i küllî hâsıl olduğu sem‘-i hümayûnlarında kar‘ etmeğın süvâr-ı semend-i isti‘câl olmadan ârâmiş-i pister-i şeker-hâb-ı şeb-i pür-tarab olmuşlardır.

²⁴² Metinde “Çorçı” şeklinde.

Yirmi dördüncü Ehad günü Ağa Bâğçesi'ne revnak-bahş-ı iclâl olundukda Enderûn-ı hümayûn kullarına yalnız cirid-i süvârî fermân olunup safâ-yâb olmuşlardır.

Yirmi beşinci İsneyn günü biniş takrîb ile Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'ne sandal-nişîn-i 'azîmet-i cihân-dârî buyuruldukda Tersâne-i 'âmire'de sefer-i Bahr-i Sefîd ü Siyâh'a âmâde olan sefâyin-i heybet-âyîn ve elliden mütecâviz fırkate ve kancabaşlar 'alem-efrâz-ı ihzâr olup levâzımât-ı sâ'irelerine ihtimâm-ı tâm olunduğu manzûr-ı hümayûnları olarak mahall-i ferah-fezâ-yı mezbûra nüzûl buyuruldukda kafes-i dil-keş cânibinde salât-ı zuhra dek ârâm ba'de'l-edâ Bahâriyye-i Sânî ta'bir olunan kasr-ı latîfe şeref-bahşâ olunup binişci kullarına piyâde cirid-bâzî fermânıyla salât-ı 'asra dek ârâmîde ba'dehû yine deryâ tarafında kasr-ı dil-cûya câ-nişîn-i cihân-bânî buyurulup ihzâr olunan ta'âm-ı mâ-hazar tenâvülüyle kubeyl-i gurûba dek meks ü istirâhatden sonra filike-süvâr-ı ric'at olunmuşdur.

Rûz-ı mezbûrun gecesi be-emr-i kün fe-kân-ı Sübhânî sâ'at üçe karîb kıble cânibinden sadâ-yı müdhişe ile zelzele-i 'azîme zuhûr edüp ikâz-ı gâfilîn 'akabinde bürheten mine'z-zamân mündefî' olmuşdur. ²⁴³ عصمنا الله تعالى وایاکم Herkes zemzeme-şû-yı istiğfâr olup da'avât-ı me'sûre-i ²⁴⁴ لاتهلکنا بغضبك ile ter-zebân olmağın sabâha dek tekerrür-i vukû'undan tehâşî olunmuşdur.

[109b] Yirmi altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline sa'âdetle şeref-bahş-ı kudûm olup mesâlih-i ra'yyet gûş-zed-i cihân-dârîleri kılınup tamâmında harem-i hümayûna teşrîf ve ba'de'z-zuhr Sepedciler Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olundukda derûn-ı kasr-ı meymenet-meşhûnda salât-ı 'asra dek ârâm hılâlinde serdâr-ı ekrem cânibinden silahşor-ı şehriyârî Hâcî İbrâhîm kulları birkaç telhîs ve kâ'imelerle gelüp rikâb-ı hümayûnlarına 'arza girdiklerine müte'âkib Sarı Mustafa Paşa tarafından dahi çukadârı yediyle ru'ûs-ı rû'esâ-yı eşkıyâdan beş on kadar mazbûtu'l-esâmî ser-i maktû'-ı kuttâ'-ı tarîk gelüp bir iki 'adedi galtîde-i kavâ'im-i rekûb-ı cihân-dârî kılınup manzûr-ı cihân-bânîleri kılınmışdır.

Yirmi yedinci Erba'â günü Topkapısı nüzhet-gâhına şeref-bahş-ı kadem olduklarında mukaddemâ sebeb-i gayz-ı zamîr-i cihân-dârî olan sebû-yı bâlâ-nişâna bu def'a ser-tüfengî-i şehriyârî Mustafa kulları ihtimâm-ı tâm ile tüfeng-endâz-ı

²⁴³ "Allahü Teala bizi ve sizi muhafaza eylesin" manasında Arapça bir dua cümlesi.

²⁴⁴ "Bizi gazabın ile helak etme Allah'ım" mealinde Arapça bir dua.

hümâyûn olduklarında tesâdüm-i feyz-i evkât-ı meymenet-âyât birle beş altı def'a müte'âkiben şikest-i sebû-yı nişân buyurulup na'ra-i şâbâş-ı serhengân velvele-ârâ-yı şünûd-ı mesâmi'-i âfâk olmuştur. Yine rûz-ı mezbûr kemâl-i mahmûdül-fi'âl ve şefakat u re'fet-iştîmâl-i cihâ[n-bâ]nileri muktezâsınca ser-tüfeng-i evvel Hacı Mustafa kulların mazhar-ı 'avâtîf-ı celîle-i gayr-ı müterakkibe buyurup rikâb-ı hümâyûnlarında silahşorluk hıdmetiyle zemîn-bûs-ı telattuf ve cebr-i kulûb buyurmağın halefî ser-tüfeng kullarına dahi vâfir zer-i mahbûb-ı tecâlübü'l-kulûb ihsân buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Hamîs [günü] Kasr-ı Gülhâne'ye tahrîk-i rekûb-ı celâdet buyurduklarında yalnız harem-i hümâyûn ağalarına süvârî cirid fermânıyla güşâyîş-i tab'-ı letâfet-ımtizâcları 'akabinde bi-tahsîsihî 'arz ağaları ve hâzin-i şehriyârî kullarının birer re's mu'temedün-bihâ dâbbelerin koşdurmak fermân olunup iki def'a Dinkoz kullarının 'atf-ı zimâm-ı himmet ve tahrîk-i rikâb-ı mahâretleri inzîmâmıyla hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa kullarının birer dâbbesi cümleyi sebkât edüp tefevvuk-kerde-i 'arsa-i akrân ve şâyeste-i tahsîn-i şehriyâr-ı cihân olmuştur. Ba'de'l-'asr muhtasarca Topkapusı'na dahi teşrîf-i iclâl olunup bir mikdâr kahve-âşâm-ı istirâhat zımnında tahrîk-i rikâb-ı ric'at buyurulmuştur.

[110a] Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Sultân Ahmed Câmi'i'nde edâdan sonra doğru kevkebe-ârâ-yı cihân-dârî birle harem-i hümâyûna teşrîf ve beyne's-salâteyn Çimşirlik'de muhtasarca ba'zı nüdemâ kullarına süvârî cirid ile safâ-bahş-ı 'âlem olmuşturlardır.

Otuzuncu Sebt günü Sovukçeşme Kasrı'na ba'de'z-zuhr teşrîf buyurduklarında Felemenk elçisi Âsitâne-i sa'âdet'e rû-mâl-i 'ubûdiyyet olmağın rûz-ı mezbûr nâme be-dest 'unvân-ı kâzibe ve devâbb-ı tumturâk-ı müste'âre ile Kapu'ya gelüp 'avdet etdiği temâşâ-yı cihân-dârî buyurulduktan sonra Sepedciler Kasrı'na tahrîk-i rikâb-ı 'azamet ve şeref-bahş-ı celâdet buyurulup salât-ı 'asra dek ârâm 'akabinde ferdâsı Ehad günü İsvec elçisine teslîm olacak nâmeler huzûr-ı hümâyûnlarında mühürlenüp âmâde oldukdan sonra ba'de-edâ-i farîzatü'l-vakt haremsarây-ı 'âlîlerine ric'at buyurmuşlardır. **[110b]**

[Sene 1149 Zilka‘de]

Gurre-i Zilka‘deti‘ş-şerîfe olan Ehad günü Galebe-i Dîvân-ı ‘âlî olup bundan akdem ferş-i bisât-ı şevket-irtibâta iki kıt‘a nâme-i ibtihâl ile ‘arz-ı ‘ubûdiyyet eden İsvec elçisi bu def‘a cevâb-nâmeler için Dîvân-ı haşmet-iktirânda it‘âm ve ilbâs-ı hil‘at-ı kakum-erkân ile âmâde-i dervâze-i intizâr olmağın Dîvân-ı ‘âlî mahallinden sa‘âdetle silahdâr ağa mahalline teşrîfde şükrâne-i kudûm-ı şehriyârî iki ‘aded filanta ta‘bîr olunan tûfeng-i mûr-nişân rikâb-ı hümâyûnlarına ihdâ kılındıktan sonra kabanise yakalu semmûr-ı murassa‘ çep ü râst sâ‘ir levâzım-ı cevher-kârî-i şâhâneleriyle ‘Arz Odası’na sâye-bahş-ı iclâl olundukda ihzâr olunan iki kıt‘a nâme-i musâlahat-hâvî elçi-i mezbûra verildikten sonra harem-i hümâyûna teşrîf ve ba‘de’z-zuhr Ağa Bağçesi’ne şeref-bahşâ²⁴⁵ olmuşlardır.

İkinci İsneyn günü ba‘de’z-zuhr Topkapısı hadîka-zârına nazâret-bahş-ı letâfet buyurulup salât-ı ‘asra dek ârâm olunmuştur.

Üçüncü Sülâsâ günü Galebe-i Dîvân olmağın Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîfde Netherlande ta‘bîr olunan Felemenk elçisi nâme be-dest-i darâ‘at rikâb-ı hümâyûna yüz sürmeğın yine ol mahalde beyâz dîbâ kabanise ve sâ‘ir zeynde libâs-ı şâhâne birle ‘Arz Odası’na şeref-bahş-ı ‘azamet olundukda elçi-i mesfûra erkân-ı semmûr ve sâ‘ir tevâbî‘âta ilbâs-ı hila‘ olup çehre-fersâ-yı ‘ubûdiyyet olduklarında nâmeleri kırâ‘at olup mahallerine ircâ‘dan sonra harem-i hümâyûnlarına teşrîf, beyne’s-salâteyn nüdemâ ve serhengân kullarıyla ârâmiş-i hâtır ve evkât-güzâr-ı letâfet olmuşlardır.

[111a] Dördüncü Erba‘â günü Ağa Bağçesi’ne nüzhet-fezâ-yı makdem-i dil-cûlarıyla feyz-bahşâ olduklarında devâbb-ı yevmiyyeler ‘arsa-pîrâ-yı şühûd oldukdan sonra müntehab ve müsemmâ bi’l-ihtisâs-ı rûkûb-ı hümâyûn olan ba‘zı devâbb-ı Mısriyyeler gelüp huzûr-ı cihân-dârîlerinde ‘işve-pîrâ-yı cilve-i dîger olmağın ‘akabinde ‘umûmen mevcûd olan at oğlanı kullarına piyâde cirid-bâzî fermân olup yek-dîgere hücûm-ı bî-nizâm ve perhâş-cû-yı gayrı mertebeleri safâ-yı âhar olmuşdur.

²⁴⁵ Bu kelimeden sonra önce “olunup Enderûn ağaları kullarına bir mikdâr kütük darbına fermân ve ba‘dehû ehvence ‘acemî kullarına süvârî cirid işâretiyle hâtır-güşâ ve hande-künân buyurulup kubeyl-i gurûba dek ârâm olunmuştur” yazılmışsa da üzeri çizilerek cümle “olmuşlardır” kelimesiyle bitirilmiştir.

Beşinci Hamîs günü yine Ağa Bâğçesi'ne letâfet-bahş-ı teşrîf olundukda Enderûn cündîlerine süvârî cirid fermân olup dâr u gîr-i hüner-mendâneleri velvele-ârâ-yı halbe-i tek ü tâzî ve cilve-sâz-ı meydân-ı ihtizâz olmağın ba'de'l-'asr Kalfa Kâşânesi'ne 'atf-ı zimâm-ı ric'at olup ta'âm-keşîde-i mülûkâneleriyle tenâvül-i 'aşâ buyurup kubeyl-i gurûb haremsarây-ı 'âlîlerine tahrîk-i rikâb-ı 'avdet olunmuşdur.

Altıncı Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Sultân Bâyezîd Câmi'i'nde edâ için kevkebe-i ihtîşâm-ı cihân-dârî birle Bâb-ı hümâyûn'dan doğru teşrîf olup ba'de'l-edâ ric'atde Arslanhâne Kapusu'ndan Sofa-i hâssa'ya halvet-i hâssa ile teşrîf buyurulup ahşama dek safâ-bahş-ı 'âlem-i dîger olundukda mu'tâd-ı kadîm-i 'avâtîf-bezl-i mülûkâneleri muktezâsınca nevbetçi bulunan ağa kullarına ve sâ'ir hudemâ-yı havâssa ve gâret-keşân-ı hânçe-i kerem-i pâdişâhî olan bostâniyân kulları için pâşîde-i çil para [ile] dehlîz ve tarh-ı hadîka-i gül-zârı rîhte-i şükûfe-i bâdâm olmuş nahlistâna döndürüp herkes mâ-fevka'l-me'mûl surre-çîn-i merâm olmuşlardır.

Yedinci Sebt günü İncülü Kasrı'na şeref-bahşâ-yı letâfet olduklarında dâbbe-i hümâyûnlar mişvâr-ı fârisü'l-hayl-i hünerle 'arsa-pîrâ-yı letâfet oldukları 'akabinde Enderûn-ı hümâyûn kullarına 'ale'l-'umûm piyâde cirid-bâzî fermân olup merreten ba'de-uhrâ cümle-i perhâş-cüyânî savletleri saf-beste-i nîze-dârân-ı ceng-âverândan nümûne-i mahâret olmağın püşt-i husamâda pertâb eden nebud-ı üstühân-şikest engüşt ber-dehân-ı istiğrâb-ı nezzâre-gân olmuşdur. Bânû-yı 'ismet-sarây-ı melâhat-ı şehriyârîden bir zât-ı 'iffet-simât münharifü'l-mizâc²⁴⁶ olmağla rûz-ı mezbûr kendüye tâbi' hademât-ı lâzîme ile Sâhilsarây-ı Topkapu'ya tebdîl-i havâ için nakl olunmağla ba'de'l-'asr şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı 'ıyâde-i hâtır-ı dil-nevâzî ile sâhilsarây-ı merkûma teşrîf buyurup kubeyl-i gurûb yine dâ'ire-i haremleriyle Sarây-ı 'âmire'ye teşrîf buyurmuşlardır.

[111b] Sekizinci Ehad günü Sepedciler Kasrı'na şevk-âver-i 'izz ü iclâl olduklarında serdâr-ı ekrem tarafına bin kîse akçe nakl ile me'mûr olan Silahşor 'Osmân Ağa kulları ferdâsı İsneyn günü 'âzim olmağa âmâde olmağın rikâb-ı hümâyûnlarına çağırdup atlas kîse içre memhûr hatt-ı hümâyûn ve menşûr-ı sâ'ire

²⁴⁶ Metinde "mizâca" şeklinde.

yed-i mübârekeleriyle teslîm olunup bi'l-müşâfehe sipâriş-kerde-i emr-i hümâyûnları tefhîm ü te'yîd olundukdan sonra salât-ı 'asra dek ârâm²⁴⁷ buyurmuşlardır.

Dokuzuncu İsneyn günü Dâvûdpaşa'ya biniş takrîb ile Defterdâr İskeleyi'nden süvâr-ı semend-i celâdet olunup kasr-ı mezbûra kadem-nihâde-i letâfet olundukda dahve-i kübrâda Hazîne-i 'âmire-i Enderûn'dan yetmiş katâr har-bendegân ile tahmîl olunup beher sandûka ikişer kîse akçe olmak üzere beş yüz sandûk hazîne-i 'âtîfet-i cihân-dârî hıdmet-i mezbûra me'mûr olan 'Osmân Ağa kulları yediyle rûz-ı mezbûr kasr-ı cihân-bânînin hizâsından rû-be-râh-ı 'azîmet oldukları meşhûd-ı mülûkâneleri oldukdan sonra cündî kullarına süvârî cirid fermân olunup kuvvet-i şast ve tahrîk-i rikâb-ı teferrûs berekâtıyla nebud-endâz-ı mahâret olanları ihsân-ı hümâyûnlarına yegân yegân mazhar buyurup cihân cihân mesrûr²⁴⁸ buyurmuşlardır.

Onuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahşâ olunup ba'de'd-Dîvân yine harem-i hümâyûna teşrîf ve kubeyl-i zuhr harem-i hümâyûnlar tarafından Topkapısı Sâhilserâlarına 'azm-i letâfet-i hayr-makdem buyurmuşlardır.

On birinci Erba'â günü Ağa Bâğçesi'ne sa'âdetle revnak-bahş-ı nazâret olunup devâbb-ı yevmiyyelerden sonra 'acemî cündî kullarına süvârî cirid fermân olunup safâ-bahş-ı tab'-ı şâhâne ve inşirâh-ı fu'âd-ı meserret-mu'tâd-ı mülûkâneleri ile ârâmiş-i hâtır-ı hatîr buyurmuşlardır.

[112a] On ikinci Hamîs günü eyyâm-ı berdûl-'acûz olup şiddet-i riyâh-ı sermâdan nâşî iki mankal âteş tedârükü ile teshîn-i²⁴⁹ Kasr-ı Sinân Paşa olunup Sepedciler ta'bîr olunan nûzhet-fezâ-yı kasr-ı latîfe şevk-bahşâ olundukda fenn-i şu'bede-bâzîde teshîr-i hannâs-ı hîle-perdâza i'tirâf-ı 'aciz etdiren tîz-dest ü çâpûk-hüner yek-çeşm şu'bede-bâz-ı Mısrî kulların huzûr-ı hümâyûnlarına getürdüp mâ-hazarî ba'zı letâyife dâ'ir lu'abât-ı sihr-âsâr ile izhâr-ı hüner ve Mahmûd Cüce kulların siper-i lu'abât-ı nâvek-i hüner olmak için peşgîr mesâbesinde üst yanına

²⁴⁷ Bu kelimeyi müteakip önce "ba'dehû Topkapısı'na 'ıyâde-i mâ-sebak üzere teşrîf olunup yine salât-ı mağrîbe Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'e teşrîf olunup doğru haremsarây-ı âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilerek metin "buyurmuşlardır" kelimesiyle bitirilmiştir.

²⁴⁸ Bu kelimeyi müteakip önce "buyurdukları 'akabinde harem-i hümâyûn olan mahalle teşrîf buyurulup salât-ı zuhr edâdan sonra havz-ı kebîr mukâbelesindeki sofa-i dil-güşâda ârâm olunup ta'âm-ı mâ-hazarî tenâvülü hılâlinde çavuş kullarına yalnız bir fasıl hüseyinî ile karâra işâret olunup beyne's-salâteyn yine şeb-dîz-i dil-keş-hırâm-ı şâhâneleriyle Topkapısı'ndan duhûl ve kevkebe-i tumturâk-ı azamet-i cihân-dârî ile şehir içinden sarây-ı nûzhet-makarlarına nûzûl buyurmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilerek cümle "buyurmuşlardır" ifadesiyle nihayete erdirilmiştir.

²⁴⁹ Metinde تتخين şeklinde.

geçirdüp ‘azîm meclis-i hümâyûna şevk-endâz-ı letâfet olmağın ba‘de'l-edâ mazhar-ı ihsân-ı cihân-dârî oldukdan sonra salât-ı ‘asra kıyâm olunup tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet ile Topkapusı'na ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurulup ârâm ‘akabinde pâ-der-rikâb-ı isti‘câl kubeyl-i gurûb Hân Feth Giray hazretleri tarafından silahşor-ı şehriyârî Cevher Ağa kulları peyâm-ı meserret-fercâm-ı inhizâm-ı küffâr-ı li‘âm ile gelüp vakt-i gurûb mesâmi‘-i âfâk-ı muvahhidîni dahi hisse-yâb-ı ahhâr-ı sârre için bir yaylım top şenliği oldukda salât-ı mağrîbe Hâne-i Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf vukû‘unda bi-hamdihî te‘âlâ hân hazretleri küffâr içine türk ü tâz-ı şebîhûn eyleyüp cem‘iyyet ve tabur-ı ‘adîde-i küffâra mülâkât ile ‘azîm mukâtele olunup serdârları olan küffâr-ı leng-âver mürde-i hâk be-ser ve cünûd-ı hezîmet-nümûdu dûzah-makarr olup emvâl ve eşyâları ve nisâ ve sıbyânı bi'l-küllîyye seby olunup emvâl-i ganâyim-i mevfûre ile lâ‘ale't-ta‘yîn ‘avdet buyurdıkları kâ'imelerinde ve serdâr-ı ekrem telhîsinde musarrâh u mufassal ve meşrûh [u] mukayyed olduğu lisân-ı fasîhu'l-beyân-ı hümâyûnlarından ‘arz ağaları kullarına ifâde ve tebşîr olunmuştur.

On üçüncü Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da edâdan sonra Yalı Köşkü'ne sa‘âdetle teşrîf olundukda Sarây-ı ‘âmirî'den ve Tophâne'den münâvebe tarîkıyla bi'l-mukâbele top şenlikleri âfâka zafer-endâz-ı velvele-i ahhâr-ı meserret olduğu ‘akabinde müjde-resân-ı haber-i zafer mûmâ-ileyh Cevher Ağa kulların rikâb-ı hümâyûnlarına çağırıp bi'l-mu‘âyene meşhûdu olan ahhâl-i perhâş-cû-yı muvahhidîn bi'l-müşâfehe istintâk olundukdan sonra bin gurus harclık kendüye ‘inâyet-i husrevânî kılınup ve yine mûmâ-ileyh yediyle hân hazretlerine ikrâmen ve teşrîfen bir hil‘at-ı semmûr ve sorguş-ı mücevher ve tîrkeş ve şemşîr-i murassa‘ ve beş kîse altun in‘âm-ı husrevânî kılınup irsâl olunmuştur. Anı te‘âkub rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arza girdiklerinden sonra mahallerine rucû‘a murahhas olduklarında salât-ı ‘asra kıyâm ba‘de't-tahiyye ve's-senâ imâm-ı evvel kullarından istid‘â-yı du‘â-yı fütûhât-ı küllîyye olunup mahsûs huzûr-ı hümâyûnlarında ber-efrâşte-i dest-i du‘â-yı icâbet-peyvest olmuşlardır.

[112b] On dördüncü Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf buyurup Enderûn kullarına kütük darb olunmak fermân olunup şast-ı mahâretle nebud-endâz u ber-havâ olanların zevk-ı temâşâsıyla safâ-yâb olmuşlardır.

On beşinci Ehad günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-bahş-ı iclâl olundukda vedâ' için Kapu'ya İsvec elçisi gelüp 'arz-ı 'ubûdiyyet ve bisât-bûsî-i müvâda'a olunup gitdiği bâlâ-yı kasrdan temâşâ-yı cihân-dârî kılındıktan sonra ba'de'z-zuhr Sepedciler Kasrı'na şeref-bahşâ-yı 'atf-ı 'inân olunup salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ Topkapusı'na teşrîf buyurmuşlardır.

On altıncı İsneyn günü Yeşilli-zâde Sarâyı'na tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurup çukadâr kullarına piyâde cirid fermânıyla bir fasıl 'arz-ı mahâretleri temâşâ kılındığı zeylinde tîr-endâz-ı nebud olan sâhib-i şast birkaç müntehab kullarına dahi menzil ciridi fermân olundukda cümleyi sebk edüp içlerinden Kara 'Ali kulları istihsâna çesbân hayli menzil aldıkdan sonra muktezâ-yı tarîk kethudâ-yı teberdârân-ı Sarây-ı 'atîk kulların çerâğ ve 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde-i 'âtîfet-i cihân-bânî kılınup ba'de-salâti'l-'asr Hoca Paşa semtinden ve Demirkapu'dan haremsarây-ı 'âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır.

On yedinci Sülâsâ günü Divân-ı 'âlî olmayup dahve-i kübrâ mahallinde harem-i hümâyûn tarafından Topkapusı Sâhilsarây-ı 'âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır.

On sekizinci Erba'â günü Sepedciler Kasrı'na teşrîf-i hümâyûn buyuruldukda rikâb-ı hümâyûna Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kulları gelüp 'arz-ı 'arîz ile mazhar-ı iltifât-ı cihân-dârî kılındığı 'akabinde hıdmet-i tahsîl-i mâl-ı mîrî zımnında Kâhire-i Mısır cânibine revâne olan Mîr-âhûr-ı evvel Mustafa Bey kullarına yine Kâhire-i Mısır ile vezâret ihsân olunup mizâc-ı şeyhûhat muktezâsınca sekbânbaşı kulları dahi ma'zûl, İstanbul ağası kulları yerine sekbânbaşılık ile kâm-revâ olduğu mesmû' olmuştur.

On dokuzuncu Hamîs günü Nevruz-ı firûz-ı sultânî olup letâfet-i havâ i'tidâl-i tâm ve nev-bahâr-ı gül-geşt-i çemenden bir eyyâm olmağın 'Ali Bey zay'a-i letâfet karyesine biniş takrîb ile 'azm-i cihân-bânî buyurulup Hadîka-i Harem-i Hâs'da bir mikdâr meks ü âr[â]mdan sonra sâyebân-ı kenâr-ı cûy-bâra sâye-bahş-ı iclâl olunup Enderûn kullarına tûfeng-endâzlık fermân olunup ba'de'l-'asr tenâvül-i et'ime-i mülûkâne 'akabinde 'azm-i piyâde ve filike-süvâr-ı ric'at olmuşlardır. Rûz-ı mezbûr kozbekci kulları çerâğ buyurulmuştur.

Yirminci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Vâlîde Câmi'i'nde edâ buyurulup ba'de'r-ric'at Topkapusı Sâhilserâsı'na 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurup vakt-i 'ışâyâ dek anda ârâm buyurmuşlardır.

[113a] Yirmi birinci Sebt günü İncüli Kasrı'na teşrîf-i hümayûn buyurulup Enderûn kullarına tomak oynadup safâ-bahş-ı hâtır olmuşlardır.

Yirmi ikinci²⁵⁰ Ehad günü Sepedciler Kasrı'na makdem-i ferah-tev'em-i cihân-dârîleriyle zîb-i letâfet buyurup salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-'asr Topkapusı'na 'atf-ı 'inân buyurulup salât-ı mağribe teşrîf ve doğru haremsarây-ı 'âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü²⁵¹ İsneyn günü Kasr-ı Yalı'ya sâye-bahş-ı mihr-i kudûm buyurulup temâşâ-yı bahr u berr ile ba'zı ruk'a-güşâ-yı hâcet-mendân ile evkât-güzâr-ı iclâl olunup ba'de'l-'asr Topkapusı Sâhilserâsı'na 'atf-ı zimâm-ı ric'at olunup sa'âdetle esb-i dil-i pür-behçet anda beytûtet-i 'izz ü letâfet olunmuşdur.

Yirmi dördüncü²⁵² Sülâsâ günü sâhilsarây-ı mezbûrdan Dîvân-ı 'âlî mahalline revnak-bahş-ı meymenet olunup incâh-ı mesâlih-i umûr-ı 'âmme tamâmında haremsarây-ı ârâm-gâh-ı kadîmlerine hoş-hırâm-ı nüzûl-i sa'âdet-müsûl buyurulup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Gülhâne'ye kadem-nihâde-i teşrîf-i sa'âdet-redîf olunup cündî kullarına süvârî cirid-bâzî fermânıyla safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olduğu 'akabinde Kasr-ı İncüli'ye dahi tahrîk-i rikâb-ı celâdet buyurulup salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ harem-i hümayûnlarına rikâb-cünbân-ı i'zâz-ı 'avdet olmuşlardır.

Yirmi beşinci²⁵³ Erba'â günü yine İncüli Kasrı'na kudûm-ı behcet-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle şeref-bahşâ-yı necâbet olundukda bir fasıl devâbb-ı yevmiyyeler 'arsa-gâh-ı letâfetde 'işve-pîrâ-yı cünbüş olduğu temâşâ-yı hümayûnları kılınup bir fasıl dahi numûne-i âşûb-gâh-ı neberd-i cân-sitânî Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî kılınup dest-bürdâne bir rütbe dâr u gîr-i perhâş-cû olmuşlardır ki mukâbele-i alayı mütecâviz her biri rû-be-rû nebud-endâz-ı ruhsâre-i husamâ olduklarında cümleyi hayret-zede-i inkılâb eylemişlerdir. Salât-ı 'asra kıyâm hılâlinde ordu-yı hümayûn-ı zafer-meşhûn tarafından kâsıd-ı çâbü²⁵⁴-süvâr-ı âsafî yediyle ferâmîn ve kâ'ime-i 'adîde ve telhîsât-ı müte'addide gelmeğin her biri fekk-i hitâm ve harf be-harf manzûr-ı dîde-i ihtimâm kılındıktan sonra tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle yine

²⁵⁰ Metinde "yirmi birinci" şeklinde. Sır kâtibi yirmi altıncı güne kadar bir gün eksik tarih atmıştır. Gerideki üç günde de bir gün önceki tarihi atarak yanlış yazdığı halde sonradan tashih ederek düzeltmişti.

²⁵¹ Metinde "yirmi ikinci" şeklinde.

²⁵² Metinde "yirmi üçüncü" şeklinde.

²⁵³ Metinde "yirmi dördüncü" şeklinde.

²⁵⁴ Metinde "câbü" şeklinde.

Topkapusu'na teşrîf-i 'atf-ı zimâm buyurulup salât-ı mağribe harem-i aslîlerine 'avdet buyurmuşlardır.

[113b] Mâh-ı Zilka'de'nin yirmi altıncı Hamîs günü ki Nevruz-ı sultânînin sekizinci ve Mart'ın on yedinci günü dahve-i kübrâda ihrâc-ı donanma-yı hümâyûn için Yalı Köşkü'ne Sepedciler Kasrı ve Topkapusu havâlîsi halvet-i hâssa ile tenef-keşîde-i hudûd-ı 'iffet-sarây-ı hâssu'l-hâss olmağın şevketlü efendimiz Topkapusu'ndan sa'âdetle tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurup kasr-ı mezbûra revnak-bahş-ı celâdet olduklarında kâ'im-makâm paşa hazretleri zemîn-bûs-ı istikbâl-i cihân-dârîye müsâra'at buyurup bagal-gîr-i tebcîl-i i'zâz-ı şâhâne birle taht-ı 'âlî-bahtlarına teşrîfde Şeyhülslâm Mustafa Efendi dâ'îleri dahi dâmen-bûs-ı istikbâl olup pây-ı taht-ı cihân-dârîde ihrâm-nişîn-i ihtirâm oldukları hinde Kapudan-ı Deryâ Süleymân Paşa kulları geldikde silâhdâr ağa kulları bagal-gîrliğe mübâderet etmeyüp ancak seng-i rûkûbda istikbâl ve kıyâm olunup şevketlü efendimizin huzûr-ı hümâyûnlarında kâ'im-makâm paşa kullarına ve kapudan-ı deryâ ve şeyhülslâm hazretlerine ilbâs-ı ferve-i erkân ile 'avâtıf-ı cihân-dârî buyurulup üçü ma'an baştardaya süvâr olduklarında be-emr-i Hudâ Erba'â gününden beri şiddet-i hübüb-ı bâd-ı cenûb mütemâdî olup vakt-i hurûcda telâtum-ı emvâc-ı bahr-i nâ-müsâ'id gitdikçe hurûş etmeğın her vechile mümâna'at olunması zâhir ve mahal yerine vusûl nâ-me'mûl olmağla Tophâne-i 'âmire hizâsında lenger-endâz-ı istikrâr ve sâ'ir çekdirmeler dahi redîf ve peyrev olmada bî-karâr olup yüz elliden mütecâviz firkate ve kancabaşlar dahi top-ı teşyî'-i meserrât-ı velvele-ârâ-yı düşmen-gîr ile ol havâlîde karâr-dâde olduklarından sonra ba'de'z-zuhr şevketlü efendimiz yine halvet-i hâssa ile Topkapusu'na 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

Cum'a gecesi sâ'at altıyı mütecâviz Sebze-hâne etrâfında harîk-ı nâgehânî zuhûr etmeğın gitdikçe iştîdâdî ârâm-sûz-ı pister-i 'âlem olmağın şevketlü efendimiz bahren sandal-süvâr-ı i'ânet olup salât-ı fecre dek nâzır ve intifâsına her vechile hükkâma dâ'ir evâmir irsâliyle sa'y u ihtimâmda kusûr olunmayup farîza-i vakti edâ için Sarây-ı 'âmire'ye teşrîf ve ba'de'l-edâ tahrîk-i rikâb-ı ta'cîl birle Vâlîde Câmi'i mahfiline teşrîf olunup sâ'at on ikide bi'l-küllîyye intifâsı haberiyle 'avdet buyurmuşlardır.

[114a] Yirmi yedinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya'da sa'âdetle edâ buyurup doğru haremsarây-ı 'âliyelerine teşrîfden sonra Mektûbî-i Sadr-ı 'âlî Râgıb

Efendi kulları ba'zı mevâdd-ı sulha müte'allık kâ'ime ve 'arz-ı serdâr-ı ekrem ile rikâb-cünbân-ı müsâra'at geldiği sem'-i hümayûnların kar' etmeğin kubeyl-i gurûb Mâbeyn'e teşrîf ve rikâb-ı hümayûnlarına 'arza çağırıp bi'l-müşâfehe vukû'-ı hâl-i mâzî ve müstakbeli mâdde be-mâdde istintâk-ı sıhhat buyurup yedinde olan senedâtı manzûr-ı cihân-dârîleri buyurulmuştur.

Ferdâsı yirmi sekizinci Sebt günü ba'de'z-zuhr Sünnet Odası'na şeref-pâye-i i'zâz ve kadem-nihâde-i ihtizâz buyurduklarında rikâb-ı cihân-bânîlerine Kâ'im-makâm Ahmed Paşa ve Şeyhülislâm Seyyid Mustafa Efendi ve mektûbî-i mûmâ-ileyh ve Re'îs vekîli Nûh Efendi gelüp 'arza girüp aslah-ı umûr-ı emn-i ra'yyet olan mevâdd-ı musâlaha pîş-nihâd-ı re'y-i istisvâb ve ihâle-kerd-i fuhûl-i dirâyet kılınup huzûr-ı hümayûnlarında bi'l-ihtisâs temşiyet-perdâz-ı mebâdî ve netâyicinin suğr[â] ve kübrâsı yek be-yek şümürde-i istişâre-i hâssa kılınup yine kubeyl-i 'asr Bâb-ı hümayûn'dan 'avdetlerinde ba'de'l-'asr sa'âdetle harem-i 'ismet-sarây-ı cilve-gâhlarına hırâmân olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Ehad günü yine Sofa-i hâssa'ya teşrîf buyurulup me'mûr oldukları fermân-ı cihân-dârî üzre Paşakapısı'nda kuzât-ı 'asâkir ma'zûlleri ve bi'l-fi'l İstanbul ma'zûllerine müntehî olunca ve ocak ağalığından ma'zûl ağalar ve sekbânbaşı ve sâ'ir pes-mânde-i cemâ'at odabaşı kulları ve Re'îsü'l-meşâyih Çelebi Efendi 'akd-i istişâreye cem' olup, re'y-i savâb üzre güft ve şinîd-i musâlaha der-miyân-ı şûrâ kılındıktan sonra yine bi-ecma'ihim kâ'im-makâm paşa ve müftî-i enâm dâ'ileri delâletiyle huzûr-ı hümayûnda ihrâm-nişîn-i ihtirâm olup cem' olduklarında işâret-i mülûkâneleri mücebince kîse-i sürh içre mahfûz ve memhûr olan kâ'imeler Râgıb Efendi kulları nâtika-i belâgat-mâyesiyle 'alâ-ru'ûsî'l-eşhâd kırâ'at olunup, Moskov çarı Nemçe çasarı vesâtatıyla dâmân-ı râhat-âşiyân-ı sulha teşebbüs edüp, zimâm-ı devleti çasar-ı mesfûrun yedinde olmağın bi'z-zât sulha râgıb olduğu kâğıd ve mektûblarından münfehim olup mükâleme için murahhas âdemler irsâline Devlet-i 'aliyye tarafından iltimâs ettiği ve Nemçe çasarının kendüye istimdâd-ı küllî husûsunda mu'âvenet edeceğinde mecbûr olması haberi cümlelerin meşhûd-ı zâ'ika-i 'irfân ve meczûm-ı dirâyet-i ikânları oldukda müttehidü'l-kelim 'ulemâ efendiler tarafeynin emniyyet ü râhatı için bu sene-i mübârekede sulhu istihsân edüp yine bahren tertîb-i donanma-yı hümayûna ihtimâm ve berren techîz-i 'asâkir-i mûr-şümâr-ı muvahhidîne ikdâm olunmak şartıyla şurû'-ı mevâdd-ı

musâlahaya yek-zebân ve ²⁵⁵ ما رآه المؤمنون حسنا فهو عند الله حسن kavliyle imzâ-kerde-i sicâle-i ²⁵⁶ الصلح خير olup fâtîha-hân-ı devâm-ı ‘ömr [ü] devlet-i pâdişâhî ile tefrika-endâz-ı cem‘iyyet olmuşlardır.

[114b] Otuzuncu İsneyn günü Sa‘d-âbâd'a biniş takrîb ile teşrîf-i iclâl olundukda Karaağac'dan piyâdeye süvâr ve Kasr-ı Mîrâhûr'dan esb-i sabâ-reftâr ile tahrîk-i rikâb-ı celâdet buyurulup berren Kasr-ı Cinân'ı mahsûd-ı riyâz-ı gül-geşt-i heşt bihişt eyleyüp Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-bahş-ı hâtır oldukları hılâlde Halebiyyü'l-asl Hızır nâm bir veled-i mûsikâr bâ-emr-i hümâyûn Şâm-ı cennet-meşâmdan kâsıd-ı müsta‘cel yediyle geldiği ihbâr olunmağın huzûr-ı hümâyûnlarında bir fasıl girift ile taksîm ve ‘arz-ı mahâretten sonra sîne-kemânda yed-i tûlâsı olup anda dahi taksîm-i dil-pezîr ve icrâ-yı tahrîrât-ı nağme-serâ-yı hâtır-güşâya ser-âgâz olduğu meşhûd-ı zâ‘ika-i cihân-dârî kılındıktan sonra santûrda kezâlik zû-fünûn olduğun isbât-ı müdde‘â ‘akabinde sâzende-i kadîm Çukacı-zâde kulların santûruyla getürdüp ve mehterbaşı sâbık Çultutmaz-oğlu dahi girift ile leb-i cûy-bârda birkaç fasıl pîşrev ve tebdîl-i makâmda refâtârların usûle tatbîk ederek ‘âlem-i âb olundukdan sonra ihzâr olunan ta‘âm-ı mâ-hazarî ba‘de'l-‘asr tenâvül buyurulup çavuş kullarına zer-pâş-ı ‘atıyye-i mülûkâne buyuruldukda yine piyâde ile Karaağac'a ve andan filike-süvâr-ı ric‘at buyurulup üç nevi‘ sâz ile hayret-efzâ-yı ‘ukalâ-yı hikmet ve dem-beste-i Fârâbî-i dirâyet olan tıfl-ı mûmâ-ileyh kulların Kilâr-ı Enderûn-ı hümâyûn'a çerâğ buyurmuşlardır. [115a]

[Sene 1149 Zilhicce]

Gurre-i Zilhiccetî'l-mübârekenin ibtidâ Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî olmayup ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle mes‘ûd oldukda devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı hümâyûnların cilve-i ihtizâz ve ‘işve-i dil-cûları temâşâ kılındıktan sonra Enderûn kullarına tomak-bâzî fermân olup safâ-yâb olunmağın ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı semend-i ric‘at birle Topkapusı'na ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olmuşlardır.

²⁵⁵ “Müminlerin güzel gördükleri bir husus, Allah indinde de güzeldir” mealinde bir hadis-i şerif.

²⁵⁶ “Sulh daha hayırlıdır” (Kur’ân-ı Kerîm, Nisâ Sûresi, âyet 128'den).

İkinci Erba‘â günü İncüli havâlîsi halvet-i hâssa ile tenef-keşîde-i ihtisâs ve tahliye-i hâss kılınup hudemâ-yı haremsarây-ı ‘âfîleriyle ahşama dek gül-geşt-i çemen ve temâşâ[-yı] gülzâr-numûne-i bâğ-ı ‘adn olmuşlardır.

Üçüncü Hamîs günü Sâhilsarây-ı Beşiktaş’a Topkapısı Sâhilserâsı’ndan tahrîk-i rikâb birle Yalı Kasrı’ndan sandal-süvâr-ı ‘azîmet olundukda doğru harem-i hümayûndaki kasr-ı cedîd-i sa‘âdet-bedîde revnak-bahş-ı i‘zâz olunup Enderûn kullarına tomak fermânıyla hâtır-güşâ-yı şâhâneleri oldukda ba‘de’l-‘asr deryâya nâzır şehnişîn-i cihân-dârîye teşrîf olunup muvâfık eyyâm ârzûsuyla pîş-gâh-ı kasr-ı mezbûrda lenger-endâz-ı intizâr-ı eyyâm olan Deryâ-yı Sefid’e me’mûr iryala “Buldun ey keştî-i ümmîdim muvâfık rûzgâr” diyerek bâdbân-güşâ-yı ‘azîmet olduğu meşhûd-ı bâsıra-i cihân-bânî buyuruldukda mürâdifince bâ-‘izz ü haşmet-i vakâr u fer şehriyâr-ı bahr u berr dahî filike-süvâr-ı ric‘at olup Yalı Köşkü’nden doğru harem-i hümayûnlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr silahşor Yûsuf Bey kulları me’mûr olduğu hıdmetden gelüp ba‘zı senedâtları ma‘raz-ı rikâb-ı cihân-dârî kılınmıştır. Biniş takrîb ile kasr-ı mezbûra teşrîf vukû‘uyla dâru’s-sa‘âde [ağası] kulları şifâhen Seddülbahir’de be-emr-i Hudâ Zilka‘de’nin dördüncü günü kubeyl-i gurûb vâki‘ olan kazâ-yı hikmet-i Samedâniyye-i zelzele ol havâlîde ‘azîm ve şedîd vâki‘ olup kal‘a-i merkûmenin bir cânibi bi’l-küllîyye münhedim ve cânibeyn-i dervâze-i hisâr üç zirâ‘ mikdârı zemîne münhasif olup nice büyût ve dekâkîn ve hammâm ve cevâmi‘ harâb olduğu ‘arz-ı mahzarlarıyla rikâb-ı hümayûnlarına ‘arz olunmuştur. تجاوز الله عن سيئاتهم اللهم احفظ بلاد المسلمين من كل عاهة وآفة²⁵⁷

Dördüncü Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı edâ içün câmi‘-i latîf-i Sultânahmed’e tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet buyuruldukda tekâtur-ı bârân-ı rahmet reşha-pâş-ı zemîn-i ‘inâyet olmağın ‘avden ve teşrîfen tükme-i zerrîn-i ‘anber-âgîn ile zînet-bahş-ı celâdet olan mellûta-i meserretü’l-mülûk zîb-i dûş-ı müfâharet olup doğru harem-i hümayûnlarına ric‘at buyurmuşlardır.

[115b] Beşinci Sebt günü Kasr-ı Sâhil’e şeref-bahş-ı necâbet olduklarında esbân-ı nevbet-keşân ‘arsa-pîrâ-yı şühûd oldukdan sonra kubeyl-i ‘asr tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle Darbhâne Kapısı’ndan Dizme Kapu’dan Balık-hâne kasr-ı ferah-

²⁵⁷ “Allah günahlarını affetsin. Allahım! Müslümanların beldelerini her türlü musibet ve âfetten muhafaza eyle” mealinde Arapça dualar.

fezâsına nüzûl-i şeref-müsûl olundukda çavuş Hacı Hüseyin kullarına bir fasıl sîne-kemân ile taksîme işâret-i ebrû-cünbân-ı cihân-dârî ‘akabinde Fârâbî’ye tel kıldığı mahalli ta‘lîme müsta‘id hurde-nagamât-ı dil-pezîr ve tahrîrât-ı bî-nazîri tahrîre gelmeğin Hızır nâm tıfl-ı nâ-resîde kullarına fermân buyurulup âgâze-i taksîm ve semâ‘-ı dil-cûya karâr verdikde ihsân-ı hümâyûnlarıyla mücâzât olup hadâset-i sinne göre tahsîl-i ma‘ârif-i külliyyâtına tahsîn-i dü-bâlâ kılınmağın yine rikâb-cünbân birle Topkapusı'na teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı bevvâbîn Ahmed Ağa kulları mîrâhûr-ı evvel nasb olup vekîl-i hıdmet-i mezbûre olan ‘Abdullâh Bey kulları kapucılar kethudâlığıyla şeref-yâb olmuşlardır.

Rûz-ı merkûmda berây-ı ‘ıydiyye verilmesi mu‘tâd-ı kadîm-i devlet-i müstedîm olan devâbb-ı mükemmelü'l-bisât rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olup keşîde-i silk-i rekûb-ı cihân-dârî kılınmıştır.

Altıncı Ehad günü şiddet-i hübüv-ı bâd-ı şîmâl telâtum-ı mevc-hîz ve hareket-i deryâ ve hurûş-ı rimâle bâdî olmağın temâşâ-yı bahr u berr için İncüli Kasr-ı zü'l-cenâhaynın şeref-i makdem-i safâ-tev’emleriyle bâhiru'l-is‘âd buyurduklarında ba‘de’z-zuhr bir mikdâr cûşîş-i seng-endâz-ı bahr-i hurûşdan sonra meydân cânibinde taht-ı ‘âlî-baht üzre şeref-bahş-ı iclâl olduklarında rekûb-ı sa‘âdet-mergûbların temâşâ-yı rûz-merresinden sonra salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr olup ba‘de’l-edâ Topkapusı'na ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm buyurmuşlardır.

Yedinci İsneyn günü sa‘âdetle Sepedciler Kasrı'na şevk-endâz-ı letâfet olundukda kubeyl-i ‘asra dek ârâm ve ‘akabinde Topkapusı Sâhilsarây-ı ‘âliyelerine tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet buyurup eser-i cedîd-i nâmiye-sâz-ı letâfet ve mahsûd-ı riyâz-ı heşt bihişt-i nazâret olan hadâ’ik-ı hâssa ve gülzâr-ı²⁵⁸ İrem-perverlerine sâye-güster olduklarında letâfet-i havâ ile güşâyîş-yâb olan ezhâr-ı mütenevvi‘adan kemâl bulup şîşe-zîb-i letâfet-i bezm-i cihân-dârîye müsta‘id nefha-bahşâ-yı şükûfeden fulya ve sünbül [ve] benefşe ile her tarh-ı dil-cû bir bâğ-ı İrem-nazîre yâ hû demeğin kullarına iktitâf-ı zevâhire fermân olup deste-i berceste-zîb-i şîşe ve ârâyîş-i tabla olup huzûr-ı hümâyûnlarına ‘arz olundukdan sonra kubeyl-i gurûb ta‘âm-ı nefise ile

²⁵⁸ Metinde “كلزارم” şeklinde.

tenâvül-i ‘aşâ buyurulup vakt-i gurûb haremsarây-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yedinci İsneyn günü Galebe-i Dîvân-ı ‘âlî olup Leh kralı tarafından beyzâdelik nâmıyla nâme-resân kulları geldikde ‘Arz Odası mefrûşât-ı zer-târ-ı mücevheresiyle ve şevketlü efendimiz kabanise yakalu ferve-i semmûr ile ‘Arz Odası'na şeref-bahş olmuştur²⁵⁹.

[116a] Sekizinci Sülâsâ günü nüzûl-i matar-ı şedîd olmağın Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i kadîme revnak-endâz-ı celâdet olduklarında berây-ı taltîf-i ‘ıydiyye tedârük-i dahâyâ-yı mesnûne için nüdemâ-yı mültehî ve bî-zebân ve cücegân kullarına ‘atıyye-i câlibül-kulûb ihsânından sonra çavuş kulları dahi rubûde-i zemîn-i ‘âtîfet olup pes-mânde-i hırmân-ı ‘atâyâ olmamak için anlara da pâşîde-i ihsân buyurulup her biri hisse-yâb-ı ni‘am-ı ‘avâtîf-ı mülûkâneleriyle mesrûru'l-bâl olduğu hinde be-emr-i Hudâ-yı Hakîmü'l-mutlak selh-i Mart ve kubeyl-i Nisan bir rütbe berf-i bârân-âlûd nüzûl-i hikmet-karîn-i lâ-yezâlî olmuştur ki gurûba dek vakt-i Erba‘în nüzûlü mu‘tâd-ı evân-ı fusûl olan berf-pâre-i şitâ’iyye gibi sûtûh-ı büyü ve arâzî ihrâm-pûş-ı vakfe-i ‘Arafât olan huccâc-ı zevî'l-ibtihâcdan lebbeyk-zen-i icâbet-i nûrâniyyet olduğu hayret-efzâ-yı mevsim-i bahâr-ı dil-güşâ olmağın bâ-emr-i ‘âlî bir kıt‘a-i bedîhi's-sünûh ile kasr-ı merkûmun dîvârına zabt u sebt olunmuştur.

Dokuzuncu Erba‘â günü salât-ı ‘asrı Hırka-i Mutahhara'da edâdan sonra mu‘tâd-ı kadîm-i devlet-i müstedîm üzre ‘Arz Odası pîş-gâhında mevzû olan taht-ı musaddaf ve cevher-âlûd üzre şeref-bahş olunup tabl-ı Dîvân-ı ‘âlî ve şâbâş [u] senâ-yı şevket-me‘âlden sonra ‘Arz Odası'na teşrîf ve e'imme ve hutabâ-yı cevâmî-i selâtîn ‘aşr-hân-ı du‘â-yı icâbet ve surre-çîn-i ‘atâyâ-yı übbehet olduğu ‘akabinde silahdâr ağa kullarının cây-gâh-ı şeref-pîrâsına²⁶⁰ revnak-efzâ-yı kudûm-ı cihân-dârî buyurulup nefis-i nefis-i kuşhâne ta‘âm-ı mahsûsasıyla bedel-i ‘aşâ buyurulduğu hılâlde ‘umûmen Enderûn kullarına fasl-ı mehterân ile tomak-bâzî fermân buyurulup ba‘de't-ta‘âm evvelen bi'z-zât Hâne-i hâssa kullarına zer-i mahbûb-ı câlibül-kulûb nisâr ve sâniyen bi'l-‘araz cemî‘-i Enderûn kullarına çil para yağdırıp zemîn-i meserrâtı gülşen-i şükûfe-rîz-i bâdâm etdiklerinde rubûde-i tehâlûk-i sürûr-ı nâ-

²⁵⁹ Bu kelimenin yerine önce “oldukları mufassalan zabt oluna” yazılmışsa da çizilerek “olmuştur” ifadesiyle cümle tamamlanmıştır.

²⁶⁰ Metinde “pîrâya” şeklinde.

mahsûr oldukları safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmağın tamâmında ‘arz ağaları kullarının berây-ı tebrîk-i ‘ıyd-i sa‘îd rikâb-ı müstetâb-ı cihân-dârına ‘arz-ı küstâhî olan hedâyâ-yı fakîrâneleri boğça boğça sûz-ı nigârî şâllar ve emti‘a-i mülûkâne-i zîbâlar ile melfûf ve mahfûz ‘arz olundukda işâret-i kabûl-i cünbüş-i ebrû ile cümleyi mesrûr buyurduktan sonra haremsarây-ı ‘âlîlerine tahrîk-i rikâb-ı nüzûl buyurmuşlardır.

[116b] Onuncu Hamîs günü ‘ıyd-i adhâ olmağın hengâm-ı seher Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Enbiyâ’ya teşrîf-i kudûm ve havâss kullarıyla rûsûm-ı mu‘âyede lüzûmu ‘akabinde salât-ı fecri edâdan sonra ‘Arz Odası’na revnak-efzâ-yı celâdet buyurulup bir mikdâr ârâm ve re‘îsü'l-etıbbâ ve imâm-ı evvel kullarına dâmen-bûs-ı ihtirâma ikrâmen-lehümâ tahsîs zeylinde be-emr-i Hudâ-yı zü'l-celâl şiddet-i nüzûl-i matar ve hübüb-ı riyâh-ı şedîdeden râhat nâ-musavver olmağla te’sîr-i burûdet-i havâdan taharrüz-i nefis-i hümâyûn için “Yûsuf’u bilmezim ammâ seni ra’nâ bilürüm” deyü yûsufiye bedel rûz-merre destâr-ı mutallâ ve ‘imâme-i mülûkânelerin ârâyış-i sorguş-ı mücevher ile ber-ser-i ihtiyâr ve dûş-ı mübârekelerin mu‘tâd-ı dîrîn üzre enver-i elbise-i şâhâne olan beyâz dîbâc-ı letâfet-intâca kaplu kabanise yakalu ferve-i semmûr ile behcet-medâr edüp taht-ı mücevher üzre şeref-bahş-ı şehâmet ü salâbet buyuruldukda murâ‘ât-ı rûsûm-ı mu‘âyede vefkınca ber-müceb-i teşrîfât sudûr-ı kirâm ve ‘ulemâ-yı zevi'l-ihtirâm ve sâ‘ir rûkn-i rekîn-i devlet olan kibâr u sığâr-ı ricâl ‘alâ-merâtibihim ‘arz-ı ruhsâre-sây-ı dâmen-bûsa mübâderet tekmîlinde edâ-yı salât-ı ‘ıyd için kevkebe-i ihtîşâm-ı şâhâne birle Câmi‘-i Sultân Ahmed’e teşrîf ve ba‘de’l-edâ yine alay-ı Süreyyâ-nizâm-ı mürettebe ile Sarây-ı ‘âmire’lerine ric‘atde bismil-kede-i şeh-râh-ı cân-fedâda âmâde-i dîde-dûz-ı intizâr olan kebş ü dahâyâ dest-i meşşâta-i hâtır-firîb-i felek-‘izâr ile kurûn u endâmların zînet-yâb edüp müheyyâ oldukları meşhûd-ı bâsıra-i re’fetleri olmağın ²⁶¹ فاطر السموات والارض emrine imtisâl-i teveccüh-i tâm ile besmele ve tekbîrâta şurû‘ olunup üç dört ‘aded zebh-i ‘azîmden irâka-i dimâ-i mesnûna tevcîh-i imâle-i sikkîn-i tîz-destî olunup “Görenler ‘ıyd-i vaslın kebş-i cânı eylesün kurbân” medlûlü üzre levâzım-ı zebîha itmâmında havuz başındaki kasr-ı latîfe kadem-nihâde-i iclâl olunup Enderûn-ı hümâyûn kullarıyla ‘umûmen şâl-bûs-ı mu‘âyede resminden sonra ‘amel-i yed-i mübârekeleri

²⁶¹ “Gökleri ve yeri yaratan Allah” (Kur’ân-ı Kerîm, Fâtır Sûresi, ayet 1’den).

olan kurbândan ihzâr olunan ta‘âm-ı mahsûsa-i muhtasara tenâvül vech-i mesnûnu murâ‘ât olunup harem-i hümâyûna teşrîf ve şiddet-i nüzûl-i matar tezâyüd-i imtidâd bulmağın ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı’ya teşrîfden tahvîl ve Sünnet Odası’na revnak-efzâ-yı kudûm buyurulup bâlâda mastûr olan meblağ-ı merkûm îsâliyle me’mûr olan silahşor ‘Osmân Ağa kulları ordu-yı hümâyûn tarafından geldiği ihbâr olunmağla getirdiği kâ’ime ve telhîs manzûr-ı hümâyûn olduğu ‘akabinde bi’l-müşâfehe isti‘lâm-ı hâl içün rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arza çağırıp istintâk-ı mâ-vaka‘ buyurulmağın ba‘de’l-ircâ‘ hânende ve sâzendegân kullarına fusûl-i ‘adîde ile tarab-efzâ-yı meclis-i şevk u garâm-ı cihân-dârîye işâret olunup hunyâ-gerân-ı hâlet-efzâ velvele-ârâ-yı [117a] gam-fersâ olduğu demde bu kullarına bir gûşede bir mikdâr nü‘âs ve sine-i hafîfe galebe ve târî olmağın silahdâr ağa hazretlerinde olan

Bu ‘ıyd-i ekberi Hakk ‘âleme ‘ıyd-i sūrûr ede

târîhini mütezammın yirmi otuz beyt kasîde-i garrâ ile zeylinde mu‘anven târîhimiz rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olunup istihsân-ı dü-bâlâ ile harf be-harf manzûr-ı dîde-i tahsîn kılındığı beytin birinde “husbîde” lüğatının sıhhatinde iştibâh-ı cüz’î vâki‘ olup ²⁶²صاحب البيت ادري بما فيها [medlûlünce] bu kulların ihzâra fermân olundukda imtisâlen li’l-emri’l-‘âlî tefakkuda şitâbân olanların ‘arbede-i i‘lânından îkâz olup mütelâşî’l-hareke pâ-becâ-yı kalîçe-i fermân-berî olduğumda “husbîde âsâyiş ma’nâsına mıdır, ne ma’nâyadır” deyü istihbâr-ı hümâyûnları ‘akabinde bakıyye-i sine ve ‘adem-i tedârük-i şu‘ûr ile teyakkuz dâ’iyesiyle “bîdâr ma’nâsına olmak gerek efendim” deyü cevâb sade[di]nde sevk-i kelâma mülâyim olmayup, hareket-i nâ-kabûlâne-i tereddüdlerinden

Ne bu dîvâne revîş kendine gel ey dil-i zâr

Kûy-ı dildâra varınca yürü ‘âkılcasına

medlûlü üzre “Hayır efendim âsâyiş-i sibâkı mütezammın hufte gibi uyumuş ma’nâsınadır” deyü der-‘akab tahvîl-i cevâb-ı nâ-savâbda “Şimdi lütf-i beyt zâhir oldu” deyü ibtisâm ve hande-fermâ-yı nâz olarak zîr ü bâlâsın birkaç def‘a mütâla‘a-i çeşm-güzâr hılâlinde da‘avâtı hâvî olan ebyâtın biri gâyetle tab‘-ı müstetâb-ı zihn-i vakkâd-ı cihân-tâblarına evfak görünmeğın cehren ‘alâ-ru’ûsi’l-eşhâd

Açup akfâl-i müşkil bâbı aktâr-ı memâlikden

²⁶² “Beytin sahibi manasını daha iyi bilir (Evin içinde olanı ev sahibi daha iyi bilir).” manasında Arapça bir ifade.

Yed-i te'yîdin ârâyiş ola feth-i makâlîde

beyt ile revnak-efzâ-yı bezm-i şühûd-ı letâfet oldukları hâlde otuz 'aded zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsân-ı hümâyûnlarıyla bu kulların beyne'l-akrân mesrûr u handân buyurmuşlardır.

On birinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya'da edâ buyurup Kasr-ı Gülhâne'ye 'atf-ı zimâm-ı besâlet 'akabinde rikâb-ı hümâyûnlarına deydene-i müstahsene-i cihân-dârî üzre kâ'im-makâm paşa ve şeyhülislâm hazarâtı gelüp ihrâm-nişîn-i mu'âyede-i hâssa ve bir mikdâr 'arz-ı tensîk-ı umûr-ı memleket ü devlet ile mahall-i tevkîre ircâ'da harem ağalarıyla mahlûtan mehterhâne ile Enderûn cündî kullarına birkaç baş lu'b-ı Mısırî ve her biri hâlince mazhar-ı ihsân ile zemîn-bûs-ı tecellî olup safâ-yı hâtıra bâdî harekât-ı şecî'ânelerin 'arz u izhârdan sonra mücevher bisât-ı devâbb-ı 'ıydiyyeler 'arsa-pîrâ-yı şühûd olduğu hılâlde hasmâne musâdereye²⁶³ istid'â ile Filibe'den gelen Mustafa nâm pehlivân-ı şecâ'at-iktirân, Deli İbrâhîm nâm pehlivân-ı tenû-mend ü nâm-dâr ile muhâsama ve musâdere olundukda İbrâhîm'i bir lu'b ile yancık ile yan başından nâ'ire-i hareket-i akrâniyye kendüsini ihrâk-ı hamîyyet edecek rütbeye vardıkda bir mikdâr mücâdele-i nâ-makbûl ile def'-i meclis olunup ba'de-edâ'i'l-'asr doğru harem-i hümâyûnlarına nüzûl buyurmuşlardır.

[117b] On ikinci Sebt günü Yalı Köşkü'ne evvel-i 'ıyde bedel teşrîf-i cihân-dârî buyuruldukda yine mehterhâne-i şevket-ârâ ile esbân-ı bâd-peymâ ve mücevheru'l-bisât 'arsa-pîrâ-yı letâfet ü celâdet oldukda

Küşti-gîrân hevesin ben bilürüm uçurma

Yan başından atılır lu'bile gayret demidir

fehvasınca yine Deli İbrâhîm'in hasm-ı cânı olan Filibeli Mustafa revgan-ı zeyt ile ikisi âlûde birbirine tırnak ilişdirecek 'uzv-ı yâbis koymayup iddi'â-yı muhâsamet birle zemîn-bûs-ı ihzâr olundukda nısf sâ'at mikdârı birbirine galebe etmeyüp İbrâhîm-i mûmâ-ileyh serd-i 'illet-i inhirâf-ı mizâc ile²⁶⁴ الغرق يتشبه كل حشيش fehvâsınca giyâh-ı müsâvâta dest-res-i istihlâs ve emân-hâh oldukda şevketlü efendimiz mübârek dest-i mûmâna'atlarıyla 'adem-i istirzâların işâret buyurdukda

²⁶³ Güreşmek manasına olan "musâra'a" olmalıydı.

²⁶⁴ Doğrusu الغريق يتشبه بكل حشيش şeklinde olup "Boğulan/suya batan her ota yapışır" manasına gelmektedir. Türkçedeki "Denize düşen yılana sarılır" atasözünün bir benzeridir.

hâh u nâ-hâh rub‘ sâ‘at mikdârı dahi keşâkeş-i musâderede zîr ü zeber olduklarından sonra yine bir lu‘b-i hafî ile çevirüp alt etdikde Mustafa kulları bedel-i câ‘ize-i ‘arz-ı hüner ârzû-yı insilâk-i hıdemât-ı şehriyârî ile ruk‘a-güşâ-yı merâm oldukda cünbüş-i işâret-i fermân-ı hümayûn ile ber-vefk-ı dil-hâh teberdârân-ı hâssa ocağına çerâğ olup sâ‘ir pehlivânân dahi yek-dîger ile tutuşup ba‘dehû matrakçıyân-ı bedevî-endâm ‘asâ be-dest icrâ-yı hünere peyvest oldukları temâşâsı ‘akabinde tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle Topkapusu’nda havuz başındaki kasr-ı kebîre sâye-bahş-ı iclâl olunup ihzâr olunan taşra hânendelerine Sâlih ve İsmâ‘îl çavuş mu‘âvenet ile yine taşra sâzendelerine birkaç fasıl fermân buyurulup salât-ı ‘asra dek zîb-i meclis-i tarab olduklarından sonra cümlesin ihsân-ı hümayûn ile mahallerine irsâl ve sâzendelerden yalnız Çukacıoğlu ile kudemâ-yı hunyâ-gerândan pîr-i rûşen-zamîr ‘Uşşâk-zâde kullarının ârâm u meksi fermân olunup ba‘de-l-‘asr ta‘âm-ı muhtasar-ı şâhâne tenâvülü esnâsında santûr ile mezbûr ‘Uşşâk-zâde’ye pes-perde birkaç fasıl eski bestelerden okudup güşâyîş-i tab‘-ı hümayûnlarıyla kubeyl-i gurûba dek âsâyîş buyurmuşlardır.

On üçüncü Ehad günü Nisan’ın dahi üçüncü günü şiddet-i bârân imtidâd bulmağın harem-i hümayûnlarından ‘adem-i hareket ile râhat-bahş-ı hâtır-ı şâhâneleri olup evkât-güzâr-ı meymenet olduklarında ba‘de-l-‘asr vakt-i ‘ışâya dek bir rütbe berf-pâre-i hayret-efzâ be-emr-i sübhânehû ve te‘âlâ nüzûl etmiştir ki ‘ale-l-fevr iki ısbı‘ mikdârı belki zemîn eser-i matar ile rutûbet-karîn olmasa şibr-i vâhid mertebe sûtûh u arâzide istikrârı cây-ı müsteb‘ad ve nükte-i ²⁶⁵ابرء من یخ değil idi. Cenâb-ı Hakk vesîle-i yümn ü bereket ve müsmir-i eşcâr-ı sa‘âdet eyleye.

[118a] On dördüncü İsneyn günü Topkapusu’na şeref-resân-ı kudûm-ı behcet-lüzûm olduklarında Hamlacı Hasan Çukadâr kullarının tedârük ettiği mahlûl ze‘âmet ‘arzuhâline hatt-keşîde-i ihsân-ı ‘âtîfet-i cihân-dârî buyurulup gediğın Sûzenci Hacı Mustafa kullarına ihsân ve Hazîneli Gürcü Mustafa kulların mülâzım-ı rikâb-ı hümayûnları buyurdıklarında ba‘de-l-‘asr Sofa-i hâssa’ya teşrîf buyurup nerdübân başındaki şehnişîn-i latîfde tenâvül-i ta‘âm-ı nefis-i nefîs buyurulup Enderûn kullarına ‘umûmen tomak-bâzî fermânıyla kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

²⁶⁵ “Buzdan daha soğuk” manasındadır.

On beşinci Sülâsâ günü inkişâf-ı havâ olmağın İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olunup devâbb-ı yevmiyyeler 'arsa-pîrâ-yı şühûd olduğu temâşâ 'akabinde Enderûn kullarına piyâde cirid fermân buyurulup safâ-yâb olundukda kubeyl-i gurûb Sakız cezâiresinde ve ol havâlîde olan firkatenin biri me'mûren Âsitâne'ye muvâfık rûzgâr ile duhûlû ihbâr olundukda deryâ cânibindeki kasr-ı cedîde teşrîf buyurulup kasr-ı mezbûr hizâsına gelindikde teşekküren 'azîm hâlince top şenliği edüp na'ra-perdâz-ı şâbâş ile Tersâne-i 'âmire'ye dâhil olduğu temâşâ-yı cihân-dârî kılınmıştır.

On altıncı Erba'â günü dahve-i kübrâda Mâbeyn'e sa'âdetle teşrîf buyurulup 'Osmân Dilsiz kulları serdâr-ı ekrem cânibine berây-ı maslaha ferdâsı gün irsâl olunmak musammem olmağın bir mikdâr rikâb-ı hümayûna 'arza girüp çıkdıktan sonra Kahvecibaşı 'Ali Ağa kullarına Hazîne-i 'âmire kethudâlığıyla ilbâs-ı hil'at-ı bâhirü'l-behcet buyurulup yerlerine Hüseyin Bey kulların ser-kahve-i şehriyârî hıdmet-i celîlesinde istihdâm ve Hâne-i hâssa ile ser-câme-şûyî Sîm-keş Mehmed Ağa kulların hâhişi üzre be-kâm buyurduklarından sonra ba'de'z-zuhr Hadîka-i gülzâr-ı Ağa'ya nazâret-bahş-ı kudûm buyurulup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı cihân-dârîler temâşâsı 'akabinde 'acemî kullarına süvârî cirid fermân buyurulup salât-ı 'asra dek safâ-bahş-ı ârâm olmuşlardır.

On yedinci Hamîs günü biniş takrîb ile 'Ali Bey Karyesi'ne teşrîfde bir mikdâr harem bâğçesinde ârâm beyne's-salâteyn sâye-bân-ı safâ-iktirâna zıll-efgen-i hûrşîd-i mehâbet olduklarında tûfeng-endâz kullarına şikest-i sebû-gâh-ı nişân fermân olunup isâbet edenler mazhar-ı 'avâtîf-ı cihân-dârî ile gülbang-zen-i istihsân olduğu esnâsında Galata Mevlevîlerinden [118b] Ney-zen Mi'râc-hân Dervîş Mehmed ve Kemânî Dervîş ( ) ve Santûrî Çukacızâde kulları ve 'umûmen Enderûn-ı hümayûn hânende ve sâzendeler kullarına fusûl-i mütenevvi'a ile

Her nağmede tebdîl-i makâm eyledi bülbül

terânesin müş'ir tarab-sâz-ı şevk-i hâlet oldukları güşâyîş-i tab'-ı cihân-bânîlerine bâdî olmağla taşra sâzendelerini ihsân-ı hümayûnlarıyla mesrûr ve ba'de'l-'asr Enderûn kulları bir mikdâr piyâde cirid ile me'mûr oldukları zeylinde vâlide kethudâsı tarafından ihzâr olunan et'ime-i gûn-â-gûn-ı enfesü'n-nefâyis tenâvül buyurulup nezâret-i ta'âm-ı şehriyârî ile me'mûrû'l-hıdme olan tevâbi'ât-ı kethudâ kulları fevka'l-me'mûl surre-çîn-i 'atıyye-i mülûkâne ile neyl-i mes'ûl kılınup

kubeyl-i gurûba karîb nehzat ve filike-süvâr-ı ric‘at birle haremsarây-ı ‘âlîlerine kufûl-i meymenet-müsûl buyurmuşlardır.

On sekizinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Vâlide Câmi‘i’nde²⁶⁶ edâdan sonra Çimşirlik’e teşrîf ve ‘arz ağaları kullarına süvârî cirid tahsîsi ile safâ-yâb olunup ‘akabinde Enderûn kullarına dahi tomak fermân olunup temâşâ-yı cihân-dârî buyurulmuştur.

On dokuzuncu Sebt günü Sepedciler Kasrı’na revnak-bahş-ı i‘zâz olunup kubeyl-i ‘asra dek ârâm ba‘dehû Topkapusu’na ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at ile şeref-bahşâ buyuruldukda Çukacızâde terbiyesiyle fenn-i mûsîkârda şöhret-şî‘âr olan Santûrî Hınnâlîzâde ( ) kulların mezbûrun delâletiyle getürdüp huzûr-ı hümayûnlarında geh yalnız ve gâhî sâ‘ir sâzendegân ile birkaç pîşrev ve semâ‘î çaldıkda üstâdiyyeti zâhir olmağın mezbûrun e‘azz-ı iltimâsı rikâb-ı hümayûn hıdmetinde pâ-ber-cây-ı ihtisâs olduğı harekât-ı evzâ‘-ı niyâz-mendânesinden nümâyân olmağın hâl-şinâs-ı hâcet-verân olan şevketlü efendimiz terahhumen Enderûn-ı hümayûn’a Seferli Hanesi’ne çerâğ buyurmuşlardır.

Yirminci Ehad günü Topkapusu’na halvet-i hâssa ile teşrîf buyurulup ahşama dek ârâm hılâlinde beyne’s-salâteyn muhtasar ve müntehab tomak-bâz-ı çâlâk-hüner kulların çağırdup safâ-yâb olmuşlardır.

Yirmi birinci İsneyn günü Sarây-ı ‘atîk’a biniş takrîb [ile] şeref-efzâ-yı ‘azamet olduklarında cündî kullarına bir fasıl süvârî cirid fermânıyla velvele-ârâ-yı ‘arsa-i mahâret oldukları meşhûd-ı cihân-dârîleri oldukdan sonra teberdârân-ı sarây-ı mezbûra dahi tomak-bâzî fermân olunup safâ-yı dîger olunmağın ba‘de’l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle kevkebe-bahş-ı ‘avdet olmuşlardır.

[119a] Yirmi ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve mehâmm-ı umûr-ı enâm temşiyet-perdâz-ı şerî‘at-ı garrâ hitâmında ba‘de’z-zuhr İncüli Kasrı’na şeref-bahş-ı ‘azamet buyurulup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı cihân-dârîler ‘arsa-gâh-ı şühûd-ı letâfet oldukdan sonra Enderûn kullarına tomak-bâzî fermân buyurulup kubeyl-i gurûba dek safâ-bahş-ı ârâm olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr karakulak Mehmed kulları bi’l-asâle karakulağ-ı sadr-ı ‘âlî olup ordu-yı hümayûn²⁶⁷ cânibine revâne olmuştur.

²⁶⁶ Metinde “Câmi‘i’nden” şeklinde.

²⁶⁷ Metinde “hümayûna” şeklinde.

Yirmi üçüncü Erba‘â günü Kasr-ı Yalı'ya kadem-zen-i celâdet olundukda şiddet-i hübüb-ı rûzgârdan çendân letâfet-i leb-i deryâ çesbân-ı tab‘-ı hümayûn olmamağın kubeyl-i ‘asr tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle Topkapısı'nda Şevkiyye nâm kasr-ı cedîd-i dil-pezîr-i şâhâneye şevk-endâz-ı i‘zâz olundukda havz-ı kebîre cüce kulları urâten girmek fermân buyuruldukda teb-lerze-i te’sîr-i burûdet-i havâdan tahrîk-i leb-i şu‘ûra mâlik oldukları zâ‘ika-i meşhûd-ı cihân-bânî buyuruldukda Mahmûd Cüce kuluna mani çağırmaq fermân buyurulup darabât-ı esnân ve ra‘şe-i pey-der-pey-i şifâh u zebândan sâdır olan sadâ-yı hâlet-i garîbe zevk-bahş-ı inbisât-ı hâtır-ı re‘fet-pezîr-i mülûkâneleri olmağın der-‘akab zer-i mahbûb-ı meserret-üslûb nisâr ile gavta-hor-ı havz-ı ihsân-ı hümayûnlarıyla mezbûrları dil-şâd buyurduklarında hâricde olan nüdemâ ve çavuşân kulların dahi enzâr-ı hırmân-ı ye’s ile dîde-dûz-ı hasret buyurmayup bir fasıl anlar tarafına dahi pâşide-i denânîr-i ferah-pezîr efşân buyurup Seferli Hânesi'nde müddet-i yesîrde bir sâhib-i nefes himmet ile girift-zen olan Hasan kulları ta‘rîf olundukda ihzâra fermân buyurulup meşk etdiği pîşrev [ve] semâ‘iyâtdan hâlince tarab-engîz-i hâlet olmağın ol dahi çalup almaca mazhar-ı ‘avâtîf-ı şehriyâr-ı kâm-kâr-ı ‘âlî-cenâb olmuşdur.

Yirmi dördüncü Hamîs günü Kasr-ı Sepedciler'e kadem-nihâde-i celâdet olundukda bundan akdem kapudân-ı sâbık Cânım Hoca'nın Sakız kârı güvez râyet-i şukka-pîrâ-yı zafer[i] musâdere-i emvâl-i sâ‘ire zımnında Hazîne-i Enderûn-ı hümayûn'a teslim olunmağın bu def‘a sefer-i Deryâ-yı Sepîd'e me‘mûr olan üç kantârlı sefîne-i cedîde ve patrona pîş-gâh-ı Beşiktaş'da lenger-endâz-ı istikrâr olmağla yine Fethiyye nâm livâ-i mezbûru ‘avâtîf-ı cihân-dâr-ı mülûkânelerinden zafer-i fethile üç kantârlı kalyona kapudâne olmak üzre ihsân buyurulup teşrîf-i cihân-bânîleri vukû‘unda gülbang-ı tekbîrât-ı tefe’’ül birle nasb-ı ‘alem olunduğu meşhûd-ı hümayûnları buyurulmağın vaz‘-ı ‘alem ‘akabinde top-ı meserret-âşûb ile bi'l-asâle kendi ‘azîm şenlik ile cümle topların atdıktan sonra bi’t-teba‘ sâ‘ir sefâyın ve patrona şenlik ri‘âyetin ikmâl eyledikleri ‘akabinde Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve harem ağalarına süvârî cirid ile tenâvül-i ta‘âm buyurulup safâ-bahş olmuşlardır.

[119b] Yirmi beşinci [Cum‘a] günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da edâ buyurup doğru harem-i hümayûna teşrîfden sonra muhtasarca çavuş kullarıyla ve gedik ağaları kullarıyla Topkapısı'na teşrîf buyurup ba‘zı ta‘mîrât-ı zâ‘ide manzûr-ı mi‘mâr-ı tab‘-ı cihân-bânîleri olup meşreb-i hümayûnlarınca ta‘rîf ve nezâret ile

salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle ârâm-gâh-ı ‘âlîlerine ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sebt günü İncüli Kasrı'na teşrîf-i cihân-dârî buyuruldukda Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olunup ba‘de'l-‘asr Topkapısı'ndaki Lâle-zâr Kasrı'na şeref-bahş-ı iclâl ve seyr-i inbisât-ı fevvâre-i hâtır-güşâ ile def‘-i celâl buyurulup tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Ehad günü Yalı Köşkü'ne kadem-nihâde-i celâdet buyurulup temevvüc-i deryâ-yı letâfet ve ruk‘a-güşâ-yı erbâb-ı hâcet ile evkât-güzâr-ı sa‘âdet olunmuşdur.

Yirmi sekizinci İsneyn günü sa‘âdetle Sa‘d-âbâd'dan süvâr-ı semend-i letâfet buyurulup biniş takrîb ile Cendere cûy-bâr-ı melâhat-güzârına teşrîf ve leb-i cûy-bârda vaz‘ olunan sâye-bân-ı sündüsî-tırâz u sitebrakî-bisât-ı cihân-bânîleri sâye-i vücûd-ı neyyir-i a‘zamlarıyla maşrık-ı envâr oldukda obada bir mikdâr şeker-hâb-ı ârâmiş olunup

Pister ü bâliş-i nâz içre edüp zevk-ı sübât

Uyumuş bîş meğer ol meh-veş-i nâz u ‘izzet

Müteyakkız olıcak dedim eyâ pâdişehim

Bu şeker-hâbına târîh “ola hâb-ı sıhhat” “1149”

ol mahalde reşha-pâş-ı râkîmu'l-hurûf olup hâbdan bîdâr-ı kahîlül'-ebsâr-ı letâfet olduklarında taşra sâye-bâna teşrîf ve sâde nakkâre fasl ile cündî kullarına henüz resîde-i nazâret-bedîd olan çayır içre süvârî cirid fermân buyurulup ba‘de'z-zuhr yine şiddet-i hübüb-ı rûzgârdan obaya teşrîf ve hânende kullarına müte‘addid fasıllardan sonra sâye-bâna sâye-bahş-ı iclâl olunup ta‘âm tenâvülü ‘akabinde çavuş kullarına ve nüdemâ-i sâ‘ireye zer-i mahbûb nisâr ile celb-i kulûb-ı bendegân buyurulup ba‘de-edâ’i'l-‘asr tahrîk-i rikâb birle yine sâde nakkâre fasl ile Sa‘d-âbâd'a teşrîf ve muhtasarca Kasr-ı Cinân'da kahve-nûş-ı ârâm olunup ba‘dehû filike-süvâr-ı ric‘at olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve incâh-ı merâm-ı ra‘iyyetden sonra ba‘de'z-zuhr muhtasarca gedik ağaları kullarıyla Topkapısı'na teşrîf olunup ta‘mîr ü termîm olunan mahaller temâşası ile evkât-güzâr olunup salât-ı ‘asra dek ârâm buyurmuşlardır.

[120a] Otuzuncu Erba‘â günü Yalı Köşkü'ne teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû ‘atf-ı zimâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm birle Topkapusı'na teşrîf-i iclâl olunup kuşhâne-i nefîse ta‘âm-ı mülûkânesiyle tenâvül-i ‘aşâdan sonra ârâm-gâh-ı haremsarây-ı ‘âlîlerine tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet buyurmuşlardır. [120b]

[Sene 1150 Muharrem]

Hicret-i Nebeviyye-i Hazret-i Seyyidü'l-verâ ‘aleyhi efdalü't-tahâyânın sene hamsîn ve mi‘e ve elf târîh-i hâl-dârı ve “senetü'r-râhat” “1150” ile emniyyet ü ârâm-ı kâffe-i berâyânın iş‘ârı “es-sulhu hayr ve seyyidü'l-ahkâm” “1150” ile te‘yîd-i gavâmız-ı Samedânînin ilhâm-ı Sübhânîsi olan sâl-i cedîd ve eyyâm-ı sa‘îd ve Muharremü'l-harâmın ibtidâsı Hamîs günü sa‘âdetle Çırpıcı Çayırı demekle ma‘rûf fezâ-yı çemen-zâr-ı hadrâ ve gadîr-i feyz-bahş u hâtır-güşâyâ biniş takrîb ile Defterdâr İskeleyi'nden süvâr-ı semend-i iclâl-i ‘azîmet olundukda Dâvûdpaşa'da bir mikdâr kahve-nûş-ı celse-i hafîfeden sonra mahall-i mezbûrda leb-i cûy-bârda vaz‘ olunan sâye-bân-ı celâdet-iktirâna teşrîf olundukda mukâbilinde vaz‘ olunan obada bir mikdâr gûk-i feryâd-zen-i bî-ârâmı seng-endâz-ı iskât ile şeker-hâb-ı hümâyûn vukû'undan sonra kubeyl-i zuhr Enderûn kullarına piyâde cirid fermânıyla safâ-yâb olunup ba‘de'z-zuhr yüz yetmiş üç hatve mikdârı bu‘d-i mesâfeye vaz‘-ı nişân fermân buyurulup bi'z-zât tûfeng-endâz-ı tefe’’ül olduklarında mirâren ve kirâren beş altı def‘a şikest-i sebû hılâlinde birinin yalnız kellesine mühre-i tûfeng isâbet etmeğîn sâ‘ir yeri şikest olmadan ağzı havâyâ perrân etdiği inşirâh-ı zamîr-i tâb-nâk-i hümâyûnları oldukdan sonra mahall-i dîgerde yine vaz‘-ı sebû kılınup sâ‘ir kullarına tûfeng-endâzlık fermân olunmağîn be-emr-i Hudâ biri nişân-gâh-ı sebûya isâbet etmeyüp piyâde cirid-bâzî fermânıyla evkât-güzâr iken sene-i cedîde târîhi olmak [üzre] kasîde-i garrâyı mütezammın imâm-ı evvel kullarının târîhi rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz kılındıktan sonra bu fakîrin ve sâ‘ir müsta‘iddân-ı Enderûn-ı hümâyûn'un târîhleri ‘arz olunup cevâ‘iz-i ‘inâyet-i mülûkâneleriyle şeref-yâb olmaları zeylinde ihzâr olunan ta‘âm tenâvül buyurulup ba‘de'l-‘asr taht-ı revân ile nısf-ı tarîk tayy olunup ba‘dehû süvâr-ı semend-i ‘izz ü ikbâl ile Defterdâr'dan yine filike-süvâr-ı ric‘at buyurmuşlardır.

İkinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Vâlide Câmi‘i'nde edâdan sonra halvet-i hâssa ile Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve ahşama dek temâşâ-yı lâle-zâr ile safâ-bahş-ı

evkât-güzâr iken berây-ı tevzî'-i mevâcib sadr-ı 'âlî ve serdâr-ı ekrem cânibine irsâl olunacak ferve-i semmûr için Rikâbdâr Hasan Ağa kulların çağırıp hatt-ı hümayûnu teslîm ve ferdâsı Sebt günü dahve-i kübrâda pâ-der-rikâb-ı ta'cîl 'azîmet olması fermân buyurulmuştur.

[121a] Üçüncü Sebt günü dahve-i kübrâda rikâbdâr ağa kulları me'mûriyyeti hasebiyle savb-ı me'mûra revâne olmağın ba'de'z-zuhr Sepedciler Kasrı'na şeref-bahş-ı hümayûn buyurulup sefere me'mûr olan Mısır-ı Kâhire 'askeri serdâr-ı ekrem tarafından izn-i ric'at ile murahhas olmağla beyleri ile sefîne-i tüccârdan birine süvâr olup mehterhânesin çalarak huzûr-ı hümayûndan top-ı teşyî'-i meserrât ile 'âzim-i Kâhire-i Mısır oldukları meşhûd-ı hümayûnları olmuştur.

Dördüncü Ehad günü 'adem-i hareket-i hümayûn ile râhat-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuştur.

Beşinci İsneyn günü Paşa Pâresi ta'bîr olunan fezâ-yı dil-keş ve mecma'u'n-nehreyn-i hâtır-güşâyâ biniş takrîb ile Fîl Köprüsü'nden süvâr-ı semend-i celâdet olundukda leb-i nehr-i letâfet-cûda vaz' olunan sâye-bân-ı 'azamet-iktirâna teşrîf buyuruldukda müsellesü's-şekl olan nehrin bir mikdâr mahallin irtifâ' ve teşdîd ile çağlayanlık peydâ etdirüp bir fasıl hânende kullarına tarab-engîz-i şevk u hâlet olmağa işâret ve bir fasıl dahi binişci kullarına tûfeng-endâz-ı nişân-ı sebû olmağa fermân buyurulmağın safâ-bahş-ı hâtır-ı hatîrleri olup ba'de'l-'asr yine filike-süvâr-ı ric'at olmuştur.

Altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve mesâlih-i müslimîni ısgâdan sonra ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı'na şeref-bahşâ olup devâbb-ı yevmiyyeler 'arsa-pîrâ-yı şühûd oldukdan sonra ba'de'l-'asr Topkapusu'na 'atf-ı 'inân-ı teşrîf buyurulup bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâmdan sonra 'avdet buyurmuşlardır.

Yedinci Erba'â günü Sepedciler Kasrı'na teşrîf buyurulup ba'de-salâti'l-'asr yine ric'at-ı Sarây-ı 'âmire buyurmuşlardır.

Sekizinci Hamîs gecesi sâ'at üçü mütecâviz Bağçekapusu kurbunda merhûm Çorlu silâhdârı İsmâ'îl Ağa'nın hânesinden harîk zuhûr etmeğın pâ-der-rikâb-ı istî'câl Demirkapu'dan ittisâlinde defterdâr-ı sâbık Halîl Efendi kullarının menziline şeref-bahş-ı nüzûl hinde mîrâhûr-ı evvel ağa kullarıyla teskîn-i ihrâka ihtimâm ve etrâfın kat' u inhidâm ile intifâsına sa'y için kapudan paşa kullarına ve sâ'ir hükkâma evâmir-i şedîde ile bezl-i makdûr zımnında bi-hamdihî te'âlâ zülâl-i

makdem-i cihân-dârîleri berekâtıyla iki sâ‘at mürûrunda bi'l-küllîyye muntafî olup ‘avdetleri hinde ba‘zı mecrûh ve hurd-i a‘zâ olan kullarına ihsân-ı hümayûn ile cebr-i hâtır-ı cihân-bânî olup Sarây-ı ‘âmirî[ye] teşrîfleri vukû‘undan sonra rûz-ı mezbûr²⁶⁸ tulû‘-ı şems ile ma‘an bir burcdan bir burca tahvîl eden âfitâb gibi Topkapısı nüzhet-gâhlarına nakl ü hareket buyurmuşlardır.

[121b] Rûz-ı merkûm Kasr-ı Sovukçeşme'de alay-ı esbân temâşâsından sonra harîk-ı mezbûrda münhedim olan mahallerden bir dîvâr-ı üstüvâr bağteten hedm olmağın tahtında kimi bi'l-küllîyye helâk ve isâbet-i seng-i elvâh-ı âteş-pâreden ekseri neferât-ı ‘askeriyyeden mecrûh ve hurd olmağın ber-mûceb-i defter kâ‘im-makâm paşa kulları tarafından ism ü resmiyle ve ‘illet-i ma‘hûdesiyle rikâb-ı hümayûnlarına ‘arz olunmağın kemâl-i kerem-i ‘avâtıf-ı celîle-i husrevânîlerinden ‘amel-mânde olan neferâtı tekâ‘üd ve sâ‘ir mecrûhîne ihsân olunmak rütbesince fermân-ı hümayûn buyurulmuştur.

Dokuzuncu Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da edâya şeref-bahş-ı iclâl olundukda yed-i mübârekeleriyle sekbânbaşı kullarına dahi bir ceyb zer-i mahbûb-ı vâfire ihsân ile celb-i hâtır buyurulup ba‘de'l-edâ doğru Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'e teşrîf ve ‘aşr-hân-ı icâbet kılındığı ‘akabinde lâle-zâr-ı Sofa-i hâssa'da vâki‘ çifte köşke teşrîf ve kahve-nûş-ı ârâm vukû‘unda rikâb-ı hümayûnlarına ruk‘a-güşâ-yı temennî olan merhûm Sultânahmed vâ‘izi Seferli hocası Amasyalı ‘Ali Efendizâde Seyyid ( ) kulları ziyi-i ‘ulemâda kasr-ı mezbûrda huzûr-ı hümayûnlarına getürdüp nevâziş-i hâtır-firîb-i eytâm-ı mülûkâneleriyle mükâleme olup ba‘dehû yed-i mübârekeleriyle mazhar-ı ihsân ve pederleri hânesine çerâğ buyurduklarından sonra Topkapısı Sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at vukû‘unda ba‘de'l-mağrib Şevkiyye nâm lâle-zâr-ı ferah-fezâda tertîb-i çerâgân buyurulup şümû‘-ı lem‘a-pîrâ-yı tezyîn ile reşk-âver-i encüm ü süreyyâ ve fânûs-ı mücellâ ve gümüş âyînelerle mâ-fevka'l-gâye behcet-efrûz-ı letâfet-nümâ buyuruldukda mahsûs ‘arz ağaları kulların ve bu ‘abd-i fakîr ve kahvecibaşı ve şerbetcî ve çantacı kullarına hıdmet-i lâzîme-i şehriyârî zımnında temâşâsına müsâ‘ade buyurulup pâ-nihâde-i şühûd olundukda beyne'l-‘ışâ‘eyn hânende kullarına müte‘addid fasıllar fermânı

²⁶⁸ Bu kelimedden sonra evvela “ba‘de’z-zuhr Sepedciler Kasrı’na teşrîf ve sâ‘at yedide devâbb-ı hümayûnlar Rûz-ı Hızır’ın haftası olup gitmek fermân buyurulmağın alay-ı mahsûsasıyla mehterhânesin çalarak geçdikler[i] Sovukçeşme Kasrı’ndan meşhûd-ı cihân-bânîleri kılınmıştır” yazılmışsa da üzerine çizilerek cümle metindeki şekilde devam ettirilmiştir.

hılâlinde şeb-i ‘Âşûrâ olup haremsarây-ı ‘âliyede tabh-ı kadîmi fermân buyurulmağın ol hinde numûnesi bir kâse ile ihzâr olunup birkaç kaşık tenâvül olundukdan sonra ba‘de-l-‘ışâ mahsûs kebîr maşrabalar ile hıdmetde olan kulları için ihzâr olunup vâhiden ba‘de-vâhidin tenâvül ‘akabinde sâ‘at dörde²⁶⁹ karîb devletlü vâlide-i sultân efendimizden cümle kullarına ‘alâ-merâtibihim surre-i ‘adîde ihsân olunmağın zemîn-bûs-ı teşekkür zeylinde tefrika-endâz-ı cem‘iyyete izn-i hümâyûn olunmuştur.

[122a] Onuncu Sebt günü İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olundukda nefis-i nefîs-i hümâyûnları ve Hâne-i hâssa kulları için iki maşraba ‘âşûrâ gelmesi fermân buyurulup bir mikdâr tenâvül-i cihân-dârî ‘akabinde cümle kulları zâ‘ika-bahş-ı iştihâ oldukdan sonra Enderûn kullarına tomak fermân buyurulup safâ-yâb olmuşlardır.

On birinci Ehad günü Yalı Köşkü'ne teşrîf-i cihân-bânî ‘akabinde tahrîk-i mıkzâf-ı celâdet birle sandal-süvâr-ı temâşâ olarak muhtasarca Gülşen-âbâd'a teşrîf ve dâhiliyye ve hâriciyyesi seyr u temâşâ kılındıkda yine sandal-nişîn-i ‘azamet buyurulup Neşât-âbâd'a ferah-bahş-ı kudûm-ı nüzûl buyurulup havz-ı kebîr ittisâlindeki kasr-ı letâfet-hasrda meks ü ârâm olundukdan sonra yine tahrîk-i emvâc-ı lücce-i şehâmet birle sâhilsarây-ı dil-güşâ olan Beylerbeyi'ye şeref-bahşâ-yı nüzûl olunup çemen-zâr ve kusûr-ı behcet-mevfûrun temâşâ ede[rek] râhat-sâz-ı hâtır olunup ba‘de-salâti'l-‘asr filike-süvâr-ı ric‘at ile ol havâlîye karîb Yançıklı Bey Yalısı'na evvelen teşrîf ba‘dehû merhûm Kassâbbaşı dâmâdı silahdâr-ı sadr-ı ‘âlî Mustafa Ağa'nın yalısına uğrayup tarh-ı matbû'un ve kasr-ı dil-cûların temâşâdan sonra sâhilsarây-ı ‘âliyelerine ric‘at buyurmuşlardır.

On ikinci İsneyn günü berây-ı hıfz-ı sıhhat tedbîr-i mu‘âlecât-ı hümâyûna hekîmbaşı kulları yediyle mübâşeret olunmağın ‘adem-i hareket ile rûz-ı mezbûr ihtimâ ve taharrûs olunmuştur.

On üçüncü Sülâsâ günü mevâcib-i reşen ihrâcî için Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahş-ı celâdet zımnında hatt-ı hümâyûn mücebince defter-i icmâl nâtik olduğu vech-i meşrûh üzre rikâb-ı hümâyûnda mevcûd olan mütekâ'idîn ve tavâ'if-i ‘askerîye tevzî‘-i mevâcib olundukdan sonra erkân-ı semmûr ile tahrîk-i rikâb olunup ‘Arz Odası'na teşrîf ba‘dehû Topkapısı'na ric‘at-ı enîf buyurmuşlardır. Ba‘de'z-zuhr

²⁶⁹ Metinde “دورته” şeklinde.

İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet olunup bir fasıl Enderûn kullarına tomak-bâzî ba'dehû pûte-zenlik fermân buyurulup evkât-güzâr olunmuşdur.

On dördüncü Erba'â günü kezâlik tedbîr-i ebdân-ı sıhhat-i hümâyûn için mu'âlecât ile iştigâl olunup te'sîr-i burûdet-i havâdan hıfz u himye için hareket [ü] nehzat buyurulup kubeyl-i 'asr Yeni Mâbeyn önünde müntehab kullarına kütük döğmek fermân buyurulmuşdur.

[122b] On beşinci Hamîs günü İncüli Kasrı'na şeref-bahş-ı celâdet olundukda Enderûn kullarına bir fasıl tomak oynadup ba'dehû kemânkeş kullarına pûte-zenlik fermân olunmağla temâşâlarıyla evkât-güzâr olunmuşdur.

On altıncı Cum'a günü mâh-ı Eyâr'ın altıncı günü olup germiyyet-i havâ istiskâl-i libâs-ı şitâ'iyyeden çehre-nümâ olmağın kullarına tebdîl-i câme-i şitâ'iyye ile sâdelere fermân olunup salât-ı Cum'ayı edâ [i]çün Câmî'-i Sultân Ahmed'e kırmızı sofa kaplu semmûr ile teşrîf buyurulup ba'de'l-edâ Hırka-i Şerîfe'ye ric'at ve 'aşr-hân-ı senâ-yı icâbet der-kafâ yine Topkapusı'na tahrîk-i rikâb-ı bâd-peymâ buyurmuşlardır.

On yedinci Sebt günü tedbîr-i mu'âlecât-ı nefis-i nefis-i gül-berg-i tab'-ı müstetâb-ı hümâyûnlarıyla âsâyîş-güzîn-i istirâhat olmuşlardır.

On sekizinci Ehad günü Yalı Köşkü'ne sâye-endâz-ı şehâmet olduklarında mürûr u 'ubûru temâşâdan sonra ba'de'l-'asr ordu-yı hümâyûn cânibine me'mûren pâ-der-rikâb-ı müsâra'at olan rikâbdâr-ı şehriyârî Hasan Ağa kulları gelüp serdâr-ı ekrem tarafından kâ'ime ve telhîsâtların rikâb-ı hümâyûna 'arz eyleyüp bi'l-müşâfehe istihbâr-ı techîz-i²⁷⁰ cünûd-ı mücennede ve istiksâ-yı umûr-ı erkân-ı ricâl ve habâyâ-yı Devlet-i 'aliyye'den tecessüs için mahfî şevketlü efendimizle 'arz-ı 'arîz olunmuşdur.

On dokuzuncu İsneyn günü Üsküdar Sarâyı'nda Kasr-ı Mehmed Paşa'ya biniş takrîb ile şevk-efzâ-yı celâdet olduklarında Şeker Kayası ta'bîr olunan mahalle nişân-ı vaz'-ı sebû ile tûfeng-endâz kullarına fermân olunmağın isâbet-i nişân edüp şikest-i sebû-gâh-ı hünerde zemîn-bûs-ı mahâret olan kulları mazhar-ı 'avâtîf-ı celîle-i mülûkâneleri olup ba'de'z-zuhr muhtasarca tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb birle yemişcibaş kullarının bâğ-ı ferah-fezâ-yı dil-cûsuna tarâvet-bahş-ı teşrîf-i iclâl

²⁷⁰ Metinde “تهجيز” şeklinde.

olunup havz-ı kebîr kenârında vâki' kasr-ı cedîdde bir mîkdâr ârâm ba'dehû temâşâyı şükûfe-zâr ve gül-geşt-i hıyâbân ederek kasr-ı kadîm-tarz-ı matbû'una teşrîf ve kubeyl-i 'asr meydâna nâzır kasr-ı cedîdin dahi makdem-i İrem-tev'emleriyle şeref-yâb buyurduktan sonra ba'de'l-'asr tahrîk-i zimâm-ı semend-i letâfet birle Harem-i hümâyûn İskelesi'nden filike-süvâr-ı ric'at buyurmuşlardır.

[123a] Yirminci Sülâsâ günü 'akîb-i mevâcib 'adem-i Dîvân-ı 'âlî resm-i kadîm-i devlet-i müstedîm olmağın ba'de'z-zuhr Yalı Köşkü'ne sâye-endâz-ı iclâl olunup kubeyl-i 'asra dek temâşâyı âmed-şüd ile ârâm ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile Yeni Ağa Bağçesi'ne revnak-bahş-ı sa'âdet olunup ba'de-salâti'l-'asr yine sâhilsarây-ı 'âlîlerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Erba'â günü yine Yalı Kasrı makdem-i şâhâneleriyle zînet-bahş-ı iclâl oldukda mürûr u 'ubûr-ı sefâyın ve ruk'a-güşâ-yı hâcet-verân ile evkât-güzâr olunup ba'de'l-'asr ârâm-gâh-ı 'âlîlerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Hamîs günü sa'âdetle ferve-i kâkûm ile semen-i sîmâ-yı letâfet-i şâhâneleri efzâyiş-i nûr-ı rahmet olmağın

Kıt'a:

O sîm-endâm şâhım telli bürûc-ı sâdeler üzre

Giyüp kâkûm açılmış yâsemen-veş hüsn-i sîmâsı

Değildir sofı semmûr hatt-ı dil-cûların vakti

Beyâza çıkdı nakş-ı sâde-rûnun şimdi a'lâsı

medlûlünce 'arz ağaları kulları dahi pûşîş-i misle murahhas olup biniş takrîb ile Kasr-ı Mîrâhûr'a sâye-bahş-ı i'zâz olundukda devâbb-ı hümâyûnlara nezâret-endâz olan kasr-ı latîf pîşkeş-i ağa-yı mûmâ-ileyh ile mahsûd-ı hadâ'ik-ı İrem olup envâ'-ı simâr ve şükûfe-i bisyâr ile zîbende-i eyyâm-ı bahâr olduğundan fazla rikâb-ı hümâyûna demir kır bir re's esb-i Rumî-nijâd ve mükemmelü'l-bisât 'arîza-dâşt-ı pîş-nihâd kılınmağın cünbüş-i gûşe-i ebrû-yı kabûl ile ağa-yı mûmâ-ileyh kulların mesrûru'l-fu'âd buyurdukların mü'eyyid huzûr-ı hümâyûnlarında ilbâs-ı erkân-ı semmûr ile dahi kâmet-i müfâharet ve kadd-i behcet-endâmların ser-zîb-i mübâhât buyurup eski oğlanları kullarına dahi iki yüz elli gurus ihşân olundukdan sonra ba'de'z-zuhr yine piyâde ile Sa'd-âbâd'a teşrîf ve iskeleden Kasr-ı Cinân'a dek zîr-i rân-ı ihdâ olan esb-i dil-cûya süvâr olunup mahall-i mezbûra revnak-sâz-ı melâhat olundukda Enderûn kullarına tûfeng-endâzlık fermân buyurulup isâbet-i nişân olanlar

mazhar-ı ihsân ile leb-rîz-i neşât olarak ‘arsa-pîrâ-yı mahâret oldukları hılâlde kasr-ı mezbûrda kenâr-ı cûy-bâr-ı dil-cûda hânende kullarına bir fasıl hüseyin ve bir fasıl evc-i kürdî ki henüz icrâsında Fârâbî teferrüd etmediği makâm olmağın tarab-engîz-i hâlet olduklarından sonra ba‘de-l-‘asr ihzâr olunan ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülûyle piyâde ile yine Karaağac’a teşrîf ve andan filike-süvâr-ı ric‘at-ı sâhilsarây-ı ‘âlî olmuşlardır.

[123b] Yirmi üçüncü Cum‘a günü kevkebe-i haşmet-ârâ-yı cihân-dârî birle Vâlîde Câmi‘i’nde salât-ı Cum‘ayı edâ buyurup doğru sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr imâm-ı evvel-i sultânî Pîrî-zâde Efendi hazretleri Sadr-ı Rûm ile şeref-yâb-ı ‘inâyet-i husrevânî buyurulmuştur.

Yirmi dördüncü Sebt günü mâh-ı Eyâr’ın on dördüncü günü olup

Fasl-ı güldür nâliş-i bülbül çemende dinlenür

Şimdi feryâd-ı hezâr ile dil-i zâr eğlenür

terânesince âhir-i mevsim-i leylak olmağın şevketlü efendimiz muhtasarca göç takrîb ile Üsküdar Sarâyı’na teşrîf için filike-süvâr-ı ‘azîmet buyurulup devletlü efendimiz dahi sâ’ir hudemâ-yı harem-i hümayûn-ı ‘ismet-makrûn ile sandal-süvâr-ı sa‘âdet olup hadîka-i İrem-nümâ-yı Üsküdar’a vusûlde Kasr-ı Mehmed Paşa havâlîleri halvet-i hâssa ile tenef-keşîde-i dür-pâş buyurulup kubeyl-i ‘asr Av Kapısı cânibinde şeh-nişîn-i bâlâya harem-i hümayûn tarafından teşrîf olup hâricinde olan sâha-i dil-keş-mesâhada mevcûd olan göçlü kullarına tomak oynadup safâ-bahş-ı evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi beşinci Ehad günü bahren Şeref-âbâd’a biniş takrîb ile pûşîş-i kerrâke-i letâfet-nâk ile revnak-bahş-ı iclâl olunup gâh leb-i deryâda ve gâhî kenâr-ı havz-ı dil-cûda imrâr-ı vakt-i meymenet-güzâr olunup ba‘de-l-‘asr filike-süvâr-ı ric‘at birle Kavak İskelesi’nden tahrîk-i rikâb-ı ‘avdet ve sarây-ı nüzhet-gâh-ı bülbülistâna nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı İsneyn²⁷¹ günü berren Haydarpaşa’ya teşrîf ve dâmen-i kuhsârda vaz‘ olunan sâye-bân-ı şevket-iktirâna teşrîf olunup cüce kulların sâhil-i bahrde gavta-hor-ı şînâh olmağa fermân buyurup üçerleme kum gibi birbirlerin deryâda kakup

²⁷¹ Metinde sehven “Ehad” yazılmıştır.

sadme-i levendâneleriyle yıkdıkları inbisât-ı hâtır-ı cihân-dârî ve inşirâh-ı fu'âd-ı pâdişâhâneleri buyurulup kubeyl-i 'asr hıy[â]bân-zârda vâki' kasr-ı kadîm ve menba'-ı cûy-ı latîfe dahi sâye-bahş-ı celâdet olunup binişci kullarına tomak fermânıyla salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-'asr yine berren kâdime-cünbân-ı ric'at ü nüzûl olmuşlardır.

Yirmi yedinci Sülâsâ günü ba'de-salâti'l-fecr Dîvân-ı 'âlî için sandal-süvâr-ı 'azîmet olunup Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ısgâ-yı de'âvî-i enâmdan sonra Hırka-i Şerîfe'ye kâdime-cünbân-ı nüzûl olunup 'arz-ı hâcât-ı Sübhâniyye 'akabinde Topkapısı'na 'avdet ba'dehû Üsküdar'a 'azîmet olunup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Mehmed Paşa havâlisi tarafında halvet-i hâssa ile ahşama dek evkât-güzâr olmuşlardır.

[124a] Yirmi sekizinci Erba'â günü Kasr-ı Bâğ'a tahrîk-i rikâb-ı celâdet-nisâb birle nazâret-bahş-ı kudûm olundukda Enderûn binişcilerine bir mikdâr piyâde cirid fermân olunup safâ-yâb olunduğu hılâlde bi-emrihî Sübhânehû ve te'âlâ ufk-ı semâviyyede terâküm-i sehâb-ı katre-pâş ile ebr-i bârân ve sâ'ika-kirdâr-ı ra'd-âşûb istî'âb olmağın râhat-rübâ-yı savâ'ık ve seyl-âb-ı matar-ı şedîd ârâm-sûz-ı meks-i medîd olup ba'de'l-'asr 'atf-ı zimâm-ı ric'at olunmuşdur.

Yirmi dokuzuncu Hamîs gecesı sâ'at dörde karîb Kazancılarbaşı'nda sâbıkâ yeniçeri efendisi merhûm Süleymân Efendi'nin hareminden kazâ-yı gelû-gîr-i harîk-ı gâlib zuhûr etdiği şerâre-pâş-ı âfâk olmağın bi'z-zât şevketlü efendimiz sandal-süvâr-ı şitâb olup Yalı Köşkü'ne teşrîf ve andan mevcûd olan birkaç çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn ile pâ-der-rikâb-ı isti'câl harîka nâzır sâbıkâ Tersâne emâneti olan ( ) efendinin hânesine nüzûl ve etrâfı bi'l-külliyeye inhidâm olunup bir dakîka mukaddem intifâsına sa'y için rikâb-ı hümâyûn ağaların pey-der-pey hükkâm cânibine irsâl ve kesret-i tezâhum-ı ebniye ve mülâsık-ı sûtûh ile sakf-ı büyûta sirâyetden tehâşî olunması tulumbacılar kullarına havâle kılınup bi-hamdihî te'âlâ yümn-i kudûm-ı meymenet-lüzûm-ı şehriyârî berekâtıyla iki üç sâ'at mürûrunda bi'l-külliyeye teskîn ü intifâsı müşâhede olundukda tahrîk-i rikâb olunup Topkapısı'na teşrîf ve salât-ı fecri edâdan sonra yine sandal-nişîn-i 'azîmet birle Sarây-ı Üsküdar'a şeref-bahş-ı iclâl olunmağın hâb-ı nûşîn-i istirâhat zımnında kubeyl-i zuhr biniş takrîb ile ganem-i mîrî olan mandıraya teşrîf olunup ta'dâd-ı ağnâm-ı mevcûde zımnında koyun ve keçi ve oğlak üç bin dokuz yüz mikdârı mânde olan ağnâm huzûr-ı hümâyûnlarında yek be-yek reme der-reme mürûr u 'ubûrdan sonra ihzâr olunan bir fiçı yoğurt içre zer-i

mahbûb nisâriyla nüdemâ ve çavuşân kulları nehb ü gâret için fiçıya dalup çıkdıklarında her biri âlûde-i lebeniyyât ile u‘cûbe-nümâ olmağın cümlesin ihsân-ı hümâyûnlarıyla mutayyeb kıldıkları ‘akabinde sâye-bân vaz’ olunan mahalle sâye-endâz-ı iclâl olunup ser-bostânî ( ) kullarının ziyâfet-i fakîrânesi keşide kılınup tenâvül-i mülûkâne ile isticlâb-ı kulûb olundukda rikâb-ı hümâyûna iki musanna‘ kundaklı tûfeng ve bir nağme-rîz-i âheng olur sâ‘at-i mülûkî ihdâya tecâsür olundukda gûşe-i îmâ-i kabûl ile mesrûr buyurup ilbâs-ı hil‘at-ı erkân-ı semmûr ile tebcîl olundukdan [sonra] [124b] ba‘de'l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet olunup ric‘at hılâlinde yemişcibaşı kullarının hıyâbân-zâr-ı sahn-ı gül-zârına ‘atf-ı zimâm-ı nüzûl ve kahve-nûş-ı meks ü ârâm ile büyük havuzundaki kapudâne tasvîri sefine-peçe bâdbân-güşâ-yı alabanda olup orsa poça top şenliği etdiği hinde kalyonî kıyâfetli tahmînen on yaşında bir gulâm-ı hoş-endâm sefine-i merkûma süvâr olup huzûr-ı hümâyûnda kapudanlık resm ü âyînin icrâ etdiği mazhar-ı ‘avâtîf-ı celîle-i husrevânîlerine bâdî olmağın seyr u temâşâsı inbisât-ı hâtır-ı feyz-makâtır-ı cihân-dârîlerine tenşît-ı küllî olduğu ‘akabinde yine tahrîk-i zimâm-ı semend-i ric‘at birle Haydarpaşa'dan sarây-ı dil-güşâlarına kufûl buyurmuşlardır.

[Sene 1150 Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayrın ibtidâsı Cum‘a günü sarây-ı nüzhet-gâh-ı ‘âmire mülâsıkında merhûm Sultân Ahmed-i Sâni'nin cümle-i âsâr-ı cemîlelerinden olan câmi‘-i dil-nişinde salât-ı Cum‘ayı edâ buyurup tahrîk-i rikâb-ı celâdet-i hümâyûn birle Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf vukû'unda binişci kullarına tîr-endâzlık fermân olunup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû harem-i hümâyûna ric‘at buyurmuşlardır.

İkinci Sebt günü Enderûn-ı hümâyûn kullarının mahall-i ârâm-gâh-ı kadîmleri olan çemen-zâr-ı ferah-fezâya halvet-i hâssa ile teşrîf olunup kubeyl-i gurûba dek gül-geşt-i çemen ve menzil-gâh-ı kulların ‘ale'l-infirâd çil para ile müstağrak-ı envâr-ı ni‘met-i gayr-ı müterakkibe ile işâre-i kudûm-ı kerem-rüsûmların tasrîh buyurup cümle kulların mesrûru'l-bâl buyurmuşlardır.

Üçüncü Ehad günü Kasr-ı Bâğ'a şeref-resân-ı kudûm-ı cihân-dârî buyuruldukda beş ‘aded sefâyin-i pür-defâyin Kâhire-i Mısır'dan Halîc-i Kostantiniyye'ye muvâfık rûzgârile duhûlü manzûr-ı hümâyûnları oldukdan [sonra] tahrîk-i rikâb birle kubeyl-i ‘asr kasr-ı mezbûrun kurbunda vâki‘ Matbah emâneti

Halîl Efendi kullarının menzil-i hâlîye makdem-i ni'am-perver-i lutflarıyla şeref-yâb buyurup bir mikdâr meks ü ârâm 'akabinde 'atf-ı zimâm-ı meymenet birle Hadîce Sultân Yalısı'na dahi şeref-bahşâ buyurulup salât-ı 'asrı edâ ba'dehû gülşen-sarây-ı Üsküdar'a ric'at buyurmuşlardır.

[125a] Dördüncü İsneyn günü ba'de-salâti's-subh 'ismetlü vâlide sultân hazretleriyle ma'an pîşvâ-yı rehber-i delâlet-i 'izz ü rif'at olarak yemişcibaşı kullarının hadîka-i dil-güşâ-yı İrem-nazîrlere halvet-i hâssu'l-hâss ile teşrîf-i meymenet-redîf buyurulup sâ'ir kulları için pîş-gâhında vâki' fezâ-yı pehnâ-ver-i dil-pezi're vaz'-ı hıyâm-ı tertîb-i Süreyyâ kılınup kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurdukda devletlü efendimiz dahi gerdûne-i gerdûn-vakâra hademât-ı sâ'ire-i 'ismet-medârlar ile süvâr-ı i'zâz olunup etrâf u eknâf temâşâiyâna çil para nisâr ederek Haydarpaşa'dan doğru Sarây-ı Üsküdar'a ric'at ü kufûl buyurmuşlardır.

Beşinci Sülâsâ günü salât-ı fecri edâdan sonra göç tarîkıyla Sarây-ı 'âmire'ye filike-süvâr-ı teşrîf olundukda Yalı Köşkü'nden doğru Dîvân-ı 'âlî mahalline sâye-bahş-ı celâdet olunup ba'dehû sa'âdetle hudemâ-yı haremsarây-ı 'âlî birle devletlü efendimiz dahi doğru Topkapısı'na meymenet-bahşâ-yı 'ismet-makrûn olup peyâm-ı makdem-i 'iffet-tev'emleri kar'-ı sâmi'a-i hümayûn buyuruldukda maslahat-ı Dîvân-ı 'âlî tamâmında şevketlü efendimiz dahi doğru Sâhilsarây-ı Topkapısı'na teşrîf buyurup ba'de'z-zuhr Sepedciler Kasrı'na revnak-endâz olunup kubeyl-i 'asra dek ârâm ba'dehû 'atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm birle Ağa Bâğçesi'ne dahi teşrîf buyurulup ba'de'l-'asr kâdime-cünbân-ı 'avdet olunmuşdur.

Altıncı Erba'â günü İncüli Kasrı'na şevk-bahş-ı iclâl olundukda Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân buyurulup temâşâsıyla safâ-bahş-ı hâtır-ı cihân-dârî buyurulmuşdur.

Yedinci Hamîs günü kezâlik İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı şehâmet olundukda bir fasıl kemânkeş kullarına pûte-zenlik fermân olunup safâ-yâb olundukda Hazîne-i 'âmire kethudâsı kulları rikâb-ı hümayûnlarına gelüp 'arza girdikde Cânım²⁷² Hoca'nın musâdere olunan emvâlinden Sakız kârı sâyebân-ı cedîd Hazîne-i 'âmire'lerinden getirülüp manzûr-ı cihân-dârîleri olundukda mehterhânede İsmâ'il

²⁷² Metinde "جوانم" imlâsıyla yazılmış.

Paşa kullarından alınıp her-bârı mevzû‘ olunan sâye-bân ve kozbekci kullarında olan sâye-bân fermân olunup huzûr-ı hümayûnlarında nasb ve sâye-bân-ı cedîd-i mezbûra tûlen ve ‘arzan tatbîk olundukda bir mikdâr cedîdi sâ‘irinden mazbût olduğı meşhûd-ı cihân-bânîleri buyuruldukda levâzımât-ı sâ‘iresi tekmîl olunup binişlerde vaz‘ olunmak için Mehterhâne-i ‘âmiri’lerine teslim olunmuşdur.

[125b] Sekizinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Sultân Bâyezîd-i Velî Câmi‘i’nde edâ için debdebe-pîrâ-yı celâdet olundukda imâm-ı evvel efendi vekâletiyle hıdmet-i celîle-i imâm-ı sultânîde hoş-elhân-ı nazm-ı kerîm olan Sarmısakcı-zâde kulları hitâbetle dahi halîfe-i rû-yı zemîn ve imâm-ı müslimîn tarafından me‘zûn olup nagamât-ı dil-pezîr ve mev‘iza-i mü‘essiru’l-kelimât ile bî-nazîr bir hutbe-i belîga kırâ‘at etmeğın cümle-i müstemi‘îne zâ‘ika-bahş-ı vecd ü hâlet oldukdan sonra yine sa‘âdetle teşrîf olunan mahallerden doğru sâhilsarây-ı dil-güşâlarına ‘atf-ı zimâm-ı kufûl olmuşlardır.

Dokuzuncu Sebt günü Yalı Kasrı’na teşrîf olunup kubeyl-i ‘asra dek mürûr u ‘ubûrun temâşasıyla ârâm olunup ba‘dehû Yeni Ağa Bâğçesi’ne teşrîf ve salât-ı ‘asrı edâdan sonra kahve-nûş-ı istirâhat olunup kâdime-cünbân-ı ‘avdet olunmuşdur.

Onuncu Ehad günü İncüli Kasrı makdem-i dil-cû-yı cihân-bânîleriyle nazâret-yâb-ı huld-i berîn oldukda Enderûn kullarına piyâde cirid fermân buyurulup safâ-bahş-ı ‘âlem-i dîger olunmuşdur.

On birinci İsneyn günü biniş takrîb ile Okmeydânı’na sâye-bahş-ı i‘zâz olduklarında be-emr-i Hudâ şiddet-i temevvüc-i rûzgâr ile sâ‘ika ve nüzûl-i matar bir mikdâr ârâm-sûz-ı meks ü safâ-bahş-ı makarr olmağın der-‘akab şark cânibinden yine inkişâf-ı havâ ve letâfet-i eyyâm-ı sayf-ı dil-güşâ sûret-yâb-ı bedel-i mâ-cerâ olup hâtır-ı gül-gonçe-i şâh-ı ‘âlem-ârâya güşâyış-ı tâm oldukda mevcûd olan tîr-endâzân-ı şeyh u şâba fermân buyurulmağın ihzâr olunup beynlerinde koşu ta‘bîr olunan dest-âvîz-i pehlivân-ı sâhib-i ziyâfetin ahz-ı kabza için tedârük etdiğı mâ-lezimeleri ‘alâ-merâtibihim bin yüzçülere varınca her sınıf huzûr-ı hümayûndan pîşrev-endâz-ı mahâret olduklarında havâ-dâr olunanlar tuhaf-ı akmişe-i müfâharet ile zemîn-bûs-ı celâdet oldukları vakt-i ‘asra dek mümted olmağla ba‘de’l-itmâm havâcılarının dahi emekleri havâyâ gitmemek için şevketlü efendimiz ‘atıyye-i zer-i mahbûb ile anları da celb-i kulûb buyurup ba‘de’l-‘asr Tersâne Bâğçesi’ne kâdime-cünbân-ı nüzûl ve andan filike-süvâr-ı kufûl olmuşlardır.

On ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîfden sonra Yalı Kasrı'na ba‘de'z-zuhr şeref-bahş-ı hümayûn buyurulup kubeyl-i ‘asra dek ârâm ba‘dehû ‘atf-ı zimâm birle Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve farîza-i vakti edâ ‘akabinde yine ârâm-gâh-ı ‘âlîlerine tahrîk-i rikâb-ı ric‘at olmuşlardır.

[126a] On üçüncü Erba‘â günü fasl-ı gül ü gül-nâr ve gül-geşt-i hadâ'ik u bâğ-zâr olmağın sa‘âdetle Ağa Bağçeleri havâlisi halvet-i hâssa ile tahliye olunup ahşama dek ahâlî-i harem-i ‘ismet-tev‘emleriyle geşt-i çemen ve ‘ayş u safâ-yı mülûkâne kesb etmişlerdir.

On dördüncü Hamîs günü İncüli Kasrı'na şeref-pîrâ-yı makdem-i cihân-bânî buyurduklarında Cânım Hoca üsârâsından sâye-i ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i cihân-dâra ilticâ ve âzâd olan gulâmân-ı nev-müslim içinden on ‘adedi kabûl-i İslâm ile şeref-yâb olmağın terbiye ve intizâm-ı hüsn-i hâlleri için Galata Sarâyı'na ırsâli fermân-ı hümayûn buyurulmuş idi. Rûz-ı mezbûr ağalarının nezâretiyle kasr-ı mezbûrda huzûr-ı hümayûnlarına çağırdup te‘lîf-i kulûb ve cebr-i hâtıra binâ‘en her birine biner akçe surre ve tekmîl-i sünnet-i seniyye-i Ahmedî için mübâşeret-i hıtânları işâret-i cihân-dârî buyurulup yine mahallerine ırcâ‘dan sonra tahrîk-i rikâb-ı saltanat birle Hâne-i Hırka-i Resûl'e teşrîf ve salât-ı ‘asrı edâ ‘akabinde ‘aşr-hân-ı darâ‘at ve tevfikât-ı Samedâniyye ile sâhib-i hırka-i Şâh-ı Rusûl'den istimdâd-ı rûhâniyyet olunup yine sa‘âdetle sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

On beşinci Cum‘a [günü] salât-ı Cum‘ayı Câmî‘-i Selîm Hân'da edâ için sandal ile Yenikapu İskelesi'ne teşrîf ve andan eşheb-süvâr-ı celâdet olunup câmî‘-i mezbûrda farîza-i vakti edâdan sonra şiddet-i temevvüc-i havâ bâdî-i telâtum-ı emvâc-ı deryâ olmağın sa‘âdetle dâhil-i kal‘adan berren Tahmîs'den ve Hocapaşa'dan, Demirkapu'dan dâhil-i Sarây-ı ‘âmire olmuşlardır.

On altıncı Sebt günü İncüli Kasrı'na şevk-bahş-ı iclâl olundukda kemânkeş kullarına pûte-zenlik fermân buyurulup temâşâsıyla evkât-güzâr olunmuşdur.

On yedinci Ehad günü Yalı Köşkü'ne ferah-sâz-ı kudûm-ı behcet-lüzûm olundukda şiddet-i hübüb-ı rûzgârdan çendân ârâmiş-i hâtır-ı şehriyârî bulunmamağın derûn-ı kasra teşrîf ve kubeyl-i ‘asra dek ârâmdan sonra tahrîk-i rikâb-ı letâfet birle Yeni Ağa Bağçesi'ne nüzûl buyurulup tamâm-ı resîde-i gül-nâr olmağla ‘umûmen binişçi kullarına izn-i hümayûn buyurulup bâğ-ı hâssa-i

şehriyârîden ictinâ-i semerât ve çîde-i gül-nâr-ı letâfet olunduğu kasr-ı hadîka-i gül-zârdan temâşâ-yı zevk-bahş-ı cihân-dârîleri buyurulmuşdur.

On sekizinci İsneyn günü Kasr-ı Beşiktaş'a [126b] teşrîf olunup harem-i hümâyûndaki kasr-ı cedîd-i dil-nişinde evkât-güzâr olunup bir fasıl binişci kullarına tomak-bâzî fermân olunmağın tamâmında kasr-ı mezbûr zemînindeki havz-ı kebîre zevrakçe-i pereme-misâl “açıl teknesi” ta’bîr olunan bir küçük kayık ile bî-zebân ve ba’zı çukadâr kullarına mürûr u ‘ubûr ve süvâr olmak işâret olundukda bir iki hamlede ser-nigûn ve derûnunda olan derd-mendi ka’r-ı havza endâhte etdiği iğrâk-ı neşât-ı hümâyûn ve inşirâh-ı meserret-makrûnlarına bâdî oldukdan sonra ba’de’l-‘asr tedârük olunan ta’âm-ı muhtasar-ı nefise havz-ı kebîr kutrunda vâki’ kasr-ı sagîrde tenâvül buyurulup sandal-ı hümâyûn ta’mîrde olmağın teşrîf ü ric’atde filike-süvâr-ı sa’âdet olmuşlardır.

On dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîfden sonra İncüli Kasrı’na teşrîf olunup Enderûn kullarına tomak oynadup safâ-yâb olmuşlardır.

Yirminci Erba’â günü Yalı Köşkü’ne şeref-bahş-ı i’zâz-ı celâdet olundukda temâşâ-yı mürûr u ‘ubûr ve ruk’a-güşâ-yı maslahat-güzâr ile imrâr-ı vakt-i sa’âdet-mevfûr olmuşlardır.

Yirmi birinci Hamîs günü biniş takrîb ile Kasr-ı Bahâriyye makdem-i sa’âdetleriyle şeref-bahş oldukda bir fasıl kullarına tûfeng-endâzî fermân olunmağın şevâhik-ı cebelde olan nişân-ı sebû bu’d-i mesâfe ve hurde-bîn olmağın bir ferd isâbet etmeyüp ba’dehû âzmâyış-ı tîr-endâzân-ı pehlivânân işâret ile tîr-endâz-ı havâ oldukları dahi ‘âlem-i dîger-i yâ Hakk oldukdan sonra sâhilhâne sâhibi olan sultân hazretleri anda olmağın tedârük etdiği ta’âm-ı nefîs-i mülûkâneyi rikâb-ı hümâyûnlarına mâ-hazar-ı küstâ[h]î ‘arz olundukda ba’de’l-‘asr tenâvül buyurulup yine zehâb u iyâbda filike-nişîn-i ‘azamet olmuşlardır.

Yirmi ikinci Cum’a günü salât-ı Cum’ayı Vâlide Câmi’i’nde edâ içün süvâr-ı semend-i ‘azm-i celâdet olundukda nevbet-i vekâleti müsâdefesiyle Sarmısakcı-zâde kulları inşâd-ı hutbe-i belîga ve nağme-i dil-pezîr-i sâmi’a-pîrâ-yı letâfet olmağa me’zûn olup hâlet-efzâ-yı huzzâr-ı cemâ’at olmağın ba’de’l-edâ yine kevkebe-pîrâ-yı cihân-dârî birle doğru sâhilsaray-ı ‘âlîlerine ‘atf-ı zimâm-ı nüzûl buyurmuşlardır.

[127a] Yirmi üçüncü Sebt gecesi sâ’at beşde Galata Mevlevîhânesi karşusunda Depebaşı ta’bîr olunan mahalde ‘Ömer Efendi nâm bir kimesnenin

menzilinden harîk zuhûr edüp hükkâm-ı etrâf varup vâsıl oluncaya dek bâlâ-gîr-i iltihâb olup şevketlü efendimiz dahi tahrîk-i rikâb-ı müstetâb-ı ta'cîl birle Yalı Köşkü'ne pertev-bahş-ı i'ânet-i nüzûl olduklarında kethudâ-yı bevvâbîn kulları sa'âdetle kendülerinin kasr-ı mezbûra teşrîflerin i'lâm ve etrâf-ı²⁷³ harîkî inhidâm-ı küllî ile bir dakîka akdem intifâsına ikdâm olunmak için kâ'im-makâm paşa kullarına pey-der-pey emr-i 'âlî irsâliyle bi-hamdihî te'âlâ sâ'at-ı leylî yediye karîb bi'l-küllîye iki üç menzil mikdârın tahrîb ve ihrâkıyla teskîn ve istitfâsı meşhûd-ı hümâyûnları olduktan sonra tekrâr haber-i câzim gelmedikten sonra hareket-i hümâyûn buyurulmayup yine kethudâ-yı bevvâbîn ağa vesâtatıyla intifâsı haberi gelmeğin ba'de'l-'avd yine ba'de'z-zuhr kasr-ı mezbûra biniş takrîb ile teşrîf olunup evkât-güzâr olunmuştur.

Yirmi dördüncü Ehad günü İncüli Kasrı'na şevk-bahş-ı celâdet olundukda Enderûn kullarına tomak-bâzî fermân ile safâ-bahş-ı hâtır olunup salât-ı 'asra dek ârâm olmuşlardır.

Yirmi beşinci İsneyn günü biniş takrîb ile 'Ali Bey Karyesi'ndeki zay'a-i devlet-sarây-ı ferah-fezâya sâye-bahş-ı iclâl olunup meydâna nâzır kasr-ı dil-güşâdan temâşâ için binişci kullarına bir fasıl piyâde cirid-bâzî fermânından sonra kemânkeş kullarına âzmâyîş fermân olunup dokuz yüzcü ve binci pehlivân kulları beşer onar ok mikdârı atdıkları inşirâh-ı tab'-ı zamîr-i cihân-dârî kılınmağın kubeyl-i 'asr sâyebân-ı dil-keş-iktirâna 'ankâ-veş nüzûl buyurulup salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ ta'âm-ı mülûkâneleriyle zâ'ika-bahş-ı hâtır-ı hümâyûnları olup çavuş ve nüdemâ kullarına zer-pâş-ı 'avâtîf-ı cihân-dârî ile tahrîk-i rikâb-ı ric'at buyurulmuştur.

Yirmi altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf olunup sâhilsarây-ı hümâyûnlarına 'avdetde câ-nişîn-i istirâhat olunup bir mahalle nehzat-ı cihân-dârî buyurulmamıştır.

Yirmi yedinci Erba'â günü Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş-ı iclâl olundukda müjdeci çukadâr kulları emîru'l-hâc tarafından rikâb-ı hümâyûna ahhâr-ı sârre-i kudûm-ı huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ile müjde-resân olmağın mu'tâd-ı kadîm üzre ilbâs-ı hil'at ile tebcîl olunmuştur.

²⁷³ Metinde “اطرافى” imlasiyla yazıldı.

[127b] Yirmi sekizinci Hamîs günü Âsaf-âbâd-ı Göksu'ya biniş takrîb ile teşrîf olundukda sâhil-i deryâda vâki' kasr-ı râhat-bahşâda kubeyl-i zuhra dek ârâm ba'dehû salât-ı zuhra kıyâm için kasr-ı kebîre sâye-bahş-ı şevk u garâm olundukda binişci kullarına piyâde cirid fermânından sonra kenâr-ı bahre vaz'-ı nişân-ı sebû emr olunup tûfeng-endâzlık ile 'arz-ı hünere işâret olunmağın bu'd-i mesâfe tasavvutu ile yalnız Mûsâ ile 'Îsâ kulları şakk-ı 'asâ-yı bahr-i nişân-gâhî ile sâ'ir kullarından temâyüz olunup menzil-i mübâhâta kadem basdıklarında mücâzât-ı yed-i beyzâ-yı 'avâtıf-ı cihân-dârîleriyle mezbûreyne ihyâ buyurup ba'dehû menzil-i karîbe kendi hatveleriyle ber-vech-i tahmîn yüz adım mikdârı mahalle karye-i mezbûr destilerinin kabacası vaz' olunup mahsûs cüçegân ve bî-zebân kullarına tûfeng-endâzî fermân buyuruldukda harekât-ı levendâne ve üslûb-ı kahramânîleriyle hilâf-ı âde ahz-ı tûfeng ve icrâ-yı bend ile harbî ve batî harekât-ı mevzû'aları kemâl-i inşirâh-ı tab'-ı cihân-dârîye bâ'is olmağın içlerinden Müferrih kulları ancak reh-yâb-ı ferah olacak bi-gayr-ı rû'yet kazıyye-i ittifâkı isâbet-i şikest-i nişân ile mazhar-ı ihsân oldukda ebnâ-yı cinsine kesr-i 'ırz ve hetk-i nâmûs olup infî'âl-i vaz'-ı nâ-hemvârları başka bir 'âlem olup temâşâlarıyla evkât-güzâr olundukdan sonra ba'de'l-'asr ta'âm-ı mâ-hazarî tenâvülû tamâmında evvelâ bi'z-zât Hâne-i hâssa kullarına zer-pâş-ı zemîn-i 'âtıfet olup her birin nehb ü gâret-i keremle nevâziş-i hâtır buyurduklarından sonra sâ'ir çavuşân ve nüdemâ kulların dahi hisse-yâb-ı na'mâ-yı 'avâtıf-ı deryâ-nevâl-i cihân-dârî buyurup sandal-süvâr-ı ric'at olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı Cum'ayı edâ için Türbe-i Hâlid bin Zeyd radiyallâhu 'anh hazretlerine kadem-nihâde-i celâdet buyurduklarında re's-i mübârekeleri cânibinde edâ-yı farîza-i vakt buyurulup ba'de'l-edâ türbedâr kullarına bezl-i ihsân-ı kerem zımnında yümn-i bereket-i kudûm-ı cihân-bânîden eytâm ve fukarâ [ve] bîve-zenân-ı Eyyûb-ı Ensârî dahi hisse-mend olmağıçün tahte'l-yed başçukadâr kulları yediyle ahâlî-i kasaba-i mezbûrda müstahıkkîne infâk için sarf-ı nakd-i kerem fermân olunup yine sâhilsarây-ı 'âlîlerine sandal-süvâr-ı 'avdet olmuşlardır. [128a]

[Sene 1150 Rebî'ulevvel]

Gurre-i mübâreke-i Rebî'ulevvel'in ibtidâsı Sebt günü İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı necâbet olundukda devâbb-ı yevmiyyeler temâşâsı 'akabinde merhûm

soğancıbaşı kullarının musâdere olunan emvâl-i mahfûzası istintâk için hazînedârı ( ) kullarının her vechile sıdk-ı makâl ve mu‘âmele-i hulûs-kârı ma‘lûm-ı zâ‘ika-i cihân-dârî buyurulmağın bi'l-iltimâs rûz-ı mezbûr Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn'a çerâğ buyurulup anı müte‘âkib vâlidesi bî-zebân olan ( ) kulları dahi Kilâr-ı ‘âmire'ye ve kuşcu Mehmed kulları dahi Seferli'ye çerâğ buyurulmuştur.

İkinci Ehad günü yine İncüli Kasrı şeref-i makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb-ı letâfet oldukda teberdârân-ı hâssa kullarına bir fasıl tomak-bâzî fermân olunup evzâ‘-ı mudhikâne ve etvâr-ı telâş-gûnları hâtır-güşâ-yı hümâyûnları oldukdan sonra tîr-endâzân-ı pehlivân kullarına Topkapusı cânibinden sâha-i pehnâ-ver-i kasr-ı mezbûra pîşrev-endâz-ı havâ olmak işâret olunup bin yüzcü ve dokuz yüzcü kemânkeş kulları bi-re’sihî dörder ‘aded ok atdığı tamâmında Kasr-ı Gülhâne'ye kubeyl-i ‘asr ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup cündî kullarına süvârî cirid fermân buyurulup vakt-i ‘asra dek temâşâlarıyla münşerihu'l-bâl oldukdan sonra Hâne-i Hırka-i Resûl'e teşrîf buyurulup salât-ı vakti edâ ve kâşî fermân olunan civâr-ı çâr-dîvâr-ı Hırka-i Mutahhara'nın levâzımât-ı ta‘mîr u termîmine nezâret-bahş-ı ta‘rîf olmuşlardır.

Üçüncü İsneyn gecesi sâ‘at iki buçukda bi-emrihî te‘âlâ mîr-âhûr-ı sagîr Kâdı Halîl Ağa kullarının Akarçeşme kurbunda vâki‘ menzil-i merkûmunda vaz‘ olunan tûde-i giyâh-ı huşk-i devâbba şerâre-rîz-i âteş-i kazâ isâbet [128b] etmeğın lemhatü'l-basar bâlâ-rev-i işti‘âl olup ber-‘aks-i kazıyye kuru yanınca yaş dahi yanmağla şevketlü efendimiz ‘inân-rîz-i isti‘câl civârında vâki‘ Elmâs Birâderi merhûm İbrâhîm Bey kullarının hânesine teşrîf buyurup sirâyet-i harîk-ı gâlibden kendi mahallerin himâyet için der-‘akab etrâfın hedm ü teskîne mübâşeretle âteş-i hânümân-sûz-ı kazâ semt-i âhara yüz çevirmeğın kol kol olup bir cânibi ‘Osmân Paşa Sarâyı'nda karâr ve bir tarafı meydânda kat‘-ı nâ-çâr olmağın tulû‘-ı şemsden nısf sâ‘at mürûruna dek lâ-yenkâtı‘ teskîn-i küllî buluncaya dek ârâm olunup âsâyış ve emniyyet-i tâm meşhûd-ı şehriyâr-ı hâss u ‘âmm oldukda tahrîk-i rikâb birle ârâm-gâh-ı ‘aliyyelerine ric‘at buyurulup haremsarây-ı ‘âlîlerinde ahşama dek cânîşîn-i istirâhat olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ba‘de'l-‘asr Cevher Ağa kulları me‘mûr oldukları cânibe kâdime-cünbân-ı müsâra‘at olmuşlardır.

Dördüncü Sülâsâ günü erkân-ı Dîvân ve hükkâm ve neferât-ı Bektâşîyân ârâmîde-i hâtır-ı bî-tâb olmaları için ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlf ile kulların râhat-bahş-ı kulûb buyurduktan sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncüli makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-yâb oldukda yine kemânkeş kullarına mahall-i mezbûrdan pîşrev atmak fermân buyurulup temâşâsıyla safâ-yâb olmuşlardır.

Beşinci Erba‘â günü Yalı Köşkü’ne şeref-bahş-ı hümayûn olundukda temâşâ-yı mürûr u ‘ubûr ile evkât-güzâr olunup ruk‘a-güşâ-yı hâcet-mendânın temşiyet-i umûr-ı mehâmm ile me‘cûr u müsâb olmuşlardır.

Altıncı Hamîs günü meydân-ı tîr-endâzâna biniş takrîb ile teşrîf-i celâdet olundukda ba‘de’z-zuhr taşrada mevcûd olan pehlivân kullarından birinin koşusu atılıp ‘alâ-merâtibihim kubeyl-i ‘asra dek icrâ-yı âyîn-i resm-i dirînlerin itmâmından sonra tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle berren ve binişci kulları bahren Sa‘d-âbâd’a şeref-bahş-ı iclâl buyurulup ba‘de’l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülü ‘akabinde sa‘âdetle filike-nişîn-i ric‘at buyurmuşlardır.

Yedinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘a[yı] Sokullu Mehmed Paşa Câmi‘i’nde sa‘âdetle edâ buyurdıklarında Sarmısakcı-zâde kullarının hutbe-i hoş-elhânı ve nagamât-ı dil-peziîri kulûb-ı müstemi‘îne ziyâde te’sîr etmeğin ‘akîb-i salât-ı farîzada bi-hulûsî’l-bâl du‘â-yı serî‘u’l-icâbeye kıyâm göstermişlerdir.

[129a] Sekizinci Sebt günü Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i meymenet-elzemleriyle müstes‘id oldukda temâşâ-yı âmed-şüd ile evkât-güzâr olunup ba‘de’l-‘asr ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Ehad günü Sepedciler Kasrı’na şevk-endâz-ı iclâl olundukda İngiliz sefinelerinden hadd-i bülûğa resîde iki şâbb-ı hidâyet-me‘âb şeref-i İslâm ile şeref-yâb olmak dâ‘iyesiyle müte‘allıkâtı yanından firâr ve rikâb-ı hümayûna ‘arzuhal etmek için hâl-i hodun ifâdeye²⁷⁴ lisân-ı hâliyle bir tercümân istifsâr etmeğin sû-be-sû hayret-zede-i hadâ’ik-ı hidâyet olduğu silahdâr-ı şehriyârî tarafına ‘arz olundukdan sonra ba‘de’l-‘asr şevketlü efendimiz cümle-i âsâr-ı cedîdelerinden İncüli Kasrı’nın meydân cânibinde iki taht-ı dil-nişîn vasatında ibdâ’ olunan selsebîl-i dil-cû henüz itmâm olunduğu ihbâr olunmağın muhtasarca tahrîk-i rikâb birle kasr-ı mezbûrların temâşâsına ‘atf-ı ‘inân buyurulup mefrûşâtı nâ-tamâm olmak hasebiyle

²⁷⁴ Metinde “ايفاده به” imlasıyla yazıldı.

deryâ cânibinde bir mikdâr meks ü ârâm olundukda nev-müslimeyn rikâb-ı hümâyûnlarına ‘arz olunmağın ihzâra fermân buyurulup Ahmed Mehmed isimleriyle nâm-dâde kılınmağın levâzımât-ı elbise-i şa‘â’ir-i İslâmiyyesi silahdâr ağa kullarına tahmîl ve işâret kılındıkda yine ârâm-gâh-ı kadîmlerine ric‘at buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gecesî sâ‘at üçde Kâsımpaşa ve Tatavla cânibine karîb mahalde harîk vâki‘ olmağın bi’z-zât Yalı Köşkü’ne tahrîk-i rikâb-ı müsâra‘at olunup kethudâ-yı bevvâbîn ‘Abdullâh Bey kulların irsâl ve teskîn ü inhidâmına dâ’ir evâmir-i ‘aliyye ile kasr-ı mezbûra teşrîflerin kâ’im-makâm paşa ve sâ’ir hükkâma iş‘âr olunması işâret-i ‘aliyye kılınmağın bi-hamdihî te‘âlâ sâ‘at beşe karîb bi’l-külliyye intifâsı meşhûd olmağın karâr-gâh-ı ‘âlîlerine ‘avdet buyurmuşlardır.

Onuncu İsneyn günü Beykoz’da vâki‘ Hünkâr İskeleyi ta‘bîr olunan çemen-zâr-ı fezâyâ sâye-bahş-ı iclâl olunup binişçi kullarına piyâde koşu fermân olunmağın dört sınıf ifrâz olunup sekiz yüz seksen hatve mikdârı mahalden birbirin müsâbakat ve ahz-ı râyet-i mansûbeye müsâra‘at olundukları hengâmda her bölükden akrânını sebkât edenler fazla ve sâ’irlerine müsâviyete’l-akdâm ihsân olunmağın ba‘de’z-zuhr Tokat’a ‘atf-ı ‘inân-ı teşrîf olunup nüdemâ kullarına müte‘addid ‘aşîrân ve evc-i hüseyinî fasıllarından sonra şevketlü efendimiz dahi altun faslına girüp safha-i ‘âtîfetde zer-efşânlık [129b] resmin kemâ-yenbagî icrâdan sonra kubeyl-i gurûb yine biniş fermân buyurulan sâyebân-ı safâ-iktirâna kadem-nihâde-i celâdet olunup ba‘de’l-‘asr tenâvül-i ta‘âm-ı mülûkânelerinden kesb-i safâ buyuruldukda filike-süvâr-ı ric‘at esnâsında Vâniköyü’nde vâki‘ ser-etıbbâ-i hâssa Hayâtî-zâde Efendi kullarının yalısına bağteten teşrîf ve içinde bekci [ve] câriyeden mâ‘adâ ferd olmamağın etrâf u eknâfın temâşâ buyurup yine filike-nişîn-i ‘avdet buyurmuşlardır.

On birinci Sülâsâ günü ferdâsı mevlûd-i Nebevî cem‘iyyeti olmağın ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile ricâl ve erkân-ı Dîvân murahhas-ı ârâm olunmağın ba‘de’z-zuhr İncülü Kasrı’na teşrîf ve devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzın temâşâdan sonra selsebîl-i nev-peydâ ve taht-ı cedîd-i dil-ârâlarına şeref-bahş-ı i‘zâz-ı letâfet olunup Enderûn kullarına tomak-bâzî fermânıyla salât-ı ‘asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Ferdâsı Erba‘â günü dahve-i kübrâdan iki sâ‘at mukaddem müretteb alay-ı Süreyyâ-nizâm ile cem‘iyyet-i mevlûd-i Nebevî için Sultân Ahmed Câmi‘-i Şerîfi’ne teşrîf-i celâdet olunup şüyûh-ı selâse-i câmi‘-i selâtîn va‘z-ı ihtisârından sonra mevlûd-hân-ı hoş-elhân sükkerîn makâl ile zâ’ika-bahş-ı mesâmi‘-i huzzâr olup du‘â

ve senâ tamâmında yine alay-ı haşmet-i cihân-dârî birle doğru Hâne-i Hırka-i Seyyidü'l-ebrâr'a teşrîf-i iclâl olunup 'aşr-hân-ı tazarru' u ibtihâlden sonra mekân-ı sâhilhâne-i 'aliyyelerine 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

On üçüncü Hamîs günü silahşor Hâcî İbrâhîm kulları kâdime-cünbân-ı müsâra'at mevâdd-ı sulha mugâyir küffâr-ı bed-peymânın harekât-ı gayr-ı ma'hûdesi istintâk olunan keferelerden ve etrâfdan gelen kâ'imelerden ve hân tarafından gelen Tatar-ı çâpûk-süvâr i'lâm ile rütbe-i sıhate resîde olmağın serdâr-ı ekrem hazretleri silahşor-ı mûmâ-ileyh yediyle vukû'-ı hâli mütezamın gelen kâ'imeleri rikâb-ı hümâyûna i'lâm etmeğın berây-ı imdâd-ı seferiyye Hazîne-i 'âmire'lerinden altı yüz kîse akçelik sâfî fındık altunu silahşor-ı şehriyârî Kapudan Süleymân kulları yediyle ta'cîlen irsâl-i cânib-i serdâr-ı ekrem kılındıktan sonra İncüli Kasrı'na ba'de'z-zuhr revnak-endâz-ı mehâbet buyurulup rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa ve şeyhülislâm hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz ile 'akd-i istişâre ve encâm-ı hâl-i savâb-pezîr melhûz-ı 'âlem-ârâları kılınmağın ba'de'l-'asr Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf, salât-ı 'asra kıyâm, du'â ve istimdâd-ı rûhânîye teşebbüs-i çâre-hâhî kılınmıştır.

[130a] On dördüncü Cum'a günü Ayasofya-i Kebîr'de mahfil hatmi olmağın farîza-i vakti edâ içün sa'âdetle teşrîf buyurulup ba'de'l-edâ doğru harem-i hümâyûnlarına 'avdet buyurmuşlardır.

On beşinci Sebt günü dahve-i kübrâda silahşor-ı şehriyârî Hâcî İbrâhîm kulları berây-ı maslaha ordu-yı hümâyûn cânibine pâ-der-rikâb-ı isti'câl yine revâne olmağın ba'de'z-zuhr sa'âdetle Kasr-ı Yalı şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle müstes'id oldukda be-emr-i Hudâ rûz-ı mezbûrun gecesı sâ'at ikiden beri bir rütbe şedîd savâ'ik-ı berk-endâz ve zehre-şikâf-ı hayret pey-ender-pey numûne-nümâ-yı ehvâl-i kıyâmet olmuşdur ki yüz seneye karîb misli sâ'ika-bâr zuhûr olmadığına müsâ'idü's-sinn ü şu'ûr-ı tâm olanlar şehâdet etmeğın salât-ı 'asra dek imtidâdı hayret-zede-i 'âlem olup ru'b-endâz-ı kulûb-ı müstemi'in olmuşdur.

Rûz-ı mezbûr Tahmâs Kulu Hân tarafından gelen ricâl-i devleti 'Abdülkerîm yediyle hedâyâ-yı vâfireyi mütezamın bir fil kasaba-i Üskûdar[a] dâhil olup ferdâsı İstanbul'a geçmek üzre tevâbi'ât ile humparacıyân olduğu mekâna nüzûl etmişlerdir.

[130b]

Vürûd-ı elçi-i Nâdir Şâh

Safha-tırâz-ı sebt-i cerîde-i vekâyi'-i cihân-dârî olan cümle-i vekâyi'dendir ki²⁷⁵ bundan akdem kırk dokuz Rebî'ulûlâ'sının yirmi sekizinci İsneyn günü Nâdir Şâh cânibinden Âsitâne-i Devlet-i 'aliyye tarafına te'sîs-i mebânî-i musâlaha ve te'yîd-i mukaddimât-ı muvâda'ayı müş'ir nâme-i behcet-irtisâm ile vürûd eden baş elçi 'Abdûlbâkî Hân taraf-ı devletlerinden rikâb-ı hümayûn-ı 'azamet-makrûna 'arz-ı 'ubûdiyyet için tehyi'e olunan hediye-i şâhiye müsâdefe etmemeğin ba'de'l-'avd esnâ-yı tarîkda dûçâr olup ma'iyet ile Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd eden kethudâsı 'Abdülkerîm Bey ve hazînedârı ( ) hedâyâ-yı mezbûre ile mu'azzam pîşkeş-i kalem-rev-i hükûmetleri olan fil-i yek-zencîr üzre sefir makâmında nasb [u] ta'yîn olunmağın şedd-i rihâl ve tayy-ı menâzil ederek elli Rebî'ulevvel'inin on beşinci Sebt günü kasaba-i Üsküdar'da vâki' humparacıyâna muhtass olan fûshat-sarây-ı vâlâya nüzûl buyurduklarında ancak bir gün meks ü ârâmları fermân-ı cihân-dârî buyurulup ferdâsı Ehad günü nakl ü hareketleri musammem olmağın şevketlü efendimiz sa'âdetle Sepedciler Kasr-ı dil-güşâsına şeref-bahşâ-yı 'izz ü iclâl olup tezâhum-ı zevrak-nişîn-i nüfûs-ı âmed-şüd-i temâşâyânı seyr-i safâ ederek hengâme-i dahve-i kübrâ karîb oldukda mahall-i mezbûrdan fil-i merkûmu nakl için tehyi'e olunan sal-ı kebîre süvâr ve sefir-i mezbûr dahi yedi çifte ile bedreka-i kâfile-i Hindûstân mesâbesinde pîş-gâhınca mîkzâf-zen-i 'âzim ü reh-vâr olup kasr-ı cihân-dâr-ı letâfet-iştîmâl ve taht-gâh-ı hıdîv-i deryâ-nevâl mukâbelesine gelindikde cenâb-ı pâdişâh-ı felek-câh ve şehriyâr-ı bahr u berre ribka-i gerden-beste-i rıkkıyyet olduğun enfûs-i âfâka dahi irâ'et için piyâdeden zemîn-bûs-ı şükrâne-i 'ubûdiyyet olup iskeleye karîb oldukda Kapu'ya gelindiği meşhûd-ı 'âlem-ârâ-yı cihân-bânîleri kılınmak için tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle Sovukçeşme Kasr[1] şevk-efrûz-ı necâbet olup tahmînen bir sâ'at mürûrunda yalnız çavuşân-ı Dergâh-ı 'âlî ile kendüye muhtass olan alay-ı mu'anvenesiyle u'cûbe-nümâ-yı fil-i Ebrehe-pîrânın önünce nâme be-dest-i darâ'at Paşakapısı'na duhûlleri [131a] kezâlik çeşm-güzâr-ı safâ-medâr-ı hıdîvâneleri kılındıktan sonra tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm birle kasr-ı şâhânedan İncüli tarafına 'atf-ı licâm-ı sa'âdet-fercâm buyuruldukda mîr-i mûmâ-ileyh başbuğ makâmında sefir olup mahsûs elçi olmamağın 'adem-i Galebe-i Dîvân-ı

²⁷⁵ Bu ifadenin yerine önce "cümle-i vekâyi'-i mazbût-ı hâme-i kullarıdır ki" yazılmışsa da üzeri çizilerek bu şekle getirilmiştir.

‘âlî iktizâ ettiği ecilden rikâb-ı hümâyûn-ı celâdet-meşhûna yüz sürmeğe bir meclis-i hâss tertîb olmağa münâsib ‘arza-gâh-ı fesîhu'l-ercâ ve mesned-geh-i şevket-pîrâ lâzım gelmeğin İncüli Kasr-ı şâhânesi mefrûşât-ı zer-târ-ı mülûkâne-i zîbende-tırâz ile tekâmîl-i nâmûs-ı saltanat olacak rütbe tezyîn ve mülemma‘ ve hâric-i kasrda olan taht-ı ‘âlî-baht bâliş-i zer-endûde-i musanna‘ üzre talî‘a-i pençe-i âfitâb-ı ‘âlem-tâb-ı tal‘atların mübeyyin iki pençe sorguş-ı cevâhir-hurûş ile ser-zîb destâr-ı mutallâ-yı hümâyûn vaz‘ olunup kasr-ı mezbûrun derûnu ve bîrûnu ‘unvân-ı lâzımu'l-ihtişâm-ı cihân-dârî ile meşhûn olmağın elçi-i mezbûrun vürûd edeceği Bâb-ı hümâyûn'dan Dizme Kapu ta‘bîr olunan mahalle değin tarafeynde bevvâbîn-i dergâh-ı hâssa saf-zede olup bâb-ı merkûmdan İncüli meydânına duhûl edecek kapuya gelince bostâniyân-ı hâssa neferâtı iki cânibden saf-beste ve kapuya karîb yemîn ü yesârda teberd[â]rân-ı gîsû-dâr-ı hâssa ve Sarây-ı ‘atîk nizâmlarıyla ber-ceste olmağın sâha-i fezâ-yı dil-güşâ-yı kasr-ı merkûma dâhil olacak de[r]vâze-i mu‘allâ dâhilinde mukâbele-i kasr-ı cihân-dârîde numûne-nümâ-yı Galebe-i Dîvân-ı ‘âlî olan esbân-ı mücevher-bisât-ı cenîbet-keşân-ı ihtişâm ve tamâmında peykân-ı zerrîn-tâs-ı teber-be-dûş-ı dil-keş-nizâm ve zeylinde solağ-ı rikâb-ı hümâyûn-ı haşmet-irtisâm anları müte‘âkib çukadârân-ı rikâb-ı hümâyûn tâ kasr-ı mezbûrun cânib-i yemînine müntehî oluncaya dek sûret-nümâ-yı halka-i bedr-i tamâm olmağın nihâyetinde a‘mâl-i mefrûşât-ı mülemma‘-tırâz-ı mülûkâneleri hıdmetine me‘mûr olan Hazîne-i ‘âmire kulları dahi dûş-â-dûş [ve] pâ-der-pâ-yı kıyâm ve derûn-ı kasr-ı mehâbet-hasrda Hâne-i hâssa kulları ‘alâ-merâtibihim saf-keşîde-i merâsim-i âdâb-ı ihtirâm ve hâric-i yesârında binişciyân-ı Enderûn kulları sufûf-ı mesâcid gibi saf-der-saf pâ-ber-câ-yı nezzâreyân ve bîrûn-ı kasrdan vasat-ı meydânda vâkî‘ bâb-ı ‘azamet-nisâba dek kozbekciyân ve neferât-ı Istabl-ı hâssa ve hademât-ı sâ‘ire **[131b]** pey-der-pey halka-bend-i zîb-bahş-ı meydân olup bu üslûb-ı mürettebe üzre herkes sûret-i selâmda mazhar-ı cünbüş-i ebruvân-ı güşe-i selâm-nigâh-ı şehriyârî olmağa dîde-dûz-ı talî‘a-i âfitâb-ı cemâl-i ‘âlem-ârâ-yı cihân-dârî iken şehsüvâr-ı ‘arsa-i şehâmet pâdişâh-ı erîke-i hilâfet melce-i havâkîn-i ekâlîm ser-tâc-ı mükellel-dîhîm kerâmet-disâr şecâ‘at-şî‘âr şevketlü mehâbetlü kudretlü celâdetlü efendimiz ²⁷⁶ خلد الله ملكه ونصر حزبه hazretleri rûz-merre destâr-ı hümâyûn ve ferâce-i sof-ı sayfıyye ile derûn-ı kasrda

²⁷⁶ “Allah onun mülkünü ebedî kılsın ve beraberinde olanlara yardım etsin” manasında Arapça bir dua cümlesi.

meydâna nâzır mesned-i taht-gâh-ı vâlâ-müsne de sa'âdetle şeref-bahş-ı iclâl ve revnak-endâz-ı celâdet olundukda Kâ'im-makâm Ahmed Paşa hazretleri dahi sefir-i nâme-ber ile Bâb-ı hümâyûn'dan tertîb-i sufûf olunan mahalden verâ-yı dîvârda kendülere mahsûs mevzû' haymeye teşrîf-i nüzûl ve sefir-i mezbûr dahi kendi çadırına kadem-nihâde-i müsûl oldukdan sonra paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri bâb-ı mezbûrdan hâsodabaşı ve silahdâr ağa kulları delâlet-i bagal-gîrliğiyle rikâb-ı hümâyûn-ı celâdet-makrûna zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olup kudûm-ı sefir-i mezbûru 'arz ve rikâb-ı hümâyûn-ı hazret-i cihân-dârîye duhûlünü istîzândan sonra yine haymelerine 'avdet buyurup ve şâyeste-i ikrâm olanları kendü haymelerine da'vet ile icrâ-yı murâ'ât-ı merâsim-i Devlet-i 'aliyye takdîmiyle teşrîfât-ı kavânîn-i kadîme mûcebince fil-bân ile ma'an duhûle murahhas olan beş nefere ilbâs-ı hila'-ı fâhire olunup yine kâ'im-makâm paşa hazretleri üslûb-ı sâbık üzre rikâb-ı hümâyûna teşrîfde taht-ı şevket-medâra mülâsık hâric-i kasrda cânib-i yemîn-i sa'âdet-karînlerinde kıyâm ve derûn-ı kasrda taraf-ı yesâr-ı meymenet-medârlarında dâru's-sa'âde ve silahdâr ağa ve 'arz ağaları kulları ser be-pîş-i tevkîr u iftihâm [ve] bu tertîb-i şehâmet-mehîb üzre muntazır-ı hâss u 'âmm iken kecâve-nişîn fil-bân yedinde mıkma'-ı âhenîn ve yanınca iki Hindî huddâm-ı debdebe-pîrâ-yı meydân-ı şecâ'at olup iki yüz kırk dört tâka pîş-nihâd-ı emti'a-i mütenevvi'ası huzûr-ı hümâyûnda bevvâbîn-i dergâh-ı hâssa âgûşunda devr ederek ser-çavuşân-ı Dergâh-ı 'âlî ve kethudâ-yı bevvâbîn-i hazret-i şehriyârî istikbâl ve istidlâliyle ma'iyyet-i duhûlü niyâz-mend olan vak'a-nüvîs ve nâme-ber ve sefir-i mezbûr ( ) dervâze-i kasr-ı pâdişâhîye karîb gelindikde çavuşbaşı kulları nâmesin alup kethudâ-yı bevvâbîne teslîm ve anlardan dahi kâ'im-makâm paşa hazretleri ahz edüp visâde-i tekrîme vaz' buyurdukları hinde her biri mehâbet-i meclis-i cihân-dârî ile bî-şu'ûrâne cebhe-fersâ-yı darâ'at-i çâkerî siyâkında ruh-sûde-i zemîn-i 'ubûdiyyet [132a] oldukda bi'z-zât şevketlü salâbetlü efendimiz nâtika-i dürrer-bâr ve güftâr-ı belâgat-şî'ârlarıyla tahrîk-i zebân-ı bedî'u'l-beyân buyurup paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri iblâğ vesâtatıyla nevâzişâne mu'âmele-i mücâmele-i istifsâr-ı hâtır-ı çe-gûnegî-i şâhî buyurdukları hâlde ed'îye-i müstetâbe-i istidâmet-i halîfe-i rûy-ı zemîn ve zıllullâh fi'l-arzîn redd-i cevâbıyla paşa-yı müşârun-ileyh ve mûmâ-ileyhim mahallerine ircâ'a işâret-i cihân-bânî buyuruldukda zemîn-bûs ve tekâpû-yı ric'at-ı âdâb-ı kahkarâ 'akabinde fil-i yek-zencîr-i 'ibret-nazîr huddâmıyla te'hîr olunup sûret-i u'cûbe-i

heyûlâ-yı garîbe ve harekât-ı hayret-zede-i kâhire-i ‘acîbesi ekl ü şûrb ve kıyâm u ku‘ûdundan meşhûd-ı dîde-i üli'l-ebşâr olup bir mikdâr cevelân-kerde-i sâha-i mütehayyire olmağın üzerinde olan kecâve tecemmülât-ı sâ‘iresi dahi ref’ olunması işâret-i cihân-dârî kılınup urât-ı cesâmet-endâm-ı kıyâfeti kezâlik hayret-endâz-ı kulûb-ı nezzâreyân oldukdan sonra mahsûs fil-bân-ı hil‘at be-dûş-ı iftihâra hademe-i sâ‘iresiyle ‘avâtıf-ı celîle-i ceyb-i husrevânîlerinden vâfir zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsân-ı hümâyûnuyla ta‘yîn olunan mahalline îsâl ü ircâ‘a işâret olunup tefrika-endâz-ı cem‘iyyet olunmuştur. Cenâb-ı Hazret-i Kakhâr-ı Vâcibü'l-vücûd hem-vâre dergâh-ı ‘azamet-penâh-ı husrevânîlerin ârâyış-ı vüfûd-ı aktâr-ı memâlik-i şark u garba revnak-bahş-ı vürûd eyleyüp kaviyyü'l-adlâ‘ ve metînü'l-a‘zâ olan ‘udvân-ı ser-keş-nihâd ve fil-cesâmetlerin haşyet-i vâfire ve kuvvet-i kâhire-i salâbet-i kahramânîleriyle bir mû-yı bârike ser-dâde-i münkâd ve ânen fe-ânen şevket ü necâbet-vefret-i mehâbetlerin müzdâd eyleye, âmîn.

On yedinci İsneyn günü Yalı Köşkü'ne teşrîf-i iclâl buyurup ordu-yı hümâyûn cânibinden gelen mekâtib-i etrâf vüzerâ ve kâ‘ime-i mevâdd-ı mu‘dîlât harf be-harf mütâlâ‘a-i çeşm-güzâr-ı ittîlâ‘-yâfte-i cihân-dârî kılınmağın salât-ı ‘asra dek evkât-güzâr olunmuştur. Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı bevvâbîn ‘Abdullâh Bey kulları ‘ucâlete'l-vakt ordu-yı hümâyûn cânibine pâ-der-rikâb-ı isti‘câl revâne olmağın vekâletleriyle rikâb-ı hümâyûna sâbıkâ Tophâne nâzırı Mustafa Ağa kulları me’mûr olmuştur.

[132b] On sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline kadem-nihâde-i celâdet olunup mesâlih-i ‘âmme-i hâcet-mendân sâmi‘a-pîrây ve muhât-ı ‘ilm-i ‘âlem-ârâları kılındıktan sonra tahrîk-i rikâb-ı ric‘at olunup Topkapısı'na fil-i u‘cûbe-nümâ-yı cesâmet-endâmı getürdüp hıdmetine me’mûr olan iki huddâm-ı Hindiyânın zimâm-beste-i harekâtlarıyla reftâr-ı evzâ‘-ı garîbânesi safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri kılınmıştır.

On dokuzuncu Erba‘â günü İncüli Kasrı'na şeref-bahşâ olup kemânkeş pehlivân kullarına pîşrev atmağa fermân buyurulup salât-ı ‘asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirminci Hamîs günü dahve-i kübrâya karîb Şehzâdebaşı'nda Sadr-ı Rûm imâm-ı evvel-i sultânî hânesi civârında bir pîr-i rûşen-zamîrin hânesinden harîk zuhûr etmeğın etrâfı hedm ü tesdîd ve intifâsına sa‘y-ı küllî olunmağın bi-hamdihî

te‘âlâ hareket-i hümâyûn olmadan mukaddem haber-i intifâsı resîde-i sâmi‘a-i cihân-dârî kılınmağın kubeyl-i zuhr Beşiktaş'a biniş takrîb ile nehzat buyurulup kasr-ı kebîrin deryâ cânibine teşrîf olundukdan sonra meydân tarafına dahi sâye-bahş-ı ‘izz ü iclâl olunup mevcûd kemânkeş kullarına hedef-zenlik fermânıyla safâ-bahş olunup ba‘de'l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülüyle filike-nişîn-i ric‘at buyurulmuştur.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Vâlide Câmi‘i’nde edâ buyurmağa kevkebe-pîrâ-yı haşmet olundukda câmi‘-i mezbûrun hatîbi râst-nevâ ve dil-keş-nağme Nûrî Efendi kulları kırâ‘at-ı hutbe ve salât-ı farîza edâsına me‘zûn ve irtikâ-yı minber-i ibtihâc-ı müfâharet-nümûn olmuştur.

Rûz-ı mezbûr ba‘de'l-Cum‘a yine harîk vâki‘ olunan mahalde Şehzâdebaşı'nda ihrâk olmağın hareket-i hümâyûn olunmadan haber-i intifâsı gelmiştir.

Yirmi ikinci Sebt günü İncüli Kasrı halvet-i hâssa ile tahliye olunup ahşama dek ahâlî-i haremsarây-ı ‘iffet-serâ ile gül-geşt-i çemen ve seyr-i gülşen buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Ehad günü yine Kasr-ı İncüli şeref-i makdem-i cihân-dârîyle şeref-yâb oldukda binişci kullarına pûte-zenlik ile evkât-güzâr olunup ‘asra karîb havz-ı sagîr mesned-gâhında kuşhâne-i latîfe ta‘âm-ı nefisesiyle safâ-bahş-ı zâ‘ika-i mülûkâneleri olmuştur.

[133a] Yirmi dördüncü İsneyn günü Yalı Köşkü'ne şeref-bahşâ olup salât-ı ‘asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline revnak-bahş-ı iclâl olunup ‘âmme-i hâcet-mendânın mesâlih-i mühimmesi ısgâ olundukdan sonra yine kasr-ı mezbûra sâye-endâz-ı kudûm olunup Bahr-i Sepîd cânibine ta‘yîn olunan ‘askerî tâ‘ifesi Boğaz'da âmâde olan sefâyine süvâr olmak için mavnalarla geçdiği manzûr-ı hümâyûnları kılınup ba‘dehû ordu-yı hümâyûn tarafında[n] Cevher Ağa kulları gelmeğın getürdüğü kâ‘ime ve telhîsât ile imrâr-ı evkât olunmuştur.

Yirmi altıncı Erba‘â günü İncüli Kasrı şeref-i makdem-i cihân-dârî ile zîbende olup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzından sonra kemânkeş kullarına havâyâ pîşrev atmağa fermân buyurup evkât-güzâr olduğu ‘akabinde se-pâ üzre tûde ber-tûde nemed-pâre âvîze olunup çukadâr ve silahşorân kullarına gaddâre-i imtihân ile çalmağa fermân buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Hamîs günü Kasr-ı Yalı'ya kadem-nihâde-i şehâmet olundukda rikâb-ı hümayûnlarına Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kulları gelüp 'arz-ı 'arîz ile mevâdd-ı mu'dilât-ı istîlâ-yı küffâr-ı bed-peymân ve techîz-i 'asâkir-i deryâ-şümâr istişâresiyle mahallerine 'avdet buyurmuşlardır.

Yirmi sekizinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Dîvân-hâne-i Tersâne-i 'âmire'de edâ buyurdularından sonra rikâb-ı hümayûnlarına Dîvân-hâne-i 'âmire'de kâ'im-makâm paşa ve şeyhülislâm ve sekbânbaşı kulları gelüp 'arza girüp Hamîs günü şüyû' bulan haber-i sâmi'a-hırâş-ı istîlâ-yı küffâr ve muhâsara-i Kal'a-i Özü [içün] Âsitâne-i sa'âdet'e içinden gelen ba'zı mecrûhlar cevâbıyla medd ü cezr-i sıdk u kizbi muhtemil bir ma'nâ olmağın ahvâl-i mezbûreden istintâk u istihbâr ve kal'a-i mezbûra deryâ cânibinden istimdâd ne vechile mümkün olduğun istişâreden sonra şeyhülislâm ve sekbânbaşı mahallerine ric'atde paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri bermûceb-i emr-i 'âlî Tersâne-i 'âmire'de mânde kalan kapudânân-ı umûr-dîde ve kâr-âzmâyı yek-â-yek huzûr-ı 'âlîlerine çağırıp donanma tedârükü ve deryâ tarafından istimdâd mevâddı istihbâr olunup ihbâr-ı ma'lûmâtı üzre yine rikâb-ı hümayûna deryâ tarafındaki kasrda 'arza girüp ifâde²⁷⁷ buyurdularında kubeyl-i 'asr filike-süvâr-ı nehzat olunmuşdur.

[133b] Yirmi dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı Yalı makdem-i hümayûnlarıyla bâhiru'l-is'âd kılınup temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr kılınmıştır.

Otuzuncu Ehad günü İncüli Kasrı'na teşrîf-i hümayûn buyurulup kemânkeş kullarına bir fasıl pûte-zenlik fermân olunup ba'dehû pehlivân olan kullarına pîşrev atmak fermân buyurulmağın temâşâsıyla safâ-yâb olmuşlardır.

[Sene 1150 Rebî'ulâhîr]

Sene-i mezbûre Rebî'ulâhîr'inin gurre-i İsneyn günü dahve-i kübrâda ordu-yı hümayûn cânibinden silahşor-ı şehriyârî Kapudan Süleyman Ağa kulları gelüp Topkapusı'nda 'arza girmeğın istîlâ-yı küffâr ve hecme-i a'dâ-yı bed-peymân ile bi-emrihî sübhânehû ve te'âlâ şüyû' bulan haber-i sâmi'a-hırâş-ı kal'a-i Özü bu def'a sıhhate resîde olmağın kulûb-ı muvahhidîne hüzn-i 'azîm târî olup şevketlü efendimiz dahi ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı'na teşrîf buyurup Müftî Seyyid Mustafa

²⁷⁷ Metinde “ایفاده” imlasıyla yazıldı.

Efendi ve Kā'im-makām Ahmed Paşa rikâb-ı hümâyûnlarına ta'ziyet-fermâ-yı tesliyet için gelüp 'azîm istişâre-i umûr-ı mehâmm-ı dîn ü devlet ile 'arz-ı 'arîz olunmuştur.

İkinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup Nemçe Çasarı tarafından hudûd-ı İslâmiyyeyi pâ-mâl ve gâret sûretinde hareket-i küffâr ve istîlâ-yı hanâzîr-i hâk-şümâr sahrâ-neverd-i kilâb-ı üstühân-rübûd oldukları haberi ile kapuda 'ulemâ ve ocaklı kulları meşveret edüp hulâsa-i karâr-dâde-i rây-ı istisvâbların rikâb-ı hümâyûna 'arz etdiklerinden sonra taşrada şehirli beyninde ba'zı ekâvîl-i kâzibe ve erâcîf-i bâtıla şüyû'u birle firunlardan etmek gâreti ve halkın tehâlûk ve hücûmu sâmi'a-i ma'delet-kâr-ı hazret-i şehriyârîyi kar' etmeğin istinkâr tarîkı üzre şehri geşt ü güzâr buyurup ahvâl-i kullarına ıttîlâ'-ı küllî hâsıl etmeğin ba'de't-tefahhus bâdî-i dalâlet ve esîr-i fırsat olan üç nefer etmekci keferesi şehrah-ı şehirde salb olunup 'âleme emniyyet-i küllî hâsıl olmuştur.

[134a] Üçüncü Erba'â günü 'ale's-seher mîrâhûr-ı evvel Ahmed Ağa kulları me'mûren ordu-yı hümâyûn cânibine kâdime-cünbân-ı nehzat olup revâne olduktan sonra şevketlü efendimiz ba'de'z-zuhr Yalı Kasrı'na teşrîf-i iclâl buyurup Bahr-i Siyâh cânibinden gelen sefâyinlerden istintâk-ı hâl ve mevrîd ü mevkîf-ı hâl-i hodun istihbâr ile kullarının teysîr u nizâm-ı umûr-ı mu'dîlât ile evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olmuşlardır.

Dördüncü Hamîs günü dahve-i kübrâda silahşor Kapudan Süleymân kulları Selanik'de olan Gâzî Ahmed Paşa'ya 'avâtîf-ı hazîne-i şâhânelerinden beş bin guruh ihsân-ı hümâyûnu zımnında Niş'e muhâfız ve ser'asker nasb olunmak için evâmîr-i 'aliyye-i cihân-bânî iblâğıyla revâne olmağın ba'de'z-zuhr şevketlü efendimiz dahi Yalı Kasrı'na teşrîf-i celâdet buyurup mürûr u 'ubûrdan ba'zı serâ'ir-i mevâdd-ı hafîyye ve ıttîlâ'-ı ahvâl-i ra'îyye buyurmağın salât-ı 'asra dek ârâm ba'dehû Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf ve salât-ı 'asrı edâdan sonra harem-i hümâyûnlarına mu'âve[de]t buyurmuşlardır. Rikâb-ı hümâyûnlarına mîrâhûr-ı evvel hıdmet-i vekâlet ile Dergâh-ı 'âlî kapucubaşlarından Hısım Mehmed Ağa kulları yüz sürüp hıdmet-i mezbûre ile tebcîl olunmuştur.

Beşinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya'da edâ[da]n sonra Sofa-i hâssa'ya teşrîfde Kā'im-makām Ahmed Paşa kulları ve Müftî Mustafa Efendi ve Anadolu ma'zûllerine ve pâyelilerine varınca ve ocak ağaları ve sâ'ir erkân-ı Dîvân-ı

müşeyyedü'l-erkân havuz başındaki kasrda 'akd-i istişâre için ihrâm-nişîn-i ihtirâm olduklarında efendimiz bir kâ'ime çıkarup re'îs vekîli Nûh Efendi'ye huzzâr-ı meclis muvâcehesinde cehren kırâ'ata işâret buyurduklarında bir mahzar-ı müte'addidü'l-imzâ ki Vidin tarafından gelüp hulâsa-i mazmûnu Nemçe Çasarı tarafından hudûd-ı İslâmiyye havâlîsine küffâr-ı mesfûrenin 'azîm taburu ve müretteb ceş-i hezîmet-şî'ârı çıkup nakz-ı 'ahdi müş'ir hareket-i mel'anet-eserleri serhadd-i memâlik-i İslâmiyyede olanların ma'lûm-ı meczûmları oldukda 'askerin kal'a-i mezbûrda killet ve zehâ'irin nedreti ve cebehâne²⁷⁸ ve top-ı kal'a-kûbun 'adem-i vücûduyla istimdâd ve istihbâr-ı hâl olup bu hareket-i nâ-me'mûlenin meşhûdu zımında Vidin muhafızı 'İvaz²⁷⁹ Mehmed Paşa kulları Belgrad cenaraline mektûb-ı müsâlemet-üslûb tahrîr edüp harekât-ı gayr-ı vâridelerinin vukû'undan isti'lâm-ı hâl olundukda cenaral-i mesfûr tarafından cevâb-ı mektûbda bu gûne tahrîr olunmuş ki: "Çünkü Devlet-i Çasariyye ile Devlet-i 'Osmâniyye'nin beyninde olan merâsim-i meveddet ve dostluk merâsim-i mebânî-i 'adâvete [134b] mübeddel olduğu muhakkak olmağın biz dahi tüccârımız ve hudûd-ı re'âyâmızı muhafaza için bu gûne tertîb-i mevâdd-ı cihâda mübâşeret edüp bilâd-ı kalem-rev-i çasariyyemizi hırâsete başladık" deyü nakz-ı 'ahdi mütezammın kelimât tahrîr etmeğın cenaralın mektûb ile paşa-yı müşârun-ileyhin dahi ihbâr-nâmesi kırâ'at olundukdan sonra şevketlü efendimiz cümleye hitâb edüp sa'âdetle buyurdular ki: "Cümlenizin resîde-i mesâmi'-i ta'yîni olan mâdde-i nakz-ı mîsâkı müş'ir harekât-ı Nemçe çünkü bu gûne sûret-yâb-ı iğfâl oldu, 'ucâlete'l-vakt bu rây-ı savâb-dîd cîlve-ger-i mir'ât-ı zamîr-i cihân-dârım olmuştur ki mesâfe-i ba'îdeden bir vezîr istihdâm olunmadan tîz elden Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kulum kapısı halkı ile Rumeli'nden 'asker tahrîr edüp başına cem' ederek mühimmât-ı sâ'ire tedârükü ile isti'câlen Niş havâlîsine doğru muhafaza-i hudûd-ı²⁸⁰ İslâmiyye tarîkı ile 'âzim olsun görelim kefare-i mesfûrenin fi'l-hakîka nakz-ı 'ahdi mü'eyyid harekât-ı gayr-ı marziyyesi müte'ayyin olur ise ol tarafda hâzır olup bu taraftan biz dahi ana göre hareket ederiz" deyü silkü'l-le'âl-i kelâm-ı mülûkânelerin rişte-i takrîre nazm buyurduklarında 'ulemâ ve sâ'ir ocak ağaları dahi "zihi tedbîr-i sâ'ib bârekallâh" cevâbıyla zemîn-bûs-ı istihsân olup

²⁷⁸ Metinde "جبهه خانه" imlasıyla yazıldı.

²⁷⁹ Metinde عيوض şeklinde. Doğrusu عوض'dır.

²⁸⁰ Metinde حدودی imlasıyla yazıldı

Kā'im-makām Ahmed Paşa kullarına hıdmet-i me'mûre zımnında serâsere kaplu bir semmûr ferve-i fâ'izu's-sürûr ve beş bin gurusı harc-ı râh [ile] celb-i kulûb ve iktizâ eden mevâcib ve zehâ'ir ve cebehâne irsâli dahi der-'uhde-i zimmet-i şehriyârîleri kılındıktan sonra ma'iyet ile gelen pes-mânde iki tuğlu paşalardan iki 'aded kulları biri Akkirman ve biri Kili paşası²⁸¹ olmak üzere²⁸² ilbâs-ı hil'at olunup beş kîse akçe 'ilâve-i ihsân-ı hümâyûn kılınmağın kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh kethudâsı Emîn Mehmed Ağa kullarına dahi rikâb-ı hümâyûn kâ'im-makâmılığı ile serâsere kaplu bir kürk ilbâs olunup def'-i meclis olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr Anadolu pâyesiyle mübeccel olup sâbıkâ İstanbul'dan ma'zûl İlmî Ahmed Efendi kulları muktezâ-yı hâle göre yine mükerreren İstanbul kâdılığıyla ilbâs-ı hil'at olunmuştur.

Ferdâsı Sebt günü İncüli Kasrı'na şevk-efzâ olduklarında Kā'im-makām Mehmed Paşa kulları rikâb-ı hümâyûnlarına gelüp bir sâ'at mikdârı 'arz-ı umûr-ı mehâmm-ı dîn ü devlet olunup mahallerine ric'atden sonra ba'de'l-'asr bir tatar-ı çâpûk-süvâr peyâm-ı meserret-fercâm ve inhizâm-ı küffâr-ı li'âm ile ordu-yı hümâyûn tarafından telhîsât ve kâ'imeler getirüp nev'-i mâ sürûr-ı mevfûr ile kulûb-ı muvahhidîn safâ-bahş-ı meserret olmuştur.

[135a] Yedinci Ehad günü Yalı Köşkü'ne kadem-nihâde-i iclâl olunup mürûr u 'ubûr temâşâ ve ruk'a-güşâ-yı hâcet-verânı incâh-ı merâm ile güzârîş-i evkât-ı safâ olunmuştur.

Sekizinci İsneyn günü yine Yalı Kasrı makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-sâz-ı meymenet oldukda imâm-ı sâni Bekir Efendi medâris-i Süleymâniyye'de başeski bulunmağın muktezâ-yı tarîk-ı medâris-i Devlet-i 'aliyye kendüye İzmir mevleviyyeti ihsân olunmağın ba'de-edâ'i'z-zuhr şevketlü efendimiz dahi seccâde-i rahmet-medâr-ı 'aliyyelerinden tahrîk-i zânû-yı nehzat buyurmadan dâmen-bûs-ı teşekküre mübâderet eyleyüp huzûr-ı hümâyûnlarında leb-rîz-i meserrât-ı husûl-i matlab ile ez-dil ü cân 'an-samîmi'l-bâl du'â-yı devletlerine ber-dâşte-i dest-i icâbet-peyvest olup izhâr-ı behcet-i mevfûr etdikden sonra şevketlü efendimiz temâşâ-yı âmed-şûd hılâlinde surre emîni ( ) kulları Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd etmekle rikâb-ı

²⁸¹ Metinde پاشاسیسی imlasıyla yazıldı.

²⁸² Kenarda bu iki paşa hakkında malumat verilmeye başlanarak "Âsitâne-i 'aliyye'de mevcûd ola[n] iki tuğlu ma'zûllerinden Selmân-zâde Mehmed Paşa..." yazılmışsa da üzeri çizilerek bundan vazgeçilmiştir.

hümâyûna olan hedâyâ-yı fâhire ve akmişe-i mütenevvi'a ve hurmâ-yı Belde-i Tayyibe-i mübâreke ve zemzem-i şerîf 'arz olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr bi'l-vekâle kethudâ-yı bevvâbîn olan Mustafa Ağa kulları Rumeli cânibine mübâya'acılık hıdmetine me'mûr olmuşlardır. Ve yine yevm-i mezbûrda Hazîne-i 'âmire'lerinden elli kîse akçe berây-ı masârif-i umûr-ı mehâmm-ı dîniyye defterdâr vekîli Sa'dullâh Efendi kullarına teslîm olunmuştur.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup İncüli Kasrı'na şeref-bahşâ buyurulup Enderûn kullarına pûte-zenlik fermân buyurup safâ-yâb olmuştur.

Onuncu Erba'â günü Sofa-i hâssa'ya teşrîf buyurup salât-ı zuhrû Hırka-i Şerîfe'de edâdan sonra Hâsoda hazînelerinde kendi mühürleriyle memhûr olan İç Hazîne'de olan pes-mânde-i mülûk-i pîşîn nâ-mûsta'mel olan sîm raht u rikâb ve zerrîn evân-ı kâr-ı kadîmlerden²⁸³ yüz otuz mikdârı raht-ı sîmîn ve elli çift ta'ayyûn rikâb-ı sîmîn kimi zer-endûd ve kimi mutallâ ve ba'zı evân-ı hurdevât ifrâz ve ihrâc olunup masrûf olmak için kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire kullarına ber-mûceb-i defter teslîm ve kusûr dolâblarda ve sandûklarda mahfûz olan Hind-kârı ve ucmâne tuhaf-ı hoş-âyende-i metrûkât-ı sâ'ire ile vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup ba'de'l-edâ doğru harem-i sâhil-serârlarına mu'âvedet buyurmuşlardır. [135b]

'Avdet-i elçi-i Nâdir Şâh

Rakam-dâşte-i vekâyi'-i cihân-dârî olan safha-zîb-i tetimme-i vekâyi'ât ve tekâmîl-i nevâmîs-i mihmân-nevâzî-i sâha-i Devlet-i 'aliyye-i mebzûlû's-semâhadır ki bundan akdem elli Rebî'ulevvel'inin on altıncı Ehad günü Nâdir Bahâdır Şâh tarafından Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd eden sefir-i nâme-ber 'Abdülkerîm Bey rikâb-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûna nâme-i nâmî-i şâhı 'arz ve rû-mâl-i darâ'at olmak için İncüli Kasr-ı dil-cûsunda tertîb-i nev-âyîn-i mergûb ve tarz-ı dil-pesend-i üslûb-ı şâhâne üzre berây-ı meclis-i ser-âmed-i hâssu'l-hâss-ı hazret-i şehriyâr-ı Cem-ihtisâs bir bezm-i cedîd-i savâb-dîd-i nâ-dîde-i mülûk-i pîşîn tarh olunmağın bu def'a dahi sene-i mezbûre Rebî'ulâhir'inin on birinci Hamîs günü te'kîd-i ma'âkîd-ı muvâhât ve te'yîd-i ma'âzîd-ı müvâlât ve yek-cihet ü ittihâd-ı dîniyye üzre cevâb-nâme-i hümâyûn-ı belâgat-meşhûn teslîm olunmak üzre kasr-ı mezbûrun derûn [u] bîrûn-ı

²⁸³ Metinde قديميلىردن imlasıyla yazıldı.

zîr ü bâlâsı sündüsî-tırâz u sitebrakî-bisât-ı lem‘a-fezâ-yı şâhâne ile ilbâs-ı dîgerde
cılve-ger siyyemâ cânib-i bahre nâzır şeh-beyt-i manzûme-i silkü'l-le‘âl-i kasr-ı latîfe
müstezâd-ı rengîn olan ma‘mûre-i âsâr-ı dil-nişîn-i mazmûn-ı şerefü'l-mekân bi'l-
mekînleri yek-dîgerden hûb-ter tezyîn-i bâliş-i zer-kâr ve ferş-i zer-târ-ı dil-keş-
nakşla gıpta-fermâ-yı atlas-ı encüm-fürûz-ı ‘âlem-i bâlâ ve nümûne-nümâ-yı
sürâdikât-ı ‘Arş-ı a‘lâ olup

Zînet-i encümle reşk-âver iken çarh-ı berîn

Şimdicek revnak-fürûz-ı nâz u istiğnâ zemîn

müdde‘âsın müberhin

Çarha nâz eylerse lâyıkdır zemîn-i tâb-dâr

Şimdi her bir gûşede bin mihr-i ‘âlem-tâbı var

matla‘ın mübeyyin zînet-bahş-ı envâ‘-ı mülemma‘-tırâz-ı mefrûşât-ı reng-â-
reng olup esâs-efgen-i sâha-i vücûd olduğu ‘asrdan berü mısır-ı murâdına henüz
murâdî üzre ferş-i zer-târ-ı münakkaş ile hîre-sâz-ı çeşm-i ‘âlem-bîn-i hûrşîd-i cihân-
tâb oldukda kasr-ı mezbûrun çâr-gûşesinde tekâbül-i tarafeyn ciheti ile vâki‘ taht-
gâh-ı mesned-ârâ-yı hümayûnların her biri kille-tırâz-ı hacle-pîrâ-yı ‘arûs-ı şeb-hâne-
i ‘izz ü nâza perde-keş-i meşşâta-i istiğnâ olup cânib-i deryâda olan pîrâye-i mesned-
gâh-ı yemîn üzre

Hümâ-yı evc-gâhın konduğu seyr et zemîn üzre

[136a] mısdâkınca şehbâl-i hümadan nefis-i hümayûnları muvaffak olduğu

Her âdemin serine sâye-i hümâ düşmez

mantûku üzre ser-tâc-ı ibtihâc-ı mübâhât olan sorguş-ı cevâhir-hurûş ki

Çekildi şöhet-i ‘ankâ-yı ‘izzet Kâf-ı nisyâna

Şükûh-ı şehriyârın şevket ü şânı hayâlinden

Dahi şimdi şeref buldu hümâ-yı meymenet-sâye

Ki şâhım etdi sorgûc-ı hümayûn perr ü bâlinden

müfâd-ı kıt‘a-i garrâsı hakkâniyyet-i evsâfında güher-rîz-i tasdîk-ı makâl
kılınmağın bir kıt‘a sorguş-ı pençe-i âfitâb dahi hem-sîmâ-yı şems ü kamer kılınup
²⁸⁴الظاهر عنوان الباطن mesel-i meşhûrunca talî‘a-i pençe-i hûrşîd-dîdâr ve kamer-sîmâ-
yı şehinşâhî olmağın ârâyîş-i mevzû‘-ı mesned-i pâdişâhî kılınup üslûb-ı sâbık üzre

²⁸⁴ “Zâhir (dış), bâtının (için) göstergesidir” manasında Arapça bir söz.

Bâb-1 hümâyûn'dan İncüli meydânına gelince bevvâbîn-i Dergâh-1 ‘âlî ve neferât-1 bostâniyân ve teberdârân-1 hâssa ve Sarây-1 ‘atîk sûret-i selâmda tarafeyn-i reh-güzârda saf-beste-i dûş be-dûş-1 insicâm olup meydân-1 İncüli'ye duhûl edecek dervâze dâhilinden mukâbele-i kasrda esbân-1 cenîbet-keşân-1 mücevher-raht u bisât ve silahşorân-1 şehriyârî ve peykân-1 perî-endâm ve solağ-1 haşmet-ihtişâm ve çukadârân-1 rikâb-1 hümâyûn cânib-i yemîn-i kasra müntehî oluncaya dek halka-bend-i mürvârîd-i silk-i intizâm ve Hazîne-i ‘âmire kulları hâric-i kasrda mevzû,²⁸⁵ taht-1 hümâyûn verâsında pertev-bahş-1 dûş-â-dûş-1 âdâb-1 kıyâm oldukda şevketlü salâbetlü kudretlü celâdetlü efendimiz ²⁸⁶ دمر الله اعدائه ونصر حزبه hazretleri dahi ‘imâme-i rûz-merre ve ferâce-i sayfiyye ile derûn-1 kasra sad-yümn-i devlet ü sa‘âdetle pâ-nihâde-i teşrîf-i²⁸⁷ meserret-redîf ü behcet-enîf buyurulup destârçe-i sorguş-1 hümâyûnlar vaz‘ olunan taht-gâh-1 ‘âlem-ârânın taraf-ı yesârında olan minassa-i dil-nişîn-i ‘azamet-karîn üzre sad-yümn-i devlet ü ikbâl ve hezâr ‘izz ü iclâl birle sâ‘id-endâz-1 visâde-i ‘izz ü letâfet buyuruldukda hasretü'l-mülûk-i Hind ü Sind olan esyâf-1 fâtihatü'l-eknâf-1 husrevânîlerinden Büyük Hindî ta‘bîr olunan bir kabza girân-kadr mücevher şemşîr-i ‘âlem-gîr-i ‘adû-tedmîr pehlû-zede ve îstâde-i bâlîn-i tevkîr u celâdet buyurulup cümle-i âsâr-1 tâze-nakş-1 karâbe-i zamîr-i cevâhir-peyzîr-i mülûkânelerinden eslâf-1 mülûk-i Hind ü A‘câm'ın tasavvurât-ı sâzecz-i mâlihûlyâda dest-res bulmadığı sâfi elmâs ve mâye-dâr ve cân-bahâ ve ‘adîmü'l-misl ile kabza ve tetimmât-ı sâ‘iresi tarsî‘ olma nefis-i hümâyûna mahsûs pala ta‘bîr olunan samsâm-ı sârim-i sâtı‘u'n-nûrları mânend-i hamâ‘il-i hırz-ı cân âgûş-ı ta‘zîm-i silahdâr-1 şehriyârîde cilve-ger-i müfâharet ve ‘arz ağaları ve Hâne-i hâssa kulları derûn-1 kasrda iki cânibden zû'l-cenâhayn olup ‘ankâ-yı zât-ı hümâyûnların iclâle saf-keşîde-i hırâset olup **[136b]** ser-tâ-be-kadem muntazır-ı fermân-ı kazâ-cereyân-ı cihân-dârî iken Kâ‘im-makâm Yeğen Mehmed Paşa ve sefir-i mîr-i mûmâ-ileyh içün verâ-yı dîvârda vaz‘ olunan hıyâm-ı Süreyyâ-nizâma evvelâ bi‘z-zât kâ‘im-makâm paşa hazretleri sâniyen bi‘l-‘araz sefir-i mîr-i mûmâ-ileyh kadem-nihâde olundukda

²⁸⁵ Önce “vâki” yazılmışsa da sonradan üzerine “mevzû” kelimesi eklendiğinden bu ikincisi tercih edilmiştir.

²⁸⁶ “Allah onun düşmanlarını perişan eylesin, beraberinde olanlara yardım etsin” manasında Arapça bir dua cümlesi.

²⁸⁷ + ve

²⁸⁸ اكرام الاضياف من عادات الاشراف medlûlünce icrâ-yı merâsim-i sefâret zımnında deydene-i rûsûm-ı âdiye-i şehriyârî ve i'tiyâd-ı serîre-i marziyye-i tâc-dârî üzre sefir-i mezbûr ile dört nefer ma'ıyyetinde olan tevâbi'ât-ı mu'ayyeneye iksâ-yı hil'at-i mu'âvedet ve 'ilâve-i 'avâtıf-ı celîle-i mekârim-i şân-ı husrevânîlerinden beş bin guruş sefir-i nâme-resâna ve beş bin guruş hazînedâra ve ikişer bin guruş kethudây [ve] vak'a-nüvîse ve yalnız beş yüz guruş fil-bân-ı mezbûra ihsân-ı hümâyûn buyurulup her biri boyunca gark-âb-ı lücce-i 'âtıfet-i kâm-kârî ve şerm-sâr-ı kerem-dîde-i mâ-fevka'l-me'mûl-i cihân-dârî oldukdan sonra kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp murâ'ât-ı zemîn-bûs-ı iclâl-i âsafâne birle şevketlü efendimizin cânib-i yemîninde pâ-be-câ-yı te'eddüb-i kıyâm oldukdan sonra kethudâ-yı bevvâbîn ile ser-çavuşân-ı Dergâh-ı 'âlî pîşvâ-yı delâletiyle sefir-i mezbûr²⁸⁹ tevâbi'ât-ı mu'ayyenesiyle derûn-ı kasra dâhil olup mesned-i vâlâ-yı şehinşâhî mukâbiline gelince üç def'a zemîn-bûs ve çehre-sâ-yı darâ'at olup makâm-ı 'ubûdiyyetde ser be-pîş-i hacâlet olduklarında²⁹⁰ كمالك تحت كلامك mantûku üzre şevketlü efendimiz mu'âmele-i nevâzişâne tahrîk-i zebân-ı fasîhu'l-beyân buyurup incizâb-ı hâtıra ve isticlâb-ı müvâlât-ı derûnî üzre bi'l-müşâfehe şâha mahsûs teblîğ-i selâm-ı meserret-fercâm ve istifsâr-ı hâtır-ı yek-cihetî ile gül-rîz-i gülbün-i belâgat olduklarında visâde-i tekrîm üzre müheyyâ olan cevâb-nâme-i 'anberîn-nikâb ve miskî'l-hitâmı tesliyet-i cünbüş-i ebrû-yı işâret buyurulup kâ'im-makâm paşa hazretleri dahi sem'an ve tâ'aten alup takbîl-i ihrâm [ve] vaz'-ı ser-i tebcîl-i ihtirâm buyurup hulâsa-i teblîğ-i selâm ve istiksâ-yı hâtır-ı şâhî vukû'unda nâme-i nâmî-i gül-gonce-i nâ-şükûfte-i hümâyûnu 'Abdülkerîm Bey yedine teslim etdikde²⁹¹

Misâl-i Ka'be âyâ nûr-ı dîde-i âfâk

Gören cemâlini müştâk görmeyen müştâk

makâlini mü'eyyid her biri kemâl-i hayret-i dehşet ve hânümân-sûz-ı şu'ûr-ı mehâbet-mahsûr-ı hümâyûndan yârâ-yı ref'-i ser ve gül-zâr-ı cemâl-i bâ-kemâl-i şehriyâr-ı 'azamet-iştîmâlden nîm lahza gül-çîn-i nigâh-ı iştiyâka hasret ü bî-zafer

²⁸⁸ "Misafirlere ikramda bulunmak şerefli kimselerin âdetlerindendir" manasında Arapça bir söz.

²⁸⁹ + ve

²⁹⁰ "Olgunluğun, dilinin altındadır" manasında Arapça bir söz.

²⁹¹ Bu sırada kenara "sahîfetü'l-mütelemmes gibi ta'zîm ü iclâl öpüp başına koyup" yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

olup [137a] ²⁹² این الثريا من يد المتناول mefhûmunca hâh u nâ-hâh telâfi-i tedârûk-i şu'ûr-ı
dil-perîşânî ile nâtika-rîz-i ra'se be-leb-i hayrânî

سلامتی وسلامت همی فرستم بس

²⁹³ حدیث شوق چه کویم شعورم از دست برد

diyerek ric'at-i kahkarâ ile ancak pâ-yı irâdetlerinde tahrîk-i akdâm-ı ikdâma
mecâl kalup

Var ol Yûsuf-cemâlden eyü gördüğünü söyle

mısra'ın vird-i zebân ederek mahallerine ric'atden sonra kâ'im-makâm paşa
hazretleri dahi bir mikdâr rikâb-ı hümâyûnda 'arz-ı umûr-ı mehâmm-ı devlet ü
dîniyye için meks buyurup ba'dehû anlar dahi karâr-gâh-ı sūd-de-i devlet-me'âb-ı
'aliyyelerine mu'âve[de]t buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk hemîşe kuttân-ı aktâr-ı
memâlik-i 'âlemi mazhar-ı nevâziş-i 'avâtıf-ı şehriyâr-ı evreng-i mekârimü's-şân
eyleyüp hıyâbân-zâr-ı vücûd-ı bed-bûd-ı a'dâ-yı merdûdu sâ'ika-sûz-ı bârika-i
şemşîr-i tedmîr²⁹⁴-disâr ve 'atebe-i 'aliyye-i saltanat-makarların melâz-ı cebhe-sây-ı
vüfûd-ı mülûk-i maslahat-güzâr eyleye âmîn.

این دعایی که کنم از دل اخلاصفرما

²⁹⁵ خوانده اش حضرت جبریل امین آمین را

On ikinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi rahmetü'l-
Mennân hazretlerinin câmi'-i latîfinde edâ buyurup sa'âdetle doğru harem-i
hümâyûna teşrîf buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü Sofa-i hâssa'ya teşrîf buyurup salât-ı zuhru Hırka-i
Şerîfe'de edâdan sonra Havuzbaşı'ndaki kasr-ı hoş-nümâyâ sâ'id-endâz-ı visâde-i
iclâl olup nefis-i hümâyûnlarına mahsûs olan zırh-ı mücevher-i Dâvûdî ve sâ'ireleri
Hazîne-i hâssa'larından getürdüp manzûr-ı cihân-dârîleri kılındıkda mahsûs otaka ve
ser-penâhıyla bütün giyim olan zırh-ı hâssalardan birin Serrâc Mehmed Ağa
kullarına fermân buyurup silâh-pûş-ı musavver Rüstem-mânend İsfendiyâr-ı rûyîn-
ten gibi mehâbet kesb etmeğin huzûr-ı hümâyûnlarında neş'e-bahş-ı sülâfe-i inşirâh-ı
cihân-dâra bâdî oldukdan sonra Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn'dan dahi ba'zı zer ü

²⁹² "Süreyyâ yıldızı nerede, ona ulaşacak el nerede" anlamında Arap şairi İbn-i Nübâte'nin bir mısraı.

²⁹³ "Sana devamlı sıhhat ve âfiyet dilemekle yetiniyorum. Şevk ve muhabbet sözünü nasıl söyleyeyim, ki o şevk, şuurumu elimden aldı." manasında Farsça bir beyit.

²⁹⁴ + ve

²⁹⁵ "Bu duayı ihlaslı bir gönülle yapıyorum ki ona Hazret-i Cebrail (a.s.) âmin demiştir." manasında Farsça bir beyit.

sîm evân-ı müntehab kethudâ-yı hazîne ‘Ali Ağa yediyle ‘arz olunup irâ’et olundukdan sonra Mermerlik’e se-pâre üzre nemed-pâre-i melfûfe ta’lik olunmağa fermân buyurulup Hâne-i hâssa ve ba’zı çukadâr kullarına zağlanmış gaddâre ve süyûf-ı mu’tenâsıyla çalmağa işâret buyurduklarında Çukadâr Pehlivân Mehmed kulları on katdan mütecâviz nemed-pâre-i imtihânı bir çalmada kelle-i a’dâ gibi zemîne galtân buyurduğu cümleye tahsîn-i dü-bâlâ olup “Kuvvet-i bâzûna tahsîn pehlivân” mazmûnuna mâ-sadak düşmeğin be-emr-i Hudâ ol hılâlde [137b] tatar-ı çâpûk-süvâr u kâsıd-ı müsta’cel yediyle Kethudâ-yı Hâlisâ ‘Osmân Efendi'nin kelle-i bürîdesi ordu-yı hümâyûn tarafından kâ’ime ve mektûblar ile vâsıl olup kâ’im-makâm paşa tarafından telhîs olmağla cevâb-ı hümâyûnu tahrîr-i cihân-dârî kılındığı ‘akabinde yine müceddeden kiçeler âvîhte olunup Hâne-i hâssa kulları mikdârlarınca çalınup yatdıkda nâmıku'l-hurûf-ı nahîfûl-bünye ve silâh ne-keşîde yalnız erbâb-ı kalemden olan kulları manzûr-ı hümâyûn olıcak mahsûs ihzâra fermân buyurup hücre-i mahsûsada tahrîr-i vekâyi’ât-ı me’mûre ile meşgûl iken fermân-ı hümâyûn iblâğ olunmağın imtisâlen li'l-emri'l-‘âlî harîk geceleri istishâb için penceremizde âvîze olan kola koldan²⁹⁶ akvâ hançerden ehvence gaddâre nâmıyla şöhrat-şî’âr olup kimseye gadır cevher-i şânında nâ-mutasavver olan gaddâre ile sell-i seyf huzûr-ı hümâyûnlarında zemîn-bûs-ı teheyîyü’ olup sâ’ir ağalar gibi hamle-i levendâne teşmîr-i dâmen-i şecî’âne kalem-vârî hamle olundukda ancak nemed-i maslûbeyi bir taraftan tarîk-ı âhara tahrîke mecâl olup

Çaldı sanman bu nemed-pâreyi Hıfzî çeldi

diyerek ıztırâb-ı telâş-gûne harekât-ı mûr-ı za’îfânemiz inşirâh-ı fu’âd-ı meserret-i’tiyâd-ı şehriyâr-ı erîke-i sâhib-kırânî olup defa’âtile çalınup yatmamız kemâl-i behcet-endâz-ı zamîr-i cihân-dârî kılınmağın yalnız bir def’a kuvvet-i te’yîdât-ı Sübhânî ve zor-bâzû-yı salâbet-i kahramânî birle yalnız nemed-i mezbûrun bir katının nısfına te’sîre dest-res mümkün olmağın

Mâşâ’allâh koluna kuvvet hezârân âferîn

zemzeme-pîrâsıyla mâ-fevka'l-gâye istihsân u âferîn-gûyâ ve rîş-hand u kahkaha-fermâ-yı huzzâra bâ’is olmuşuzdur. Salât-ı ‘asra dek ârâm ba’de'l-edâ nerdübân başından esb-i sabâ-refîâra süvâr oldukları mahal[de] karakulak yediyle

²⁹⁶ Metinde قوله قولدم şeklinde.

kethudâ-yı bevvâbîn re's-i maktû'-ı kethudâ-yı sadr-ı 'âlîyi 'arz etdiklerinde ma'lûm ve manzûr-ı gûşe-i çeşm-i kahramânîleri oldukda "hemîşe hâ'in-i dîn ü devlet olan bed-hâhânın kelle-i bürîdesi böyle galtîde-i hâk-i mezellet olsun" deyü du'â-i 'aliyye-i 'azamet-i husrevânîlerine mazhar düşmesi 'ibreten li's-sâ'irîn hâric-i Bâb-ı hümâyûn'a vaz' olunmağa cünbüş-i ebrû-yı celâdet buyurulmuşdur. Cenâb-ı Hakk hemîşe rızâ-yı tab'-ı hümâyûna muvaffak olan harekât-ı marziyyeye cümle kulların muvaffak eyleyüp gazab-ı kahramân-ı cihân-dârîlerinden me'mûnül-gâ'ile eyleye âmîn.

[138a] On dördüncü Ehad günü İncüli Kasrı'na kadem-nihâde-i i'zâz olduklarında Enderûn-ı hümâyûn kullarından ba'zı müntehab kulları on beş dirhemden kırk dirheme varınca dirhemli tûfenglerle koldan nişâna tûfeng-endâz-ı 'arz-ı hüner olmak fermân olmağın huzûr-ı hümâyûnlarında Gülhâne Meydânı hudûduna vâsıl olacak sedd-i mürtefi' kenârına vaz'-ı nişân-gâh-ı sebû olmağın ekseri kulları isâbet-i nişân ile izhâr-bend-i müfâharet eyleyüp mazhar-ı ihsân-ı hümâyûn kılınmağın evvel ve âhirde ser-tûfengiyân-ı şehriyârî kulları birer tûfeng atmak 'âdet-i müstahsene olmağın evvelâ isâbet olunmayup hitâm-ı tûfengde bir yağlı kurşun ile şikest-i kadr-i ebnâ-yı hüner-mendân edüp on 'aded altun ihsân-ı cihân-dârîye mazhar olmağın müddet-i 'ömründe henüz kıyâfet-i levendânesinin hükmi neberd-âşinâsın icrâya ittifâk-ı garîbâne muvaffak olmuşdur.

Bugün serdâr-ı ekremin 'azli ve Muhsin-zâde'nin vezâreti haberi şöhet-yâfte-i âfâk olmuşdur.

On beşinci İsneyn günü Sovukçeşme Kasrı'na revnak-efrûz-ı kudûm-ı cihân-bânî buyurulup salât-ı zuhru edâ 'akabinde Kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazretleri rikâb-ı hümâyûna gelüp bir sâ'at mikdârı 'arza girdikten sonra mühimmât-ı cebehâne içün Sarây-ı 'âmire dâhilindeki Cebehâne-i 'âmire'ye 'atf-ı zimâm-ı teşrîf oldukları manzûr-ı cihân-dârî kılındıktan sonra sa'âdetle Sepedciler Kasrı'na tahrîk-i zimâm-ı teşrîf olunup salât-ı 'asra dek ârâm olunmuşdur.

On altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf-i i'zâz-ı ma'delet-ihtizâz buyurulup maslahat-güzâr-ı 'âmme-i berâyâ gûş-güzâr ve manzûr-ı şehriyâr-ı dâd-fermâları kılındıktan sonra sâhilsarây-ı 'âlîlerine ric'at vukû'unda Kethudâ-yı Hâlisâ-yı maktûlün emvâl ü eşyâsı ahz u kabz olunmak içün Hazîne-i 'âmire kethudâsı 'Ali Ağa kulları varup menzilinden ber-mûceb-i defter me'mûr olduğu

vech-i vecîh üzre bilâ-musâdere ahz etmeğin Sarây-ı ‘âmire'ye nakilde şevketlü efendimiz mutâlebe etmeğin temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup bir tarafa hareket buyurmamışlardır.

On yedinci Erba‘â günü Yalı Köşkü makdem-i cihân-bânîleriyle şeref-zîb-i sa‘âdet oldukda temâşâ-yı mürûr u ‘ubûr hılâlinde ba‘zı mevâdd-ı mu‘dılât-ı devlet ü dîniyye zabtı tezâkir-i celîlesiyle tahrîr ve tebyîz olunan cerîde-i müsevvedât-ı vekâyi‘-i cihân-dârîlerin mutâlebe-i hümayûn buyurulup çeşm-güzâr-ı mutâla‘a ve imrâr-ı nazar-ı ‘âliye buyuruldukça ba‘zı mevâdd ve ta‘bîrâta ‘adem-i ıttılâ‘ u vukûfdan nâşî ta‘rîz ve cerh u ta‘dîl ve ba‘zı letâ‘if-i ta‘bîrâtına hande-fermâ-yı [138b] inşirâh olmaları istihsân-ı hümayûnlarına delîl olmağın me‘mûriyyet hasebiyle tahsîl-i vukûf-ı küllî olunan mevâdd-ı lâzîme-i umûr-ı mehâmm-ı dîniyye ²⁹⁷مانتوكنكا ينة çekîde-i reşehât-ı hâme-i mazbût-ı ter-zebân-ı fakîr kılınmağa berây-ı hıdmet-i lâzîme-i kâtibü's-sırî müsâ‘ade-i cihân-dâr-ı ‘aliyyeleri buyurulmuşdur.

Rûz-ı mezbûr haseki ağa kulları Rumeli eyâletlerinden ‘ucâlete'l-vakt tertîb ü techîz olunan tavâ‘if-i ‘askeriyyeye ‘ilâve-i te‘yîdât-ı guzât-ı İslâmiyye olmak için berây-ı maslahat-ı re‘y-i rezîn iki bin mikdârı bostânî müceddeden Edirne'den tahrîr olunmak için haseki ağa olan Mustafa Ağa kulları kâdime-cünbân-ı müsâra‘at olup üzerlerine Edirne bostâniyânı kethudâsı başbuğ ta‘yîn ve müte‘addid haseki kulları mübâşeret ile itmâm u ihtimâm olunup savb-ı me‘mûra revân olmalarıyla vekâleten hamlacıbaşı Hâcî ‘Ali Ağa kulları rikâb-ı hümayûnlarına çehre-fersâ-yı ibtihâc olmuşdur.

On sekizinci Hamîs günü İncülü Kasrı'na şeref-bahşâ-yı celâdet buyuruldukda beyne's-salâteyn ‘akd-i istişâre tarîkı üzre rikâb-ı hümayûnlarına kâ‘im-makâm paşa hazretleriyle müftî-i enâm hazretleri ihrâm-nişîn-i ihtirâm olup bir mikdâr umûr-ı devlet-i mühimme ‘arz u i‘lâm olunduktan sonra da‘vet olundukları minvâl üzre sadreynden İstanbul ma‘zûl ve pâyelilerine gelince ‘ulemâ-yı zevî'l-fihâm hazarâtı ve sekbânbaşı kulları ve sâ‘ir ocak ağaları ve ricâl-i a‘yân ve ocaklı kullarından kâr-âzmûde umûr-dîde germ ü serd-keşîde vazî‘ u şerîf kulları cümle tahazzüb ü tecemmu‘ edüp ‘ulemâ efendiler ihrâm-nişîn-i ihtirâm olduklarında kâ‘im-makâm

²⁹⁷ “Kağıda yazılmayan her şey zâyi olur gider” manasında Arapça bir söz.

paşa hazretleri koyunlarından mufassal u meşrûh Vidin vâlisi tarafından gelen kâ'imeyi bâ-işâret-i cihân-dârî re'îs vekîli Nûh Efendi kullarına sunup ol dahi emr-i hümâyûn mücebine vüs'-i iktidâr-ı bülend-savtı rütbesin bezl edüp cümleye isgâ ve tefhîm şartıyla cehr-i şedîd ile kırâ'at buyurduklarında kırk binden mütecâviz Nemçe kefere-i feceresinin tabur-ı hezîmet-meşhûnu kal'a-i Niş'i mahsûr edüp bundan akdem ordu-yı hümâyûn cânibine mirâren ve kirâren ihbâr olundukça gâ'ile-i sefer-i dîger inhilâliyle 'adem-i müsâra'ati müş'ir makâl-i sûz-nâk-indirâcî dem-beste-i tahayyür-i 'ukûl-i evhâm etdiği 'akabinde rûz-ı mezbûr yine muhafız-ı müşârun-ileyh tarafından kâsıd-ı müsta'cel-i [139a] çâpûk-süvâr yediyle bir kıt'a mektûb-ı melâlet-mashûbu ibrâz ve kırâ'at olundukda bi-meşîyyetillâhi te'âlâ irâde-i takdîr-i Samedânî birle kal'a-i mezbûr mahsûr oldukdan sonra âteş-efşânî-i melâ'în-i dûzah-nişîn-i hezîmet-karînin killet-i 'asâkir u zehâ'ir cihet ile zebûn ve bî-emânı olup emân ile giriftâr-ı pençe-i teshîr olduğu peyâm-ı keder-encâmı 'ilâve-i dâğ-ı derûn-ı muvahhidîn olup ser-be-teslîm-i kazâ-yı Rabbânî olup çûn u çirâya 'ibâd-ı 'acz-fermâda yârâ-yı ıstibârdan gayrı güftâra mecâl olma[ma]ğla şevketlü efendimiz evvelâ bi'z-zât 'ulemâ efendiler ve sâniyen ocak ağaları kullarına 'alâ-vetîretî'l-istişâre hitâb-ı müstetâb-ı bâ-savâb buyurup "bu kazâ-yı mübrem-i gayr-ı me'mûle ne yüzden çâre-cû olmak münâsibdir ve 'ucâlete'l-vakt kalem-rev-i hükûmetimizi sıyânet ü hırâset için 'ucâlete'l-vakt ne gûne hareket enseb [ü] evlâdır" deyü huzzârın cemî'sine idâre-i kîl u kâl ve izhâr-ı re'y-i istisvâba müsâ'ade-i tâm buyurduklarında 'ulemâ efendiler "biz beher-hâl umûr-ı şer'îyye ile evkât-güzâr olduğumuz ma'lûm-ı hümâyûn, ocak ağaları ve sâ'ir serhadd yaslanmış umûr-dîde ocaklı ağalar nihân-dâşte-i zamîr-i isâbet-pezîri olan re'y-i güzîni îrâd buyursunlar" deyü ibrâ-yı zimmet etdikden sonra herkes hayır-hâh-ı Devlet-i 'aliyye sûretinde hak-gû olup bu vechile karâr-dâde-i makâle-i şûrâ olmuştur ki " 'ucâlete'l-vakt Âsitâne-i sa'âdet'den serdengeçdi bayrakları ve tashîh be-dergâh olup techîz²⁹⁸ ü teysîr ve binbaşlıları ta'yîn ile savb-ı me'mûra bi-kadri'l-hâce irsâl oluna" deyü ittifâk-ı ârâ ile bu re'y-i savâb-dîd cümlelerin istihsân-ı güft ü şinîdi olmağla fâtiha-hân-ı hitâm-ı meclis olunmuştur.

²⁹⁸ Metinde تهجيز şeklinde yazıldı.

Ferdâsı Cum'a günü Dergâh-ı 'âlî kapucıbaşlarından rikâbdâr-ı sâbık Süleymân kulları sipâh ağası ve Hüseyin Ağa silâhdâr ağası ve Kayın Ahmed Ağa ve Milli-oğlu binbaşılar ta'yîn ve ilbâs-ı hil'at olunup tahrîr ve 'asâkir-i mezbûra sarf ve mühimmât-ı levâzime-i sâ'ire harc olunmak için Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn'larından bin otuz kîse akçe sâfî altun ihrâc olunup taşra Hazîne-i 'âmire'lerine vaz' olunmuşdur.

Rûz-ı mezbûr sa'âdetle salât-ı Cum'ayı Ayasofya-i ma'bed-i kadîmin tabaka-i ûlâsında olan mahfil-i cedîd-i lâmi'u'n-nûrlarında edâ buyurup kevkebe-pîrâ-yı haşmetle doğru harem-i sâhilsarây-ı 'âlîlerine kufûl buyurmuşlardır. Kubeyl-i gurûb Okçularbaşında yine biryâncı dükkânından harîk-ı nâgehânî zuhûr edüp müsâra'at-ı hükkâm-ı bâ-ihtimâm ile etrâfını tesdîd ve inhidâm birle muntafî olduğu haber ile nüvîd-i çâpûk-berîd nehzat-ı hümâyûndan mukaddem vürûd etmekle tefrika-endâz-ı âsâyîş-i vazî' u şerîf olunmuşdur.

[139b] Yirminci Sebt günü İncüli Kasrı makdem-i hoş-nihâd-ı cihân-dârî birle bâhiru'l-is'âd kılındıkda aktâr-ı memâlik-i kalem-rev-i cihân-bânîye berây-ı esfâr-ı hümâyûn-ı zafer-meşhûn neşr-i menâşîr-i evâmir-i 'aliyye pey-der-pey irsâl ve mühimmât-ı sâ'ire ve techîz-i 'asâkir-i nusret-me'âsir tertîb ü tahrîr ve teysîri ehemmi-i iştigâl-i şehriyâr-ı kişver-güşâ-yı ferhunde-fâl olmağın rûz-ı mezbûr silahşorân-ı rikâb-ı hümâyûndan 'Arabgirli ( ) ve Mahmûd Ağa ve zu'amâ-yı mütekâ'idinden rikâbdâr-ı sâbık Kayın Ahmed Ağa ve Dergâh-ı 'âlî kapucıbaşlarından Bozoklu Mehmed Ağa kulları taşra hazîneden teslim olunan meblağ-ı mu'ayyenleriyle der-'uhde olunan hıdmet-i celîle zımnında savb-ı me'mûra rikâb-cünbân-ı müsâra'at olmağa 'âzim oldukları müte'ayyin olduktan sonra Van vâlisi Kürd İbrâhîm Paşa merhûmun ahz olunan emvâl ü eşyâsıyla Âsitâne-i sa'âdet'e gelen on üç re's devâbb-ı müte'addidesi 'arsa-pîrâ-yı şühûd olup halka-bend-i idâre-i nazar-ı kîmyâ-eser-i şehriyârî kılındıkda tayy-ı merâhil ile ta'ab-dîde-i lâgarî olmak hasebiyle ıstabl-ı hâssada bir mikdâr şa'îr-hâr ve terbiyet olması işâret-i 'aliyye buyurulmuşdur.

Yirmi birinci Ehad günü Kasrı Sovukçeşme revnak-efrûz-ı kudûm-ı şehriyâr-ı behcet-rüsûm buyuruldukda rikâb-ı hümâyûnlarına ba'de'z-zuhr kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp 'arz-ı 'arîz ile umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye i'lâm ile mahallerine ric'at 'akabinde şevketlü efendimiz dahi tahrîk-i rikâb-ı 'azamet-nisâb

birle Sepedciler Kasrı'na şevk-bahşâ olup mürûr u 'ubûr ve sefâyin-i âmed-şüd-i Bahr-i Siyâh u Sefid'i temâşâ hılâlinde Kırım havâlisinden gelen sefine re'islerinin gûş-zed-i sıhhat-i akvâli olan mevâdd-ı sârreden hulâsa-i takrîri rikâb-ı hümâyûnlarına 'arz olunmağla mübtehicen ve tefe''ülen bi'z-zât 'arz ağaları kullarına mübârek lisân-ı bedî'u'l-beyân-ı güher-bârlarıyla kırâ'at ve ismâ' buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr sâbıkâ tufengcibaşı hâliyâ silahşor-ı şehriyârî Mustafa Ağa kulları pâ-der-rikâb-ı isti'câl me'mûr olduğu hıdmet-i celîle ta'ahhüdüyle savb-ı merâma 'âzim-i müsâra'at olmuştur.

Yirmi ikinci İsneyn günü hâtır-hâh-ı tab'-ı hümâyûnların temşiyet ile inzivâ-cû-yı gülşen-serâ ve iştigâl-kerde-i umûr-ı mehâmm-ı dîger olup 'adem-i nehzat birle câ-nişîn-i 'izz ü iclâl olmuştur.

[140a] Yirmi üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline revnak-efrâz-ı nasafet buyurulup mesâlih-i 'âmme-i berâyâ gûş-güzâr-ı mesâmi'-i şerî'at-ı garrâ buyurulduktan sonra berây-ı mühimmât-ı esfâr-ı hümâyûn kâlib-ı ta'cîl ü tasmîme rîhte olunacak top-ı kal'a-kûb-ı ra'd-âşû[b] bi'z-zât nazar-kerde-i i'tibâr-ı çeşm-i cihân-dârîleri kılınmak içün Topkapu'ya teşrîf-i meymenet-makrûn buyurulup sâ'at iki buçuka karîb sandal-nişîn-i 'azamet birle Tophâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve topçubaşı mahalline tahrîk-i rikâb-ı mekârim-nisâb-ı 'avâtîf-iştimâl buyuruldunda kâ'im-makâm paşa hazretleri ve kethudâları [ve] nâzır Pîr Mustafa Ağa kulları ve defterdâr vekîli Sa'dullâh Efendi [ve] topçubaşı vekîli kulları neferât-ı sâ'iresiyle safbest-e-i muntazır-ı kudûm-ı şehriyâr-ı deryâ-nevâl olup paşa hazretleri istikbâl ile mahall-i mezbûrdaki kasr-ı dil-güşâyâ iclâs ve müsûl buyurduklarında bir mikdâr meks 'akabinde nâzır-ı Tophâne Mustafa Ağa kulları ihbâr ile toplar rîhte olacak mahalle 'atf-ı zimâm-ı cihân-bânî buyurulup ocağ-ı mezbûr pîş-gâhında vâki' mesned-ârâ-yı hümâyûna kadem-nihâde-i celâdet olundukda hademe-i topçuyân elbise-i nemed-pûş-ı hırâset pîşvâ-yı du'âcılarıyla ed'ie-i mahsûsaların edâ zımnında üç günden mütecâviz ocağ-ı mezbûrda âb-ı müzâb-ı âteş-tâb olan nühâs-ı muvakkat derece-i kemâle bâliğ olmağın otuz 'aded müteheyyi' olan kâlib-ı topa kifâyet edecek kazgan-ı nühâs-ı müzâba nakb-endâz-ı isâle olunup bir sâ'ate karîb mâ-i cârî-misâl âb u âteş imtizâc edüp mîzâbdan mahallerine seyyâl olduğu manzûr-ı dîde-i 'ibret-karîn-i pâdişâh-ı 'âlem oldukda firun-ı dûzah-nümûn-ı âteş-meşhûndan cârî olan bu makûle hayret-fezâ hâlet cümleye îrâs-ı tezâkür-i neberd ü şehâmet

olmağın te'sîr-i nazar-ı iksîr-i hümâyûndan imtizâc-ı ezdâd makûle-i iğrâk
olmaduğın işhâd eder bir ma'nâ

Kîmyâ-kâr-ı nigâh-ı şâh-ı rıfk-âyînden

İmtizâcın gördük âb u âteşin ezdâd iken

Topdan bir kâlib-ı ta'bîre ifrâğ edemem

Cümle meşhûdum olan hâlât-ı hayret-zâyı ben

mâ-hasal-ı itmâm-ı kârların dökücü [140b] ve hademe-i topçu kulları edâ ve zemîn-bûs-ı hıdmet oldukdan sonra kâ'im-makâm paşa hazretlerine serâsere kaplu hil'at-i semmûr-ı fâ'izü'l-hubûr ve müftî-i enâm hallâl-i müşkilât-ı eyyâm Es-Seyyid Mustafa Efendi'ye hil'at-i semmûr-ı beyzâ ilbâs olunup teşrîfât-ı kavânîn-i kadîme nâtik olduğu vech-i meşrûh üzre huzûr-ı hümâyûnlarında ilbâs-ı hil'at olunan sâ'ir kullarına 'ilâve-i ihsân-ı cihân-dârî iki yüz elli guruş dahi zamîme-i 'avâtîf-ı cihân-bânî ve dökücü neferâtına dört yüz guruş ve topçu neferâtına altı yüz guruş 'âtîfet-i husrevânî buyurulup bunlardan kat'-ı enzâr ocaklarında olan tulumbacı neferâtına otuz 'aded zer-i mahbûb-ı tâm ve başlarına on 'aded 'atıyye-i şehriyârî bezl-i in'âm buyuruldukda nezhat-ı hümâyûn hılâlinde bir esb-i mükemmelü'l-bisât kâ'im-makâm paşa kulları rikâb-ı hümâyûnlarına 'arsa-pîrâ-yı ihdâya ictirâ ve cünbüş-i ebrû-yı kabûl-i îmâ birle sürûr-endâz-ı kalb-i sanevber-nümâ buyurulup tahrîk-i rikâb-ı celâdet ile mu'âvedet hılâlinde manzûr-ı hümâyûnları olan 'amele-i topçuyân-ı meşgale-dârâna silahdâr ağa kulları yediyle zer-i mahbûb ihsân-ı cihân-dârîleri zımnında ocaklı kulların karakullukçudan neferât ve zâbitâna²⁹⁹ varınca vâhiden ba'de-vâhidin mesrûr-ı 'avâtîf-ı celîle-i mülûkâneleriyle câlibü'l-kulûb buyurup sâhilsarây-ı 'âlîlerine filike-süvâr-ı ric'at buyurmuşlardır³⁰⁰.

Yirmi dördüncü Erba'â günü İncüli Kasrı'na pertev-endâz-ı iclâl olundukda çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn kullarına se-pâ üzre nemed-pâre-i imtihânî ta'lîk olunup gaddâre ile her biri kat'-ı merâtib-i izhâr-ı ma'rifet etdiği meşhûd-ı zâ'ika-i şehâmet ü celâdetleri olmuşdur.

Yirmi beşinci Hamîs günü ba'de'z-zuhr Sovukçeşme Kasrı'na kadem-nihâde-i iclâl olundukda bi'l-müşâfehe sürûr-ı tab'-ı hümâyûnlarıyla kulûb-ı gam-âşûb-ı

²⁹⁹ Metinde ضابطانه imlasıyla yazıldı.

³⁰⁰ Buradan sonra "Ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı'na teşrîf ile salât-ı 'asra dek ârâmiş-i hâtır-ı feyz-makâtırları olmuşlardır" yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

kulların müşterek-i ibtihâc buyurup Kırım tarafından gelen kâ'ime-i ekâvîl-i sahîhaların mantûku üzre küffâr-ı hezîmet-medâr-ı Moskov makhûren ve münhezimen bakıyyetü's-süyûf olan melâ'în-i dûzah-nişîn ile rû-be-râh-ı idbâr olup karârı firâra tebdîl etdikleri takrîr u i'lâm-ı hümâyûnları olduktan sonra rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp iki sâ'atden mütecâviz umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye-i ebediyyü'n-nizâm 'arz u i'lâm ve güft ü şinîd-i redd ü kabûl hulâsa ve icmâl-i tâm olunmuşdur.

[141a] Yirmi altıncı Cum'a günü farîza-i vakt-i mübârekeyi ma'bed-i kadîm-i Ayasofya[da] edâ ve du'â ve senâdan sonra Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf buyurup 'arz-ı ibtihâl-i dergâh-ı çâre-sâz-ı lâ-yezâl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı bevvâbân vekîli ser-destârî-i şehriyârî-i sâbık Mustafa Ağa kulları Ser'asker Ahmed Paşa tarafına hıdmet-i me'mûre zımnında revâne olmağla vekâletle ağa-yı silahdârân-ı sâbık 'Abbâs-zâde Mehmed Ağa kulları tebcîl ve bûse-rübâ-yı rikâb-ı hümâyûn kılınmıştır.

Yirmi yedinci Sebt günü Âsitâne-i sa'âdet'den tahrîr ve techîz ü teysîr olunan serdengeçdi silahdâr ve sipâh neferâtı me'mûr oldukları tarafa ağaları ma'îyyet ile nehzat-ı 'alem-efrâz-ı nusret olduklarından sonra ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı şeref-i makdem-i cihân-bânîyle mes'ûd olup salât-ı 'asra dek umûr-ı mehâmm-ı devlet-i müstedîmü'l-intizâm ile evkât-güzâr-ı meymenet-fercâm kılınmağın ba'de'l-'asr 'atf-ı zimâm-ı mu'âvedet 'akabinde Vidin muhâfızı Mehmed Paşa tarafından bir gâzî ve çeleng-dâr çukadâr-ı meserret-redîfî vürûd edüp gelen kâ'ime ve takrîrâtı mücebince bi-hamdihî te'âlâ Vidin üzerine müstevlî olan on bine karîb zırh-pûş ve âhen-dest küffâr-ı dûzah-makarr kal'a-i mezbûru muhâsara etmezden mukaddem derûn-ı kal'ada olan 'asâkir-i necâbet-meşhûn yek-dest ü vifâk kal'adan çıkup hücûm u iktihâm-zed ü bürde-i ihtimâm-ı tâm ile gül-bâng-zede-i te'yîdât-ı Sübhânî olduklarında bi-'avni'l-Meliki'l-Mennân dîde-güşâ-yı şu'ûr olmadan kefare-i bed-'ahdın üç yüzden mütecâvizin tu'me-i şemşîr-i tedmîr edüp bakıyyetü's-süyûf olan melâ'în-i derekât-nişîni dahi karârı firâra tebdîl edenler dahi reh-girây-ı istihlâs ümîd ile sahrâ-neverd-i kilâb olduklarında "eyne'l-meferr" na'rasıyla cüyûş-ı muvahhidîn istîsâl [ü] kıtâle 'âzim olduklarında pâ-der-rikâb-ı isti'câl rikâb-ı hümâyûna ahhâr-ı sârre ile geldiğın tebşîr zımnında ilbâs-ı hil'at olup bir kîse akçe 'ilâve-i ihsân-ı cihân-dârî kılınmıştır.

Yirmi sekizinci [Ehad] günü İncüli Kasrı'na teşrîf vukû'unda se-pâ üzre nemed-pâre-i imtihânî çalınmasına işâret-i 'aliyye buyuruldukda herkes bi-kadr-i himmet-i hod izhâr-ı hüner-mend-i kuvvet-i bâzûya sa'y-nümûd ve ber-zede-dâmen olduklarında yirmi bir kat kiçeden hamle-i vâhidde nısf-ı esfelin çukadâr Çakır Pehlivân [141b] Halîl kulları galtîde-i 'arz-ı mahâret oldukda 'atıyye-i 'avâtîf-ı husrevânî birle istihsân-ı mücâzât olunmağın herkes zor-ı kuvveti bâzûya getirüp kûşîş-i keşâkeş oldukda yine çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn kullarından nazar-ı iksîr-himmet-i hıdîv-i kahramânî muktezâsınca Pehlivân Mehmed kulları otuz katdan mütecâviz tayy-ı tomâr-ı tecârib kılınan nemed-pâre-i âvîhteyi bir hamlede dü-pâre eyleyüp kelle-i bürîde-i düşmen-i dîn ü devlet gibi galtîde-i hâk-i mezellet olmuştur.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü bundan akdem Kırım cânibine müstevlî olan hecme-i küffâr-ı dûzah-karâr Kefe'de olan 'asâkir-i nusret-me'âsir üzre şebîhûn dâ'iyesiyle nahvet ü istikbâr-ı hâlleri talî'a-i inhizâm-me'âlleri olup rû-be-râh-ı idbârları tahte'l-yed vukûf-yâfte-i cüyûş-ı zafer-hurûş-ı müteyakkızîn olmağın geldikleri müteyakkan oldukda silahdâr-ı sâbık Mehmed Paşa kulları ma'iiyet ile olan tavâ'if-i düşmen-şikâr-ı neberd-âzmâ ile yek-zebân-ı ittifâk olup mukâteleye gülbang-ı tekbîrât-ı mübâderet birle şurû' olunmağla bi-hamdihî te'âlâ te'yîdât-ı tevîk-i Samedânî ve dest-yârî-i cünûd-ı kerrûbiyân-ı rûhânî i'ânet ile küffâr-ı mür-şümâr pâ-zede-i inhizâm u idbâr ve tu'me-i şemşîr-i tedmîr-disâr olup bakıyyetü's-süyûf olan melâ'înin tahlîs-i cân ile girîve-sâz-ı idbâr olduğu haber-i meserret-eseri yine paşa-yı müşârun-ileyh hazretlerinin bi'z-zât silahdârı vesâtatıyla der-i devlet-me'âb-ı 'aliyye 'arz u ihbâr ve tebşîr-i ferah-bâr olundukda silahdâr-ı mûmâ-ileyhe 'avâtîf-ı cihân-dârîden ilbâs-ı hil'at-i şâdmânî ve bin gurus cevâ'iz-i seniyye-i müjdegânî 'atıyye-i hümâyûn ve ihsân-ı cihân-bânî kılındıktan sonra ba'de'z-zuhr Yalı Köşkü'ne teşrîf-i iclâl olunup salât-ı 'asra dek temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr kılınmıştır.

Otuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı'na şeref-bahşâ-yı celâdet buyurulup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâz ve 'işve-i tek ü tâzlar[1] temâşâsıyla salât-ı 'asra dek ârâmiş-i hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır. [142a]

[Sene 1150 Cemâziyelevvel]

Mâh-ı Cemâziyelûlâ'nın gurre-i Erba'â günü müceddeden tashîh ve tahrîrine fermân-ı cihân-dârî ısdâr olup Sofya'ya ta'yîn ü teysîr olunan on 'aded ortanın tertîb olan alay-ı mahsûsalarını temâşâ için Sovukçeşme Kasr-ı mesîre-gâhına dahve-i kübrâda teşrîf-i iclâl buyurulup işâret-i cevâza revzen-güşâ-yı ilmâ'-ı âfitâb-ı cemâl-i 'âlem-tâb buyuruldukda sakâ-yı miyâne matla'-ı manzûme-i tertîb-i alay-ı hoş-âyende edâları olmağın pîş-gâh-ı kasr-ı mezbûra geldiklerinde kethudâ-yı bevvâbîn kulları yediyle yüz gurus mezbûr sakâyâna ve her orta sâyishâne ve mühimmât-ı sâ'ire ve katâr ve mehârları ile mukâbele-i hazret-i şehriyâr-ı 'azamet-şî'âra geldikçe 'alemdârlarına ve odabaşlarına ve vekîlharclarına ve aşcılara ve başeskilerine ve karakullukçularına 'alâ-hidetin onar gurus 'avâtîf-ı celîle-i cihân-bânîlerinden teşvîk-i gazâ ve tahrîz-ı cihâd için ihsân-ı hümâyûn kılınup mâ-fevka'l-me'mûl surre-çîn-i kerem olduklarından sonra huzûr-ı hümâyûnda alay-ı mürettebe hılâlinde muktezâ-yı tarîkları üzre yolları geldikçe orta yazıcısına ve kul çavuşuna ve altıbölük çorbacısına ve iki 'aded cemâ'at çorbacısına ve bunlardan mâ-'adâ başyazıcı vekîli ve ma'a-başçavuş vekîli kullarına ilbâs-ı hil'at-i bâhiru'l-behcet olundukça zemîn-bûs-ı darâ'at olunup encâm-ı alaylarında turnacıbaşı Hasan Ağa kulları dahi ilbâs-ı hil'at-i fâhire ile izhâr-ı şecâ'at eyleyüp hâtîme-i tûfengciyân ile karâr verüp 'âzim-i savb-ı me'mûr oldukları 'akabinde kâ'im-makâm paşa hazretleri dahi rikâb-ı hümâyûna gelüp bir mikdâr umûr-ı mühimme-i lâzîme-i dîn ü devlet 'arz olundukdan sonra şevketlü efendimiz kubeyl-i zuhr Ağa Bâğçesi'ne 'atf-ı zimâm-ı [142b] teşrîf olup ba'de'z-zuhr ketân-ı fersûde ile tahmîr olan âb u gîl-i saht-nümâ bâlâ-yı se-pâ üzre vaz' olunmağa işâret-i 'aliyye buyurulup fârisü'l-hayl-i 'arsa-i şehâmet olan kulları gaddâre ile süvâr oldukları dâbbeyi doldurup cevelân ederken mezbûr çamuru çalup şemşîr-i tâb-dârın esb ü endâmından taharrûs ile 'arz-ı hüner etmeleri istihsân-ı zamîr-i şâh-ı cihân-bânî kılınmıştır.

Ferdâsı Hamîs günü İncüli Kasrı'na şeref-bahşâ olundukda fil-i cesâmet-esîl ihzârına fermân buyurulup fil-bânları ile geldikde vâfir huzûr-ı hümâyûnlarında harekât-ı hissiyye ve etvâr-ı garîbesi icrâ ve irâ'et olunup ba'zı tehâşî eden kulların süvâr olmasına işâret buyurulup inbisât-ı zamîr-i şehriyâr-ı 'âlem-gîre bâdî olmuştur.

Üçüncü Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya-i Kebîr'de edâ buyurup sa'âdetle doğru harem-i sâhilsarây-ı 'âlîlerine rikâb-cünbân-ı mu'âvedet buyurmuşlardır.

Dördüncü Sebt günü Sovukçeşme Kasrı'na şevk-efzâ-yı kudûm-ı necâbet-rüsûm buyurduklarında berây-ı ihsân-ı ceyb-i hümayûn Kâhire-i Mısır'dan beher sâl îrâd-ı mu'ayyene olan Hazîne-i Mısırî rûz-ı mezbûrda Âsitâne-i sa'âdet'e³⁰¹ dâhil olmağın Bâğçekapusu'ndan tertîb olan alay-ı mu'anvenleriyle dahve-i kübrâda mürûr-ı katâr u mehârları temâşâ-kerde-i cihân-bânîleri kılındığı hılâlinde ümerâ-yı Mısriyye'den hazîne-i mezbûre hıdmet ile vürûd eden yek-çeşm ( ) bey dahi on sekiz 'aded katâr hazîne sandûkların pîşvâ-yı müfâharet eyleyüp mehterhânesin çalarak 'arz-ı vakâr-ı hıdmet-güzâr-ı hazret-i şehriyârî eyledikten sonra kubeyl-i zuhr İsvec balyosu dahi Kapu'ya geldiği manzûr-ı hümayûn kılındıktan sonra ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i hümayûn buyurulup kuşhâne ta'âm-ı nefîsesi tenâvülüyle safâ-yâb kılındıkda ma'zûlen Edirne'de bostâncıbaşı habsinde olan defterdâr-ı sâbık Halîl Efendi'nin re's-i maktû'u mîr-âhûr-ı evvel Ahmed Ağa kullarının âdemîsi yediyle gelüp 'ibreten li's-sâ'irîn hâric-i Bâb-ı hümayûn'a vaz' olunmuştur.

[143a] Beşinci Ehad günü dahve-i kübrâda kethudâ-yı bevvâbân 'Abdullâh Bey kulları ordu-yı hümayûndan vürûd edüp Moskov keferesi tarafından hayyen ahz olunan on üç 'aded üsârâ-yı küffâr İncüli Kasrı'na kadem-nihâde-i iclâl-i şehriyârî kılındıkda huzûr-ı hümayûnlarına ağılâl ü selâsil-i hevân ü mezellet ile dest-beste ve kayd-ı rakabe-i ribka-i rıkkıyyet ağa-yı mûmâ-ileyh pîşvâlığıyla ma'rûz-ı sâha-i darâ'at kılındıkda iki şahs-ı kerîhül-manzarı ma'lûmül-esâmî çaneral ve ricâl-i mu'ayyeneden olmağın Yedikule habsine fermân ve bâkîsi Tersâne-i 'âmire zindânına mukayyed olmağa ebrû-cünbân-ı işâret-i 'âlî ısdârı 'akabinde hıdmet-i 'aliyye-i emânet-i kübrâ-yı vezâret [ve] vedî'a-i 'uzmâ-yı vekâlet-i hilâfet edâsıyla mu'âvedet eden mîr-âhûr-ı evvel Ahmed Ağa kulları dahi tâziyâne-i himmet ve tahrîk-i rikâb-ı müsâra'at birle ol hinde vürûd etmeğın rikâb-ı hümayûn-ı celâdet-makrûna serdâr-ı ekrem ve sadr-ı 'âlî-i muhterem 'Abdullâh Paşa tarafından getirdiği telhîsât-ı 'adîde ve kâ'ime-i müte'addideleri 'arz etdikde rikâb-ı hümayûna 'arza

³⁰¹ Metinde "sa'âdetle" şeklinde.

girüp ³⁰² شنين کی بود مانند ديدن mantûkunca bi'l-mu'âyene meşhûdu olan ahvâl-i mevkib-i cihân-dârî ve kemmiyyet-i rekâ'ib-i zafer-a'lâm ve istîlâ-yı küffâr-ı li'âm müşâfeheten istintâk ve istihbâr-ı cihân-bânî kılındıktan sonra şevketlü efendimiz derûn-ı kasrda câ-nişîn-i 'izz ü iclâl olup mâdde be-mâdde harf be-harf rikâb-ı hümâyûnlarına 'arz u i'lâm olan umûr-ı habâyâ-yı Devlet-i 'aliyye gelen kâ'ime ve telhîsâtıdan mutâla'a-i çeşm-güzâr-ı teyakkun buyurulup mazbût-ı mefhûm-ı mevâdd râbîta-bend-i kuvvet-i mütehayyile oluncaya dek şu'ûr-ı mülkiyyet-i nûr-pâşlarına fütûr-târî olmadan iki üç sâ'ate dek cümlesi manzûr-ı hümâyûnları olup etrâf-ı aktâr-ı memâlike neşr-i menâşîr için evâmîr-i 'aliyye-i mehâmm-ı dîn ü devlet dahi nazar-kerde-i ta'alluk-ı 'irfânları kılındıktan sonra tahrîk-i rikâb-ı ma'delet-nisâb birle Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf buyurup salât-ı 'asrı edâdan sonra 'aşr-hân-ı tazarru' ve çâre-sâz-ı dergâh-ı icâbet olup dâmân-ı meded-resân-ı Hırka-i Mutahhara-i Seyyidül-verâ 'aleyhi efdalü't-tehâyâ hazretlerinden istimdâd-ı rûhânî ve çâre-hâh-ı ümmet-i ser-girânî olmuşlardır.

[143b] Altıncı İsneyn günü Ağa Bağçesi'ne kadem-i tarâvet-sâz-ı cihân-dârî birle reşkîn-sâz-ı hadîka-i İrem buyurduklarında rikâb-ı müstetâb-ı hümâyûnlarına Kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazretleri gelüp serdâr-ı ekrem tarafından gelen kâ'ime ve mevâdd-ı sâ'ire ve umûr-ı habâyâ-yı mehâmm-ı ebediyyü'n-nizâm-ı Devlet-i 'aliyye'nin hulâsa-i me'âli 'arz u i'lâm ve nakş-pezi-i sûret-i merâyâ-yı ekâvîl-i şettâ-yı vâride ve gayr-ı vâride kemâ-yenbagî der-miyân-ı re'y-i istisvâb-ı hîred-pesend kılındıktan sonra kâ'im-makâm paşa hazretleri mahallerine 'avdet buyurup şevketlü efendimiz 'âmme-i berâyâ-yı re'fet-şâyâna olan eltâf-ı kerem-i bî-gâyelerinden serhengân [ve] cüce ve nüdemâ-yı sâ'ire kullarına zer-pâş-ı 'âtîfet [ve] nehb ü gâret-gerân-ı tehâlûklerin temâşâ ve cümlesin mâ-fevka'l-me'mûl mazhar-ı mekârim-i amîmü'n-nevâl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr haseki ağa vekîli olan hamlacıbaşı Hacı 'Ali Ağa kulları me'mûr olduğu hıdmet-i celîle ile savb-ı maksûda revâne olmuşlardır. Vekâletle rikâb-ı hümâyûna muktezâ-yı tarîkları üzre hamlacıbaşılığa müterakkıb olan Kara Mehmed kulları cebhe-sây-ı tebcîl olmuşdur.

³⁰² “İşitmek nasıl görmek gibi olur?” manasında Farsça bir darbimesel.

Yedinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-endâz-ı celâdet buyurulup ba‘de'l-itmâm sâhilsarây-ı ‘âlîlerine teşrîfden sonra ba‘de'z-zuhr ahz u kabz olunan ba‘zı eşyâ nazar-kerde-i çeşm-i istiğnâ-bînleri olup ahşama dek evkât-güzâr-ı sa‘âdet olmuşlardır.

Sekizinci Erba‘â günü teberdâr-ı Sarây-ı ‘atîk kethudâsı kulları yediyle Hazîne-i Enderûn-ı hümayûn'dan ihrâc olunan bin kîse akçelik altın ve devletlü vâlîde-i muhteremeleri tarafından serdâr-ı ekrem ‘Abdullâh Paşa hazretlerine berây-ı tebrîk-i vezâret-i kübrâ hil‘at-i semmûr-ı fâhire ve mücevher hancer-i bî-‘adîl irsâl kılınup rû-be-râh-ı cânib-i me‘mûr olduktan sonra sa‘âdetle İncüli Kasrı makdem-i hümayûn-ı feyz-meşhûn-ı cihân-dârî ile şeref-yâb buyurulup gâhî devâbb-ı sîmîn-rikâbların cilve-i ihtizâzın temâşâ ve gehî se-pâ üzre mevzû‘ olunan tûde-i âb u gile gaddâre-i imtihân çalınmasın çukadâr kullarına işâret ü îmâ ile imrâr-ı vakt-i letâfet buyurmuşlardır.

[144a] Dokuzuncu Hamîs günü berây-ı nezâret-i mühimmât-ı sefer-i deryâ kâ'im-makâm paşa kulları Dîvânihâne-i Tersâne-i ‘âmire'ye teşrîf etmeğin şevketlü efendimiz dahi kubeyl-i zuhr sandal-süvâr-ı ‘azîmet olup dîvânihâne-i ‘aliyyeye teşrîf ve kâ'im-makâm paşa kulları rikâb-ı hümayûna ‘arza girmeğe murahhas olup cümle-i umûr-ı mehâmm-ı hudûd-ı İslâmiyye'den tedârükü akdem ü elzem olan donanma-yı hümayûn mu‘âveneti için mühimmât-ı sâ'ire ve iktizâ eden tedâbîr-i külliyye ve edevât-ı nâriye olmağın donanma-yı hümayûna bâl ü per makâmında çâpûk-süvâr-ı bâdbân-güşâ-yı cenâh olan firkate ve kancabaş makûlesi sefâyin olup mahall-i mezbûrda mıkzâf-zen-i irsâl ü tesyîri teshîl olan mevâddan olmağın müceddeden binâsına fermân-ı cihân-dârî ısdârıyla itmâmına tûşe-zen-i ihtimâm olunan yirmi ‘aded firkate ve yirmi ‘aded kancabaş ve mühimmât-ı lâzîme ve sâ'iresi mukaddime-i güft ü şinîd olup sâ'ir sügûr-ı memâlik-i İslâmiyân ve mevkib-i zafer-a‘lâm-ı cüyûş-ı cân-hurûş-ı mübârizân ve temşiyet-i umûr-ı mehâmm-ı dîniyye ‘arz u i‘lâm olunmağın ba‘de'l-‘arz salât-ı zuhra kıyâm olup mukaddemâ binişci Enderûn kulları Tersâne-i ‘âmire Bağçesi'ne irsâle fermân olunmağın ol tarafa sandal-nişîn-i ‘izz ü iclâl olundukda harem-i hümayûnda Kasr-ı Bahâriyye ta‘bîr olunan kasr-ı letâfet-hasra şeref-bahş-ı celâdet buyurulup Enderûn kullarına bir fasıl tomak oynadup temâşâ kılındığı ‘akabinde rehâmet-i havâ ve ‘adem-i hübüb-ı sabâdan nâşî incilâ-yı tab‘-ı hümayûn-ı behcet-makrûn için Kasr-ı Bahâriyye-i Kebîr'e zevrak-

nişîn-i iclâl olup teşrîf-i meymenet-redîf buyuruldukda Vidin muhafızı Mehmed Paşa tarafından gelen kâ'ime ve mektûb resîde-i dest-i zafer-peyvend ü 'inâyet-mashûb oldukda derûnunda münderic olan ta'bîrât-ı mürvârîd-i mahmidet-fermâ ile sâmi'a-i kulların dahi müşennef-sâz-ı takrî'-i pür-behcet buyurmak işâret-i 'aliyye zımnında min-kıbeli'r-Rahmân teveccüh eden mevâ'id-i zâ'ika-bahşâ-yı hân-ı zaferden cümleyi hisse-yâb-ı hums-i mübârek-i gûş-gîr-i lezzet buyurup bi'z-zât silahdâr ağa kullarına gelen kâ'imeyi 'alenen kırâ'at olunmasına müsâ'ade-i cünbüş-i ebrû ve harf be-harf ta'bîr-i meserret-semîr-i dil-cûsun ifhâm-ı zamîr-i kulları olmağa ruhsat-cû [144b] olduklarında hulâsa-i kâ'ime-i behcet-nâme bi-hamdihî te'âlâ muhâsara dâ'iyesiyle gelen tabur-ı hezîmet-mahsûr-ı küffâr kal'a-kûb-ı İslâmiyân olmak üzre Timo Suyu üzre cîsr binâ ve top-ı şâhîler ile istihkâm verildikde kulûb-ı mahsûr-ı guzât-ı İslâm'a düşen ru'b-endâz-ı haşyet isticlâb-ı muktezâ-yı gayretullâh olmağın kulları hakkında humât-ı rahmet ve lücce-i mevc-hîz-i re'fet ser-şâr olup Tuna Suyu'na munsabb olan nehr-i mezbûr küffâr-ı li'âma cûş-ı seylâb-zede-i tûfân-hurûş-ı belâ olup altı sâ'at mikdârı mahalle rû-be-râh-ı idbâr etmeğın guzât-ı müslimîn sâhil-i necât-ı Nûh-ı necî-i zafer müşâhedesinde sell-i şemşîr-i 'adû olup kimi hayyen ahz ve kimi katlen helâk olup bi'd-defa'ât mazhar-ı lutf-i Samedânî cîlve-ger-i kümât-ı İslâm olduğu meşhûd ve ru'ûs-ı a'dâ ile kal'a-i mezbûr zînet-fezâ-yı feth u zaferde necâbet-nümûd olduğu devâ'î-i kuvvet-i kâhire-i baht-ı hümâyûn-ı zafer-mev'ûd olmasına akva'd-delâ'il hayyen ahz olunan dillerden istintâk-ı keyfiyyet-i küffâr ve isti'lâm-ı kemmiyyet ü hareket-i düşmen-i bed-kâr oldukça cümlesi müttefikul-kelime min-'indillâh içlerine müstevlî olan 'illet-i emrâz-ı müzmineden ekseri yevmen fe-yevmen mürd ü helâk ve birbirlerine nakz-ı 'ahdin şe'âmet-i menhûsesi olduğun müş'ir kelimât-ı düşnâm-âmîz-i şütûm-ı mugallaza ile serzeniş ü tevbîha çâkçâk oldukların siyyemâ çaşar-ı bed-kârın dâmâdı makâmında serdâr-ı murdârı olan İskendrob dahi dereke-i cahîme âmâde olacak rûtbe silâh-bend-i emrâz u 'ilel olduğun ihbâr etmeleri mukaddimât-ı fütûhât-ı celîle olduğunda ser-i mü iştibâhımız yokdur. Rikâb-ı hümâyûnlarından imdâd-ı seferiyye [içün] i'ânet olunan yüz yirmi kîse akçeye bâliğ 'avâtîf-ı celîle vusûlün ve beş bin piyâde ve beş bin süvârî 'askerin dahi kal'aya duhûlû haberin i'lâm-ı hâl ve bu gûne ahbâr-ı sârre indirâcıyla safahât-ı 'âmme-i muvahhidîni leb-rîz-i ta'bîrât-ı sürûr-engîz ile tebyîz etmeğın şevketlü kerâmetlü efendimiz kemâl-i teveccüh-i Hazret-i Vâhibül-

‘atâyâ’dan istimdâd-ı rûhânî için gazavât-ı Seyyidü'l-verâ ‘aleyhi efdalü't-tahâyâda ‘alemdâr-ı zafer-şî‘âr olan Hâlid bin Zeyd hazretlerinin mazca‘-ı münevverlerinde salât-ı ‘asrı kıyâm için kasr-ı mezbûrdan hareket ve muhtasarca türbe-i şerîfeye pâ-nihâde-i ziyâret olup salât-ı ‘asrı edâdan sonra e‘imme-i câmi‘-i mezbûrdan Altıaylığ’ın şâgirdi ( ) Efendi kullarına ve Sarmısakcı-zâde kullarına [145a] birer ‘aşr-ı şerîf tilâvet buyurulmasına işâret buyurulup dergâh-ı Kâdiyü'l-hâcât’a tazarru‘ u ‘arz-ı hâcât ve ‘Alemdâr-ı Habîb-i Muhtâr’ı hürmetine livâ-i Nebvî hâvî olan kulları ³⁰³ این ما توجهوا منصوراللو olmak dâ‘iyesiyle bi’z-zât sûz u güdâzdan sonra türbedârlar ve imâm-ı ‘aşr-hân-ı mûmâ-ileyhi ihsân-ı hümâyûnlar mesrûr-ı câlibü'l-kulûb eyleyüp filike-süvâr-ı mu‘âvedet buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr mîrâhûr-ı sagîr olan Kādî Halîl Ağa Kâhire-i Mısır’a revâne olmağa me‘mûr ve rikâb-ı hümâyûnda hıdmet-i vekâletleriyle Bekir Paşa kethudâsı ( ) kulları mübtehic ü mesrûr kılınmıştır.

Onuncu Cum‘a günü salât-ı farîza-i Cum‘ayı Sultâh Ahmed Câmî‘i’nde sa‘âdetle edâ buyurup doğru sâhilsarây-ı ‘âlîlerine teşrîf-i ric‘at buyurmuşlardır.

On birinci Sebt günü İncüli Kasrı’na şeref-bahş-ı celâdet olundukda devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzları temâşâ kılındıktan sonra pehlivân kemânkeş kullarına havâyâ pîşrev-endâz-ı mahâret olmağa işâret buyurulup birbirin sebkât için kuvvet-i şast ve müsâ‘id-i havâ ile tîr-endâzlığa sîne-dâr-ı kemân-ı müzâheret olmuşlardır.

On ikinci Ehad günü Ağa Bağçesi’ne şevk-bahşâ olup salât-ı ‘asra dek ârâm ba‘dehû Hırka-i Şerîf’e teşrîf buyurup farîza-i ‘asra kıyâm ile ‘arz-ı niyâz-ı dergâh-ı çâre-cû-yı enâm olmuşlardır. Rûz-ı mezbûr Ahmed Paşa tarafından silahşor Mahmûd Ağa kulları gelüp Sofya tarafında olan kemmiyyet-i kûmât-ı İslâm ve istîlâ-yı küffâr-ı li‘âm-ı bed-fercâmdan istintâk ve kâ‘imelerinden tafsîl-i mevâdd ve iltimâsâtları ıttılâ‘-yâfte-i zamîr-i şehriyâr-ı kişver-güşâ-yı âfâk olmuşdur.

On üçüncü İsneyn günü Yalı Köşkü’ne teşrîf-i iclâl ‘akabinde bundan akdem Vidin vâlîsi ‘İvaz Paşa tarafına meblağ-ı merkûm îsâliyle revâne olan ‘Arabgirli silahşor ( ) kulları ba‘de-edâ‘i’l-hıdmet Âsitâne-i sa‘âdet’e dâhil olmağın getirdiği senedât kâ‘imleri bi’l-cümle manzûr-ı hümâyûn oldukdan sonra bi’l-müşâfehe

³⁰³ “Nereye yönelirlerse sancakları mansur ve muzaffer olsun” manasında Arapça bir söz.

isti'lâm-ı hâl için rikâb-ı hümayûnlarına 'arza çağırıp nısf sâ'at mîkdârı mu'âyeneten meşhûdu olan vekâyi'-i ceng ü kıtâl ve istîlâ-yı küffâr-ı bed-fi'âl mâdde be-mâdde takrîrinden ma'lûm-ı cihân-dârîleri kılınmağın rü'esâ-yı küffârdan âhen-pûş ahz olunup ma'îyyet ile gelen iki nefer kâfir-i bî-emân nazar-kerde-i şehriyâr-ı sâhib-kırânî kılınmıştır.

[145b] On dördüncü Sülâsâ gecesi bu'ayd-i 'ışâ Bosna vâlisi tarafından bir çukadâr-ı çâpûk-süvâr [ve] ahâlîsinden bir gâzî-i nâm-dâr ma'îyyet ile müjde-künân tebşîrât-ı gam-fersâ-yı hâtır-ı muntazîrân olacak havâdisât-ı tecelliyât-ı Sübhâniyye ile vürûd edüp rikâb-ı hümayûna gelen kâ'imelerden bu gûne istîlâ'-ı hâl ve ilmâ'-ı derûn-ı behcet-iştîmâl lâyh oldu ki hudûd-ı Bosna'da olan kılâ'ı bi'd-defa'ât da'vâ-yı Nemrûdiyye ile gelüp muhâsara eden Nemçe keferesi bir hâl ile zafer-yâb olamayup her-bâr geldikçe tu'me-i şemşîr-i müdâfa'a ile münhezim ü perîşân-hâl olduklarından sonra Rebî'ulâhîr'in altıncı günü Nehr-i³⁰⁴ Sava üzre munsabb olan ( ) Suyu'ndan köprü kurup seksen bin kadar merd-i nâ-merd-i âhen-pûş [ve] tabur-ı menhûs ve top-ı ra'd-âşûb ve çarh-ı felekleriyle gelüp kılâ'-ı mu'ayyeneden birin mahsûr ve ol havâlî sükkânın tazyîk ettiği vâlî-i mezbûrun resîde-i sâmi'a-i teyakkuzları oldukda on iki bin guzât-ı silah-pûş u cân-fedâ piyâde ve süvâr-ı merd-i neberd-âzmâ ile imdâdlarına girîve-i şevâhik-ı sa'bû'l-menâl ve şî'b-i cibâlden vâsıl olup bi-hamdihî te'âlâ kuvvet-i kâhire-i İslâmiyye ile hecme-i tâkat-güdâz-ı kâr u zâr-ı muvahhidîne tahammül edemeyüp yirmi binden mütecâviz kâfir-i bî-emân tu'me-i şemşîr-i demâr ve yirmi bin mîkdârı dahi guzât-ı düşmen-şikâr elinde hayyen giriftâr-ı esîr oldukdan sonra rü'esâ-yı küffârdan katl olunan melâ'în [ve] çaneralleri olan hınzîrin meşhûd-ı dîde-i 'ibreti oldukda tahlîs-i cân sevdâsıyla kurduğu köprüden güzer edüp kararı firâra tebdîlde 'şâyed verâmızdan istîsâl ederlerse yakayı ele vermek mukarrerdir' deyü kendi eliyle köprüyü dahi kesüp cünûd-ı Nemrûdu bu hâleti müşâhede ile kendüyi gark-âb-ı belâ-yı mihnet edüp bu tarîk ile dahi yirmi bine bâliğ küffâr gark-ı cûybâr-ı fenâ olmağın cemî'-i mühimmât-ı cebehâne ve sâ'ir ganâyim-i mevfûreleri nasîb-i 'asâkir-i İslâm olup şâhî topları ve sâ'ir edevât-ı nâriyeleri bi'l-cümle zabt olunduğu müşâfeheten ve mektûben ma'lûm-ı hümayûn buyurulduktan [146a] sonra 'ale's-seher Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve bu hisse-i hân-ı fütûhât-ı celîleden zâ'ika-

³⁰⁴ Metinde نهري şeklinde.

bahşâ-yı mesâmi‘-i kulları hisse-yâb olup ba‘de'l-‘avd çukadâr ve ma‘iyyet ile gelen gâzî kullarına ilbâs-ı hil‘at ve birer kîse akçe ‘inâyet buyurulmağın ba‘de'z-zuhr hazîne ifrâz olan Istabl-ı hâssa'ya teşrîf-i iclâl buyurulup Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn kethudâları yediyle salât-ı ‘asra dek pes-mânde-i kühen ve kâbil-i isti‘mâl olmayacak rütbe sîm rikâb u raht-ı mütenevvi‘a ve ba‘zı altun eşyâ-yı dîrîne ve ‘atîk kesmeler ihrâc olunup madrûbâta tahvîl olması işâret-i ‘aliyye zımnında mîr-âhûr-ı evvel Ahmed Ağa kullarına bir ferve-i semmûr erkân ilbâs buyurulup dûş-ı müfâharetin tebcîl buyurduklarında anlar dahi kemâl-i teşekküren rikâb-ı hümâyûn-ı ‘azamet-makrûna bir esb-i mükemmelü'l-bisât keşîde-i çâkerâne buyurmağın cünbüş-i ebrû-yı kabûl ile mesrûru'l-fu‘âd buyurmuşlardır.

On beşinci Erba‘â günü masârif-i mühimmât-ı seferiyye içün Hazîne-i hümâyûn'larından elli kîse akçe ihrâc buyurulup defterdâr vekîli Sa‘dullâh Efendi kullarına teslimden sonra kubeyl-i zuhr İncüli Kasrı'na şevk-bahşâ olundukda rikâb-ı hümâyûna kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arz-ı mehâmm-ı esfâr-ı bahr u berr ve i‘lâm-ı mevâdd-ı sâ'ire-i devlet-i zafer-güster zımnında yine mahallerine ric‘at vukû'unda sa‘âdetle Kasr-ı Gülhâne'ye ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup Enderûn kullarına süvârî cirid fermânıyla vakt-i hulûl-i ‘asra dek safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olup ba‘de'l-‘asr sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ‘avdet buyurmuşlardır.

On altıncı Hamîs günü yine İncüli Kasrı makdem-i hümâyûnlarıyla şeref-zîb-i iclâl buyuruldukda Bosna vâlîsi ‘Ali Paşa kulları tarafına ikrâmen-leh serâsere kaplu hil‘at-ı semmûr-ı fâhire ve şemşîr-i tâb-dâr-ı mücevher-tırâz ve iki yüz elli kîse akçe imdâd-ı seferiyye ve on re's esbân-ı müntehabe ve ol muhârebe-i zafer-ihtivâda mevcûd olan kapudanlara ve sancakbeylerine hil‘at ve çeleng yine vâlî-i müşârun-ileyh hazretlerinin veled-i sulbîsi Mehmed Gâlib Bey yediyle irsâl kılınmıştır.

[146b] On yedinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı sa‘âdetle Vâlîde Câmi‘i'nde edâ buyurup sa‘âdetle doğru sâhilsarây-ı ‘âlîlerine mu‘âvedet-i iclâl buyurmuşlardır.

On sekizinci Sebt günü İncüli Kasrı makdem-i hümâyûnlarıyla şeref-yâb oldukda maktûl kehtudâ-yı sadr-ı ‘âlî Hâlisâ kullarının devâbb-ı gayr-ı rûkûblarından on re's devâbb-ı gass u semîn³⁰⁵ ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup manzûr-ı hümâyûnları

³⁰⁵ Metinde ثمين imlasıyla yazıldı.

oldukdan sonra Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân buyurulup temâşâsıyla safâ-yâb olmuşlardır.

On dokuzuncu Ehad günü yine Kasr-ı İncüli şevk-endâz-ı kudûm-ı cihân-dârî oldukda rikâb-ı hümâyûna şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazarâtı gelüp bir mikdâr 'arz-ı umûr-ı dîniyye ve istişâre-i Devlet-i 'aliyye zımnında bedreka-i tevîk-ı Samedânî birle pâ-der-rikâb-ı isti'câl Vidin muhafızı Mehmed Paşa tarafından gelen çukadâr-ı paşa-yı müşârun-ileyhe kasr-ı mezbûrun hâricinde buluşup yedinde olan kâ'ime ve senedâtı ahz olundukdan sonra yine rikâb-ı hümâyûna 'arza girüp re'îs efendi kulların dahi çağırıp 'alenen kâ'imeyi kırâ'at ve kulları dahi hisse-yâb-ı hân-ı ni'met kılındıkda bi-hamdihi te'âlâ gurre-i mâh-ı mezbûrda Vidin üzerine tabur ve şâhî toplarıyla mükemmel ve müretteb gelen küffâra mahsûr olanlardan mukaddem mukâbele olunup 'azîm muhârebe-i şedîdeden sonra ekseri tu'me-i şemşîr-i ehl-i İslâm ve bakıyyetü's-süyûf olan melâ'in kal'a-i serhadd-i İslâm'a üç sâ'at ba'id mahalde köprü başında tecemmu' edüp tahassun etdikleri ma'lûm olmağla bi-'avni'l-Meliki'l-Mennân üzerlerine varılsa cem'iyetlerin perîşân ve ekserin kahr u tedmîr etmek meczûm iken kal'a-i merkûmun 'askerden tehî kalması mülâhazasıyla hâlleri üzre terk olunup firâra cân atdıklarında ordusun ve cebehânesin bi'l-küllîyye zabtı ganâyim-i mevfûreden 'add olunup ahz olunan dillerden keyfiyyet-i hâlleri istintâk olundukda Macar tâ'ifesinin 'uhde-i itâ'atinden hurûc etdiklerin ihbâr ve Frans keferesi mukaddemâ olan husûmetlerin yine ele alup üzerlerine hurûc ve ılgar ve beynlerinde olan nizâm muhtell olup ihtilâl-i 'azîme mübeddel olduğun yegân yegân merreten ba'de-uhârâ haber verdikleri beşâret-i dîger-i eltâf-ı hafîyye-i Sübhânî olmağın gelen çukadâra ilbâs-ı hil'at ve bir kîse akçe 'avâtıf-ı 'aliyye-i cihân-dârına mübâderet olunup ³⁰⁶شاکراً لانعمه salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîfe'[de] edâ buyurup du'â ve senâ ile ter-zebân-ı mahmidet olmuşlardır.

[147a] On dokuzuncu ³⁰⁷Ehad günü yine Kasr-ı İncüli kudûm-ı behcet-rüsûm-ı cihân-dârîyle şeref-yâb oldukda maktûl kethudâ-yı Hâlisâ'nın güzîde devâbb-ı bârgîrlerinden on re's dahi 'arsa-i şühûd olup çeşm-i istiğnâ-pesend-i cihân-bânîleri kılındıkdan sonra Enderûn kullarına piyâde cirid oynamağa fermân ısdâr ile zevk-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

³⁰⁶ "Allah'ın nimetlerine şükrederdi" (Kur'ân-ı Kerîm, Nahl Sûresi, âyet 121'den).

³⁰⁷ 1150 Cemaziyelevvel'inin 19. günü iki defa yazılmış oldu.

Yirminci İsneyn günü Ağa Bağçesi'ne şevk-bahş-ı iclâl olup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzı 'akabinde iki zirâ'-kad se-pâ üzre şekl-i külâh-ı nemedîde tahaccür etmiş halâb-ı muhammer u musaykal vaz' olunup süvârî cündî kullarına sell-i seyf-i doludizgin tek ü tâz-ı cevelân iken hasm-ı cânı mesâbesinde mahall-i imtihân olan çamuru çalup te'sîr-i kat'-ı tîg-ı âteş-tâb ile huzûr-ı hümâyûnlarında her biri mikdârınca 'arz-ı hüner etdikden sonra İbrâhîm ve Mahmûd Cüce kulların se-pâ-yı mezbûre üzre birbirine dest-gîr ü mu'âvenet ile mün'akiden vaz'-ı ber-câya işâret-i ebrû-yı letâfet-i cihân-dârî buyurulmağın tehâşî-i sukûtdan nâşî çekilen ıztırâb u inkılâb-ı mu'âmele-i yek-dîgerî inşirâh-ı fu'âd-ı zamîr-i meserret-pezîr-i hümâyûn olup iğmâz-ı 'ayn ile feryâd-ı niyâz-ı bî-nihâyelerinden tegâfûlâne edâ-yı mülûkâneleri zuhûra gelüp tâ edâ-yı salât-ı 'asra dek nüzûllerine 'adem-i müsâ'ade ve ba'de'l-edâ sabâha dek ol mahalde karâr-dâde olmaları edâsıyla sâhilsarây-ı 'âlîlerine mahall-i dîger[e] 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurup emân-hâh-ı feryâd-ı tasannu'-ı gayr-ı vârideleri safâ-bahş-ı tab'-ı hümâyûnları kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr Sarıbey-oğlu nâm şakî yanında olan hevâdârlarıyla bir mahall-i muzâyakada Polad Paşa-zâde Çelik Bey'in mahsûru olup kemâl mertebe tazayyuk-ı hâlî rikâb-ı hümâyûna 'arz olunup "birkaç güne değin mîr-i muhterem yediyle ya hayyen yâhûd maktûlen kelle-i bürîdesi rikâb-ı hümâyûnlarına galtân olup 'âmme-i ra'ıyyet üzerinden mazarrat u beliyyesi bi-'inâyeti'l-Mennân indifâ'-ı küllî bulur" deyü dâru's-sa'âde ağası kulları haber verdiği mesmû'-ı kulları olmuştur.

Ve yine rûz-ı mezbûr kozbekcibaşı kulları ordu-yı hümâyûn cânibine hıdmet-i celîle zımnında me'mûr olup 'âzim-i savb-ı maksûd olmağa pâ-der-rikâb-ı isti'câl olmuştur.

[147b] Yirmi birinci Sülâsâ [günü] Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr İncüli Kasrı'na kadem-nihâde-i celâdet olundukda rûz-ı mezbûrda Vidin muhâfızı 'İvaz Paşa tarafından çukadâr-ı müjde-resân vürûd edüp hulâsa-i makâlin bu rûtbe nâtıkâ-pîrâ-yı hümâyûn-ı güher-meşhûn buyurup dâmân-ı mesâmi'-i kulların leb-rîz-i cevâhir-i neşât u inbisât buyurmuşlardır ki bi-hamdihî te'âlâ dest-yârî-i 'avn-i 'inâyet-i Rabbânî birle bedreka-i tevfik-ı Samedânî reh-nümâ-yı yâver olup köprü başında tecemmu' u tahassun eden küffârdan ahz olunan bir dilden istintâk-ı keyfiyyet-i hâl ve tasdik-ı makâl olup kefare-i mesfûrların za'f-ı hâlleri kemâlde ve cebehâne ve mühimmât-ı sâ'ireleri olmayup Belgrad çenarali tarafından istimdâd-

1 mühimmât ve bundan akdem Demirkapu'dan gelürken gark olan bir iki sefine cebehâneleri i'lâm ile bedel-i zehâ'ir ve edevât-ı nâ'ire intizârında oldukların ihbâr-ı mâ-sadak olmalarıyla müsta'inen-billâh bir gece 'ale'l-gafle cem'iyet-i küffâra şebîhûn olunup ekseri tu'me-i şemşîr ve bakıyyetü's-süyûf olanlar dahi yalnız tahlîs-i cân sevdâsıyla sebûk-bâr sahrâ-neverd-i kilâb-ı lâşe-hâr olduklarında ganâyim-i mevfûre hılâlinde ni'met-i gayr-ı müterakkıbe Belgrad tarafından sefine ve sallar ile gelen mühimmât-ı cebehâne ve kereste ve levâzımât-ı sâ'ire cümle ehl-i İslâm'a nasîb olup bi'l-küllîyye hısn-ı hasîn ve müstahfizîn-i kal'a-nişîne istîlâ-yı küffârdan emniyyet-i küllî hâsıl olup fi-mâ-ba'd tahrîr olunan sipâh ve silahdâr neferâtı dahi gelüp lâhık oldukdan sonra çeteye ve sû-be-sû memâlik-i küffâra hücum olunup bi-'inâyeti'l-Mennân Niş'e dahi imdâd u i'ânet hayyiz-i imkândadır deyü vâfir tebşîrât-ı 'uzmâyı hâvî kâ'imesinin mazmûn-ı münîfin takrîr u beyân buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Erba'â günü yine İncüli havâlîsi halvet-i hâssa ile tahliye olunup hademe-i haremsarây-ı 'âlîleriyle ahşama dek geşt ü güzâr-ı çemen-zâr-ı letâfet olup safâ-bahş-ı 'âlem olmuşlardır.

[148a] Yirmi üçüncü Hamîs günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl buyurduklarında Enderûn kullarına kütüğe nebud-endâz-ı mahâret olmağa işâret buyurulup salât-ı 'asra dek temâşâlarıyla evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi dördüncü Cum'a günü bundan akdem Nemçe sulhünde mukayyed olan Erdel Macarı kralı Rakoci keferesi krallıktan matrûd ve ra'iyet ve ilât ve ahşâmâtı bi'l-küllîyye Nemçe çasarı zabtında olmağa müsâ'ade-i Devlet-i 'aliyye olmağın kral-ı mesfûr Devlet-i 'aliyye-i vikâyetü's-Samedânî'ye ilticâ ile Tekfurdağı'nda iken mürd ve oğlu hayâtda olmağın ber-muktezâ-yı nakz-ı 'ahd oğlu krallık devletine fâ'iz olup ra'iyet ve memâliki bi'l-küllîyye kabza-i tasarrufunda olmak istircâsına binâ'en kral-ı mezbûr Âsitâne-i sa'âdet tarafına da'vet olunup rûz-ı mezbûr Hadîce Sultân zay'a-i gülşen-serâsında kendüye ziyâfet ü ikrâm olunup Balat'da salb olunan Kürkcü Mano[l] keferesinin hânesine nüzûl etmiştir. Şevketlü efendimiz dahi Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı Cum'ayı edâdan sonra doğru haremsarây-ı hümayûnlarına mu'âvedet buyurmuşlardır.

Yirmi beşinci Sebt günü Sovukçeşme Kasrı makdem-i cihân-dârîleriyle germ-sâz-ı necâbet oldukda rikâb-ı hümayûnlarına kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp 'arz-ı umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye ile kubeyl-i 'asra dek ârâm ve mahallerine

‘avdetden sonra tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb buyurulup Sepedciler Kasrı'na şeref-bahş-ı iclâl olunup ba‘de-salâti'l-‘asr sâhilsarây-ı ‘âlîler[ine] ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Ehad günü İncüli Kasrı'na revnak-endâz-ı iclâl olundukda Enderûn-ı hümâyûn kullarında[n] müsta‘idd olanlara çukadârân kullarıyla huzûr-ı hümâyûnlarında çamur çaldırup âzmâyîş-i şast-ı hünerde çalınup yatmaları safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuştur.

Yirmi yedinci İsneyn günü ‘Osmân-zâde zay‘asına biniş takrîb ile bu‘ayd-i tulû‘-ı şemsde hareket-i hümâyûn buyurulup Defterdâr İskeleyi'nden eşheb-süvâr-ı celâdet olundukda Dâvûdpaşa'ya teşrîf olunup Kasr-ı Mehmed Paşa'da kahve-nûş-ı celse-i hafife zeylinde binişci kulları zay‘a-i mezbûra gönderüp muhtasarca harem-i Dâvûdpaşa'ya kadem-nihâde-i tasmîm olunup sû-be-sû ta‘mîr u termîm ve müceddeden iktizâ eden **[148b]** mahallerin binâ ve şurû‘una mübâşeret için ser-bostâniyân-ı hâssa kulları nezâret ile Baruthâne nâzırı Sâlih Ağa kullarına emr-i binâ ihâle olunup murâd-ı hümâyûnların dâru's-sa‘âde ağası kulları vesâtatıyla kendüye ifâde³⁰⁸, hadâ‘ik-ı gül-zâr ve büyü-t haremsarây-ı dil-ârâsı ve sahn-ı sâha-i meştâ ve masîfi tathîr ve bi'l-külliyeye pâk ve hâşâk ü türâb-ı rîziş-i hışt ü sengden berî‘ü's-sâha olmasına işâret-i ‘aliyyeden sonra biniş mahalline dahve-i kübrâda ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup salât-ı zuhru edâ ‘akabinde bundan akdem serdâr-ı ekrem tarafına hıdmet-i celîle zımnında me‘mûren ‘âzim olan kethudâ-yı teberdâr-ı Sarây-ı ‘atîk kulları ordu-yı hümâyûn cânibinden vürûd³⁰⁹ etmeğin getirdiği telhîsât-ı ‘adîde ve kâ‘ime ve mekâtib-i umûr-ı mühimme bi'l-cümle manzûr-ı hümâyûn ve çeşm-güzâr-ı teyakkuzları oldukdan sonra nüdemâ ve çavuşân kullarına zer-pâş-ı ‘âtîfet-i husrevânî buyurulup cümlesi rübûde-i zer-i mahbûb-ı câlibül-kulûb ile mesrûrül-hâtır kılındıkda kubeyl-i ‘asr tenâvül-i ta‘âm-ı mülûkâne ile safâ-yâb olunup ba‘de-l-‘asr tahrîk-i rikâb-ı sa‘âdet birle Çırpıcı Çayırı sâha-i fezâ-[y1] dil-güşâsı tarafından mu‘âvedet olunup yine Defterdâr'dan filike-nişîn-i ric‘at kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr silahşor-ı şehriyârî Mahmûd Ağa kulları me‘mûren Ahmed Paşa tarafına ‘âzim ü râhî olmuştur.

³⁰⁸ Metinde ایفاده imlasıyla yazıldı.

³⁰⁹ Metinde وروده şeklinde.

Yirmi sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf-i iclâl buyurulup mesâlih-i ‘âmme-i berâyâ gûş-güzâr-ı incâh-ı re’fet-pîrâ kılındıktan sonra sâhilsarây-ı ‘âlîlerine ba‘de-l-‘avd ba‘zı şevâgile-i mehâmm-ı lâzıme ile evkât-güzâr kılınmıştır.

Yirmi dokuzuncu Erba‘â günü İncüli Kasrı'na şevk-bahşâ olundukda temâşâ-yı âmed-şüd ve ruk‘a-güşâ-yı ‘âtıfet-cûyân hılâlinde çeşm-dûz-ı³¹⁰ ‘inâyet olan ba‘zı dermânde kayıkçı pîr-i nâ-tüvân kullarını merreten ba‘de-vâhidin sâhil-i eltâf-i hümâyûna çağırıp mazhar-ı ihsân-ı celîle-i mülûkâneleriyle şeref-yâb-ı ni‘met-i gayr-ı müterakkıbe ve eltâf-ı hafîyye-i husrevânîleri buyurmuşlardır. [149a]

Sene 1150 [Cemâziyelâhir]

Mâh-ı Cumâdelâhir'in gurre-i mübârekesi Hamîs günü sa‘âdetle dahve-i kübrâda biniş takrîb ile Üsküdar'da Kasr-ı Mehmed Paşa'yı şeref-yâb-ı kudûm-ı meserret-lüzûm-ı cihân-dârî buyurdıklarında Şeker Kayası ta‘bîr olunan sahre-i deryâ-nişîn üzre vaz‘-ı nişân-ı sebû fermân buyurulup isâbet edenler mazhar-ı ‘avâtıf-ı celîle-i mülûkâneleri olup salât-ı zuhra dek temâşâ kılındıktan sonra ba‘de’z-zuhr yine binişci kullarına bir fasıl tomak fermân buyurulup kubeyl-i ‘asr harem-i hümâyûnda Kasr-ı Revân ta‘bîr olunan kasr-ı hâtır-güşâyâ kadem-nihâde-i iclâl olup dolâb-ı ihtifâda olan ba‘zı teberrûkât ve evân-ı tarz-ı kadîm-i pes-mânde-i selâtîn-i pîşîn manzûr-ı hümâyûnları olmağla evkât-güzâr olup ba‘de-l-‘asr Harem İskelesi'nden filike-süvâr-ı ric‘at olunmuştur.

İkinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Süleymâniyye Câmi‘-i³¹¹ latîfinde edâ buyurup kevkebe-i cihân-dâr u ‘azamet-pîrâ ile doğru harem-i sâhil-serâlarına ‘atf-ı zimâm-ı mu‘âvedet olmuşlardır.

Üçüncü Sebt günü İncüli Kasrı'na revnak-bahş-ı iclâl olundukda devâbb-ı yevmiyyelerin temâşâsıyla evkât-güzâr olunmuştur.

Dördüncü Ehad günü yine kasr-ı mezbûr makdem-i sa‘âdet-tev‘emleriyle ferah-yâb oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına kâ‘im-makâm paşa hazretleri gelüp umûr-ı mehâmm-ı devlet-i ebed-nizâm ile ‘arz u i‘lâm ve güft ü şinîd olup³¹² rûz-ı mezbûr halîfe-i Istabl-ı hâssa kulları Diyârbekir vâlîsi vezîr-i mükerrerem Mehmed Paşa

³¹⁰ Metinde “çeşm-dûş” şeklinde.

³¹¹ Metinde جامعى şeklinde.

³¹² + olunmağın

hazretleri tarafına hıdmet-i celîle-i mukarrere zımnında kādime-cünbân-ı ‘azîmet olmuşdur.

Beşinci İsneyn günü biniş takrîb ile Tersâne-i ‘âmire harem-i hümayûnuna şeref-bahşâ olunup Kasr-ı Bahâriyye-i Sânî'de bir mikdâr gül-nakş-ı safha-i hâtır-ı mülûkâneleri güşâde oldukda bostâniyân-ı hâssa ocağına tâbi‘ tulumbacı neferâtından başlarıyla ma‘an bir nefer âdemîsi ma‘iyyet ile musanna‘ nühâs tekneli âlât-ı sâ‘iresi nâ-dîde bir tulumba ihzârına fermân-ı kazâ-cereyânları ısdâr olundukda huzûr-ı hümayûnlarına hortum ve âlât-ı sâ‘iresin ikmâl eyleyüp Enderûn-ı hümayûn kulları mu‘âvenet ile merreten ba‘de-uhrâ halî ve melî vâki‘ olup kuvvet-i kâmile ile defk-ı mâ-i şedîd ile pâşide-i cûy-bâr-ı hayret olması inbisât-ı tab‘-ı hümayûn-ı celâdet-makrûna bâ‘is olmağın encâmında **[149b]** tulumbacıbaşı kullarına ve ma‘iyyet ile olan bir nefer³¹³ âdemîsine ‘atıyye-i mülûkâneleri zuhûra gelüp beyne's-salâteyn binişci kulları bahren ve kendüleri sa‘âdetle berren Tersâne-i ‘âmire gözlerinin verâsından dîvânâne sâhasında binâsına şurû‘ olunan yirmi ‘aded firkate ve yirmi ‘aded kancabaşların ihtimâmı ve itmâm olmağa karîb olanları gûşe-i nigâh-ı teyakkuzlarıyla temâşâ buyurup ol tarafda meydân cânibine açılan kapudan ‘atf-ı semend-i celâdet olunup Kâsımpaşa mahallâtı içinde Piyâlepaşa'dan Beyoğlu ve Taksîm mahallerinden harem-i Beşiktaş'a şeref-bahş-ı nüzûl ve salât-ı ‘asrı edâdan sonra ta‘âm-ı muhtasar tenâvülüyle kubeyl-i gurûb filike-süvâr-ı mu‘âvedet olmuşlardır.

Altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf olunup mesâlih-i berâyâ gûş-güzâr-ı ma‘delet-pîrâ kılındıktan sonra sa‘âdetle harem-i hümayûna teşrîf ve mîrâhûr-ı sâni vekilî kulların Hırka-i Şerife cânibinden Mâbeyn Odası'nda rikâb-ı hümayûna çağırıp bâ-hatt-ı hümayûn-ı kazâ-makrûn serâsere kaplu semmûr kürk ile Memiş Paşa'ya ser‘askerlik içün hıdmet ile me‘mûr olduğu Vidin tarafına tahrîk-i rikâb-ı müsâra‘at oldukda ba‘de'z-zuhr sa‘âdetle İncüli Kasrı'n şeref-i makdem-i cihân-dârîler[iyle] müstes‘id buyurup Enderûn kullarına tomak oynadup safâ-yâb olmuşlardır.

³¹³ Metinde نفره şeklinde.

Yedinci Erba‘â günü Ağa Bâğçesi havâlîleri halvet-i hâssa ile cılve-gâh-ı şâh-ı cihân ve ahâlî-i harem-i ‘iffet ile bâğ-ı cinân kılınup ahşama dek gül-geşt-i hadâyık-ı hâssa ve gülzâr-nişîn-i letâfet ü hande-künân olmuşlardır.

Sekizinci Hamîs günü Yalı Köşkü'ne şevk-bahş-ı letâfet olunup ruk‘a-güşâ-yı maslahat-güzâr ile evkât-güzâr olunup temâşâ-künân-ı bahr u berr olmuşlardır.

Dokuzuncu Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya Câmi‘i’inde edâ buyurup doğru harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Onuncu Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîfde bundan akdem Memiş Paşa hazretlerinin eyâletiyle bir gün mukaddem Vidin'e dâhil olması için Vidin cânibine ‘azîmet eden kapucıbaşı ‘Abbâs-zâde kulları ba‘de-edâ-yı hıdmet vekîl-i mîr-âhûr-ı sâni yerine rikâb-ı hümayûnda vekîl-i sâni ta‘yîn buyurulduktan sonra huzûr-ı hümayûna ‘arza girüp **[150a]** Memiş Paşa'nın Cemâziyelevvel'in yirmi altıncı günü Vidin'e duhûlün ve etrâf u eknâfdan tahrîr olunan binbaşılar ve sâ'ir levendât-ı râyet-efrâz tahazzüb ü tecemmu‘ edüp ancak suyu geçmek için cîsr-i nev binâsına şurû‘ ve ol havâlîde olan kefare-i melâ'inin taburu üzre harekete âmâde olduklarına ve küffârın ahz olunan dillerden kemâl-i ihtilâl ve za‘fina dâl tebşîrât-ı ‘uzmâ ile meserret-bahş-ı kulûb-ı muvahhidîn olmağın ‘akabinde rikâb-ı celâdet-nisâba kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ba‘de'l-istişâreti ve'l-‘arz yine mahallerine³¹⁴ ırcâ‘ etmişlerdir.

On birinci Ehad günü Sepedciler Kasrı'na teşrîf-i kudûm-ı cihân-dârî buyuruldukda ordu-yı hümayûn cânibine ‘âzim olan kozbekcibaşı kulları gelüp serdâr-ı ekrem tarafından getirdiği telhîsât ve kâ'imeler rikâb-ı hümayûna ‘arz olunup salât-ı ‘asra dek mütâla‘asıyla evkât-güzâr olmuşlardır.

On ikinci İsneyn günü İncüli Kasrı'na revnak-endâz-ı celâdet olduklarında fil-i yek-zencîrin ihzârına işâret buyurulup ‘arsa-pîrâ-yı cesâmet olup harekât-ı hissiyye ve etvâr-ı garîbeler temâşâsıyla safâ-bahş-ı tab‘-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr rikâb-ı hümayûnlarından silahşor-ı şehriyârî ‘Arabgirli kulları ‘âzim-i savb-ı me‘mûr olup kâdime-cünbân-ı müsâra‘at olmuşdur.

³¹⁴ Bu kelimeden sonra evvelâ “ırcâ‘da Enderûn-ı hümayûn kullarına kütük döğmeğe işâret-i ‘aliyye buyurulup temâşâsıyla safâ-yâb olmuşlardır” yazılmışsa da üzeri çizilerek cümle “ırcâ‘ etmişlerdir” ifadesiyle bitirilmiştir.

On üçüncü Sülâsâ [günü] Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf olunup ba‘dehû harem-i hümâyûna teşrîf vukû‘unda bundan akdem Timo Nehri'nin öte tarafında olan tabur-ı hezîmet-mevfûr-ı kefare-i Nemçe üzerine Memiş Paşa kullarının on iki bin cürd atlu tüvânâ ‘asker-i İslâm ile ser‘asker nasb olunması murâd-ı hümâyûn olmağın bi-hamdihî te‘âlâ mâh-ı mezbûrun üçüncü Sebt günü küffâr ile mukâbele olunup ekserin tu‘me-i şemşîr-i celâdet ve cümle mühimmât otağ taburun zahîre ve esliha-i sâ‘iresiyle zabt olunup bakıyyetü's-süyûf olanlar münhezimen firâr ettiği haber-i meserret-eser tatar-ı çâpük-süvâr ile rikâb-ı hümâyûn-ı nusret-makrûna ‘alâ-vechi't-tafsîl ‘arz olunmağın ba‘de'z-zuhr şevketlü efendimiz Mâbeyn kapusından kulların peyâm-ı beşâretten bi'l-müşâfehe hisse-yâb-ı ihbâr ederek Hırka-i Şerîfe teşrîf ve ba‘de-salâti'l-vakt ‘aşr-hân-ı tazarru‘ ve mahmidet olduklarından sonra nerdübân başındaki kasrında celse-i hafîfe ve ba‘dehû Sâhilsarây-ı Topkapusı'na rikâb-cünbân-ı ‘avdet olmuşlardır.

[150b] On dördüncü Erba‘â günü Yalı Köşkü'ne şeref-bahş-ı ‘izz ü iclâl olundukda mürûr u ‘ubûru temâşâ hılâlinde ‘âlem-i âb ederek nezâre-yâb-ı letâfet olduklarında Kapudân-ı deryâ Süleymân Paşa kulları Kapu'ya kâ'im-makâm paşa hazretlerine vürûd edüp İstinye açığında muvâfık eyyâm ve şurta-i tevfik-ı meymenet-fercâma bâdbân-güşâ-yı dîde-i intizâr olan donanma-yı hümâyûna filike-süvâr-ı mu‘âvedet olduğu meşhûd-ı çeşm-i cihân-dârî buyuruldukda teveccüh-i derûn-ı feyz-meşhûn-ı ikbâl-i cihân-bânî berekâtıyla baştardaya duhûlden mukaddem bir rütbe dâ‘iye-i âgûş-ı bâdbân-ı temennî olan bâd-ı cenûb şiddet-i hübüb ile latme-engîz-i havâ olmuşdur ki bir sâ‘at mürûrunda beyne's-salâteyn cümle donanma-yı hümâyûn baştarda ve kapudâne ve sâ‘ir firkate ve kancabaşlar bi'l-cümle top-endâz-ı şevk-ı kudûm ile velvele-ârâ-yı mesâmi‘-i âfâk olarak Tophâne hizâsında lenger-endâz-ı istikrâr oldukları bâ‘is-i inbisât-ı şevk-ı cedîd-i pâdişâh-ı bahr u berr oldukdan sonra ba‘de'l-‘asr sevk-ı ‘asâkir-i me‘mûre için Vidin cânibine ‘âzim olan Ruhâlî kapucıbaşı Mehmed Ağa kulları Timo Suyu'nun taraf-ı âharında müctemi‘ olan tabur-ı Nemçe ve mel‘anet-mevfûrun izmihlâl ü inhizâm-ı hâlini müş‘ir mufassal u meşrûh kâ‘ime Vidin muhâfız Mehmed Paşa kulları tarafından gelüp şevketlü efendimiz imrâr-ı nazar-ı hubûrdan sonra cümle kulların hisse-yâb-ı şevk-ı cedîd-i meserret etmek için silahdâr ağa kullarına ‘alenen kırâ‘ata işâret buyurup cümle huzzâr kulların leb-rîz-i neşât buyurmuşlardır.

On beşinci Hamîs günü ki Eylül'ün yirmi dokuzuncu günüdür, dahve-i kübrâda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa dahi mukaddemce kadem-nihâde-i istikbâl olup 'arza girdiklerinden sonra baştardadan kapudan³¹⁵ paşa hazretleri dahi kallâvî ile gelüp huzûr-ı hümayûnda pâ-nihâde oldukda ümerâ-yı deryâ ilbâs-ı hil'at zeylinde zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet oldukları 'akabinde kâ'im-makâm paşa hazretlerine ve kapudân-ı deryâ Süleymân Paşa hazretlerine serâsere kaplu semmûr kürk ve şeyhülislâm efendiye hil'at-i beyzâ-yı semmûr ilbâs kılınup kapudân-ı müşârun-ileyh hazretleri mahalline vardıkda mu'tâd-ı kadîmden efzûn çekdirmeler ve fırkateler ve kapudâne ve sâ'ir mevcûd olan sefâyin top şenliğiyle âfâka velvele-endâz-ı beşâret olup bu sene-i mübâreke Moskov keferesinin Azak Nehr-i Körfezi'nde âmâde ettiği beş yüzden mütecâviz yelkenin bi'l-küllîyye muzmahil edüp derûnunda olan defâyin-i cebehâne ve âlât-ı nefîse bi-ecma'ihim guzât-ı muvahhidîne müyesser olup bir târîhde böyle ganâyim-i mevfûre kismet-i guzât-ı İslâm olmadığı sebt-i cerîde-i vekâyi'dir.

[151a] On altıncı Cum'a gecesi sâ'at sekiz buçukda dâhil-i sûrda Balat havâlisinde vâki' bir değirmenden harîk bâlâ-gîr-i iltihâb olup râhat-rübâ-yı 'âlem olmağın dakîka fevt olmadan hükkâm-ı müsâra'at-fercâm etrâfın tesdîd ve inhidâma mübâderet etmeğın bi'z-zât şevketlü efendimiz dahi kâdime-cünbân-ı isti'câl olup harîka nâzır çavuşlar emîni pîr-i rûşen-zamîr Şeyhî Ağa'nın hânesine sâye-bahş-ı iclâl oldukda mîrâhûr-ı evvel kulların paşaya ve sekbânbaşı hazarâtına teskîn-i âteşe sa'y-ı tâm buyurmalarını müş'ir pey-der-pey fermân-ı kazâ-cereyân ısdârıyla bi-hamdihi ve'l-minne sâ'at 'aşere-i kâmileyi buldukda bi-kemâlihî intıfâ-i nâ'ire-i kazâ meşhûd-ı cihân-dâr-ı meymenet-bahşâ olmağın yine 'avdet hılâlinde sâhib-i menzil Şeyhî Ağa kullarının pîrâne selâm-ı pâdişâhiye kıyâmı tab'-ı hümayûna bâ'is-i inşirâh olacak mu'âmele sudûruna bâdî olmağın bir ceyb altın ihsân ile pîr-i mûmâ-ileyhi tarâvet-i şebâbet rütbesinde ihyâ buyurmağın tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet birle sâhilsarây-ı 'âlîlerine teşrîfden sonra salât-ı Cum'a içün Ayasofya-i Kebîr'e şeref-bahşâ olup farîza-i vakti edâdan sonra yine harem-i hümayûnlarına 'avdet buyurmuşlardır.

³¹⁵ Nûshada "kâ'im-makâm" şeklinde.

On yedinci Sebt günü ki Teşrîn-i Evvel'in ibtidâsı olup i'tidâl-i havâ ârzû-yı gül-geşt-i çemen-zâr-ı safâya bâdî olmağın şevketlü efendimiz muhtasarca göç takrîb ile 'ale's-seher Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'ne devletlü efendimizle ma'an harem-i hümâyûn hademesiyle teşrîf-i celâdet buyurup ba'de'z-zuhr Hâsoda tarafındaki dîvân-hâneye teşrîf buyurup binişci kullarına tomak oynadup salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

On sekizinci Ehad günü Kasr-ı Bahâriyye'ye biniş takrîb ile teşrîf buyurup Enderûn kullarına dâmen-i kuhsâra vaz' olunan sebûgâh-ı nişâna tûfeng-endâzlık fermân buyurup bu'd-i menzil hasebiyle biri isâbet etmeyüp salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

On dokuzuncu İsneyn günü Râmî Çiftliği'ne biniş-i hümâyûn takrîb ile kubeyl-i zuhr teşrîf buyurup ba'de'z-zuhr mevcûd olan cündî kullarına menzil ciridi fermân buyurup temâşâsıyla münşerihu'l-bâl oldukdan sonra tahrîk-i rikâb birle Dâvûdpaşa Sarâyı'na teşrîf-i nüzûl olunup ta'mîr u termîm ve müceddeden binâsına tasmîm olunan mahalleri temâşâ ederek salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'de'l-edâ Otakçılar'dan 'Ali Paşa Yalısı'na teşrîf ve andan filike-süvâr-ı ric'at olunup Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'ne nüzûl olunmuşdur.

[151b] Yirminci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup şevketlü efendimiz Hâsoda Dîvân-hânesi'ne ba'de'z-zuhr teşrîf-i celâdet buyurduklarında Ser'asker Ahmed Paşa tarafından gelen silahşor Mahmûd Ağa kulların rikâb-ı hümâyûna 'arza çağırdup bi'l-müşâfehe istintâk-ı hâlden sonra rikâb-ı hümâyûna Kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazretleri gelüp kubeyl-i 'asra dek 'arz-ı 'arîz ile ahvâl-i umûr-ı 'âmme 'arz olunup mahallerine ric'at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Erba'â günü havâ gaym olup câ-be-câ nüzûl-i matar ile âsâyış-pezir-iistirâhat çendân melhûz olmamağın şevketlü efendimiz 'adem-i nehzat ile sâhilsarây-ı 'âlîlerinde câ-nişîn-i letâfet olmuşlardır.

Yirmi ikinci Hamîs günü Okmeydânı'ndaki tekye-gâh-ı tîr-endâzâna sâye-bahş-ı celâdet olduklarında taşra dokuz yüzcü pehlivânlardan birinin koşu ziyâfeti olmağın 'âdet-i me'lûfeleri üzre 'alâ-merâtibihim koşuya durduklarında bin yüzcü pehlivânlardan rikâb-ı hümâyûn çukadârı Cebahâneci 'Osmân kulları üç def'a birbiri üzre kendi havâsı üzre havâ alup bin elli gezden mütecâviz bu'd-i mesâfe ile

cümleyi³¹⁶ sebkat edüp havâ aldıkda ‘avâtıf-ı celîle-i husrevânîlerinden dahi taşra koşuya ‘ilâve-i cihân-dârî vâfir zer-i mahbûb-ı mutayyibü'l-kulûb ihsân-ı hümâyûnile ol gün sâha-i pehnâ-fezâ-yı müfâharetde taş dikmiştir.

Yirmi üçüncü [Cum‘a] günü salât-ı Cum‘ayı Yenikapu‘da vâki‘ dâhil-i sûrdaki Gül Câmi‘i‘nde gül-çîn-i edâ-yı farîza-i vakt olup yine dervâze-i mezbûrdan doğru sâhilsarây-ı ‘âlîlerine teşrîfde Enderûn binişci kullarına tomak oynadup salât-ı ‘asra dek ârâm ve ba‘de‘l-edâ Ser‘asker Ahmed Paşa tarafından bir kâsıd-ı çâpûk-süvâr-ı müjde-resân-ı kaviyyü’s-sened resîde-i rikâb-ı hümâyûn olmağın bi-hamdihî te‘âlâ teveccüh-i yümn-zamîr-i kişver-gîr-i hazret-i şehriyârî berekâtıyla Niş’e iki konak mahalden çetecibaşı nâmıyla gönderilen müte‘ayyin âdemleri ma‘iyyet ile olan yedi sekiz bin mikdârı ‘asâkir-i zafer-me’âsir Niş’in varoşunda olan melâ‘în-i âteş-nijâd ile mukâteleye şurû‘ bi-‘avn-i Hudâ fethi müyesser oldukda kal‘a-i mezbûre ahâlisi dahi tâb-âver-i hecme-i cünûd-ı muvahhidîn olmayacağı kesüp atdıkdâ hüsn-i irâdetiyle tahlîs-i cân dâ‘iyesine düşüp vere bayrağın nasb edüp tarafeynden rehînler ve müte‘ayyin âdemler ahz u i‘tâ olunmağın küffârın iltimâsına binâ‘en [152a] ser‘asker vezîr-i müşârun-ileyh hazretleri gelüp vâsıl oluncaya dek nehb ü gâretten istîmân içün imhâl olunduğu haber-i beşâret-eseri müstecâbü‘d-da‘ve olan sâ‘at-i yevmü‘l-Cum‘a‘da vürûd edüp hezâr şükr-i Hâlık-ı lâ-yezâl ile terzebân olunup kal‘a-i İslâm-nişîn-i ma‘bed-i muvahhidînin ahcâr u etrâb-ı sâ‘iresi vücûd-ı bed-bûd-ı a‘dâya nîş-i zenbûr-ı belâ ve zahm-hürde-i ef‘î-i istîlâ olmuşdur.

فحمداً ثم حمداً ثم حمداً³¹⁷

Yirmi dördüncü Sebt günü Kasr-ı Bahâriyye‘ye teşrîf-i iclâl olundukda Enderûn kullarına bir fasıl piyâde cirid-bâzî fermânıyla safâ-bahş-ı tab‘-ı müstetâb-ı mülûkâneleri olmağın ‘akabinde Vidin muhâfızı ‘İvaz Mehmed Paşa tarafından mîrâhûr-ı sâni vekîli Mehmed Ağa ile giden hasekiyândan ‘Ali Haseki nâm bir kulları yediyle bir kıt‘a kâ‘ime-i meserret-nâme vürûd edüp ba‘de‘l-mülâhaza meşhûd-ı çeşm-i cihân-dârî ve muhât-ı ‘ilm-i ‘âlem-ârâ-yı tâc-dârîleri oldukda cümle kulların hân-ı zaferden hisse-yâb-ı şühûd u şünûd olmak içün silahdâr ağa kullarına ‘alenen kırâ‘at etdirdikde bi-hamdihî te‘âlâ ‘avn-i ‘inâyet-i Bârî ile Timo Suyu‘nda mukâtele olunan küffârın tâb-âver-i karâr olmayacağı mukarrer oldukda İslâmiyâna

³¹⁶ Nüshada جمليه بی şeklinde.

³¹⁷ “Tekrar tekrar hamd ü senalar olsun” anlamında Arapça bir ifade.

nasīb olmamak dâ'iyesiyle Nehr-i Tuna'ya ilkâ eylediği üç dört kıt'a şâhî nâdiru'l-vukû' toplar teccessüs olunup makarr-ı deryâdan kenâr-ı nehre şaykalar ve sâ'ir kayıklar mu'âvenetiyle getirülüp andan karaya çıkarılıp kal'a-i Vidin'e vaz' olunmağın Niş mukâbilinde olan Gorşofça nâm palanka ve ol havâlîde tahazzüb ü tecemmu' edüp müdâfa'a-i İslâmiyân için metriz alup tahassun eden re'âyâ ve Nemçe ve hudûd keferesi üzerine Tos Paşa kulları ma'iiyet ile dört bin mikdârı süvârî ve beş yüz kadar tahrîr olunan bostânî neferâtı mecma'-ı küffâra şebhûn edüp bir iki yüz mikdârın katl ve seksen kadarın hayyen ve bakıyyetü's-süyûf olanlar dahi mezbûr palankaya varup hücûm-ı İslâm'a tâb-âver olmak makdûr-ı beşeriyyet-i kefare olmaduğın i'lâmdan sonra palanka-i mezbûru muhâsarada der-'akab teslîm etdikleri ve ganâyim-i mevfûre ile ol havâlîdeki itâ'atden hurûc eden ra'iiyetden ahz olunan ni'am-ı vâfire-i rahmet-i Rahmân-ı hafıyye sebt ü beyân olunduğu cümlelerin gûş-güzâr-ı mahmidet-kârı olmuştur.

[152b] Yirmi beşinci Ehad günü Defterdâr İskeleyi'ndeki 'Ali Paşa Yalısı'na şeref-bahşâ-yı letâfet olundukda binişçi kullarına tomak oynadup temâşâsıyla salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı İsneyn günü biniş takrîb ile ba'de-salâti'l-fecr Tersâne Bâğçesi'nden Av Kapısı'ndan tahrîk-i rikâb-ı 'azamet olunup gül-geşt-i sahrâ ve seyr-i kûh-sâr-ı letâfet ederek Çoban Çeşmesi üzerinden fundalık³¹⁸ ta'bîr olunan şevâhik-ı cibâlden sâde nakkâre fasl ile nağme-i bâd-ı sabâya hem-âheng olarak esnâ-yı tarîkda bir fezâ-yı dil-keşe bir mikdâr nüzûl ve kahve-nûş-ı ârâm 'akabinde 'arabaya süvâren 'azm-i merâm-ı aslî olan kemerlere revâne olundukda Sultân 'Osmân Havzı'na nüzûl ve kahve-altı tenâvülüyle bir sâ'at mikdârı meksden sonra hılâl-i râhda vâki' kemerleri temâşâ ederek balkanlık içinden ve Arnabudköyü'nden Çifte Havuzlar'a teşrîf-i hümâyûn olunup salât-ı zuhru edâ 'akabinde civârında olan bendlere 'atf-ı zimâm-ı nüzûl olunup ta'âm-ı mülûkânelerin itmâm 'akabinde çavuş kullarına zer-i mahbûb nisâr ile hitâm verilüp kâdime-cünbân-ı 'avdet olundukda yine Sultân 'Osmân Havzı'ndan tarîk-ı dîgerden Paşa Pâresi ta'bîr olunan fezâ-yı çemen-zâr-ı pehnâdan hareket vukû'unda âb u tâb-ı tarâveti efzûn bir sahn-ı bihişt-nümûnda salât-ı 'asrı edâ ve seccâde-nişîn-i tahiyyet ü selâm 'akabinde karakulak-ı

³¹⁸ Metinde فنده لى şeklinde.

kā'im-makāmî yediyle Vidin muhafızı Mehmed Paşa tarafından gelen kā'ime ve mekâtib seccâde üzre mütâla'a-i ma'lûm-ı hümayûnları kılındıkda taht-ı revâna süvâren yine nakkâre fasl ile âheste-hırâm 'Ali Bey Karyesi'ndeki Söğüdlük'e nüzûl ve anda hâzır olan piyâdeler ile rûz-ı mezbûr devletlü efendimizle Bâğçe-i Tersâne'den Vâlide Yalısı'na rûz-ı mezbûrda teşrîf-i iclâl musammem olmağın Eyyûb'a 'avdet olunup vakt-i gurûb dâhil-i sâhilsarây-ı 'âlîleri olmuşlardır.

Yirmi yedinci Sülâsâ günü 'ale's-seher Dîvân-ı 'âlî için Sarây-ı 'âmire'ye sandal-süvâr-ı teşrîf olunup 'âmme-i mesâlih-i ruk'a-güşâ sâmi'a-güzâr-ı cihân-bânîleri kılındıktan sonra Hırka-i Şerîfe'ye teşrîf buyurulup ziyâret [ve] du'adan sonra filike-süvâr-ı ric'at olunup 'adem-i nehzat ile ârâmiş-i hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

[153a] Yirmi sekizinci Erba'â günü Sa'd-âbâd'a kadem-nihâde-i iclâl olunup Kasr-ı Cinân'da safâ-bahş-ı zamîr-i cihân-dârî vukû'u zeylinde mukâbele-i dâmen-i kuhsâra nişân-gâh-ı sebû fermân olunmağın binişci kulları tufeng-endâzlık ile birer ikişer yaylım sarf-ı makdûr etdikde Çantacı Hasan Ağa kullarından gayrı bir ferd şikest-i sebû-yı nişân etmeğe muvaffak olmayup kubeyl-i 'asra dek temâşâları hılâlînde Sofya vâlîsi Ser'asker Ahmed Paşa kullarının bi-nefsihî dâmâdı olan hazînedârı teslîm-i miftâh-ı ferec olan kal'a-i Niş-i serhadd-i İslâmiyye ile müjde-resân oldukda teslîm-i miftâh-ı kal'a-i mezbûre 'akabinde 'ucâleten pâ-der-rikâb-ı şitâb olmağın kā'ime-i tafsîl-i hâl bi'l-müşâfehe takrîrine ihâle kılınmağla nâmiku'l-hurûf kullarına fermân buyurulup hulâsa-i takrîrlerin tahrîr ve rikâb-ı hümayûnlarına 'arz olundukda mâh-ı mezbûrun yirmi ikinci Hamîs günü ser'asker paşanın Niş'e duhûlünde Çete Ağası 'Ali Ağa yediyle miftâh-ı kal'a teslîm olunduğu hîn İstanbul kapusından Turnacı Hasan Ağa ocak zâbitleri³¹⁹ ve serdengeçdi 'alemdârları ma'yyet ile olan orta neferâtı derûn-ı kal'aya duhûl edüp burc u bârûsuna a'lâm-ı fethiyye nasb ve cebehâne ve toplar ve mühimmât-ı sâ'ire cümle ağaları yediyle ahz u kabz olunup³²⁰ kal'a-nişîn olan yedi bine karîb küffârın iltimâs etdiği 'arabalar tedârük olmağın ferdâsı Cum'a günü def'-i sıklet-i vücûd-ı habâset-nümûdları mütehakkık olmasın ihbâr etmekle âfâka işâ'a için top şenlikleri fermân buyurulup

³¹⁹ Nûshada ضابطلری şeklinde.

³²⁰ Nûshada "olunan" şeklinde.

ser'asker-i müşârun-ileyh hazretlerine tîg ve hil'at ve hazînedâr-ı mûmâ-ileyhe bin guruş ve ma'îyyetde olan çukadâr-ı çeleng-dârlara ilbâs-ı hil'at olunmuşdur.

Yirmi dokuzuncu Hamîs günü biniş takrîb ile Çoban Çeşmesi'ne teşrîf-i iclâl olunup binişci kullarına piyâde cirid fermânıyla salât-ı 'asra dek ârâm ba'de'l-edâ cûybâr-ı letâfet sâhilinde vaz' olunan kozbekciler sâye-bân-ı dil-güşâsına sâye-bahş-ı i'zâz olundukda pehnâ-ver-i fezâ-yı dil-güşânın nihâyetinden altı yüz hatve mikdârı bu'd-i mesâfe ile mevcûd olan at oğlanlarına beşer beşer piyâde koşu fermân buyurulup huzûr-ı hümâyûnlarında cümle[yi] sebkat edüp nasb olunan menzil-i 'aleme resîde olan kulların mazhar-ı 'avâtîf-ı cihân-dârî ile ihrâz-ı kasabû's-sebk-ı müfâharet buyurup safâ-yâb olmuşlardır. [153b]

Sene 1150 [Receb]

Gurre-i Recebü'l-ferdin ibtidâsı Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Türbe-i Hâlid bin Zeyd el-Ensârî radiye 'anhû'l-Bârî hazretlerinde edâdan sonra Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf-i iclâl olunmağın rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazretleri tebrîk-i feth-i Niş için gelüp ihrâm-nişin-i ihtirâm ile dîn ü devlete müte'allık 'arz-ı 'arîz olup mahallerine ric'atde ba'de-salâti'l-'asr piyâde ile sâhilsarây-ı 'âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır.

İkinci Sebt günü Zâl Paşa'ya karîb 'Amuca-zâde Hüseyin Paşa merhûmun hadîka-i ferah-fezâ-yı dil-güşâlarına biniş takrîb ile şeref-bahşâ olunup temâşâ-yı bahr u berr ile 'âlem-i dîger olarak salât-ı 'asra dek ârâm ba'dehû tahrîk-i rikâb-ı semend-i hoş-hırâm ile menzil-gâh-ı 'âlîlerine kufûl olunmuşdur.

Üçüncü Ehad günü Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf olunup kemânkeş kullarına pîşrev atmak fermân buyurup safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Dördüncü İsneyn günü Ağa Çayırı nâm fezâ-yı hâtır-güşâyâ Sa'd-âbâd'dan kâdime-cünbân-ı letâfet buyurulup karyesinde vâki' kasr-ı latîfde kahve-nûş-ı ârâm ba'dehû biniş fermân buyurulan sâye-bân-ı haşmet-iktirâna sâye-endâz-ı celâdet olundukda üç yüz elli hatve mikdârı bu'd-i mesâfe menzile nişân-ı vaz'-ı sebû fermân buyurulup dest-i tecârib-i kahramân-savletleriyle tûfeng-endâz-ı hümâyûn olunup bi-hamdihî te'âlâ bir iki def'a şikest-i 'ırz-ı sebû-yı sîne-dâr-ı 'adû olduklarından sonra cündî kullarına süvârî cirid fermân buyurulup nebud-endâz-ı pûşt-i husamâ olan sâhib-i şast-ı mahâret kulları mazhar-ı 'avâtîf-ı celîle-i

husrevânîleri olup ba‘de'l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülüyle safâ-yâb olunduğu ‘akabinde çavuş kullarına dahi bezl-i dînâr-ı kerem buyurulup ‘atf-ı zimâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm-ı ‘avdet buyurulmuştur.

Beşinci Sülâsâ günü Galebe-i Dîvân-ı ‘âlî için İstanbul'a teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân silahdâr ağa kulları mahalline sâye-bahş-ı iclâl olduklarında şükrâne-i kudûm-ı şehriyârî rikâb-ı cihân-dârîye iki musanna‘ tûfeng ihdâsına murahhas kılınup **[154a]** Leh cumhûruna cevâb-nâme-i hümâyûn teslim olunmak için ‘Arz Odası'na kapaniçe yakalu ferve-i dîbâc-ı mülûkâne ve destârçe-i sorguş-ı mücevher-hurûş ile şeref-bahşâ-yı celâdet olunup teslim-i nâme kılındığı tamâmında Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl'de dahi ed‘iye-güzâr-ı tahiyyet ve Hırka-i Mutahhara-i şâfi‘u‘z-zeyl-i Nebevî'yi ziyâretten sonra Sofa-i hâssa'da elvâh-ı çenârdan geçme masnû‘ kasr-ı mînâ-fâm u billûrîn ü nakş-ı dil-nişîn manzûr-ı hümâyûnları olmak için ol tarafa müteveccih olduklarında bir mikdâr derûn-ı behcet-karîninde kahve-nûş-ı ârâm kılınmağın yine tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet birle Yalı Köşkü'nden filike-süvâr-ı mu‘âvedet kılınmıştır.

Ferdâsı altıncı Erba‘â günü berây-ı ihrâc-ı surre-i şerîfe-i ahâlî-i Haremeyn-i muhteremeyn Kasr-ı Bahâriyye makdem-i hümâyûn-ı ‘inâyet-meşhûnlarıyla ser-zîb-i letâfet oldukda ‘âdet-i mülûkâneleri üzre mühimmât-ı surre-i şerîfe için mukâbele-i kasr-ı mezbûrda haymeler vaz‘ olunup huzûr-ı hümâyûnlarında kîseler hitâmından sonra derûn-ı kasrda e‘imme ve hutabâ ‘aşr-hân-ı tilâvet olup deydene-i kadîme üzre tertîb-i alay-ı hudâ-hân-ı cemmâze-i ‘urbân ³²¹الله ينصر السلطان nidâsıyla hem-âheng-i ceres-i katâr ve mahfe-i şerîfe olarak Defterdâr Yalısı'na değin revâne olduklarından sonra ba‘de'z-zuhr şevketlü efendimizin huzûr-ı hümâyûnlarında sandalcı ve filikacı kulları bâzîçe-i şehriyârî[râ]ne ile lehv ü la‘ibe ve müteşâ‘irâne edâ ve inşirâh-ı tab‘-ı hümâyûna vesîle olacak ba‘zı mülâtafe-âmîz harekât-ı şetâret-engîz-i cilve-nümâyâ murahhas kılınmalarıyla cümlesine topdan yetmiş guruh ‘avâtîf-ı celîle-i husrevânî zuhûr etmeğın münşerihu'l-bâl tefrika-endâz-ı cem‘iyyet olmuşlardır.

Yedinci Hamîs günü Kasr-ı Bahâriyye'ye ba‘de'z-zuhr teşrîf-i hümâyûn vukû'unda rikâb-ı hümâyûnlarına Ahmed Paşa kullarının kapucılar kethudâlığı hıdmetinde olan Hâcî Mustafa kulları yediyle miftâh-ı kal‘a-i Niş zîr-i pûşîde-i dîbâc-ı ta‘zîmde kethudâ-yı bevvâbân-ı şehriyârî ma‘iyyet ile ‘arz olunmağın resîde-i

³²¹ “Allâh sultana yardım eylesin” manasında Arapça bir dua cümlesi.

dest-i hümâyûn oldukda “mefâtîh-i fütûhât-ı kılâ‘-ı dîgere bu miftâh vesîle-i ferecdır” diyerek şevketlü efendimiz derûnî hâlisân li-vechillâh ter-zebân-ı niyâz-ı dergâh-ı Hudâvend-i çâre-sâz oldukdan sonra ağa-yı mûmâ-ileyhin ruk‘a-i iltimâs-ı hâtır-hâhı olan ‘arzu-hâlîne dahi müceddeden kapucıbaşılık ihsân olunmak içün hatt-ı hümâyûn keşîde kılınup ilbâs-ı hil‘at zımnında bin guruş [154b] dahi zamîme-i kerem-i cihân-dârî kılınmağın ba‘dehû kethudâ-yı Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn kulları beher sene mu‘tâd-ı kadîm-i ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i cihân-bânî olan senevî mühimmât-ı sâ‘ire ve yıllık defterlerine ber-mûceb-i defter hatt-ı hümâyûn keşîdesine muvaffak olup bir mikdâr kemânkeş kullarına pîşrev-endâz olmağa dahi işâret zımnında evkât-güzâr-ı sa‘âdet kılınup ba‘de-l-‘asr kuşhâne-i nefîse tenâvülüyle kubeyl-i gurûb sâhilsarây-ı ‘âlîlerine piyâde ile ‘avdet buyurmuşlardır.

Bu eyyâm-ı meserret-fercâm şükrâne-i kudûmu Seferli’de Santûrî Hinnâlî-zâde kulların çavuşluk hıdmetiyle huzûr-ı hümâyûnlarında mesrûru’l-fu‘âd buyurmuşlardır.

Sekizinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Câmî‘-i Ebâ Eyyûb-ı Ensârî hazretlerinin mahfil-i münîfinde sa‘âdetle edâ içün süvâr-ı küme-yi celâdet olundukda imâm-ı câmî‘-i mezbûrdan Altıaylîğ’in şâgirdi olan ( ) Efendi kullarına hitâbete izn-i hümâyûn buyurulup nagamât-ı dil-pezîr ve hoş-hân-ı edâ-yı mev‘izâtı rûh-bahşâ-yı mesâmi‘-i huzzâr oldukdan sonra ba‘de-l-edâ doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Sebt günü bu‘ayd-i tulû‘-ı şems muhtasarca kahvecibaşı ve kâtibü’s-sırr ve nüdemâ-yı havâss-ı harem-i hümâyûn ve çavuş kulları Karaağac Hadîka-zâr-ı dil-güşâsına teşrîf buyurulup dâ‘ire-i harem-i hümâyûnlar gâh kahve-altı tenâvülüyle ba‘zı kasr-ı dil-pezîrde ârâm ve gâhî ayak seyri ederek hâtır-güşâ olan büyü ve kusûru temâşâ ederek sâ‘at dörde değin cılve-rîz-i hoş-hırâm olunmağın yine piyâdeye hâzin-i cihân-dârîleri lala-yı muhteremleriyle süvâr-ı i‘zâz olunup mahallerine teşrîfden sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Bahâriyye’ye teşrîf-i iclâl buyurulup çukadârân-ı rikâb-ı hümâyûn kullarına şâ‘irâne lehv ü la‘ibe işâret buyurup inşirâh-ı tab‘-ı hümâyûn olacak güft ü şinîdleri bâ‘is-i tenşît-ı hâtır-ı mülûkâneleri oldukdan sonra bâbü’s-sa‘âde ağası kullarının yediyle Sarây-ı ‘âmire ağası kullarının dahi beher sene meblağ-ı mu‘ayyene olan rikâbiyyesi ‘arz olunmağın

‘arzu hâline makbûl-i hümayûn-ı hatt-ı cihân-dârî keşîde kılınup yine ağalığı mukarrer olmak üzre ilbâs-ı semmûr hil‘at olunmuşdur.

Onuncu Ehad günü şevketlü [ve] devletlü efendimiz harem-i hümayûn-ı ‘ismet-makrûn hademât-ı sâ’iresiyle Karaağac Hadîka-i dil-güşâsına halvet-i hâssa takrîb ile teşrîf buyurup ol gece mukarrebîn-i nüdemâ-yı kullarıyla ma‘an ol nüzhet-sarây-ı ferah-fezâda beytütet murâd-ı hümayûnları olmağın ba‘de’l-mağrib hânende ve sâzende kulların çağırdup bu‘ayd-i ‘ışâyâ dek fusûl-i ‘adîde ile ‘âlem-i âb eylemişlerdir.

[155a] On birinci İsneyn günü halvet-i hâssa ile Kasr-ı Bahâriyye’ye Karaağac’dan teşrîf olundukda kubeyl-i zuhr biniş takrîb ile ‘Ali Bey Zay‘ası’na sâye-bahş-ı iclâl olunup kenâr-ı cûybâr-ı letâfet-medâra vaz‘ olunan sâye bân-ı dil-keş-iktirâna nüzûl buyurulup ba‘de’z-zuhr binişci kullarına bir fasıl piyâde cirid-bâzî fermân olunup temâşâ kılındığı ‘akabinde ol havâlîde sâkin ve geşt [ü] güzâr-ı şehr ü bâzâr olan ayıcı ve maymuncu ve yılandı kıbtîyânın tecemmu‘ etdirüp her biri huzûr-ı hümayûnlarında kendülerine mahsûs âgâze-i lehv ü la‘ib ve bâzîçe-i mudhikânelerin icrâ edüp gitdiklerinden sonra ba‘de-edâ’i’l-‘asr yine piyâdeye süvâr olunup sa‘âdetle halvet-i hâss ile tahliye olunan Kasr-ı Bahâriyye’ye teşrîf-i ‘avdet ve kubeyl-i ‘ışâyâ dek meks ü ârâmdan sonra yine makarr-ı sa‘âdet-câlarına kufûl buyurmuşlardır.

On ikinci Sülâsâ günü ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile erbâb-ı Dîvân murahhas oldukdan sonra ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Bahâriyye’ye teşrîf-i iclâl buyurulup kemânkeş pehlivân kullarına pîşrev atmağa fermân buyurulup temâşâsıyla evkât-güzâr olunmuşdur.

On üçüncü Erba‘â günü ba‘de’z-zuhr muhtasarca harem-i hümayûn hudemâ-yı havâss ile sâhilsarây-ı ‘âlîleri civârında vâki‘ Mehmed Paşa Yalısı’na teşrîf-i iclâl buyurulup kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

On dördüncü Hamîs günü Vidos’a biniş takrîb ile sâ‘at-ı nehârî ikide tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet buyurulup doğru Dâvûdpaşa’da keşîde-i licâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm oldukda harem-i hümayûnlarında müceddeden binâ ve ta‘mîr olunan mahaller yek be-yek manzûr-ı dîde-i i‘tibâr ve ba‘zı mi‘mâr-ı tab‘-ı hümayûnlarına evfak görülmeyüp ta‘rîf-i hikmet-medârları üzre üslûb-ı âhara tahvîl ve bir haftaya dek bi’l-küllîyye ta‘mîr u termîm tamâm olup tekmîl olunması fermân oldukdan sonra

havuz başındaki kasr-peçe-i latîfde kahve-nûş-ı ârâm olunup ba‘dehû hareket-i gülgeşt-i sahrâ olarak Sarây-ı Vidos'a nüzûl ve havuz başındaki kasrda çavuş kullarıyla ibtisâm u inbisât-ı tab‘-ı cihân-dârî husûlüne bâ‘is harekât-ı iğrâk-ı neşâtlarıyla ârâmdan sonra ba‘de'z-zuhr hâric-i sarâyda vaz‘ olunan sâye-bâna nüzûl ve rûz-ı Kâsım'ın ikinci günü olmağın şiddet-i sermâ-yı rûzgârdan çendân istirâhat-ı cihân-bânî melhûz olmamağla obaya teşrîf-i iclâl buyurulup ihzâr olunan ta‘âm-ı mülûkânelerin tenâvülden sonra yine teşrîf olunan mahallerden mu‘âvedet-i iclâl olmuşlardır.

[155b] On beşinci [Cum‘a] günü salât-ı Cum‘ayı Türbe-i Hâlid ibn-i Zeyd el-Ensârî hazretlerinde edâdan sonra sâhilsarây-ı ‘âlîlerine nüzûlde Mâbeyn'e teşrîf buyurulup rikâb-ı hümâyûna kâ‘im-makâm paşa kulları gelmeğın bir mikdâr ‘arz ve ahvâl-i umûr-ı ‘âmme inhâsından sonra yine mahallerine teşrîf ‘akabinde silahdâr-ı şehriyârî Mustafa Bey kulları, serâsere kaplu ferve-i semmûr ve bir hil‘at-i üst ve şemşîr-i murassa‘-niyâm irsâliyle bâ-hatt-ı hümâyûn Serdâr-ı Ekrem ‘Abdullâh Paşa hazretleri tarafına ‘âzim olmağla rikâb-ı hümâyûndan me‘zûn u murahhas olmuşlardır.

Ferdâsı Sebt günü ba‘de'z-zuhr silahdâr ağa kulları me‘mûr oldukları hıdmet-i celîle zımnında ordu-yı hümâyûn cânibine tahrîk-i kâdime-i isti‘câl olup rû-be-râh-ı ‘azîmet olmağın şevketlü efendimiz dahi Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf-i celâdet buyurduklarında Bosna vâlîsi ‘Ali Paşa hazretleri tarafından çeleng-dâr bir çukadâr-ı çâpûk-süvâr kâ‘imât-ı ‘adîde ile vürûd etdikde rikâb-ı hümâyûnlarına mufassal ve meşrûh tahrîr olunan kâ‘imelerden fazla nâmıku'l-hurûf kullarına fermân buyurulup çukadâr-ı mezbûrdan bu güne istintâk u isti‘lâm-ı hâl olundu ki Soku Kal‘ası üzerine gelen Nemçe keferesinin tabur-ı hezîmet-mevfûru istihbâr olundukda paşa-yı müşârun-ileyh mükemmel ‘asker-i zafer-medâr ile İzvornik'den hareket ve Nehr-i Dirina'ya vusûlde mu‘ayyen paşalardan biriyle ‘asâkir-i mevfûre nehr-i mezbûrun öte cânibine irsâl ve kendileri nehrin beri cânibinde darb-ı evtâd-ı hıyâm olduklarında cüyûş-ı nusret-hurûş tabur-ı küffâra resîde oldukda mukâtele-i ‘azîmeden sonra pâzede-i huyûl-i İslâmiyye ve tu‘me-i şemşîr-i gâziyâna tâb-âver olmayacağı mütehakkık oldukda tahlîs-i cân dâ‘iyesiyle bakıyyetü's-süyûf olanlar Belgrad'a firâr ve ‘asker-i feyz-âver yemîn ü yesâr olan nevâhî ve kurâdan isticlâb-ı ganâyim-i mevfûr ederek Belgrad'a on altı sâ‘at karîb Valyova Palankası'na Cumâdelâhir'in

yirmi sekizinci Erba‘â günü vâsıl olup muhâsara olundukda ‘ale’s-seher râyât-ı ma‘kûslarından a‘lâm-ı feth nümû-dâr olmağla dahve-i kübrâya dek vücûd-ı habâset-âlûd-ı küffârdan tahliye olunup palanka-i mezbûrenin ahşâbdan olan varoş ve şaranpoları bi'l-küllîyye muhterik ve kârgîr olan kulle-i vesî‘ası kâbil-i tahassun olmayacak rütbe münhedim olmağın bi-emrihî sübhânehû ve te‘âlâ bu fütûhât-ı celîle haber ile sâmi‘a-i kulları dahi leb-rîz-i neşât olmak ihtisâsıyla bu kullarına işâret buyurulup ‘ucâlete'l-vakt tahrîr olunan takrîr-i çukadârî ‘alenen kırâ‘at ve çukadâr-ı mezbûra ilbâs-ı hil‘at zımnında bir kîse akçe dahi ‘avâtıf-ı celîle-i mülûkânelerinden ‘ilâve-i ihsân-ı cihân-dârîleri kılınmıştır.

[156a] On yedinci Ehad günü sâhilsarây-ı ‘âlîlerinin ittisâlinde cânib-i yemînde vâki‘ merhûm ‘Ali Paşa Yalısı'na sâye-endâz-ı iclâl olunup bu‘ayd-ı ‘asra dek evkât-güzâr-ı meymenet-iştîmâl olmuşlardır.

On sekizinci [İsneyn] günü sâhilsarây-ı hâtır-güşânın taraf-ı yesârında muttasıl Yoğurtcu-zâde Yalısı demekle şöhet-şi‘âr olan Maktûl İbrâhîm Paşa Yalısı'na şeref-bahşâ olunup nazar-gâhında vâki‘ neyistânda Enderûn kullarına piyâde cirid-bâzî fermân buyurulup nüdemâ-yı Bîrûn ve Enderûn kulları piyâde ile huzûr-ı hümayûnlarında iğrâk-ı neşât-ı hümayûna bâdî olacak mülâtafe-âmîz evzâ‘-ı hoş-âyende ve mu‘âmele-i dil-cû-yı şevk-engîz ile inbisât-ı tab‘-ı cihân-dârîye bâ‘is olmalarıyla piyâde içlerine zer-pâş-ı ‘atâ olarak kimi çîde-i dest-i gâret ve kimi tehâlûk-i çep-endâz-ı harekâtlarından nâşî ka‘r-ı deryâyâ nasîb olup salât-ı ‘asra dek bu güne hengâme-i safâ-cû ile imrâr-ı vakt olunup yine mâbeyn olan tarîk-ı mesdûd[da]n harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî için Sarây-ı ‘âmire'ye teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân Hâne-i Hırka-i Mutahhara'da istid‘â-yı dergâh-ı hâcâtıdan sonra yine Sâhilsarây-ı Eyyûb'a filike-süvâr-ı mu‘âvedet buyurulup harem-i hümayûnlarından nehzat buyurmamışlardır.

Yirminci Erba‘â günü Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf buyurulup mevcûd olan binişçi ve çukadâr kullarına piyâde cirid fermânıyla salât-ı ‘asra dek imrâr-ı vakt-i bâhiru'l-meymenet olmuşlardır.

Yirmi birinci Hamîs günü Kibleli-zâde Zay‘ası'na biniş-i hümayûn fermân olmağın Teşrîn-i Sâni duhûlüne müsâdefe hasebiyle şiddet-i nüzûl-i bârân pâ-der-gil-i mûmâna‘at-ı ‘azîmet olup tahvîl ile ba‘de'z-zuhr Karaağac Hadîkası'na teşrîf-i iclâl

vukû'unda Hamza Paşa-zâde Yûsuf Bey kulları Vidin muhafızı 'İvaz Paşa tarafından gelmeğin rikâb-ı hümâyûna 'arza girüp ol tarafın ve 'asâkir-i zafer-me'âsirin ahvâlinden re'ye'l-'ayn müşâhedesi istintâk olunmağın celb-i ganâyim-i mevfûreden olan ucuzluğu ve her ganem-i semîn on beş paraya iştirâ ve yüz bakar yüz yirmi guruşa mübaya'a olduğun inhâ, buna kıyâs seby-i sebâyâ ve zehâ'ir-i mevfûre ihbârından sonra hudûd-ı keferede feth olunan Kraliva [Krayova] ve İrşova palankaları ve kendüye ser'askerlik hatt-ı hümâyûnu mücebince Fethulislâm fethine tahrîk-i rikâb-ı 'azîmet ve kethudâsı Hüseyin Ağa'ya iki tuğ ihsânını müş'ir mufassal ve meşrûh kâ'imesin şevketlü efendimiz bu kullarına huzûr-ı hümâyûnlarında [156b] 'alenen 'alâ-ru'ûsi'l-eşhâd kırâ'ata işâret buyurmağın havâdisât-ı müferrihâtından mesâmi'-i kulların hisse-yâb-ı leb-rîz-i neşât buyurup salât-ı 'asra dek evkât-güzâr olmuşlardır.

Yirmi ikinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Câmi'-i Eyyûb-ı Ensârî'de hâric-i mahfil-i hümâyûnda edâ buyurup doğru haremsarây-ı 'âlîlerine teşrîf-i nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi üçüncü Sebt günü imtidâd-ı nüzûl-i matar ve istî'âb-ı sehâb sebeb ile kurb-i sâhil-serâda olan Yoğurtcu-zâde Yalısı'na teşrîf-i iclâl buyurulup imrâr-ı vakt-i bâhiru'l-is'âd buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü [Ehad] günü 'âlem envâr-ı nüzûl-i berf ile münevver olup mevsiminden mukaddem Teşrîn-i Sânî'nin beşinci Ehad günü kuhsâr u arzîn tezyîn-i berf-pâre-i ni'am-ı celîle olmağın binişe hareket-i hümâyûn buyurulmayup Mâbeyn'e ba'de'z-zuhr teşrîf ve rikâb-ı hümâyûnlarına Kâ'im-makâm Mehmed Paşa kulları gelmeğin 'arza girüp gitdikden sonra rikâb-ı hümâyûna bu kullarının 'arz olunan

Dedim târîh-i berfiyye bu eyyâm-ı mübârekde

Cihânı kapladı envâr-ı mi'râc-ı Resûlullâh

târîh-i berfiyyesi istihsân-ı dü-bâlâ-yı cihân-dârîleri kılınup câ-nişîn-i 'azamet buyurulan mu'allâ tâkın zîverce sebt-i safha-i cidârı olmağa fermân buyurulup huzûr-ı hümâyûnlarında işâret olunan mahalle nemîka-perdâz-ı kulları olmuştur.

Yirmi beşinci İsneyn günü dahve-i kübrâda tahrîk-i rikâb-ı celâdet birle Dâvûdpaşa'ya biniş takrîb ile 'azîmet buyurup ba'zı mahallerinin ta'mîr u termîmi tamâm olmağın mefrûşât-ı mülûkâne ile ser-zîb-i letâfet buyuruldukda gâh seyr u temâşâ ve gehî celse-i istirâhat ile evkât-güzâr-ı 'izz ü letâfet olunduğu hılâlde

ebniye-i kârgîrin tahtânî olan kâşâne-i şâhâne-i dil-nişini cilve-gâh-ı hümâyûn olmağın oda-i mezbûrun kubbesinden zemîne yedi zirâ' mikdârı munfasıl zencîre şevketlü efendimiz bir surre altın âvîze buyurup çavuş ve nüdemâ-yı sâ'ire kullarına yek-dîgere i'ânet ile bilâ-süllem ü âlet almağa işâret buyurdıklarında huzûr-ı hümâyûnlarında [157a] tarîk-ı eshel-i husûlü için encümen-i istişâre-i güft-gûdan sonra bir mikdârı te'ânuk u te'âzud üzre Bedevî topu gibi dûş-â-dûş-ı halka-bend-i temkîn ü istikrâr olup anların ketfine pâ-nihâde olarak bir kat dahi hey'et-i mün'akide-i mârru'z-zikr misâli müstakîmü'l-kâme olup çâpük-süvârın biri dahi perende-bâzî sûretinde iki kat eşhâsın bâlâsından pertâb edüp surre-i mezbûreyi tarfetü'l-basarda kapup zemîne indikde 'ale's-seviye zer-i hâlisu'l-'ayârı tevzî' [u] iktisâmları inbisât-ı tab'-ı hümâyûna bâ'is neşât-ı küllî olmağla salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'de'l-'asr ta'âm-ı mâ-hazarî-i mülûkânelerin tenâvül ile 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurulup doğru Eyyûb-i Ensârî Sâhilserâsı'nda keşîde-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Sülâsâ gecesi irâde-i kazâ-yı Samedânî [birle] Hadîka-i hâssa derûnunda olan Sırça Sarây-ı köhne-revâk u kadîmü'l-bünyâdın içindeki ba'zı hademe iştigâl-i hıdmet-i lâzıme sebeb ile işti'âl-i nâ'ire-i kazâ-yı nâgehânîye sebeb-i 'âdî olacak ba'zı taksîrât-ı küllî hasebiyle sâ'at beşde şerâre-rîz-i iltihâb olup der-'akab bâlâ-gîr olmağın yalnız kâ'im-makâm paşa ve sekbânbaşı kulları tulumbacı hademâtıyla duhûl-i sarâya müsâ'ade kılınup kâr-gîr binâ ve kâr-ı kadîm ve etrâfı ebniye mülâsıkından hâlî olmağla bir mahalle sirâyet etmeden sâ'at sekize karîb bi'l-küllîyye intifâsı haberi tahrîk-i rikâb-ı isti'câl olunup Balat Kapısı'n mütecâviz mahalde rikâb-ı hümâyûnlarına vusûlde yine ol mahalden 'atf-ı zimâm-ı 'avdet kılınmağın rûz-ı mezbûr 'adem-i Dîvân-ı 'âlî ile nüzheth-gâh-ı 'aliyyelerinde câ-nişîn-i ârâm olmuşlardır.

Yirmi yedinci Erba'â gecesi ekber-i mu'cizât-ı Nebeviyye olan Leyle-i Mi'râc-ı bâhiru'l-ibtihâc olmağın ba'de'l-mağrib Galata şeyhi Dervîş 'Osmân merhûmun eser-i cemîli ve yâgidâr-ı nagamât-ı dil-peziî olan manzûme-i *Mi'râciyye* huzûr-ı hümâyûnlarında okunmak hasebiyle yalnız hânkâh-ı mezbûrun dervîşânından Dervîş Mehmed kulları ve ser-mü'ezzinân-ı hâssa ve sâ'ir kârî ve muvaşşahân-ı Enderûn ziyî-i dervîşânda 'abâ-pûş ve külâh-ı Mevlevî be-ser kürsî-nişîn-i kırâ'at olup kable'l-bed' imâm-ı evvel Sadr-ı Rûm dâ'ileri fezâ'il-i mi'râciyye va'z-ı dil-

pezîr ile mahal-hân-ı mev'izat olup ba'dehû *Mi'râciyye* kırâ'atıyla herkes surre-çîn-i merâm mahallerine 'avdetden sonra rûz-ı mezbûr Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahşâ olmuşlardır.

[157b] Yirmi sekizinci Hamîs günü yine Kasr-ı Bahâriyye revnak-sâz-ı kudûm-ı cihân-dârî kılındıkda ba'de'l-'asr Vidin cânibinde ser'asker 'İvaz Mehmed Paşa'dan Haseki 'Ali Arnabud kulları kâdime-cünbân-ı müsâra'at vürûd edüp Hırsova ve müjde-i Fethulislâm ile beş 'aded küffâr-ı bed-kirdârın râyât-ı ma'kûsû'l-livâları kabza-i teshîr olmağın rikâb-ı hümayûna müjde-res-i mûmâ-ileyh yediyle gelüp biri Fethulislâm'da olan çenaral bayrağı olmağın mehçe-i zerrîn ve tasvîr-i mülevvenü'l-eşkâl ile zu'm-i fâsidlerince mu'tenâları olmağın kâsıd-ı müsta'cel kulların çeleng-i iftihâr ile huzûr-ı hümayûnlarına çağırıp berây-ı tatbîk-ı kâ'ime istintâk-ı sıdk-ı makâl buyuruldukça bu fütûhât-ı celîleden fazla iki 'aded kalyon-ı zehâ'ir-meşhûnu giriftâr-ı kemend-i guzât-ı Müslimîn olduğun ihbâr ve derûnlarında altmışa karîb onar çab ve onar kantâr top-ı ganîmet-mergûbu zabt olunduğun takrîrden sonra ilbâs-ı hil'at ve bir kîse akçe 'ilâve-i ihsân-ı cihân-dârî kılınup teşhîr-i âfâk için vakt-i gurûb-ı leyle-i Cum'a top-ı meserret-âşûblar 'âlemi velvele-nâk-i beşâret eylemiştir. ³²²المنة لله تعالى وتقديس

Bu rûz-ı meserret-endûz huzûr-ı hümayûnlarında her-bârı silk-i serhengânda dest-beste-i istikâmet olan düdükcü Kilârî Mehmed kulların çavuşluk hıdmet-i şeref-pâyesiyle şâd-âver-i dil ü cân buyurmuşlardır.

Dediler târîh ey düdükcü ber-vefk-ı merâm

“Düdüğü çaldın çavuşluk ile bu 'ahd-i sürûr” sene “1150”

Yirmi dokuzuncu Cum'a günü salât-ı Cum'ayı kasaba-i Eyyûb'da Zâl Mahmûd Paşa Câmi'-i latîfnde edâ buyurup doğru sâhilsarây-ı şâhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Otuzuncu Sebt günü nüzhet-gâh-ı 'aliyyeleri³²³ ittisâlinde vâki' Yoğurtcu-zâde Yalısı'na teşrîf-i iclâl vukû'unda rikâb-ı hümayûnlarına bu kullarının tavîlü'z-zeyl kasîdeli bir kıt'a Fethulislâm Târîhi ve bâlâsında

Oldu Mahmûd Hân Gâzî “Fethulislâm fâtihi” “1150”

³²² “Minnet ve şükran, yüce ve aziz Allahü Teala içindir” manasında Arapça bir ifade.

³²³ Nüşhada “aliyyelerinde” şeklinde.

târîhleri ‘arz olunmağın kemâl-i istihsân-ı cihân-dârîlerin mü’eyyid pîş-gâh-ı hümâyûnlarında bir mahall-i münâsibe sebt-i cidâr-ı mahmidet-fercâma işâret buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Özü³²⁴ üzerine teveccüh eden tavâ’if-i ‘askeriyye me’mûr oldukları üzre kâsımdan sekiz gün mukaddem kal’a-i mezbûru muhâsara edüp eyyâm-ı şitâ hulûlü ile ba‘dehû dört gün sonra dahi müddet-i muhâsarada olan şiddet-i hübüb-ı berd ve ‘avâsıf-ı riyâh-ı tâkat-güzâra [158a] hâh u nâ-hâh tahammül olunup te’sîr-i sermâ-yı kâsımdan devâbb u mevâşî ihlâk ve ba‘zı nüfûs telefden gayrı bir nesneyi muntic olmayacağı rây-ı savâb-dîdleri üzre encümen-gîr-i ‘akd-i istişâreden sonra girü çekilüp Bender’e duhûlleri ordu-yı hümâyûn tarafından ‘arz olunmağın ‘arz ağaları kullarına³²⁵ باوقاتھا makâli üzre vukû’-ı hükm-i murâd-ı Rabbânî’yi ifade³²⁶ buyurmuşlardır.

[Sene 1150 Şa‘bân]

Gurre-i Şa‘bânü'l-mu‘azzam olan Ehad günü şevâhik-ı cibâl ü zemîn berf-pâre-i nûrânî ile tezyîn olunup hikmet-i Hudâ letâfet-i havâ dahi ‘ilâve-i inkişâf-ı lem’a-pîrâ-yı berf-i kazâ olmağın ba‘de’z-zuhr şevketlü efendimiz ‘Ali Bey Zay‘a-i ma‘mûresine ziyâ-güster-i melâhat olup harem-i hümâyûn cilve-gâh-ı makdem-i meymenet-makrûnları kılındıkda binişde mevcûd olan at oğlanı kullarına piyâde cirid fermânıyla tavr-ı dîgerde hasmâne nebud-endâz-ı püşt-i âhar ve birbirlerine odunlamadan girişmeleri inbisât-ı tab‘-ı hümâyûn-ı cihân-dârîye bâdî olmağla salât-ı ‘asra dek ârâm ve ba‘dehû tenâvül-i mülûkâne-i mâ-hazar kılınup tahrîk-i rikâb-ı mu‘âvedet olunmuşdur.

İkinci İsneyn günü sa‘âdetle İstanbul Sarây-ı kâşâne-i şâhânelerine göç takrîb ile Eyyûb’dan seherî nehzat-ı cihân-dârî buyurulup filike-süvâr-ı teşrîf ‘akabinde devletlü vâlide-i mükerremleri dahi kancabaş ile sâ’ir ahâlî-i haremsarây-ı ‘ismet-medâr-ı ‘aliyyeleri redîf-i sa‘âdet-enîf buyurup Yalı Köşkü’nden halvet-i hâssa ile karâr-gâh-ı devlet ü ‘azamet olan harem-i hümâyûna teşrîf buyurduklarından sonra ba‘de’z-zuhr Gülhâne Kasrı’na şeref-bahş-ı iclâl olunup Enderûn kullarına süvârî

³²⁴ Nûshada sehven اوزور şeklinde.

³²⁵ “Her işin bir vakti vardır” manasında Arapça bir söz.

³²⁶ Nûshada ايفاده şeklinde.

cirid fermânıyla ‘arsa-pîrâ-yı letâfet oldukların temâşâ ve nebud-endâz-ı püşt-i husamâ olanları mazhar-ı ‘avâtıf-ı celîle ile engüşt-nümâ-yı müfâharet buyurup ba‘dehû İncüli Kasrı'na teşrîf-i ‘atf-ı zimâm buyuruldukda göçe gitmeyüp merbût-ı tavîle-i Istabl-ı hâssa olan binek ve sâ‘ir devâbb-ı mevcûde yüz elliden mütecâviz huzûr-ı hümâyûnlarında ‘arsa-pîrâ-yı halka-bend-i şühûd olup yek-â-yek meşhûd-ı cihân-dârîleri kılınmağın ba‘de'l-‘asr harem-i hümâyûna teşrîfden sonra silahdâr ağa kulları ordu-yı hümâyûn cânibinden kubeyl-i gurûb Sarây-ı ‘âmire'ye şeref-resân-ı vürûd olmuşlardır.

[158b] Üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî olmayup sa‘âdetle Sovukçeşme Kasrı'na sâye-bahş-ı iclâl olunup rikâb-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arza girdikten sonra silahdâr ağa kulların dahi hılâl-i zehâb u iyâbda ve ordu-yı hümâyûnda ve taraf-ı devletden bi'l-müşâfehe ihbârı tavsiye olunan umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i ‘aliyye ve serâ‘ir-i muktezayât-ı nizâm-ı memleket-i celîleden şünûd u şühûdu olan mevâddan istintâk u istihbâr kılınup salât-ı ‘asra dek makâlât-ı vekâyi‘-i âmed-şüdleryle evkât-güzâr olunup ba‘de'l-‘asr mu‘âvedet buyurmuşlardır.

Dördüncü Erba‘â günü Topkapısı harem-i devlet-serâsına teşrîf buyurulup devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzın temâşâdan sonra Orta Köşk'e teşrîf buyurulup Enderûn kullarına tomak oynadup safâ-yâb olmuşlardır.

Beşinci Hamîs günü Yenibâğçe kurbunda vâki‘ Şâh-ı Hûbân Sarâyı'ndaki ‘ismetlü hemşîre-i muhteremleri ( ) Sultân hazretlerin ziyâret takrîb ile dahve-i kübrâda şeref-bahş-ı kudûm-ı meymenet-rüsûmları buyurup salât-ı ‘asra dek harem-i ‘iffet-sarây-ı ‘aliyyelerinde ârâm ve tedârük olunan ziyâfet-i mülûkâne it‘âmından sonra teşrîf ü ric‘atde Dîvânyolu'ndan kubeyl-i gurûb âşiyân-sâz-ı saltanat olan ârâm-gâh-ı kadîmlerine müsûl buyurmuşlardır.

Altıncı Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da sa‘âdetle edâ buyurup ‘avdetde Sofa-i hâssa'ya teşrîf eyleyüp rikâb-ı hümâyûnlarına şeyhülislâm ve kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arza girüp lâzime-i hâl olan umûr-ı mehâmm-ı dîn ü devlet ‘arz u i‘lâm olunduktan sonra mahallerine ric‘at buyurmuşlardır. Hâliyâ Sadâret-i Anadolu'da mesned-nişîn-i ikâmet olan fudalâ-yı dehrden ‘âlim ü ‘âbid ve üstâd-ı küll Mestci-zâde ‘Abdullâh Efendi dâr-ı na‘îm-i cinâna rûz-ı mezbûrun gecesi irtihâl etmeğın İstanbul ma‘zûllerinin kıdem-i tarîkı olup ba‘de'l-ıtlâk yalısında ikâmet ile celb-i kulûb olunan imâm-ı evvel-i sultânî ‘Abdurrahmân Efendi

mağdûriyyetine binâ'en 'avâtıf-ı 'aliyye-i re'fet-penâh-ı husrevânîden müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin yerine Sadâret-i Anadolu ile şeref-yâb-ı iltifât olup min-küllî'l-vücûh taltîf-i mücâzât-ı şehriyâr-ı hâtır-nevâz-ı 'inâyet olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa kulları mevâcib-i lezez tevzî'i için taraf-ı cihân-dârîden serdâr-ı ekreme kürk ve hancer götürmüşdür.

[159a] Yedinci Sebt günü İncüli Kasrı'na şevk-bahşâ olduklarında serdâr-ı zafer-şi'âr-ı ekreme istikbâl için tehyi'e olunan Dîvân rahtıyla ve sâde rahtile mükemmelü'l-bisât atlar ve kral-zâde-i mesfûr için kezâlik âmâde kılınan Dîvân rahtıyla istikmâl olunan at manzûr-ı 'arsa-gâh-ı cihân-dârîleri kılındıktan sonra Âsitâne-i sa'âdet'de merbût-ı ıstabl-ı ni'am-ı cihân-bânî olan fil-i mezbûr ihzârına işâret kılınup Enderûn-ı hümâyûn kullarından bu def'a ve müddet-i 'ömründe ancak hey'et-i garîbesin tasvîrlerde temâşâ eden sagîr ve kebîr kulları mahrûm-ı seyr-i isti'câb-pezîri olmamak için tomak oyunu takrîb ile huzûr-ı hümâyûnlarına çağrılıp cümlesi hisse-mend-i nezâre-i istiğrâb olmuşlardır. Ve istihlâs-ı Niş için bundan akdem bin nefer bostâncı tahrîrine me'mûr olan haseki ağa kulları edâ-yı hıdmet zımnında dört beş 'adedi Macar ve bâkîsi Nemçe olmak üzere on bir 'aded esîr-i gerden-beste keferi getirüp huzûr-ı zafer-mevfûr-ı cihân-dârîlerinde zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olmuşdur.

Sekizinci Ehad günü yine İncüli Kasrı şeref-bahş-ı kudûm-ı cihân-dârî kılınup salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

Dokuzuncu İsneyn günü Sa'd-âbâd'a biniş takrîb ile sandal-nişîn-i celâdet olunup Tersâne-i 'âmire limanındaki sefâyin-i Devlet-i 'aliyye temâşâsıyla mahall-i mezbûrdaki Kasr-ı Cinân'ı kadem-i letâfet-tev'emleriyle huld-âşiyân-ı necâbet buyurup kubeyl-i gurûba dek şevk u zevk ve safâ-yı ta'âm-ı mâ-hazar ile evkât-güzâr-ı sa'âdet olup vakt-i gurûb hulûlünde âfitâb-ı 'âlem-tâb-ı filike-i enverleriyle menzil-i kadîm-i şâhânelerine nüzûl buyurmuşlardır.

Onuncu es'ad-i eyyâm-ı evkât olan Sülâsâ günü tavâ'if-i 'askerî müstahıkk oldukları mevâcib-i lezez ihrâcı için Dîvân-ı Galebe-i 'âlî tertîb olunup Devlet-i 'aliyye tarafında sinîn-i mâziyeden berü himâye-dâr-ı ni'am-ı celîle-i husrevânî olan Rakofci-zâde oğlu kral-ı mesfûr bu def'a Erdel tâ'ifesi üzerine taraf-ı Devlet-i 'aliyye'den kral nasb olunmanın etbâ' ve ihtişâmıyla Kubbealtı'na gelüp ba'de'd-Dîvân muvâcehesinde mevâcib-i mezbûre ihrâcından sonra şevketlü efendimiz

kabanise yakalu ferve-i mücevher ve sorguşlu destâr-ı haşmet-şî'âr ile [159b] 'Arz Odası'na sâye-bahşâ-yı şevket ü fer olduklarında birkaç gün mukaddem karîha-i re'fet-penâh-ı cihân-dârîden tevcih-i Sadâret-i Anadolu ile taltîf ü terfih buyurulan imâm-ı sâbık bu def'a imâm-ı evvele muktezâ-yı hâl-i gerdûn üzre lâhık u şerîk olup sekbânbaşidan sonra sadreyn-i muhteremeyn-i mezbûrlar 'arza girdikten sonra Kapudân-ı Deryâ Süleymân Paşa ile Kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazarâtı dahi geldikde mezbûr Rakofci-zâde'nin oğlu tercümânlar delâletiyle rikâb-ı hümâyûna ruh-sûde-i çâkerâne 'arz-ı 'ubûdiyyet oldukda taht-gâh-ı Erdel'[e] kral nasb olunmak için serâsere kaplu erkân-ı semmûr huzûr-ı fâ'izu'n-nûr-ı şehriyârîde ilbâs olunup taşra çıkdıkda ihzâr olunan Dîvân rahtıyla mükemmelül'-bisât esb-i hoş-hırâma süvâr olunup i'zâz ü ikrâm birle mahalline ircâ' kılınmıştır.

Ferdâsı Erba'â günü Sovukçeşme Kasrı'na revnak-endâz-ı celâdet olundukda Felemenk balyosu Kapu'ya çağrılmağın vürûd u rucû'u bâlâ-yı manzara-i kasr-ı mezbûrdan temâşâ-yı cihân-bânîleri oldukdan sonra Ağa Bâğçesi'ne 'atf-ı zimâm-ı ric'atde zu'amâdan bî-zebân-ı mudhik-i devrân Hasan Ağa kulları etrâf-ı vülât-ı memâlik-i 'Osmâniyye'ye neşr olunan evâmir-i 'aliyye hıdmetinden biriyle me'mûren Anadolu cânibine 'azîmet için Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd etmeğın rûz-ı mezbûr tenşît-ı mülâkât ve tahassür-i muvâda'at için rikâb-ı hümâyûna kasr-ı mezbûrda feryâd-hâh-ı hasret-i çâkçâk-i dest-i firkat olarak zemîn-bûs-ı celâdet oldukda bir zamân dem-beste ve lâl-i sûrî ve ma'nevî neş'e-dâr-ı muvâsalat oldukdan sonra bir mikdâr tedârük-i ma'cûn-ı neş'e [ve] rahîk-ı iltifât-ı cihân-dârî birle kendüye gelüp mâ-cerâ-yı eyyâm-ı güzeşte-ahvâl-i mufârakat olup hezâr dürlü inbisât-ı tab'-ı hümâyûn olacak harekât-ı mudhikiyyât ve taklîd-i ezmine-i ketfiyyet-i hasret olup mazhar-ı 'avâtîf-ı celîle-i husrevânîden kâm-yâb-ı iltifât-ı lafzî ve ma'nevî olarak ferdâsı me'mûr olduğı cânibe rû-be-râh olmak üzre zemîn-bûs-ı muvâda'a olmuştur.

On ikinci Hamîs günü biniş takrîb ile dahve-i kübrâda Dâvûdpaşa'ya 'azîmet-i hümâyûn buyurulup mefrûşât-ı sâ'iresiyle tamâm olan mahaller manzûr-ı 'âlîleri kılınup yalnız Enderûn kullarının binâsına şurû' olunan mahaller bâkî kalmağın anların dahi itmâmına mi'mâr ağa kulları nezâretiyle ihtimâm olunduğı müşâhededen sonra kubeyl-i gurûba dek ârâm ba'dehû 'atf-ı zimâm-ı ric'at olunup Defterdâr'dan filike-süvâr-ı mu'âvedet olunmuştur.

[160a] On üçüncü Cum'a günü salât-ı Cum'ayı sa'âdetle Sultân Ahmed Câmi'-i şerîfinde edâ buyurup doğru haremsarây-ı 'âlîlerine teşrîf-i ric'at vukû'unda bundan akdem rikâb-ı hümayûn-ı kâm-yâb-ı müstetâbda mîrâhûr-ı sagîr vekîli olup kılıç kaftân hıdmetiyle Vidin muhafızı 'İvaz Paşa cânibine kâdime-cünbân-ı me'mûriyyet olan ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı 'âlî Mehmed Ağa rûz-ı mezbûrda Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd etmeğin Ser'asker Mehmed Paşa tarafından getirdiği kâ'ime ve mektûblar ağa-yı mûmâ-ileyh yediyle resîde-i dest-i cihân-dârî kılındıktan sonra bi'l-müşâfehe istifhâm-ı hâl-i mu'asker-i zafer-nihâd ve istintâk-ı umûr-ı cihâd olunmak için Mâbeyn'de 'arza girüp çıkdıktan sonra hıdmet-i meşkûru zımında bi'l-asâle mîr-âhûr-ı sagîr hıdmetinde istihdâm-ı 'inâyet buyurulup hân-ı 'âlî-şân tarafından gelen silahşor Hacı İbrâhîm kulları dahi me'mûr olduğu hıdmetden vürûd etmekle ağa-yı mûmâ-ileyhi müte'âkib anlar dahi rikâb-ı müstetâba 'arza girüp meşhûdu olan mevâddı 'arza-dâşt-ı rikâb-ı husrevânîleri kılmıştır.

On dördüncü Sebt günü harem-i hümayûnlarından 'adem-i hareket ile binîşe teşrîf buyurmamışlardır.

On beşinci Ehad günü Kozbekciler Kasrı'na şeref-bahşâ olduklarında devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâzları temâşâ kılınup salât-ı 'asra dek ârâm buyurmuşlardır.

On altıncı İsneyn günü ba'de'z-zuhr Sofa-i hâssa'ya teşrîf-i iclâl buyurulup Sünnet Odası'nda salât-ı 'asra dek ârâm ve ba'de'l-edâ nerdübân başındaki kasr-ı latîfe şevk-efzâ-yı celâdet buyurulup Enderûn kullarına 'umûmen tomak oynadup kuşhâne ta'âm-ı mahsûsasıyla tenâvül-i 'aşâ olunup ba'de-salâti'l-mağrib harem-i 'ismet-tev'emlerine şeref-sâz-ı kufûl olmuşlardır.

On yedinci Sülâsâ günü mevâcib haftası olmağın kânûn-ı kadîm üzre Dîvân-ı 'âlî olmayup dahve-i kübrâda Yalı Köşkü'ne teşrîf buyurulup izn-i 'âlî mücebince rûz-ı mezbûrda Bahr-i Sefîd'den Halîc-i Kostantiniyye'ye duhûl eden kapudâne ve iryela ve İstanköy'de müceddeden binâsı fermân-ı hümayûn olan kalyon Tophâne hizâsında lenger-endâz-ı istikrâr olmağın Maltız korsanından aldıkları şehtiye ve tüccâr sefâyininden küffâra giriftâr olmuş iken leb-rîz-i hinta tahlis olunan üç direkli muvâfık eyyâm ile huzûr-ı hümayûnlarında top şenliği ederek Tersâne-i 'âmire'ye gittikler[i] manzûr-ı nigâh-ı temâşâ-yı cihân-bânîleri kılındıktan sonra ba'de'z-zuhr [160b] berây-ı îsâl-i hil'at-ı şehriyârî serdâr-ı ekrem cânibine me'mûr olan hâzin-i

cihân-dârîleri Beşîr Ağa kulları gelüp kasr-ı mezbûrun iç tarafında olan kâşâne-i şâhânede rikâb-ı kâm-yâba yüz sürüp getirdiği telhîs-i sadr-ı ‘âliyi ‘arz edüp Edirne'den hareketlerin ve Bâzâretesi günü Âsitâne-i sa‘âdet'e duhûllerin haber vermişlerdir.

On sekizinci Erba‘â günü Sepedciler Kasrı'na revnak-bahş-ı iclâl olundukda rikâb-ı hümayûna kâ'im-makâm paşa hazretleri gelüp ‘arza girdikten sonra Bahr-i Sefîd cânibine me‘mûr olan iki ‘aded karaveleler Tersâne limanından savb-ı maksûda ‘âzim olmak için pîş-gâh-ı Tophâne'ye lenger-endâz-ı temkîn ve muvâfık eyyâma bâdbân-güşâ-yı çeşm-i intizâr-ı ta‘yîn oldukları meşhûd-ı ‘âlem-ârâları kılınmıştır.

On dokuzuncu Hamîs günü Hazînedâr Zay‘ası'na biniş takrîb ile Ayvansarây'dan eşheb-süvâr-ı ‘azîmet olundukda havâda olan germiyyet ü letâfet hakk bu kim Haziran'da vukû‘u nâdir olmağın esnâ-yı tarîkda tebdîl-i ferve-i şitâ'iyeye kılınup ferve-i semmûr ile tahfîf-i lebâçe-i hümayûn olunmağa bâdî olmağla Dâvûdpaşa'ya ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile Kasr-ı Mehmed Paşa'da celse-i hafife ve kahve-nûş-ı ârâmdan sonra savb-ı maksûda tahrîk-i rikâb-ı müstetâb kılınup zay‘a-i mezbûra pertev-endâz-ı celâdet olundukda ârâmiş-i hâtır-ı şehriyârî olacak mahalli dayyık olmağla inbisât-ı tab‘-ı hümayûn için hâricinde tilâl-i cibâl ve şevâhik-ı kuhsârda sâye-bân-ı şevket-iktirân vaz‘ olunup beyne's-salâteyn teşrîf ve âmed-şüd eden erbâb-ı seferi temâşâ ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i ‘asr yine Dâvûdpaşa'ya şeref-bahş-ı i‘zâz kılınmağın harem-i hümayûnda müceddeden binâ kılınan kasr-peçe-i letâfetin birinde tenâvül-i ta‘âm-ı mülûkâneden sonra kâdime-cünbân-ı mu‘âvedet kılınmıştır.

Yirminci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Vâlide Câmi‘i'nde edâ buyurup doğru harem-i hümayûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kol tarîkı üzre yeniçeri ağası ‘Abdullâh Paşa Âsitâne-i sa‘âdet'e dâhil olmuştur.

Yirmi birinci Sebt günü Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl mu‘tâd-ı kadîm-i âdâb-ı müstetâb üzre gül-âb ve ‘ûd u ‘anber ve ‘itr-ı şâhîlerle der ü dîvârı tenkîh u tebhîr olunup pars ta‘bîri üzre Hâne-i hâssa ağaları mu‘âvenetiyle ser-zîb-i tathîr kılınup yine ikrâm u i‘zâz birle sandûka-i Hırka-i Mutahhara mahalline vaz‘ olunup müceddeden fermân buyurulan perde-i muvaşşahlar âvîze kılınmıştır.

[161a] Rûz mezbûr şevketlü efendimiz İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı iclâl olup Enderûn kullarına tomak fermânıyla imrâr-ı vakt-i meymenet-medâr buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Ehad günü Ağa Bâğçe[si'ne] şeref-bahş-ı hümayûn buyurulup 'acemî cündî kullarına bârgîrlerle cirid fermân buyurulup salât-ı 'asra dek temâşasıyla evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

İstikbâl-i Sancağ-ı şerîf

Yirmi üçüncü İsneyn günü Serdâr-ı Ekrem 'Abdullâh Paşa hazretleri Âsitâne-i sa'âdet'e tayy-ı merâhil ederek duhûlü musammem ü muhakkak olmağın şevketlü efendimiz sa'âdetle istikbâl-i livâ-i Nebevî için tulû'-ı fecrden iki sâ'at mukaddem nehzat-ı hümayûn buyurup bi-hikmetillâh tekâtur-ı reşehât-ı ebr-i rahmet “Sulayım reh-güzerin dîde-i giryânım ile” mü'eddâsınca 'alem-efrâz-ı nusret-i Hazret-i Fahr-i Risâlet'i cümleden akdem füyûzât-ı sehâb-ı rahmet-i Samedânî birle istikbâle isti'câl etmekle Yalı Köşkü'nden sandal-süvâr-ı iclâl buyurulup Defterdâr İskeleyi'nden meş'al-efrûz-ı süvâr-ı semend-i celâdet olunmağla ³²⁷افضل العبادة احمزا hadîs[i] mîsdâkınca pâ-der-gil ü âb-ı ta'ab hem murâ'ât-ı kânûn-ı kadîm-i 'âdet-i müstahsene-i Devlet-i 'aliyye icrâ ve hem râyet-i Sultân-ı Rusûl istikbâliyle kasd-ı ecr-i cezîl ve nâ'il-i mesûbât-ı cemîle müsâra'at-nümâ olmak dâ'iyesiyle irtikâb-ı meşakkat-i nefis-i hümayûn buyurulup kubeyl-i fecr Dâvûdpaşa Sarâyı haremine nüzûl ve bir mikdâr meks ü ârâm-ıistirâhat zımnında vakt-i salât-ı fecr duhûl etmekle der-'akab salât-ı vakte kıyâm ba'de'l-edâ Feth-i Şerîf kırâ'at-ı celîlesiyle hitâm-ı du'âdan sonra tahrîk-i rikâb birle Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i iclâl buyurulup kahve-nûş-ı zâ'ika-i rûhânî zeylinde sancağ-ı şerîfin Küçük Çekmece'den hareket ve mahall-i karîbe vürûdu ihbâr-ı rikâb-ı 'azamet buyuruldukda kevkebe-i haşmet ve debdebe-i celâdet-i cihân-dârî birle ârâyış-ı zîn-i şeb-dîz-i hoş-hırâm-ı şehâmet buyurulup refte refte şevk-ı mülâkât-ı 'alem-i Hazret-i Peygamberî ârzûsuyla tarafeyn-i reh-güzerde selâm-ı hayât-bahşâ-yı nigâh-ı cünbüş-i şâhâneye dîde-dûz-ı hasret olan tavâ'if-i 'askerî ve ricâl ve erkân-ı devlet beyninden Hazînedâr Çiftliği mukâbilinde maksûd-ı aslî olan [161b] sancağ-ı Resûl-i Muhterem 'aleyhi ezke't-tahiyyât ve't-teslîm ile serdâr-ı ekrem [ve] vezîr-i a'zam 'Abdullâh Paşa

³²⁷ “En faziletli ibadet, eh zahmetli ve meşakkatli olanıdır” mealinde bir hadis-i şerif.

hazretleri mâşiyen rikâb-ı hümâyûn-ı ‘azamet-meşhûn-ı cihân-bânîye üç def’a yüz yerde zemîn-bûs-ı ma‘zeret ü ibtihâl-i mülâkât olup mazhar-ı nigâh-ı re‘fet-i hamîdetü'l-hısâl-i cihân-dârî oldukda[n] sonra taraf-ı şehriyâr-ı erîke-i mekârim-penâh-ı mülûkânelerinden keşîde buyurulan esb-i mükemmelü'l-bisât-ı müfâharete süvâra işâret ve pîş-gâh-ı hümâyûnda mu‘tâd-ı de‘b-i kadîm üzre revân olmağa mübâderet olundukda râyet-i pûşîde-i hadrâ-yı Muhammedî dahi pîşvâ-yı cenâb-ı pâdişâh-ı zıllullâh-ı sermedî olarak müretteb saf-beste-i intizâr olan alay-ı süreyyâ-nizâm ile Yemeklik ta‘bîr olunan Kasr-ı Mehmed Paşa'ya vesâtat-ı serdâr-ı müşârun-ileyh hazretleriyle şeref-bahş-ı müsûl buyurulup kurbunda mansûb olan hıyâm-ı devlet-ihtişâma serdâr hazretleri dahi ric‘at-ı nüzûl buyurup tenâvül-i ta‘âm ‘akabinde serdâr-ı ekrem hazretleri da‘vet ve huzûr-ı hümâyûnda serâsere kaplu ilbâs-ı zâhire-i hil‘at buyurulduktan sonra şevketlü efendimiz pâ-der-rikâb-ı isti‘câl yine nüzûl-i rahmet gibi tarîk-ı vürûddan mu‘âvedet buyurulup Defterdâr'dan filike-süvâr-ı ric‘at birle Yalı Kasrı'na, andan tahrîk-i rikâb-ı müstetâb olunup Sovukçeşme Kasrı'na revnak-endâz-ı celâdet buyurulup bu‘ayd-i zuhra dek ârâm ve Topkapusı'ndan tertîb olunan alay-ı haşmet-ârâ hem manzûr-ı çeşm-i cihân-bânî ve hem Eski Dîvânihâne'den devletlü ‘ismet-medâr mâder-i müşfiklerinin temâşâ-yı ‘asâkir ve tertîb-i alay ve seyr-i safâ-yı ‘âlîleri kılınmak için Şengül Hammâmı tarafından vürûd olunmağa fermân buyurulup kasr-ı mezbûr hizâsından Bâb-ı hümâyûn'a duhûl-i alaya nizâm verilmeğın alay-ı mezbûrda mevcûd olan vüzerâ kulları kasr-ı Havernak-nazîr mukâbilinde zemîn-bûs oldukça sadâ-yı alkış ve şâbâş-ı çavuşân-ı Dergâh-ı ‘âlî dehşet-endâz-ı kulûb-ı nezzâreyân-ı ‘âlem olup sancağ-ı Sultân-ı Risâlet ile serdâr-ı ekrem hazretleri dahi murâ‘ât-ı zemîn-bûs-ı ‘ubûdiyyet oldukdan sonra şevketlü efendimiz bekâyâ-yı alaydan kat‘-ı nazar tahrîk-i rikâb-ı mübâderet buyurup Enderûn-ı Sarây-ı ‘âmire'de ‘Arz Odası mukâbilinde ketf-i serdâr-ı ekremden ‘alem-i Hazret-i Peygamber'i dûş-ı mübârek-i hümâyûnlarına alup salât u selâm [ve] murâ‘ât-ı tevkîr-i mâ-lâ-keâm birle vüzerâ-yı ‘izâm irdâf-ı hâk-pây-ı şâh-ı enâm olup Hâne-i Hırka-i Mutahhara'ya zîb-bahş-ı kudûm olduklarında sancağ-ı şerîf ile serdâr-ı ekrem ‘Abdullâh Paşa ve Âsitâne kâ‘im-makâmı olan Emîn Mehmed Paşa [162a] ve kapudân-ı deryâ vezîr-i mükerrem Süleymân Paşa ve yeniçeri ağalığıyla ihrâz-ı rütbe-i vâlâ-yı vezâret eden vezîr-i muhterem ‘Abdullâh Paşa hazarâtı Hırka-i Şerîfe Odası'nda pâ-ber-câ-yı kıyâm ve vaz‘-ı râyet-i Fahr-i

Ekrem-i ‘âlem için şeyhülislâm Es-Seyyid Mustafa Efendi ihrâm-nişîn-i ihtirâm olup dest-güşâ-yı du‘â-yı icâbet der-kafâ olduktan sonra işâret-i cihân-bânî birle vüzerâ-yı ‘izâm taşra ‘avdet ve serdâr-ı ekrem hazretleri Arslanhâne ta‘bîr olunan civâr-ı Hırka-i Mutahhara kurbunda meks ü terâhîye ruhsat olmağın li-ecli'l-maslaha dest-i istihkākına nâ-çesbân olan mühr-i vezâret Silahdâr Mustafa Bey kulları yediyle istirdâd ve Âsitâne kâ'im-makâmılgında hıdmet-i ihlâsı ve fetânet ve tedâbîr-i umûr-ı sâ'ibe ve hayır-hâhâne mu'âmele-i sâdıkânesi tecârib-kerde-i hazret-i şehriyârî ve isti'dâd-ı kâmile ve istihkāk-ı şâmilesi ma'lûm-ı ricâl-i sığâr u kibâr olan Emîn Mehmed Paşa kulları girü 'avdetden ric'at buyurulup Hâne-i Hırka-i Şâh-ı Rusûl'de teberrüken ve teyemmünen ilbâs-ı hil'at-i vezâret-i istiklâl ve emânet-i kübrâ [ve] vedî'a-i saltanat-ı 'uzmâ olan mühr-i devlet yedine teslîm ü emânet olup taşrada ahvâl-i bâz-gûne-i mukadderât-ı Sübhâniyye'den gâfil ve muntazır-ı kudûm-ı serdâr-ı ekrem olup tertîb kılınan alay-ı hem-rütbe-i felek-sâ ile vezîr-i müşârun-ileyhi Paşakapısı'na 'avdetleri yine şevketlü efendimizin Sovukçeşme Kasrı'ndan manzûr-ı temâşâ-yı 'âlem-ârâları kılınmıştır.

Ferdâsı Sülâsâ gecesı be-emr-i Hudâ kasaba-i Kâsımpaşa'da sâ'at on bire karîb harîk-ı nâgehânî zuhûruyla 'âlem-i hâb-pervâz-ı dîde-i râhat olup taraf-ı Hakk'dan intifâsına tekbîr-zen-i intizâr iken bi-lutf-i Hâlıkul-leyli ve'n-nehâr teveccüh-i derûn-ı kerâmet-meşhûn-ı cihân-bânî berekâtıyla hareket-i hümâyûn olmazdan mukaddem intifâ-i küllîsi meşhûd ve haber-i teskîn ü tesdîdî vürûd eyleyüp ba'de'z-zuhr kozbekciler [kâşâne-i] şâhânesine şevk-efrûz-ı letâfet buyurulup Enderûn kullarına kütük darbına fermân ile evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

Yirmi beşinci Erba'â günü Topkapısı Sâhilserâsı'na teşrîf buyurulup devâbb-ı yevmiyyelerin temâşâsıyla imrâr-ı vakt-i cihân-dârî buyurulup dolâb-ı mülûkânelerinde³²⁸ mahfûz olan ba'zı evân-ı mînâçe ve sâ'ire ifrâz ve münâkaleye işâret-i 'aliyye olunmuştur.

[162b] Yirmi altıncı Hamîs günü Gülhâne Kasrı'na sâye-endâz-ı celâdet buyurulup Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine süvârî cirid fermânıyla velvele-endâz-ı 'arsa-i mahâret ve nebud-endâz-ı püşt-i muhâsamet olup³²⁹ izhâr-ı hüner eden kulların mazhar-ı 'avâtıf-ı celîle-i husrevânîleri buyurup kubeyl-i 'asra dek ârâm ve

³²⁸ Nûshada "mülûkânelerinden" şeklinde.

³²⁹ Nûshada "olur" şeklinde.

ba‘de-zâ Kasr-ı İncüli‘ye ‘atf-ı zimâm-ı semend-i hoş-hırâm buyurulup devâbb-ı sîmîn-rikâb-ı mülûkânelerinin cünbüş-i etvârların seyr u temâşâ buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Cum‘a günü vakt-i tulû‘ Sofa-i hâssa halvet-i hümayûn ile tahliye buyurulup Sofa-i hâssa kapusından teşrîf-i celâdet ve süvâr-ı şeb-dîz-i ‘azamet buyurulup Sultân Bâyezîd Câmi‘i‘nde salât-ı Cum‘ayı [edâ eyleyüp] ba‘dehû yine Sofa-i hâssa‘ya ‘avdet buyurulup devletlü efendimiz hazretleri halvet-i hâssa berekâtıyla ceyb ü dâmânı leb-rîz-i denânîr ve çil para olan kullarından Enderûn kulların dahi hisse-yâb-ı hân-ı yağmâ buyurmak kerem ile ağaları yediyle çil para ihsân u irsâl buyurulup meydânda kullarına nisâr olduktan sonra Hırka-i Şerîfe ziyâret-i celîlesiyle gerek Hırka-i Şerîf‘ci olan ağa kulların ve gerek müsâ‘ade-i baht-ı yâver ve tâlî‘-i muvâfık-eser ile nevbetci bulunan kulların surre-çîn-i merâm buyurduklarından fazla geşt ü güzâr ve câ-nişîn-i ‘izz ü ikbâl-medâr buyurulan mahalleri çil para nisâr ile şükûfe-i bâdâm-rîz-i sahn-ı gülistâna döndürmüşlerdir.

Yirmi sekizinci Sebt günü Kalfa Kâşânesi‘ne revnak-efrûz-ı iclâl olundukda rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz ile ihrâm-nişîn-i ihtirâm olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Ehad günü Ağa Bâğçesi‘ne sâye-bahş-ı nazâret olunup devâbb-ı nevbet-keşân-ı cilve-pîrâ-yı ‘arsa-i ihtizâzın itmâmından sonra Enderûn kullarına kütük darbı fermân buyurulup salât-ı ‘asra dek temâşâsıyla zevk-yâb kılındığı³³⁰ ‘akabinde ‘ale‘l-‘umûm çavuşân ve nüdemâ-yı sâ‘ire kulların berây-ı tehniyet-bahş-ı şükrâne-i kudûm-ı meserret-lüzûm-ı mâh-ı sıyâm ‘avâtıf-ı celîle-i mülûkânelerinden zer-pâş-ı bezl-i in‘âm-ı ‘âtıfet buyurulup cümle kulların mazhar-ı ihsân-ı cihân-dârî ve mesrûru‘l-bâl-i ni‘met-i tâc-dârî buyurmuşlardır. [163a]

Sene 1150 [Ramazân]

Gurre-i Şa‘bânü‘l-mu‘azzam Sebt gününden mazbût olmağın tekâmîl-i selâsîn ile İsneyn günü ikâd-ı kanâdîl-i minârât olunup gurre-i hilâl-i Ramazânü‘l-mübârek zabt olmağla rûz-ı mezbûr haremsarây-ı ‘âlîlerinde tilâvet ve ba‘zı müşâgale-i zuhr-i âhiret-i mesûbât-ı celîle ile imrâr-ı vakt-i sa‘âdet buyurup câ-nişîn-i i‘zâz ve ‘adem-i

³³⁰ Nûshada “kıldığı” şeklinde.

nehzat-ı hümâyûn birle kadr-i rûz-ı rûze-i mu‘azzamü’ş-şânı sâ’ir eyyâm-ı mübârekeden imtiyâz buyurmuşlardır.

Ferdâsı Sülâsâ günü Sepedciler Kasrı’na revnak-sâz-ı letâfet buyurulup mürûr u ‘ubûru temâşâ ile kubeyl-i gurûba dek evkât-güzâr-ı sa‘âdet olmuşlardır.

Üçüncü Erba‘â günü yine kasr-ı mezbûr makdem-i hümâyûnlarıyla kesb-i şeref-i meymenet olmuştur.

Dördüncü Hamîs günü bahr u berre şerâfet-i dil-cûsu ve âmed-şûd-i hâcet-mendânı temâşâyâ nezâret-i küllîsi olmağın kezâlik kasr-ı merkûma revnak-endâz-ı celâdet buyurulup kubeyl-i gurûba dek şevâgile-i müferrihât-ı mülûkâne ile imrâr-ı evkât-ı hoş-güzâr buyurmuşlardır.

Beşinci Cum‘a günü Ayasofya-i Kebîr’de edâ-yı salât-ı Cum‘a buyurdukları ‘akabinde vâ‘iz-i ma‘bed-i kadîm olan Çelebi Efendi kullarının fezâ’il-i mâh-ı sıyâm ve murâât-ı evkât-ı müteberrike-i rahmet-irtisâmı müş‘ir va‘z-ı dil-pezîri gûş-güzâr-ı tavsiye-dâr-ı cihân-dârîleri kılınup hitâm-ı va‘z ve encâm-ı du‘âyâ dek ârâm buyurulup ba‘dehû sa‘âdetle doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine kâdime-cünbân-ı celâdet olmuşlardır.

Altıncı Sebt gecesi Südlüce’de³³¹ sâ‘at ikide harîk-ı nâgehânî zuhûru ile hükkâm-ı Devlet-i ‘aliyye râhat-sûz-ı ârâm olmağın bi-lutfi’l-Mennân üçü tecâvüz etmeden yine intifâsı meşhûd olup ‘adem-i hareket-i cihân-dârîye bâdî ve rûz-ı mezbûr ârâm-gâh-ı harem-i ‘ismet-serâlarında câ-nişîn-i sa‘âdet olmuşlardır.

[163b] Ferdâsı Ehad günü nüzûl-i matar-ı şedîd vukû‘uyla Kalfa Mahalli’ndeki kâşâne-i dil-nişîn makdem-i cihân-dârîleriyle celâdet-karîn olup kubeyl-i gurûba dek ârâm ve imrâr-ı evkât-ı sa‘âdet-fercâm buyurmuşlardır.

Sekizinci İsneyn gecesi salât-ı terâvîhi tevşîh u ilâhiyyât ve tesbîh-i sûz-nâk-i nagamât ile edâ buyurduklarında Ayasofya na‘t-hânı Mollâ ‘Osmân kullarının râstda musanna‘ ve üstâdâne yapı olup karârı ‘acem olan na‘t-ı ezkâr-ı Nebevî’yi ‘acem tervîhası ‘akabinde kırâ‘at fermân-ı cihân-dârî buyurulmağın salât-ı ‘işâda imâm-ı sâni Ebûbekir Efendi dâ‘îlerinin mihrâb hatmi vâki‘ olmağın ba‘de’s-salât bir hatm-i şerîf ile dahi ‘ilâve-i du‘â-yı icâbet-âsâr buyurulup harem-i hümâyûna teşrîf-sâz-ı istirâhat vukû‘unda sâ‘at beşe karîb be-emr-i Hudâ Balat Kapısı dâhilinde bir kalaycı

³³¹ Nûshada “Südlüce’de” imlasıyla.

dükkânının şerâre-i kânûn-ı iltihâbından harîk-ı ‘âlem-sûz u hayret-efzâ gitdikçe şu‘le-pâş u bâlâ-rev olmağın câr-ı mülâsıkında olan dekâkîn ve büyüta fi'l-hâl sirâyet ve i‘ânet-i rûzgâr ile vâfir mahalli çalkayup hâkister-i hayret etmekle der-‘akab şevketlü salâbetlü efendimiz kâdime-cünbân-ı müsâra‘at buyurup nezâreti cümle emkineden bâlâ-ter ve harîk olan mevâki‘e akreb mahall olmak melhûzuyla ‘ömr-i tabî‘îye resîde olmağa ârzû-mend-i hayât olan pîr-i rûşen-zamîr çavuşlar emînî Şeyhî Ağa kullarının hânesine şeref-bahş-ı meymenet buyurulup cihân-nümâsına teşrîf ve nefis-i harîk meşhûd-ı bâhire-i cihân-bânileri olmağın rikâb-ı hümâyûnlarından mirâren ve kirâren her tarafı kat‘ u inhidâm u tesdîd ile bir sâ‘at mukaddem intifâsına sa‘y için pey-der-pey kethudâ-yı bevvâbîn ve mîrâhûr-ı evvel kulları sadr-ı a‘zam ve hükkâm-ı sâ‘ire tarafına gitmeden hâlî olmamağın bi-‘avni'l-Meliki'l-Mennân sâ‘at dokuza varmadan bi'l-küllîyye muntafî olduğu meşhûd-ı cihân-bânileri kılınup râhat-sarây-ı saltanatlarına tahrîk-i rikâb-ı mu‘âvedet buyurulup Fener Kapusu'ndan bahren teşrîf-i ric‘at buyurulduktan sonra kubeyl-i zuhr Sovukçeşme Kasrı'na revnak-endâz-ı iclâl olunup rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp ‘arza girmişlerdir.

[164a] Dokuzuncu Sülâsâ günü haremsarây-ı ‘âlîlerinde câ-nişîn-i ârâm ve ba‘zı şevâgıl-i umûr-ı mehâmm-ı mülûkâneleriyle evkât-güzâr-ı sa‘âdet-fercâm buyurmuşlardır.

Onuncu Erba‘â günü Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i dil-nişîne teşrîf-bahş-ı letâfet buyurulup imrâr-ı vakt-i hoş-güzâr buyurmuşlardır.

On birinci Hamîs gecesî sâ‘at dörtde be-emr-i Hudâ Mehmed Paşa Câmi‘i karşusunda bir dükkândan âteş-i harîk bâlâ-gîr-i iltihâb olup şiddet-i hübüb-ı rûzgâr ile derhâl şerâre-pâş-ı sirâyet olmağın hükkâm-ı devlet resîde-i isti‘câl oluncaya dak etrâfındaki büyütl ve dekâkîne kazâ-yı mu‘allak gibi yapışmağın şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı şitâb birle dâru's-sa‘âde ağası yazıcılığından çıkma hâlâ Haremeyn muhâsebecisi olan Mustafa Efendi kullarının hânesine şeref-bahş-ı meymenet vukû‘unda harîk-ı gelû-gîr ü hayret-endâzın câr-ı mülâsıkında olan Kolokat-zâde el-Hâc Hasan kullarının kemâl-i istîlâ-yı hayret-i bî-şu‘ûrâne ile etekleri tutuşup isti‘ânet-i sûrî ve ma‘nevî ârzûsuyla menzil-i merkûma karîb mahalde huzûr-ı hümâyûna çıkup çâkçâk-i vâveylâ ve sîne-kûb-ı dehşet-i telâş-efzâ ile “şevketlü efendim, kulunun gam-hânesi efendimin yoluna kânûn-ı hâkister olup, kül öksüzü oldum, efendim sağ olsun” diyerek çarpınup yatması zamîr-şinâs-ı re‘fet-i cihân-

dârîye mûris-i şefakat olup “elem çekme inşâ'allâh bir nesne olmaz” mu'âmelesini müş'ir nigâh-endâz-ı terahhum olduklarında menzil-i merkûma kadem-nihâde-i celâdet buyurulup der-'akab rikâb-ı hümâyûnlarından mîrâhûr-ı evvel kulları irsâl ve şiddet-i vezîde-i rîh-i 'âsîf birle müsâ'ade olursa bir vechile nâ'ire-i kazâ intifâ bulmayacağı meczûm-ı cihân-dârî olmağın teveccüh-i derûn-ı kerâmet-meşhûn ve makdem-i meymenet-makrûnları berekâtıyla öyle bir âteş-efşân-ı ejder-i kazâ-yı Rabbânî 'avn-i 'inâyet-i Sübhânî ile iki sâ'at mürûruna dek bi'l-külliyye muntafi olduğu nümâyân oldukda [164b] edâ-yı teşekkür ve ifâde-i hâl-i hodu için yine nedîm-i mezbûr Hâcî Hasan kulları yangından çıkma perîşân-kıyâfet tütünü göklere çıkarken yine kîse-i mühmelât-ı keyf-endûzu hem-vâre mülâhaza-i isti'mâlde derkâr olmak hasebiyle nakd-i cânı gibi der-miyân-ı ihzâr ve yemîn ü yesârını farkdan kalmış iken bir mikdâr sûz-nâk-i makâl-i âteşini sükûnet bulup Baba Nukûd-veş gecelik destâr ile ber-heykel-i u'cûbe rikâb-ı hümâyûnlarına çehre-sây-ı darâ'at oldukda “bi-hamdihî sübhânehû ve te'âlâ şevketlü efendimin enzâr-ı hasene ve teveccüh-i derûnîleri berekâtıyla kulunun bende-hânesinin nısfı münhedim ve bâkîsi selâmet buldu, Cenâb-ı Hakk merhametlü sultânımı serîr-i hilâfetlerinde dâ'im ü bâkî eyleye” deyü ser-âgâz-ı senâ oldukda ‘âlem-sûz-ı da'avât-ı müte'essiresi derhâl ârâyış-i ‘arş-ı icâbet olup şevketlü efendimiz karîha-i sabîha-i hümâyûnlarından ba'zı masârif-i levâzımâtına i'ânet için taltîfen-leh bir ceyb zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb ihsân buyurduklarında hîn-i harîkda istihlâs-ı menzil ve münâkale-i haml-i sakîl için dest-gîr ü mu'âvenet üzre olan ba'zı huddâma iktisâm-ı keremleri olduğundan fazla bekâyâ-yı ihsân-ı hümâyûn-ı 'avâtıf-ı cihân-dârî elli bir 'aded altun fâ'izi olduğun ikrâr ile beşûşü'l-vech mahmidet-pîrâ-yı teşekkür-i hâl ve devâm-ı 'ömr [ü] devlet-i cihân-dârîye iştigâl üzre olmuştur.

Ferdâsı Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya-i ma'bed-i kadîmde sa'âdetle edâdan sonra re'îsü'l-meşâyıh Çelebi Efendi kullarının pîrâne azûbet-i takrîr-i dil-pezîr ve şeyhâne va'z-ı nasâyihî mütezammın tefsîr-i ehâdis ve fezâ'il-i sıyâm u kıyâm ve ecr-i savma dâ'ir mev'izatların hitâm-ı du'âya dek pîrâye-i mesâmi'-i cihân-bânî buyurup kubeyl-i 'asr tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü harem-i 'ismet-tev'em-i nüzhet-sarây-ı 'âlîlerinde imrâr-ı vakt buyurup 'adem-i nehzat ile câ-nişîn-i 'izz ü iclâl olmuşlardır.

On dördüncü Ehad günü nüzûl-i matar ve şiddet-i burûdet-i te'sîr-i havâ ile “Zevki eyyâm-ı şitâ-kâşânenin şâhânedir” medlûlünce yine Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i dil-nişîne revnak-efrûz-ı necâbet buyurulup kubeyl-i gurûba dek ba'zı umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye ve ba'zı temâşâ-yı cevâhir-i girân-mâye-i kes-ne-dîde ile evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet buyurmuşlardır.

[165a] On beşinci İsneyn günü 'âdet-i müstahsene-i Devlet-i 'aliyye üzre Hırka-i Mutahhara sandûka-i mu'attarasından ihrâc ve istilâm-ı dâmân-ı şefâ'at-ı unvânları için ba'de'z-zuhr sadr-ı a'zam hazretleri ve şeyhülislâm ve mevcûd olan vüzerâ-yı 'izâmdan kapudân-ı deryâ ve Yeniçeri ağası 'Abdullâh Paşa ve İstanbul ma'zûllerine dek kuzât-ı 'asâkir hazarâtı gelüp âdâb-ı murâ'ât-ı de'b-i kadîm üzre cebhe-sây-ı salât u tahiyyet 'akabinde gül-güşe-i 'anberîn-zeyl-i mukîlül-'aserât-ı 'itr-nâk-i 'âlîleri katre-pâş-ı zülâl-i 'inâyet kılınup du'â ve senâ ve 'aşr-hân-ı icâbet-karîn-i miskî'l-hitâmdan sonra³³²

Ferdâsı Sülâsâ günü tavâ'if-i 'askeriyyenin müstahıkk oldukları iki kıst masar ve recec mevâcibi ihrâcı için Dîvân-ı 'âlî mahalli şeref-bahş-ı iclâl olunup ba'de't-tevzî' 'Arz Odası'na revnak-endâz-ı celâdet kılınup mu'tâd-ı kadîm üzre 'arza girecek kulları gelüp rikâb-ı hümâyûnlarına çehre-fersâ-yı 'ubûdiyyet olmuşlardır.

On yedinci Erba'â günü mahfûz-ı gül-gonçe-i lifâfe-i 'anberîn olan Hırka-i Mutahhara ve Bürde-i Mu'anbere-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm³³³ عليه اذكى التحية والسلام benân u fark-ı ta'zîm-i huddâm-ı havâss üzre haremsarây-ı 'ismet-makrûna gidüp ahâlî-i harem-i 'iffet-tev'em olan kulları ve hâssaten devletlü 'iffetlü efendimiz vâlide sultân³³⁴ عصمتها دامت hazretleri mu'tâd-ı kadîm-i hasene-i mülûkâneleri üzre ziyâret ve rû-mâl-i şefâ'at olup yine sandûka-i mübârekesine vaz'-ı ihtirâm kılınmıştır.

On sekizinci Hamîs günü Sovukçeşme Kasrı'na sâye-bahş-ı iclâl olunup ahz-ı mevâcib için âmed-şüd ve tezâhum-ı nüfûs-ı hâcet-mendânı salât-ı 'asra dek temâşâ ve ba'de'l-edâ Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i zîbâya 'atf-ı zimâm-ı semend-i bâd-peymâ buyurup Erdel tâ'ifesine nasb olunacak kral-ı haşmet-me'âl³³⁵ ختمت عواقبه 335 'âmire'den intihâb olunan elliden mütecâviz

³³² İfadeler burada yarım kalmış, devamında ertesi günün hadiselerine geçilmiştir.

³³³ “En temiz ve güzel selamlar ona olsun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

³³⁴ “Masumiyeti daim olsun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

³³⁵ “Akıbeti hayır ve azamet ile tamamlansın” manasında Arapça bir dua cümlesi.

devâbb manzûr-ı cihân-dârî kılındığı ‘akabinde ikrâmen-leh pes-mânde-i Devlet-i ‘aliyye olup isti‘mâli kendülere ancak mahsûs olan hinto ta‘bîr olunan talikalardan biri dahi ta‘mîr olunup verilmesi için manzûr-ı hümayûnları oldukdan sonra fermân-ı cihân-bânîleri kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr mîrâhûr-ı sagîr Mustafa Ağa kulları İnebahtı muhafızı Nu‘mân Paşa kullarına ser‘askerlik hil‘ati irsâliyle me‘mûr olmağın vekâletiyle ‘Abbâs-zâde Mehmed Ağa kulları tebcîl olunmuştur.

[165b] On dokuzuncu Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya‘da edâ ba‘dehû re‘îsü‘l-meşâyihın va‘z-ı dil-pezîrin ısgâ buyurup sa‘âdetle kubeyl-i ‘asr haremsarây-ı ‘iffet-pîrâ-yı ‘aliyyelerine kufûl buyurmuşlardır.

Yirminci Sebt günü ba‘de‘z-zuhr Mâbeyn‘e teşrîf buyurup hazîne kethudâsı kulları yediyle mahfûz-ı gencîne-i hümayûnları olan ba‘zı eşyâ ve evân manzûr-ı cihân-dârîleri kılınup ahşama dek evkât-güzâr olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gece[si] sâ‘at ikide sâbıkâ Revân vâlisi olan Mustafa Paşa‘nın sarâyı civârında Servi mahallesinde bir cizyedârın hareminden âteş-i harîk-ı kazâ şerâre-pâş-ı hâkister-i fenâ olmağın be‘avn-i Hudâ menzil-i merkûmun bir cihân-nümâsı muhterik olmağla bi‘l-küllîyye nâ‘ire-i kazâ mündefi‘ olup teskîn olmazdan mukaddem şevketlü efendimiz tahrîk-i rikâb-ı müsâra‘at birle sarây-ı mezbûra teşrîf ve şeref-i yümn-i kudûm-ı kerâmet-lüzûm-ı cihân-bânîleri berekâtıyla intifâsı meşhûd oldukda bir mikdâr haremde olan sultân-ı ‘ismet-iktirân hazretlerin tatyîb için hareme teşrîf ve kahve-nûş-ı ikrâmlarıyla cümleyi taltîf buyurup ‘atf-ı zimâm-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Ehad günü Kalfa Mahalli‘ndeki kâşâne-yi şeref-bahş-ı kudûm-ı behcet-rüsûm buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci İsneyn³³⁶ günü mu‘tâd-ı kadîm-i Devlet-i ‘aliyye üzre rikâb-ı hümayûna berây-ı ‘ıyd-i sa‘îd verilegelen senevî hedâyâ-yı müfâharet ve esbân-ı mükemmelü‘l-bisât ve Enderûn-ı hümayûn‘a müte‘allık olan yıllık boğça-i fâhireleri gelüp mahallerine tevzî‘ ve ba‘de‘z-zuhr Sünnet Odası‘na sâye-bahş-ı iclâl ile kubeyl-i gurûba dek câ-nişîn-i terbî‘-i cihân-dârî olmuşlardır.

³³⁶ Nûshada sehven “Hamîs” yazıldı.

Yirmi üçüncü Sülâsâ günü Kalfa Mahalli'ne revnak-bahş-ı hümayûn olunup devletlü efendimizden ve sadr-ı a'zam ve dâru's-sa'âde ağası ve kapudân paşa ve yeniçeri ağası hazarâtından gelen sîm-i mutallâ rahtlarla gelen devâbb-ı 'ıydiyyeler 'arsa-pîrâ-yı şühûd olup cümlesi temâşâ-yı hümayûnları olmuştur.

Ferdâsı Erba'â günü kezâlik Ağa Bağçesi'ne şevk-endâz-ı celâdet vukû'unda esbân-ı 'adîdeler zîb-bahş-ı sâha-i ihtizâz olup 'işve-pîrâ-yı letâfet olmuşlardır.

Yirmi beşinci Hamîs günü Topkapısı haremine teşrîf-i iclâl buyurulup fûrûs-ı cilve-bahşâ-yı 'ıydiyyeler şu'le-sâz-ı meydân-ı şühûd olduğu temâşâ-yı cihân-dârîleri olmuştur.

[166a] Yirmi altıncı Cum'a gecesi safvet ü inkişâf-ı havâ emârât-ı Leyle-i Kadr'den inbâ olmağın sa'âdetle muhtasarca terâvîhi³³⁷ ma'bed-i kadîm Ayasofya'da edâ için tahrîk-i rikâb-ı sa'âdet olunup Sovukçeşme'den teşrîf ü 'avdet olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr mahfil-i şerîf hatm-i Kur'ân-ı münîfi âhir-i Cum'ada câmi'-i mezbûrda olmak hasebiyle yine ma'bed-i merkûma teşrîf olunup salât-ı farîza-i Cum'a edâ ve 'akabinde va'z-ı dil-peziir-i re'îsü'l-meşâyıh Çelebi Efendi'nin senâ-yı icâbet der-kafâsıyla velvele-ârâ-yı hitâm-ı 'arş-peymâ-yı du'âya dest-güşâ-yı darâ'at olunup kubeyl-i 'asr devlet-sarây-ı 'aliyyelerine mu'âvedet buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Sebt gecesi Leyle-i Kadr olmak muktezâsıyla mu'tâd-ı kadîm-i devlet-i mülûkâneleri üzre terâvîh³³⁸ ve Leyle-i Kadr'i edâ için Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup sadr-ı 'âlî hazretleri tarafından tebrîk-i şeb-i 'âlî-kadri mütezammin hediye-i fâhire-i âsafâneleri tesbîh-i ser-âmed-i lü'lü'-nizâm ve seccâde-i gevher-intizâm-ı gösterânîde telhîs mücebince 'arz u inhâ kılındıkda makbûl-i hümayûn-ı³³⁹ 'inâyet-meşhûnu mütezammin bâlâ-yı telhîs-i âsafî işâret-i hatt-ı hümayûn-ı güher-makrûn teşbîb ü tezyîn kılınup ba'de-edâ-yı salât-ı mesnûn ve bid'at-i hasene sa'âdetle Bâb-ı hümayûn'dan kevkebe-i saltanat ve debdebe-i 'âdet-i mülûkâneleri birle 'avdet buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ba'de'z-zuhr Sünnet Odası'na şeref-bahşâ-yı celâdet buyurulup kubeyl-i gurûba dek imrâr-ı vakt-i mübârek buyurmuşlardır.

³³⁷ Nûshada تروايحی şeklinde.

³³⁸ Nûshada تروايح şeklinde.

³³⁹ + ve

Ferdâsı Ehad günü ve yirmi dokuzuncu İsneyn günü Ağa Bâğçesi'n şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle müstes'id buyurup devâbb-ı 'ıydiyyelerin temâşasıyla evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

Otuzuncu Sülâsâ günü yevm-i 'Arefe olmağın ba'de'z-zuhr Sünnet Odası'na teşrîf ve rikâb-ı hümayûna ba'zı mevâdd-ı mehâmm-ı seferiyye ve umûr-ı Devlet-i 'aliyye için [sadr-ı 'âlî hazretleri] gelüp salât-ı 'asra dek 'arzdan sonra mahallerine ric'at 'akabinde salât-ı 'asr Hırka-i Şerîfe'de edâ [166b] ba'dehû 'Arz Odası pîş-gâhında vaz' olunan taht-ı 'âlî-baht-ı şâhâne üzre revnak-efzâ-yı celâdet buyurulup kânûn-ı kadîm-i 'Osmânî üzre Dîvân-ı 'âlî çalındıktan sonra e'imme ve hutabâ-yı cevâmî'-i selâtînin 'aşr-ı şerîfleriyle na't-hân-ı du'â hitâmında silahdâr ağa kulları mahalline şeref-bahşâ-yı iclâl olunup mehterân-ı Enderûn-ı hümayûn ile Enderûn kullarına bir fasıl tomak ve bir fasıl çil para nisâr ve Hâne-i hâssa kullarına pâşîde-i zer-i hâlisu'l-'ayâr olunup cümleyi mesrûru'l-bâl-i kerem-i 'avâtıf-ı cihân-dârî kılındıktan sonra 'arz ağaları kulları rikâb-ı hümayûnlarına 'ıydiyye boğça-i akmişe-i mülûkânelerin 'arz edüp kubeyl-i gurûb harem-i 'ismet-sarây-ı 'âlîlerine kufûl buyurmuşlardır.

[Sene 1150 Şevvâl]

Gurre-i Şevvâlü'l-mübârek olan Erba'â günü 'ale's-seher Hâne-i hâssa kullarıyla Hırka-i Mutahhara'da ve ba'de's-subh taht-ı 'âlî-baht-ı mücevher üzre erkân-ı devlet ve 'ulemâ-yı fazîlet-şi'âr ile resm-i mu'âyede-i dâmen-bûs-ı şevket ü salâbetleri hitâmında salât-ı 'ıydi Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'nde edâ için kevkebe-i 'azamet-i cihân-dârî birle tertîb olunan alay-ı mürettebe ile teşrîf ü 'avdetden sonra havuz başındaki kasr-ı latîfde Enderûn kullarıyla dahi merâsim-i dâmen-bûsî icrâ kılınup ba'de'z-zuhr Yalı Köşkü'ne şeref-bahş-ı i'zâz olunmağın mu'tâd-ı kadîm üzre mülâ'abe-i küşti-gîrân ve matrakcıyân temâşasıyla salât-ı 'asra dek ârâm olunup tahrîk-i rikâb-ı 'avdet olunmuşdur.

İkinci Hamîs günü Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf olundukda tebrîk-i 'ıyd-i sa'id için rikâb-ı hümayûnlarına sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm hazarâtı gelüp 'arza girdikten sonra Enderûn cündî kullarına Mısır oyunu koğuşdurup 'an-ceyb-i sadr-ı 'âlî herkes mâ-fevka'l-me'mûl 'atıyye-i âsaf-ı zî-şân ile hâtır-hâh-ı âmâline mevsûl olup, mülâ'abe-i dâr u gîr-i şecî'ânelerin izhâ[r] edüp ba'de'l-'asr Sofa-i hâssa'ya teşrîf ve

nerdübân başındaki kasrda mehterhâne ile Enderûn kullarına tomak oyunu **[167a]** oynadup temâşasıyla safâ-yâb ve ta‘âm-ı kuşhâne-i nefise tenâvülüyle tartîb-i tab‘-ı müstetâb buyurmuşlardır.

Üçüncü Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Sultân Bâyezîd Câmi‘-i Şerîfi’nde edâdan sonra Sarây-ı ‘atîk’a teşrîf olunup sadr-ı ‘âlî hazretlerinin cündilerine mülâ‘abe-i Mısırî ile zer-bahş-ı firâvân-ı cihân-dârî olunup ba‘dehû kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî tarafından ihtidâya sâlih ‘arz olunan devâbdan iki re’s esb-i Rumî biri mükemmelü’l-bisât makbûl-i hümâyûnları olup ihzâr olunan fil-i yek-zencîr dahi ‘arsa-pîrâ-yı sâha-i salâbet oldukda âhuvân-ı vahşet-kirdâr ile olan hâlât-ı garîbe ve etvâr-ı ‘acîbeleri bâ‘is-i inşirâh-ı tab‘-ı müstetâb-ı cihân-bânîleri kılınmağın ba‘de’l-‘asr devlet-sarây-ı ‘aliyyelerine ‘inân-tâb-ı ric‘at buyurmuşlardır.

Dördüncü Sebt günü Sâhilsarây-ı Topkapusı’na teşrîf-i iclâl olunup taşra hânende ve sâzende kulların ve millet-i nasârâdan Zaharya nâm kefer hânendesinin kendi beste ettiği semâ‘iyyât ve bestelerden fasl olunup ‘avâtîf-ı celîle-i cihân-dârîleriyle mesrûr buyurduktan sonra Mısır vâlîsi Mustafa Paşa tarafından gelen on re’s esbân-ı Mısırî ki birbirinden a‘lâ ve müntehab meşhûd-ı cihân-dârî ve makbûl-i nazar-gâh-ı ‘âlîleri kılınup merbût-ı Istabl-ı hâssa olmağa işâret ‘akabinde deryâ aklâmından düşen ze‘âmet ile Hâne-i hâssa kullarından sîm-keş Mustafa Ağa kulların taşra ber-murâd için ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve yerine Hazîne-i ‘âmire kâtib-i evveli İbrâhîm Ağa kulların Hâne-i hâssa’ya ref‘ buyurup doğru harem-i hümâyûnlarına ‘atf-ı zimâm-ı ‘avdet olmuşlardır.

Beşinci Ehad günü İncüli Kasrı’na teşrîf olunup devâbb-ı mülûkânelerin cilve-i ihtizâzı ‘akabinde hânende-i mesfûr ve Çukacı-zâde ve tanbûrî yahûdî huzûr-ı hümâyûnlarında geh segâh gâh hüseyinî fasl ile tarab-engîz-i safâ-bahş-ı hâlet olmuşlardır.

Altıncı İsneyn günü Ağa Bağçesi’ne teşrîf olunup Enderûn kullarına kütük fermânıyla safâ-yâb-ı hâtır ve inbisât-ı tab‘-ı ‘âtır-ı mülûkâneleri olup salât-ı ‘asra dek imrâr-ı vakt-i sa‘âdet-medâr olmuşlardır.

[167b] Yedinci Sülâsâ günü Sovukçeşme Kasrı’na şeref-bahş-ı celâdet oldukda rikâb-ı kâm-yâb-ı cihân-dâra sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp kubeyl-i ‘asra dek ‘arz-ı ‘arîz ile ruhsat-yâb-ı müsûl-ı şeref-bezm-i hümâyûn buyurulduktan sonra ba‘de’l-‘asr ‘atf-ı zimâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm ile Kalfa Yeri’ndeki kâşâne-i şâhâneye

revnak-endâz-ı iclâl olundukda tenâvül-i et'ime-i mülûkâneleriyle kubeyl-i gurûba dek ârâm buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr haseki ağa kulları bundan akdem tahrîre me'mûr olduğu üzre müstahfızân-ı sügûr-ı memâlik-i İslâmiyye olmak üzre müceddeden bostânî neferâtı tahrîr ve ba'zı me'mûr olduğu hıdemât-ı 'aliyyede teşmîr-i dâmen-i sa'y u ihtimâm etmek üzre kâdime-cünbân-ı savb-ı me'mûr olmağın hamlacıbaşı kulları cebhe-sây-ı rikâb-ı müstetâb-ı cihân-bânî hıdmet-i vekâletleriyle mesrûr kılınmıştır.

Sekizinci Erba'â günü sâbıkâ hazîne kethudâsı olan Süleymân Efendi kulları sekiz dokuz aydan mütecâviz vâcibe-i zimmet-i ihlâsları olan hıdmet-i teslîm-i Hazîne-i Enderûn için meks ü karâr iktizâ etmeğın bu âvânda itmâm-ı hıdmet-i me'mûre ile hıdemât-ı sâdika-i mâ-sebakları müte'ayyin olmağla 'avâtıf-ı celîle-i mülûkânenen hitâm-ı hıdmet-i meşkûre mukâbelesinde kendüye küçük rûznâmçe mansıb-ı 'aliyyesi ihsân olunmağın telhîsî ağa vesâtatıyla Kapu'ya gidüp sâ'ir menâsıb-ı hâcegân-ı Dîvân-ı 'aliyye zımnında huzûr-ı âsaf-ı sadr-ı 'âlîde ilbâs-ı hil'at olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr şevketlü efendimiz dahi Ağa Bağçesi'ne sâye-endâz-ı necâbet olduklarında Kâtib-i Hazîne-i evvel İbrâhîm Ağa kulları zemîn-bûs-ı teşekkür olup saf-beste-i âdâb-ı mülûkâne üzre dest-beste-i kıyâm-ı zümre-i havâss kılınmıştır.

Ferdâsı Hamîs günü Sepedciler Kasrı'na teşrîf-i iclâl buyurulup evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olmuşlardır.

Onuncu Cum'a günü farîza-i vakti edâ için Vâlide Câmi'i'ne tahrîk-i rikâb-ı 'azamet-nisâb murâd-ı hümayûn-ı hazret-i şehriyâr-ı Cem-cenâb olmağın bi-emrihî te'âlâ havâda inkişâf-ı tâm ve letâfet meşhûd iken bi'd-defa'ât nüzûl-i berf ile şiddet-i burûdet-i sermâ râhat-rübâ-yı hâtır-ı sermâ-zede-i kulları olması zâ'ika-bahşâ-yı re'fet-şi'âr-ı tab'-ı cihân-dârîleri olmağın tahvîl olunup Ayasofya-i Kebîr'e 'atf-ı zimâm olunup ba'de's-salât doğru haremsarây-ı 'âlîlerine kufûl buyurmuşlardır.

[168a] On birinci Sebt günü ki evvel-i Hamsîn olup letâfet-i havâ ârzû-yı gül-geşt-i gülşen-sarây-ı sevâhil olmağın

Eyledi bir burcdan bir burca tahvîl âfitâb

mü'eddâsınca şevketlü efendimiz hademe-i haremsarây-ı 'âlîleriyle Topkapusı sâhilhâne-i dil-cûlarına teşrîf buyurup 'adem-i hareket-i hümayûn ile temâşâ-yı nüzhet-gâh-ı hâtır-güşâlarında câ-nişîn-i i'zâz olmuşlardır.

On ikinci Ehad günü Ağa Bâğçesi'n tarâvet-bahş-ı kudûm-ı behcet-rüsûmlarıyla mahsûd-ı huld-i berîn buyurup cündî kullarına süvârî cirid fermânıyla dâr u gîr-i perhâş-cû-yı 'arsa-i mahâret ve nebud-endâz-ı püşt-i husamâ-yı cesâret olup mu'âmele-i fârisü'l-hayl-i tek ü tâzîleri bâ'is-i inbisât-ı tab'-ı hümâyûnları olup temâşasıyla evkât-güzâr-ı 'izz ü letâfet olmuşlardır.

Ferdâsı İsneyn günü yine Ağa Bâğçesi makdem-i cihân-dârîleriyle nüzhet-bahş-ı tarâvet oldukda rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri gelüp çehre-sâ-yı darâ'at olduklarında 'arz-ı 'arîz ile umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye ve muktezayât-ı techîz-i mühimmât-ı seferiyye ma'rûz-ı rikâb-ı saltanat-ı 'aliyyeleri kılınup mahallerine sa'âdetle ric'atden sonra kubeyl-i gurûb tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gecesi meşâyıh-ı Mevleviyye ba'zı dervîşân ile ba'de'l-mağrib harem-i hümâyûnda mukâbele ve âyîn-i dil-pezîrlerin icrâ etmişlerdir.

On dördüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline tahrîk-i licâm-ı semend-i iclâl-i teşrîf olunup ba'de'd-Dîvân yine sâhilsarây-ı 'âlîlerine 'atf-ı zimâm-ı ric'atden sonra ba'de'z-zuhr Sofa-i hâssa'larında Sünnet Odası'na revnak-bahşâ-yı celâdet buyurulmağın ba'zı şevâgile-i te'âmül-i mülûkâneleriyle ahşama dek evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

On beşinci Erba'â günü biniş-i hümâyûna 'adem-i hareket ile ba'de'z-zuhr Topkapısı'nda Şevkiyye nâm devletsarây-ı 'aliyyelerine teşrîf buyurup 'arz ağaları ve gedik ağaları kullarıyla muhtasarca salât-ı 'asra dek sohbet-i hâss zımnında şeref-sâz-ı devlet-i dîdâr-ı meserret-âsârı olan huddâm-ı havâssın mesrûr-ı dü-bâlâ buyurmuşlardır.

On altıncı Hamîs günü biniş takrîb ile ma'mûr-ı dest-i mi'mâr-ı 'avâtıf-ı celîlül-me'serleri olan Dâvûdpaşa Sarâyı'na teşrîf-i iclâl olundukda ba'zı mevâzı'ı müceddeden ve ba'zısı 'alâ-hâlihî ta'mîr olunan Enderûn ağaları ve 'arz ağaları ve Hırka-i Şerîf odaların vâhiden ba'de-vâhidin temâşâ buyurup andan tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle haremsarây-ı dil-ârâya teşrîf ve müceddeden binâ olunan sâha-i dil-güşâ-yı hareme müşrif kasr-ı latîfde ârâmiş-i hâtır zımnında mevcûd olan binişçi kullarına piyâde cirid fermânıyla evkât-güzâr ve kubeyl-i 'asr çavuş ve nüdemâ-yı sâ'ire kullarına [168b] mu'tâd-ı kadîm-i ihsân-ı ceyb-i keremleri olan zer-i hâlisu'l-'ayâr nisâriyla nehb ü gâret ve tehâlûk-i hâtır-güşâlarıyla inbisât-ı tab'-ı hümâyûn-

i³⁴⁰ behcet-makrûn husûlünden sonra salât-ı ‘asra kıyâm ve ba‘de'l-edâ havz-ı kebîr pîş-gâhındaki sofa-i dil-cûda ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülüyle tahrîk-i rikâb-ı müstetâb buyurulup sa‘âdetle yine Ayvansarây'a teşrîf-i nüzûl ve andan filike-süvâr-ı ric‘at birle Topkapusı Sâhilsarây-ı ‘âlîlerine sa‘âdetle kufûl buyurmuşlardır.

On yedinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı sa‘âdetle Vâlide Câmi‘i'nde edâ için tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet buyuruldukda bâ-izn-i hümayûn câmi‘-i mezbûr hatîbi Nûrî Efendi hutbe-pîrâ-yı minber-i belâgat ve nağme-perdâz-ı dil-pezîr-i halâvet-bahşâ olup tenvîr-i mesâmi‘-i cemâ‘at-i müslimîn ile hâlât-ı müte‘essire-i rûhâniyyesinden derûn-ı feyz-â-feyz-i³⁴¹ müstemi‘îni safâ-meşhûn etmeğin ba‘de'l-edâ yine kevkebe-i ihtîşâm-ı cihân-dârî birle doğru sâhilsarây-ı hâtır-güşâlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr dûdmân-ı Bektâşîyye'nin tedârük-i mühimmât-ı seferiyye için mu‘tâd-ı kadîm olan orta akçeleri ‘an-Hazîne-i hümayûn yüz bir kîse akçeden fazla kûsûr bekâyâsıyla teslîm olunmuştur.

On sekizinci Sebt günü Ağa Bâğçesi'ne revnak-fezâ-yı nazâret buyurulup ba‘zı rikâb-ı hümayûna telhîs-i sadr-ı ‘âlî mücebince hatt-ı hümayûn keşîde olacak mevâdd-ı ‘adîde ve hitâbet ‘arzlarına keşîde-i hatt-ı hümayûn ile iktisâb-ı ecr-i cezîl olunup mesâlih-i ‘âmme-i hâcet-mendân ve şevâgile-i umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i ‘aliyye ile imrâr-ı evkât-ı meymenet-resân buyurmuşlardır.

Ferdâsı Ehad günü Sovukçeşme'ye teşrîf buyurulup Paşakapusu'nda ‘akd-i istişâre olunması işâret-i hümayûnu mücebince sadr-ı ‘âlî hazretleri huzûr-ı âsafânelerinde ‘akd-i meclis-i şûrâ olunup vüzerâ ve ‘ulemâ ve ricâl ve ocak zâbitânı bi'l-cümle hâzır bi'l-meclis olmağın re‘y-i savâb-dîd ve istişâre-i dil-pezîrlilerinin hulâsa ve ittifâk-ı ârâları rikâb-ı hümayûnlarına telhîs olundukda bâlâsına istisvâb-ı re‘y-i ‘âlem-ârâyı müş‘ir hatt-ı hümayûn-ı mevhîbet-makrûn ile cevâb-ı bâ-savâb-ı cihân-dârî tahrîr olunup ba‘de'z-zuhr Ağa Bâğçe[si'ne] ‘atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup salât-ı ‘asra dek ârâm olunmuştur.

[169a] Yirminci İsneyn günü İncüli Kasrı şeref-pâye-i makdem-i cihân-dâr-ı ‘aliyyeleriyle ser-zîb-i letâfet oldukda devâbb-ı yevmiyyelerin cilve-i ihtizâz ve ‘arsa-pîrâ-yı tek ü tâzîleri temâşâ kılındıktan sonra Enderûn-ı hümayûn kullarına

³⁴⁰ + ve

³⁴¹ Nûshada فیضافیزی şeklinde.

tomak-bâzî fermânıyla evkât-güzâr-ı ‘izz ü sa‘âdet olunup ba‘de’l-‘asr kâdime-cünbân-ı ric‘at-i sâhil-serâ buyurmuşlardır.

Yirmi birinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf olunup İncüli havâlîsi halvet-i hâssa ile tahliye kılınmağın letâfet-i havâ hasebiyle gül-geşt-i çemen-i âb u tâb-ı tarâvet buyurulup ahşama değin imrâr-ı vakt-i safâ buyurmuşlardır.

Yirmi ikinci Erba‘â günü Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle kesb-i sa‘âdet edüp vakt-i ‘asra dek evkât-güzâr-ı letâfet olmuşlardır.

Yirmi üçüncü Hamîs günü Ağa Bâğçesi'ne revnak-endâz-ı celâdet olundukda rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı ‘âlî hazretleri gelüp ‘arz-ı ‘arîz-ı ahvâl-i umûr-ı mehâmm olunmağın Erzurum vâlîsi vezîr-i esbak Mehmed Paşa hazretlerinin vefâtı haberi şüyû‘ bulmuştur.

Rûz-ı mezbûr eymen-i evkât ve es‘ad-i sâ‘ât olmağın ba‘de-salâti’l-fecr tilâvet-i Feth-i şerîf ve zebh-i ağnâm-ı nüzûr ve da‘avât-ı müte‘essire-i icâbet-mevfûr zımnında sâ‘at ikiye geldikde şeref-i sâ‘at ve icâbet-gâh-ı ed‘iye-i hâcet olmak istid‘âsıyla bi’l-asâle tuğ-ı pür-fütûh-ı sadr-ı ‘âlî ihrâc ve niyyet-i gazâ-yı fütûhât-intâc ile mahalline nasb ve bi’t-teba‘ sâ‘ir ocak ağaları ve rû’esâ-yı zâbitân tuğların ihrâc edüp mühimmât-ı seferiyye ve emârât-ı hareket-i zafer-bereketlerin iş‘âr etmişlerdir. Siyyemâ yevm-i mezbûr es‘ad-i eyyâmdan olmağın şevketlü efendimiz dahi Topkapusı Sâhilserâlarından hareket ve karâr-gâh-ı saltanatları olan harem-i hümâyûn-ı ‘iffet-makrûna vakt-i duhâ teşrîf-i meymenet buyurmuşlardır.

Yirmi dördüncü Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da edâ buyurup doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf vukû‘unda Mâbeyn Odası'na şeref-bahş-ı iclâl olunup hazîne kethudâları yediyle Hazîne-i ‘âmire'de mevcûd ve nâ-müsta‘mel olan ba‘zı pes-mânde sîm evân³⁴² ve eşyâ-yı sîmîn-i sâ‘ire manzûr-ı hümâyûnları olmuştur.

[169b] Yirmi beşinci Sebt günü be-emr-i Hudâ şibr-i vâhidden ziyâde berf nüzûl edüp aktâr-ı arâzî envâr-ı ni‘mete ve küre-i zemîn libâs-ı sefidâc-ı rahmete müstağrak olmağın âsâyîş-hâl-i kulları içün binişe hareket-i hümâyûn olunmayup kâşâne-i haremsarây-ı dil-nişînlerinde ârâmiş-i hâtır-ı ‘âtır-ı cihân-bânî buyurmuşlardır.

Kıt‘a-i târîh-i berfiyye berây-ı mazmûn-ı dil-cû-yı enîka:

³⁴² Nûshada “âvân” şeklinde med ile yazıldı.

Ni‘met-i hams-i mübârek ola âfâka bu berf
Çünkü Hamsîn'de nüzûl eyledi ey şâh-ı ‘atâ
Küre-i arza hübütle eyleyicek hâtif-i gayb
Dedi târîhi için “beyza-i ‘ankâ-yı semâ” sene “1150”

Rûz-ı mezbûr mîrâhûr-ı sâni vekîli ‘Abbâs-zâde kulları vezîr-i esbak müteveffâ Mehmed Paşa'nın emvâlini kabz için Erzurum'a revâne olup hizmet-i celîlesiyle Mahmûd Bey kulları mübeccel kılınmıştır.

Yirmi altıncı Ehad günü Kalfa Yeri'ndeki kâşâne-i şâhâneye teşrîf-i iclâl olunup gül-pister-i nesrîn-i berfile mefrûş olan zemîn-i letâfet-karîn müşâhedesi inbisât-ı tab‘-ı hümayûna bâdî olmağın Enderûn kullarına kar topu oynadup topdan birbirine tortop olup hücum-ı ‘uhde-pîrâ-yı neberd-âzmâları ‘ilâve-i inşirâh-ı hâtır-ı mülûkâneleri oldukda ‘Îsâ Ağa mahlûlünden Anadolu'nun defter kethudâlığıyla Hazîne-i ‘âmire'den Sehvî Yûsuf Ağa kulların çerâğ buyurup ‘arzuhal-i murâd-ı fu‘âdına hatt-ı hümayûn keşîde buyurmağın cümle kulların dil-şâd buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci İsneyn günü Sofa-i hâssa'ya ba‘de'z-zuhr teşrîf buyurulup Sünnet Odası'na kadem-nihâde-i celâdet buyurulduktan sonra kubeyl-i ‘asr Enderûn kullarına kar topu mülâ‘abesi için nirdübân başındaki kasra şeref-bahşâ buyurulup tortop olup birbirlerine dâr u gîr-i mâ‘iyyet-i mâhiyyetleri iştîdâd buldukça be-emr-i Hudâ mu‘âvenet-i tezâyüd-i ‘ameliyyât-ı gûy-ı berf-pâreleri için ol kadar nüzûl-i berf-i semâviyye dahi müzdâd olup birbirlerin mu‘âyeneden berî olacak rütbe tarafeyn-i alaya perde-keş-i hicâb olmağın yine mütârekesiyle³⁴³ Sünnet Odası'na teşrîf-i kıyâm buyurulup ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûnlarına hoş-hırâm-ı müsûl olmuşlardır.

Ferdâsı Sülâsâ günü be-lutf-i Hudâ in‘âm-ı Hudâvend-i lâ-yezâl olan nüzûl-i selc-i ni‘met-karîn iki üç günden beri cemre-i ûlâ sukûtuyla hayret-dih-i ‘ukalâ olacak mertebe câ-be-câ bârende-i nüzûlü hasebiyle iki şibrden mütecâviz sûtûh u zemînde kar-ı nûr-âsâr karâr-dâde olup ‘usret-i âmed-şüd-i hâcet-mendân ve erbâb-ı Dîvân melhûzu [170a] ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî müsâ‘ade-i cihân-bânîsine bâ‘is-i küllî olmağın ba‘de'z-zuhr Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i dil-nişîne teşrîf ve letâfet-i bast-ı inbisât-ı ferşîyye-i selc-i ni‘met-i Bârî temâşâsı için tahrîk-i rikâb-ı rahş-ı safâ-bahş-ı

³⁴³ Nûshada mütâreke kelimesi مترکه imlasıyla yazıldı.

dil-cû buyurulup muhtasarca hadâ'ik-ı sultâniyye ve sahn-ı çemen-suffe-i neşât-efzâlarında mefrûş-ı hallâc-ı felek olan ferş-i tâze-zemîn-i semengû³⁴⁴ üzre seyr-i safâdan münbasitu'l-hâl olarak Kasr-ı İncülü'ye 'atf-ı zimâm-ı teşrîf olunup eşribe-i çay-ı mülûkâne nûş-â-nûş-ı tağdiye-i rûhânîsiyle bir mikdâr ârâm ve cücegân [ve] çavuş kullarına kesb-i germiyyet-i inbisât için sıcak sıcak zer-i mahbûb-ı câlibü'l-kulûb nisâr-ı istilzâmıyla bir dürlü dahi iktirâf-ı inşirâh-ı zamîr-i cihân-dârîleri iktisâb-ı neşât-ı diğer buyurup yine tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm ile fesîhu'l-ercâ mahallerden mahall-i mezbûra 'avdet hılâlinde rikâb-ı hümâyûnlarında pûyân u devân kara gömülüp üftân u hîzân çarpılıp batan kullarından Küçük 'Arab el-Hâc 'Ali kulları ser-tâ-be-kadem efgende-i zemîn-i berf olmağın kemâl-i inbisât-ı tab'-ı hümâyûn-ı zarâfet-meşhûndan nâşî, "anbar-ı dakîka üftâde olan mûş-ı nâ-mecâle döndü" mesel-i hoş-mahalli nutk-ı hümâyûndan sudûr etmeğın herkes ser-fürû-bürde-i tahsîn-i kelâm-ı mahal-hân-ı belâgat-insicâmları olup tezâkür-i devâm-ı 'ömr ü devletleriyle ter-zebân olmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Erba'â günü Ağa Bağçesi havâlîleri halvet-i hâss ile perde-keş-i hudûd olmağın ahâlî-i haremsarây-ı 'âlîleriyle dahi gül-geşt-i çemen-suffe-i selcû's-sürûr ve temâşâ-kerde-i yah-beste-i sakf u zemîn olan berf-i safâ-bahş-ı kulûb ile ahşama dek sarf-ı evkât-güzâr-ı sa'âdet olunup isticlâb-ı tenşît-ı hâtır-ı hatîr-i mülûkâneleri olmuşlardır. [170b]

[Sene 1150 Zilka'de]

Gurre-i Zilka'deti's-şerîfe olan Hamîs günü Sovukçeşme'ye teşrîf-i sa'âdet-enîf buyurulup rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri cebhe-pîrâ-yı darâ'at olup ma'rûz-ı umûr-ı mehâmm-ı Devlet-i 'aliyye için 'arza girüp mahallerine ric'atden sonra tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb buyurulup Ağa Bağçesi'ne 'atf-ı zimâm-ı teşrîf olunmuşdur.

Ferdâsı Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya-i Kebîre'de sa'âdetle edâ buyurup doğru haremsarây-ı 'âlîlerine mu'âvedet buyurmuşlardır.

Üçüncü Sebt günü Ağa Bağçesi'ne biniş-i hümâyûn nidâ olunmuş iken Arslan İskelesi kurbunda harîk vukû'u ihbârıyla Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sıhhat-i vukû'-ı

³⁴⁴ سمنكو

intifâ ve iltihâb-ı şu'le-dârından tefahhus ve çeşm-güzâr-ı teyakkun için rikâb-ı hümâyûnlarından kethudâ-yı bevvâbân kulların irsâl ve der-'akab muntafî olduğu sâhib-i devlet hazretlerinin 'avdetinden istidlâl olunmağın salât-ı 'asra dek ol kasr-ı dil-cûda ârâm buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ser-etıbbâ-yı hâssa ve cerrâhân-ı hâssa rikâb-ı müstetâb-ı hazret-i cihân-dârîye nevrûziyye nâmıyla olan ma'âcîn-i müferrihu'l-mülûklerin 'arz etmeğın deydene-i kadîm-i 'avâtıf-ı cihân-dârî üzre dâru's-sa'âdeti's-şerîfe ağası kulları yediyle hekîmbaşı kullarına erkân ferve-i semmûr ilbâs-ı mukarrer ve cerrâhbaşı kullarına dahi ser-kehhâlân-ı hâssa ile ilbâs-ı hil'at olunmuşdur.

Dördüncü Ehad günü Ağa Bağçesi'ne teşrîf-i celâdet buyurulup evkât-güzâr-ı 'izz ü sa'âdet olmuşlardır.

Ferdâsı İsneyn günü dahi Sepedciler Kasrı'na teşrîf-i iclâl olunup temâşâ-yı bahr u berr ve numûne-nümâ-yı letâfet-i eyyâm-ı bahâr olan inkişâf-ı havâdan inbisât-ı tab' ve inşirâh-ı bâl olunmağın salât-ı 'asra dek imrâr-ı vakt-i nâzenîn buyurmuşlardır.

Altıncı Sülâsâ³⁴⁵ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf [ve] erbâb-ı mesâlih-i 'âmme gûş-güzâr-ı cihân-dârîleri kılındıktan sonra ba'de'z-zuhr Hâss Âhûr'da olan ifrâz-ı hazînelerine teşrîf buyurup gayr-ı ma'dûd eşyâ-yı nâ-mahsûrdan pes-mânde-i mülûk-i kudemâ 'atîk ve cedîd tarz-ı kadîm zîn-pûş ve raht-ı sîmîn ve gaddâre ve eşyâ-yı sâ'ire ihrâc olunup Enderûn-ı hümâyûn hazîne kethudâları yediyle Hazîne-i 'âmire'lerine vaz' ve muktezâ-yı vakt ü hâle göre sarf olunmağa işâret buyurulmuşdur.

[171a] Yedinci Erba'â günü Ağa Bağçesi'ne teşrîf buyurulup Enderûn cündîlerine süvârî cirid fermânıyla 'arsa-pîrâ-yı hüner oldukları bâ'is-i inşirâh-ı tab'-ı hümâyûnları olmağın temâşâlarıyla evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

Sekizinci Hamîs günü 'Ali Bey Karyesi'nde Zay'a-i Devlet-âbâd'a biniş takrîb ile dahve-i kübrâda sandal-süvâr-ı 'azîmet buyuruldukda gâh inkişâf-ı havâ ve geh istî'âb-ı sehâb olmağın midrâr-ı gays-ı hafâ çendân râhat-rübâ-yı hâtır-ı 'âtır olmağla Karaağaç Sâhilsarây-ı latîfinde bir sâ'at mikdârı ârâm ve kahve-nûş-ı istirâhatden sonra matar-ı hafî bi'l-küllîyye munkatı' olduğu meşhûd oldukda sa'âdetle piyâdeye

³⁴⁵ Nûshada sehven "beşinci İsneyn" şeklinde yazılmıştır.

süvâr ve Fîl Köprüsü'nden tahrîk-i rikâb-ı 'azamet birle zay'a-i devlet-sarây-ı latîfe sâye-endâz-ı celâdet olundukda salât-ı zuhra dek piyâde cirid fermânıyla temâşâ-yı 'âlem buyurulup ba'de'z-zuhr sâiebân-ı 'azamet-iktirânlarına revnak-bahş-ı iclâl olunup şiddet-i vezîde-i riyâh-ı burûdet-eserden çendân safâ-yı hıyâm-ı süreyyâ-nizâm bulunmayup tab'-ı hümâyûn-ı letâfet-makrûnları meştâ-yı sâiebân olan obaya meyl olunmağın cevânib-i erba'ası mahfûzan revzen-güşâ-yı 'âlem-i âb buyurulup çavuş kullarının makâlât-ı mudhikâne ve mu'âmelât-ı hâtır-firîbleriyle imrâr-ı vakt olarak ba'de'l-'asr tenâvül-i ta'âm-ı mülûkâneleriyle 'atf-ı zimâm-ı ric'at buyurmuşlardır.

Dokuzuncu Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Ayasofya'da edâ buyurup sa'âdetle harem-i hümâyûnlarına teşrîf vukû'unda Çimşirlik'de Hâne-i hâssa ve nüdemâ-yı havâss kullarına süvârî cirid fermân buyurulup 'arbede-cûyâ-yı mahâretleri temâşâsıyla evkât-güzâr-ı sa'âdet olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr silahşor-ı şehriyârîden Cerrâhbaş-ı zâde Mustafa Bey kulları Bosna vâlisi 'Ali Paşa hazretleri tarafına hazîne îsâliyle me'mûr olmağın kâdime-cünbân-ı hareket olup ba'de'z-zuhr 'âzim ü râhî olmuşdur.

Onuncu Sebt günü Topkapısı Sâhilserâlarındaki Şevkiyye nâm mahalle muhtasarca şevk-bahşâ-yı letâfet buyuruldukda rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretleri rû-mâl-i darâ'at olup temşiyet-i umûr-ı mehâmm-ı sefer-i bahr u berr ve muktezayât-ı levâzım-ı hareket-i vakt ü hâl için istişâre ve 'arz-ı 'arîz ile câmekân-ı 'ankâ-âşiyân-ı cihân-dârîlerinde ruh-sûde-i 'ubûdiyyet olmuşlardır.

[171b] On birinci Ehad günü Kalfa Mahalli'ndeki kâşâne-i hâtır-güşâyâ teşrîf buyurulup devâbb-ı hümâyûnların temâşâsıyla imrâr-ı vakt hılâlinde rikâb-ı hümâyûnlarına sadr-ı 'âlî hazretlerinden iki 'aded âyîne-i endâm ki her biri safvet ü letâfetde gümüş suyuna 'arz-ı âb ü tâb etse vechi var, Fransız-kârı manzûr-ı cihân-dârîye şâyân mir'ât-ı hoş-endâm olmağın ma'rûz-ı rikâb-ı müstetâb kılındıkda tevcîh-i nigâh-ı iltifât-ı kabûl-i husrevânî buyurulup Sofa-i hâssa'larına irsâle işâret buyurulmuşdur.

On ikinci İsneyn günü Maktûl İbrâhîm Paşa Sarâyı'na biniş takrîb ile şeref-bahşâ olunup mevcûd olan çukadâr ve binişci kullarına piyâde cirid fermânıyla evkât-güzâr olunup ba'de-salâti'l-'asr sâbıkâ yemişcibaşı ( ) kulları vekîl-i harc-ı sadr-ı 'âlî hıdmet-i celîlesiyle şeref-yâb buyurulup levâzımât-ı mühimmât-ı seferiyye

ile sarây-ı mezbûrun büyü-tü hâliyâtı mâl-â-mâl olmağın temâşası için hareket-i hümâyûn buyurulup ‘ucâlete’l-vakt ihzâr olunan mühimmât-ı lâzime ser-be-ser manzûr-ı nigâh-ı cihân-bânîleri kıldıkdan sonra tahrîk-i rikâb-ı mu‘âvedet birle sarây-ı ‘âlîlerine teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı bevvâbîn ‘Abdullâh Bey kulları Anadolu cânibine ve mîrâhûr-ı sâni vekîli Kara Mustafa Paşa-zâde Rumeli tarafına sefer-i hümâyûna me’mûr olan eyâlet ahâlîlerin tahazzüb ü tecemmu‘ edüp bir sâ‘at mukaddem ta’yîn olunan mahallere isâl etmelerine neşr-i evâmîr-i ‘aliyye-i isti‘câl ile ‘âzîm olmaları musammem olmağın kethudâ-yı bevvâbîn-i şehriyârî vekâletiyle silahşor Şehsüvâr-zâde ve küçük ağa hıdmet-i vekâletiyle sâbıkâ Baruthâne nâzırı Sâlih Ağa kulları şeref-bûs-ı rikâb-ı istihdâm olmuşlardır.

On üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf buyurulup ruk‘a-güşâ-yı hâcet-verân umûruna temşiyet-perdâzlık tamâmında harem-i hümâyûnlarına ric‘at buyurulup te’sîr-i burûdet-i ârâm-rübâ-yı havâdan kulların sıyânet için ârâm-gâh-ı ‘âlîlerinde câ-nişîn-i istikrâr olmuşlardır.

On dördüncü Erba‘â günü Kalfa Mahalli’ndeki kâşâne-i hâtır-güşâyâ teşrîf buyurulup Enderûn kullarına kütüğe darb-ı cirid-i imtihân fermân buyurulup kuvvet-i şast-ı mülkiyyetleri ve nebud-endâz-ı mahâretleri temâşâ-yı cihân-dârî kılınup evkât-güzâr-ı sa‘âdet olmuşlardır.

[172a] On beşinci Hamîs günü biniş takrîb ile kubeyl-i zuhr Sarây-ı ‘atîk’a sâye-bahş-ı iclâl olundukda ba‘de’z-zuhr cündî kullarına süvârî cirid fermânıyla mülâ‘abe-i perhâş-cûları inşirâh-ı tab‘-ı hümâyûna bâdî olmağın nebud-endâz-ı mahâret olanlar ‘avâtîf-ı celîle-i mülûkâneleri ile ser-bülend-i emâsil olup ‘arsa-pîrâ-yı hüner oldukları temâşâsından sonra neferât-ı teberdârân-ı sarây-ı mezbûra tomak fermân buyurulup anlara yamak olmak mülâhazasıyla şikâf-ı dervâze-i meydândan nân-pâre-i ni‘am-ı ‘âmme-i mekârim-i pâdişâhiye dîde-dûz-ı intizâr olan âhuvân-ı riyâzat-pîşe dahi kâ‘ide-i kadîme-i müstahsene üzre sâha-zîb-i şühûd olmağa işâret buyuruldukda birbirin pâ-mâl-i hücum-ı tehâlûk-i hayvânî ederek nân u ni‘met-i kudûm-ı bâhiru’l-bereket-i şehriyârîden hisse-gîr-i istiğnâ olacak rütbe leb-rîz-i havsala-i gînâ oldukları bir dürlü dahi müstelzim-i neşât-ı derûn-ı cihân-dârî olmağın ba‘de’l-‘asr kâdime-cünbân-ı mu‘âvedet olunup harem-i hümâyûnlarına teşrîfden sonra salât-ı mağribi edâyâ Hâne-i Hırka-i Nebevî’ye teşrîf olunup ‘aşr-hân-ı du‘â

hitâmında Mâbeyn kapısı pîş-gâhında mevzû taht-ı ‘âlî-baht üzre şeref-bahş-ı celâdet buyurulup selef ve halef Hazîne-i ‘âmire kethudâları kullarına hıdmet-i teslîm ve rızâ-yı tab‘-ı hümâyûnu mü’eyyid huzûr-ı hümâyûnlarında ilbâs-ı hil‘at-ı semmûr-ı fâ’izu’s-sürûr kılınmağın kethudâ-yı sâbık Süleymân Efendi kulları teyemmünen pâ-bûs-ı meymenet-me’nûs-ı cihân-bânîye müsâra‘at eyleyüp leb-rîz-i sürûr u şâdmânî da‘avât-ı hayriyye ile ter-zebân u dest-güşâ-yı darâ‘at olmuştur.

Rûz-ı mezbûr salât-ı Cum‘ayı Sultân Ahmed Câmi‘-i Şerîfi’nde edâ buyurduklarından sonra Sofa-i hâssa halvet-i hâssu’l-hâss ile ahşama dek cilve-gâh-ı pâdişâh-ı mekârim-nevâz u ‘avâtıf-ihtisâs kılınmıştır.

On yedinci [Sebt] günü İncüli Kasrı’na şevk-i matıyye-i hümâyûn buyurulup şeref-bahş-ı iclâl olundukda sadr-ı ‘âlî hazretleri için Istabl-ı hâssa’dan ifrâz olunan devâbb-ı müntehabât ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup manzûr-ı cihân-dârîleri kılındıkda kırk re’s esbân-ı tüvânâ yelegendez olmak üzre mîrâhûr-ı evvel kulları yediyle serdâr-ı ekrem hazretlerine irsâl kılınmağın hıdmet-i celîle mukâbelesinde ağa-yı mûmâ-ileyh kullarına ilbâs-ı ferve-i semmûr-ı fâ’izu’s-sürûr ile in‘âm-ı âsafâne-i ‘aliyyeleriyle mücâzât kılınmıştır.

[172b] Ferdâsı Ehad günü yine İncüli Kasrı şeref-i makdem-i cihân-dârîleriyle bâhiru’l-is‘âd oldukda Enderûn kullarına tomak-bâzî fermânıyla evkât-güzâr-ı ‘izz ü sa‘âdet olmuşlardır.

On dokuzuncu İsneyn günü Ağa Bâğçesi’ne teşrîf buyurulup beyne’s-salâteyn kuşhâne-i nefîse ta‘âm-ı mülûkânesiyle iktisâb-ı elezz-i rûhânî kılınup imrâr-ı vakt-i meymenet kılınmıştır.

Yirminci Sülâsâ günü levâzımât-ı me’ûnet-i seferiyyelerin tedârük için vakt-i mu‘ayyenesinden bir iki ay mukaddem tavâ’if-i ‘askeriyyenin müstahıkk oldukları bir kıst mevâcib-i reşen ihrâcı için Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf-i celâdet buyurulup ba‘de’-d-Dîvân bölük bölük esnâf-ı tavâ’if-i ‘askeriyyeye mevâcib-i mu‘ayyeneleri huzûr-ı hümâyûnlarında ber-mûceb-i defter-i icmâl tevzî‘ olup ba‘dehû doğru ‘Arz Odası’na sâye-bahş-ı iclâl birle ‘arza girecek erbâb-ı menâsıb kulları ve kul kethudâsı kulları süpürgesiyle rikâb-ı hümâyûna çehre-sây-ı ‘ubûdiyyet olup mahallerine ircâ‘ ‘akabinde şevketlü efendimiz dahi harem-i hümâyûna teşrîf ve ba‘de’z-zuhr Sünnet Odası’na kadem-nihâde-i i‘zâz olup salât-ı ‘asra dek ârâm olunmuştur.

Yirmi birinci Erba‘â günü Ağa Bağçesi'ne teşrîf-i cihân-dârî buyuruldukda Sivas Sancağı'nın defter kethudâlığı mahlûl olmağın emekdârândan güğümbaşî Dağdeviren Halîl Ağa kullarına ihsân buyurup ‘arzuhal-i merâmına hatt-ı hümâyûn keşîde-i is‘âf-ı bekâm buyurulmuşdur.

Yirmi ikinci Hamîs günü Sepedçiler Kasrı'na şevk-bahşâ-yı iclâl olundukda ordu-yı hümâyûn şeyhi olan Süleymâniyye vâ‘izi Himmet-zâde ‘Abdüssamed Efendi dâ‘îlerine teşvîk-i cihâd-ı gazâ ve taltîf-i hâtır-ı feyz-âşinâları için karîha-i sabîha-i hümâyûnlarından donanmış bir çapkun bârgîr-i dil-pezîr ihsân-ı cihân-bânîleri kılınup irsâl olunmuşdur.

Rûz-ı mezbûrun gecesî sâ‘at altı buçukda zelzele-i şedîde vâki‘ olmağın esîr-i pister-i hâb-ı gaflet olanları kahr-ı Samedânî'den îkâz eylemiştir. اعوذ بعفوك من عقابك وبرضاك من سخطك³⁴⁶

Yirmi üçüncü Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Ayasofya'da sa‘âdetle edâ buyurup doğru harem-i hümâyûna teşrîf buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr dahve-i kübrâ mu‘tâd-ı kadîm-i ‘avâtîf-ı cihân-dârî muktezâsınca sadr-ı ‘âlî hazretlerine mevâcib-i reşen tevzî‘i hitâmında silahdâr-ı şehriyârî Mustafa Bey kulları yediyle bâ-hatt-ı hümâyûn bir ferve-i semmûr ve bir kabza hancer-i mücevher irsâl kılınup anlar dahi silahdâr-ı müşârun-ileyh hazretlerin eslâf-ı vüzerâdan fazla mekârim-i ‘aliyye-i âsafânelerine mazhar buyurup kethudâları Ahmed Bey kullarına üç tuğ ihsân-ı hümâyûnu ile rikâb-ı hümâyûnda kâ‘im-makâmlık ihrâz-ı rütbe-i vezâret-i bâlâsına dahi mazhar buyurmuşlardır.

[173a] Yirmi dördüncü Sebt günü dahve-i kübrâya karîb Sovukçeşme Kasrı'na sevk-i matıyye-i necîb buyuruldukda Vidin cânibine seksoncu ağa ile ta‘yîn olunan on beş orta yeniçeri müretteb alay ile huzûr-ı hümâyûnlarından mürûr eylediklerinde beher ortanın ‘alemdârlarına ve tabbâhlarına ve vekîlharclarına kethudâ-yı bevvâbân-ı şehriyârî kulları yediyle ‘avâtîf-ı ‘aliyye-i mülûkânelerinden onar guruş ve odabaşlarına ve karakullukçularına on beşer guruş ve ser-sakâyân ile yirmi dört nefer sakâlara beşer guruş ihsân-ı cihân-dârî kılınmağın câ-be-câ ortalar hılâlinde geçen şâ‘irân ve dervîşân ve du‘â-gû kullarına dahi ikişer nısfıyye ihsân-ı hümâyûnları kılındıktan sonra odabaşılara ve şorbacılar ve müte‘ayyin ağalarına

³⁴⁶ “Allâhım! Azâbından affına, gazabından rızana sığınırım” meâlinde hadis-i şeriflerde de geçen Arapça bir dua.

kânûn-ı kadîm üzre ilbâs-ı hila'-ı fâhire olunup uğur-ı hümayûnlarına bezl-i cân için 'âzim-i cihâd ve savb-ı me'mûra revân oldukları 'akabinde sadr-ı 'âlî hazretleri dahi rikâb-ı hümayûna gelüp sefer-i zafer-rehbere müte'allık umûr-ı mu'dilât-ı sâ'ire ve tedârük-i mühimmât-ı tedâbîr-i lâzime için 'arz-ı 'arîz olup mahallerine ircâ' 'akabinde kubeyl-i zuhr tahrîk-i rikâb buyurulup İncüli Kasrı'na teşrîf ve Hasan Dilsiz kulları hıdmet-i me'mûre zımnında Revân vâlisî Selîm Paşa kullarından gelüp huzûr-ı hümayûnlarında beşûşü'l-vech-i mükerrerem eyyâm-ı güzeste vâki' olan hâlât-ı ma'nevî ve sûrî ve esnâ-yı râhda müşâhede eylediği keyfiyyet-i garîbeyi taklîd ve gamz ile ser-be-ser beyân buyurup inşirâh-ı tab'-ı hümayûnlarına vesîle-i küllî olmuştur.

Yirmi beşinci Ehad günü Kalfa Kâşanesi'ne teşrîf-i iclâl olunup salât-ı 'asra dek imrâr-ı vakt olunmuştur.

Yirmi altıncı İsneyn günü Hırka-i Şerîfe'de salât-ı subhu edâ ve Feth-i Şerîf kırâ'atı ile du'â ve senâdan sonra tahrîk-i rikâb-ı şitâb birle Sovukçeşme Kasrı'na teşrîf buyurulup sadr-ı 'âlî hazretleri ve sâ'ir ocak ağaları kullarının tuğ-ı pür-fütûhları ihrâc olunup kethudâ-yı sadr-ı 'âlî Mehmed Ağa hazretleri alay-ı mahsûsa ve kapısı halkı ve tûfengcileri ile huzûr-ı hümayûndan tabl u 'alem birle mürûr eyleyüp Dâvûdpaşa Sahrâsı'na nasb-ı tuğ-ı zafer-a'lâm ve darb-ı evtâd-ı hıyâm-ı süreyyâ-nizâm buyurmuşlardır. Ba'dehû şevketlü efendimiz yine ârâm-gâh-ı 'âlîlerine teşrîf buyurup ba'de'z-zuhr Ağa Bağçesi'ne teşrîf olunmağın Mısır vâlisî kulları tarafından gelen esbân-ı Mısriyân ile bir 'aded zırgâm-ı gurrende arslancılar yediyle 'arsa-i meydân-ı şühûd olup evzâ'-ı derende ve mu'âmelât-ı şîrânesi inbisât-ı tab'-ı mevîr-ı şehriyârî[ye] **[173b]** bâ'is olup harekât-ı muvahhişesinden tehâşî üzre olan nüdemâ kullarına taslît olunup imrâr-ı vakt-i sa'âdet olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr İstanbul kâdısı İlmî Ahmed Efendi ma'zûl ve yerine ser-etibbâ-yı hâssa Mehmed Efendi kulları mevsûl olmuştur.

Yirmi yedinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî olmayup kubeyl-i zuhr Sovukçeşme Kasrı'na revnak-efrûz-ı celâdet olundukda Vidin cânibine ta'yîn ve tesyîr olunan üç 'aded orta Dergâh-ı 'âlî cebecileri mükemmel alay ile mürûr eylediklerinde beher nefer sakâlarına beşer zolota ve karakullukçularına ve 'alemdârlarına ve aşçılarına ve vekîlharclarına 'ale'l-infirâd onar zolota 'an-ceyb ihsân-ı hümayûn kılınup 'akablarında cebecibaşı Mehmed Ağa kulları dahi ilbâs-ı hil'at birle zemîn-bûs-ı

darâ'at olup geçdiklerinden sonra Ağa Bâğçesi'ne teşrîf olunup salât-ı zuhru edâ ve ba'dehû berây-ı 'ıydiyye sadr-ı 'âlî hazretleri tarafından rikâb-ı hümayûnlarına ihdâ kılınan üç boğça akmişe-i mütenevvi'a-i mülûkî ve bir kîse-i dîbâ kullarına nisâr ve ihsân etmek için iki bin altun ve iki re's esb-i bî-nazîr ve bir re's çapkun-ı ferah-makrûn mükemmelü'l-bisât olmak üzere cedîd mutallâ raht ve nev-zuhûr zîn-pûşlar ile ma'rûz-ı rikâb-ı cihân-dârîleri kılınmıştır. Ve sancağ-ı Resûl'ü hâmil olan kulları için iki re's esbân-ı tekâmîl-i bisât ve bir re's cenîbet-i sâde-raht Istabl-ı hâssa'dan tesrîc ve âmâde kılınup sadr-ı 'âlî hazretleri tarafına irsâl olunmuştur.

Ferdâsı Erba'â günü Sepedciler Kasrı'na sâye-endâz-ı iclâl olunup kubeyl-i 'asra dek ârâm ve ba'dehû rikâb-cünbân-ı sa'âdet olunup Topkapısı nüzhet-gâh-ı hâtır-güşâsına teşrîf ve iktitâf-ı zevâhîr-i nefha-bahşâ-yı sünbül ve zerrîn ve benefşe-i tâze-res çide-i dest-i letâfet kılınup kubeyl-i gurûba dek gül-geşt-i gülzâr-ı melâhat ve seyr-i riyâz-ı razrâz-ı zevk u 'işret kılınmıştır.

Yirmi dokuzuncu Hamîs günü Sovukçeşme Kasrı yine makdem-i cihân-dâr-ı kişver-güşâ ile zînet-yâb-ı letâfet oldukda esfâr-ı hümayûna muhtass olan ordu alayı tertîb-i kadîm üzere her sınıfın numûne-i kârı ibtidâ bir nâ-tırâşın yedinde iş'âr ve ihtiyârları süvârî ve sâ'ir tâzeleri piyâde ve kendülere sermâye-i ibtihâc u müfâharet olacak bir cüvân-ı mihrîyi câ-nişîn-i taht-ı revân-ı i'zâz eyleyüp yedinden san'at-ı kadîmi olan nâz u 'işve-fürûşluğun temâşâyiyân-ı cihâna izhâr ile san'at satarak mehterhâneleriyle erbâb-ı hırefden her biri bir dürlü bezle-gû-yı inbisât-ı şevk-i cedîd îrâs edecek hâlât-ı [174a] mudhikât eyleyüp pâdişâh-ı serîr-i 'izz ü nâz ve şehsüvâr-ı 'arsa-i mehâbet-ihtizâz efendimiz hazretlerinin huzûr-ı hümayûnlarında ter-zebân-ı du'â ve fütûhât-ı cemîle muvaffak olmaların istid'â buyurmuşlardır.

Otuzuncu Cum'a günü bu'ayd-i tulû' yine Sovukçeşme'ye revnak-endâz-ı necâbet olundukda sefer-i hümayûn-ı zafer-makrûna me'mûr olan Dergâh-ı 'âlî yeniçeri kullarından seksen orta neferât-ı dûdmân-ı Bektâşiyân'ın müretteb alay-ı mahsûsaları mürûr etmek için revzen-güşâ-yı 'arz-ı cemâl-i behcet-fezâ buyuruldukda beher nefer sakâyâna beşer zolota ve karakullukcularına ve aşcılarına onar zolota ve hû-keşâna 'ale'l-'umûm on beş guruş ve câ-be-câ ortalar hılâlinde mürûr eden şâ'irân ve du'â-gûyân ve dervîşâna ikişer nisfiyye altun 'avâtîf-ı celîle-i cihân-dârî kılınmağın seksen nefer ortanın 'akabinde 'alemdârları süvârî ve şorbacıları ve sâ'ir ocak ağalarına ve halîfelerine ve orta çavuşlarına huzûr-ı

hümâyûnlarında ilbâs-ı hil'at olup zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olduklarından sonra yeniçeri ağası 'Abdullâh Paşa kulları çavuşbaşı ve mîrâhûr-ı evvel-i şehriyârî ağa delâletleriyle kasr-ı mezbûra gelüp huzûr-ı hümâyûnda 'arza girmeğe ruhsat-yâb-ı iclâl hitâmında serâsere kaplu hil'at-ı semmûr-ı fâ'izu'n-nûr ile dahi taltîf ü tebcîl kılınup yine alay-ı süreyyâ-nizâmlarına revnak-bahşâ-yı mehâbet olarak tevâbi'ât-ı sâ'ire ve tûfengciyân-ı fâhireleriyle 'âzim-i savb-ı me'mûr ve dâhil-i ordu-yı hümâyûn-ı zafer-mevfûr olmuşlardır. Tavâ'if-i 'asâkir-i mezbûrenin tamâmı dahve-i kübrâya karîb olmağın yine Sarây-ı 'âmire'lerine teşrîf olup salât-ı Cum'ayı edâ için Ayasofya-i Kebîr'e şeref-bahş-ı iclâl olundukda sekbânbaşı kulları rikâb-ı hümâyûnlarına çehre-fersâ-yı darâ'at olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûrun gece[sî] sâ'at dörtde âfitâb-ı 'âlem-tâb burc-ı hamele tahvîl etmeğın istivâ-yı vakt-i bâhiru'l-is'âd muktezâsınca rûz-ı nevrûz-ı firûz-ı sultânî duhûl edüp âsâr-ı bahâr-ı letâfet-medâr bâ'is-i inkişâf-ı havâ-yı eyyâm-ı hoş-güzâr olmuşdur. [174b]

[Sene 1150 Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce'ti's-şerîfe olan Sebt günü 'ale's-sabâh yine Sovukçeşme Kasrı makdem-i cihân-dâr-ı hümâyûnlarıyla şeref-yâb-ı iclâl oldukda sefer-i hümâyûna me'mûr olan tavâ'if-i 'askeriyyeden Dergâh-ı 'âlî cebeci kulları otuz iki orta olmak üzere tertîb-i alay edüp mürûra işâret olundukda beher nefer sakâyâna beşer zolota ve karakullukçuyân ve tabbâhîn neferâtına onar zolota 'avâtîf-ı husrevânîden ihsân olup ortalarında geçen dervîşân ve şâ'irân ve hılâl-ı neferâtta tûfeng be-dûş ve esliha-perdâz-ı ceng-âzmâ etfâl ve kûdekân-ı esâmî-hürde meh-pâre-i melâ'ik-hısâl sabî kullarına nısfıyye altun ihsân-ı hümâyûnlarıyla leb-rîz-i neşât ve isticlâb-ı du'â-yı müstecâb-ı hurde-sâl olup ortalar hitâmında çorbacı kullarına ve ocak zâbitleri ve halîfelerine ilbâs-ı hil'at birle tenşît-ı kulûb olundukdan sonra ba'de'z-zuhr Topkapusu'na teşrîf olup salât-ı 'asra dek imrâr-ı vakt-i sa'âdet olunmuşdur.

İkinci Ehad günü yine kasr-ı mezbûra şeref-bahşâ-yı celâdet olundukda tavâ'if-i 'askeriyyeden yirmi altı orta topçu neferâtı ve altı orta top 'arabacısı neferâtı alay-ı mu'ayyeneleriyle mürûr eyledikde beher nefer sakâlara beşer zolota ve karakullukçuyâna ve aşçılarına onar zolota bahşîş-i hümâyûn ihsân buyurulup ço[r]bacılarına ve ocak zâbitân ve ağayânına ilbâs-ı hil'at kılınup üslûb-ı sâbık üzere

alay-ı mahsûsları temâşâ-yı cihân-dârî kılındıktan sonra kubeyl-i zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf olunup ta'âm-ı çâşt-gâhî ile telezzüz-i hümâyûn buyurulup salât-ı 'asra dek evkât-güzâr-ı sa'âdet olunmuşdur.

Mâh-ı mezbûrun üçüncü ve nevrûz-ı firûzun dördüncü İsneyn günü salât-ı subhu Hırka-i Mutahhara'da edâ ve Feth-i Şerîf tilâvetinden sonra Sünnet Odası'na teşrîf olunup bir mikdâr ta'âm-ı mülûkâne ve kahve-nûş-ı şâhâne tereffühünden sonra yine Hırka-i Şerîfe teşrîf-i iclâl buyurulup 'ale'l-'umûm Feth-i Şerîf tilâvetiyle sancağ-ı şerîf ve râyet-i Sultân-ı Rusûl ³⁴⁷ عليه افضل التحية pîrâye-i dûş-ı mübâreke-i hümâyûn kılınup mü'ezzinân-ı Enderûn-ı hümâyûn gül-bâng-ı tekbîrât-ı 'ıydeyn ile teşvîk-i sâmi'a-i 'âlemiyân ve salât u tahiyyet ile ter-zebân [175a] 'Arz Oda[sı'na] şeref-bahşâ-yı meymenet-resân olundukda sâ'at bire gelince bir def'a Yâsîn-i Şerîf ve iki def'a Feth-i Şerîf dahi tilâvet olunmağın şeref-i sâ'at-i mezbûrda şeyhülislâm ve serdâr-ı ekrem paşa-yı müşârun-ileyh hazretleri gelüp bir mikdâr 'arz-ı mahfi oldukdan sonra kâmet-i istihkâkına çesbân serâsere kaplu bir semmûr kürk huzûr-ı hümâyûnlarında ilbâs ve bir mücevher şemşîr ve tîrkeş dahi miyân-bend-i müfâharet kılınup iki 'aded sorguş-ı şa'sa'a-perdâz-ı letâfet ile zîbende ihzâr olunan kallâvî dahi zîver-i ser-i sa'âdet-medârları olup yed-i beyzâ-yı celâdet-pîrâ-yı hümâyûnlarıyla 'alem-i ser-efrâz-ı Hazret-i Fahr-i Kâ'inât'ı dest-i âsaf-ı serdâr-ı ekreme teslim ve du'â-yı serî'u'l-icâbet-i mülûkâneleriyle tetmîm-i murâ'ât-ı hâtır-nevâzî kılındığı 'akabinde temâşâ-yı alay-ı râyet-i Nebevî için Demirkapu'dan Süleymâniyye'den tahrîk-i rikâb-ı müsâra'at birle Aksarây'da Murâd Paşa Câmî'i hizâsında vâki' İsmâ'îl Paşa Sarâyı demekle ma'rûf menzil-i harâb-âbâdı kudûm-ı şeref-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle ma'mûr ve âbâdân buyurup mürûr-ı alaya işâret kılındıkda manzûr-ı hümâyûnları olan teşrîfât-ı kadîm-i mürettebe tertîbi üzre defter mantûku üzre mürûr u 'ubûr olunmağın vüzerâdan kapudân paşa ile yeniçeri ağası 'Abdullâh Paşa kulları hem-'inân huzûr-ı hümâyûnlarında süvârî zemîn-bûs-ı 'ubûdiyyet olundukda çavuşân-ı dîde-güşâ-yı muntazırânın sadâ-yı alkışları gül-bâng-ı turre-i kûs ve debdebe-i tabla galebe çalup 'akablarınca yeke-süvâr-ı sadâret Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kulları dahi münferidü'l-evsâf geçdikde hamîde-kâmet zemîn-bûs-ı darâ'at oldukdan sonra Şeyhülislâm Seyyid Mustafa Efendi gerdünesiyle mürûr [ve] anları

³⁴⁷ "Selamların en güzeli onun üzerine olsun" manasında Arapça bir dua cümlesi.

müte‘âkib sancağ-ı şerîf gül-bâng-ı tekbîrât ve salât u selâm u tahiyyât ile serdâr-ı ekrem pîş-gâhında ‘ubûr eyledikde şevketlü kerâmetlü efendimizin mübârek dîde-i güher-bâr-ı re’fet-şi‘ârlarından katarât-ı mürvârîd-i eşk-i istid‘â-yı Samedânî çekîde kılınup hezâr teveccüh-i derûn-ı rikkat-meşhûnlarıyla erbâb-ı cihâd olan ricâl ü kibâr u sığârı mazhar-ı du‘â-yı icâbet-peymâları buyurup alay-ı mürettebe itmâmında doğru Dîvânyolu'ndan erkân zümürüdî yeşil semmûr ile kâdime-cünbân-ı mu‘âvedet-i karâr-gâh-ı saltanatları olmuşlardır.

[175b] Dördüncü Sülâsâ günü Sepedciler Kasrı'na revnak-endâz-ı iclâl olunup salât-ı ‘asra dek ârâm olunmuştur.

Ferdâsı Erba‘â günü Ağa Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı necâbet olundukda berây-ı ‘ıyd-i adhâ devletlü vâlide-i mükerrerleri tarafından bir re’s donanmış at ve kethudâları tarafından kezâlik mükemmelül-bisât bir re’s esb-i Rumî ve dâru's-sa‘âdeti’ş-şerîfe ağası hazretleri tarafından iki re’s mutallâ raht-ı sîmîn ve zîn-pûş-ı nev-âyîn-i dil-pezîrler ile tezyîn ü tesrîc iki re’s esb-i bî-‘adîl ve bir re’s yelegendez at ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup manzûr-ı çeşm-güzâr-ı istiğnâ-pesendleri kılındıktan sonra bir fasıl Enderûn kullarına kütük darbına fermân buyurulup temâşâlarıyla safâ-yâb olmuşlardır.

Altıncı Hamîs günü ordu-yı hümayûnda serdâr-ı ekrem hazretlerinin ziyâfet-i mebzûlü'n-ni‘am-ı nusret-ihtivâlarına incâz-ı ‘inâyet-i cihân-dârî buyurulmak için dahve-i kübrâda Defterdâr İskelesi'nden tahrik-i rikâb-ı celâdet buyuruldukda Dâvûdpaşa'ya karîb mahalde kevkebe-i ‘azamet-i pâdişâhî olan alay-ı haşmet-medâr-ı ricâl-i devlet istikbâl-i hümayûna saf-keşîde-i ‘izz ü rif‘at olmağın tebdîl-i kümeýt-i hoş-hırâm ve süvâr-ı esb-i sabâ-refîr-ı sîmîn-licâm buyurulup otağ-ı sadr-ı ‘âlîye karîb mahalde bi'l-cümle erkân-ı devlet ve sadr-ı ekrem hazretleri zemîn-bûs-ı istikbâl olup nâmûsiyyelerine nüzûl-i sa‘âdet-müsûl olundukda serdâr-ı ekrem hazretleriyle ahvâl-i mehâmm-ı seferiyye ‘arzından sonra salât-ı ‘asra dek ârâm ve ba‘de'l-edâ tenâvül-i ta‘âm-ı mülûkânedden sonra dâru's-sa‘âde ağası kulları yediyle sadr-ı ‘âlî tarafından mücevher-i şark-elmâs ve zümürd-i girân-bahâ ile müzeyyen ve murassa‘ bî-nazîr bir soya kuşak rikâb-ı hümayûnlarına ihdâya cesâret ve bir donanmış raht-ı sîmîn-i mutallâ ile tesrîc semend-i dil-keş-hırâm ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olup manzûr-ı lihâza-i kabûl-i hümayûn ile mu‘âmele-i dil-nevâzî zuhûrundan sonra rikâb-ı hümayûnlarına serdâr-ı ekrem hazretleri çağrılıp serâsere kaplı bir hil‘at-i

semmûr ilbâs ve hademât-ı sâ'ire kullarına ber-vech-i teşrîfât-ı kadîm dâru's-sa'âde ağası huzûrunda ilbâs-ı hila'-i fâhire kılınmağın sa'âdetle tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurulup 'avdet [ü] vürûdda kontoş semmûr ile seferîce lebâçe-i mülûkânelerin zîb-ı düş-ı necâbet buyurup yine teşrîf olunan mahalden mu'âvedet olunmuştur.

[176a] Yedinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı sa'âdetle Ayasofya'da edâdan sonra Sofa-i hâssa'ya teşrîf olunup Hâs Oda Hazînesi'nde pes-mânde-i mülûk-ı kudemâ olan tarz-ı kadîm süyûf-ı mücevhere ve ba'zı evân-ı zerrîn ü sîmîn ihrâc olunup kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire'lerine teslîm olunmuştur.

Sekizinci Sebt günü sadr-ı 'âlî hazretleri ordu-yı hümâyûndan tekmîl-i mühimmât-ı sâ'ire ve tedâbîr-i levâzımât-ı gazavât-ı bahriyye için Tersâne-i 'âmire'ye teşrîf buyurmağın kubeyl-i zuhr şevketlü efendimiz dahi Tersâne Bağçesi'ne biniş takrîb ile şeref-bahş-ı iclâl olduklarında rikâb-ı hümâyûnlarına serdâr-ı ekrem hazretleri gelüp istişâre-i mehâmm-ı sefer-i bahr u berr için 'arza girüp yine ordu-yı hümâyûn cânibine mu'âvedet buyurduklarından sonra Bahâriyye-i Sâni tesmiye olunan kasr-ı latîfe beyne's-salâteyn şeref-bahşâ olunup binişçi kullarına tomak fermânıyla safâ-yâb olunup ba'de'l-'asr filike-süvâr-ı 'avdet olmuşlardır.

Ferdâsı Ehad günü yevm-i 'Arefe olmağın ba'de-salâti's-subh tekbîrât-ı 'ıydeyne şürû' olunup salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîfe'de edâdan sonra 'Arz Odası hâricindeki taht üzre revnak-fezâ-yı celâdet olunup mu'tâd-ı kadîm olan dîvân çalınup ba'dehû 'Arz Odası'nda e'imme ve hutabânın 'aşr-ı şerîfleriyle isticlâb-ı da'avât-ı müstecâbe kılınup doğru harem-i hümâyûnlarına teşrîf buyurmuşlardır.

Onuncu İsneyn günü 'ıyd-i adhâ olup 'ale's-seher Hırka-i Şerîfe'de Hâne-i hâssa kullarıyla resm-i mu'âyede tamâmında ba'de's-subh taht-ı murassa'-kâr-ı cihân-dârî üzre 'ulemâ-yı kirâm ve erkân-ı Devlet-i 'aliyye ile dahi bi'l-cümle rüsûm-ı mu'âyede-i dâmen-bûsî icrâsından sonra kevkebe-i tâc-dârî birle Sultân Ahmed Câmi'i'nde salât-ı 'ıydi edâ ve ba'de'l-'avd yolunda kurbân olmağa müştâk olan kebşân-ı tenû-mendân teberdârân-ı hâssa yediyle sâha-i Enderûn'da saf-keşîde-i intizâr olmağla mahall-i mezbûhada beş 'aded zebîha-i 'azîme mübârek dest-i şâhâneleriyle zebh olunup doğru Kasr-ı İftâriyye'ye teşrîf ve Enderûn kullarıyla 'ale'l-'umûm rüsûm-ı mu'âyede icrâsından sonra zebh olunan lühûm-ı kurbândan tenâvül 'akabinde harem-i hümâyûna teşrîf ve ba'de'z-zuhr mu'tâd-ı kadîm üzre Yalı

Köşkü'ne teşrîfde [176b] küşti-gîrân-ı heves-pîrâ temâşâsı hitâmında karîbü'l-'ahd Âsitâne-i sa'âdet'e vürûd eden perende-bâz-ı muğbeçe-i Efrencî sâha-pîrâ-yı mahâret olmağa işâret-i 'aliyye zımnında vâkı'â cânbâzlıktan hâric lu'bet-kede-i mikrâzda hezâr nâ-dîde hüner-i 'ibret-fezâ izhâr edüp ber-havâ mu'allak-ı tahte'l-habl sîh-ı kebâb-âsâ devvâr olması ve nice ıstınâ'ât-ı hayret-intimâ ile gayret-şiken-i şu'bede-bâzân-ı çarh-ı gerdûn olmak makûlesi 'arz-ı hünerleri güşâyîş-i tab'-ı hümâyûn ve inbisât-ı şevk-i cedîd-i cihân-dârîye bâdî olmağın mazhar-ı 'avâtıf-ı cihân-dârî ile mahsûd-ı akrân buyurmuşlardır.

Ferdâsı Sülâsâ günü³⁴⁸ dahve-i kübrâda Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahşâ-yı celâdet buyuruldukda ordu-yı hümâyûndan serdâr-ı ekrem hazretleri şeref-i mu'âyede-i dâmen-bûs-ı cihân-bânîlerin ihrâz için teşrîf edüp Şeyhülislâm Mustafa Efendi ile ma'an rikâb-ı hümâyûnlarına çehre-sâ-yı darâ'at olup umûr-ı mu'dılât-ı seferiyye istişâresiyle def'-i 'arz-ı 'arîz kılınup mahallerine ircâ' 'akabinde selâtîn-i 'iffet-âyinden 'Âtike Sultân hazretlerinin fevti haberi kar'-ı sâmi'a-i hümâyûnları olmağın der-'akab murâ'ât-ı techîz ve levâzımât-ı kadîmesi için dâru's-sa'âde ağası kulları ırsâl kılınmağın Enderûn kullarına mehterhâne ile bir mikdâr harhari cirid oynadup 'alâ-hidetin cümleyi mazhar-ı 'avâtıf-ı celîleleriyle mesrûr buyurduktan sonra bir fasıl dahi pehlivânân temâşâsıyla vakt-i 'asr duhûl etdikde Türbe-i Hâlid İbn-i Zeyd hazretlerine teşrîf buyurup edâ-yı farîza-i 'asr 'akabinde câmi'-i mezbûr imâm[1] ile vekîl-i imâm-ı sultânî kullarına 'aşr-ı şerîf tilâvet etdirüp anları ve türbedâr-ı dîde-güşâ-yı 'atâyâ olanları bi'l-cümle şeref-yâb-ı in'âm-ı 'âlem-şümûl-i cihân-dârîleri buyurup filike-süvâr-ı mu'âvedet olmuşlardır.

On ikinci Erba'â günü Kasr-ı Gülhâne makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-zîb-i ibtihâc oldukda Enderûn-ı hümâyûn cündîlerine mülâ'abe-i nîze-bâzî fermân buyurulup ziyî-i 'urbân-ı 'arbede-cûyânda ârâyîş-i meydân-ı cihâd olup birbirlerine hamle-i perhâş-cûda tahte'r-rimâh zebûn u âzâd ve alay-ı dîger dahi 'akablarından mihmîz-zen-i müsâra'at birle anları mu'tâd üzre mağlûb u münkâd eyleyüp bu güne lu'b-i rimâhda hezâr şu'be-i şu'bede-bâzî icrâsıyla bir buçuk sâ'at mikdârı mülâ'abe-

³⁴⁸ “Ferdâsı Sülâsâ günü” ibaresinin üzeri çizilerek “İyd-i adhânın üçüncü günü” yazılmışsa da bunun bir sehiv olduğu müteakip günlerin düzgün bir sırayla devam etmesinden anlaşılmaktadır. Burada rakam yazılmadan belirtilen “Sülâsâ” günü bayramın ikinci günüdür ve ardından gelen “on ikinci Erba'â günü” ifadesiyle günler teyid olunmaktadır.

i ihtîşâm u iktihâmları safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri kılınup ceng-i harbî ile muhârebe-perdâz olmaları istihsân-ı dü-bâlâ kılınmıştır.

[177a] On üçüncü Hamîs günü Yalı Köşkü'ne revnak-efzâ-yı iclâl olunup mehterân-ı şevket-iktirân ile hem-âheng küşti-gîrân-ı hasm-âverân 'arsa-pîrâ-yı muhâsamat olup mülâ'abe-i ta'biye-perdâzların icrâya zor-ı kuvveti bâzûya getirüp çalışdıkları inbisât-ı tab'-ı cihân-dâra bâdî olmağın kubeyl-i 'asr Topkapısı nüzhet-gâh-ı letâfet-medâra şevk-bahşâ-yı 'atf-ı zimâm kılınup hadâ'ik-ı şükûfe-zâr-ı hümâyûnların temâşâ ederek huzûr-ı hümâyûnlarında derece-i kemâl-i şâd-âbî-i letâfete resîde olanları iktitâf ile zîb-âver-i şîşe-i şühûd olunup imâle-i licâm-ı mu'âvedet kılınmıştır.

On dördüncü Cum'a günü ki nevrûz-ı sultânînin on beşinci günüdür, tulû'-ı fecre bir buçuk sâ'at kala Yalı Köşkü'nden taht-ı revân-ı şevket-iktirâna câ-nişîn-i celâdet buyurulup berren Ayvansarây'a dek 'azîmet ba'dehû kâdime-cünbân-ı necâbet-i husrevânî birle talî'a-i meş'al-fürûz-ı şevk-i cedîd-i zafer-bedîd ve reh-nümâ-yı Hızr-tevfik-i sa'îd ile Dâvûdpaşa Sarâyı haremine revnak-fezâ-yı nüzûl oldukda salât-ı subhu vakt-i evvelde edâ ve kırâ'at-ı Feth-i Şerîf ile istid'â oldukdan sonra tahrîk-i rikâb-ı sa'âdet-nisâb olunup otağ-ı sadr-ı 'âlî ve serdâr-ı ekreme şeref-bahşâ oldukda bir mikdâr 'arz-ı hafî ile meks ü ârâm zımnında râyet-i Nebevî 'alemdârâna teslim olunup huzûr-ı hümâyûnlarında Feth-i Şerîf süvâren kırâ'at oldukça hazret-i pâdişâh-ı serîr-i 'izz ü zafer kıyâmen ısgâ buyurup du'â-yı icâbet-âsâr hitâmında tulû'-ı fecr ile ma'an süvâr-ı eşheb-i celâdet buyurulup alay-ı tertîb-i sefer-i hümâyûn birle half-i 'alem-i Sultân-ı Rûsul'de Hân Çiftliği mukâbelesinde ta'yîn olunan yemekliğe şeref-bahş-ı nüzûl olunup ta'âm-ı mülûkânelerin tenâvül 'akabinde sâ'at ikiye karîb serdâr-ı ekrem hazretlerin ve şeyhülislâm hazretlerin da'vet ve 'arz-ı belîğ ve emânet zımnında serâsere kaplu bir ferve-i semmûr ve bir üst sadr-ı 'âlîye ve bir ferve-i beyzâ müftî-i enâm hazretlerine ilbâs olunup murâ'ât-ı teşyî'-i 'alem-i Fahr-i Risâlet için yine tahrîk-i rikâb-ı saltanat buyuruldukda mahall-i vedâ'a değin mahfîce ikrâm [u] i'zâz-ı pâdişâhânelerin cümleye i'lân için mahsûs eslâfına olmayan ihtirâm-ı dü-bâlâyâ şâyeste kılınup bi'z-zât zât-ı hümâyûn ile hem-'inân mükâleme-i mevâdd-ı umûr-ı 'âmme ve sipâriş-kerde-i levâzım-ı seferiyye **[177b]** güft ü şinîd ile mahall-i mezbûra gelindikde taraf-ı cihân-dârîden bir donanmış esb-i sabâ-refât dahi keşîde-i sâha-i i'tibâr kılınup

mazhar-ı takbîl-i rikâb-ı müstetâb ile yola doğrulduklarında şevketlü efendimiz dahi ‘atf-ı ‘inân-ı mu‘âvedet buyurup Dâvûdpaşa haremine sâye-endâz-ı vusûl ve kubeyl-i zuhra dek bir mikdâr hâb-ı nûşîn-i letâfet ile bedel-i zâ’ika-i gıdâ-yı rûh husûlünde farîza-i vakt-i salât-ı Cum‘ay-ı ta‘mîr-kerde-i mi‘mâr-ı lutf-i cihân-bânîleri olan hâric-i sarây-ı mezbûrda vâki‘ Sultân Mehmed merhûmun cümle-i âsâr-ı cemîlelerinden olan câmi‘-i kerrûbîn-mecâmi‘de sa‘âdetle edâ buyurup yine taht-ı revân ile şehre karîb mahalle dek revân ve ba‘dehû eşheb-süvâr-ı ‘izz ü iclâl birle teşrîf olunan mahalden vürûd u rucû‘da ferve-i kontoş ile dâhil-i haremsarây-ı ‘ismet-pîrâları kılınmıştır.

On beşinci Sebt günü ‘adem-i biniş-i hümâyûn birle râhat-güzîn-i vücûd-ı ‘âlem-sûd-ı nâzenînleri olmuşlardır.

On altıncı Ehad günü İncüli Kasrı’na şevk-bahş-ı letâfet buyurulup devâbb-ı hümâyûnların cilve-i ihtizâzı temâşâsından sonra ba‘de’l-‘asr Topkapısı’na teşrîf olunup kuşhâne-i nefîse-i mülûkâneleri tenâvülüyle bedel-i ‘aşâ buyurmuşlardır.

On yedinci İsneyn günü mevsim-i evvel-bahâr ve gül-geşt-i fasl-ı çemen ü benefşe-zâr olmağın Ağa Bağçesi havâlîleri halvet-i hâssa ile mesîre-gâh-ı hümâyûn buyurulmuştur.

On sekizinci Sülâsâ günü kâ’im-makâm paşa hazretlerinin evvel Dîvân-ı olmağın Dîvân-ı ‘âlî mahalline revnak-endâz-ı cihân-dârî buyurulup mesâlih-i ‘âmme-i berâyâ temşiyet-perdâz-ı ısgâ kılınup ba‘de’t-tamâm harem-i hümâyûna cilve-bahş-ı hıram buyurulup bu‘ayd-i zuhr Sepedciler Kasrı’na kadem-nihâde-i iclâl olunup salât-ı ‘asra dek ârâm ve kubeyl-i ‘asr Kasr-ı Balıkhâne dâ‘iyesiyle tahrîk-i rikâb-ı müstetâb buyurulup hılâl-i tarîkda Sepedciler Kasr-ı ‘atîk’ine imâle-i licâm buyurulup salât-ı vakti edâ ve bir mikdâr temâşâ-yı bahr u berden sonra yine kâdime-cünbân-ı ric‘at-i harem-i meymenet-tev’em kılınup karâr-gâh-ı saltanat-ı ‘aliyyelerine nüzûl buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Erba‘â günü Kalfa Yeri’ndeki kâşâne-i zîbâya cilve-bahş-ı şâhâne buyuruldukda kubeyl-i ‘asr Çorlu’dan telhîsî-i sadr-ı ‘âlî hazretleri rikâb-ı hümâyûna telhîsât-ı ‘adîde ile gelüp getirdiği kâ’imelerin hulâsa-i mefhûmu üzre Erdel Boğazı’nda mûmâna‘at-ı âmed-şüdegân içün tahazzüb ü ihtîşâd eden melâ‘în-i dûzah-nişîn bi-hamdihî te‘âlâ inhizâm u perîşân olup hîn-i mukâbelede dört yüz mikdârı esîr ve sekiz yüz kadar küffâr-ı hâk-sâr katl olunup ve bakıyyetü’s-süyûf

olanlardan üç yüze bâliğ kefere dahi ³⁴⁹ نهر-ی Erud'da mağrûk olup sedd-i ramak-ı cânların tahlîsa çâre-cû olmadıkları nutk-ı hümâyûnlarından tebşîr [178a] olunmağın telhîsî ağa kullarına ilbâs-ı hil'at olunmuştur.

Ferdâsı Hamîs günü dahve-i kübrâya karîb berây-ı nüzûl-i sefâyın üç anbarlıda mevzû' olan oba-i hümâyûna sâye-endâz-ı iclâl olundukda bir mikdâr Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kullarıyla 'arz-ı mehâmm ve levâzımât-ı mevâdd-ı sefer-i bahreyn ü berreyn vukû'undan sonra 'âdet-i müstahsene üzre du'â ve senâ ve istimdâd-ı rûhânî-i mu'cize-i Nûh-ı Neciyyullâh ³⁵⁰ صلوات الله على نبينا وعليه hazretleri ile nüzûle âmâde kılınan iki 'aded mazbût sefine-i şîrîn-endâm ve define-i mehâbet-zırgâm fekk-i hıbâl ve kat'-ı sûtûn-ı istihkâm ile müte'âkibü'l-vürûd suhûletle nüzûlleri teveccüh-i zamîr-i kerâmet-semîr-i cihân-bânîlerinin cümle-i kerâmât-ı velâyetlerinden ta'dâd olup ba'de'l-hıdme kapudân-ı deryâ Süleymân Paşa kullarının rikâb-ı hümâyûna hediye-i nâçizleri olan bir kabza sâfî elmâs ile murassa' hancer ve bıçak ve iki dûrbîn-i bî-nazîr ve ihrâm-ı mülûkâneler 'arz olundukdan sonra huzûr-ı hümâyûnlarına kâ'im-makâm paşa ve kapudân-ı müşârun-ileyhimâ hazarâtı da'vet olup serâsere kaplu semmûr ilbâs-ı fâhiresiyle mübtehic kılınup Şeyhülislâm Seyyid Mustafa Efendi münharifü'l-mizâc olmağla 'afv kılınmağın rûz-ı mezbûr vakt-i salât-ı subh nüzûl eden cedîd filike-i tâvus-peyker ve zevrakçe-i dil-cû-yı hoş-seyr ihzâr olup kapudân-ı müşârun-ileyh kulların taltîfen süvâr-ı 'izz ü iclâl buyurulup biniş takrîb ile Sa'd-âbâd'a 'azîmet ve Kasr-ı Cinân'a şeref-bahş-ı ikâmet buyuruldukda ba'de'z-zuhr bir mikdâr çavuş kullarına fasl u âheng ve bir mikdâr binişci kullarına tûfeng-endâz ve piyâde cirid fermânıyla imrâr-ı vakt-i sa'âdet buyurup nâmıku'l-hurûf kullarının ma'rûz-ı rikâb-ı cihân-dârîleri kılınan berây-ı nüzûl-i sefâyın ve filike-i dil-cû iki üç 'aded târîh-i garrâlar harf be-harf manzûr-ı dîde-i istihsân-ı hümâyûnları kılındıktan sonra sebt-i cerîde-i âfâk olmağıçün enzâr-ı hasene-i şehriyârî ile sikke-i mermerde kazdığımızı sâ'ire iş'âr olmak içün kasr-ı mezbûrun sûtûn-ı ruhâmına tahrîre fermân ve işâret olup sebt olmağla ba'de'l-'asr tenâvül-i ta'âm-ı mâ-hazar 'akabinde ordu-yı hümâyûndan karakulak kulları telhîs-i serdâr-ı ekrem hazretleriyle gelüp Öziçse kal'asının miftâh

³⁴⁹ "Nihayet denizde boğulma haline gelince..." (Kur'ân-ı Kerîm, Yunus Sûresi, âyet 90'dan).

³⁵⁰ Allah'ın rahmeti bizim Peygamberimiz'e ve ona olsun" manasında bir salavat.

u kilidi ve tahlîs u zabt olunduğu haber-i beşâret-eseri vürûd etmeğin kubeyl-i gurûb yine hareket-i hümayûn birle filike-süvâr-ı mu‘âvedet olunmuştur.

Yirmi birinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı sa‘âdetle Vâlîde Câmi‘i’nde edâ buyurup doğru harem-i hümayûnlarına teşrîf-i nüzûl buyurmuşlardır.

[178b] Yirmi ikinci Sebt günü Nisan duhûl etmeğin ‘ale’l-‘umûm menâmât-ı sayfiyyeye ruhsat-yâb olunup ba‘de’z-zuhr İncüli Kasr makdem-i cihân-dârîleriyle zîb-bahş-ı letâfet olup devâbb-ı yevmiyyelerin ‘işve-tırâz-ı tek ü tâzîleri temâşâsından sonra kubeyl-i ‘asr Kasr-ı Gülhâne’ye şeref-bahş-ı iclâl olundukda cündî kullarına süvârî cirid fermân buyurulup ‘arsa-pîrâ-yı dâr u gîr-i mahâretleri güşâyış-ı gül-berg-i hâtır-ı ‘âtır-ı mülûkâneleri kılınmıştır.

Yirmi üçüncü Ehad günü mecma‘-ı beyza-i sürh-i küffâr olup harekât-ı meş‘ûmât-ı küfriyyeleri perde-ber-endâz-ı tavr-ı edeb olmamak için hükkâm-ı beled tarafından te’dîb-i şedîdi hâvî ‘azîm tehdîdât olunmağın bi’z-zât zât-ı taharrüs-sıfât-ı cihân-bânîlerin tenekkür-i siyâdet tarîkı üzre ‘uyûn-ı ‘avâmdan ihtifâ buyurup Dâru’l-hilâfeti’l-‘aliyye ³⁵¹ حماها الله عن البلية lerin tevakkî ve harekât-ı eşirrâdan taharrüs ve ahvâl ü akvâllerine şeref-yâfte-i ıttılâ‘-ı küllî buyurmaları dâ‘iyesiyle inzivâ-cû-yı haremsarây-ı ‘âliye ve gül-geşt-i tefakkud-ı mu‘âmelât-ı Belde-i Tayyibe olmaları ba‘zı harekât-ı muktezayât-ı levâzım-ı tenekkürîden istitlâ‘-ı hâl olunmuştur. ³⁵² والله اعلم بسرائر امور الخفية وبحقيقة احوال العلبة

Yirmi dördüncü İsneyn günü vakt-i tulû‘ emârât-ı harekât-ı seferiyye olan flandra baştardaya âvîhte-i îkâz olup ihbâr-ı top-ı teheyîyü’ ile mesâmi‘-i erbâb-ı cihâdî pür-sît-i isti‘câl etmeğin ba‘de’z-zuhr şevketlü efendimiz dahi İncüli Kasrı’na revnak-bahş-ı celâdet olup devâbb-ı sîmîn-rikâb u dil-keş-hırâmların temâşâsıyla evkât-güzâr-ı sa‘âdet olmuşlardır.

Yirmi beşinci Sülâsâ günü ‘adem-i Dîvân-ı ‘âlî ile sepîde-dem Sâhilsarây-ı Topkapu’ya ahâlî-i harem-i muhterem-i ‘iffet-tev’emleriyle tahvîl-i burc-ı âfitâb-ı matla‘-ı ‘izz ü ikbâl ve tecdîd-i gurre-i garrâ-yı meymenet-iştîmâl gibi nakl ü hareket buyurup ba‘de’z-zuhr İncüli Kasrı’na zülâl-i reşha-pâş-ı ebr-i rahmet-misâl şeref-bahş-ı nüzûl olundukda Enderûn kullarına bir fasıl tomak oyunu fermânıyla hâtır-güşâ-yı tab‘-ı müstetâb iken mâ-i Nisan’ın dördüncü günü olup henüz katarât-ı dürer-

³⁵¹ “Allah orayı belalardan korusun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

³⁵² “Gizli işlerin sırlarını ve yüce hallerin hakikatini Allah daha iyi bilir” manasında Arapça bir cümle.

bâr-ı rahmet-i Lâ-yezâlî'ye dîde-güşâ-yı sadefçe-i intizâr üzre olunmağın kubeyl-i gurûb istî'âb-ı sehâb-ı 'âtıfet-i Sübhânî ufk-ı 'inâyet-i Samedânî'de bedîdâr olup reşehât-ı feyz-i Rabbânî tekâtur etmeğın ba'de'l-'asr hıdmet-i lâzıme-i hademât-ı Kılâr-ı Enderûn olan 'arz-ı mâ-i Nisan makrû' bi'd-da'avâtî'l-Kur'âniyye kûze-i mücevher içre ma'rûz-ı rikâb-ı cihân-dârî kılındıkda teberrüken ³⁵³ استشفاء لما فى الصدور nûş-ı cân buyurulup mazhar-ı 'avâtıf-ı cihân-dârî [179a] olmaları nüzûl-i rahmet-i feyz-i Bârî'ye menût olan 'arzuahâllerine dahi îfâ-yı gûşe-i ebrû-yı 'inâyet buyurulup doğru nüzhet-gâh-ı 'âlî olan Sâhilsarây-ı Topkapu'ya tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Erba'â günü nüzûl-i ser-şâr-ı mâ-i Nisan sîr-âb-sâz-ı çemen-zâr-ı 'âlem ve leb-rîz-i kü'ûs-i teşne-dilân-ı hayru'l-ümem olmağın 'adem-i hareket-i hümâyûn ile câ-nişîn-i gülşen-sarây-ı 'âlîleri olup kubeyl-i 'asr harem-i sâhilsarây-ı hâtır-güşâlarına tomakçı kulları çağırdup safâ-yâb u münşerihu'l-bâl olmuşlardır.

Yirmi yedinci Hamîs günü ki mâ-i Nisan'ın altıncı günüdür, dahve-i kübrâya karîb berây-ı ihrâc-ı donanma-yı hümâyûn-ı zafer-meşhûn Yalı Köşkü'ne revnak-endâz-ı celâdet olundukda sâ'at üç buçuka geldikde Kapudân-ı Deryâ Süleymân Paşa kulları Tersâne-i 'âmire'den baştardaya süvâr olup hareket buyurdıkları top-ı ihbâr ile velvele-sâz-ı mesâmi'-i 'âlem olmağın sandal ile mahall-i mezbûrdan istikbâl ve ümerâ-yı sâ'ire dahi kafâ-rev olup huzûr-ı hümâyûna geldikde kâ'im-makâm paşa hazretleri ma'îyyet ile bir mikdâr 'arzdân sonra kâ'im-makâm paşa ve kapudân-ı deryâyâ serâsere kaplu hil'atler ilbâsıyla sâ'ir ümerâ-yı deryâ dahi ilbâs-ı hil'at olunup kânûn-ı kadîm mûcebince zemîn-bûs-ı darâ'at olup mahallerine 'avdetde kapudân-ı müşârun-ileyh hazretleri kasr-ı mezbûr hizâsında üç def'a baştardadan zemîn-bûs-ı muvâda'a olup top-ı teşyî'-i cihân-âşûba fetîl-endâz-ı pür-sît u sadâ olmağa işâretten sonra bi-'avnihî Sübhânehû ve bi-tevfikihî hübûb-ı bâd-ı şimâl ile Bahr-i Siyâh'a müteveccih olan çekdirmeler yanınca yüzden mütecâviz firkate ve kancabaşlar

Her zamân girmez ele böyle müsâ'id eyyâm

diyerek şurta-i tevfik-i Samedânî ile muvâfık eyyâma müsâdefe edüp müstağnî-i keşâkeş-i mıkzâf olmağın her biri bâdbân-güşâ-yı nesîm-i zafer-ihtivâ ile

³⁵³ "Gönüllerde olan (dertlere) şifa arayarak" manasında Arapça bir ifade.

mürûr etdikde rû-yı Halîc-i Kostantiniyye şükûfe-zâr-ı hadîka-i nusret ve ezhâr-güşâ-yı şecere-i zafer-simâr-ı meserret olup doğru savb-ı me'mûra revân ve çekdirmeler Beşiktaş hizâsında lenger-endâz-ı istikrâr olması ziyâfet-i kapudânî için 'âdet-i müstahsene-i dîrîne olmağla muvâfık eyyâm-ı müsâ'id tesâdüm ile deryâçe-i tab'-ı hümâyûn-ı behcet-makrûn-ı [179b] hazret-i şehriyârîye emvâc-ı inbisât-ı küllî ve fâl-i hayr ile şevk-i cedîd-i hâtır-güşâyî hâsıl oldukda mahall-i ziyâfet-gâhdan telhîs-i kâ'im-makâmî zevrakçe-i şitâb ile gelindiği meşhûd-ı âlem-ârâları oldukda

Bu gelişde bir ferah-güster haber var gâlibâ

medlûlünce rikâb-ı hümâyûna gelindikde ol hinde çukadâr-ı serdâr-ı ekrem hazretleri yediyle gelen kâ'ime ve telhîsât ma'rûz-ı rikâb-ı hümâyûn-ı kerâmet-simât olıcak Niş ile Belgrad yolunda olan emâkin-i küffâr-ı dûzah-karârdan Perakin nâm palanka ve Nehr-i Morava sâhasında Ravine nâm toprak kal'anın feth-i cedîdi Ahmed Paşa ve Mehmed Paşa taraflarından gelen kâ'ime ve mekâtibden tebşîr u 'ayân olmağın donanma-yı hümâyûnun inşâ'e'r-Rahmân es'ad-i sâ'ât ve eymen-i evkâtda ihrâc olunması ile tefe''ül kılınup salât-ı zuhru edâdan sonra doğru sâhilsarây-ı âlîlerine beyne's-salâteyn mu'âvedet kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr mîrâhûr-ı evvel Ahmed Ağa kullarına dahi üç tuğ ihsân-ı hümâyûnlarıyla ilbâs-ı hil'at olunup Aydın vâlîliğiyle şeref-yâb-ı inâyet-i cihân-dârî kılınmıştır.

Yirmi sekizinci Cum'a günü sa'âdetle salât-ı Cum'ayı Süleymâniyye Câmi'-i Şerîfi'nde edâ buyurup kevkebe-ârâ-yı haşmet-i cihân-dârî birle ba'de'l-'avd Demirkapu'dan doğru sâhilsarây-ı letâfet-pîrâ-yı 'aliyyelerine teşrîf-i nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi dokuzuncu Sebt günü İncüli Kasrı'na şeref-endâz-ı celâdet olunmuştur.

Ferdâsı Ehad günü kezâlik kasr-ı mezbûra ferah-bahşâ-yı iclâl olunup Enderûn kullarına tomak fermânıyla safâ-yâb-ı hâtır-ı mülûkâneleri olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ba'de'l-'asr muvâfık eyyâm ile donanma-yı hümâyûn Beşiktaş önünden hareket edüp Boğaz'da İstinye önlerinde lenger-endâz-ı istikrâr olunmağın levâzımât-ı sâ'ire ve zehâ'ir-i muktezayât-ı mâ-lezimelerin tedârük-i küllî için meks ü ârâma müsâ'ade-i cihân-dârî kılınmıştır.

[180a] Boş

[180b] Sene 1151 [Muharrem]

Sene ihdâ ve hamsîn ve mi'e ve elf târîh-i nusret-âyâtın gurre-i Muharremü'l-harâmı olan mübârek Düşenbe günü sa'âdetle biniş takrîbi üzre Devlet-âbâd olan 'Ali Bey Zay'a-i dil-güşâsına nehzat olunup kubeyl-i zuhr şeref-bahş-ı celâdet olundukda hadîka-i nâmiye-sâz-ı hâtır-güşâsında salât-ı zuhr edâdan sonra cûybâr-ı letâfet kenârında mevzû olan sâyebân-ı şevket-iktirâna sâye-endâz-ı necâbet olunup binişci kullarına bir fasıl piyâde cirid fermânıyla kesb-i inbisât u inşirâh-ı fu'âd 'akabinde tûfeng-endâzlık dahi işâret olunup şikest-i sebû-yı mahâret olanlar mazhar-ı 'avâtıf-ı cihân-dârî kılınup çavuş kullarının kezâlik nagamât-ı dil-pezîr-i fasl-ı sır-âhengleri hitâmında zer-pâş-ı ihsân-ı hümâyûn kılınup ba'de'l-'asr tenâvül-i ta'âm-ı mülûkâneden sonra tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet olunmuşdur.

İkinci Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf-i iclâl olunup ba'de'z-zuhr Sepedciler Kasrı makdem-i cihân-dârîleriyle zîb-bahş-ı meymenet kılınmağın rikâb-ı hümâyûnlarına sâl-i cedîd târîhleri 'arz olunup nâmiku'l-hurûf kullarının ³⁵⁴“قد اتى عام” kullarının ³⁵⁵“بجاه لواء حضرت سيد الانبياء والمرسلين” kullarının zâde-i tab'-ı fakîrâneleri olan tevârîh-i tefe''ûlât ser-be-ser manzûr-ı dîde-i istihsân-ı cihân-bânîleri kılınmışdır. Cenâb-ı Hakk cümle-i âfâka sene-i cedîdeyi mebrûr u mübârek ve eyyâm-ı zafer-fercâm u evkât-ı cihâd-ârâ-yı fûtûhât-ı muvahhidîn eyleye âmîn ³⁵⁵“بجاه لواء حضرت سيد الانبياء والمرسلين”

Üçüncü Erba'â günü İncüli Kasrı'na ba'de'z-zuhr şevk-bahş-ı letâfet olundukda kuşhâne ta'âm-ı nefîsesi tenâvülüyle iktisâb-ı zâ'ika-i rûhânî buyurulup tomakçı kullarının mülâ'abe-i hâtır-firîbleri temâşâsıyla inşirâh-ı zamîr-i münîr-i mülûkâne kılınmışdır.

[181a] Dördüncü Hamîs günü Ağa Bâğçesi'ne nazâret-sâz-ı behcet-i cihân-bânî buyuruldukda kasr-ı hadîka-i ferah-bahşâda bir mikdâr güşâyîş-i hâtır-ı mülûkâneleri kılındıktan sonra kasr-ı şerâfet-endâz-ı sâha-i letâfete teşrîf buyurulup 'acemî cündî kullarına süvârî cirid fermânıyla müsta'idd-i rûkûb u nüzûl ve fârisü'l-hayl olmağa istihkâkı olan kulları teferrûs buyurulup mu'âmele-i dâr u gîrleri temâşâ

³⁵⁴ “Fetihler senesi muhakkak geldi” manasında Arapça bir ifade.

³⁵⁵ “Nebi ve resullerin seyyidi olan Hazret-i Peygamber'in (s.a.v.) sancağı hürmetine” mealinde bir dua cümlesi.

kılınmağın edâ-yı salât-ı ‘asr için Hırka-i Şerîfe’ye tahrîk-i rikâb-ı mu‘âvedet olunmuştur.

Beşinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Vâlîde Câmi‘i’nde edâdan sonra Yalı Köşkü’ne sâye-bahş-ı celâdet buyurulup rikâb-ı hümâyûnlarına Kâ’im-makâm Ahmed Paşa kulları gelmeğın umûr-ı lâzıme-i mehâmm-ı esfâr-ı hümâyûn ve sâ’ir nizâm-ı dîn [ü] devlet ve ref‘-i mezâlim mevâddı ‘arz-ı ‘arîz kılınup mahallerine ‘avdet etmişlerdir.

Altıncı Sebt [günü] biniş-i hümâyûnun ‘adem-i vukû‘uyla behcet-sarây-ı hadîka-zâr-ı dil-cûlarında câ-nişîn-i i‘zâz kılınup ba‘zı mevâdd-ı maslahat-âmîz-i mühimme ile evkât-güzâr-ı sa‘âdet olmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr kethudâ-yı bevvâbân kulları ordu-yı hümâyûn tarafına ve sâ’ir cânib-i me‘mûra pâ-der-rikâb-ı müsâra‘at ırsâl kılınmağın vekâletiyle rikâb-ı hümâyûna Dergâh-ı ‘âlî kapucıbaşılarından Hamza Ağa kulları mübeccel kılınmıştır.

Yedinci Ehad günü İncüli Kasrı’na şevk-endâz-ı celâdet olunup kasr-ı latîf-i dil-cûda temâşâ-yı çemen-i nev-resîde ile güşâde-i tab‘-ı hümâyûn kılınmıştır.

Sekizinci İsneyn günü Kasr-ı Bahâriyye’ye sandal-süvâr-ı ‘azîmet buyurulup şevk-bahşâ-yı letâfet olundukda binişci kullarına tomak-bâzî fermânıyla evkât-güzâr-ı ‘izz ü iclâl olunup ba‘de’l-‘asr filike-süvâr-ı mu‘âvedet buyurulmuştur.

Dokuzuncu Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf-i iclâl buyurulup maslahat-güzâr-ı enâm itmâmında harem-i hümâyûna teşrîf-i ‘avdet ve zînet-i çerâgân ve işti‘âl-i lâle-zâr-ı Şevkiyye-i dil-cûlarıyla iştigâl-i cihân-dârî buyurulup kubeyl-i gurûb bi-emrihî Sübhânehû ve te‘âlâ merreten ba‘de-uhrâ reşehât-ı rahmet tekâtur etmeğın ‘aşr-ı evvel-i Muharrem olmak hasebiyle yalnız ‘âşûrâ zînet-i sünnet-i seniyyesiyle zâ’ika-bahşâ-yı hâtır-ı mülûkâneleri kılınup zînet-i çerâgân müsâ‘ade-i inkişâf-ı letâfet-i havâ ile ferdâya ihâle kılınmıştır.

Onuncu Erba‘â günü İncüli Kasrı’na sâye-endâz-ı celâdet buyuruldukda telhîsî-i serdâr-ı ekrem yediyle gelen telhîsât ve kavâ’im ser-be-ser çeşm-güzâr-ı mutâla‘a ve istitlâ‘-ı cihân-bânîleri buyurulup iktizâ eden hatt-ı hümâyûn-ı ‘inâyet-makrûnlar ile imrâr-ı evkât-ı sa‘âdet-âyâtdan sonra ba‘de’l-mağrib Şevkiyye-i gülzâr-ı hümâyûnlarında tertîb olunan zînet-i çerâgân-ı sa‘d-ahterân u encüm-iktirân temâşâları için ‘arz ağaları ve köşebaşı ve sandık-dâş ve gedik ağaları kulları ruhsat-yâb olup sâ‘at dörde değın [181b] envâ‘-ı tarab-âlûd u meserret-îcâb hâlât-ı nûr-efzâ-

yı kanâdîl-i şu'le-yâb ile hâtır-güşâ-yı mülûkâne kılındıkda 'alâ-merâtibihim anda mevcûd olan kullarına devletlü 'iffet-pîrâ-yı harem-serâ ve dürretü't-tâc-ı güher-bahşâ efendimiz tarafından surre-i in'âm-ı 'adîde ve ihsân-ı 'avâtîf-ı celîle tevzî' olunup derûn u bîrûn temâşâiyânı leb-rîz-i neşât ve şevk-i bî-endâze-i mekârim-i dü-bâlâ buyurmuşlardır.

On birinci Hamîs günü yine İncüli Kasrı'na kadem-nihâde-i iclâl buyurulup kubeyl-i 'asra dek ârâm ve tahrîk-i zimâm-ı şeb-dîz-i letâfet birle Hırka-i Fahr-i Rusûl hazretlerine teşrîf olunup salât-ı 'asr edâ ve 'aşr-hân-ı darâ'at u senâ olmuşlardır.

Ferdâsı Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Sultân Ahmed Câmî'i'nde edâ buyurup doğru sâhilsarây-ı 'âlîlerine şeref-bahş-ı nüzûl buyurmuşlardır.

On üçüncü Sebt günü Yalı Köşkü'ne şeref-sâz-ı iclâl buyurulup temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr-ı inbisât-ı ferah-iştimâl buyurulmuştur.

On dördüncü Ehad günü ba'de'z-zuhr muhtasarca Istabl-ı hâssa'nın ifrâz-ı hazînesine teşrîf buyurulup ba'zı sîmîn süyûf ve sürûc u zîn-pûş-ı rüsûm-ı kadîmeler pes-mânde-i isti'mâl ve endâhte-i tâk-ı nisyân olmağın kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire 'Ali Ağa kullarına ber-mûceb-i defter teslim olunup fermân-ı hümâyûnları mûcebince isti'mâl olunmuştur.

On beşinci İsneyn günü Sofa-i hâssa'ya teşrîf-i hümâyûn buyurulup Hâsoda'nın kezâlik ifrâz-ı hazînesinde endâhte-i dolâb-ı mülûk-ı pîşîn olan evân-ı fidda ve zerrîn ve rikâb u süyûf-ı sîmîn ve kütüb-i musavverât ve sâ'ire tu'me-i düved ve pâ-mâl-i gubâr-ı nisyân olmadan tahlîs buyurulup yine kethudâ-yı Hazîne-i 'âmire kullarına ba'zı levâzımât-ı muktezayât ve havâyice sarf için teslim ü işâret-i 'aliyye kılınmıştır.

Rûz-ı mezbûr İstinye Limanı'nda lenger-endâz-ı karâr ve intihâz-ı furas-ı eyyâm-ı muvâfık-ı rûzgâr olan baştarda ve donanma-yı sâ'ire eyemen-i ahyânda bâdbân-güşâ-yı 'azîmet ve Boğaz'dan mahall-i me'mûra hareket-i nusret-râyetleri gûş-zed olunmuştur.

On altıncı Sülâsâ günü Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş-ı celâdet buyurulup ruk'a-güşâ-yı hâcet-mendânı ısgâ-yı hümâyûn buyurulup ba'de'd-Dîvân sâhilsarây-ı 'âlîlerine 'avdet ve 'adem-i hareket ile câ-nişîn-i haremsarây-ı istirâhat olmuşlardır.

On yedinci Erba‘â günü İncüli Kasrı'na sâye-endâz-ı iclâl buyurulup bir mikdâr ârâm ‘akabinde Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf-i iclâl buyurulup cündî kullarına süvârî cirid fermânıyla dâr u gîr-i ‘arsa-pîrâ-yı mahâretler[i] temâşâ-yı cihân-dârîleri kılınup safâ-bahş-ı hâtır-ı gül-berg-‘âtırları olmuşlardır.

[182a] On sekizinci Hamîs günü Nisan'ın yirmi ikinci günü olup letâfet-i evvel-bahâr ve mevsim-i gül-geşt-i çemen-zâr tamâm resîde olduğu evkât-ı huçeste-âyât olmağın sa‘âdetle Dâvûdpaşa Sarây-ı hâtır-güşâsına nakl ü hareket takrîb ile râhile-bend-i katâr-ı ihtisâr olunup ba‘de-salâti's-subh şevketlü efendimiz bahren Defterdâr yalısından eşheb-süvâr-ı iclâl-i ‘azîmet ve güher-pîrâye-i efser-i ‘iffet devletlü ‘ismetlü vâlide-i ‘âlî-menzilet hazretleri berren vasat-ı şehirden gerdûne-i gerdûn-vakâr-ı ‘âfîlerine kevkebe-pîrâ-yı ihtîşâm hudemâ-yı harem-i hümâyûn ile Sâhilsarây-ı Topkapu'dan yemeklik sipâriş olunan Baruthâne hizâsında vâki‘ Demirkapu ta‘bîr olunan kuleli zay‘a-i letâfet-zıyâ‘a sâye-endâz-ı mihr ü mâh-ı devlet ü şevket olundukda bir mikdâr gül-i şâd-âb-ı gül-bün-i ‘işret şebnem-zede-i ebr-i rahmet olmağın iki üç gece beytûtet olunmağa işâret-i cihân-dârî buyurulup sâ‘ir kulları dahi hıyâm-nişîn-i ârâm uistirâhat ile kesb-i âb u tâb ve inbisât-ı şevk-i cedîde döşenüp ‘adem-i hareket-i hümâyûn ile herkes râhat-bahş-ı hâtır-ı olmuşdur.

On dokuzuncu Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı Dâvûdpaşa Sarây-ına mülâsık Sultân Mehmed Hân Câmi‘-i latîfinde tekellüfât-ı ihtîşâm-ı saltanat-ı cihân-dârîden sâde muhtasarca teşrîf ve farîza-i vakti edâ buyurup Çırpıcı Çayırı nâm sahn-ı çemen-zârda kozbekçiler sâyebânı ihtisâsıyla salât-ı ‘asra dek temâşâ-yı fezâ-yı zümrüdîn buyurulmağın ba‘de'l-‘asr yine zay‘a-i merkûma ‘atf-ı zimâm-ı mu‘âvedet buyurulmuşdur.

Yirminci Sebt günü câ-be-câ tekâtur-ı reşehât-ı rahmet pâ-der-gil-i ‘adem-i hareketi muktazî olmağın yine ârâm-gâh-ı nüzhet-penâh-ı ‘âfîlerinde dil-nişîn-iistirâhat olunmuşdur.

Ve rûz-ı mezbûr Rûz-ı Hızır'ın haftası olmağın devâbb-ı hümâyûnlar Istabl-ı hâssa'dan alay-ı mu‘tâd-ı kadîmesi üzre Mehtherhâne-i hâssa ile alay gösterüp çerâ-gâh-ı çemen-ârâ-yı me‘mûre savbına revâne olmuşlardır.

Yirmi birinci Ehad günü biniş takrîb ile Baruthâne hizâsında leb-i deryâya nâzır fezâ-yı zümrüd-sîmâ-yı dil-cûya sâye-endâz-ı sâyebân-i teşrîf buyurup piyâde cirid fermânıyla bir mikdâr ârâm ve ba‘dehû muhtasarca leb-i deryâya karîb bir

mahall-i nüzhet-gâh-ı ferah-bahşâya tahrîk-i rikâb-ı şevket-nisâb buyurulup salât-ı ‘asrı edâ ve yine kâdime-cünbân-ı mu‘âvedet birle zay‘a-i dil-güşâyâ nüzûl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr Bahr-i Sefîd cânibine me‘mûr olan donanma-yı hümâyûndan patrona ve istihzâr-ı levâzımât ve levendât ile âmâde olan sefâyin-i sâ‘ire muvâfık rûzgâr ve müsâdefe-i eyyâm-ı müsâ‘id ile top-endâz-ı muvâda‘a ve teşyî ve bâdbân-güşâ-yı ‘azîmet ve şukka-efrâz-ı livâ-yı nusret olmuşlardır. ³⁵⁶ صانها من كل آفة وعاهة بحرمة نوح نجيا

[182b] Yirmi ikinci İsneyn günü zay‘a-i merkûmeden ba‘de’t-tulû‘ hareket-i hümâyûn buyurulup halvet-i hâssa ile dahve-i kübrâda Kibleli-zâde Çiftliği’ne nüzûl ve ta‘âm-ı çâşt-gâhî veistirâhat zımında yine ba‘de-salâti’z-zuhr tahrîk-i rikâb-ı ‘azamet buyurulup nüzhet-gâh-ı kadîm olan Dâvûdpaşa Sarây-ı dil-ârâsına ahâlî-i haremsarây-ı ‘âlîleriyle şeref-bahş-ı müsûl ve ikâmet-nüzûl buyurulmuşdur.

Yirmi üçüncü Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî’ye ‘adem-i teşrîf ile cây-gâh-ı hâtır-güşâlarından nehzat buyurmamışlardır.

Yirmi dördüncü Erba‘â günü Kasr-ı Mehmed Paşa’ya sâye-endâz-ı i‘zâz-ı şehâmet buyurulup müsta‘idd-i tîr ü kemân olan sâhib-i şast kullarına tîr-endâzlık fenni icrâ buyurulup havâ-dâr-ı seyr u temâşâlarıyla hâtır-firîb-i cihân-bânî buyurulmuşdur.

Yirmi beşinci Hamîs günü ba‘de’z-zuhr yine kasr-ı mezbûra şeref-dih-i celâdet olundukda bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâmdan sonra muhtasarca seyr-i gül-geşt-i deşt ü kuhsâr ve temâşâ-yı letâfet-i çemen-zâr dâ‘iyesiyle tahrîk-i zimâm-ı semend-i hoş-hırâm buyurulup seyr-i şevâhik-ı cibâl ü tilâl ederek Mîrâhûr-ı evvel-i sâbık Mustafa Paşa kullarının zay‘ası hâricindeki havz-ı dil-güşâyı muhît kasr-ı hâtır-güşâyâ şeref-bahşâ buyurulup salât-ı ‘asra dek ârâm ve yine tahrîk-i kâdime-i temâşâ birle Kibleli-zâde Zay‘asında salât-ı ‘asrı edâ buyurup doğru sarây-ı dil-güşâ-yı Dâvûdpaşa’ya ric‘at-i nüzûl buyurmuşlardır.

Yirmi altıncı Cum‘a günü salât-ı [Cum‘ayı] sarây-ı mezbûrun câr-ı mülâsıkında olan câmi‘-i rûh-bahşâyâ tekellûfât-ı kevkebe-pîrâ-yı cihân-dârîden sâde

³⁵⁶ “Allah o donanmayı Nuh (a.s.) hürmetine her türlü afet ve musibetten korusun” manasında bir dua cümlesi.

serhaddî semmûr ile teşrîf-i iclâl buyurulup farîza-i vakti edâdan sonra yine doğru haremsarây-ı hümâyûnlarına ‘avdet buyurmuşlardır.

Yirmi yedinci Sebt günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-endâz-ı iclâl olundukda mîrâhûr-ı sâni vekîli Seyyid Mehmed Ağa kulları rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp Halebü's-şehbâ cânibine me'mûr olduğu hıdmet-i celîle ile revâne olmağın Bergosî Silahşor Mehmed Ağa kulları hıdmet-i vekâletleriyle çehre-sâ-yı rikâb-ı ‘azamet-nisâb-ı husrevânî kılınmıştır.

Yirmi sekizinci Ehad günü Kasr-ı Mehmed Paşa ve havâlîsi halvet-i hâssa ile cilve-gâh-ı şâh-ı ‘âlem-ârâ kılınmıştır.

Yirmi dokuzuncu İsneyn günü sâ'at sekizde Mollâ Gürânî kurbunda küttâbdan birinin hânesinden kazâ-yı harîk-ı nâgehânî zuhûr etmeğın kubeyl-i tulû'-ı şems hareket-i hümâyûn buyurulup kâdime-cünbân-ı müsâra'at olunup Topkapısı hâricinde iken bi-lutfihî Sübhânehû yümn ü bereket-i kudûm-ı şehriyâr-ı kerâmet-rüsûm berekâtıyla bi'l-küllîye muntafî olduğu haber-i beşâret-eseri rikâb-ı hümâyûnlarına vusûl bulmağın der-'akab 'atf-ı zimâm-ı teşekkür buyurulup yine Sarây-ı Dâvûdpaşa'ya ric'at-i mevsûl olunmuştur.

Rûz-ı mezbûr [183a] Kasr-ı Mehmed Paşa'ya bu'ayd-i zuhr teşrîf-i iclâl olunup bir mikdâr kahve-nûş-ı ârâm hitâmında hıyâm-ı ordu-yı hümâyûn vaz' olunan mevâzı'-ı erfa'-ı mevâki'de Vidoz hizâsında bir mevki'-i havâ-dâra vaz'-ı sâye-bân-ı haşmet-iktirân fermân ile beyne's-salâteyn mahall-i mezbûra sâye-endâz-ı nehzat olundukda binişci kullarına bir fasıl tûfeng-endâz-ı mehere-i mühre-i hüner olmağa üç yüz on hatve mikdârı menzil-i ba'îde sebû-gâh-ı nişân vaz'ıyla isâbet eden kulları mazhar-ı 'avâtıf-ı celîle-i husrevânî kılınup bir fasıl dahi menzil cirdi fermân olunup temâşâlarıyla ârâmiş-i hâtır-ı mülûkâneleri kılınmağın ba'de'l-'asr tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet olunmuştur.

[Sene 1151] Gurre-i Saferu'l-hayr

Ferdâsı Sülâsâ günü 'adem-i Dîvân-ı 'âlî ile herkes câ-nişîn-i menâzil-iistirâhat olunmağın şehriyâr-ı 'âlî-tebâr hazretleri dahi haremsarây-ı 'âlîlerinden nehzat buyurmayup bâlâ-nişîn-i kasr-ı ferah-bahş u hâtır-güşâları kılınmıştır.

İkinci Erba'â günü Kasr-ı Mehmed Paşa makdem-i hümâyûn-ı letâfet-makrûnlarıyla zîb-bahş-ı nazâret oldukda germiyyet-i havâ tâb-ı Temmuz'dan

numûne-nümâ olmağın dûş-ı mübâreklerinde olan semmûr-ı serhaddî istiskâl buyurulup ferve-i kākūm-ı behcet-lüzûm ile âfitâb-ı vücûd-ı ‘âlem-ârâları mahz-ı nûrun ‘alâ-nûr kılınup kasr-ı mezbûrun ba‘zı mesned-gâh-ı havâ-ilticâlarında safâ-yâb-ı istirâhat olunmağın tîr-endâz kullarına pûte-zenliğē işâret olundukdan sonra itâre-i tîr-i pîşrev ile hitâm verilüp vakt-i ‘asra dek temâşâlarıyla evkât-güzâr-ı sa‘âdet olunmuştur.

Üçüncü Hamîs günü ki mâh-ı Eyâr'ın onuncu günü olmağın iştidâd-ı germiyyet-i havâ hasebiyle tebdîl-i elbise-i şitâ'ıyyeye fermân-ı hümâyûn buyurulup sâdeler ile herkes beyâza çeküp nûrânî-i endâm oldukda Vidoz Sarâyı'na biniş takrîb ile teşrîf-i iclâl buyurulup havz-ı kebîrde olan sal ve zevrakçeye nüdemâ-yı Enderûn ve Bîrûn kulları süvâr olup gâh fasl-ı sîr-âheng gâhî iğrâk-ı neşât-ı hümâyûn olacak harekât-ı münbasitu'l-hâl ile mu‘âmele-i mudhikânelerin perde-ber-endâz-ı hâlât-ı şevk u tarab eyleyüp inbisât-ı tab‘-ı hümâyûnları oldukda zer-pâş-ı ‘âtıfet-i cihân-bânî ile cümlesin mesrûr hılâlinde tehâlûk ve nehb ü gâret-i ihsân dâ‘ıyesiyle ekseri sevb-i cedîd-i fâhiresi mülâhazasından ber-araf olup ka‘r-ı havz-ı kebîre endâhte-i vücûd-ı bî-hod olmağın temâşâlarından hâsıl olan neşât-ı derûnî ve sûrî ile evkât-güzâr-ı sa‘âdet buyurulup ba‘de'l-‘asr kâdime-cünbân-ı mu‘âvedet buyurulmuştur.

[183b] Dördüncü Cum‘a günü farîza-i vakti edâ için pîş-gâh-ı sarây-ı mezbûrda vâki‘ câmi‘-i latîfe serhaddî kākūm-ı letâfet-lüzûma tâbi‘ sâde-i dil-cû ile gül-endâm-ı hümâyûnların zîb-bahş-ı envâr-ı mihr-i cemâl eyleyüp şeref-bahş-ı iclâl oldukda Mâlcı Câmî‘i imâmı el-Hâc Halîl Efendi nâm bir kulları Çaylak merhûmdan meşş u istihrâc etdiğı segâh na‘t-ı şerîf ile fuzûlî ser-âgâz-ı edâ-yı pîrânesin ‘arz etdikde hoş-lehçe-i nagamât-ı dil-pezîri pesendîde-i hümâyûn buyurulup câmi‘-i şerîfin kadîmden olan pîr-i rûşen-zamîr mu‘arrifi ile na‘t-hân-ı mezbûru ‘atıyye-i cihân-dârîleriyle mesrûru'l-bâl buyurup ba‘de'l-edâ doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine nüzûl buyurmuşlardır.

Beşinci Sebt günü dahve-i kübrâya karîb biniş takrîb ile kuleli Demirkapu Zay‘ası'na ferve-i kākūmdan ve sâde kerrâke-i dil-cû ile tahrîk-i rikâb-ı müstetâb buyurulmağın ‘arz ağaları ve nüdemâ-yı havâss-ı sâ‘ire kulları dahi sûfî-i sâf-nihâd gibi sof-ı bî-mevc ve pür-mevc kerrâkeleriyle peyrev-i harekât-ı dil-pesend-i hümâyûn olup zay‘a-i merkûma teşrîfde müte‘addid fasl u âheng-i dil-cûlar ile pîş ü pesi havz u selsebîl olan kasr-ı ferah-bahşâda imrâr-ı evkât-ı sa‘âdet-âyât buyurup

ba‘de'l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülüyle ahşama karîb yine rikâb-cünbân-ı mu‘âvedet buyurmuşlardır.

Altıncı Ehad günü ‘arz ağaları dâ‘iresinde olan kasr-ı latîfe teşrîf olunup Enderûn kullarına bir fasıl tomak ve bir fasl-ı letâfet-asl dahi şâ‘ir oyunu ta‘bîr olunan müteşâ‘irâne edâ ile her birinin zâbıta-i hâtır-firîbi olan dil-pesend şarkı ve türkü ve semâ‘îden ‘arak-rîz-i hicâb olarak meclis-ârâ-yı temâşâ olmaları safâ-bahş-ı hâtır-ı mülûkâneleri kılınmıştır.

Yedinci İsneyn günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şevk-bahş-ı letâfet oldukda tîr-endâz-ı müsta‘iddân olan kullarına iştidâd-ı rûzgâr³⁵⁷ i‘ânet ü istimdâdıyla itâre-i pîşreve işâret buyurulmağın pehlivân olmayan kullarından ekseri dokuz yüze karîb mahalle nâvek-endâz-ı nişân-ı mahâret olup havâdan ahz-ı kerem ü i‘ânet görmeğın temâşâlarıyla evkât-güzâr-ı sa‘âdet iken Erzurum vâlîsi merhûm Mehmed Paşa kullarının ahz olunan eşyâ-yı metrûkesinden ‘Abbâs-zâde Mehmed Ağa kulları yediyle zabt olunan devâbb u katâr u cemmâze rikâb-ı hümayûna ber-mûceb-i defter ‘arz olunmağın devâbb-ı hoş-refâtılar yalnız ‘arsa-pîrâ-yı şühûd olmağa ebrû-nümâ-yı işâret-i cihân-dârî buyurulup esbân-ı cünbüş-etvâr u pesendide-hırâmdan ondan mütecâvizi intihâb olunup sâ‘irden mütemâyiz ve bâkîsi dahi ma‘iyyet ile çayıra gidüp çerâ-gâh-ı râhat olmaları fermân buyurulmuştur.

[184a] Sekizinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî için ‘ale's-seher tahrîk-i rikâb-ı fuhûl-i sabâ-seyr buyurulup Defterdâr İskeleyi'nde vâki‘ sâhilhâne-i dil-cûya nüzûl ve salât-ı fecri edâ ve tilâvet-i Feth-i Şerîf ‘akabinde sandal-süvâr-ı isti‘câl ile mesned-gâh-ı Dîvân-ı ‘âlî'ye vusûlde umûr-ı ‘âmme-i ruk‘a-güşâyân-ı hâcet-mendâna mümâşât-ı is‘âf olunduğu meşhûd-ı ‘âlem-ârâları kılınup ba‘de'l-itmâm bir mikdâr harem-i hümayûna teşrîf ve derhâl yine Mâbeyn kapusından Hâne-i Hırka-i Sultân-ı Rusûl şeref-bahş-ı tahıyyât ü dürûd-ı ekmelü'l-mükemmelleri olup ‘aşr-hân-ı senâ ve niyâz-mend-i dâmân-ı şefâ‘at-intimâları oldukdan sonra doğru Topkapısı gülşen-sarây-ı dil-cûlarına Şevkiyye tarafından şevk-endâz-ı letâfet-i kudûm-ı cihân-dârî buyurulup müceddeden mahall-i münâsibden Mâbeyn için yapılan bâb-ı sa‘âdet-nisâb manzûr-ı hümayûnları olarak hadîka-zârda vâki‘ kasr-ı kebîrde bir

³⁵⁷ + rûzgâr

mikdâr kahve-nûş-ı tenâvül-i çâşt-gâhî buyurulup yine Yalı Köşkünden filike-süvâr-ı ric'at ve Defterdâr'dan kâdime-cünbân-ı mu'âvedet olmuşlardır.

Dokuzuncu Erba'â günü Mehmed Paşa Kasrı'na teşrîf-i iclâlde mîrâhûr-ı sâni vekîli 'Abbâs-zâde kulları itmâm-ı hıdmet-i me'mûre zımnında yine vekâletle rikâb-ı hümâyûna çehre-sâ-yı darâ'at olup kasr-ı merkûm makdem-i cihân-dârîleriyle zîb-bahş u behcet-rüsûm oldukda kemânkeş kullarına bir mikdâr pûte-zenlik fermânı hılâlinde çerâ-gâh-ı karîbde 'alef-hâr-ı salâbet olan fil-i yek-zencîrin ihzârına işâret buyurulup geldikde sahrâ-yı melsây ve kuhsâr-ı çemen-fezâ hiss-i meşhûdu oldukda bir rûtbe serkeşlikle tavr-ı kadîmden hâric harekât-ı hayret-engîz müşâhede olunmuşdur ki kuvvet-i zor-âver-i cüsse-dârı ancak çifte zencîr-i pâ-bend ile zabt u iktidâra mahmûl olmağın silsile-bend-i metânet ve mıkma'-ı âhenîn-salâbet birle fil-bânı depesinin mîhî ve ayağının bağı olup bir lahza sükûnet melhûz oldukda teskîn-i tâbiş-i te'sîr-i harâret için beş on satl su müte'âkiben verildikçe gâh nûş-ı cân edüp gâhî hortum-ı tulumbacıyân misâl hortumun leb-rîz ü imlâ eyleyüp cemî'-i a'zâsına defk ile püskürüp bir sâ'at mikdârı 'arsa-pîrâ-yı cevalân-ı şehâmet oldukdan sonra yine mahalline ric'ate işâret-i 'aliyye-i cihân-dârî kılınmıştır.

Onuncu Hamîs gecesı be-emr-i Hudâ Çatalçeşme kurbunda küttâbdan Edîb Efendi nâm bir zâtın menzılinden sâ'at yediye karîb harîk-i gelû-sûz-ı ârâm ve kazâ-yı nâ'ire-i sihâm zuhûru şu'le-endâz-ı âfâk olmağın 'ale's-seher rikâb-cünbân-ı müsâra'at-ı cihân-bânî buyurulup Topkapusı'ndan duhûl birle³⁵⁸ Şehremîni çarşusunda vâki' Ebu'l-feth'in Kostantin'de binâ-kerde-i evvel-i âsârları olan Ereğli Câmî'i demekle şöhret-yâb ma'bed-i kadîmde bi-gayr-ı kasd nüzûl ve salât-ı subhu edâ ve yine tahrîk-i zimâm-ı isti'câl ile mahall-i harîka vusûlden mukaddem meymenet-i kudûm-ı cihân-bânî berekâtıyla bi'l-küllîyye haber-i intıfâsı ma'rûz-ı rikâb-ı hümâyûnları kılınmağın yine bi'z-zât [184b] meşhûd-ı teyakkuzları olmak için nefis-i harîkın civârından mürûr ve Şengül Hammâmı ve Eski Paşakapısı önünden Hocapaşa'dan muhâfaza-i Dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye ve cüst-cû-yı ahvâl-i sâ mân-sûz ve hareket-i ra'yye ve zehâ'ir-i yevmiyyeye ittılâ'-yâfte-i cihân-bânî buyurularak Bâğçekapısı'na teşrîf-i iclâl buyurulup sandal-nişîn-iistirâhat birle Tersâne-i 'âmire Sarâyı'na sâye-bahş-ı ârâm buyurulup bir mikdâr kahve-nûş-ı râhat-

³⁵⁸ Bu kelimeden sonra önce "Mollâ Gürânî'ye karîb mahalde vâki' Mi'mâr Câmî'i'nde" yazılmışsa da üzeri çizilerek Şehremîni'ndeki Ereğli Camii'ne işâret edilmiştir.

fercâm zımnında kethudâ-yı bevvâbîn kulların istiksâ-yı zuhûr-ı harîk ve menâzil-i muhterika ve mevâdd-ı mesâlih-i sâ'ire ve devlet-i dîniyye için rikâb-ı hümâyûnlarında[n] kâ'im-makâm paşa kulları tarafına gönderüp yine sandal-ı sa'âdet birle Defterdâr İskeleyi'ne teşrîf ve andan süvâr-ı semend-i sebük-reftâr ile ârâm-gâh-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'ya ric'at ü kufûl buyurmuşlar[dır].

Şevketlü mehâbetlü kudretlü kerâmetlü efendimizin rûz-ı mezbûr cümle-i bedîhi's-sünûh-ı kerâmât-ı bâhirelerinden sâ'ik-ı takdîr-i 'izz-i Sübhânî birle vifâk-ı garîb bir kerâmet-i bü'l-'acîb dahi pertev-bahş-ı zuhûr olmuşdur ki tefe''ülen bi'l-hayr Ebulfeth-i sâni olmaların inşâ'allâhü te'âlâ bu gûne subh-ı sâdik-ı ufk-ı nûr-efzâ-yı harekât-ı mütehayyiru'l-'ukûlleri te'yîd etmesinde âhâd-ı cemâ'ât-ı müslimînden imâm-ı hilâfet-nişîn-i kutbü'l-arz olduklarında bir ferdin iştibâhı kalmamışdır ki salât-ı subhu edâ buyurmak için bi-gayr-ı rû'yetin ve ta'yînin ve 'ilmin şeref-bahşâ-yı isâbet buyurdıkları câmi'-i kadîm ve ma'bed-i müstedîm ve emkine-i müstecâbü'd-da've merhûm ve mağfûrun-leh Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân tâbe serâhu hazretlerinin yevm-i Sülâsâ'da feth-i Kostantin ile 'ucâleten edâ-yı salât-ı farîza-i Cum'a için binâ buyurdıkları câmi'-i rûhâniyyü't-tarh olup vaz'-ı kadîmî binâsı kapısının cânib-i yesârında nîm zirâ' kademeli sofanın mihrâb cânibinde kafes-i mahfil-i hümâyûn âsârı olup pâdişâh-ı rahmet-penâh hazretleri ekser-i evkâtta edâ-yı salât buyurdıkları mahallât-ı mezbûrenin müsinn ü ihtiyârlarından karnen ba'de-karnin nakl [ü] rivâyet-i sahîha olmağın bu Belde-i Tayyibe-i Dâru'l-hilâfeti'l-'aliyye'de evvel farîza-i Cum'a anda ikâmet olunduğuna rivâyât-ı menkûleden fazla ma'bed-i kadîmde sebt-i cerîde-i dîvâr olan târîh-i Remzî merhûm dahi nâtık olduğu istidlâl etmeğın bi-tahsîsîhî şehrah-ı 'azîmetde vâki' sâ'ir mesâcid ve cevâmî'e nüzûl buyurulmayup ol câmi'-de edâ-yı salât-ı subha muvaffak olmaları min-kıbeli'r-Rahmân ecdâd-ı 'izâm-ı âl-i mülûk-i sâlifelerinden Ebulfeth kadar fütûhât-ı celîlelere masdar olmaları tebşîr-i Samedânî ve sâ'ik-ı takdîr-i Sübhânî olduğunda yek-zebân-ı tefe''ül olunmuşdur. Cenâb-ı kudsiyyetü'l-kelimât³⁵⁹ انا عند ظن عبدی بی sünûhât-ı havâtır-ı müslimîni tasdik u tevfiik eyleye.

[185a] On birinci Cum'a günü salât-ı Cum'ayı Edirnekapısı dâhilindeki Mihrümâh Câmî'-i latîfinde edâ için tahrîk-i rikâb-ı 'azamet buyurulup sof ferâce zîb-bahş-ı gül-endâm ve sorguş-ı mücevher-tırâz ârâyış-i destâr-ı mutallâ-yı 'izâm olup gül-geşt-i sahârî ve temâşâ-yı çemen-zâr-ı kuhsâr-ı celâdet olarak 'azîmet

³⁵⁹ “Ben kulumun benim hakkımdaki zannı üzereyim” mealinde bir hadis-i kudsi.

hılâlinde zu'amâ ve kapucıbaşı ve ocaklı solak ve peykân kulları istikbâl etdikde tebdîl-i devâbb-ı mücevher-raht-ı güher-nisâb buyurulup câmi'-i mezbûra şeref-bahş-ı iclâl olunmağın ba'de'l-edâ yine vürûd olunan câdde-i hâtır-güşâdan rikâb-cünbân-ı kevkebe-pîrâ-yı mu'âvedet kılınmıştır.

On ikinci Sebt günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup itâre-i tîr-endâzân ile imrâr-ı vakt olunmuştur.

On üçüncü Ehad günü yine kasr-ı mezbûra şeref-bahşâ buyurulup temâşâ-yı mürûr u 'ubûr ile evkât-güzâr olunmuştur.

On dördüncü İsneyn günü yine kasr-ı merkûm makdem-i behcet-lüzûm-ı cihân-dârîleriyle mes'ûd oldukda huzûr-ı hümayûnlarında müteveffâ vezîr-i sâbık Mehmed Paşa kullarının metrûkesi olan nâmûsiyye ve sâye-bân ve oba ve hıyâm-ı sâ'iresin nasb-ı fezâ-yı zümrüd-sîmâ-yı hâtır-güşâyâ işâret-i cihân-bânî buyurulmağın kubeyl-i 'asr sâye-bân-ı mezbûra sâye-endâz-ı 'izz ü iclâl buyurulup binişci kullarına tomak-bâzî ile hâtır-firîb-i temâşâ olmuşlardır.

On beşinci Sülâsâ günü subh-dem Dîvân-ı 'âlî içün câ-nişîn-i taht-ı revân-ı râhat-resân buyurulup hareket-i hümayûn buyuruldukda mezâristâna karîb mahall nüzûl ve dâbbe-i dil-keş-hırâma süvâr buyurulup Defter[d]âr İskeleye'ne teşrîfde vakt-i edâ-yı subha dahi vakt olmağın sandal-süvâr-ı isti'câl birle Hırka-i Şerîfe'de edâ ve kırâ'at-ı Feth-i Şerîf ile du'â ve senâdan sonra bir mikdâr havz-ı kebîr âgûşundaki şâhid-i dil-cû-yı kasr-ı latîfdeistirâhat zeylinde tahrîk-i rikâb olup Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve mesâlih-i 'âmmeye mûmâşât-ı itmâm 'akabinde yine zimâm-cünbân-ı kâdime buyurulup Hadîka-zâr-ı Cedîd-i Ağa-yı Dâru's-sa'âdeti's-şerîfe'ye revnak-bahşâ-yı nazâret buyurulup kuşhâne-i nefîse ta'âm-ı mülûkâneleriyle sedd-i sülme-i cû' buyurulup Yalı Kasrı'ndan filike-süvâr-ı mu'âvedet olup ârâm-gâh-ı Dâvûdpaşa'ya nüzûl buyurmuşlardır.

Rûz-ı mezbûr ba'de'z-zuhr Mehmed Paşa Kasr-ı latîfî havâlîleri halvet-i hâssa ile cilve-gâh-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm ve gül-geşt-i çemen-zâr u hıyâbân-sâye-iistirâhat ü ârâm kılınmıştır.

[185b] On altıncı Erba'â günü Kasr-ı Mehmed Paşa makdem-i zîb-bahş-ı tarâvet-tev'emleriyle şeref-bahşâ buyurulduktan sonra Vidoz'un hizâsında vâki' şevâhik-ı cibâl-i letâfet-iştîmâle vaz'-ı sâye-bân-ı dil-keş-iktirâna işâret buyurulup beyne's-salâteyn tahrîk-i rikâb-ı 'azamet-nisâb birle sâye-endâz-ı sâye-bân-ı hâtır-güşâ buyuruldukda bir fasıl sâhib-i şast-ı mahâret-inhimâk kullarına menzil ciridi fermân

buyurulup ‘akablarınca tîr-endâz pehlivân kullarına dahi âzmâyîş-i itâresiyle ebrû-cünbân-ı nâvek-i dil-dûz-îmâ buyurulup temâşâlarıyla kat kat inbisât-ı tab‘-ı hümâyûn ve ferah-bahş-ı meserret-makrûn olunup ba‘de-salâti‘l-‘asr yine ‘atf-ı zimâm-ı mu‘âvedet olunmuşdur.

Mevki‘-i ârâm-gâh-ı hademât-ı cihân-dârî olan girîve-i kuhsâr-ı çemen-pîrâda ser be-hufre-i haşyet olan bir vukıyyeden füzûn boz yüğrük ta‘bîr olunan mâr-ı ef‘î-kirdâr ki kâmet-i bâlâdan bâlâ-ter harâret-i te‘sîr-i tâbiş-i germâdan pîç-â-pîç-i ıztırâb olup zehr-âbe-feşân-ı nümû-dâr olmağın bir hatve gürîz-gâh-ı tahlîsa pertâb etmeden kûfte-i kûpâl ve madrûb-ı senk-sâr-ı demâr olup huzûr-ı hümâyûnlarında vezn ü temâşâ olunmağla ba‘zı tasvîr-i hayât ve şekl-i hıbâl-i mârîden masrû‘-ı haşyet-i bî-karâr olan kullarının üzerine endâhte olunup dâ‘îre-i ‘akıldan hâric harekât-ı gayr-ı vârideleri inşîrâh-ı zamîr-i pâdişâh-ı düşmen-gîr-i erîke-i letâfet kılınmıştır.

On yedinci Hamîs günü Otakçılar'da vâki‘ serdâr-ı ekrem hazretlerinin zay‘a-i gülşen-sarây-ı hâtır-güşâlarına biniş takrîb ile şeref-sâz-ı teşrîf buyurulup miyân-ı hadîka-zârdaki kasr-peççe-i müşerref-zemîninde kubeyl-i ‘asra dek ârâm ve ba‘dehû ‘atf-ı zimâm-ı şeb-dîz-i hoş-hırâm birle Râmî Çiftliği hâricinde vâki‘ kasr-ı hümâyûn-âsâr-ı nev-bünyâdlarına kadem-nihâde-i celâdet buyurulup kasr-ı merfû‘un zirve-i şâhika-i zemîn-i dil-nişîninden ‘âlemi temâşâ ederek kullarına bir fasıl menzil cird fermânıyla münbasitu‘l-hâl-i cihân-bânî kılınup ba‘de-salâti‘l-‘asr ta‘âm-ı mâ-hazarî tenâvülünden sonra mezârî‘-i sünbüle-zâr-ı berâyâ pâ-mâl-i esbân-ı hudemâ olmak tehâşîsi melhûzu üzre Topçular’dan teşrîf ü ‘avdet-i hümâyûnları kılınmıştır.

On sekizinci Cum‘a günü salât-ı Cum‘ayı hâric-i sarây-ı mezbûrda vâki‘ câmi‘-i latîfde sa‘âdetle edâ buyurup doğru haremsarây-ı ‘âlîlerine ric‘at-müsûl buyurmuşlardır.

On dokuzuncu Sebt günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı iclâl olundukda bâ-fermân-ı ‘âlî Halebü‘ş-şehbâ’dan Şâmiyyü‘l-asl Kemânî Hızır kullarının birâder-i emcedi [186a] Girift-zen Sa‘îd kulları rikâb-ı hümâyûnlarına yüz sürmekle bir fasıl vâdî-i elhân-ı ‘Arabî üzre huzûr-ı hümâyûnlarında nağme-perdâz-ı pîşrev ü semâ‘î olmağın mikdâr-ı isti‘dâdı sâmi‘a-pîrâ-yı ‘irfân-ı cihân-dârî buyuruldukda birâder-i kihterinin yanına Kilâr-ı hâssa'ya çerâğ olmağa ebrû-cünbân-ı işâret-i ‘inâyet buyurulup itâre-i tîr-endâz-ı âzmâyîş-kirdârların temâşâlarıyla kesb-i havâ-yı letâfet buyurulup evkât-güzâr-ı sa‘âdet kılınmıştır.

Yirminci Ehad günü Kasr-ı Mehmed Paşa makdem-i cihân-dârîleriyle şeref-zîb-i celâdet oldukdan sonra Çerâ-gâh-ı Kassâr nâm fezâ-yı zümrüd-sîmâda vâki‘ nehr-peçe-i letâfet kenârında sâye-bân-ı hümâyûnların şeref-bahşâ buyurup kubeyl-i ‘asra dek temâşâ-yı tîr-endâzân ile evkât-güzâr olup tahrîk-i rikâb-ı mu‘âvedet olunmuştur.

Yirmi birinci İsneyn³⁶⁰ günü yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyuruldukda ‘Îmâdiye³⁶¹ Boğazı'nda sedd-i sülme-i dalâlet olan küffâr-ı dûzah-karârın perîşânî-i hâllerin müş‘ir tu‘me-i şemşîr-i tedmîr kılınup palankaların ahbâr-ı sârre-i fethiyle silahşor Hacı İbrâhîm kulları gelüp rikâb-ı hümâyûna ‘arza girüp mu‘asker-i hümâyûn-ı zafer-makrûnun muntazamü'l-hâl ve kefare-i bed-peymânın tefrika-endâz-ı feyâfi-i inhizâm-me‘âllerin haber vermiştir.

Yirmi ikinci Sülâsâ günü Dîvân-ı ‘âlî'ye teşrîf için taht-ı revân-ı râhat-resâna süvâr-ı iclâl buyurulup mezâristâna karîb mahalden yeke-süvâr-ı celâdet buyurulup Defterdâr İskelesi'nden sandal-nişîn-i i‘zâz ile doğru Hırka-i Şerîfe'de salât-ı subhu edâ ve ba‘de'l-feth ve's-senâ Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahşâ buyurulup mesâlih-i ‘âmme tamâmında Eski Ağa Bağçesi'n makdem-i nazâret-tev'emleriyle tarâvet-yâb buyurup tenâvül-i ta‘âm-ı çaşt-gâhî ile inbisât-ı küllî husûlünden [sonra] yine Sarây-ı Dâvûdpaşa'ya Defterdâr'dan rikâb-cünbân-ı mu‘âvedet buyurulmağın ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Mehmed Paşa havâlîleri halvet-i hâssa ile cilve-gâh-ı ‘âlem-ârâ-yı şehriyârî kılınmıştır.

³⁶⁰ Metinde sehven “Sülâsâ” yazıldı.

³⁶¹ Mehadiye Boğazı kastedilmektedir. Mehadiye yerine sehven “‘Îmâdiye” yazılmıştır.

SIR KÂTİBİ SÂLİH SALÂHÎ EFENDİ
ZABT-I VEKÂYİ‘-İ YEVMİYYE-İ CENÂB-I
HAZRET-İ ŞEHİRİYÂRÎ

23 Safer – 25 Cemaziyelevvel 1151

(12 Haziran – 10 Eylül 1738)

Yirmi üçüncü Erba‘â günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya zîver-bahş-ı teşrîf-i iclâl buyurulup Kâtibü's-sırr Hıfzî kulları gümrüğün ser-kitâbet vezâyifi ile rûşen-çerâğ-ı ‘inâyet buyurdularında nâmıku'l-hurûf Salâhî kulların karîha-i hümayûn-sarîhalarından sirkîtabeti hıdmetiyle Hâne-i hâssa'ya ref' buyurdular. Cenâb-ı müfizu'l-hayr ve'l-cûd vücûd-ı cihân-sûdların hatâdan emîn ve serîr-i saltanatda ilâ-âhiri'z-zamân envâ‘-ı fütûhât u sürûr ile râhat-nişîn eyleyüp bu kulların dahi kemâ-fi'l-eslâf rızâ-yı hümayûnlarına muvâfık a‘mâl ve harekât ve hıdemâta muvaffak ve selâmet ile nâ‘il-i ‘inâyet eyleye âmîn.

[186b] Sene 1151 Mâh-ı Saferu'l-hayr'ının yirmi dördüncü Pencşenbe günü Yazıcı Mustafa Efendi Çiftliği mevkib-i hümayûn ile muğtenem-i ‘izz ü şeref-i yümn-kudûm-ı hayr-makdem buyurulup fezâ-yı hadrâ-yı zümrüd-âsâsına nâzır kasr-ı dil-güşâda bir mikdâr ârâm u kahve-âşâm buyurulduktan sonra kâşâne-i âhar-ı ferah-nişâna hırâm ve salât-ı zuhru edâ hitâmında sâye-endâz-ı sâha-i safâ-sâz olan sâyebân-ı behcet-perdâzlarına teşrîf ve ol mahall-i latîfi zîb-i cemâl-i pür-tehzîbleriyle reşk-âver-i kıt‘a-i müferrihu'n-nakş-ı ser-levha-i tezhîb buyurdukda nâmıku'l-hurûf kâtibü's-sırr kulları ‘arsa-gâh-ı cihân-penâhlarına fersûde-i cebîn-i iftihâr olup bûs-ı zemîn-i bed’-i hıdmet ile ser-i imtiyâzım külâh-ı çarh-ı berîn-i heftümîni efser-i i‘zâz eyledi. Cenâb-ı Pâdişâh-ı hijdeh hezâr ‘âlem-i bî-enbâz u bî-niyâz mevsûfun bi'l-kıdem hazretlerinden niyâzımdır ki şevketlü kerâmetlü mehâbetlü zıllullâh-ı ‘âlem-penâh hâfız-ı bilâdullâh nâsır-ı ‘ibâdullâh hâdim-i Beytullâh hâdim-i büyût-ı a‘dâ‘ullâh mücrî-i şerî‘at-ı dîn-i Habîbullâh hâmi-i vekâlet-i hilâfet-i Resûlullâh şehinşâh-ı felek-bâr-gâh³⁶² اَیَّدَہُ اللّٰہُ وَاَبْقَاہُ hazretlerinin

³⁶² “Allah onu desteklesin, ebedî ve bâki kılsın” manasında Arapça bir dua cümlesi.

vücûd-ı hümayûnların hatâsız edüp bu kullarına ol rûz-ı şevk-efrûzda hâsıl olan sürûrdan ziyâde meserret-i nâ-mahsûr ile serîr-i saltanat-ı mülûkânelerinde müstedâm u kemâl-i pîr eyleye âmîn. Bu kulları zemîn-bûs ile şeref-yâb buyurulduktan sonra kemânkeşân-ı tâlibân ve pehlivânân kulları tîr-i havâyî perrânına ruhsat-yâb-ı işâret buyurulup ba‘dehû edâ-yı salâtü'l-‘asr ve tenâvül-i ta‘âm-ı mâ-hazar ve ba‘dehû semend-i ‘azm-i hümayûna süvâr ve karâr-gâh-ı haremsarây-ı Dâvûdpaşa'ya teşrîf buyuruldu.

[187a] Yirmi beşinci yevm-i Cum‘a salât-ı Cum‘ayı İstanbul'da Kocamustafapaşa'da edâ için fermân-ı kazâ-cereyân sâdır ve kevkebe-i ferr ü iclâl ve debdebe-i ‘izz ü ikbâl ile teşrîf buyurulup salât-ı Cum‘a ‘akabinde ol şeyh-i fânî-i sad-sâl ve evlâd-ı şeyhûhat-resân ve sûfiyân-ı kerâmet-leme‘ânlarıyla âyîn-i devrânları icrâ ve hâlât-ı ‘aşk u cezbe-i vicdânları temâşâ ve keyfiyyât-ı ‘acîbe-i beyne'l-‘abd ve'l-mevlâ müşâhede-i dîde-i ‘ibret-bîn-i cihân-bânî buyurulduktan sonra ol merd-i Hudâ pîr-i rûşen-zamîr-i rûşenâ-bînâ gül-i âl-i sülâle-i neseb-i Seyyidü'l-enbiyâ ‘aleyhi efdalü's-salât ve ekmelü't-tahâyânın du‘â ve senâ-yı nefes-reslerin isticlâb ve mesned-i vâlâ-yı taht-gâh-ı mülket-i ma‘nâ makâm-ı Sünbül Senâyî Efendi'de namâz-güzâr-ı teveccüh-i tâmm-ı Cenâb-ı Rabbü'l-erbâb ve ‘arz-ı hâcât ve taleb-i murâdât u münâcât ve şeyh-i kerâmet-eser-i müstecâbü'd-da‘avât hazretleriyle bir mikdâr nefâset-i rûhâniyyet-istishâb buyurup ihsân-ı mülûkâne ve ‘avâtıf-ı şâhâneleriyle dil-âbâd-ı hâne-i havâtır-ı meşâyıh u dervîşân buyurdukda mazhar-ı du‘â-yı hayr olup yine karâr-gâh-ı haremsarây-ı latîfleri olan mahall-i münîf-i Dâvûdpaşa'ya teşrîf ve harem-i hümayûnlarında eğlendiler.

Yirmi altıncı Şenbe günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya biniş ve ‘âdetâ ârâm u âsâyîş buyurdular.

Yirmi yedinci Yekşenbe günü sâha-i dil-güşâyâ nâzır olan Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümayûn buyurup salât-ı zuhru edâ ve nûş-ı şerbet-i hummâzî ile tab‘-ı rûh-ı ‘âleme bahş-ı safâ buyurduklarından sonra kitâbet-i evvel-i gümrük ile çerâğ buyurulan kâtibü's-sırr Hıfzî Mehmed Ağa kullarına ihsân buyurulan berât-ı ‘âlî-şân ve ‘âlî-nişânları ‘unvânına hatt-ı hümayûn keşîde buyurmalarıyla kerem-i dü-bâlâ-yı şâhâneye şâyeste buyurulup ba‘dehû tîr-endâz-ı havâyî-i tîz-pervâz itâresine fermân ve temâşâ-yı ferah-bahşâ-yı sünnet-i seniyye-i Habîb-i Hudâ ‘aleyhi enfesü't-tahâyâ ile vakt-güzâr-ı hayr-âsâr buyurmalarıyla bâzû-yı baht-ı hümayûnlarına

kuvvet-efzâ-yı ni'me'l-meymene buyurduktan sonra harem-i hümâyûna teşrîf-i sa'âdet-makrûn buyuruldu.

[187b] Yirmi sekizinci Düşenbe günü yine Kasr-ı latîf-i Mehmed Paşa mahall-i ârâm-gâh-ı temâşâ buyurulup esbân-ı cenîb-i yevmiyye 'arz-ı hüner-i hırâm-ı cilve-kârı ve hûb-endâm u pesendîde-reftârı³⁶³ seyriyle eğlenildi.

Yirmi dokuzuncu Seşenbe günü ol şehriyâr-ı 'âlî-tebâr umûr-ı cumhûr-ı mesâlih-i müslimîni ehemmiyyet-i efkâr eylediğinden sâ'at altıda hâb-ı nûşîn-i bâmdâd-ı rahîl gibi nevm-i şîrinden nerges-i çeşm-i kerem-bînlerin bîdâr edüp Eyyûb-i Ensârî³⁶⁴ hazretlerinin civârı iskelesi yanında kasr-ı mübeşşer bi'n-nasrlarında salâtü'l-fecri edâdan sonra sandal-süvâr-ı deryâ 'avn-i Hazret-i Hudâ olup bi'l-mu'âyene maslahat-ı enâm-ı havâss u 'avâm husûslarında şer'an ve kânûnen ihkâk-ı hukûk ve icrâ-yı ahkâm buyurulup teşekküren li'l-mâzî ve teyessüren li'l-müstakbel Hırka-i Şerîfe cânibine 'azîmet ve Kur'an-ı 'azîmü's-şân tilâvet ve 'arz-ı hâcetden sonra tefrîh-i zât-ı şevket-âsârlarıyçün 'azm-i bâğçe-i gül-nâr ve tenâvül ü temâşâ hitâmında filike-süvâr-ı 'avdet buyuruldu.

Otuzuncu Çehârşenbe günü yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya biniş buyurulup silahşorân kullarının seyr-i tesyîr-i feresân-ı dil-pezir-i pâdişâhânesiyle ve serhengân-ı Enderûn ve musâhibân-ı şetâret-füzûnlarının letâyif-i mudhikât-ı hoş-âyendesiyle tab'-ı hümâyûnları kesb-i safâ buyurup ba'de'l-'asr harem-i şerîfe teşrîf buyuruldu.

[Sene 1151 Rebî'ulevvel]

Mâh-ı Rebî'ulûlâ'nın ibtidâsı yevm-i Hamîs sâ'at on birde biniş buyurulup Kibleli-zâde Çiftliği'ne karîb Çukacıkızı Hanım Çiftliği ta'bîr olunur bir mesîre-gâh-ı makâm-ı nûzhât-ârâma teşrîf buyurup müsâ'ade-i havâ müşâhede olunmağla tîr-endâzân fermân olup lâkin re'îsü'l-cumhûr şeyh-i fen-âmûz-ı düstûrları sâhib-i menzil-i meydân Cebehânegi 'Osmân kulları ruhsat-yâb-ı meydânü'l-menzil-i kemân-keşân olmağla Kâğıdhâne Meydânı'nda bulunmağla Kâğıdcı Mehmed Ağa'yı

³⁶³ Bu kelimeden sonra önce “seyrinden sonra çeşm-i dîr-bîn-i şâhânelerine mesâfe-i ba'ideden reh-neverdân-ı tarîk-ı ticâretten bir kûze-fürûş ve tuhaf-ı billûrîn be-dûş tâcir nümûde olmağla huzûr-ı azamet-mevfûra getürdüp emti'a-i mütenevvi'a-i râyicü'l-bahâsın gördükde ihsân-ı mülûkâneleriyle yine emti'asın teslim buyurduklarında tâcir re'sü'l-mâl-i sermâye-i hûş be-dest olup yine yeke yekden ziyâde hayr eyledi” yazılmışsa da üzeri çizilerek cümle metindeki gibi bitirilmiştir.

³⁶⁴ “Allah tarafından gelen her türlü rahmet damlaları onun üzerine olsun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

halife-i şeyh-i meydân-ı mezbûr olmağa sezâ görüp ta'zîm-i zemîn-bûsa reh-nümâ olmakda meydân aldılar. Ba'dehû darb-zen cündiyân kulları meydân-ı mezbûrda menzil ciridi atmağa fermân ve yine ba'de'l-'asr sâ'at on birde 'avdet buyuruldu.

[188a] İkinci yevm-i Cum'a pîş-gâh-ı sarây-ı şevket-penâh-ı mahall-i Dâvûdpaşa'da vâki' câmi'-i şerîf-i merhûm Sultân Mehmed Hân rûşen-kerde-i envâr-ı cemâl-i hazret-i dâver-i devrân buyurulup ba'de-edâ-yı salât harem-i şerîfe teşrîf buyuruldu.

Üçüncü yevm-i Sebt kasr-ı vesî'u'l-basar-ı Mehmed Paşa zîver-yâb-ı kudûm-ı şehriyâr-ı 'âlî-cenâb buyurulup tomak-bâzân-ı binişciyân kulları temâşâsıyla tab'-ı hümâyûna safâ-bahşâ ve esbân-ı hâtır-güşâları 'arz-ı cilve-i hırâm ve kemân-keşân kulları itâre-i sihâm edüp rûz-ı mezbûrda mîrâhûr-ı sâni vekîli Mehmed Ağa ve silahşor-ı şehriyârî ser-bevvâbîn Bergoslu Mehmed Ağa me'mûriyyet-i hıdmet-i ahvâl-i sefer-i zafer-rehber ile pâ-der-rikâb-ı isti'câl irsâl kılınup silahşor-ı şehriyârî el-Hâc İbrâhîm Ağa karîb-i ezminede ordu-yı hümâyûndan gelmişidi, yine ordu-yı nusret-makrûn cânibine hıdmet ile irsâl buyuruldu.

Dördüncü yevmü'l-Ehad yine kasr-ı hoş-fezâ-yı Mehmed Paşa şeref-pâye-i makdem-i şehinşâ ile müşerref buyurulup esbân-ı ferah-likâ-yı cenîb-i yevmiyye-i neşât-efzâ tesyîr ve cünbüş-i hırâmları seyr u temâşâ buyurulduktan sonra kemân-keşân kulları me'mûr-ı icrâ-yı sünnet-i Nebevî olup ol esnâda ordu-yı hümâyûndan vezîr-i a'zam kullarının telhîscisi ba'zı ecvibe ve istîzân ve tefrîhât-ı ahbâr-ı meserret-âsâr ile gelüp ba'zı haber-i keyfiyyât takrîri içün huzûr-ı hümâyûna ruhsat-yâb-ı îcâb ve getirdiği telhîsât iktizâsına nazar-ı 'inâyet-dîde ve kalem-i kerem keşide buyuruldu.

Beşinci yevmü'l-İsneyn kasr-ı pür-zîb-i hâtır-firîb-i mezbûra teşrîf buyurulup cündiyân-ı fârisân kullarının alay-ı temâşâları tertîb kılınup seyr-i cirid-bâzî ve ba'dehû salât-ı 'asrî edâdan sonra harem-i hümâyûna mu'âvedet-i duhûl buyuruldu.

Altıncı yevm-i Sülâsâ Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve nûş-ı kahve-i ârâm uistirâhat buyurulduktan sonra Vidoz mukâbilinde vâki' bir pûşte-i ferah-fezâyâ vaz'-ı sâye-bân fermân buyurulup tahrîk-i 'inân-ı mevkib-i sa'd-ı iktirân buyuruldukdâ ser-bî-zebânân-ı Enderûn 'Ali Ağa kulları muvâcehe-i hümâyûnda mesâfe-i vâfire olan Vidoz Sarâyı'na on beş dakîkada gidüp gelmesin imtihân-ı çâpûk-refîârî ve darb-zen cündî kulları menzil ciridi remyine me'zûn olup

çukadâr Habeşî ‘Ali Ağa kulları iki yüz on sekiz hatve bu‘d-ı ba‘îde ciridin resîde edüp ba‘de'l-‘asr mu‘âvede buyuruldu.

[188b] Yedinci yevmül-Erba‘â kasr-ı dil-güşâ-yı Mehmed Paşa'ya biniş buyurulup temâşâ-yı esbân u tîr-endâzân ile ve çavuşân ve musâhibân ile kifâyet-sâz-ı tefrîh-i zât-ı hümayûn buyurulup salât-ı ‘asrdan sonra harem-i hümayûna teşrîf buyuruldu.

Sekizinci yevm-i Hamîs sahn-ı latîf-i Çırpıcı'ya teşrîf buyurulup edâ-yı salât-ı zuhr ve nûş-ı kahve-i tereffüh buyurulduktan sonra piyâde cirid-bâzân ve kemân-keşân-ı tîr-endâzân fermân buyurulup Cebahânci kulları me‘zûnen Okmeydânı'nda bulunmağla Kâğıdcı Mehmed Ağa kulları istihlâf-ı meşîhat-ı kemân-keşân buyurulup temâşâdan sonra salât-ı ‘asrı edâ ve süvâr-ı esb-i zîbende-likâ buyurulup mu‘âvedet buyurduklarında muhtasarîce etbâ‘-ı kalîl ile Hazînedâr Çiftliği nâm mahall-i dil-ârâmda kahve-nûş-ı ârâm [ve] bir mikdâr âsâyışden [sonra] harem-i hümayûna teşrîf buyuruldu.

Dokuzuncu yevm-i Cum‘a pîş-i dergâh-ı vâlâda olan Câmi‘-i Sultân Mehmed Hân ‘aleyhi'r-rahmede Cum‘a namâzı edâ olunup bi'l-‘izzî ve'l-ikbâl yine harem-i şerîf-i muhteremlerine teşrîf-i iclâl buyuruldu.

Onuncu Cum‘aertesi günü Mehmed Paşa Köşkü'ne ferah-zîb-i makdem buyurulup esbân-ı cenîb-i yevmiyye ve kemân-keşân ve çavuşân kullarıyla seyr-i sihâm-ı havâyî ve meşk-ı sünnet-i Murtazâyî temâşâsıyla eğlenildi.

On birinci Bâzâr günü dahve-i kübrâda mahall-i Dâvûdpaşa'dan nehzat ve tehiyye-i âyîn-i dil-nişîn-i mevlûd-i şerîf için cânib-i sarây-ı dil-güşâ-yı İstanbul'a ‘azîmet buyurup türbe-i mutahhara-i Hâlid bin Zeyd Ebâ Eyyûb-ı Ensârî ‘aleyhi rahmetül-Bârî'de salât-ı zuhr edâ ve tilâvet-i Kur‘ân-ı ‘azîmü’s-şân ve envâ‘-ı du‘â ve senâ olunup ‘akîb-i salât olan ed‘iye-i ‘arz-ı hâcât ve münâcâtdan sonra feryâd-ı âmîn-i sıbyân-ı ma‘sumîn-i mekteb-nişîn velvele-endâz-ı tâk-ı heftümîn olup surre-i in‘âm u ihsân ile tahattüm ve ba‘dehû re‘îs-i türbedârân olan el-Hâc Ahmed Efendi dâ‘ileri bir gûne du‘â-yı hulûsâne ile hâlet-bahşâ oldu ki cümle enâm ve bendegân girye-künân-ı âmîn olup isâbet-kâr-ı hedef-i icâbet olacağı mânend-i sihâm-ı ilhâm hutûr-kerde-i havâtır oldu ve cümle-i hademe-i türbe-i münevvere ihsân-ı firâvân-ı mülûkâne ile şâdân buyurulup cânib-i deryâdan sandal-süvâr-ı ‘azîmet ve Sâhilsarây-ı Topkapu'ya kadem-nihâde-i selâmet ü sa‘âdet buyurulup ol leyle-i mübâreke

makâm-ı dil-ârâmlarında ikâmet üzre olup ancak salât-ı mağribi Hücre-i Hırka-i Mu'attara'da edâ ve yine sâhilsarây-ı mezbûra ric'at ü ârâm uistirâhat buyurulmuşdur.

[189a] On ikinci İsneyn günü ki ismen ve 'adeden müsâdif-i rûz-ı şeref-efrûz u meymenet-endûz-ı mevlûd-i Nebiyy-i Ekrem sallallâhu te'âlâ 'aleyhi ve sellemdir, cenâb-ı zıllullâh pâ-mâl-künân-ı hezârân husrev-i Cem-gâh pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretleri âyîn-i hasene ve resm-i müstahseneleri üzre icrâ-yı tekrîmât-ı yevm-i mevlûd-i Fahr-i Kâ'inât için tertîb-i alay-ı vâlâ ve evvelâ Hırka-i Şerîfe'yi ziyâret ve 'aşr-hân-ı tilâvet ba'dehû elbise-i 'âdî ile sorguş-ı yümn-âgûş be-ser ve silahdâr ve çukadâr ve rikâbdâr ağayân kulları siyâb-ı ihtîşâm be-dûş ser-be-ser olup süvâr-ı esb-i hoş-reftâr ve câmi'-i şerîf-i Sultân Ahmed Hân'a teşrîf buyurulup muntazır-ı cünbüş-i ebrû-yı işâret-i iltifât-ı selâm olan 'ulemâ-yı 'izâm ve sâ'ir bendegân-ı şâyân-ı ikrâm saf-beste-i reh-güzâr-ı şehriyâr-ı 'azamet-vakâr olanlar şâd-kâm buyurulduktan sonra re'îsü'l-meşâyih Ayasofya şeyhi ( ) Efendi evvelen kürsî-nişîn-i mev'iza ve du'â ve senâ olup sâniyen câmi'-i mezbûr şeyhi sâlisen mülâzemet-keş-i nevbet-i ruhsat olan meşâyihdan ( ) şeyhi ( ) Efendi hazarâtı zîver-i kürsî-i ihlâs ve 'avâm u havâssa beyân-ı fezâ'il-i yevm-i vilâdet-i sâhib-sa'âdet³⁶⁵ عليه افضل الصلاة واكمل التحيت in tafsîli zımnında şer'-i mutahharı ve vûkelâ-yı seccâde-i hilâfet-i 'adâlet-perveri gâliben 'ale'l-a'dâ ilâ-yevmi'l-kıyâm müstedâm olmak mukarrer idüğün şerh u 'ayân ve işâret-i beşâret edüp du'â ve senâları hitâmında dûş-ı iftihâr u imtiyâzlarına ikrâmen ilbâs-ı sevb-i fâhir buyurulup mahfil-nişînân-ı teheyyü' olan 'anâdil-i nağme-serâyân-ı tevşîh-i na't-ı mevlûd-i şerîf âgâz-ı âgâze-i hoş-âvâze-i düğâh-ı hamd ü salât u selâm esnâsında müjde-resân-ı selâmet-i huccâc-ı gufrân-ihticâc nâme-i şerîfe-i şerâfet-ibtihâc ve hediye-i hurmâ-yı tayyibe-i bereket-revâc ile huzûr-ı hümâyûna gelüp zemîn-i hıdmeti bûs ve çavuşbaşı vekîli ile re'îsü'l-küttâb vekîli hıdmet-i delâlet ve kırâ'at takrîbiyle taht-gâh-ı pâdişâhiye takarrüb ve nâme-i müşgîn-'imâme kırâ'at olunduktan sonra dâru[ssa'âdeti]'ş-şerîfe ağası kullarına ferve-i semmûr-ı fâyizu's-sürûr ve mezbûrlara 'alâ-merâtibihim ilbâs-ı hil'at ile ikrâm ve surre-i in'âm u ihsân ile şâd-kâm buyurulup alay-ı zîbâlarıyla Hücre-i Şerîfe-i Hırka-i Latîfe cânibine 'atf-ı 'inân-ı 'azîmet ve du'â ve tilâvetden

³⁶⁵ "En faziletli salat ve en güzel selam onun üzerine olsun" manasında Arapça bir dua cümlesi.

sonra Sâhilsarây-ı Topkapu'ya ric'at buyuruldu. Ve ba'de'z-zuhr yine Dâvûdpaşa mahall-i dil-güşâsında vâki' haremsarây-ı bihişt-âsâsında istirâhat buyuruldu.

[189b] Rûz-ı merkûmda vezîr-i a'zam tarafından Hasanpaşa Palankası ve Şebeş fethi haberiyle müjde-resân-ı beşâret gelmiştir. Ve rûz-ı mezbûrun leyle-i mebrûresi kable'l-mağrib silahdâr ağa kullarına ihbâr buyurulup harem-i muhteremde dahi mevlûd-i şerîf evsâfı kırâ'at ve icrâ-yı merâsim-i ikrâm u ri'âyeti içün meşâyih-ı kirâm-ı sâhib-i hâletden ( ) Câmi'-i Şerîfi'nin şeyhi 'Îsâ-zâde Efendi ve mevlûd-hânân-ı hoş-elhândan Çâlâk-zâde ve Eyyûbî Altıaylık demekle ma'rûf üstâd-ı kâmilin şâgirdi Hâfız Mehmed Efendi ve Efe ve Enderûn-ı³⁶⁶ hümâyûn'dan 'arz ağaları ve gedik ağaları kulları ve ser-mü'ezzinân Halîl Ağa kulları ve mü'ezzin 'Ali ve başçavuş Sâlih ve şerbetcî kulları ruhsat-yâb-ı duhûl olup edâ-yı salât-ı mağrib 'akîbinde şeyh efendi dâ'îleri kadem-nihâde-i kürsî-i mev'iza olmasına izn-i hümâyûn buyurulup nûr-ı nübüvvet ve âsâr-ı ziyâ-i Fahr-i Risâlet ilâ-intihâ'i'z-zamân rahşân u pür-leme'ân olup hâmî-i şer'-i mutahharı mü'eyyed min-tarafî'r-Rahmân olması tafsîl ü beyân olunup du'â-yı hâss-ı karîn bi'l-ihlâs isrinde na't-ı mevlûd-i Mustafâ 'aleyhi salâtü'l-musaffâ kemâlât-ı şevk u garâm ve envâ'-ı i'zâz u ihtirâm-ı tevşîh bi't-tavzîh ile itmâm kılındıktan sonra cümle-i mevlûd-hânân birer 'aşr-ı Kur'ân-ı 'azîmü's-şân tilâvet edüp du'â ve senâ eylediklerinde vakt-i 'ışâ hulûl etmeğin gülbang-ı ezân hüsnü'l-hitâm bulup salât-ı 'ışâyı bi-ecma'ihim edâ edüp tekrâr be-tekrâr şeyh-i pîr-i rûşen-zamîre du'â ve senâ sipârîşiyle teveccüh-i hümâyûnları mün'akis ü münfehim olmağla hulûs-ı tâm ve tazarru' u ibtihâl-i tamâm ile zât-ı mes'ûdlarıçün ve 'asâkir-i İslâm içün dergâh-ı Hudâ'ya dest-ber-âverde-i niyâz u du'â-yı pîrâne olmuşdur ki râst-rev-i menzil-i icâbet olması zann-ı gâlibdir. Ve ba'de'l-itmâm ve'd-du'â surre-i in'âm u ihsân ile ve şerbet ü şeker-i ikrâm ile şâdân ve cümlesi şîrîn-kâm buyurulup derûn-ı harem-i hümâyûna meclis-i mevlûd-hânân olan pîş-gâh-ı bâb-ı şevket-me'âbda kurulan sâye-bân-ı sa'âdet-makrûndan şevketlü kerâmetlü efendimiz teşrîf-i iclâl-i bâhiru's-sa'âde ve bendegânı mahallerine i'âde buyurulmuşdur.

On üçüncü Sülâsâ günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya zîver-bahş-ı kudûm-ı meymenet-lüzûm-ı şâhâne buyurulup müsâ'ade-i havâ olmağla kemân-keşân

³⁶⁶ Nûshada "Enderûn'dan" şeklinde.

kullarına itâre-i ber-havâyî fermân buyurulup tâlibândan Gürcü ‘Abdurrahmân ve çukadâr Seyyid Ahmed ve sâni-i berber-i şehriyârî Süleymân kulları dokuz yüzü mütecâviz atup kuvvet-i himmetleriyle pehlivân u şâyân-ı istihsân olmuşlardır.

[190a] On dördüncü Erba‘â günü kasr-ı dil-firîb-i Mehmed Paşa tınâb-ı halvet-i hümayûn ile pür-zîb ü şeref-yâb olup biniş-i hümayûn ‘afv buyurulup pîrâye-i haremsarây-ı ‘iffet devletlü efendimiz hazretleriyle seyr-i gül-geşt-i sa‘âdet buyurulmuşdur.

On beşinci yevm-i Hamîs biniş-i şevket-revişleriyle Mehmed Paşa Kasr-ı dil-güşâsına teşrîf-i ‘azamet-redîf buyurulup seyr-i esbân u kemân-keşân ve sohbet-i mudhikâne-i musâhibân u çavuşân ile vakt-i ‘izzet güzerân buyuruldu.

On altıncı yevm-i Cum‘a Topkapu dâhilinde vâki‘ Câmi‘-i Şerîf-i Ahmed Paşa’da salât-ı Cum‘ayı edâ ve ferr ü ‘azamet-i vâlâ-yı haşmet-nümâlarıyla yine Dâvûdpaşa karâr-gâhına ‘avdet ü ric‘at buyuruldu.

On yedinci yevmü's-Sebt Hâsoda safâ-gâhına teşrîf buyurup sadr-ı a‘zam kulları bundan mukaddem olan yevmü'l-Hamîs'de Niş kal‘asından şedd-i rahl edüp ‘azm-i gazâ eyledüğün ‘arz ağaları kullarına işâret buyurdular.

On sekizinci Yekşenbe günü kesret-i bârân-ı rahmet nüzûlü sebebiyle biniş-i hümayûn münâsib buyurulmayup çavuşân kullarıyla harem-i muhteremde eğlenildi.

Rûz-ı mezbûrda silahdâr-ı sâbık Kefe muhafızı Mehmed Paşa tarafından müjde-resân-ı fevz ü zafer vürûd edüp hâyin-i mühîn-i kâfir-i la‘în Moskov-ı bî-dînin donanma-yı nuhûset-nümâsı Yenikal‘a mukâbiline gelüp mürûr murâd etmekle bi-‘avnilâhi'l-mu‘în tu‘me-i top u tüfeng-i âhenîn ve gıdâ-yı ser-i şemşîr olup ve gark-ı girdâb-ı belâ kılınup bakıyye-i kalîlesi firâr ve demâr u idbâr ile yelkenleri suda kalmıştır.

On dokuzuncu Düşenbe günü zîb-i sâhil-i deryâ Bâğçe-i Florya nâm mahall-i ferah-fezâyâ mevkib-i hümayûn buyurulup hîn-i nüzûlde bârân-ı rahmet-resân nüzûl etmeğin obada nişîn-i evreng-i râhat-direng buyurduklarında sâyebân-ı hüma-sâye tınâbları keşide-i silk-i tanzîm olunup gamâm-ı zalâm-ı havâ dahi güşâde olmağla zîver-i erîke-i sâyebân-ı sa‘âdet-nişân buyurulup salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm-ı şâm buyurup mahall-i karâr-gâh-ı dil-güşâları haremsarây-ı nüzhet-penâh-ı Dâvûdpaşa’ya ‘atf-ı ‘inân-ı mu‘âvedet buyuruldu.

Yirminci Seşenbe günü Kasr-ı temâşâ-gâh-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup silahşor-ı şehriyâr 'Arabgirli ( ) hıdmet-i me'mûreden gelmekle bir mikdâr ruhsat-yâb-ı 'arz-ı mükâleme olup kemân-keşân kulları itâre-i tîr-i havâyî esnâsında tâlibândan bî-zebân Süleymân ve Bevvâb-zâde İbrâhîm kulları dokuz yüz gezi mütecâviz atup pehlivân oldular.

[190b] Yirmi birinci Çehârşenbe günü Kasr-ı latîfû'l-bünyâd-ı Mehmed Paşa'ya kadem-nihâd-ı teşrîf-i şevket-redîf buyurulup esbân-ı cenîb temâşası ve çavuşân ve musâhibân kullarının sohbet-i mudhikâne-i safâ-bahşasıyla eğlenildi.

Yirmi ikinci Pencşenbe günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya zîver-bahş-ı kudûm buyurulup temâşâ-yı esbân-ı hoş-hırâm hitâmında serrâc şâgirdânı gilmânı ve sâ'ir barataluyân kullarından bir takım cirid-bâzâna yaya ciridi oynadup seyr-i harekât-ı şütür-hand-i ester-cilve güneleri [ile] zevklenilüp harem-i şerîfe teşrîf buyuruldu.

Yirmi üçüncü Cum'a günü pîş-gâh-ı sarây-ı behcet-serâda vâki' Câmi'-i Sultân Mehmed Hân'da edâ-yı salât-ı Cum'a 'akabinde ferâyîde-i âmîn-hânî-i du'â-i nusret-iltivâ-yı livâ-yı İslâm olan sıbyân-ı pâk-i ma'sûmîn bâng-zed-i girîv ü enîn-i âsmân-tanîn bir perdede deşt ü sahrâları ser-germ-i te'sîr-i âvâze-i hazîn-i âmîn ve seng-lâh u kûhsârı hâtır-ı nerm-i rikkat-i kalb-i feryâd-güzîn etdiler ki

Figânım işidine ses verir kûh-ı girân ağlar

Benimle dağlar inler zemîn ü âsmân ağlar

mısdâkınca hakk budur ki câmi'-i 'âlemde mine'l-bâb ile'l-mihrâb zârî-künân tazarru' be-dergâh-ı Bârî olmadık kimse kalmayup cümle-i 'ibâd-ı Hudâ beyne'l-havfi ve'r-recâ Cenâb-ı Kibriyâ'ya du'â ve ilticâ eylediklerinden sonra hitâme's-salât kehfû'l-gurebâ-yı tullâb-ı derd-mendân câmi'-i kebîr-i merhûm Fâtih Sultân Mehmed Hân'da hâlisân li-merzâtillâh iltizâm-künân-ı ders-i 'âmm olan ashâb-ı 'ilm ü kemâlden fazîletli Yemlîhâ Efendi kürsî-nişîn-i mev'iza-i eser-i reyâhîn ve ahvâl ü şurût-ı du'â ve âsâr-ı mevâ'id-i icâbet-i Hudâ'yı mütezammın âyât u beyyinât tamâmında bi-hulûsi'l-cenân du'â-hân olunup cümlesi mültefet-i in'âm u ihsân-ı firâvân buyurulduktan sonra harem-i şerîfe teşrîf buyuruldu.

Yirmi dördüncü yevmü's-Sebt şevketlü pâdişâh-ı 'asr Mehmed Paşa Kasrı'na zîver-efzâ-yı erîke-i karînü'n-nasr buyurup vehle-i evvelde dâru's-sa'âde ağası kulları fütûhât-ı celîleye müte'allık Fethulislâm cânibinden gelenlerden birinin takrîr-nâmesin getirüp ba'dehû kemân-keşân ve çavuşân kullarıyla eğlenildi.

[191a] Yirmi beşinci yevmü'l-Ehad Kasr-ı Mehmed Paşa'ya bi'l-'izzi ve's-sa'âde şevketlü efendimiz kadem-nihâde buyurup çavuşân ve musâhibân kullarıyla eğlendiği esnâda cirid-bâzân süvârîleri fermân buyurulmuşdur.

Yirmi altıncı yevmü'l-İsneyn Kasr-ı zîbâ-yı Mehmed Paşa'ya zîver-efzâ-yı teşrîf-i hümayûn buyurulup kemân-keşân kulları itâre-i tîr-i havâyî edüp seyr-i sünnet-i seniyye-i Nebeviyye ile imrâr-ı vakt buyuruldu.

Yirmi yedinci yevmü's-Sülâsâ Dîvân-ı 'âlî'de umûr-ı müslimîni re'ye'l-'ayn müşâhede ve icrâ ve ihkâk buyurmak için şevketlü merhametlü pâdişâh-ı İskender-serîr sâ'at altıda süvâr-ı taht-ı revân ve cânib-i İstanbul'a 'azîmet-künân olup Hücre-i Hırka-i Şerîfe'ye vusûlünde tamâm muhtâr-ı Hanefî üzre vakt-i fecr olmağla edâ-yı salât ve tilâvet-i 'aşr-ı Kur'ân-ı kesîru'l-berekât ve du'â ve senâ ve salavât hitâmında Dîvân-ı hümayûn mahalline teşrîf ve tamâmında harem-i hümayûnda bir mikdâr ârâm u râhat buyurulup ba'dehû Sofa-i dil-güşâlarında Bağdâd Köşkü hâricinde nişîn-i evreng-i maksûre-i dil-nişîn olup tenâvül-i ta'âm-ı çâştî ile ta'âm-ı Dîvân'a halâvet-bahş-ı zâ'ika-i çâşnî buyurulduktan sonra Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı zuhru edâ ve nice sıbyân-ı mekteb-nişîn-i ebced-hân-ı ma'sûmîn ve pîr u cüvân-ı ecnâs-ı nâs ve sulahâ-yı ümmet-i hayru'l-ümem ile du'â-yı 'asker-i İslâm'a bi-hulûs müdâvemet ü iştigâl kılınup ba'de'z-zuhr Yalı Kasrı'na nüzûl buyurup filike-süvâr-ı mu'âvedet ve haremsarây-ı mahall-i Dâvûdpaşa'ya 'azîmet buyuruldu.

Yirmi sekizinci yevmü'l-Erba'â Kasr-ı latîfü't-tavr-ı Mehmed Paşa'ya biniş buyurulup ve cânib-i yemîninde bir sâye-bân kurulup müftî'l-enâm ve kâ'im-makâm hazretleri gelüp merâsim-i zemîn-bûsî hitâmında ordu-yı hümayûndan gelen kâ'ime kırâ'at olunup bu mâh-ı mübârekin on sekizinci günü Ada-i Kebîr'in muhâsarasında olanlara Nemçe kâfiri küllî taburuyula hücum kaydında olduğun haber almalarıyla mukaddemce ehl-i İslâm hareket edüp varup buluşup 'azîm muhârebe ve tarafeynden nice muhâtaradan sonra Hudâ-yı Mûte'âl ümmet-i Muhammed'e i'ânet edüp yetmiş bin kadar kâfir-i bî-dîn, yirmi bin kadar guzât-ı müslimîn elinde muzmahill olduğu haber-i meserret-eseri vürûd bulmuşdur.

[191b] Yirmi dokuzuncu Hamîs günü Kasr-ı dil-pesend-i Mehmed Paşa'yı yine kudûm-ı sa'âdet-mend-i hümayûnlarıyla müşerref eyleyüp Enderûn ağaları bendegânının cündiyân süvârîleri cirid-bâzîye ruhsat-yâb-ı fermân olup izhâr-ı

hünerle pesendîde-kâr olanlar memnûn-ı ihsân-ı firâvân³⁶⁷ buyurulup ba‘de-l-‘asr harem-i hümayûna duhûl buyuruldu.

[Sene 1151] Rebî‘ulâhir

Evvelki yevmü'l-Cum‘a pîş-gâh-ı dergâh-ı sarây-ı şevket-serâda vâki‘ câmi‘-i şerîfde edâ-yı salâtdan sonra yine Müderris Yemlîhâ Efendi dâ‘îleri mev‘iza-gû-yı fezâ‘il-i gazâ ve mücâhede³⁶⁸ باموالهم وانفسهم âyet-i kerîmesin tefsîr u beyân ile firâz-ı kürsî-i ikrâm ü iltifâtta bi-hulûsi'l-kalb du‘â edüp sıbyân-ı mekteb-nişîn ref‘-i asvât-ı âmîn-i hâlet-bahşâ olup ba‘de-s-salât ve‘d-du‘â yine harem-i behcet-fezâlarına sa‘âdet-bahş-ı teşrîf-i mu‘âvedet buyuruldu.

İkinci yevmü's-Sebt Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümayûn buyurulup çavuşân ve musâhibân kullarının mudhikât-ı sohbet-i hâtır-güşâlarıyla ve temâşâ-yı esbân-ı hoş-reftâr-ı safâ-bahşâlarıyla eğlenildi.

Üçüncü yevmü'l-Ehad yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya kadem-nihâd-ı ikbâl buyurup kemân-keşân kullarının pehlivânân ve tâlibân ruhsat-yâb-ı itâre-i tîr-i havâyî olmaları ‘akîbinde tomak-bâzân kulları izhâr-ı mahâret-i tîz-cünbüş-i nezzâre-firîb ile imrâr-ı vakt olunup harem-i hümayûna duhûl buyuruldu.

Dördüncü yevmü'l-İsneyn Vidoz Sarâyı'na biniş buyurulup leb-i havz-ı ferah-fezâda erîke-zîb-i iclâl ve derûn-ı âb-ı letâfet-meşhûnunda cilve-künân-ı dirahş-ı çehân olan mâhî-peçegân-ı gürûh-â-gürûha bahş-ı nân buyurup yed-i mü‘eyyed-i mülûkâneleri cins-i âdemi sîr-i ihsân u in‘âm buyurduklarından gayrı ka‘r-ı âbda olan mâhîler dahi behre-yâb-ı nevâl-i keremleri buyuruldu. Ba‘dehû sarây-ı mezbûrun hâric-i bâbında sahn-ı fezâ-yı cân-fezâsına vaz‘-ı sâye-bân buyurulup kemân-keşân kullarına itâre-i tîr-i havâyî ve edâ-yı salât-ı ‘asrdan sonra tenâvül-i ta‘âm buyurulup harem-i hümayûna mu‘âvedet buyuruldu.

Beşinci yevmü's-Sülâsâ halvet-i hümayûn olmağla binişe paydost verilüp harem-i muhteremlerinde eğlenildi.

Altıncı yevmü'l-Erba‘â Kasr-ı Mehmed Paşa'ya biniş buyurulup kemân-keşân ve çavuşân ve musâhibân kullarıyla eğlenilüp seyr-i esbân-ı cenîb ile imrâr-ı vakt buyuruldu.

³⁶⁷ + buyur

³⁶⁸ “Mallarıyla ve canlarıyla (cihad edenler)” Kur‘ân-ı Kerîm’de çok geçen bir ifade.

[192a] Yedinci yevmü'l-Hamîs 'ale's-seher cânib-i Nâdir Şâh'dan gelen elçiler Üsküdar'dan İstanbul'a geçüp bi-'avnillâh ve hüsn-i tevfkîhî ordu-yı hümayûn cânibinde dahi def'a-i sâniye ceng-i 'azîm olup bundan akdem 'İvaz³⁶⁹ Mehmed Paşa ve Murtazâ Paşa ve Süleymân ve şehîd-i makbûl merhûm Çetebaşı Velî Ağa'nın feth etdikleri taburun bakıyyetü's-süyûf firâr-kerdelerinden ve ba'zı Tımışvar cânibinde olan kılâ' u bıkâ' ve palankalardan müstecmi' olan cem'-i kesîr gürûh be-gürûh ehl-i İslâm üzerine hücum edüp muhkem cidâlden sonra bi-nusretillâh perîşân olup tekrâren firâr ve Taşkal'a nâm mahall-i ârâma i'tisâm eylediklerinden ta'kîb olunup³⁷⁰ لا عاصم اليوم من امر الله sırrı zuhûr etmekle Taşkal'a'dan taşınup kaçup ehl-i İslâm kal'a-i merkûmu zabt edüp “kâfirin toprak başına” mazmûnunca küffâr Toprakkal'a'ya tahassun eylediği haber-i meserret-eseri karakulak Mehmed kulları yediyle tebşîr olunup ilbâs-ı kaftân ve ihsân-ı firâvân ile şâdân buyurulduktan sonra Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup kahve-âşâm-ı ârâm buyurulduktan sonra Vidoz muvâcehesinde bâlâ-yı çeşmede olan püşte-i temâşâ-gâha vaz'-ı sâyebân buyurulup itâre-i tîr-i havâyî ile güzerân-ı vakt-i safâ-sâz buyuruldu.

Sekizinci yevm-i Cum'a teberrûken câmi'-i kebîr-i merhûm ve mağfûrun-leh Fâtih Sultân Mehmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf ve salât-ı Cum'ayı edâdan sonra türbe-i mu'attaraların ziyâret ve 'aşr-hân-ı tilâvet olunup mahsûsan imâm-ı sâni Ebûbekir Efendi emr-i hümayûn [üzre] hatm-i Kur'ân tilâvet ve rûh-ı pür-fütûhlarına ihdâ ve cem'iyet-i ricâl ü nisvân u sıbyân ile feryâd-künân du'â ve senâ olunduktan sonra hademe-i türbe-i şerîfe ve câmi'-i latîflerine ihsân-ı firâvân buyurulup alay ile 'azm-i mu'âve[de]t ve haremsarâya duhûl buyuruldu.

Dokuzuncu yevmü's-Sebt Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-sâz-ı kudûm buyurulup itâre-i tîr ile eğlenildi.

Onuncu yevmü'l-Ehad sabâh vakti İstanbul'da Hoca Paşa kurbunda bi-emrillâh harîk zuhûr etmekle 'ucâleten 'azîmet buyurulup yümn-i kudûm-ı sa'âdet-lüzûmları berekâtıyla henüz rû-yı deryâ-yı 'azîmetde iken ıtfâ-yı harîk cevâbı gelüp Yalı Köşkü'nde bir mikdâr ârâm olunup 'avdet olunup haremsarâya duhûl ve ba'de'l-'asr cânib-i haremde fezâ-yı dil-güşâya nişîmen-zîb-i teşrîf buyurulup 'arz ağaları ve

³⁶⁹ Nüşhada عيواض şeklinde.

³⁷⁰ “Bugün Allah'ın emrinden (azabından) koruyacak kimse yoktur” (Kur'ân-ı Kerîm, Hûd Sûresi, âyet 43'ten).

musâhibân-ı harem ve gedik ağaları kullarının hedefçe-i pûteye tîr-endâzlıkları seyriyle ahşam namâzına dek eğlenüp ba‘de's-salât hareme duhûl buyuruldu.

[192b] On birinci yevmü'l-İsneyn Kasr-ı Mehmed Paşa'ya zîver-efzâ-yı teşrîf buyurulup haseki ağa kulları ordu-yı hümayûn cânibinden otuz üç ‘aded esîr getirüp ‘arsa-i nazar-ı hışm u celâletde ser-be-dest-i nâ-ümîdî olduklarında mukaddemâ Nemçe elçisi ile firâr edüp harbî olan İslambol harâc-güzârânından bir kürkçü oğlanı ve Nemçe'nin zahîre yazıcısı bir Sırf keferesi mazhar-ı şemşîr-i gazab olup numûne-i katl-i a‘dâyı temâşâ buyurup bakıyyesini irsâl-i zindân-gâh-ı üsârâ buyurduktan sonra kubeyl-i ‘asrda “sâhib-i devlet hazretlerinin çukadârı müjde ile geliyor” deyü tarîkda olan hasekilerin birisi sebk-ı isti‘câl etmekle mazhar-ı ihsân olup cevâbı tamâm olunca çukadâr-ı merkûm Gürcü Süleymân nâm kulları dahi vürûd edüp mukaddemâ hezîmet ile firâr ederek Toprakkal‘a'ya tahassun eden keferesi melâ‘înin mâ-hasalı ‘asker-i İslâm'ın bî-muhâbâ³⁷¹ hücûm-ı dilîrânelerin gördüklerinde tâkat-âver-i metânet-i mukâbeleye pâyende-i mukâvemet edemeyüp top menzili karîb olduklarında firâr edüp perâkende ve perîşân olarak mütezelsilü'l-akdâm bî-ser ü bî-pâ idbâra ikdâm üzre olup Toprakkal‘a'yı dahi ehl-i İslâm zabt edüp me‘mûnül-gâ'ile sahrâ-yı Tımışvar'a güzâr eyledikleri haber-i meserret-eseri iblâğ u i‘lâm eyledikte mevcûd olan hademe-i cihân-dâr girye-künân sürûr-ı secde-i şükr-i Hudâ-yı gayûr edüp mezbûr Süleymân Çukadâr huzûr-ı hümayûna gelüp bi'l-muvâcehe ve'l-müşâfehe hakîkat-i haber-i beşâreti lisânen dahi takrîr etdikde ilbâs-ı hil‘at ile ikrâm olunup mütehammil-i nakl olacak mertebeden efzûn tahmîl-i nukûd-ı ihsân u in‘âm buyurulup kâ‘im-makâm paşa kullarına gönderildi. Ve top şenliğine izn-i hümayûn buyurulup sagîr u kebîr, ednâ ve a‘lâya işâ‘at ü i‘lân olunup ol sürûr-ı cihân bir cihân-ı sürûr olmuşdur ki herkes birbirine tebrîk-i ‘ıyd-i meserret eylediğinden mâ‘adâ du‘âlarının eser-i icâbetini müşâhede eden şeyh u şâbb ve sıbyân ez‘âf-ı muzâ‘af tazarru‘lar edüp

Kerem gördükde ey Bâkî gedâlardan recâ artar

mısdâkınca dahi nice nühüfte-i ceyb ü derûn olan ümîdler izhâr ederler. Hemân Hudâ-yı Müte‘âl dâ‘imâ ümmet-i Muhammed'i icâbet-i da‘avât-ı mâ-temennâlarıyla mesrûr edüp şevketlü efendimizin zamân-ı sa‘âdetlerinde mahz-ı şevk

³⁷¹ Nûshada بی مهلبا imlasıyla yazıldı.

u safâ olmakda müstedâm eyleye. Beşâret-i merkûma bu kullarının zâde-i kalemi olan târîhi:

Rûh-ı ‘âlem cenâb-ı Hân Mahmûd

Dîde-i mihr-i saltanat nûru

Kande ‘azm eylese muzafferdir

Cünd-i himmet livâ-yı mansûru

Yine dünyâyı eyledi mesrûr

Bir beşâretle baht-ı meşkûru

Kal‘a-i Seng ü Hâk‘de komayup

Kovdu kırdı ‘adû-yı makhûru

Mısra‘aynı olup birer târîh

Vasf-ı fethin bu beyt-i ma‘mûru

“Geldi toprak gözüne taş başına³⁷²” sene 1151

“Kaçup a‘dâ bozuldu taburu³⁷³” sene 1151

[193a] On ikinci yevmü's-Sülâsâ bi'l-müşâhede rü'yet-i umûr-ı müslimîn için sâ‘at altı buçukda hareket-i hümayûn buyurulup taht-ı revân-ı ‘azm-i ikbâl ile revân ve kenâr-ı tarîkda olan çâh-ı letâfet-gâha varıldıkda süvâr-ı semend-i hoş-reftâr ve Türbe-i Hâlid bin Zeyd Ebâ Eyyûb-ı Ensârî ‘aleyhi rahmetü'l-Bârî‘de edâ-yı salâtü'l-fecr ve kırâ‘at-ı Feth-i Şerîf ‘akabinde du‘â ve senâ olunup sandal-süvâr-ı ‘azîmet buyurulup yemîn ü yesârında taraf taraf top-ı ejder-peyker-i ra‘d-sadâ ile şenlik ederek mahall-i Dîvân'a vusûl ve ihkāk-ı hukûk-ı enâma nezâret-i ‘adâlet-güsterleri hitâmında Hücre-i Hırka-i Mutahhara[ya] teşrîf ve tilâvet-i Kur‘ân-ı ‘azîmü’ş-şân ve ‘arz-ı hâcât ve münâcât be-dergâh-ı icâbet kılındıktan sonra Topkapu Sâhilserâlarına şeref-bahş-ı kudûm buyurulup gül-bâğçe-i tarâvet-nümâlarında refât-ı temâşâ-yı eşcâr u esmâr u ezhâr ve her şâh u giyâh zîb-i tabakçe-i dest-i ‘arz-ı yâdigâr ve ithâf-ı nev-bâve-i berg-i sebz-i ber-güzârları işâret-i fermûde-i kabûl resminde bir mikdâr meyve-çîn-i bostân-ı husûl-i me‘mûl ile tefe’’ül-nümâ buyurulduktan sonra tenâvül-i ta‘âm-ı mâ-hazar buyurulup filike-süvâr-ı mu‘âvedet ve haremsarây-ı mahall-i Dâvûdpaşa'ya nüzûl ve duhûlden sonra ba‘de'z-zuhr Kasr-ı Mehmed Paşa'ya biniş buyurulup kemân-keşân ve çavuşân ve temâşâ-yı refât-ı esbân ile vakt-güzâr-ı hâtır-

³⁷² کلدی طبرق کوزینه طاش باشینه

³⁷³ قاچوب اعدا بوزلدی تابوری

güşâyî buyurulup ba‘de-salâti'l-‘asr harem-i şerîfe ³⁷⁴ كالشمس فى افق السماء revnak-bahş-ı teşrîf buyuruldu.

On üçüncü yevmü'l-Erba‘â yine kasr-ı ferah-efzâ-yı Mehmed Paşa'ya kadem-nihâde-i iclâl buyurulup esbân-ı cenîb hırâm-ı dil-firîbi seyrinden sonra mukaddemâ kâtibü's-sırr olup me‘zûn-ı huzûr-ı hümayûn olan Mustafa Ağa kulları ‘amelü'l-yed-i tuhaf-ı nemle-gûnesiyle gelüp sohbet-i şetâret-âmîz ve ba‘zı târîhât-ı tefe’’ülâne-i neşât-engîzin ‘arz edüp mazhar-ı eltâf-ı iltifât ü ihsân-ı kat ender-kat olup ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûna ‘azîmet buyuruldu.

On dördüncü yevmü'l-Hamîs Makrahora nâm sâhil-gâh-ı dil-güşâya sâye-bân-sâz-ı teşrîf-i şevket-tırâz buyurulup tûfeng-endâzâna sebû-şikestî-i nişân-gâh-ı mezâhir-i ihsân fermân buyurulup tamâm-ı emirde tîr-endâz ³⁷⁵ kullarına dahi itâre-i tîr-i havâyî emr olunup seyr u temâşâsıyla neşât-bahş-ı tab‘-ı mülûkâne buyurulup ba‘de'l-‘asr tenâvül-i ta‘âm-ı mâ-hazardan sonra mu‘âvedet buyuruldu.

On beşinci yevm-i Cum‘a pîş-gâh-ı sarây-ı behcet-serâda olan câmi‘-i şerîfde edâ-yı salât-ı Cum‘a ve du‘â ve senâdan sonra harem-i muhteremlerine duhûl buyurulup emr-i halvet-i hümayûna teheyîyü’ ile imrâr-ı vakt buyuruldu.

[193b] Rûz-ı mezbûrda halvet-i hümayûn ile Kasr-ı Mehmed Paşa'da ve ol havâlîde nâzîde-hırâm u ârâm buyurulup Sarây-ı Vidos'a devletlü efendimiz hazretleriyle ihtisâr üzre seyr-i gül-geşt ve kûh u deşt ederek ba‘de'l-mağrib hazînedâr-ı şehriyârî ma‘iyyetine kahveci ve mü‘ezzinbaşı ve iki üç mü‘ezzin ve nây-zen edâ-yı nagamât-ı temcîd ve sadâ-yı edevât-ı hâlet-resîd-i gül-bâng-ı tevîd-i şebâne için mülâzemet-i kenâr-ı bâb-ı şevket-me‘âba fermân buyurulup başçukadâr altı nefer çukadârlar kullarıyla tahrîk-i rikâb buyuruldukda ferdâsı Cum‘aertesî halvet-i hümayûnda ikâmet ve Bâzâr günü ba‘de'l-mağrib yine sarây-ı dil-güşâ-yı safâ-mahall-i Dâvûdpaşa'ya mu‘âvedet ve halvet ile harem-i şerîfe duhûl buyuruldu.

Mâh-ı mezbûrun on sekizinci İsneyn günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup mübtediyân-ı kemân-keşân kullarına bir tarafda vaz‘-ı pûte-i nişân-gâh ve bir taraf ‘alâ-merâtibihim tâlibân ve pehlivânân kullarının tîr-endâzî-i havâ-peymâları seyriyle tab‘-ı mülûkânelerine güşâyîş-bahşâ-yı neşât buyurulup ba‘de'l-‘asr harem-i hümayûna teşrîf buyuruldu.

³⁷⁴ “Gökyüzündeki güneş gibi” manasında Arapça bir ifade.

³⁷⁵ Nûshada تيراندان şeklinde.

On dokuzuncu Sülâsâ günü rû'yet-i mesâlih-i 'ibâdullâh için sâ'at-ı leyli yedide süvâr-ı taht-ı revân-ı 'azîmet ve Türbe-i Mu'attara-i Hâlid-i Ensârî'de edâ-yı salât-ı fecr ve 'arz-ı hâcât ve du'â ve münâcât hitâmında mahall-i Dîvân'a 'âzim ve itmâm-ı Dîvân'da Hırka-i Şerîfe-i Fâhru'l-enâm Hücresi'nde tilâvet-i Kur'ân ve ziyâret-i ber-güzârân ile teyemmün buyurulup Sâhilsarây-ı Topkapu'da cânib-i deryâda vâki' şehnişîn-i irem-tezyînlerinde bir mikdâr âsâyîş-nişîn olup tenâvül-i ta'âm-ı mâ-hazardan sonra filike-süvâr-ı mu'âvedet buyurulup haremsarây-ı mahall-i latîf-i Dâvûdpaşa'ya vusûl ve harem-i hümâyûna duhûl buyurup ârâm-kerde-i teneffüs ü menâm buyurulduktan sonra ba'de'z-zuhr Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve kahve-nûş-ı vakfe-i hafife buyurulup Vidos Sarâyı mukâbilinde bâlâ-yı çeşme-sârda olan püšte-i nezâret-fersâya vaz'-ı sâyebân fermân olunup salât-ı 'asra dek itâre-i tîr-i havâyî seyri ve cirid-bâzân-ı ağayân-ı Enderûn-ı hümâyûn piyâdeleri temâşâsıyla eğlenilüp edâ-yı salât 'akabinde muhtasarca kuşhâne ta'âmı tenâvül buyurulduktan sonra sâ'at on bir buçuğa değin ol mahall-i mürtefi' güzer-gâh-ı bender-i nesîm-i safâ olmağla tab'-ı şâhânelerine evfak olmağla istikşâf-ı gül-gonçe-i hâtır buyurup ahşama karîb haremsarây-ı hümâyûnlarına tahrîk-i rikâb-ı mu'âvedet buyurulmuştur.

[194a] Yirminci yevmü'l-Erba'â kasr-ı fûshat-sarây-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı kudûm-ı iclâl-fermâ buyurulup müsâ'ade-i havâ manzûr-ı çeşm-i basîretleri olmağın kemân-keşân kullarının mübtedîlerine vaz'-ı tabla-i nişân-gâh ve meşk-kerde-i şast-ı idmân olan tâlibân ve pehlivânân kullarına itâre-i tîr-i havâyî fermân buyurulmağın tâlibândan Kemânî 'Ali Ağa kulları dokuz yüz gezden aşurı atup pehlivân-ı sâhib-i kabza olup dokuz yüzcülerden rikâb-ı hümâyûn çukadârı Seyyid Ahmed Ağa ve cündî Habeşî çukadâr 'Ali Ağa kulları binden aşurı atup bincilere mülhak olmalarıyla mazhar-ı ihsân u tahsîn olmuşlardır.

Yirmi birinci yevmü'l-Hamîs yine Kasr-ı Mehmed Paşa müşerref-i kudûm-ı şehinşâh-ı kişver-güşâ olup sohbet-i hoş-güvâr-ı safâ-bahşâ hâtır-güşâyî-i tab'-ı mülûkâne buyurulmağla iktifâ kılındı. Ba'de'l-'asr harem-i şerîfe [teşrîf buyuruldu].

Yirmi ikinci yevmü'l-Cum'a emâme's-sarây Câmî'-i Sultân Mehmed Hân-ı cennet-makâmda edâ-yı salât-ı Cum'adan sonra harem-i muhtereme [teşrîf buyuruldu].

Yirmi üçüncü yevmü's-Sebt Kasr-ı [Mehmed] Paşa'ya teşrîf buyurulup temâşâ-yı reftâr-ı esbân-ı cenîb isrinde bir tarafda tabla-zen-i pûte-i nişân-gâh ve bir tarafda havâ-peymâyân-ı pehlivânân-ı yâ-Hakk-hân-ı menzil-hâh seyriyle icrâ-yı sünnet-i seniyye-i Nebeviyye ile imrâr-ı zamân-ı makrûnü'l-meymene-i mebrûru'n-niyye buyurulup ba'de'l-'asr harem-i şerîfe duhûl buyuruldu.

Yirmi dör[dü]ncü yevmü'l-Ehad Kasr-ı karînü'n-nasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup imtihân-ı bâzû-yı baht-ı kemân-keşân için bi-merâtibihim koşular konup bincilerde Mehmed Bey³⁷⁶ Kilârî ve dokuz yüzcülerde Mustafa Bey³⁷⁷ Seferli ve tâliblerde Bâzîrgân-zâde Mustafa Ağa Kilârî kulları akrân üzre tefevvuk ile mümtâz-ı ihsân u tahsîn olduklarından sonra kubeyl-i 'asrda cânib-i Bahr-i Siyâh'da Moskov üzerine irsâl buyurulan donanma-yı hümâyûndan haber-i meserret geldiği rikâb-ı hümâyûna 'arz olundu.

Ertesi yirmi beşinci yevmü'l-İsneyn yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurup donanma-yı hümâyûn tarafından gelen kâ'ime-i beşâret mazmûnu 'adû-yı bî-dînin iki yüz pâre sefâyini itlâf olunup on sekizi levâzımıyla ahz ve yüzden mütecâvizi igrâk-ı girdâb-ı demâr ve bâkîsi ihrâk bi'n-nâr olduktan sonra sâhilde ve deryâda kalan bekâyâ-yı tedmîri der-zencîr ü teshîr ve katl ü esîr etmeğe meşgûl olunup bir dâne kayığı kalmadığı haber verilmiştir.

[194b] Rûz-ı mezbûrda çavuşân ve musâhibân kullarının sohbet-i şetâret-fezâ-yı mudhikâneleriyle ibtisâm-ı tab'-ı safâ-ârâm üzre iken Kefe Ser'askeri Silahdâr Mehmed Paşa kullarının silahdârı Bosnevî Hüseyin Ağa kulları ve hân hazretlerinin hazînedâr kulları gelüp Moskov kâfirin Orkapusı'na hücûm edüp muhârebe esnâsında Mehmed Paşa ile hân yetişüp bî-muhâbâ cenge âgâz eylediklerinde bi-lutfillâhi te'âlâ küffâr münhezim olup firâr etmekle mukaddemâ Orkapusı'nın altına lağım içine vaz' etdikleri yüz yirmi kantâr baruta âteş etdiklerinde bi-keremi'l-Bârî lağım âteş almayup barut-ı mezbûr ehl-i İslâm'a nasîb olduğundan gayrı bi'l-küllîyye tabur-ı menhûsîn makhûr u müdemmer ve top u cebehânesi cünd-i müslimîne müyesser olup seksen bin kadar kâfir tu'me-i şemşîr ve sehm-i cüz'îsi esîr-i der-zencîr ve bakıyyetü's-süyûf katı nâdiri Aksu cânibine firâr

³⁷⁶ Nûshada بیک imlasıyla yazıldı.

³⁷⁷ Nûshada بیک imlasıyla yazıldı.

fi'n-nâr fi's-sakar oldukları haber-i meserret-eser rikâb-ı kâm-yâba 'arz olundukda merkûmân kulları ilbâs-ı kaftân ve ihsân-ı kat be-kat-ı firâvân ile şâdân buyuruldu.

Yirmi altıncı yevmü's-Sülâsâ Kasr-ı rûşen-fezâ-yı Mehmed Paşa'ya ferah-bahşâ-yı kudûm buyurulup Hân-ı Hânân-ı Kırım ve Kefe ser'askeri 'abd-i kadîmleri Mehmed Paşa tarafından numûne-i me'hûzât-ı ganâ'im olmak üzre irsâl olunan dört nefer bayrakdâr ve bir nefer binbaşılıarı ve topların her nev'inden bir 'aded top 'arabasıyla ve üç 'aded cebehâne 'arabası sâha-i nazar-gâh-ı huzûr-ı hümâyûna getirilüp temâşâ buyuruldu.

Bârekallâh zihî fevz ü zafer
K'oldu şâhinşeh-i 'âlem mazhar
Tâc-bahşâ-yı şehân Mahmûd Hân
Dâd-ger [ü] dâver-i nusret-yâver
Etdi birden iki düşmânı şikest
Kesdi her yanda nice yüz bin ser
Gark u hark eyledi donanmasın
Moskov'un ceyşin edüp zîr ü zeber
Nemçe'nin aldı niçe kal'aların
Niçe taburunu bozdu yer yer
Dâ'imâ her yana bu târîh-veş
Ola mansûr şeh-i bahr u berr³⁷⁸ sene 1151

Ba'dehû cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn süvârîlerine cirid-bâzî fermân buyurup izhâr-ı mahâret edüp cirid-çehân olanlar mazhar-ı ihsân olarak kasr-ı merkûmda tenâvül-i ta'âm buyurup harem-i şerîfe duhûl buyuruldu.

Ahşamı ki yirmi yedinci Çehârşenbe gecesidir, telhîs-i sadr-ı 'âlî ba'zı mekâtib ve ahbâr-ı sürûr-âsâr ile gelüp me'mûr olduğu mesâlihi 'arz edüp Bender ve Bosna câniblerinde nusret vukû'unu lisânen müjde etdiklerin haber verüp Çehârşenbe günü Kasr-ı Mehmed Paşa'da seyr-i tîr-endâzân ile tefrîh-i tab'-ı mülûkâne buyuruldu.

³⁷⁸ 1151 = اوله منصور شه بحر و بر

[195a] Yirmi sekizinci yevmü'l-Hamîs Kasr-ı pür-te'sîs-i Mehmed Paşa'da Enderûn-ı hümayûn kemân-keşân-ı fârisân ağalar kullarına at üzerinde okun gezleyüp tablaya nişân-zed-i tahsîs etmesi fermân olunup ol seyr-i nefis ile eğlenildi.

Yirmi dokuzuncu yevmü'l-Cum'a emâme's-sarâyî's-sultânî Câmi'-i Sultân Mehmed Hân'ı memnûn-ı teşrîf-i cihân-bânî buyurup vekîl-i imâm-ı evvel ve dermakâm-ı sâni olan Sarmısakçı-zâde Efendi zâ'ika-i sâmi'ayı halâvet-i edâ-yı şîrîn-nefes ile lezzet-yâb-ı istimâ'-ı hutbe ve tilâvet-i Kur'ânî eyleyüp Mü'ezzin 'Ali Ağa bendeleri Mâlcı Câmi'i imâmı el-Hâc Halîl Efendi'den meşk ettiği na't-ı şerîfi kırâ'at ile hilye-pîrâ-yı cemâl-i teşevvuk eyleyüp ba'de'z-zuhr harem-i şerîfe duhûl buyuruldu.

Otuzuncu yevmü's-Sebt Kasr-ı Mehmed Paşa meydânında vaz'-ı mîl-i taş beser-i nişân-gâh-ı tîr fermân buyurulup mukâbil-i kasr olan sedd-i püşteye Lala Mehmed Paşa'nın Sakız'da yaptırdığı sâye-bân-ı cedîd ve şevketlü efendimiz muhtera'-ı tab'-ı hümayûnları olan 'Acem topların dikilen oba-i cedîd ve kasr-ı 'adâlet-i cedîd kurulup teşrîf-i kudûm-ı şehriyârî buyuruldukda bu sâl-i mübârekde mahrûse-i Mısır'dan hazîne getüren ümerâ-i Mısır'dan Yûsuf Bey'in etbâ' u a'vânından 'ilm-i fûrûsiyyet ve cirid-bâzî ve cerâye-i Mısırî'ye fârisâne nişâna tûfeng-endâzîde sâhib-i mahâret olanlar huzûr-ı hümayûna gelüp izhâr-ı ma'rifet ve isâbet edenlere fevka'l-hadd ve'l-me'mûl ihsân-ı mülûkâne buyurulup nîze ve cirid oyunlarında cümlesi mazhar-ı kerem buyurulmasına bahâne-i cüz'î ile ihsân-ı küllî buyuruldukdan [sonra] edâ-yı salât-ı 'asr buyurulup gâyet mahall-i latîf ve havâ-dâr ve tarz-ı şâhânesi pesendîde-i tab'-ı hümayûn olmağla sâ'at on bir buçuğa dek dahi çavuş kullarıyla istîrvâh-ı hâtır-ı mülûkâne buyurulup harem-i muhtereme teşrîf buyurulmuşdur.

Rûz-ı mezbûrda dâru's-sa'âde ağa kullarına Mısır'dan hedâyâ gelen altı 'aded esb-i Mısırî ki her biri nâdiru'l-akrân ve sabâ-hırâmân nâzîde-i cünbüşü duhter-i 'iffet-perver-i devrân meydân-ı bahâdırîde merdân-ı cüvân nâ-hürde-i müşt hod-fürûş der-keşîde-i zîr-i zîn-pûş-ı nazar-gâh eyledi. [195b]

[Sene 1151] Gurre-i Mâh-ı Cemâziyelûlâ

Evvelki Yekşenbe günü Kasr-ı fesîhu'l-meydân-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümâyûn buyurulup çavuşân ve musâhibân sohbet-i ferah-âver-i mudhikâneleriyle istîbsâm ve temâşâ-yı reftâr-ı esbân ile ârâm buyuruldu.

İkinci Düşenbe günü Kasr-ı Mehmed Paşa'da kahve-âşâm-ı teneffüs ve edâ-yı salât-ı zuhrdan sonra Kibleli-zâde Çiftliği'ne biniş buyurulup bir mikdâr âsâyîş buyurulduktan sonra dahi Vidos bâlâsında olan âs-bâd kurbunda sâye-bân kurulup 'azm ü teşrîf buyurulup temâşâ-yı tavr-ı harmen-kûb u âs-bâd-ı 'ucbe-üslûb ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve harem-i şerîfe mu'âvedet buyuruldu.

Üçüncü Seşenbe [günü] sâ'at-ı leylî yedi buçukda Dîvân-ı 'âlî'ye 'azîmet ve Eğrikapu'ya doğru teveccüh buyurup zamân-ı Hazret-i Mu'âviye'de hicretin elli birinde Mesleme hazretleriyle gelüp şehîd olan guzzât-ı³⁷⁹ Sahâbe-i Güzîn'den muhâcir fî-sebîlillâh Câbir bin 'Abdullâh-ı Ensârî rahimehü'l-Bârî hazretlerinin türbe-i mu'attaraları meknûz olan Câmi'-i Şerîf-i Mustafa Paşa'da salât-ı fecri edâ ve du'â ve senâ edüp hademe-i makber-i 'âlîleri mazhar-ı ihsân u iltifât-ı mülûkâne ile şâdân buyurup sandal-süvâr-ı 'azm-i şehriyârîleriyle mahall-i Dîvân'a karâr ve Dîvân tamâmında Hırka-i Münevvere'de tilâvet-i Kur'ân-ı 'azîmü's-şân ve tazarru' u du'â-yı Yezdân için tevessül-künân olup Sâhilsarây-ı Topkapu'da vâki' leb-i deryâya karîb kâhçe-i latîflerinde ta'âm-ı enfes-i nefîs-i kuşhânedan muhtasarîce lezzet-çeş-i tenâvül buyurulduktan sonra haremsarây-ı cânib-i Dâvûdpaşa'ya mu'âvedet buyuruldu.

Rûz-ı mezbûr halvet ile harem-i hümâyûnda eğlenilüp biniş paydost olmuşdur.

Dördüncü Çehârşenbe günü Mehmed Paşa Köşkü'ne teşrîf buyurulup seyr-i hırâm-ı esbân-ı cenîb-i yevmiyyeden sonra sohbet-i hande-âver-i çavuşân ve musâhibân ile handân olarak sâ'at-ı nehârî yedi buçuğa dek safâ-yâb olunup lâkin kesâfet-i havâ olmağla mukâbeleda bâlâ-yı püşteye vaz'-ı sâye-bân, vakt-i 'asrda teşrîf ve edâ-yı salâtdan sonra ahşam karîb oluncaya dek nişeste-i ârâm buyuruldu.

[196a] Beşinci Pencşenbe günü Çırpıcı Çayırı'nda kenâr-ı nehrçe-i musaffâ zîr-i sâye-i bîd-i pür-safâda sâye-bân-ı cihân-bânî kurulup vakte'z-zuhr teşrîf-i

³⁷⁹ Nûshada "guzzât" şeklinde şeddeli.

sa'âdet-redîf buyurulup 'asra dek itâre-i tîr-i havâyî-i kemân-keşân ve seyr-i hırâm-ı esbân ve şetâret-i kaşmerî-i sohbet-i çavuşân ile istikşâf-ı tab'-ı nâzikâne-i mülûkâne-i tarâvet-nişân buyurulup ba'de-edâ-yı salâti'l-'asr ta'âm-ı nefis-i kuşhâne ve şikâr-ı şâhânedan bir mikdâr 'ale'l-ihtisâr tenâvül ile seyr-i tomak-bâzân-ı Enderûn-ı hümayûn buyurulduktan [sonra] letâfet-i mahall ü havâ ve nezâfet-i pehn-i deşt [ü] sahrâ hâtır-pesend-i pâdişâhîleri olmağla vakt-i şâma dek ârâm ve edâ-yı salâti'l-mağrib için kenâr-ı âbda vâki' sâha-i dil-güşâyâ seccâde-güster-i 'ibâde kılınup namâz-ı şâm hitâmında şemmârî zîn ile çapkun yağız ihzâr olunup mu'âvedet buyurulup haremsarây-ı mahall-i Dâvûdpaşa'ya zînet-bahş-ı makdem-i celâlet buyuruldu.

Altıncı yevm-i Cum'a pîş-gâh-ı sarây-ı şevket-penâhda olan Câmi'-i Sultân Mehmed Hân 'aleyhi rahmetü'r-Rahmân'da salât-ı Cum'ayı edâ ve yine harem-serâlarına duhûl buyurduklarından sonra kubeyl-i 'asrda telhîs-i kâ'im-makâm-ı pür-lîcâm sür'at-i tâm ile gelüp cânib-i deryâdan Adakal'ası'nın fethi beşâret olunduğun ve fütûhât-ı gûn-â-gûn ile serdâr-ı ekrem tarafından müjde-âverân esnâ-yı tarîkda olduğun haber verüp ba'de'l-mağrib Çorlu cânibinden haseki kulları irhâ-yı 'inân-ı isti'câl ederek gelüp bu haberi tasdîk ve beyne'l-habereyn tevfiğ u tahkîk kılındı.

Yedinci bârekallâhü's-Sebt medlûlû günü çukadâr-ı sadr-ı 'âlî Gürcü Süleymân kulları resîde-i huzûr-ı hümayûn olup Bosna vâlîsi sadr-ı sâbık 'Ali Paşa kulları Bosna dilâverleriyle küffâr-ı hâk-sârın cem'îyyet-i kesîrin perîşân edüp tabur-ı makhûrunda mevcûd olan şümâr u tahmînden efzûn la'in-i bî-dîn-i ber-geşte-baht-ı vârunu bi'l-küllîyye tu'me-i şemşîr-i şîr-i nahcîr ve beste-i kayd-ı zencîr edüp ülûf-ı kesîreden on iki 'aded 'adû semt-i necâta firâr ile reh-yâb-ı halâs oldukları müşâhede olup cümlesi refte be-nâr-ı sa'îr oldukların haber verüp ve Bender cânibinde olan tabur-ı Moskov-ı mesfûru dahi ehl-i İslâm'ın cünûd-ı mansûru tazyîk u tefrîk edüp dillerin nakli üzre baş ceneraline dâne-i top-ı pür-âşûb isâbet edüp helâk olmağla firâr etmelerin Boğdan voyvodası mektûbu mazmûnuncu ihbâr ve Adakal'ası'nın teshîrin dahi iş'âr eyledi.

[196b] Ol rûz-ı firûz Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümayûn-ı şevk-efrûz buyurulup ba'de-salâti'z-zuhr serdâr-ı ekrem sadr-ı a'zam hazretlerinin odabaşısı Adakal'ası'nın miftâhın getirüp mufassalât-ı tahrîrât-ı defâtîr-i top ve cebehâne ve mühimmât-ı sâ'iresin ve tasvîr-i kal'asın ve takrîrât-ı keyfiyyâtın irâ'et ve kırâ'at ile

tefhîm ile fi'l-vâki' böyle bir kal'a-i müstahkem ki fikr-i teshîrden dahi bîkr bir mestûre-i muhadderedir el-hamdü-lillâhi te'âlâ ehl-i İslâm'a rû-nümâ-yı feth olup şevketlü efendimize nasîb oldu. Hakk te'âlâ niçe bilâd-ı küffârı 'ibâdet-gâh ve cây-ı karâr-ı cündü'l-ebrâr eyleye. Derûn-ı kal'ada bir üstüvâr kenîsâ-yı hoş-nesak-ı müşeyyedü'd-dîvârı 'ibâdet-hâne-i İslâm olmağa sezâvâr görüp binâ-yı minâre fermân buyurulup nâm-ı Gâzî Ebu'l-feth Es-Sultân Mahmûd Hân 'unvânıyla hutbe-hân olunmasına istîzân kılındı. Fütûhât-ı merkûma bu kulları ve ba'zı Enderûn ve Bîrûn'da şu'arâ kullarının târîhleri müntehabıdır:

Rahmî: Müjde-i feth-i Ada geldi şeh-i dâd-âvere

Tab'î: Ada feth oldu şükr Yezdân'a

Bu kullarının dahi: Sevindirdi dil-i dünyâyı açdı fethi târîhi/Gelüp miftâh-ı Ada müjdeler Sultân Mahmûd'a.

Sekizinci yevmü'l-Ehad Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümayûn buyurulup şeyhülislâm-ı müftî'l-enâm ve kâ'im-makâm huzûr-ı hümayûna rû-mâl ve tebrîk-i gazâ-yı pür-iclâl eylediler. Ba'dehû mukâbil-i kasrda olan sedd üzre sâye-bân kurulup nakl-i mekân-ı şevket-âşiyân buyurulup mehterhâne ile cündiyân-ı Enderûn seyr olunup izhâr-ı ma'rifet edenler ihsân-ı firâvân ile mesrûr buyuruldu.

Dokuzuncu yevmü'l-İsneyn yine Mehmed Paşa Köşküne teşrîf ve ba'de'z-zuhr mahall-i mezbûra sâye-bân vaz' olunup nişân-gâha itâre-i top u humpara seyriyle tab'-ı hümayûna safâ-bahşâ buyuruldu. Müjde ile gelen odabaşı haseki ağa oldu.

Onuncu yevmü's-Sülâsâ Dîvân-ı 'âlî'ye paydost verilüp halvet-i hümayûn olup harem-i şerîfde eğlenildi.

[197a] On birinci yevmü'l-Erba'â Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf buyurulup miyân-ı meydânında mevzû' olan mîl-i top be-ser-i bâlâya fârisân-ı kemân-keşân-ı Enderûn-ı hümayûn kullarına tîr-endâzî fermân buyurulup temâşâsıyla tab'-ı mülûkânelerine güşâyîş-bahş-ı safâ kılındı.

On ikinci yevmü'l-Hamîs Kasr-ı Mehmed Paşa'ya meymenet-bahş-ı kudûm buyurulup 'âdetâ çavuşân ve musâhibân sohbeti ve hırâm-ı esbân-ı yevmiyye seyriyle eğlenilüp kethudâ-yı bevvâbîn Hamza Ağa kulları serdâr-ı ekrem vezîr-i a'zam kullarına teşrîfât-ı 'avâtîf-ı husrevâneleriyle ve ihsân u atıyyât-ı mülûkâneleriyle revâne olmuştur. Ve ordu-yı hümayûndan 'Abdî Paşalı silahşor-ı şehriyârî 'Abdullâh Ağa kulları gelüp ba'zı beşârât getirmiştir.

On üçüncü yevmü'l-Cum'a Câmî'-i cedd-i emced-i Sultân Mehmed be-mahall-i Dâvûdpaşa'da edâ-yı salâtdan sonra harem-i hümayûna teşrîf buyuruldu.

Rûz-ı mezbûr kapucılar kethudâsı vekîli olan Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey kulları hân-ı hânân-ı Kırım ve Kefe Ser'askeri Silahdâr Mehmed Paşa'ya ve Kapudân-ı Deryâ Süleymân Paşa'ya ve Kırım'da muhafız Adana vâlisi 'Ali Paşa kullarına hila'-i fâhire ve teşrîfât ve atıyyât-ı vâfire îsâline me'mûr olup revâne olmuştur.

On dördüncü yevmü's-Sebt müsâ'ade-i rûzgârile Kasr-ı Mehmed Paşa'da itâre-i tîr-i havâyî fermân buyurulup tûfengî-i şehriyârî Mısırlı el-Hâc Süleymân kulları ve çukadâr Kengirîli Mustafa kulları ve mülâzım-ı çukadâr Gürcü Mustafa ve Kilârî İmâm Hüseyin kulları ve Seferli İmâm Mustafa kulları dokuz yüzücü pehlivân-ı sâhib-i kabza olup mesrûr-ı iltifât u ihsân-ı firâvân buyurulduktan sonra hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa kulları me'zûn-ı tîr-endâzî-i havâyî olmağla dokuz yüze karîb atup vehle-i ûlâ olduğundan şâyeste-i tahsîn-i pâdişâhâne buyurulmuştur.

On beşinci yevmü'l-Ehad Vidos Sarâyı halvet-i hümayûn ile şeref-sâz buyurulup yine ba'de'l-'asr haremsarây-ı mahall-i Dâvûdpaşa'ya mu'âvedet buyuruldu.

[197b] On altıncı yevmü'l-İsneyn Râmî Çiftliği'ne mevkib-i iclâl-iktirân fermân buyurulup lâkin ihtilâf-ı rûzgâr ber-karâr olmadığından nüzûl-i bârân âsârı müşâhed olmağla Kasr-ı Mehmed Paşa'ya tulû'-ı âfitâb gibi lem'a-tâb-ı ikbâl buyurulup salât-ı zuhru edâ ve güşâyîş-i gamâm-ı havâyâ nigerân olmağın ân-ı vâhidde derûn-ı erbâb-ı hulûs menendi sâf ve rûşen latîf-i havâ görünüp tab'-ı hümayûnu tergîb eyledi. Mahall-i zay'a-i mezbûra kemâl-i safâ ile varılup nişîn-i erîke-i ârâm buyurulduktan bir rütbe bârân-ı rahmet nüzûl eyledi ki etrâfi seyl-i revân etdi. Pîş-gâhda olan çemen-zâr ser-sebz ü şâd-âb olup tarâvet-bahşâ-yı âsâyîş oldukda cündiyân-ı darb-zen kulları menzil cirid-endâzîsine me'mûr buyuruldu. Ba'de'l-'asr yine letâfet-i havâ ve kemâl-i safâ ile mu'âvede buyuruldu. Müsâ'ade-i havâ böyle gerekdir.

On yedinci yevmü's-Sülâsâ Dîvân-ı 'âlî mu'âf buyurulup Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i hümayûn ve ba'de'z-zuhr mukâbeledede olan püşteye vaz'-ı sâyebân fermân buyurulduktan sonra esnâ-yı sohbetde asıl mesnûn olan nişân-gâh-ı tablaya tîr-endâzî-i tabla koşusu ta'bîr olunan âyîn-i dil-nişîn icrâsı müzâkere olunmağın

müşâhed-i nazar-ı şevket-fezây olmağışün bir tarafda hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa ve bir tarafda rikâbdâr-ı şehriyârî Hasan Ağa kulları re'îs-i kemân-keşân buyurulup tarafeyne 'adl üzre taksîm-i neferât edüp iki tabla kurdurup her birine yüz yirmişer hatve mesâfe ta'yîn olunup kur'a ile bed' olundukda bir taraf tamâm oklarını atınca bir taraf bekleyüp hitâmında anlar dahi tamâmen otuzar ok endâhte etdiklerinde tarafeynden salât u selâm ederek kalkup hadîs-i şerîfde vârid olan mazmûn ki "kavuşdukları mahallin miyânı cennettir" buyurulduğuna i'tibâren pâpûşların derbagal ve kemânların ber-düş edüp musâfaha eyleyüp nakl-i mekân ve cem'-i sihâm edüp bir fasıl dahi okların atup encâmında Bosnevî mülâzım-ı çukadâr 'Osmân kullarının tablada cümleden ziyâde tîr-i nişân-zedesi bulunmağla nihâde olan öndül bir kandil-i tîr-i bî-nazîr kendüye ihsân buyurulup iftîhâr-ı imtiyâz ile şâdân buyuruldu.

On sekizinci yevmü'l-Erba'â Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı kudûm buyurulup pehlivânân-ı kemân-keşân kullarına itâre-i tîr-i havâyî ile tab'-ı hümâyûn-ı şevket-makrûneye iktisâb-ı neşât buyuruldu.

[198a] On dokuzuncu yevmü'l-Hamîs Çırpıcı Çayırı'nda kenâr-ı âb ve sâye-i bîdde vaz'-ı sâyebân buyurulup edevât-ı ihtîşâm-ı mevkib-i hümâyûn mahall-i mezbûra irsâl ve muhtasarîce Vidos Sarâyı'na 'azm bi'l-ikbâl buyurduklarında serdâr-ı ekrem sadr-ı a'zam kulları tarafından karakulak Mehmed ba'zı ecvibe-i istîzân ile Niş cânibine teveccühleri haberin getirdi. Ba'de'z-zuhr sâyebâna şeref-bahş-ı iclâl buyurulup ârâm u âsâyîş ve salât-ı 'asrdan sonra kuşhâne-i nefîsetü'l-et'imelerinin mâ-hazarı tenâvül ve yine haremsarâya mu'âvedet buyuruldu.

Yirminci yevmü'l-Cum'a Câmi'-i Meydân-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa ki hasenât-ı cennet-mekân Sultân Mehmed Han'dır, zîver-yâb-ı teşrîf-i hümâyûn buyurulup merhûm olan imâm-ı sâni Ebûbekir Efendi'nin yerine Sarmısakçı-zâde imâm-ı sânilik ile semmûr-pûş-ı sürûr buyurulup edâ-yı salât ve sıdk u safâ ile mazhar-ı du'â olundukdan sonra harem-i hümâyûna ric'at buyuruldu.

Yirmi birinci Sebt günü Kasr-ı Mehmed Paşa'ya kadem-zen-i is'âd buyurulup cündiyân-ı fârisân-ı Enderûn kullarına cirid-bâzî fermân buyurulmağın seyr-i cirid ile hâtır-güşâ buyuruldu. Fevt-i aşçıbaşı.

Yirmi ikinci Ehad günü yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya revnak-bahş-ı kudûm buyurulup sitâde-i miyân-ı meydân olan mîl-i nişâna tîr-endâzî-i fârisâna fermân buyurulup seyriyle tab'-ı hümâyûna kesb-i safâ buyuruldu.

Yirmi üçüncü İsneyn günü Çekmece-i Sagîr kurbunda vâki' kenâr-ı deryâçe-i musaffâ kasr-ı zay'a-i pür-safâ ki Gümrükçü Çiftliği demekle ma'rûf [ve] hâlâ sadr-ı a'zam kullarının zay'a-i hoş-fezâ-yı ferah-fezâsıdır, biniş-i hümâyûn ile müşerref-kudûm buyurulup salât-ı zuhru edâdan sonra tenâvül-i ta'âm-ı mâ-hazar buyurulup Hâne-i hâssa ağaları ve çavuşân ve musâhibân kullarına zer-i hoş-manzar-efşân-ı dest-i kerem-resân buyuruldukda herkes bi-kadr-i kismet nasîb-âver-i 'inâyet buyurulup ba'dehû sâhil-i deryâda kurulan sâye-bân-ı hümâ-sâye[ye] şeref-sâz buyurulup bir mikdâr seyr-i deryâ ile musaffâ buyurulup sâ'at sekizde 'araba-süvâr-ı mu'âvedet ve Hân Çiftliği nâm mahalde namâz-güzâr-ı 'asr ve andan haremsarây-ı mahall-i Dâvûdpaşa'ya ric'at buyurulmuşdur.

[198b] Yirmi dördüncü Sülâsâ gecesı Dîvân-ı hümâyûn'a 'azîmet içün sâ'at-ı leylî sekizde teheyîyü' fermân buyurulmuşken be-emr-i Hudâ sâ'at dörtde Odabaşı Çarşısı semtinde olan Ermeni mahallesinde harîk zuhûr etmeğın 'azîmet-i hümâyûn buyurulup Topkapu'dan içerü duhûl buyuruldukda berekât-ı kudûm-ı sa'âdet-lüzûmlarıyla itfâ-yı harîk haberi gelmeğın sâ'at yediye karîb 'atf-ı 'inân-ı mu'âvedet ve Ayvansarây'da³⁸⁰ taraf-ı deryâdan sandal ile sarây-ı İslambol'a duhûl buyurulup Dîvân-ı hümâyûn hitâmında elçi gelen İşved [İsveç] beyleri buluşup ba'dehû Topkapu Sâhilserâsı'na teşrîf buyurulup kuşhâne-i nefîse ve ziyâfet-i dîvânî ta'âmı tenâvül buyuruldukdan sonra filike-süvâr-ı mu'âve[de]t buyurulup haremsarâya duhûl buyuruldu.

Yirmi beşinci Erba'â gecesı serdâr-ı ekrem çukadârı el-Hâc Hasan müjde-âver-i nusret-i Samedânî olup Bosna vâlîsi vezîr-i mükerrem 'Alî Paşa tarafına küffâr-ı hâk-sârın cem'iyet-i küllîsi hücûm edüp Bosna dilâverleriyle cümlesini tu'me-i şemşîr eyleyüp rû'esâları olan ( ) ceneralleri ahz ve taraf-ı devlete irsâl eylediği haberi getirdi. Tahmînen otuz bin kadar kâfir helâk eylemişler. Sabâhîsi yevmü'l-Erba'â sadr-ı a'zâmın çukadârı Gürcü Süleymân dahi beşâret-res-i fevz-i Sübhânî olup Niş kasdıyla Morava Köprüsü'nden 'ubûr eden altmış bin kadar

³⁸⁰ Nûshada ایوان ساریده şeklinde.

melâ'in-i müşrikîn bu haber-i pür-kederi gûş eylediklerinden gayrı sadr-ı a'zam-ı 'âlî-kadrin dahi nîş-i gazabın nûş eylediklerinde “biz re'âyâ fakîrleriyüz, Nemçe bizi zor ile sürmüş idi, amân bizi âzâd eyle” deyü feryâd-künân tûfeng ve cebehânelerin teslîm esnâsında ekseri refte be-nâr-ı cahîm ve bir mikdârı girifte-i zencîr-i teshîr ve bir mikdâr âzâd-kerde-i süyûf-ı elîm buyurdıkları haberi getirdi. Ba'dehû havâ biraz mahlût ve gaym olduğundan sofa cânibine biniş fermân buyurulmuşdu. Tekrâr tahvîl buyurulup Kasr-ı Mehmed Paşa'ya revnak-efrûz-ı iclâl buyurulup esbân-ı yevmiyyelerin seyr-i hırâmı esnâsında dâru's-sa'âde ağası kulları bir semend-i Kürdiyyü'l-asl 'arz-ı rikâb-ı hümâyûn eyledi. Ba'dehû kemân-keşân kullarına itâre-i tîr-i havâyî fermân olunup tamâmında hâzin-i şehriyârî Beşîr Ağa kulları dahi itâre-i sihâm-ı havâyîye me'zûn olup bi-lutfillâhi te'âlâ havâ gûşâyış bulup dokuz yüz beş gez yere atup kabza-i pehlivânî ile zîver-yâb oldu.

SIR KÂTİBİ SÂLİH SALÂHÎ EFENDİ
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

6 – 27 Safer 1152
(15 Mayıs – 5 Haziran 1739)

[Sene 1152 Safer]

[67a] Mâh-ı Safer'in altıncısı Pencşenbe günü cânib-i deryâdan biniş ile Eyyûb-ı Ensârî İskelesi'nden çıkup Zay‘a-i Yeğen Mehmed Paşa ki Gümrükçü Çift[li]ği derler, müşerref-i kudûm-i sa‘âdet-lüzûm buyurulup ve bir mikdâr ârâm buyurulup andan Dâvûdpaşa Sarâyı'na teşrîf olunup ebniye-i cedîde temâşâ ve ba‘zı tab‘-ı mülûkânelerine muvâfık sipârişât hitâmında salât-ı zuhr büyük odasında edâ ve havz-ı kebîr kenârında kahve-nûş-ı âsâyiş ve ba‘dehû Mehmed Paşa Köşkü'ne nakl ve süvârî cündiyân seyr olunup ‘avdet buyuruldu.

Mâh-ı merkûmun yedincisi yevm-i Cum‘a Câmi‘-i Cedîd-i Vâlîde Sultân'da edâ-yı salât ve alay-ı ihtîşâm ile doğru harem-i sâhilsarâya ‘avdet olundu.

Sekizincisi yevm-i Sebt biniş paydost buyuruldu. Harem-i şerîfde eğlenildi.

Dokuzuncusu yevm-i Ehad Ağa Bağçesi'ne biniş buyurup Kâ'im-makâm Ahmed Paşa kulları rikâb-ı kâm-yâba gelüp ‘arza girüp me‘zûn-ı mu‘âvedet oldukdan sonra karşısı tarafında olan maksûre-i ra‘nâya nakl ü teşrîf buyurulup ârâm buyuruldu.

Mâh-ı mezbûrun onuncusu yevm-i İsneyn paydost buyurulup haremde eğlenildi.

On birincisi yevm-i Sülâsâ Dîvân-ı ‘âlî olup mahall-i teşrîf-i hümayûn tehiyye olunmuş iken ‘arz ağaları kullarına izn-i şerîf haberi gelüp ba‘dehû İncüli Kasrı'na biniş buyurulup kesâfet-i havâ olmağla kasrın cânib-i deryâda bâlâ-yı dîvâr ve kenâr-ı çemen-zârında olan mahalli döşenüp safâ-yâb olunmağın sâ‘at on bire değin minassa-nişîn olundu.

On ikincisi yevmü'l-Erba‘â paydost buyurulup mahall-i ‘asrda Topkapısı hârici kâh-peçeye muhtasarîce teşrîf, ahşam vaktine dek eğlenilüp sadr-ı a‘zâmın çukadârı vürûd buldu.

[67b] Mâh-ı Safer'in on üçüncüsü yevmü'l-Hamîs Kasr-ı Sa'd-âbâd-ı ferah-bünyâda biniş buyurulup seyr-i tomak-bâzân-ı Enderûn ve 'avdetde Mîrâhûr Köşkü'ne dek çemen-zâr üzre fârisen ve andan kayık ile seyr-i esbân-ı çerâ-hôr ederek mu'âvedet buyuruldu.

On dördüncüsü yevm-i Cum'a Ayasofya-i Kebîr'e sof ferâce ile çıkup 'arz ağaları kulları kerrâke giymeğe me'zûn oldukları vâki' olmuştur.

On beşincisi yevm-i Sebt sâ'at ikide Sovukçeşme'ye teşrîf ve France'den gelen ( ) Paşakapısı'na geçdiği seyr olunup ba'dehû kâ'im-makâm kulları rikâb-ı hümayûnlarına gelüp 'arza girdikten sonra Yeni Ağa Bağçesi'ne şeref-bahşâ-yı kudûm ve letâfet-i gül ü gül-nârı seyr ile istikşâf-ı tab'-ı gonce-misâlleri buyurulup sâhilsarâya mu'âvedet buyuruldu.

On altıncısı yevm-i Ehad Eski Ağa Bağçesi'nin deryâ cânibine olan maksûre-i bî-kusûra teşrîf ve resîde-i bâğçe-i latîfi olmuş gül ü gül-nârdan çide olunmasına emr-i münîf buyurulup 'avdet buyuruldu.

On yedincisi yevm-i İsneyn Üsküdar'da vâki' Mehmed Paşa Köşkü'ne biniş fermân olunup ba'de'z-zuhr berren Yemişçibaşı Bağ'ına teşrîf buyurulup havz-ı kebîr kenârındaki maksûresinde mahall-i 'asra dek ârâm u râhat ve çavuşân u nedîmân kullarına zer-pâş-ı 'inâyet buyurulduktan sonra havz-ı sagîr ve fevvâreler ile zîbende mahall-i diğlerine nakl ve anda edâ-yı salât ve tenâvül-i ta'âm ve âsâyîş ve kahve buyurulduktan sonra süvâr-ı semend-i mu'âvedet buyurulup Haydarpaşa İskelesi'nden zât-ı hümayûn-ı şevket-makrûn u 'azamet-nümûnu filike-i zîbâ-yı 'arûsü'l-bahre zîb ü zînet-i ibtihâc u müfâharet buyuruldu.

[68a] On sekizincisi yevm-i Sülâsâ Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve esnâ-yı Dîvân'da France'den gelen nâmeyi tebliğ için balyosu bezm-gâh-ı şehinşâh-ı 'âlî-câha duhûlû bâbında izn-i hümayûn sâdır olup ruhsat-yâb buyurulmağın ba'de'd-Dîvân 'Arz Odası şeref-sâz-ı kudûm buyurulduktan sonra mesfûrlar dahi gelüp ser-i gîsû-dârların cârûb-ı kemîne-i zemîn-i der-i devlet-i mekîne-vâr mâlîde-i hâksâr eyleyüp nâmelerin teslim ve "tecdîd-i bendegî-i kadîm eyledik" deyü ferah u şâdî göstererek 'avdet eylediklerinden sonra Topkapısı Sâhilserâsı'na mu'âvedet-i hümayûn ve erbâb-ı mevkib-i celâlet-makrûnu mu'âf buyurup vakt-i 'asra karîb muhtasarîce kasr-peçe-i hâric-i Bâb-ı Top'u şeref-yâb-ı kudûm buyurulup edâ-yı salât 'akabinde miyân-ı deryâda merbût ve müheyyâ olan üç kantarlu kalyon-ı kapudâneye teşrîf-i

iclâl ve top-endâz-ı şenlik-künân oldukdan sonra tenâvül-i ta'âm ve ba'dehû derûn-ı kalyonu ser-â-pâ hırâm-ı ikbâl ile seyr u temâşâ buyurdular.

On dokuzuncusu yevm-i Erba'â Ağa Bağçesi cânibi halvet-i hümayûn buyurulup binişe paydost verilüp halvetde geşt ü güzâr-ı gül-zâr buyuruldu.

Yirmincisi yevm-i Hamîs Yalı Köşkü'ne biniş buyurulup bir mikdâr seyr-i sefâyin-i deryâ ile vakt-güzâr olup İncüli Kasrı'na 'atf-ı 'inân ve nakl-i mekân buyurulup esnâ-yı safâlarında iken sadr-ı a'zam kulları cânibinden ba'zı umûr için bir çukadârı gelüp mevâdd-ı nüviştesine nazar-endâz-ı mülûkâne buyurulup mesâlih-i dîn ü devlet rû'yetiyle eğlenilmiştir.

Yirmi birincisi yevm-i Cum'a Sultân Bâyezîd Hân-ı Velî Câmi'i'ne alay-ı ihtîşâm ile teşrîf buyurulup mîrâhûr ağa kulları Anadolu 'askeri isti'câline irsâl buyuruldu.

[68b] Mâh-ı Safer'in yirmi ikincisi rûz-ı Şenbe Yalı Köşkü'ne biniş buyurulup vakt-i 'asrda Cedîd Ağa Bağçesi'ne 'atf-ı 'inân ve resîde olan gül-nârını huddâm kullarına in'âm u it'âm için izn-i hümayûnları buyurulmuştur.

Yirmi üçüncüsü rûz-ı Yekşenbe İncüli Kasrı'na teşrîf olunup tomak-bâzân seyr buyurulduğu esnâda sadr-ı a'zam kullarının bir çukadârı hıdmet-i cevâb ile vârid olup kâğıdları manzûr-ı hümayûn buyurulduktan [sonra] mu'âvedet buyuruldu.

Yirmi dördüncüsü rûz-ı Düşenbe sabâh vakti Sarıbeyoğlu nâm şakînin ser-i maktû'u der-i devlete gelüp ba'dehû Beylerbeyi Kasrı'na biniş olunup vakt-i zuhrda Havuzbaşı safâ-gâhına varup tomak oynadup yine Beylerbeyi Yalısı'nda tenâvül-i ta'âm buyurulduktan sonra 'avdet olundu.

Yirmi beşincisi yevm-i Sülâsâ Dîvân-ı 'âlî 'afv olunup Yalı Köşkü'ne biniş buyuruldu.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â İncüli Kasrı'na biniş buyurulup piyâde ciridi seyr buyurulup istikşâf-ı tab'-ı hümayûn ve yine sâhil-serâlarına mu'âvedet kılındı.

Yirmi yedincisi rûz-ı Pencşenbe seherîce Sovukçeşme Kâşânesi'ne teşrîf ve Hadîka-i hâssa'dan cedîden yazılıp sefer-i hümayûna me'mûr buyurulan bostancı kullarının alayları seyr buyurulup başları olan Sirozî Haseki Mustafa kullarına ve iki 'aded tûfengçibaşlarına ve yirmi nefer bölükbaşlarına ilbâs-ı hil'at ile ikrâm ü nevâziş ve ocaklarının kethudâ ve başçavuşuna tahsîn-i edâ-yı hıdmet birer hil'at ilbâs buyurulup vâkı'â bir gûne müntehab levend 'asker tahrîr u tekâmîl olunmuş ki

her biri Sâ'm u Nerîmân'dan bihter idi ve hitâm-ı seyrde Tersane'ye biniş buyurulup
tab‘-ı mülûkâneleri safâ-yâb buyuruldu.

SIR KÂTİBİ ÖMER AĞA
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

25 Cemâziyelâhir 1153 – 28 Rebiülâhir 1163
(17 Eylül 1740 – 6 Nisan 1750)

[1b] [Sene 1153 Cemâziyelâhir]

Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

³⁸¹ Turre-i müşğîn-i salât u selâm بحمد الله الملك المتعال فسبحان الله المدبر جميع الاحوال
ve tahiyyât-ı gâliye-sây-ı ‘anberîn-fâm efdal-i ‘âmme-i enâm ve ekmel-i mevcûdât-ı
zevî'l-ihirâm ‘aleyhi's-salâtü ve's-selâm ve etbâ‘ u evlâd-ı fâzıl-terîn-i mü’essis-i
dîn-i kavîm ve ashâb-ı güzîn-i şu‘le-fürûzân-ı râh-ı seniyye-i müstakîme bi-‘adedi’s-
şühûr ve'l-a‘vâm ve bi-hesâbi'd-dühûr ve'l-eyyâm güşâyîş-i zebân-ı bende-i ahkarâne
ve nevâziş-i dest-âvîz-i kemterâne kılındıktan sonra zamân-ı revnak-efzâ-yı erîke-i
iclâl ve nûr-fezâ-yı şem‘-i şebistân-ı i‘zâz u ikbâl sâl-i ferhunde-fâl ve meymenet-
efrûz-ı ‘âfiyet-me‘âl-i bin yüz elli üç senesi mâh-ı Cemâziyelâhir'in yirmi beşinci
ber-mısdâk-ı ³⁸² يَوْمَ السَّبْتِ وَالْخَمِيسِ yevm-i Sebt'de cây-gâh-ı cihân-bânî ve nişîmen-
gâh-ı sultânî Sâhilsarây-ı Topkapu bihişt-âsâdan Kasr-ı İncülü-yi cân-bahşâ ve
meserret-gâh-ı dil-güşânın gubâr-ı makdem-i meymûn ve iğbirâr-ı huceste-i
hümâyûn ile keşîde-i dîde-i iftihârı ve cilâ-yı bâsıra-i ibtihâc-ı kâm-kârı kılındıkda
Tersâne-i ‘âmire'de vâki‘ cânib kitâbetinin râfî‘i iktizâ etmekle selefimiz Sâlih
Efendi kulların hizmet-i mezbûre ile kâm-yâb ve zamân-ı sa‘âdet-perverlerinde
tahsîl-i âmâl ile feyz-yâb edüp merâm-resîde ve gül-i nesterîn-i kâmı çîde kıldıkda bu
kulları Hazîne-i hümâyûn ve gencîne-i sa‘âdet-makrûnda halîfe-i rûy-ı zemîn ³⁸³ خلد الله
fermân-fermâ-yı heft-iklîm ü ‘adl-âyîn, kişver-güşây u kâtı‘-ı ‘ırk-ı
düşmen-i dîn, ma‘delet-pîrây u dâd-hâh-ı zu‘afâ-yı müslimîn

Beyt

Sezâdır olsa devrinde hem-âgûş şîre gazâl

³⁸¹ “Her şeyin yegâne ve mutlak sahibi Yüce Allah'a hamdolsun. Bütün ahvâli düzenleyip idare eden Allah'ı tesbih ve tenzih ederim” manasında Arapça bir cümle.

³⁸² “Allah Cumartesi ve Perşembeyi mübarek kıldı” mealinde bir hadis-i şerif.

³⁸³ “Allah onun hilafetini kıyamet gününe kadar ebedî kılsın” manasında bir dua cümlesi.

Derinde bende-i efgendesidir Rüstem ü Zâl

şevketlü kudretlü ‘azametlü pâdişâhım[ız] efendimiz hazretlerinin sâye ve zıll-i re’fet ü cenâh-ı hü mâ’îlerinde sürûr-ı bâl ve ferah-hâl ile sübha-gerdân-ı da’avât iken bilâ-istihkāk bu ‘abd-i ahkar-ı direm-harîdelerin Hâne-i hâssa’ya nakl ve sırkitâbeti rütbesiyle ser-efrâz ve ebnâ-yı cinsimizden mümtâz edüp ser-i mübâhâtımızı tâk-ı sipihre mümâss ve dûş-ı ıftihârımıza kabâ-yı sürûr ilbâs buyurdular. Hem-vâre Hakk Sübhânehû ve te’âlâ ser-levha-i kitâbe-i ‘âlem olan vücûd-ı hü mâ’yûn-ı ma’delet-güster ü âsâyış-perverlerin mahfaza-i vikâyesinde cemî’-i âlâmdan mahfûz edüp zamîr-i pâk ve mir’ât-ı tâb-nâklerin gubâr-ı ekdârdan pâk [2a] ve gülşen-zâr-ı sıhhatde gül-geşt-i safâ etmede dâ’im ve tûl-i ‘ömr ile serîr-i saltanatlarında kâ’im eyleye, âmin bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne yümn-i ikbâl-i meymenet-iclâl ile teşrîf ve makdem-i hayât-bahşâları ile şeref-yâb edüp cenîbân-ı yevmiyye-i sabâ-reftârlar pîş-gâhında türk-tâz ü ling-endâz ve seyr-i hoş-reftâr u temâşâ-yı letâfet-bârlarıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve makdem-i feyz-efşânlarıyla feyz-yâb ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile safâ-yâb olunup zümre-i çukadârân-ı rikâb-ı hü mâ’yûn u şevket-makrûndan olup silahşorluk ile ber-murâd olan Hâne-i Seferli cündî Kara ‘Ali ve bu kulları dahi pîş-gâh-ı efendimizde fersûde-cebîn ile müstes‘id olup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr ‘avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da seherî Sovukçeşme'ye makdem-nihâd olup Nemçe Çasarı tarafından sulha murahhas ve ruh-sûde-i pîş-gâh-ı kâm-yâba ruhsat-yâb olan elçinin mürûrunu temâşâ, ba‘dehû mahall-i Dîvân'da olan cihânnümâ-yı hü mâ’yûna şeref-endâz u sâye-bahş-ı i‘zâz olup tertîb olunan mevâcib-i lezez ihrâc ve tevzî‘ ve ba‘de'd-Dîvân silâhdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve dûş-ı hü mâ’yûnlarına kabanice ta‘bîr olunan kürkü lübs ve Oda-i ‘Arz'a makdem-nihâd olduklarında vezîr-i a‘zam kulları makâm-ı mühr-i vezâret ile şeref-yâb olalı südde-i Bâb-ı hü mâ’yûn-ı ‘Arz'a fersûde-cebîn ve duhûllerinin dahi ibtidâsı olmağla dûş-ı müfâharetlerine serâsere kaplı semmûr kürk üzerine kabanice ta‘bîr olunan serâser som üst ilbâs olunup öylece Bâb-ı ‘Arz'a duhûl ve gelen elçi-i mezbûr nâmesin ‘arz ve hedâyâ-yı mütevâfîresin huzûrda imrâr eylediler. Ve sâhib-i devlet kullarının duhûlü ‘akîbinde menâsıb-ı cedîde ile kâm-yâb olanlar çavuşbaşı Sâlih Ağa ve kul kethudâsı Mehmed

Ağa ve nişâncı Ebûbekir Bey kulları sūd-de-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûna sâyîde-cebîn eylediler. Ba'dehû Sovukçeşme'ye teşrîf ve elçi-i mesfûrun 'ubûrunu müşâhede eyledikten sonra 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Yalı Köşkü'ne ziyâ-efşân ve bir mikdâr ârâm ve Ağa Kapısı ittisâlinde vâki' cedîden ta'mîr olunan sultân sarâyına 'azîmet ve Un [2b] Kapanı İskelesi'nden esb-i sabâ-refîâra sūvâr ve sarây-ı mezbûra nüzûl ve kâh-ı ferah-bârların seyr u müşâhede-i imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr iskele-i mezbûrdan filike-sūvâr u ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de nişîmen-gâh-ı Topkapu bihişt-âsâ-yı ferah-âbâddan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beylerbeyi'ye su'ûd ve deryâya nâzır kâşânede şeref-endâz-ı iclâl olduklarında Karye-i Çengel'de el-Hâc Sâlih nâm Sarı İmâm-zâde için Rumelihisârı'nda vâki' Sarı Mü'ezzin'in duhter-i sa'd-ahteri 'akd u tezvîc ve ehl-i sûr ile memlû on iki 'aded kayık alay-ı sûr-ı pür-sürûru huzûr-ı hümâyûn-ı şevket-makrûndan güzêrân edüp pesendîde-i hümâyûn oldukda duhter-i mezbûra zer-i mahbûb-ı vâfire ihsân olunup âvîze-i gerdem-i iftihârı olmağla ehl-i sûru bi'l-cümle mesrûr buyurdular. Lâkin garâ'ib-i ittifâkıyyedendir ki zevc ve zevcenin ebeveyni vasf-ı asferiyyet ile mülakkab olup muktedî ve muktedâ oldukları gibi ibn ve bintde dahi keyfiyyet-i tâbi'îyyet ve metbû'îyyet vâki' oldu. Ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ber-vech-i mu'tâd-ı kadîm yıllık defterinin bâlâsına hatt-ı şerîf-i ihsân keşîde kılındı. Hudâ-yı mûte'âl hazretleri şevketlû efendimizi hezârân böyle ihsânât-ı celîle ve in'âmât-ı cemîlelere muvaffak edüp makâm-ı 'izzetlerinde müstedâm ve serîr-i ma'deletlerinde ber-devâm eyleye, âmîn.

Sene 1153 [Receb]

Mâh-ı gurre-i Recebû'l-mübârek vakt-i ebrek-i yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân hazretlerinin câmi'i şerîfine teşrîf ve ba'de-edâ-yı salât-ı Cum'a 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de güşâd-ı per-i ihtizâz buyurmayup cây-gâh-ı muhteremde tevakkuf buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad hitâm-ı mevâcib-i lezez olmağla silahdâr ağa kulların bâ-hatt-ı hümâyûn bir kabza hancer-i murassa'-kâr ve bir semmûr kürk-i bâ'is-i iftihâr ile sadr-ı a'zam Ahmed Paşa kullarına irsâl ba'dehû Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf

ve paşa-yı müşârun-ileyh gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref eylediler. Ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ olunup mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de gülşen-sarây-ı Topkapu neşât-efzâdan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Beylerbeyi'de sâye-endâz-ı i‘zâz ve sahn-ı mezbûra revnak-sâz olup Kullebâğçesi'nde silsile-bend olan dübb-i tünd-hûy pîş-gâh-ı sa‘âdet-me‘âbına getirilüp üzerine seksonlar havâle ve tarafeynden hücûmları temâşâ olunup salât-ı [3a] ‘asrı edâdan sonra mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Kasr-ı İncülü'yi reşk-âver-i bâğ-ı cinân buyurup ba‘dehû nişîmen-gâh-ı seyr-i bâzîçe-i cirid-i süvârî olan Gülhâne'ye nehzat ve gılmânân-ı Enderûn-ı hâssa'ya ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba‘â'da ber-vech-i mu‘tâd surre ihrâc olunup ba‘dehû Taş Köşk'e kadem-nihâd ve ba‘de'z-zuhr tahte's-semâ-i cedîde şeref-bahş ve salât-ı mağribi edâ ve bir mikdâr tevakkufdan sonra ‘avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de nişîmen-gâh-ı Topkapu sürûr-efzâdan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Beylerbeyi'ye revnak-endâz-ı iclâl olup temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum‘a'da hasret-keş-i cemî‘-i mülûk olan Ayasofya-i Kebîr-i Câmî‘-i meymenet-münîre makdem-nihâd ve fu‘âd-ı müslimîni şâd edüp ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Topkapu-yı makarr-ı dil-güşâdan mahall-i halîfe-i kozbekciyâna pertev-endâz-ı sâye-i i‘zâz ve sadr-ı a‘zam ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ruh-sûde-i südde-i sa‘âdet-me‘âb olmaları ile kâm-yâb oldular.³⁸⁴ بحمد الله الكريم الغفار فسبحان الله الرحيم الستار Ravza-i Mutahhara ve ol makâm-ı münevvereye vaz‘-ı âsâr-ı celîl ve ihdâs-ı hasenât-ı cemîl ile südde-i Resûl-i Fahr-i Kâ’inât ‘aleyhi's-salâtü ve's-selâma intisâb ve dâmen-i rızâ-yı Efhar-i Mevcûdât'a teşebbüs ile derecât-ı refî‘a iktisâb etmek cemî‘-i mülûk-i mâziyenin külbe-i zamîr ve derûn-ı münîrlerinde cây-gîr ve husûsâ câmî‘ sâhibi Sultân Ahmed

³⁸⁴ “Kerem sahibi ve günahları bağışlayıcı Allah'a hamdolsun. Müminlere merhamet eden ve günahları örten Allah'ı tesbih ve tenzih ederim” manasında Arapça bir cümle.

Hân ³⁸⁵ عليه الرحمة والغفران hazretlerinin irsâl ve vaz'ına muvaffak olduğu Kevkebü'd-Dürri nâmıyla müştahir cevher ki 'atık Kevkebü'd-Dürri'nin yerine li-vechillâh vaz' u rekz olunmak için vakf buyurup böyle ni'met-i cezîl-i hasene ve mekremet-i fazl-ı müstahseneye muvaffak olanlar sâ'irinden mümtâz ve tâk-ı sipihr-irtifâ'a kadem-nihâd ile imtiyâz bulmuşlar idi. Nehc-i ³⁸⁶ meslûke sâlik ve hasenât-ı mevfûreye mâlik olmak halîfe-i rûy-ı zemîn ³⁸⁷ خلد الله خلافته الى يوم الدين şevketlü mehâbetlü kerâmetlü pâdişâhım[ız] efendimiz hazretlerinin fu'âd-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnlarına sünûh ve bu akmişe-i nâ-dîde ve emti'a-i nâ-şinîde kâr-gâh-ı husûlde mensûc ve elvân-ı zuhûr ile memzûc olması murâd-ı 'aliyye-i mülûkâneleri oldukda bi-hamdillâhi tebâreke ve te'âlâ kevkeb-i nûr- **[3b]** efşânı sâ'id ve baht-ı dirahşânı müsâ'id olup

Beyt

İktisâb-ı zâd dâ'im etmeye râh-ı sedîd

Budur ancak mahz-ı lillâh edesin fî'l-i cedîd

ma'nâsını dahi mülâhaza buyurup ecdâd-ı 'izâm ve eslâf-ı kirâmlarından ziyâde ol makâm-ı vâcibü'l-ikrâm-ı lâzımü'l-ihtirâma

Beyt

Dergehinde etmeye fersûde rûyun cümle şâh

Sıdkile eyler temennî rûz u şeb bî-iştibâh

vakf buyurdıkları hediye-i haseneleri ki bir elmâs-pâre-i bî-nazîr sem'-i zer-gerâna vâsıl ve çeşm-i cihân temâşâsın hâsıl etmemiş [ve] altmış bin guriş bahâ ile mukavvem olan elmâsı bir altun sahîfe-i matbû'anın çak vasatında vaz' u rekz ve etrâfına bir sıra girân-bahâ yâkût ve bir sıra zî-kıymet elmâs nişânende kılınup bâlâda mezkûru'l-esâmî olan Kevkebü'd-Dürri'nin zîrine vaz' u rekz olunmak ve irsâli için yevm-i mezbûrda vezîr-i a'zam kullarına teslim olunmuştur.

Onuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş-ı iclâl ve müşâhede-i cenîbân-ı yevmiyyeler ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

³⁸⁵ “Rahmet ve mağfîret onun üzerine olsun” manasında bir dua cümlesi.

³⁸⁶ Nûshada نسج şeklinde.

³⁸⁷ “Allah onun hilafetini kıyamet gününe kadar ebedî kılsın” manasında bir dua cümlesi.

On birinci yevm-i İsneyn'de Rumeli kâdî'askeri olup hâlâ ser-tabîbân-ı hâssa olan efendi kullarının yalısı mahall-i latîf ve cedîden ba'zı kasr binâ etmekle temâşâsı için teşrîf-i iclâl buyurup seyr u temâşâ ve ba'de'l-'asr âmâde olunan ziyâfeti tenâvül ve hediyyesin dahi 'arz etmekle mezbûra çukaya kaplı erkân semmûr [kür]k ilbâs olunup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Yalı'[y1] pâ-bûs-ı şeref-bahşâlarıyla şeref-yâb edüp salât-ı 'asra karîb vasat-ı deryâdan bir zevrak-keş-i nâ-tüvân ve pîr-i şâyeste-i ihsân mürûr eder iken nazar-ı pâdişâhî müsâdif ve zarûret-i kâmile sin fehmine mürâdif ve ihsân-ı mülûkâneleriyle mesrûru'l-hâl edüp ba'de'l-'asr mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf edüp ba'de'l-'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sa'd-âbâd'a zehâb etmek tenbîh ve ber-vech-i mu'tâd binişciler mahall-i mezbûra vürûdunda biniş Tersâne'ye tahvîl ve Topkapu-yı bihişt-âsâdan sandal-nişîn olup deryâya nâzır kafese su'ûd ve bir mikdâr tevakkufdan sonra haremde vâki' kasra kadem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve esnâ-yı temâşâda zamân-ı medîd[de]n berü esîr-i firâş ve şifâ-yâb olan şâhîncibaşı ber-vech-i sayd [4a] u şikâr bir mikdâr bıldırcın ve dört kartal getirüp pîş-gâh-ı efendimizde irsâl ve per ü bâl güşâd edüp pervâz etdikçe bir gûne bahş-ı safâ olup kendüye bir ceb altun ihsân olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf-i cây-gâh-ı münîfe kadem-nihâd-ı meymenet-mu'tâd olup ba'de-edâ-yı salât ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân-ı hâssa ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de harem-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûndaistirâhat buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de nişîmen-gâh-ı Topkapu neşât-efzâdan sandal-nişîn ve temâşâ-gâh-ı sürûşîn olup tarfetül-'aynda Defterdâr İskelesi nâm mahalden esbe süvâr ve irhâ-yı 'inân ve hatve-cünbân olarak Dâvûdpaşa Sarâyı'nın pîş-gâhında vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya nüzûl ba'de-kahve-nûş-ı âsâyış gılmânân-ı Enderûn'a

ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân-ı hümâyûn olup ba'dehû Kibleli-zâde Çiftliği'ne 'azîmet anda dahi bir mikdâr tevakkuf ba'dehû Hazînedâr Çiftliği'ne teveccüh buyurup salât-ı 'asrî edâ ve tenâvül-i ta'âmdan sonra esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filika-nişîn olup Kasr-ı Yalı'da salât-ı mağribi edâdan sonra harem-i şerîfe teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda serhaddî sofa kaplı semmûr kürk lübs ve Kasr-ı Mehmed Paşa'ya ba'de'n-nüzûl sibir kürk lübs buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'i makdem-i hayât-bahşâlarıyla şeref-yâb edüp sefâyin-i iyâb ü zehâbı temâşâ ve salât-ı 'asrî ba'de'l-edâ ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da harem-i şerîfde istirâhat buyurup bir mahalle tahrîk-i hatve-i ferah-bahşâ buyurmadılar.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd ve sadr-ı a'zam kulları duhûl-i 'arza me'zûn ve fersûde-cebîn eylediler. Ba'dehû Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn ve Defterdâr İskeleyi'nden esbe süvâr ve Râmî Çiftliği'nde vâki' kasr-ı bî-kusûra mihr-âsâ ziyâ-endâz ve ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş ve edâ-yı salât-ı zuhr yine esbe süvâr, irhâ-yı 'inân ve hatve-cünbân olarak Karye-i 'Ali Bey'e nüzûl ve leb-i câride âmâde olunan sâyebâna³⁸⁸ şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup bir mikdâr temâşâ ve ba'de-tenâvül-i ta'âm Söğütlük³⁸⁹ nâm mahalden piyâde-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'nden filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'da [4b] salât-ı mağribi edâdan sonra harem-i şerîfe teveccüh buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Hân hazretlerinin câmi'-i şerîfinde salât-ı Cum'ayı edâdan sonra harem-i şerîfe teveccüh buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-endâz u bahş-ı i'zâz olup ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş gilmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup bir mikdâr temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne mihr-âsâ ziyâ-bahş ve ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup temâşâsıyla imrâr-ı vakt eylediler.

³⁸⁸ Nûshada "sâyebânda" şeklinde.

³⁸⁹ Nûshada سويتلك imlasıyla.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Topkapu-yı neşât-efzâdan sandal-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye makdem-nihâd olup Cîsr-i Fil'den esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de nüzûl, ba'de-edâ-yı salât-ı zuhr sayd u şikâra terakkub ederek Ağa Pâresi nâm mahalde âmâde olunan sâye-bâna nüzûl olunup bir mikdâr tevakkufdan sonra esbe süvâr ve cânib-i Karye-i Sa'd-âbâd'dan Kasr-ı Sa'd-âbâd'a makdem-nihâd olup ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn ve yine Karaağac Bâğçesi'nden filikaya ziyâ-bahş ve Kasr-ı Yalı'dan esbe süvâr olup harem-i muhtereme teveccüh buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve revzenesinden istimâ'-ı 'arzu-hâl olunup ba'de-tamâmihi harem-i şerîfe mu'âvedet ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepetçiler'e revnak-endâz olup sefâyin-i iyâb u zehâbı temâşâdan sonra Resûl-i Ekrem ve Nebiyy-i Muhterem ³⁹⁰ صلى الله عليه وسلم hazretlerine kemâl-i teveccüh ve ez-derûn muhabbetlerinden nâşî mü'ezzinbaşı ³⁹¹ ağaya ve serhengân-ı hâssa ve gayriden altı 'aded kimesneye dahi libâs-ı dervîşân ilbâs ve mahzarında *Mi'râciyye*'yi kırâ'at ve 'ale'l-infirâd ihsân-ı vâfire ile tefrîh-i fu'âd olunup bundan akdem kapudan paşa kullarını taraf-ı şehinşâhîden Âsîtâne'ye da'vete irsâl olunup leyle-i Sülâsâ'da vürûd eden ser-çukadârân kulları irsâl-i lihye ile mesrûru'l-hâl ve müreffehü'l-bâl kılınıp ser-sandık-daşân-ı silahdâr ağa olan Ebûbekir Ağa ser-çukadârlık ile mültefet ve Kilârî İsmâ'îl Ağa leyle-i mezkûrda Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Yalı'ya makdem-nihâd ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de nişîmen-gâh-ı [5a] Topkapu ferah-fezâdan sandal-nişîn-i 'azîmet ve yümn-i ikbâl ve sa'âdet-i iclâl ile Kâh-ı Bahâriyye'yi makdem-i hümayûn-ı meymenet-makrûnlarıyla reşk-âver-i bâğ-ı cinân ve nazar-gâh-ı hûr [u] gılmân buyurup ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş sandalcıyân ve filikacıyâna bâzîçe-i şâ'ire ruhsat-dâde-i hümayûn buyurulup 'ale'l-infirâd bülend-âvâz ile nağme-sâz olduklarında her birinden bir gûne kesb-i safâ olunup mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû kubeyl-i mağribde mu'âvedet ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağribi edâ buyurup harem-i muhtereme teveccüh buyurdular.

³⁹⁰ "Allah ona rahmet ve selam eylesin" mealinde bir salavat-ı şerife.

³⁹¹ Buradaki müezzin kelimesi مؤذنين imlasıyla yazıldı.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr ve menba'-ı nûr-ı münîrde müceddeden îhyâ ve binâ buyurdıkları kitâbhânenin cây-gâh-ı dersiyyesine revnak-endâz ve ziyâ-bahş-ı i'zâz olup âsâr-ı hasene ve zâd-ı bâkiye-i müstahseneleri olmak üzere vakf buyurdıkları kırâ'at-ı *Buhârî* hatmi ve ba'dehû va'z-ı şeyhi 'an-samîmi'l-kalb istimâ' buyurup mu'âvedet buyurdular.

Sene 1153 [Şa'bân]

Mâh-ı gurre-i Şa'bân ve mukaddime-i Ramazân yevm-i Sebt'de Kasr-ı Gülhâne'ye mihr-âsâ ziyâ-efşân olup cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî olup ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân-ı hümâyûn oldular. Ba'dehû kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olan Pîrî Mustafa Ağa bir esb-i müzeyyen ve bir esb-i sâde hediyyesin 'arz edüp tavîle-i esbân-ı hâssaya keşide kılındı. Ba'dehû Kasr-ı İncülü'ye teşrîf edüp salât-ı 'asrî edâdan sonra ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş olup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Deryâ-yı Sefîd'den kapudan paşa kulları vürûd edüp pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz oldular. Ve silahşor Yûsuf Bey dahi me'mûr olduğu hizmetden gelüp yevm-i mezbûrda duhûl-i 'arza me'zûn oldu.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a su'ûd ve gilmânân-ı Enderûn-ı hâssa'ya ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâ olunup salât-ı 'asrî edâdan sonra haremde vâki' havza nâzır kasra makdem-nihâd olup ba'de-tenâvül-i ta'âm 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Topkapu'da vâki' vâlide mahalline kadem-nihâd olup salât-ı mağribi edâdan sonra harem-i muhtereme teveccüh buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'a'da Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve birkaç gün mukaddem Deryâ-yı Sefîd'[de]n vürûd edüp [5b] pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz olan kapudan paşa kulları donanma-yı hümâyûn ile ma'an Tersâne-i 'âmire'ye duhûle me'zûn olmağla ol rûz-ı firûz-ı sa'âdet-efrûzda ber-mu'tâd-ı şâhâne sadr-ı 'âlî kullarının dûş-ı müfâharetlerine serâsere kaplu semmûr kürk ve şeyhülislâm efendi kullarının dahi püşt-i meymenetlerine beyâz çukaya kaplu erkân semmûr kürk ve kapudan paşa kullarına dahi serâsere kaplu semmûr kürk ba'dehû mîrân-ı çekdiriyâna kabâ-yı mu'tâd ilbâs olunup izhâr-ı şenlik ederek cânib-i Tersâne-i

‘âmire'ye teveccüh eylediler. Ba‘dehû mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve serhengâna ruhsat-dâde-i mülâ‘abe-i fîncân ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de nişîmen-gâh-ı Topkapu bihişt-âsâdan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye süvâr ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a mihr-âsâ ziyâ-endâz [ve] geh muhâvere-i serhengân ve gâh leb-i cârî temâşâsıyla evkât-güzâr olup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i kebîr-i dil-güşâyâ şeref-bahş-ı iclâl olup edâ-yı salât-ı Cum‘adan sonra ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz çukaya kaplı erkân semmûr kürk lûbs buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve revnak-dih-i ikbâl ve gilmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz dûş-ı meymenet-makrûnlarına kontoş semmûr kürk lûbs buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Topkapu-yı bihişt-âsâdan nişîmen-gâh-ı kadîm olan ferah-fezâyâ nakl ile makdem-nihâd olup reşk-âver-i bâğ-ı cinân eylediler.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı kurbunda vâkî‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve temâşâ-yı iyâb u zehâb ve muhâvere-i serhengân ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı i‘zâz ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ser-çukadârân-ı sâbık Ahmed Ağa kulları silahşorluk ile kâm-yâb ve pîş-gâh-ı efendimizde fersûde-cebîn ile ferah-yâb oldular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e revnak-endâz-ı sâye-i i‘zâz ve temâşâ-yı [6a] sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve muhâvere-i serhengân ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Deryâ-yı Sefîd'[de]n kapudâne vürûd edüp pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz olup izhâr-ı şenlik eyledi.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne makdem-nihâd ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî-i 'acemiyân ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne kadem-nihâd ile şeref-bahşâ olup ve vezîr-i a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz altı 'aded re's esb-i müzeyyen cenîbleri şevketlü efendimizin pîş-gâhında türk-tâz olundukda dört 'aded re's esbi pesendîde-i hümâyûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olunması emr olundu.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden esbe süvâr ve Dâvûdpaşa Sarâyı'nın pîş-gâhında vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya nüzûl edüp ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş ağayân-ı suyûd bir kartal ve bir karakuş getirüp pîş-gâh-ı efendimizde irsâl ve isrinde şâhîn-i tîz-pervâz firistâde kılınup kartalı pençe-i teshîre giriftâr etdikde bir nevi' safâ-baş olup ağayân-ı mezbûrân ve huddâmları mazhar-ı ihsân oldular. Ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr haremde vâki' havz-ı kebîre nâzır sofa-i dil-güşâyâ su'ûd ve tenâvül-i ta'âm olunup ba'dehû esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filika-nişîn ve Kasr-ı Yalı'da salât-ı mağribi edâdan sonra harem-i muhtereme teveccüh buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline makdem-nihâd olup ber-vech-i mu'tâd ihrâc-ı mevâcib için yazı oldu. Ve ba'de'z-zuhr mihr-âsâ Kasr-ı Sepetciler'e sâye-endâz olup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da kable'd-duhâ Sovukçeşme'ye teşrîf olunup duhter-i hâheri için ihzâr olunan cihâz-ı kesîre pîş-gâhından imrâr ve temâşasıyla safâ-yâb olunup salât-ı zuhru ba'de'l-edâ harem-i şerîfe teveccüh buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de kable'd-duhâ Sovukçeşme'ye makdem-nihâd olup şevketlü efendimizin duhter-i hâher-i sa'âdet-ahteri kesret-i haşem [6b] ve alay-ı muhteşem ile mürûrunu müşâhede ba'dehû harem-i hümâyûna mu'âvedet ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve salât-ı 'asrî edâdan sonra 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîfe sâye-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı Cum'a esbe süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn ve İskeleyi Kapan-ı Dakîk'dan yine esbe süvâr ve Ağa Kapısı kurbunda vâki' techîz olunan sultânın

sarâyına şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i mağribe dek tevakkuf olunup edâ-yı mağribden sonra iskele-i mezkûrdan filika-nişîn ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd edüp harem-i şerîfe teveccüh buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki' bâğçeye nâzır Dîvân-hâne-i Kebîr'e makdem-nihâd olup serhengân kırâ'at-ı ilâhiye âgâz ve ba'zısı resm-i dervîşân üzre devr edüp hâricden istimâ'-ı savt ihtimâli yok iken Dîvân-hâne-i mezbûrun pîş-gâhında vâki' nerdübânın zîrinden bir savt-ı hirreyi şevketlü efendimiz istimâ' ve tahtasını kal' buyurduklarında Topkapu'dan nişîmen-gâh-ı kadîm olan mahalle nakl buyurdıkları esnâda gâ'ib ve tefahhus-ı kesîre ile tefahhus olunup ne mahalde idüğüne vukûf olunmayan hirre-i nâ-tüvân güşâde olunan menfezden zâhir oldukda huzzâr-ı meclis olanlar engüşt-i tahayyürü ber-dehân eylediler. Zîrâ vakt-i gaybûbetden yevm-i mezbûra gelince mürûr eden eyyâm on dört yevm idi ve yevm-i mezbûrda mahall-i mezkûra teşrîfleri hirre-i za'îfî mehleke-i muzîkdan tahlîs için olup mahz-ı kerâmet olduğuna iştibâh olunmadı. Ve yevm-i mezbûrda Sûhte Mustafa Ağa kulları Rumeli'nin defter kethudâlığı ile ber-murâd olup yerine Hâne-i Seferli'den Çukadâr 'Osmân Ağa Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf buyurulup tebrîk-i Ramazân-ı Şerîf için sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm efendi kulları fersûde-cebîn ile müstes'id olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve şevketlü efendimizin duhter-i hâheri kendüye tezvîc olunan Gül³⁹² Ahmed Paşa-zâde bey kulları silahşorluk ile kâm-yâb ve ruh-sûde-i cebîn ile feyz-yâb oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye makdem-nihâd ve kurbunda vâki' cisrden [7a] esbe süvâr ve Söğütlük'de âmâde olunan sâyebâna nüzûl ve sayd olunan bir kartalın bendi güşâde ve bir mikdâr pervâz etdikde teshîri için bir şâhîn irsâl ve kartalı pençe-i teshîre giriftâr eyledikde temâşâsıyla safâ-yâb olunup ba'dehû cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'dehû nedîmân ve bî-zebânân ve cüceyân-ı bîrûna 'ale'l-infirâd zer-i mahbûb-ı vâfire ihsân olunup cümlesi mesrûru'l-hâl kılındı. Ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve mahall-i mezkûrdan piyâde-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'nden filikaya

³⁹² Nûshada كول imlasıyla yazıldı.

makdem-nihâd olup Kasr-ı Yalı'da salât-ı mağribi edâdan sonra harem-i muhtereme teveccüh buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âli olup ehl-i Dîvân'ı temâşâ için cihânnümâyâ su'ûd ve ba'de'l-müşâhede mahall-i Dîvân-ı 'âli'ye nâzır revzeneye nüzûl ve taksîmât-ı mevâcib-i masar ve recec müşâhede ba'dehû Hâne-i 'Arz'a teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd vüzerâ ve kuzâteyn-i 'asâkir ve defterdâr efendi pîş-gâhında ruh-sûde olup ba'dehû harem-i şerîfe teveccüh buyurdular. Ve ba'de'z-zuhr Topkapu'da müceddeden binâsı mübâşeret olunan mahalle muhtasarî zehâb edüp ba'de't-temâşâ mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ba'de-müşâhedeti cenîbân-ı yevmiyye cündiyân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî olup temâşâsıyla imrâr-ı vakt olundukdan sonra 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş tomakçıyân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'dehû tîr-endâzân-ı Enderûn'a itâre-i tîr ve izhâr-ı celâdet-i dilîr emr olunup ba'de'l-müşâhede salât-ı 'asr edâ ve filika-nişîn ve Kasr-ı Yalı'da salât-ı mağrib dahi edâ olundukdan sonra 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna mihr-âsâ nûr-efşân-ı ziyâ-feşân olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i dil-güşâda vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza [7b] me'zûn olup fersûde-cebîn eylediler.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne makdem-nihâd ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân olup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra 'avd buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda Sofa-i dil-güşâyâ makdem-nihâd olup leyl-i mezbûr ibtidâ-i leyle-i Ramazân-ı Şerîf olmağla edâ-yı terâvîh olunup ba'dehû havza nâzır kasra makdem-nihâd ve bir mikdâristirâhat

eyledikten sonra mu'âvedet buyurdular. Hudâ-yı müte'âl ³⁹³ وعنه نوال hazretleri hemîşe şevketlü efendimizi safâ-yı hâtır ile hezârân Ramazân-ı Şerîf-i vakt-i meymenet-münîfe resîde kılup düşmen-i bed-hâhların ser-nigûn ve revân-ı hûn-ı a'dâ ile sahn-ı zemîni lâle-reng ü gül-gûn eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Sene 1153 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân ve evkât-ı mağfîret ü gufrân olan yevm-i İsneyn'de bir mahalle hatve-cünbân olmayup harem-i şerîfdeistirâhat buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e pertev-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı salât-ı zuhr imâm-ı evvel efendi kulları *Kādî Beyzâvî*'den âhir-i Sûre-i Feth ³⁹⁴ لقد رضى الله âyet-i kelimesini tefsîr ve vakt-i 'asr[a] dek mümtedd ve du'â ile ihtitâm olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr bir mikdâr tevakkufdan sonra mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â hitâm-ı taksîmât-ı mevâcib-i masar ve reccec olmağla hazînedâr ağa kulları bâ-hatt-ı hümâyûn bir kabza hancer-i murassa'-kâr ve bir semmûr kürk-i bâ'is-i iftihâr ile sadr-ı a'zam kullarına irsâl buyurulup ba'dehû Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve sefâyin-i iyâb u zehâb ve cenîbân-ı yevmiyyeler müşâhedeşiyle imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'i reşk-âver-i hâver-zemîn edüp imâm-ı evvel kulları âyet-i mezbûrun zeylini tefsîr ve vakt-i 'asra karîb du'â ile ihtitâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda Ayasofya-i Kebîr'e teveccüh ve terâvîh edâ olunup ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teveccüh ba'de-edâ-yı Cum'a va'z istimâ' ve 'akîb-i va'zda bir kimesne bülend ve hûb savt ile kırâ'at-ı Kur'ân etmekle mazhar-ı ihsân olup ba'dehû 'avd buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de [8a] Üsküdar'da 'azîm harîk vâki' olup vâfir büyütlük [ve] dekkâkîn muhterik oldu.

Altıncı yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd olup bir mikdâr ârâmdan sonra harem-i şerîfe hatve-cünbân oldular.

³⁹³ "Onun lütuf ve ihsanı herkese ve her şeye şâmilidir" manasında Arapça bir tazim ifadesi.

³⁹⁴ "Muhakkak ki Allah razı oldu..." (Kur'ân-ı Kerîm, Fetih Sûresi, âyet 18'in başı).

Yedinci yevm-i Ehad'de bir mahalle güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz buyurmayup istirâhat buyurdular³⁹⁵.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Oda-i Hıtân'a sâye-bahş-ı iclâl olup imâm-ı evvel kulları yine Sûre-i Feth'in âhirini tefsîr ve vakt-i 'asra dek mümtedd ve kubeyl-i mağribe dek mahall-i mezkûrda tevakkuf ba'de-hû ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve cenîbân-ı yevmiyyeler ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâ[na] mihr-âsâ ziyâ-efşân ve muhâvere-i serhengân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'i reşk-âver-i hâver-zemîn edüp temâşâ-yı iyâb u zehâb-ı sefâyin ve cenîbân-ı yevmiyyeler ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda Sofa'ya makdem-nihâd olup ba'de-edâ-yı terâvîh Kasr-ı İftâr'a teveccüh ve bir mikdâr ârâm olunup yine mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre ziyâ-efşân ve ba'de-edâ-yı Cum'a va'z-ı şeyhi istimâ' buyurup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve muhâvere-i serhengân ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Topkapu kurbunda müceddeden binâsı mübâşeret olunan mahalle muhtasarî birkaç çukadâr ile şeref-bahş-ı iclâl olup bir mikdâr tevakkufdan sonra mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ber-vech-i mu'tâd cây-gâh-ı Hırka-i Şerîf ve makâm-ı Bürde-i Münîf denes-i gubârdan tathîr ve 'ûd [u] 'anber ile tecmîr olundu.

On beşinci yevm-i İsneyn'de Hırka-i Fahr-i Rusûl عليه الصلوة والسلام³⁹⁶ teberrûken fersûde-cebîn olmak için güşâde olunup vüzerâ ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet pîş-gâh-ı efendimizde cebhe-sây olup iktisâb-ı şeref eylediler. Hemvâre Hakk sübhânehû ve te'âlâ hazretleri şevketlü efendimizi erîke-i 'izzet ve makâm-ı

³⁹⁵ Nûshada sehven "buyurmadılar" şeklinde.

³⁹⁶ "Salat ve selam onun üzerine olsun" manasında bir salavat-ı şerife.

sa‘âdetlerinde dâ‘im edüp hezârân sâl-i ferhunde-fâlde güşâde ve fersûde-cebîn-i ‘âmme-i enâma vesîle olmaların müyesser ve mukadder [8b] eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da bir mahalle hatve-cünbân olmayup ber-vech-i mu‘tâd ihrâc-ı mâ-i Hırka-i Şerîf için Hırka-i Nebevî harem-i muhtereme ahz olunup ba‘de'l-ihrâc mahalline vaz‘ olundu.

On yedinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e mihr-âsâ nûr-efşân ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve cenîbân-ı yevmiyyeler ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde ric‘at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'ya teşrîf olunup kubeyl-i mağribde mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr'e şeref-bahş-ı iclâl ve istimâ‘-ı va‘z ile imrâr-ı vakt olunup ‘asra karîb mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd olup imâm-ı evvel kulları âhir-i Sûre-i Feth'i *Beyzâvî*'den tefsîr ve vakt-i ‘asra dek mütemâdî ve du‘â ile ihtitâm olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr kubeyl-i mağribde ric‘at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd olup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr kubeyl-i mağribde ‘avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş olup ber-vech-i mu‘tâd berây-ı ‘ıydiyye sadr-ı a‘zam kullarının iki esb-i sabâ-reftâr ve bir bârgîr-i serî‘u's-seyr-i hoş-reftârı ve dâru's-sa‘âde ağasının dahi iki esb-i dil-cû ve bir esb-i sâdesi ve kapudan paşa kullarının bir esb-i hoş-endâmı ve defterdâr efendinin bir esb-i sebûk-reftâr ve bir bârgîr-i tîz-reftârı dahi pîş-gâh-ı efendimizde keşîde ve kubeyl-i mağribde sadr-ı a‘zam kullarının irsâl eylediği bârgîre süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da bir mahalle güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz buyurmayup istirâhat eylediler. Ve kubeyl-i mağribde Oda-i Mâbeyn-i muhtereme teşrîf ve anda iftâr olunup ‘avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve imâm-ı evvel efendi dâ‘îleri *Beyzâvî*'den âhir-i Sûre-i Feth'i tefsîr ve vakt-i ‘asra dek mütemâdî ve du‘â ile ihtitâm olunup bir mikdâr tevakkufdan sonra ric‘at buyurdular.

Yevm-i Ehad'de hilâl-i Ramazân-ı Şerîf müşâhede olunmamağla yevm-i mezbûr Şa'bân-ı Şerîf'den otuzuncu 'addolunup ibtidâ-i Ramazân yevm-i İsneyn i'tibâr olunmuş idi. Lâkin ba'zı mahalde hilâl-i Ramazân yevm-i Ehad'de müşâhede olunup **[9a]** ve sâ'im oldukları sâbit olmağla mâh-ı mezbûrun yirmi dördüncü yevm-i Erba'â yirmi beşinci vâki' oldu.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr bir mikdâr tevakkufdan sonra 'avd buyurdular. Ve leyle-i Cum'a leyle-i Kadr olmağla vakt-i 'ışâda Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre revnak-endâz olup ba'de-edâ-yı terâvîh ve salât-ı Kadr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i mezbûrda ber-vech-i mu'tâd sadr-ı a'zam kullarından gelen incü ve la'l ve zümrüd ile müzeyyen seccâdede edâ-yı salât olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e sâye-endâz-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı Cum'a istimâ'-ı va'z olunup kubeyl-i 'asrda ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne makdem-nihâd ve müşâhede-i cenîbân ve muhâvere-i serhengân ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna mihr-âsâ ziyâ-efşân ve imâm-ı evvel dâ'îleri *Beyzâvî*'den âhir-i Sûre-i Feth'i tefsîr ve 'asra dek mütemâdî ve du'â ile ihtitâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr tevakkufdan sonra 'avd buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda Hırka-i Şerîf'e teşrîf ve edâ-yı terâvîh olunduktan sonra leyle-i mezbûr hitâm-i leyâle-i mâh-ı sıyâm olmağla ber-vech-i mu'tâd imâm-ı evvel dâ'îlerine yeşil çukaya kaplı semmûr kürk ilbâs ve surresi dahi ihsân olunup mesrûru'l-fu'âd kılındı. Ve ser-mü'ezzinân-ı hâssa ve sâ'ir mü'ezzinâna dahi 'ale'l-infirâd ihsân-ı 'atıyye ile tenşîtu'l-bâl ve mesrûru'l-hâl buyurdular. Hemîşe Hudâ-yı müte'âl şevketlü efendimizi erîke-i saltanatlarında sıhhat-i tâm veistirâhat-i tamâm birle müstedâm edüp hezârân şühûr-ı sıyâm resîde ve tahsîl-i âmâl-i nev-resîde ile ferah-nâk ve düşmen-i bed-hâhların ser-nigûn ve hûn-ı a'dâ-yı dîn ile sahn-ı zemîni lâle-reng ü gül-gûn eyleye, âmîn yâ Rabbe'l-'âlemîn.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de Sofa-i dil-güşâda vâki' Oda-i Hıtân'a şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr tevakkufdan sonra salât-ı 'asrî cây-gâh-ı Hırka-i Şerîf'de edâ ba'dehû Oda-i 'Arz'a hatve-cünbân ve pîş-gâh-ı bâb-ı odada âmâde olunan erîke-i iclâle şevket-nişîn ve hâric-i bâbda saf-beste olan 'ulemâ ve ricâl-i devlet ber-vech-i

mu'tâd zemîn-pûs olup ba'dehû Oda-i 'Arz'a duhûl ve hutabâ-yı cevâmi'-i selâtîn manzarında 'ale'l-infirâd kırâ'at-ı Kur'ân ile tahrîk-i [9b] zebân edüp mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû silahdâr ağa kullarının mahalline teşrîf ve âmâde olunan hedâyâsı müşâhede olundukdan sonra ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya zer-i mahbûb-ı vâfire nisâr ba'dehû bâzîçe-i tomakda hâzırûn olan gılmânân-ı Enderûn'a dahi denânîr u derâhîm nisâr edüp rübûdegândan bir gûne kesb-i safâ eylediler.

Sene 1153 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl-i mâh-ı sa'âdet-me'âlde ber-vech-i mu'tâd-ı mülûkâne kesret-i haşem ve alay-ı muhteşem ile Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna hatve-cünbân ve ba'de-salâti 'ıyd Sofa-i dil-güşâya teşrîf ve ber-vech-i resm-i kadîm ağayân-ı Enderûn-ı hümâyûn pîş-gâh-ı efendimizde fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref edüp ba'de'l-mu'âyede 'iffet-sarâya 'avd buyurup ba'de'z-zuhr Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve âmâde olunan musâri'ûn izhâr-ı musâra'a ve ba'zı hüner-verân dahi envâ'-ı bâzîçe icrâ ve izhâr etmekle her birisi mazhar-ı ihsân olup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Gülhâne'ye mihr-âsâ nûr-efşân olup cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve sadr-ı a'zam kulları dahi teşrîf edüp ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû musâri'ûn temâşâ olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Gülhâne'ye makdem-nihâd ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlî kullarına ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî olup ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ihdâ içün altı 'aded esb-i müzeyyen 'arz edüp üç esb pesendîde-i hümâyûn oldukda ikisi müzeyyen birisi sâde ahz olunup sâ'ir silsile-bend olan esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ba'dehû musâri'ûn temâşâ ve salât-ı 'asr edâ olunup ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf-i mahall-i münîfe sâye-endâz olup ba'de-edâ-yı Cum'a Çimşirlik ta'bîr olunan mahalle nüzûl ve silahdâr ağa kullarına ve sâ'ir ağayân-ı 'arza ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Sofa-i dil-güşâda vâki' Oda-i Hıtân'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı a'zam kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve fersûde-cebîn ile tahsîl-i

sa‘âdet-me‘âb edüp miftâh-ı bilâd-ı Rum olan kal‘a-i Belgrad ve hısn-ı rasîsu'l-bünyâdın haşeb-i müte‘addidede vâki‘ hakîkaten mücessem tasvîri gelüp [10a] derûn-ı havz-ı kebîre nihâde ve şevketlü efendimiz dahi havza nâzır kasra makdem-nihâd ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi derûn-ı havza duhûl ve kal‘a-i mezkûrda olan mahalleri şevketlü efendimize beyân ve ta‘rîf eyledi. Ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ olunup harem-i muhtereme hatve-cünbân oldular.

Altıncı yevm-i Ehad'de Sofa-i ferah-fezâda vâki‘ Oda-i Bağdâd'a şeref-bahş-ı iclâl olup Galata Mevlevîhânesi'nin şeyhi bir dervîşi ile ma‘an da‘vet olunup ağayân-ı Enderûn'dan müsta‘idd olanlara libâs-ı dervîşân ilbâs ve pîş-gâh-ı efendimizde icrâyı resm-i mu‘tâd ve müşâhedeyle imrâr-ı vakt buyurulup ba‘dehû şeyhe ve dervîşine ve ağayân-ı mezkûrâna mahsûs ihsân-ı hümayûn zuhûr eyledi. Ve oda-i mezbûrda vakt-i mağribe dek ârâm ve salât-ı mağrib Hırka-i Şerîf’de edâ olunup ‘iffet-sarâya zehâb eylediler.

Yedinci yevm-i İsneyn’de Topkapu-yı bihişt-âsâya şeref-bahş-ı iclâl ve taşradan hânendegân ve sâzendegân cem‘ u ihzâr olunup nagamât-ı hoş-elhân ve münâsib sâz-ı safâ-bahşân ile fasl olunup kesb-i safâ olundu. Ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve hılâlinde münâsib nagamât ve sâz ile kubeyl-i mağribe dek imrâr-ı vakt olunup mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci leyle-i Sülâsâ’da subha karîb Sırmakeş Hânı’nın halfinde vâki‘ bir kâr-gâh-ı sükkerîden harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi Sarây-ı³⁹⁷ ‘atîk’a teşrîf ve itfâsına kemâl-i ihtimâm için mîrâhûr-ı evvel kulların sadr-ı ‘âlî kullarına ırsâl eyledi. Bu esnâda şevketlü efendimizin ârâm buyurdıkları beytin revzenesinden bir şerâre duhûl ve mindere isâbet ve müşâhede oluncaya dek vâfir penbe muhterik oldu. Ve şiddet-i bâd ile âteş ziyâde şiddet bulup zamân-ı kalilde vâfir dekâkîn ve büyütl muhterik olup sâ‘at beş buçuka dak mümtedd oldu. Ba‘de’l-itfâ mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba‘â’da Ağa Bağçesi’ne sâye-endâz-ı iclâl ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de’l-‘arz şevketlü efendimiz müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı ‘asr edâ olunduktan sonra ric‘at buyurdular.

³⁹⁷ Nûshada “sarâya” şeklinde.

Onuncu yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf-i iclâl ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde ‘avd buyurdular.

[10b] On birinci yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Hân ³⁹⁸عليه الرحمة والغفران hazretlerinin câmi‘-i şerîf-i cây-gâh-ı münîfine mihr-âsâ ziyâ-efşân olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki‘ mâbeyn-i ‘atîka makdem-nihâd ve ba‘zı taşra hânendesi ile imrâr-ı vakt olunup tenâvül-i ta‘âmdan sonra kubeyl-i mağribde ric‘at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] süvârî ve müşâhedeyle tefrîh-i hâtır ve def‘-i havâtır olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya ric‘at buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Yeşilli-zâde Sarâyı'na makdem-nihâd ve ba‘zı hânende ve sâzende ile vakt-i ‘asra dek imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr yümn-i ikbâl ve meymenet-i iclâl ile ‘avd buyurdular.

On beşinci leyle-i Sülâsâ'da Ayasofya kurbunda vâki‘ Maktûl İbrâhîm Paşa'nın duhteri hânesinden harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi şitâb ile teveccüh ve Ayasofya'nın serine su‘ûd ve âteş bi'l-küllîyye muntafî oluncaya dak mahall-i mezkûrda tevakkuf eyledi. Ve ser-mü‘ezzinân-ı şehriyârî-i bîrûn olan Hüseyin Ağa'nın hânesi harîk-ı mezbûra karîb ve esîr-i firâş olmağla ana ve ba‘zı müstahikkîna ihsân-ı vâfire zuhûr edüp du‘â-yı ‘azîme mazhar oldular. Hakk sübhânehû ve te‘âlâ hazretleri şevketlü efendimizi serîr-i saltanatlarında ber-devâm edüp hezârân du‘â-yı hayra muvaffak eyleye, âmîn bi-hurmeti Hâtemi'n-nebiyyîn.

Ve on beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Erba‘â'da Topkapu-yı bihişt-âsâya makdem-nihâd ve temâşâ-yı cenîbân ve istimâ‘-ı hânendegân ve sâzendegân [ile] evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

³⁹⁸ “Rahmet ve mağfîret onun üzerine olsun” manasında bir dua cümlesi.

On yedinci yevm-i Hamîs'de sadr-ı a'zam kullarının sarâyına mihr-âsâ ziyâ-bahş-ı iclâl olup bir mikdâr tevakkufdan sonra şevketlü efendimize ziyâfet için âmâde olunan ta'âm pîş-gâh-ı efendimizde keşîde ve ba'de't-tenâvül musâri'ûn izhâr-ı bâzîçe-i musâra'a edüp ba'dehû bâzîçe-i kol meydân-ı hünerde izhâr-ı lu'b-i nâddîde etmeleri ile bir gûne dahi kesb-i safâ olunup ba'dehû kefare-i Frenk'den birkaç bâzîçe-bâz ba'zı lu'b-i 'acîbe 'arz **[11a]** u icrâ eylediler. Ba'dehû vetede ma'kûd olan bir hırs-ı 'azîmü'd-dırsa³⁹⁹ sekson irsâl ve muhâcemeleriyle hoşca safâ-bahş eylediler. Ba'dehû hânendegân ve sâzendegân-ı bîrûn nagamât-ı hoş-elhân ve fasl-ı bahşâyış-i dil ü cân ile müstemi'ûna bâ'is-i inbisât [ve] vesîle-i kesb-i neşât oldu. Ba'dehû hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn-ı hümayûn âgâze-i cân-fezâ ve fasl-ı rûh-efzâ ile meclise hitam verdiler. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ ve nefâyis-i et'ime keşîde ve ba'de't-tenâvül sadr-ı 'âlî kulları hediye-i behiyyesin 'arz ve pesendîde-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûn oldukda dûş-ı müfâharet ve bâzû-yı şâyeste-i himmetlerine serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olunup mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i cây-gâh-ı münîre teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne makdem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a bâzîçe-i cirid-i piyâdeye ruhsat ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'i reşk-âver-i bihişt-i berîn ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve müşâhede-i cenîbân-ı yevmiyyeler ile imrâr-ı vakt olunup ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Topkapu-yı bihişt-âsâya teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'dan âyîn-i Mevleviyân icrâyâ müsta'idd olanlara libâs-ı dervîşân ilbâs ve temâşâ-yı devrleriyle imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr Sofa-i dil-güşâda vâki' re's-i nerdübânda ku'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve kubeyl-i mağrîbe dek seyr u temâşâsıyla evkât-güzâr olunup hâric-i Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağrîb edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

³⁹⁹ Azı dışı manasına gelen dırs (ضرس) kelimesi nüshada درس şeklinde imla edildi.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup mihr-âsâ revzenesinden 'aks-endâz-ı ziyâ-i iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya zehâb ve bir mikdâr tevakkufdan sonra Oda-i Mâbeyn-i muhtereme teşrîf ve ser-hazînedâr olan Hasan Ağa vefât etmekle ser-kilârciyân-ı Enderûn olan İbrâhîm Ağa'ya ser-hazînedârlık ile kabâ-yı sūrûr ve sarây ağası olan Ruscuklu Ahmed Ağa'ya ser-kilârcilik ile kabâ-yı mübâhât ve Küçük Oda kethudâsı olan 'Ali Ağa'ya [sarây ağalığı ile] kabâ-yı iftihâr ve bermuktezâ-yı tarîk Hasan Ağa'ya Küçük Oda kethudâlığı ile kabâ-yı ikrâm ilbâs olunup pîş-gâh-ı efendimizde mezbûrân fersûde-cebîn oldular. Ve yevm-i mezbûrda **[11b]** mahall-i âhara teşrîf olunmayup 'iffet-serâdaistirâhat buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne mihr-âsâ dirahşâ[n] ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup 'iffet-sarâya ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye-i dil-ârâya su'ûd ve ku'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû hânendegân ve sâzendegân ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Câmî'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna makdem-nihâd olup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Oda-i Hıtân'ı fersûde-i makdem-i sa'âdet ve kudûm-ı meymenetleriyle şeref-yâb ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asrı ba'de'l-edâ mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de yine Oda-i Hıtân'a sâye-endâz-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve fersûde-cebîn ile iktisâb-ı 'izzet eyledi. Ba'de'l-'arz 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de half-i Kantârcılar'da vâki' Gül Ahmed Paşa'nın sarâyına pertev-endâz-ı ziyâ-i iclâl ve ba'zı sohbet ile vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da bir mahalle güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz buyurmayup 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da mahall-i halife-i kozbekciyâna sâye-bahş-ı iclâl ve müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı mağribi edâdan sonra ric'at buyurdular.

Sene 1153 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'deti's-şerîfe ve vakt-i muhterem-i münîfede Sarây-ı 'atîk'a revnak-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e pâ-nihâde-i iclâl olup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at, silahdâr ağa ve ağayân-ı 'arza ve ba'zı cündiyân-ı Enderûn'a Şimşîrlik'de ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olundu.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i [12a] Ehad'de Sâhilsarây-ı Topkapu ferah-fezâyâ sâye-bahş-ı iclâl ve hânendegân-ı Enderûn'un bahr-i tavîlden olan güfteye beste etdikleri makâm ile âgâze edüp her biri mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nde piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a nüzûl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'dan tûfeng-endâz olanlara sürb-endâzlığa izn-i hümayûn olup şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû hânendegân ve sâzendegân âgâze ve fasl edüp ba'dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr piyâde ba'dehû filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd edüp 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân oldular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup ba'de'd-Dîvân kubeyl-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve müşâhede-i cenîbân ve temâşâ-yı sefâyin ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da bir mahall-i dil-güşâyâ güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz etmeyüp 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de müceddeden binâ buyurdıkları germâbe-i cân-bahşâ ve mahall-i dil-güşâyâ kadem-nihâde kılınup ba'de't-temâşâ sadr-ı 'âlî kullarının Paşakapısı haremine mülhak olmak üzere müceddeden binâ eyledikleri

mahalle sâye-bahş-ı iclâl olunup âmâde olunan et'ime tenâvül ve sadr-ı 'âlî kullarının hediye-i behiyyesi müşâhede olunduktan sonra mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Topkapu-yı bihişt-âsâya pâ-nihâde olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de bir mahalle hatve-cünbân olmayup 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Oda-i Hitân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref eylediler. Ba'dehû salât-ı 'asrı edâ buyurup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup kubeyl-i zuhrda Topkapu'da vâki' dîvânhâneye şeref-bahş-ı iclâl olup salât-ı 'asrı edâ [12b] ve bir mikdâr tevakkufdan sonra mu'âvedet buyurup sadr-ı 'âlî kullarının irsâl eylediği topları Sofa'da müşâhede edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve râhdan mürûr eden enâmı temâşâ ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr mahall-i halife-i kozbekciyâna pâ-nihâde ve tenâvül-i ta'âm olunup salât-ı mağrib edâ olunduktan sonra mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden esbe süvâr ve derûn-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' oda-i kebîre nüzûl ve ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş esbe süvâr ve Kasr-ı Mehmed Paşa'yı pâ-pûs-ı hümayûn-ı meymenet-makrûnlarıyla gıpta-gâh-ı sürûşân edüp ba'dehû gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân olup ba'dehû Kasr-ı Fitoz'a teşrîf ve derûn-ı havzda olan zevraka nev-be-nev hânende-i serhengân vaz' ve fasl u âgâzeleri ile kesb-i safâ ba'dehû âmâde olunan et'ime tenâvül ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya zer-efşân ba'dehû serhengân ve bî-zebânân ve cüceyâna zer-i mahbûb nisâr ba'dehû salât-ı 'asr edâ ve esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filika-nişîn ve Kasr-ı Yalı'dan esbe süvâr olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf-i meymenet-münîfe şeref-endâz olup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Sofa-i dil-güşâyâ teveccüh ve ser-i nerdübânda nüzûl ve tenâvül-i ta'âm olunup bir mikdâr tevakkufdan sonra 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân oldular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Sâhilsarây-ı Topkapu-yı bihişt-âsâyâ teşrîf ve vakt-i 'asra dek tevakkuf ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âmdan sonra 'iffet-sarâyâ teveccüh buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn ve merhûm Süleymân Kapudan Paşa'nın cedîden binâ eylediği yalıya su'ûd ve bir mikdâr temâşâdan sonra sandala süvâr ve Kasr-ı Beşiktaş'a makdem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla [13a] imrâr-ı vakt ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âmdan sonra filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan esbe süvâr olunup 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'akîb-i zuhrda Topkapu'ya makdem-nihâd ve hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve 'akîbinde müceddeden binâ olunan mahalle sâye-endâz ve binâyâ müte'allık ba'zı ta'rîf ve beyândan sonra ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'nde derûn-ı odada deryâyâ nâzır maksûreye su'ûd ve bir mikdâr tevakkufdan sonra salât-ı zuhr edâ ba'dehû Karaağac'ın hareminded vâki' büyûtu temâşâ ve piyâdeye süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a su'ûd ve ağayân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenlere ihsân-ı hümayûn ve esnâsında hânendegân ve sâzendegân ile safâ-yâb ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm olunup piyâdeye pâ-nihâde ve Karaağac Bâğçesi'nde filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve 'iffet-sarâyâ teveccüh buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e sâye-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz Kasr-ı Bağdâd'ın pîş-gâhında vâki' maksûreye makdem-nihâd ve cenîbân-ı yevmiyyeler müşâhede ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular. Ve Edirnekapısı kurbunda zuhûru şöhret-yâb olan resm-i kadem-i şerîf-i Nebevî ⁴⁰⁰عليه الصلوة والسلام sadr-ı a'zam kulları tarafından yevm-i mezbûrda gelüp derûn-ı Hırka-i Şerîf'de sâ'ir teberrukât mahfûz olan dolâba vaz' olunmuşdur.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de bir mahalle hatve-cünbân olunmayup 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve bir mikdâr tevakkufdan sonra cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve 'ale'l-infirâd ihsân olunup ba'dehû salât-ı 'asrî edâ ve filika-nişîn ve Kasr-ı [13b] Yalı'dan esbe süvâr olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup kubeyl-i zuhrda cây-gâh-ı Topkapu-yı bihişt-âsâya teşrîf ve ba'zı sohbet ile vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye sâye-bahş-ı iclâl ve râhdan mürûr edenleri temâşâ ve kubeyl-i 'asrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd ve ba'de-edâ-yı salât-ı mağrib mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşilli-zâde Sarâyı'na teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Sene 1153 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce-i Şerîfe ve vakt-i meymenet-i münîfe yevm-i Cum'a olmağla Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne pâ-nihâde ve sadr-ı a'zam kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû re'îs efendi dahi 'arza me'zûn olup ve vakt-i 'asra dek mümtedd ve ba'de'l-'arz bir mikdâr tevakkufdan sonra salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

⁴⁰⁰ "Salat ve selam onun üzerine olsun" manasında bir salavat-ı şerife.

Üçüncü yevm-i Ehad'de muhtasarî birkaç çukadâr ile Topkapu kurbunda müceddeden binâsı mübâşeret olunan mahalle sâye-bahş-ı iclâl ve ba'de'l-müşâhede 'iffet-sarâya ric'at olunup istirâhat buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de nişîmen-gâh-ı Topkapu-yı bihişt-âsâya makdem-nihâd ve sadr-ı a'zam ve dâru's-sa'âde ağası kullarından berây-ı 'ıydiyye gelen ikişer esb-i refât ve bârgîr-i müzeyyenlerin temâşâ edüp edâ-yı salât-ı 'asrdan sonra ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz ric'at ve Dîvân tercümânı olan keferenin ba'zı hıyâneti zuhûr edüp katli iktizâ etmekle pîş-gâh-ı şevket-me'âb u sa'âdet-intisâbda katl ve revzeneden müşâhede ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Bağçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına [14a] sâye-endâz-ı iclâl ve deryâya nâzır beytin revzenesinden sefâyin-i iyâb u zehâb temâşâ olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i cây-gâh-ı münîre teşrîf olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr⁴⁰¹ 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş-ı iclâl ve edâ-yı salât-ı 'asra dek tevakkuf olunup mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de ber-vech-i mu'tâd Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve pîş-gâh-ı bâbda âmâde olunan erîke-i hümâyûna makdem-nihâd ve hâric-i bâbda saf-beste olan vüzerâ ve ricâl-i devlet fersûde-cebîn ile dil-şâd olup ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine pâ-nihâde ve âmâde olunan hedâyâyı müşâhede buyurup ba'de-tenâvül-i ta'âm Hâne-i hâssa ağalarına zer-i mahbûb-ı vâfire nisâr ve sahn-ı Enderûn'da vaz' olunan dolâb ki

Beyt

Geh bülend[i] pest eder gâhî eder pesti bülend

Muktezâ-yı gerdiş-i dolâb-ı 'âlem böyledir

⁴⁰¹ Muhtemelen "Cum'a" yazılacakken sehven böyle yazıldı.

mısdâk-ı beyt üzre gılmânân-ı Enderûn'un su'ûd [ve] nüzûlü ve atlıkaraca ve salıncağa süvâr olanların mudhikâne ihtizâzları temâşâ ve anlara dahi derâhîm-i vâfire nisâr edüp rübûdegândan bir gûne safâ kesb olundu. Ba'dehû salât-ı mağrib Câmî'-i Hâne-i hâssa'da edâ olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn ibtidâ-yı 'ıyd-i adhâ olmağla resm-i kadîm üzre salât-ı 'ıyd Câmî'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrânda edâ ve mu'âvedet buyurup altı 'aded kebş-i uhdiyye bi'z-zât kendileri zebh buyurup ba'dehû Sofa-i dil-güşâda havza nâzır maksûreye cülûs ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn ber-vech-i mu'âyede pîş-gâh-ı efendimizde fersûde-cebîn ile dîl-şâd oldular. Ba'dehû şevketlü efendimiz Oda-i Hıtân'a teşrîf ve tenâvül-i ta'âmdan sonra 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Yalı'ya makdem-nihâd olup musâri'ûn izhâr-ı bâzîçe-i musâra'a ve bir zor-bâz dahi hezâr bâzîçe-i 'acîbe icrâ edüp vakt-i 'asra dek temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz kapudan paşa kulları ve yeniçeri ağası kulları fersûde-cebîn ile kâm-yâb oldular. Ba'dehû gılmânân-ı [14b] Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî olup ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân oldular. Ve ba'de'l-cirid bâzîçe-i musâra'a ve zor-bâz dahi izhâr-ı lu'b-i 'acîbe edüp nâzırâna 'azîm safâ bahş eyledi. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Sarây-ı⁴⁰² 'atîk'a sâye-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı sadr-ı a'zama ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân olup ba'de'l-cirid bâzîçe-i musâra'a ve bir bâzîçe-bâz Frenk dahi ba'zı lu'b-i 'acîbe irâ'et etmesiyle 'azîm revnak-bahş oldu. Ba'dehû kethudâ-yı sadr-ı 'âlî şevketlü efendimize esb-i müte'addide 'arz edüp iki esb-i sabâ-refât biri müzeyyen biri sâde pesendide-i hümayûn olup tavîle-i esbân-ı hâssaya keşîde kılındı. Ba'dehû sarây-ı mezbûrda me'nûs olan gazâlâna i'tâ-yı nân ve ekl[l]eri temâşâ olunup salât-ı 'asr edâ olunduktan sonra mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve sahn-ı İncülü'de bir ucu vetede ve bir ucu kubbe-i Matbah-ı 'âmire'ye merbût olan resende zor-bâz-ı mezkûr gûn-â-gûn lu'b-i 'acîbe izhâr etmesiyle 'azîm safâ bahş eyledi. Ve esnâsında

⁴⁰² Nûshada "sarâya" şeklinde.

gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup anlar dahi temâşâ olundu. Ve sadr-ı a'zam kulları Sâhilsarây-ı Çırağan'da Nemçe murahhası ile mükâleme ve ber-vech-i murâd sulha hitâm verdikden sonra şevketlü efendimize gelüp ahz olunan temessükü re'îsü'l-küttâb olan Râgıb Efendi kulları kırâ'at ba'dehû sadr-ı a'zam kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olunup ser-i iftîhârı hem-ser-i tâk-ı âsumân kılındı. Ve yevm-i mezbûrda vâlî-i Mısır olan Hekîmbaşî-zâde 'Ali Paşa kullarından on iki 'aded esb-i Mısırî gelüp pîş-gâh-ı efendimizde türk-tâz ve içinden beşi pesendîde-i hümayûn olunup esbân-ı hâssaya mülhak kılındı. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i cây-gâh-ı münîre sâye-endâz-ı iclâl ve revnak-sâz-ı ikbâl olup ba'de'l-Cum'a ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Şimşîrlik ta'bîr olunan mahalde ağayân-ı 'arza ve ba'zı cündiyân-ı müsta'iddâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve vakt-i 'asra dek temâşâsıyla imrâr-ı vakt olundu.

On altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye **[15a]** makdem-nihâd ve cânbâz içün âmâde olunan resen-i mezkûrda cânbâz-ı mezbûr hezârân lu'b-i 'acîbe icrâ edüp ba'dehû kendi perverde ve câriyesi Çerkeziyyü'l-asl on ikinci sâle nev-resîde bir duhter-i pâkîze-nihâd 'ankebût-vâr resen-i mezbûrun müntehâsına dek zehâb edüp cemî'-i temâşâgân engüş-i hayreti ber-dehân ve kemâl-i terahhumdan eşk-i rikkat dîdelerinden revân ve şevketlü efendimiz dahi duhter-i mezbûrun bî-muhâbâ 'ubûruna nîgerân ve dümû'-ı terahhumu seylân edüp cânbâzın aksâ-yı merâmı olan bir hil'at ilbâs ve yüz guruş dahi ihsân ve duhterin cebînine "mâşâ'allâh" nüvişte olunmuş zer-i vâfireyi bir rişteye tanzîm ve vaz' buyurup şevketlü efendimizin bu gûne nevâzişâne vaz'-ı hümayûnları bâ'is-i isticlâb-ı du'â-yı 'azîm oldu. Ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup anlar dahi cânbâzı temâşâ eylediler. Ve teberdârân-ı zülüflüyâna dahi seyr-i cânbâza izin olup anlar dahi saf-beste olup temâşâ-yı cânbâzda şerîk oldular. Ve ser-bî-zebâna resen-i mezbûrda mürûr içün emir buyurup anlar dahi bir mikdâr zehâb eylediler. Ba'dehû Kilârî bî-zebân a'rece dahi emr olunup anlar dahi vâfir mürûr eyledikde her biri mazhar-ı ihsân oldular.

On yedinci yevm-i Ehad'de muhtasarî silahdâr ağa ve birkaç çukadâr ile binâ-i cedîde şeref-bahş olup vakt-i zuhra dek anda tevakkuf ve mu'âvedet buyurup bir mahall-i âhara güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz buyurmadılar.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Topkapu-yı bihişt-âsâyâ teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile kesb-i safâ esnâsında sadr-ı 'âlî kullarının tanbûrî serhengi meclise ihzârı emr-i hümâyûn olup ol dahi geldikde mızrâb-ı sâz-ı tanbûra güşâd verüp hoşca fasl ile meclise 'azîm revnak-bahş oldu. Ba'dehû kendüye zer-i mahbûb-ı vâfire ihsânıyla mesrûru'l-bâl kılınup edâ-yı salât-ı 'asr ve tenâvül-i ta'âmdan sonra salât-ı mağrib dahi edâ olunup 'iffet-sarâyâ ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Ağa Bâğçesi'ne makdem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde [15b] ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile evkât-güzâr olunup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Topkapu kurbunda müceddeden binâ buyurdukları kasra mezîd-i i'zâz ve safâ-yı ihtizâz ile teşrîf ve teyemmün ve teberrûken dest-i mübârek ve yed-i ebrekleri ile zebh-i kebş ve imâm-ı evvel dâ'îleri dahi tebrîk ile cülûsa du'â-yı rikkat-âmîz ve kurb-i icâbete mahall-i ümîze âgâz eyledi. Ağa-yı 'iffet-sarây olan el-Hâc Beşîr Ağa kulları ber-vech-i 'arz-ı 'ubûdiyyet cevâhir ile müzeyyen bir mıntaka-i güzîde ve ba'zı hedâyâ-yı nâ-dîde ve bir esb-i müzeyyen dahi keşîde kılup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra esb-i mezbûra süvâr olup ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbû[r]da 'Acem elçisinin getirdiği fillerin ba'zısı sallâr ile Beşiktaş'a ihrâc olunup mahalline tesyîr olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i mahall-i münîre teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Topkapu-yı ferah-fezâyâ makdem-nihâd ve 'Acem elçisinin Üskûdar'dan çekdire ile mürûr u 'ubûrunu müşâhede edüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de kable'd-duhâ binâ-yı mezkûra hatve-cünbân ve kable'z-zuhr mu'âvedet ve bir mikdâr tevakkufdan sonra mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve

ba‘de-l-‘arz cenîbân-ı yevmiyyeler müşâhede ve salât-ı ‘asr edâ ve tenâvül-i ta‘âm olunup kubeyl-i mağribde Hırka-i Şerîfe teveccüh ve salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn ve Sarây-ı Beşiktaş'a su‘ûd ve ta‘mîre mübâşeret olunan mahalleri müşâhede ve muktezâ-yı tab‘-ı şerîfleri üzre ba‘zı sipâriş buyurup ba‘dehû sandala süvâr ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su‘ûd ve vakt-i ‘asra dek ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ ve tenâvül-i ta‘âm olundukdan sonra filikaya makdem-nihâd ve Kasr-ı Yalı'dan esbe süvâr olunup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ehl-i Dîvân'ı müşâhede ve kırâ‘at-ı ‘arzuhalî istimâ‘ buyurup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve ‘akîb-i zuhrda Sofa-i dil-güşâda vâki‘ Kasr-ı Bağdâd'a makdem-nihâd ve hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr ‘avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda berf nüzûl edüp vech-i arzı sepîd eyledi.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna revnak-sâz-ı i‘zâz ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile tefrîh-i fu‘âd-ı meymenet-mu‘tâd buyurup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr ric‘at olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd ve serhengâna nisâr-ı zer ve derûn-ı berfden rübûdeleri ile kesb-i safâ olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr'e makdem-nihâd olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de muhtasarî Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyîş esbe süvâr ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı i‘zâz ve hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda nev-sâliyyeler verilüp mazhar-ı ihsân oldular.

Sene 1154 [Muharrem]

Bi's-sa‘âdeti ve-l-ikbâl nev-sâl-i [16a] ferhunde-fâl bin yüz elli dört senesi gurre-i Muharremü'l-harâm olan yevm-i Ehad'de Sofa-i ferah-bahşâda vâki‘ Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı a‘zam kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de-l-‘arz

kefere-i Frenk'den vürûd eden erganun ismi ile müsemmâ bir sâz-ı 'acîbe irsâl edüp şevketlü efendimiz dahi Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve sâz-ı mezbûr ile fasl olunup ba'de-tenâvül-i ta'âm Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Ayasofya-i Kebîr-i cây-gâh-ı münîrde vâki' kütübhânenin dersiyyesine teşrîf ve hatm-i *Buhârî-i Şerîf* ve 'akîbinde va'z-ı şeyhi istimâ' buyurup Ayasofya imâmına ve şeyhe ihsân-ı hümayûn ba'dehû nefsi kütübhâneye makdem-nihâd ve Hazret-i 'Osmân-ı Zi'n-nûreyn ve Hazret-i 'Ali kerremallâhu vecheh hatt-ı mübârekleri ile nüvişte olan Kelâm-ı Kadîm'leri ziyâret edüp huffâz-ı kütûbe zer-i mahbûb-ı vâfire bahş olunup esbe süvâr ve muhterik olan Paşa Sarâyı derûnunda müceddeden binâ olan germâbe-i ricâl ve nisâyı temâşâ ve her birinde tevakkuf ve kahve-nûş-ı âsâyiş olunup binâ-i germâbeye me'mûr olan 'Ali Efendi'ye ve mir'ât-ı germâbeciye ihsân-ı kesîre ve huzzâra sükkêrî şerbetler sikâye olunup ba'dehû mahall-i halîfe-i kozbekciyâna pâ-nihâde ve tenâvül-i ta'âm olunup salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Topkapu-yı ferah-fezâyâ teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ve tenâvül-i ta'âm ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Topkapu kurbunda cedîden binâ olunan kasr-ı dil-güşâyâ sâye-bahş-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı 'asr ve tenâvül-i ta'âm Hırka-i Şerîf'e makdem-nihâd ve salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de bir mahalle güşâd-ı cenâh-ı ihtizâz buyurmayup 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de cedîden binâ olunan kasr-ı dil-güşâyâ teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp [16b] duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'zı hediye-i behiyye 'arz edüp ba'de-l-'arz izn-i hümayûn ile Topkapu'da vâki' kâh-ı dil-ârâ ve büyütlü ferah-fezâları temâşâ ve 'akîbinde bir şîr-i mûnis ve hasm-gîr dahi irsâl edüp şîrân ile

mânend-i musâra‘a bâzîçeler edüp hoşca safâ-bahş eyledi. Ba‘dehû şevketlü efendimiz salât-ı ‘asrî edâ ve tenâvül-i ta‘âm edüp ‘iffet-sarâya teveccüh eylediler.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve hânendegân [ve] sâzendegân-ı Enderûn ile imrâr-ı vakt buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sadr-ı a‘zam ve Kapudan Mustafa Paşa ve yeniçeri ağası ve kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî kulları izn-i hümâyûn ile müceddeden binâ olunan kasr-ı dil-ârâları temâşâ ve mahall-i mezbûrda silahdâr ağa birkaç sandıkdaş ile sâhib-i devlet ve vekîl-i saltanat olan paşa hazretlerini tekrîmen ikbâl ve teşyî‘ eylediler.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup müceddeden binâ olunan mahalle makdem-nihâd ve yevm-i mezbûr ibtidâ-i ‘Âşûrâ olmağla من يشبع ثلث مساكين 403 المزمون-ı münîfine ittibâ‘an bir kazan ‘âşûrâ tabh buyurup ol mahalde olan ‘amelelere ve bostâniyâna bahş ve tevzî‘ ve rûbûdegân temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On birinci yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş-ı iclâl ve gilmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük olup temâşâsıyla imrâr-ı vakt buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de vakt-i duhâda Sovukçeşme'ye makdem-nihâd ve Gümrükcü Çiftliği'nde nüzûl kılınan ‘Acem elçisi resm-i ucmânesi üzre Edirnekapısı'ndan duhûl ve sâhib-i devlet ve vekîl-i saltanat olan paşa hazretleri ile görüşüp iyâb u zehâbı müşâhede olundukdan sonra Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr ‘iffet-sarâya ric‘at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘-i Şerîf-i mahall-i münîfe şeref-bahş-ı iclâl olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ‘avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de cedîden binâ olunan⁴⁰⁴ mahalle teşrîf ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki‘ havuza nâzır dîvânihâneye [17a] şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz Bâb-ı Topkapu'dan hatve-cünbân ve leb-i deryâdan zehâb ederek Bâb-ı Hastalar'dan duhûl ve cedîden binâ olunan kasra sâye-bahş-ı iclâl ve ba‘de-

⁴⁰³ “Kim Aşure gününde üç miskini doyurursa Sırat Köprüsü üzerinden göz kamaştıran şimşek gibi hızla geçer” mealinde bir hadis-i şerif.

⁴⁰⁴ + olunan

edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve esnâ-yı ta‘âmde fasl u âgâze olunup kubeyl-i mağribde henüz binâsı tekmîl olunmayup nâ-tamâm olunan mahalleri temâşâ ve esbe süvâr olunup Hırka-i Şerîf’de salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn’de Kasr-ı Sepetciler’e teşrîf ve vakt-i ‘asra dek müşâhede-i cenîbân ve istimâ‘-ı hânendegân ve sâzendegân ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr Topkapu’ya hatve-cünbân ve derûn-ı Topkapu’da olan şükûfe-zârı temâşâ ba‘dehû kasra sâye-endâz-ı i‘zâz u ikbâl ve tenâvül-i ta‘âm olundukdan sonra esbe süvâr ve Hâsoda Câmi‘-i Şerîfi’nde salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ’da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve revzeneden ehl-i Dîvân’ı temâşâ ba‘dehû cihân-nümâyâ pâ-nihâde ve ‘Acem elçisine ‘arz-ı şevket ve izhâr-ı mehâbet için Bâbü’s-sa‘âde’den Bâb-ı Vasat’a varınca ekseri cevâhir ile müzeyyen tertîb olunan iki sıra esbân-ı hâssayı ve cemî‘-i ahâlî-i Dîvân’ı temâşâ ba‘dehû revzeneye nüzûl ve kırâ‘at-ı ‘arzuhalî istimâ‘dan sonra mahall-i Dîvân’da kaftân ve kabanıceyi lûbs buyurup Oda-i ‘Arz’a şeref-bahş-ı iclâl olduklarında sadr-ı ‘âlî ve sâ‘ir vüzerâ ve menâsıb-ı cedîde ile kâm-yâb olan Re‘îsü’l-küttâb Râgıb Efendi ve Defter Emîni Kösec ‘Ali Efendi ve Rûznâmçe-i Evvel Mustafa Efendi ve Yeniçeri Efendisi Râmî Paşa-zâde ‘Abdullâh Efendi ve Sipâhîler Ağası Mehmed Emîn ve Silahdâr Ağası Kösec ‘Ali Ağa ve Kul Kethudâsı İbrâhîm Ağa rikâb-ı kâm-yâb ve sūdde-i sa‘âdet-me‘âba cebhe-sây-ı ‘ubûdiyyet ile ihrâz-ı şeref eylediklerinden sonra İran kıbelinden vürûd eden elçi dokuz nefer müte‘ayyin âdemleri ile ma‘an sūdde-i sa‘âdet-me‘âb ve dergâh-ı devlet-intisâba fersûde-cebîn olup hedâyâ-yı mütevâfîresin ve yedi ‘aded fillerin ‘arz edüp ba‘de’l-müşâhede ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve kubeyl-i zuhrda Kasr-ı İncülü’ye ‘aks-endâz-ı iclâl ve elçi-i mezbûrun [17b] getirdiği yedi ‘aded filler Bâb-ı Dizme’den duhûl ve sahn-ı İncülü’de tesyîr olunup temâşâ olundukdan sonra fillere me‘mûr olan Hân-ı ‘Acem’e bin ‘aded zer-i mahbûb ihsân ve fîl-bânlara bir kîse akçe in‘âm olunup Franitse Kralı cânibinden berây-ı hediye vürûd eden dört ‘aded ikisi kebîr ikisi sagîr kalîçe-i nev-zuhûr-ı ‘acîbe dahi müşâhede olunup salât-ı ‘asr edâ olundukdan sonra ric‘at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Yalı'ya sâye-bahş-ı i'zâz ve vakt-i 'asra dek temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye pâ-nihâde ve Moskov elçisinin Paşakapısı'na vürûdunu müşâhede ve bir mikdâr ârâmdan sonra Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'Acem elçisinin sadr-ı 'âlîye ber-vech-i hediye irsâl eylediği fil-i mecnûnu ve sahn-ı Ağa Bâğçesi'nde vâki' bir servi dırsı ile ahz ve zor ile tahrîk ve usûlüyle ihrâca karîb oldukda şevketlü efendimiz ihrâca izin vermemekle men' olundu. Ba'dehû Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş Sarâyı'na su'ûd ve ta'mîr olunan mahalleri temâşâ ba'dehû sandal-nişîn ve Çırağan Yalısı'na şeref-bahş-ı iclâl olup salât-ı 'asr edâ ve tenâvül-i ta'âm olundukdan sonra filikaya süvâr ve Topkapısı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda nişîmen-gâh-ı kadîm olan cây-gâh-ı muhteremden Topkapu-yı bihişt-âsâyâ kable'd-duhâ nakl buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna makdem-nihâd olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da müceddeden binâ olunan kasr-ı dil-güşâyâ şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i 'asra dek ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi cânibi halvet olup vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe teşrîf ve salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra yine halvet olunan mahalle tahrîk-i kadem buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e mihr-âsâ ziyâ-bahş-ı iclâl olup sadr-ı 'âlî kulları dahi vürûd ve duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz kasr-ı mezbûrda vâki' oda-i sagîre hatve-cünbân ve bir mikdâr **[18a]** tevakkufdan sonra hâric-i kasrda vâki' maksûreye teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve cihân[n]ümâyâ su'ûd ve ahâlî-i Dîvân'ı temâşâdan sonra revzeneye nüzûl ve kırâ't-ı 'arzuhalî ba'de'l-istimâ' Oda-i 'Arz'a makdem-nihâd, kuzât-ı 'askereyn ve vüzerâ sâyide-cebîn oldukdan sonra Moskov elçisi on iki beyzâdeleri ile ma'an südde-i

sa‘â[de]t-me‘âba ve âsitân-ı meymenet-intisâba fersûde-cebîn ve hedâ[yâ]-yı mütevâfîresin ‘arz eyledikten sonra şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Topkapu-yı bihişt-âsâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba‘â'da kable'd-duhâ Sovukçeşme'ye teşrîf ve Franitse kralı tarafından vürûd eden balyosun Paşakapusu'na iyâb u zehâbını temâşâ eyledikten sonra Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd ve müşâhede-i sefâyin ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Topkapu-yı bihişt-âsâdan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye pâ-nihâde ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i tüfeng-endâzân-ı gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve esnâsında hânende ve sâzende ile fasl u âgâze ve cirid-i piyâdeye izn-i hümayûn ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ve tenâvül-i ta‘âm esbe süvâr ve Kasr-ı Mîrâhûr'a dek irhâ-yı ‘inân ba‘dehû piyâdeye makdem-nihâd ba‘dehû filikaya ziyâ-bahş-ı iclâl ve Kasr-ı Yalı'dan su‘ûd ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağrib edâ olunduktan sonra Topkapu'ya teveccüh buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum‘a'da Câmi‘-i Sultân Ahmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da cedîden binâ olunan mahalle revnak-sâz-ı iclâl ve vakt-i ‘asra dek ba‘zı sohbet ve müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i Dîvân'a teşrîf ve cihânnümâyâ su‘ûd ba‘dehû revzeneye nüzûl ve ber-vech-i mu‘tâd tevakkufdan sonra mahall-i Dîvân'da kaftân-ı Dîvân ve kabaniçeyi lübs buyurup Oda-i ‘Arz'a makdem-nihâd, ‘ulemâ ve vüzerâ fersûde-cebîn olup ba‘dehû Franitse Kralı tarafından vürûd [eden] **[18b]** balyos duhûl ve hedâyâsın ‘arz ba‘dehû balyos-ı ‘atîk duhûl ve nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn teslîm olunup bir mikdâr celse-i hafîfden sonra esbe süvâr olunup Topkapu'ya ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Yahyâ Paşa nişâncılık rütbesiyle Oda-i ‘Arz'a duhûl edüp fersûde-cebîn eyledi. Ve birkaç gün mukaddem hazîne-i hümayûndan mükemmel paşa takımı ihsân olundu.

Sene 1154 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş-ı iclâl [ve] vakt-i 'asra dek ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline sâye-endâz-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâd tevakkufdan sonra Oda-i 'Arz'a teşrîf ve kâdiyân-ı 'askereyn ve vüzerâ cebhe-sây oldukdan sonra Nemçe elçisi duhûl ve vakt-i ric'atı olmağla nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûn teslim olunup elçi-i mezbûr⁴⁰⁵ hediye olmak üzere altı bârgîrli hinto hediye sin 'arz eyledikden sonra ric'at ve şevketlü efendimiz dahi esbe süvâr ve Topkapusu'na hatve-cünbân oldular. Ve kubeyl-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve Nemçe elçisinin ber-vech-i hediye getirdiği hintoyu pîş-gâhında imrâr buyurdup ba'dehû gilmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Topkapu'da cedîden binâ olunan kasra şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i 'asra dek ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki' Mâbeyn-i Cedîd'[de]n esbe süvâr ve sandal-nişîn-i 'azîmet ve İskele-i Defterdâr'dan esbe süvâr ve Dâvûdpaşa Sarâyı'nın pîş-gâhında vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya nüzûl ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş cündiyân-ı Enderûn ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân oldular. Ba'dehû filler pîş-gâh-ı efendimizde tesyîr ve mecnûn fil ile bir fil-i âhar muhâsama ve dırsından bir mikdârını hurd eyledikde fil-i âhar firâr ve fil-bânlar mazhar-ı ihsân oldular. Huzûr-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnda ser-bî-zebân olan 'Ali bendeleri bir enikli kelbin pistânını mass ve lebenin şürb eyledikde kendüye mev'ûd olan on 'aded zer-i mahbûb ihsân olundu. Ba'dehû esbe süvâr ve Fitoz'da havuza nâzır kasra **[19a]** su'ûd ve hânendegân ve sâzendegân fasl [u] âgâze eder iken bir buçuk sâ'at mikdârı nevm-iistirâhat ve ba'de't-teyakkuz ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya zer-i mahbûb nisâr ba'dehû havuza nâzır maksûreye nüzûl ve tenâvül-i ta'âmdan sonra ba'de'l-vuzû' havuzun cânibinde vâki' beyt-i sagîre makdem-nihâd ve serhengâna nisâr-ı zer olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr esbe süvâr ve

⁴⁰⁵ Nûshada "mezbûrdan" şeklinde.

Topkapısı'ndan müretteb alay ile hatve-cünbân olarak Bâb-ı Sovukçeşme'den duhûl edüp 'ıffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre sâye-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve Moskov elçisinin sadr-ı 'âlî kullarına ber-vech-i hediye ırsâl eylediği beş re's bârgîrleri şevketlü efendimize 'arz-ı ırsâl eyledikde üçü pesendide-i hümâyûn olup keşîde-i tavîle-i hâssa kılındı. Ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de karîha-i hümâyûndan Mahbûbiyye ismi ile müsemma olan Mâbeyn-i Cedîd'e makdem-nihâd ve ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda levâzımât-ı çerâgânî tahsîl ü tertîbine mübâşeret olundu.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de kable'z-zuhr cedîden binâ olunan mahalle teşrîf ve muhtera'ât-ı tab'-ı hümâyûndan ba'zı şeyler sipâriş ve hâric-i bâb-ı Topkapu'da vâki' kasr-ı sagîrde salât-ı zuhr edâ ve sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'a su'ûd ve ta'mîr olunan mahalleri temâşâ ba'dehû sandal-nişîn ve Beylerbeyi'ye su'ûd ve hânendegân ve sâzendegân ile evkât-güzâr ve salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra derûn-ı bâğçede vâki' kasra pâ-nihâde ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikaya süvâr ve Topkapısı'ndan su'ûd olunup 'ıffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'ıffet-serâda tevakkuf buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû re'îs efendi kulları dahi me'zûn olunup ba'de-l-'arz cenîbân-ı yevmiyyeler ve korudan gelen taylar müşâhede ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye [19b] şeref-bahş-ı iclâl ve cenîbân-ı yevmiyyeler ba'dehû tomakçıyân-ı Enderûn-ı hümâyûn müşâhede olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf-i meymenet-münîfe teşrîf edüp ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de kable'd-duhâ Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Mîrâhûr'dan esbe süvâr ve müretteb alay-ı muhteşem ile Kasr-ı Sa'd-âbâd'a nüzûl ve sadr-ı a'zam kullarının ziyâfeti olduğu hasebiyle ba'de'l-'arz i'dâd olunan ta'âmı keşîde kılınup ba'de't-tenâvül zümre-i yeniçeriyân ruhsat-dâde-i sürb-endâzlık ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû cebeciyân sürb-endâzlık ile şikest-i sebû edüp mazhar-ı ihsân ba'dehû bi'l-cümle huzûr-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûndan imrâr olunup 'ale'l-infirâd mazhar-ı ihsân ba'dehû cündiyân-ı sadr-ı a'zam izhâr-ı bâzîçe-i cirid ba'dehû bâzîçe-i sinân ile sahn-ı temâşâyâ 'acîb revnak bahş eylediler. Ba'dehû bir dübbe sekson-ı yeniçeriyân ba'dehû bir dübb-i âhara dahi sekson-ı bostâniyân irsâl ve muhâsamalarıyla 'azîm kesb-i safâ ba'dehû bâzîçe-i kol ve bir cânibinde zor-bâz izhâr-ı bâzîçe-i nâ-dîdeler edüp ba'dehû hânendegân ve sâzendegân ile meclis hitâm bulup tenâvül-i ta'âm olundukdan sonra sadr-ı a'zam kulları hedâyâsın 'arz ve duhûl-i 'arza me'zûn ve pesendide-i hümayûn oldukda dûş-ı iftihârına semmûr kürk ilbâs ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve alay-ı müretteb ile Kasr-ı Mîrâhûrî'den filika-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd edüp Sâhilsarây-ı Topkapu'ya teveccüh buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i iyâb u zehâb ve müşâhede-i cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de bir mahalle teşrîf buyurmayup 'iffet-serâda tevakkuf buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sadr-ı 'âlî kulları 'Acem elçisine Sa'd-âbâd'[d]a gâyet mu'anven ziyâfet eyledi.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd tevakkufdan sonra mahall-i mezbûrda ser-i meymenet-mu'tâdına sorguc rezk buyurup Oda-i 'Arz'a makdem-nihâd ve kuzât-ı 'askereyn ve vüzerâ fersûde-cebîn eyledikten sonra Dubravenedik elçisi üç âdemisi ile duhûl ve kadîmü'l-eyyâmdan berü vere [20a] geldiği cizye kîseleri pîş-gâh-ı hümayûn-ı şevket-makrûnda imrâr olunup ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Topkapusı'na teveccüh buyurdular. Ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'ye makdem-nihâd ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve Dîvân-ı mezbûrda ihrâc-ı mevâcib-i reşen içün yazı oldu.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla evkât-güzâr olundu. Ve vakt-i 'asra karîb Peykhâne Yokuşu'nda vâki' bir hânedan harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi mahall-i mezbûra hatve-cünbân ve iki sâ'at mikdârı mümtedd ve birkaç hâne muhterik ba'dehû muntafî oldukda mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı ikbâl, müşâhede-i cenîbân ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed-şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e 'azîmet olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular. Ve vakt-i 'asra karîb silahdâr ağa ve sâ'ir ağayân-ı 'arz Sâhilsarây-ı Topkapu-yı bihişt-âsâya zehâb ve şevketlü efendimiz ba'de-edâ-yı 'asr derûn-ı bâğçede olan kasrda ta'âm ve şerbetân-ı mütenevvi'a ile dil-i teşnegân reyyân kılınup salât-ı mağrib cedîden binâ olunan Vâlide Mahalli'nde edâ ve Lâlelik ta'bîr olunan mahalle nehzat ve tertîb olunan şem'ler fûrûzân, mahall-i mezbûrda vâki' maksûrede tevakkuf ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunur iken sadr-ı a'zam kulları vürûd ve duhûl-i 'arza me'zûn ve bir mikdâr tevakkufdan sonra nehzat ve sadr-ı âlî kulları ile ma'an derûn-ı bâğçede vâki' kasra zehâb, maksûresinde şevketlü efendimizin verâsında sadr-ı âlî kulları ârâm ve temâşâ-yı bâzîçe-i kol ba'dehû hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn [ve] Bîrûn âgâze ve fasl etdikleri istimâ' ve esnâsında helvâ-yı mütenevvi'a tenâvül ve sadr-ı âlî kullarına irsâl anlar dahi tenâvül buyurup sâ'at beşe karîb zehâb eylediler. Ve zümre-i koldan bir yahûdî şeref-i İslâm ile mühtedî ve pîş-gâh-ı efendimizde telkîn-i kelime-i şehâdet olundukdan sonra mazhar-ı ihsân oldu. Ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya ve sâ'ir hizmet-i çerâgânda bulunan huddâmâna 'atâyâ-yı vâfire ihsân olunup bi'l-cümle mesrûru'l-hâl ric'at eylediler. Hakk sübhânehû ve te'âlâ şevketlü efendimizin nihâl-i a'mârını dâ'imâ meyve-bâr [20b] edüp hadîka-i behcet-âbâdda gül-i sürûru çîde ve dil-i a'dâyı remîde etmede dâ'im eyleye âmîn yâ Rabbe'l-'âlemîn.

Yirminci yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf buyurmayup harem-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnda tevakkuf buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd ve müşâhede-i zevrakân ve temâşâ-yı cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr

mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cânib-i Kırım'dan vürûd eden Hamza Paşa-zâde kulları duhûl-i 'arza me'zûn oldu.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye makdem-nihâd ve kadîmü'l-eyyâmdan berü taraf-ı Devlet-i 'aliyye'ye 'adâvet üzre olan İtalya kralının 'akd-i meveddet için irsâl eylediği elçinin Paşakapısı'na iyâb u zehâbını müşâhede ba'dehû Sâhilsarây-ı Topkapu'ya mu'âvedet ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i tomakçıyân-ı Enderûn-ı hümâyûn ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ihrâc olunan taksîmât-ı mevâcib-i reşeni müşâhede ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine sâye-endâz-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâd kabâ ve kabaniçe lûbs buyurup Oda-i 'Arz'a hatve-cünbân ba'de-duhûl-i vüzerâ İtalya elçisi duhûl, nâme ve hedâyâsın 'arz eyledikten sonra şevketlü efendimiz Sâhilsarây-ı Topkapu'da cedîden binâ olunan mahalle teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Yalı'ya makdem-nihâd ve sefâyin-i iyâb u zehâbı temâşâ ve bir zevrak-keş-i nâ-tüvân mürûr eder iken mahall-i re'fet ve şâyeste-i merhamet olduğu iz'ân-ı zamîr-i nükte-dânları oldukda mazhar-ı ihsân-ı hümâyûnları oldu. Ve Zihnî tahallus eden bir şâ'ir dahi şevketlü efendimizi medhiyyede bir kasîde inşâ ve 'arz eyledikde 'atıyye-i şâhânelerinden hisse-mend oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de cânib-i Topkapu halvet ve kubeyl-i 'asrda Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı iclâl ve esbân-ı Istabl-ı 'âmire'nin çerâ-gâha tesyîr olunduklarını temâşâ ba'dehû Hırka-i Şerîfe teveccüh ve salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed'e şeref-bahş-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplı semmûr kürk lûbs buyurup câmi'-i şerîfe öylece hatve-cünbân oldular.

[21a] Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin-i âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki' Mahbûbiyye'ye sâye-endâz-ı iclâl ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz

gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sadr-ı a'zam kulları on beş 'aded ruhâm-ı mücellâ getirüp şevketlü efendimize 'arz eyledi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Topkapu'da leb-i deryâda vâki' kasrda edâ-yı zuhr olundukdan sonra sandal-süvâr-ı 'azîmet ve Üsküdar Sarâyı'nda vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû müşâhede-i tomakcıyân ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra haremde vâki' Maksûre-i Sultân Murâd'a teşrîf ve tenâvül-i ta'âmdan sonra filika-nişîn ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Sene 1154 [Rebî'ulevvel]

Mâh-ı gurre-i Rebî'ulevvel ve mukaddime-i mağfîret-i Hudâ-yı lem-yezel olan yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup hitâm-ı mevâcib-i reşen olmağla çukadâr ağa olan Mustafa Bey kulların ber-vech-i mu'tâd bir murassa' hançer ve bir semmûr kürk ile sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ba'dehû kubeyl-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve çukadâr ağa kulları dahi sadr-ı 'âlîden gelüp dâmen-bûs eylediler. Ba'dehû gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda rikâbdâr ağa kullarına sekiz kîse ve Hazîne kethudâsı ağaya dahi sekiz kîse ve Kilâr kethudâsı ağaya dört ve Hâsodabaşı ağaya beş kîse akçe ihsân-ı hümayûn oldu.

İkinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde [ile] imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda meneviş sofa kaplı semmûr kürk lübs buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sarây-ı Beşiktaş'a su'ûd ve fevkânî havuzun hizâsında vâki' kasra şeref-endâz-ı iclâl ve hânendegân ve sâzendegân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olundukdan sonra [21b] filika-nişîn-i 'azîmet ve Topkapu'dan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'-i Şerîf-i cây-gâh-ı münîfine sâye-endâz-ı i'zâz olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gilmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda meneviş sofa kaplu sibir kürk lübs buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den su'ûd, ber-vech-i mu'tâd mîrâhûr ağa kulları bir müzeyyen esb-i sabâ-reftâr keşîde ve şevketlü efendimiz dahi dûş-ı iftihârına bir semmûr kürk ilbâs ve mahall-i mezbûrdan esbe süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a nüzûl ve hânendegân [ve] sâzendegân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olundukdan sonra piyâde ba'dehû filikaya süvâr ve Topkapu'dan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Topkapu'da cedîden binâ olunan mahalle teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz tenâvül-i ta'âm buyurup bir mikdâr tevakkufdan sonra salât-ı 'asr edâ ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Mâh-ı mezbûrun ikinci yevm-i Erba'â'sında Mekke-i Mükerreme⁴⁰⁶ شرفنا الله بزيارته de otuz altı seneden berü vaz' u cidârına keşîde kılınan sitri tecdîd olunmağla hicâb-ı kadîmî yevm-i mezbûrda vürûd etdikde ba'de'l-güşâde şevketlü efendimiz ağayân-ı 'arz ve Hâne-i hâssa ağaları fersûde-cebîn ile müstes'id olan sitri Hırka-i Şerîf'de vâki' şebeke derûnuna teberrük ve teyemmünen keşîde buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a su'ûd ve edâ-yı 'asra dek ârâm ba'dehû tenâvül-i ta'âm olunup filikaya süvâr ve Beylerbeyi'ye sâye-bahş-ı iclâl ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş yine filikaya süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sâde ve yeşil sofa kaplu kâkum kürk lübs buyurdular. Ve bi'l-cümle huddâmân-ı hâssa ve çukadârân sâde lübs eylediler.

⁴⁰⁶ “Allah orayı ziyaretle bizi şerefledirsin” manasında bir dua cümlesi.

Ve leyle-i Sebt'de Mahbûbiyye'nin dîvânhanesinde mevlûd-ı şerîf tilâvet ve Ayasofya şeyhi va'z edüp [22a] ba'dehû şeyhe ve tilâvet-i mevlûd-ı şerîf edenlere şevketlü efendimiz 'azîm ihsân ve nevâzişler edüp tatyîb-i hâtır eylediler.

On ikinci yevm-i Sebt'de ber-vech-i mu'tâd [Câmi'-i] Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrânda tilâvet-i mevlûd olunup müjdeciyân-ı Mekke-i Mükerrerme'[ye] ⁴⁰⁷ شرفنا الله بزيارته kabâ-yı mu'tâd ilbâs ve 'atıyye ihsân olunup ba'dehû esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ba'dehû Sofa'da vâki' erîke-i marangoz-kârîde bir mikdâr ârâm ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş Topkapu'ya hatve-cünbân oldular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de şürb-i şerbet olunup harem-i hümayûnda tevakkuf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i müşâ'are olunup eğlenildi.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarının serhengi ba'zı taklîd etmekle vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû tomakcıyân-ı Enderûn-ı hümayûn ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda bir mikdâr bürûdet olmağla koyu renkli meneviş sofa kaplı semmûr kürk lübs buyurdular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr derûn-ı bâğçede olan kasrda edâ olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve harem-i Beşiktaş'da vâki' cedîden binâ olunan havuzun hizâsında olan kasrda ârâm ba'de-kat'-ı ezfâr hatve-cünbân ve Beyt-i Hırka-i Şerîf ve ba'zı büyütu temâşâ ba'dehû kasr-ı kebîre şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-tenâvül-i ta'âm filikaya süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

⁴⁰⁷ "Allah orayı ziyaretle bizi şerefledirsin" manasında bir dua cümlesi.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmî'i'ne teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e makdem-nihâd olup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Kasr-ı İncülü'ye hatve-cünbân olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye pâ-nihâde ve kurb-ı pülde esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de vâki' çiftliğın derûnunda [22b] olan bâğçeye nüzûl ba'de-edâ-yı zuhr yine esbe süvâr ve leb-i mâda âmâde olunan sâye-bâna nüzûl ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân ve hırfet-i tûfengciyândan Tûfengci Hasan şikest-i sebû edüp mazhar-ı ihsân oldu. Ve esnâsında hânendegân ve sâzendegân hoşca âgâze ve fasl eylediler. Ve ba'de-tenâvül-i ta'âm mehterân-ı hıyâma ve tabbâhîn-i şehriyârîye ihsân ve serhengân ve cüceyâna zer-i mahbûb nisâr olunup ber-vech-i mu'tâd piyâde ve filikaya makdem-nihâd ve Kasr-ı Yalı'dan esbe süvâr olup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya teveccüh ve bir mikdâr ârâmdan sonra Topkapu'ya hatve-cünbân olup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye sâye-endâz-ı iclâl ve vakt-i 'asra dek ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Yeğen Mehmed Paşa kullarının Langa ta'bîr olunan mahalde vâki' sarâyına [teşrîf] ve vakt-i 'asra dek anda ârâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kırmızı sof ferâce lûbs buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr ve kubeyl-i 'asrda tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül ve esnâsında bâzîçe-i tomakçıyân-ı Enderûn ile eğlenilüp salât-ı mağrib edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bağçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya su'ûd ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyış esbe süvâr ve Yemişcibaşı Bağçesi'ne bahş-ı iclâl ü i'zâz ba'de-tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı 'asr yine esbe süvâr ve Üsküdar Bağçesi iskelesinden filikaya makdem-nihâd ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Sovukçeşme cânibi halvet olup eğlenildi.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i [23a] 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz zevrakân-ı âmed-şüde ile evkât-güzâr olup ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Sene 1154 [Rebî'ulâhir]

Mâh-ı gurre-i Rebî'ulâhir'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Çırağan Yalısı'na su'ûd ve ba'de't-temâşâ yine sandala süvâr ve Beylerbeyi'ye su'ûd ve pîş-gâh-ı havuzda vâki' sofada ârâm ve serhengân ve cüceyâna nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle kesb-i safâ ve derûn-ı hadîka[da] olan kasra hatve-cünbân ve anda tenâvül-i ta'âm olunup bir mikdâr tevakkufdan sonra filikaya süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teveccüh ve kitâbhânenin dersiyyesinde sâye-endâz-ı iclâl ve hatm-i *Buhârî-i Şerîf*'i ba'dehû Ayasofya şeyhinin va'z [u] nushunu istimâ' ve her birine 'atâyâ-yı vâfire ihsân ba'dehû salât-ı Cum'ayı edâ ba'dehû kitâbhâneye hatve-cünbân ve silahdâr ağa kullarının bezl-i mechûd ile şühûr-ı müte'addid[e]de cemî'-i kütübün 'unvân-ı mahfazalarına esâmî-i kütübü evsâf satırlarıyla zeheb ü fidda ve midâd-ı la'l ü sevâd ile tahrîr etmiş idi, anları müşâhede ve pesendîde-i hümayûn olmağla miyân-ı sa'âdet-makrûnlar[ın]dan hançer-i murassa'-kârların ihrâc ve silahdâr ağa kullarının miyânına rekz ve vaz' ile ser-i iftîhârların tâk-ı sipihre mümâss buyurup ba'dehû huffâzân-ı kütüb ve

mücellidîne zer-i vâfire ihsân ba'dehû esbe süvâr olup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bâzîçe-i cündiyân-ı Enderûn-ı hümayûn ile imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr edâ olundukdan sonra 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve ber-vech-i hediye İran kıbeline irsâl olunacak iki 'aded esb-i müzeyyen pîş-gâh-ı efendimize getirilüp müşâhede buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de bir mahalle teşrîf buyurmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı zuhr Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a su'ûd ve bir mikdâr ârâmdan sonra yine sandala süvâr ve Neşât-âbâd'a su'ûd ve havuzun etrâfında vâki' eşcârda resîde olan gülnârdan yed-i meymenet-âsârlarıyla çîde ve tenâvül buyurup leb-i havuzda vâki' kasrda ârâm ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olundukdan sonra filikaya süvâr olup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da [23b] Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş-ı iclâl ve 'Acem elçisine keşîde kılınan et'ime ve tenâvülleri temâşâ olundukdan sonra mahall-i Dîvân'da kabâ ve kürk-i mu'tâdı lûbs buyurup Oda-i 'Arz'a teşrîf ve sadreyn-i 'asâkir ve vüzerâ duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû 'Acem elçisi fersûde-cebîn eyleyüp İran kıbeline irsâl olunacak nâme kendüye teslîm olundu. Ba'dehû şevketlü efendimiz Topkapu-yı bihişt-âsâya hatve-cünbân olup ba'de'z-zuhr Ağa Bağçesi-i Cedîd'e şeref-bahş-ı iclâl ve dâru's-sa'âde ağası kullarının ber-vech-i hediye âmâde eylediği sâyebâna nüzûl ve anda ârâm ve müşârun-ileyh ağa kullarının sâ'ir hediyesi dahi 'arz ve irâ'et olunup ba'dehû hatve-cünbân ve eşcârda resîde olunan gülnârdan tenâvül ve leb-i havz-ı sagîrde olan kasrda bir mikdâr ârâm eyledikten sonra esbe süvâr ve Kasr-ı Sepetçiler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye teşrîf ve 'Acem elçisinin kendi tarafından olmak üzere ber-vech-i hediye irsâl eylediği fil pîş-gâh-ı şevket-me'âbda hatve-cünbân ve ba'zı lu'blar izhâr ve pesendîde-i hümayûn oldukda ser-filciyân olan Necef Hân'a iki yüz guruş ve ma'an gelen Mîrzâ Hüseyin'e yüz elli guruş ihsân

ve kabâ ilbâs ve filcilere yüz elli guruş ve ba'zı hademesine otuz guruş ihsân olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de seherî göc tarîkıyla Topkapu'dan filika-nişîn ve Beşiktaş'a ve kubeyl-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-endâz-ı iclâl ve müşâhede-i bâzîçe-i tomak-ı Enderûn ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Dolmabâğçe Kapısı kurbunda vâki' Mustafa Çelebi Câmi'i'ne teşrîf edüp ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de re's-i mâya hatve-cünbân-ı 'azîmet ve âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş-ı i'zâz u iclâl ve 'Acem elçisinin hîn-i ric'ati olmağla Paşakapısı'na râhî olduğundan sadr-ı a'zam kulları ba'de-edâ-yı 'asr gelüp mahall-i âbdestde duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz esbe süvâr olup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

[24a] On birinci yevm-i Ehad'de Göksu'da leb-i deryâda vâki' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i tüfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filikaya süvâr ve İskele-i Harem'den su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de esbe süvâr ve berden Okmeydânı'na hatve-cünbân ve tekyede vâki' kasrda ârâm ve tîr-endâzların koşuları olmağla müsâbaka için itâre-i tîr eylediklerinde bin yüzcüler[d]e 'Abdûlbâkî nâm bir şahıs ve bincilerde Gürcü 'Ali nâm bir şahıs ve dokuz yüzcülerde Seyyid Hasan nâm bir şahıs ve aşağı koşuda Kemiksiz Mehmed Efendi sâ'irlerini sebk edüp vaz' olunan koşuları ahz eylediler. Ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve Tersâne Bâğçesi'nin haremde cânib-i havuzda olan kasrda tenâvül-i ta'âm ba'dehû sandala süvâr olup Beşiktaş'a 'azîmet eylediler.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Dolmabâğçe'nin kurbunda vâki' Mehmed Emîn'in yalısına berden hatve-cünbân ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed-şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâmdan sonra piyâde-nişîn olup Beşiktaş'a râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed-şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Dolmabâğçe'de olan kasra şeref-endâz-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr Dolmabâğçesi'nin pîş-gâhında vâki' tepeden irhâ-yı 'inân ve hatve-cünbân olarak ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'nde edâ-yı salât-ı Cum'a olunup mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş-ı iclâl ve tîr-endâzân-ı Enderûn'un hedefe itâre-i tîr etmelerini temâşâ ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-endâz-ı i'zâz ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz meydâna nâzır maksûreye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı [24b] vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf ve sibâhat-i mâda mâhir olan sandalcıyân ve filikacıyân sibâhat ederek pîş-gâh-ı kasra gelüp estâra ma'kûd derâhîm nisâr ve ingimâs-ı mâ ile rûbûde etmelerinden kesb-i safâ olunup ba'dehû serhengân iki zevraka süvâr ve nağme-sâz ve anlara dahi denânîr nisâr ve esnâsında ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân-ı Enderûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû mürtefi' olan kasra su'ûd ve anda ekl-i ta'âm ba'dehû filikaya süvâr ve Kandilli'de vâki' kasr-ı 'atîka şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr ârâmdan sonra filikaya süvâr olup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden esbe süvâr ve mahall-i Dîvân'a sâye-endâz-ı iclâl ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe teşrîf ba'dehû Topkapu'da cedîden binâ olunan mahalle makdem-nihâd ve anda tenâvül-i ta'âm olunup filikaya süvâr ve Beşiktaş'a teveccüh buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da sâhilsarây-ı sadr-ı 'âlî olan Gülşen-âbâd'a teşrîf geh temâşâ-yı sefâyin ve geh tekyede olan dervîşânın devr ü raksların müşâhede ile imrâr-ı vakt ve sadr-ı 'âlî kulları dahi hedâ[yâ]sın 'arz ve ba'de[hû] filikaya süvâr olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-

yı ‘asr filikaya süvâr ve ser-tabîbân olan efendi kullarının yalısına şeref-bahş-ı iclâl ve anda tenâvül-i ta‘âm olunup bir mikdâr ârâmdan sonra mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum‘a’da esbe süvâr ve Dolmabâğçe’den hatve-cünbân olarak Beyoğlu ta‘bîr olunan mahalden zehâb ve Cihângîr Câmi‘i’ne teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a yine râh-ı mezkûrdan mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt’de Kasr-ı Beşiktaş’a sâye-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn’a hedefe ruhsat-dâde-i itâre-i tîr ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad’de Göksu’ya teşrîf ve yed-i meymenet-mu‘tâdları ile sayd-ı mâhî ve esnâsında gılmânân-ı [25a] Enderûn’a ruhsat-dâde-i tûfeng-endâz ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû kasr-ı mürtefî‘a su‘ûd ve anda ‘asr edâ ve ağayân-ı hâssaya zer-i vâfire nisâr ve rübûde etmeleriyle kesb-i safâ ba‘dehû leb-i deryâda vaz‘-ı sâyebâna emr olunup anda tenâvül-i ta‘âm ve şikâr etdikleri mâhîler tabh ve andan dahi tenâvül ve mahall-i mezbûru ta‘mîr için emr olunup ba‘dehû filikaya süvâr ve mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn’de Neşât-âbâd’a şeref-bahş-ı iclâl ve leb-i deryâda olan kasra pâ-nihâde ve bir mikdâr ârâmdan sonra kenâr-ı havuzda vâki‘ maksûreye teşrîf ve ba‘zı sohbet ve hânendegân⁴⁰⁸ fasl u âgâzeleri ile imrâr-ı vakt olunup ‘asra karîb İstanbul’da Toygun’un sarâyında harîk zuhûr ve müşâhede olundukda şevketlü efendimiz sandal-süvâr-ı ‘azîmet ve Yalı Köşkü’nden esbe süvâr ve Yeşillioğlu Sarâyı’na teşrîf ve sarây-ı mezbûr muhterik oldukda muntafî olup mu‘âvedet buyurdular.

Yir[mi] yedinci yevm-i Sülâsâ’da ‘asr[a] karîb piyâde-nişîn ve Sâfiye Sultân’ın yalısına şeref-bahş-ı iclâl ve ‘iffet-serâsına teveccüh ve salât-ı ‘asrı edâ için oda-i mâbeyne pertev-endâz-ı iclâl ba‘dehû yine harem-i muhtereme hatve-cünbân ve haremde ekl-i ta‘âm olunup salât-ı mağrib dahi mâbeynde edâ olundukdan sonra piyâdeye süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba‘â’da Çırağan Yalısı’na teşrîf ve bâzîçe-i tomak-ı ağayân-ı Enderûn ve civârında olan tekyede dervîşânın devrlerin temâşâ olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

---

⁴⁰⁸ + ile

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna sâye-endâz-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz mahall-i Taksîm'e teşrîf ve salât-ı 'asr anda edâ olunup bir mikdâr ârâmdan sonra mu'âvedet buyurdular.

Sene 1154 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ olan yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne teşrîf buyurulup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Dolmabâğçe'de mürtefi' olan tepede âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a [25b] teşrîf ve Sâhilsarây-ı Çırağan'da Moskov elçisi ile sadr-ı 'âlî kulları mükâleme edüp ba'de'l-mükâleme şevketlü efendimize gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve yalıları temâşâ ederek Hisâr'ı vâfir tecâvüz etdikden sonra Göksu'ya teveccüh ve leb-i deryâda vâki' kasra sâye-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû tûfeng-endâzâna ruhsat verilüp şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve pîş-gâh-ı kasrda derûn-ı zevrakda serhengân fasl u âgâze edüp eğlenildi. Ve yevm-i mezbûrda Hamza Ağa Kütahya vâlîsi olan Nu'mân Paşa'ya ser'askerlik içün irsâl-i şemşîr [u] kabâya me'mûr olup yerine ser-mehterân-ı hayme olan Küçük Ağa vekîli oldu.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e ruh-sûde ba'dehû Topkapu'ya makdem-nihâd ve anda tenâvül-i ta'âm olunup haremde vâki' hadîkayı temâşâ ederek hatve-cünbân ba'dehû filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'a'da sâhilsarây-ı sadr-ı 'âlî olan Gülşen-âbâd'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûde ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr

mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hamza Ağa kulları me'mûr olduğu hizmete râhî oldu.

Yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-süvâr-ı 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nden su'ûd ve Okmeydânı'na hatve-cünbân ve tekyede vâki' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve kemânkeşlerin koşuları olmağla remy-i müsâbakaları temâşâ ve kapudan paşa kullarının ebnâlarının yevm-i hıtân[1] olmağla alay-ı müretteb ile pîş-gâh-ı efendimizden mürûr etdikde anları dahi temâşâ ba'de-edâ-yı 'asr yine deryâdan mu'âvedet buyurdular. Ve ba'de'l-'ışâ Kâsımpaşa'da harîk zuhûr etmekle deryâdan 'azîmet ve dîvânîhâneye su'ûd edüp üç sâ'at mikdârı harîk mütemâdî ba'dehû muntafî oldukda mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da esbe süvâr ve Fındıklı Câmi'i'ne teşrîf edüp ba'de-edâ-yı Cum'a sandala süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a [26a] teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Dolmabâğçe'de vâki' tepede âmâde olunan sâyebâna sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ve tepe-i mezbûrdan ağayân-ı Enderûn'un endâhte-i cirid-i menzil etmelerini dahi temâşâ edüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda küçük mîrâhûr vekîli olan serhaymeciyân kullar[1] asâleten mîrâhûr-ı sâni oldular.

On birinci yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh muhtasarî göc tarîkla Beylerbeyi'ye nakl ü hareket ve harem-i hümâyûnun bir mikdârı Beşiktaş'da kaldı. Ve ba'de'z-zuhr Kulleli'de leb-i deryâda âmâde olunan sâyebâna⁴⁰⁹ sâye-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Göksu'ya biniş haberi vürûd etmiş iken deryâda bir mikdâr şiddet olmağla Kulleli'ye tahvîl ve yine sâyebâna sâye-endâz-ı iclâl olup ba'de-edâ-yı 'asr piyâdeye süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Beylerbeyi'nin karîbinde vâki' Havuzbaşı halvet olunup anda eğlenildi.

---

⁴⁰⁹ + sâyebâna

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve leb-i deryâda olan kasrda bir mikdâr ârâmdan sonra bâlâda vâki' havuzun cânibinde olan maksûreye makdem-nihâd ve ba'zı fasl [u] âgâze ve 'akîbinde serhengân, bî-zebân ve cüceyâna nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle kesb-i safâ olunup ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Anadolu Hisârı'nda Fâtih merhûmun binâ eylediği câmi'-i şerîfe teşrîf ve ba'de-edâ-yı Cum'a filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de İstanbul'da Kutucular içinde sâ'at dörtde harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Kantârcılar'ın verâsında vâki' Gül Ahmed Paşa Sarâyı'na teşrîf ve sâ'at altıda muntafî olup Kirec İskeleyi'nden yine sandala süvâr olup mu'âve[de]t buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp Franitse elçiliğine me'mûr olan Yirmisekiz Çelebi-zâde [26b] pîş-gâh-ı şevket-me'âbda dûş-ı iftihârına kabâ-yı sultânî [ilbâs] olunup irsâl olunacak nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn kendüye teslîm olunup ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'da vâki' kasra şeref-endâz-ı iclâl ve yed-i meymenet-mu'tâdlarıyla sayd-ı mâhî ve esnâsında ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve salât-ı 'asrî kasr-ı mürtefi'de edâ ba'dehû tomakcıyân-ı Enderûn-ı hümayûn ile imrâr-ı vakt olunup tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı 'asr olunduktan sonra filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda İstanbul'dan gelen binişçiler "gelmesün" deyü emr-i hümayûn-ı şevket-makrûn buyuruldu.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Fıstıklı Bağçe'de vâki' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i 'asra dek imrâr-ı vakt olunup salât-ı 'asr [edâ] ve bir mikdâr tevakkufdan sonra yine esbe süvâr olunup mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmayup paşa kullarına sipâriş buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda biniş tarîkıyla bir mahalle teşrîf olunmadı.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Göksu'da vâki' leb-i deryâda olan kasra şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i tûfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn ve musâhibân-ı

şehriyârî ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû mürtefi‘ olan kasra teşrîf ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup bir mikdâr ârâm ve filikaya süvâr olunup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de ba‘de's-subh esbe süvâr ve Fıstıklı Yalı'ya teşrîf ve mahall-i mezbûr halvet olmağla harem-i hümayûn-ı sa‘âdet-makrûn dahi gelüp vakt-i ‘asra dek imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû filikaya süvâr ve Beşiktaş'a makdem-nihâd oldular. Ve yevm-i mezbûrda Beylerbeyi'den Beşiktaş'a göç tarîkıyla nakl ü hareket olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Cum‘a'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Tophâne'de vâki‘ Kılıç ‘Ali Paşa Câmi‘i'ine şeref-bahş-ı iclâl olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a filikaya süvâr ve mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Deryâ-yı Sefîd'e irsâl için âmâde ba‘dehû meks olunan kapudânede vâki‘ sâyebâna sâye-endâz-ı iclâl ve müceddeden binâ olunan kalyon tamâm olmağla deryâyâ indirilüp hitâmında sadr-ı ‘âlî ve kapudan paşa kulları serâsere kaplu semmûr kürk [27a] ilbâs ba‘dehû filikaya süvâr ve Tersâne Bağçesi'nde vâki‘ kafese şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr tevakkufdan sonra piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a teşrîf ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup esbe ba‘dehû piyâdeye ba‘dehû filikaya mu‘tâd olan mahallerden süvâr olunup Beşiktaş'a teveccüh buyurdular. Ve kapudan paşa kulları kalyonda pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda vâfir hedâyâ keşîde eyledi. Ve ba‘de'l-mağrib çukadâr ağa kulların harâc muhâsebeciliği ile kâm-yâb ve rikâbdâr ağa kulları çukadâr ağa ve ser-çukadârân olan Bekir Ağa kulları rikâbdâr ve silâhdâr ağa kullarının sandıkdaşı olan Cebelhânci ‘Osmân kulları ser-çukadârân ve Hâne-i hâssa'ya nakl ile Kilârî Mü‘ezzin ‘Ali Ağa ber-murâd oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve kemân-keşân-ı Enderûn'un hedefe itâre-i tîr etmeleri ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâyâ teveccüh buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Dolmabâğçe'de vâki‘ tepede âmâde olunan sâyebâna sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde [ile] imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve silahşor-ı şehriyârî Yûsuf Bey me‘mûr olduğu hizmetden mu‘âvedet etmekle yevm-i mezbûrda duhûl-i ‘arza me‘zûn oldu.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya şeref-bahş-ı iclâl ve bağçesinde müceddeden tarh olunan kûre-i⁴¹⁰ ezhârı temâşâ ba'dehû filikaya süvâr ve mu'âvedet buyurdular. Ba'de'z-zuhr Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz tekyede dervîşlerin devr ü semâ'larını revzeneden temâşâ edüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna sâye-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i cirid [27b] ve silahşo[r] Kara 'Ali Ağa kulları iki yüz bir hatve mahalle itâre-i cirid etmekle cümleyi sebk eyledi. Ve ol mahalde bir sabiyye⁴¹¹ nazar-ı 'ayn-ı re'fetlerine isâbet etdikde pîş-gâh-ı şevket-me'âblarına getirdilüp ihsân-ı mülûkâneleriyle tatyîb-i hâtır eylediler.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Beşiktaş'da vâki' Sinân Paşa Câmi'i'ne teşrîf edüp ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı⁴¹² âmed-şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sene 1154 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyelâhire olan yevm-i Ehad'de Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Göksu'ya şeref-bahş-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû serhengân [ve] cüceyân zevraka süvâr ve pîş-gâh-ı kasrda fasl-ı sâz

⁴¹⁰ كورة

⁴¹¹ Nûshada "sabiyyeye" şeklinde.

⁴¹² + ve

ba‘dehû nisâr-ı zer olunup rübûdeleriyle imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû kasr-ı mürtefî‘a hatve-cünbân ve salât-ı ‘asr edâ ve sadr-ı ‘âlî cânibinden bir sekson gelmekle Kulle Bâğçesi'nde olan dübb-i sagîr ve kebîr ve seksonların ityân[1] emr olunup geldikde mezbûr sekson irsâl ve hücûmdan ibâ etdikde Kulle Bâğçesi'nden gelen seksonlar irsâl ve muhâcemeleriyle bir gûne kesb-i safâ ba‘dehû hırs-ı sagîre bundan akdem Nemçe cânibinden gelen sekson irsâl ve muhâcemeleri temâşâ ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve filikaya süvâr olunup ric‘at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ba‘dehû cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ olunup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda hareket-i nezleden nâşî esnânında bir mikdâr veca‘ zuhûr eyledi.

Beşinci yevm-i Hamîs'de sandal- [28a] nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-endâz-ı iclâl ve edâ-yı ‘asra dek ârâm ba‘dehû filikaya süvâr olup ‘avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum‘a'da Dolmabâğçe civârında vâkî‘ Mustafa Çelebi Câmi‘i'ne sâye-endâz-ı iclâl olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz Hudâvendigâr Sancağı'nda vâkî‘ bir ze‘âmet ile peşgîr ağası kullarının ‘arzuhâline rakam-ı sürûr-bahşâların keşîde buyurup yerine hammâmcıbaşı kulların Hâne-i hâssa'ya ahz ile ser-i iftihârların tâk-ı sipihre mûmâss buyurdular. Lâkin sâhib-i ze‘âmetin fevti hilâf vâkî‘ olup yedi sekiz günden sonra sâhib-i ze‘âmet gelmekle ze‘âmet sâhib-i evveline ibkâ ve peşgîr ağası kulları dahi peşgîr ağalığında kaldı. Ve nüzûl-i nezle ile şevketlü efendimizin ba‘zı esnânında veca‘ zuhûr etmekle ⁴¹³علاجها اخر اجها mazmûnuyla ‘amel olunup veca‘ zuhûr eden sinn ihrâc olundu.

⁴¹³ “(Diş ağrısının) ilacı, (ağrıyan diş) çıkarmaktır” manasında Arapça bir deyim.

Sekizinci yevm-i Ehad'de ihrâc-ı sinden nâşî hadd-i şerîfleri bir mikdâr teverrüm, mahall-i âhara teşrîf olunmayup Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf edüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Neşât-âbâd'a teşrîf ve revzeneden dervîşânın devr u semâ'larını müşâhede ve vakt-i 'asra dek ârâm ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de filika-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ba'dehû harem-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûn dahi gelüp halvet ile vakt-i 'asra dek ârâm ba'dehû piyâde-nişîn olup Sâhilsarây-ı Eyyûb'a şeref-bahş-ı iclâl oldular. Ve yevm-i mezbûrda göc tarîkıyla nakl ü hareket olundu. Ve vakt-i mağribde Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'ye teşrîf ve salât-ı mağrib anda edâ ve türbedârlara 'atıyye-i vâfire ihsânıyla isticlâb-ı du'â olunup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Eyyûb-ı [28b] Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'ye teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr yine piyâde-nişîn-i 'azîmet olunup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Fîl Köprüsü'nden su'ûd ve esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de cârî olan mâ'ın cânibinde âmâde olunan sâye-bâna nüzûl ve tüfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tüfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunduktan sonra Söğütlük'den piyâde-nişîn ve mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Râmî Çiftliği'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e teveccüh ba'dehû Sofa-i dil-güşâda iskemlede ârâm ve Hâne-i hâssa ağalarından Hûrşîd Süleymân Ağa'yı Kilâr-ı hümâyûn kethudâlığı ile kabâ-yı iftihâr ilbâs ba'dehû Topkapusı'na 'azîmet ve bâğçeye nâzır olan oda-i sagırde bir mikdâr ârâm ba'dehû bâğçeyi temâşâ ederek Topkapu sâhilinden filika-nişîn olup mu'âvedet buyurdular. Ve ba'de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi anda edâ olunup piyâdeye süvâr ve mu'âvedet buyurdular. Ve kethudâ-yı Kilâr-ı sâbık Süleymân Ağa'nın 'arzuhalî ser-bevvâ[b]lık ma'a-ta'yînât ihsân-ı hümâyûn keşîde olundu. Ve yevm-i mezbûrda ihrâc-ı mevâcib-i lezez için yazı oldu.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Karaağac Bâğçesi halvet ve şevketlü efendimiz dahi piyâde-nişîn-i 'azîmet ba'dehû harem-i hümâyûn nakl olunup yevm-i mezbûr ve gecesinde mahall-i mezbûrda eğlenildi.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Karaağac Bâğçesi'nden piyâde-nişîn ve Kâh-ı Bahâriyye'ye [29a] su'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asr edâ ba'dehû piyâde-nişîn olup Karaağac Bâğçesi'ne mu'âvedet buyurdular. Ve gecesinde bir mikdâr fışek fasl[1] temâşâsıyla eğlenildi.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'de edâ ve harem-i hümâyûn-ı şevket-makrûn Karaağac Bâğçesi'nden Bahâriyye'ye nakl ü hareket etmekle şevketlü efendimiz dahi piyâde-nişîn-i 'azîmet olup Bahâriyye'ye teveccüh buyurdular. Ve vakt-i mağribe dek mahall-i mezbûrda teferrüc olunup yine Sâhilsarây-ı Eyyûb'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr ârâmdan sonra mahall-i mezbûrda olan piyâdeye süvâr ve karye-i Sa'd-âbâd'da olan kasra teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup 'asra karîb yine piyâde-nişîn ve vasat-ı mâda olan kasr-ı âhene sâye-endâz-ı iclâl ve anda tenâvül-i ta'âm olunup ba'dehû esbe süvâr ve mahall-i mu'tâddan piyâde-nişîn olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a rimâye-i tîre ruhsat-dâde ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr piyâde ile mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve yine Kasr-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asr edâ olunup ba'dehû piyâde ile mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve revzeneden ihrâc-ı mevâcib-i lezezi ve cânib-i Nemçe'den gelen balyozu temâşâ ba'dehû mahall-i Dîvân'da kabaniçe ve kabâ-yı mu'tâdı lübs buyurup Oda-i 'Arz'a şeref-bahş-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâd kuzât-ı 'askereyn ve defterdâr ve vüzerâ duhûl ba'dehû mansıb-ı cedîde kâm-yâb olup pîş-gâh-ı şevket-me'âbda ruh-sûde olmayan nişâncı-i cedîd Hasan Efendi kulları ve cedîd mîrâhûr-ı sagîr 'Abdullâh Ağa kulları fersûde-cebîn için duhûl eylediler. [29b] Ba'dehû Nemçe balyozu duhûl ve nâmesin 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîfe teveccüh ve hoca-i Kitâbhâne-i hümâyûn olan Yûsuf Efendi-zâde dâ'îleri hacc-ı şerîfe 'azîmet etmekle şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf'de huzûruna da'vet ve du'â-yı rikkat-âmîzleri ile mesrûru'l-bâl ve iltifât-ı şâhâneleriyle nevâzîşâne kelâm-ı dürrer-bârların nisâr ve zer-i vâfire ihsânıyla hâtırların mutayyeb eyleyüp Topkapu'ya hatve-cünbân ve anda tenâvül-i ta'âm olunup filikaya süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da bir mahalle teşrîf olunmayup harem-i hümâyûn-ı şevket-makrûnda ârâm buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve Sâhilsarây-ı Çırağan'da Moskov elçisine sadr-ı 'âlî kullarının ziyâfeti olup ber-vech-i murâd sulha hitâm verilmekle ba'de'z-ziyâfe sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz dûş-ı iftihârına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve şevketlü efendimiz dahi mahall-i mezburda tenâvül-i ta'âm buyurup vakt-i mağribe karîb yine piyâde-nişîn olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Zâl Paşa Câmi'i'ne teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Karaağac Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâde-i ihtizâz-ı salıncak ve inşâd-ı şî'r için emir buyurup temâşâsıyla eğlenildi. Hitâm-ı mevâcib-i lezez olmağla yevm-i mezbûrda rikâbdâr ağa kulları ber-vech-i mu'tâd bir serâsere kaplu semmûr kürk-i iftihâr ve bir hancer-i murassa'-kâr ile sadr-ı 'âlî kullarına irsâl olundu.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve vakt-i 'asra dek hânendegân ve sâzendegân ile evkât-güzâr ve ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn olup mu'âvedet buyurdular.

Sene 1154 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf'de binişçiler Bahâriyye'ye râhî olmuş iken kesret-i bârân nüzûlü hasebiyle ric'ati [30a] ile emr olunup mâbeyn-i muhtereme teşrîf ve Hâne-i Seferli'den Mumcu-zâde demekle ma'rûf bir şahıs huzûr-ı hümâyûnda cemî'-i cevânibi sûzen ile muhât ve merkûz olan bir tîri kemâna güşâd verdikde bir sahîn müdevver kıt'a-i şecere infâz ve pesendide-i hümâyûn olup hazz olundu. Ba'dehû ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'â'da yine mâbeyn-i muhtereme teşrîf silahdâr ağa ve çukadâr ağa ve hazînedâr ağa ve ba'zı Enderûn ağası kulları mahall-i mezbûrda vâki' iskeleden deryâda merkûz ve madrûb iki yüz hatve mikdârı bir vetede remy-i tîr ve üç dört tîr isâbet eyledi. Ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kâh-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve vakt-i mağribde Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'ye teveccüh olunup ba'de-edâ-yı mağrib mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda hazîne kethudâsı ağa kulları gelüp yıllık defterinin bâlâsına hatt-ı ihsân-ı hümâyûn keşide olundu. Hakk Sübhânehû ve te'âlâ hazretleri şevketlü efendimizi serîr-i saltanat-ı husrevânelerinde

bâ-safâ-yı hâtır müstedâm edüp hemîşe ihsân-ı mülûkâneleriyle ‘âmme-i ‘ibâdullâh hâssaten hizmet-i şerîfleri ile şeref-yâb olan kulların hisse-yâb eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn. Ve bir mikdâr nezle hareket etmekle yevm-i mezbûrda kākum kürk lübs buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'ye teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de şevketlü efendimiz piyâde-nişîn-i 'azîmet ve harem-i hümâyûn berden 'arabalar ile tesyîr ve dâru's-sa'âde ağası kulları harem-i hümâyûnun pîş-gâhında esb ile hatve-cünbân ve⁴¹⁴ mehterhâne ile âheng olarak Sa'd-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve şevketlü efendimiz cânib-i mâda olan kasr-ı sagîrde bir mikdâr şey tenâvül ve harem-i hümâyûn nüzûlünden sonra 'iffet-sarâya teveccüh ve bir mikdâr ârâmdan sonra kasr-ı mürtefî'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. **[30b]** Ve vakt-i mağribde hâne-i âbdeste teşrîf ve edâ-yı 'ışâya dek fişek faslı ile evkât-güzâr olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda top ile nişâna gülle remy olundu. Ve nezle-i mezkûrdan nâşî yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de yine toplar remy ba'dehû filler pîş-gâh-ı kasrda hatve-cünbân ba'de-edâ-yı zuhr gılmânân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ber-vech-i mu'tâd esb-i müzeyyenlerin 'arz ba'zısı pesendide-i hümâyûn oldukda tavîle-i hâssa[ya] keşîde kılındı. Ba'dehû gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn ve silahşorân-ı şehriyârîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i mızrak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve vakt-i mağribde yine taşra teşrîf ve şerbetci kullarının mücessem tasvîr eylediği fişek ile memlû ve kanâdîl ile müzeyyen olan fil-i kebîrin fişek faslı ve sâ'ir fişek-bâzların gün-â-gün fişek faslını temâşâ edüp ba'de-edâ-yı 'ışâ 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Sa'd-âbâd karyesi halvet olmağla silahdâr ağa kulları ve sâ'ir ağayân-ı 'arz ve gılmânân-ı Enderûn hâric-i Sa'd-âbâd'da âmâde olunan hıyâmda kubeyl-i mağribe dek ârâm edüp ba'de'l-halvet mahallerine

⁴¹⁴ Nûshada ۱۰

mu'âvedet ve şevketlü efendimiz yine leyle-i mezbûrda fişek faslı ile evkât-güzâr oldular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup yine Sa'd-âbâd⁴¹⁵ karyesi halvet ve ağayân-ı 'arz ve sâ'ir gılmânân-ı Enderûn yine hıyâmda kubeyl-i mağribe dek ârâm ve ba'de'l-halvet mahallerine ric'at ve şevketlü efendimiz mâbeyn-i muhteremde salât-ı mağribi edâ ve sadr-ı 'âlî kullarının mahdûmuna⁴¹⁶ kat' buyurdıkları libâsı müşâhede ba'dehû 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve leyle-i mezbûrda pîş-gâh-ı 'iffet-serâda âmâde olunan haymeye hânendegân-ı Enderûn [ve] Bîrûn cem' olunup fasl u âgâze ile evkât-güzâr olundu.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da şevketlü efendimiz piyâde-nişîn-i 'azîmet ve harem-i hümâyûn 'arabalara [süvâr] ve Karye-i 'Ali Bey'de kasr-ı mürtefi'a teşrîf ve silahdâr ağa kulları ve sâ'ir ağayân-ı 'arz ve gılmânân-ı Enderûn hıyâmda ârâm u tevakkuf ve leyle-i mezbûrda şerbetci kullarının âmâde eylediği fişek ile memlû fil ve sâ'ir fişek-i nâ-dîdeler ile evkât-güzâr olundu. Ve Sa'd-âbâd'a vakt-i teşrîfden berü mü'ezzinân-ı Enderûn [ve] Bîrûn bülend savt ile seherî es-salât kırâ'at etdikleri ecilden kendilere ihsân-ı vâfire zuhûr [31a] eyledi.

Onuncu yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz piyâde-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'nden sandala süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda harem-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn dahi Karye-i 'Ali Bey'den 'arabalara süvâr ve hâric-i sûrdan tesyîr olunarak Bâb-ı Top'dan duhûl edüp Sâhilsarây-ı Topkapu'ya teşrîf buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz yeşil sof ferâce lübs buyurdular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı iclâl ve Hazîne-i Mısır'ın mürûrunu temâşâ ba'dehû Kasr-ı Sepetciler'e sâye-endâz-ı iclâl olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Surre-i Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere⁴¹⁷ شرفنا الله بزيارته ihrâc ve dâru's-sa'âde ağası kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olunup ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Topkapusı'na

⁴¹⁵ + ve

⁴¹⁶ Nûshada مختومه imlasıyla.

⁴¹⁷ “Allah orayı ziyaretle bizi şerefledirsin” manasında bir dua cümlesi.

mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘de’z-zuhr Kasr-ı İncüli’ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn’a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de⁴¹⁸ şevketlü efendimizin kazâ’en menkib-i yemîni mahallinden hurûc etmekle ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'da yeni mahall-i vâlide vâki‘ mâbeyn-i muhtereme teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de’l-‘arz şevketlü efendimiz oda-i mezbûrda ârâm buyurup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup yine Topkapu'da mahall-i vâlîde-i mezkûra teşrîf ve silahdâr ağa ve mîrâhûr ağa ve Çiçekci Bâkî kulları huzûr-ı hümayûn-ı şevket-makrûnda lâle piyâzı diküp şevketlü efendimiz dahi temâşâsıyla imrâr-ı vakt buyurdular.

On altıncı yevm-i Erba‘â'da yine mahall-i mezkûra teşrîf ve lâle piyâzı dikmesi temâşâsıyla imrâr-ı vakt buyurdular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye’ye teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân ve ba‘zı sohbet ile evkât-güzâr **[31b]** olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On sekizinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre teşrîf buyurdular. Ve menkib-i yemînine ‘ârız olan keyfiyyetden nâşî ziyâde muhâfaza için al sofa kaplı erkân semmûr kürk lübs buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetçiler’e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve silahşor-ı şehriyârî olan el-Hâc İbrâhîm Ağa kulları me’mûr olduğu hizmet-i ‘aliyyeden ba‘de’l-itmâm mu‘âvedet edüp yevm-i mezbûrda duhûl-i ‘arza me’zûn oldu. Ve dahi yevm-i mezbûrda şâlî yeşil sofa kaplı kubur yenli semmûr kürk lübs buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve müşâhede-i cenîbân ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda dahi kürk-i mezkûru lübs buyurdular.

⁴¹⁸ Nûshada sehven “İsneyn'de” yazıldı.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Mahbûbiyye'ye sâye-endâz-ı iclâl ve ba'zı sohbet ve hânende ve sâzende ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya mu'âvedet buyurup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû re'îsü'l-küttâb efendi dâ'ileri 'arza da'vet olunup ba'de'l-'arz silahşorân-ı şehriyârî ve ba'zı cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'nde bağçeye nâzır kasra teşrîf ve cenîbân-ı yevmiyyeler temâşâ ve bir mikdâr ârâmdan sonra meydâna nâzır kasra şeref-bahş-ı iclâl, cündiyân-ı 'acemiyan-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Mâh-ı mezbûrun gurre-i yevm-i Sülâsâ i'tibârıyla yevm-i Hamîs yirmi dördüncü vâki' olmuş idi. Lâkin gurre-i yevm-i İsneyn'den sâbit [32a] olmağla yevm-i Hamîs yirmi beşinci vâki' oldu. Ve yevm-i mezbûrda sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhilsarây-ı ser-etıbbâ olan efendi kullarına teşrîf ve iki def'a et'ime-i nefisesi keşîde ve tenâvül olunup ba'dehû ser-etıbbâ efendi kullarına erkân semmûr kürk ilbâs ve mahdûmlarına medrese ihsânıyla şân[ı] terfî' olunup ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'de vâki' cedîden binâ olunan kitâbhânenin dersiyyesine teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû salât-ı Cum'a edâ ve kırâ'at-ı hatm-i *Buhârî-i Şerîf* istimâ' ba'dehû va'z-ı şeyh ısgâ ba'dehû kitâbhâneye teveccüh ve erîke-i iclâlde ku'ûd ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları dahi yine gelüp bir mikdâr ârâmdan sonra hatve-cünbân oldukda sadr-ı 'âlî kulları şevketlü efendimizin ıbt-ı yemînini ahz ederek bâbdan hurûc ve esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sebt Leyle-i Mi'râc olmağla Galata şeyhi da'vet ve iki dervîşi ile gelüp mü'ezzin⁴¹⁹ başı ağa ve Hâne-i hâssa ağalarından 'Ali Ağa'ya ve ba'zı serhengân ve mü'ezzinâna libâs-ı dervîşân ilbâs olunup Topkapu'da

⁴¹⁹ Nûshada مؤذنين imlasıyla.

vâki‘ oda-i kebîrin dîvânhanesinde kürsî vaz‘ ve mezbûr şeyh bir mikdâr va‘z u nushdan sonra *Mi‘râciyye* kırâ‘at olunup şeyhe ve dervîşlerine ve libâs-ı dervîşân lübs eden ağalara ihsân-ı vâfire ile mesrûr buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Topkapısı'nda cedîden binâ olunan mahalle teşrîf, mahall-i mezkûrda vâki‘ taşra kebâbcılarından tabh-ı kebâbda mâhir olan bir kebâbcı tabh-ı kebâb ve ser-habbâzîn birkaç âdemîsiyle gûn-â-gûn çörek tabh edüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû esbe süvâr ve sedd-i mürtefi‘de kameriyye şekli kasr-ı sagîrde kahve-nûş ba‘dehû esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba‘de-edâ-yı mağrib mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı kurbunda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf [32b] ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sene 1154 [Şa‘bân]

Gurre-i Şa‘bân-ı Şerîf ve yevm-i münîf-i yevm-i Sülâsâ[da] Dîvân-ı ‘âlî olmayup halvet ile imrâr-ı vakt olunup eğlenildi.

İkinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Yalı'ya sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt ve bir zevrak-keş pîr-i nâ-tüvâna ihsân-ı mülûkâneleriyle mesrûru'l-hâl buyurulup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı cenîbân ve müşâhede-i zevrakân ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘-i Şerîf-i mahall-i münîfe teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve müşâhede-i cenîbân ba‘dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve Medîne-i Münnevvere'ye irsâl olunacak ‘alâmetler zer-dûz olmak üzre işlenüp tamâm olmağla yevm-i mezbûrda temâşâ olundu. Ve yevm-i mezbûrda ber-vech-i mu‘tâd sibir kürk lübs buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de sadr-ı 'âlî kullarının sarâyına sâye-endâz-ı iclâl ve bir mikdâr ârâmdan sonra tenâvül-i ta'âm ba'dehû bâzîçe-i musâra'a ba'dehû dübbe irsâl-i sekson ile muhâcemeleri ba'dehû gılmânân-ı sadr-ı 'âlinin bâzîçe-i cirid-i süvârîsi ba'dehû bâzîçe-i kol temâşâ ba'dehû sadr-ı 'âlî kullarının sarâyına muttasıl cedîden binâ eyledikleri mahalle hatve-cünbân ve mahall-i mezbûrda cânib-i havuzda mevzû' olan taht-ı hümayûna şeref-bahş-ı iclâl ve hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ve Bîrûn ile evkât-güzâr ba'dehû mahall-i mezbûra muttasıl olan sultân câmi'i temâşâ ba'dehû cedîden binâ olunan büyütlar temâşâ ve ba'de-tenâvül-i ta'âm sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve pesendîde-i hümayûn oldukda serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olunup mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskelesi'nden esbe süvâr ve bir mikdâr mürûrdan sonra 'arabaya pâ-nihâde ve Dâvûdpaşa [33a] Sarâyı'nda şevketlü efendimizin kurb-ı bâbda cedîden binâ buyurdıkları mahalle teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bir kartala şâhîn irsâl ve ahz eyledikde şâhîni bir mikdâr zahm-dâr eyledi. Ba'dehû ağayân-ı sayda zer-i vâfire kerem ba'dehû çerâ-gâh-ı Çırpıcı'da âmâde olunan sâye-bâna teveccüh ve râhda bir hargûş zâhir olup irsâl-i şâhîn ile bir mikdâr temâşâ ba'dehû sâye-bâna şeref-bahş-ı iclâl ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve yine Defterdâr İskelesi'nden filikaya süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân re's-i şerîflerine sorguçlu destâr ve beyâz dîbâ kaplu kabaniçe lübs buyurup Oda-i 'Arz'a şeref-bahş-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâ[d] 'ulemâ ve vüzerâ ve mansıb-ı defterdârlık ile cedîden kâm-yâb olan 'Abdullâh Efendi ba'dehû cedîd Ulah beyi San⁴²⁰ re'sinde kuka ile duhûl ve mu'âvedet eyledi[kde]n sonra şevketlü efendimiz dahi esbe süvâr olup Topkapusı'na teveccüh buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye teşrîf ve Galata Mevlevî şeyhi iki dervîşiyle getirdilüp ve gılmânân-ı Enderûn'dan müsta'idd olanlara dahi libâs-ı

⁴²⁰ سان

dervîşân ilbâs ve devr [ü] semâ'ları temâşâ ba'dehû hânendegân ve sâzendegân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'ıffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile ve ser-bî-zebân nısf sâ'atde Bâğçe-i hâssa'nın cevânibini tavâf etmek şartıyla ruhsat-ı hümayûn olunup nısf sâ'atden akall vakitte tavâf eyledikde vâfir hazz olundu. Ba'dehû esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı cenîbân ba'dehû gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ba'dehû Istabl-ı 'âmire'den [33b] ihrâc olunacak esbân ve bârgîrân pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âbda türk-tâz olundu. Ba'dehû bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr ve ba'de'l-'asr esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû teberdârân-ı [Sarây-ı] 'atîk'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû gazâlânın ekl-i nân etmeleri temâşâ ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup harem-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnda ârâm olunup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye su'ûd ve bir mikdâr ârâmdan sonra gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid ve mehterbaşı-i Enderûn ve Bîrûn bir gulâm-ı nakkâre-

zen ile zurna faslı ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ve tenâvül-i ta‘âm filikaya süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum‘a‘da Câmi‘-i Sultân Ahmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye sâye-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i cirid ve sebk edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda dâru's-sa‘âde ağası kulları bir esb-i sabâ-reftâr ‘arz edüp pesendide-i hümayûn oldu. Ve yevm-i mezbûrda şürb-i şerbet-i devâ’ olundu.

[34a] Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı kurbunda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı ‘asr[a] dek ârâm olunup ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu-yı dil-güşâdan cây-gâh-ı kadîm olan ‘iffet-sarâya nakl ü hareket buyurdular. Ve yine yevm-i mezbûrda kontoş semmûr kürk lübs buyurup esbân-ı hâssaya dahi çuka kesme darb olunması sipâriş olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec mevâcibleri temâşâ ba‘dehû cây-gâh-ı silahdâr ağa kullarına şeref-bahş-ı iclâl ve beyâz dîbâ kaftân ve kabaniçe lübs buyurup ser-i mübâreklerinde sorguç ile Oda-i ‘Arz'a teşrîf ve ber-vech-i mu‘tâd ba‘de-duhûl-i ‘ulemâ ve vüzerâ Moskov elçisi on iki beyzâdeleriyle duhûl eyledikde elçi-i mezbûra şevketlü zıllullâh-ı ‘âlem-penâh efendimiz hazretlerinin kemâl-i heybet-i vakârlarından dehşet ü ra‘şe ‘âriz olup meyyit-i müteharrik şeklinde taşra hurûc eyledi. Ba‘dehû şevketlü efendimiz ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda nâme-i hümayûn-ı şevket-şi‘âr elçi-i mezbûra teslim olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba‘â'da binişçiler râhî ve şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı iclâl ve âyendegân ve revendegânı temâşâ ba‘dehû esbe süvâr ve Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve müşâhede-i cenîbân ve zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân ba'dehû Istabl-ı 'âmire'de nev-resîde olan kürreyân-ı hoş-reftârân temâşâ ve gılmânân-ı Istabl-ı 'âmire'den keşîde-i kürreyânın birini kürre-i mezbûrun biri pâ-zede ve pâ-mâl-i türâb etdikde mazhar-ı ihsân oldu. Ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Sofa-i dil-güşâ halvet olundu.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de harem-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnda ârâm olunup bir mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da Şevkiyye müsemmâ olan mahalle şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile evkât- [34b] güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve hitâm-ı mevâcib-i masar ve recec olmağla silahdâr ağa kulları kubeyl-i teşrîfde sâhib-i devlet kullarına bir semmûr kürk-i bâ'is-i iftihâr ve bir murassa'-kâr hancer ile irsâl olunmuş idi, Paşakapısı'ndan hîn-i ric'atinde şevketlü efendimiz temâşâ ve vakt-i 'asra dek mahall-i mezbûrda ârâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve vezîr-i a'zam kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz temâşâ-yı cenîbân ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye karîb olan kasra teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra kasr-ı mezbûra karîb olan kasra sâye-endâz-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile vakt-i 'asra dek evkât-güzâr ba'de-edâ-yı 'asr gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâ ve esnâsında tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi anda edâ olunup mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de sâ'at dörtde rû'yet-i mâh-ı Ramazân sâbit olduğu haberi vürûd etmekle sâ'at beşde edâ-i terâvîh olunup inâre-i kanâdîl ile minâreler tezyîn olundu.

Sene 1154 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf-i meymenet-münîfde Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâmdan sonra mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sâhib-i devlet kullarından bir kebîr sâ'at ile bir sagîr koyun sâ'ati vürûd eyledi. Ve mîrâhûr-ı sâni kulları me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-itmâm gelüp ve mîrâhûr-ı evvel kulları Boğdan Beyi mahalline irsâle me'mûr olmağla mîrâhûr-ı sâni kulları vekîl-i mîrâhûr-ı evvel ve mîrâhûr-ı sâni vekîli olan küçük şerbetci Mehmed Ağa kulları yine vekâletinde kaldı.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a kırâ'at-ı hatm-i *Buhârî* ba'dehû va'z-ı şeyh istimâ' olunup mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Sûre-i Feth'in âhiri هوالذى [35a]⁴²¹ ارسلىرسوله âyet-i kerîmesinden imâm-ı evvel kulları *Beyzâvî*'den tefsîr ve vakt-i 'asra dek mümtedd ve du'â ile hitâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr imâm efendi zeyl-i âyet-i mezkûreyi tefsîr edüp ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da bir mahalle teşrîf buyurulmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-endâz-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı zuhr imâm efendi kulları yine âyet-i mezkûreyi tefsîr ve vakt-i 'asra dek mümtedd ba'dehû bir mikdâr ârâmdan sonra salât-ı 'asr edâ olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve temâşâ-yı iyâb u zehâb ile evkât-güzâr olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i

⁴²¹ “O Allah ki, resûlünü (hidayet ve hak din ile) gönderdi (Kur'ân-ı Kerîm, Fetih Sûresi, âyet 28'den).

mezbûrda nüzûl-i berf ibtidâ ve leylesinde kesret ile nüzûl etmekle vech-i arzı tebyîz eyledi.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı Cum'a va'z-ı şeyhi istimâ' buyurup ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki' Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki' Şevkiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve imâm-ı evvel kulları Sûre-i Nasr'ı *Beẕâvî*'den tefsîr ve vakt-i 'asra karîb du'â ile hitâm ba'dehû vezîr-i a'zam kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz salât-ı 'asrî edâ ve bir mikdâr ârâm buyurduktan sonra mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve imâm efendi kulları yine Sûre-i Nasr'ı tefsîr ve vakt-i 'asra dek mümtedd ba'dehû temâşâ-yı [zevrakân] ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i **[35b]** Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i 'asra dek temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cây-gâh-ı Hırka-i Şerîf ber-vech-i mu'tâd ednâs-ı iğbirârdan tanzîf olundu.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Hırka-i Resûl-i Ekrem güşâde olunup 'ulemâ ve vüzerâ ve ricâl-i devlet ve ağayân-ı Enderûn-ı hümâyûn fersûde-cebîn ile tahsîl-i sūrûr ve iktisâb-ı hubûr ile sermâye-i iftihâra nâ'il oldular. Hemîşe Hudâ-yı Mûte'âl hazretleri şevketlü efendimizi serîr-i saltanat-ı iclâllerinde müstedâm edüp zamân-ı sa'âdet-me'âblarında sad-hezâr sâyide-cebîn ile iktisâb-ı şeref etmemizi müyesser ve mukadder eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre teşrîf ve ba'de-edâ-yı Cum'a istimâ'-ı va'z olunup mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Moskov elçisinin hîn-i ric'ati olmağla Paşakapısı'na iyâb u zehâbı müşâhede olunup ba'de-edâ-yı zuhr imâm-ı evvel kulları Sûre-i Nasr'ı tefsîr ve ba'de'd-du'â şevketlü efendimiz mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde 'iffet-

sarâya teveccüh buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Eyyûb-ı Ensârî'de Râmî Çiftliği'ne karîb mahalde harîk vâki' olup bir hâne muhterik ve itfâsı haberi vürûd etmekle şevketlü efendimiz gitmeğe 'azîmet buyurmuş iken ferâgat buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Hırka-i Şerîf ihrâc-ı mâ için harem-i hümayûna ahz ve ihrâc-ı mâ ile imrâr-ı vakt olunup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar. Ve leyle-i İsneyn'de Ayasofya'ya teşrîf olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye'ye sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâmdan sonra yine mahall-i mezkûrda vâki' mahall-i 'atîka hatve-cünbân ve esbe süvâr olunup ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Şimşirlik'e [36a] teşrîf ve ağayân-ı hareme bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt buyurulup mahall-i âhar[a] şeref-bahşâ-yı iclâl buyurmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd, temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr-i meymenet-münîre teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a istimâ'-ı va'z olunup mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Ayasofya-i Kebîr'in kurbunda bir bakkâl dükkânından sâ'at sekizde harîk zuhûr edüp nehârdan altı buçuk sâ'ate varınca mümtedd ve dört beş kol olup Sultân Ahmed Câmî'i havlîsine ve Ayasofya Germâbesi'ne ve Kabasakal câniblerine varınca olan büyütl [ve] dekkâkin bi'l-cümle muhterik ve minâre-i Câmî-i Sultân Ahmed'e bir mismâr isâbet edüp külâhı bi'l-küllîyye muhterik oldu. Ve şevketlü efendimiz sürb-i Ayasofya'ya su'ûd ve sahûr ta'âmı tabaka-i Ayasofya'da tenâvül ve salât-ı subh dahi tabakadan iktidâ ile edâ ve yine sürbe su'ûd ve muntafî oluncaya dak mahall-i mezbûrda tevakkuf ve intıfâsına ziyâde ihtimâm için sâhib-i devlet kullarına ve sâ'ir zâbitâna irsâl-i âdem olunup ba'de'l-intıfâ mu'âvedet buyurdular. Ve ser-kayyûmâna ve neferâtına başka başka ihsân verilüp mazhar-ı du'â oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm olunup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye sâye-endâz-ı i'zâz ve imâm-ı evvel kulları *Beyzâvî*'den Sûre-i İhlâs'ı tefsîr ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Sofa-i dil-güşâda vâki' Oda-i Hıtân'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve leyle-i Sülâsâ Leyle-i Kadr olmağla ber-vech-i mu'tâd Ayasofya'ya teveccüh ve sadr-ı 'âlî kullarından gelen seccâdede edâ-yı salât-ı terâvîh ve kadr olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr imâm-ı evvel kulları yine Sûre-i İhlâs'dan bakıyyeyi tefsîr ba'dehû salât-ı 'asr edâ ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da [36b] Galata Mevlevîhânesi'nde harîk vâki' olup derûnunda bir iki beyt muhterik ve muntafî oldu.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda beylik kalyonlardan birisi Deryâ-yı Sefîd[de]n bir aktarma şehtiyesiyle ma'an vürûd edüp Tophâne pîş-gâhında lenger-endâz oldular. Ve leyle-i Hamîs'de Ayakapısı'nda harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve deryâda harîkîn hizâsında üç sâ'at mikdârı tevakkuf ve imsâkden bir buçuk sâ'at mukaddem Tersâne Bağçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve tenâvül-i sahûr ba'dehû ihrâk muntafî oldukda sandala makdem-nihâd olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr kubeyl-i mağribde ric'at buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Hırka-i Şerîfe teşrîf ve ba'de-edâ-yı terâvîh imâm-ı evvel kullarına yeşil çukaya kaplı semmûr erkân kürk ilbâs ve bir kîse akçe dahi ihsân ve ber-vech-i mu'tâd mü'ezzinân-ı Enderûn ve Bîrûn'a dahi 'atıyye-i mülûkâneleriyle mesrûru'l-fu'âd buyurdular. Hakk sübhânehû ve te'âlâ hazretleri şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretlerinin vücûd-ı hümâyûnların âfât ve ekdârdan

emân-ı Samedân[î]sinde mahfûz edüp sâye-i himâyetlerin ‘âmme-i enâm üzerinden bir ân dûr ve zâ’il eylemeye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Otuzuncu yevm-i Cum‘a’da Ayasofya’ya teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve ‘asra karîb Oda-i Hıtân’a revnak-endâz-ı iclâl ve bir mikdâr ârâmdan sonra Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ba‘de-edâ-yı ‘asr pîş-gâh-ı Oda-i ‘Arz’da mevzû olan taht-ı hümayûna makdem-nihâd ve hâric-i bâbda müterakkıb olan Hân-zâde ve sâ’ir ricâl ber-vech-i mu’tâd fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref edüp ba‘dehû derûn-ı Oda-i ‘Arz’a duhûl ve e’imme-i cevâmi‘-i selâtîn ve hutabâ kırâ’at-ı Kur’ân ve mazhar-ı ihsân ba‘dehû silâhdâr ağa kullarının yerine şeref-bahş-ı iclâl ve âmâde olunan pîşkeşler pîş-gâh-ı şevket-me’âbda keşîde ve gılmânân-ı Enderûn’a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba‘dehû ağayân-ı Hâne-i hâssa’ya zer-i [37a] vâfire ba‘dehû tomakcıyâna derâhîm ve serhengân ve bî-zebânân ve cüceyâna derâhîm ü denânîr nisâr edüp kubeyl-i mağribde ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

[Sene 1154 Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl ve ‘ıyd-i ferruh-fâlde subha karîb Hırka-i Şerîfe teşrîf ve bir mikdâr kahve-altı tenâvül olunup ba‘dehû silâhdâr ağa kulları ve ağayân-ı ‘arz ve sâ’ir ağayân-ı Hâne-i hâssa ber-vech-i mu’âyede fersûde-cebîn ba‘dehû cüceyân ve bî-zebânân-ı Bîrûn fersûde-cebîn ba‘dehû pîş-gâh-ı Bâbü’s-sa’âde’de mevzû olan taht-ı hümayûna makdem-nihâd, vüzerâ ve ‘ulemâ ve ricâl-i devlet ve zu’amâ fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref eylediler. Ba‘dehû Oda-i ‘Arz’a teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve bundan akdem zikr olunan vukû‘-ı harîk-ı Câmî‘-i Sultân Ahmed’e zehâbda su‘ûbet olmağla Ayasofya’ya teşrîf ve ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘ıyd mu‘âvedet ve Sofa-i dil-güşâda vâki‘ cânib-i havuzda olan kasra makdem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn cebhe-sây olup dil-şâd ve bi’l-cümle mesrûru’l-fu’âd oldular. Ba‘dehû ‘iffet-sarâya hatv[e]-cünbân olup ba‘de’z-zuhr Kasr-ı Yalı’ya şeref-bahş-ı iclâl ba‘de-edâ-yı zuhr musâri‘ûn izhâr-ı bâzîçe-i musâra‘a ve bir bâzîçe-bâz dahi ba‘zı lu‘b-i ‘acîb icrâ ve izhâr ve matrakcıyân dahi bâzîçe-i matrak ile revnak-bahş ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad’de Kasr-ı Gülhâne’ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî ve kapudan paşa ve yeniçeri ağası kulları pîş-gâh-ı şevket-me’âbda fersûde-cebîn ile müstes‘id ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları ‘arzda bir mikdâr tevakkuf ba‘dehû dâru’s-sa’âde ağası

kullarının ârâm eylediği mahalde sadr-ı ‘âlî ve kapudan paşa ve yeniçeri ağası kulları ârâm ve ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû bâzîçe-i musâra‘a ba‘dehû resen-bâz bâzîçe-i müstağrebe icrâ ve izhâr ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Sarây-ı⁴²² ‘atîk'a sâye-endâz-ı iclâl ba‘de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı sadr-ı ‘âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî kullarının ‘arz eylediği esbân-ı müzeyyenin ba‘zısı esbân-ı hâssa mülhak kılınup ba‘dehû bâzîçe-i musâra‘a [37b] ba‘dehû resen-bâz dahi ba‘zı lu‘b-i müstağreb icrâ ve mazhar-ı ihsân ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i musâra‘a ba‘dehû bâzîçe-i kol ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba‘â'da Şimşirlik'e teşrîf ve silahdâr ağa ve hazînedâr ağa ve ba‘zı musâhib ağalara ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve musâhib-i şehriyârî olan ‘Abdullâh Ağa kulları hem-pâsı olan silahdâr ağa kulların cirid ile hatâ'en re'sinden darb ve bir mikdâr dem seyelân eyledi. Ba‘dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ‘iffet-sarây-ı hâssaya hatve-cünbân oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Topkapu'da mahall-i ‘atîka teşrîf ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular. Ve leyle-i Cum‘a'da şevketlü efendimiz kendi kürklerinden silahdâr ağa kullarına bir kontoş semmûr kürk ihsân buyurup cerîhalarına nemek-pâş-ı tesliyet oldular.

Yedinci yevm-i Cum‘a'da Câmî‘-i Sultân Ahmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda silahdâr ağa kulları cerîha-i ciridden nâşî câmi‘e gitmemekle dülbend ağası rikâbdâr ağa vekâletiyle câmi‘e hatve-cünbân oldu.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı ‘acemiyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] süvârî ve temâşâ ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Topkapu halvet olunup eğlenildi.

⁴²² Nûshada “sarâya” şeklinde.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Sofa'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü ‘inâyetlü efendimiz ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da kable'z-zuhr Şimşirlik'de gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ve temâşasıyla eğlenildi. Ve ba‘de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı esbâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp [38a] ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da Topkapu'da mahall-i ‘atîka teşrîf ve ba‘de-edâ-yı zuhr Kadirga Limanı kurbunda ‘Ali Paşa Sarâyı'nda teberdârlar mahallinde harîk vukû‘u haberi vürûd etmekle esbe süvâr ve Bâb-ı ‘Alef'den sebük-rev-i hareket ve mahall-i mezbûra karîb oldukda intifâsı haberi vâsıl olmağla mu‘âvedet ve Meydân-ı Esb'den ve Paşakapısı'ndan seyr ederek Sovukçeşme'den duhûl ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-endâz-ı i‘zâz olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de kable'z-zuhr muhtasarî birkaç kimesne ile Mahbûbiyye'ye teşrîf ve üç sâ‘at mikdârı ârâm olunup mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘de'z-zuhr mahall-i ‘atîka şeref-bahş-ı iclâl ve ba‘zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ric‘at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmî‘-i Şerîf-i mahall-i münîfe râhî olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ric‘at buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba‘de-edâ-yı zuhr temâşâ-yı cenîbân ve bozahâne şâ‘irlerinden iki şâ‘ir ba‘zı sâza muvâfakat ile âgâze ve istimâ‘ıyla imrâr-ı vakt ve ba‘de-edâ-yı ‘asr karîbinde vâki‘ bâb-ı sagîrden duhûl ve Şevkiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr olunup mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve Sofa'da vâki‘ ser-i nerdübâna revnak-endâz-ı i‘zâz ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı mağrib dahi Hırka-i Şerîf'de edâ olunup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su‘ûd ve seyr u temâşâ ederek Dâvûdpaşa Sarây[ı] pîş-gâhında Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i

[cirid-i] süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve bir mikdâr ârâmdan sonra sarây-ı mezbûrda vâki' oda-i kebîre teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân ile eğlenilüp ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû salât-ı 'asr edâ ve esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filikaya makdem-nihâd olup Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. [38b] Ve mîrâhûr ağa kulları me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-itmâm bir gün mukaddem vürûd etmekle Kasr-ı Mehmed Paşa'da duhûl-i 'arza me'zûn oldu.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân olup ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ârâm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda Mehmed Kethudâ'nın sarâyına revnak-endâz-ı i'zâz ve zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz tarafından silâhdâr ağa kullarıyla şeyhülislâm efendi kullarına vaşak erkân kürk irsâl olunup mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Topkapu'da müceddeden germâbe binâ olunan mahalle karîb kasra şeref-bahş-ı iclâl ba'de-temâşâ-yı cenîbân gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve hânendegân ve sâzendegân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunduktan sonra kubeyl-i mağribde Hırka-i Şerîf'e teveccüh olunup ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de sarây-ı sadr-ı 'âlîde vâki' müceddeden binâ olunan oda-i kebîre şeref-bahş-ı iclâl ve tenâvül-i ta'âm olunup ba'dehû meydân-ı bâzîçe-i ciride nâzır olan odaya teşrîf ve ruhsat-dâde-i musârî'ûn ba'dehû hırsa irsâl-i sekson ve muhâcemeleriyle kesb-i safâ ba'dehû bir Mısırlı bâzîçe-bâz ba'zı bâzîçe-i mudhike izhâr ba'dehû bir bâzîçe-bâz dahi ba'zı bâzîçe-i müstağrebe 'amel edüp ba'dehû cündiyân-ı sadr-ı 'âlî bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû salât-ı zuhr edâ ba'dehû

zor-bâz ba‘zı lu‘b-i ‘acîbe izhâr ba‘dehû bâzîçe-i kol ve ba‘zı lu‘blar ‘amel ba‘dehû ‘asr edâ ve oda-i mezbûrun kurbunda olan mahalle teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân ile tefrîh-i fu‘âd ba‘dehû tenâvül ve sadr-ı ‘âlî kulları hedâ[yâ]sın ‘arz ve kendüye serâsere kaplu kürk-i semmûr ilbâs olunup [39a] ba‘dehû esbe süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Sofa'da vâki‘ Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve cücelere ruhsat-dâde-i bâzîçe-i musâra‘a ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû Oda-i Hıtân'a şeref-bahş-ı iclâl olunup ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve Frenk'den mühtedî olup sadr-ı ‘âlî kullarının yanında olan nev-müslim getirilüp ba‘zı bâzîçe-i ‘acîbe ‘amel edüp safâ-bahş oldu. Ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ olunup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Seb't'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve râhdan âmed ü şüdeyi temâşâ ile evkât-güzâr ve ba‘de-edâ-yı ‘asr mahall-i halîfe-i kozbekciyâna revnak-endâz-ı i‘zâz ve tenâvül olunup ba‘de-edâ-yı mağrib ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de kable⁴²³z-zuhr Bâğçekapısı kurbunda harîk vâki‘ olup şevketlü efendimiz dahi gitmeğe müteheyyi’ iken intifâsı haberi vürûd etmekle Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüdenin temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sene 1154 [Zilka‘de]

Gurre-i Zilka‘de'de binişciler Şevkiyye'ye râhî olmuş iken biniş tahvîl ve Sofa'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza

---

⁴²³ + kabl

me'zûn ve re'îs efendi kulları 'arza da'vet ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve kable'z-zuhr Topkapu'da mahall-i 'atîka şeref-bahş-ı iclâl olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de [39b] Mahbûbiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ta'mîr olunacak incü ile müzeyyen kesmeler manzûr-ı hümayûn oldu.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-endâz-ı i'zâz ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da müceddeden germâbe binâ olunan mahalle kable'z-zuhr muhtasarî teşrîf ve ba'de't-temâşâ mahall-i mezbûra karîb mir'ât ile müzeyyen odaya şeref-bahş-ı iclâl ve binişçilerin vürûduyla emir buyurulup bir mikdâr ârâmdan sonra cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Mehmed Kethudâ'nın sarâyına revnak-endâz-ı i'zâz ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Sofa'da vâki' Oda-i Bağdâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup kubeyl-i mağribde 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On birinci yevm-i Hamîs'de dahve-i kübrâda Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve üç anbarlıda âmâde olunan obaya teşrîf ve müceddeden binâ olunan iki kıt'a kalyonun sâ'at dörtde kebîri mâ-veş deryâya icrâ ba'dehû sagîrine mübâşeret

olunup ol dahi bilâ-ta'ab ednâ himmet ile bahre revân oldukda sadr-ı 'âlî kulları gelüp pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn ba'dehû kapudan paşa kulları ruh-sûde oldukda sadr-ı 'âlîye ba'dehû kapudan paşaya serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve kapudan [paşa] kulları hedâyâsın 'arz ba'dehû sandala süvâr ve Tersâne Bâğçesi'n[d]e olan kafese su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine sandala makdem-nihâd ve Bahâriyye'ye teşrîf ve hânende ve sâzende ile eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı 'asr filikaya pâ-nihâde ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On ikinci [40a] yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Topkapısı halvet olunup ba'zı hânende ve sâzende ve bâzîçe-bâz mühtedî nev-müslim dahi getirilüp leyle-i Ehad'de mahall-i mezbûrda ârâm olunup kesb-i safâ olundu.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-endâz-ı i'zâz ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr yine Topkapısı'na mu'âvedet buyurdular.

Ve leyle-i İsneyn'de dahi halvet ile Topkapısı'n[d]a ârâm ve yevm-i İsneyn'de kable'z-zuhr 'iffet-sarây-ı kadîme teveccüh ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline revnak-endâz-ı i'zâz ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve kubeyl-i zuhrda Topkapı'da germâbeye karîb mir'ât ile müzeyyen odaya teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve cânib-i Belgrad'da zuhûr eden ma'denlerden numûne olmak üzere bir mikdâr sîm yevm-i mezbûrda vürûd edüp müşâhede olundu.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı iclâl ve râhdan âmed ü şüdü temâşâ ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a biniş sipâriş olmuş iken tahvîl ve Kasr-ı Gülhâne'ye tenbîh ve cündiyân-ı Enderûn âmâde oldukda Sofa[da] vâki' Oda-i Hıtân'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a

ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da germâbeye karîb mir'ât ile müzeyyen odaya teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra germâbeye hatve-cünbân ve ba'zı [40b] mahalleri murâd üzre binâsı sipârîş ba'dehû yine mahall-i mezkûra sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve Hâne-i hâssa ağalarından sâbıkâ ser-berber-i şehriyârî olan Mehmed Ağa ze'âmet ile ber-murâd olup yerine Hazîne'de güğümbaşı olan Ahmed Ağa kulları nakl olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve İtalya elçisinin Paşakapısı'na iyâb u zehâbı müşâhede ve ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş Sarâyı'nda haremde vâki' cidârın üzerinde müceddeden binâ olunan mahalle şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı zuhr hatve-cünbân ve havz-ı mürtefi'in cânibinde olan kasra teşrîf ve ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve salât-ı mağrib anda edâ olunup esbe süvâr ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf ve cây-gâh-ı münîfe teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Sofa halvet olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ve ta'mîr olunan kesmeleri temâşâ ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de kubeyl-i zuhrda Topkapu'da müceddeden binâ olunan germâbeye muhtasarî teşrîf ve ba'de't-temâşâ 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurup mahall-i âhara râhî olmadılar.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka sâye-endâz-ı i'zâz ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda lü'lü'-i murassa'-ı ucmânî bir kılıç vürûd edüp müşâhede olundu.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî [41a] mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân beyâz kabanice ve kabâ lübs buyurup Oda-i 'Arz'a şeref-bahş-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâd 'ulemâ ve vüzerâ ve mansıb-ı nişâncılık ile kâm-yâb olan Bekir Bey ve emânet-i defter ile ber-murâd olan Şerîf Efendi ve yeniçeri efendisi olan Mehmed Efendi ve rûznâmecî olan Kesreli Ahmed Efendi fersûde-cebîn oldukdan sonra İtalya elçisi ba'zı beyzâdeleriyle südde-i sa'âdet-me'âba ruh-sûde ve hedâ[yâ]sın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sene 1154 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce'de Topkapu'da germâbeye karîb olan mahalde vâki' mir'ât ile müzeyyen odaya teşrîf ba'de-müşâhede-i cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr Şevkiyye'ye hatve-cünbân ve anda tenâvül-i ta'âm tasmîm olmuş iken Vezn-i Dakîk'da vukû'-ı harîk ihbâr olundukda esbe süvâr ve pîş-gâh-ı gümrüğe varıldıkda intifâsı haberi vürûd etmekle mu'âvedet ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Yenibâğçe kurbunda Vezîr Bâğçesi demekle ma'rûf olan mahalle şeref-bahş-ı iclâl ve bir seyyid boz[a]hâne şâ'iri ba'zı sâza muvâfık âgâze ve istimâ'ıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve

Samatya İskelesi'nden sandala pâ-nihâde ve Topkapusı'ndan su'ûd ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân'a teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de binişciler Kasr-ı Sepetciler'[e] râhî olmuş iken biniş Mahbûbiyye'ye tahvîl ve dîvânâhânesinde şeref-bahş-ı iclâl ve mahall-i 'atîkda vâki' pîş-gâh-ı havuzda olan kasra teşrîf ba'de-tenâvül-i ta'âm salât-ı mağrib edâ ve esbe süvâr olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sâbıkâ ser-bostâniyân olan Re'îs-zâde mîrâhûr-ı sagîr ile kâm-yâb ve selefleri [41b] sipâh ağalığı ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ba'de-müşâhede-i cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'da müceddeden binâ olunan germâbeyi temâşâ ba'dehû Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nden piyâdeye makdem-nihâd ve mu'tâd olan mahalden esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de cânib-i mâda âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve bir mikdâr⁴²⁴ fasl u âgâze ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rûbûdeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû esbe süvâr ve Söğütlük'den piyâdeye pâ-nihâde ba'dehû filikaya süvâr ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve salât-ı mağrib anda edâ olunup ba'dehû esbe süvâr ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve dest-i meymenet-mu'tâdlarıyla kemân-küre ile nişân-endâz oldular. Ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû bî-zebân 'Ali Bey ihdâs eylediği çıkırığ-ı tâmmı getirüp huzûr-ı sa'âdet-me'âblarında ba'zı 'amel eylediler. Ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

---

⁴²⁴ + ve

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Oda-i Hıtân'a teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra Hırka-i Şerîfe teveccüh ba'de-edâ-yı 'asr Oda-i 'Arz'a hatve-cünbân ve pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû olan tahta makdem-nihâd ve ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû silâhdâr ağa kullarının mahallinde vâki' oda-i kebîre teşrîf ve âmâde olunan hedâyâyı müşâhede ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve anlara nisâr-ı derâhîm ba'dehû serhengân ve bî-zebânâna nisâr-ı denânîr ü derâhîm ve Hâs-oda Câmi'i'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da seherî Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû pîş-gâh-ı Bâbü's-sa'âde'de âmâde olunan taht-ı zere pâ-nihâde ve ber-vech-i [42a] mu'tâd mu'âyede ba'dehû Oda-i 'Arz'a teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve Câmi'-i Sultân Ahmed'e râhî ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve yed-i sa'âdet-makrûnlarıyla yedi 'aded kebş zebh ba'dehû Mermerlik'de vâki' Kasr-ı İftâr'a şeref-bahş ve ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû cânib-i havuzda olan kasma sâye-endâz-ı i'zâz ve ba'de-tenâvül-i ta'âm 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve kubeyl-i zuhrda Ayasofya'ya teveccüh ve ba'de-edâ-yı Cum'a esbe süvâr ve Kasr-ı Yalı'ya teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i musâra'a ba'dehû bâzîçe-bâzlar ba'zı lu'blar 'amel ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû kapudan paşa ve yeniçeri ağası kulları pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âbda ruh-sûde ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kulları mu'tâd olan mahalde ârâm ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bâzîçe-i musâra'a ba'dehû hırsa irsâl-i sekson ba'dehû resen-bâz İbrâhîm ba'zı lu'blar 'amel ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda bâbü's-sa'âde ağasının hacc-ı şerîfe râhî olmasına izn-i hümayûn-ı şevket-makrûn sudûr eyledi.

On ikinci yevm-i Ehad'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf etmek musammem olmuş iken nüzûl-i bârân vâki' olmağla biniş Kasr-ı Gülhâne'ye tahvîl ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû kethudâ-yı sadr-ı 'âlî beş re's esb-i müzeyyen 'arz [ve] iki müzeyyen ve bir sâde esb

pesendîde-i hümayûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ba‘dehû bâzîçe-bâz Frenk'e ve bir çift matrakçıya ruhsat-dâde ve temâşasıyla eğlenildi. Ba‘dehû esbe süvâr ve pîş-gâh-ı Mahbûbiyye'de vâki‘ dîvânhaneye şeref-bahş ve hânendegân-ı sadr-ı ‘âlî ve Bîrûn'a ba‘de-edâ-yı ‘asr ruhsat ve istimâ‘ıyla eğlenilüp kubeyl-i mağribde mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de dîvânhaneye Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i musâra‘a ba‘dehû bâzîçe-i kol ile vakt-i ‘asra dek eğlenildi. Ba‘de-edâ-yı ‘asr taşra hânende ve sâzendelerinin ba‘zısı fasl u âgâze ve esnâsında tenâvül-i ta‘âm olup ba‘de-edâ-yı mağrib mu‘âvedet [42b] buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Sa‘d-âbâd'da sadr-ı ‘âlî kullarının ziyâfeti olmağla Kasr-ı Yalı'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den su‘ûd ve müretteb olan alayın vasatından mürûr ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve müheyyâ olunan et‘ime keşîde ve tenâvül ba‘dehû cündiyân-ı sadr-ı ‘âlîye ruhsat-dâde-i tüfeng-endâz ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve pîş-gâh-ı sa‘âdet-me‘âbda tâ‘ife-i yeniçeriyân ba‘dehû cebeciyân⁴²⁵ ‘ale'l-infirâd imrâr ve silahdâr-ı şehriyârî kulları ihsân-ı hümayûnu yedlerine vaz‘ ve birkaç def‘a nişâna humpara ve top ile gülle atılup nişâna isâbet eyledi. Ba‘dehû bâzîçe-i rumh ba‘dehû sekson-ı yeniçeriyân hırsa irsâl ba‘dehû hırs-ı bostâniyâna sekson-ı bostâniyân irsâl ba‘dehû zor-bâz ve bâzîçe-i kol ba‘zı lu‘b-i mudhikâne icrâ ve ‘amel eyledi. Ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ ve ruhsat-dâde-i hânendegân ve sâzendegân ve esnâsında tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları hedâ[yâ]sın ‘arz ve fersûde-cebîn oldukda serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ba‘dehû Kasr-ı Mîrâhûrî'den filika-nişîn-i ‘azîmet ve Kasr-ı Yalı'dan su‘ûd ve salât-ı mağrib anda edâ ve esbe süvâr olup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba‘â'da Sarây-ı ‘atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba‘de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı Enderûn'a ve ser-bevvâbâna ve zu‘amâdan bâzîçe-i ciride müsta‘idd olanlara ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba‘dehû teberdârân-ı [Sarây-ı] ‘atîk'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba‘dehû gazâlâna i‘tâ-yı nân ve ekleri temâşâ ba‘dehû bağçede vâki‘ kasr-ı sagîre sâye-endâz-ı iclâl ba‘de-edâ-yı ‘asr bir mikdâr ârâmdan sonra mu‘âvedet buyurdular.

⁴²⁵ Nûshada “tâ‘ife-i yeniçeriyân ba‘dehû cebeciyân” kısmı sehven bir satır yukarıya yazılmıştır.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'e şeref-bahş-ı iclâl ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i tomak ve temâşasıyla eğlenildi.

On sekizinci yevm-i Sebt'de yine Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû re'îs efendi kulları da'vet olundu. Ve edâ-yı 'asra dek şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-endâz-ı iclâl ba'de-temâşâ-yı cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i tomak ba'dehû İbrâhîm nâmında bir kemânî ba'zı sâza muvâfakat ile âheng edüp istimâ'ıyla eğlenildi. Ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' [43a] mahall-i 'atîka teşrîf ve yine hânende-i mezkûr ba'zı sâza muvâfakat ile âheng ve istimâ'ıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân olup mahall-i âhara teveccüh buyurmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş-ı iclâl ve râhdan âmed ü şüdü bir mikdâr temâşâdan sonra Şevkiyye'nin kurbunda vâki' Mâbeyn-i muhtereme pâ-nihâde ve cenîbân-ı yevmiyyeleri temâşâ ba'dehû mahall-i mezbûrda olan germâbenin kurbunda olan lâlezâra sâye-endâz-ı iclâl ve maksûresinde ârâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû re'îs efendi kulları 'arza da'vet ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz esbe süvâr ve germâbe-i cedîde karîb mir'ât ile müzeyyen odaya şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû germâbeye hatve-cünbân ve ba'de't-temâşâ esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ve anda salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Süleymân Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı Cum'a Şimşirlik'e şeref-bahş ve silâhdâr

ağa kullarına ve ba‘zı ağayân-ı harem ve Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî olup temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de binişciler Ağa Bağçesi'ne râhî olmuş iken Sovukçeşme'ye teşrîf ve Moskov beyzâdelerinden li-mâni'in pes-mânde kalan bir beyzâde dâru'l-fücûruna râhî olmağa 'âzim olmağla Paşakapusu'na gelüp iyâbı ve zehâbı müşâhede ba‘dehû zuhr edâ ve binişciler Sovukçeşme'ye gelmesi emr buyurulup edâ-yı 'asra dek râhdan âmed ü şüdü temâşâ ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve Sofa'da vâki' ser-i nerdübâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba‘dehû bâzîçe-i şâ'ir ve esnâsında tenâvül-i ta'âm olunup ba‘dehû Hırka-i Şerîfe teveccüh ba‘de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve mukâbele-i süvârî olan Hüseyin Efendi'nin [43b] mahlûlünden mansıb-ı mukâbele-i süvârî ile dülbend ağası olan Ahmed Bey kullarının 'arzuhalî keşîde ve Hâne-i hâssa'ya şerbetci Mehmed Ağa kulların ahz ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Topkapusu'nda vâki' germâbe-i cedîdi temâşâ ve mahall-i mezbûrdan sandal-nişîn-i 'azîmet ve İskele-i Defterdâr'dan esbe süvâr ve irhâ-yı 'inân ederek Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-endâz-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba‘dehû filler getirdilüp pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âbda tesyîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve Fitoz'a râhî ve cânib-i havuzda vâki' maksûreye pâ-nihâde ve ba‘zı serhengân zevraka süvâr ve fasl u âgâze ba‘dehû tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve bir mikdâr mürûrdan sonra taht-ı revâna makdem-nihâd ve şehre karîb mahalden yine esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filika-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup kubeyl-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı 'asr mahall-i 'atîkda vâki' bağçeye teşrîf ve hatve-cünbân olarak gül-geşt

ba‘dehû pîş-gâh-ı havuzda olan kasra sâye-endâz-ı i‘zâz ve tenâvül-i ta‘âm olunup ba‘de-edâ-yı mağrib mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşilli-zâde Sarâyı'na şeref-bahş ve çukadârân ve binişciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba‘dehû temâşâ-yı cenîbân ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Sene 1155 [Muharrem]

Nev-sâl-i ferhunde-fâl el-mukârin bi's-sa‘âdeti ve'l-iclâl ve gurre-i mâh-ı Muharremü'l-harâm olan yevm-i Cum‘a'da Câmi‘-i Sultân Ahmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teşrîf ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a cânib-i Topkapu halvet olmağla ol mahalle mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı ‘acemiyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve hazînedâr ağa olan Beşîr Ağa kullarının yevm-i mezbûrda izn-i ketebe cem‘iyyeti olmağla Sofa'da vâki‘ Oda-i Bağdâd'da [44a]⁴²⁶ hâcegân-ı Enderûn ve hattâtân-ı Enderûn ve Bîrûn müctemi‘ ba‘dehû keşîde-i et‘ime ve tenâvül ve hazînedâr ağa kulları dahi gelüp kıt‘aların ‘arz ve pesendîde oldukda vaz‘-ı ketebeyle icâzet ile ‘ale'l-infirâd işâret olundu. Ve Enderûn ağalarından dokuz kimesne dahi ma‘an mücâz oldular. Ve kıt‘aları Ağa Bâğçesi'nde şevketlü efendimize irâ‘et ve istihsân olunup ihsân-ı hümayûn-ı şevket-makrûn ile cümlesi mesrûru'l-fu‘âd olundu. Ve yine mahall-i mezbûrda cedîd dülbend ağası ve miftâh ağası ve ser-nevbet ve ağa-yı cedîd pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda fersûde-cebîn ile ser-i mübâhâtların evc-i a‘lâya ref‘ eylediler.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf ve havuzda mersûm olan resm-i şatrançda gılmânân-ı Enderûn'dan tertîb olunan esb ve piyâde ve sâ‘ir mâ-lezimesi mahallerine vaz‘ ile bâzîçe-i şatranç ‘amel⁴²⁷ olunmağla ‘acîb safâ-bahş ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet [buyurdular.]

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı cenîbân ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Dîvânyolu'na karîb mahalde vâki‘ Şâtîr

⁴²⁶ + ve

⁴²⁷ + olunup

‘Ali Paşa'nın sarâyında harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz dahi Safiyye Sultân Sarâyı'na teşrîf ve iki sâ‘at mikdârı harîk mümtedd ba‘dehû muntafî oldukda mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve germâbe-i cedîdi temâşâya ruhsat-ı hümayûn olmağla ba‘de'l-‘arz germâbeyi temâşâ ve şevketlü efendimiz dahi cânib-i germâbeye hatve-cünbân ve temâşâ ba‘dehû esbe süvâr olup mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘de'l-mağrib Seferli'den Mumcu-zâde Hâne-i hâssa'ya mülâzemet ile ahz ve nakl olundu.

Altıncı yevm-i Erba‘â'da Sofa'da vâki‘ Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve temâşâ-yı ba‘zı bâzîçe ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka şeref-bahş ve kürkcü keferesinden bir hânende ba‘zı âgâze ve istimâ‘ıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

[44b] Dokuzuncu yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de ‘âşûrâ tabh ve ba‘de'z-zuhr Şevkiyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz taht-ı Şevkiyye'de olan oda-i sagîre pâ-nihâde ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve ser-cebeciyân olan Köse ‘Ali Ağa tuğ-ı vezâret ve mansıb-ı Diyârbekir ile kâm-yâb ve ser-cebecilik re‘îs kethudâsı Mustafa Ağa'ya ihsân u ‘inâyet olunmağla yevm-i mezbûrda şânları terfî‘ olundu. Ve mîrâhûr-ı sagîr olan Re‘îs-zâde ityân-ı ‘asker-i Mısır içün Mısır'a râhî olmağa me‘mûr ve ser-kapuciyân olan Mâcid Ağa vekîl oldu.

On birinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve İncüli kurbunda müceddeden binâ olunan havuz ve nişîmen-gâhı temâşâ ve bir mikdâr ârâm olunup mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba‘de'd-Dîvân mahall-i Dîvân'da kabâ-yı asfer ve kabanice lûbs ve ser-i mübâreklerine siyâh sorguc ile müzeyyen neftî kalansüve vaz‘ u lûbs buyurup esbe süvâr ve Oda-i ‘Arz'a teşrîf

ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve vüzerâ Moskov çarının Âsitâne'de olan balyosu birkaç kefare ile Oda-i 'Arz'a duhûl ve nâmesin 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr olup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve ba'de'z-zuhr İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve Şevkiyye'de vâki' bâğçede gül-geşt ve temâşâ ba'dehû pîş-gâh-ı havuzda vâki' kasra makdem-nihâd ve tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı mağrib mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da biniş Ağa Bâğçesi'ne sipâriş olmuş iken Sepetciler'e tahvîl ve teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de göc ile Topkapu'ya nakl ü hareket ve kubeyl-i zuhrda dîvânâhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve hazînedâr ağa kullarının ketebe ziyâfeti için mahall-i mezbûrda âmâde ve tertîb eylediği pîşkeşlerin [45a] müşâhede ve ba'zı fasl [u] âgâze ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh ve ziyâfet-i ketebe için tertîb ü âmâde olunan et'ime harem-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûna keşide olundu. Ve yevm-i [mezbûrda] silahşor 'Osmân Paşa-zâde ba'de'l-itmâm me'mûr olduğu hizmetden vürûd etmekle duhûl-i 'arza me'zûn oldu.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Yalı'ya şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve cedîden tuğ ile şânı terfî' olunan Köse 'Ali Paşa kulları me'mûr olduğu mahalle râhî olmak için Üsküdar'a mürûr eyledi.

On yedinci yevm-i Ehad'de binişçiler Kasr-ı Sepetciler'e râhî olmuş iken biniş İncüli'ye tahvîl ve şevketlü efendimiz dahi teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâ, vakt-i 'asrda esbe süvâr ve Hırka-i Şerîf'e teveccüh olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Topkapusı'nda leb-i deryâda olan kasrda salât-ı zuhru edâ ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaaağac Bâğçesi'nde piyâdeye pâ-nihâde ve Sa'd-âbâd'da vasat-ı âbda olan kasr-ı âhenîne şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû kasr-ı kebîre teşrîf ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna

nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle eğlenilüp esbe süvâr ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den piyâdeye makdem-nihâd ba'dehû filikaya şeref-bahş ve Kasr-ı Yalı'dan su'ûd ve salât-ı mağrib anda edâ olunup 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz mahall-i mezbûrda deryâya nâzır olan kasma teşrîf ve ba'zı sohbet [ile] eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i [45b] süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt, vakt-i 'asrda esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapu'ya ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'ya teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve cedîden binâ olunan nişîmen-gâha sâye-endâz ve bir mikdâr ârâm olunup esbe süvâr ve 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve hân-ı 'âlî-şân hazretlerine âmâde olunan kesmeler müşâhede ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı ['asr] mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i darb-ı cirid-i kütük ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve râhdan âmed ü şüdü temâşâ ile eğlenilüp 'asra karîb Kasr-ı Sepetciler'e sâye-endâz ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyale-i Hamîs'de dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'de muhtasarî çerâgân ve silahdâr ağa kulları ve

sâ'ir ağayân-ı 'arz mahall-i mezbûra varup çerâgânı temâşâ ve sâ'at dörde dek hânende ve sâzende ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû teberdârâna bâzîçe-i tomak ba'dehû gazâlâna i'tâ-yı nân ve ekleri temâşâ ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Ayakapısı İskelesi'nden su'ûd ve bâb-ı mezbûrdan duhûl ve Sultân Selîm Câmi'-i Şerîfî'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı Cum'a esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filikaya pâ-nihâde ve Topkapusı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân [46a] oldular.

Sene 1155 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i Sebt'de kable'z-zuhr Sovukçeşme'ye teşrîf ve hân-ı 'âlî-şân hazretlerinin Paşakapısı'na müretteb alay ile vürûdunu temâşâ ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve hân hazretleri hîn-i mürûrunda yemînde ve sadr-ı 'âlî kulları yesârda ve kırmızı çukaya kaplı semmûr kürk lübs buyurmuşlar idi. Ve Paşakapısı'nda bir mikdâr tevakkuf ve ârâmdan sonra cây-gâh-ı ârâm olmak üzere âmâde olunan Bosnavî Mehmed Paşa'nın sarâyına râhî oldular.

İkinci yevm-i Ehad'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr tenâvül-i ta'âm ve kubeyl-i 'asrda Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ba'de-edâ-yı 'asr Revân Odası'nda cedîden binâ olunan kütüb-hâneyi seyr u temâşâ edüp mu'âvedet buyurdular. Ve Bâbü's-sa'âde ağası kulları niyyet-i hacc-ı şerîf ile seherî kalyona makdem-nihâd ve cânib-i maksada teveccüh ve hazînedârbaşı kulları vekîl-i Bâbü's-sa'âde ağası oldu.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de⁴²⁸ Sofa'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve ba'de'z-zuhr sadr-ı 'âlî kulları ile ma'an Selâmet Girây ile mülakkab olan hân-ı 'âlî-şân hazretleri vürûd ve Oda-i Destâr'da bir mikdâr ârâmdan sonra duhûl-i 'arza me'zûn ve ber-vech-i mu'tâd inhinâ-i ta'zîmden sonra bir sâ'at mikdârı 'arzda eğlenüp ba'de'l-'arz serâsere kaplı dört yenli semmûr kürk ilbâs ba'dehû yine Oda-i Destâr'a teşrîf ve bir

⁴²⁸ Nûshada sehven "Sebt'de" yazıldı.

mikdâr ârâmdan sonra sadr-ı ‘âlî kulları ile ma‘an zehâb eylediler. Ve şevketlü efendimiz dahi ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline şeref-bahş ve ba‘de'd-Dîvân esbe süvâr olup mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘de'z-zuhr dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve silahdâr ağa kulları ve serhengân ve şekerci Seyyid Ahmed dahi mahall-i mezkûra varup ba‘zı sükkerî şeyler tabh eyleyüp temâşâsıyla eğlenildi.

Beşinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Erba‘â'da Münîf Efendi Şevkiyye'de duhûl-i ‘arza me’zûn oldu.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları **[46b]** dahi gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba‘dehû Hırka-i Şerîfe teveccüh ve salât-ı ‘asr edâ ve esbe süvâr olunup ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Kasr-ı Ağa Bâğçesi'nde şûrb-i mâ-i Nisan olundu.

Yedinci yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘-i Şerîfe teveccüh olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ric‘at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-endâz-ı iclâl olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine ihsân olunacak mücevher şemşîr ve mücevher tırkeş ve sorguc şevketlü efendimize ‘arz olundu. Ve mîrâhûr ağa kulları Hekîmbaşı-zâde ‘Ali Paşa kullarına ser‘askerlik irsâline me’mûr oldu. Ve bir mücevher şemşîr ve on beş bin guruş dahi ihsân-ı hümayûn olmağla irsâl için mîrâhûr ağa kullarına teslim olundu.

Onuncu yevm-i İsneyn'de cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı mîrâhûr-ı kebîr vekîli ve mîrâhûr-ı sagîr vekîli olan Mâcid Ağa kapucılar kethudâsı vekîli ve Milli-zade mîrâhûr-ı sagîr vekîli oldu.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve germâbe-i cedîd kurbunda olan bâba dek gılmânân-ı Enderûn tertîb ve pîş-gâhlarında esbân-ı cenîbân ve ağa-yı silahşorân tertîb ve hâric-i bâbda teberdârân-ı zülüflüyân ve Bâb-ı Dizme'ye dek bostâniyân tertîb ve hân-ı 'âlî-şân hazretleri Bâb-ı Dizme'den duhûl ve cânib-i germâbede olan bâbın hâricinde esbden nüzûl ve sadr-ı 'âlî kullarıyla ma'ıyyete karîb hatve-cünbân olarak Oda-i Âbdest'e teşrîf ba'dehû duhûl-i 'arza me'zûn ve âmâde olunan ihrâmı ku'ûd ba'dehû harvânî ta'bîr olunan kırmızı katîfeye kaplı semmûr kürk ilbâs ve iki 'aded top sorguc rekz olunan semmûr kalpak re'sine vaz' ve miyânına şemşîr ve tîrkeş ve [47a] tîrkeş-bend ve şevketlü efendimiz koynundan bir mücevher sâ'at ihrâc ve sadr-ı 'âlî kullarının yediyle hân hazretlerinin koynuna vaz' ve yetmiş kîselik altın dahi ihsân ve mahdûm-ı mûkerremi olan Maksûd Girây'a dahi kontoş semmûr kürk ilbâs ve oda-i mezkûra duhûl ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn ile müstes'id ve kendüye kırmızı atlâz kîse ile beş yüz zer-i mahbûb ihsân olup ba'dehû hân hazretleri oda-i mezbûra gelüp bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve müretteb alay ile ta'yîn olunan sarâyâ râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'-i Şerîfî'ne teveccüh olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp Oda-i Âbdest'de ârâm ve dâru's-sa'âde ağası kulları ile sohbetde iken silâhdâr ağa kulları yediyle kendiden mühr-i vezâret ahz ve haseki ağa kulların Kapudan Mustafa Paşa'yı da'vete irsâl ve kâ'im-makâmlik ile serâsere kaplı semmûr kürk ilbâs ve kozbecibaşı kulların vezârete da'vet ile Hekîmbaşı-zâde 'Alî Paşa kullarına semmûr kürk irsâl ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na dest-bûsa gelenleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve Kâ'im-makâm Mustafa Paşa kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz bir mikdâr ârâmdan sonra şevketlü efendimiz Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskelesi'nden esbe süvâr ve Dâvûdpaşa Sarâyı'nda vâki' vâlide mahalline teşrîf ve hân hazretlerinin ber-vech-i teşyî' müretteb alay ile mürûrunu ve âmâde olunan otağa

nüzûlünü temâşâ ve ihzâr olunan et'ime-i nefîse keşîde ve ba'de't-tenâvül şevketlü efendimiz kapucılar kethudâsı ile bin 'aded altun ve hatt-ı şerîf firistâde ba'dehû bir mikdâr ârâmdan sonra hân hazretleri kâ'im-makâm paşa kulları ile bir mikdâr râhî ve kâ'im-makâm paşa kulları vedâ' edüp mu'âvedet eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz oda-i kebîre şeref-bahş ba'de-edâ-yı zuhr bâb-ı sayd-gâhda [47b] cedîden binâ olunan mahalde vâki' bâğçeye teşrîf ve gül-geşt ba'dehû esbe süvâr ve Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû esbe süvâr ve çerâ-gâh-ı Çırpıcı'da âmâde olunan sâyebâna nüzûl ba'de'l-ârâm tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı 'asrdan sonra esbe süvâr ve Defterdâr İskeleyi'nden filikaya pâ-nihâde ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya mu'âvedet buyurup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve sadr-ı a'zam-ı sâbık Ahmed Paşa kullarından ahz olunan esbân pîş-gâh-ı şevket-me'âbda tesyîr olup pesendîde olanlar esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ve pes-mândeler Âhûr-ı Şadırvân'a irsâl ve dâru's-sa'âde ağasına dört esb ve silâhdâr ağa ve hazînedâr ağa kullarına ikişer esb ve musâhibân-ı şehriyârîye dahi birer esb ihsân-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Sofa'da vâki' Oda-i Hitân'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî olan 'Ali Paşa kulları[na] Fenerbâğçesi'nde âmâde olunan et'ime-i nefîse keşîde ba'de't-tenâvül sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Sofa'ya gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olup müretteb alay ile sarâyına râhî oldu. Ba'dehû şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarının alay ile mürûrunu temâşâ ba'dehû şeyhülislâm efendi kullarına kozbekcibaşı vekîli ile semmûr kürk irsâl olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı tuğ-ı vezâret ve mansıb-ı Aydın ile kâm-yâb oldu.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'de't-temâşâ esbe süvâr ve Sofa'da vâki'

lâlezâra teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Hırka-i Şerîfe teveccüh ve salât-ı [48a] 'asr edâ olunup esbe süvâr ve Topkapu'ya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî 'Ali Paşa kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda Hamavî Ahmed Paşa kullarına ser'askerlik irsâline Milli-zâde me'mûr oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ihrâc olunan reşen mevâcibi ve taksîmâtı temâşâ ve bir mikdâr tenâvül-i ta'âm ba'dehû mahall-i Dîvân'da siyâh sorguc ile meneviş kalansüve lübs ve esbe süvâr ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd 'ulemâ ve vüzerâ duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'dehû esbe süvâr olup Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular. Ve ba'de'z-zuhr Şevkiyye cânibinde lâlezârda vâki' maksûreye teşrîf ve silahdâr ağa kulları ve mâbeynciler mahall-i mezbûra varup edâ-yı 'asra dek ârâm eylediler.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Sarây-ı dil-güşâsında vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-endâz-ı i'zâz ve tûfeng-endâzân-ı gılmânân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû esbe süvâr ve Yemişçibaşı Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ba'zı sâz ve fasl ile eğlenilüp ba'dehû serhengân ve cüceyân ve bî-zebânâna nisâr-ı zer ve rûbûdeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve sâhil-i Haydarpaşa'dan filika-nişîn ve Topkapusı'ndan su'ûd ve esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı mağrib mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna 'azîmet ve teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt [48b] olunup

ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûr hitâm-ı mevâcib-i reşen olmağla hazîne kethudâsı ağa kulları semmûr kürk-i bâ‘is-i iftihâr ve bir hancer-i sa‘âdet-medâr ile sadr-ı ‘âlî ‘Ali Paşa kullarına ırsâl olunup ba‘de'l-itmâm Kasr-ı İncüli'ye vürûd edüp fersûde-cebîn eyledi. Ve silahdâr ağa kullarına sekiz kîse ve çukadâr ağaya dört kîse ve rikâbdâr ağa kullarına üç kîse ve hâsodabaşı kullarına dahi üç kîse ve kilâr kethudâsına iki kîse ihsân-ı hümâyûn olup mesrûru'l-fu‘âd buyurdular.

Sene 1155 [Rebî‘ulevvel]

Gurre-i Rebî‘-i Evvel olan yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüde ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ba‘de't-temâşâ esbe süvâr ve Balıkhâne'ye sâye-endâz-ı iclâl ve bir mikdâr tevakkufdan sonra piyâdeye makdem-nihâd olup Topkapu'ya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup harem-i hümâyûnda ârâm ve şürb-i şerbet-i devâ eylediler.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-endâz-ı iclâl ve râhdan âmed ü şüdü temâşâ ba‘dehû Ağa Bağçesi'nde deryâya nâzır kasra teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra meydâna nâzır kasra şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve fasl u âgâze istimâ‘ıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Karaağac Bağçesi'nden piyâdeye makdem-nihâd ve mu‘tâd olan mahalden su‘ûd ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve esnâsında ba‘zı fasl u âgâze ve ba‘de't-ta‘âm esbe süvâr ve mahall-i mu‘tâddan piyâdeye makdem-nihâd ve Topkapu'dan su‘ûd olunup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda esbân-ı Istabl-ı ‘âmire çerâ-gâha tesyîr olunup şevketlü efendimiz esbânın mürûrunu temâşâ eylemediler.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Topkapısı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Cinli Yalı İskelesi'nden **[49a]** su'ûd ve Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi rahmetü'l-Bârî'de salât-ı Cum'ayı edâ ba'dehû yine iskele-i mezkûrdan filikaya süvâr ve Topkapısı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve türbedârlarına ihsân-ı hümâyûn zuhûruyla mesrûru'l-fu'âd eylediler. Ve leyle-i Sebt'de Yalı Köşkü cânibinde kal'a dîvârına muttasıl haseki odalarından harîk zuhûr ve fevkında vâki' sultan kethudâsının sâkin olduğu mahalle isâbet ve ba'zı ittisâlinde olan büyütl dahi muhterik ve üç sâ'at mikdârı mümtedd oldu. Şevketlü efendimiz Sepetciler'e teşrîf ve harîk ba'îd olmağla yine esbe süvâr ve karîbinde vâki' sultân sarâyına şeref-bahş ve ba'de'l-intifâ mu'âvedet buyurdular. Ve intifâsına ziyâde ihtimâm için 'azîm bahşîş ve ihsân eylediler.

Yedinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de kable'z-zuhr Yalı Köşkü'ne teşrîf ve donanma-yı hümâyûnun hurûc ve Deryâ-yı Sefîd'e zehâbı musammem olmağla sadr-ı 'âlî kulları şevketlü efendimizden mukaddem vürûd ve şevketlü efendimizi ikbâl ba'dehû 'arza duhûl ve bir mikdâr 'arzdan sonra cây-gâh-ı dâru's-sa'âde ağasında ârâm ba'dehû şevketlü efendimizin pîş-gâhında sadr-ı 'âlî ve kapudan paşa kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ba'dehû mîrân-ı çekdiriyâna kabâ-yı iftîhâr ilbâs ba'dehû çekdireler cânib-i Beşiktaş'a mürûr eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ba'zı fasl u âgâze ile imrâr-ı vakt ve kable'l-'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû salât-ı 'asr edâ ve filikaya makdem-nihâd ve Topkapısı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda ârâm eylediler.

On birinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i remy-i tîr ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de ba'de'l-mağrib dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve âmâde olunan kürsîye Sultân **[49b]** Ahmed şeyhi su'ûd

ve ba‘de'l-va‘z ve'n-nasihat tilâvet-i Mevlûdü'n-Nebî olunup ba‘de'l-itmâm her biri mazhar-ı ihsân olup ba‘de-edâ-yı ‘ışâ ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de ber-vech-i mu‘tâd muhteşem alay ile Sultân Ahmed Câmi‘-i Şerîfi'ne teveccüh ve ba‘de'l-va‘z ve tilâvet-i Mevlûdü'n-Nebî, Şerîf-i Mekke-i Mükerreme ⁴²⁹ شرفنا الله بزيارته cânibinden müjdeci yediyle gelen nâmesin re‘îsü'l-küttâb olan Râgıb Efendi kırâ‘at ve ber-vech-i mu‘tâd re‘îs efendi kullarına ve dâru's-sa‘âde ağası kullarına ve müjdecibaşı kullarına ilbâs-ı kabâ ve getürdiği Medîne hurmâsından tenâvül ve sadr-ı ‘âlî kullarına dahi irsâl ba‘dehû esbe süvâr olup mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz yeşil sofa kaplı erkân semmûr kürk ve huddâmân-ı hâssa ve sâ‘ir çukadârân bi'l-cümle sâde lübs eylediler. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın otuzuncu günü idi.

On üçüncü yevm-i Cum‘a'da Topkapu'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Ayakapısı İskelesi'nden su‘ûd ve Câmi‘-i Sultân Mehmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet ve iskele-i mezkûrdan filika-nişîn ve Topkapısı'ndan su‘ûd edüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî olan ‘Ali Paşa kulları gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de'l-‘arz mahall-i mezbûr ve germâbe-i cedîdi temâşâya ruhsat-ı husrevâne sudûr-yâfte ba‘dehû şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup vakt-i ‘asrda esbe süvâr ve Hırka-i Şerîf'e teveccüh ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular. Ba‘zı mevânî‘ hasebiyle mustahfızân-ı kılâ‘a üç sene mikdârı mevâcibleri edâ olunmamağla şevketlü efendimiz Enderûn Hazînesi'nden üç bin kîse mevâcib-i mezbûru edâ içün ihsân-ı hümayûn olup yevm-i mezbûrda Hazîne-i ‘âmire'den ihrâc olundu.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapısı'ndan sandal-nişîn-i [50a] ‘azîmet ve Karaağac Bâğçesi sâhilinden piyâdeye makdem-nihâd ve Çiftlik'de vâki‘ bâğçeye şeref-bahş ve ba‘de-edâ-yı zuhr bir mikdâr ârâmdan sonra cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı

⁴²⁹ “Allah orayı ziyaretle bizi şerefledirsin” manasında bir dua cümlesi.

tüfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı sâz u âgâze ile imrâr-ı vakt ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve karakulağ-ı ta'âma ve mehterân-ı hıyâma ve Çiftlik mahsûlâtı olan pîş-gâh-ı şevket-me'âbda ihzâr ve 'ale'l-infirâd ihsân-ı mülûkâneleriyle mesrûru'l-fu'âd ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve esbe süvâr ba'dehû piyâde ba'dehû filikaya makdem-nihâd ve Topkapusı'ndan su'ûd olup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cânib-i İncüli halvet olup gül-geşt-i çemen-zâr eylediler.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Topkapu sâhilinden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikaya süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ba'de-edâ-yı mağrib Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda mor sofa kaplu kubur yenli sibir kürk lübs buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kırmızı sofa kaplu kākum kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın on dördü idi.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve cânib-i Mısır'dan vürûd eden esb-i Mısrîler türk-tâz ve dördü pesendîde-i hümâyûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a hedefe ruhsat-dâde-i remy-i tîr ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Mîrâhûr'a şeref-bahş-ı iclâl ve ber-vech-i mu'tâd mîrâhûr ağa kulları hedâyâsın 'arz ba'dehû kendüye [50b] semmûr kürk ilbâs ve huddâmân-ı Istabl-ı 'âmire mazhar-ı ihsân ba'dehû mîrâhûr ağa kullarının keşîde eylediği esbe süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve tüfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tüfeng ve şikest-i

sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı sâz u âgâze ile imrâr-ı vakt olunup ba'dehû tenâvül-i ta'âm ba'dehû esbe ve piyâde ve filikaya makdem-nihâd ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'de tabh-ı ma'cûn ile eğlenildi.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt edüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Süleymân Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda meneviş sof ferâce lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın yirmisi idi.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda esnâ-yı tenâvül-i ta'âmda bir mikdâr kay' vâki' oldu.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup vakt-i 'asrda esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sene 1155 [Rebî'ulâhîr]

Gurre-i Rebî'ulâhîr olan yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beylerbeyi'ye şeref-bahş ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyîş ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve rûbûdeleriyle eğlenildi. Ba'dehû ba'zı sâz u âgâze [ile] imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikaya makdem-nihâd ve Topkapusı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cânib-i İncüli halvet olunup gül-geşt-i çemen-zâr eylediler.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Yalı Köşkü'ne teşrîf [51a] ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçe[sine] teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe teveccüh ve Oda-i Destâr'da cedîden binâ buyurdıkları kütübhâne ve vaz' olunan kütüb-i nefîseyi müşâhede ba'dehû Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrî edâ edüp Topkapusı'na râhî oldular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Dâvûdpaşa İskeleyi'nden su'ûd ve sadr-ı 'âlî kullarının sâbıkda binâ eyledüğü câmi'-i şerîfe teveccüh ve ba'de-edâ-yı Cum'a esbe süvâr olup berren mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Topkapusı'ndan göc tarîkıyla filika-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de'z-zuhr cânib-i havz-ı kebirde vâki' kasra şeref-bahş ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a hedefe ruhsat-dâde-i remy-i tîr ba'dehû silahdâr ağa ve çukadâr ağa ve hazînedâr ağa kullarına remy-i tîre ruhsat ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sadr-ı 'âlî kullarından bir bârgîr ve bir esb-i müzeyyen vürûd edüp hîn-i mu'âvedetde sadr-ı 'âlî kullarından gelen esbe süvâr oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Mehmed Paşa halvet olup mahall-i mezbûrda gül-geşt ve temâşâ ile ârâm eylediler.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz bir mikdâr ârâmdan sonra gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh ü râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da seherî esbe süvâr ve Harem İskeleyi'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe ba'dehû Topkapusı'nda vâki' kasr-ı mürtefi'a şeref-bahş ve anda tenâvül-i ta'âm olunup ba'dehû esbe süvâr ve Hastalar Kapusı'ndan hurûc ve sâhil-i Topkapu'dan filika-nişîn ve Harem İskeleyi'nden su'ûd ve 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve ba'de'z-zuhr gılmânân-ı Enderûn'a pîş-gâh-ı mahall-i haremde ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp mahall-i âhara [51b] teşrîf buyurmadılar.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Bâğ Köşkü'ne şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i remy-i cirid-i menzil ba'dehû hedefe remy-i tîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de seherî esbe süvâr ve harem-i hümâyûn dahi 'arabalara makdem-nihâd ve Yemişcibaşı Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'l-mağrib sâde nakkâre ile gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Kādıköyü'nde⁴³⁰ vâki' Buhûr Tevliyyeti Câmi'-i Şerîfî'ne teşrîf olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular. Ve ba'de-edâ-yı mağrib havâyî fişek faslı ile eğlenildi.

On üçüncü yevm-i Sebt'de kable'z-zuhr 'iffet-serâda sürb-endâz-ı tûfeng ve dokuz 'aded sebû şikest ve ba'de'z-zuhr hıyâm-ı Enderûn'a karîb çerâ-gâhda âmâde olunan sâyebâna sâyefgen ve ağayân-ı harem ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ağayân-ı 'arz ve hazînedâr ağa kullarına hedefe ruhsat-dâde-i remy-i tîr ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de ba'zı fişek faslı ile eğlenildi.

On beşinci yevm-i İsneyn'de kable'z-zuhr esbe süvâr ve Kādıköyü İskelesi'nden sandal-süvâr-ı 'azîmet ve Beylerbeyi'ye göc tarîkıyla nakl ü hareket olundu. Ve harem-i hümâyûn dahi 'arabalar ile tesyîr olunup sâhilsarây-ı mezkûra makdem-nihâd oldular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ba'de'z-zuhr sandal-süvâr-ı 'azîmet ve Kulle Bâğçesi'ne şeref-bahş ve hırs-ı sagîre irsâl-i sekson ve muhâcemeleri ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da esbe süvâr ve Fıstıklı Bâğçe'ye teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt ve ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Göksu'da vâki' kasra teşrîf ve hazînedâr ağa ve musâhibân-ı şehriyârî ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve serhengân zevraklara süvâr ve pîş-gâh-ı kasrda ba'zı fasl u âgâze ba'dehû [52a] nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû edâ-yı 'asr ve tenâvül-i ta'âm [ve] piyâdeye makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular.

⁴³⁰ Kādî kelimesi قادی imlasıyla yazıldı.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmi'i'ne teveccüh ve 'azîmet olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de half-i Beylerbeyi'de vâki' Re's-i Havuz'a teşrîf ve hedefe rimâye-i tîre gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i hümayûn ve ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Şeref-âbâd'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve Türkmânî türkû âgâze eder gümrükcünün çukadârı ve Şîvelioğlu demekle ma'rûf bir kefare ba'zı âgâze ve istimâ'ıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da seherî sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden esbe süvâr ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e teveccüh ba'dehû Sofa'da vâki' kasr-ı kebîre şeref-bahş ba'de-tenâvül-i ta'âm Topkapusı'ndan filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Re's-i Havuz halvet olunup gül-geşt ve temâşâ eylediler. Ve yevm-i mezbûrda vezîr kethudâsı Pîrî Mustafa Ağa'ya Selanik mansıbı ile tuğ-ı selâs ihsân-ı hümayûn olup muhâfaza-i Kal'a-i Belgrad'a me'mûr oldu. Ve Yedekci Mehmed Ağa vezîr kethudâsı oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hünkâr İskeleyi demekle ma'rûf mahalle karîb sâhilsarây-ı gümrükcüye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve İshâk Ağa'nın hânesinde vâki' kasr-ı mürtefî'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve istimâ'-ı hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ile evkât-güzâr ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve İshâk Ağa'nın çukadârı Türkmânî türkû âgâze edüp ba'dehû esbe ba'dehû filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Göksu'ya binişciler râhî olup şevketlü efendimiz [52b] dahi sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya teveccüh buyurmuşlar iken şiddet-i bâd ile deryâda telâtum-ı emvâc ziyâde olduğundan Bebek'de vâki' kasra teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve berren Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr filikaya makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve karîb-i sâhil-i Üsküdar'da vâki' Câmî'-i Vâlide-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh olunup ba'de-edâ-yı Cum'a filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de bahren 'azîmet ve Kulleli Bağçesi sâhilinde âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve istimâ'-ı Türkmânî türkü ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr yine piyâde ile mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Göksu'ya teşrîf ve bir semîn kimesne fenn-i sibâhatde mahâreti olmağla deryâda ba'zı beste âgâze edüp mazhar-ı ihsân oldu. Ve sürb-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve hâsodabaşı ağa kulları iki def'a şikest-i sebû etmekle birisinde mazhar-ı ihsân, birisinde remy-i sürb eylediği tûfeng kendüye ihsân-ı hümâyûn oldu. Ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikaya makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû fasl u âgâze ve ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup esbe süvâr ve Fıstıklı Bağçe'ye berren 'azîmet ve Kibleli Yalısı'na teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra piyâdeye makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular. Ve Fıstıklı Bağçe'de kemânkeşler karşusunda vâki' tepeye remy-i tîr eylediler.

Sene 1155 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ o[la]n yevm-i Erba'â'da bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm eylediler.

İkinci yevm-i Hamîs'de Göksu'ya teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve Şâ'ir Sâlih Türkmânî türkü âgâze ve cüceyân ve bî-zebânân-ı Bîrûn piyâde-nişîn ve pîş-gâh-ı kasma vürûdlerinde nisâr-ı zer ve sandalcı ve filikacılardan fenn-i şinâverlikde mâhir altı kimesne sibâhat [53a] ile pîş-gâh-ı kasma geldikde çıkı ile akçe bahre ilkâ ve ka'r-ı mâdan ahz etmeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikaya makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Anadolu Hisârı'nda vâki' Fâtih Sultân Mehmed Hân hazretlerinin câmi'-i şerîfine teveccüh ve 'azîmet ve ba'de-edâ-yı Cum'a filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Neşât-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Kibleli-zâde Yalısı'na şeref-bahş ve istimâ'-ı şâ'ir ile imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr yine piyâdeye makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda defterdâr-ı sâbık 'Âtîf Efendi yine defterdâr oldu.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Beylerbeyi'den göc tarîkıyla filika-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ba'de'z-zuhr Dolmabâğçe'de vâki' tepede âmâde olunan [sâye-bâna] sâye-efgen ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû hedefe rimâye-i tîre ruhsat ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da seherî sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden esbe süvâr ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya teveccüh buyurdular. Ve hacc-ı şerîfe râhî olan bâbü's-sa'âde ağası hîn-i zehâbında hasta olmağla Kâhire-i Mısır'a vusûlünde vefât etdüğü haberi vürûd etmekle şevketlü efendimiz Mâbeyn-i muhtereme teşrîf ve vekîl-i ağa-yı bâbü's-sa'âde olan Hazînedârbaşı İbrâhîm Ağa kullarına bâbü's-sa'âde ağalığı ile serâsere kaplı semmûr kürk ve kilârcıbaşı Ruscuklu Ahmed Ağa kullarına hazînedârbaşılık ile ve sarây ağası Arnabud 'Ali Ağa kullarına kilârcıbaşılık ile ve sarây kethudâsı Hasan Ağa kullarına sarây ağalığıyla ve göcoda kethudâsı Arnabud 'Ali Ağa kullarına sarây kethudâlığıyla kabâ-yı iftihâr ilbâs ba'dehû Kasr-ı Marangoz'a teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve Topkapusı'ndan filika-nişîn olup mu'âvedet buyurdular. [53b] Ve yevm-i mezbûrda bostâncıbaşı ihrâc ve merhûm bâbü's-sa'âde ağasının me'mûr olduğu kaftân ağalığı kendüye kerem ve haseki ağa bostâncıbaşılık ile kâm-yâb ve kozbekcibaşı haseki ağalık ile ber-murâd oldu. Ve küçük ağa vekîli olan Burgazî Mehmed Ağa ba'zı hizmet-i 'aliyye ile Mısır-ı Kâhire'ye me'mûr oldu.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve tîr-endâzâna hedefe remy-i tîre ruhsat ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'da vâki' kasra teşrîf ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve pîş-gâh-ı kasrda piyâde-nişîn olan serhengâna ve gayre nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve tomakçıyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâ ba'dehû filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne teveccüh ü râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Dolmabâğçe'de vâki' tepeye teşrîf ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i remy-i tîr ve pîş-gâhında bâzîçe-i şatranca dahi izn-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı bâzîçe-i şatranc ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Şeref-âbâd'a şeref-bahş ve ba'zı fasl u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filika-nişîn olup mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da seherî sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ba'dehû ser-i nerdübânda ku'ûd ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve filikaya makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular. Ve kable'z-zuhr esbe süvâr ve ser-i mâda [vaz'] olunan [sâyebâna] sâye-efgen ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i remy-i tîr ve cirid-i menzil ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt ve vakt-i 'asrda mahall-i Taksîm'e teşrîf ba'dehû ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'dehû ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya, [54a] ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a [teşrîf] ve devr-i dervîşân ve semâ'ları temâşâ ba'dehû bâğçesinde vâki' kasra teşrîf ve çukadârâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû Beşiktaş'dan binişciler gelüp tomak ile iştigâl ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve berren Beşiktaş'a râhî oldular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve berren Okmeydânı'na seyr ve tekyede vâki' kasra şeref-bahş ve talebe-i kemânkeşândan Hazîneli Hayrullâh-zâde ve Kilârî 'Ârif ve Kapudan-zâde kulları dokuz yüz hatveden mütecâviz mahalle

remy-i tîr ba‘dehû taşradan birkaç koşu vaz‘ ve dokuz yüzçülerin koşusun Hazîneli Abaza ‘Ali kulları ahz ve sâ‘ir koşuları dahi taşra kemânkeşleri ahz eyledi. Ba‘dehû esbe süvâr ve Tersâne Bâğçesi'nin haremünde vâki‘ kasra teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve esnâsında tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû filikaya makdem-nihâd olup mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum‘a'da sadr-ı sâbık Ahmed Paşa kullarının sarâyında harîk vâki‘ olup şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Yalı Köşkü'ne teşrîf ve intifâsı haberi vürûd etmekle mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum‘a'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Fındıklı Câmi‘i'ne teveccüh ü râhî olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve temâşâ-yı bâzîçe-i şatranc ile evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'e berren râhî ve temâşâ[-y] şatranc ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr yine piyâde ile mu‘âvedet buyurdular. Ve şeref-bahş buyurdukları mahalli[n] ber-vech-i şâyeste-i mülûkâne ta‘mîr olunmasın emr-i hümâyûn [buyurdular].

[54b] Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da seherî sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Yalı Köşkü'nden esbe süvâr ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân Hırka-i Şerîf'e teveccüh ü râhî ba‘dehû esbe süvâr ve Topkapısı'ndan filika-nişîn olup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba‘â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve dervîşânın devr u semâ‘larını müşâhede ba‘dehû temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr ve ba‘de-edâ-yı ‘asr filikaya süvâr olup mu‘âvedet buyurdular. Ve serhengân-ı Enderûn ney-zenân-ı dervîşân ile hem-meclis ve muvâfakat ile revnak-bahş-ı meclis olmalarına emr-i hümâyûn olmağla hoşca revnak-bahş-ı meclis oldular. Ve leyle-i Hamîs'de Defterdâr ‘Âtîf Efendi vefât etmekle emîn-i Tersâne-i ‘âmile olan Cânibî ‘Ali Efendi defterdâr ve mukâbele-i süvârî Murtazâ Efendi emîn-i Tersâne-i ‘âmile oldu.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâde-i tüfeng-endâzân-ı Enderûn-ı hümâyûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve istimâ'-ı sâz ve ba'zı fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve filika-nişîn ve sâhilsarây-ı Hekîmbaşî Efendi'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş'da vâki' 'Abbâs Ağa Câmî'i'ne teveccüh ü râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı zuhr mahall-i mezbûrda vâki' germâbede tırâş olup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya teveccüh ü râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de esbe süvâr ve re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve gılmânân-ı Enderûn'a müsâbaka-i ciride ruhsat-ı hümâyûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beylerbeyi'ye şeref-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikaya süvâr olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf eylemedi. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf [55a] ve bir mücessem darb-ı tabl eder sûret-i 'acîbe temâşâsı ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî 'Ali Paşa kullarının Bosna'da eylediği muhârebenin tasvîri getirilüp müşâhede ba'dehû müşârun-ileyh kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de-l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr olup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1155 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyelâhire olan yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve Okmeydânı'nda tekyede vâki' kasra teşrîf ve vaz' olunan koşuları ahza ber-vech-i müsâbaka remy-i tîre ruhsat ve Hazîneli Abaza 'Ali kulları dokuz yüzcülere vaz' olunan koşuyu ahz ve edâ-yı 'asra dek remy-i tîri temâşâ ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve

Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese şeref-bahş ve tekyede ber-vech-i 'alâmet âvîzeleri ihzâr ile emr-i hümayûn ba'de'l-müşâhede âverdegâna ihsân-ı hümayûn ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve filikaya süvâr olup Beşiktaş'a 'azîmet ü râhî oldular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne teveccüh ü râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a müsâbaka-i remy-i tîre ruhsat ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve 'Arabalar Kapısı'ndan 'iffet-sarâya duhûl eylediler.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve hedefe remy-i tîre ruhsat ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve Cezîre-i Kesendire voyvadasını cezîre-i mezbûr re'âyâsı delâletiyle ahz u esîr eden korsan sefinesinin kapudanı müste'men kefere şeklinde Âsitâne'ye gelüp sûkda zehâb eder iken voyvada-i mezbûr 'Ali Haseki ba'de't-tahlîs kefereye mülâkî oldukda ahz etdirüp kefere-i mezbûr olduğu yakînen sâbit oldukda pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz olan bâzîrgân kalyonun sütûnuna yevm-i mezkûrda salb olundu.

Beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda bâzîçe-i şatranc ve taşra ney-zenlerinden bir ney-zen ve ba'zı sâz [55b] muvâfakatıyla fasl ve istimâ'ıyla evkât-güzâr ve ba'de-edâ-yı 'asr filikaya süvâr olunup mu'âvedet buyurdular. Ve ney-zen-i mezbûr mazhar-ı ihsân-ı mülûkâneleriyle⁴³¹ mesrûru'l-fu'âd ve dil-şâd olundu.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da seherî sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ü râhî ve ba'de't-tevakkuf ser-i nerdübânda ârâm ba'dehû esbe süvâr ve Topkapu'dan filikaya süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağa[n'a] teşrîf ve revzeneden tekyede dervîşânın semâ' ve devrlerin temâşâ ba'dehû esbe süvâr ve defterdâr olan Cânibî 'Ali Efendi'nin Beşiktaş'da tepede vâki' hânesinde âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve hediye-i bendegânesin 'arz ve ba'de-edâ-yı 'asr çukadârâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû binişçiler Beşiktaş'dan

---

⁴³¹ + olup

gelüp cirid ile iştigāl ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû esbe süvâr ve mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve hırâ irsâl-i sekson ve muhâcemeleri⁴³² temâşâ ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i cirid ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ ve esbe süvâr olunup mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da kurb-ı Dolmabâğçe'de vâki‘ Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî‘i'ne teveccüh ü râhî olunup, ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me‘zûn ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Ehad'de Beşiktaş'da vâki‘ defterdâr efendinin hânesine şeref-bahş ve muhtasarî cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de seherî esbe süvâr ve Karye-i Sa‘d-âbâd'ın verâsından seyr u temâşâ ederek bir mürtefi‘ güşâde mahalde nüzûl ve bir mikdâr tenâvül-i kahve-altı ve kahve-nûş-ı âsâyiş ba‘dehû esbe süvâr ve Sultân ‘Osmân Havuzu'nda nüzûl ve anda [56a] dahi bir mikdâr ârâm ba‘dehû esbe süvâr ve Çifte Havuzlar'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ba‘de-edâ-yı zuhr yine esbe süvâr ve Karye-i Belgrad'dan mürûr ve Bend-i Sâni ta‘bîr olunan mahalle nüzûl ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve Bend-i Evvel'de vâki‘ kasra teşrîf ve İngiliz elçisinden ve gayriden şekerlemeler gelüp ‘arz olundukda mazhar-ı ‘atıyye-i husrevâneleriyle dil-şâd oldular. Ba‘dehû ağayân-ı Hâne-i hâssa ba‘dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve esbe süvâr ve cânib-i Karye-i İncir'den mürûr u ‘ubûr olunarak re's-i Kemerler-i Cedîd'de âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve Büyükdere'den sandal-nişîn-i ‘azîmet ve vakt-i mağrib olmağla Neşât-âbâd'a su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı mağrib yine sandala süvâr ve Beşiktaş'dan su‘ûd olunup ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olup şevketlü efendimiz dahi Dîvân'a zehâba ‘azm etmiş iken sâ‘at üçde paydos haberi vürûd edüp Dîvân'a zehâb

⁴³² Nûshada محاجمه لری imlasıyla.

olunmadı. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da binişciler Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a râhî ve şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve revzeneden tekyede dervîşânın devr u semâ'larını müşâhede ba'dehû sandala makdem-nihâd ve Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a sâye-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filikeye süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i cirid-i menzil ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da esbe süvâr ve berren Tophâne Câmi'i'ne teveccüh [ü] râhî ve ba'de-edâ-yı Cum'a Tophâne İskeleyi'nden sandala pâ-nihâde olup mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı⁴³³ Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya [56b] râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'de şevketlü efendimiz için müceddeden tarh u binâ olunan kasra teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ve sadr-ı 'âlî kulları tarafından gelen hurde-bîni müşâhede ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr yine piyâde ile mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Moskov ruhbânlarından bir râhib şeref-i İslâm ile müşerref olup mazhar-ı hidâyet oldu.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Sa'd-âbâd'a zehâb u râhî ve ber-vech-i mu'tâd piyâdeye makdem-nihâd ve İskeleyi Sa'd-âbâd'dan su'ûd ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ba'dehû harem-i hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn dahi berren 'arabalar ile tesyîr ve pîş-gâhında nakkâre ile âheng olunarak vürûd etdikde şevketlü efendimiz dahi 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve vakt-i zuhrda şevketlü efendimiz cânib-i Hâsoda'da olan kasra teşrîf ve top-ı nişân-kûb ile nişâna remy-i gülle ba'dehû cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i

⁴³³ Nûshada "kasra" şeklinde.

bâzîçe-i cirid-i süvârî ba‘dehû bâzîçe-i sinân ba‘dehû bâzîçe-i kol ve temâşasıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve gece dahi hânendegân ve sâzendegân-ı Bîrûn'a ruhsat-dâde-i fasl-ı sâz ve istimâ‘ıyla kesb-i safâ olundu.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da ba‘de-edâ-yı subh piyâde ba‘dehû sandala makdem-nihâd ve Yalı Köşkü'nden su‘ûd ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba‘de-d-Dîvân Sofa'da vâki‘ câmekâna pâ-nihâde ve tırâş ba‘dehû Hırka-i Şerîfe teveccüh ü zehâb ba‘dehû esbe süvâr ve Yalı Köşkü'nden filikeye ba‘dehû piyâdeye makdem-nihâd ve Sa‘d-âbâd cânibleri halvet olmağla mahall-i halvete zehâb eylediler. Ve hâric-i Sa‘d-âbâd'da âmâde olunan hıyâmda gılmânân-ı Enderûn vakt-i mağrîbe dek tevakkuf eylediler.

Yirmi birinci yevm-i Erba‘â'da cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba‘dehû bâzîçe-i tomak ba‘dehû file irsâl-i sekson ve hücûmundan fil ‘âciz ü fîrû-mânde ve birkaç mahalden fil zahm-hûrde-i sekson oldu. Ba‘dehû halvet olunup etrâf-ı Sa‘d-âbâd'ı gül-geşt ile kesb-i safâ olundu. Ve gece dahi envâ‘-ı fasl-ı fîşek ile ‘azîm şenlikler⁴³⁴ olup ‘acîb bâzîçe-i⁴³⁵ kesb-i safâ oldu.

Yirmi ikinci yevm-i [57a] Hamîs'de gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i sinân ba‘dehû bâzîçe-i tomak ba‘dehû file sekson-ı yeniçeriyân irsâl ve bilâ-ru‘b hücûm⁴³⁶ ve gûş-ı fili ‘azz ve birkaç def‘a âvîze-misâl gûş-ı filde ihtizâz ve fil ru‘bundan firâr eyledi. Ba‘dehû hırsâna irsâl ve muhâcemeleri temâşasıyla eğlenildi. Ve gece dahi ‘azîm fîşek faslı ile imrâr-ı vakt olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum‘a'da Câmî‘-i Sa‘d-âbâd'a zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a ‘iffet-sarâya râhî ve bir mikdâr ârâmdan sonra pîş-gâh-ı Kasr-ı Sa‘d-âbâd'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ba‘dehû müsâbaka-i piyâdeye ruhsat ve temâşasıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve gece dahi fasl-ı fîşek ile ‘azîm şenlikler olup eğlenildi.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de seherî cânib-i Sa‘d-âbâd halvet ve zuhra karîb şevketlü efendimizde bir mikdâr kay’ vâki‘ olmağla halvet bozuldu. Ve ba‘de-z-zuhr şevketlü efendimiz Oda-i Mâbeyn'e teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i

⁴³⁴ Nûshada “şennikler” şeklinde.

⁴³⁵ Bu kelimeyi müteakip yazılması unutulmuş ifadeler olduğu anlaşılmaktadır.

⁴³⁶ Nûshada حجوم imlasıyla.

bâzîçe-i tomak ba'dehû bostâniyâna ruhsat-dâde-i müsâbaka-i piyâde ve sebkât edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû filler pîş-gâh-ı şevket-me'âbda tesyîr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de bostâniyân ve filikeciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i müşâ'are ve revzene-i 'iffet-serâdan temâşâ ba'dehû Oda-i Mâbeyn'e şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i endâze-i humpara ve müşâhedesiyle imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya zehâb eylediler.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de kable'd-duhâ piyâdeye pâ-nihâde ve göc tarîkıyla Sâhilsarây-ı Eyyûb'a teşrîf ve harem-i hümayûn berren 'arabalar ile tesyîr olunarak vürûd eyledi. Ve ba'de'z-zuhr piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr yine piyâde ile mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve taksîmât-ı mevâcib-i reşeni temâşâ ba'dehû esbe süvâr ve silahdâr ağa kullarının yerine [57b] teşrîf ve kabâ ve kabaniçe-i asferi ve siyâh sorguç ile müzeyyen nefî kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve vüzerâ Venedik elçisi duhûl ve nâmesin 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve ba'de-tecdîd-i vuzû' Hırka-i Şerîfe teveccüh ü râhî ba'dehû havuza nâzır kasra sâye-endâz-ı iclâl ve anda tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve şiddet-i bâd ile deryâda ziyâde hareket olduğundan Yemiş İskelesi'nden filikeye süvâr olup mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da Şehzâdebaşı'nda sâ'at yedide harîk vâki' olmağla şevketlü efendimiz sandala süvâr ve Unkapanı İskelesi'nden su'ûd ve mahall-i harîka varup ba'de'l-intifâ iskele-i mezkûrdan filike-nişîn olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Zâl Paşa Câmi'i kurbunda vâki' Hüseyin Paşa Sarâyı'na teşrîf ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i mu'tâddan esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla

imrâr-ı vakt olunup ba‘dehû esbe süvâr ba‘dehû piyâdeye pâ-nihâde olup mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i Hamîs'de hazîne kethudâsı kulları Karye-i ‘Ali Bey'de ber-vech-i mu‘tâd yıllık defterinin ‘unvânını hatt-ı ihsân-ı hümâyûn ile mu‘anven edüp mazhar-ı du‘â oldular.

Otuzuncu yevm-i Cum‘a'da Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî ‘aleyhi'r-rahmetü'l-Bârî'de edâ-yı Cum‘a olunup mu‘âvedet buyurdular.

Sene 1155 [Receb]

Gurre-i Recebül-hayr olan yevm-i Sebt'de Tersâne Bağçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı bâzîçe ve sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Karaağac Bağçesi'ne teşrîf ve çukadâr ağa olan Hasan kulları sadr-ı ‘âlî kullarına ber-vech-i mu‘tâd hitâm-ı taksîmât-ı mevâcib-i reşen olmağla bir semmûr kürk-i bâ'is-i iftihâr ve bir hancer-i sa‘âdet-medâr irsâl etmekle ba‘de-edâ-yı hizmet gelüp mahall-i mezkûrda şevketlü efendimizin hâk-i pâ-yı meymenet-mu‘tâdlarına fersûde-cebîn eylediler.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de kable'z-zuhr esbe süvâr ve Râmî Çiftliği'ne teşrîf [58a] ve bir mikdâr ârâm ve ba‘de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve sayd-ı tuyûr için ağayân-ı suyûd irsâl-i şehbâz u bâz ederek Arnabud Köyü cânibinden mürûr ve Karye-i ‘Ali Bey'de sâhil-i Halîc'de âmâde olunan sâyebâna sâye-efgen ve ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve cündiyân-ı Enderûn pîş-gâh-ı şevket-me’âbda bâzîçe-i Mısır ile darb-ı cirid ederek türk-tâz eylediler. Ba‘dehû şevketlü efendimiz cânib-i köprüden piyâde-nişîn olup mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-endâz-ı iclâl ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ba‘dehû bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr piyâde ile mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba‘â'da piyâdeye süvâr ve Kırkağaçlar ta‘bîr olunan mahall-i dil-güşâya şeref-endâz-ı iclâl ve kemân-keşân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i tîr-i havâyî ba‘dehû bâzîçe-i cirid-i piyâde ve seyr u temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr yine piyâde ile mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nden su'ûd ve esbe süvâr ve Okmeydânî'nda tekyede vâki' kasra şeref-bahş ve müsâbaka ile ahz içün i'dâd olunan koşular vaz' ve tîr-endâzân rimâye-i tîr ve sebk edenler ahz-ı koşu ve temâşasıyla evkât-güzâr ve ba'de-edâ-yı 'asr esbe ve Tersâne Bâğçesi'nden filikeye pâ-nihâde olup ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrun ahşamı Leyle-i Regâyb olmağla Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi'r-rahmetül-Bârî'ye teveccüh ü zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib imâm-ı evvel ve mü'ezzinbaşı ve hatîb-i Câmi'-i Eyyûb-ı Ensârî tilâvet-i Kur'ân ile cây-gâh-ı münîfî reşk-âver-i cinân ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr olup ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye 'azîmet ü râhî olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de piyâdeye süvâr ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i itâre-i tîr-i havâyî ba'dehû bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı 'asr piyâdeye makdem-nihâd olup mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de piyâdeye süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-endâz-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn [58b] ve silahşorâna ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı sohbet ile ârâm ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı mağribe dek imrâr-ı vakt olup ba'de-edâ-yı mağrib piyâdeye pâ-nihâde olup mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ber-vech-i mu'tâd surre-i fukarâ-i Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere ⁴³⁷ شرفنا الله بزيارتهم kable't-teşrîf tertîb ü âmâde ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda mühr-i hümayûn-ı şevket-makrûn ile mahtûm olup ba'dehû Dârû's-sa'âde Ağası Beşîr Ağa kullarına serâsere kaplı semmûr kürk ilbâs ve kîseler mahallerine vaz' u tahmîl ve emîn-i surre olan Sâlih Ağa kulları licâm-ı cemel-i mahfil-i münîf ü sa'âdet-redîfî ahz ve hatve-cünbân olarak pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âba vürûdunda ilbâs-ı kabâ-yı sürûr ile dil-şâd ve mesrûru'l-fu'âd buyurdular. E'imme ve hutabâ-yı cevâmî'-i selâtîn dahi 'ale'l-infirâd tilâvet-i Kur'ân ile meclise hitâm verüp mazhar-ı ihsân oldular. Ve ba'de-edâ-yı zuhr gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i

⁴³⁷ "Allah o iki yeri ziyaretle bizi şereflendirsin" manasında Arapça bir dua cümlesi.

tomak ba‘dehû bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da ba‘de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân esbe süvâr ve Hırka-i Şerîf'e teveccüh ü râhî ve Câmi‘-i Sultân Mehmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna muttasıl müceddeden binâ olunan kütübhaneye vaz‘ içün tertîb ü âmâde olunan kütüpleri Oda-i Destâr'da müşâhede ba‘dehû esbe süvâr ve Yalı Köşkünden filikeye makdem-nihâd olup mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da piyâdeye makdem-nihâd ve sadr-ı ‘âlî kulları tarafından ber-vech-i ‘arz-ı ‘ubûdiyyet ihdâ olunan kütüb-i nefiseyi ‘ale'l-infirâd müşâhede ba‘dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve rimâye-i tîr-i havâyî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr yine piyâde ile mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve gül-geşt ü temâşâ ederek Dâvûdpaşa Sarâyı'nda vâki‘ bağçe-i hareme şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'[ya] şeref-endâz-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i [59a] bâzîçe-i tomak ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve yemîn ü yesâr-ı şevket-me‘âbda ağayân-ı suyûd sayd u şikâr içün irsâl-i şehbâz [u] bâz ederek seyr ve etrâfî temâşâ ve Cuhud Burgazı'nda vâki‘ Kibleli-zâde Çiftliği'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâmdan sonra Vidoz'a şeref-endâz-ı i‘zâz ve re’s-i havuzda vâki‘ kasr-ı hümâyûna makdem-nihâd-ı meymenet-mu‘tâd ve serhengâna zer-efşân ve nâ’il-i ihsân ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı ‘asrî edâdan sonra esbe süvâr ve [R]âmî Çiftliği'nde bir mikdâr [ârâm] ba‘dehû süvâr-ı matıyye-i iclâl olup ‘iffet-sarâya teveccüh ü râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Cum‘a'da Zâl Paşa Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de piyâde-nişîn-i ‘azîmet ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd-ı ferah-bünyâda sâye-bahş-ı i‘zâz ve sadr-ı ‘âlî kulları bûs-ı bisât-ı iltifâtlarına ruhsat-yâb ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile edâ-yı mağribe dek imrâr-ı vakt ba‘dehû esbe süvâr ve cânib-i cisre dek irhâ-yı ‘inân ba‘dehû piyâde-nişîn-i ‘azîmet olup mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i tîr-i havâyî ba'dehû esnâ-yı sohbetde “ ‘acabâ karşı cânibde Karaağac firâzındaki püşteye dâne-i tûfeng resîde olur mu” [deyü] istifsâr ve rimâye-i sürbe hass ü tergîb buyurdularında âzmâyış ve tahsîl-i yakîn için tûfengcibaşı kullarına emir buyurulup şeshâne dirhemli tûfeng ile sürb-endâz ve mahall-i mezbûra bâliğ ve resîde olması ma'lûm oldukda güzîde tûfeng-endâzân intihâb ve mahall-i mezbûra vaz'-ı sebû olunup lâkin mesâfe-i ba'ide olmak takarrübüyle 'arsa-i zemînde sebû-yı mevzû' nazarda misâl-i dâne-i cev tasaggur ve mânend-i nokta-i sürh-i sahîfe misilli olmağın nişâna alınmak kâbil olmamağın gelû-yı humçeye bir tabaka kâğıd vaz' ve ahz-ı nişân olundukda pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âbda defa'âtla şikest-i sebû ve seksen dirhem tûfengi bend ile atup fenn-i mezbûrda mâhir ve hezâr def'a müşâhede-i hüneri ve ma'rifeti zâhir olan Çukadâr Sa'id kulları dokuz yüz **[59b]** hatve mikdârı olan nişâna isâbet ve şikest-i sebû eyledikde nâ'il-i ihsân-i firâvân ve tahsîn ü âferîn-i bî-pâyân olup mahall-i mezbûra dahi vaz'-ı 'âlâmet ile fâyiku'l-akrân olmuştur. Ve Hâne-i hâssa ağalarından Mehmed Ağa Filibe kuru ağalığı ile çerâğ olup Hazîne'den Kürkçü Süleymân Ağa Hâne-i hâssa'[ya] ahz ile kâm-yâb olundu.

On yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nden su'ûd ve Okmeydânı'nda tekyede vâki' kasra teşrîf [ve] vaz'-ı koşu-yı nev-pehlivânân ve ahz için ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve temâşâ ba'dehû esbe süvâr ve Tersâne Bâğçesi'ne şeref-endâz-ı iclâl ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikeye süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da ba'de's-subh hârende⁴³⁸ ta'bîr olunan harem-i hümayûn filikelere süvâr olup Topkapu'ya râhî oldular. Ve kable'z-zuhr binişçiler Karye-i 'Ali Bey'e zehâb ve kubeyl-i zuhrda şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Râmî Çiftliği'ne şeref-endâz-ı iclâl ve bir mikdâr ârâm ve ba'de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve sayd-ı tuyûr için ağayân-ı suyûd irsâl-i şehbâz ederek gül-geşt ve irhâ-yı 'inân ve

⁴³⁸ Nûshada خوارنده imlasıyla yazıldı. Horende veya daha yaygın kullanımıyla horanta da denir.

Karye-i ‘Ali Bey’de re’s-i mâda âmâde olunan sâye-bâna sâye-efgen ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn’a ruhsat-dâde-i endâz-ı tûfeng ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba’delhû bâzîçe-i tomak ve temâşâ ve ba’zı sohbet ile eğlenilüp ba’dede-yı ‘asr tenâvül-i ta’âm ve esbe süvâr ve Söğütlük ta’bîr olunan mahalden piyâdeye makdem-nihâd olup mu’âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs’de ba’des-subh filikeye süvâr ve göç tarîkıyla Topkapısı’ndan su’ûd olunup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve kubeyl-i zuhrda Yalı Köşkü’ne pâ-nihâde, Mekke ve Medîne-i Münevvere’ye irsâl için tertîb ü âmâde kılınan surre kadırgaya tahmîl ve pîş-gâh-ı şevket-me’âbdan mürûr ve Üsküdar’a zehâb eyledi. Ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba’dede-yı ‘asr mu’âvedet buyurdular.

Yirmi birinci [yevm-i Cum’a’da] Topkapısı’ndan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Unkapanı İskeleyi’nden esbe süvâr ve Sultân Mehmed Hân ⁴³⁹عليه الرحمة والغفران câmi’ine teşrîf ve câmi’-i mezbûrun ittisâlinde müceddeden ihyâ ve binâ buyurdukları kütübhâne ve derûnuna [60a] vaz’ buyurdukları kütüb-i nefiseyi ba’dede-yı Cum’a müşâhede ve ziyâret etmek musammem olduğundan sadr-ı ‘âlî olan ‘Ali Paşa kulları mukaddemce gelmekle şevketlü efendimizi ikbâl ve nerdübândan mahall-i salâta ısrâd ve ba’dede-yı Cum’a yine sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ıbt-ı şevket-me’âbı ahz ve hatve-cünbân olarak Türbe-i Fâtih’e teveccüh ü ziyâret ba’delhû câmi’-i mezkûr ittisâlinde müceddeden binâ buyurdukları kütübhâneye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları ile ‘arz ve ârâm ba’delhû sadr-ı ‘âlî kulları şevketlü efendimiz esbe süvâr oldukdan sonra ‘avd [ve] binâ-i kütübhâneye nâzır olan Mehter-zâde ‘Ali Efendi’ye kabâ-yı iftihâr ilbâs ve hâfız-ı kütüb efendilere dahi şevketlü efendimizin ihsân-ı mülûkânelerinden ‘atıyye-i vâfire ile mesrûru’l-fu’âd eylediler. Ve şevketlü efendimiz iskele-i mezkûrdan filikeye süvâr ve Topkapısı’ndan su’ûd edüp ‘iffet-sarâya teveccüh buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt’de Kasr-ı İncüli’ye sâye-efgen-i iclâl ve ba’demüşâhede-i cenîbân tîr-endâzân-ı Enderûn’a ruhsat-dâde-i rimâye-i tîr-i havâyî ve müşâhede ve ba’zı sohbet ile eğlenilüp ba’dede-yı ‘asr mu’âvedet buyurdular.

⁴³⁹ “Rahmet ve mağfîret onun üzerine olsun” manasında Arapça bir dua cümlesi.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ba'zı sohbet ve ba'zı bâzîçe ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-endâz-ı i'zâz ve müntehab cündiyân-ı sadr-ı âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân esbe süvâr ve Topkapısı'na mu'âvedet buyurup vakt-i zuhrda Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a hedefe rimâye-i tîre ruhsat ba'dehû itâre-i sihâm-ı havâyî ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'a'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve râhdan iyâb u zehâbı temâşâ ba'dehû Ağa Bağçesi'ne şeref-endâz-ı iclâl ve Istabl-ı âmire'den **[60b]** ihrâc olunacak esbânı müşâhede ve ağayân-ı rikâb ve musâhibân-ı şehriyârîye birer esb kerem ü inâyet olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs Leyle-i Mi'râc ve vakt-i ibtihâc olmağla dîvânihâne-i Mahbûbiyye'de ba'de-edâ-yı mağrib Galata şeyhi 'Osmân Efendi-zâde âmâde olan kürsîye su'ûd ve ba'zı mi'râca müte'allık kıssa zıkr ba'dehû şeyh-i mezkûr ve mü'ezzinbaşı ağa kulları ve ba'zı serhengân ziyî-i dervîşânda kırâ't-ı Mi'râciyye ba'dehû salât-ı ıshâ edâ ve şeyhe ve kâri'îne ihsân-ı hümayûn-ı şevket-makrûnları ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı atîk'a şeref-endâz-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû teberdârân-ı atîka ruhsat-dâde-i tomak ba'dehû gazâlân irsâl ve ilkâ-yı nân ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ve sadr-ı âlî ve dâru's-sa'âde ağası ve silahdâr ağa ve hazîne kethudâsı kulları dahi hatve-cünbân ve Taş Oda'da tertîb ü âmâde olunan mücevherâtı bir sâ'at mikdârı temâşâ ba'dehû şevketlü efendimiz oda-i kebîre yine teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1155 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân olan yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ve müşâhede-i cenîbân ile eğlenilüp ve vakt-i 'asrda esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe teveccüh ü râhî ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na zehâb eylediler.

İkinci yevm-i İsneyn'de vakt-i duhâda silahdâr ağa ve sâ'ir ağayân-ı 'arz Topkapu'ya zehâb ve darb-ı seyf içün âvîze olan ganem ve mâhî ve dübbâyı şevketlü efendimiz darb etdikde geh 'unuk-ı ganem gâh nısfını darb ile zemîne ilkâ etdikde nuzzâra bâ'is-i engüş ber-dehân olup sad-hezârân istihsân ile vesîle-i gayret olmağla pîş-gâh-ı şevket-me'âbda anlar dahi 'arz-ı [61a] hüner eylediler. Ve kubeyl-i zuhrda Yeşillioğlu Sarâyı'na teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr mahall-i mezkûra karîb mahalde furunda henüz tabh ve ihrâc olunan hubzdan ityân emr ve tenâvül olunup ba'dehû kurbunda vâki' kethudâ-yı sâbık Mustafa Paşa Sarâyı'na sâye-bahş-ı iclâl ve derûnunda olan büyütu temâşâ ba'dehû oda-i kebîrde ârâm ba'dehû cânib-i havuzda olan sofaya nüzûl ve anda dahi bir mikdâr meks olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya mu'âvedet buyurulup temâşâ-yı rekz-i piyâz-ı lâle ile 'iffet-serâda eğlenildi. Ve Bursa'da vâki' Hudâvendigâr Tevliyyeti'ne mutasarrıf olan Niğdeli 'Ali Ağa vefât edüp tevliyyeti mahlûl olmağın miftâh ağası Mehmed Ağa'nın 'arzuhalî 'iffet-sarâya ırsâl ve bâlâsına hatt-ı ihsân-ı hümayûn keşîde kılınup ber-vefk-ı dil-hâh-ı 'âlî mesrûru'l-fu'âd buyuruldu. Lâkin vefâtında tereddüd ü şekk vâki' olmağla bir iki gün te'hîr ve ba'de't-tahakkuk peşgîr ağası Ahmed Efendi'ye miftâh ağalığı sipâriş ve Kilâr'dan 'Ali Paşa-zâde Halîl Bey miftâh ağasının yerine ve karındaşı Mehmed Bey mülâzemet ile Hâne-i hâssa'ya ahz u nakl olundu.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve taraf-ı Devlet-i 'aliyye'den Françe cânibine elçilik ile ırsâl ve ba'de-edâ-yı hizmet-i me'mûre 'avd eden Yirmisekiz Çelebi-zâde Sa'îd Efendi'yi getiren iki 'aded Françe sefineleri vürûd ve pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz ve sefineye bostâncıbaşı ağanın sandalı ırsâl ve

Sa'îd Efendi'yi ahz ve Bâğçekapusu'ndan su'ûd edüp Paşakapusu'na râhî oldular. Ve şevketlü efendimiz dahi sefine-i mezkûrları ve zevrakân-ı âmed ü şüdü temâşâ ile eğlenüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na râhî oldular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve kapudan paşa kullarının Deryâ-yı Sefîd'den 'avdete izin ile ser-çukadârân 'Osmân Ağa kulları me'mûr [61b] oldu.

Yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı cenîbân ba'dehû miftâh ağası olan Ahmed Efendi kulları ve ser-bevvâb olan Hüseyin Bey kulları ve Hâne-i hâssa'ya ahz olunan Halîl Bey ve Mehmed Bey kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âblarında sâyîde-cebîn ile münşeri[hu]'l-fu'âd oldular. Ve Yirmisekiz Çelebi-zâde vesâtatıyla Malta keferesi kayd u esrinden tahlîs olunan iki tüvânâ kimesneler huzûr-ı fâ'izu'n-nûrlarına cebhe-sây ve ser-tâ-be-kadem nîgeh-endâz-ı husrevâneleri oldukda mazhar-ı 'inâyet ü kerem olup zümre-i teberdârâna ilhâk olundular. Ve Kādıköyü⁴⁴⁰ mukâbilinde olan cezîrede şebeke-i mâhiye duhûl ve sayd u ahz olunan mâhi-i kelb dest-gâh-ı vâlâlarına getirilüp heykel-i 'acîbi müşâhede ba'dehû mahall-i mezbûrda olan havuzun mâ-i 'azbi ihrâc ve mâ-i bahr ile leb-rîz ve mâhi-i kelbi derûn-ı havuza vaz' ve mâda olan hareketi temâşâ ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüdü ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de binişçiler Ağa Bâğçesi'ne zehâb etmiş iken Kasr-ı Sepetciler'e tahvîl ve şevketlü efendimiz dahi teşrîf-i iclâl ba'de-müşâhede-i cenîbân temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüdü ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda France cânibinden ber-vech-i hediye vürûd eden mir'âtân-ı kebîrân bâb-ı dîvânihâne-i Mahbûbiyye'den bir vechile duhûl mümkün olmamağla dîvânihânenin revzenesi hedm ü kal' ve ol mahalden idhâl olunup mahall-i mezbûr cidârına vaz' olundu.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû

⁴⁴⁰ Nûshada قدى كويى imlasıyla.

teberdârân-ı zülüflüyâna çerâğ olan esîr getirilüp çukadâr-ı şehriyârî Pehlivân Mehmed ile bâzîçe-i musâra‘a ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp [62a] ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn ve sâhilsarây-ı harem-i Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve bir mikdâr ârâmdan sonra Kasr-ı Beşiktaş'a teveccüh ü râhî ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filikeye süvâr olup mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum‘a'da Câmi‘-i Sultân Bâyezîd Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda başçukadâr ‘Osmân Ağa kulları ba‘de-edâ-yı hizmet-i me‘mûre vürûd eyledi.

On dördüncü yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf buyurmayup ‘iffet-serâda ârâm eylediler.

On beşinci yevm-i Ehad'de hatm-i *Buhârî-i Şerîf* olmağla Ayasofya'ya vakt-i zuhrda ve sadr-ı ‘âlî kulları mukaddemce gelüp şevketlü efendimizin kudûmuna muntazır ve ikbâl ve dersiyeye teşrîf ve bir mikdâr ‘arzdan sonra edâ-yı zuhr ba‘dehû hatm-i *Buhârî* [ve] va‘z-ı şeyhi istimâ‘ ba‘dehû kütübhaneye şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları ile bir mikdâr ‘arzdan sonra mu‘âvedet buyurdular. Ve Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve Deryâ-yı Sefîd'den kapudan paşa kullarının kadirga ile vürûdunu temâşâ ve ba‘de-edâ-yı ‘asr kurb-ı seng-i binekde vaz‘ olunan Üçüncüoğlu'nun re's-i maktû‘unu müşâhede edüp ‘iffet-sarâya zehâb eylediler.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a hedefe remy-i tîre ruhsat ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda raht ile müzeyyen bir esb-i bahrî getirilüp cenîbân ile ma‘an pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda türk-tâz u tesyîr olundu.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân kabâ ve kabaniçe-i ebyazı ve siyâh sorguç rezk olunmuş çelebi neftîsi kalansüveyi lûbs ve esbe süvâr ve Oda-i ‘Arz'a şeref-bahş ba‘de-duhûl-i ‘ulemâ ve vüzerâ Françe

elçisi on beş mikdârı âdemîsiyle duhûl ve hedâyâsın ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz Topkapusı'na mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [62b] cirid-i piyâde ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba‘â'da binişciler Ağa Bağçesi'ne zehâb ve şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye teşrîf ve bundan akdem şevketlü efendimiz sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'e sâye-endâz-ı iclâl olduklarında Moskov ruhânlarından bir [ru]hbân firâr ve şeref-i İslâm ile müşerref olmuş idi. Lâkin derûn-ı sevâdında zulmet-i küfr gereği gibi te’sîr ve kâbil-i istinâre-i nûr-ı îmân olmadığından el-‘iyâzu billâhi te‘âlâ mürtedd olmağla ber-muktezâ-yı şerî‘at-ı garrâ katl ve ser-i menhûsu gûy-veş zemîne galtân olduğu revzeneden temâşâ ba‘dehû Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de birkaç gün mukaddem Deryâ-yı Sefîd'den vürûd eden donanma-yı hümâyûnun ber-vech-i mu‘tâd Tersâne-i ‘âmire'ye duhûlü musammem olduğundan sadr-ı ‘âlî kulları Yalı Köşkü'ne mukaddemce kudûm ve şevketlü efendimiz hîn-i teşrîflerinde ikbâl ve ba‘de'l-‘arz bir mikdâr ârâm ba‘dehû Kapudan Mustafa kulları vürûd ve sadr-ı ‘âlî kulları ile pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda fersûde-cebîn ve ikisine dahi serâsere kaplı semmûr kürk ilbâs ba‘dehû mîrân-ı çekdiriyâna hila‘-ı fâhire ilbâs ba‘dehû çekdiriyân sadâ-yı top u tüfeng ile rûy-ı deryâda velvele-endâz olarak cânib-i Tersâne-i ‘âmire'ye râhî oldular. Ve vakt-i ‘asra dek şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘dehû esbe süvâr ve Oda-i Destâr'a teşrîf ve hâlâ fermân-fermâ-yı iklîm-i Kırım olan hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine irsâl için tertîb ü âmâde olunan elli üç ‘aded kütüb-i nefiseyi müşâhede ba‘dehû Hırka-i Şerîf'e teveccüh ü râhî olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusı'na zehâb eylediler.

Yirminci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya'ya zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ric‘at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı ‘acemiyyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at [63a] buyurdular. Ahmed Paşa vezâretten ‘azli esnâsında Mehmed Paşa kulları rütbe-i vezâret ve mansıb-ı Aydın ile kâm-yâb oldukda Mâcid Ağa kulları kapucılar kethudâlığı vekâletiyle ihrâz-ı rütbe ve bir

mikdâr zamân vekâlet ile edâ-yı hizmet ba‘dehû asâlet ile kabâ-yı iftihâr ilbâs olunup yevm-i Sebt'de mesrûr'l-fu'âd kılındı. Ve cânib-i Kırım'a irsâl için âmâde olunan kütüb yevm-i mezkûrda sadr-ı ‘âlî karakulağına teslim olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ba‘de-müşâhede-i cenîbân Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda kuru karanfilî sofa kaplı kâkum kürk lübs buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ba‘de-müşâhede-i cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba‘â'da Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp Françe cânibinden vürûd edüp dîvânâne-i Mahbûbiyye'de vaz‘ olunan mir‘âtân-ı kebîrânı temâşâ ba‘dehû ‘arza duhûl ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz müşâhede-i cenîbân ve ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ba‘de-müşâhede-i cenîbân merhûm mîrâhûr-ı sâni yediyle cânib-i Mısır'dan gelen esb-i⁴⁴¹ sabâ-reftârları müşâhede ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya zehâb eylediler. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan me‘vâ-yı kadîm olan cây-gâh-ı münîfe göc tarîkıyla nakl ü hareket olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Cum‘a'da Câmi‘-i Sultân Ahmed Hân ‘aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna teveccüh [ü] zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve ba‘dehû Şimşirlik'de silahdâr ağa kulları ve ba‘zı müntehab cündilere ruhsat-dâde-i cirid ba‘dehû tomakçıyâna izn-i **[63b]** hümâyûn ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ba‘de'z-zuhr kapudan paşa kullarının hedâ[yâ]sı gelüp ‘arz olundu.

⁴⁴¹ Nûshada “esbe” şeklinde.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i Dîvân'a teşrîf ve taksîmât-ı mevâcib-i masar ve receci müşâhede ve sorguç rekz olunan meneviş kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve vüzerâ kul kethudâlığı ile kâm-yâb olan İbrâhîm Ağa ve kapucılar kethudâlığı ile şeref-yâb olan Mahmûd Ağa kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref eylediler. Ve ba'de'l-'arz esbe süvâr ve derûn-ı bâğçede Bîmârhâne-i Enderûn cidârı kurbunda vâki' bâb-ı sagîrden duhûl ve cidâr-ı kal'aya su'ûd ve fevk-ı Bâb-ı hümayûn'da olan dîvânhaneye sâye-bahş-ı iclâl ve kul tâ'ifesinin kîseler ile zehâbını temâşâ ve ba'de-edâ-yı zuhr esbe süvâr olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de teşrîf ve temâşâ-yı cenîbân, bî-zebânân-ı taşra ve cüceyâna ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'zı sohbet ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Sene 1155 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân ve eyyâm-ı bahşâyiş-i gufrân olan yevm-i Sülâsâ'da bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye şeref-bahş ve imâm-ı evvel kulları Sûre-i Âl-i 'İmrân'dan gazevâta müte'allık ba'zı âyât tefsîr ve vakt-i 'asra karîb du'â ile ihtitâm ba'dehû ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kırmızı şâla sofa kaplı sibir kürk lübs buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya zehâb eylediler. Ve vakt-i 'ışâda Sofa'ya teşrîf ve ba'de-edâ-yı terâvîh Kasr-ı İftâr'a hatve-cünbân ve kanâdîl-i minârâtı müşâhede ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Dördüncü yevm-i Cum'a Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a va'z-ı şeyhi istimâ' edüp [64a] mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplı erkân semmûr kürk lübs buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda zümrüdi çukaya kaplı kubur yenli semmûr kürk lübs buyurdular. Ser-musâhibân-ı şehriyârî

Ahmed Ağa kulları sadr-ı ‘âlî kullarına ‘ulûfe⁴⁴² kürkü irsâl ve ba‘de-edâ-yı hizmet-i me‘mûre mahall-i halîfe-i kozbekciyâna gelüp pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda fersûde-cebîn eyledi.

Altıncı yevm-i Ehad'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve imâm-ı evvel dâ‘îleri yine Sûre-i Âl-i ‘İmrân'dan ba‘zı âyât [tefsîr] edüp ba‘de⁴⁴³-edâ-yı salât-ı ‘asr mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp kubeyl-i mağribde ‘iffet-sarâya zehâb buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil çukaya kaplı kontoş semmûr kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in yirmi dördü idi.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Oda-i Hıtân'a sâye-bahş ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Topkapu'da mahall-i ‘atîka teşrîf ve yine imâm-ı evvel dâ‘îleri Sûre-i Âl-i ‘İmrân'dan ba‘zı âyât tefsîr ba‘dehû şevketlü efendimiz dîvânhanesine teşrîf ve sîh-i kebâbı idâre için masnû‘ olan çarhı pîş-gâ[hı]na getirdüp keyfiyyet-i idâresini müşâhede ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp kubeyl-i mağribde mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf, edâ-yı ‘asr[a] dek anda ârâm ba‘dehû sâhil-i Topkapu'da vâki‘ kasr-ı sagîre sâye-bahş ve temâşâ-yı deryâ ile evkât-güzâr olunup kubeyl-i mağribde ‘iffet-sarâya zehâb buyurdular. Ve vakt-i ‘ışâda Sofa'da vâki‘ Mermerlik'e teşrîf ve ba‘de-edâ-yı terâvîh Kasr-ı İftâr'da ârâm ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyiş ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On birinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘-i münîfine zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a va‘z-ı şeyhi istimâ‘ buyurup mu‘âvedet buyurdular. Ve vakt-i **[64b]** ‘ışâda yine Mermerlik'e şeref-bahş-ı iclâl ve ba‘de-edâ-yı terâvîh Kasr-ı İftar'da ârâm ve ba‘de-nûş-ı kahve-i âsâyiş ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-endâz-ı i‘zâz ve Deryâ-yı Sefid'den vürûd edüp pîş-gâh-ı Tophâne'de lenger-endâz olan üç ‘aded beylik⁴⁴⁴ kalyonlar top-endâz ve sadâ-yı cân-güdâz ile düşmen-i dîne bâ‘is-i hayret ve

⁴⁴² Nûshada الوفه imlasıyla.

⁴⁴³ ای +

⁴⁴⁴ Nûshada بيلك imlasıyla.

mü'minûna vesîle-i kesb-i meserret ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü [Ehad] günü Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cây-gâh-ı Hırka-i Resûl⁴⁴⁵ عليه السلام iğbirârdan tanzîf ve gül-âb-ı buhûr ile tebhîr olundu.

On dördüncü yevm-i İsneyn on beşinci olmak ağleb-i ihtimâl olmağla yevm-i mezbûrda Hırka-i Şerîf ihrâc ve vüzerâ ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet ve huddâmân-ı havâss fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref eylediler. Ve Hırka-i Şerîf'de edâ-yı 'asra dek tevakkuf u ârâm olunup ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Hırka-i Resûl-i Nebvî ve Bürde-i Şerîf-i Mustafavî 'iffet-sarâya ahz ve ba'de-ihrâc-ı mâ-i şerîf irsâl olunup mahalline vaz' olundu. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz bir mahalle teşrîf buyurmayup 'iffet-serâda ârâm eylediler.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve imâm-ı evvel kulları yine sûre-i mezkûrdan tefsîr-i ba'zı âyât ve kubeyl-i 'asrda du'â ile ihtitâm ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda Ayasofya'ya zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de vâki' kurb-ı germâbede olan mahalle sâye-bahş-ı iclâl ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-endâz-ı iclâl ve imâm-ı evvel dâ'ileri yine Sûre-i [65a] Âl-i 'İmrân'dan yine ba'zı âyât tefsîr ve kubeyl-i 'asrda du'â ile ihtitâm ve ba'de-edâ-yı 'asr temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

⁴⁴⁵ "Selam onun üzerine olsun" manasında bir dua cümlesi.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cânib-i sadr-ı 'âlî ve dâru's-sa'âde ağası ve kapudan paşa ve yeniçeri ağası ve defterdâr efendi kulları tarafından berây-ı 'ıydiyye vürûd eden esbân ve bârgîrânı temâşâ ve cânib-i sadr-ı 'âlî kullarından vürûd eden baş esbde olan raht ve kesme nâ-dîde olmağla pîş-gâh-ı şevket-me'âblarına ityân emr ve nazar-endâz-ı dil-nevâz ile evkât-güzâr olundu. Fî-nefsi'l-emr gerek raht ve gerek kesme-i mücevher şâyân-ı temâşâ olduğu müttefaku'l-'ukûl idi. Ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye'ye teşrîf-i iclâl ve imâm-ı evvel dâ'îleri zeyl-i âyât-ı⁴⁴⁶ mesbûkayı tefsîr ba'dehû ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da bir mahalle esb-i 'azîmete irhâ-yı 'inân olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş-ı iclâl ve imâm-ı evvel dâ'îleri tefsîr-i ba'zı âyât ba'dehû müşâhede-i cenîbân ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Yevm-i İsneyn'de rû'yet-i hilâl-i Ramazân vâki' olmamağla gurre-i hilâl-i Ramazân yevm-i Sülâsâ olmuş idi. Lâkin ba'zı mahalde rû'yet-i hilâlin⁴⁴⁷ yevm-i İsneyn'de sübût haberi vürûd etmekle yirmi beşinci vâki' olacak yevm-i Cum'a yirmi altıncı yevm vâki' oldu.

Ve yevm-i mezbûrda Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z ric'at buyurdular. Ve leyle-i Sebt Leyle-i Kadr olmağla ber-vech-i mu'tâd Ayasofya Câmi'i-î Şerîfi'ne zehâb ve sadr-ı 'âlî kullarının âmâde eylediği seccâdede edâ-yı salât-ı terâvîh ve kadr olunup mu'âvedet ve Hırka-i Şerîfe zehâb ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş-ı i'zâz ve imâm-ı evvel dâ'îleri zeyl-i âyât-ı mesbûkayı tefsîr ba'dehû temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de [65b] Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

⁴⁴⁶ Nûshada "âyâtı" şeklinde.

⁴⁴⁷ Nûshada "hilâlinin" şeklinde.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetçiler'e makdem-nihâd ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân zevrakân-ı âmed ü şüd ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâmdan sonra ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da kable'l-'asr Hırka-i Şerîf'e kudûm ve ba'de-edâ-yı 'asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû olan tahta kadem-nihâd ve bîrûn-ı Bâbü's-sa'âde'de âmâde olan erbâb-ı Dîvân icrâ-yı kavânîn-i mu'tâd ve du'â ile ihtitâm olunup ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine sâye-endâz-ı i'zâz ba'de-temâşâ-yı hedâyâ ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû tomakçıyâna ve serhengâna nisâr-ı derâhîm ü denânîr olunup ve kubeyl-i mağribde 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1155 [Şevvâl]

Ve gurre-i 'ıyd olan yevm-i Erba'â'da ber-vech-i mu'tâd kable's-subh Hırka-i Şerîf'e kudûm ve silahdâr ağa kulları ve sâ'ir ağayân-ı 'arz ve ağayân-ı Hâne-i hâssa kulları mu'âyede ba'dehû tenâvül-i kahve-altı ba'dehû salât-ı subh edâ ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve imâm-ı evvel ve hekîmbaşı kulları mu'âyede ba'dehû bîrûn-ı Bâbü's-sa'âde'de mevzû olan taht-ı zehebe pâ-nihâde, vüzerâ ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû yine Oda-i 'Arz'a teşrîf, kabaniçe ve kabâ-yı asferi ve beyâz sorguc rekz olunan neftî kalansüveyi lübs ve Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve Kasr-ı İftâr'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn ber-vech-i mu'âyede ve fersûde-cebîn ser-i mübâhâtları tâk-ı sipihre mümâss buyurulup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne makdem-nihâd ba'de-temâşâ-yı musâri'ûn resen-bâz İbrâhîm ba'zı bâzîçe irâ'et ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ağayân-ı harem ile mahlût cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû kapudan paşa ve ağa paşa kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âbda sâyîde-cebîn ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kulları mahall-i mu'tâdda ku'ûd ve bâzîçe-i ciridi temâşâ ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ruhsat-dâde-i musâri'ûn ve resen-bâz İbrâhîm dahi ba'zı bâzîçe-i 'acîbe i'mâl edüp temâşâsıyla [66a] imrâr-ı vakt buyurulup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet olundu.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i

bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlinin âmâde eyledüğü esbân-ı müzeyyenden üçü pesendide-i hümayûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ba'dehû ruhsat-dâde-i musârî'ün ba'dehû bâzîçe-i kol ve nigehtendâz-ı iltifât-ı hümayûn olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf-i iclâl ve Giridli Ahmed nâm bir [re]sen-bâz sahn-ı Sarây-ı 'atîk'da vaz'-ı kâr-hâne ve re's-i reseni Sultân Bâyezîd Câmî'i minâresinin şerefesine rabt ba'dehû mezbûr Ahmed ba'zı lu'b-i 'acîb irâ'etden sonra şâgirdinin birisi resenden 'ankebût-âsâ seyr ederek minâreye râhî oldu. Lâkin kesret-i zihâmdan resende olan kemendleri gereği gibi çekmek mümkün olmadığından mâ-adâ ziyâde dik olmağla kable-vusûl-i menzil rucû'-ı kahkarî ile ric'at eyledi. Ba'dehû bir şâgirdi dahi su'ûd ve nısf-ı minâreye dek seyr eyledi. Ve [r]e's-i resende olan keçe bir mikdâr aşağı nüzûl etmekle şikâf-ı enmîle-i ricle reseni ahz etmek mümkün olmamağla kable-vusûl-i menzil rucû'-ı kahkarî ile ric'at eyledi. Resen-bâz-ı mezkûr da'vâsına zafer-yâb olmadığından ilbâs-ı kabâ-yı pesendide olunmayup ihsân-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn ile tatyîb olundu. Ve temâşâ-yı ba'zı bâzîçe ile edâ-yı 'asra dek ârâm olunup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de d[îv]ân-hâne-i Mahbûbiyye'ye makdem-nihâd-ı meymenet-mu'tâd ve ol mahalde ma'mûl olan salıncak ve atlı karaca ve mîl üzerine vaz' olunan 'amûda dahi çukadârân ve binişciyân süvâr ve ba'zı âgâze ile ihtizâzları temâşâ ba'dehû hâ[ne]nde ve sâzende ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve Kâhire-i Mısır'da sakf ve cidâr ve arzdan ba'zı rukye ile ihrâc-ı hayyât eden bir şahs-ı 'Arab me'mûren getirdilüp ve 'iffet-sarâya irsâl ve mazınne-i hayye olan mevzi'de i'mâl-i rukye eyledikde bir hayye ihrâc ve huzûr-ı şevket-me'âba hayye-i mezbûru ve cânib-i Mısır'dan sandûk ile getirdüğü hayyâtı [66b] ihrâc ve müşâhede olundu. Ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve gece-i Sülâsâ'da sâ'at altıda Unkapanı kurbunda harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Vefâ'da vâki' sultân sarâyına teşrîf ve sâ'at ona dak mütemâdî ve sarây-ı mezbûr ittisâline dek vâki' olan büyût [ve] dekâkîn muhterik ba'dehû muntafî olup mu'âvedet buyuruldu.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Şimşirlik'e teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup eğlenildi.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı 'acemiâyâna ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye sâye-endâz-ı i'zâz ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz Mahbûbiyye'de vâki' re's-i seddi temâşâ ba'dehû mu'âvedet ve pîş-gâh-ı Şevkiyye'de olan havuzu temâşâ eylediler. Ve şevketlü efendimiz dahi ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i münîfine zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de sarây-ı sadr-ı 'âlîye teşrîf-i iclâl ve ba'de'l-'arz âmâde olunan et'ime-i nefiseden tenâvül ba'dehû sahn-ı ciride nâzır olan odaya sâye-bahş-ı i'zâz ba'de-temâşâ-yı musâri'ûn cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû hırsa irsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ ba'dehû bâzîçe-i kol ba'dehû hânendegân ve sâzendegân-ı Enderûn ve Bîrûn fasl u âgâze ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve serâsere kaplu semmûr kürk ilbâsıyla ser-i mübâhâtların tâk-ı sipihre mûmâss buyurup kubeyl-i mağribde mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i ihtizâz-ı salıncak ve kirdâr-ı atlıkaraca ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve İskele-i Defterdâr'dan esbe süvâr ve derûn-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' cânib-i havz-ı kebîrde olan maksûreye teşrîf ve ba'de- [67a] kahve-nûş-ı âsâyiş Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn ve müntehab cündiyân-ı sadr-ı 'âlî ile mahlût bâzîçe-i cirid-i süvârîye ruhsat-dâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû esbe süvâr ve iskele-i mezkûrdan filikeye pâ-nihâde ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf-i iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i [cirid-i] piyâde ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile evkât-güzâr iken سبحان القادر باهر الاجلال وميدع محدثات بدايع سبحان القادر باهر الاجلال وميدع محدثات بدايع 448 olan Hakîm ü Kâdir-i Mutlak'ın hadîka-i mümkinâtında şekl-i lâle-i dil-âvîz ve hey'et-i 'acîbe-i hayret-âmîzde nev-bâve ve nev-resîde olan bir limon dâru's-sa'âde ağası kulları tarafından vürûd edüp manzûr-ı hümâyûn-ı çeşm-i cihân-bîn-i sa'âdet-makrûnları olup ruhsat-dâde-i nazar-endâz-ı huzzâr olduklarında vakt-i Kânûn'da müşâhede-i zuhûr-ı lâle mesbûku'l-misl olmadığından ta'accüb-künân iken bu şekl-i 'acîb-i mümâsil-i lâlenin limon olduğun iz'ân-ı yakîn-i zamîr olduklarında engüşt ber-dehân oldular. Fî-nefsi'l-emr bir iki hatve mesâfeden ne kadar im'ân-ı nazar olursa hey'et-i hayret-nümûdârı lâle-i nîze-dârdan hiçbir vechile temyîz olunmaz. Ve eğer lâle-perverân-ı zamâne müşâhede etseler “böyle bir lâle lâle-zârîde rû-nümâ olmadı” deyü yek-zebân ve zîb-i destâr-ı iftihâr etmeleri mukarrer olur idi. Ma'a-hâzâ ber-dest temâşâ-yı im'ân olundukda bir yed-i makbûz-ı mebsûtu'l-esâbi' hüveydâ ve müşâhede olunmağla şâyân-ı rakam-zede-i cerîde-i zâbîta kılındı.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve cânib-i Sofa-i hümâyûn halvet olmağla mahall-i mezbûrda vakt-i mağribe dek ârâm edüp tefrîh-i hâtır buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş [67b] ve cânib-i France'den vürûd edüp mahall-i mezbûra vaz' olunan sâzın nagamâtını istimâ' ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

⁴⁴⁸ “Mutlak kudret ve apaçık azamet sahibi, varlıkları kusursuz ve eşsiz bir şekilde yaratan ve bütün her şeyin suretini en güzel ve mükemmel bir yaratışla tasvir eden Hazret-i Allah'ı tesbih ve tenzih ederim” manasında Arapça bir cümle.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne makdem-nihâd ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf-i iclâl ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna pâ-nihâde ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de Bağçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına zehâb ve makdem-i hümâyûnları ile reşk-âver-i atlas-ı gerdûn ve ba'zı sohbet ile imrâr-ı vakt buyurup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Kesmekaya ta'bîr olunan mahalde harîk vâki' olup şevketlü efendimiz zehâba müteheyi' iken intıfâsı haberi vürûd etmekle meks buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a Câmî'-i Sultân Ahmed Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna râhî olunup ba'de-edâ-yı Cum'a Şimşirlik'e şeref-bahş-ı iclâl ve musâhibân-ı şehriyârî ve ba'zı müntehab cündiyân-ı Enderûn ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlî ile mahlût cirid-i süvârîye ruhsat-dâde ba'dehû mesbûku'z-zikr mâr-bân ihzâr ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda bir mâr-ı engereği misâl-i kıssâ re'sinden tâ-be-düm ekl edüp nuzzâra bâ'is-i hayret-endâz-ı istiğrâb oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve fasl-ı sâz ve nagamât ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve râhdan âmed ü şüdü temâşâ ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve vakt-i mağribde Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Karaağac'dan piyâdeye makdem-nihâd ve kurb-ı Pül-i Fil'den esbe süvâr ve Karye-i 'Ali Bey'de çiftlikde vâki' [68a] kasra şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a

ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba‘dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû piyâde ve filikeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Yalı'dan su‘ûd ve anda salât-ı mağrib edâ olunup ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Sultân Mehmed kurbunda vâki‘ Büzâk-zâde⁴⁴⁹ Efendi'nin hânesinde harîk vâki‘ olup şevketlü efendimiz zehâba müteheyyi’ iken haber-i intifâsı vürûd etmekle tevakkuf olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmak musammem iken ta‘ab-ı vukû‘-ı harîk bâ‘is-i meks oldu. Ve vakt-i zuhrda dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba‘zı sâz ve nagamât ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da Sofa-i hümayûn'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a şeref-endâz-ı i‘zâz ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Kadirga Limanı kurbunda vâki‘ ‘Ali Paşa Sarâyı'na teşrîf-i iclâl ve edâ-yı ‘asra dek ârâm ba‘dehû derûnunda olan ba‘zı büyütu temâşâ ve ta‘mîrâtı ihtimâmı için sipâriş olunup mu‘âvedet buyurdular.

Sene 1155 [Zilka‘de]

Gurre-i Zilka‘de olan yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘-i Şerîf ve cây-gâh-ı münîfe zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de cânib-i İncüli halvet olmağla ol mahalde vakt-i mağribe dek ârâm ba‘dehû Topkapısı'na teşrîf ve leyle-i Ehad'de mahall-i mezbûrda gunûde-i hâb-ı râhat ve iktisâb-ıistirâhat olunup vakt-i duhâda mahall-i kadîm olan ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular. Ve bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ba‘de-müşâhede-i cenîbân cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf-i iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i endâz-ı sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû Şorbacı-zâde demekle ma‘rûf bir

⁴⁴⁹ بذاق زاده

hânende pîş-gâh-ı meymenet-mu'tâdda ba'zı âgâze-i beste ve istimâ' ve vakt-i 'asra dek ba'zı [68b] sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikeye süvâr ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf-i iclâl ve ba'de'd-Dîvân Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-endâz-ı i'zâz ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ve temâşâ-yı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt edüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da kable'd-duhâ Mâbeyn'e şeref-bahş ve huzûr-ı sa'âdet-me'âbda silahdâr ağa kulları tabh-ı ma'cûn ba'dehû mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâkî mahall-i 'atîka teşrîf-i iclâl ve ba'zı sohbet ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Sultân Bâyezîd Hân 'aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrâna zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-endâz-ı i'zâz ba'de-temâşâ-yı cenîbân cündiyân-ı sadr-ı 'âlinin ityân-ı emr ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve müşâhede-i imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve ba'de-müşâhede-i cenîbân cânib-i Leh'den gelen iki 'aded seksonlar pîş-gâh-ı şevket-me'âba ityân ve ba'de'l-müşâhede Kulleli'ye izhâbı emr ve hânende-i Bîrûn'dan 'Uşşâkî-zâde ve oğlu ba'zı sâza muvâfakat ile âgâze ve istimâ'ıyla eğlenilüp mezbûrân mazhar-ı ihsân olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf [ve] musâhibân ve silahşorân ile mahlût cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâ ve ba'zı sohbet ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ba'de-temâşâ-yı cenîbân pîş-gâh-ı şevket-me'âblarına bir zi'b ityân ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve nigehe-endâz-ı sa'âdet-me'âbları olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve 'arsa-i pîş-gâh-ı şevket-me'âbdan

ref'-i kütük eden hasekiyân-ı bostâncıyân mazhar-ı ihsân olup mesrûru'l-fu'âd oldular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû lâle-zârda vâki' bâb-ı sagîrden hurûc ve esbe süvâr ve sahn-ı Mahbûbiyye'den irhâ-yı 'inân ederek kurb-ı İncüli'de vâki' havz-ı cedîdden 'avd ve Bâb-ı Sofa'dan duhûl edüp 'iffet-sarâya [69a] râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de kable'd-duhâ göc tarîkıyla Topkapısı'na zehâb ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cânib-i sadr-ı 'âlîden şemmârî eğer ve raht ile müzeyyen bir bârgîr vürûd eyledi. Ve leyle-i Cum'a'da Dâvûdpaşa Mahkemesi ittisâlinde harîk vâki' olup şevketlü efendimiz zehâba müteheyyi' iken haber-i intifâsı vürûd etmekle meks buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gilmânân-ı esbâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular. Ve İncüli'de mahall-i âbdestde bu def'a dahi cânib-i Kırım'a irsâl olunacak kütüb 'ale'l-infirâd manzû[r]-ı hümâyûnları oldu. Ve bundan akdem irsâl olunan kütüb ile bu def'a irsâl olunan kütüb min-haysü'l-mecmû' doksan üç 'aded cild kütübdür.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Yeşillioğlu Sarâyı'na⁴⁵⁰ teşrîf ve çukadârâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû bî-zebânân-ı Enderûn ve Bîrûn'a bâzîçe-i tomak ba'dehû temâşâ-yı cenîbân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf-i iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve bir mikdâr ârâmdan sonra Topkapısı'na zehâb

⁴⁵⁰ Nûshada "sarâya" şeklinde.

ve sahn-ı Mahbûbiyye'de ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündiyân-ı Enderûn ve silahşorâna ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla eğlenildi.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-müşâhede-i cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve bir mikdâr [69b] ârâmdan sonra hatve-cünbân ve derûn-ı 'iffet-serâsında vâki' havuza muttasıl kasra teşrîf-i iclâl ve Tâ'ib-zâde demekle şehîr bir nây-zen ba'zı âgâze-i besteye kırâ't⁴⁵¹ ile fasl ve tomakçıyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr filikeye süvâr olup Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de vakt-i zuhrda Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ittisâlinde vâki' binâ olunan 'imâret cemî'-i mâ-lezimesiyle tamâm ve ba'de-edâ-yı zuhr 'imâreti temâşâ etmek musammem olmağla mukaddemce sadr-ı 'âlî kulları câmi'e gelüp şevketlü efendimizin kudûmuna muntazır ve ba'de'l-kudûm bir mikdâr 'arz ba'dehû salât-ı zuhr edâ ve hatve-cünbân ve sadr-ı 'âlî kulları dahi bagal-gîr olarak 'imârete teşrîf ve talebe-i 'ulûma tenâvül-i ta'âm için tûlü üç kubbe-i kebîr ve bir de tekne şeklinde kubbe-i sagîr üzerine mebnîyye olan mahalli temâşâ ve derûnunda âmâde olunan şekerden tenâvül ve bir kabza şeker sadr-ı 'âlî kullarına ve sâ'ir ağayân-ı 'arza dahi telattufen bir kabza şeker i'tâ ve sâ'ir ağalara dahi nisâr edüp telattuf ve nevâziş buyurdular. Ba'dehû matbah ve firunu temâşâ ve Bâb-ı hümâyûn'a nâzır mütevellî için binâ olunan odaya teşrîf-i iclâl ve sadr-ı 'âlî kullarıyla bir mikdâr 'arz ve ârâm olunup ba'dehû mahall-i halîfe-i kozbekciyâna makdem-nihâd ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâm olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve fi'l-hakîka ittisâlinde medrese olan câmi'lerde vücûd-ı 'imâret mu'tâd ve ahsen ü evlâ ve bâ-husûs Ayasofya Medresesi kesret-i talebe ile memlû ve 'imârete muhtâc iken eslâf-ı selâtîne mukadder ve müyesser olmayup bu misilli hayrâtı ihdâs ve ibdâ'

⁴⁵¹ Nûshada قران şeklinde.

ile eslâfa sâbık ve mümtâz olmak şevketlü efendimize mukadder ve müyesser olmağla hayr-ı ‘azîme muvaffak olup mazhar-ı du‘â oldular. Hakk sübhânehû ve te‘âlâ hazretleri şevketlü efendimizin tınâb-ı şevketlerin⁴⁵² yevmen fe-yevmen müzdâd ve a‘dâ-yı bed-hâhların kahr u berbâd ve bu misilli hezâr hayrât ibdâ‘ ve ihdâsıyla eslâfından mümtâz edüp burc-ı iclâllerinde ziyâ-bahş-ı ‘âmme-i [70a] ‘ibâd olmada müstedâm eyleye, âmîn.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ‘acemî cündilere ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâ ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çakırcıbaşı tarafından mûrg-ı kılkuyrak vürûd edüp⁴⁵³ ‘alâmet-i sayf olmağla hîn-i ityânlarında bin bir akçe bahşış ihsânı mu‘tâd olmağın i‘tâ olundu.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bağçesi'ne makdem-nihâd ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i darb-ı kütük ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kable'd-duhâ Topkapu'dan ‘iffet-sarây-ı kadîme nakl buyuruldu.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya zehâb ve kable'z-zuhr Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve vürûd eden Mısır hazînesinin alay ile mürûrunu temâşâ ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne makdem-nihâd ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Sofa'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a teşrîf ve Hırka-i Şerîf'de edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘-i Şerîfi'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı esbe ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

⁴⁵² Nûshada شوکتولترین şeklinde.

⁴⁵³ Nûshada ایدوت şeklinde.

Sene 1155 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâmdan sonra esbe süvâr ve irhâ-yı ‘inân ederek Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve çukadârâna bâzîçe-i top-ı berfe ruhsat ba‘dehû nisâr-ı zer ba‘dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba‘dehû esbe süvâr ve Dizme Kapu'dan hurûc ve Bâb-ı Darbhâne'[den] duhûl ve yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ârâm ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup [70b] vakt-i zuhrda Sofa'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a makdem-nihâd ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza me’zûn ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf-i iclâl ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de seherî harem-i hümâyûn fevk-ı Bâb-ı hümâyûn'da vâki‘ dîvânihâne-i ‘atîka hatve-cünbân ve ittisâl-i Ayasofya'da vâki‘ binâ olunan ‘imâretde tabh-ı pilâv-ı zerdeye bed’ ve me’kel olmak üzre binâ olunan mahalle pilâv-ı zerde bast ve şevketlü efendimiz tenâvül ba‘dehû huddâmân-ı hâssa tenâvüle ruhsat ve pîş-gâh-ı şevket-me’âblarında tenâvül-i ni‘amı müşâhede ba‘dehû furunda tabh olunan nânı temâşâ ba‘dehû oda-i mütevellîye teşrîf ve tenâvül-i ta‘âm ve Medrese-i Ayasofya'da mevcûd olan talebe-i ‘ulûmu⁴⁵⁴ nazar-gâh-ı iksîr-misâllerinde ihzâr ve medrese-i mezbûr sükkânından İbrâhîm Efendi dest-güşâ-yı du‘â ve tenâvül-i pilâv-zerdeye talebe-i ‘ulûma ruhsat ba‘dehû pîş-gâh-ı sebîlde fukarâ-yı müslimîne tabla tabla pilâv-zerde bast ve rübûde ve tenâvülleri müşâhede ve mukaddem du‘â eden İbrâhîm Efendi'ye ve cânib-i sebîlde du‘â eden şeyhe ihsân-ı mülûkâneleriyle dil-şâd ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ba‘de-edâ-yı zuhr ve bir mikdâr ârâmdan sonra ‘iffet-sarâya râhî oldular. Hudâ-yı Müte‘âl hazretleri erîke-i iclâllerinde dâ‘im ve zıll-i re’fet ve cenâh-ı himâyetlerinde ‘âmme-i fukarâ ve zu‘afâyı müstazıll ü müsterîh edüp bu misilli hezârân hayrâta muvaffak eyleye, âmîn yâ Rabbe'l-‘âlemîn.

⁴⁵⁴ Nûshada “ulûma” şeklinde.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular. Ve vezîr-i sâbık Ahmed Paşa'nın Aydın'da vâki' emlâkını bey'a me'mûr olan Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey kulları gelüp mev'ûd olan mîrâhûr-ı sâni rütbesiyle tekrîm ve vekîl-i mîrâhûr-ı sâni olan Destârî Mustafa Ağa kulları yine mîr-i 'âlemlikde ibkâ olundu.

Yedinci yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarından ve dâru's-sa'âde ağası kullarından ber-vech-i 'ıydiyye vürûd eden esbân-ı sabâ-reftârı temâşâ ba'dehû 'Arabgirli silahşor 'Ali Ağa kulları bir esb-i Mısırî'nin emâmında seyr ve keşîde-i 'inân etmeksiz[in] esb dahi halfinde seyr ederek dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye geldikde bu mertebe müvâneseti [71a] bâ'is-i ta'accüb ü istiğrâb olup mezbûr 'Ali Ağa kulları ve halîfe-i Istabl-ı 'âmire mazhar-ı ihsân oldu. Ba'dehû ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp vakt-i 'asrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve vakt-i mağri[b]de Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de kubeyl-i 'asrda Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ba'de-edâ-yı 'asr bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû' olan tahta makdem-nihâd ve ber-vech-i mu'tâd icrâ-yı kavâ'id-i 'Osmânî ve du'â ile dest-güşâ-yı ihtitâm ba'dehû hutabâ ve e'imme-i cevâmi'-i selâtin kırâ't-ı Kur'ân ve mazhar-ı ihsân ba'dehû silâhdâr ağa yerine sâye-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîce-i tomak ve esnâsında tenâvül-i ta'âm ba'dehû nisâr-ı ihsân ba'dehû ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû esbe süvâr olup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu 'ıyd olan yevm-i Sülâsâ'da kable-tulû'i'l-fecr Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû pîş-gâh-ı Bâbü's-sa'âde'de mevzû' olan tahta teşrîf ve vüzerâ ve ricâl-i devlet ve 'ulemâ-i şerî'at ile mu'âyede ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı 'ıyd mu'âvedet ve yed-i meymenet-mu'tâdlarıyla on bir 'aded kebş zebh ba'dehû Sofa'da cânib-i havuzda vâki' kasra şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'u mu'âyede-i meserret-bahşâlarıyla mesrûru'l-bâl ve zebh olan kebşlerden matbûh lahmdan tenâvül buyurulup ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne makdem-nihâ[d] ve ruhsat-dâde-i musâri'ûn ba'dehû resen-bâz İbrâhîm muhtasarî vaz'-ı resen ve se-pâ üzerine tepsi

vaz' ve fevk-ı tepside ku'ûd ve dahi ba'zı bâzîçeler i'mâl ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ba'dehû kapudan paşa ve ağa paşa kulları gelüp pîş-gâh-ı meymenet-mu'tâdlarında fersûde-cebîn ve ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kulları mu'tâd olan mahalle hatve-cünbân ve mahall-i mezbûrda sâ'ir paşalar ile ma'an ârâm ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân [71b] ba'dehû musâri'ûn bâzîçe-i musâra'a ba'dehû resen-bâz İbrâhîm mesbûku'z-zikr olan bâzîçeleri 'amel ve mazhar-ı ihsân ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cenîbân-ı sadr-ı 'âlî pîş-gâh-ı şevket-me'âbda türk-tâz ve üç 'aded esb-i sabâ-reftâr pesendide-i hümâyûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve hitâmında ber-vech-i mu'tâd kethudâ-yı sadr-ı 'âlî fersûde-cebîn ile dil-şâd ve âmâde eyledüğü donanmış rahş-ı dil-keşleri 'arz ve üç 'aded esb-i sabâ-reftârlar pesendide-i hümâyûn olup keşide-i tavîle-i Istabl-ı 'âmire kılındı. Ba'dehû ruhsat-dâde-i musâri'ûn ve hırsa irsâl-i sekson ba'dehû resen-bâz İbrâhîm ba'zı a'mâl-i 'acîbe izhâr u irâ'et ve temâşasıyla eğlenilüp vakt-i 'asrda esbe süvâr ve dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân-ı Bîrûn ile tenşît-ı fu'âd olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Ya'kûb Paşa kulları Dil'den sandala süvâr ve Âhûrkapu'dan su'ûd ve mahall-i mezbûrda vâki' kendü için i'dâd olunan 'Ali Paşa Sarâyı'na zehâb eylediler.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i musâri'ûn ve ba'de-edâ-yı 'asr ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kol ve esnâsında tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi anda edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ruhsat-dâde-i musâri'ûn ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı kurbunda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına sâye-bahş ve bir bâzîçe-bâz ve ba‘zı mizâh ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at [72a] buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba‘â'da Topkapu'da vâki‘ Şevkiyye'ye teşrîf ve Şorbacı-zâde demekle şehîr bir hânende huzûr-ı feyz-bahşâlarında ba‘zı sâza muvâfakat ile âgâze ve istimâ‘ıyla eğlenilüp mezbûru ihsân-ı mülûkâneleriyle mesrûru'l-fu‘âd ve ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i darb-ı kütük ve müşâhedeyle eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz râhdan âmed ü şüdü temâşâ ve ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve fasl-ı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve merhûm Sultân Ahmed Hân hazretlerinin benât-ı muhadderâtından Esmâ Sultân hazretlerini yevm-i mezbûrda Ya‘kûb Paşa kullarına ‘akd-i izdivâc murâd-ı ‘aliyye-i husrevâneleri olmağla dâru's-sa‘âde ağası kullarının Dîvân yerinde ağa-yı müşârun-ileyh Esmâ Sultân hazretleri tarafından vekâlete ve Ya‘kûb Paşa kulları tarafından kapu kethudâsı olan Monlâcık-zâde vekâlete ve şeyhülislâm efendi tarafından vekâlete imâm-ı evvel Pîrî-zâde kulları me‘mûr olup ‘arûs-ı ‘akd-i nikâhı minassa-i zuhûrda cilve-ger eylediler. Ve yevm-i mezbûrda Ya‘kûb Paşa kulları tarafından bir donanmış esb vürûd eyledi.

Yir[mi] dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân kabâ ve kabaniçe-i asferi ve siyâh sorguc rekz olunmuş yeşil kalansüveyi lübs

ve Oda-i ‘Arz’a teşrîf ba‘de-duhûl-i vüzerâ ve ‘ulemâ mansıb-ı nişâncılık ile kâm-yâb olan Yirmisekiz Çelebi-zâde Sa‘îd Efendi ve mansıb-ı rûznâmçe-i evvel ile dil-şâd olan Firârî Mustafa Efendi ve tezkire-i sâni ile mesrûru’l-fu‘âd olan sadr-ı ‘âlî kullarının sâbıkâ Dîvân efendisi La‘lî-zâde Efendi ve ağa-yı sipâhiyân ile ferah-yâb [72b] [olan] Kādî Halîl Ağa ve mîrâhûr-ı sânilik ile müreffehü’l-bâl olan Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey kulları pîş-gâh-ı merâm-bahşâda sâyide-cebîn eylediler. Ba‘dehû cânib-i Leh'den vürûd eden elçi, yedi sekiz beyzâdesiyle duhûl edüp nâmesin ‘arz eylediler. Ba‘dehû şevketlü efendimiz ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sofa’da vâki‘ Oda-i Hitân’a şeref-bahş ve ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba‘â’da Topkapu’da vâki‘ mahall-i ‘atîka teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ric‘at buyurdular. Ve leyale-i Hamîs’de sadr-ı ‘âlî kullarının binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfe karîb mahalde harîk vâki‘ olup bir iki hâne muhterik olduktan sonra muntafî oldu.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs’de Ağa Bâğçesi’ne sâye-bahş ve ba‘de-müşâhede-i cenîbân gılmânân-ı Enderûn’a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i darb-ı kütük ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum‘a’da Ayasofya Câ[mi‘-i] Şerîfi’ne şeref-bahş u zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt’de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye’ye şeref-endâz-ı iclâl ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve ‘arsa-i Mahbûbiyye’den irhâ-yı ‘inân ederek kurb-i İncüli’den mu‘âvedet olunup ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad’de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda dülbend ağası rikâbdâr ağa vekâletiyle binişe zehâb eyledi.

Otuzuncu yevm-i İsneyn’de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye’ye sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve ba‘de’l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sene 1156 [Muharrem]

Gurre-i nev-sâl-i ferhunde-fâl olan yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda yine dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ba‘de-temâşâ-yı cenîbân edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû sahn-ı Mahbûbiyye'ye nâzır olan maksûreye sâye-bahş ve çukad[â]râna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâ ba‘dehû esbe süvâr ve cânib-i germâbede vâki‘ olan bâbdan hurûc ve kurb-ı İncülü'den mu‘âvedet buyurup ‘iffet-sarâya [73a] zehâb eylediler.

İkinci yevm-i Erba‘â'da sultân-ı ‘ismet-medâr hazretlerinin ihrâc-ı çehâzı musammem olmağla şevketlü efendimiz binâ buyurdıkları ‘imâretde vâki‘ mütevellî odasına vakt-i duhâda şeref-bahş ve cânibeyn-i râh-ı Bâb-ı hümayûn'da yeniçeriyân saf-beste-i kıyâm ba‘dehû çavuşân ve kul kethudâsı ve sâ‘ir ocak ağaları ve yeniçeri ağası ile kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî hem-‘inân ve ser-cebeciyân ve topcuyân ve kethudâları ve zu‘amâ ve ser-bevvâbân ve ağayân-ı sipâh ve silahdâr ve aşağı bölük ağaları ba‘dehû çehâz-ı mücevherât ve sîm evânîler ve mefrûşât ve sâ‘ir mâ-lezime zehâb ve cevârî ile memlû müte‘addid ‘arabalar mürûr edüp kesret-i çehâz hayret-dih-i ‘ukûl-i nuzzâr ve “sâbıkda tezvîc olunan sultânlara bu mikdâr çehâz i‘tâ olunduğu meşhûd-ı bâsıra olmamışdır” deyü nigehtendâzân yek-zebân-ı ittifâk olup “şevketlü efendimizin hamîyyet ü re‘fetleri sebk-ı eslâf etmişdir” deyü kemâl-i istihsân ve devâm-ı devletlerine dest-güşâ-yı du‘â ile dehân-cünbân oldular. Ba‘dehû şevketlü efendimiz Bâb-ı hümayûn'dan mu‘âvedet ve Bâbü's-sa‘âde'den duhûl ve bâb-ı Hâsoda'dan ‘iffet-sarâya zehâb ve bir mikdâr ârâmdan sonra Sofa'da salât-ı zuhr edâ ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna biniş zehâbı sipârîş olmuş iken dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye tahvîl ve şevketlü efendimiz mahall-i mezbûra şeref-bahş-ı iclâl ba‘de-müşâhede-i cenîbân ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve kubeyl-i mağribde cânib-i Sofa'da bâbdan ‘iffet-sarâya duhûl ve ba‘de-tecdîd-i vuzû’ yine hurûc ve pîş-gâh-ı bâb-ı mezbûrda salât-ı mağrib edâ olunup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de sultân-ı muhaddere dâmet ‘ismetühâ hazretleri için âmâde olunan sarây-ı mezkûra alay ile zehâbı musammem olmağla vakt-i duhâda şevketlü efendimiz hîn-i cülûs-ı hümayûnda dâru's-sa‘âde ağası yazıcısı ba‘dehû silk-i hâcegâna dâhil olan efendinin Ayasofya cânibinden At Meydânı'na hurûc edecek mahalde vâki‘ efendinin hânesine şeref-bahş-ı iclâl ve Bâb-ı hümayûn'dan sultân-ı

müşârun-ileyhâ için âmâde olunan sarâyâ müntehî olunca cânibeyn-i râhda yeniçeriyân saf-beste-i selâm ve ağayân-ı ocak ve İstanbul kâdısı ile Haremeyn müfettişi hem-‘inân ve bi’l-fi’l kâdî-‘askereyn dahi hem-‘inân ve sâ’ir zu‘amâ ve bi’l-fi’l hâcegân ve ser-bevvâbân [73b] ve yeniçeri ağası ile kapudan paşa kulları hem-‘inân ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları pîş-gâh-ı şevket-me’âba geldikde inhinâ-i huzû‘ ile icrâ-yı merâsim-i tevkîr u ihtirâm ba‘dehû bi’l-cümle Tersâneli alay ile zehâb ba‘dehû altı ‘aded nakıl⁴⁵⁵ ve iki ‘aded kebîr nakıl ve mürûruna su‘ûbet veren mahalli hedm için pîş-gâh-ı nakılda mi‘mâr ağa ve dûş-ı Tersâneliyânda balta ve nerdübân müheyyâ ve mu‘anven alay ile anlar dahi mürûr ba‘dehû sîmden masnû‘ bir nakıl dahi izhâb ba‘dehû sultân dâmet ‘ismetühâ hazretlerinin ‘arabası zehâb ve verâsında yir[mi] ‘adedden mütecâviz hademe ile memlû ‘arabalar zehâb ve pîş-gâh-ı ‘arabalarda dâru’s-sa‘âde ağası zehâb eyledi. Bu mertebe mesbûku’l-misl olmayan alay-ı muhteşem ile sultân dâmet ‘ismetühâ hazretlerinin zehâbı cemî-i nuzzâra hayret-dih-i tahsîn ve şevketlü efendimizin re’fet ü kemâl-i hamîyyetlerine yek-zebân-ı ittifâk ve ta‘cîl-i ref‘-i dest-i du‘âda mecbûr olup erîke-i iclâllerinde müsterîh u müstedâm olmasında dehân-güşâ-yı du‘â-yı hayr oldular. Ba‘dehû Ağa Bâğçesi’ne teşrîf ve ba‘de-edâ-yı zuhr temâşâ-yı cenîbân ba‘dehû cündiyân-ı Enderûn’a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve müşâhede ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum‘a’da Sultân Ahmed Câmi‘i’ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a Ya‘kûb Paşa kullarının sarâyına şeref-bahş ve Ya‘kûb Paşa kulları pâ-yı şevket-me’âba fersûde-cebîn ba‘dehû şevketlü efendimiz ‘iffet-sarâyâ zehâb ve vakt-i ‘asra dek temâşâ-yı bâzîçe-i kol ile eğlenüp ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve vakt-i mağribde taşra şeref-bahş ve salât-ı mağribi edâ buyurup mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt’de Topkapu’da vâki‘ Şevkiyye’ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad’de Ağa Bâğçesi’ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

⁴⁵⁵ Bu kelime bugün daha çok “nahil” ya da “nahıl” şeklinde kullanılmaktadır.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve tûfengciyân-ı Enderûn'a rimâye-i sürbe ruhsat ve şikest-i sebû e[den]ler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-[y1] 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikeye süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve ba'de-edâ-y1 zuhr Şimşirlik'e sâye-bahş [74a] ve ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündîlere ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba'dehû tomakciyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla vakt-i 'asra dek eğlenildi.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Sofa'[da] vâki' Oda-i Hıtân'a sâye-bahş-ı iclâl ve edâ-y1 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve İskele-i Defterdâr'dan esbe süvâr ve nigh-endâz-ı cevânib olarak derûn-ı Dâvûdpaşa Sarâyı'nda vâki' oda-i kebîre teşrîf ve ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle eğlenilüp ba'dehû cânib-i havz-ı kebîrde vâki' maksûreye makdem-nihâd ve bir mikdâr ârâm ve ba'de-edâ-y1 zuhr Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla imrâr-ı vakt ve ba'de-edâ-y1 'asr mahall-i mezbûrda tenâvül-i ta'âm ba'dehû mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-y1 Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf-i iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp fersûde-cebîn-i pîş-gâh-ı şevket-me'âba ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-y1 'asr ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka sâye-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-y1 'asr ric'at buyurdular. Ve Rumeli kâdı-'askeri olan Zeynel'âbidîn Efendi itmâm-ı vakt-i ecel-i müsemmâ edüp kâdı-'askerlik mahlûl olmağın imâm-ı evvel olan Pîrî-zâde Efendi'ye 'inâyet olunmağla yevm-i mezbûrda ba'de-edâ-y1 zuhr pîş-gâh-ı sa'âdet-me'âbda teşekküren fersûde-cebîn ve

dest-güşâ-yı du'â ile devâm-ı devlet-i şehinşâh-ı vâlâ-câha dehân-cünbân-ı ezkâr oldular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de yine Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ü ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline sâye-bahş ba'de'd-Dîvân 'iffet-serâda ârâm olunup mahall-i âhara teşrîf [74b] buyurmadılar.

On altıncı yevm-i Erba'â'da yine 'iffet-serâda ârâm buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimizin sadr-ı şerîflerine insâb-ı nezle ile bir mikdâr su'âl zuhûr edüp ba'zı mu'âlece isti'mâl hasebiyle mahall-i âhara teşrîf olunmayup muhâfaza ile meşgûl oldular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de ba'de'z-zuhr ağayân-ı 'arzın vürûd-ı 'iffet-sarâya emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ve fasl-ı sâz u âgâze ile eğlenildi.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa'da vâki' Oda-i Hıtân'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve silahşor-ı şehriyârî Nu'mân Bey kulları me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-itmâm 'avdet etmekle yevm-i mezbûrda duhûl-i 'arza ruhsat-yâb oldu.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ba'de-müşâhede-i cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna pâ-nihâde ve binişcilere ruhsat-dâde-i bâzîçe-i müşâ'are ve istimâ'ıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp vakt-i 'asrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da vakt-i duhâda göc tarîkıyla Topkapusı'na nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları dahi gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ba'dehû re'îs efendi kulları [75a] duhûl-i 'arza emr-i hümayûn ve ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kulları zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve leyle-i Ehad'de sâ'at yedide 'Azabkapusı ta'bîr olunan mahalde hâric-i sûrda harîk vâki' ve iki sâ'at mikdârı mümtedd olup ba'dehû muntafî oldu. Ve şevketlü efendimizin nezlesi hareket etmekle zehâbdan meks buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve râhdan âmed ü şüdü temâşâ ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlînin ityânı emr-i hümayûn ve ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Sene 1156 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr⁴⁵⁶ olan yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf-i iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüdü ve Şîveli-oğlu şâ'ir kefare ba'zı Gevherî türküler âgâze ve istimâ'ıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve ba'de'l-'ışâ Üsküdar'da Atpazarı'nda harîk vâki' olup bir sâ'at mikdârı zebâne-keş-i iştî'âl ba'dehû muntafî oldu. Ve yine leyle-i mezbûrda Tophâne'de Topcular Kışlası kurbunda sâ'at yedide harîk vâki' olup bir sâ'at mikdârı müştâ'il ba'dehû muntafî oldu.

İkinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ba'de-temâşâ-yı cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâziçe-i darb-ı kütük ve

⁴⁵⁶ Nûshada "hayrın" şeklinde.

temâşâsıyla eğlenilüp vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusu'na mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve kable'l-‘asr Topkapu'da ‘iffet-serâda gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak olup temâşâsıyla eğlenildi.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf-i iclâl ve ba‘zı sohbet esnâsında baltacı ‘Ali Çebi'nin ba‘zı mudhikâne kelâmı bâ‘is-i tebessüm ve inşirâh oldukda bir ceyb sikke-i hasene ihsânıyla mezbûru mesrûru'l-fu‘âd [75b] buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Yalı Köşkü'ne sâye-bahş-ı iclâl ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile temâşâ esnâsında bir pîr-i zevrak-keş-i nâ-tüvân bâ‘is-i re‘fet ve heyecân-ı mürüvvet olup mazhar-ı ihsân oldu. Ve vakt-i ‘asrda Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusu'na mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ‘acemî cündîler ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve müşâhedeyle eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline sâye-bahş ve ba‘de'd-Dîvân Topkapusu'na mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ‘avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve ba‘de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve Yalı Köşkü'nden piyâdeye makdem-nihâd ve Balıkhâne'de vâki‘ kasa sâye-bahş ve ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyîş esbe süvâr ve Kasr-ı İncülü'ye makdem-nihâd ve ba‘de-edâ-yı ‘asr bir mikdâr ârâmdan sonra ‘avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusu'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda bir ‘acîbü’s-şekl decâce vürûd edüp müşâhede-i ‘acîb-i sun‘-i Bârî hayret-dih-i nuzzâr oldu.

Onuncu yevm-i Cum‘a'da Sultân Bâyezîd-i Velî Câmi‘-i Şerîfi'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet ve Topkapusu'na tomakçıyânın ityânı emr-i hümâyûn ve vakt-i ‘asra dek temâşâsıyla eğlenildi.

On birinci yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp cebîn-sây-ı şevket-me'âba ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i darb-ı kütük ve temâşâsıyla eğlenilüp ve vakt-i 'asrda mahall-i mezkûrda de[r]yâyâ nâzır kasma sây-e-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâmdan sonra mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Karaağac'dan piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf-i iclâl ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş tûfengciyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ba'dehû topcubaşının [76a] ihdâs u îcâd eylediği top-ı havanların ityânı emr ve geldikde ruhsat-dâde-i remy-i humpara ve kadîm olan humparalardan vücûh ile suhûlet ile remyi müşâhede olundukda 'azîm tahsîn ve huzûr-ı fâ'izu'n-nûrlarına ihzâr, gerek 'araba üzerine mevzû top-ı havan ve gerek ber-dest remy-i humpara edecek bilâ-ta'ab remyinde suhûlet olduğundan kemâl-i pesendîde ve topcubaşı kullarına kabâ-yı iftihâr ilbâs ve bir ceyb zer-i mahbûb dahi ihsân-ı hümâyûn ve serheng-i topcuyâna dahi otuz guruş ve neferâtına yüz guruş ihsânıyla dil-şâd buyurdular. Ba'dehû ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den piyâdeye pâ-nihâde ve sâhil-i Karaağac'dan filikeye süvâr ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve dâru's-sa'âde ağası yerinde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya zehâb ve ba'de-edâ-yı zuhr Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân Sa'd-âbâd'da remy olunan humparalarının ityânı emr ve sâhil-i İncüli'den kebîr ve sagîri remy ve şevketlü efendimiz temâşâ ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da cânib-i İncüli halvet olunup gül-geşt-i çemen-zâr ile eğlenildi. Ve leyle-i Hamîs'de sâ'at altıda kurb-ı Süleymâniyye'de vâki' başbâkîkulu 'Abdî Ağa'nın hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb edüp hânesi bi'l-küllîyye muhterik ba'dehû muntafî olup sâ'at sekizde şevketlü efendimiz mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'ne şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile imrâr-ı vakt olunup vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de [76b] Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de-l-'arz yevm-i mezbûrda Deryâ-yı Sefîd'den vürûd eden kefere sefinelerinde mevcûd olan Frenk-kârî eşyânın huzûr-ı şevket-me'âblarına ityân u ihzârı emr ve mecmû'u ihzâr olundukda ba'zı pesendîde olanlar bahâsıyla ibtiyâ' olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ba'dehû mahall-i mu'tâddan piyâdeye pâ-nihâde ve Karye-i 'Ali Bey'de vâki' çiftliğe teşrîf ve bir mikdâr ârâm [u]istirâhat ba'dehû cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i remy-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı fasl u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû piyâde ve filikeye makdem-nihâd ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve dâru's-sa'âde ağası kullarının yerinde salât-ı mağribi edâ edüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na mu'âvedet ve bir mahalle zehâb olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân sadr-ı 'âlî tarafından vürûd eden şükûfe ocağı tarhı içün ma'mûl olan kâşîlere nazar ve müşâhadesiyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de Topkapusı'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'da vâki' 'iffet-sarâya sâye-bahş ve cânib-i havuzda olan kasra pâ-nihâde ve tomakçıyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû şâ'ir Şîvelioğlu kefere ba'zı âgâze ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filikeye süvâr ve Topkapusı'ndan esbe süvâr ve Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı mağrib mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile eğlenüp [77a] ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda defterdâr olan Cânibî 'Ali Efendi vefât eyledi.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olan 'Ali Ağa vezâret ve mansıb-ı Mısr-ı Kâhire ile tekrîm ve Şerîf Efendi vezîr kethudâsı ve Sa'dullâh Efendi defterdâr ve başbâkîkulu olan 'Abdî Ağa çavuşbaşı ve Monlâcık-zâde başbâkîkulluğu ile tekrîm olundu.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Langa'da vâki' Yeğen Paşa Sarâyı'na teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve âmed ü şüd-i şevket-me'âb berden vâki' oldu.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Mahbûbiyye'de vâki' germâbeye muttasıl olan mahalle teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ahâlî-i Trablusgarb ile ahâlî-i Cezâyir beyinde olan husûmeti ref' u def' ve ba'zı maslahat içün bundan akdem irsâl olunan Sungur 'Ali Ağa ba'de-edâ-yı hizmet 'avd ve ahâlî-i Trablus tarafından ber-vech-i hediye getirdiği tûfeng ve tabanca ve ağayân-ı harem ve iki 'aded aslan⁴⁵⁷ ve iki 'aded kaplan ve ol mahalle mahsûs ganemlerden bir mikdâr ganem 'arz, aslan ve kaplan pîş-gâh-ı şevket-me'âbda veted-i âhene rabt ve temâşâ ve aslancıyân mazhar-ı ihsân ve Aslanhâne'ye izhâbı emr olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda esbân-ı Istabl-ı 'âmire'den bir mikdâr esbân ifrâz u ihrâc ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda türk-tâz ve Istabl-ı Şâdırvân'a izhâbı emr ve ağayân-ı 'arz ve rikâba birer esb ihsân-ı hümâyûn oldu.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlinin ityânı emr-i

---

⁴⁵⁷ Nûshada عسلان imlasıyla.

hümâyûn ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

Sene 1156 [Rebî‘ulevvel]

Gurre-i Rebî‘-i evvel olan yevm-i Cum‘a‘da Yeni Câmi‘e zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet ve Mahbûbiyye‘de ağayân-ı ‘arza ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba‘dehû tomakçıyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlendi.

İkinci yevm-i Sebt‘de Kasr-ı Sepetciler‘e teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp cebîn-sây-ı şevket-me‘âba ruhsat-yâb ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad‘de yine Kasr-ı Sepetciler‘e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn‘de Ağa Bağçesi‘ne [77b] teşrîf-i iclâl ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû dâru‘-sa‘âde ağası kullarının resîde eylediği bağçeye makdem-nihâd ve ağa kulları hedâyâsın ‘arz ve lâle-zârda nev-resîde lâlelere nigehtendâz-ı iltifât ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ‘da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân Topkapusı‘na mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda dîvânâne-i Mahbûbiyye‘ye sâye-endâz ve ba‘zı sohbet ile imrâr-ı vakt olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda ihrâc-ı mevâcib-i reşen için yazı oldu.

Altıncı yevm-i Erba‘â‘da Ağa Bağçesi‘ne sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn ve ba‘zı müntehab cündiyân-ı ağayân-ı hareme dahi ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs‘de Topkapu‘dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve sâhil-i Karaağac‘dan piyâdeye pâ-nihâde ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd‘a şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn‘a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû piyâde ba‘dehû filikeye makdem-nihâd ve Yalı Köşkü‘nden su‘ûd ve Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı mağrib Topkapusı‘na ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda mâ-lezime-i çerâgânı ihzâra mübâşeret olundu.

Sekizinci yevm-i Cum‘a‘da Ayasofya Câmi‘i‘ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a Dizme Kapu‘dan mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş-ı iclâl ve müsâbaka-i rimâye-i tîre ruhsat ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve bin yüz elli beş senesinin reşen mevâcibi ihrâc ve taksîmâtı müşâhede ve mahall-i mezbûrda bir mikdâr kahve-altı tenâvül ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve kabâ ve kabaniçe-i ebyazı ve beyâz sorguc ile müzeyyen meneviş kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a hatve-cünbân ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve vüzerâ mansıb-ı defterdârlık ile kâm-yâb olan Sa'dullâh Efendi ve çavuşbaşılık ile tekrîm olunan 'Abdî Ağa kulları duhûl ve fersûde-cebîn ile iktisâb-ı şeref ba'dehû Leh elçisi duhûl ve nâme-i hümayûnu ahz ba'dehû şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve ehl-i Dîvân'ın râhdan mürûrunu temâşâ ba'dehû Top [78a] kapısı'na mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'da sâhilde vâki' kasrda salât-ı zuhru edâ ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bâğçe-i Üsküdar'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf-i iclâl ve tüfeng-endâz-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ber-vech-i mu'tâd ikrâ-i kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm için Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-istimâ'-ı va'z-ı şerîf Mekke cânibinden müjdecî yediyle vürûd eden nâmeyi re'îs efendi kulları kırâ'at ve ilbâs-ı kabâ ve müjdecilere dahi ilbâs-ı kabâ ve bahşîş-i mu'tâdları dahi ihsân ve ba'de-kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm 'avd ve vakt-i zuhrda dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr cânib-i lâle-zârda olan bâbdan duhûl ve çerâgân için tezyîn olunan kanâdîl ve şümû'a nigh-endâz-ı iltifât olup ba'dehû ağayân-ı 'arza ric'ate izn-i hümayûn oldu.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr cânib-i havuzda olan kasra hatve-cünbân ve ağayân-ı rikâb ve silahşorâna temâşâ-yı çerâgâna izn-i hümayûn ve kasr-ı mezbûrda tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları vürûd ve Kasr-ı Şevkiyye'de 'arza duhûl ve ba'de-edâ-yı mağrib sadr-ı 'âlî kulları bagal-gîr-i şevket-me'âb olarak yine cânib-i havuzda vâki' kasra teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları verâ-yı kasrda i'dâd olan mahalde ku'ûd ve ba'de-edâ-yı 'ışâ gûn-â-gûn

sükkerî helvâlar keşîde ve tenâvül ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kullarına irsâl ve sâ‘at beşe dek bâzîçe-i kol ve hânendegân ve rimâye-i fişek ile eğlenilüp ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları zehâb ve şevketlü efendimiz huddâmân-ı hâssa ve sâ‘ir hademe-i Enderûn ve bî-zebânân-ı Bîrûn'u dahi ihsân-ı husrevâneleriyle mesrûru'l-fu‘âd buyurdular. Ve çerâgânın tarh-ı matbû‘u nâ-dîde ve mesbûk olmadığı yek-zebân-ı ittifâk-ı nuzzâr oldu.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na mu‘âvedet buyurdular.

[78b] On beşinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve esbân-ı Istabl-ı ‘âmire çerâ-gâha tesyîr u irsâli musammem olmağla ibtidâ çemen-suffede vâki‘ çerâ-gâha vaz‘ için ifrâz olunan esbân resm-i mu‘tâd üzre pîş-gâh-ı şevket-me‘âbdan keşîde ba‘dehû mecmû‘-ı esbân-ı Istabl-ı ‘âmire Dizme Kapu'dan idhâl ve resm-i mu‘tâd üzre sahn-ı İncüli'den keşîde ve Bâb-ı Sovukçeşme'den ihrâc olunup çerâ-gâha tesyîr olundu. Ba‘dehû ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûr rûz-ı Hızır'ın sekizi idi.

On yedinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ba‘de-temâşâ-yı cenîbân ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular. Ve Erzurum'da vâki‘ Hamevî Ahmed Paşa'ya ser‘askerlik ibkâsı emrini irsâl eden Kayın Ahmed Ağa ba‘de-edâ-yı hizmet vürûd etmekle yevm-i mezbûrda duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve fersûde-cebîn ile dil-şâd oldu.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Tersâne-i ‘âmire'de binâsı itmâm olan kalyonların deryâya nüzûlü musammem olmağla şevketlü efendimiz Topkapu'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve üç ambarlıya su‘ûd ve âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve Mes‘ûdiyye ve Mansûriyye ismi ile müsemma olan kalyonların deryâya nüzûlünü müşâhede ba‘dehû kapudan paşa kulları hedâyâsın ‘arz ba‘dehû sadr-ı ‘âlî ve kapudan paşa kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ba‘dehû şevketlü efendimiz Hasan Dilsiz'in lübs eylediği libâs-ı kalyonîye lihyesi dahi ziyâde muvâfakat için berberbaşya mezbûr Hasan Dilsiz'in lihyesini taksîr etmeyi emr-i hümayûn ba‘de't-taksîr mudhikâne hey‘etiyle eğlenildi. Ba‘dehû filike-nişîn-i ‘azîmet ve Tersâne

Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr piyâdeye makdem-nihâ[d] ve Kasr-ı Bahâriyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû Karaağac Bâğçesi'ne teşrîf ve çemende kahve-nûş ba'dehû filikeye makdem-nihâd ve Topkapısı'ndan su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplu erkân semmûr kürk ba'dehû mor sofa kaplu kubur yenli semmûr kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın ikisi idi.

On dokuzuncu [79a] yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da ba'zı mu'âlece olunmağla 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'ne şeref-bahş ve Bahr-i Siyâh'a Kal'a-i Özü ta'mîri için irsâli musammem olan yedi 'aded çekdiri şenlik ederek mürûr edüp derûn-ı düşmeni hûn eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i darb-ı kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Karaağac'dan piyâdeye makdem-nihâd ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den su'ûd ve mîrâhûr ağa kullarına ber-vech-i mu'tâd erkân semmûr kürk ilbâs ve huddâmân-ı Istabl-ı 'âmire'ye mu'tâd olan bahşîş-i husrevâneleri ihsân olundu. Ve mîrâhûr ağa kulları donanmış bir esb keşîde eyledi. Ba'dehû şevketlü efendimiz esbe süvâr ve verâ-yı Hâsköy'den irhâ-yı 'inân ederek Okmeydânı'nda pîş-gâh-ı tekyede âmâde olunan sâye-bâna nüzûl ve vaz' olunan koşuları ahz içün ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve sebk edenler koşuları ahz ba'dehû esbe süvâr ve Tersâne Bâğçesi'nde 'iffet-serâda cânib-i [79b] havuzda olan kasra sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filikeye süvâr ve Topkapusı'ndan su'ûd edüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz mor sofa kaplı kubur yenli sibir kürk lübs buyurup ağayân-ı 'arzin dahi kâkum kürk lübsüne izn-i hümâyûnları oldu. Ve bi'l-cümle huddâmân-ı hâss ve çukadârân kulları sâde lübs eylediler. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın on ikisi idi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Sene 1156 [Rebî'ulâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Yalı Köşkü'ne teşrîf-i iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Eyyûb'a göc tarîkıyla nakl ü hareket musammem olmağla hârendegân-ı harem-i hümâyûn Eyyûb'a zehâb ve şevketlü efendimiz muhtasarî harem ile Tersâne Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı zuhra dek derûn-ı 'iffet-serâda eğlenüp ba'dehû biniş tarîkıyla Bahâriyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda al sofa kaplı kâkum kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın on altısı idi.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda piyâdeye pâ-nihâde ve 'Ali Bey Köyü'nde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfeng-endâzân-ı

Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve hânendegân ve sâzendegân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kable'l-mağrib serhengân ile muhtasarî Bahâriyye'de vâki' çemen-zâra şeref-bahş ve edâ-yı 'ışâya dek ârâm olunup ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Râmî Çiftliği'ne teşrîf ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye [teşrîf] ve salât-ı Cum'a anda edâ [80a] olunup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Cinli Yalı ta'bîr olunan sâhilsarâya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Sâhilsarây-ı Çırağan'ın ittisâlinde vâki' Gülşen-âbâd'a su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine sandala süvâr ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olup vezâret ve mansıb-ı Mısır ile kâm-yâb olan Mehmed Paşa kullarının sâhil-serâsına su'ûd ve temâşâsıyla hatve-cünbân ba'dehû yine sandala süvâr ve Sâhilsarây-ı Beylerbeyi'ye sâye-bahş ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'nda vâki' Şevkiyye'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i⁴⁵⁸ 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Topkapu'dan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Sa'd-âbâd'a teşrîf ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup ba'dehû piyâde-nişîn-i

⁴⁵⁸ Nûshada "duhûle" şeklinde.

mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz lûbs-i kerrâke buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve kafese su'ûd ve Okmeydânı'nda mahall-i kademde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ahz-ı koşu için ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve sebk edenler koşuyu ahz ve temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû esbe süvâr ve Hâsköy'den piyâdeye pâ-nihâde olup mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskelesi'nden esbe süvâr ve hâric-i sûrdan zehâb ve Mihrümâh Sultân Câmi'i'nde salât-ı Cum'ayı edâ ba'dehû dâhil-i sûrdan zehâb ve Balat İskelesi'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i **[80b]** 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve 'Abdî Paşa-zâde 'Ali Paşa kullarına cânib-i Diyârbekir'de ser'askerlik emrini irsâle yevm-i mezbûrda mîrâhûr-ı evvel olan 'Abdullâh Bey kulları me'mûr oldu.

On altıncı yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kırkağac'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ba'dehû bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek temâşâsıyla eğlenilüp ba'dehû esbe süvâr ve Karaağac Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de esbe süvâr ve cânib-i Taşlıburun'dan gül-geşt-i çemen-zâr ederek Râmî Çiftliği'ne şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'dehû Topkapu'dan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek temâşâsıyla eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Bahâriyye halvet olunup gül-geşt-i çemen-zâr ile eğlenildi.

Yirminci yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek Hadîce Sultân Çiftliği'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr esbe süvâr ve Gümrükcü Çiftliği'ne şeref-bahş ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Râmî Çiftliği'ne sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Dîvânîhâne'den su'ûd ve Piyâle Paşa Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Dîvânîhâne'de vâki' kasra teşrîf-i iclâl ve kapudan paşa kulları hedâ[yâ]sın 'arz ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda ba'zı zevrakân-ı bostâniyâna ruhsat-dâd-ı müsâbaka ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve muhtasarî [81a] tenâvül-i ta'âm ba'dehû salât-ı 'asr edâ olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i Ehad'de sâ'at üç buçukda Çömllekiler Fırunu'ndan harîk vâki' olup ve şevketlü efendimiz dahi râhî ve nısf sâ'at mikdârı mütemâdî ba'dehû muntafî oldukda 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Beşiktaş'da merhûm Cânibî 'Ali Efendi'nin hânesine muhtasarî göc tarîkıyla nakl ü hareket musammem olmağla hârendegân-ı harem-i hümayûn ba'de's-subh Beşiktaş Sarâyı'na zevrakân ile irsâl ve havâss-ı harem-i hümayûn 'arabalar ile Sa'd-âbâd'a tesyîr ve şevketlü efendimiz dahi piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı zuhra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn ve Kasr-ı Mîrâhûrî'den esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek hâne-i mezbûra sâye-bahş oldular. Ba'dehû harem-i hümayûn 'arabalar ile vürûd eyledi.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de's-subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ba'de-tenâvül-i ta'âm sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz sâhil-i Topkapu'dan

filike-nişîn-i mu'âvedet ve Kasr-ı Beşiktaş'da vâki' câmekâna teşrîf ve tırâş olup ba'dehû hâne-i mezbûra zehâb eylediler.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da sâhil-i Beşiktaş'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve revzeneden semâ'-ı dervîşânı temâşâ ba'dehû derûn-ı hadîkasında vâki' kasra teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek re's-i mâda âmâde olunan sâye-bâna [sâye]-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve Kulle Bâğçesi'nde olan hırsın ityânı emr ve ba'de'l-ityân seksonân-ı yeniçeriyânı irsâl ve muhâcemeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da [81b] Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr Cânibî hânesine râhî oldular.

Sene 1156 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cumâdelûlâ olan yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr tırâş ba'dehû piyâde-nişîn-i 'azîmet ve merhûm Mehmed Emîn'in yalısına sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek ârâm olunup ba'dehû esbe süvâr ve Sarây-ı Cânibî'ye râhî oldular.

İkinci yevm-i İsneyn'de sâhil-i Beşiktaş'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve zevrakân-ı âmed ü şüd ile bir mikdâr ârâm ba'dehû kirazlığa hatve-cünbân ve dest-i mübârekleriyle eşcârdan kiraz tenâvül ba'dehû cânib-i havuzda olan kasra şeref-bahş ve havuzda olan sala cüceyânı tahmîl ve nisâr-ı zer ve rübûdeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'dehû dâru's-sa'âde ağası hazretlerinin resîde eylediği hadîkaya şeref-bahş ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyış ağa hazretlerinin hedâ[yâ]sı 'arz ba'dehû esbe süvâr ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da verâ-yı Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra [dek] ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de merhûm Cânîbî Efendi'nin sarâyına teşrîf-i iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû temâşâ-yı cenîbân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a sâye-bahş [82a] ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kapudân-ı deryâ Mustafa Paşa kulları çekdiriye vaz' ve kendüye 'inâyet olunan Hanya cânibine râhî oldu.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve yevm-i mezbûrda bir mahalle zehâb olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a sâye-bahş-ı iclâl ve revzeneden semâ'-ı dervîşânı temâşâ ba'dehû ittisâlinde vâki' Gülşen-âbâd'a hatve-cünbân ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek Bâğçesi'ne su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr bir mikdâr ârâm ba'dehû yine sandala süvâr ve Göksu'ya teşrîf ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Fındıklı Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda

Hadîce Sultân hazretleri tekmîl-i vakt-i ecel-i müsemma edüp dâr-ı bekâyâ rihlet eyledi.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve kubeyl-i 'asra dek ârâm ba'dehû piyâde-nişîn-i 'azîmet ve merhûm Mehmed Emîn'in sâhil-serâsına şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'dehû şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâyâ râhî oldular. Merhûm ve mağfûrun-lehâ Hadîce Sultân hazretlerinin 'abîdleri derûn-ı kasrda pîşgâh-ı şevket-me'âbda 'arz olundukda ba'zıları Enderûn-ı hümayûn'a çerâğ ile vâsıl-ı kâm ve ba'zıların ağayân-ı 'arza kerem eylediler.

On altıncı yevm-i İsneyn'de hâlâ kassâbbaşı olan Râkım Efendi'nin yalısına teşrîf etmek musammem ve binişçiler dahi zehâb etmiş iken biniş Neşât-âbâd'a tahvîl ve şevketlü efendimiz dahi **[82b]** teşrîf ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a hedefe ruhsat-dâde-i rimâye-i tîr ve ba'zı sohbet ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâyâ râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de esbe süvâr ve re's-i mâda âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve mîrâhûr-ı sâni olan Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey ba'zı umûr-ı mühimme ile cânib-i Musul'a me'mûr olmağla yevm-i mezbûrda râhî oldu⁴⁵⁹.

Yirminci yevm-i Cum'a'da kurb-ı Dolmabâğçe'de vâki' Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'iffet-sarâyâ râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de kassâbbaşı olan Râkım Efendi'nin yalısına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

⁴⁵⁹ Nûshada "cânib-i Musul'a râhî olmağla yevm-i mezbûrda me'mûr oldu" şeklinde.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve Belgrad-ı dâru'l-cihâdda ihyâ buyurdıkları câmi'-i şerîf ve medrese-i latîfe irsâl olunacak Mesâhif-i şerîfe ve kütüb-i nefîseyi temâşâ ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve müşâhedeyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve irsâl olunan Mesâhif ve kütüb min-haysü'l-mecmû' yüz beş 'aded idi.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek Bâğçesi'ne sâye-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Beylerbeyi'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn ve mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'dehû Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve ba'de'z-zuhr verâ-yı Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan **[83a]** sâyebâna sâye-bahş ve tîr-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular⁴⁶⁰.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz Şâh Safî'ye ihsânı musammem olan raht ve kesmeleri hazîne kethudâsı ağa kulları şevketlü efendimize irâ'et ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya zehâb eylediler. Ve müşârun-ileyhe ihsân ve irsâli musammem olan esbânı dahi pîş-gâh-ı şevket-me'âbda türk-tâz ve müşâhede buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hâsoda İskeleyi'nden su'ûd ve Okmeydânı'nda Deliklitaş ta'bîr olunan mahalde âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve vaz' olunan koşuları müsâbaka ile ahza ruhsat-dâde-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek temâşâsıyla eğlenilüp ba'dehû bün-i kafesden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁴⁶⁰ Nûshada "oldular" şeklinde.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf-i iclâl ve binişciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı Mahmûd Ağa kulları Ulah beyine mukarrer irsâline me'mûr olmağla Burgazî Mehmed Ağa kapucılar kethudâsı vekîli oldu.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üskûdar Bağçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-endâz-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve ba'de-edâ-yı ['asr] muhtasarî tenâvül-i ta'âm ba'dehû merhûm ve mağfûrun-lehâ Hadîce Sultân Sarâyı'na zehâb ve derûnunda vâki' büyütu temâşâ ba'dehû sâhil-i mezbûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1156 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cumâdelâhire olan yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân yine Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile [83b] eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve revzeneden semâ'-ı dervîşânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek müşâhede-i zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de re's-i mâya zehâ[b] ve âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ruhsat-dâde-i müsâbaka-i cirid-i menzil ba'dehû vâdîde vâki' mîzân-ı mâya bir küfe vaz'ı emr ve nişâne-i rimâye-i tîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Fındıklı Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a berden mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda vakt-i duhâda muhtasarî harem-i hümâyûn merhûm Cânibî Efendi Sarâyı'na zehâb etmekle ba'de-edâ-yı Cum'a şevketlü efendimiz dahi zehâb ve vakt-i mağribe dek eğlenilüp ve 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tophâne'de vâki' top dökülen mahall müceddeden binâ-yı rasîsa muhtâc ve şevketlü efendimizin 'ulüvv-i himmet ve kemâl-i re'fetlerinden muhtâc olan mahalleri tevsî' ve tecdîde masrûf olmağla kâgîr binâ ile müceddeden ihyâ ve şevketlü efendimiz için bir kasr-ı bî-kusûr dahi binâ ve li-iktizâ'in top dökmek musammem olmağla sadr-ı 'âlî kulları mukaddemce vürûd ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda hatve-cünbân ve nerdübândan bagal-gîr olarak kasr-ı mezkûra âfitâb-âsâ ziyâ-efşân ve ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kullarının âmâde etdirdiği et'ime-i nefîse keşîde ve ba'de-tenâvül-i ta'âm yine sadr-ı 'âlî kulları bagal-gîr olarak mahall-i dökümde şevketlü efendimize mahsûs olan mahalle sâye-bahş ve sakb-i firun güşâde olundukda galeyân eden nühâs âb-ı revân-âsâ cereyân ve derûn-ı nühâsa zer-i vâfir nisâr ve ba'de'l-itmâm sadr-ı 'âlî kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ve topcubaşı kullarına dahi semmûr kürk ve zâbitân topculara dahi kabâ ilbâs ve surreler dahi ihsân ve vâki' olan da'avâtın te'mîn-i kudsiyâna mukârin olmasında huzzâr yek-zebân-ı ittifâk oldular.

Altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i [84a] 'azîmet ve Bebek Bâğçesi'n[d]e vâki' kasra sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı zuhr yine sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb lâkin sebû cânib-i dağa vaz' olunduğundan ziyâde ba'îd olmağla isâbet-i sürb olmadı. Ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve Gülşen-âbâd'a su'ûd olunup ba'de-edâ-yı mağrib piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû dâru's-sa'âde ağası kulları sâha-i gılmânân-ı Enderûn'a hatve-cünbân ve cânib-i Tunus'dan gelen rû'esâ-yı Tunuslu'ya ilbâs-ı kabâ ve bir 'aded aslan ve iki 'aded kaplan ve sâ'ir hedâyâları 'arz ve aslancılara dahi ihsân-ı hümâyûn ve aslan kaplanların Aslanhâne'ye izhâbı emr olundu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da verâ-yı Dolmabâğçe'de vâki' re's-i sedde şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza ruhsat-yâb ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da kurb-ı Dolmabâğçe'de vâki' Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

[84b] On dördüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz için ma'cûn tabh olundu.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a sâye-bahş ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân derûn-ı bâğçede vâki' kasra teşrîf ve menkıbe-hân olan Şekerci Sâlih ba'zı menâkıb zikr u bast ve istimâ'ıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Eyyûb'da vâki' harem-i sâhilsarây-ı hümayûna su'ûd ve ta'mîr u tecdîdi sipâriş buyurulan mahalli temâşâ ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet ve Hâsoda İskeleyi'nden su'ûd ve Okmeydânı'nda ayak mahallinde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve vaz' olunan koşuları ahz için ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve sâhil-i bün-i kafesden filike-nişîn-i mu'âvedet

oldular. Ve leyle-i Cum'a'da sâ'at üçde derûn-ı Darbhâne'de mahall-i kalde harîk vâki' olmağla şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Bâb-ı Darbhâne ta'bîr olunan bâb-ı Sarây-ı hümayûn'un fevkında vâki' kasra şeref-bahş ve intifâ-i harîka dek anda ârâm ba'dehû yine Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve mîrâhû[r] ağa kulları me'mûr [85a] olduğu hizmetden ba'de'l-edâ mu'âvedet etmekle yevm-i mezbûrda duhûl-i 'arza me'zûn oldu. Ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündîlere ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba'dehû Cânibî Efendî hânesi cânibine ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a sâye-bahş ve revzeneden semâ'-ı dervîşânı temâşâ ba'dehû derûn-ı bâğçede vâki' kasra teşrîf ve tomakcıyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda 'Osmân-zâde Çiftliği'nde Şâh Safî'ye sadr-ı 'âlî kulları ziyâfet eyledi.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek Bâğçesi'ne şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filikeye süvâr ve Sâhilsarây-ı Beylerbeyi'ye su'ûd ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da verâ-yı Dolmabâğçe'den irhâ-yı 'inân ederek Cihângîr Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Bostâncıbaşı Köprüsü'nde Şâh Safî'ye ziyâfet musammem olmağla cemî'-i erbâb-ı Dîvân ve sadr-ı 'âlî kulları dahi mahall-i mezbûra zehâb edüp mu'anven ziyâfet olundu. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz dahi bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve sâhil-i Tuna'da bir kafâ bulunup mecmû'-ı esnânı vezn olundukda doksan beş vukıyye [85b] gelüp sadr-ı 'âlî kulları sinn-i vâhidden bir mikdâr şikest 'azm getirüp şevketlü efendimize irâ'et eyledikde ümem-i sâlifinin 'ızam u cesâmetine dâl ve kemâl-i kudret-i Bârî'ye istidlâl olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da ba'de's-subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını müşâhede, mahall-i Dîvân'da erkân kâkum kürk ve siyâh sorguc rezk olunan çemenî yeşil kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve vüzerâ İskerletoğlu neslinden olup Boğdan beyi nasb olunan keferi ber-vech-i mu'tâd lübs eylediği kuka ile duhûl ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn eyledi. Ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'dehû Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1156 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf olan yevm-i Erba'â'da re's-i mâya zehâb ve âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve cirid ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de dahve-i kübrâda sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Mahbûbiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve mesbûku'z-zikr Şâh Safî ihtilâl-i Devlet-i 'Acem ve tagallüb-i bâgiyân sebebiyle Maktûl İbrâhîm Paşa

vezâretinde bilâd-ı ‘Acem'den firâr ve zîr-i cenâh-ı himâyeyi Devlet-i ‘aliyye’de keyd-i a‘dâdan masûn olmağa şitâb etmekle ba‘zı mahalde müsterîhu’l-hâl ve müreffehü’l-bâl evkât-güzâr ba‘dehû muktezâ-yı vakt hasebiyle Cezîre-i Rodos’da tevkîf ve iskân olunmuş idi. Devlet-i ‘aliyye’ye ilticâ edenler[e] ‘arûs-keşide-i âgûş-ı husûl etdirmek de’b-i eslâf-ı kirâm-ı Devlet-i ‘aliyye olduğu ecilden şevketlü ‘azametlü kudretlü pâdişâhımız efendimiz dâme iclâlühû hazretleri zamân-ı merâm-bahşâlarında müşârun-ileyh Şâh Safî hazretlerini taht-ı mevrûsuna iclâs etmek tarîkıyla ikrâm etmek murâd-ı ‘aliyye-i hümayûn olmağla Cezîre-i Rodos’dan ityân ve Bostâncıbaşı Köprüsü’nde mu‘anven ziyâfet olunmuş idi. Lâkin Devlet-i ‘aliyye’ye ilticâ edenler kesret-i ikrâm ile mükerrer olmak ‘âdet-i müstahsene-i Devlet-i ‘aliyye olduğundan [86a] şevketlü pâdişâhımız edâmallâhu te‘âlâ ‘izzehû ve devletehû bi’z-zât görüşüp pîş-gâh-ı şevket-me’âblarında ikrâmât-ı müte‘addide ile mükerrer olması murâd-ı ‘aliyye-i hümayûn olmağla zevrak-ı bostâniyân ile ityân ve mu‘anven alay ile Paşakapusu’na zehâb ve Topkapu’da görüşmek musammem olduğundan ‘arsa-i Mahbûbiyye’nin bir cânibinde gılmânân-ı Enderûn saf-beste-i selâm ve cânib-i âharında esbân-ı Istabl-ı ‘âmire müretteb nizâm ile tevkîf ve hâric-i bâbdan Dizme Kapu’ya varınca bir cânibde teberdârân-ı zülüflüyân ve bir cânibde hasekiyân-ı bostâniyân saf-beste-i kıyâm ve muntazır-ı selâm olmuşlar idi. Ba‘de’z-ziyâfet müşârun-ileyh Şâh Safî hazretleri sadr-ı ‘âlî kullarıyla hem-‘inân Dizme Kapu’dan duhûl ve Oda-i Âbdest’de tevkîf-i ikrâm ba‘dehû şevketlü kerâmetlü ‘azametlü pâdişâhımız efendimiz halledallâhu hılâfete hû hazretlerine gelüp dest-i mübâreklerin ta‘zîm-i iclâl ile takbîl ve vaz‘ olunan ihrâmı zânû-zede-i huzû‘ ve bir mikdâr mükâlemeden sonra yeşil şâla kaplı erkân semmûr kürk ilbâs ba‘dehû kalansüve ve miyân-ı şâha yed-i sadr-ı ‘âlî kullarıyla zî-kıymet elmâs ile müzeyyen sorguc ve hancer rekz ü vaz‘ ve âmâde olunan elmâs-ı zî-kıymet mintaka ve beş kîse mütenevvi‘a sikke-i zer-i hasene dahi irâ’et ve ‘atıyye-i hümayûn olduğunu ‘arz u ifâde ve hîn-i zehâbında murassa‘ raht ile donanmış bir esb-i sabâ-reftâr keşide ve bir donanmış esb-i sabâ-reftâr dahi irâ’et ve ‘atıyye-i hümayûn olduğunu ifâde ve mu‘anven alay ile Sovukçeşme’den Paşakapusu’na izhâb eylediler. Ba‘dehû şevketlü efendimiz dahi Sovukçeşme’ye zehâb ve alay ile mürûrunu temâşâ eylediler. Ve Paşakapusu’nda dahi ârâm ve ba‘de’l-ikrâm esbe süvâr olup me’mûr olduğu mahalle

râhî oldukda şevketlü efendimiz dahi Yalı Köşkünden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da kurb-ı Dolmabâğçe'de vâki' Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak [86b] ve temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bâğçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Yemişcibaşı Bâğçesi'ne zehâb ve cânib-i havuzda vâki' kasra teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû Kâdiköyünden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kullarıyla itmâm-ı mevâcib-i reşen içün sadr-ı 'âlî kullarına ber-vech-i mu'tâd semmûr kürk ile bir mücevher hancer irsâl ve ba'de'l-'avd Kasr-ı Mehmed Paşa'da cebhe-sây-ı pâ-yı şevket-medâr oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a sâye-bahş ve semâ'-ı dervîşânı temâşâ ba'dehû derûn-ı bâğçede vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Sâhilsarây-ı Eyyûb'a zehâb ve Oda-i Mâbeyn'e teşrîf ve ba'de-mürûr-ı harem-i hümayûn 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye şeref-bahş ve Şâh Safî'ye ihsânı emr-i hümayûn olup sahn-ı Bahâriyye'de vaz' olunan hıyâmı temâşâ için hatve-cünbân ba'dehû kasra mu'âvedet ve yine müşârun-ileyh hazretlerinin hademesi için ber-vech-i ihsân-ı hümayûn tertîb olunan donanmış esbânı pîş-gâh-ı şevket-medâr[da] imrâr ve temâşâ ba'dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve

müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular. Ve esbân-ı mezbûrânın biri donanmış ve üçü yelegendez şâh-ı müşârun-ileyh için idi ve yirmi ‘adedi sîm haydârî raht ile müzeyyen ve bâkîsi nühâs haydârî raht ile müzeyyen idi. Ve yevm-i mezbûrda şâh-ı müşârun-ileyh hazretlerine Kasr-ı Mehmed Paşa'da sadr-ı ‘âlî kulları ziyâfet eyledi.

Onuncu yevm-i Cum‘a'da Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb olunup ba‘de-edâ-yı [87a] Cum‘a mu‘âvedet ve Oda-i Mâbeyn'e şeref-bahş ve şâh-ı müşârun-ileyh[e] ihsân olunacak elli ‘aded mikdârı seyf ve elli ‘aded mikdârı gaddâre ve yetmiş ‘adedden mütecâviz tûfeng ve sekiz ‘aded mintaka-i şâtır ve sâ‘ir mâ-lezime-i serhengân ve gayruhâ Oda-i Mâbeyn'e tertîb ile vaz‘ ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve ba‘de-l-‘arz eşyâ-i mezbûru temâşâ ve mahalline irsâl için sadr-ı ‘âlî tarafına yevm-i mezbûrda teslîm olundu.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Bahâriyye'de ihrâc-ı surre musammem olmağla vakt-i duhâda sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ber-vech-i mu‘tâd kîseler pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda mühürlenüp mahalline teslîm ve e‘imme [ve] hutabâ tilâvet-i Kur‘ân ve anlara dahi surreleri ihsân ba‘dehû dâru's-sa‘âde ağası kullarına serâsere kaplı semmûr kürk ilbâs ve emîn-i surre olan ( ) ve ser-sakayâna ilbâs-ı kabâ ve cemel-i surre ve katârı pîş-gâh-ı şevket-me‘âbdan imrâr ba‘dehû yensuruyân olan a‘râbî i‘âde ve savt-ı ma‘hûd ile nidâ ederek bir dahi imrâr olunup temâşâ olundu. Ve ba‘de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn-i ‘azîmet ve merhûme Hadîce Sultân Yalısı'na sâye-bahş ve derûnunda vâki‘ büyûtu temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Bahâriyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba‘dehû müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de piyâde-nişîn-i ‘azîmet ve Sa‘d-âbâd'da vâki‘ Hünkâr İskelesi'nden su‘ûd ve irhâ-yı ‘inân ederek Cendere Boğazı'nda cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû fasl-ı hânende ve sâzende ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba‘dehû serhengâna nisâr-ı zer ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve Kasr-ı Sa‘d-âbâd'da salât-ı mağrib edâ ve piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. [87b] Ve yevm-i mezbûrda Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar.

On beşinci yevm-i Erba'â'da yine Bahâriyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Râmî Çiftliği'ne teşrîf ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Ayakapısı'ndan su'ûd ve Gül Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn oldular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve vakt-i 'asrda piyâde-nişîn ve Karaağac'a sâye-bahş ve ba'zı mahalleri ta'mîr ve ba'zı mahalleri dahi müceddeden binâ için sipâriş ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve top-ı kal'a-kûb ile vaz' olunan nişâna remy-i gülle ba'dehû fasl u âgâze istimâ'ıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Okmeydânı'na zehâb etmek murâd-ı 'aliyye-i hümayûn olmağla binişciler Okmeydânı'na zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz piyâde-nişîn-i 'azîmet ve kafese su'ûd ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'dehû ve vakt-i 'asr karîb olmağla binişcilerin gelmesi emr-i hümayûn ve cânib-i havuzda olan mahalle şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da şiddet-i hareket-i emvâc-ı bahr ve kesret-i nüzûl-i matar-ı deryâdan 'azîmete mâni' olmağla esbe süvâr ve karadan irhâ-yı 'inân ederek mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfe vürûd ba'dehû Oda-i Hıtân'a sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû esbe süvâr olup yine karadan mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a [88a] ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Hâsoda İskelesi'nden su'ûd ve Okmeydânı'nda tekyede vâki' kasra şeref-bahş ve vaz' olunan koşuları ahz için ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek sâhil-i Kasr-ı Mîrâhûrî'den piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve mîr-hâc olan Süleymân Paşa merhûm olmağla mîrâhûr-ı sâni vekîli olan Nu'mân Bey mâlını kabza ve merhûmun karındaşı olan Es'ad Paşa'ya bir tuğ dahi 'inâyet ve Şâm vâililiği emrini irsâle yevm-i mezbûrda me'mûr oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve mağribe karîb dört çifte piyâdeye süvâr ve Karaağac'a zehâb ve ba'zı mahalle ref'-i binâ ve ba'zı mahalli ta'mîr için emîn-i binâ olan Râkım Efendi'ye sipâriş buyurup mu'âvedet buyurdular. Ve Mîrzâ Safî'ye ihsân-ı hümayûn olan esbânı müşârun-ileyh hazretlerine irsâl ve teslîme mîrâhûr-ı evvel kulları yevm-i Cum'a'da me'mûr olup 'Arabgirli 'Ali Ağa kulları vekîl oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Râmî Çiftliği'ne şeref-bahş ve kurb-ı vakt-i 'asra dek ârâm ba'dehû esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek Karye-i 'Ali Bey'de vâki' cânib-i mâ-i cârîde 'asrı edâ ve bir mikdâr ârâm ba'dehû sâhil-i mahall-i mu'tâddan piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Bahâriyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ve 'unvân-ı [defter-i] kaftân-bahâya hatt-ı ihsân-ı hümayûn keşîde ve piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de irhâ-yı 'inân ederek hâric-i Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'[ya] sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Vidoz'a zehâb ve cânib-i bâğda vâki' bün-i servilikde ârâm ve bâğdan pervâz eden kebge irsâl-i şâhîn ve temâşâ-yı saydıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân [88b] olmayup Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Bahâriyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de 'iffet-serâda ârâm olunup mahall-i âhara teşrîf olunmadı.

Sene 1156 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân-ı Şerîf olan yevm-i Cum'a'da Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Topkapusu'na nakl ü hareket ba'dehû harem-i hümayûn zevrakân ile vürûd eyledi. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sürh-serin Kal'a-i Kerkü[k]'de istîlâsı ve Hekîmbaş-ı-zâde 'Ali Paşa'nın ba'zı umûr-ı mühimmede taksîri sebebiyle mühr-i hümayûn ahz ve yeniçeri ağası olan Hasan Paşa kullarına teslîm ve ilbâs-ı kürk ba'dehû kul kethudâsı olan İbrâhîm Ağa kullarına yeniçeri ağalığıyla ilbâs-ı kabâ ba'dehû cânib-i havuzda olan kasr[a] teşrîf ve husûs-ı mezbûr için 'akd-i encümen-i meşveret murâd-ı 'aliyye-i hümayûn olmağla 'ulemâ ve ricâl-i devlet ve ağayân-ı ocak Oda-i Arslanhâne'de tevkîf olunmuş idi. Mecnû'u pîş-gâh-ı şevket-me'âba ihzâr ve şevketlü efendimiz def'-i a'dâ husûsunda mâlen ve cemî'-i mâ-lezimeyi tedârük husûsunda bir dürlü taksîr etmediğini huzzâra hitâb ve ba'de'l-yevm ittihâd-ı kulûb ile a'dâda[n] ahz-ı intikâm etmekde ser-i mû tekâsül ü taksîr etmemelerini mü'ekkeden tenbîh buyurup ve iktizâ ederse sadr-ı a'zam kulları dahi 'ucâleten rû-be-râh-ı 'azîmet olmasını zikr ile def'-i meclis eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye zehâb ve sadr-ı 'âlî kullarının mürûrunu temâşâ

ba‘dehû Topkapusı'na râhî **[89a]** oldular. Ve ba‘de'z-zuhr Yalı Köşkü'ne zehâb ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve sadr-ı sâbık ‘Ali Paşa kulların ba‘de-ahz-ı mühr-i hümayûn Sofa'da vâki‘ kullede bir mikdâr tevkîf ba‘dehû Balıkhâne'ye izhâb ve çekdiriye süvâr olup me‘mûr olduğu Cezîre-i Midilli'ye izhâb ve ‘azîmet etdirdiler.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Dîvân-ı ‘âlî olmadı.

Altıncı yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz Kasr-ı Sepetciler'e zehâb ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû ‘avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve hedefe rimâye-i tîre ruhsat ve vakt-i ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ba‘dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve mîrâhûr-ı evvel ‘Abdullâh Bey kulları me‘mûr olduğu hizmetden ba‘de'l-itmâm vürûd edüp yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz oldu.

Sekizinci yevm-i Cum‘a Sultân Ahmed Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de Sultân Mehmed kurbunda Otlakcılar Yokuşu'nda Sakızlı ‘Ali Efendi'nin hânesinden sâ‘at yedi buçukda harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi râhî ve Ketencilerbaşı'na vusûllerinde intifâsı haberi vürûd etmekle mu‘âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de vakt-i duhâda Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve Diyârbekir cânibine ser‘asker ma‘iyyetine me‘mûr olan yeniçeri ve cebeci ve topcu ortaları alay ile mürûr ve yazıcılarına ve çorbacılarına ilbâs-ı kabâ ve hîn-i mürûrlarında ihsân-ı hümayûn mu‘tâd olanlara dahi kapucılar kethudâsı Mâcid Ağa kulları yediyle bahşîşleri i‘tâ ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i piyâde ve temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek **[89b]** eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû Bağdâd vâlisî Ahmed Paşa kulları tarafından vürûd eden kethudâsı 'arza duhûl ve me'mûr olduğu husûsu bi'l-cümle şevketlü efendimize ifâde eyledi. Ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda mîrâhûr-ı evvel 'Abdullâh Bey kulları Diyârbekir'e⁴⁶¹ 'asker sürmeye me'mûr olup Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey vekîl oldu.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ruhsat-yâb-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de 'iffet-serâda gars-ı piyâza nezâretle eğlenilüp bir mahalle zehâb olunmadı.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'da vâki' dersiyeye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarıyla ba'de'l-'arz salât-ı Cum'a edâ ba'dehû hatm-i *Buhârî-i Şerîf* ve Ayasofya'da ihzâr olunan sıbyân-ı mekteb savt-ı a'lâ ile dest-güşâ-yı da'avât olduklarında sığâra kibâra kemâl-i rikkat 'ârız olup dümû'-ı çeşmi seyl-veş cârî kıldılar. Ba'dehû kütübhâneye hatve-cünbân ve sadr-ı 'âlî kulları yine 'arza duhûl ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi-i Cedîd'e zehâb ve edâ-yı 'asra dek ârâm olunup Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ordu kâdısı ve şeyhi nasb olundu.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a zehâb ve 'arsa-i ciride nâzır kasra teşrîf-i iclâl ba'de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba'dehû teberdârân-ı 'atîka emr-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve kable-zehâb-ı **[90a]** Sarây-ı 'atîk Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sâhib-i devlete tebrike gelen Françe balyosunu müşâhede ba'dehû esbe süvâr olup Sarây-ı 'atîk'a 'azîmet buyurdular.

⁴⁶¹ Nûshada دربار بکره imlasıyla yazıldı.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ihrâc-ı mevâcib-i masar ve recec için yazı oldu.

Yirminci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i müsâbaka-i rimâye-i tîr ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de binişçiler Kasr-ı Sepetciler'e zehâb etmiş iken İncülü'ye tahvîl ve şevketlü efendimiz dahi teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Yeşillioğlu Sarâyı'na şeref-bahş ve binişciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ba'dehû germâbe-i cedîde cânibinde olan kebâbcıya tabh-ı kebâb ve tenâvül ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec mevâcib taksîmâtı temâşâ ba'dehû siyâh sorguc rekz olunmuş neftî kalansüve ve sünbülî sofa kaplu kâkum erkân kürk lübs ve Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve sadr-ı 'âlî yeniçeri ağalığıyla kâm-yâb olan kul kethudâsı İbrâhîm Ağa ve çavuşbaşılık ile dil-şâd olan arpa emîni 'Ali Ağa ve silahdâr ağalığıyla mesrûr'l-fu'âd kılınan Sâlih Ağa dâhil ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda sâyîde-cebîn ile ferah-yâb oldular. Ba'dehû şevketlü efendimiz hatve-cünbân ve Bâb-ı Mâbeyn'den 'iffet-sarâyâ zehâb ve bu'ayd-i 'asra dek ârâm ba'dehû Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek [90b] eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâyâ râhî oldular. Ve silahşor Mehmed Ağa

kulları me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-edâ vürûd etmekle yevm-i mezbûrda duhûl-i 'arza ruhsat-yâb oldu.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp 'arza duhûl ve cânib-i Üsküdar'dan zevrak ile bir çukadâr mürûr eder iken müşâhede ve "ne cânibden gelür" deyü istifsâr olunmağla tevkîf olunmuş idi. Sadr-ı 'âlî kulları 'arzda iken çukadâr-ı mezbûr 'arza duhûl ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda Diyârbekir cânibinde meşhûdu ve mesmû'u olduğu umûru takrîr eyledi. Ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve müceddeden binâ ve ta'mîr olunan mahalleri temâşâ ba'dehû piyâde-nişîn ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet ba'dehû filikeye süvâr ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve ba'de-edâ-yı salât-ı mağrib Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve gurre-i Şa'bân yevm-i Hamîs'den olduğu sâbit olup tekmîl-i selâsîn bulunduğunu müş'ir i'lâm vürûd etmekle yevm-i Sebt gurre-i Ramazân-ı Şerîf olduğu işâ'a olundu.

Sene 1156 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf olan yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm olunup bir mahalle teşrîf buyurulmadı.

İkinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda meneviş sofa kaplı sibir kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in dokuzu idi.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetçiler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Topkapısı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda bâd-zehrî sofa kaplı kâkum kürk lübs buyurdular. Ve musâhib-i şehriyârî Nezîr Ağa kulları yevm-i mezbûrda sadr-ı 'âlî kullarına ber-vech-i mu'tâd 'ulûfe kürkü ve mücevher hancer ırsâl eyledi. Ve Medîne-i Münevvere ⁴⁶² شرفنا الله بزيارتها da şeyhu'l-harâm olan 'Abdurrahmân Ağa kulları fevt ve yerine hazînedâr dîger 'Abdurrahmân Ağa be-kâm

⁴⁶² "Allah orayı ziyaretle bizi şereflemdirsin" manasında bir dua cümlesi.

ve anın yerine Nezîr Ağa kulları ısrâd ve ihrâc ve bundan akdem musâhib ‘Abdullâh Ağa kulları Mısır-ı Kâhire'ye nefy ve yerine musâhib olmamağla Beşîr Ağa ile ‘Ali Ağa ma‘an [91a] musâhib oldu.

Beşinci⁴⁶³ yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve vakt-i ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusı'na mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum‘a Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de ‘iffet-serâda ârâm ve silahdâr ağa ve hazîne kethudâsı kullarının ‘iffet-sarâya ityânı emr ve ihsânı murâd-ı hümayûn olan süyûfa nazar-ı meymenet-makrûn ile imrâr-ı vakt olundu.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp duhûl-i ‘arza ruhsat-yâb ve re‘îs efendi kulları dâhil olup ba‘zı kâğıd kırâ‘at eyledi.

Onuncu yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Küçük ‘Abdullâh Ağa ze‘âmet ile ber-murâd olup anın yerine Seferli'den eski Tayfûr Süleymân Ağa ahz olundu.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû Topkapusı'na râhî oldular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan cây-gâh-ı kadîm olan ‘iffet-sarâya göc tarîkıyla nakl ü hareket olundu. Bâlâda zıkr olunduğu üzre gurre-i Şa‘bân'ı zabt ile gurre-i şehir-i Ramazân sâbit olmuş idi. Lâkin ba‘zı mahallerde rû‘yet ile yevm-i Cum‘a'da sübûtu haberi vürûd etmekle şevketlü efendimiz yevm-i mezbûrda ağayân-ı ‘arza haber verdiler.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Mısır hazînesinin ber-vech-i mu‘tâd mürûrunu temâşâ ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek

⁴⁶³ Dördüncü yevm-i Sülâsâ yani Salı günü hadiseleri yazılmadı.

eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cây-gâh-ı Hırka-i Şerîf ber-vech-i mu‘tâd denes-i iğbirârdan tanzîf olundu. Ve şevketlü efendimiz vakt-i ‘ışâda Sofa-i hümayûn'da vâki‘ Mermerlik'de terâvîhi edâ ba‘dehû Hırka-i Şerîf'e vürûd edüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda Bağdâdî Hasan Ağa füc’eten vefât eyledi. Ve gurre-i Ramazân yevm-i Cum‘a'dan sübûtu muhakkak olmağla on üçüncü yevm-i Hamîs on dördüncü **[91b]** vâki‘ oldu.

On beşinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr[e] zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a istimâ‘-ı va‘z olunup mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Hazîne'den Sa‘îd Bey merhûm Hasan Ağa'nın yerine Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On altıncı yevm-i Sebt'de Hırka-i Resûl ⁴⁶⁴عليه السلام fersûde-cebîn için ihrâc olunup sâhib-i devlet ve ‘ulemâ-yı ‘izâm ve meşâyih-i kirâm ve yeniçeri ağası ve sâ‘ir ricâl-i devlet ve ağayân-ı ocak cebîn-sây-ı Bürde-i Şerîf ile ihrâz-ı şeref ve şevketlü efendimiz hitâmına dek kıyâm-ı ta‘zîm ile nezâret ba‘dehû sadr-ı ‘âlî kulları ile bir mikdâr ‘arz ba‘dehû salât-ı ‘asr edâ olunup ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Hırka-i Şerîf ‘iffet-sarâya ahz ve ihrâc-ı mâ’ olunup ba‘dehû mahalline vaz‘ olundu. Ve yevm-i mezbûrda ihrâc-ı mâ’ ile eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile [eğlenilüp] ba‘dehû ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba‘â'da Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular. Kubur yenli sof semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr rûz-ı Kâsım'ın ibtidâsı ve Teşrîn-i Evvel'in yirmi altısı idi. Ve yevm-i mezbûrda Silistre vâlîsi Ya‘kûb Paşa kullarının vefâtı haberi vürûd eyledi.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a istimâ‘-ı va‘z olunup mu‘âvedet buyurdular.

⁴⁶⁴ “Selam onun üzerine olsun” manasında bir dua cümlesi.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve kapudan paşa ve dâru's-sa'âde ağası ve defterdâr efendi ve yeniçeri ağası kullarının 'ıydiyye gelen esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve leyle-i Erba'â leyle-i Kadr olmağla ber-vech-i mu'tâd Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve sadr-ı 'âlî kulları tarafından vürûd eden seccâdede edâ-yı terâvîh ba'dehû mu'âvedet ve Hırka-i Şerîfe gelinüp dest-güşâ-yı icâbet ve ârâm ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile [92a] eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kubur yenli çukaya kaplı semmûr kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Sânî'nin ikisi idi. Ve rikâbdâr ağa kullarına dahi bu sene mukarreri câ'izesi ihsân-ı hümayûn ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a istimâ'-ı va'z olunup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr hatve-cünbân ve pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû' tahta sâye-bahş-ı iclâl ve ba'de-icrâ-yı resm-i mu'tâd Oda-i 'Arz'a duhûl ve kırâ'at-hân olan e'imme ve hutabâya câ'ize-i mu'tâdları ihsân-ı hümayûn ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf-i iclâl ve Hâne-i hâssa kullarına nisâr-ı zer ba'dehû ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve anlara dahi nisâr-ı sîm ü zer ve rübûdeleri temâşâ ba'dehû Bâb-ı Mâbeyn'den 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1156 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl olan yevm-i 'ıydde seherî Hırka-i Şerîfe vürûd ve silahdâr ağa kulları ve sâ'ir Hâne-i hâssa kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âbda şâl-bûs ile iktisâb-ı şeref ve ba'de-edâ-yı subh Oda-i 'Arz'a teşrîf ve hâric-i Bâbü's-sa'âde'de mevzû taht-ı zehebe şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet ve ağayân-ı ocak ile ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû Sultân Ahmed Hân ⁴⁶⁵عليه الرحمة والغفران Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd Sofa-i hümâyûn'a sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn kulları dahi şâl-bûs ile ihrâz-ı şeref eylediler. Ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ruhsat-dâde-i küşt-gîrân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Ve 'ıyd-i mezbûrda resm-i dîrîn-i 'Osmâniyye üzre dâmen-bûs-ı hümâyûn vukû'unda teşrîfâtî bulunan 'Âkif Efendi istikmâl-i telâşından nâşî takaddüm ve te'ahhurda hatâsı vâki' olmağla tab'-ı hümâyûna mugâyir gelüp der-'akab nefy ü iclâ ve Nâ'ilî Efendi'ye teşrîfâtıcılık tevcih ü i'tâ ve sene-i mezbûre Zilhicce'sinin ikinci gününde min-ba'd hâlel-pezîr olmamak mülâhazasıyla defter-i teşrîfâta keşide kılınan hatt-ı hümâyûn bu siyâk üzredir: Fîmâ-ba'd defter-i teşrîfât düstûru'l-'amel tutulup teşrîfâtî bulunanlar hıfz ve hilâfından hazer oluna.

İkinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf-i iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz ruhsat-dâde-i bâzîçe-i musâra'a ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû üstür-i nere üstür-i mâde irâ'et olundukda üstür-i ner-i âhar ile küşt-gîr-âsâ musâra'a ve muhâceme ve gâlib mağlûbu helâke karîb oldukda 'usret ile tefrîk eylediler. Ba'dehû sadr-ı 'âlî kullarının beş 'aded esb-i sabâ-refâtırları türk-tâz ve ikisi pesendîde-i **[92b]** hümâyûn olup sâ'ir esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ruhsat-dâde-i küşt-gîrân ve hırsa irsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

⁴⁶⁵ "Rahmet ve mağfîret onun üzerine olsun" manasında Arapça bir dua cümlesi.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da Yalı Köşkü'ne teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve Ramazân-ı Şerîf'in yirmi birinci yevm-i Hamîs'de cânib-i Musul'dan vürûd eden haber-i icmâlin tafsîli olmak üzere Musul vâlisi 'Abdülcelîloğlu ve ma'îyyetine me'mûr olan Kara Hüseyin Paşa taraflarından mahsûs âdemleriyle kâ'ime vürûd edüp şevketlü efendimizin emriyle silahdâr ağa kulları 'alenen kırâ'at eyledi. Hulâsa-i mefhûmu bu ki, Tahmâs-ı bed-ma'âş Şa'bân-ı Şerîf'in sekizinci yevm-i Cum'a'da kal'a-i Musul'u muhâsara ve yevm-i Hamîs'e dek kemâl-i tazyîk ve leyle-i Berât'da seherî yürüyüş etmek kasdıyla hîtân-ı kal'aya su'ûd için bin yedi yüz 'aded ner[dü]bânı üçer dörder 'Acem'e tahmîl ve sekiz mahalden zîr-i kal'aya lağım hafır ve îsâl ve subh-ı Berât'da lağım-ı mezkûrlara âteş efrûz ve 'akîbinde yürüyüş eyledikde bi-'inâyetillâhi'l-Meliki'l-Kahhâr ikisi kendülere 'avd ve altısı sihr-âsâ bâtıl olmuş iken yine kal'aya hücumda taksîr etmeyüp ihzâr ettiği bin yedi yüz 'aded nerdübânı sûr-ı kal'aya vaz' ve müte'âkiben 'urûc ve derûn-ı kal'ada olan cünûd-ı muvahhidîn dahi mütevekkilen 'alallâh mıntaka-i hamîyyeti miyân-ı celâdete bend ve sabr [u] tahammülü pâ-yı sebâta peyvend ve rimâye-i top u tüfeng ve humpara-i dest ve ahcâr ile nerdübâna 'urûc eden leşker-i Revâfız'ı halfine tahvîl ve yedi sâ'at mikdârı tarafeynden mukâtele ve kendülerinin ihbârıyla zümre-i Revâfız'dan beş bin dört yüz 'aded Revâfız maktûl ve bi-himâyetillâhi te'âlâ cünûd-ı muvahhidînden kırk 'aded kimesne şehîd vâki' oldu. Ve Tahmâs-ı bed-ma'âş kal'aya zaferden ye's ile 'asker ve mühimmâtın bün-i kal'adan teb'îd ve ba'zı hîle-âmîz kelâma mübâderet ve "benim garazım tevsî-i bilâd değildir, mücerred mezheb-i hâmisî tasdîkdir ve ben şâh-ı İrân olmada bu tarafa hîn-i vürûdumda 'azîm hedâyâ ile ikbâl etmediniz, [93a] bu kadar kîtâle bâdî oldu, ⁴⁶⁶ مضى ما مضى deyüp Musul müftîsi ve 'ulemâdan birkaç kimesne dahi ve 'Abdülcelîloğlu'ndan ve Hüseyin Paşa'dan dokuzar esb taleb [ve] anlar dahi üçer donanmış ve altışar yelegendez esb ve iki katâr katır irsâl ve "istimâ'ım oldu ki Devlet-i 'aliyye tarafından 'asker ba's olunmuş, deşt-i Bağdâd'da mukâbil oluruz" deyü ba'zı leff-âmîz kelâm tekellüm edüp, cânib-i Bağdâd'a 'azîmet eylediği haberi

⁴⁶⁶ "Geçen geçti" manasında Arapça bir deyim.

ve eyyâm-ı muhâsara sekiz güne muntehî ve sekiz günde yetmiş bin top ve humpara remy eylediği ve nûş edecekleri nehr-i câriyi kat'ı derûn-ı kâ'imededen müstefâd oldu.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Musul vâlisine ve Hüseyin Paşa'ya kılıç ve kaftân irsâline kozbekcibaşı me'mûr olup rû-be-râh-ı 'azîmet oldu.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve ba'zı mahallerin tarz-ı matbû' üzre olmasını sipâriş ve filikeye süvâr ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da cânib-i İncüli halvet olunup kubeyl-i mağribe dek gül-geşt-i çemen-zâr ile eğlenildi.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmî'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye [93b] teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda cündiyân-ı sadr-ı 'âliden bir cündî cündiyân-ı Enderûn ile ma'an bâzîçe-i cirid ve pesendide-i hümayûn olmağla Enderûn'a ıraklığı ihsân-ı hümayûn oldu.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân sarı kabâ ve kabaniçe ve siyâh sorguc rezk olunmuş zümür-rüdî kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ba'de-duhûl-i sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ mansıb-ı nişâncılık ile kâm-yâb olan Yûsuf Efendi ve emânet-i defter ile dil-şâd olan re'îs-i sâbık ( ) efendi ve rûznâmçe-i evvel olan Kesreli Ahmed Efendi ve sipâh ağalığıyla mesrûru'l-fu'âd olan Bekir Ağa kulları ve Moskov çariçesi, Şiveç ile 'akd-i sulh u musâfât üzre olduklarını müş'ir nâmesini Âsitâne'de mukîm olan balyosu îsâl ve pîş-gâh-ı şevket-me'âba 'arza me'mûr olmağla balyos-ı mezbûr Oda-i 'Arz'a duhûl ve nâmesin teslîm eyledi. Ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda gılmânân-ı esbâna bâzîçe-i cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenildi.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda nefis-i Sofa-i hümayûn halvet olunup vakt-i mağribe dek eğlenildi.

Yirmi birinci [94a] yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de sâhil-i Topkapu'dan geşt ve temâşâ ederek Bâb-ı Hastalar'dan duhûl ve Mahbûbiyye'de vâki' Kasr-ı Kebâbî'ye sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı cenîbân Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı harem ile mahlût cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân sarı kabâ ve kabaniçe ve beyâz sorguc rezk olunmuş meneviş kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ve ba'de-duhûl-i vüzerâ ve 'ulemâ Âsitâne'de mukîm Şivec balyosu duhûl ve Moskov çariçesiyle 'akd-i musâlaha eylediklerini müş'ir kralı cânibinden vürûd eden nâmesini 'arz eyledi. Ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya zehâb ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve Kal'a-i Basra'ya istilâ⁴⁶⁷ kasdıyla Tahmâs tarafından cünûd-ı menhûse-i A'câm ile bir hânı me'mûr ve muhâsara ve sekiz bin mikdârı top ve humpara remy ve nerdübânlar ihdâs ve kal'aya su'ûd kasdıyla yürüyüş eyledikde bi-'inâyetillâhi'l-Meliki'l-müte'âl leşker-i muvahhidîn galebe ve vücûh-ı bî-nûrların verâlarına i'âde ve mecmû'-ı top ve humparaların kabza-i teshîre ityân ve derûn-ı kal'aya idhâl eylediklerini müş'ir Basra mütesellimi tarafından kâ'ime vürûd eylediğini şevketlü efendimiz mahall-i Dîvân'da ihbâr buyurdular. Ve Mîrzâ Safî'nin Şevvâl'in on sekizinde Erzurum'dan hareket ve cânib-i Kars'a 'azîmet etmesini dahi ihbâr buyurdular. Ve Kilârî çukadâr Seyyid Ahmed kulları mülâzemet ile yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Karaağac'dan piyâdeye süvâr ve 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan **[94b]** sâyebâna sâye-bahş ve ba'de-fasl u âgâze gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve temâşâsıyla evkât-güzâr iken kurb-ı Ayasofya-i Sagîr'de vâki' sâbıkâ Sultân Bâyezîd kâtibi Mûsâ-zâde'nin hânesinden zuhûr-ı harîk haberi vürûd etmekle şevketlü efendimiz piyâde-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Karaağac'a vusûllerinde intifâsı haberi gelmekle Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i

⁴⁶⁷ Nûshada استعلا imlasıyla yazıldı.

ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de ‘iffet-serâda ârâm ve ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya tomakçıyânın ityânı emr-i hümayûn ve temâşasıyla eğlenildi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve re‘îs efendi kullarının dahi ityânı emr-i hümayûn oldu. Ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su‘ûd ve temâşâ-yı deşt ederek Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki‘ mahall-i cedîde sâye-bahş ba‘de-celse-i hafife Kasr-ı Dâvûdpaşa'ya teşrîf ve fillerin ityânı emr-i hümayûn ve pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda tesyîr ba‘dehû ikisi biri birine takrîb ve muhâceme ve birisinin sinni şikest oldu. Ve ba‘de-temâşâ salât-ı zuhr edâ ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba‘de-temâşâ ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve esbe süvâr ve Topkapusı'ndan duhûl ve Bâbü's-sa‘âde'den ‘iffet-sarâya râhî oldular.

[Sene 1156 Zilka‘de]

Gurre-i Zilka‘de olan yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Sofa-i hümayûn'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

İkinci yevm-i Erba‘â'da Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve sâbıkâ Mısır vâlîsi olan Yahyâ Paşa kullarından vürûd eden esbân pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda tesyîr ve dokuzu pesendîde-i [95a] hümayûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve intihâb olunan esbân-ı Mısırî türk-tâz ba‘dehû ‘acemî cündîlere ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular. Ve defterdâr olan Sa‘dullâh Efendi yevm-i mezbûrda nişâncılık [ile] dil-şâd ve sâbıkâ defterdâr olan Yûsuf Efendi defterdârlık ile mesrûru'l-fu‘âd kılındı.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de sarây-ı vezîr-i a'zama şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'l-'arz tenâvül-i ta'âm ba'dehû sâha-i ciride nâzır odaya teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı küşt-gîrân hırsa irsâl-i sekson ba'dehû bâzîçe-i kol ba'dehû cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve bir mikdâr 'arzdan sonra mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve ba'zı [95b] mahalleri temâşâ ba'dehû piyâde-nişîn ve Sa'd-âbâd'a teşrîf ve tûfeng-endâzâna ruhsat-dâde-i rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû piyâde-nişîn-i mu'âvedet ve Karaağac'dan filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup Topkapusu'na râhî oldular. Ve birkaç gün

eylenmek⁴⁶⁸ için yevm-i mezbûrda muhtasarî göc tarîkıyla Topkapusı'na nakl ü hareket olundu.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na zehâb olunup mahall-i âhara teşrîf buyurulmadı.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp duhûl-i 'arza me'zûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve mâhî-i timsâhın cildine haşîş vaz' olunup mücerred hey'eti müşâhede olunmak için mahall-i mezbûrda pîş-gâh-ı şevket-me'âba 'arz ve bebr dedikleri hayvân dahi yevm-i mezbûrda getirilüp temâşâ olundu.

On yedinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Topkapusı'na mu'âvedet buyurdular. Ve cevvi semâda kâ'inât-ı cevden necm-i zû-züvâbe zuhûr edüp elli günden mütecâviz gecelerde nümâyân olup hey'eti müşâhede olunur idi.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan cây-gâh-ı kadîme vürûd buyuruldu.

Yirminci yevm-i Ehad'de Sofa-i hümâyûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline şeref-bahş olunmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

---

⁴⁶⁸ Nûshada ايلنمك imlasıyla yazıldı.

[96a] Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve istimâ'-ı menkîbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş ve çukadârân ve binişciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i top-ı berf ba'dehû yedekciyâna emr-i top-ı berf ba'dehû temâşâ-yı gazâlân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû nehzat ve Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına sâye-bahş ve istimâ'-ı menkîbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da binişciler Topkapısı'na zehâb ve şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden İsveç balyosunu müşâhede ve binişcilerin mahall-i halîfe-i kozbekciyâna gelmesini emr ba'dehû şevketlü efendimiz dahi teşrîf ba'dehû huzûr-ı fâ'izu'n-nûrlarında tabh-ı helvâ ve tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi anda edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

[Sene 1156 Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Horhor ta'bîr olunan mahalde Bağdâd ağasının hânesinden zuhûr-ı harîk haberi vürûd etmekle şevketlü efendimiz esbe süvâr ve Ağa Bâğçesi'ne vusûllerinde intifâsı haberi gelmekle mahall-i mezbûra mu'âvedet ve istimâ'-ı

menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

[96b] İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâkî mahall-i 'atîka sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz sâ'im olmağla 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve 'ıydiyye gelen esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Topkapu'da vâkî mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr 'Arz Odası'na hatve-cünbân ve ba'de-edâ-yı âyîn ü resm-i 'Osmânî ve icrâ-yı mu'tâd-ı kadîm-i cihân-bânî 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i 'ıyd olan yevm-i Sebt'de seherî Hırka-i Şerîfe vürûd ve silahdâr ağa kulları ve ağayân-ı 'arz ve Hâne-i hâssa ber-vech-i mu'âyede şâl-bûs ve ba'de-edâ-yı subh Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Bâbü's-sa'âde'de mevzû taht-ı husrevâneye kadem-nihâde ba'dehû sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet ve sâ'ir ağayân-ı ocak şâl-bûs ile iktisâb-ı şeref ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve yed-i meymenet-mu'tâdlarıyla yedi 'aded kebş zebh ba'dehû gılmânân-ı Enderûn kulları şâl-bûs ile mesrûru'l-fu'âd ve Oda-i Hıtân'da tenâvül-i ta'âm olup 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve temâşâ-yı küşt-gîrân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz [97a] cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû küşt-gîrân ba'dehû hırsa ırsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû küşt-gîrân ba'dehû bâzîçe-i kol ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i rumh ba'dehû bâzîçe-i cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı iyâb u zehâb ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümâyûn'da vâki' Oda-i Bağdâd'a şeref-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

[97b] Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ser-bostâniyân-ı Edirne vezâret ile kâm-yâb ve sadr-ı a'zam odabaşısı olan İsmâ'îl kulları Edirne bostâncıbaşılığı ile mesrûru'l-fu'âd ve İbrâhîm Haseki odabaşılık ile dil-şâd kılındı.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Bağdâd Odası'na sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne biniş sipâriş olmuş iken Sovukçeşme'ye tahvîl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve ba'zı sohbet ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a Şimşirlik'de ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündilere ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenildi.

Sene 1157 [Muharrem]

Bin yüz elli yedi senesi Muharremü'l-harâm'ın gurre-i olan yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya zehâb ve bir mikdâr ârâm [98a] ba'dehû Sepetciler'e teşrîf ve bahre mâ-i berfin kesret-i cereyânı sebebiyle simâke sersemlik 'ârız olup uskumru ta'bîr olunan semek hadden bîrûn vech-i mâya kendüyi ilkâ etmekle Halîc-i Bahr-i Siyâh ve İstanbul ve cânib-i Üsküdar ve Âhûrkapu'da ta'dâd u ihsâdan hâric zevrakân ile ahz olunduğundan mâ-adâ sâhil-i İstanbul ve gayride bilâ-ta'ab sepet sepet ahz ve zevrakân ile zehâb eden tâ'ife-i nisvân dahi eyâdî ile ahz-ı semek etdikleri müşâhede ve şevketlü efendimiz dahi edâ-yı 'asra dek mahall-i mezbûrda eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib anda edâ olunup ba'dehû 'avd buyurdular. Ve bundan akdem ba'zı hizmet ile Musul'a râhî olan kozbekcibaşı vürûd etmekle yevm-i mezbûrda 'arza duhûl eyledi.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve silahşor İsmâ'îl Bey me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-edâ vürûd etmekle yevm-i mezbûrda 'arza duhûl eyledi.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû re'îs efendi kulları 'arza dâhil oldu. Ve

ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû ‘avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ‘Acem husûsu için Paşakapısı'nda istişâre olundu.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da sâ‘at üçde Kâsımpaşa'da [98b] harîk vâki‘ olup ve şevketlü efendimiz dahi zehâba müteheyyi’ iken bir iki hâne muhterik ve intıfâsı haberi vürûd etmekle tevakkuf buyurdular. Ve vakt-i zuhrda Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû ‘avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve kesret-i süyûl sebebiyle türâb bahrde ve sâhil-i Eyyûb'da tecemmu‘ etdiği ecilden mu‘tâd olan mahalle zehâb kâbil olmamağla Ayvansarây İskelesi'nden su‘ûd ve cevânibe nigh-endâz ve temâşâ ederek Sarây-ı Dâvûdpaşa'da cedîden binâ olunan mahalle sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû cânib-i havz-ı kebîrde vâki‘ maksûreye teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ba‘dehû Kasr-ı Dâvûdpaşa'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû derûn-ı sarâyda vâki‘ oda-i kebîre teşrîf ve tenâvül-i ta‘âm ve ba‘de-edâ-yı ‘asr esbe süvâr ve Râmî Çiftliği'nden Bostân İskelesi'ne nüzûl ve filikeye süvâr olunup mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda haseki ağa kulları sadr-ı sâbık Ahmed Paşa kullarına Erzurum cânibinde ser‘askerlik için emir irsâline me‘mûr ve râhî oldu.

On dördüncü yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Sofa-i hümâyûn halvet olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a vakt-i mağribe dek eğlenildi.

On beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve silahşorân kulları için ‘iffet-serâdan bir maşraba aşûrâ ityânı emr-i hümâyûn ve huzûr-ı fâyizu'n-nûrlarında tenâvül ve temâşâ ba‘dehû ‘acemî cündîlere ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba‘dehû edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a zehâb ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâde-i cirid-i süvârî ba'dehû teberdârâna bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz binişciyâna ruhsat-dâde-i bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile [99a] eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hasan Dilsiz hizmete zehâba me'mûr oldu.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup mahall-i âhara teşrîf olunmadı.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ve vakt-i 'asrda Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ârâm buyurulup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a revnak-endâz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve leyle-i İsneyn'de sadr-ı 'âlî Hasan Paşa kullarının Monlâ Gürânî'de vâki' hânesinde harîk vâki' olup ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Koska'ya vusûllerinde haber-i intifâsı vürûd etmekle mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve binişciyâna ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve tekâmîl-i müddet hasibiyle Pîrî-zâde imâm-ı evvel kulları kâdî-'askerlik-i Rum'dan ma'zûl olup sâbıkâ ordu-yı hümayûn kâdısı Es'ad Efendi kâdî-'askerlik ile tekrîm olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ba'de't-temâşâ Kasr-ı İncülü'ye zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de [99b] Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâs Âhûr'dan esbân ihrâc ve Şâdîrvân'a irsâl olundu.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sene 1157 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve bundan akdem şâhîncibaşı el-Hâc İbrâhîm Ağa kulları ba'zı hizmet ile cânib-i Kırım'a me'mûr ve ba'de-edâ-yı hizmet vürûd edüp yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve binâ olunan mahalleri temâşâ ve piyâde-nişîn ve 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfeng-

endâzân-ı Enderûn'a rimâyeye-i sürb ve istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû piyâde-nişîn ve sâhil-i Karaağac'dan filike-süvâr-ı mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve hân-ı [â]lî-şân tarafından ber-vech-i hediye vürûd eden sungur ve şâhîn ve birkaç nevi'den dahi sibâ'-ı tuyûru şâhîncibaşı Hacı İbrâhîm Ağa kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âba ityân ve 'arz eyledi.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'de ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû ruhsat-dâd-ı tomakçıyân ve temâşâsıyla eğlenildi.

Altıncı yevm-i Sebt'de [100a] vakt-i duhâda Sovukçeşme'ye teşrîf ve cânib-i Erzurum'da ser'askerlik ma'iiyetine me'mûr olan on beş yeniçeri ve iki cebeci ve bir topçu ortalarının neferâtı alay ile mürûr ve zâbitânına ber-vech-i mu'tâd ilbâs-ı kabâ ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de-l-'arz şevketlü efendimiz Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Topkapu halvet olunup vakt-i mağrîbe dek eğlenildi.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Kasr-ı İncülü'ye revnak-endâz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de-d-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye şeref-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve mîrâhûr-ı evvel 'Abdullâh Bey kulları ve ser-bevvâbân Sâdık Ağa kulları me'mûr olduğu mahalden ba'de-edâ-yı hizmet vürûd etmekle yevm-i mezbûrda 'ale'l-infirâd ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldular. Ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersane Bağçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ba'dehû rimâyeye-i sürb ve istimâ'-ı fasl ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâyı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâyı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ve ba'de-edâyı 'asr mu'âvedet ve Sofa-i hümayûn'da vâki' ser-i nerdübâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib Hırka-i Şerîf'de edâ olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On beşinci [100b] yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ba'de-edâyı 'asr tenâvül-i ta'âm ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek sâhil-i Karaağac'dan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve cânib-i İncüli halvet olunup vakt-i mağribe dek eğlenildi.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf-i iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâyı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve hedefe ruhsat-dâd-ı rimâye-i tîr ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâyı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâyı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'de ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirminci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden Felemenk elçisini müşâhede ba'dehû Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Topkapısı'na zehâb ve şükûfe-zârda temâşâ ederek hatve-cünbân ve şükûfe-zârda vâki' kasrda tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâyı mağrib mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de irhâ-yı 'inân ederek Langa'da vâki' Yeğen Paşa Sarâyı'na şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve sâhil-i Yenikapu'dan sandal-nişîn-i mu'âvedet ve Topkapu'dan su'ûd edüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf-i iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda 'ulûfe yazısı oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye sâye-bahş ve lâle-zârda bir mikdâr [101a] temâşâ ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû teberdârân-ı 'atîka bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû derûn-ı hadîkada vâki' kasa sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Topkapu'da vâki' lâle-zâr ve şükûfe-zârda hatve-cünbân-ı temâşâ ve derûn-ı hadîkada vâki' kasrda eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de binişçiler Bahâriyye'ye zehâb ve şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağaç Bâğçesi'nde cedîden tarh u binâ olunan Kasr-ı Hâkâniyye'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları tarafından ferş olunan mefrûşâtı temâşâ ve hüsn-i mevki'i taz'îf etdiğinden ziyâde pesendide-i hümâyûn olmağla emîn-i binâ olan Râkım Efendi'ye ve ma'îyyetinde olan Tersâne

kethudâsına ve mi‘mâr ağaya ilbâs-ı kabâ ve nezâret-i ‘amele eden bostânî hasekilerine ihsân-ı hümâyûn-ı ‘inâyet-makrûn ile mesrûr'u'l-fu‘âd ve ba‘zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr hatve-cünbân olarak efendiler mahallini ve gayr[1] mahalleri temâşâ ve kasr-ı fevkâniyyede tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını temâşâ ve ba‘de'd-Dîvân siyâh sorguc rekz olunan yeşil kalansüveyi lübs ve Oda-i ‘Arz'a sâye-bahş ve ba‘de-duhûl-i ‘ulemâ ve sadr-ı ‘âlî kapudan paşalık ile tekrîm olunan Rumeli vâlisi ‘Osmân Paşa-zâde Ahmed Paşa kulları ve rûznâmçe-i evvel olan Kesreli Ahmed Efendi Erzurum cânibine ordu-yı hümâyûn defterdârlığı ile ‘ucâleten irsâl olunmağla rûznâmçe-i evvel olan Firârî Hasan Efendi kulları ve bu tarafda zağarcıbaşı olan İbrâhîm Ağa Diyârbekir'de olan yeniçeriyâna ağa nasb olunup **[101b]** Cemâziyelûlâ'nın on dördüncü günü menzil ile Diyârbekir cânibine râhî ve ol tarafa me‘mûr olan yeniçeri ortaları sefine ile irsâl olunmuş idi. Bu tarafda kul kethudâsı ağa yeniçeri ağalığıyla kâm-yâb oldukda mezbûr İbrâhîm Ağa'nın ityânı emr-i hümâyûn olmağla bu tarafda geldikde kul kethudâlığı ile tekrîm ve henüz pîş-gâh-ı şevket-me‘âbda fersûde-cebîn ile ihrâz-ı şeref etmediğinden ‘Arz Odası'na duhûl ve fersûde-cebîn ile dil-şâd oldular. Ba‘de'l-‘arz ‘iffet-sarâya zehâb ve ba‘de'z-zuhr Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Balıkhâne'ye teşrîf ve kubeyl-i mağribe dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda câm göbeği çukaya kaplı kubur yenli semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın üçü idi.

Sene 1157 [Rebî‘ulevvel]

Gurre-i Rebî‘ulevvel olan yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetçiler'e şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Şevkiyye'de vâki‘ lâle-zâra sâye-bahş ve temâşâ-yı lâle-zâr ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve ‘iffet-sarây-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve ba‘zı sâz u fasl ile eğlenilüp ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba‘de-edâ-yı ‘asr derûn-ı ‘iffet-serâda vâki‘ çemen-zârda tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve Şimşirlik'de ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî olup eğlenildi.

Dördüncü yevm-i Sebt'de göç tarîkıyla Topkapu'ya nakl ü hareket olunup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve cânib-i bahre nâzır olan kasrda ârâm ve vakt-i 'asra karîb Ağa Bâğçesi-i Cedîd'e teşrîf ve bir mikdâr lâle-zârı temâşâ ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Sofa-i hümayûn'da vâki' lâle-zârda olan kasra teşrîf ve kubeyl-i mağrîbe dek eğlenilüp ba'dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr taksîmât-ı mevâcib-i reşenin hitâmı olmağla ber-vech-i mu'tâd semmûr kürk ve mücevher deşne sadr-ı 'âlî kullarına silahdâr ağa kullarıyla irsâl ve dûş-ı iftihârına ilbâs ile ser-i sürûrların hem-ser-i tâk-ı âsumân buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden esbe süvâr ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek çerâ-gâh-ı Çırpıcı'da âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve bir mikdâr hâb-ı istirâhat ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve ruhsat-dâd-ı tûfeng-endâzân ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve filânın ityânı emr-i hümayûn ve ba'zısının muhâcemeleri temâşâ [102a] ve ba'de-tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı 'asr sâhil-i Makrohora'da âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve bir mikdâr [ârâm] ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de-l-'arz şevketlü efendimiz bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de kurb-ı Sultân Bâyezîd'de vâki' Vezneciler verâsında sipâhîler ağası olan Bekir Ağa'nın şâtırının hânesinden harîk zuhûr edüp şevketlü efendimiz zehâb ve çemen-suffeye müntehî olmuş iken intifâsı haberi vürûd etmekle mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hadîka-i Üsküdar'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya revnak-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû esbe süvâr

ve gül-geşt-i çemen-zâr ederek Yemişcibaşı Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ba'zı sâz u fasl ile eğlenilüp ba'dehû hadîkada temâşâ-künân hatve-cünbân ve kubeyl-i 'asrda mu'âvedet ve 'iffet-sarây-ı Üsküdar'da ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve sâhil-i Topkapu'dan su'ûd olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'nde vâki' dersiyye pîş-gâhında hatm-i *Buhârî-i Şerîf* musammem olmağla sadr-ı 'âlî kulları mukaddemce vürûd ve şevketlü efendimizin hîn-i teşrîflerinde sadr-ı 'âlî kulları bagal-gîr olarak kitâbhâne dersiyyesine sâye-bahş ve ba'de-hatm-i *Buhârî* ve edâ-yı Cum'a kitâbhâneye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz mu'âvedet buyurdular. Ve re'îsü'l-küttâb olan Râgıb Mehmed Efendi vezâret ve mansıb-ı Mısır ile kâm-yâb ve re'îs-i sâbık Mustafa Efendi riyâset ile dil-şâd kılındı.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de Mahbûbiyye'de tilâvet-i mevlûd-ı Nebiyy-i Ekrem sallallâhu 'aleyhi ve sellem olunup ve ocak mü'ezzini silk-i mevlûd-hâna idhâl ve ihsân-ı mülûkâne ile mesrûru'l-hâl kılındı.

On ikinci yevm-i Ehad'de tilâvet-i mevlûd-ı Nebiyy-i Ekrem ve Habîb-i Muhterem sallallâhu 'aleyhi ve sellem için ber-vech-i mu'tâd alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-istimâ'-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm Şerîf-i Mekke [102b] tarafından vürûd eden nâmeyi re'îs efendi kırâ'at ba'dehû re'îs efendi kullarına ( )⁴⁶⁹ ilbâs-ı kabâ ve müjdecileri dahi ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu'âd ve ityân olunan hurmâ-i Medîne-i Münevvere'den tenâvül ve mu'âvedet ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümâyûn'da vâki' lâle-zârda olan kasrda ârâm ba'dehû Topkapusı'na râhî oldular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye sâye-bahş ve pîş-gâhında vâki' adada olan ünbûbeler mukaddem kat' ve vaz'-ı türâb ile cemî'-i cevânibi tesviye olunmağla ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i piyâde ba'dehû tepeye vaz'-ı sebû ile berü cânibde vâki' çerâ-gâhdan rimâye-i sürb

⁴⁶⁹ Metinde çeyrek satır kadar boşluk vardır.

ve fasl u sâz u âgâze ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân Topkapısı'na zehâb ve Ağa Bâğçesi cânibi halvet olunmağla mahall-i mezbûrda eğlenildi.

On beşinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Topkapısı'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı harem ile mahlût cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular.

On yedinci yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb olup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplı erkân semmûr kürk lûbs buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de ‘iffet-serâda muhtasarî çerâgân ve temâşâsıyla eğlenildi. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmisi idi.

On sekizinci yevm-i Sebt'de şûrb-i şerbet-i devâ olup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Karaağac Bâğçesi'nde vâki‘ Kasr-ı Hâkâniyye'ye sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû esbe süvâr ve mahall-i Hırka-i Şerîf'i ve Hâsoda'yı [103a] ve ‘arz ağalarının ve silahdâr ağanın yerini temâşâ ve piyâde-nişîn ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i rimâye-i sûrb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olup Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba‘de'd-Dîvân Topkapısı'na mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve istimâ‘-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de mukaddem binişciler sâhil-i Üsküdar'da vâki' merhûme Hadîce Sultân [Sarâyı'na] zehâb ve vakt-i zuhrda şevketlü efendimiz Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve esbân-ı Istabl-ı 'âmire'nin çerâ-gâha tesyîr ve mürûrunu temâşâ ve Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve sarây-ı mezbûra sâye-bahş ve Seng-i Öreke'ye vaz'-ı sebû ve rimâye-i sürb ve sâz u fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve Topkapu'dan esbe süvâr ve Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de donanma-yı hümâyûn hurûcu musammem olmağla şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz bir mikdâr ârâm ba'dehû kapudan paşa kulları gelüp pîş-gâh-ı şevket-me'âbda sadr-ı 'âlî ve kapudan paşa kulları serâsere kaplu semmûr kürk lûbs ve mîrân-ı çekdiriyân ber-vech-i mu'tâd ve ba'zı kapudânân-ı kalyonân lûbs-i kaftân ba'dehû çekdireler top-ı kal'a-kûb-ı ra'd-âşûbların rimâye ederek sâhil-i Yalı'dan mürûr ve bâd-ı muvâfık ile bâdbân-güşâ-yı 'azîmet ve Beşiktaş'a râhî oldular. Ve yevm-i hurûc-ı donanmaya dek kapudan paşa kullarının kangı cânibe zehâbı ta'yîn olunmamağla yevm-i mezbûrda Bahr-i Sefîd'e zehâbı müte'ayyin oldu. Ve ba'de't-temâşâ şevketlü efendimiz esbe süvâr ve sâhil-i Yalı'dan irhâ-yı 'inân ederek Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve hedefe [103b] ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de kurb-ı Süleymâniyye'de vâki' dekâkîn-i dökmeçilerden harîk zuhûr edüp ve iki dükkân muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve fasl u sâz ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ve mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve yevm-i mezbûrda 'ıffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-i tomak ve müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1157 [Rebî'ulâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hadîka-i Üsküdar'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bâzîçe-i tomak ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın üçü idi.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a hatm-i *Buhârî* ve istimâ'-ı va'z olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz yeşil sofa kaplı erkân kâkum kürk lübs buyurup ve huddâmân-ı hâssa ve çukadârân kulları sâde lübs eylediler. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın dördü idi. Ve kapudan paşa kulları dahi Bahr-i Sefîd'e bâdbân-güşâ-yı 'azîmet oldular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Haydarpaşa'dan esbe süvâr ve beylik mandırada bostâncıbaşı ağanın ziyâfeti [104a] olmağla mahall-i ta'dâd-ı ganemde olan kasra teşrîf ve ba'de-ihsâ-i ganem sâye-bahş ba'de-tenâvül-i ta'âm ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve fasl u sâz ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû yine ta'âm keşîde ve tenâvül ve bostâncıbaşı ağa kulları hedâyâsın 'arz ve dûşuna semmûr kürk ilbâs ve esbe süvâr ve gül-geşt ederek verâ-yı Hadîka-i Üsküdar'dan Balaban İskelesi'ne vürûd ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Ve şiddet-i vezân-ı bâd-ı lodosdan deryâ ziyâde hareket etmekle bir mertebe ‘azîm dalgalar peydâ olmuş idi ki pâdişâh-ı ‘âlem-penâh değil âhâd-ı nâs dahi zevrak ile zehâbını ‘akıl tecvîz etmez idi. Lâkin sâhillerde kalîl müşâhede olunmağla sandal-nişîn-i ‘azîmet ve şiddet-i hareket-i deryâdan zevrak-nişînâna havf müstevlî olup sübha-kirdâr-ı da‘avât olarak bi-hamdillâhi te‘âlâ selâmet ile sâhil-i Haydarpaşa'ya vusûl ve su‘ûd olundu.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî mahalline teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'de vâki‘ Kebâbiyye'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve top ve ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda Râgıb Mehmed Paşa kulları Beşiktaş'dan kalyon ile bâdbân-güşâ-yı ‘azîmet oldular.

Yedinci yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Kebâbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû germâbeye şeref-bahş ve re’s-i mübâreklerin tırâş ba‘dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve top ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de seherî ba‘de-edâ-yı subh filike-nişîn-i ‘azîmet ve göc tarîkıyla Karaağac'a teşrîf ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye revnak-endâz ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve pîş-gâhında vâki‘ adada bâzîçe-i cirid-i piyâde ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Kiremithâne'de kadîmden bir câmi‘ olup killet-i vakfî hasebiyle câmi‘ dahi harâba müşrif ve derûnunda edâ-yı salât kâbil olmamağla dâru's-sa‘âde-i şerîfe ağası Beşîr Ağa kulları müceddeden ihyâ ve evkâf dahi ta‘yîn etmekle şevketlü efendimiz edâ-yı Cum‘a içün vürûd edüp ba‘de-edâ-yı Cum‘a muâvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kâkum kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın on biri idi.

Onuncu yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı [104b] ‘asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda meneviş sof ferâce lübs buyurulup ağayân-ı ‘arzın kerrâke lübs eylemelerine ruhsat-ı hümayûn oldu. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın on ikisi idi.

On birinci yevm-i Ehad'de yine Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve cirid-i piyâde ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Mîrâhûr'a sâye-bahş ve çerâ-gâhda olan esbânı temâşâ ve mîrâhûr ağa kulları ber-vech-i mu'tâd bir donanmış esb keşîde ve şevketlü efendimiz dahi erkân semmûr kürk ilbâs ve huddâmân-ı Istabl-ı 'âmire'ye ber-vech-i mu'tâd ihsân-ı hümâyûn olunup ba'dehû esb-i mezbûra süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kerrâke lûbs buyuruldu. Ve cânib-i Diyârbekir'de ser'asker olan 'Abdî Paşa-zâde 'Ali Paşa vefât etmekle Haleb vâlisi olup Musul muhâfazasında olan Hüseyin Paşa'ya ser'askerlik emrini irsâle Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey yevm-i mezbûrda me'mûr oldu.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Şevkiyye'ye sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ba'dehû bir mahalle teşrîf buyurulmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da Otakçılar'da vâki' merhûm çakırcıbaşı Rüstem Ağa'nın hânesi kurbunda harîk vâki' olup birkaç hâne muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'dehû ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Okmeydânı'nda tekyede vâki' kasma şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve vaz' olunan koşular ahz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû esbe süvâr ve gül-geşt-i deşt ederek verâ-yı Hâsköy'den mu'âvedet buyurdular.

On altıncı **[105a]** yevm-i Cum'a'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Vâlîde Yalısı'ndan su'ûd ve Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî 'aleyhi rahmetü'l-Bârî'de edâ-yı Cum'a olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Kâhire-i Mısır'da müddet-i medî[de]den berû âb-rûy-ı ümerâ-i kirâm olan 'Osmân Bey'e ba'zı ümerâ-i Mısır ve ağayân-ı ocak mücerred hasedlerinden nâşî zalemeye ruhsat ve müşârun-ileyh 'Osmân Bey'i tahzîl ü tahkîrde yek-dil ü yek-cihet ve cemm-i⁴⁷⁰ gafîr ile hânesine hücum ve bi'l-küllîyye emvâl ü eşyâsını nehb ü gâret ve ba'zı gılmân u cevârîsini katl

⁴⁷⁰ Nûshada جمع imlasıyla.

ve ba‘zı cevârlarına hilâf-ı şer‘ fi‘le cesâret etdiklerinden mâ-adâ iki sagır veledini dahi katl ve mezbûr ‘Osmân Bey bir tarîk ile firâr ve hâric-i Mısır‘da ‘urbân ve gayriden cem‘-i kesîr tedârûk ve zor-bâzû ile Mısır‘a duhûl garazıyla etrâf-ı Mısır‘ı geşt ve duhûlden me‘yûs oldukda cem‘iyyetini def‘ u tard ve deşt-i hayretde sergerdân iken melce-i ‘âlem ve fersûdegân-ı benî Âdem olan âsitân-ı Devlet-i ‘aliyye‘ye ruh-sûdeden gayri derdine çâre ve melhem-i zahm-ı dil-i âvâre olmamağla Âsitâne‘ye geldikde fevka‘l-me‘mûl ikrâm olunmağla husamâ-yı bed-hâhâna kemâl-i dâğ-ı derûn oldu.

On yedinci yevm-i Sebt‘de piyâde-nişîn-i ‘azîmet ve Kırkağac‘da âmâde olunan sâyebâna sâyebahş ve ba‘zı bâzîçe ile eğlenilüp kesret-i nüzûl-i bârân vâki‘ olmağla kable-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad‘de Bahâriyye‘ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn‘de yine Bahâriyye‘ye sâyebahş ve kurb-ı vakt-i ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû esbe süvâr ve gül-geşt-i deşt ederek ‘Ali Bey Köyü‘nde derûn-ı haremde vâki‘ bâğçeye şeref-bahş ve fasl u sâz ile eğlenilüp ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ‘da ba‘de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvâna teşrîf ve ba‘de‘d-Dîvân siyâh sorguc rekz olunmuş meneviş kalansüveyi lübs ve ‘Arz Odası‘na teşrîf ve sâbıkâ Ulah beyi olan Kostantin yine Ulah beyliği ile dil-şâd ve ilbâs-ı kuka ve ba‘de-duhûl-i ‘ulemâ ve sadr-ı ‘âlî ‘Arz Odası‘na duhûl ve fersûde-cebîn eyledi. Ba‘dehû şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf‘e vürûd ve ba‘de-du‘â-yı isticâbet **[105b]** Ağa Bâğçesi-i Cedîd‘e revnak-endâz ve tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Erba‘â‘da Bahâriyye‘ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs‘de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd‘a teşrîf ve eşcâr-ı gülnârdan bir mikdâr tenâvül-i gülnâr ve sâ‘ir huddâmâna ruhsat-dâd-ı tenâvül ba‘dehû Beylerbeyi‘ye sâyebahş ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa‘ya nisâr-ı zer ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet ve Şeref-âbâd‘a şeref-bahş ve ba‘de-nûş-ı kahve-i âsâyiş mu‘âvedet ve Tersane Bâğçesi‘nde vâki‘ kafese su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı mağrib piyâde-nişîn ve Karaağac‘a râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yenikapu'dan su'ûd ve Sultân Selîm Câmî'i'ne zehâb ba'de-edâ-yı Cum'a iskele-i mezbûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de kesret-i nüzûl-i bârân sebebiyle mahall-i âhara 'azîmet olunmayup Hâkâniyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve Erzurum cânibine ba'zı hizmet ile me'mûr olan silahşor 'Arabgirli İbrâhîm Bey ba'de-edâ-yı hizmet vürûd etmekle yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu. Ve nüzûl-i bârân yevm-i Ehad'e dek mütemâdî olmağla şevâhik-ı cibâlden kesret ile cereyân eden süyûl mecrâ-yı kadîmlerine sığmayup sahn-ı deşte münteşir ve çerâ-gâhda olan esbânın ba'zısını izhâb ederek bahre ilkâ hattâ Çerâ-gâh-ı Çırpıcı'da iki yüz 'aded ganemi kuzularıyla bahre izhâb etmekle vâfir hasâret vâki' oldu. Ve bu mertebe kesret-i cereyân-ı süyûl karîbü'l-'ahd[d]e müşâhede olunmamışdır deyü şüyûh nakl eylediler.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Mâbeyn'e teşrîf ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp mahall-i âhara teşrîf buyurulmadı.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a zehâb ve kesret-i mâ'dan Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf olunmayup mahall-i âharda ârâm ve 'asra karîb mâ'ya killet geldikde derûn-ı kasr tathîr ve teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı [106a] 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ruhsat-dâd-ı rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Eyyûb'da vâki' Hüseyin Paşa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Bahâriyye'den su'ûd ve esbe süvâr ve gül-geşt-i deşt ederek pîş-gâh-ı Râmî Çiftliği'nde vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

[Sene 1157 Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ olan yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'de edâ-yı Cum'a olunup mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı merhûme Hadîce Sultân'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve tâ'ife-i Lezgiyân'a hazîne-i hümayûn irsâline me'mûr olan 'Osmân Paşa-zâde hazîneyi Kars ser'askeri sadr-ı sâbık Ahmed Paşa kullarına teslim ve mu'âvedet etmekle yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

Dördüncü⁴⁷¹ yevm-i İsneyn'de Sa'd-âbâd'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya zehâb ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Hırka-i Şerîfe vürûd ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübâna şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn [106b] oldular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Tersane Bâğçesi'nde Hâsoda İskelesi'nden su'ûd ve Okmeydânı'nda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve müsâbıkûna ve havâcılara ihsân-ı hümayûn ile mesrûru'l-fu'âd ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû temâşâ-yı deşt ederek verâ-yı Hâsköy'den 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Bostân İskelesi'nden su'ûd ve Zâl Paşa Câmi'-i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû 'avd buyurdular.

---

⁴⁷¹ + dördüncü

Onuncu yevm-i Ehad'de yine Bahâriyye'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve hedefe rimâye-i tîr ve sâhil-i iskelede sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı mağribe dek eğlenilüp ba'dehû ric'at buyurdular. Ve Kûhsâr-ı Istranca Hinzîr Deresi nâm mahalde züyûf akçe 'amel eder bir kalba-zen ahz olunup 'amel eylediği gurusları pîş-gâh-ı şevket-me'âba 'arz u irâ'et olundu.

On birinci yevm-i İsneyn'de Halîc-i Sa'd-âbâd'da Söğütlük nâm mahalden esbe süvâr ve temâşâ-yı deşt ederek Paşa Çayırı demekle ma'rûf mahalde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Tersane-i 'âmire'de binâ-i kalyona mübâşeret olundu.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve Hırka-i Şerîf'e vürûd ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular. Ve cânib-i Kars'a ba'zı hizmet ile [107a] me'mûr ve ba'de'l-edâ vürûd eden silahşor 'Abdurrahmân Paşa-zâde yevm-i mezbûrda 'arza duhûl eyledi.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve sadr-ı sâbık Ahmed Paşa kullarına Erzurum cânibi ser'askerliğini irsâl eden haseki ağa kulları ba'de'l-edâ vürûd etmekle yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

On beşinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kürkcü Kapısı İskelesi'nden su'ûd ve Galata'da vâki 'Arab Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve kurb-ı Karye-i 'Ali Bey'de vâki Söğütlük'de âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı

müsâbaka-i rimâye-i tîr ve ba‘de-edâ-yı ‘asr istimâ‘-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a teşrîf ve ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyış mâ-i Sa‘d-âbâd'da olan piyâdeye süvâr ve Karye-i Sa‘d-âbâd'da olan kasra teşrîf ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba‘dehû piyâde-nişîn-i mu‘âvedet ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Kasr-ı Sa‘d-âbâd'da tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî içün İstanbul'a zehâb olunmayup vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba‘â'da piyâde-nişîn-i ‘azîmet ve Kırkağac'da âmâde olunan sâyebâna sâyе-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de ba‘de-edâ-yı subh filike-nişîn-i ‘azîmet ve göc tarîkıyla Beşiktaş'a zehâb ba‘dehû harem-i hümayûn dahi zevrakân-ı serî‘u's-seyr ile güşâd-ı per-i mıkzâf ederek vürûd eyledi. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ‘iffet-sarâya râhî [107b] oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum‘a'da Beşiktaş Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de verâ-yı Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan sâyebâna sâyе-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i cirid ba‘dehû Cânibî ‘Ali Efendi Sarâyı'na teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû sarây-ı mezbûrda vâkî‘ bâğçede hatve-cünbân olarak temâşâ ve mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Râkım Efendi Yalısı'na teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ve istimâ‘-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bebek'e su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı zuhr bir mikdâr ârâm ve sandal-nişîn ve Göksu'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve esbe süvâr ve temâşâ-yı çemen-zâr ederek sâhil-i Kandilli'ye sâyе-bahş ba‘de-nûş-ı kahve-i âsâyış filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da ba‘de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve ağayân-ı ‘arza

dahi duhûl-i ‘iffet-sarâya ruhsat ve ta‘mîr ve ba‘zı mahalleri ber-tar[z]-ı matbû‘ tecdîd olunan germâbeyi temâşâ ba‘dehû Hırka-i Şerîf’e vürûd ba‘de-du‘â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn’da vâki‘ cânib-i havuzda olan kasrda tenâvül-i ta‘âm ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â’da Sâhilsarây-ı Çırağan’a teşrîf ba‘de-temâşâ-yı semâ‘-ı dervîşân derûn-ı hadîkada olan kasra teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs’de mahall-i Taksîm-i mâ’da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i cirid ba‘dehû hırsa ırsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ ve ba‘de-edâ-yı ‘asr nefis-i Taksîm’e teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a’da esbe süvâr ve Tophâne’de vâki‘ Kılıç ‘Ali Paşa Câmi‘i’ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a sandal-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Sene 1157 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyeluhrâ olan yevm-i Sebt’de Kasr-ı Beşiktaş’a [108a] teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

İkinci yevm-i Ehad’de verâ-yı Dolmabâğçe’de tepede âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve cündiyâna ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘de-t-temâşâ Sâhilsarây-ı Mehmed Emîn’e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i İsneyn’de bir mikdâr huddâm-ı harem ‘iffet-sarây-ı Beşiktaş’da ibkâ ve muhtasarî göc tarîkıyla Beylerbeyi’ye teşrîf ve vakt-i zuhrda Kulleli Bâğçesi’ne sâye-bahş ve hırsa ırsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve bundan akdem tâ’ife-i Lezgiyâna ırsâl olunan hazîne muktezâ-yı vakt hasebiyle Kars’da mahfûz ve emniyyet-i tarîk mülâhazası bir mikdâr imtidâd-ı te’hîre bâdî ve def‘-i a‘dâ edecek mikdârı techîz-i ‘asker ve Ahîsha vâlîsi üzerlerine ser‘asker nasb u ta‘yîn ve savb-ı me‘mûra teveccüh ve mütevekkilen ‘alallâh zehâb üzre iken cem‘iyyet-i kesîre ile Tahmâs’ın oğlu ser-i râhların ahz ve ba‘de’l-mukâtele Yûsuf Paşa’nın kethudâsı şehîd ve îsâl-i hazîne mümkün olmayup Yûsuf Paşa kulları şikeste-mizâc olduğu hâlde mu‘âvedet ve vefât ettiği haberi yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Fıstıklı Bâğçe'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba'dehû cirid-i piyâde ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve bâzîçe-i tomak ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve sâhilsarây-ı hekîmbaşı efendiye teşrîf ve edâ-yı mağribe dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve yevm-i mezbûrda Beylerbeyi halvet olunup mağribe dek mahall-i mezbûrda eğlenildi.

[108b] Sekizinci yevm-i Sebt'de verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Re's-i Havuz'da âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kulleli'de âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve cânib-i Kandilli'den zevrakân-ı bostâncıbaşı ağa ve haseki ağa ve rikâb ağaları ve ol mahalde olan piyâdelere emr-i hümâyûn-ı müsâbaka ve sebk edenlere ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu'âd ba'dehû esbe süvâr ve Vânîköyü'nde vâki' sâhilsarây-ı müftî efendiye teşrîf ve mahdûm-ı müftî efendiye bi'l-muvâcehe peder-i muhteremine müte'allık ba'zı kelâm-ı nevâziş ile ser-i iftihârların hem-ser-i tâk-ı âsumân buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn ve ba'dehû göc tarîkıyla Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a teşrîf ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve tırâş olunup Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-du'â-yı isticâbet Topkapusu'na zehâb ve müceddeden binâsı mübâşeret olunan kasr ve hıyâzı temâşâ ve derûn-ı hadîkada vâki' kasr-ı kebîrde tenâvül-i ta'âm ve sâhil-i Topkapu'dan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkada vâki' kasra revnak-endâz-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya [109a] râhî oldular.

On altıncı yevm-i Ehad'de esbe süvâr ve re's-i mâ'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve nişâna rimâye-i tîr ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e vürûd edüp ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda ihrâc-ı mevâcib-i lezez içün yazı oldu. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve cânib-i Kars'a ba'zı hizmet ile râhî ve mu'âvedet eden silahşor Arnabud Mehmed Ağa kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Râkım Efendi'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i Cum'a'da ba'de'l-mağrib Karaman'da Otlakçı Yokuşu kurbunda bir bürüncükcünün hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi Yalı Köşkü'nden esbe süvâr ve Unkapanı'na intihâlarında intifâsı haberi vürûd etmekle iskele-i mezbûrdan sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Ve yine leyle-i mezbûrede Karaman'da subha karîb İstovraki zimmînin dükkânı kurbunda Emîr-zâdeler demekle ma'rûf efendinin hânesinden harîk zuhûr ve ba'de'l-ihtirâk muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da kurb-ı Sarây-ı Beşiktaş'da vâki' Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet [109b] ve Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a revnak-endâz-ı iclâl ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular. Ve bu esnâlarda sâhil-i İznikmit ve Âhûrkapu açıklarında ba'zı eşkiyâ⁴⁷² tomakçılık tarîkiyle katl-i nüfûs etmekle mezbûrları ahz için teftîşine âdemler ta'yîn olunup yirmi beşden mütecâvizi ahz ve mecma' olan mahallerde 'ibreten li'n-nâzırîn salb olundu.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve yine Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve taksîmât-ı mevâcib-i reşeni müşâhede ba'dehû kākum erkân kürk ve siyâh sorguc rezk olunmuş kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de'l-'arz Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübânda ârâm ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve mukaddemce Sarây-ı Cânibî 'Ali Efendi halvet olunmağla mahall-i mezbûra zehâb ve edâ-yı mağribe dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân civârında vâki' Gülşen-âbâd'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve Sarây-ı Cânibî Efendi'ye zehâb ve ba'de'l-'ışâ 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve temâşâ-yı şatranc ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

⁴⁷² Nûshada اشيقا imlasıyla.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1157 [Receb]

Gurre-i Receb-i mübârek olan yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile ve temâşâ-yı bâzîçe-i tomak ile eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda ba'de-edâ-yı subh tebdîl-i câme ile zevrak-ı tebdîle süvâr ve Topkapusı'nda binâsı mübâşeret olunan kasra teşrîf ve ber-vech-i merâm ba'zı şeyler binâsını tefhîm ve mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya zehâb ve sâhilde vâki' kasr[d]a bir mikdâr ârâm ba'dehû esbe süvâr ve Değirmenlik ta'bîr olunan mahalde vâki' maksûreye sâye-bahş ve mahalle münâsib kıt'a inşâ ve tahrîr olunmasını emr ve ba'de't-tahrîr [110a] zevraka süvâr ve Dört Kardaş dedikleri eşçâra zehâb ve sâyesinde ârâm ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş zevrak-nişîn-i mu'âvedet ve yine Göksu'ya teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve huddâmân-ı hâssa ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda rikâbdâr ağa kulları 'ulûfe kürkü irsâline me'mûr ve ba'de-edâ-yı hizmet Göksu'ya vürûd ve şâl-bûs-ı şevket-me'âb ile müstes'id ve ihrâz-ı şeref eylediler.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a revnak-endâz-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Erba'a'da verâ-yı Dolmabâğçe'de vâki' tepede âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i cirid-i menzil ba'dehû merhûm Mehmed Emîn'in yalısına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Okmeydânı'na 'azîmet ve gül-geşt-i deşt ederek tekyede vâki' kasra teşrîf ve vaz' olunan koşuları ahza ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i

rimâye-i tîr ve ba‘de-edâ-yı ‘asr sâhil-i Bâğçe-i Tersane'den sandal-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb ve dersiyyede sâye-bahş ve ba‘de-hatm-i *Buhârî* nusret-i ‘asker-i İslâm için hâzır olan sıbyân-ı mekteb ve sâ‘ir cemâ‘at-i Müslimîn dest-i du‘âyı taraf-ı âsumâna tevcîh ve bir mertebe kesret-i du‘â ve tazarru‘ olundu ki tîr-i du‘âyı hedef-i icâbete karîb ü karîn olmasını bi'l-cümle huzzâr yek-zebân-ı ittifâk oldular. Ve bu esnâlarda Tahmâs-ı bed-ma‘âş cem‘iyyet-i kesîre ile Kars'a karîb mahalle vaz‘-ı kadem-i şûm ve ‘asker-i İslâm ile kurb-ı vakt-i mukâtele olduğu haberi vürûd eyledi.

Yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şûd ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve Tahmâs-ı bed-ma‘âşın çarhacısı ile dört sâ‘at mikdârı mukâtele ve tarafeynden mu‘âvedet etdikleri haberini şevketlü efendimiz hîn-i teşrîflerinde ihbâr buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de [110b] sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd'a su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm [ve] filike-nişîn-i mu‘âvedet ve Gülşen-âbâd'a su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı mağrib piyâde-nişîn ve ‘iffet-sarây-ı Beşiktaş'a râhî oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Divân-ı ‘âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Mekke-i Mükerrreme ve Medîne-i Münevvere ⁴⁷³ شَرَّفْنَا اللَّهَ بَزِيَارَتِهِمَا ya irsâl olunacak kîse-i surreyi sahn-ı pîş-gâh-ı Kasr-ı Beşiktaş'da âmâde olunan haymeye nakliyân-ı harem nakl ve e‘imme ve hutabâ-yı selâtîn tilâvet-i Kur‘ân ve ‘atıyye-i hümâyûn ile bi'l-cümle mesrûru'l-bâl ve meclis-i mezbûra meşâyihden kimesnenin duhûlü mu‘tâd değil iken meşâyihden Ayasofya şeyhi vekîli olan Emîr Efendi hitâm-ı tilâvetde ber-dâşte-i dest-i du‘â-yı isticâbet ve ‘atıyye-i şâhâne ile dil-şâd ve Ayasofya şeyhi

⁴⁷³ “Allah o iki yeri ziyaretle bizi şereflendirsin” manasında Arapça bir dua cümlesi.

olanlar hîn-i ihrâc-ı surrede meclise hâzır ve hitâm-ı tilâvetde du'â-yı isticâbet ile ihtitâm etmelerin emr-i hümayûn ve cerîde-i âsâr-ı hasenelerine sebt kılındı. Ba'dehû ağa-yı dâru's-sa'âde olan Beşîr Ağa kullarına serâsere kaplu kürk ve emîn-i surre olan Râmî Paşa-zâde 'Abdullâh Bey'e ve ser-sakkâyâna ve mu'tâd olanlara ilbâs-ı kabâ ve mahfil ve surre vaz' olunan sandıkları Beşiktaş İskeleye'ne alay ile izhâb ve çekdireye tahmîl ve sâhil-i Üsküdar'a selâmet ile îsâl olundu. Ve ba'de-edâ-yı zuhr şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân ve ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî-i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de gül-geşt-i deşt ederek re's-i mâ'da âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve cirid-i menzil ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de şevketlü efendimiz zevrak-ı tebdîl ile Halîc-i Bahr-i Siyâh'a zehâb ve temâşâ-yı **[111a]** sevâhil ederek mu'âvedet buyurdular. Ve bu zehâbdan mukaddem birkaç def'a zehâb ve bir def'a da Halîc-i Sa'd-âbâd'a râhî ve sâhil-i Bahâriyye'[de] vâki' Sinek Mustafa Paşa'nın sultânı ba'de'l-'ışâ ba'zı çengi ile temâşâ-yı âheng etdiği müşâhede-i hümayûnları oldukda hilâf-ı tab'-ı hümayûn gelüp sevâhilde olan sultânların İstanbul'a gitmelerin emr-i hümayûn buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr temâşâ-yı bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da vâki' re's-i nerdübâna sâye-bahş ve ruhsat-dâde-i bâzîçe-

i tomak ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ba'de-istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan [ve] tırâş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı ağa Diyârbekir ser'askeri Hüseyin Paşa kullarına Erzurum cânibi ser'askerliği ve harc-ı mâ-lezimesi için iki yüz kîse akçe irsâline me'mûr oldu.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sarây-ı Üskûdar'da vâkî' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû temâşâ-yı deşt ederek Yemişcibaşı Bâğçesi'ne zehâb ve derûn-ı hadîkada vâkî' kasra teşrîf ve cüceyân ve bî-zebânâna nisâr-ı zer ve bir mikdâr bâğçede hatve-cünbân ve cânib-i havuzda⁴⁷⁴ olan tahta maksûreye sâye-bahş ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'[ya] nisâr-ı zer ba'dehû yine kasra teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve tahta köprüden piyâde-nişîn ve ol cânibleri temâşâ [111b] ederek Kādıköyü açığından filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yemişçi Hacı Mustafa'yı ihsân-ı şâhâneleriyle mesrûru'l-bâl eylediler. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı ağa savb-ı me'mûra râhî oldu.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Cihângîr Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a sâhil-i Tophâne'ye râhî ve sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda verâ-yı Dolmabâğçe'de tepede âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

---

⁴⁷⁴ + da

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz semâ'-ı dervîşânı temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve ba'zı sâz u âgâze ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda 'unvân-ı defter-i kaftân-bahâyâ hatt-ı ihsân-ı hümâyûn keşîde kılındı.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da esbe süvâr ve Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve zabt-ı takvîm i'tibârıyla gurre-i Receb yevm-i İsneyn olunup ve leyle-i Sebt leyle-i Mi'râc olmağla vakt-i mağribde Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Galata Mevlevîhâne şeyhi va'z ba'dehû mü'ezzinbaşı ağa ve ba'zı mü'ezzinân ziyî-i dervîşânda kırâ't-ı *Mi'râciyye* [ve] şeyhe ve kırâ't edenlere 'atıyye-i vâfire ihsân-ı⁴⁷⁵ hümâyûn olunup ba'de-edâ-yı 'ışâ 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Cânibî Sarâyı'na zehâb ve bâğında **[112a]** resîde olan engûrundan tenâvül ba'dehû tenâvül-i huddâmâna izn-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâyâ râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de re's-i mâ'ya zehâb ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i tîr ve cirid-i menzil ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû gül-geşt-i deşt ederek verâ-yı Beşiktaş'da vâkî' fezâdan mu'âvedet ve Bâbü's-sa'âde'den duhûl buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda silahdâr ağası olan Sâlih Ağa 'azl ve kapucılar kethudâsı vekîli olan rikâbdâr-ı sâbık Süleymân Ağa silahdâr ağalığıyla kâm-yâb ve şerbetci Mehmed Ağa kapucılar kethudâsı vekîli oldu. Ve leyle-i Sülâsâ'da âmedci efendi vefât etmekle ze'âmetiyle Hâne-i hâssa'dan şâ'ir İbrâhîm Ağa çerâğ ve hâcegândan olmak üzre mansıb-ı ser-vezzânlık ihsân ve yerine Hâne-i hâssa'ya Seferli'den çukadâr Bosnevî Hüseyin Ağa ahz olundu.

---

⁴⁷⁵ + ihsân

Sene 1157 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân olan yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da kurb-ı 'iffet-serâda vâki' Tekerlek⁴⁷⁶ Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve hısn-ı Kars'da vâki' guzât-ı muvahhidînin def'-i a'dâda bezl-i mechûd ile mukâtele haberini ityân eden gerek çukadâr ve gerek tatar meşakkat-i râh sebebiyle nev'â fütûr gelüp bir mikdâr vürûd-ı haber müte'ahhir olur mülâhazasıyla üç dört mesâfe-i ba'id olan mahallerde sadr-ı 'âlî kulları tarafından âdemler nasb ve istimâ'-ı haber etdikçe serî'an ityân için mü'ekked tenbîh olunmağla cânib-i Kars'dan 'azm-i Âsitâne eden tatarı rü'yet etdikde mukaddemce ihbâr için esb-i sabâ-reftâra mihmâz-ı ta'cîl ile kemâl-i sür'at ve kubeyl-i mağrib-i Sebt'de Âsitâne'ye dâhil ve haber-i müjde ile karîben Ahmed Paşa tarafından tatar gelmesini [112b] haber vermekle sığâr u kibâr ahhâr-ı sârreye müterakkıb u nigerân üzre idi.

Altıncı yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda mâ-sebakda zikr olunan ahhâr-ı sârre ile vürûd etmeyüp leyle-i İsneyn'de makdem-nihâd-ı Âsitâne oldu.

Yedinci yevm-i İsneyn'de mezbûr ahhâr-ı sârreyi işâ'a ve i'lân için mu'tâd olan mahallerden rimâye-i top-ı ra'd-âşûb ile velvele-endâz-ı zemîn [ü] âsumân ve kâffe-i enâmı mesrûru'l-cenân eylediler. Ve vakt-i duhâda şevketlü efendimiz Kasr-ı

⁴⁷⁶ Nûshada تکرلک imlasıyla.

Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp vârid olan tatarı ityân ve huzûr-ı şevket-me'âba duhûle izn-i hümayûn ve sadr-ı 'âlî kulları ve sâ'ir huzzâr ber-pâ ve fem-i tatardan ahbâr-ı sârreyi istimâ'a gûş-zed-i terakkub oldular. Ve fem-i tatardan mesmû' olan bu ki, nefis-i Kars ve cevânibinde metrisde mütemekkin olan cünûd-ı muvahhidîne imdâd için iki bin mikdârı 'Osmânlı 'askeri ve üç bin mikdârı tâ'ife-i Lezgi ile Murtazâ Paşa pîş-gâh-ı ordu-yı Tahmâs'dan mürûr ve 'asker-i İslâm'a dilîrâne luhûkundan sonra Tahmâs-ı bed-ma'âşa bu gûne dilîrâne vaz' girân⁴⁷⁷ gelüp Receb-i şerîf'in yirmi ikinci günü metrisde olan guzât-ı muvahhid[î]ni tazyîk kasdıyla seherî kırk elli bin mikdârı piyâde ve süvârî Kızılbaş-ı kallâş ile hücum ve vakt-i seherden gurûba ve gurûbdan sâ'at üçe dek tarafeynden mukâtele ve guzât-ı muvahhidîn Rüstemâne hamleler ve bi-hamdi'llâhi te'âlâ 'asker-i İslâm'ın Kahramân-vârî darabât ve hücumuna leşker-i Kızılbaş tâkat getirmeyüp taburlarına firâr ve guzât-ı muvahhidîn ta'kîb ve dem-i düşmen ile süyûfların irvâ ve taburda fırsat-bîn olan Revâfız 'asker-i İslâm'ın tabura duhûlünden havf ve teb'îd için zalâm-ı leylde zenbereklerine âteş-zen ve rimâye eylediği sürb ve bunduka kendi 'askerine isâbet ve rezm-gâhda⁴⁷⁸ remy olunan zenbereklerden nâşî maktûlân-ı a'dâ on beş bine bülûğunu ahz olunan diller ve câsûslar haber verdiğini ve bi-himâyetillâhi te'âlâ guzât-ı muvahhidîn şühedâsı elli 'adede karîb olduğunu ve Dâmençulî Kubbe⁴⁷⁹ dedikleri mahalden hareket ve iki sâ'at ba'îdinde ikâmet ve ekser sekalini kal'a-i Revân'a irsâl ve bu mukâtelede üç hânı maktûl ve bir binbaşısı me'hûz **[113a]** ve taraf-ı İslâm'dan bir iki tuğlu paşa şehîd ve biri esîr ve bu mukâteleye gelince müte'addid muhtasarî mukâteleler ve her def'ada taraf-ı muvahhidîn gâlib ve tâ'ife-i Lezgiyân'dan on bin mikdârı leşker imdâd-ı 'asâkir-i İslâm için mahallerinden nehzat ve teveccüh-i ordu-yı hümayûn eylediği Tahmâs-ı bed-ma'âşın mesmû'[u] oldukda cem'iyetlerine tefrika ve 'azîmetlerine fütûr getirmek için mihlât-ı hîleyi bâz ve tezvîrât-ı ekâzibe âgâz ve "Osmânlı ile musâlaha oldum" deyü işâ'a-i haber ve makâlesini te'kîd ü tasdîk için sâh[t]e sadr-ı 'âlî çukadârları tedârük ve peyâm-ı sulhu intişâra dâmen-der-miyân ve gûş-ı Lezgiyân'a îsâl ve ⁴⁸⁰من يسمع يخل

⁴⁷⁷ Nûshada کبران imlasıyla.

⁴⁷⁸ + ve

⁴⁷⁹ دامن جولى قبه

⁴⁸⁰ "Bir şeyi işiten onu hakikat zanneder" manasına gelen Arap atasözü.

ric'at ba'zıları luhûk-ı ordu-yı hümâyûn ile 'ıyânen vâkîf-ı hakikat-i hâl etmek cânibine zâhib ve'l-hâsıl üç bin mikdârı tâ'ife-i Lezgi mufârakat ve vâsıl-ı ordu-[y]ı hümâyûn ve mu'âvedet edenlere ifâde-i vâkî'-i hâl içün müte'addid âdemler irsâl olunduğunu ihbâr eyledikde müstemi'îne bir mertebe bahş-ı sürûr ve inşirâh-ı mevfûr oldu ki ta'bîrinde fusahâ dem-beste ve lâldir. Ba'dehû pîş-gâh-ı şevket-me'âbda haber-i mezbûr ile vürûd eden tatara ilbâs-ı kabâ ve ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-bâl ve mukaddem gelen tatarı dahi başkaca kerem-i şâhâne ile tatyîb-i fu'âd eylediler. Ba'dehû bir mikdâr 'arz ba'dehû ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve bâzîçe-i tomak ve anları dahi nisâr-ı derâhîm ile dil-şâd eylediler. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve ba'de'l-mağrib pîş-gâh-ı 'iffet-serâda âmâde olunan zevraklardan envâ'-ı fîşek rimâye ve temâşâ-yı su'ûd u nüzûl ile eğlenildi.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû Beylerbeyi'ye zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda ârâm ve bir mahalle teşrîf buyurulmadı. Ve kapucılar kethudâsı vekîli olan şerbetci Mehmed Ağa Kars'a hazîne irsâline me'mûr ve vekîl-i mîrâhûr-ı sâni olan Nu'mân Bey kapucılar kethudâsı vekîli ve silahdâr ağası sâbık Sâlih Ağa vekîl-i mîrâhûr-ı sâni oldu.

Onuncu [113b] yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bebek'e sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr serhengâna nisâr-ı zer ve tenâvül-i ta'âm olup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Topkapusı'na nakl ü hareket ba'dehû harem-i hümâyûn-ı 'iffet-makrûn dahi vürûd ve vakt-i zuhrda Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı harem ile mahlût cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve temâşâ-yı zevrakân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve tırâş ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve mahall-i Dîvân'da fem-i dür-nisârlarından havâdis-i 'Acem olmak üzre mesmû' olan bu ki, bundan akdem Kars'da Tahmâs-ı bed-ma'âş ile mukâtele ve süyûf-ı gâziyân-ı celâdet-nişân ile halfine taklîb haberiyle vürûd eden tatardan birkaç gün müte'ahhir hurûc eden zu'amâdan Kara Bekir Ağa'nın hulâsa-i takrîri olmak üzre, Tahmâs'ın ferzendi menkûhası olan Şâh Hüseyin'in kızından tevellüd eden ferzendi hîn-i mukâtelede gâ'ib ve Tahmâs tarafından mevâ'id-i kesîre ile taleb ve ser'asker Ahmed Paşa hazretleri tefahhus etdirdikde hîn-i mukâtelede bir yeniçeri bir şâbb-ı 'Acem ahz ve kim olduğuna vâkıf olmayup yedinde kalmış imiş. Vakt-i tefahhusda ityân ve ba'de'l-istifsâr ve'l-istintâk matlûb-ı mezbûr olduğu mütebeyyin oldukda ser'asker paşa kulları yeniçeriye bin guruh ve bir donanmış esb ihsân **[114a]** ve mezbûr uşağı alay ile Mîrzâ Saff'nin yanına ityân ve ol dahi mezbûr uşakın ferzend-i hemşîresi olduğunu tasdîk ve yanında hıfz edüp Tahmâs'a irsâle rızâ vermedi deyü nakl etmiş. Lâkin henüz ser'asker paşa tarafından bu kazıyyeye müte'allık haber vürûd etmediğinden işâ'a olunmadı.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve tomakçıyândan ba'zısına emr-i hümayûn-ı müsâbaka-i akdâm ve temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de yeni yapılan filikeye süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû ber-vech-i mu'tâd piyâde ve sandala süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve medîne-i Ayıntab'da vâki' Mustafa Bey

Zâviyesi'yle bâ-şart-ı tadrîs ber-murâd olan Hazîneli 'Ömer Efendi kullarının zâviye-i mezbûresi evlâda meşrûta olduğu mütehakkık oldukda tarafeyne merhameten şevketlü efendimiz zâviyeyi evlâdına ve 'Ömer Efendi kullarına zâviyeye mu'âdil ma'îşet ve medrese dahi tevcîh olunmak üzre hatt-ı ihsân-ı hümayûn-ı şevket-makrûn keşide kılup ser-i iftihârların tâk-ı sipihre mümâss kıldılar.

Yirminci yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'de vâki' Kebâbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i piyâde ve rimâye-i tîr ve havâda ziyâde gaym olmağla ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn ve sâhilden bir mikdâr mübâ'ade olundukda bir mertebe kesret-i nüzûl-i bârân vâki' oldu ki bir vechile zehâb kâbil olmayup merhûme Hadîce Sultân'ın yalısına su'ûd ve sükûnet-i bârâna dek tevakkuf ba'dehû süvâr ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'dehû Topkapusı'na zehâb ve nezâret-i gars-ı piyâz-ı lâle ile eğlenildi. Ve vakt-i [zuhrda] Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i [114b] Erba'â'da Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Unkapanı İskelesi'nden su'ûd ve Zeyrek'de vâki' Zeyneb Sultân hazretlerinin sarâyına teşrîf ve 'iffet-serâsında cidâr-ı câmi'-i kiliseye muttasıl olan mahallin revzenesinden cemâ'ate iktidâ ve ba'de-edâ-yı Cum'a 'iffet-serâsında çukadârâna ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-serâda tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâ-yı mağrib iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve huddâmân-ı hareme bir kîse akçe ihsân-ı hümayûn buyuruldu.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve Hind elçisinin Paşakapısı'na vürûdunu temâşâ ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî, dâru's-sa'âde ağası ârâm eylediği mahalle zehâb ve ağayân-ı harem ile mahlût cündiyân-ı Enderûn ve silahşorâna ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve mecmû'-ı cündiyâna sadr-ı 'âlî bahş-ı zer-i vâfire edüp taksîm olundu. Ve yevm-i mezbûrda bâbü's-sa'âde ağası teslîm-i rikâbiyye için ilbâs-ı semmûr kürk ile dil-şâd kılındı. Ba'dehû İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş ve ihrâc olunan mevâcib-i masar ve recce taksîmâtını temâşâ ba'dehû silâhdâr ağa kullarının yerine sâye-bahş ve siyâh sorguc rezz olunmuş meneviş kalansüve ve sarı kabaniçe ve kabâyı lûbs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ba'de-duhûl-i 'ulemâ ve sadr-ı 'âlî Hind elçisi üç Hindî ile duhûl ve nâmesin 'arz ba'dehû Topkapısı'na zehâb olunup mahall-i âhara teşrîf olunmadı. Ve leyle-i Erba'â'da minârelerde inâre-i kanâdîl [ile] leyle-i Ramazân olduğu işâ'a olunup yevm-i şekk endîşesi [115a] ref' olundu.

Sene 1157 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân ve ezmân-ı vukû'-ı gufrân olan yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da edâ-yı terâvîh için Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Mustafa Ağa ze'âmet ile ber-murâd olup yerine Hazîne'den güğümbaşî İbrâhîm Ağa ahz olundu.

Beşinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de Mermerlik'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı terâvîh Hırka-i Şerîf'e vürûd ba'de-du'â-yı isticâbet Topkapusu'na râhî oldular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda silahdâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına 'ulûfe kürkü ve ber-vech-i mu'tâd mücevher hançer irsâline me'mûr ve ba'de-edâ-yı hizmet 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz temâşâ-yı cenîbân ve ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve imâm-ı evvel dâ'ileri *Beyzâvî*'den Âyetü'l-kürsî'yi tefsîr ve şevketlü efendimiz istimâ' ba'dehû edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular. Ve kapudan paşa kullarını Bahr-i Sefîd'den Âsitâne'ye da'vete Hâne-i hâssa'dan 'Ali Ağa kulları yevm-i mezbûrda me'mûr oldu.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn ve Balıkhâne'ye zehâb ve kubeyl-i mağribe dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

[115b] On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular. Ve Trablus vâlîsi olup Diyârbekir muhâfazasında olan Mustafa Paşa kullarının yevm-i mezbûrda haber-i vefâtı vürûd ve Aydın vâlîsi olup Musul muhâfazasında olan Mehmed Paşa kullarına mansıb-ı Trablus ihsân ve Bosna vâlîsi Yeğen Mehmed Paşa[ya] Aydın ihsân ve Hekîmbaşı-zâde 'Ali Paşa'ya Bosna ihsân olundu.

On ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de edâ-yı terâvîh için Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû Kars ser'askeri Ahmed Paşa kulları tarafından vürûd eden çukadâr ve tatarı ityân ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda istintâk olundukda şöyle takrîr eylediler ki, Kesreli Ahmed Efendi ve Burgazî Mehmed Ağa kulları iltimâs-ı Tahmâs ile ordusuna zehâb ve ba'de'l-mükâleme vürûd eyledikde sulh kelâmı beyne'l-'asâkir şâyi' ve perîşânlık geldiğini müşâhede ve hayâl-i fâsidine suhûlet-i ahz-ı kal'a-i Kars hutûr etmekle muhâsara-i kal'ada kemâl-i ihtimâm ve bir ay mikdârı mümtedd ve yürüyüş ile ahz mülâhazasıyla Ramazân-ı Şerîf'in üçüncü yevm-i Cum'a'da iki def'a kal'aya hücum ve def'a-i sâniyede süvârîlerin dahi piyâde ve kemâl-i ihtimâm ile ikdâm etmiş iken bi-fazlillâhi te'âlâ guzât-ı muvahhidîn bî-muhâbâ hücum ve kal'adan rimâye olunan dâne-i top u tûfenge tâkat getirmeyüp rucû'-ı kahkarî ile gürîzân ve pây-ı sebâtı lîrân ve 'asker-i İslâm şebhûn eder mülâhazasıyla iki günlük mesâfeyi bir günde kat' ve Revân cânibine revân ettiğini ihbâr eyledikde çukadâr ve tatarı birer kabâ ilbâs ve birer kîse akçe ihsân ve sadr-ı 'âlî kullarına dahi serâsere kaplı semmûr kürk ilbâs ve top şenliği ile gûş-ı 'âlemi leb-rîz-i sürûr eylediler. Ve mukaddemâ rû'esâ-yı 'asker-i Tahmâs'dan olan Ahmed Hân bundan akdem cânib-i Tahmâs'dan firâr ve zîr-i cenâh-ı Devlet-i 'aliyye'ye ilticâ-i himâye ve ikrâmen Mîrzâ Safî'nin ma'îyyetine me'mûr ve müte'addid cenglerde Rüstemâne cengler etmiş iken sulh vehmine tâbî' ve Ahîsha cânibine firâr ve ol mahalde meks ü ârâm eylediğini çukadâr-ı mezbûr ihbâr eyledi. **[116a]** Ve yevm-i mezbûrda me'vâ-yı kadîm olan mahalle Topkapu'dan nakl ü hareket olundu.

On beşinci yevm-i Erba'â'da kable'z-zuhr Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-edâ-yı zuhr cebîn-sây-ı Hırka-i Nebiyy-i Ekrem ve [Re]sûl-i Muhterem için sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ-yı kirâm ve mu'tâd olan ricâl-i devlet Hırka-i Şerîfe vürûd ve şevketlü efendimiz kemâl-i ta'zîm ile kıyâm ve huzûr-ı fâ'izu'n-nûrunda pûşîde-i Hırka-i Resûl gûşâde ve fersûde-cebîn ile cemî'-i huzzâr dil-şâd ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Hırka-i Şerîf mahallinden ihrâc ve ba'de'z-zuhr 'iffet-sarâya izhâb ve ba'de-ahz-ı mâ-i teberrük mahalline vaz' olunup mühr-i hümayûn ile mahtûm kılındı.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve istimâ'-ı *Tefsîr-i Beyzâvî* ve temâşâ-yı zevrakân-ı âmed ü şüd ile edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve Tiryâkî Hasan ityân ve ba'zı menâkıb zikr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ba'de-istimâ'-ı *Tefsîr-i Beyzâvî* ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda mor şâlî sofa kaplu kubur yenli semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in on yedisi idi.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ba'de-istimâ'-ı *Tefsîr-i Beyzâvî* edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Kasr ser'askeri Ahmed Paşa kullarının hazînedârı haber-i mâ-sebakın tafsîlini müş'ir kâ'ime ile vürûd eyledi.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da kable'z-zuhr şevketlü efendimiz Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû Ahmed Paşa kullarının hazînedârı pîş-gâh-ı şevket-me'âba ityân ve mufassalan ityân eylediği kâ'imeyi re'îsü'l-küttâb Mustafa Efendi kulları 'alenen kırâ'at ve kâse-i zamîr-i müstemi'ân leb-rîz-i sürûr oldu. Ba'dehû sadr-ı 'âlî kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs [116b] ba'dehû hazînedâra ilbâs-ı kabâ ve iki kîse akçe ihsân-ı hümâyûn ve ba'de-zehâb-ı sadr-ı 'âlî Ayasofya Câmi'i'ne râhî ve ba'de-edâ-yı Cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda top şenliği ile sığâr u kibârı mesrûr ve a'dâ-yı dîn-i Devlet-i 'aliyye olanları bi'l-cümle mahzûl eylediler.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'ıydiyye vürûd eden esbân-ı sabâ-reftârları temâşâ ba'dehû ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve

edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular. Ve leyle-i İsneyn leyle-i Kadr olmağla Ayasofya Câmi‘i’ne zehâb ve ber-vech-i mu‘tâd taraf-ı sadr-ı ‘âliden sübha-i incü ve seccâde vürûd ve ba‘de-edâ-yı terâvîh mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn’de Kasr-ı Sepetciler’e şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ’da Şevkiyye’ye sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Mahbûbiyye’de vâki‘ mahall-i binâ-i cedîde teşrîf ve temâşâ ve mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â’da Sofa-i hümâyûn’da vâki‘ cânib-i havuzdaki kasra şeref-bahş ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba‘zı sohbet ile edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs’de Sofa-i hümâyûn’da vâki‘ Oda-i Hıtân’a teşrîf ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba‘de-edâ-yı ‘asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i ‘Arz’da mevzû‘ olan tahta ziyâ-bahş ve ba‘de-icrâ-yı merâsim-i ‘Osmânî derûn-ı Oda-i ‘Arz’a vürûd ve istimâ‘-ı kırâ‘at-ı e‘imme ve hutabâ-i selâtîn ba‘dehû silahdâr ağa yerine hatve-cünbân ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve tomakçıyâna sîm-efşân ve kubeyl-i mağrîbe dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sene 1157 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl olan yevm-i ‘ıydde ber-vech-i mu‘tâd mu‘âyede ve Sultân Ahmed Câmi‘i’ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘ıyd Sofa-i hümâyûn’a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn şâl-bûs-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûn ile şeref-yâb ve ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ayasofya Câmi‘i’ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı Cum‘a Yalı Köşkü’ne sâye-bahş ve temâşâ-yı küşt-gîrân ve ba‘zı bâzîçe ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt’de bundan akdem vürûd eden Hind elçisini ‘avâtıf-ı ‘aliyye-i mülûkâne ve nevâziş-i ikrâmât-ı husrevâne ile dil-şâd ve iktisâb-ı sürûr ile rütbe-i ‘ulyâyâ ısrâd etmek murâd-ı ‘aliyye-i hümâyûn ve tasmîm-kerde-i şevket-makrûn olmağla Kasr-ı İncüli zer-dûz ile [117a] tezyîn ve reşk-âver-i bâğ-ı İrem ve Firdevs-i berîn kılındıktan sonra mezbûr elçi alay-ı muhteşem ve kemâl-i hadem [ü] haşem ile ityân ve kudûm-ı elçiye müterakkıb olan Hazîne kethudâsı ağa ve Kilâr

kethudâsı ağa ve gılmânân-ı Enderûn kulları saf-beste-i selâm ve tebcîl ile ikbâl ve kıyâm ederek âmâde olan mahalle ık'âd ve derûn-ı Kasr-ı Gülhâne zer-dûz döşeme perdeler ile tezyîn ve bîrûnu sūrâdikât ve hıyâm ile gıpta-gâh-ı bihişt-i berîn kılınmağla vakt-i zuhrda şevketlü kerâmetlü efendimiz pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretleri sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve küşt-gîrân ve bâzîçe-i kol ve hırsa irsâl-i sekson ve aslan ve kaplan dahi ityân ve temâşâ ba'dehû elçi beyi alay-ı ta'zîm [ile] verâ-yı cidâr-ı sahn-ı İncüli'den ityân ve pîş-gâh-ı bâb-ı Kasr-ı Gülhâne'de saf-beste-i selâm olan huddâmân-ı Enderûn'a bed'-i selâm etdikde redd-i selâma⁴⁸¹ mübâderet ve yeşil çukaya kaplı erkân semmûr kürk ve iki âdemîsine dahi kabâ-yı mu'tâd ilbâs ve huzûr-ı fâ'izu'n-nûr-ı evliyâ-yı ni'amîye duhûl ve şevketlü kerâmetlü pâdişâhımız efendimiz hazretleri "pâdişâh-ı Hind tarafından vürûd eden nâme mazmûnundan 'alâka-i derûn-ı meveddet ve ittihâd-ı mezheb-i diyânetleri ma'lûmumuz oldukda istimâ' ile dürc-i zamîrimiz olan ma'lûmâtımızı te'kîd etdiğinden ziyâde memnûn ve mahzûz olmuşuzdur ve fimâ-ba'd tarafımızdan kavâ'id-i vidâd müşeyyed ve vâki' olan husûslarda mu'âvenet ve muzâheret erkânını temhîd etmişizdir" deyü sadr-ı 'âlî kullarına hitâb ve anlar dahi elçi beye tefhîm ve nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûn dahi dest-i elçiye teslim olundukda 'ızam-ı kadr-i irtifâ'-ı şân ve 'ulüvv-i cenâb-ı Hazret-i Mahmûd Hân bâ'is-i hayret ve bîd-veş lertzân ve engüşt ber-dehân olarak âmâde olunan cây-gâhına zehâb ve birkaç gün mürûrunda 'azm-i râh-ı Hicâz ve ziyâret-i Medîne ve Mekke edüp Hindistân'a râhî ve taraf-ı Devlet-i 'aliyye'den dahi mâliye tezkirecisi Sâlim Efendi Hind elçiliği ile şân[1] terfî' ve elçi-i mezbûr ile hem-râh olması mütehakkık oldu.

Üçüncü yevm-i Ehad'de yine Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû küşt-gîrân ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. **[117b]** Ve hitâm-ı ciridde kethudâ-yı sadr-ı 'âlî beş re's donanmış esb-i sabâ-refîâr 'arz ve pesendîde-i hümâyûn olup keşîde-i tavîle-i hâssa kılındı.

⁴⁸¹ Nûshada "selâmda" şeklinde.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a zehâb ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve mesbûku'z-zikr Mısır beylerinden 'Osmân Bey kulları bâzîçe-i rumhda mahâreti olmağla esbân-ı hâssadan birine süvâr ve re[v]nak-bahş-ı bâzîçe-i rumh olması murâd-ı hümâyûn oldukda sâha-i hünerde bir mertebe 'arz-ı mahâret ve şâyeste-i tahsîn olup pesendîde-i hümâyûn olmağla iki yüz 'aded zer-i tâmm-ı hâlisu'l-'ayâr ihsânıyla mesrûru'l-fu'âd kılındı. Ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ba'dehû ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i İsneyn'de Mısır hazînesi vürûd ve ber-vech-i mu'tâd alay ile zehâb edüp şevketlü efendimiz temâşâ buyurmayup Sarây-ı 'atîk'a râhî oldular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve hânendegân ve sâzendegân-ı Bîrûn fasl u âgâze ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ser-çukadâr 'Osmân Ağa kulları ze'âmet ile ber-murâd ve Hazîne'den çukadâr Mustafa Ağa kulları ser-çukadârlık ile Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Yalı Köşkü'ne sâye-bahş ve Bahr-i Sefid'den vürûd eden donanma-yı hümâyûnun lenger-endâz-ı sâhil-i Tersane-i 'âmire olmak musammem olmağla ber-vech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve kapudan paşa kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ve beğân-ı çekdiriyâna dahi kabâ-yı mu'tâd ilbâs ba'dehû rimâye-i top-ı ra'd-âşûb ile velvele-endâz-ı zemîn ü âsumân ve ırgâm-ı ünûf-ı düşmen-i bed-hâhân olarak cânib-i Tersane-i 'âmire'ye zehâb eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz temâşâ-yı deryâ ederek hâric-i sûrdan zehâb ve Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' bundan akdem cedîden binâ olunan mahalle teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'de ağayân-ı 'arz ve ba'zı müntehab [118a] cündilere ruhsat-

dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenildi.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda serçukadâr-ı sâbık 'Osmân Ağa kulları silahşorluk ile bekâm ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn eyledi. Ve yevm-i mezbûrda tebeddülât-ı menâsıb-ı hâcegân vâkî' oldu. Ve kâdî'asker-i Anadolu olan Hocazâde tekâmîl-i müddet etmekle 'azl olunup yerine Kırımî Efendi kâdî'askerlik ile bekâm oldu.

Onuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve bâzîçe-i hokka-bâz ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve Kasr-ı Sovukçeşme mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif ve şâyeste-i i'tibâr olup ta'mîr olunmağla vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye teşrîf ve ta'mîr olunan mahalleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı zuhr Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve Mısır beyi 'Osmân Bey'in etbâ'ından olup silahşor-ı şehriyârîlik [ile] mükerrerem olan 'Abdullâh Ağa kulları silahşor Karakulak Ahmed Ağa kullarıyla mübâdere-i bâzîçe-i rumh ba'dehû esbe darb-ı mihmâz ile irhâ-yı 'inân ve tek ü tâz ederek pîş-gâh-ı şevket-me'âbda vaz' olunan sebûya rimâye-i sürb ve şikest-i sebû etdikde pesendîde-i hümâyûn olmağla zer-i vâfire ve bir donanmış esb ihsânıyla ser-i iftihârların tâk-ı sipihre mümâss buyurdular. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de sadr-ı 'âlî kullarının ziyâfeti musammem olmağla ba'de-edâ-yı subh sadr-ı 'âlî sarâyına sâye-bahş ve Oda-i 'Arz'da bir mikdâr 'arz ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve 'arsa-i ciride nâzır olan odaya sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı küşt-gîrân ba'dehû bâzîçe-i cirid ba'dehû hırsa irsâl-i sekson ve ba'de-edâ-yı zuhr hokka-bâz ve bâzîçe-i kol ve fasl-ı hânendegân ve sâzendegân-ı Bîrûn ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları hedâ[yâ]sın 'arz ve

pesendîde-i hümâyûn oldukda serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs olunup mu'âvedet [118b] buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a Sultân Bâyezîd Câmî'i'ne zehâb ve Sofa-i hümâyûn halvet olunmağla ba'de-edâ-yı Cum'a teşrîf olunup vakt-i mağribe dek eğlenildi.

On altıncı yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Ahmed Paşa kulları kapudanlıktan 'azl ve Mora mansıbı ile dil-şâd ve kapudân-ı sâbık Mustafa Paşa kulları yine kapudanlık ile mesrûru'l-fu'âd kılındı.

On yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek pîş-gâh-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâkî' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Vidoz'a zehâb ve fasl u âgâze ile eğlenilüp kubeyl-i 'asrda tenâvül-i ta'âm ba'dehû huddâmân-ı hâssaya ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ'at sekizde 'Azabkapısı hâricinde bir berber dükkânından harîk zuhûr edüp ve üç dükkân muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân siyâh sorguc rezk olunmuş yeşil kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ba'de-duhûl-i sadreyn ve sadr-ı 'âlî sipâh ağalığı ile kâm-yâb olan sadr-ı 'âlî dâmâdı 'Abdullâh Ağa ve nişâncılık ile dil-şâd kılınan Bekir Bey kulları ve yeniçeri efendiliği ile mesrûru'l-fu'âd kılınan 'Ali Efendi kulları ba'dehû Dubravnik elçisi duhûl ve ber-vech-i mu'tâd vergileri pîş-gâh-ı şevket-me'âbdan imrâr olundu. Ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Hâcî Halîl Ağa ze'âmet ile ber-murâd olup Hâne-i hâssa'ya Kilâr'dan peşgîrbaşı Mehmed Efendi kulları ahz olundu. Ve leyle-i Hamîs'de sâ'at on birde Tekfur Sarâyı'nda Bedestânlı

Hâcî [119a] Şa'bân'ın yahûdî-hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve intifâsı haberi râhda vürûd etmekle mu'âvedet ( ) sâhilinden sandal-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve salât-ı subh edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın [sarâyına] teşrîf ve 'akîb-i edâ-yı 'asrda Galata'da Kemeraltı'nda bir yahûdî-hânesinden harîk zuhûr etmekle şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'ne sâye-bahş ve kubeyl-i mağribde haber-i intifâsı vürûd etmekle 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû Gülhâne'ye zehâb ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve ba'zı umûr-ı mühimme ile Erzurum cânibine me'mûr ve ba'de-edâ-yı hizmet vürûd eden silahşor İbrâhîm Bey yevm-i mezbûrda Kasr-ı İncüli'de ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu. Ve leyle-i Ehad'de kurb-ı verâ-yı Ketenciler'de Za'îm Mustafa Ağa'nın hânesinden harîk zuhûr ve ba'zı mahalli muhterik ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de birkaç gece beytûtet ve ârâm için Topkapısı'na muhtasarî nakl ü hareket olunup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân yine Topkapısı'na zehâb ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'de vâki' orta köşke teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de vakt-i tulû'-ı fecrde Kâsımpaşa Kulaksız'da bir mekk[â]recinin hânesinden harîk zuhûr ve bir sâ'at mürûrunda muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek [119b] eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Erzurum ser'askeri olan Hüseyin Paşa'nın vefâtı haberi yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Sene 1157 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de bâlâ-yı Tavuk Yokuşu kurbunda sâbıkâ sakkâbaşı bir şahsın hânesinden harîk zuhûr ve hâne-i mezbûr muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar. Ve Sâhilsarây-ı Topkapu cânib-i yemîn-i kıblesinde vâki' [o]lan mahall bir fezâ-yı cân-fezâ ve sâha-i rûh-efzâ olup şâyeste-i i'tibâr ve makrûn-ı nazar-ı hümâyûn-ı şevket-medâr olmağa vücut ile ehakk u elyak iken selefde derece-i i'tibârdan sâkıt olup bir mahall-i hâlî kalmış idi. ⁴⁸²مرهونة باوقاتها mîsdâkınca bin yüz elli üç senesi evâhırında şehinşâh-ı a'zam ve zübde-i selâtîn-i mu'azzam olan şevketlü mehâbetlü kudretlü pâdişâhımız efendimiz ⁴⁸³خلد الله خلافته hazretlerinin karîn-i nazar-ı hümâyûn u meymenet-makrûnları olup biri birinden munfasıl birkaç 'aded büyütu müştemil iki kasr-ı 'âlî binâ ve birine Kebâbiyye ismi ile tesmiye olunup câ-be-câ teşrîf-i hümâyûn ile reşk-âver-i gerdûn ve cevânib-i sâhasına nigeş-endâz-ı iltifât iken pîş-gâh-ı cânib-i garbîsinde vâki' mürtefi' mahallin dahi bir binâ-yı kasr-ı refî' ve kâh-ı dil-ârâ-yı mürtefi'ye şâyeste olduğu netâyic-i efkâr ve bu sahîfe-i sâhada ser-levha-i halkâr olmak 'azm-i musammemleri ve vaktine merhûn kılınmağla bin yüz elli yedi sâli Rebî'ulâhîr'inde binâsına mübâşeret ve böyle bir fezâ-yı dil-ârâda binâ olunan kasrın masrûfâtı tarafından sarf ve bu hizmet-i celîle ile şeref-yâb ve müstes'id olması Sadr-

⁴⁸² "Her şeyin bir vakti vardır" manasına gelen Arapça bir söz.

⁴⁸³ "Allah hilafetini ebedi kılsın" manasında Arapça bir dua cümlesi.

1 ‘âlî Hasan Paşa kullarının netîce-i mülâhazası olmağla ber-vech-i melhûz ihtimâm ve ba‘de'l-itmâm mefrûâtı dahi tarafından ferş ve hitâmı olan

İkinci yevm-i İsneyn'de ziyâfet ve cebhe-sây-ı gerdûn-nazîr ile iktisâb-ı şeref etmek aksâ-yı âmâli olmağla merâmına ruhsat ve ba‘de-edâ-yı subh sadr-ı ‘âlî kulları mahall-i mezbûra vürûd ve muntazır-ı kudûm-ı şevket-me‘âb iken şevketlü efendimiz dahi ba‘de-tulû‘-ı şems âfitâb-âsâ rû-nümâ ve sadr-ı ‘âlî kulları bagal-gîr olarak kasr-ı cedîde teşrîf ve ba‘de'l-‘arz serâsere kaplu kürk-i istihsân ilbâs ve ba‘de-zehâb-ı sadr-ı ‘âlî ihzâr olunan et‘ime keşîde ve ba‘de-tenâvül-i ta‘âm sâha-i Mahbûbiyye'de ruhsat-dâd-ı küşt-gîrân ve bâzîçe-i kol ba‘dehû salât-ı zuhr edâ ve mahall-i mezbûr halvet olunup ârâm buyurdular. Ve fi'l-hakîka kasr-ı mezbûrun tarh-ı matbû‘ ve nukûş-ı masnû‘u ve pîş-gâhında olan dokuz ‘aded hıyâz-ı dîl-rübâ-yı cân-fezâsı hezâr hüsn ile Kasr-ı Havernak'dan mümtâz ve yek temâşâsında nuzzâr mütehayyir ü dehân-bâz olurlardı. **[120a]** Hakk sübhânehû ve te‘âlâ şevketlü kerâmetlü efendimizi mesned-nişîn-i ‘âfiyetde ber-devâm ve erîke-i safâda müstedâm eyleye, âmîn.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve silahşorâna ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da Topkapu cânibi halvet olunup eğlenildi.

Beşinci yevm-i Hamîs'de vakt-i duhâda Kasr-ı Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve Tersâne-i ‘âmir'e'de dîvânhanede Şivet balyosu ile ba‘zı mükâleme iktizâ etmekle ba‘de'l-‘arz sadr-ı ‘âlî kulları mahall-i mezbûra zehâb ve şevketlü efendimiz dahi ba‘de-edâ-yı zuhr Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusı'na râhî oldular.

Altıncı yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de vâki‘ kasr-ı cedîde şeref-bahş ve ba‘de-edâ-yı zuhr hudd[â]mân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba‘dehû dîvânhaneyi oda-i kebîre sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı ‘âlînin ityânı emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe

zehâb ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de Beyoğlu cânibinde Tahtahavli'de bir kürkcü keferesinin hânesinden harîk zuhûr ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Sarây-ı ‘atîk'a zehâb ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı ‘âlî'ye teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân Topkapusı'na zehâb olunup mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

On birinci yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan cây-gâh-ı kadîm olan ‘iffet-sarâya nakl ü hareket olundu.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum‘a Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a ‘avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû re‘îs efendi kulları ‘arza duhûl eyledi. Ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenüp [120b] ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Dîvânihâne-i Mahbûbiyye'[ye] teşrîf ve bozahâne şâ‘irleri ityân ve âgâzeleri istimâ‘ ile eğlenildi. Ve mezbûrânı ihsân-ı şâhâneleriyle mesrûru'l-bâl buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular⁴⁸⁴.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba‘â'da Topkapu ve cânib-i⁴⁸⁵ İncüli halvet olunup eğlenildi.

⁴⁸⁴ Nûshada sehven “buyurmadılar” şeklinde yazıldı.

⁴⁸⁵ Nûshada جانبی imlasıyla.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i 'azîmet ve 'Ali Bey Köyü'nde mâ-i cârîde âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bâzîçe-i cirid-i piyâde ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Sofa-i hümâyûn halvet olunmağla vakt-i mağribe dek eğlenildi.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümâyûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da re's-i Mikrâscılar'da berber dükkânından harîk zuhûr ve üç dükkân muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sâbıkâ 'Acem hânlarından olup Musul muhârebesinden mukaddem Tahmâs'dan rû-gerdân ve Devlet-i 'aliyye'ye ilticâ ve Mîrzâ Safî kullarının ma'iiyetine me'mûr ve Kars muhârebesinde dahi sa'y-ı mevfüru zuhûr ve ba'zı husûs için Âsitâne'ye ityânı muktazî olmağla hân-ı mezbûrun Paşakapısı'na iyâb u zehâbını müşâhede ba'dehû şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî [121a] ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'e teşrîf ve ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a tomak ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda nüzûl-i berf vâki' oldu. Ve Erba'în'in on ikisi idi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapudan Mustafa Paşa kulları Âsitâne'ye dâhil oldu.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1157 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Topkapu'da mahall-i 'atîka şeref-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve vakt-i mağribde Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve ber-vech-i mu'tâd esbân-ı 'ıydiyye vürûd ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de Topkapu'da mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de yine Topkapu'da mahall-i 'atîka şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i

Erba'â'da sâ'at onda Galata'da Balık Bâzârı kurbunda harîk zuhûr ve iki sâ'at mîkdârı mütemâdî ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da kubeyl-i 'asrda Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr hatve-cünbân ve pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû tahta şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî **[121b]** Oda-i 'Arz'a teşrîf ve e'imme ve hutabâ-yı selâtîn kırâ'at-ı Kur'ân ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Hamîs yevm-i 'ıyd olmağla ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ve Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve yed-i meymenet-mu'tâdları ile yedi 'aded kebş-i kurbân zebh ba'dehû Sofa'da cânib-i havuzda vâki' kasra teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn kulları şâl-bûs-ı hümayûn-ı şevket-makrûn ile iktisâb-ı şeref ba'dehû Oda-i Hıtân'a teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı küşt-gîrân ve ba'zı bâzîce temâşasıyla eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Erdelân hânının oğlu Ahmed Hân bundan akdem cânib-i Tahmâs'dan firâr ve zîr-i cenâh-ı himâye-i Devlet-i 'aliyye'ye ilticâ ve Kars muhârebesinde sebk eden sa'y-ı mevfûru pesendide-i hümayûn ve kendiden ba'zı hizmet dahi me'mûl olmağla Âsitâne'ye ityân olunduğu sâbıkâ zikr olunmuş idi. Ve Devlet-i 'aliyye'nin zîr-i cenâh-ı himâyesine ilticâ edenler vâye-gîr-i ihsân ve ba'zı i'tibâr ile mümtâz-ı akrân olduğu el'ân ve selefde mütehakkık u sâbit olmağla mezbûr Ahmed Hân'a dahi ihsân-ı hümayûn ve ba'zı ikrâm ile mazhar-ı iltifât-ı pâdişâh-ı Cem-câh olmak müstahsen ve maslahat re'y olunmağla mâh-ı mezbûrun

On ikinci⁴⁸⁶ ve 'ıyd-i adhânın ikinci yevm-i Cum'a'da Kasr-ı İncüli zer-dûz ile tezyîn ve kable'z-zuhr mûmâ-ileyh Ahmed Hân kulları mahall-i mezbûra ityân ve Hazîne kethudâsı ağa ve Kilâr kethudâsı ağa kulları hem-[me]clis ü sohbet için ta'yîn ve şevketlü efendimiz Ayasofya Câmi'i'nde ba'de-edâ-yı Cum'a Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve filler ityân ve seyr u hareketleri temâşâ ve arslan ve kaplan dahi ityân ve anların dahi hareketleri müşâhede ba'dehû Ahmed Hân ityân ve huzûr-ı fâ'izu'n-nûra duhûle

⁴⁸⁶ Günler normal devam etmekle birlikte burada gün sayısı olarak onuncu günden on ikinci güne atlandı.

ruhsat ve cebîn-sây-ı tevkîr oldukda şevketlü efendimiz sadr-ı ‘âlî vesâtatıyla kendüye hitâb ve sebk eden hıdemâtı her vechile müstahsen ve fîmâ-ba‘d⁴⁸⁷ kendüden nice hıdemât ahsen-i me‘mûl ve zuhûrunda fevka'l-me‘mûl şâyeste-i ikrâm olması tefhîm ve erkân semmûr kürk ilbâs ve bin ‘aded zer sikke-i hasene dahi ihsân-ı hümâyûn buyuruldukda ba‘de'l-yevm ‘abd-i direm-harîde-veş sıdk-ı derûn ile bezl-i mechûd etmeği iltizâm u zikr ba‘dehû keşîde olunan esb-i müzeyyene süvâr ve ta‘yîn olunan hâneye zehâb eyledi. Ve şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenüp mu‘âvedet buyurdular. Ve sadr-ı ‘âlî kulları esbânını ‘arz, üçü pesendîde-i hümâyûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu.

On üçüncü yevm-i Sebt'de yine Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı ‘âlîye [122a] ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve hitâmında kethudâ-yı sadr-ı ‘âlî ‘arz-ı esbân ve üçü pesendîde-i hümâyûn olup emr-i keşîde-i tavîle-i hâssa kılındı. Ve Mısır-ı Kâhire'den vürûd eden on altı ‘aded esbânı ‘arz ve sekizi pesendîde-i hümâyûn olup ilhâk-ı tavîle-i hâssa kılındı. Ve altısı sadr-ı ‘âlî kullarına ve ikisi dâru's-sa‘âde ağası kullarına ihsân-ı hümâyûn oldu.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Topkapu'da mahall-i ‘atîka sâye-bahş ve temâşâ-yı küşt-gîrân ve ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümâyûn'da vâki‘ Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve temâşâ-yı hokka-bâz ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve mesbûku'z-zikr Ahmed Hân'a Hâsoda hazînesinden bir murassa‘ zırh ihrâc ve ihsân-ı hümâyûn oldu.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve temâşâ-yı musâri‘ûn ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular. Ve sâbıku'z-zikr Ahmed Hân'ın Diyârbekir cânibine irsâl ve mîrâhûr-ı sâni vekîli olan Sâlih Ağa kulları kifâyet mikdârı techîz-i ‘asker için ma‘iyyetine me‘mûr ve bin kîse akçe teslîm ve yedi yüz kîse akçe dahi havâle olup savb-ı me‘mûra ‘azîmet için yevm-i mezbûrda tenbîh ve sâbıkâ sipâhîler ağası Bekir Ağa kulları vekîl-i mîrâhûr-ı sâni oldu.

⁴⁸⁷ Nûshada “fîmâ-ba‘dehû” şeklinde.

On yedinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve mesbûku'z-zikr Sâlih Ağa kulları yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve re'îsü'l-küttâb Mustafa Efendi'nin vürûdu emr-i hümayûn ve büyük ağa kulları ile ma'an ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup mahall-i âhara revnak-bahş-ı iclâl olmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i berf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i top-ı berf ba'dehû temâşâ-yı berf ederek Kasr-ı İncüli'ye zehâb ve bir mikdâr ârâm ve çukadârâna nisâr-ı zer ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna mu'âvedet ve huzûr-ı şevket-me'âblarında tabh-ı helvâ ve tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı mağrib mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp [122b] mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i top-ı berf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Tophâne'de Çivici Limanı'na karîb mahalde harîk zuhûr ve birkaç dükkân muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de cânib-i İncüli halvet olunup eğlendi.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve birkaç gün mukaddem Demirkapu'da vâki' Âyişe Sultân hazretlerinin rahm-ı ufkdan bir duhter-i sa'd-ahteri tevellüd ü tulû' etmekle sultân-ı mûmâ-ileyhânın sarâyına teşrîf ve 'iffet-serâda tenâvül-i ta'âm ve kubeyl-i mağribe dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Topkapu'da mahall-i 'atîka zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Muharrem]

Gurre-i mâh-ı Muharrem-i nev-sâl-i meymenet-fâl olan yevm-i Erba'â'da yine Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı top-ı berf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ba'dehû ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve şevketlü efendimize rûkûba şâyeste olmayan esbân-ı hâssadan bir mikdâr ihrâc olundu.

Beşinci yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ ve 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş ve ba'de-d-Dîvân 'iffet-sarâya zehâb ve kubeyl-i zuhrda Mahbûbiyye'ye teşrîf ve Kars muhârebesinde hizmet-i mevfüresi sebk eden Lezgi hânlarından Ahmed Hân bundan akdem

Âsitâne'ye ityân ve iltifât-ı şevket-me'âb ile terfî'-i şân ve mahsûd-ı [123a] akrân ve ber-vefk-ı me'mûl bilâdına ircâ' ve evvel-bahârda kabâyil-i 'aşâyirinden cem' eylediği 'asker ile ordu-yı hümâyûna mülhak olunmasını re'y ü istisvâb mülâhaza olunmağla Bâb-ı Sovukçeşme'den intihâ-i Mahbûbiyye'ye dek cânibeyn-i râhda peykân ve solakân-ı rikâb ve bostâniyân ve teberdârân-ı Sarây-ı 'atîk ve teberdârân-ı hâssa pâ-ber-câ saf-beste-i selâm ve derûn-ı Mahbûbiyye'de mecmû'-ı gılmânân-ı Enderûn intizâr-ı selâm-ı kıyâm ve ba'de-teşrîf-i hazret-i şevket-me'âb sadr-ı 'âlî kulları vürûd ve oda-i kebîrde ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû mûmâ-ileyh Ahmed Hân ityân ve ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve Kars muhârebesinde sebk eden sa'y-ı mevfûru makbûl-i hümâyûn ve ba'de'l-yevm kendiden hıdemât-ı kesîre me'mûl ü melhûz-ı şevket-makrûn olduğun sadr-ı 'âlî kulları tefhîm ü zikr ve erkân semmûr kürk ilbâs ve bin 'aded zer sikke-i hasene dahi ihsân-ı hümâyûn ve bir donanmış esb keşîde ve süvâr ve âmâde olunan mahalle izhâb ve ba'de'l-'arz sadr-ı 'âlî kulları dahi zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz kasr-ı cedîde hatve-cünbân ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşillioğlu Sarâyı'na sâye-bahş ve çukadârâna ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Şevkiyye'de vâki' oda-i mâbeyne şeref-bahş ve pîş-gâh-ı oda-i mezbûrda fukarâya i'tâ için iki kazgan 'âşûrâ tabh ve kable't-teşrîf âmâde olunmağla ba'de-edâ-yı zuhr taşra fukarâsının vürûduna izn-i hümâyûn olmağla fevc fevc fukarâ vürûd ve ahz-ı 'âşûrâ eyledikleri temâşâ ve mazhar-ı du'â oldular. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Tahmâs-ı bed-ma'âşın Kars cânibinden me'yûsen zehâb ve tâ'ife-i Lezgiyân'a gûş-mâl ve ahz-ı intikâm sevdâsıyla irhâ-yı licâm-ı bed-encâm etdiğini tâ'ife-i Lezgiyân istimâ' ve vürûduna müterakkıb ve ba'de'l-mülâkât ⁴⁸⁸من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة ⁴⁸⁹mazmûnuna ittibâ' ve 'âmil ve mütevekkilen 'alallâh mukâteleye mübâderet ve Rüstemâne hücum ve

⁴⁸⁸ "Nice az bir topluluk çok topluluğa galip gelir" (Kur'ân-ı Kerîm, Bakara Sûresi, âyet 249'dan).

⁴⁸⁹ Nûshada مضمونه imlasıyla.

pîşvâ-yı ‘asker-i menhûs olan oğul-ı Tahmâs ve leşkeri mezbûrânın hamle-i dilîrânelerine tâb-âver olmayup pây-ı sebâtları mütezazelzil ve râh-ı gürîzi mahlas ve Lezgiler dahi ta’kîb ve âteş-zen-i kânûn-ı sitîz olarak ordu-yı Tahmâs'a duhûl ve ‘arsa-i heycâda ru’ûs-ı leşker-i Tahmâs [123b] galtân ve cem‘iyyetlerin tefrika ve perişân ve nefis-i Tahmâs'ın re'sinde merkûz olan sorgucun darb-ı sürb ile zemîne ilkâ ve ba‘zı âlât-ı harbiyyelerini ahz etdiklerini müş‘ir sâbıkâ Kars ser‘askeri Ahmed Paşa tarafından kâ‘ime vürûd ettiğini şevketlü efendimiz nakl ve fem-güşâ-yı meserret oldular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı ‘âlî'ye teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sovukçeşme'ye revnak-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba‘â'da Topkapu cânibi halvet ve teşrîf ve leyle-i Hamîs'de dahi mahall-i mezbûrda ârâm ve yevm-i ferdâsı vakt-i duhâda mahall-i kadîm olan ‘iffet-sarâya mu‘âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı Cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de ‘iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Topkapu'da mahall-i ‘atîka sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû esbe süvâr ve Darbhâne Kapısı'ndan hurûc ve huddâm-ı Darbhâne'den iki kefare Vâlîde Hânı'nda sâkin Halebli bir bâzîrgân kefare ile ittihâd ve nefis-i Darbhâne'de züyûf akçe darb etdikleri yakînen sâbit ü

mütehakkık olmağla huddâm-ı Darbhâne'den olan kefereler pîş-gâh-ı bâb-ı Darbhâne'de şevketlü efendimizin hîn-i mürûrunda katl ve ba'de'l-müşâhede Bâbüssa'â[de]'den duhûl ve 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve pîş-gâh-ı şevketme'âbda silahşorâna ta'âm-ı 'âşûrâ ve tenâvülleri temâşâ ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve maktûl kalbazen keferelerinin şerîki olan Halebli kefereler Parmakkapu'da salb olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı [124a] 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskelesi'nden su'ûd ve temâşâ-yı deşt ederek pîş-gâh-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı zuhr Vidoz'a zehâb ve kubeyl-i 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet ve yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr esbe süvâr ve Topkapısı'ndan duhûl ve temâşâ-yı sûk ederek Bâbü's-sa'âde'den duhûl ve 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd ve Sofa-i hümayûn halvet olunmağla mahall-i mezbûrda edâ-yı mağribe dek eğlenildi.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Bağdâd'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve istimâ'-ı menkıbe-i kıssa-hân Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeniçeri ağası olan İbrâhîm Ağa Erzurum mansıbı ile kürk-i vezâret ilbâs ve sâbıkâ kul kethudâlığı ile cânib-i Erzurum'a irsâl ba'dehû 'azl ve mahall-i mezbûrda yeniçeri ağası nasb u ta'yîn olunan İbrâhîm Ağa'nın sebk eden hıdemâtı pesendîde-i hümayûn olmağla Âsitâne'ye ityân ve yeniçeri ağalığı ile mümtâz-ı akrân ve ser-i mübâhâtı hem-ser-i tâk-ı âsumân

kılındı. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ'at sekizde müftî efendinin hânesi hâricinden harîk zuhûr ve bir iki oda muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve şeyhülislâm olan maktûl Feyzullâh Efendi-zâde Mustafa Efendi maraz-ı istiskâdan yevm-i mezbûrda kable'z-zuhr vefât eyledi. [124b] Ve mûmâ-ileyh merhûm müftî efendi pederi vaktinde rütbe-i mevleviyyete vâsıl ve ihrâz-ı merâtib kesb ü hâsıl etmiş iken ⁴⁹⁰ ائى مرء لا يكره الدهر misdâkınca ba'de-vefât-ı peder cür'a-i âlâm-ı dehri kâse kâse nûş ve deşt-i ekdârda mağmûm u medhûş ⁴⁹¹ ve bi'l-küllîyye tarîkdan ihrâc ve nefy ile felek-zede ve zâviye-i nisyânda menkûb kalmış idi. Şevketlü kerâmetlü kudretlü pâdişâhımız efendimiz kemâl-i re'fet ve hukûk-ı sâbıkaya mürâ'ât etmek de'b-i hasene ve 'âdet-i müstahseneleri olmağla zamân-ı meymenet-âsârlarında bi'l-fi'l şeyhülislâm ve mercî-i havâss u 'avâm etmeleriyle dil-rîşine nemek-pâş-ı 'âtîfet ve on sene mikdârı seccâde-pîrâ-yı şerî'at-ı garrâ ve icrâ-yı ahkâm etmede kemâl-i 'iffet ve sarf-ı mechûd ile dikkat etdiği müsellemler-i cumhûr idi. Ve leyle-i Sebt'de Galata'da Tophâne Kapısı dâhilinde sâ'at birde harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sâ'at on ikide muntafî oldukda mu'âvedet ve 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl ve haseki ağa kulların imâm-ı evvel olan Pîrî-zâde ( ) Efendi

⁴⁹⁰ “Zamanın üzmediği kim vardır” manasına gelen Arapça bir darbimesel.

⁴⁹¹ Nûshada مدخوش imlasıyla.

dâ'îlerine irsâli emr-i hümayûn ve ba'de'l-vürûd Oda-i Hıtân'da 'arza duhûle ruhsat ve kürk-i şeyhülislâmlık ve sadr-ı 'âlî kullarına dahi serâsere kaplu kürk ilbâs ve Bâbü's-sa'âde'den sadr-ı 'âlî ile hem-'inân zehâb eylediler.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve müntehab cündiyân-ı sadr-ı 'âlî vürûdu emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup mahall-i âhara teşrîf olunmadı.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olup şevketlü efendimizin bir mikdâr nezlesi olmağla mahall-i Dîvân'a teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve müderrisinden Türk Efendi deyü müştehir olan ( ) Efendi yevm-i mezbûrda imâm-ı sâni olup akrânından mümtâz oldu.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ba'de'd-Dîvân [125a] 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları müftî efendi dâ'îleri ile ma'an vürûd ve ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Revân'a şeref-bahş ve imâm-ı sâni olan Mehmed Efendi dâ'îlerinin *Beyzâvî*'den bir âyet tefsîr etmesi murâd-ı hümayûn ve ⁴⁹²ان الله يأمر بالعدل والاحسان âyet-i kerîmesini tefsir ba'dehû şevketlü efendimiz ba'zı sohbet ile eğlenüp 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Topkapu'da mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'[ye] teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac'a su'ûd ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş Bahâriyye'ye zehâb ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba'dehû bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı Mâcid Ağa ba'de-edâ-yı hizmet-i me'mûre vürûd eyledi.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve Topkapu halvet olmağla Topkapusı'na zehâb ve mahall-i mezbûrda beytûtet olunup eğlenildi.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz bâğçeye nâzır olan kasma teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de yine Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı Cum'a mu'âvedet ve Şimşirlik'e teşrîf ve müntehab cündiyân-ı sadr-ı 'âlî

⁴⁹² “Şüphesiz Cenab-ı Allah adaleti ve iyilik yapmayı emreder” (Kur’ân-ı Kerîm, Nahl Sûresi, âyet 90'dan)

vürûdu emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla vakt-i ‘asra dek eğlenildi.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

[125b] Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de kable'z-zuhr Tersane-i ‘âmire'de vâki‘ Mahzen-i Sürb'den harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz zehâb ve dîvânâhâne vâki‘ câmi‘-i şerîfin hünkâr mahalline teşrîf ve intifâ-yı ihrâka dek ârâm ba‘dehû mu‘âvedet ve Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular. Ve Hamevî Ahmed Paşa ile ahâlî-i Rakka beyninde nizâ‘ u şikâk vâki‘ olmağla ıslâh-ı zât-ı beyn için mîrâhûr-ı evvel ‘Abdullâh Bey kulları ta‘yîn ve Nu‘mân Bey vekîl-i mîrâhûr-ı evvel oldu.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı ‘atîk'a sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn ve zu‘amâyâ ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû teberdârân-ı Sarây-ı ‘atîk'a bâzîçe-i tomak ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Yalı Köşkü ta‘bîr olunan mahalle teşrîf ve tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba‘dehû ‘iffet-sarâyâ hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz Cedîd Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb ve ba‘de-edâ-yı cum‘a Şimşirlik'e sâye-bahş ve ağayân-ı ‘arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû ‘acemî cündîler[e] cirid-i süvârî ba‘dehû bâzîçe-i tomak ve temâşâsıyla eğlenildi. Ve mesbûku'z-zikr harîk-ı Sürb Mahzen vâki‘ oldukda Tersane emîni olan Monlâcık-zâde ve kâtib-i cânib ve başkâtibi Rahmî'nin tekâsüllerine haml olunup Monlâcık-zâde ( ) nefy ve kâtibân-ı mezkûrân mescûn-ı Tersane-i ‘âmire ve vaz‘ olunmuş idi. Yevm-i mezbûrda cânibî Bursa'ya nefy ve Rahmî vatan-ı asliyyesi olan Kırım'a nefy olunup kitâbetleri âhara tevcîh olundu.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Mahbûbiyye'de vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib edâ olunup mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Rebî'ulevvel]

Gurre-i Rebî'ulevvel olan yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek [126a] eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye şeref-bahş ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını müşâhede ba'dehû Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kullarıyla ba'de'l-'arz 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve ârâm buyurulup mahall-i âhara teşrîf olunmadı.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye revnak-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Basmacı İbrâhîm Efendi Yalova'da ihdâs eylediği kâğıdhânedede 'amel eylediği kâğıd envâ'ından ityân ve şevketlü efendimize irâ'et ve keyfiyyet-i 'amelini tefhîm ve pesendîde-i hümayûn olmağla kendüye bir ceyb altun ihsân olunup ve bi'z-zât mükâleme-i şâhâneleriyle mahsûd-ı akrân kılındı.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd ve Şimşirlik'e sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve temâşasıyla eğlencildi.

Yedinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr hatve-cünbân olarak Kebâbiyye'ye zehâb ve bir mikdâr ârâm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kullarına on kîse ve rikâbdâr ağa kullarına dahi on kîse ve hâsodabaşı kullarına beş kîse ihsân-ı hümayûn oldu.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve hazînedâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına 'ulûfe kürkünü irsâl ve ba'de-edâ-yı hizmet İncüli'de vürûd edüp fersûde-cebîn eyledi.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Langa'da vâki' Yeğen Paşa Sarâyı'na sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve Yenikapu İskelesi'nden sandal-nişîn-i mu'âvedet ve Topkapu'da sâhilde vâki' kasrda salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi.

On birinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz Topkapu'da vâki' orta köşke zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de Sofa-i hümâyûn'da kırâ'at-ı mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm ve vâ'iz Emîr Şeyh'e ve kârî'in-i mevlûde ihsân-ı hümâyûn ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ışâ 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de kırâ'at-ı mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm için [126b] Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb ba'de-kırâ'at-ı mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm nâme-i şerîf-i Mekke'yi re'îs efendi kulları kırâ'at ve dâru's-sa'âde ağası kullarına semmûr kürk ve re'îs efendi ve müjdeciyân kullarına kabâ ilbâs ve mu'âvedet ve 'iffet-sarâya zehâb ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'de vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a Yeni Câmî'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de hâric-i Topkapu'da vâki' Taş Köşk'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda göç tarîkıyla Topkapu'ya nakl ü hareket olundu. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın altısı idi.

On beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû 'acemî cündîlere cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr çemen-zârda tenâvül-i ta'âm ba'dehû mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup Topkapusı'na râhî oldular. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ'at üçde Altımermer'de sâbıkâ başbâkîkulu olan şiş tuğlu ( )

ağa kullarının hânesi ittisâlinde bir kâtibin hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz zehâb ve harîka karîb mahalle vusûllerinde intifâsı haberi vürûd etmekle mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek temâşâ-yı âmed ü şüd-i zevrakân ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'de vâki' dîvânhâneye şeref-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda nûş-ı şerbet-i [127a] devâ buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın on ikisi idi.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de 'iffet-serâda ârâm ve temâşâ-yı kat'-ı lâle ve şükûfe ile eğlenilüp bir mahalle teşrîf olunmadı.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Şevkiyye'de vâki' mâbeyn-i muhtereme şeref-bahş ve temâşâ-yı hokka-bâz ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne revnak-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kubur yenli meneviş çukaya kaplı semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın on sekizi idi.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na râhî oldular.

Sene 1158 [Rebî'ulâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i İsneyn'de Topkapusu'ndan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bağçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda süd mâî şâlî sofa kaplu semmûr kubur yenli kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi ikisi idi.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ba'dehû Topkapusu'na zehâb ve vakt-i zuhrda Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'a'da kable'z-zuhr şevketlü efendimiz hadîka-i Topkapu'da vâki' orta köşke [127b] teşrîf ve âb-gînelerde mevzû lâlelerin bu nevtarh-ı zîbâ ve bu resm-i ferah-bahşâsı ve şümû' ve kanâdîl ve mir'âtın tertîb-i hasen ve vaz'-ı müstahsen ile mânend-i şâhid-i dil-rübâ rûh-efzâ ve revnak-dih-i gülşen-i cân-fezâ olan hüsn-i nizâma nigehtendâz-ı iltifât ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı zuhr ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kol ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve âteş-zen-i fetîl-i kanâdîle ta'yîn olunan gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn şu'le-efrûz-ı şümû' olduklarında sahn-ı Şevkiyye bâğ-ı cennetden nişân ve temâşâ edenler hüsn-i tarh-ı zîbâsında hayrân ve çeşm-i felek bu misilli çerâgânı temâşâ eylemediği müsellemin zevi'l-'ukûl idi. Ve kubeyl-i mağribde sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları vürûd ve ba'de'l-'arz lâle-zârda hatve-cünbân ve şevketlü efendimiz şeyhülislâm efendiye salât-ı 'ışâda imâmet etmelerini telmîh ü işâret ve bu iltifât-ı şâhâne ile ser-i mübâhâtların tâk-ı cevzâ-yı gerdûna mümâss kıldılar. Ve ba'de'l-'ışâ mütenevvî'a sükkerî helvâ keşîde ve ba'de-tenâvül-i şevket-me'âb sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm

efendi kulları tenâvül ve temâşâ-yı fasl-ı fışek ve istimâ'-ı hânendegân ile sâ'at altıya dek eğlenildi. Ve huddâmân-ı hâssa ve çukadârân ve bi'l-cümle hizmet-i çerâgânda olan kulların 'atıyye ve kerem-i şâhâneleriyle mesrûru'l-bâl buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve esbân-ı hâssanın çerâ-gâha zehâbını temâşâ buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi beşi idi. Ba'dehû Kasr-ı⁴⁹³ Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplı erkân kâkum kürk lübs buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Horhor Çeşmesi kurbunda zimmet halîfesinin hânesinden harîk zuhûr ve muhterik olup şevketlü efendimiz zehâb ve mahall-i mezbûra vusûllerinde muntafî olmağla mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular. Ve küçük mîrâhû[r] Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey ba'de-edâ-yı hizmet-i me'mûre vürûd etmekle yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldu.

Yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e revnak-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve cirid-i piyâde [128a] ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş ba'dehû Topkapusı'na mu'âvedet olunup mahall-i âhara teşrîf buyurulmadı.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ve kurb-ı sâhil-i Bab-ı Hastalar'da vaz'-ı sâyebân olunması emr-i hümayûn ve mahall-i mezbûra sâye-bahş ve rimâye-i top-ı sekdirme emr-i hümayûn ve Sofa-i hümayûn'da olan sagîr toplar ityân ve tûfengcibaşı kulları âteş-zen-i top ve temâşâ-yı sekdirme ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁴⁹³ Nûshada "Kasr'a" şeklinde.

On birinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn ve 'Ali Bey Köyü'nde derûn-ı çiftlikde vâki' bâğçeye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı mağrib Topkapısı'na râhî oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz meneviş sof ferâce lübs buyurdular. Ve huddâmân-ı hâssa ve çukadârân kullarının lübs-i sâde etmeleri emr olundu. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın üçü idi.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ba'dehû Gülhâne'ye sâye-bahş ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de donanma-yı hümâyûn ihrâcî musammem olmağla sadr-ı 'âlî kulları Yalı Köşkü'ne vürûd ve şevketlü efendimiz için 'amel olunan sandal ve piyâde-i hümâyûn tamâm olmağla⁴⁹⁴ kable-teşrîf-i şevket-me'âb bahre vaz' ve sâ'at on ikide şevketlü efendimiz teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve müftî efendi kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû bir mikdâr ârâm ve kapudan paşa kulları vürûd ve sadr-ı 'âlî ve müftî efendi kulları ile ma'an huzûr-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn ve ber-vech-i mu'tâd ilbâs-ı kürk ve beğân-ı çekdiriyâna dahi ilbâs-ı kabâ [128b] ba'dehû rimâye-i top-ı ra'd-âşûb ile âteş-zen-i derûn-ı düşmen olarak cânib-i Beşiktaş'a zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-ı cedîde süvâr ve Mîrâhûr Köşkü'ne şeref-bahş ve ber-vech-i mu'tâd mîrâhûr ağa kullarına kürk ilbâs ve huddâmân-ı Istabl-ı 'âmire'ye ihsân-ı hümâyûn ve mîrâhûr ağa kullarının keşide eylediği esbe süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba'dehû bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁴⁹⁴ Nûshada sehven "olmamağla" şeklinde.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da 'ıffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Dîvân olmadı.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de göc tarîkıyla Beşiktaş'a nakl ü hareket-i hümâyûn musammem olmağla harem-i hümâyûn 'arabalar ile Sa'd-âbâd'a zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac'a su'ûd ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş piyâde-nişîn ve Sa'd-âbâd'a zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû şevketlü efendimiz bahrden ve harem-i hümâyûn berden Beşiktaş'a râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın dokuzu idi.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de verâ-yı Dolmabâğçe'de vâki' re's-i tepeye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i cirid-i menzîl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beylerbeyi'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî ve müftî efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Mahbûbiyye'de vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve hedefe rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'ıffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'ıffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de [129a] yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'ıffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da berden Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de temâşâ-yı deşt ederek re's-i mâ'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve cirid-i menzil ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp verâ-yı Beşiktaş'dan mu'âvedet ve Bâbü's-sa'âde'den duhûl edüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hadîka-i Üsküdar'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve sâhil-i Fener'de on beş gün mikdârı çekdire ile lenger-endâz olan kapudan paşa kulları bâdbân-güşâ-yı 'azîmet ve Bahr-i Sefîd'e râhî ve şevketlü efendimiz dahi ba'de't-temâşâ esbe süvâr ve Yemişcibaşı Bâğçesi'ne râhî ve ağayân-ı hâssaya nisâr-ı zer ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve Kâdiköyü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a revnak-bahş ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve mürûr-ı eyyâm ile Ağa Bâğçesi köhne ve harâba müşrif ve tecdîde muhtâc olmağla nev-tarh-ı dil-rübâ binâsı tamâm olmağla şevketlü efendimiz teşrîf ve dâru's-sa'âde ağası kulları hedâyâsın 'arz ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet ve 'asra karîb Mehmed Emîn Yalısı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ olan yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz Cânîbî Sarâyı'na teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve sâhilde vâki' kasrda bir mikdâr ârâm ba'dehû kirazlığa hatve-cünbân ve resîde olan kirazdan tenâvül ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne berden zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a Galata Sarâyı'na şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı **[129b]** tomak ve bâzîçe-i şâ'ir ve 'ale'l-infirâd odalara ve teberdârlara ve Galata ağasına ve 'arz-ı hatt edenlere ihsân-ı

hümâyûn ile mesrûru'l-bâl ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ve sâhil-i Tophâne'den filike-nişîn ve Beşiktaş'a râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Beşinci yevm-i Ehad'de sâhilsarây-ı Râkım Efendi'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a su'ûd ve bir mikdâr kiraz tenâvül ve yine sandal-nişîn ve Göksu'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn ve sâhilsarây-ı hekîmbaşı efendiye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a revnak-bahş ve ba'de-temâşâ-yı dervîşân derûn-ı hadîkada vâki' kasra teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr berden mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalıköyü'nde sâhilde vâki' sâbıkâ gümrükcü Yûsuf Ağa kullarının hânesine su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû gümrükcü İshak Ağa'nın hadîkasında vâki' kasra şeref-bahş ve istimâ'-ı fasl ve temâşâ-yı rimâye-i tîr ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve huzûr-ı şevket-me'âbda "Anadolu karşı cânibe sibâhat ile zehâb etmek kâbil mi" deyü müzâkere ve musâhabet olundukda "sibâhatde mâhir ve karşı cânibe zehâba kâdir kimesne var mıdır" deyü bostâncıbaşı ağadan istifsâr ve ba'de't-tefahhus bostânîlerden üç ve filikecilerden iki kimesne sibâhatde mâhir ve zehâba kâdir

bulunduğu⁴⁹⁵ ihbâr olundukda zevrak ile Vânîköyü'ne zehâb ve mahall-i mezbûrdan bahre kendilerini ilkâ etmek emr-i hümâyûn ve mezbûrûn isbât-ı müdde'â ve şinâverlik ederek sâhil-i Neşât-âbâd'dan su'ûd ve tahsîn-i hümâyûn [130a] ve her biri mazhar-ı 'atâyâ-yı şevket-makrûn ile mesrûru'l-bâl oldular. Ve istimâ'-ı fasl ve temâşâ-yı tomak ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Beylerbeyi'ye nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kulleli'ye zehâb ve dübbe irsâl-i sekson ve muhâcemeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ser-i nerdübânda tenâvül-i ta'âm ve ruhsat-dâd-ı tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet ve filike-nişîn ve Beylerbeyi'ye râhî oldular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve sâhilsarây-ı Sâlih Ağa'ya şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp berden mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a şeref-bahş ve istimâ'-ı fasl ve temâşâ-yı tomak ile eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Koca Mustafa Paşa cânibinde bir mikdâr duhân müşâhede olunmağla istifsâr için haseki irsâl ve mahall-i mezbûra vardıkda kurb-ı Koca Mustafa Paşa'da bir keferenin hânesinden harîk zuhûr ve mahall-i âhara bilâ-tecâvüz intifâsı haberini ityân eyledi.

On yedinci yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Anadolu Hisârı'nda vâki' Fâtih Sultân Mehmed Hân ⁴⁹⁶عليه الرحمة والغفران in câmi'-i şerîfine zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a Göksu'ya teşrîf ve ba'de-kahve-nûş-ı âsâyiş filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de kurb-ı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve temâşâ-yı tomak ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Fıstıklı Bağçe'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

⁴⁹⁵ Nûshada "bulunduğunu" şeklinde.

⁴⁹⁶ "Rahmet ve mağfîret onun üzerine olsun" manasında bir dua cümlesi.

Yirminci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı⁴⁹⁷ rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübânda vâki' mahalle teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve kurb-ı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı halvet olunup **[130b]** eğlenildi.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Beylerbeyi'de vâki' mâbeyn-i⁴⁹⁸ cedîde teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Gök[su'ya] su'ûd ve temâşâ-yı deşt ederek Kavacık'da vâki' kasra şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve bâzîçe-i tomak ve huddâmân-ı hâss ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı kûhsâr ederek Bahâyî Körfezi'nde Râgıb Efendi'nin yalısına şeref-bahş ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyiş filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a İstavroz Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de İstavroz Sarâyı'nda cânib-i havuzda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ba'zı kullarına şinâverlik için duhûl-i havuza ruhsat ve ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd ve temâşâ-yı tomak ve silahdâr ağa kulları hedâyâsın 'arz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Sâlih Ağa Yalısı'na şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

⁴⁹⁷ + dâd-ı

⁴⁹⁸ Nûshada بايين imlasıyla.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümâyûn'da cânib-i havuzda vâki' kasra şeref-bahş ve ba'de-tenâvül-i ta'âm Oda-i Hıtân'a vürûd ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz tırâş olup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkasında vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1158 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyelâhire olan yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hadîka-i Bebek'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya şeref-bahş ve imâm-ı evvel efendi kullarının mahdûmunun yevm-i hıtânı olmağla alay-ı **[131a]** zevrakân ile Rumeli sâhilinden Liman-ı Balta'ya dak zehâb ba'dehû mu'âvedet ve Göksu'da sâhilde vâki' pîş-gâh-ı kasrdan mürûr ve şevketlü efendimiz dahi temâşâ ba'dehû ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve sal üzre mebniyye olan kasr-ı safâ-bahşı pîş-gâh-ı harem-i hümâyûna yevm-i mezbûrda ityân ve nisâr-ı nakd-i revân ile teşrîf-i şevket-me'âba nîgerân oldu.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû tomak ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî ve ba'de'l-mağrib 'arz ağalarıyla sal-ı mezkûra teşrîf ve temâşâ-yı bahr ile kesb-i safâ olundu.

Dördüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Dolmabâğçe'de vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkada vâki' kasra şeref-bahş ve ney-zenân-ı dervîşânın vürûdu emr-i hümayûn ve huzûr-ı fâ'izu'n-nûrlarında icrâ-yı nagamât-ı ney ile revnak-bahş-ı meclis olup mazhar-ı ihsân oldular. Ve Hamevî Ahmed Paşa kullarının ahâlî-i Rakka ile nizâ'ı olup ıslâh-ı zât-ı beyn için mîrâhûr-ı evvel 'Abdullâh Bey kulları me'mû[r] ve ol cânibde iken tekmîl-i ecel-i müsemma ile vefâtı haberi yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bebek'e teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve kubeyl-i 'asrda filike-nişîn ve Beylerbeyi'ye sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Cihângîr Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a sâhil-i Tophâne'den sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz temâşâ-yı tomak ile eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî [131b] oldular.

On birinci yevm-i Ehad'de⁴⁹⁹ Dolmabâğçe'de vâki' re's-i sedde teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Mehmed Emîn Yalısı'na zehâb ve Sâdık Ağa kulları 'arz-ı hediye ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve hânende Çömlekcioglu fasl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a revnak-bahş ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet nev-tarz-ı matbû' amel olunan havuzu Mermerlik'de temâşâ edüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı⁵⁰⁰ Beşiktaş'a teşrîf ve tırâş-ı hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁴⁹⁹ Nûshada sehven "Sebt'de" şeklinde.

⁵⁰⁰ Nûshada "Kasr'a" şeklinde.

On beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyîş yine süvâr ve Göksu'ya şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-tenâvül-i ta'âm esbe süvâr ve geşt-i deşt ederek sâhil-i Kandilli'de ârâm ve ba'de-edâ-yı mağrib filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı⁵⁰¹ cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Sâhilsarây-ı Çırağan'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû esbe süvâr ve ittisâlinde vâki' Gülşen-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmayup ve 'iffet-serâda ârâm buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda 'ulûfe yazısı oldu.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve ser'asker Yeğen Mehmed Paşa kullarının 'azm-i mukâtele-i düşmen ile Erzurum'dan hareket haberi vürûd ve 'akîb-i salât-ı hamsede kâ'imen du'â içün emr-i hümayûn oldu.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı **[132a]** bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁵⁰¹ Nûshada sehven "ba'de-du'â-yı" şeklinde.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de re's-i mâ'da âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i cirid-i menzil ve ser-i mîzân-ı mâ'ya bir tabla vaz' ve ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı remy-i tîr ve silahdâr ağa kulları nişân-ı mezkûra darb-ı tîr ve mazhar-ı tahsîn-i şevket-me'âb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bebek'e şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını müşâhede ba'dehû Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve müceddeden binâ olunan nev-tarh kasr-ı matbû'a revnak-bahş-ı iclâl ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkada vâki' kasra revnak-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yıllık defterinin 'unvânına hatt-ı ihsân-ı hümayûn keşîde oldu.

Sene 1158 [Receb]

Gurre-i Receb-i mübârek olan yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve kubeyl-i salâtda şevketlü efendimiz fem-güşâ-yı dür-nisâr-ı meserret olup Tatar-ı sabâ-reftârın Tebriz'e karîb mahalleri gâret ve ma'rekede maktûlinden mâ-adâ on sekiz bin nüfûs seby ve kırk binden mütecâviz ganem ü mevâşî ile mu'âvedet etdiklerini haber verdiler.

İkinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı [132b] cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp

‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda musâhib ‘Ömer Ağa sadr-ı ‘âlî kullarına ‘ulûfe kürkünü irsâl eyledi.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de sâhilsarây-ı Râkım Efendi'ye şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve sâbıku'z-zikr haber-i meserretin tafsîlini müş‘ir kâ’ime ile silahşor İbrâhîm Bey kulları vürûd ve yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz silahdâr ağa kulları kâ’ime-i mezbûru ‘alenen kırâ’at ve işâ’a-i ahbâr-ı meserret için iki def‘a şenlik-i top-ı ra‘d-âşûb ile velvele-endâz olunup ‘âmme-i müslimîni mesrûr ve düşmen-i bed-hâhı mağmûm u makhûr eylediler.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve mefrûşât-ı Kasr-ı Beşiktaş mürûr-ı eyyâm ile gâyet köhne olmağla müceddeden ferş olunması için şevketlü efendimizden sadr-ı ‘âlî kulları ruhsat-yâb oldular.

Altıncı yevm-i Erba‘â'da vakt-i duhâda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere'ye ⁵⁰² شرفنا الله بزيارتهم irsâl olunacak surreler pîş-gâh-ı şevket-me‘âba ityân ve ba‘de-vaz-ı mühr-i hümâyûn dâru's-sa‘âde ağası kullarına ilbâs-ı kürk ve ba‘de-icrâ-yı resm-i mu‘tâd kîseler tahmîl ve alay ile Beşiktaş İskeleyi'ne izhâb ve çekdiriye vaz‘ olunup selâmet ile sâhil-i Üsküdar'a vâsıl oldu. Ba‘dehû ağayân-ı ‘arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bebek'e su‘ûd ba‘de-nûş-ı kahve-i âsâyîş yine süvâr ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba‘dehû cirid-i piyâde ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Cum‘a'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Vâlide Yalısı'ndan su‘ûd ve Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb ve ba‘de-edâ-yı cum‘a türbedârlarına elli ‘aded nısfıyye-i zer-i mahbûb ihsân ve yine Vâlide Yalısı'ndan filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

⁵⁰² “Allah o iki yeri ziyaretle bizi şereflendirsin” manasında bir dua cümlesi.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve bundan akdem Tahmâs-ı bed-ma'âş ahâlî-i Mekke-i Mükerrerme'nin **[133a]** kulûblarını celb ve ba'zı mevâ'id ile itmâ' içün şerîf-i Mekke'ye beş nefer kimesne irsâl ve müdde'âları ma'lûm oldukda şerîf-i Mekke dahi Cidde vâlîsine i'lâm ve taraf-ı Devlet-i 'aliyye'ye 'arz olundukda dört neferi ol tarafda katl ve re'îsleri Âsitâne'ye irsâl olunması emr olunup bu tarafa vusûl ve mâ-fi'z-zamîrine kemâ-yenbagî tahsîl-i vukûf ve katli re'y olunmağla yevm-i mezbûrda pîş-gâh-ı Bâb-ı hümâyûn'da re's-i menhûsesi zemîne galtân olundu.

On birinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Ortaköy'de vâki' sâhilsarây-ı kethudâ beye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ba'dehû Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On üçüncü yevm-i Erba'a'da Dolmabâğçe'de vâki' re's-i tepeye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i cirid-i menzil ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve şeyhülislâm efendi dâ'îlerinin mizâcî bir mikdâr münharif olmağla yâd-ı hâtır içün ma'cûn ve tenzu ile kozbekcibaşı irsâl olundu.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Dolmabâğçe'de vâki' re's-i tepeye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp

mu'âvedet buyurdular. Ve Cânibî Sarâyı halvet olmağla kubeyl-i mağribde şevketlü efendimiz sarây-ı mezbûra râhî oldular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de sarây-ı mezbûrdan esbe süvâr ve İskele-i Beşiktaş'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve sâhil-i Kasr-ı Beşiktaş'da salât-ı mağrib edâ ve câmekân-ı Kasr-ı Beşiktaş'da tırâş-ı re's-i hümâyûn ba'dehû Sarây-ı Cânibî'ye râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da sarây-ı [133b] mezbûrdan esbe süvâr ve sâhil-i Beşiktaş'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet mahall-i havz-ı cedîdi temâşâ ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne râhî ve ba'de-tenâvül-i ta'âm sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû mu'âvedet ve Sarây-ı Cânibî'ye râhî oldular. Ve ser'asker Yeğen Paşa kullarının Kars cânibinden hareket haberi yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkasında vâki' kasra sâye-bahş ve Sükkerci Sâlih ityân ve menkıbesi istimâ' ba'dehû esbe süvâr olup Sarây-ı Cânibî'ye râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Hadîka-i Tersane'den su'ûd ve Okmeydânı'nda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ahz-ı koşu için ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet ve Kâsımpaşa İskeleyi kurbunda vâki' iskeleden filike-nişîn-i ric'at oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a Sarây-ı Cânibî'ye mu'âvedet buyurdular. Ve ba'de-edâ-yı mağrib Sarây-ı Cânibî'den Sarây-ı Beşiktaş'a nakl [ü] hareket olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı⁵⁰³ Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

⁵⁰³ Nûshada "Kasr'a" şeklinde.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sûrb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve "sâhil-i Kandilli'ye tûfeng ile sûrb vâsıl olur mu" deyü müzâkere ve remy-i sûrbe emr-i hümâyûn ve remy olundukda sâhile karîb mahalle sukûtu müşâhede olundu. Ba'dehû filike-nişîn ve sâhilsarây-ı sadr-ı 'âlîye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû filike-nişîn ve Beylerbeyi'ye sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve sadr-ı 'âliden hudd[â]mân-ı hâssa ve sâ'ir mahall-i mezbûrda bulunan hademeye bahşîş vürûd eyledi.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da şevketlü efendimiz Dîvân-ı hümâyûn'a râhî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve vakt-i mağribde yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve kırâ't-ı *Mi'râciyye* olunup ba'de-edâ-yı 'ışâ 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya [134a] râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da esbe süvâr ve Fındıklı Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de re's-i mâ'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân-ı Şerîf olan yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Kasr-ı Mehmed Paşa'dan esbe süvâr ve temâşâ-yı deşt ederek Yemişcibaşı Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr bî-zebânâna nisâr-ı zer ba'dehû bâb-ı hadîkasında vâki' kasra şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'de-temâşâ esbe süvâr ve Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet binâsı mübâşeret olunan mahall-i kasr temâşâ ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da Dolmabâğçe'de vâki' re's-i tepeye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i cirid-i menzil ba'dehû Sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû sandala süvâr ve Hisâr'da vâki' re'îs efendinin yalısına şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Çeteci 'Abdullâh Paşa ma'îyyetinde olan 'asâkir-i mansûre ile bilâd-ı 'Acem'de vâki' Sovukbulak nâm mahalli gâret ve ganâyim-i kesîre ahz etdikleri haberi vürûd ve telhîsci ağaya ilbâs-ı kabâ ve bir def'a top şenliği emr-i hümayûn oldu.

Altıncı yevm-i Cum'a'da esbe süvâr ve Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı [134b] duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz oldular. Ve ser'asker-i cünd-i muvahhidîn olan Yeğen Paşa kulları Revân'a karîb mahalde leşker-i Tahmâs'a mukâbil ve birkaç def'a nâ'ire-i harb müştâ'il ve düşmene galebe sûretleri nümâyân iken zarûre-i zehâyir sebebiyle 'asker-i İslâm'a za'f u dehşet müstevlî ve leşker-i süvârî kufûl ve Yeğen Paşa kulları kable'l-muhârebe şikeste-mizâc olmağla Kars'a kable'l-vusûl râhda vefât eylediğini Kars muhafızı Ahmed Paşa kulları 'arz etmekle ve ol tarafda ser'askerliğe paşa-yı müşârun-ileyhden gayri ehakk u elyak kimesne olmadığı mütehakkık u zâhir olmağla ser'askerlik emrini irsâle vekîl-i mîrâhûr-ı evvel olan Nu'mân Bey kulları me'mûr ve ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz olup ferdâ-yı yevm-i mezbûr olan yevm-i İsneyn'de mahall-i me'mûra râhî oldu. Ve mîrâhûr-ı sâni olan Mustafa Bey kulları vekîl-i mîrâhûr-ı evvel ve silahşor Mahmûd Bey kulları vekîl-i mîrâhûr-ı sâni oldu.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Cânibî 'Ali Efendi'nin sarâyına sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve göc tarîkıyla nakl ü hareket ve sâhil-i Topkapu'dan su'ûd ve Topkapu'da vâki' 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda miftâh ağası Ahmed Efendi Sofya'da vâki' çeribaşılık ile ber-murâd ve Seferli'den Mûsâ Ağa sarıkcıbaşılık ile Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve Enderûn-ı hümayûn'da vâki' kitâbhânenin mütevellîsi [135a] olan sâbıkâ dülbend ağalığından ber-murâd olan Seyyid Mehmed Ağa fevt olup tevliyyet-i mezbûr mahlûl olmağla dülbend ağası olan Yûsuf Ağa'ya ihsân ve yerine Hâne-i hâssa'ya Hazîne'den eski Yûsuf Ağa ahz olundu. Ve miftâh ağası olan İsmâ'îl Ağa dülbend ağası oldu.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve ser-serhengân-ı şehriyârî olan Sâlih Ağa kullarına mukaddemâ ihsân-ı hümayûn olan ze'âmeti ile çerâğ ve irsâl-i lihye için yevm-i mezbûrda izn-i hümayûn oldu.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve vezîr kethudâsı olan Şerîf Efendi vezâret ve Konya mansıbı ile kâm-yâb olup rûznâmçe-i evvel olan Firârî Mustafa Efendi kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ve Bozoklu-zâde Hüseyin Bey rûznâmçe-i evvel oldu.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âli'ye teşrîf ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve 'iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle zehâb buyurmadılar.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşillioğlu Sarâyı'na sâye-bahş ve binişciyâna ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de İncüli cânibi halvet olunup eğlendi.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapu ağası rikâbiyyesin 'arz ve ber-vech-i mu'tâd semmûr kürk ilbâs olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye zehâb ve Paşakapısı'na Venedik elçisinin iyâbı ve zehâbı müşâhede ve kubeyl-i 'asrda Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî [135b] ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âli'ye teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec mevâcibleri taksîmâtını temâşâ ba'dehû silahdâr ağa yerine sâye-bahş ve sarı kabâ ve kabanîçe ve beyâz sorguc rekz olunan meneviş kalansüveyi lûbs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ba'de-duhûl-i sadr-ı 'âlî Venedik elçisi duhûl ve hedâyâsın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp Hırka-i Şerîfe zehâb buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de vâki' kasr-ı cedîde sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz

tomakcılara ruhsat-dâd ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû ‘acemî cündîlere cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve Aydın vâlisi olan Yedekci Mehmed Paşa'nın vefâtı haberi yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Sene 1158 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân olan yevm-i İsneyn'de ‘iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve vakt-i ‘ışâda Bostâncılar Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı terâvîh mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum‘a Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı terâvîh mu‘âvedet buyurdular. Ve sâbıkâ başçavuş Sâlih Ağa kullarına huzûr-ı hümâyûna vürûda ruhsat oldu.

Beşinci yevm-i Cum‘a'da dâru's-sa‘âde ağası kullarının Paşa[kapısı] kurbunda müceddeden ihyâ ve binâ buyurdıkları câmi‘e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de [136a] Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ‘avd buyurdular. Ve püşt-seng-i berrînin on mikdârı kadar püşt-seng-i bahrî paşa kulları tarafından vürûd ve hey’et-i ‘acîbesin temâşâ ba‘dehû bahre irsâl olunmasını emr buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda hazîne kethudâsı ağa kulları ‘ulûfe kürkünü sadr-ı ‘âlî kullarına irsâl ve mu‘âvedet ve Sepetciler'e fersûde-cebîn eylediler.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de yine Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda havâda bir mikdâr bürûdet olmakla kubur yenli kâkum kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Eylûl'ün yirmi beşi idi.

On birinci yevm-i Hamîs'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan me'vâ-yı kadîm olan 'iffet-sarâya göç tarîkıyla nakl ü hareket olundu.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Revân'a teşrîf ve imâm-ı sâni Mehmed Efendi dâ'ileri *Beyzâvî*'den ⁵⁰⁴آمن الرسول âyet-i kerîmesin tefsîr ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de ber-vech-i mu'tâd fersûde-cebîn için Hırka-i Şerîf ihrâc ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve sâ'ir 'ulemâ-yı 'ızâm ve ricâl-i devlet ve ağayân-ı ocak cebhe-sây-ı istişfâ' ve edâ-yı 'asra dek şevketlü efendimiz eğlenüp 'iffet-sarâya ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da ahz-ı âb-ı **[136b]** Hırka-i Şerîf için Bürde-i Nebî 'aleyhi's-selâm harem-i hümayûna ahz ve ba'de-ihrâc-ı mâ' mahalline vaz' olundu. Ve yevm-i mezbûrda 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

⁵⁰⁴ "Resûl iman etti..." (Kur'ân-ı Kerîm, Bakara Sûresi, âyet 285'in başı).

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş, ber-vech-i mu'tâd vürûd eden esbân-ı 'ıydiyye temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Sepetciler'e sâye-bahş ve imâm-ı sâni Mehmed Efendi kulları zeyl-i âyet-i mezkûru tefsîr ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve cânib-i Mısır-ı Kâhire'den gelen esbân pîş-gâh-ı şevket-me'âbda türk-tâz ve dördü pesendîde-i hümâyûn olup keşîde-i tavîle-i hâssa kılındı.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da yine Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Sebt Leyle-i Kadr olmağla ber-vech-i mu'tâd Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve sadr-ı 'âlî kullarının irsâl eylediği seccâdede edâ-yı terâvîh olunup ba'dehû mu'âvedet ve Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-du'â-yı isticâbet 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve üsârâ-yı Malta'dan bahâsı [137a] kat' olmuş bir esîr, gümrükcü İshak Ağa tarafından vürûd ve berber olmakla pîş-gâh-ı şevket-me'âbda Sa'îd Çavuş'u tırâş ve bahâsı ihsân-ı hümâyûn ve teberdârân-ı hâssaya çerâğ olması emr-i hümâyûn oldu.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de yine Sepetciler'e sâye-bahş ve imâm efendi dâ'îleri tefsîr-i zeyl-i âyet-i kerîme-i mezkûre ve istimâ' ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da kubeyl-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû olan tahta sâye-bahş ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî silahdâr ağa yerine teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve ağayân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû tomakçıyâna nisâr-ı derâhîm ve rübûdeleriyle eğlenilüp kubeyl-i mağribde 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1158 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl ve ibtidâ-i yevm-i 'ıyd olan yevm-i Erba'â'da ber-vech-i mu'tâd mu'âyede, şâl-bûs ile 'ulemâ-yı 'ızâm ve ricâl-i devlet şeref-yâb ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve Sofa-i hümâyûn'da vâki' Kasr-ı İftâr'a şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn kulları dahi şâl-bûs ile iktisâb-ı şeref ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ruhsat-dâd-ı musâri'ûn ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb ve cedîden binâ olunan hünkâr mahfiline sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı cum'a Sarây-ı 'atîk'a zehâb ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî-i cündiyân-ı sadr-ı 'âlî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve fî-nefsi'l-emr Mahmûd Paşa Câmi'i ma'bed-i kadîm olup mahfil-i hünkâra şâyeste mahall iken 'adîmül-mahfil olduğu emr-i müstahsen olmadığı şevketlü efendimizin nefîce-i mukaddimât-ı efkâr-ı cemîlleri olmağla bu eser-i müstahsene dahi muvaffak oldular. Ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî pîş-gâh-ı şevket-me'âba beş 'aded donanmış esb 'arz [137b] ve makbûl-i hümâyûn olup keşîde-i tavîle-i esbân-ı hâssa kılındı.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Gülhâne'ye şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve musârî'ûn ve bâzîçe-i kol temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve istimâ'-ı âgâze [ve] fasl-ı hânendegân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de sarây-ı sadr-ı 'âlîde ziyâfet musammem olmağla vakt-i duhâda sarây-ı sadr-ı 'âlîye sâye-bahş ve iki def'a et'ime-i mütenevvi'a keşîde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve müşârun-ileyh ve şeyhülislâm efendi kullarına ilbâs-ı kürk olunup mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Şimşirlik'de ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenildi. Ve yevm-i mezbûrda Bahr-i Sefîd'den kapudan paşa kulları vürûd edüp sâhil-i Tophâne'de lenger-endâz oldu.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de donanma-yı hümâyûnun Tersane-i 'âmire'ye duhûlü musammem olmağla şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'ne şeref-bahş ve bervech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına ilbâs-ı kürk ve beğân-ı çekdiriyâna ilbâs-ı kabâ ba'dehû çekdireler top-ı ra'd-âşûb ile şenlik ederek Tersane-i 'âmire'ye râhî oldular. Ba'dehû Ağa Bağçesi'ne zehâb ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Cezîre-i Mora'da vâkî' Manyâ Dağı sâhilinde Malta sefînelerinden ahz etdikleri kalyonu livâ-i menkûs⁵⁰⁵ ile sâhil-i Yalı'dan izhâb eylediler.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş, sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve bundan akdem Mîrzâ Safî'nin ma'iyetine me'mûr ve Kars muhârebesinde ser'asker Ahmed Paşa kullarının irâdesiyle ordu-yı Tahmâs'a ba'zı husûs için zehâb eden Burgazî Mehmed Ağa kullarının zehâbı hilâf-ı marzî-i hümâyûn olmağla yalısında meks ü ikâmet için emr-i 'âlî sudûr etmiş idi. Cürmü

⁵⁰⁵ Nûshada منوكوس imlasıyla.

‘afv olunmağla zümre-i ser-bevvâbîn ile selâma vürûda yevm-i mezbûrda ruhsat-ı hümâyûn oldu.

On ikinci yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf [138a] ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Gülhâne'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû bâzîçe-i rumh ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda tevcihât-ı menâsıb oldu.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'nden sandal-nişîn-i ‘azîmet ve İskele-i Defterdâr'dan su‘ûd ve temâşâ-yı deşt ederek derûn-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da cânib-i havuzda vâki‘ maksûrede ârâm ba‘dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve mu‘âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup ‘iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû kapudan paşa kullarının hedâyâsı vürûd ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kubur yenli semmûr kürk lübs buyuruldu. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in otuzu idi.

On altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba‘dehû cirid-i piyâde ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çukaya kaplı erkân semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr rûz-ı Kâsım'ın yedisi ve Teşrîn-i Sânî'nin ibtidâsı idi.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘dehû edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Yeşillioğlu Sarâyı'na sâye-bahş ve binişcilere ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân pîş-gâh-ı mahall-i Dîvân'a iki sârikî⁵⁰⁶ ityân ve işâret-i hümâyûn oldukda şemşîr-i kahr-ı şevket-me'âb ile serleri [138b] zemîne galtân oldu. Ve kurb-ı Revân'da mukâbil-i saffeyn ve ba'de-vukû'-ı keyfiyyet-i hâdisê Van cânibine irsâl-i leşker-i menhûse ve Van muhâfızı olan Hüseyin Paşa ma'îyyetinde olan 'asâkir-i mansûre ile mukâbele ve bi-hamdillâhi te'âlâ bâd-ı nusret taraf-ı muvahhidîne vezân ve süyûf-ı muvahhidîne rikâb-ı a'dâ gumûd ve ru'ûs-ı maktû'alarıyla kulleler 'amel eylediklerini şevketlü efendimiz ihbâr ve nakl buyurdular. Ve vakt-i zuhrda Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldur.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû esbe süvâr ve Bâb-ı Top'dan hurûc ve Bâb-ı Hastalar'dan duhûl edüp cânib-i Sofa'dan 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba'de-edâ-yı 'asr Yalı Köşkü ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

⁵⁰⁶ Nûshada ساریقی imlasıyla.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Topkapu'da mahall-i 'atîka teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i Hamîs'de Balikhâne'de vâki' mürtefi' kasra teşrîf ve şiddet-i bâd-ı lodosdan deryâ ziyâde hareket etmekle sâhilde vâki' kasrı rîg-i lodos darb ve temâşası hayret-dih-i 'ukûl olup esnâ-yı darbında bî-zebânâna nisâr-ı gurus ve rübûdeleri temâşâ ve bir mikdâr [139a] ârâm ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Topkapu halvet olunup eğlendi.

Beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba'dehû cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Şerbetci Mehmed Ağa Midilli dizdârlığı ile ber-murâd ve Kılâr'dan peşgîrbaşı yerine Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda 'Arabacılar Kârhânesi'nde ittisâl-i bedende olan odaya sâye-bahş ve leyle-i Cum'a'da Mısır cânibinden gelen Hacı 'Ömer oğlu Mustafa Kapudan'ın kalyonu vaz' eylediği lengerin cerr ederek sâhile karîb mahalde şiddet-i bâd-ı lodosdan hacere darb ve bir cânibe meyl ile derûnuna mâ-i bahr duhûl ve me'yûs olunmağla derûnunda olan eşyâyı ihrâca mübâşeret ve tahlîs-i kalyon için sadr-ı 'âlî ve kapudan paşa kulları re's-i kalyonda kemâl-i ihtimâm üzre olmağla şevketlü efendimiz dahi bi'z-zât nigh-endâz-ı re'fet ve ziyâde ihtimâm için kapucılar kethudâsı ağa kulların irsâl ve kubeyl-i 'asra dek eğlenüp ba'dehû mu'âvedet ve Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bostân İskeleyi'nden su'ûd ve Râmî Çiftliği'ne şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû geşt-i deşt ederek 'Ali Bey Köyü'nde vâki' çiftliğe sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Söğütlük'den piyâde-nişîn ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû cirid-i piyâde ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet [139b] ve Yalı Köşkü'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye zehâb ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne zehâb ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı İncülü'ye şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Mahbûbiyye'de vâki' havuzlara sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Topkapu'da mahall-i 'atıka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Topkapu'da mahall-i 'atıka sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı [140a] 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş ve ba'de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû teberdârâna ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet ve ağayân-ı 'arza ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû 'acemî cündîlere cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Ağa Bağçesi'ne zehâb ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da mahall-i 'atıka sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve Nu'mân Bey kulları dahi 'arza duhûle ruhsat ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Sene 1158 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Sebt'de Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba'dehû cirid-i piyâde ve ba'de-edâ-yı [140b] 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'a'da Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Bağçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarây[in]a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da dâru's-sa'âde ağasının câmi'ine zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda tûfengcibaşı Mustafa Ağa kulları ze'âmet ile ber-murâd olup yerine Hâne-i hâssa'ya Seferli'den 'Abdullâh Bey ahz olundu.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr Sofa'ya teşrîf ve kasr-ı cedîdi temâşâ ba'dehû 'iffet-[sarâya] râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de kubeyl-i 'asrda Oda-i Hıtân'a teşrîf ve kebşân-ı zebh irâ'et ba'dehû Hırka-i Şerîf'e hatve-cünbân ve ba'de-edâ-yı 'asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû' tahta sâye-bahş ve ba'de-icrâ-yı merâsim-i 'Osmânî silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve tomakçıyâna nisâr-ı derâhîm ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i İsneyn olan 'ıyd-ı adhâda ba'de-mu'âyede-i 'ulemâ-i 'ızâm ve ricâl-i devlet Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve ba'de-zebh-i kurbân Kasr-ı İftâr'a teşrîf ve hademe-i Enderûn şâl-bûs ile iktisâb-ı şeref ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne zehâb ve ruhsat-dâd-ı musâri'ûn ve ba'zı bâzîçe edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kulları ruhsat-yâb-ı duhûl-i pîş-gâh-ı şevket-me'âb ve ba'de'l-'arz cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû kethudâ-yı sadr-ı 'âlî beş 'aded donanmış esb 'arz ve üçü pesendîde-i hümayûn olup esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ve edâ-yı 'asra dek ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet **[141a]** buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de sâ'at yedide Tatlıkuyu'da bir bakkâl dükkânından harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Süleymâniyye müderrisîninden Kebîrî-zâde'nin hânesine şeref-bahş ve kubeyl-i fecrde harîk muntafî olup şevketlü efendimiz mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve edâ-yı 'asra dek ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sovukçeşme'ye teşrîf ve Mısır hazînesinin mürûrunu temâşâ ba'dehû Ağa Bağçesi'ne vürûd ve Mısır vâlîsi olan Râgıb Paşa tarafından gelen esbân-ı Mısırleri pîş-gâh-ı şevket-me'âblarında türk-tâz ve on altısı pesendîde-i hümayûn ve harem

ağaları dahi müşâhede ve istihsân buyurduklarını ahz eylediler. Ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve istihsân buyurdukları esbân-ı Mısrîleri temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Topkapusı'na teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ‘avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve istimâ‘-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tabh-ı helvâ ve tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı mağrib dahi anda edâ olunup ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i Hamîs'de sâ‘at sekizde Yeşilli-zâde Sarâyı kurbunda merhûm bedestân kethudâsının hânesinden harîk zuhûr ve sâ‘at bire dek mütemâdî ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Yeşilli-zâde Sarâyı'na şeref-bahş ve intifâsına dek ârâm buyurup ba‘de-edâ-yı subh mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum‘a'da Ayasofya'ya zehâb olunup [141b] ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı sohbet ile eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye zehâb ve ‘Acem elçisinin Paşakapusı'na iyâb u zehâbını müşâhede ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve gılmânân-ı esbâna ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i top-ı berf ve ba‘de-edâ-yı ‘asr temâşâ-yı berf ederek Topkapusı'nın hâricinden zehâb ve İncüli'den mu‘âvedet ve ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve mîrâhûr-ı evvel olan ‘Abdullâh Bey kulları vezâret ile Cezîre-i Kıbrız mansıbı ihsân ve mîrâhûr-ı sâni olan Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey kulları mîrâhûr-ı evvel ve Nu‘mân Bey kulları mîrâhûr-ı sâni oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve cânib-i Trablusgarb'dan gelen arslanı pîş-gâh-ı şevket-me'âba ityân ve temâşâ ve Petnahor Kapusu dâhilinde bir keferenin hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi Yalı Köşkü'ne zehâb ve intifâsı haberi vürûd etmekle kubeyl-i mağribde ric'at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî-i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya ihfâ'en bâzîçe-i top ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sene 1159 [Muharrem]

Gurre-i nev-sâl olan Muharremü'l-harâm'da mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz **[142a]** edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân mahall-i Dîvân'da sarı kabâ ve kabaniçe ve beyâz sorguc rezk olunmuş meneviş kalansüve lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve menâsıb-ı cedîde ile kâm-yâb olanlar dâhil ba'dehû 'Acem elçisi üç nefer âdemîsi ile duhûl ve nâmesin 'arz eyledi. Ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya ihfâ'en bâzîçe-i gülle [ve e]dâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i Erba'â'da sâ'at dörtde Kirec Kapusu dâhilinde bir keferenin hânesinden harîk zuhûr ve muhterik ba'dehû muntafî olup şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da mahall-i halife-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de mahall-i halife-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de yine mahall-i halife-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Topkapu'da vâki' mahall-i 'atîka sâye-bahş ve çukadârân kullarına ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i şâ'ir ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve silahşorân kullarına pîş-gâh-ı şevket-me'âblarında tenâvül-i aşûrâya ruhsat-dâd ba'dehû 'acemî cündîlere cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da kasr-ı cedîdi temâşâ ba'dehû dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Paşakapısı'nda 'Acem husûsu için cem'iyet-i meşveret olmağla [142b] şevketlü efendimiz kable'z-zuhr Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden 'ulemâ ve ricâl-i devleti müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i⁵⁰⁷ Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncülü'ye sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-

---

⁵⁰⁷ + yevm

yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda muhtasarî göc tarîkıyla nakl ü hareket buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i kütük ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba‘â'da Sofa-i hümayûn'da Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de'l-‘arz lâle-zârda cedîden binâ olunan kasra şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları dahi temâşâ ve ba‘de-edâ-yı ‘asr fasl ile eğlenilüp ba‘de-tenâvül-i ta‘âm Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağrib edâ ve ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve fî-nefsi'l-emr kasr-ı mezbûrun tarh u nukûşu ve nev-zuhûr havuzu ‘adîmü'l-misl olup sâ‘ir kusûru insâ eylediği müttefak-ı ârâ-yı müşâhidîndir.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşillioğlu Sarâyı'na sâye-bahş ve çukadârâna ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum‘a'da Sultân Bâyezîd Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ric‘at buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de sâ‘at beşde Rumeli Hisârı'nda sâhilde vâki‘ bir dükkândan harîk zuhûr ve vâfir büyût [u] dekâkîn muhterik ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'da vâki‘ Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân **[143a]** oldular. Yevm-i mezbûrda şevketlü efendimizin bir mikdâr nezlesi hareket eyledi.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de yine Oda-i Hıtân'a teşrîf ve her ‘aded-i libâsa birer altın bahş va‘diyle Baltacı ‘Ali Çelebi'nin mâ-sivâ-yı serâvîlini ihrâc ve ihsân-ı hümayûn ile mesrûru'l-fu‘âd ba‘dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da yine nezlesi olmağla mahall-i Dîvân'a teşrîf buyurmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş [ve] ba'zı sohbet ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Sofa-i hümayûn'da vâki' kasr-ı cedîde zehâb ve sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ buyurup 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1159 [Safer]

Gurre-i Safer olan yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve istimâ'-ı menkıbe-i Tiryâkî Hasan ile eğlenilüp ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Revân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler [143b] mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Altıncı yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de 'iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'a'da Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Revân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de yine Oda-i Revân'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû ser-i nerdübâna şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû bâzîçe-i şâ'ir ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve sâbıkâ dâru's-sa'âde ağası yazıcısı olan İbrâhîm Efendi'nin Sultân Ahmed Câmî'i kurbunda vâki' hânesinde 'Acem elçisi tevakkuf ve ârâm etdirdilüp şevketlü efendimizin iyâb u zehâbını temâşâ eyledi.

On ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı⁵⁰⁸ 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz zehâb eylediler. Ve bundan akdem İşvec sefinesi ile Cezâyir-i Garb dayısı⁵⁰⁹ tarafından vürûd eden âdemlerinden müte'ayyin olan Hâcî 'Osmân ve Hâcî Hasan ve ocak çavuşu Ahmed Çavuş ityân etdikleri sâ'ir hedâyâdan mâ-adâ Tersane-i 'âmire hıdemâtına şâyeste elli 'aded üsârâyı pîş-gâh-ı şevket-me'âbda keşîde ve 'arz ba'dehû mezbûrûna ilbâs-ı kabâ-yı ihsân ve iki 'aded arslanları dahi temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve Cezâyir-i Garb dayısı tekâmîl-i vakt-i ecel-i müsemma etmekle

⁵⁰⁸ + ve edâ-yı

⁵⁰⁹ Nûshada دائیسی imlasıyla.

ittifâk-ı ârâ-yı rü'esâlarıyla dayı-i merhûmun⁵¹⁰ hazînedârı şecî' ve bahâdır ve fatk u ratka kâdir kimesne olmağla umûr-ı Cezâyir-i Garb kendüye tefvîz ve dayı nasb olundukda mücerred 'arz-ı inkıyâd için taraf-ı Devlet-i 'aliyye'ye irsâl-i âdem eyledi.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de [144a] Sofa-i hümayûn'da vâki' ser-i nerdübâna şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ba'dehû bâzîçe-i müşâ'are ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân beyâz kabâ ve kabaniçe ve siyâh sorguc rekz olunmuş zümrüdî yeşil kalansüveyi lübs ve Oda-i 'Arz'a sâye-bahş ve 'Acem elçisi üç nefer âdemîsi ile duhûl ve Nâdir Şâh'a irsâl olunacak nâme-i hümayûn teslim ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Şimşirlik'e teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû ağayân-ı hareme bâzîçe-i tomak ba'dehû ağayân-ı 'arz süvâren darb-ı kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenildi.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Oda-i Hıtân'a teşrîf ba'dehû pîş-gâh-ı Oda-i Bağdâd'da vâki' maksûreye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ba'dehû 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya rahî oldular. Ve Oda-i Hıtân'ın mürûr-ı eyyâm ile mefrûşâtı köhne ve câmekânı dayyık olmağla tevsî' ve mefrûşâtı tecdîd ve nefsi odanın dahi nukûşu tecdîd olmağla bir latîf şâyeste-i ârâm-gâh-ı şâhâne oldu.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i Ehad'de yine Oda-i Hıtân'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû 'Acem'e sefârete me'mûr olan mâliye tezkirecisi Nazîf Mustafa Efendi dâru's-sa'âde ağası huzûrunda ilbâs-ı kabâ ba'dehû pîş-gâh-ı şevket-me'âba re'îs efendi ile duhûl ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî bir mikdâr ârâm ve 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

⁵¹⁰ Nûshada مرحومه imlasıyla.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de yine Oda-i Hıtân'a teşrîf ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda 'Acem elçisi Üsküdar'a güzer eyledi.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Oda-i Hıtân'a sâye-bahş ve ziyâde semîn ve za'îf olanları [144b] vezn ve keffe-i mîzânda ziyâde sakîl ve hafîf gelenleri istiğrâb ile eğlenildi. Ve hattâ çukadâr ağa ve hazîne kethudâsı ağa ve hâsodabaşı ağa ve ağayân-ı haremnden başmusâhib Ahmed Ağa ve kebâbcı 'Ali Ağa mîzânda vezn olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Oda-i Hıtân'a sâye-bahş⁵¹¹ ve bir mikdâr ârâm ba'dehû pîş-gâh-ı Oda-i Bağdâd'da vâki' maksûreye teşrîf ve sahn-ı Sofa'da mîzânı vaz', ba'zı veznde sakîl melhûz olan ağa kulları vezn ba'dehû bostânî hasekilerinden sâbıkâ ser-bostâniyân merhûm Re'îs-zâde oğlu vezn ve yüz otuz vukıyye gelüp ba'dehû bedestân bölükbaşlarından çiçekci şişman ityân ve vezn ve yüz elli vukıyye geldi. Ba'dehû sadr-ı 'âlî odabaşısı İbrâhîm Haseki ityân ve vezn olundukda yüz otuz vukıyye geldi. Ba'dehû ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i darb-ı kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de yine pîş-gâh-ı Oda-i Bağdâd'da vâki' maksûreye teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû lâle-zârda vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve fasl u sâz ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya'ya zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî

---

⁵¹¹ + şeref-bahş

kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de-l-‘arz huddâmân-ı Tersâne-i ‘âmire'den Paşa Mehmed nâm bir şahsı ityân ve keffe-i mîzâna vaz‘ ve vezn olundukda yüz yetmiş beş vukıyye gelüp sâ‘ir vezn olanları sıklde sebk eyledi. Ve ihsân-ı hümâyûn ile mezbûru mesrûru'l-fu‘âd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve fasl ile eğlenildi.

Sene 1159 [Rebî‘ulevvel]

Gurre-i Rebî‘-i evvel olan yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'de vâki‘ kasr-ı cedîdin [145a] tahtında olan kasra teşrîf ve fasl ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmî‘e sâye-bahş ve ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ‘acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda müjdecibaşı yediyle gelen hurmâ-i Medîne-i Münevvere'den tenâvül buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve sinîn-i müte‘addiden berü Trablusgarb'da dayı olan ( ) hâl-i hayâtında evlâd-ı ekber ve erşedi olan Yûsuf'a hükûmet-i Trablus'u hüsn-i rızâsıyla kasr-ı yed ba‘dehû vefât eyledikde taraf-ı Devlet-i ‘aliyye'den dahi hükûmet-i mezbûre izn ü ruhsata muhtâc olmağla ba‘zı hedâyâsın ‘arz ve rû‘esâ-yı Nemçe'den birinin veledi tarîk-ı ruhbâniyyete sülûk ve Cezîre-i Malta'da terbiye için bir mikdâr meks ba‘dehû Venedik sefinesi ile ‘azm-i diyâr-ı dûzah-karâr eder iken sefîne-i Trablus'a müsâdefe ve ba‘de-l-muhârebe ahz ve taraf-ı Devlet-i ‘aliyye'ye ber-vech-i hediye irsâl ve ‘arz eyledi. Ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba‘dehû cirid-i piyâde ve fasl ile eğlenilüp ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-müşâhede-i taksîmât-ı mevâcib-i reşen tenâvül-i ta‘âm ve Oda-i ‘Arz'a sâye-bahş ve ba‘de-l-‘arz ‘iffet-sarâya zehâb ve Şimşirlik'de ağayân-ı ‘arz ve ba‘zı müntehab cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Topkapusı'na göc tarîkıyla nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı İncüli'ye sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye emr-i hümayûn-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Mart'ın yirmi ikisi idi.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bostân İskeleyi ittisâlinde vâki' yalıdan su'ûd ve Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a türbedârlara ihsân-ı hümayûn ve iskele-i mezbûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet ve Topkapusı'ndan su'ûd ve 'iffet-sarâya [145b] hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kulları mevâcib-i reşen kürkünü sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ve Sepetciler'de vürûd ve rikâbdâr ağa ve hâsodabaşı ağa kullarına câ'ize-i mukarrer ihsân-ı hümayûn olmağla şâl-bûs-ı şevket-me'âb ile müstes'id oldular. Ve leyle-i İsneyn'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'de kable-kırâ'at-ı mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm Kıbrısî 'Abdullâh Efendi va'z ba'dehû kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm ve şeyhe ve kâri'in-i mevlûde ihsân-ı hümayûn ile mesrûr buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de ber-vech-i mu'tâd alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm nâme-i şerîf-i Mekke-i Mükerreme kırâ'at, dâru's-sa'âde ağası kullarına kürk ve re'îs efendi ve müjdeciyâna ilbâs-ı kabâ ba'dehû mu'âvedet ve Sofa-i hümayûn'da ba'de-kahvenûş-ı âsâyiş tirâş buyurulup Topkapusı'na râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz haseki ağa kulların hekîmbaşı efendiyi ityâna irsâl ve ba'de'l-vürûd sadr-ı 'âlî kulları ile ma'an pîş-gâh-ı şevket-me'âba duhûl ve şeyhülihlâmlık kendüye 'arz ve ibâ ve bir mikdâr imtinâ' ve şevketlü efendimiz i'âde-i kelâm etdikde mecâl-i imtinâ' kalmayup şeyhülihlâmlık kürkü ilbâs ve sadr-ı 'âlî ile ma'an zehâb eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz oda-i

kebîr ittisâlinde vâki‘ olan mahalle teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dördüncü yevm-i Erba‘â'da İncüli'ye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve hekîmbaşı kethudâsı olan Mehmed Efendi'ye hekîmbaşılık ile yevm-i mezbûrda ilbâs-ı kürk olundu.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Tersâne-i ‘âmire'de lenger-endâz-ı sâhil olan üç anbarlıya şeref-bahş ve Fâtihu'l-bahr ismi ile müsemmâ olan kalyonu suhûletle bahre irsâl ve kapudan paşa kulları hedâyâsın ‘arz ve ba‘de-‘arz-ı sadr-ı ‘âlî şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bahâriyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘de-tenâvül-i ta‘âm filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Cum‘a'da Paşakapısı kurbunda dâru's-sa‘âde ağası kullarının binâ eylediği câmi‘e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi. Ve leyle-i Ehad'de sâ‘at beşde Dökmecilerbaşı'nda çörekci firunundan harîk zuhûr ve bir iki dükkân muhterik ba‘dehû miuntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

On sekizinci yevm-i Ehad'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû kasr-ı cedîdin tahtında vâki‘ maksûreye şeref-bahş ve temâşâ-yı şükûfe ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular.

[146a] On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de dîvâ[nhâ]ne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olup şevketlü efendimiz li-mâni‘in teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi birinci yevm-i Erba‘â'da yine mahall-i mezbûra şeref-bahş ve ba‘de-edâ-yı zuhr kasr-ı cedîde hatve-cünbân ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldu.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de yine mahall-i mezbûra sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum‘a'da Ayasofya'ya zehâb ve edâ-yı cum‘adan sonra mu‘âvedet ve Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba‘de-du‘â-yı isticâbet Sofa-i hümâyûn'da

vâki‘ kasr-ı cedîde sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Topkapusı'na râhî oldular. Ve kapucılar kethudâsı olan Mâcid Ağa kulların yevm-i mezbûrda vezâret ve kapudan paşalık ile çerâğ ve Sâlih Ağa kulların kapucılar kethudâlîği ile çerâğ ve kâm-yâb ve kapudan paşa-yı sâbık Mustafa Paşa kullarına Selanik ihsân ve ta‘cilen zehâba emr-i hümâyûn oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de şürb-i şerbet-i devâ’ olunmağla ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de hâric-i sûr-ı Topkapu'da vâki‘ Taş Köşk'e teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de fasd olunmağla ‘iffet-serâda ârâm buyuruldu.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve fasl ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Karaağac'a sâye-bahş ba‘dehû piyâde-nişîn ve Sa‘d-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i şürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Sene 1159 [Rebî‘ulâhir]

Gurre-i Rebî‘ulâhir olan yevm-i Cum‘a Yeni Câmi‘e [146b] zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda yeşil sofa kaplu⁵¹² erkân semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın onu idi.

İkinci yevm-i Sebt'de Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sūd mâi⁵¹³ sofa kaplu kubur yenli semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz oldu.

⁵¹² Nûshada sehven قیولو imlasıyla.

⁵¹³ Nûshada sehven سودمانی imlasıyla.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Sofa-i hümayûn'da vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na râhî oldular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan filike-nişîn-i 'azîmet ve Eyyûb-ı Ensârî'de vâki' Vâlide Yalısı'na göc tarîkıyla nakl ü hareket ve merhûm ve mağfûrun-lehâ Hadîce Sultân Yalısı'na şeref-bahş ve harem-i hümayûn dahi su'ûd ve bir mikdâr ârâm ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn ve Vâlide Yalısı'na şeref-bahş-ı nüzûl oldular. Ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın on üçü idi.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübânda tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı tomak ile eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet ve 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Karaağac'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda dâru's-sa'âde ağası kulları isâbet-i damladan şikeste-mizâc oldu.

Yedinci yevm-i Hamîs'de piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Câmi'-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı müsâbaka-i rimâye-i tîr ve tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de kurb-ı Karye-i 'Ali Bey'de vâki' Söğütlük'e teşrîf ve âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı [147a] müsâbaka-i rimâye-i tîr ve sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i⁵¹⁴ İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-edâ-yı subh sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a sâye-bahş ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve Türkman Ağası Mustafa Ağa⁵¹⁵ kullarının ityân eylediği hecînler ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi ikisi idi.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr⁵¹⁶ çemen-zârda tenâvül-i ta'âm ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de esbân-ı hâssanın çerâ-gâha tesyîr olunması emr-i hümâyûn olmağla cîsr-i Karye-i 'Ali Bey'in karşusunda vâki' mürtefi' tepede âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve esbân-ı hâssanın zehâbı temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr piyâde-nişîn ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve ba'de-tenâvül-i ta'âm piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Zâl Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz kâkum kürk lûbs buyurup ve huddâmânın dahi sâde lûbsünü emir buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi beşi idi.

On altıncı yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de Karaağac Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf ve fasl ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Karaağac'da vâki' Hâkâniyye'ye şeref-bahş ve pîş-gâhında kuzu kebâbı tabh ve tenâvül olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

---

⁵¹⁴ + yevm-i

⁵¹⁵ Nûshada "Ağası" imlasıyla

⁵¹⁶ Nûshada sehven "asr" şeklinde.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve cânib-i havuzda vâki' maksûreye sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da sâ'at on birde **[147b]** Karaağac'a muhtasarî göc tarîkıyla şevketlü efendimiz zehâb ba'dehû muhtasarî harem-i hümayûn dahi nakl ü hareket ve dâru's-sa'âde ağası kulları şikeste-mizâc olmağla Eyyûb'da kalmasına ruhsat ve silahdâr ağa kulları dahi Eyyûb'da kaldı. Ve vakt-i zuhrda Eyyûb-ı Ensârî Türbesi'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a Karaağac'a râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de pîş-gâh-ı Karaağac'da vâki' adaya voynukân-ı Istabl-ı 'âmire ityân ve tulum-zen olanları nefh-ı tulum ve 'âdetleri üzre bâzîçe-i 'amel ve mazhar-ı ihsân-ı hümayûn ile dil-şâ[d] kılindılar. Ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Kırkağac'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Eyyûb'da kalan harem-i hümayûn küllî göc tarîkıyla Karaağac'a nakl ve vakt-i zuhrda şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'da vâki' 'iffet-sarâya teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz bir mikdâr ârâm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de ihrâc-ı donanma-yı hümayûn musammem olmağla sâ'at on bir buçukda sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'ne şeref-bahş ve ber-vech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına kürk ve beğân-ı çekdiriyâna ilbâs-ı kabâ ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf ve mîrâhûr ağa kullarına kürk ilbâs ve Istabl-ı 'âmire huddâmânına ihsân-ı hümayûn ve ba'de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş

ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve ba‘de-tenâvül-i ta‘âm mîrâhûr ağa kullarının keşîde eylediği esbe süvâr ve piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve İskele-i Yenikapu'dan su‘ûd ve Gül Câmi‘i'ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı cum‘a filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular. **[148a]** Ve yevm-i mezbûrda sof ferâce lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın dokuzu idi.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kerrâke lübs buyuruldu.

Sene 1159 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ olan yevm-i Ehad'de Karaağac'da hâsodada vâki‘ hünkâr yerine sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Karye-i ‘Ali Bey kurbunda vâki‘ cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân silahdâr ağa kullarının yerine şeref-bahş ve sarı kabaniçe ve kabâ ve siyâh sorguc rekz olunmuş zümrüdî kalansüveyi lübs ve Oda-i ‘Arz'a sâye-bahş ve bundan akdem Moskov keferesinin Âsitâne'de mukîm olan kapu kethudâsı mürd olmağla yerine gelen balyosu ‘Arz Odası'na duhûl ve nâmesin ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-du‘â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da yine Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Eyyûb'da vâki‘ İsmâ‘îl Paşa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum‘a'da Tersâne-i ‘âmire'de vâki‘ ‘Ali Paşa Câmi‘i'ne zehâb olup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kırkağaçlar'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Kādıköyü'nden su'ûd ve Yemişcibaşı Bâğçesi'ne teşrîf ve huddâmân-ı hâssa ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm yine sâhil-i mezbûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i İsneyn'de Haseki Câmi'i kurbunda bir dükkândan harîk zuhûr ve birkaç dükkân muhterik ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da [148b] Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da piyâde-nişîn-i 'azîmet ve Sa'd-âbâd'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de binişciler Neşât-âbâd'a zehâb etmiş iken şikestemizâc olan dâru's-sa'âde ağası kulları vefât etmekle biniş Bahâriyye'ye tahvîl ve hazînedâr Beşîr Ağa kulları merhûmun na'sını izhâb ve civâr-ı Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî'de ba'de'd-defn mu'âvedet ve kendüye ağalık kürkü ilbâs ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet ve musâhib-i şehriyârî Bilâl Ağa kullarına kabâ-yı hazînedâr ağalık ilbâs olundu. Ve merhûm ağa-yı müşârun-ileyhe Rebî'ulâhîr'in altıncı yevm-i Erba'â'da Karaağac'da nısf cânibine damla isâbet ve hareketden munkatı' ve Cemâziyelûlâ'nın on üçüncü⁵¹⁷ yevm-i Hamîs'de sâ'at ikide tekmîl-i ecel-i müsemmâ etmekle rûh-ı şerîfleri mürğ-veş civâr-ı rızâ-yı Rahmân'a tayerân ve ba'de't-techîz sâhil-i Südlüce'den sandala tahmîl olundu. Ve merhûm fî-nefsi'l-emr hasâ'il-i hamîde ile muttasıf, muhibb-i 'ulemâ ve fukarâ ve hayrât-ı hasenâta bi't-tab' mâ'il olmağla Haremeyn-i muhteremeyn'de ve niçe muhtâc olan mahallerde binâ-yı medâris ve Kevser-âsâ çeşme-i mâ binâ eylediğinden mâ-'adâ kurb-ı Paşakapusu'nda bir latîf câmi' ve kütübhâne binâ edüp ilâ-kıyâmî's-sâ'a elsinede hayr ile yâd olunmağa muvaffak oldu.

⁵¹⁷ Sır kâtibi, on ikinci gün olduğunu söylemişken aynı günü anlattığı sırada on üçüncü gün diyerek çelişkili bir ifade kullanmış oldu.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kürkcü Kapusu'ndan su'ûd ve 'Arab Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a 'Azabkapusu'ndan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz İskele-i Bahâriyye'de tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda eğlenüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Gülşen-âbâd'a su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve kirazı resîde olmağla tenâvül ve huddâmâna tenâvüle ruhsat ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve imâm-ı sâni Türk Mehmed Efendi'ye mevleviyyet-i Belgrad ihsân-ı hümayûn ile imâmetden teb'îd olundu.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf [149a] ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da tırâş ve Ağa Bağçesi'nin kirazı resîde olmağla Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağa kulları hedâ[yâ]sın 'arz ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de göc-ı hümayûn ve birkaç gün ârâm buyurulmak tasmîmi üzre Sa'd-âbâd'a sâye-bahş ve harem-i hümayûn dahi 'arabalar ile gül-geşt ederek vürûd ve vakt-i zuhrda şevketlü efendimiz fevkânî kasma teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlî kulları âmâde olmağla ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve hitâmında kethudâ-yı sadr-ı 'âlî 'arz-ı esbân ve pesendîde-i hümayûn olunan emr-i keşîde-i tavîle-i hâssa⁵¹⁸ kılındı. Ba'dehû merhûm ağa kullarının esbânı ityân ve türk-tâz ve pesendîde-i hümayûn olanlar esbân-ı hâssaya zamm u ilhâk ve bâkîsi silahdâr ağa ve hazînedâr ağa ve ağayân-ı 'arz ve rikâb-ı hümayûn ve musâhibân-ı şehriyârîye ihsân-ı hümayûn buyuruldu. Ve leyle-i Cum'a'da Cebihâne ve Tophâne ve Tersâne-i 'âmire'den vürûd eden envâ'-ı fişeklere âteş-zen-i fetîl ve cevvi semâdan kanâdîl-efşân olan fişeklere nîgeh-i temâşâ ile eğlenildi.

⁵¹⁸ Nûshada "keşîde-i emr-i tavîle-i hâssa" şeklinde.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Sa'd-âbâd'da vâki' câmi'-i şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet ve kubeyl-i 'asrda fevkânî kasma şeref-bahş ve hırta ırsâl-i sekson ve bâzîçe-i kol temâşasıyla eğlenildi. Ve leyle-i Sebt'de yine [bâ]-emr-i hümâyûn rimâye-i envâ'-ı fışek ve temâşasıyla eğlenildi.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de cevânib-i Sa'd-âbâd halvet olunup ve gül-geşt-i çemen-zâr ile eğlenildi. Ve leyle-i Ehad'de heyâkil-i 'acîbe ile sûzân olan envâ'-ı fışek temâşasıyla eğlenildi.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ba'dehû ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i sũvârî ve nişâna gülle-i top ve humpara ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî taraf-ı sadr-ı 'âliden ityân eylediği hedâyâsın 'arz ve kendüye kürk-i istihsân ilbâs ve yevm-i mezbûrlarda sadr-ı 'âlî tarafından ziyâfete me'mûr olan hademeye ilbâs-ı kabâ ve leyle-i İsneyn'de yine envâ'-ı fışekler ile âteş-bâzlık ve hitâmında huddâmân-ı Cebehâne ve Tophâne ve Tersâne'ye 'ale't-tertib pîş-gâh-ı şevket-me'âbda ihsân-ı hümâyûn [ile] mesrûru'l-fu'âd kılındılar.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de ba'de-tenâvül-i ta'âm harem-i hümâyûn 'arabalar ile cânib-i Beşiktaş'a göc tarîkıyla [149b] nakl ü tesyîr ba'dehû şevketlü efendimiz dahi bahrden zehâb ve Beşiktaş Sarâyı'na şeref-bahş-ı iclâl buyurdular. Ve ba'de'z-zuhr Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve tırâş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'ıffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Haziran'ın ikisi idi. Ve efendiler Karaağac'da kalmağla yevm-i mezbûrda ba'de's-subh Beşiktaş'a izhâb olundu.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'ıffet-sarâya râhî oldular. Ve celâdetlü hân-ı 'âlî-şân tarafından vürûd eden on 'aded Çerkes gulâmı Kasr-ı Beşiktaş'da 'arz ve pesendide-i hümâyûn olmağla Enderûn-ı hümâyûn'a çerâğ olmalarını emir buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'ıffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine sũvâr ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet ve Beylerbeyi'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda eğlenildi. Sarây-ı 'atîk ağası ve Kebâbcı 'Ali Ağa ve merhûm ağanın Oda Lalası Eyyûb Ağa Mısır'a nefy olunup Başmusâhib Ahmed Ağa Sarây-ı 'atîk ağası oldu. Ve musâhib 'Ömer Ağa ber-muktezâ-yı tarîk başmusâhib oldu.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1159 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyelâhire olan yevm-i İsneyn'de gül-geşt-i deşt ederek re's-i Taksîm'de âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve 'Anber Ağa yevm-i mezbûrda musâhib-i şehriyârî oldu.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî mahalline zehâba müteheyi' iken Sultân Bâyezîd'de bâzirgânbaşının hânesi verâsında bir hâneden harîk zuhûr etmekle sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Sultân Bâyezîd sâhasına varıldıkda intifâsı haberi [150a] vürûd etmekle mu'âvedet ve Bâğçekapusu'ndan filike-nişîn oldular. Ve leyle-i Erba'â'da subha karîb 'Azabkapısı hâricinden harîk zuhûr etmekle şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i mezbûra varıldıkda muntafî olmağla mu'âvedet buyurdular. Ve vakt-i zuhrda Mehmed Emîn Yalısı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de sâ'at on birde Sultân Selîm kurbunda Kiremitçiler mahallesinde harîk zuhûr etmekle sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yenikapu'dan su'ûd ve Kebîrî-zâde hânesine şeref-bahş ve muntafî oluncaya dak ârâm ba'dehû iskele-i mezbûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmî'i'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kethudâ-yı sadr-ı 'âlî Mustafa Efendi vezâret ve Trablus mansıbı ihsânıyla dil-şâd ve Tersâne emîni Mehmed Efendi kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ve defterdâr Yûsuf Efendi emîn-i Tersâne ve mektûbcu 'Acem Kılıcı Efendi defterdâr ve kapucılar kethudâsı Sâlih Ağa kulları ağa-yı cebeciyan ve sadr-ı 'âlî dâmâdı 'Abdî Ağa kapucılar kethudâsı oldu.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet ve Beylerbeyi'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve mû'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân hadîkasında vâki' kasra sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp esbe süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a filike-nişîn-i **[150b]** mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kulları ağa-yı sipâhîlik ve kapucıbaşılık ile ve dülbend ağası İsmâ'il Ağa'ya sâbıkâ mutasarrıf olduğu ze'âmet ve on kîse akçe ihsân-ı hümâyûn ile irsâl-i lihye etmesine emr-i hümâyûn ve miftâh ağası olan Halîl Ağa rikâbdârlık ve peşgîr ağası olan Çakırcı-zâde Ahmed Ağa kulları dülbend ağası ve başsandıkdaş Mehter-zâde Ahmed Ağa kulları miftâh ağası ve Hazîne'den tûfengci 'Ömer Ağa ve Kilâr'dan Velî Ağa ve Seferli'den berberbaş vekkâleti eden 'Osmân Ağa mülâzemet ve berberbaşılık ile Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Tepebaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Bebek'e sâye-bahş ve tûfengci Mûsâ'nın menzil-i ba'îde sürbü zehâb için 'amel etdiği tûfeng ile menzil-i ba'îde remye ruhsat ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Mahbûbiyye'de vâki' havuzlara teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm tırâş olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da **[151a]** Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ba'de-semâ'-ı dervîşân edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de göc tarîkıyla Beylerbeyi'ye nakl ü hareket murâd-ı hümayûn olmağla kable'l-göc Göksu'da halvet ile eğlenmek musammem olduğundan ba'de-edâ-yı subh filike-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya zehâb ve harem-i hümayûn dahi vürûd ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet ve harem-i hümayûn dahi zevrakân ile Beylerbeyi'ye râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet⁵¹⁹ buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Sâlih Ağa'nın yalısına sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve hırsa ırsâl-i sekson ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Şeref-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de-müşâhede-i taksîmât-ı mevâcib-i lezez mahall-i Dîvân'da siyâh sorguc rezk olunmuş neftî kalansüve ve erkân kâkum kürk lübs ve 'Arz Odası'na teşrîf ve menâsıb-ı cedîde ile kâm-yâb olanlar defterdâr efendi ve sipâhîler ağası ve kapucılar kethudâsı ve cebecibaşı duhûl ve pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn eylediler. Ve sadr-ı 'âlî kulları ile ba'de-l-'arz Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet ser-i nerdübâna teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1159 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf olan yevm-i Erba'â'da İstavroz Sarâyı'na teşrîf ve cânib-i havuzda âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve gılmâ[nâ]n-ı Enderûn'dan şînâverlikde mâhir olan birkaç şahıs havuzda şînâverlik ve şevketlü efendimiz altun ve gurus nisâr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve sâhil-i Çubuklu'da âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ve ba'de-tenâvül-i ta'âm esbe süvâr ve Havuz ta'bîr olunan mahalli temâşâ ve mu'âvedet ve sâhilde vâki' kasma teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet [151b] ve Anadolu Hisârı'nda vâki' câmi'-i şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

---

⁵¹⁹ + mu'âvedet

Dördüncü yevm-i Sebt'de Fıstıklı Bâğçe'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve bostâniyân ve filikeciyânda[n] şinâverlikde mâhir olanlara ruhsat-dâd-ı duhûl-i bahr ve çıkın ile gurus remy ve rübûdeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve hitâm-ı mevâcib-i lezez olmağla sadr-ı 'âlî kullarına hazînedâr ağa kullarıyla irsâl-i kürk-i istihsân ve mahall-i mezbûrda vürûd edüp fersûde-cebîn eyledi.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Rumeli kâdı'askeri olan 'Arab-zâde Efendi yevm-i mezbûrda vefât eyledi.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve ihrâc olunacak surre için âmâde olunan 'akkâmân piyâdeler ile ber-vech-i mu'tâd âheng ederek sâhile karîb mahalden zehâb ve gecesinde mahfe harem-i hümâyûna ahz ve dîbâ ve hatâyî ile tezyîn ve vakt-i duhâda zevrakâna tahmîl ve Beşiktaş'a râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve ber-vech-i mu'tâd ihrâc-ı surre ve İskele-i Beşiktaş'dan çekdiriye tahmîl olunup cânib-i Üsküdar'a izhâb etdiler. Ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm buyurulup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Sâlih Ağâ'nın yalısına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn ve şeyhülislâm efendinin yalısına teşrîf ve bir mikdâr ârâm buyurulup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olup ve vezân olan şiddet-i bâddan [152a] ziyâde temevvüc-i deryâ zuhûr etmekle Dîvân-ı 'âlî'ye zehâb olunmayup,

Beylerbeyi'nin verâsında vâki' Mahall-i Havuz ta'bîr olunan mahall halvet olunmağla vakt-i mağrîbe dek mahall-i mezbûrda eğlenildi.

On beşinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Bebek'e teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kulleli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû [esb-i] gerdûn-mesîre süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Mahall-i Havuz'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp Oda-i Revân'da ku'ûd ve emr-i hümâyûn ile silahdâr ağa kulları mühr-i hümâyûnu talep ve şevketlü efendimize teslîm ve haseki ağa kulları kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olan Mehmed Efendi'yi ityân ve huzûr-ı şevket-me'âba duhûl ve serâsere kaplu kürk ilbâs ve mühr-i vezâret teslîm ba'de'l-'arz Oda-i Revân'da ku'ûd ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp sadr-ı 'âlî ile bir mikdâr 'arz ba'dehû ma'an huzûr-ı fâ'izu'n-nûra duhûl ba'dehû dâru's-sa'âde ağası kulları dahi duhûl ve silahdâr ağa kulları duhûle ruhsat ve da'vet ve vezâret ve Mora mansıbı ile kürk ilbâs ve Hazîne kethudâsı 'Ali Ağa'ya silahdârlık ile kürk ilbâs ve Hasan Paşa-zâde Halîl Bey kullarına hazîne kethudâsı ağılığıyla ilbâs-ı kabâ ba'dehû Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve Paşakapısı'na vürûd eden ricâli temâşâ ve ba'de-tenâvül-i ta'âm bir mikdâr ârâm ve ba'de-edâ-yı zuhr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve sadr-ı sâbık Hasan Paşa'yı ba'de-ahz-ı mühr-i vezâret sofa kalfasının odasında bir mikdâr tevkîf ve bostâncıbaşı ağa ma'rifetiyle Balıkhâne'ye izhâb ve Cezîre-i Rodos'a zehâbı emr-i hümâyûn oldu.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet **[152b]** ve Hasan Dilsiz'in ba'zı harekâtı hilâf-ı rızâ-yı

şehriyârî olmağla Edirne'ye nefy olunması için yevm-i mezbûrda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn sudûr eyledi.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de göç tarîkıyla Beylerbeyi'den Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a nakl-i hümâyûn oldu. Ve yevm-i mezbûr Temmuz'un âhiri idi. Ve Beylerbeyi'de mecmû'-ı meks-i hümâyûnları yirmi sekiz gün oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda eğlenildi. Ve leyle-i İsneyn Leyle-i Mi'râc olmağla Galata Mevlevîhânesi şeyhi 'Abdûlbâkî Efendi da'vet olunup Kasr-ı Beşiktaş'da kırâ'at-ı Mi'râc-ı Nebî 'aleyhi's-selâm oldu.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Sedbaşı'na teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümâyûn'da cânib-i havuzda olan kasra teşrîf ve silahdâr-ı sâbık Mustafa Paşa kulları gelüp huzûr-ı şevket-me'âbda ilbâs-ı kürk ve ba'de'd-du'â hâk-pây-ı sa'âdet-me'âblarına ruh-sûde eyledi. Ve şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i mağribde bostâncıbaşı ağaya tekâ'üdlük ihsân ve haseki ağa bostâncıbaşı ve sağ hamlacı haseki ağa oldu.

Sene 1159 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân-ı Şerîf olan yevm-i Cum'a'da esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

İkinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i [153a] Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı sâbık Hasan Paşa kullarının esbânı ityân ve içinde pesendîde-i hümayûn olanları keşîde-i tavîle-i hâssa kılınmasına emr-i hümayûn oldu. Ba'dehû piyâde-nişîn ve Mehmed Emîn Yalısı'na şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda gül-geşt-i deşt ederek mahall-i Taksîm'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hünkâr İskeleyi'nde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû esbe süvâr ve Kavacık ta'bîr olunan mahalde binâsına mübâşeret olunan kusûr ve hıyâzı temâşâ ve bir mikdâr ârâm ve mu'âvedet ve İshak Ağa'nın hânesine şeref-bahş ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çukad[âr] ağa kulları Bekir Ağa'yı kapucılar kethudâlığı ile kâm-yâb ve sadr-ı sâbık Hasan Paşa'nın hânesi mefrûşâtı ile kendüye ihsân ve on kîse akçe ve iki esb ve Hazîne'den şâtır kuşağı ihsânıyla mazhar-ı iltifât-ı pâdişâhî olup akrânından bu gûne nevâziş ile mümtâz oldu. Ve miftâh ağası Mehter-zâde Ahmed Ağa kulları rikâbdârlık ile mesrûru'l-fu'âd kılındı. Ve Kilâr'dan mü'ezzin 'Osmân Ağa Hâne-i hâssa'ya ahz olundu. Ve sadr-ı sâbık Hasan Paşa'nın dâmâdı olan Kapucılar Kethudâsı 'Abdî Ağa kulları ba'de'l-'azl mübâyâ'a için Erzurum cânibine râhî oldu.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş kurbunda vâki' Bekir Paşa kullarının zevcesinin yalısına teşrîf ve 'iffet-serâsında eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i İsneyn'de Çırağan Yalısı'na teşrîf ve hadîkasında vâki' kasrda edâ-yı 'asra dek eğlenilüp [153b] mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Mahbûbiyye'de vâki' Kebâbiyye ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Beylerbeyi'ye râhî ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû merhûm Cânibî Efendi Sarâyı'na teşrîf ve bâğçesinde resîde olan engûrdan tenâvül ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve mîrâhûr-ı sâni Nu'mân Ağa Rumeli cânibine mübâya'a içün me'mûr olmağla Burgazî Mehmed Ağa vekîl-i mîrâhûr-ı sâni oldu. Ve çukadâr ağaya sekiz kîse ve rikâbdâr ağaya altı kîse ve hâsodabaşıya beş kîse ve hazîne kethudâsı ağaya beş kîse ve Kilâr kethudâsı ağaya dört kîse ve gedik ağalarına ikişer akçe ihsân-ı hümayûn oldu.

On yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Göksu'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na sâye-bahş ve ba'de-semâ'-ı dervîşân hadîkasında vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû esb-i bâd-pâya⁵²⁰ süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a [154a] teşrîf ve ba'de'l-ârâm dört beş gün mukaddem sadr-ı sâbık Hasan Paşa kullarının eşyâsı Bâb-ı hümayûn'a nakl olunmağla eşyâ vaz' olunan odanın kuflü bir gece kal' ve ba'zı mücevherât ve sîme müte'allık eşyâ sirka olunmağla sârik-ı mezbûr bulunmak için kemâl-i ihtimâm ile cevânib-i erba'a tecessüs olunur idi. Sârik-ı mezbûr sirka eylediği eşyâdan bir mücevher sâ'ate Arnabud Köyü'nde bir mahalde nazar eder iken rû'yet edenler sirka ihtimâliyle ahz etdirüp bostâncıbaşı ağa tarafına teslim ve istintâk olundukda kendinin takrîri üzre sâbıkda Dış Kılârî hademesinden olup derûn-ı Hâs Bağçe'de gece ile bir mahalde gizlenüp ve sûra karîb şecere-i çitlenbikden dîvâra su'ûd ve eşyâ vaz' olunan odadan bir mikdâr eşyâ ahz ve derûn-ı dîvâr-ı sûrda olan nerdübândan nüzûl ve demir bâbın kuflünü güşâd ve vakt-i subhda Otluk Kapusu'ndan hurûc ve Bahr-i Siyâh'a râhî olur sefîneye süvâr ve Arnabud Köyü sâhilinde sefîne lenger-endâz oldukda taşra hurûc ve sâ'ate hîn-i nazarda rû'yet edenler sirka ihtimâliyle ahz ve bâkî eşyâ dahi sefînde olmağla ityân ve Neşât-âbâd'da huzûr-ı şevket-me'âbda eşyâ-yı mesrûkayı irâ'et eylediklerinde sâ'ire 'ibret için Bâb-ı hümayûn'da sârikın katlini emr-i hümayûn buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda vâki' cedîden binâ olunan câmi'-i şerîfe zehâb ve pilav [ve] zerde tabh ve fukarâsına taksîm ve ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Vakt-i şitâda mahall-i mezkûrda harîk vâki' olmağla câmi'-i mezbûr muhterik oldukda şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri câmi'-i

⁵²⁰ Nûshada باد پیاپی imlasıyla.

mezbûrun müceddeden binâ olunmasını emir buyurmalarıyla tarh-ı matbû‘ üzre binâ olunmağla rû‘yet edenler tahsîn ve şevketlü efendimizi du‘â-yı hayr ile yâd ve ‘inâyet-i Bârî ile hezârân hayrâta muvaffak olması istid‘âsıyla dest-i du‘ây[1] güşâd eylediler.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-[bahş-ı] iclâl ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de ba‘de-edâ-yı subh filike-nişîn-i ‘azîmet ve göc tarîkıyla Topkapusı'na nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Gülhâne'ye sâye-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı [154b] cirid-i süvârî ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba‘de-du‘â-yı isticâbet Topkapusı'na râhî oldular. Ve bâbü's-sa‘âde ağası İncüli'de rikâbiyyesin ‘arz etmekle ber-vech-i mu‘tâd ilbâs-ı kürk olundu.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-baş ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec mevâcib taksîmâtını temâşâ ve mahall-i mezbûrda tenâvül-i ta‘âm ve Oda-i ‘Arz'a teşrîf ve menâsıb-ı cedîde ile kâm-yâb olan defter emîni Ebûbekir Bey ve silahdâr ağası Süleymân Ağa ve kapucılar kethudâsı Ebûbekir Ağa duhûl ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz Topkapusı'na râhî olup ‘iffet-serâda eğlendiler.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Tersâne Bâğçesi kurbunda kesret-i bârân nüzûl etmekle Bahâriyye'ye ‘azîmet olunmuş iken Tersâne Bâğçesi'nde vâki‘ kafese su‘ûd ve ba‘de-tenâvül-i ta‘âm filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Câmî‘i'ne teşrîf ve ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Sene 1159 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf olan yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de Sofa-i hümâyûn'da vâki' Mermerlik'de edâ-yı terâvîh olunup yine Topkapusı'na râhî oldular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde dâ'îleri *Beyzâvî*'den kıssa-i Hazret-i İbrâhîm 'aleyhi's-selâmı tefsîr ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve leyle-i Erba'â'da Bostâncılar Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh Topkapusı'na râhî oldular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme [155a] ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Topkapusı'nda nige-h-endâz-ı gars-ı piyâz-ı lâle ile eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Kilâr hocası 'alâ-tarîkî'l-va'z *Beyzâvî*'den ba'zı âyât tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da yine Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Hamîs'de Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh 'avd buyurdular.

On üçüncü [yevm-i] Hamîs'de yine Sepetciler'e şeref-bahş ve Seferli hocası Hâfız Efendi ba'zı âyât tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de takbîl-i Bürde-i Nebî 'aleyhi's-selâm ile ber-vech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ-i 'ızâm ve ricâl-i devlet şeref-yâb oldular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Hırka-i Şerîf kemâl-i ta'zîm ü iclâl ile Topkapusı'na izhâb ve 'iffet-sarâya ahz olunup ba'de-ihrâc-ı mâ' Hırka-i Şerîf irsâl ve mahalline vaz' olundu.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Sepetciler'e sâye-bahş ve Yûsuf Efendi-zâde dâ'ileri *Beyzâvî*'den ba'zı âyât tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve 'Acem sulhunun in'ıkâdı haberini müş'ir kâ'ime vürûd etmekle re'isü'l-küttâb efendi kulları kırâ'at ve Bağdâd vâlisi Ahmed Paşa kulları tarafından vürûd eden kethudâsına ve tatarına ilbâs-ı kabâ olundu. Ba'dehû Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da **[155b]** Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de yine Sepetciler'e sâye-bahş ve Hazîne hocası Akkirmânî Efendi *Beyzâvî*'den ba'zı âyât tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan me'vâ-yı kadîm olan 'iffet-sarâya göc tarîkıyla nakl ü hareket olundu.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve Ramazân-ı Şerîf'in yevm-i Cum'a'dan sübûtu i'lâmı yevm-i mezbûrda vürûd eyledi. Ve leyle-i İsneyn'de Sultân Bâyezîd Câmi'i'nin derûn-ı külâhında şu'le-zen olan kandîlin sukûtu sebebiyle külâh-ı minâre muhterik oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve Kilâr hocası *Beyzâvî*'den ba'zı âyât tefsîr eyledi. Ve esbân-ı 'ıydiyye vürûd etmekle temâşasıyla eğlenildi. Ve çukadâr ağılıkdan kapucılar kethudâlığı ile ber-murâd olan Ebûbekir Ağa kulları tekâmîl-i müddet-i ecel-i müsemmâ etmekle mîrâhûr-ı sâni olan Burgazî Mehmed Ağa kulları kapucılar kethudâlığı ile dil-şâd ve 'Abdurrahmân Paşa-zâde mîrâhûr-ı sâni olup hizmetde olmağla 'Arabgirî 'Ali Ağa vekîl oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve Sultân Selîm rûznâmeciliği mahlûl olmağla Hâne-i hâssa'dan İmâm-zâde Mehmed Ağa kullarına ihsân-ı hümayûn ve Seferli'den Sultân Bâyezîdli Hâfız Efendi Hâne-i hâssa'ya ahz olundu. Ve Ramazân-ı Şerîf'in yevm-i Cum'a'dan sübûtu mütehakkık olup yirmi beşinci olan yevm-i Sülâsâ yirmi altıncısı vâki' oldu. Ve leyle-i Erba'â Leyle-i Kadr olmağla ber-vech-i mu'tâd vakt-i 'ışâda Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ve sadr-ı 'âlî kullarının irsâl eylediği seccâdede ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf [156a] ve Seferli hocası *Beyzâvî*'den ba'zı âyât tefsîr ve ba'de-l-istimâ' edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı va'z mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı 'asr hatve-cünbân ve bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû' olan tahta şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî silâhdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve huddâmân-ı hâssa nisâr-ı zer ve tomakçıyâna nisâr-ı derâhîm ve rübûdeleri temâşasıyla eğlenilüp 'iffet-sarâyâ râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda erkân kâkum kürk lübs buyurdular. Ve kapudan paşa kullarının Âsitâne'ye duhûle ruhsat emrini irsâle kahvecibaşı ağa kulları me'mûr olup yevm-i mezbûrda râhî oldu.

Sene 1159 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl olan yevm-i Ehad'de ber-vech-i mu'tâd alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd Sofa-i hümayûn'da şâl-

bûs ile huddâmân-ı Enderûn iktisâb-ı şeref ve ‘iffet-sarâya zehâb ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ba‘zı bâzîçe temâşâsıyla edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de'l-‘arz cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek ba‘zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Sarây-ı ‘atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı ‘âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba‘â'da Gülhâne'ye teşrîf ve temâşâ-yı bâzîçe-i rumh ile eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Bahâriyye'ye zehâb ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum‘a'da subha karîb Galata sûru dâhilinde bir yahûdînin hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i ‘azîmet ve muntafî olunca sandaldan nezâret ba‘dehû mu‘âvedet ve Yalı Köşkü'nde bir mikdâr ârâm olunup ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Altıncı yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular. Ve Şimşirlik'de ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba‘dehû bâzîçe-i tomak [156b] ve edâ-yı ‘asra dek eğlendi.

Yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye sâye-bahş ve fasl ile eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ric‘at buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Balat'da bir yahûdînin hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn ve iskele-i Balat'dan su‘ûd ve sâbıkâ İstanbul harâccısı bir şahsın dâmâdı hânesine şeref-bahş ve âteş ziyâde müştâ‘il olup rû‘yet olunmayan mahalle gitmekle hâne-i mezkûrdan nehzat ve Vidin kazâsından ma‘zûl bir efendi hânesine teşrîf-i iclâl ve harîk muntafî olunca mahall-i mezkûrda ârâm

ba'dehû iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nde tenâvül-i ta'âm ba'dehû Sovukçeşme'ye sâye-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz kozbekcibaşı nakîbü'l-eşrâf olan Ak Mahmûd Efendi-zâde'yi ityân ve huzûr-ı hümâyûnda şeyhülislâmlık kürkü ilbâs ba'dehû sadr-ı 'âlî ile ma'an râhî oldular. Ve hekîmbaşı olan Mehmed Efendi yevm-i mezbûrda ma'zûl ve müneccimbaşı efendi hekîmbaşılık ile mükerrerem ve müftî-i sâbık yalısına izhâb ba'dehû Bursa'ya gitmesi emr-i hümâyûn ve hekîmbaşı-i sâbık Siroz'a nefy ile teb'id olundu.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de ba'de's-subh sadr-ı 'âlî sarâyına teşrîf ve et'ime-i mütenevvi'a keşîde ve tenâvül ba'dehû ba'zı bâzîçe temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr istimâ'[-ı fasl] ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve pesendîde-i hümâyûn ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kullarına ilbâs-ı kürk olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda erkân semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in on altısı idi.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a [157a] mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan İsmâ'il Ağa kulları ze'âmet ile ber-murâd ve Hazîne'den Çantacı Ahmed Ağa kulları Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Oda-i Mâbeyn-i Harem-i hümâyûn'da sadr-ı sâbık Hasan Paşa kullarının eşyâsına nazar-ı 'inâyet-makrûn ile eğlenilüp mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

On beşinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye sâye-bahş ve Bursavî kemân-zen bir dervîş fasl-ı kemân ve hitâmında ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'Acem

tarafına irsâl için mücevher rahtlara ba'de'n-nazar gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı esbâna ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve ba'de-edâ-yı 'asr Cedîd Ağa Bâğçesi'nde müceddeden binâsına mübâşeret olunan kasrı temâşâ ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve 'Acem tarafından sulh temessükü vürûd etmekle huzûr-ı şevket-me'âbda ba'de'l-kırâ'at sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kullarına ilbâs-ı kürk-i istihsân ve in'ikâdî nâsa i'lâm için iki def'a top şenliği emr-i hümayûn oldu. Ve bâd-ı muvâfık olmağla kapudâne ile kapudan paşa kulları Bahr-i Sefîd'den yevm-i mezbûrda vürûd edüp sâhil-i Beşiktaş'da lenger-endâz oldu.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve imâm-ı evvel kulları mansıb-ı İzmir ile kâm-yâb olmağla ba'de-edâ-yı zuhr seccâde-i şevket-me'âba teşekküren fersûde-cebîn eyledi.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de donanma-yı hümayûnun Tersâne-i 'âmire'ye duhûlî re'y olunmağla şevketlü kerâmetlü efendimiz sâ'at ikide Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd ba'de'l-'arz **[157b]** kapudan paşa kulları pîş-gâh-ı şevket-me'âbda cebhe-sây ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kullarına ve kapudan paşa kullarına kürk ilbâs ba'dehû beğân-ı çekdiriyân fersûde-cebîn ve ilbâs-ı kabâ ve top-ı ra'd-âşûb ile şenlik ederek Tersâne-i 'âmire'ye duhûl ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve temâşâ ve sandala süvâr ve Beylerbeyi'ye şeref-bahş-ı iclâl ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve Kesrevî Ahmed Efendi 'Acem sefâretine me'mûr olup ve vezâret ihsân-ı hümayûn oldu.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Yeşilli-zâde Sarâyı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân silahdâr ağa kullarının yerine şeref-bahş-ı iclâl ve sarı kabâ ve kabaniçe ve beyâz sorguc rekz olunmuş zümrüdî yeşil kalansüve lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve Âsitâne'de mukîm olan Nemçe kapu kethudâsı kralı tarafından elçilik rütbesi kendüye sipâriş ve tefvîz ve sekiz 'aded keferi ile Oda-i 'Arz'a duhûl, nâme ve hedâyâsın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâyâ râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'Acem sefâretine me'mûr olan Kesrevî Ahmed Paşa kullarına ihsân-ı hümâyûn olunacak esbân Istabl-ı 'âmire'den tefrîk ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ba'zı sohbet ile eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet buyurdular.

Sene 1159 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş [158a] ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Topkapu'da mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve fasl ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya zehâb ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz mahall-i Dîvân'da iken hazînedâr Bilâl Ağa kulları füc'eten vefât ve dâru's-sa'âde ağası kullarının oda lalası olan Beşîr Ağa kulları ve harem-i hümâyûn ağalarından İlyâs Ağa kulları musâhib-i şehriyârî oldu.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'de vâki' havuzlara sâye-bahş ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sâbıku'z-zıkr Beşîr Ağa kulları hazînedâr ağalık ile mükerrem oldu.

On birinci yevm-i Hamîs'de Cedîd Ağa Bâğçesi'nde dâru's-sa'âde ağa[sı] kullarının müceddeden binâ eylediği kasra teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup ric'at buyurdular. Ve kasr-ı mezbûr vâki'â teşrîfe şâyeste bir kasr-ı dil-ârâ olup tarh u nukûşu hayret-efzâ-yı müşâhidân olmuştur.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Cedîd Ağa Bâğçesi'nde vâki' kasr-ı cedîdde dâru's-sa'âde ağası kullarının ziyâfeti olmağla mahall-i mezbûr halvet olunup eğlenildi.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Şevkiyye'[ye] teşrîf ve sadr-ı 'âlî **[158b]** kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve

kapudan Mahmûd Paşa kulları şikeste-mizâc ve ‘alîl olup rû’yet-i umûr-ı Tersâne-i ‘âmire’ye kudreti olmamağla tekâ‘üd ihsân ve Cezîre-i Midilli’de sâkin olması emr-i hümâyûn ve mîrâhûr-ı evvel Şehsüvâr-zâde Mustafa Bey kullarına vezâret ile kapudan paşalık ihsân-ı hümâyûn ve başbâkîkulu olan Durak Bey mîrâhûr-ı evvel oldu.

On altıncı yevm-i Sülâsâ’da mahall-i Dîvân’a teşrîf ve ba‘de’-d-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Cedîd Ağa Bâğçesi’nde vâki‘ kasr-ı cedîde sâye-bahş ve fasl ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve mu‘âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba‘â’da mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs’de Gülhâne’ye teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum‘a’da Yeni Câmi‘’e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ric‘at buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt’de dîvânihâne-i Mahbûbiyye’ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular. Ve Şâm-ı cennet-meşâmma ba‘zı hizmet ile me’mûr ve ba‘de-edâ-yı hizmet vürûd eden sâbıkâ Türkmân ağası silahşor Mustafa Ağa kulları yevm-i mezbûrda ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz oldu.

Yirmi birinci yevm-i Ehad’de muhtasarî göc tarîkıyla Topkapısı’na zehâb ve mahall-i mezbûrda eğlenilüp mahall-i âhara teşrîf buyurmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn’de Yeşillioğlu Sarâyı’na teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ’da mahall-i Dîvân’a teşrîf ve ba‘de’-d-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi’ne sâye-bahş ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de’-l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba‘â’da Ağa Bâğçesi halvet olunup eğlendi.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs’de Gülhâne’ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı ‘âlînin ityânı emr-i hümâyûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve İncülü’ye teşrîf [159a] ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf’e teşrîf ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı’na râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve e[dâ]-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de halvet olunup eğlenildi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Bağçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına sâye-bahş ve hân-ı 'âlî-şân hazretleri Âsitâne'ye da'vet⁵²¹ ve hîn-i kudûmunda sarây-ı mezbûrda ârâm ve tevkîf olunması murâd-ı hümâyûn olmağla büyûtları ferş olunmuş idi. Ve şevketlü efendimiz hîn-i teşrîflerinde odalarda vâki' mefrûşâtı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at ve 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

[Sene 1159 Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve 'akd-i musâlahaya hüsn-i intizâm için 'Acem tarafına bundan akdem sefâret ile râhî olan Nazîf Efendi ba'de-edâ-yı hizmet-i me'mûre vürûd etmekle mahall-i mezbûrda ityân ve duhûl-i 'arza ruhsat-ı hümâyûn ve sebk eden hizmeti pesendide-i hümâyûn olmağla huzûr-ı şevket-me'âbda semmûr kürk ilbâsı emr-i şehriyârî ve mukaddem âmâde olunmadığından dâru's-sa'âde ağası kulları dûşunda olan kürkü ihrâc ve ilbâs ile dil-şâd olundu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda cây-gâh-ı kadîm olan mahall-i dil-güşâya Topkapısı'ndan göç tarîkıyla nakl ü hareket olundu.

İkinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yeniçeri ağası yine ağalıkda [i]bkâ ile vezâret ihsân-ı hümâyûn oldu.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

⁵²¹ Nûshada دعوت imlasıyla.

Dördüncü yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de Topkapusı'nda vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı **[159b]** cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye şeref-bahş ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da yine Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Kurbî Mehmed Efendi kitâbet-i bevvâbîn-i Sarây-ı hümayûn ile ber-murâd ve yerine Kılâr'dan Eski Mahmûd Ağa ahz⁵²² olundu.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve 'asra karîb Oda-i Hıtân'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı 'asr Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî silâhdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve tomakcılara nisâr-ı derâhîm ve temâşâsıyla eğlenilüp kubeyl-i mağribde 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Sebt'de ba'de'l-mu'âyede Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve yed-i sa'âdet-peymâlarıyla on 'aded kebş zebh ba'dehû huddâmân-ı Enderûn kulları şâl-bûs-ı hümayûn ile şeref-yâb ba'dehû tenâvül-i ta'âm olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ba'de-temâşâ-yı musâri'in ve bâzîçe-i kol edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

---

522 + و

On ikinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i rumh ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne sâye-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de **[160a]** Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve 'Acem şâhına irsâl için tertîb olunan hedâyâ paşa kullarına irâ'et ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve 'Acem şâhına irsâl için tertîb olunan hedâyâyı hazîne kethudâsı ağa kulları Paşakapısı'na izhâb ve huzûr-ı sadr-ı 'âlîde güşâde ve ricâl-i devlete ba'de'l-irâ'et yine Hazîne-i hümayûn'a ityân eyledi.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Topkapısı'nda vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sa'âdetlü Selâmet Girây Hân-ı 'âlî-şân hazretleri mu'tâd olan mahalde yemeklik ba'dehû alay-ı

muhteşem ile sadr-ı ‘âlî kullarıyla hem-‘inân Paşakapısı'na zehâb ve bir mikdâr ârâm ba‘dehû Bâğçekapısı'nda vâki‘ Mehmed Kethudâ'nın sarâyına râhî ve nüzûl buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ric‘at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da Oda-i Hıtân'a teşrîf ve hân-ı ‘âlî-şân hazretlerinin dâmen-bûs-ı şevket-me‘âb ile şeref-yâb olmasına ruhsat-ı hümayûn olmağla derûn-ı Bâb-ı hümayûn'dan intihâ-yı Bâbü's-sa‘âde'ye dek helvâ'iyân ve teberdârân-ı ‘atîk ve zülüflüyâ[n] tarafeyn-i râhda saf-beste-i selâm ve bisât-ı mücevher ile esbân-ı hümayûn dahi tertîb-i nizâm ve derûn-ı Bâbü's-sa‘âde'de ağayân-ı Enderûn kulları saf-beste-i selâm-ı kıyâm ve sadr-ı ‘âlî ile ma‘an vürûd ve Oda-i Revân'a teşrîf ve ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyiş Oda-i Hıtân'da **[160b]** dâmen-bûs-ı şevket-me‘âb ile dil-şâd ve âmâde olunan ihrâmda bir mikdâr ku‘ûd ve sohbet ba‘dehû serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve mücevher murassa‘ hançer dahi sadr-ı ‘âlî kulları miyânına rekz ve iki bin altun dahi ‘atıyye-i hüma[yû]n ba‘dehû Oda-i Revân'a teşrîf ve şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri ikrâmen silahdâr ağa kulları ile bir mücevher murassa‘ kutu ve müşebbek zer mahfaza derûnunda mevzû‘ bir kebîr bâd-zehr irsâl ve seleflerinden ziyâde mazhar-ı iltifât-ı cihân-dârî olup sadr-ı ‘âlî kulları ile ma‘an mu‘âvedet ve râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Topkapu'da vâki‘ mahall-i ‘atîka teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Sene 1160 [Muharrem]

Bin yüz altmış senesi gurre-i Muharremü'l-harâmı olan yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'dehû [esb-i] gerdûn-mesîre süvâr ve bisât-ı zemînde ferş olunan penbe-i berfi temâşâ ederek Topkapu'dan rû-nümâ ve Bâb-ı Hastalar'dan duhûl edüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve çukadârân kullarına zer-i vâfire ihsân ve tabh-ı helvâ etmelerine işâret ve emir buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Topkapusı'nda vâki' **[161a]** mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kullarının hân-ı 'âlî-şân hazretlerine leyle-i Hamîs'de helvâsı olmağla mûmâ-ileyhin Paşakapusı'na vürûdu müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve İran şâhı tarafına sefâret ile zehâba me'mûr olan Kesrevî Ahmed Paşa kulları huzûr-ı hümayûna duhûle ruhsat-ı hümayûn ve irsâl için âmâde olunan nâme-i hümayûn teslim ve sadr-ı 'âlî ve elçi paşa kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve elçi-i sâni ta'yîn olunan mîr-i mîrândan Receb Paşa kulları ve ordu kâdısı ta'yîn olunan müderrisînden Nu'mân Efendi ve ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı 'âlî'den elçi paşa kethudâsı Mehmed Bey huzûr-ı şevket-me'âba duhûle ruhsat-ı hümayûn, kâdî-i mezkûra erkân semmûr kürk ve Receb Paşa ve Mehmed Bey kullarına ilbâs-ı kabâ ba'dehû sadr-ı 'âlî kulları 'arzda bir mikdâr ârâm ve zehâb ve şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de elçi paşa kullarının cânib-i Üsküdar'a zehâbı emr-i hümâyûn olmağla şevketlü efendimiz kable'z-zuhr Sovukçeşme'ye teşrîf ve müşârun-ileyh paşa kullarının ma'îyyetine ta'yîn olunan çavuşân-ı Dîvân ve humparacı neferâtı elbise ve silâhlarıyla ba'dehû ordu defterdârı ve kâdısı ba'dehû elçi-i sâni Receb Paşa kulları ba'dehû hazînedârı ve selâm ağası ve kapucılar kethudâsı İran şâhına irsâl olunacak hedâyâ-yı hümâyûn katârlarıyla ba'dehû mîrâhûru kalkanlı yedekleriyle ba'dehû elçi paşa kulları destâr-ı mu'tâd ve miyânında tırkeş ve şemşîr ile huzûr-ı şevket-me'âba duhûle ruhsat ve bir mikdâr 'arz ve serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ba'dehû iç ağaları ba'dehû alay başçavuşu ba'dehû kethudâsının cenîbân ve kethudâsının iç ağaları ve darb-ı mehterhâneye ruhsat-ı hümâyûn olmağla darb-ı tabl u nakkâre ederek bün-i kasrdan [161b] müretteb alay-ı muhteşem ile zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz Kasr-ı Sepetçiler'e teşrîf ve müşârun-ileyh elçi paşa kullarının çekdire ile cânib-i Üsküdar'a zehâbını müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Kânûn-ı Sâni'nin onu idi. Ve müşârun-ileyh paşa kullarının süvâr olduğu esbi, Dîvân rahtı ve 'abâyî ile müzeyyen idi. Ve ordu kâdısı ve elçi-i sâni ve defterdârı ve elçi paşa kethudâsı bün-i kasra alay ile vürûdlarında ordu kâdısına ferâce semmûr kürk ve sâ'irlerine ilbâs-ı hil'at-i hümâyûn ile ser-i mübâhâtların tâk-ı sipihre mümâss buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf ve yevm-i Aşûrâ olmağla bün-i kasr-ı Şevkiyye'de ferş-i bûriyâ ve silahşorân kullarının tenâvül-i aşûrâ eylediklerin nîgeh-endâz-ı hümâyûn ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve rûbûdeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû cirid-i süvârî ve fasl ile⁵²³ eğlenilüp ba'dehû huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Gülhâne'ye sâye-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû cânib-i Mahbûbiyye'den irsâl-i

---

⁵²³ + ile

müşâbaka-i esbân ve ba'de't-temâşâ İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı darb-ı kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' oda-i kebîre sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû cânib-i havuzda vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet [162a] buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Yeni Ağa Bağçesi'nde kasr-ı cedîde şeref-bahş ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve elçi paşa kulları sekiz gün Üskûdar'da meks ü ikâmet edüp yevm-i mezbûrda cânib-i maksûda rû-be-râh-ı 'azîmet eyledi. Ve yevm-i mezbûr Kânûn-ı Sâni'nin on yedisi idi.

On yedinci yevm-i Ehad'de yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de hân-ı 'âlî-şân hazretlerinin vedâ'-ı dâmen-bûs-ı hümâyûn için huzûr-ı şevket-me'âba vürûdu musammem iken kesret-i nüzûl-i bârân bâ'is-i te'hîr ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye teşrîf ve Nemçe kapu kethudâsının Paşakapısı'na iyâb u zehâbını müşâhede ve kubeyl-i 'asrda Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a darb-ı kütüğe ruhsat-ı hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da hân-ı 'âlî-şân hazretlerinin dâmen-bûs-ı vedâ' için Mahbûbiyye'ye vürûdu murâd-ı hümâyûn olmağla gılmânân-ı Enderûn'un bir mikdârı dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'de saf-beste-i kıyâm-ı selâm ve bir mikdârı sahn-ı Mahbûbiyye'de germâbe-i cedîde müntehî olunca pâ-ber-câ kıyâm ve esbân-ı hümâyûn dahi karşı cânibinde tertîb-i nizâm ve silahşorân dahi Mahbûbiyye

cânibinde mukaddem-i esbânda saf-beste-i kıyâm ve muntazır-ı selâm ve hâric-i bâb-ı Mahbûbiyye'de Bâb-ı Dizme'ye dek teberdârân-ı zülüflüyân ve teberdârân-ı 'atîk ve bostâniyân cânibeyn-i râhda muntazır-ı selâm olup müterakkıb-ı vürûd olmuşlar idi. Kubeyl-i zuhrda şevketlü efendimiz Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'z-zuhr hân-ı 'âlî-şân hazretleri sadr-ı 'âlî kullarıyla hem-'inân vürûd ve bâb-ı Mahbûbiyye'de piyâde ve esbden nüzûl ve hatve-cünbân olarak vürûd ve oda-i âbdestde ba'de-kahve-nûş-ı âsâyîş sadr-ı 'âlî kullarıyla ma'an huzûr-ı şevket-me'âba duhûl ve bir mikdâr 'arz [162b] ba'dehû kabaniçe ta'bîr olunan semmûr kürk ilbâs ve top iki sorguc rezk olunmuş yeşil kalbak re'sine vaz' ve mücevher tırkeş ve şemşîr miyânına bend ve on⁵²⁴ beş bin guruş ber-vech-i mu'tâd 'atıyye-i hümayûn ve on beş bin guruş dahi ikrâmen kerem-i hümayûn ve hafîd-i Kaplan Girây olan Mes'ûd Sultân ityân ve dehlîzde semmûr kontoş kürk ilbâs ve bir kîse akçelik altun koynuna vaz' ve huzûr-ı hümayûn[a] duhûl ve cebhe-sây-ı 'ubûdiyyet ve sadr-ı 'âlî kullarına dahi serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve bâb-ı Mahbûbiyye'de huzûr-ı sadr-ı 'âlîde müte'ayyin âdemlerine ilbâs-ı kabâ ba'dehû hân-ı 'âlî-şân hazretleriyle hem-'inân Sovukçeşme cânibine râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Tersâne-i 'âmire'de müceddeden binâ olunan kalyonun nüzûlü murâd-ı hümayûn olmağla hân-ı 'âlî-şân hazretleri ve sadr-ı 'âlî kulları üç anbarlıya mukaddemce makdem-nihâd ba'dehû şevketlü efendimiz teşrîf-i iclâl ve hân-ı 'âlî-şân hazretleri ve sadr-ı 'âlî kulları ve şeyhülislâm efendî ve kapudan paşa kulları huzûr-ı şevket-me'âba duhûle ruhsat-ı hümayûn ve mecmû'una semmûr kürk ilbâs ve âmâde olunan mahalde ârâm ve kalyonun nüzûlüne terakkub ve nigerân ve ednâ tahrîk ile suhûletle bahre zehâb ve kapudan paşa kulları hedâyâsın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'nde vâki' kafese su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû hatve-cünbân ve cânib-i havuzda olan

⁵²⁴ Nûshada ان imlasıyla yazılarak vav harfî unutuldu.

maksûreye teşrîf-i iclâl ve tomakçıyâna ruhsat-dâd-ı tomak ve kubeyl-i ‘asrda tenâvül-i ta‘âm ve ba‘de-edâ-yı ‘asr filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ric‘at buyurdular. Ve Hazîne-i Enderûn'dan otuz bin guruş ityân ve ‘atıyye-i hümayûn olmak üzere sadr-ı ‘âlî tarafından hân-ı ‘âlî-şân hazretlerine irsâl olundu. Ve [haseki ağa kulları] Kütahya vâlîsi olan Süleymân Paşa kullarına **[163a]** teftîş fermânı irsâle me‘mûr ve sadr-ı ‘âlî karakulağı ‘Ali Haseki vekîl-i haseki ağa ve yeniçeri ağası karakulağı vekîl-i karakulağ-ı sadr-ı ‘âlî ve Esîr ‘Ali Haseki vekîl-i karakulağ-ı yeniçeri ağası oldu. Ve leyle-i İsneyn'de Sultân Selîm kurbunda İstanbul'dan ma‘zûl Şeyhî Efendi hânesi ittisâlinde vâki‘ Çırakçı Kādî'nın hânesinden sâ‘at beşde harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Yenikapu'dan su‘ûd ve Dâmâd-zâde hânesine sâye-bahş ve intıfâ-i harîka dek ârâm ba‘dehû esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve berden mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve vakt-i ‘asrda mahall-i halîfe-i kozbekciyânda müceddeden binâ buyurdıkları mescide zehâb olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ‘acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de hân-ı ‘âlî-şân hazretlerinin Kırım cânibine zehâb u ‘azîmeti musammem olmağla nihâyet-i Aksaray'da vâki‘ beşinci kadın hazretlerinin binâ eylediği mektebe kable'z-zuhr şevketlü efendimiz teşrîf ve alay-ı muhteşem ile hân-ı ‘âlî-şân hazretlerinin zehâbını temâşâ ba‘dehû Yenikapu'dan sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf-i iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘de-tenâvül-i ta‘âm filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Sultân Bâyezîd Câmî‘i'ne zehâb olunup ric‘at buyurdular.

Sene 1160 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i Sebt'de dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve gilmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Yeşilli-zâde Sarâyı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda ağa paşa kulları Aydın mansıbı ile kâm-yâb ve Hekîmbaşı-zâde 'Ali Paşa [163b] kullarının ser'askerliği ve cânib-i Sivas'da meks ü ikâmeti vaktinde kul kethudâsı ve ma'yyetinde olan Mustafa Ağa kulları birkaç gün mukaddem Âsitâne'ye ityân olunmağla yeniçeri ağalığıyla ilbâs-ı kabâ olundu.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümâyûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bağçesi'ne su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn ve 'Ali Bey Köyü kurbunda vâki' cânib-i mâ-i câride âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve 'asra karîb tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve haseki ağa vekîli olan 'Ali Haseki bostâncıbaşılik ile dil-şâd ve bostâncıbaşının terekecişi haseki ağa ve başhaseki sadr-ı 'âlî odabaşısı olup bostâncıbaşı-i sâbika tekâ'üdlük ve odabaşı-i sâbika kapucıbaşılik ihsân-ı hümâyûn oldu.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı tomak ve vakt-i 'asrda Topkapu'da vâki' orta köşke şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve

kubeyl-i mağribde Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlî kullarının ityânı emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve vakt-i 'asrda Cedîd Ağa Bâğçesi'nde vâki' kasr-ı cedîde teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i [164a] 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne teşrîf ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyîş piyâde-nişîn ve Sa'd-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Âsitâne'ye vürûd eden İngiliz elçisinin Paşakapısı'na iyâb u zehâbı müşâhede ba'dehû Ağa Bâğçe[si'ne] sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve e[dâ]-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Yalı Köşkü ta'bîr olunan mahalle şeref-bahş ve ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda havuzlara teşrîf ve tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve Hekîmbaş-ı zâde 'Ali Paşa kullarının iç çukadârı Abaza silahşor olup yevm-i mezbûrda pîş-gâh-ı şevket-me'âbda fersûde-cebîn eyledi.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve binâsına mübâşeret olunan kasrı ba'de-edâ-yı zuhr temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Trabzon'dan Aydın'a Velî Paşa kullarını ityâna me'mûr ve râhda vefât etdikde kabz-ı mâlına ta'yîn ve me'mûr iken mîrâhûr-ı sânilik 'inâyet buyurulan 'Abdurrahmân Paşa-zâde yevm-i mezbûrda vürûd ve ruhsat-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz mîrâhûr-ı sânilik hizmetine ruhsat-ı hümâyûn oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de **[164b]** mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Top[kapu'da] vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'a'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Cedîd Ağa Bâğçesi'nde vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlînin ityânı emr-i hümâyûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i hümâyûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sene 1160 [Rebî'ulevvel]

Gurre-i Rebî'ulevvel [olan] yevm-i İsneyn'de dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve taksîmât-ı mevâcib-i reşeni temâşâ ba'dehû silahdâr ağanın yerine teşrîf ve sarı kabâ ve kabaniçeyi lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve mansıb-ı cedîde ile kâm-yâb olanlar duhûl ba'dehû İngiliz elçisi birkaç beyzâdesiyle duhûl ve nâme ve hedâyâsın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya zehâb edüp eğlendi.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve silahdâr ağa kullarının hazîne teslimi tamâm olmağla ber-vech-i mu'tâd müşârun-ileyh ve hazîne kethudâsı ağaya erkân semmûr kürk ilbâs ba'dehû Oda-i Bağdâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve pîş-gâh-ı oda-i mezbûrda vâki' maksûreye şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i top-ı berf ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve çavuşbaşı olan 'Abdî Ağa kulları yevm-i mezbûrda kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî defter emîni ve mühürdâr Mustafa Ağa çavuşbaşı oldu.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i [165a] kozbekciyâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı top-ı berf ve ba'de-edâ-yı 'asr temâşâ-yı berf ederek İncülü'ye teşrîf ve çukadârâna ruhsat-dâd-ı top-ı berf ba'dehû nisâr-ı zer ve Dizme Kapu'dan hurûc ve Bâbü's-sa'âde'den 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Topkapusı'nda vâki' mahall-i 'atîka teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Şevkiyye'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr Sofa-i hümayûn'da vâki' ser-i nerdübâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm buyurulup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kulları mevâcib-i reşen kürkünü sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ve ba'de-edâ-yı hizmet Şevkiyye'de vürûd edüp dâmen-bûs-ı şevket-me'âb ile şeref-yâb oldu.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz cündiyân-ı Enderûn ve musâhib[ân]-ı şehriyârî ve silahşorân kullarına ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve sadr-ı 'âlî kulları dahi temâşâ ve musâhibân-ı şehriyârî ve cündiyân-ı Enderûn ve silahşorân kullarına birer kîse akçe kerem ba'dehû İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Hırka-i Şerîf'de kırâ't-ı Mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm ve Ayasofya şeyhi vekîli olan Emîr Efendi va'z ve ba'de-kırâ't-ı Mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm şeyh-i mezbûra ve kâri'in-i Mevlûd-i Nebî'ye ihsân-ı hümâyûn ile dil-şâd ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ışâ 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a ber-vech-i mu'tâd alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb ve nâme-i şerîf-i Mekke-i Mükerreme ba'de'l-kırâ't dâru's-sa'âde ağa kullarına semmûr kürk ve re'îs efendi kullarına ve müjdeciyâna ilbâs-ı kabâ ve ba'de- **[165b]** kırâ't-ı Mevlûd-i Nebî 'aleyhi's-selâm mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve 'asra karîb Cedîd Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i top ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlînin ityânı emr-i hümâyûn ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlinin ityânı emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı darb-ı kütük ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Topkapusı'na göc tarîkıyla nakl ü hareket-i hümayûn oldu. Ve yevm-i mezbûr Mart'ın on dokuzu idi. Ve zuhra karîb sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve müceddeden binâsı tarh ve mübâşeret olunan kasrı temâşâ ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beylerbeyi'ye teşrîf ve huddâmân-ı hâssa kullarına nisâr-ı zer ve 'asra karîb filike-nişîn-i mu'âvedet ve yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Sepetciler'e sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i **[166a]** mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na zehâb ve İncüli cânibi halvet olunmağla kubeyl-i mağribe dek eğlenildi.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âliden sekiz 'aded cündî ityânı emr-i hümayûn ve cündiyân-ı Enderûn ile mahlût bâzîçe-i cirid-i süvârîye ruhsat-ı hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve esbe süvâr ve haremsarây-ı hümayûnda ba'zı mahall temâşâ ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz 'acemî cündîlere bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ağayân-ı hareme bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bostân İskeleyi'nden su'ûd ve esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve temâşâ-yı deşt ederek Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' Cedîd Mâbeyn ta'bîr olunan mahalde bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû Vidoz'a râhî ve şeref-bahş-ı iclâl ve hudd[â]mân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve Defterdâr İskeleyi'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1160 [Rebî'ulâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

İkinci yevm-i Erba'a'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve Istabl-ı 'âmire'den ihrâc olunan esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn ve 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân **[166b]** ba'dehû cirid-i piyâde ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı mağrib Topkapusı'na râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Sokoğlu Mehmed Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve bâzîçe-i rumh ve 'asra karîb İncülü'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş-ı iclâl ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve fasl ile eğlenilüp ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de İncülü'ye teşrîf ve Hoton vâlisi Kolçak Paşazâde'den gelen seksonları hırsa irsâl ve muhâcemeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çerâgân tertîbine mübâşeret olundu.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Cedîd Ağa Bâğçesi'ne zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On **[167a]** yedinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf-i iclâl ve Bahr-i Sefîd'den vürûd eden bey çekdiresinden birisi kesret-i akındıdan bir vechile mürûr etmek mümkün olmadığını şevketlü efendimiz müşâhede buyurduklarında yedek ile keşîde olunmasını mecmû'-ı hasakiyân ve yedekciyân ve bostâniyâna emr-i hümâyûnları sudûr etmekle cem'-i kesîr ile keşîde ederek izhâb olundu.

Yirminci yevm-i Ehad'de çerâgân-ı hümâyûn musammem olmağla sâ'at dörtde şevketlü efendimiz Orta Köşk'e teşrîf-i iclâl ve ba'de-edâ-yı zuhr temâşâ-yı bâzîçe-i kol ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve kesret-i nüzûl-i bârândan çerâgânın leyle-i Sülâsâ'ya te'hîri murâd-ı hümâyûn oldu.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz dört esb-i sabâ-reftâr ve bir bârgîr pîş-gâh-ı şevket-me'âba 'arz ve iki esb ve bârgîr pesendide-i hümâyûn olmağla esbân-ı hâssaya ilhâk olundu. Ba'dehû ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân-ı 'âlî'ye teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na zehâb ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Nevrekobî Ahmed Ağa kulları Filibe voynuk beyliği ile ber-murâd olup Seferli'den Mahmûd Bey Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'a'da çerâgân-ı hümâyûn murâd-ı hümâyûn olmağla şevketlü efendimiz sâ'at dörtde O[r]ta Köşk'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr temâşâ-yı bâzîçe-i kol ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kulları Orta Köşk'ün verâsında âmâde olunan mahalde ık'âd ve ba'de-edâ-yı mağrib bâzîçe-i kol ve istimâ'-ı fasl ba'dehû fişekciyân envâ'-ı fişeğe âteş-zen ve temâşâsıyla sâ'at yediye dek eğlensildi. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi ikisi idi.

[167b] Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve esbân-ı Istabl-ı 'âmire'nin çerâgâha zehâbını temâşâ ba'dehû Sofa-i hümâyûn'da lâle-zârda vâki' kasra teşrîf ve fasl ile eğlenilüp Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Sovukçeşme cânibi halvet olunup eğlenildi.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âliden beş on 'aded cündînin ityânı emr-i hümâyûn ve cündiyân-ı Enderûn ile mahlût bâzîçe-i cirid-i süvârî ve temâşâsıyla eğlenilüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de donanma-yı hümâyûnun⁵²⁵ Bahr-i Sefid'e bâdbân-güşâ-yı 'azîmet olması musammem ve yevm-i mezbûrda Tersâne-i 'âmire'den hurûcu re'y olunmağla Yalı Köşkü mürûr-ı eyyâm ile ta'mîre muhtâc ve mübâşeret olunup henüz tamâm olmadığından pîş-gâhında vâki' 'arsaya otağ-ı hümâyûn vaz' olunup şevketlü efendimiz hazretleri sâ'at ikide teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına semmûr kürk ve beğân-ı çekdiriyâna kabâ ilbâs ba'dehû çekdiriyân âteş-zen-i top-ı ra'd-âşûb olarak Beşiktaş cânibine râhî oldular. Ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Mîrâhûr Köşkü'ne şeref-bahş ve bir mikdâr çerâ-gâhda olan esbâna nigeş-endâz ve mîrâhûr ağa kulları bir donanmış esb keşîde ve huzûr-ı hümâyûnda ağa-yı müşârun-ileyh kullarına erkân semmûr kürk ilbâs ve keşîde olunan esbe süvâr ve Sa'd-âbâd'a teşrîf ve vaz' olunan nişâna rimâye-i gülle-i top-ı ra'd-âşûb ba'dehû rimâye-i sürb ve fasl ile eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda mor sofa kaplu erkân semmûr kürk lûbs buyuruldu. Ve yevm-i mezbûrda havâda bir mikdâr germiyyet olmağla sofa kaplu semmûr kürkde nev'â sıklet olduğundan sibir kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi yedisi idi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'a'da yine Kasr-ı İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet **[168a]** buyurdular.

⁵²⁵ Nûshada "hümâyûnunun" şeklinde.

Sene 1160 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cumâdelûlâ olan yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Mısır'dan vürûd eden Mısır Hazînesi'nin zehâbını temâşâ ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz kâkum kürk lûbs buyurup huddâmânın dahi sâde lûbsünü emr-i hümâyûn buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın ibtidâsı idi.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de göc-i hümâyûn ile Üsküdar'da vâki' sarây-ı hümâyûna nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Haydarpaşa kurbunda sâhilde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ve havâda ziyâde germiyyet olmağla Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenildi. Ve yevm-i mezbûrda kerrâke lûbs buyuruldu. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın üçü idi.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Yemişci-başı Bâğçesi'ne teşrîf ve serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ser-i nerdübânda tenâvül-i ta'âm ve gılmanân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe tomak ba'dehû bâzîçe-i şâ'ir ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de bostâncıbaşı ağanın mandıra ta'bîr olunan mahalde ziyâfeti olmağla şevketlü efendimiz esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve gül-geşt-i deşt ederek ta'dâd-ı ganem olunan mahalde vâki' kasrda bir mikdâr ârâm ve ta'dâd-ı ganemi müşâhede ve mahall-i mezbûr kurbunda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve temâşâ-yı musâri'ûn ve bâzîçe-i kol ve istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve bostâncıbaşı ağaya erkân semmûr kürk ilbâs olunup mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da sarây-ı hümayûnda vâki' Sultân Ahmed Hân-ı Sâlis'in binâ eylediği câmi'-i şerîfde edâ-yı cum'a olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'iffet-sarâya râhî [168b] oldular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Şeref-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Haydarpaşa kurbunda sâhilde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve Boğdan voyvodasının lübs-i kuka ve Oda-i 'Arz'a duhûle ruhsat-ı hümayûn olmağla şevketlü efendimiz mahall-i Dîvân'da erkân kâkum kürk ve sorguç rezk olunmuş kalensüve lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve voyvoda-i mezkûr Oda-i 'Arz'a duhûle ruhsat-ı hümayûn ba'dehû şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da cânib-i havuzda vâki' maksûreye teşrîf ve hazîne kethudâsı ağa kulları müceddeden binâ olunan sandal ve filike-i hümayûn için dîbâ ve çuka irâ'et ba'dehû Mahbûbiyye'de vâki' havuzlara teşrîf ve tenâvül-i ta'âm olunup Topkapu'dan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve göc-i hümayûn ile nakl ü hareket ve Defterdâr İskelesi'nden su'ûd ve gül-geşt ederek Dâvûdpaşa Sarâyı'na şeref-bahş-ı nüzûl ve harem-i hümayûn dahi 'arabalar ile vürûd edüp vakt-i zuhrda Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da kurb-ı sarây-ı hümayûnda vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de birkaç çukadâr ve muhtasarî Vidoz'a zehâb olunup ve edâ-yı 'asra dek ârâm ve eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Mehmed Paşa'ya şeref-bahş ve cündiyan-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı

‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve ‘İvaz⁵²⁶ Paşa-zâde Halîl Bey kulları me’mûr olduğu hizmetden ba‘de’l-edâ vürûd etmekle ‘arza duhûle ruhsat-ı hümayûn oldu.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn’de **[169a]** esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve temâşâ-yı deşt ederek Halkalı kurbunda cânib-i mecrâ-yı mâ’da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ‘amel olunan kanavâta nazar-ı hümayûn ve kurbunda âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve mecrâ-yı mâ’ binâsına me’mûr olan binâ emîni kulları hediyyesin ‘arz ba‘dehû ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve bâzîçe-i cirid-i süvârî ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm ve müşârun-ileyh emîn kullarına ve su nâzırına ilbâs-ı kabâ olunup mu‘âvedet buyurdular. Ve mecrâ-yı mâ-i Halkalı mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif ve asıl mâ-i Halkalı’nın ekseri telef ve zâyî‘ ve evkât-ı sayfda İstanbul’da kemâl-i zarûret çekildiği şevketlü efendimiz hazretlerinin ma‘lûm-ı hümayûnları oldukda fukarâya merhameten ve şefakaten mecrâ-yı mâ’ ta’mîr ve ba‘zı mahallerde dahi nübü‘ eden miyâhı dahi mecrâ-yı kadîme ilhâk murâd-ı hümayûn olmağla binâ emîni nasb u ta’yîn ve etrâfda nübü‘ eden miyâhı dahi bast-ı kanavât ile mecrâ-yı kadîme lühûku kuvvet-i karîbe gelüp eslâf-ı kirâmın muvaffak olmadığı hayrâta tevîk-i İlâhî ile muvaffak olduğu bî-iştibâhdır. Hem-vâre Hakk sübhânehû ve te‘âlâ hazretleri şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri[ni] vikâye-i samedânîsinde masûn edüp hezâr hayrât u hasenâta muvaffak eyleye, âmîn yâ Rabbe’l-‘âlemîn.

Yirminci yevm-i Sülâsâ’da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Mehmed Paşa’ya teşrîf ve cânib-i Mısr-ı Kâhire’den vürûd eden şu‘bede-bâzın da‘vâsı olan a‘mâl-i bâzîçeyi i‘mâl etmesi murâd-ı hümayûn olmağla vâkı‘â mesbûku’r-rû’yet olmayan bâzîçeler ‘amel ve temâşâsıyla eğlenildi⁵²⁷.

Yirmi birinci yevm-i Erba‘â’da yine Kasr-ı Mehmed Paşa’ya teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâ ba‘dehû muhtasarî Vidoz’a teşrîf ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup mu‘âvedet buyurdular.

⁵²⁶ Nüşhada عيوض imlasıyla.

⁵²⁷ Sonraki bir tarihte derkenara, eseri okuyan biri tarafından şöyle bir not düşülmüştür: “Ruhsat-dâde-i bâzîçe-i cirid deyü yazup beher def‘asında tekrâr ederken şu‘bede-bâz olan âdemin birkaç şu‘bedesini yazsan olmaz mı? Çünkü devletce şey yazmazsın, bâri bundan bir nebzecek tahrîr edüp târîhe benzer olaydı.”

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de 'iffet-serâda vâki' Av Kapısı ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve bâzîçe-i tomak ve temâşasıyla eğlenildi. Ve Hırka-i Şerîf'in olduğu mahall bir mikdâr muzlim olup rûşen olması murâd-ı hümayûn olmağla silahdâr ağa kullarının ma'rifetiyle rûşen olması 'ameline mübâşeret olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da kurb-ı sarây-ı hümayûnda olan câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve pîş-gâh-ı kasrda vâki' sahnda merkûz olan sırğa rimâye-i tîr ve re'sinde olan tâsa beş altı 'aded tîr isâbet edüp bâ'is-i tahsîn oldu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Söğütlük'de âmâde olunan sâye-bâna sâye- [169b] bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Karaağac Bâğçesi'ne göc-i hümayûn ile nakl ü hareket murâd-ı hümayûn olmağla ba'de-edâ-yı subh esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve temâşâ ederek Vidoz'a teşrîf ba'dehû harem-i hümayûn dahi vürûd ve tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı zuhr şevketlü efendimiz Defterdâr İskeleyi'nden sandal-nişîn ve harem-i hümayûn dahi 'arabalar ile râhî [ve] berden Karaağac Bâğçesi'ne vürûd eylediler.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da vâki' germâbede tırâş-ı hümayûn ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye şeref-bahş ve pîş-gâhında vâki' adada cânib-i Mısır'dan gelen mârru'z-zikr şu'bede-bâzın i'mâl-i bâzîçe etmesi murâd-ı hümayûn ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da yine Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'a teşrîf ve binâ olunan kasrı temâşâ ve ba'de-edâ-yı zuhr yine sandala süvâr ve Neşât-âbâd'a

şeref-bahş ve resîde olan kirazdan tenâvül ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Cum‘a Türbe-i Hazret-i Eyyûb-ı Ensârî'ye zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ric‘at buyurdular.

Sene 1160 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cemâziyelâhire olan yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilü[p] mu‘âvedet buyurdular. Sandal ve filike ve piyâde-i hümayûn müceddeden yapılup yevm-i mezbûrda vürûd etmekle hîn-i teşrîfde sandala ve mu‘âvedetde filikeye süvâr olup şeref-bahş-ı iclâl oldular.

İkinci yevm-i Ehad'de piyâde-nişîn ve Sa‘d-âbâd'a şeref-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba‘dehû piyâde ile karye-i Sa‘d-âbâd'da vâki‘ kasra teşrîf ve ol cânibde mevcûd olan voynukânın kendülere mahsûs olan mülâ‘abelerin ‘amel etmeleri emr-i hümayûn olmağla voynukân cem‘ ve mülâ‘abelerin temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp yine Kasr-ı Sa‘d-âbâd'a teşrîf ve ba‘de-tenâvül-i ta‘âm piyâde-nişîn-i mu‘âvedet [170a] oldular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Râmî Çiftliği'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba‘de-du‘â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu‘âvedet ve vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba‘â'da yine Bahâriyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de ‘Ali Bey Köyü kurbunda cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ba‘dehû cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ba‘de-tenâvül-i ta‘âm mu‘âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum‘a'da Zâl Paşa Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Bahâriyye'ye teşrîf ve Mısır'dan gelen şu'bede-bâzın 'amel-i bâzîçe etmesi emr-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı Burgazî Mehmed Ağa Boğdan voyvodasını izhâba me'mûr olup Nu'mân Ağa kapucılar kethudâsı vekîli oldu.

Onuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Tersâne Bâğçesi'ne su'ûd ve Okmeydânı'nda cây-gâh-ı kademde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve vaz' olunan koşuları ahz için müsâbaka-i rimâye-i tîre ruhsat-ı hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve bir mikdâr ârâm ba'dehû ser-i nerdübâna şeref-bahş ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve eğlenilüp ba'dehû Cedîd Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâm olup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhilde vâki' bâb-ı harem-i hümayûnun bâlâsında müceddeden tarh u binâ olunan kasrı temâşâ ba'dehû sandal-nişîn ve Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Beylerbeyi'ye zehâb ve edâ-yı 'asra dek [170b] eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve Ayakapısı İskelesi'nden su'ûd ve Gül Câmi'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Sa'd-âbâd'a teşrîf ve kasr-ı mürtefi'a şeref-bahş-ı iclâl ve temâşâ-yı müsâbaka-i esbân ba'dehû ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve nişâna rimâye olunan humpara-i top temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de filike-nişîn ve göc-i hümayûn ile Beşiktaş'a zehâb ve müceddeden binâ olunan kasra şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz hedefe rimâye-i tîr müşâhedeşiyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû yine süvâr ve Rumeli Hisârı'nda ba'de'l-ihrâk binâ buyurdıkları câmi'-i latîfde salât-ı zuhru edâ ba'dehû Göksu'da vâki' kasra teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'de-edâ-yı 'asr huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ba'dehû serhengâna nisâr-ı zer ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Mehmed Emîn Yalısı'na zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Galata Sarâyı'na teşrîf-i iclâl ve huzûr-ı sa'âdet-me'âblarında hâfızlara kırâ'at-ı Kur'ân ve hattâtların hattına nazar-ı hümayûn ve odalara ve hocalarına ve hattâtlara başka başka ihsân-ı hümayûn ve her odadan ikişer üçer âdem sarây-ı hümayûna nakl ile mesrûru'l-fu'âd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân [171a] Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Cırağan'a teşrîf ve ba'de-semâ'-ı dervîşân hadîkasında ârâm ve ba'de-edâ-yı 'asr esb-i gerdûn-mesîre süvâr olup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve huzûr-ı sa'âdet-me'âblarından bir müsinn-i şeyh-i fânî kayıkcı piyâde ile mürûr eder iken şevketlü efendimiz müşâhede buyurduklarında ve hâline münâsib libâs ilbâs ve ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu'âd olundukda "ehl-i mahalle beni sirka ile ittihâm ederler" deyü yalnız mahallesine zehâbdan havf etmekle mahallesine izhâb ve vâki'-i hâlî tefhîm için yanına bir haseki ta'yîn olunup Yeniköy'de vâki' hânesine îsâl ve ehl ü 'iyâli mezbûr ihtiyârı ihsân olunan libâs ile rû'yetlerinde girye-i şâdmânî eylediklerin haseki ihbâr eyledi. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1160 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf olan yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de-müşâhede-i taksîmât-ı mevâcib-i reşen Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümâyûn'da vâki' câmekânda tırâş-ı hümâyûn ba'de[hû] ser-i ner[dü]bâna şeref-bahş-ı iclâl ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer ve filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da ihrâc-ı surre-i Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere murâd-ı hümayûn olmağla sâ'at **[171b]** on ikide Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve huzûr-ı şevket-me'âbda kîselere vaz'-ı mühr-i hümayûn ba'dehû dâru's-sa'âde ağası kullarına serâsere kaplu semmûr kürk ilbâs ve Beşiktaş İskeleyi'nden surreler çekdiriye tahmîl ve Üsküdar'a nakl olundu. Ba'dehû 'acemî cündîlere bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr Göksu'ya şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû filike-nişîn ve İstavroz Sarâyı'nda gılmânân-ı Enderûn-ı hümayûn'a müceddeden binâ olunan odaları ve üç odaya müşterek olmak üzere binâ olunan kebîr germâbeyi temâşâ ba'dehû Beylerbeyi'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve İstavroz Sarâyı mürûr-ı eyyâm ile harâba müşrif olduğundan mâ-adâ gılmânân-ı Enderûn'a mahsûs mahall olmamağla göc-i hümayûn ile varıldıkda kemâl-i zarûret çekildiği ma'lûm-ı 'inâyetleri olmağla müceddeden üç oda ve bir germâbe ve teberdârân-ı hâssaya dahi bir oda binâ olunmasını emr-i hümayûnları olmuş idi. Hakkâ ki zamân-ı sa'âdetlerinde bir cây-gâh-ı dil-güşâ olduğu müşâhede edenlere bî-iştibâhdır.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve 'iffet-serâda vâki' kasr-ı cedîde hazînedârbaşı Ruscukî Ahmed Ağa ve kilârcıbaşı Arnabud 'Ali Ağa ve sarây ağası Arnabud 'Ali Ağa ve sarây kethudâsı Karayakalı 'Osmân Ağa kulları izhâb olunup Ruscukî Ahmed Ağa'ya kapu ağalığıyla serâsere kaplu semmûr kürk ve kilârcıbaşıya hazînedârbaşılık ile ve sarây ağasına kilârcıbaşılık ile ve sarây kethudâsına sarây ağalığıyla ve Kâsımpaşalı Mehmed Ağa kullarına sarây kethudâlığıyla kabâ ilbâs olunup ve kapu ağası-i sâbık kullarına kânûn üzere etmeği ihsân-ı hümayûn oldu.

Yedinci yevm-i Sebt'de Râkım Efendi kullarının yalısına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kullarına beş kîse ve hâsodabaşı kullarına dört kîse ve Hazîne kethudâsı ağa kullarına beş kîse ve Kilâr kethudâsı ağa kullarına üç kîse ve pîşgîr ağası kullarına ve sâ'ir gedük ağaları kullarına ikişer kîse ve tûfengcibaşı ağa kullarına iki yüz gurus ve başçavuş kullarına

[172a] bin guruş ve sâ'ir çavuşân kullarına üç yüz guruş ve çukadârân kullarına bin guruş ve çantacıya ve şerbetciye yüzer guruş ihsân-ı hümâyûn buyuruldu.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de vakt-i subhda Anadolu Hisârı'nda harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz râhî ve Göksu'ya su'ûd ve intifâsına nezâret-i ihtimâm ve muntafî oldukda mu'âvedet ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve rikâbdâr ağa kulları yevm-i mezbûrda mevâcib-i reşen kürkünü sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ve şevketlü efendimiz köşkde iken vürûd edüp dâmen-bûs-ı şevket-me'âb ile mesrûru'l-fu'âd oldu.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda müceddeden binâ olunan kasr-ı dîl-güşâyı sadr-ı 'âlî kullarına irâ'et murâd-ı hümâyûn olmağla sadr-ı 'âlî kulları vürûd ve temâşâ-yı kasra ruhsat-ı hümâyûn ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na teşrîf ve temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân, hadîkasında vâkî' kasrda ârâm ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve kapucılar kethudâsı vekîli olan Nu'mân Ağa kulları asâleten kapucılar kethudâlığı ile kâm-yâb kılındı.

On ikinci yevm-i Hamîs'de filike-nişîn-i 'azîmet ve göc-i hümâyûn ile Beylerbeyi'ye nakl ü hareket, vakt-i zuhrda Kulleli'ye teşrîf ve hırsa irsâl-i sekson ve temâşâ-yı muhâcemeleriyle eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda şevketlü efendimizin binâ buyurdukları câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de İstavroz Sarâyı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de verâ-yı Beylerbeyi'de vâkî' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya su'ûd ve esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve gül-geşt-i deşt ederek Kavacık ta'bîr olunan mahalde vâkî' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ba'dehû Bahâyî Körfezi'nde vâkî' Râgıb

Paşa [172b] kullarının yalısına teşrîf-i iclâl ve ba‘de-kahve-nûş-ı âsâyîş filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf etmeğe müteheyyi’ iken verâ-yı Beylerbeyi'de vâki‘ Havuzbaşı halvet olunmağla zehâbdan fârîğ olup mahall-i mezbûrda kubeyl-i mağribe dek ârâm buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba‘â'da Neşât-âbâd'a teşrîf ve Râgıb Paşa kullarından vürûd eden esbânı temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bebek'e su‘ûd ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirminci yevm-i Cum‘a'da Anadolu Hisârı'nda vâki‘ câmi‘-i şerîfe zehâb olup ba‘de-edâ-yı cum‘a filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Şeref-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve vakt-i ‘asrda esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve Çengelköyü'nde vâki‘ câmi‘-i şerîfde şevketlü efendimize mahsûs mahall olmayup kurb-ı Beylerbeyi'de olmak hasebiyle mahall-i mahsûs binâsına şâyeste olmağla dâru's-sa‘âde ağası Beşîr Ağa kullarının binâ eylediği mahalde edâ-yı salât olup Beylerbeyi'ye râhî oldular. Ve Rumeli kâdı‘askeri olan Es‘ad Efendi yevm-i mezbûrda ma‘zûl olup Neylî Efendi Rumeli kâdı‘askeri oldu.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de binişçiler Göksu'ya zehâb ve şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bebek'e su‘ûd ve ba‘de-edâ-yı zuhr binişçilerin ityânı emr-i hümayûn ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de-d-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-du‘â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda havuzbaşına teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba‘â'da Fıstıklı Bâğçesi'ne teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve nişân için vaz‘ olunan sebû mahall-i ba‘îd olmağla Hazîneli mülâzım çukadâr Bosnavî ‘Abdullâh kulları şikest-i sebû etdiği istihsân ve yirmiden

[173a] mütecâviz zer-i mahbûb ve sikke-i mergûb ile dil-şâd ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Kulleli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve çukadâr İmkân Hasan Ağa kulları huzûr-ı şevket-me'âbda bilâ-mir'ât re'sini tırâş ve ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu'âd ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a Leyle-i Mi'râc olmağla Galata Mevlevî şeyhi ‘Osmân Efendi-zâde ityân ve ‘alâ-tarîkî'l-mev'iza bir hadîs-i şerîf zikr u tefsîr ve ihsân-ı hümâyûn ile mesrûr buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sene 1160 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân-ı Şerîf olan yevm-i İsneyn'de Yalıköyü'nde vâki' Gümrükcü İshâk Ağa'nın hânesine zehâb murâd-ı hümâyûn olmağla sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bahâyî Körfezi'nde vâki' Mehmed Emîn-zâdeler'in yalısına şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ve ittisâlinde vâki' bağçe olan kasma teşrîf-i iclâl ve ihzâr olunan ta'âmdan tenâvül ve hedâyâsın ‘arz ba'dehû yine sandala süvâr ve Hünkâr İskeleyi ta'bîr olunan mahalde âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ba'dehû nûş-ı kahve-i âsâyış, Tokad tesmiye olunan mahalle zehâb ve ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve ba'de-edâ-yı zuhr mu‘âvedet ve İshâk Ağa'nın hânesine teşrîf-i iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i tîr ve ba'de-edâ-yı ‘asr huddâmân-ı hâssaya nisâ[r]-ı zer ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de-d-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Topkapu'da vâki' Orta Köşk'e teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı tomak ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu‘âvedet ve ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Çengelköyü'nde vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı [173b] duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Bebek Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda vâki' şevketlü efendimiz binâ buyurdukları câmi'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Sâlih Ağa kullarının yalısına şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de göc-i hümâyûn ile Beşiktaş'a nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve sadr-ı sâbık 'Ali Paşa kullarının sâbıkâ silahdârı 'Ali Ağa kulları fevtinden mutasarrıf olduğu ze'âmeti Kilâr-ı hâssa kethudâsı Süleymân Ağa kullarına ihsân-ı hümâyûn ve Tutuşdu-zâde 'Osmân Ağa kulları Kilâr kethudâlığıyla dil-şâd ve Hazîne'de güğümbaşı olan Sâ'atî Mustafa Ağa kulları Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Taksîm mahalline teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Şâh Tahmâs'ın katli haberini şevketlü efendimiz ihbâr buyurdular. Ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi gelüp Oda-i Âbdest'de tevkîf-i ârâm ba'dehû şeyhülislâm efendi huzûr-ı şevket-me'âba ruhsat-ı duhûl ve silahdâr ağa kulları yediyle mühr-i vezâret Mehmed Paşa kullarından ahz ve bostâncıbaşı sandalı ile Balıkhâne'ye izhâb ve Aydın vâlîsi olan [174a] 'Abdullâh Paşa kulları hufyeten bir gün mukaddem ityân ve Cânibî 'Ali Efendi'nin hânesinde tevkîf ba'de-ahz-ı mühr-i vezâret müşârun-ileyh 'Abdullâh Paşa kulları Kasr-ı Beşiktaş'a ityân ve mühr-i vezâret teslîm ve vezîr sandalına süvâr olup Paşakapısı'na râhî oldu.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Beylerbeyi'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve serhengâna nisâr-ı zer olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân Gülşen-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı sâbık Mehmed Paşa kullarına Gülşen-âbâd hîn-i vezâretinde kerem-i hümâyûn ve ba'de-ta'mîr ricâl-i devlet büyütnu ferş etmekle şevketlü efendimiz mefrûşâtı temâşâ ba'dehû sâhilde vâki' kasrda ârâm ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de verâ-yı Dolmabâğçe'de vâki' Sedbaşı'na teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i Ehad'de sâ'at yedide Çehârşenbe Bâzârı'nda Mehmed Ağa Câmi'i kurbunda harîk vâki' olup şevketlü efendimiz sandal-nişîn ve Ayakapısı'ndan su'ûd ve kurb-ı harîkda vâki' imâm-ı evvel efendinin akrabâsından kuzâtdan Süleymân Efendi hânesine teşrîf-i iclâl ve salât-ı subh mahall-i mezbûrda edâ ve nısf sâ'at mürûrunda ihrâk muntafî ve mu'âvedet ve Sofa-i hümâyûn'da bir mikdâr ârâm ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i masar ve recec taksîmâtını temâşâ ba'dehû Oda-i 'Arz'a teşrîf ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî Sovukçeşme'ye [174b] zehâb ve sadr-ı 'âlî kullarının Paşakapısı'na vürûdunu temâşâ ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve kurb-ı Fındıklı'da vâki' sâbıkâ sultân yalısı olan sâhilsarâyı silahdâr ağa kullarına kerem-i hümâyûn olup dil-şâd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn ve Bebek Bâğçesi'ne teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû Beylerbeyi'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sene 1160 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf olan yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

İkinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve mevâcib-i masar ve recec taksîmâtı hitâmı olmağla silahdâr ağa kulları ile sadr-ı 'âlî kullarına irsâl-i kürk-i istihsân olundu.

Beşinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da 'iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân Gülşen-âbâd'a hatve-cünbân ve sâhilinde vâki' kasrda ârâm ve ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sâhilsarây-ı Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya [175a] râhî oldular.

On ikinci yevm-i Ehad'de Beşiktaş'dan göc-i hümayûn ile nakl ü hareket ve Topkapısı'na teşrîf-i iclâl ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sepetciler'e zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular. Ve cây-gâh-ı Hırka-i Resûl ziyâde muzlim olduğundan mâ-adâ Bürde-i Resûl 'aleyhi's-selâm vaz' olunan sandûkanın iskemlesi sâde tahta ve perdeler âvîze olan çubuk âhenden ve sîm âvîzelerin selâsilleri ve revzenlerde olan müşebbek teller dahi âhenden olması tab'-ı hümayûna sakîl gelmekle mahall-i Hırka-i Şerîf rûşen ve zikr olunan âhenler dahi üç yüz vukıyyeden mütecâviz sîmden masnû' ve 'amel olunup 'aceb hoşça revnak-bahş oldu.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de Cedîd Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda bâbü's-sa'âde ağa[sı] kulları rikâbiyyesin 'arz etmekle ber-vech-i mu'tâd semmûr kürk ilbâs olundu.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Sepetciler'e teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde dâ'îleri *Beyzâvî*'den ba'zı âyet tefsîr ve edâ-yı 'asra dek ârâm olunup mu'âvedet

buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da vakt-i 'ışâda Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da ber-vech-i mu'tâd Hırka-i Şerîf güşâde, sadr-ı 'âlî ve 'ulemâ-yı kirâm ve ricâl-i devlet cebhe-sây-ı teberrük olup iktisâb-ı şeref eylediler. Ve silahşorân kullarının dahi cebhe-sây olmasına ruhsat-ı hümâyûn oldu.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Hırka-i Şerîf Topkapısı'na izhâb olunup mâ-i teberrük ihrâc olundu.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı şeyh ric'at olundu.

On sekizinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve Hazîne hocası *Beyzâvî*den mahalle münâsib ba'zı âyet tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de vakt-i 'ışâda Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve Kilâr hocası ba'zı âyet tefsîr ve istimâ'ıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Seferli hocası mahalle münâsib tefsîr-i âyet ve istimâ'ıyla imrâr-ı vakt olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. [175b] Ve yevm-i mezbûrda hoca efendilere ihsân-ı hümâyûn olup mesrûru'l-bâl oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde *Beyzâvî*den ba'zı mahall tefsîr ve istimâ'ıyla imrâr-ı vakt olunup ba'dehû ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf ve Hazîne hocası *Beyzâvî*den ba'zı âyet tefsîr ve ba'de'l-istimâ' edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Kilâr hocası *Beyzâvî*den ba'zı âyet tefsîr ba'de'l-istimâ' Istabl-ı 'âmire'den ihrâc olunacak esbânî müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ve istimâ'-ı va'z ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'ıydiyye vürûd eden esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve ibtidâ-yı Ramazân-ı Şerîf yevm-i Sülâsâ'dan sübûtu i'lâmı etrâfdan vürûd etmekle yevm-i Sebt

Yirmi altıncı olup ve leyle-i Ehad leyle-i Kadr olmağla vakt-i 'ışâda ber-vech-i mu'tâd Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da yine Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da salât-ı 'asr Hırka-i Şerîf'de ba'de'l-edâ pîş-gâh-ı Bâbü's-sa'âde'de mevzû' olan tahta şeref-bahş ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve ba'de-nisâr-ı zer ve temâşâ-yı tomakcıyân 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1160 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl olan yevm-i Hamîs'de ber-vech-i [mu'tâd] mu'âyede ve Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve Sofa-i hümayûn'da vâki' Kasr-ı İftâr'a teşrîf-i iclâl ve hademe-i Enderûn kulları şâl-bûs ile şeref-yâb ba'dehû 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve zâtında Yalı Köşkü [176a] nazar-gâh-ı sığâr u kibâr ve memerr-i sefâyin-i küffâr olmağla 'arz-ı şevket-i İslâm için şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretlerinin makdem-nihâd oldukları taht-ı hümayûnları müzeyyen olması re'y-i 'âlem-ârâları olup sîm-i hâlisu'l-'ayârdan masnû' olmasın emr-i hümayûnları olmağla üç yüz vukıyye sîmden masnû' bir taht-ı nâ-dîde 'amel olunup ve makdem-i zînet-bahşâlarıyla şeref-bahş-ı iclâl ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz cündiyân-ı Enderûn'a bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i

hümâyûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû musâri'ûn ve ba'zı bâzîçe temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye bâzîçe-i cirid-i süvârîye ruhsat-ı hümâyûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı bâzîçe temâşasıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı bâzîçe-i rumh edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf-i iclâl ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapusı'na göc-i hümâyûn ile nakl ü hareket olundu.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da tebdîl tarîkıyla Karaağac Bâğçesi'ne zehâb olunup kubeyl-i 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı İncülü'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a bâzîçe-i ciride ruhsat-ı hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere bâzîçe-i cirid-i süvârîye ruhsat-ı hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp **[176b]** mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Paşakapusı'nda sadr-ı 'âlî kullarının ziyâfeti musammem ve tertîb olunmağla şevketlü efendimiz hazretleri vakt-i duhâda şeref-bahş-ı iclâl ve tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı kol ve cirid-i süvârî ve istimâ'-ı fasl-ı hânendegân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve kürk ilbâs ve şeyhülislâm efendi dâ'îlerine dahi kürk ilbâs olunup mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na zehâb ve vakt-i zuhrda İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda kâkum kürk lûbs buyuruldu. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in sekizi idi.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Yeşillioğlu Sarâyı'na zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda erkân semmûr kürk lûbs buyuruldu. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in dokuzu⁵²⁸ idi.

On yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Cedîd Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve Hâne-i hâssa'dan Hasan Ağa kulları Cizye Kalemî mühürdârlığı ile kâm-yâb olup Hâne-i hâssa'ya Kilâr'dan kahvecibaşı Hüseyin Bey kullarının karındaşı ahz olundu.

On sekizinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskelesi'nden su'ûd ve merhum[e] Hadîce Sultân'ın çiftliğinde bir mikdâr ârâm ba'dehû gül-geşt-i deşt ederek 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâ-i câride âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân silahdâr ağa kullarının yerine vürûd ve sarı kabâ ve kabaniçe ve hümâ sorguc rezk olunmuş kalensüveyi lûbs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf-i iclâl ve Françe tarafından vürûd eden elçi ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz, nâme ve hedâyâsın dahi 'arz ba'dehû [177a] şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve Ağa Bâğçesi cânibi halvet olmağla mahall-i mezbûrda eğlenilüp vakt-i zuhrda Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-edâ-yı zuhr Sofa-i hümâyûn'da vâki' iskemlede ku'ûd-ı iclâl ve Galata ağası olan Mustafa Ağa hâsodabaşılık ile ilbâs-ı kürk ve Hastalar ağası olan Mehmed Ağa Galata ağalığıyla

⁵²⁸ Nûshada "dokuzu" kelimesinin üzeri hafifçe çizilerek rakamla 10 yazılmıştır. İki gün önceki kaydın sonunda "sekizi" denmişken burada "dokuzu" denmesi, tarihlendirmede hata olduğunu göstermektedir.

ve ağayân-ı Bâbü's-sa'âde'den dîger Mehmed Ağa Hastalar ağalığıyla ilbâs-ı kabâ olunup şevketlü efendimiz mahall-i halvet olan Ağa Bağçesi cânibine râhî oldu.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gülhâne'ye zehâb ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye bâzîçe-i cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Hâmîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Dâvûdpaşa Sarâyı'nın derûnunda binâ buyurdıkları mahalle teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû hatve-cünbân ve cânib-i havz-ı kebîrde vâki' maksûreye şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr celse-iistirâhat ba'dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve ba'de-tenâvül-i ta'âm esb-süvâr ve Topkapusı'ndan duhûl ve Yenibâğçe'de vâki' Nakkâş Paşa Sarâyı'na sâye-endâz-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Sultân Bâyezîd kurbunda şevketlü efendimiz müceddeden binâ buyurdıkları hâna teşrîf ve ba'zı büyütn temâşâ ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû Yalı Köşkü ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve ba'de-edâ-yı zuhr mâbeyn-i 'iffet-sarâya teşrîf ve sadr-ı sâbık Mehmed Paşa kullarından ahz olunan [177b] eşyâya nazar ve 'iffet-serâda eğlenilüp mahall-i âhar[a] teşrîf buyurmadılar. Ve yevm-i mezbûrda çukaya kaplı semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in yirmisi idi.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ba'dehû Oda-i Bağdâd pîş-gâhında vâki' maksûreye şeref-bahş ve gılmânân-ı

Enderûn'a ruhsat-dâd-ı bâzîçe-i tomak ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Sene 1160 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Deryâ-yı Sefîd'[de]n kapudan paşa kulları vakt-i duhâda vürûd etmekle şevketlü efendimiz vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve temâşâ-yı sefâyin ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in yirmi beşi idi.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sa'd-âbâd'a teşrîf ve ruhsat-dâd-ı rimâye-i sürb ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân mahall-i Dîvân'da sarı kabâ ve kabaniçeyi lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve Âsitâne'de mukîm olan Nemçe kapu kethudâsı kralı tarafından elçi ta'yîn ve kral-ı bed-fî'âli tarafına râhî olması murâd olunmağın Oda-i 'Arz'a duhûl ve nâme-i hümayûn-ı şevket-makrûn teslîm olunup şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da Bahr-i Sefîd'[de]n vürûd eden donanma-yı hümayûn Tersâne-i 'âmire'ye duhûl ve lenger-endâz olması murâd-ı hümayûn olmağla Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ba'de'l-'arz mûmâ-ileyhimâ ve kapudan paşa kullarına semmûr kürk ve beğân-ı çekdiriyâna kabâ-yı iftihâr ilbâs ba'dehû çekdiriyân şenlik ederek Tersâne-i 'âmire'ye duhûl ve şevketlü **[178a]** efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Beşiktaş'a teşrîf ve binâsı mübâşeret olunan mahalli temâşâ ba'dehû Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ba'dehû İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve Mısır'dan gelen şu'bede-bâzın 'amel-i bâzîçe etmesi emr-i hümayûn ve temâşasıyla eğlenilüp ihsân-ı hümayûn ile mesrûru'l-fu'âd buyurulup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve re'îsü'l-küttâb olan Mustafa Efendi yevm-i mezbûrda riyâsetden ma'zûl olup teşrîfâtî efendi re'îsü'l-küttâb oldu.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Divân'a teşrîf ba'de'd-Divân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de sâ'at on birde Koca Mustafa [Paşa] kurbunda Sulu Manastır'a karîb kefare mahallesinde harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Hekîmbaşî-zâde 'Ali Paşa kullarının câmi'i ittisâlinde vâki 'Ali Paşa-zâde Monlâ Efendi'nin hânesine şeref-bahş-ı iclâl ve intifâ-i harîka dek tevakkuf u ârâm buyurulup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On altıncı yevm-i Ehad'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular. Ve Bağdâd vâlisi Ahmed Paşa kulları tekmîl-i müddet-i ecel-i müsemma etmekle Bağdâd sadr-ı sâbık Ahmed Paşa kullarına kerem ü 'inâyet

buyurulup merhûm Ahmed Paşa kullarının eşyâsını kabza mîrâhû[r]-ı sânî olan ‘Abdurrahmân Paşa-zâde [178b] me’ mûr oldu.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Şevkiyye[ye] teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı ‘atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sâ‘at on ikide Hâsköy kurbunda İbrâhîm Hân-zâde'nin başçukadârının hânesinden harîk zuhûr ve mahall-i âhara tecâvüz etmeyüp muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi birinci yevm-i Cum‘a'da Paşakapısı kurbunda vâki‘ ağa merhûmun câmi‘ine zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de ‘iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ‘at yedide Zeyrek Câmi‘i kurbunda Gülşenî dâmâdı efendinin hânesi ittisâlinde vâki‘ hânedan harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi râhî ve Yeğen Paşa Sarâyı kurbuna müntehî oldukda intıfâsı haberi vürûd etmekle mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba‘â'da Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de [179a] yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1160 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve vakt-i 'asrda bağçe-i Şevkiyye'de vâki' Orta Köşk'e sâye-endâz ve bir mikdâr ârâm olunup ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'a'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn-ı hümâyûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf-i iclâl ve 'ıydiyye vürûd eden esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve ecnâs-ı kefereden Alikurna demekle ma'rûf keferenin umûrları cumhûr ile rû'yet olunup re'îs-i cumhûrları mürd olmak takarrübüyle Nemçe hükûmetine dâhil olduğundan Devlet-i 'aliyye-i ebed-peyvend süddesine cebhe-sây ve 'akd-i sulha kemâl-i rağbet ve ruhsat-ı hümâyûn oldukda teşekküren yedinde olan üsârâ-yı müslimînden yüz beş nefer müslimîni ıtlâk ve Nemçe elçisi Paşakapısı'na vürûd ve üsârâ-yı müslimîni ma'an ityân ve şevketlü kerâmetlü efendimiz temâşâ ba'dehû Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve üsârâ-yı müslimîn huzûr-ı sa'âdet-me'âblarından imrâr ve her biri ne vechile esîr oldukları bostâncıbaşı ağa vesâtatıyla istintâk ve imâm-ı üsârâ olan şahsa devâm-ı Devlet-i 'aliyye'ye du'â etmesi emr-i hümâyûn ve 'ale'l-infirâd ihsân-ı hümâyûn ile dil-şâd buyurdular. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Hırka-i Şerîf'de 'asr edâ ba'dehû pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû' olan tahta [179b] şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-icrâ-yı resm-i 'Osmânî hutabâ ve e'imme-i cevâmî'-i selâtîn kırâ't-ı Kur'ân ba'dehû silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve kubeyl-i mağribe dek temâşâ-yı tomakçıyân ve nisâr-ı zer ü sîm ve rübûdeleri ile eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i 'ıyd-i adhâ olan yevm-i Erba'â'da ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ve Sultân Ahmed Hân Câmi'i'nde salât-ı 'ıyd edâ ve mu'âvedet ve ba'de-zebh-i kurbânân Kasr-ı İftâr'a teşrîf-i iclâl ve ba'de'l-mu'âyede tenâvül-i ta'âm olunup 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne sâye-endâz ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de vakt-i duhâda Çimşirlik'e teşrîf ve mesbûku'z-zıkr üsârâ-yı müslimîni mahall-i mezbûra ityân ve şevketlü efendimiz ve harem-i hümayûndan dahi 'ale'l-infirâd ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd buyurdular. Ve vakt-i zuhrda Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kulları huzûr-ı şevket-me'âba duhûle ruhsat-ı hümayûn ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve 'ale'l-infirâd ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a Sarây-ı 'atîk'a teşrîf-i iclâl ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve 'ale'l-infirâd ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş ve ba'de-temâşâ-yı bâzîçe-i rumh, cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve rimâye-i sürb-i tûfeng-endâzâna ba'dehû cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda çavuşân ile muhtasarî Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek [180a] eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de muhtasarî birkaç çavuş ve mâbeynci ağa ile Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'de vâki' oda-i kebîre şeref-bahş ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Yeşillioğlu Sarâyı'na zehâb ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olan Yeğen 'Ali Ağa'ya yevm-i mezbûrda Mora mansıbı ile vezâret ihsân-ı hümâyûn ve Tersâne emîni olan Yûsuf Efendi kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ve sâbıkâ yeniçeri efendisi olan Devâtdâr Bey, Tersâne emîni oldu.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâyâ hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de İncülü'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Gülhâne'ye şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Bozdoğan Kemerî kurbunda vâki' Kalenderiyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve câmi'-i mezbûr ma'bed-i kadîm olduğundan şâyeste-i zehâb-ı mülûk olup hünkâra

mahsûs mahall olmamağla dâru's-sa'âdeti's-şerîfe ağası olan Beşîr Ağa kulları bir mahall-i latîf binâ edüp bâ'is-i du'â-yı hayr oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve binâsı mübâşeret olunan mahalli 'asra karîb temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı mağrib 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1161 [Muharrem]

Bin yüz altmış bir senesi gurre-i Muharremü'l-harâmı olan yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme [180b] cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve sadr-ı sâbık Mehmed Paşa kullarının kitâblarına nazar-ı hümayûn ve şâyeste-i ahz olanları Revân Odası'nda vâki' Kitâbhâne-i hümayûn'a vaz'ı emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve Devlet-i 'aliyye tarafından Nemçe çasarına sefârete me'mûr olan Hattî Efendi ile irsâl için ber-vech-i hediye Istabl-ı 'âmire'den tertîb olunan esbân pîş-gâh-ı şevket-me'âbda türk-tâz ba'dehû gılmânân-ı Enderûn'a ruhsat-dâd-ı cirid-i piyâde ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve Nemçe çasarı tarafına irsâl için tertîb olunan hedâyâyı Hazîne kethudâsı ağa kulları irâ'et ve sadr-ı 'âlî kullarının dahi manzûru oldu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Hâne-i hâssa'dan Dervîş Mehmed Ağa kulları yevm-i mezbûrda

ze'âmet ile ber-murâd ve yerine Seferli'den berber İsmâ'il Ağa Hâne-i hâssa'ya ahz ve lalası Edirnevî berber Mehmed Ağa dahi mülâzemet ile dil-şâd kılındı.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Oda-ı⁵²⁹ 'Arz'a şeref-bahş ve Dubravnik elçisi ber-vech-i mu'tâd ver geldiği kîseleri 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'a teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Gurre-i Muharremü'l-harâm yevm-i Sülâsâ'dan sâbit olmağla yevm-i Hamîs onuncu vâki' olduğundan yevm-i mezbûrda aşûrâ tabh olundu.

[181a] On birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'da vâki' Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye teşrîf ve huzûr-ı şevket-me'âbda aşûrâ tabh olunup Topkapu'da olan 'ameleye taksîmine nazar-endâz-ı re'fet oldular. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve resîde-i kemâl olmuş bir lâle yevm-i mezbûrda vürûd eyledi. Ve Kânûn-ı Sâni'nin beşi idi.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁵²⁹ Nûshada اورده imlasiyla yazıldı.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve e[dâ]-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp yine 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i⁵³⁰ Erba'a'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i top-ı berfe emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı esbâna bâzîçe-i top-ı berfe emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ İncülü'ye zehâb [181b] ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ba'dehû çukadârân kullarına top-ı berfe emr-i hümâyûn ve nisâr-ı zer ve esbe süvâr ve temâşâ-yı berf ederek Dizme Kapu'dan hurûc ve Darbhâne Kapusu'ndan duhûl ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve pîşgîr ağası olan İbrâhîm Ağa kulları aşûrâ ile sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ve dört kîse akçe kerem ve bir semmûr kürk ilbâs ile ikrâm olundu.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve berberbaşı 'Osmân Ağa kullarına silahdâr ağanın ze'âmeti

---

⁵³⁰ + yevm

silahşorluk-ı şehriyârî inzımâmıyla kerem ü 'inâyet ve çerâğ buyurulup mesbûku'z-zikr İsmâ'îl Ağa kulları berberbaşı oldu.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve sâbıkâ hekîmbaşı olan Mehmed Efendi kullarına mâbeyn-i 'iffet-serâda hekîmbaşılık ile kürk ilbâs olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de kalyon inmesi murâd-ı hümayûn olmağla sandal-nişîn-i 'azîmet ve üç anbarlıda âmâde olunan sâye-bâna şeref-bahş ve deryâya suhûlet ile hîn-i izhâbında sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına kürk ilbâs ba'dehû sandal-nişîn ve Tersâne Bağçesi'nde vâki' kafes ta'bîr olunan mahalle su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr sandal-nişîn ve pîş-gâh-ı Sarây-ı Beşiktaş'da deryâda müceddeden binâ olunan mahalli temâşâ ve 'iffet-serâda vâki' kasr-ı cedîdde kurb-ı 'asra dek ârâm ve filike-nişîn-i mu'âvedet ve mahall-i halîfe-i kozbekciyânda salât-ı 'asr edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda füc'eten fevt olan Türk Dilsiz'in yetîmeleri mahlûl olan vazîfesini 'inâyet ü ihsâ[n] olunmak ümîdiyle 'arzu-hâl ve şevketlü kerâmetlü efendimizin manzûr-ı 'aliyye-i re'fetleri oldukda merhûmun mutasarrîf olduğı otuz akçeye on akçe dahi zamm ve iki benâtına yirmişer akçe olmak üzre ihsân-ı hümayûn oldu.

Yirmi dokuzuncu yevm-i [182a] Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a darb-ı kütüğe emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve ze'âmet ile çerâğ olan berberbaşı 'Osmân Ağa kulları yevm-i mezbûrda pîş-gâh-ı şevket-me'âbda silahşorluk ile bûse-i zemîn eyledi.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1161 [Safer]

Gurre-i Safer olan yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağıyân-ı hareme ruhsat-dâd-ı cirid-i süvârî ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de mâbeyn-i 'iffet-serâda eğlenildi.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve imâm-ı evvel olan Sûmî-zâde⁵³¹ Mustafa Efendi kulları yevm-i mezbûrda tekmîl-i müddet-i ecel-i müsemmâ ile dâr-ı bekâya rihlet eyledi.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olup şevketlü efendimizin bir mikdâr nezlesi olmağla teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve imâm-ı sâni olan Hüseyin Efendi dâ'ileri imâm-ı evvel ve Sultân Bâyezîd Câmi'i imâmı olan Konevî kurrâ Ahmed Efendi imâm-ı sâni oldu.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de yine Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve Na'lî 'Ali Çelebi'nin her bir libâsı mukâbili birer altın ihsân olunmak va'di ile serâvîlden mâ'adâsı ihrâc ve me'mûlden zâ'id ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd kılındı. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da [182b] Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

⁵³¹ Nûshada سومى زاده imlasıyla.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve huzûr-ı şevket-me'âbda tabh-ı helvâ ve tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve pîşgîr ağası İbrâhîm Ağa kulları yevm-i mezbûrda ze'âmet ile ber-murâd ve sâbıkâ çantacı Ahmed kulları kahvecibaşılık ile dil-şâd ve kahvecibaşı Hüseyin Bey kulları pîşgîr ağası ve Hazîne'den ikinci yazıcı Mehmed Efendi kulları Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'dehû İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya [râhî] oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn **[183a]** ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf ve kubeyl-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Mısır

cânibinden gelen ganem-i Hindî ve se-pâ ma'z-i⁵³² Hindî ve hirre-i müşkü müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve Mısır'dan gelen esbân-ı Mısırîleri temâşâ ve pesendîde-i hümayûn olunanları keşîde-i tavîle-i hâssa kılınması emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Yeşillioğlu Sarâyı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Sene 1161 [Rebî'ulevvel]

Gurre-i Rebî'ulevvel olan yevm-i Sebt'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Bağçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını temâşâ ba'dehû tenâvül-i ta'âm ve silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve sarı kabâ ve kabaniçe ve hüma sorguc rekz olunmuş kalensüveyi lûbs ve Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ve Felemenk elçisi duhûl, nâme ve hedâyâsın 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî olup bir mahalle teşrîf [183b] buyurmadılar.

Beşinci yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda eğlenilüp bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

⁵³² Metinde “مغز” şeklinde.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de sâ'at dokuzda Çukacılar Hânı'nın karşusunda vâki' dekâkîn-i kuyumcuyândan harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Mahmûd Paşa Câmi'i ittisâlinde vâki' merhûm Sebzî Efendi'nin hânesine teşrîf ve intifâ-yı harîka dek ârâm buyurulup ba'dehû mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at ve 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve ihrâc olunan mevâcib-i reşenin hitâmı olmağla hazînedâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına kürk-i istihsân irsâl eyledi.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve leyle-i Erba'â'da Hırka-i Şerîf'de kırâ't-ı Mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm olunup şeyhe ve kârî'ne ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd kılındı.

On ikinci yevm-i Erba'â'da kırâ't-ı Mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm için Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-kırâ't-ı nâme-i Şerîf-i Mekke dâru's-sa'âde ağasına kürk ve re'îs efendi ve müjdeciyân kullarına kabâ ilbâs ve hitâm-ı Mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâmda ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve Şimşirlik'de cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlendiri.

On beşinci yevm-i Sebt'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Sovukçeşme'ye **[184a]** teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular. Ve Haleb muhassılı olan İsmâ'îl Bey'e yevm-i mezbûrda Haleb mansıbı ile tuğ-ı vezâret ihsân-ı hümayûn oldu.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'dehû Mahbûbiyye'de vâki' havuzlara teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve Şimşirlik'de ağayân-ı 'arza cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenildi.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz tebdîl tarîkı ile Beşiktaş'a zehâb ve binâ olunan mahalleri temâşâ ve kubeyl-i zuhrda 'avd buyurdular. Bostâncıbaşı 'Ali Ağa'ya tekâ'üdlük ihsân ve haseki ağa kulları bostâncıbaşı ve kozbekcibaşı Hacı 'Ali haseki ağa oldu. Ve yeniçeri ağası dahi ağalıkdan 'azl ve Kars'a nefy ve kul kethudâsı ağa yeniçeri ağası oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'dehû İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne [184b] teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Sene 1161 [Rebî'ulâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i Ehad'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye şeref-bahş ve tûfengciyâna rimâye-i sürbe emr-i hümâyûn ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû İncülü'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de 'Ali Bey Köyü'ne binişciler râhî olmuş iken havâda ziyâde burûdet olmağla biniş Gülhâne'ye tahvîl ve vakt-i zuhrda teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû Şevkiyye'[ye] teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum'a Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra [dek] eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve kapucılar kethudâsı olan Nu'mân Bey kulları Bağdâd'a hizmete me'mûr olup sâbıkâ bostâncıbaşı olan Hüseyin Ağa kulları kapucılar kethudâsı vekîli oldu.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup cânib-i İncüli halvet olunup eğlenildi.

On birinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp [185a] ric'at buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Yahyâ Paşa'nın karındaşı İbrâhîm Bey'e bundan akdem kapucıbaşılık ile silahşorluk ihsân-ı hümayû[n] ve hanım sultân kendüye 'akd olunmuş idi. Yevm-i mezbûrda müşârun-ileyhâ hanım sultân hazretleri alay ile sarâyına irsâl ve zehâbını şevketlü efendimiz temâşâ ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de tebdîl tarîkı ile Beylerbeyi'ye zehâb ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Vâlide Yalısı'na su'ûd ve esbe süvâr ve Râmî Çiftliği'ne teşrîf ba'de-edâ-yı zuhr gül-geşt-i deşt ederek 'Ali Bey Köyü'nde cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfengciyâna rimâye-i sürbe emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm piyâde-nişîn ba'dehû filikeye süvâr olup 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Yalı Köşkü'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve tûfengciyâna rimâyê-i sürbe emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve bundan akdem Galata ağası olan Mehmed Ağa'nın fetk u retka iktidârı olmadığı nümâyân ve kendü dahi 'azlini taleb etmekle bâbü's-sa'âde ağalarından başkapu gulâmını Sa'd-âbâd'a ityân ve Galata ağalığıyla ilbâs-ı kabâ ve selefi muktezâ-yı tarîk üzre başkapu gulâmı oldu.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve Cezâyir dayısı tarafından vürûd eden elli 'aded esîr ve üç tavâşi ağa ve sâ'ir hedâyâsı mahall-i mezbûrda 'arz olundu. Ba'dehû şevketlü efendimiz İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû sandal-nişîn ve Kasr-ı Beşiktaş'a [185b] şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da şûrb-i şerbet-i devâ olunup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve 'Acem elçisinin Paşakapısı'na vürûdunu müşâhede ba'dehû Yalı Köşkü'ne zehâb ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf, anda dahi bir mikdâr ârâm ba'dehû Sofa-i hümâyûn'da vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi Hırka-i Şerîf'de edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve sofa kaplu kubur yenli semmûr kürk yevm-i mezbûrda lübs buyurdular. Ve Nisan'ın on dördü idi.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve sofa kaplu erkân semmûr kürk yevm-i mezbûrda lübs buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular. Ve Nisan'ın on altısı idi.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1161 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cemâziyelûlâ olan yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bâğçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve tûfeng-endâz[ân]-ı Enderûn'a rimâye-i sürbe emr-i hümayûn ba'dehû gül-geşt-i deşt ederek Yemişcibaşı Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân mahall-i Dîvân'da sarı kabâ ve kabaniçe ve hüma sorguc rekz olunmuş kalensüve lübs ve Oda-i 'Arz'a teşrîf ve 'Acem elçisi müte'ayyin birkaç âdemîsi ile Oda-i 'Arz'a duhûl ve nâmesin 'arz eyledi. Ba'dehû şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağıyân-ı [186a] hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve esbân-ı Istabl-ı 'âmire'nin çerâ-gâha zehâbını temâşâ ba'dehû İncüli'ye teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi biri idi.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr Sofa-i hümayûn'da vâki' kasr-ı cedîde şeref-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağrib dahi Sofa-i hümayûn'da edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de donanma-yı hümâyûnun Bahr-i Sefîd'e bâdbân-güşâ-yı 'azîmet olması murâd-ı hümâyûn olmağla şevketlü kerâmetlü efendimiz sâ'at birde Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına kürk ve beğân-ı çekdiriyâna ilbâs-ı kabâ olunup donanma-yı hümâyûn âteş-zen-i top-ı ra'd-âşûb olarak Beşiktaş cânibine zehâb eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Vâlide Yalısı'na su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn ve Bahâriyye'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve Mısır hazînesinin vürûdunu temâşâ ba'dehû dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû havuzlara şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de göc-i hümâyûn ile Beşiktaş'a zehâb ve müceddeden binâ olunan mahalle teşrîf ba'dehû harem-i hümâyûn dahi vürûd eyledi. Ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü kerâmetlü efendimiz kâkum kürk lûbs buyurup hudd[â]mân-ı sâ'irenin sâde lûbs etmesini emir buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi sekizi idi.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup **[186b]** ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de yeni köşke teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'ileri gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda kapudan paşa kulları Bahr-i Sefîd'e bâdbân-güşâ-yı 'azîmet oldu.

On dördüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvâriye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de bostâncıbaşı ağa kullarının mandırada ta'dâd-ı ganem ve ber-vech-i mu'tâd ziyâfetine ruhsat-ı hümâyûn olmağla sandal-nişîn-i 'azîmet ve Haydarpaşa'dan su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek ta'dâd-ı ganem olan mahalde vâki' kasra teşrîf ba'de-temâşâ-yı ta'dâd-ı ganem sâye-bâna sâye-bahş ve

ba'de-tenâvül-i ta'âm edâ-yı 'asra dek ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm bostâncıbaşı ağaya kürk ilbâs olunup Kādıköyünden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'dehû ser-i nerdübâna şeref-bahş ve tenâvül-i ta'âm ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomağa emr-i hümayûn ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet ve 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz kerrâke lûbs buyurdular. Ve Mayıs'ın beşi idi.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da 'Acem elçisi şevketlü kerâmetlü efendimizin câmi'-i şerîfe zehâbını müşâhede etmesi merâmı olmağla mes'ûlüne ruhsat ve Mehmed Emîn'in yalısına karîb bir mahalde 'Acem elçisini tevkîf ve şevketlü efendimizin muhteşem alay ile câmi'e zehâbını temâşâ eyledi. Ve ba'de-edâ-yı cum'a Tophâne İskeleyi'nden sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirminci yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya [187a] râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve kubeyl-i 'asrda piyâde-nişîn ve Mehmed Emîn'in yalısına şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de verâ-yı Dolmabâğçe'de vâki' Sedbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve câmi'-i mezbûr zâtında dayyık ve mürûr-ı eyyâm ile köhne olup ta'mîr ve tevsî'a muhtâc ve civâr-ı sarây-ı sultânide olmak takrîble vücûh ile elyak iken ⁵³³ الاشياء مرهونة باوقاتها muktezâsınca şevketlü kerâmetlü efendimiz bu a'mâl-i haseneye muvaffak olup etrâfından ba'zı büyütlü iştirâ ve müceddeden ta'mîr ve tevsî' etmekle bâ'is-i du'â-yı hayr oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve müceddeden binâ olunan mahalle teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac'a su'ûd ba'de-edâ-yı zuhr piyâde-nişîn ve Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf ve çerâ-gâhda olan esbânî temâşâ ve mîrâhûr ağa kullarına ber-vech-i mu'tâd kürk ilbâs ve mîrâhûr ağa kullarının keşîde eylediği esbe süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sene 1161 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cumâdelâhire olan yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve Emîn Bey kulları mülâzemet ile Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

İkinci yevm-i Hamîs'de Taksîm yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve mîrâhûr-ı evvel Durak Bey kulları hizmete me'mûr olup Mehmed Emîn-zâde [187b] Sâdık Ağa vekîl-i mîrâhûr-ı evvel oldu.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

⁵³³ "Her şeyin bir vakti vardır" manasına gelen Arapça bir söz.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bî-zebânândan sâbıkâ başdilsiz olup ber-murâd olan 'Ali Dilsiz kulları nısf sâ'atde Tophâne'ye zehâb u iyâbına va'd-i ihsân-ı hümayûn olunup nısf sâ'atden iki dakîka mürûrununda zehâb u iyâb eyledikde ihsân-ı zer-i vâfire ile dil-şâd kılındı.

Altıncı yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve tırâş-ı hümayûn olup sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet re's-i nerdübâna teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomağa emr-i hümayûn ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Beylerbeyi'ye zehâb ve müceddeden binâ olunan kasırları temâşâ ve hudd[â]mân-ı hâssa ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sâbıkâ hâsodabaşı olan Erzurumî 'Ali Ağa kullarının ruh-sûde-i pâ-yı şeref-bahşâları olmasına ruhsat-ı hümayûn olup fevka'l-me'mûl ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kâdiköyü İskelesi'nden su'ûd ve Yemişcibaşı Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-edâ-yı **[188a]** 'asr tenâvül-i ta'âm olunup iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da Sedbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn ve yeni köş[k]e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e su'ûd ve bir mikdâr ârâm ve Hisâr'da vâki' câmî-i şerîfde salât-ı zuhr edâ ba'dehû Göksu'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da tırâş-ı hümayûn ve re's-i nerdübânda ârâm ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomağa emr-i hümayûn ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ba'de-temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân Gülşen-âbâd'a teşrîf ve sâhilde vâki' kasrda edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Fîl Köprüsü'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Sultân 'Osmân Havuzu'nda vâki' kasrda tenâvül-i kahve-altı ba'dehû taht-ı revâna süvâr ve Kemerler'de vâki' kasra teşrîf-i iclâl ba'de-edâ-yı zuhr bend-i mâ-i kemerde olan kasra teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve çalıcı mehterbaşıya ve sâ'ir neferâtına ve aşçıbaşıya⁵³⁴ ihsân-ı hümayûn ba'dehû esbe süvâr ve Vâlide

⁵³⁴ Aşçı kelimesi nüshada عشجی şeklinde imla edildi.

Kemeri cânibinde âmâde olunan sâye-bahş ba‘de-edâ-yı ‘asr gül-geşt-i deşt ederek Büyükdere'den filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular. Ve vakt-i sayfa [188b] kıllet-i mâ‘dan İstanbul'da zarûret-i küllî çekildiği müşâhede-i hümâyûn olmağla ve vakt-i şitâda cem‘-i miyâh için ‘asr-ı Sultân Ahmedî'de binâ olunan seddin fevkına iki zirâ‘dan mütecâviz şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri sedd keşîde ve terfî‘ edüp “bu def‘a cem‘ olunan miyâh İstanbul'a iki şehir mikdârı kifâyet eder” deyü su nâzırı haber verdi. Hakk sübhânehû ve te‘âlâ hazretleri şevketlü efendimizi atvel-i ‘ömr ile mu‘ammer edüp hezârân hayrât-ı celîleye muvaffak eyleye, âmîn.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum‘a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan reşen mevâcibi taksîmâtını temâşâ ba‘dehû mahall-i Dîvân'da beyâz kabâ ve kabaniçe ve siyâh sorguc rezk olunmuş kalensüve lübs ve Oda-i ‘Arz'a teşrîf ve ‘Acem elçisine cebhe-sây-ı pây-ı şevket-me‘âba ruhsat ve vakt-i rucû‘u olmağla şâhına tahrîr olunan nâme-i hümâyûn teslim ba‘dehû şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba‘de'd-du‘â Sofa-i hümâyûn'da havuza muttasıl maksûrede tenâvül-i ta‘âm ba‘dehû tırâş-ı hümâyûn olup filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1161 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf olan yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Bebek'e su‘ûd ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular. Sipâhîler ağası olan Sâlih Ağa kulları yevm-i mezbûrda tekmîl-i müddet-i ecel-i müsemmâ edüp sipâhîler ağalığı mahlûl olmağla çukadâr ağa olan Halîl Ağa kullarına sipâhîler ağalığı kerem ü

‘inâyet ve defterdâr efendinin hânesine müsâferet ile irsâl ber-muktezâ-yı tarîk Mehter-zâde Ahmed Ağa çukadâr ağa ve mü’ezzinbaşı olan ‘Ali Ağa kulları rikâbdârlık ile dil-şâd ve Emîn Bey Hâne-i hâssa'da mülâzım olmağla Hâne-i hâssa'ya kimesne ahz olunmadı.

İkinci yevm-i Cum‘a'da Beşiktaş Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Sedbaşı'na teşrîf ve ‘İvaz⁵³⁵ Paşa-zâde Halîl Bey kulları me‘mûr olduğu hizmetden vürûd ve ‘arza duhûl ba‘dehû şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp mu‘âvedet buyurdular.

Dördüncü [189a] yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve hitâm-ı mevâcib-i reşen olmağla sadr-ı ‘âlî kullarına hazînedâr ağa kulları ile kürk-i istihsân irsâl olundu. Ba‘de-edâ-yı hizmet-i mezbûre Kasr-ı Beşiktaş'da cebhe-sây-ı ‘ubûdiyyet oldu. Ve silahşor İsmâ‘îl Bey kulları me‘mûr olduğu hizmetden ba‘de'l-edâ vürûd edüp yevm-i mezbûrda ‘arza duhûl eyledi.

Beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i ‘azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda ba‘de'z-zuhr bir mikdâr eşkıyâ livâ-i şekâveti güşâd ederek Sipâhî Bâzârı'ndan zuhûr ve sell-i seyf ve ehl-i sûku iğlâk-ı dekâkîn için tehdîd ve muhâlefet edenleri darb ederek etrâfa hücûm etdiklerinde ehl-i dekâkîn ittifâk ile darba ikdâm ve etrâfdan kulluk tâ‘ifesi ‘ucâleten resîde oldukda beş altısını imâte bâkîlerinin dahi sebâta karârları kalmayup cem‘iyyetleri güsiste ve perîşân ve beş altısı dahi me‘hûz oldu. Hakk sübhânehû ve te‘âlâ hazretleri şevketlü efendimizin a‘dâsını dâ‘imâ makhûr ve livâsını müstedâm [u] mansûr eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Yedinci yevm-i Erba‘â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'na teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

⁵³⁵ Nûshada عیواض imlasıyla.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Cihângîr Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sâhil-i Tophâne'den sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve eşkıyânın silsile-i cem'iyetleri suhûletle güsiste olduğundan sadr-ı 'âlî kullarına 'arzda şevketlü kerâmetlü efendimiz kendi kürklerinden bir semmûr kürk ilbâs ve miyânına bir hançer dahi rekz edüp ser-i iftihârların peyveste-i tâk-ı âsumân buyurdular.

On birinci yevm-i Ehad'de Taksîm yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Beşiktaş'da ihrâc-ı surre-i Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere olunup **[189b]** dâru's-sa'âde ağası kullarına kürk ve kabâ ilbâsı mu'tâd olanlara ilbâs-ı kabâ ba'dehû sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve Beylerbeyi'ye zehâb olunup bir mikdâr ârâm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a zehâb ve ba'de-semâ'-ı dervîşân hadîkasında vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bebek'e su'ûd ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de göc-i hümayûn ile Beylerbeyi'ye teşrîf ve birkaç hademe-i tebdîl ile Topkapısı'na zehâb ve binâsı mübâşeret olunan mahalleri temâşâ edüp ba'de'l-'asr mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet filike-nişîn-i mu'âvedet ve vakt-i zuhrda verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Fıstıklı Bâğçe'ye teşrîf ve bâğçe-i mezbûr ve Kibleli Yalısı, Sâlih Ağa'nın vefâtından sonra kethudâ-yı sadr-ı 'âlî olan Yûsuf Efendi kullarına taraf-ı mîrîden bey' olunmağla şevketlü efendimizin hîn-i teşrîflerinde müşârun-ileyh Yûsuf Efendi kulları hedâyâsın 'arz **[190a]** ve kubeyl-i 'asrda mesbûku'z-zikr yalısına teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr ârâm ba'dehû sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî-i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve câmî-i mezbûr ziyâde 'atîk ve ba'zı mahalleri harâba müşrif olmağla şevketlü efendimiz ta'mîr ve tevsî' edüp mazhar-ı du'â-yı hayr oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Neşât-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû kozbekcibaşı kullarını irsâl ve Es'ad Efendi dâ'îlerini ityân ve huzûr-ı şevket-me'âba duhûl ve şeyhülislâmlık kürkü ilbâs olunup şânını terfî' eylediler.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda yeniçeri ağası kulları 'azl olunup kul kethudâsı kulları ağalık ile dil-şâd kılındı.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Bebek'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Beylerbeyi'de 'iffet-serâda havuza muttasıl olan mahalde *Mi'râciyye* kırâ'at olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı icâbet Sofa-i hümâyûn'da vâki' ser-i nerdübânda ârâm ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i

zuhurda verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve halvet-i hümayûn ile vakt-i mağribe dek eğlenildi.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Çubuklu'ya teşrîf ve sâhilde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve tûfeng-endâzân-ı Enderûn'a rimâye-i sürbe emr-i hümayûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Sene 1161 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân-ı Şerîf olan yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Rumeli Hisârı'nda salât-ı zuhru edâ ba'dehû Göksu'ya [190b] teşrîf-i iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de'd-du'â Sofa-i hümayûn'da vâki' germâbede tırâş-ı hümayûn ve havuzlara teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm Şevkiyye'ye şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm olup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve ba'de'z-zuhr Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da yine Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'ya şeref-bahş ve sadr-ı âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Anadolu Hisârı'nda vâki' câmi'e zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de sandal-nişîn ve Şeref-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve safrâ galebe etmekle bir mikdâr kay' vâki' olup hekîmbaşı kullar[1] gelüp ba'zı mu'âlece tertîb ve isti'mâl-i hümâyûn buyuruldukda mündefi' oldu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de Yeşillioğlu Sarâyı ittisâlinde harîk vâki' olup beş sâ'at mikdârı mümtedd ve müştâ'il ba'dehû muntafî oldu. Ve şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Onuncu yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da yine Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Göksu'dan su'ûd ve taht-ı revâna süvâr ve Kavacık'da vâki' kasra teşrîf-i iclâl ve kubeyl-i 'asrda körfezde vâki' Sâdık Ağa'nın yalısına teşrîf ve ihzâr olunan et'ime-i mütenevvi'adan tenâvül ve Sâdık Ağa ve Hüseyin Ağa kulları hedâyâların 'arz ve ba'de-edâ-yı 'asr [191a] filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a Çengelköyü'nde vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Ehad'de verâ-yı Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hünkâr İskeleyi'nde âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ba'de-edâ-yı zuhr esb-i gerdûn-mesîre süvâr ve Gümrükcü İshâk Ağa'nın hânesinde vâki' kasra teşrîf ve eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr huddâmân-ı hâssa kullarına nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ba'de-tenâvül-i ta'âm 'avd ve gümrükcü-i sâbık Yûsuf Ağa kullarının yalısından filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de'd-du'â Sofa-i hümâyûn'da germâbede tırâş-ı hümâyûn ve ser-i nerdübânda ârâm ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomağa emr-i hümâyûn ve ba'de't-temâşâ Topkapısı'na zehâb ve mahall-i binâyı müşâhede buyurup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bebek'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de göç-i hümâyûn ile Beşiktaş Sarâyı'na nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf, sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'ileri gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da **[191b]** sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec kısteyn mevâcibi taksîmâtını temâşâ ba'dehû Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı icâbet ser-i nerdübânda tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve bâbü's-sa'âdeti's-şerîfe ağası muhâsebecisi olan İsmâ'îl Efendi vefât edüp muhâsebecilik mahlûl olmağla Hâne-i hâssa'dan Sâ'atci Mustafa kullarına muhâsebecilik kerem ü 'inâyet buyurulup ve ser-câmeşûyân olan Bosnavî Ahmed Ağa Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf-i iclâl ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Beylerbeyi'ye şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1161 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf olan yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar. Ve ihrâc olunan mevâcibin hitâmı olmağla rikâbdâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına kürk-i istihsân irsâline me'mûr oldu.

İkinci yevm-i İsneyn'de yeni köşke teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Erba'a'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de yeni köşke teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve vakt-i 'ışâda Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de yeni köşke teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

[192a] Sekizinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de vakt-i 'ışâda sandal-nişîn ve Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Istabl-ı 'âmire'den ihrâc olunan esbânı yevm-i

mezbûrda müşâhede buyurup ba'zısının yine Istabl-ı 'âmire'de kalmasını emir buyurdular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da yeni köşke teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i Cum'a'da vakt-i 'ışâda Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Sedbaşı ta'bîr olunan mahall zâtında mürtefi' ve şâyeste-i iltifât olmağla fevkânî ve tahtânî müceddeden binâ olunan kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve sahn-ı Dolmabâğçe'de olan kasrı dahi tecdîd ve tevsî' ile teşrîf-i hümayûna şâyeste hoşça mahall oldu.

On beşinci yevm-i Ehad'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr ber-vech-i mu'tâd cebhe-sây-ı Hırka-i Nebî 'aleyhi's-selâma ruhsat-ı hümayûn ve vezîr-i a'zam ve şeyhülislâm efendi ve vürûdu mu'tâd olan 'ulemâ-i kirâm ve ricâl-i devlet fersûde-cebîn ile şeref-yâb oldular. Ve şevketlü efendimiz ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de ba'de-edâ-yı subh harem-i hümayûn sandal-nişîn ba'dehû şevketlü efendimiz dahi filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî ve ba'de'z-zuhr Hırka-i Nebî 'aleyhi's-selâm harem-i hümayûna ahz ve ba'de-ihrâc-ı miyâh-ı teberrük yine mahalline vaz' olundu. Ve leyle-i Sülâsâ'da **[192b]** İstanbul'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup filike-nişîn-i mu'âvedet olmadılar.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da ba'de-irsâl-i harem-i hümayûn Topkapusı'na zehâb ve binâ olunan mahalleri temâşâ edüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Sedbaşı'nda vâki' kasr-ı cedîde teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de yeni köş[k]e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve berây-ı 'ıydiyye vürûd eden esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da yeni köş[k]e teşrîf ve ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i Cum'a'da ba'de'l-iftâr sandal-nişîn-i 'azîmet ve Topkapusı'ndan su'ûd ve Bâbü's-sa'âdeti's-şerîfe'den ber-vech-i mu'tâd Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-terâvîh ve salât-ı kadr Bâbü's-sa'âde'den duhûl ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-du'â-yı icâbet Topkapusı'ndan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a sandal-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Mumcu-zâde Mehmed Ağa Mağnisa tevliyyeti⁵³⁶ ile ber-murâd olup Hazîne'den Çerkes Mehmed Bey Hâne-i hâssa'[ya] ahz olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de yeni köşke teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de [193a] Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i 'Arefe'de sandal-nişîn ve Topkapusı'ndan su'ûd ve binâ olunan mahalli temâşâ ba'dehû 'iffet-sarâya râhî ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı 'asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû olan tahta şeref-bahş ve ba'de-icrâ-yı resm-i

⁵³⁶ Nûshada دولیتی imlasıyla yazıldı.

‘Osmânî ve istimâ‘-ı kırâ‘at-ı hutabâ⁵³⁷ ve e‘imme-i cevâmi‘-i selâtîn silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve nisâr-ı zer ve ba‘de-temâşâ-yı tomakçıyân ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1161 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl-i Şerîf olan yevm-i Sülâsâ'da ber-vech-i [mu‘tâd] ba‘de'l-mu‘âyede Sultân Ahmed Câmî‘i'ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘ıyd Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve hademe-i Enderûn kulları dahi şâl-bûs-ı hümâyûn ile şeref-yâb ve ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ba‘de-temâşâ-yı musâri‘ûn kesret-i nüzûl-i matardan derûn-ı kasra teşrîf ve istimâ‘-ı fasl ile eğlenilüp ve nüzûl-i bârân dahi mütemâdî ve harem-i hümâyûn dahi Beşiktaş'a râhî olmağla şevketlü efendimiz dahi şiddet-i nüzûl-i bârândan sandal-nişîn ve Beşiktaş'a râhî oldular. Ve karîbü'l-‘ahd[d]e bu misilli nüzûl-i kesret-i bârân meşhûd olmadığını müsinn olan kimesneler haber verdiler.

İkinci yevm-i Erba‘â'da Sedbaşı'nda vâki‘ kasr-ı cedîde teşrîf musammem iken kesret-i nüzûl-i bârândan zehâb mümkün olmamağla Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve nüzûl-i matar bir mikdâr sükûnet bulmağla sâhil-i Beşiktaş'da musâra‘a ve resen-bâza ‘amel-i bâzîçeye emr-i hümâyûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve mîrâhûr-ı evvel kulları me‘mûr olduğu hizmetden vürûd edüp rikâb-ı hümâyûna duhûle ruhsat oldu.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki‘ [kasr-ı cedîde] teşrîf-i hümâyûn ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i ‘arz ba‘de'l-‘arz cündiyân-ı Enderûn'a ve ağayân-ı hareme cirid-i süvâriye emr-i hümâyûn ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Cum‘a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî‘i'ne zehâb ve ba‘de-edâ-yı cum‘a Sedbaşı'nda vâki‘ kasr[a] teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı ‘âlîye cirid-i süvâriye emr-i hümâyûn ve ref‘-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de deryâda fişek temâşâsıyla **[193b]** eğlenildi.

⁵³⁷ Nûshada خطبای şeklinde.

Beşinci yevm-i Sebt'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ bostâniyâna müsâbaka-i akdâma emr-i hümayûn ve sebk edenlere üçer guruh ve pes-mândelere yarımşar guruh ihsân-ı hümayûn buyurulup mecmû'unu dil-şâd eylediler. Ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de deryâda fışek faslı ile eğlenildi.

Altıncı yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve istimâ'-ı fasl ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve kahvecibaşı Ahmed Ağa kulları kapudan paşa kullarının Bahr-i Sefid[d]en İstanbul'a vürûduna ruhsat-ı hümayûnu müş'ir emr-i hümayûn irsâline yevm-i mezbûrda me'mûr oldu.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp esbe süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de Taksîm yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Sebt'de Yeni Köşk'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Sedbaşı'nda vâki' kasrda ziyâfet-i sadr-ı 'âlî olması murâd-ı hümayûn olmağla şevketlü efendimiz ba'de-edâ-yı subh kasr-ı mezbûra teşrîf-i iclâl ve musâri'ûn ve resen-bâz İbrâhîm'e ba'dehû cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ için vürûd eden ricâl ve nisvâna mûmâna'at olunmamak için tenbîh-i hümayûn ve ber-vech-i mu'tâd ihzâr olunan et'ime tenâvül ba'dehû sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kullarına semmûr kürk ilbâs olunup mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

[194a] On yedinci yevm-i Hamîs'de ba'de-edâ-yı subh göç-i hümâyûn ile filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve vakt-i zuhrda İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ve ba'de-l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ric'at buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapu'ya zehâb ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz kâkum kürk lübs buyurdular. Ve ağayân-ı 'arzın dahi kâkum kürk lübs etmelerini emir buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in üçü idi.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i [zuhrda] Gülhâne'ye şeref-bahş ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda bâbü's-sa'âde ağası rikâbiyyesin 'arz ve bervech-i mu'tâd semmûr kürk ilbâs olundu. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular. Ve Teşrîn-i Evvel'in dördü idi.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Sofa'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve kahvecibaşı Ahmed Ağa kulları me'mûr olduğu hizmet-i ruhsat-ı duhûl-i Âsitâne-i kapudan paşadan yevm-i mezbûrda vürûd eyledi.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sofa kaplu semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in dokuzu idi.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf-i iclâl [194b] ba'de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1161 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Vidoz'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a Sultân Ahmed Hân Câmi'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapısı'na zehâb ve ba'de't-temâşâ bir mikdâr ârâm ba'dehû 'iffet-sarâya râhî olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncüli'ye teşrîf ve ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Cedîd Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr mahall-i halîfe-i kozbekciyâna sâye-bahş ve ba'de-tenâvül-i ta'âm 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve sâbıkâ berberbaşı olan Ahmed Ağa kulları Mısır-ı Kâhire'den vürûd edüp yevm-i mezbûrda 'arza duhûl eyledi.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

[195a] On üçüncü yevm-i İsneyn'de Bahr-i Sefîd'den birkaç gün mukaddem vürûd eden donanma-yı hümâyûnunun Tersâne-i 'âmire'ye duhûlü murâd-ı hümâyûn olmağla Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi ve kapudan paşa kullarına ber-vech-i mu'tâd kürk ve beğân-ı çekdiriyâna ilbâs-ı kabâ ba'dehû donanma-yı hümâyûn âteş-zen-i top-ı ra'd-âşûb olarak Tersâne-i 'âmire'ye râhî oldular. Ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn ve Bahâriyye'ye teşrîf ve kubeyl-i 'asrda tenâvül-i ta'âm ve ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Mahbûbiyye'de⁵³⁸ vâki' Kebâbiyye'ye teşrîf ve kubeyl-i 'asrda tenâvül-i ta'âm olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'de't-temâşâ İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

⁵³⁸ Nûshada sehven محبوبيه په ده şeklinde.

On altıncı yevm-i Hamîs'de yine Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncülü'ye sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Sokoğlu Mehmed Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda çukaya kaplı semmûr kürk lûbs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in yirmi sekizi idi.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Bâğçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'a'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd **[195b]** buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a Kitâbhâne-i hümayûn'a teşrîf ve ba'de-nûş-ı kahve-i âsâyış mu'âvedet ve hâfız-ı kütüpleri ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Venedik elçisinin Paşakapısı'na iyâb u zehâbını müşâhede ba'dehû Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapu'ya zehâb ve binâ olunan mahalleri müşâhede ve ba'de'z-zuhr mu'âvedet ve 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân mahall-i Dîvân'da sarı kabâ ve kabaniçe ve la'l ile müzeyyen sorguç rezk olunmuş

kalensüveyi lübs ve Oda-i ‘Arz'a teşrîf ve Venedik elçisi duhûl, nâme ve hedâyâsın ‘arz ba‘dehû şevketlü efendimiz ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sofa-i hümayûn'a şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Sene 1161 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve berây-ı ‘ıydiyye vürûd eden esbânı temâşâ ba‘dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı ‘âlî olmayup vakt-i zuhrda Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Altıncı yevm-i Erba‘â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba‘de-edâ-yı ‘asr tenâvül-i ta‘âm olunup ‘avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ‘acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ [196a] ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Cum‘a'da Mahmûd Paşa Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a mu‘âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'a ba‘de-edâ-yı ‘asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i ‘Arz'da olan tahta şeref-bahş ve ba‘de-icrâ-yı resm-i ‘Osmânî silahdâr ağa

kullarının yerine teşrîf ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve ba'de-temâşâ-yı tomakcıyân tenâvül-i ta'âm ve Hâsoda Câmi'i'nde salât-ı mağrib edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda vakt-i subhda Zeyrek Yokuşu kurbunda harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi sandal-nişîn ve sâhil-i Ayakapısı'ndan su'ûd ve sâbıkâ çavuşbaşı Mühürdâr Mustafa Ağa'nın hânesinde intifâ-yı harîka dek ârâm ba'dehû filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On birinci yevm-i İsneyn'de ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd 'avd ve ba'de-zebh-i kurbânân Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn kulları bûs-ı şâl-ı şeref-me'âl [ile] mesrûru'l-bâl ve re's-i havuzda vâki' maksûrede muhtasarî tenâvül-i ta'âm ve 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da Gülhâne'ye teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve ba'de-temâşâ-yı bâzîçe-i rumh cirid-i süvâ[rî]ye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb ve tabaka-i vasatda vâki' hünkâr yerine teşrîf ve ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de cânib-i İncüli halvet **[196b]** ve kubeyl-i mağribe dek eğlendi.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr huzûr-ı şevket-me'âbda tabh-ı helvâ ve tenâvül-i ta'âm olunup 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi birinci [yevm-i] Hamîs'de Yeni Bâğçe'de vâki' Nakkâş Paşa Sarâyı'na zehâb ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve kable-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve Edirnekapısı'ndan hurûc ve merhûme Hadîce Sultân Yalısı'ndan sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da yine Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve kapucılar kethudâsı olan Nu'mân Bey kullarına yevm-i mezbûrda vezâret ile Selanik mansıbı kerem ü 'inâyet ve vekîl-i mîrâhûr-ı evvel olan Sâdık Ağa kullarına kapucılar kethudâlığı 'inâyet ve mîrâhûr-ı sâni olan 'Abdurrahmân Paşa-zâde kulları vekîl-i mîrâhûr-ı evvel ve 'Arabgirî 'Ali Ağa kulları vekîl-i mîrâhûr-ı sâni oldu⁵³⁹.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de binişci kulları Bahâriyye'ye zehâb etmiş iken şiddet-i burûdet-i havâdan biniş-i hümayûn Ağa Bâğçesi'ne tahvîl [197a] ve vakt-i zuhrda teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

⁵³⁹ Buranın devamında "Yirmi yedinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular" yazılmışsa da üzeri çizilmiştir.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sebt'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sene 1162 [Muharrem]

Bin yüz altmış iki senesinin gurre-i Muharremü'l-harâmı olan yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı Enderûn'a darb-ı kütüğe emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf-i iclâl ve tebrîk-i sâl-i cedîde sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapusı'na zehâb ve kubeyl-i 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve ref'-i cirid edenler mazhar-ı ihsân ba'de't-temâşâ İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ'at altıda Gül Câmi'i kurbunda harîk zuhûr ve birkaç hâne muhterik ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Onuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve ahâlî-i Dîvân tenâvül-i ta'âmda iken ziyy-i Enderûn ile bu kulları sadr-ı 'âlî kullarına aşûrâ irsâline nutk-ı hümayûn sudûr ve bu kulları dahi edâ-yı hizmet-i me'mûre eyledikde

ahâlî-i Dîvân muvâcehesinde [197b] beş kîse akçe kerem ile dil-şâd buyurdular. Hakk sübhâ[nehû] ve te'âlâ hazretleri şevketlü kerâmetlü efendimizi erîke-i saltanatlarında müstedâm ve a'dâ-yı bed-hâhların zîr-i kahrında fermânına münkâd u râm eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-mürselîn. Ve vakt-i zuhrda dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On birinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve tabh olunan dört kazgan aşûrâyı Topkapu'da olan 'ameleye taksîm ve müşâhede ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Kalenderiyye Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû cedîden binâ olunan mahalli temâşâ ve vakt-i 'asrda Şevkiyye'ye teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Nu'mân Paşa kullarına 'iffet-sarây-ı hümâyûnda olan sultân hazretleri 'akd-i nikâh olundu.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'dehû edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de dîvânihâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâyı cum'a 'avd **[198a]** buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i darb-ı kütüğe emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de mahall-i halife-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de vakt-i duhâda Sovukçeşme'ye teşrîf ve Nu'mân Paşa kullarına 'akd olunan sultân hazretlerine şevketlü kerâmetlü efendimizin ihsân-ı hümayûn buyurdukları saçı 'inâyetlü dâru's-sa'âde ağası ma'yyetiyle müşârun-ileyhâ sultân hazretlerine irsâl ve zehâbını temâşâ ba'dehû 'iffet-sarâya râhî olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da vakt-i duhâda sultân-ı müşârun-ileyhânın çehâzı zehâbı murâd-ı hümayûn olmağla şevketlü efendimiz Darbhâne'de vâki' emîn ağanın odasına teşrîf ve alay ile çehâzın zehâbını temâşâ ba'dehû 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Sultân Ahmed Câmi'i sahnına nâzır sâbıkâ dâru's-sa'âde ağası yazıcısı olan İbrâhîm Efendi'nin hânesine şevketlü kerâmetlü efendimiz teşrîf-i iclâl ve müretteb alay ile sultân hazretlerinin mürûrunu temâşâ ba'dehû 'avd ve Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâyı cum'a Âhûrkapu kurbunda vâki' Nu'mân Paşa kullarına 'akd olunan sultân sarâyına teşrîf ve bir mikdâr oda-i kebîrde ârâm ba'dehû 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i 'asrda yine oda-i kebîre teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve taşra hânendeleri fasl ba'dehû müşârun-ileyh paşa kullarına semmûr kürk ilbâs olunup 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de kalyon inmesi murâd-ı hümayûn olmağla sandal-nişîn ve üç anbarlıya teşrîf ve bir sâ'at-i meymenet-iktirânda deryâya izhâbına mübâşeret ve bir mikdâr zehâb ba'dehû hareketden kaldıkda şevketlü **[198b]** kerâmetlü efendimiz hazretleri sâhib-i devlet kullarını çağırdup kalyonun inmesinde sa'y u i'ânet olunmasını tenbîh-i hümayûnları oldukda mûmâ-ileyh kulları dahi re's-i

kalyona râhî ve ‘inâyet-i ilâhî ile deryâya nüzûl eyledi. Ba‘dehû sâhib-i devlet ve şeyhülslâm efendi ve kapudan paşa kullarına kürk ilbâs ve fîlike-nişîn-i mu‘âvedet ve Sepetciler'e teşrîf ve ba‘de-edâ-yı zuhr Şevkiyye'ye şeref-bahş ve tenâvül-i ta‘âm olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘iffet-sarâya râhî oldular. Mezbûr Ejder-peyker nâm kalyon nüzûl eyledikten sonra bâ-fermân-ı hümâyûn taraf-ı şehriyârîden Sadr-ı a‘zam ‘Abdullâh Paşa ve müftî efendi dâ‘îleri Mahmûd Paşa ittisâlinde hasbeten lillâh binâsı murâd-ı hümâyûn buyurulan câmi‘-i şerîfin esâsına yevm-i mezbûrda altı sâ‘at otuz iki dakîka mürûrunda mübâşeret olunup ibtidâ olundu. Hudâ-yı müte‘âl karîben itmâmını teshîl eyleye, âmîn.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapusı'na zehâb olunup kurb-ı ‘asra dek eğlenildi.

Sene 1162 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ba‘de-d-Dîvân ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba‘â'da ‘iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bahâriyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden Venedik elçisinin mürûrunu müşâhede ba‘dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî cündîlerine cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve ba‘de-t-temâşâ İncülü'ye şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi cânibi halvet olunup eğlenildi.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ İncülü'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Erba'â'da dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû binâ olunan mahalle râhî ve Kuş ta'bîr olunan mahallin ittisâlinde olan odada kubeyl-i 'asra dek ârâm ve Mahbûbiyye'de⁵⁴⁰ [199a] ba'de-edâ-yı 'asr 'av[d] buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapusı'na zehâb olunup kubeyl-i 'asra dek eğlenildi.

On beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn [ve] Vâlîde Yalısı'na su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Bahâriyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda kethudâ-yı sadr-ı 'âlî Yûsuf Efendi kulları tekmîl-i müddet-i ecel-i müsemâmâ etmekle 'Abdî Ağa kulları kethudâ-yı sadr-ı 'âlî oldu.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvâ[rî]ye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Şevkiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'avd buyurdular.

⁵⁴⁰ Nûshada sehven محبوبيه په ده şeklinde.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve ba'de-edâ-yı zuhr cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'dehû Yalı Köşkü ta'bîr olunan mahalle teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr⁵⁴¹ tenâvül-i ta'âm ba'dehû Süleymâniyye Câmi'i sah[nı]na nâzır olan kasra teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve Süleymâniyye cânibine güşâde olan bâbdan hurûc olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Şevkiyye'ye [199b] teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye şeref-bahş ve 'asra karîb cedîden binâ olunan mahalde Kuş kurbunda vâki' odada vakt-i 'asra dek ârâm ve Mahbûbiyye'de salât-ı 'asr edâ olunup 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i İsneyn'de sâ'at üçde Âhûrkapu'da vâki' dâru's-sa'âde ağası kullarının konağında harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Nu'mân Paşa kullarına 'akd olunan sultânın sarâyına teşrîf ve intifâ-i harîka dak mahall-i mezbûrda ârâm buyurulup 'avd buyurdular.

⁵⁴¹ Nûshada sehven "zuhr" şeklinde.

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncülü'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sene 1162 [Rebî'ulevvel]

Gurre-i Rebî'ulevvel olan yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'dehû Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

İkinci yevm-i Hamîs'de yine Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de Yemiş İskelesi kurbunda vâki' zindâna karîb mahalde harîk zuhûr ve birkaç dükkân muhterik ba'dehû muntafî olmağla şevketlü kerâmetlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Beşinci yevm-i Ehad'de mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i reşen taksîmâtını müşâhede ba'dehû Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî 'iffet-sarâya râhî ve ba'de'z-zuhr muhtasarî Topkapusı'na zehâb ve kubeyl-i 'asra dek eğlenildi.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf [200a] ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve leyle-i Sülâsâ'da sâ'at beşde Uzunçarşubaşı'nda sâbıkâ bostâniyânda haseki olan Za'im Mustafa Ağa'nın hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Köse 'Ali Paşa'nın hânesine teşrîf ve intifâ-yı harîka dek ârâm olup mu'âvedet buyurdular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Hâne-i hâssa'dan çıkma sırmakeş Mustafa Ağa fevt ve ze'âmeti Hâne-i hâssa ağalarından 'Abdurrahmân Ağa'ya silahşorluk ile

ihşân-ı hümayûn olunup yerine Hâne-i hâssa'ya Kilâr'dan başkullukcu 'Ali Ağa ahz olundu.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve reşen mevâcibi teşrîfâtıyla yevm-i mezbûrda silâhdâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına irsâl ve Gülhâne'de vürûd edüp şâl-bûs-ı hümayûn ile şeref-yâb oldu.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve gurre-i Rebî'ulevvel'in yevm-i Sülâsâ'dan sübûtu i'lâmı vürûd etmekle yevm-i Cum'a on birinci vâki' oldu. Ve leyle-i Sebt'de Hırka-i Şerîf'de kırâ't-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm murâd-ı hümayûn olmağla ba'de'l-mağrib Ayasofya şeyhi Hasan Efendi vakte münâsib va'z ve ba'de-kırâ't-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm salât-ı 'ışâ dahi Hırka-i Şerîf'de edâ olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Sebt'de vakt-i duhâda Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-kırâ't-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm mu'âvedet ve vakt-i zuhrda⁵⁴² Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ruhsat-yâb-ı duhûl-i 'arz ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz tenâvül-i ta'âm ve Topkapu'da binâ olunan mahallin **[200b]** itmâmı haberin ve miftâhların binâ emîni olan muhâsebeci 'Ali Efendi kulları Ağa Bağçesi'ne ityân etmekle ilbâs-ı kürk ile mültefet ü mükerrerrem oldu.

On üçüncü yevm-i Ehad'de muhtasarî Topkapusu'na zehâb olunup kubeyl-i 'asra dek eğlenildi.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Sofa-i hümayûn'da Bağdâd Odası'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve ser-bevvâbîn olan 'Abbâs-zâde kulları ba'de-edâ-yı hizmet-i me'mûre vürûd edüp 'arza duhûl oldu.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da Sofa-i hümayûn'da Oda-i Hıtân'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

⁵⁴² Nûshada ظهورده imlasıyla yazıldı.

On altıncı yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de yine mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Topkapu halvet olunup eğlendi.

Yirminci yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Mısır Hazînesi'nin vürûdunu temâşâ ba'dehû Topkapu'ya şeref-bahş-ı iclâl ba'de-edâ-yı 'asr dâru's-sa'âde ağası kullarının yerine muttasıl şevketlü efendimiz için binâ olunan mahalle teşrîf ve gilmânân-ı Enderûn'a bâzîçe-i tomağa emr-i hümayûn ve tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Şubat'ın yirmi yedisi idi.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda⁵⁴³ Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Topkapusı'nda mahall-i cedîde teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz mahall-i cedîdi temâşâyâ ruhsat-ı hümayûn ve temâşâ ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp [201a] mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Topkapu'da ağa yerinde vâki' cây-gâh-ı şevket-me'âba teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

⁵⁴³ Nûshada ظهورده imlasıyla yazıldı.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda⁵⁴⁴ Topkapu'da ağa yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sene 1162 [Rebî'ulâhîr]

Gurre-i Rebî'ulâhîr olan yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve bir mikdâr ârâm ba'dehû piyâde-nişîn ve 'Ali Bey Köyü'nde vâki' cânib-i mâ-i cârîde âmâde olunan sâye-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Topkapusı'na teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri gelüp ba'de'l-'arz mahall-i cedîdi temâşâyâ ruhsat-ı hümâyûn oldu. Ba'dehû şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Şevkiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve vakt-i zuhrda dîvânhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

⁵⁴⁴ Nûshada ظهورده imlasıyla yazıldı.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'ya göç-i hümâyûn ile teşrîf-i iclâl ve vakt-i zuhrda ağa yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Mart'ın on beşi idi.

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup **[201b]** ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Topkapu'da ağa yerine teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Topkapusı'nda halvet ile eğlenildi.

On dördüncü yevm-i Erba'â'da İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On yedinci yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de yine Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na zehâb ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da bir mahalle teşrîf buyurulmayup 'iffet-serâda ârâm olundu.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de İncüli'ye [202a] teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri li-merzâtillâh neşr-i 'ulûm-ı dîn ve talebe-i 'ulûma tahsîl-i kemâl-i yakîn içün nûsah-ı nâdireden altmış dokuz cild kütüb Ayasofya-i Kebîr'de vâki' Kitâbhâne-i hümâyûn'a ihsân-ı hümâyûn buyuruldu.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de yine İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Sultân Mehmed Câmi'i mahall-i kesret-i talebe-i 'ulûm olmağla ittisâlinde vâki' Kitâbhâne-i hümâyûn'a nûsah-ı mütedâvile ve nevâdireden altı yüz cild kütüb ihsân-ı hümâyûn olunup yevm-i mezbûrda teslim ve vaz' olundu.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i Sülâsâ'da beyne'l-'ışâ'eyn pîşgîr ağası Ahmed Efendi ze'âmet ile ber-murâd olup Seferli'den 'Ali Paşa-zâdelere birisi asâlet biri mülâzemet ile Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî olunup 'iffet-serâda eğlenildi.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş-ı iclâl ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1162 [Cemâziyelevvel]

Gurre-i Cumâdelûlâ olan yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a ric'at buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de havuzlara teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve Medîne-i Münevvere ⁵⁴⁵ شرفنا الله بزيارتها nın Ravza-i Mutahhara-i [202b] bihişt-âsâsında olan hicâblar mürûr-ı ezmân ile harâba müşrif olduğu ma'lûm-ı zamîr-i mû-şikâf-ı şehinşâhî oldukda tahsîl-i rızâ-yı ilâh ve ümniyye-i şefâ'at-ı Resûlüllâh tahrîk-i zimâm-ı eşheb-i irâde ve tecdîd olunması murâd-ı hümayûn olmağla selefde ba'de't-tecdîd Hazîne-i 'âmire'de mahfûz olan perd[e]ler yevm-i mezbûrda manzûr-ı hümayûn oldu.

Beşinci yevm-i Erba'â'da ⁵⁴⁶ Cedîd Ağa Bâğçesi'ne teşrîf olunup sadr-ı 'âlî kulları vürûd ve ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e şeref-bahş-ı iclâl ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmî'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündilere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ba'de't-temâşâ edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda dâru's-sa'âde ağası Beşîr Ağa kulları on bir at 'arz ve pesendîde-i hümayûn olup keşîde-i tavîle-i hâss olunması emr-i hümayûn oldu.

⁵⁴⁵ “Allah orayı ziyaretle bizi şerefledirsin” manasında bir dua cümlesi.

⁵⁴⁶ Burada gün atlaması oldu. Beşinci gün olarak “yevm-i Sülâsâ” yani Salı günü denmesi gerekirken Pazartesi'den Çarşamba'ya geçilmiş oldu.

Onuncu yevm-i İsneyn'de İncüli'ye teşrîf ve müceddeden yapılan asma koçu ve taht-ı revân ve müceddeden 'amel olunan zer-dûz bârgîr pûşîdeleri ile tesyîr ve müşâhede-i hümâyûn oldu.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye şeref-bahş-ı iclâl ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz vakt-i 'asra dek eğlenüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Topkapu'da ağa yerinde çerâgân olunmak tasmîm-kerde-i zamîr-i hümâyûn olmağla ba'de-edâ-yı cum'a ağa-yı müşârun-ileyhin [203a] yerine teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı mağrib fişekden masnû' kalyona âteş-zen ve ba'zı nâ-dîde fişek temâşâsıyla ârâm ve sâ'at üçde 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi biri⁵⁴⁷ idi.

On beşinci yevm-i Sebt'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i Ehad'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve kubeyl-i 'asrda Sofa-i hümâyûn'da vâki' lâle-zâra şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr ârâm ve Hırka-i Şerîf'de ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Dâvûdpaşa'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ba'de't-temâşâ Çerâgâh-ı Çırpıcı'da âmâde olunan sâye-bâna sâye-bahş ve bir mikdâr nevm-i istirahat ba'dehû rimâye-i sürbe emr-i hümâyûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ba'dehû cirid-i piyâde ve ba'de-tenâvül-i ta'âm sâhil-i Makrahora'dan filike-nişîn-i mu'âvedet

⁵⁴⁷ Üzeri çizilerek rakamla "22" yazılmış.

oldular. Ve yevm-i mezbûrda serhaddî sofa kaplu semmûr kürk lûbs buyuruldu. Ve Nisan'ın yirmi dördü⁵⁴⁸ idi.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na râhî olup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Sovukçeşme'ye şeref-bahş ve esbân-ı Istabl-ı 'âmire'nin çerâgâha tesyîrini temâşâ ve kubeyl-i 'asrda Sofa-i hümâyûn'da vâki' lâlezâra şeref-bahş-ı iclâl ve bir mikdâr ârâm ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Nisan'ın yirmi yedisi idi.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi üçüncü [203b] yevm-i Ehad'de dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Üsküdar Bâğçesi'nde vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'[ya] şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'dehû haremsarây-ı mezbûra teşrîf ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve leyle-i Sülâsâ'da Sultân Bâyezîd'de Kâğıdcılar hizâsında vâki' hânedan harîk zuhûr ve ba'de'l-ihtirâk muntafî olmağla şevketlü efendimiz zehâb buyurmadılar.

Yirmi beşinci yevm-i⁵⁴⁹ Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de donanma-yı hümâyûnun hurûcu musammem olmağla şevketlü efendimiz Yalı Köşkû'ne teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd ilbâs-ı kürk ve

⁵⁴⁸ Üzeri çizilerek rakamla "25" yazılmış.

⁵⁴⁹ + yevm

kabâdan sonra çekdiriler âteş-zen-i top-ı ra'd-âşûb olarak sâhil-i Beşiktaş'a zehâb ba'dehû şevketlü efendimiz sandal-nişîn-i 'azîmet ve Karaağac Bâğçesi'ne su'ûd ve bir mikdâr ârâm ve piyâde-nişîn ve Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf ve mîrâhûr ağa kullarına semmûr kürk ilbâs ve ağa-yı müşârun-ileyhin keşîde eylediği esbe süvâr ve Kasr-ı Sa'd-âbâd'a teşrîf-i iclâl ve nişâna rimâye-i top ve tûfeng-endâzâna rimâye-i sürb emr-i hümayûn ve temâşâ ve piyâde-nişîn ve Kâğıdhâne Köyü ta'bîr olunan mahalde vâkî' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve ol mahalde olan voynukân cem' ve hora ta'bîr etdikleri lu'bu 'amel etmeleri emr-i hümayûn ve temâşâ ve yine piyâde ile mu'âvedet ve tenâvül-i ta'âmdan sonra mu'âvedet ve Yalı Köşkü'nden su'ûd olunup 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyuruldu. Ve Mayıs'ın dördü idi.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz kâkum kürk lübs buyurup huddâmân-ı sâ'irenin sâde lübsünü emir buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de⁵⁵⁰ İncüli'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp Hırka-i Şerîfe zehâb [204a] ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Sene 1162 [Cemâziyelâhir]

Gurre-i Cumâdelâhire olan yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i İsneyn'de yine İncüli'ye şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kapudan paşa kulları sâhil-i Beşiktaş'dan bâdbân-güşâ-yı 'azîmet olup Bahr-i Sefîd'e râhî oldu.

Üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na zehâb ve vakt-i zuhrda İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Erba'a'da bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Beşinci yevm-i Hamîs'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve sandal-nişîn-i 'azîmet ve sâhil-i Beşiktaş'da harem-i hümayûn iskelesinden su'ûd ve vakt-i

⁵⁵⁰ Nûshada sehven "Ehad'de" yazıldı.

‘asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu‘âvedet ve Hırka-i Şerîf’de salât-ı ‘asr edâ olundukdan sonra Topkapısı’na râhî oldular.

Altıncı yevm-i Cum’a’da Ayasofya Câmi‘i’ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum’a ‘avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda sof ferâce lübs buyuruldu. Ve Mayıs’ın on biri idi. Ve ‘asra karîb ehl-i sûk vehme tâbi‘ olup zuhûr-ı eşkıyâ havfıyla dekâkînlerin tağlika müsâra‘at ve furunlarda mevcûd olan nânları yağmâ, sadr-ı ‘âlî kulları ve sâ’ir zâbitân esvâka râhî ve dekâkînleri güşâde etdirdiler.

Yedinci yevm-i Sebt’de İncüli’ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Ehad’de yine İncüli’ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ba‘de’l-‘arz şevketlü efendimiz eğlenilüp vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf’e zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı’na râhî oldular.

Dokuzuncu yevm-i İsneyn’de Yalı Köşkü’ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapu’ya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Sülâsâ’da mahall-i Dîvân’a teşrîf ba‘de’l-Dîvân Topkapısı’na râhî olup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

On birinci yevm-i Erba‘â’da İncüli’ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Hamîs’de şûrb-i şerbet-i devâ [204b] olunup bir mahalle teşrîf buyurmadılar. Ve yevm-i mezbûr Mayıs’ın on yedisi idi.

On üçüncü yevm-i Cum’a’da Mahmûd Paşa Câmi‘i’ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum’a ‘avd buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt’de dîvânîhâne-i Mahbûbiyye’ye teşrîf ve çukadârân kullarına bâzîçe-i şâ’ire emr-i hümâyûn ve edâ-yı ‘asra [dek] eğlenilüp ‘iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda fasd-ı hümâyûn olundu. Ve Mayıs’ın on dokuzu idi.

On beşinci yevm-i Ehad’de İncüli’ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

On altıncı yevm-i İsneyn’de müceddeden yapılan sandal-ı hümâyûna süvâr ve Şeref-âbâd’a şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapusu'na râhî ve vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de yine İncüli'ye şeref-bahş ve kubeyl-i 'asrda Balikhâne'ye teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da merhûm ve mağfûrun-leh Fâtih Sultân Mehmed Hân hazretlerinin İstanbul'da vâki' câmi'-i kebîrine zehâb ve Eski Odalar pîş-gâhından mürûrlarında zâbitânî sîm tepsi üzerine mevzû' kâse ile şerbet-i dârû irâ'et etmek mu'tâd olmağla şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri şerbet âşâm u nûş etdiklerinde zer-i meskûk ile kâseyi leb-rîz ve huddâmân-ı Oda-i 'atîk'ı mesrûru'l-bâl buyurdular. Ve Sultân Mehmed Câmi'-i'nde ba'de-edâ-yı cum'a Unkapanı İskelesi'nden sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de göç-i hümayûn ile Beşiktaş Sâhilserâsı'na nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Mayıs'ın yirmi altısı idi.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz [205a] edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Taksîm yerine teşrîf-i iclâl ve rimâye-i cirid-i menzile emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a zehâb ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e râhî ve ba'de-du'â-yı icâbet ser-i nerdübâna teşrîf ve bâzîçe-i tomağa emr-i hümayûn ve temâşâ ve serhengâna nisâr-ı zer ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve müsâbaka-i cirid-i menzile emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve silahşor-ı şehriyârî 'Abbâs Ağa kulları fevt ve ze'âmeti başçukadâr Mustafa Ağa kullarına ihsân ve yine başçukadârlıkda istihdâm olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ba'dehû Sâhilsarây-ı Mehmed Emîn'e şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sene 1162 [Receb]

Gurre-i Receb-i Şerîf olan yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn ve sâhil-i Haydarpaşa'dan su'ûd ve Yemişcibaşı Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm sâhil-i Kādıköyü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan mevâcib-i lezez taksîmâtını temâşâ ve tenâvül-i ta'âm ve silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ve sarı kabaniçe ve kabâ lübs ve Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ve Nemçe balyosu duhûle ruhsat-ı hümayûn ve hedâyâsın 'arz ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı isticâbet Sofa-i hümayûn'da sâhil-i havuzda vâki' maksûrede kahve-nûş ve Nemçe tarafından vürûd eden hedâyâsın temâşâ edüp Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a [205b] teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasra şeref-bahş-ı iclâl ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda hâsodabaşı ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına mevâcib-i lezez teşrîfâtını ırsâl ve ba'de'l-edâ Kasr-ı Beşiktaş'da şâl-bûs-ı hümayûn ile fark-ı ser-i mübâhâtı mümâss-ı tâk-ı sipihr-i gerdûn kılındı.

Yedinci yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'da surre-i Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere ⁵⁵¹ شرفنا الله بزيارتها ihrâc ve ba'de-murâ'ât-ı resm-i surre şevketlü efendimiz 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Yeni Köşk'e teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve yevm-i mezbûrda Pîrî-zâde dâ'îleri tekmîl-i müddet-i ecel-i müsemma edüp rihlet-i dâr-ı bekâ eyledi.

Onuncu yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bebek'e su'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr yine süvâr ve Göksu'ya şeref-bahş ve rimâye-i sürbe emr-i hümâyûn ve şikest-i sebû edenler mazhar-ı ihsân ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On ikinci yevm-i Cum'a Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de [206a] Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr Beylerbeyi'ye zehâb ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

⁵⁵¹ "Allah o iki yeri ziyaretle bizi şerefledirsin" manasında bir dua cümlesi.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı icâbet ser-i nerdübânda tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve Bebek'e şeref-bahş ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Taksîm yerine şeref-bahş-ı iclâl ve kubeyl-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû su taksîm olunan mahalle teşrîf ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'asr serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bebek'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da göç-i hümayûn ile Beylerbeyi'ye nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda İstavroz'da vâki' câmi-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve ba'de'l-mağrib Beylerbeyi'de *Mi'râciyye* kırâ'at olunup şeyhe ve kâri'îne ihsân-ı hümayûn olundu. Ve leyle-i mezbûrede sâ'at altı buçukda Matbah-ı 'âmire emîni Mollacık-zâde'nin yalısından [206b] harîk zuhûr ve gayrı mahalle tecâvüz etmeyüp bi'l-küllîyye yalı-i mezbûr muhterik ve muntafî olmağla şevketlü efendimiz râhî olmadılar. Ve yevm-i Cum'a Haziran'ın âhiri idi.

Yirmi yedinci yevm-i Sebt'de Göksu'ya teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek ârâm edüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Ehad'de Beylerbeyi'de vâki' Havuzbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular⁵⁵².

Yirmi dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve sâye-bân-ı hümayûn kurulan mahall bir mikdâr engebe ve şev olmağla sâhiline ruhâm keşide ve tesviye olunması şehremîni efendiye sipâriş olundu.

Otuzuncu yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-du'â-yı icâbet Topkapu'da vâki' Taş Köşk'ün fevkında müceddeden binâ olunan kasra şeref-bahş ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet ve Havuzbaşı halvet-i hümayûn olmağla mahall-i mezbûrda eğlenildi.

Sene 1162 [Şa'bân]

Gurre-i Şa'bân ve müjde-resân-ı Ramazân olan yevm-i Erba'â'da Fıstıklı Bağçe'ye teşrîf ve kubeyl-i 'asra dek ârâm ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî kulları 'Abdî Ağa'nın yalısına teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr bir mikdâr eğlenilüp piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Bebek'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Anadolu Hisârı'nda vâki' câmi'-i şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de İstavroz Sarâyı'na teşrîf ve ağayân-ı Enderûn'dan şinâverlikde mâhir olanlar havuzda sibâhat ve nisâr-ı ze[r] ve rübûdeleri temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Beylerbeyi'ye râhî oldular.

⁵⁵² Bugüne ait kaydın sonuna, iki gün önceki Cuma gününe ait kayıta yer alan yangınla ilgili bilginin buraya ait olduğunu bildiren bir remiz konulmuşsa da, tam emin olunamadığından herhangi bir yer değiştirme yapılmamıştır.

Beşinci yevm-i Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve ber-vech-i murâd-ı hümâyûn mahall-i sâyebân tesviye ve sâhiline ruhâm ferş olunup latîf nüzhet-gâh-ı şevket-me'âb oldu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Rumeli Hisârı'nda [207a] vâki' câmi'-i şerîfde salât-ı zuhru edâ ba'dehû Göksu'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da yine Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hünkâr İskeleyi'nde âmâde olunan sâyebâna sâye-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Gümrükcü İshâk Ağa'nın hânesinde vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp huddâmân-ı hâssa ve serhengâna nisâr-ı zer ve rübûdeleri temâşâ ve tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp esbe süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de yine Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve Hazîneli ağa kullarından 'Abdullâh Ağa kulları seksen dirhem tûfeng ile huzûr-ı hümâyûnda koldan sürb-endâz oldukda mazhar-ı tahsîn ve ihsân-ı hümâyûn oldu.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bebek'e şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i 'azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-du'â-yı icâbet Sofa-i hümâyûn'da tırâş-ı hümâyûn ve havuzlarda tenâvül-i ta'âm olunup filike-nişîn-i mu'âvedet ve 'iffet-serâda ârâm buyuruldu.

On beşinci yevm-i Erba'â'da Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Çengelköyü'nde vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı [207b] 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve leyle-i Ehad'de sâ'at ikide Beşiktaş'da vâki' germâbe kurbunda İbrâhîm Paşa'nın kapucılar kethudâsı hânesi ittisâlinde bir hâneden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve sâhilsarây-ı sultâna teşrîf ve intifâ-yı harîka dek ârâm olunup mu'âvedet buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de sâ'at on birde Darbhâne ittisâlinde vâki' Cebelhâne'den harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve intifâ-yı harîka dek ârâm ve mu'âvedet buyurup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da yine Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn ve Bebek'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da İstavroz'da vâki' câmi'-i şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi altıncı yevm-i⁵⁵³ Ehad'de Kulleli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de göç-i hümâyûn ile Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a nakl ü hareket ve vakt-i zuhrda Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf-i iclâl ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'ileri gelüp ba'de-l-'arz şeyhülislâm efendi yalısına zehâba ruhsat-ı hümâyûn ve piyâde-nişîn oldukda sadr-ı 'âlî kulları tekrâr 'arza da'vet

---

⁵⁵³ + yevm-i

ba‘de-l-‘arz kozbekcibaşı, Kara Halîl Efendi-zâde'yi da‘vete irsâl ve ityân ve şeyhülislâmlık kürkü ilbâs ve müftî-i sâbık Es‘ad Efendi Eskişehir'e nefy ile emr-i hümâyûn ve kendi talebiyle Mekke-i Mükerreme'ye zehâba ruhsat-ı hümâyûn olmuş iken li-mâni‘in tahvîl ve Sinob'a nefy olundu. Ve birâderi Lutfullâh Molla Anadolu kâdî‘askerliğinden ‘azl ve hekîmbaşı kullarına Anadolu kâdî‘askerliği ‘inâyet ve Rumeli [208a] pâyesi inzımâmıyla ikrâm olundu.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn-i ‘azîmet ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan masar ve recec kısteyn mevâcibi taksîmâtı müşâhede ba‘dehû Oda-i ‘Arz'a teşrîf ve mu‘tâd üzre ‘arzdan sonra Hırka-i Şerîf'e zehâb ba‘de-du‘â-yı icâbet Sofa-i hümâyûn'da tırâş-ı hümâyûn ve ‘iffet-sarâya hatve-cünbân ve bir mikdâr ârâm ve filike-nişîn-i mu‘âvedet olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba‘â'da Sedbaşı'nda vâki‘ kasra teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘avd buyurdular.

Otuzuncu yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a şeref-bahş-ı iclâl ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu‘âvedet oldular.

Sene 1162 [Ramazân]

Gurre-i Ramazân-ı Şerîf olan yevm-i Cum‘a Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

İkinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Ehad'de Yeni Köşk'e teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda silâhdâr ağa kulları sadr-ı ‘âlî kullarına mevâcib teşrîfâtı irsâline me‘mûr ve Yeni Köşk'de vürûd edüp şâl-bûs-ı hümâyûn ile şeref-yâb oldu.

Dördüncü yevm-i İsneyn'de yine Yeni Köşk'e teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ba‘de-l-‘arz şevketlü efendimiz edâ-yı ‘asra dek eğlenüp ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Yûsuf Efendi-zâde dâ‘îleri huzûr-ı hümâyûnda Sûre-i Duhâ'dan ‘alâ-tarîkî'l-va‘z tefsîr eyledi.

Beşinci yevm-i Sülâsâ'da 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar. 'Acem Kılıcı-zâde defterdâr efendi yevm-i mezbûrda 'azl olunup zimmet halîfesi defterdâr oldu.

Altıncı yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Hazîne hocası Akkirmanî Efendi Sûre-i Elemneşrahleke'den va'z ve tefsîr eyledi.

Yedinci yevm-i Hamîs'de Sedbaş'ında vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve vakt-i 'ışâda piyâde-nişîn ve Fındıklı Câmi'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı terâvîh piyâde-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Sekizinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a [208b] 'avd buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Sebt'de Yeni Köşk'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde bakıyye-i Sûre-i Elemneşrahleke'yi tefsîr ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Kılâr hocası يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله⁵⁵⁴ âyetini tefsîr ve istimâ' ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve ibtidâ-yı Ramazân-ı Şerîf'in yevm-i Hamîs'den sübûtu i'lâmı vürûd etmekle yevm-i Hamîs

On beşinci vâki' oldu. Ve yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz sâ'at dörtde sandal-nişîn-i 'azîmet ve Hırka-i Resûl 'aleyhi's-selâm ihrâc ve ber-vech-i mu'tâd cebhe-sây-ı huzû' ile inşirâh-ı derûn ve bu kerem-i cemîl ile mesrûr u memnûn olunup ba'de-edâ-yı 'asr filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On altıncı yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

⁵⁵⁴ "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin" (Kur'ân-ı Kerîm, Nisâ Sûresi, âyet 59'dan).

On yedinci yevm-i Sebt'de ba'de-edâ-yı subh harem-i hümâyûn sandal-nişîn ve Topkapısı'ndan su'ûd ve şevketlü efendimiz dahi filike-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su'ûd ve 'iffet-sarâya râhî ve Hırka-i Nebî 'aleyhi's-selâm harem-i hümâyûna ahz ve cebhe-sây-ı ta'zîm olunup ve vakt-i zuhrdan mukaddem ihrâc ve mahalline vaz' olundu. Ve ba'de-edâ-yı zuhr filike-nişîn-i mu'âvedet ve harem-i hümâyûn dahi ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Ehad'de Yeni Köşk'e teşrîf ve Hazîne hocası bakıyye-i Elemneşrahleke'yi tefsîr ve istimâ' ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve leyle-i İsneyn'de sandal-nişîn ve Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı terâvîh filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i İsneyn'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Sülâsâ'da [209a] yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de-l-'arz Seferli hocası Hâfız Efendi *Beyzâvî*'den ba'zı âyet tefsîr ve istimâ'ıyla evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Erba'â'da Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve telhîsî Ahmed Ağa kulları yevm-i mezbûrda silahşor-ı şehriyârî olup sadr-ı 'âlinin mehterbaşısı Uzun Mehmed telhîsî oldu.

Yirmi ikinci yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a şeref-bahş ve Kilâr hocası *Beyzâvî*'den ba'zı âyet tefsîr ve istimâ'ıyla evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular. Ve ba'de'd-ders ihsân-ı hümâyûn ile mesrûr buyurulup isticlâb-ı du'â olundu.

Yirmi üçüncü yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sebt'de Yeni Köşk'e teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde dâ'îleri *Beyzâvî*'den ba'zı âyet tefsîr ve istimâ'ıyla evkât-güzâr olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve ba'de'd-ders ihsân-ı hümâyûn ile mesrûr buyurulup isticlâb-ı du'â-yı hayr oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Ehad'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve 'ıydiyye vürûd eden esbânı temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i İsneyn'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a teşrîf ve Hazîne hocası *Beyzâvî*'den ba'zı âyet tefsîr ve istimâ'ıyla evkât-güzâr olunup ba'de-

edâ-yı ‘asr filike⁵⁵⁵-nişîn-i mu‘âvedet oldular. Ve ba‘de'd-ders ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu‘âd olunup isticlâb-ı du‘â olundu. Ve ba‘de-edâ-yı mağrib sandal-nişîn ve Topkapu'dan su‘ûd ve Bâbü's-sa‘âde'den Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb ba‘de-edâ-yı terâvîh ve salât-ı kadr mu‘âvedet ve Hırka-i Şerîfe zehâb ba‘de'd-du‘â Topkapusı'ndan filike-nişîn oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Sülâsâ'da ‘iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf olunmadı.

Yirmi sekizinci yevm-i Erba‘â'da Sedbaşı'nda vâki‘ kasra teşrîf ve Seferli hocası [209b] *Beyzâvî*'den ba‘zı âyet tefsîr ve istimâ‘ıyla evkât-güzâr olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr mu‘âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i Cum‘a'da ba‘de-edâ-yı subh sandal-nişîn ve Yalı Köşkü'nden su‘ûd ve muhtasarî harem-i hümâyûn dahi Topkapusı'ndan [su‘ûd] ve ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd ve kubeyl-i ‘asrda Sofa-i hümâyûn'a teşrîf ve Hırka-i Şerîf'de edâ-yı ‘asr olundukdan sonra pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i ‘Arz'da mevzû‘ taht-ı hümâyûna pâ-nihâde ve icrâ-yı merâsim-i ‘Osmânî ba‘dehû silahdâr ağa kullarının yerine teşrîf ba‘de-nisâr-ı zer ve derâhîm temâşâ-yı tomakcıyân ile kubeyl-i mağribe dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ve sof ferâce lübs olunup Oda-i ‘Arz'a öylece teşrîf olundu.

Sene 1162 [Şevvâl]

Gurre-i Şevvâl ve yevm-i ‘ıyd olan yevm-i Sebt'de ber-vech-i mu‘tâd mu‘âyede ve alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmi‘i'ne zehâb ba‘de-edâ-yı salât-ı ‘ıyd mu‘âvedet ve gılmânân-ı Enderûn kulları şâl-bûs-ı hümâyûn ile şeref-yâb ve ‘iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve temâşâ-yı musâri‘în ve bâzîçe-i kol ile eğlenilüp ba‘de-edâ-yı ‘asr sandal-nişîn ve Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a râhî oldular.

İkinci yevm-i Ehad'de Sedbaşı'nda vâki‘ kasra şeref-bahş ve sadr-ı ‘âlî ve şeyhülislâm efendi kulları gelüp ba‘de'l-‘arz âmâde olunan haymelere zehâb ve

---

⁵⁵⁵ + filike

cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve mazhar-ı ihsân ve resen-bâz ve ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri sandal-nişîn ve râhî oldular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de yine Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve 'ale'l-infirâd ihsân ile dil-şâd [210a] ba'dehû ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular. Ve kethudâ-yı sadr-ı 'âlî 'Abdî Ağa kullarına Tırhala mansıbı ile vezâret ihsân olunup Tersâne emîni olan Devâtdâr Bey kethudâ-yı sadr-ı 'âlî ve Hüseyin Bey kulları emîn-i Tersâne oldu.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da yine Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a bâzîçe-i rumha emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba'â'da Yeni Köşk'e teşrîf ve sal üzerinde resen-bâzın bâzîçesin temâşâ ba'dehû taşra hânendeleri ihzârına emr-i hümâyûn ve istimâ'ıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de sandal-nişîn-i 'azîmet ve Neşât-âbâd'a şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr-ı şehriyârî Mehter-zâde Ahmed Ağa kulları kânûn üzre ta'yînât ve tekâ'üdlük ve mevkûfâtıcılık ile çerâğ ve Hazîne'den güğümbaşî Nûrullâh Bey Hâne-i hâssa'ya asâlet ve yine Hazîne'den İbrâhîm Bey mülâzemet ile ahz olundu.

Sekizinci yevm-i Sebt'de bir mahalle teşrîf olunmayup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasrda sadr-ı 'âlî kullarının ziyâfeti tertîb ve musammem olmağla şevketlü efendimiz sâ'at birde teşrîf-i iclâl ve sadr-ı 'âlî ve şeyhüislâm efendi dâ'îleri ba'de'l-'arz âmâde olunan haymelere zehâb ve şevketlü efendimiz ba'de-tenâvül-i ta'âm vakt-i zuhra dek ba'zı bâzîçe temâşasıyla eğlenüp ba'de-edâ-yı zuhr resen-bâz ve taşr[a] hânendeleri istimâ'ıyla eğlenüp ba'de-edâ-yı 'asr [210b] tenâvül-i ta'âm, sadr-ı 'âlî kulları hedâyâsın 'arz ve pesendîde-i hümâyûn olup sadr-ı 'âlî ve şeyhüislâm efendi dâ'îlerine kürk ilbâs ve mu'âvedet ve müşârun-ileyhimâ dâ'îleri⁵⁵⁶ dahi sandal-nişîn-i ric'at oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve Cezâyir dayısı tarafından gelen beste-i zencîr yüz 'aded tûvânâ esîr ve sâ'ir hedâyâları dahi 'arz ve pesendîde-i hümâyûn ve beş 'aded müte'ayyin âdemlerine ilbâs-ı kabâ ve mes'ûllerine müsâ'ade olunup ihsân-ı hümâyûn olundu. Ve şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp 'iffet-sarâya [râhî] oldular.

On altıncı yevm-i Ehad'de 'iffet-serâda ârâm buyurulup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf-i iclâl ve Tunus dayısı tarafından gelen hedâyâ ve arslan ve kaplanı 'arz ve pesendîde ve beş müte'ayyin âdeme ilbâs-ı kabâ olunup mes'ûllerine müsâ'ade ve ihsân-ı hümâyûn oldu. Ve gilmânân-ı Enderûn'a cirid-i piyâdeye emr-i hümâyûn ve temâşasıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da sandal-nişîn ve mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Oda-i 'Arz'a şeref-bahş ve Mihal Bey neslinden Boğdan voyvodası nasb olunan Kostantin'e kuka ta'bîr olunan 'alâmet-i zîver-i serî ilbâs ve Oda-i 'Arz'a duhûl ve cebhe-sây-ı pîş-gâh-ı şevket-me'âb ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-du'â-yı icâbet nerdübân başına teşrîf ve

---

⁵⁵⁶ + dâ'îleri

tenâvül-i ta'âm ve tomakcıyânı temâşâ ve Yalı Köşkü'nden filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm mu'âvedet buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf [211a] ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâsıyla eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Taksîm yerine teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sülâsâ'da Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at ve 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Erba'â'da yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs'de Sedbaşı'nda vâki' kasra teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Çelebi Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt'de Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i Ehad'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

Sene 1162 [Zilka'de]

Gurre-i Zilka'de olan yevm-i İsneyn'de yine Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olup li-mâni'in şevketlü efendimiz teşrîf buyurmadılar. Ve vakt-i zuhrda Sedbaşı'na teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Sâhilsarây-ı Çırağan'a teşrîf ve temâşâ-yı semâ'-ı dervîşân ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr esbe süvâr ve mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de göç-i hümâyûn ile Beşiktaş'dan nakl ü hareket ve Sâhilsarây-ı Topkapu'ya teşrîf ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i [211b] Evvel'in beşi idi. Ve yevm-i mezbûrda sibir kürk lübs buyurdular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve yevm-i Cum'a'da kâkum kürk lübs buyurdular.

Altıncı yevm-i⁵⁵⁷ Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve İncülü'ye teşrîf ve İstabl-ı 'âmire'den ihrâc olunan esbânı müşâhede ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Defterdâr İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek pîş-gâh-ı Sarây-ı Dâvûdpaşa'da vâki' Kasr-ı Mehmed Paşa'ya teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve seyr-i çemen-zâr ederek Hazînedâr Çiftliği'ne şeref-bahş ve bir mikdâr ârâm ba'dehû Vidoz'a teşrîf ve huddâmân-ı hâssaya nisâr-ı zer ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân İncülü cânibi halvet olunmağla mahall-i mezbûrda ârâm buyurulup eğlenildi.

---

⁵⁵⁷ + yevm-i

Onuncu yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular. Ve yevm-i Hamîs'de serhaddî sofa kaplu semmûr kürk lübs buyurdular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Evvel'in on ikisi idi.

On ikinci yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

On üçüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp Hırka-i Şerîf'e zehâb ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf [212a] ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On yedinci yevm-i Erba'â'da yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı esbân[a] cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda kontoş semmûr kürk lübs buyuruldu. Ve Teşrîn-i Evvel'in on sekizi idi.

On sekizinci yevm-i Hamîs'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz tûfengcibaşı Hüseyin kulların sayd eylediği tuyûr ile paşa kullarına irsâl ve rûz-ı ferdâsında üç kîse akçe ve bir semmûr kürk ve bir donanmış esb irsâl ve teslîm olunup cebhe-i iftihârları mûmâss-ı tâk-ı sipihr kılındı. Ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve başçavuş İsmâ'il Ağa kullarına mukaddemâ ihsân buyurulan ze'âmet ile irsâl-i lihyeye izn-i hümayûn ve Kilârî Hüseyin Çavuş kulları başçavuş oldu.

On dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarının cündîlerine cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda dîvân-hâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Yirmi dördüncü yevm-i Erba'â'da Sepetçiler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Hamîs'de Bağçekapısı kurbunda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Cum'a'da Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Vâlide Yalısı'ndan su'ûd ve Türbe-i Eyyûb-ı Ensârî'de edâ-yı cum'a ve Vâlide Yalısı'nda kahve-nûş olup filike-nişîn-i mu'âvedet **[212b]** oldular.

Yirmi altıncı⁵⁵⁸ yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular. Ve Konya vâlisi olan sâbıkâ silâhdâr Bekir Paşa kulları vefât etmekle mîrâhûr-ı evvel Durak Bey kullarına vezâret ile Konya mansıbı ihsân-ı hümayûn olup ve mîrâhûr-ı sâni olan Mustafa Bey kulları hizmet-i me'mûre ile Bağdâd'da bulunmağ[1]a mîrâhûr-ı evvellik müjdesi irsâl ve 'Arabgirî 'Ali Ağa vekîl-i mîrâhûr-ı evvel ve sâbıkâ Türkman ağası Mustafa Ağa kulları mîrâhûr-ı sâni oldu.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve müceddeden yapılan taht-ı revân ve asma koçu huzûr-ı hümayûnda mücedded takımlarıyla keşide olup pesendide-i hümayûn oldu. Ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb olup ba'de'l-edâ Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve İncüli'ye teşrîf ve bâbü's-sa'âde ağası kulları teslîm-i rikâbiyye etmekle ve ber-vech-i mu'tâd semmûr kürk ilbâs olundu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

⁵⁵⁸ Önceki günkü kayıta "yirmi altıncı yevm-i Cum'a" denilmişken burada yeniden yirmi altıncı gün denildiği gibi müteakip üç günde de bu atlama sürdürüldü.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da nûş-ı şerbet-i devâ' olunup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Sene 1162 [Zilhicce]

Gurre-i Zilhicce olan yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular.

İkinci yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve İncülü'ye şeref-bahş ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na râhî oldular. Ve şevketlü kerâmetlü efendimiz Sultân Mahmûd Hân hazretlerinin tab'-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnları vaz'-ı âsâ[r]-ı hayrât ve iktisâb-ı mesûbâta mecbûl ve reh-nümâ-yı 'avn-ı İlâhî ve kâ'id-i tevîk-ı Bârî ile selâtîn-i mâziyenin sebt-i cerîde-i âsârları olmayan niçe hayrât-ı cemîl ve vaz'-ı âsâr-ı celîle muvaffak ve iktizâ eden mahallerde vaz'-ı âsâr-ı haseneye delâlet matlûb-ı zamîr-i hûrşîd-nazîrleri olduğu mukarrebân-ı hayr-endîşânın dahi ta'ayyünen [213a] ma'lûm-ı zamîrleri olmağla 'inâyetlü dâru's-sa'âde ağası Beşîr Ağa ve silahdâr-ı şehriyârî 'Ali Ağa kulları, hademe-i hâssa kullarının vazîfeleri kalîl ve bir mikdâr zamîme ile teksîri bir eser-i celîl olduğun telmîh ve delâlet etdiklerinde pesendîde-i hümâyûn olup Sultân Murâd Hân-ı ( ) hazretlerinin ta'yîn buyurdıkları destimâl-bahânın misli 'ıyd-i adhâda Hazîne-i Enderûn-ı hümâyûn'dan ihsân olunmak üzre hatt-ı hümâyûn keşîde ve Hazîne defterine kaydı emr-i hümâyûn ve salât-ı 'ışâyı edâdan sonra Hâne-i hâssa'da vakt-i subhda cem' olunduğu misilli cem' ve 'ale'l-infirâd ihfâ'en tilâvet-i Yâsîn-i Şerîf ve sâhib-i hayrât ve ecdâd-ı 'izâmı ervâhına ihdâyı emr u ta'yîn buyurdular. Hakk sübhânehû ve te'âl[â] hazretleri şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretlerinin zıll-i zalîl-i 'inâyetlerin mefârik-ı enâmda müstedâm ve şevket ü iclâllerin ilâ-kıyâmî's-sâ'a ber-devâm eyleye, âmîn bi-hurmeti Seyyidi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn.

Üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Dördüncü yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Ehad'de İncüli'ye teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapu'ya zehâb ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sekizinci yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular. Ve yevm-i mezbûrda Topkapu'dan göç-i hümayûn ile nakl ü hareket ve me'vâ-yı kadîm olan 'iffet-sarâya teşrîf-i iclâl buyurdular. Ve Teşrîn-i Sâni'nin sekizi idi.

Dokuzuncu yevm-i Hamîs'de 'asra karîb Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve Hırka-i Şerîfde ba'de-edâ-yı 'asr pîş-gâh-ı bâb-ı Oda-i 'Arz'da mevzû taht-ı hümayûna [213b] kadem-nihâd ve ba'de-icrâ-yı merâsim-i 'Osmânî silâhdâr âga kullarının yerine teşrîf ve eğlenilüp ba'de-nisâ[r]-ı zer tenâvül-i ta'âm olunup 'iffet-sarâya râhî oldular.

Onuncu yevm-i Cum'a'da ber-vech-i mu'tâd mu'âyede ve alay-ı muhteşem ile Sultân Ahmed Câmî'i'ne zehâb ve ba'de-edâ-yı salât-ı 'ıyd mu'âvedet ve zebh-i kurbân ve gılmânân-ı Enderûn kulları şâl-bûs-ı hümayûn ile şeref-yâb ve tabh olunan lahm-i kurbândan tenâvül ve 'iffet-sarâya râhî ve vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve temâşâ-yı musâri'în ile eğlenilüp ba'de-edâ-yı 'asr ric'at buyurdular.

On birinci yevm-i Sebt'de Gülhâne'ye teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî [ve] şeyhülislâm efendi dâ'îleri cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve 'ale'l-infirâd ihsân ile dil-şâd ve edâ-yı 'asra dek ba'zı bâzîçe temâşâsıyla eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On ikinci yevm-i Ehad'de yine Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve 'ale'l-infirâd ihsân-ı hümayûn ile dil-şâd ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On üçüncü yevm-i İsneyn'de yine Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a bâzîçe-i rumha emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek musâri'ûn ile eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Topkapu'da vâki' dîvân-hâne-i cedîde teşrîf ve hânendegân-ı Bîrûn'un vürûduna emr-i hümayûn ve istimâ'ıyla inbisât-ı derûn hâsıl olup ba'de-edâ-yı 'asr mu'âvedet buyurdular.

On beşinci yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On altıncı yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda göç-i hümayûn ile Topkapusı'na nakl ü hareket olundu.

On yedinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On sekizinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On dokuzuncu yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve leyle-i Ehad'de Bahr-i Sefîd'[de]n vürûd edüp Tophâne açığında lenger-endâz olan sefâyin-i donanma-yı [214a] hümayûnu temâşâ ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr⁵⁵⁹ Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûr Teşrîn-i Sâni'nin on dokuzu idi.

Yirminci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve İncüli'ye zehâb ve cânib-i Mısır'dan gelen esbânı müşâhede ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na râhî olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Yirmi ikinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i Hamîs'de donanma-yı hümayûnun Tersâne-i 'âmire'ye duhûlü musammem olmağla şevketlü efendimiz sâ'at dörtde Yalı Köşkü'ne teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî kapudan paşa kulları gelüp ba'de-cebhe-sây sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm ve kapudan paşa kullarına kürk ve beğân-ı çekdiriyâna kabâ ilbâs ve donanma-yı hümayûn âteş-zen-i top-ı ra'd-âşûb olarak Tersâne-i 'âmire'ye zehâb eylediler. Ba'dehû şevketlü efendimiz Gülhâne'ye şeref-bahş ve ağayân-ı hareme

⁵⁵⁹ Nûshada sehven "ba'de-edâ-yı cum'a" şeklinde.

cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve İncüli'ye zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e teşrîf ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular.

Yirmi beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve gılmânân-ı Enderûn'a cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve temâşâ ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr⁵⁶⁰ 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a şeref-bahş ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na râhî olup 'iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Sene 1163 [Muharrem]

Bin yüz altmış üç senesi gurre-i Muharremü'l-harâmı olan yevm-i Hamîs'de İncüli'ye [214b] teşrîf ve vakt-i 'asra dek ârâm ve Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve leyle-i Cum'a'da 'ışâya karîb Tavşantaşı kurbunda harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz zehâb ve sâbıkâ Erzurum gümrükcüsü ve hâlâ çavuşbaşı ağa kullarının hânesine şeref-bahş-ı iclâl ve harîk sâ'at beşe dek mümtedd ba'dehû muntafî oldukda mu'âvedet buyurdular.

İkinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Kilâr hocası Hâcî-zâde Efendi ve Seferli hocası Hâfız Efendi mevleviyyet ile be-kâm olduklarında Kilâr hocası Kalyonî Ahmed Efendi, Seferli hocası Hamîdî Mehmed Efendi ta'yîn olundular.

⁵⁶⁰ Nüshada sehven "ba'de-edâ-yı cum'a" şeklinde.

Üçüncü yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf, vürûd eden Mısır Hazînesi'nin zehâbını temâşâ ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş-ı iclâl ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

Dördüncü yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Beşinci yevm-i İsneyn'de 'iffet-serâda ârâm olunup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

Altıncı yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Topkapu'da vâki' Ağa Yeri'ne teşrîf olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Sekizinci yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve kubeyl-i 'asrda Sofa-i hümayûn'da tırâş-ı hümayûn olunup ba'de-edâ-yı 'asr 'avd buyur[dular].

Dokuzuncu yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de vâki' dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya râhî oldular. Gurre-i Muharrem Cum'a'dan sâbit olmağla yevm-i Sebt dokuzuncu vâki' oldu.

Onuncu yevm-i Ehad'de yine dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular.

On birinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

On ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân [215a] Eski Sepetciler'de müceddeden binâ buyurulan kasrı temâşâ ve Topkapısı'na râhî olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

On üçüncü yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne [teşrîf] ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve edâ-yı 'asra [dek] eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Hamîs'de Bâğçekapısı'nda vâki' Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On altıncı yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve ed[â]-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

On yedinci yevm-i Ehad'de yine Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve halvet-i hümâyûn ile eğlenildi.

On sekizinci yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirminci yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi üçüncü yevm-i Sebt'de dîvânîhâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî 'Abdullâh Paşa kulları gelüp Âbdest Odası'nda ârâm ve şevketlü kerâmetlü efendimiz hazretleri silahdâr ağa kulların irsâl ve mühr-i vezâreti ahz ve bostâncıbaşı kulları [ile] Balıkhâne'ye izhâb ve haseki ağa kulları kethudâ-yı sadr-ı 'âlî Mehmed Efendi kulların ityâna irsâl ve huzûr-ı hümâyûn-ı şevket-makrûna da'vet⁵⁶¹ ve kozbekcibaşı şeyhülislâm efendi dâ'îlerin ityân ve huzûra da'vet ve kethudâ beye mühr-i vezâret teslim ve kürk ilbâs ve şeyhülislâm efendi dâ'îlerine dahi kürk ilbâs

⁵⁶¹ Nûshada دعوت imlasıyla.

ba‘dehû şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na zehâb eden [215b] ricâli temâşâ ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Ehad'de yine Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden ricâli temâşâ ve Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Erba‘â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı ‘âlî kulları gelüp ba‘de'l-‘arz şevketlü efendimiz Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Hamîs'de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve vakt-i ‘asrda Sofa-i hümâyûn'a zehâb ve tırâş-ı hümâyûn olunup ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Cum‘a'da Ayasofya Câmi‘i'ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

Sene 1163 [Safer]

Gurre-i Saferu'l-hayr olan yevm-i Sebt'de ve vakt-i zuhrda Ayasofya Câmi‘i'nde vâki‘ Kitâbhâne-i hümâyûn'un dersiyyesine teşrîf ba‘de-edâ-yı zuhr hatm-i *Buhârî-i Şerîf* olunup Ayasofya vâ‘izi va‘z ve istimâ‘ ve şeyh efendiye ve kâri‘ûn-ı hatm-i *Buhârî*'ye ‘ale'l-infirâd ihsân-ı hümâyûn ile mesrûru'l-fu‘âd ve Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

İkinci yevm-i Ehad'de bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Üçüncü yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba‘de'd-Dîvân Hırka-i Şerîf'e zehâb olunup ba‘de-du‘â-yı icâbet Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular.

Beşinci yevm-i Erba‘â'da Sovukçeşme'ye zehâb ve Paşakapısı'na vürûd eden Fransız elçisini müşâhede ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Altıncı yevm-i Hamîs'de [216a] Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve ba‘de-edâ-yı ‘asr ‘avdet buyurulup Topkapısı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i Cum‘a'da Yeni Câmi‘e zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sebt'de Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden Venedik elçisine nigh-endâz ve Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve ağayân-ı [hareme] cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve Eski Sepetciler'de kasr-ı cedîde sâye-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp mu‘âvedet buyurdular. Ve Eski Sepetciler bir mürtefi‘ mahall-i dil-güşâ ve iltifât-ı pâdişâhîye sezâ ve mürûr-ı eyyâm ile mahall-i mezbûrda vâki‘ kasr harâba müşrif olmağla müceddeden teşrîf-i hümâyûna şâyeste kasr binâ olunup bir mahall-i latîf-i ferah-fezâ oldu.

Dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne binişciler zehâb ve şevketlü efendimiz Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürûd eden elçiye müşâhede ba‘dehû Ağa Bâğçesi'ne şeref-bahş ve vakt-i ‘asra dek eğlenilüp ba‘dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular. Ve leyle-i Ehad'de miftâh ağası ‘Osmân Bey kulları tekâmîl-i müddet-i ecel-i müsemmâ edüp Küçük İbrâhîm Bey gedikli oldu. Ve başçukadâr Mustafa Ağa kulları mukaddemâ ihsân-ı hümâyûn buyurulan ze‘âmet ile irsâl-i lihyeye izn-i hümâyûn olup Kilâr'dan Ya‘kûb Ağa kulları Hâne-i hâssa'ya ahz olundu.

Onuncu yevm-i İsneyn'de İncüli cânibi halvet olunup eğlenildi.

On birinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba‘de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Sovukçeşme'ye teşrîf ve Paşakapısı'na vürû[d] eden elçiye müşâhede ba‘dehû mahall-i halîfe-i kozbekciyâna şeref-bahş ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

On ikinci yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ric‘at buyurdular.

On üçüncü yevm-i Hamîs'de yine Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr Topkapısı'na râhî oldular.

On dördüncü yevm-i Cum'a'da Demirkapu kurbunda vâki' Dâye Kadın Câmî'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a mu'âvedet buyurdular. Ve câmî-i mezbûrun sahnı olan 'arsayı hem-civârları birer takrîb ile fuzûlî ahz eylediğinden mâ-adâ harâba müşrif olduğu şevketlü efendimizin ma'lûmları [216b] oldukda fuzûlî ahz olunan mahalleri ba'de's-sübût redd ve câmî' tecdîde karîb ta'mîr ve müceddeden hünkâr mahalli ve bir mekteb binâ olunup gâyet latîf olmağla zehâb-ı hümâyûna şâyeste bir mahall-i latîf oldu. Hakk sübhânehû ve te'âlâ hazretleri vesîle-i iktisâb-ı ecr-i cezîl olur hezâr hayrâta muvaffak eyleye, âmîn⁵⁶².

On beşinci yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp Topkapusı'na râhî oldular. Ve berberbaşı Ahmed Ağa kulları me'mûr olduğu hizmetden ba'de'l-edâ vürûd edüp yevm-i mezbûrda 'arza dâhil oldu.

On altıncı yevm-i Ehad'de İncülü'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp ba'dehû Hırka-i Şerîf'e vürûd ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

On yedinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

On sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ihrâc olunan taksîmât-ı mevâcib-i reşeni temâşâ ve tenâvül-i ta'âm olunup Oda-i 'Arz'a teşrîf ve ber-vech-i mu'tâd 'arz-ı hümâyûn olunup Topkapusı'na râhî oldular.

On dokuzuncu yevm-i Erba'â'da mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirminci yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi birinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmî'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi ikinci yevm-i Sebt'de İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

⁵⁶² Kenara İzzet isimli bir kişi tarafından sonradan şöyle bir not düşülmüştür: "Sübhânallâh! Sultân Mahmûd merhûm bu câmî'e teşrîf edüp mahfilde iken vefât eyledi. Alınan mahaller bi-hakkın olmayup gasb derler idi. Li-muharririhî 'İzzet'".

Yirmi üçüncü yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve İncülü'ye şeref-bahş ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda çukadâr ağa kulları sadr-ı 'âlî kullarına mevâcib-i reşen teşrîfâtını irsâl ile mazhar-ı 'avâtîf-ı şehinşâhî olup ba'de-edâ-yı hizmet cebhe-sây [ve] şâl-bûs-ı hümâyûn ile şeref-yâb oldu.

Yirmi dördüncü yevm-i İsneyn'de Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i [217a] Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda yeniçeri ağası ma'zûl olup sâbıkâ yeniçeri ağalığından ma'zûl ve Tekfurdağı'nda sâkin olan Şehrî Mustafa Ağa kulları ağalık ile mazhar-ı iltifât-ı pâdişâhî oldu. Ve leyle-i Erba'â'da sâ'at altıda Küçükbâzâr'da bir kutucunun hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi zehâb ve İstanbul gümrüğünün vezâ'if kâtibi Hıfzî Mehmed Efendi'nin hânesine teşrîf-i iclâl ve şiddet-i bâd ile âteş müştâ'il ve mahall-i mezbûra karîb oldukda hemşîre-i şevket-me'âb olan Zeyrek'de vâkî' sultân hazretlerinin sarâyına şeref-bahş ve âteş ziyâde müştâ'il ve etrâfa müteferrik u münteşir ve bir vechile intifâsı kâbil olmayup bir cânibi Ağa Kapusı'nı ihrâk ve bir cânibi Bozloğan Kemerî'ne karîb mahalle müntehî ve bir cânibi Süleymâniyye'nin tavhânesi cânibinden zehâb ve ol etrâfda olan büyütu zamân-ı kalilde bi'l-küllîyye mahv-ı remâd ve sultân sarâyından dahi âteş rû'yet olunmağla⁵⁶³ şevketlü efendimiz ol mahalden dahi hareket ve sâbıkâ vâlide sultân kethudâsı olan Hüseyin Efendi merhûmun hânesine teşrîf-i iclâl ve bir mikdâr ârâm ve Ağa Kapusı pîş-gâhından mürûr olunmak re'y olunmağla şevketlü efendimiz ol mahalden da[hî] hareket ve hîn-i ihtirâkında Ağa Kapusı'na vardıkda yeniçeri kullarına silahdâr ağa kulları yediyle ta'dâd [u] ihsâdan bîrûn zer-i mahbûb-ı hâlisu'l-'ayâr bahş ve tavk-ı beşerden hâric intifâsına sa'y ve bir vechile kâbil olmayup bi'l-küllîyye muhterik oldu. Ve bu misilli karîbü'l-'ahdde⁵⁶⁴ meşhûd olmadığı müttefak-ı ârâ-i zevîl-'ukûldür. Zîrâ bir cânibde âteş müştâ'il iken yirmi hâne ba'id mahalden bir şu'le

⁵⁶³ Nûshada sehven "olunmamağla" şeklinde.

⁵⁶⁴ Nûshada حريب العهد imlasıyla.

misilli âteş zuhûr ve beş on dakıkada iki âteş biri birine muttasıl olmak takrîbi ile vakt-i kalilde ‘add ü ihsâdan hâric büyü [ve] dekâkîn muhterik oldu. Ve mecmû‘-ı vakt-i imtidâdı on beş sâ‘at oldu.

Yirmi altıncı yevm-i Erba‘â‘da harîkdan mu‘âvedet olundukdan sonra bir mahalle teşrîf olunmayup ‘iffet-serâda ârâm buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Hamîs‘de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve eğlenilüp ve vakt-i ‘asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba‘de-edâ-yı ‘asr [217b] Topkapısı‘na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i Cum‘a‘da Ayasofya Câmi‘i‘ne zehâb olunup ba‘de-edâ-yı cum‘a ‘avd buyurdular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Sebt‘de mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf⁵⁶⁵.

Sene 1163 [Rebî‘ulevvel]

Gurre-i Rebî‘-i Evvel olan yevm-i İsneyn‘de Topkapısı‘nda vâki‘ Ağa Yeri‘ne teşrîf-i iclâl ve edâ-yı ‘asra dek eğlenilüp ‘iffet-sarâya râhî oldular. Ayasofya-i Kebîr‘de binâ olunan Kitâbhâne-i hümâyûn‘da beher mâh hatm-i *Buhârî-i Şerîf* etmek üzere kırâ‘at-ı *Buhârî*‘ye ehil on kimesne ta‘yîn ve *Buhârî-i Şerîf* on kıt‘aya tefrîk olunup ta‘yîn olunan fudalâya teslim ve beher mâh hatm-i *Buhârî* olundukça vesîle-i iktisâb-ı mesûbât-ı cezîle olduğu tab‘-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûna ziyâde müstahsen gelmekle Ebu‘l-feth ve‘l-megâzî Sultân Mehmed Hân hazretlerinin câmi‘-i şerîfi ittisâlinde binâ buyurulan Kitâbhâne-i hümâyûn‘a mulâsık dersiyeye binâ ve tertîb-i mezkûr üzere hatm-i *Buhârî-i şerîf* vaz‘ u ta‘yîn olunup gurre-i mâh-ı mezbûrda kırâ‘ata bed’ ve iktisâb-ı mesûbât-ı cezîleye muvaffak olundu. Bâ‘is-i âferîniş-i cevher-i vücûd-ı ‘âlem zîver-i iklîl-i ser-i mübâhât-ı benî Âdem feryâd-res-i müznibân-ı ‘arsa-i rûz-ı cezâ şâhid-i şühûd-ı münkirîn-i tâmmetül-kübrâ ma‘rifet-i iksîr-i ⁵⁶⁶ محمد رسول الله عليه و على آله صلوات الله ⁵⁶⁷ kîmyâ-yı sa‘âdet-i terkîb-i hazretlerinin iktisâb-ı esbâb-ı hizmet ü ‘ubûdiyyetleri vesîle-i neyl-i şefâ‘at ve sermâye-i dünyâ ve âhiret idüğü âyât-ı beyyinât ve ehâdîs-i muhkemât ile muhakkak

⁵⁶⁵ Cümle burada yarım kalmıştır. Ertesi otuzuncu Pazar günü de yazılmayıp sonraki günden devam edilmiştir.

⁵⁶⁶ “Allah’tan başka ilah yoktur” mealindeki kelime-i tevhid.

⁵⁶⁷ Buradaki son kelime metinde “والا” şeklinde. “Muhammed (s.a.v.), Allah’ın resûlüdür. Allah’ın rahmeti onun ve ailesinin üzerine olsun” mealinde kelime-i tevhidin ikinci kısmı.

[u] meczûm olduğuna binâ'en edâ-yı vezâ'if-i hizmet ve îfâ-yı merâsim-i ikrâm u darâ'at zımnında Ravza-i pâk ve Hücre-i 'itr-nâklerine âvîze olmak üzre mesned-ârâ-yı hilâfet-i rûy-ı zemîn revnak-dih-i burc-ı sipihr-i şerâyi'-i dîn mâye-i âsâyiş-i ehl-i sedâd u muvahhidîn⁵⁶⁸ خلد الله خلافته الى يوم الدين sultânü'l-berreyn ve'l-bahreyn hâdimü'l-haremeyni'-ş-şerîfeyn es-sultân bin es-sultân Es-Sultân Mahmûd Hân Gâzî Ebu'l-feth Ve'l-megâzî hazretleri elli üç târîhinde irsâl ve iktisâb-ı inşirâh-ı bâl eylediği âvândan berü bir hizmet-i cemîl ve vaz'-i eser-i celîle dahi muvaffak olmak cây-gîr-i derûn ve hulâsa-i âmâl-i meymenet-makrûnları⁵⁶⁹ olup sûret-nümâ-yı mir'ât-ı zuhûr olmak vaktine merhûn olmağla kâ'id-i tevfk-ı Bârî ve reh-nümâ-yı 'avn-ı ilâhî ile işbu bin yüz altmış iki sâlinde irsâl olunan âvîze-i bî-nazîr ki **[218a]** ortasında gâyet kebîr şeş-gûşe yedi yüz on iki kırat ve bir tarafında dahi bir 'aded yedi yüz altmış sekiz kırat ve kezâlik bir tarafında dahi bir 'aded yalnız yedi yüz elli kırat olmak üzre vaz' ve tarsî' olunan üç 'aded eski ma'den-i bî-nazîr u bî-hemtâ kebîr zümürödlerden zîr [ü] bâlâları on iki kebîr ve kırk vasat ve altmış altı vasatça elmâs ile murassa' ve tûlû otuz ve top zencîri on dokuz ve halkası dört elmâs ile müzeyyen ve on üç sıra incü püskül ve uçları on üç habbe-i zümüröd ve üç yüz elli iki kebîr hürmüz incü ve sâ'ir sagîr incü ile musanna' taşhâneleri müşebbek, zemîni kum kakma, zahrı kalem-kârî⁵⁷⁰ altun zencîrli bir kıt'a murassa altun âvîze ve şeref-yâfte-i cidâr-ı rahmet-medâr-ı Hücre-i Mu'attara ile gıpta-sâz-ı felek-i atlas olmak üzre harîr-i letâfet-semîrden bâfte ve üzeri beşîr-i hatt-ı mekârim ve müşîr-i va'd-i nusret ü megânim olan sûre-i mübâreke-i Feth-i Şerîf ile müzeyyen ve müveşşâ ve müzehheb ve mutallâ envâ'-ı nukûş u ârâyiş ile zînet-yâfte müceddeden nesc ü ibdâ' buyurulan altmış zirâ' nev-tarh cevzâ-nitâk ve yine gül-i gülzâr-ı nübüvvet ve semere-i sidretü'l-müntehâ-yı risâlet bânû-yı haremsarây-ı 'iffet zîver-i beytü'-ş-şeref-i sa'âdet dürrî-i derârî-i âsumân-ı siyâdet lü'lü'-i lâlâ-yı 'ummân-ı 'ismet Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ⁵⁷¹ عليها عقود جمان التحايا nın kâmet-i cidâr-ı türbe-i şerîfe ve mazca'-ı latîfelerine nitâk olmak üzre kezâlik musanna' ve mevzûn on bir zirâ' iki rub' kumâş cidâr-ı rahmet-medâr-ı Nebevî'ye ve dîger nitâk-ı latîfî dahi kenâre-i ufk-ı şems-i zâhire-i Zehrâ'ya ilbâs u iksâ ve mahall-i münâsib ittihâz olunan âvîze-i ûlânın bâlâsına vaz' u ta'lîk ve

⁵⁶⁸ “Allah onun hilafetini kıyamet gününe kadar ebedî kılsın” manasında bir dua cümlesi.

⁵⁶⁹ Nûshada میمنتقر مقرونلری şeklinde.

⁵⁷⁰ کلمکاری

⁵⁷¹ “İnci gerdanlık selamları onun üzerine olsun” manasında bir dua cümlesi.

cânib-i Mısr-ı mahrûseden firistâde ve müsrâ buyurulan seksen sekiz sagîr ve kebîr kalîçe-i revnak-ı pîrâye-i bedî'ü'l-intikâş dahi Harem-i Şerîf-i Nebevî ve bihişt-mekân-ı Ravza-i Mutahhara-i Mustafavî'ye bast u ferş ve iki 'aded musanna' ve müzehheb şam'dânlar dahi mâ-sadak-ı hadîs-i şerîf mekân-ı cennet-redîf olan Ravza-i Mutahhara'da vâki' mihrâb-ı Nebevî 'aleyhi's-selâmın⁵⁷² tarafeynine vaz' u temkîn olundukda hezâr tahsîn [ve] vesîle-i iktisâb-ı mesûbât olduğuna mertebe-i yakîn [218b] hâsıl olup müstedâm erîke-i iclâllerinde sâye-bahş-ı mefârik-ı kâffe-i enâm olmasına ber-âver[d]e-i dest-i darâ'at kılındı.

İkinci yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı 'âlî olmayup vakt-i zuhrda mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenüp Topkapusı'na râhî oldular.

Dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kullarının Enderûn ağalarına bâzîçe-i top-ı berfe emr-i hümâyûn ve temâşâ ve mahall-i halîfe-i kozbekciyâna teşrîf ve bir mikdâr [âr]âm ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Beşinci yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Altıncı yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i Ehad'de yine Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Sekizinci yevm-i İsneyn'de Bağçekapısı kurbunda Mehmed Kethudâ'nın sarâyına teşrîf ve edâ-yı 'asra dek ârâm ve İshâk Ağa tarafından hünsâ olmak üzre bir ganem vürûd edüp misli mesmû' ve meşhûd olmadığından bâ'is-i istiğrâb [u] ta'accüb oldu.

Dokuzuncu yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusı'na zehâb olunup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

⁵⁷² Nûshada عليه السلام ك şeklinde.

Onuncu yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusu'na râhî oldular. Ve gurre-i Rebî'ulevvel'in yevm-i Ehad'den sübûtu mütehakkık olmağla yevm-i Erba'â

On birinci vâki' olmağla leyle-i Hamîs'de vakt-i mağribde Ağa Yeri'ne teşrîf ba'de-edâ-yı mağrib vâ'iz-i etkâ Seyyid ( ) Şeyh Efendi makâma münâsib nush [u] va'z ve kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm olundukda şeyhe ve kâri'îne ihsân-ı hümâyûn ile dil-şâd kılındı. Ve ba'de-edâ-yı 'ışâ 'iffet-sarâya râhî oldular.

On ikinci yevm-i Hamîs'de Bâbü's-sa'âde'den alay-ı muhteşem ile zehâb ve Sultân Ahmed Câmi'i'nde [219a] kırâ'at-ı mevlûd-ı Nebî 'aleyhi's-selâm ve mu'tâd üzre ilbâs-ı kürk ve kabâ olunup mu'âvedet ve Hırka-i Şerîf'de bir mikdâr ârâm-ı tazarru' ve Topkapusu'na râhî oldular.

On üçüncü yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular. Ve leyle-i Sebt'de Bağçekapusu kurbunda vâki' şeyhülislâm efendi dâ'îlerinin hânesinden harîk zuhûr ve şevketlü efendimiz dahi sâbıkâ ağa yazıcısı olan Mustafa Efendi'nin Hocapaşa kurbunda vâki' hânesine şeref-bahş-ı iclâl ve hâne-i mezbûr bi'l-külliyeye muhterik ve mahall-i âhara mücâveze etmeyüp muntafî oldukda mu'âvedet buyurdular.

On dördüncü yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

On beşinci yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvâriye emr-i hümâyûn ve temâşâ ba'dehû İncüli'ye teşrîf ve vakt-i 'asra dek ârâm ba'dehû Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusu'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i İsneyn'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Bahâriyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On yedinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân Topkapusu'na râhî ve vakt-i zuhrda İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

On sekizinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne şeref-bahş ve 'acemî cündîlere cirid-i süvâriye emr-i hümâyûn ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusu'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda Hâne-i hâssa'dan Sa'îd Bey Mûsıla-i Sahn ile şehriyye iki yüz guruş hâsıl olur ma'îşet verilmek üzre 'unvân-ı 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn

keşîde olup Hâne-i hâssa'da mülâzım olan sadr-ı 'âlî kullarının oğlu 'Abdî Bey gediklü oldu.

On dokuzuncu yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm olunup mu'âvedet buyurdular.

Yirminci yevm-i Cum'a'da Demirkapu kurbunda vâki' Dâye Kadın Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi birinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne [219b] teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi üçüncü yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ba'dehû İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Sülâsâ'da Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve üç anbarlıya şeref-bahş-ı iclâl ve müceddeden yapı olup bahre nüzûlü murâd olunan Mürîd-i Zafer nâm kalyonun bi-hamdillâhi te'âlâ suhûletle bahre nüzûlünü müşâhede ve ber-vech-i mu'tâd ilbâs-ı kürk olunup filike-nişîn-i mu'âvedet oldular. Ve vakt-i zuhrda dîvânâne-i Mahbûbiyye'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'iffet-sarâya hatve-cünbân oldular. Ve Hâne-i hâssa'da köşebaşı olan Ahmed Ağa kulları yevm-i mezbûrda yeniçeri fodula kitâbeti ile ber-murâd ve Hazîne'den başyazıcı Mehmed Efendi kulları Hâne-i hâssa'ya ahz ve üçüncü yazıcı Behrâm Bey kulları başyazıcı oldu.

Yirmi beşinci yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve gulâmân-ı esbâna cirid-i piyâdeye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi altıncı yevm-i Hamîs'de Ebu'l-feth Ve'l-megâzî Sultân Mehmed Hân hazretlerinin câmi'ine zehâb ve pîş-gâh-ı Eski Odalar'dan mürûrlarında zâbitânı ber-vech-i mu'tâd-ı kadîm şerbet ile memlû kâse dârû 'arz eylediklerinde kemâl-i kerem-i mülûkânelerinden meyl-i şûrb ve nûş ve kâse-i mezbûru leb-rîz-i zer-i hâlisu'l-'ayâr

ile kulların⁵⁷³ dil-şâd ve Sultân Mehmed Câmi'i ittisâlinde vâki' Kitâbhâne-i hümâyûn'a teşrîf ve ba'de-'arz-ı sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri derûn-ı câmi'-i şerîfde kırâ'at-ı *Buhârî-i Şerîf* için tarh u bünyâd olunan mahalle teşrîf ve sadr-ı 'âlî ve şeyhülislâm [ve] kâdî'askereyn hâric-i şebekede ta'yîn ve âmâde olunan mahallerde ku'ûd ve ba'de-edâ-yı zuhr mesbûku'z-zikr hatm-i *Buhârî-i Şerîf* kırâ'at ve istimâ'-ı va'z olunup mecmû'unu ihsân-ı hümâyûn ile dil-şâd ve Unkapanı İskeleyi'nden sandal-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi yedinci yevm-i Cum'a'da Yeni Câmi'e zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi sekizinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi dokuzuncu yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere [220a] cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Otuzuncu yevm-i İsneyn'de yine Ağa Bâğçesi'ne [teşrîf] ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

[Sene 1163 Rebûlâhir]

Gurre-i Rebî'ulâhir olan yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân 'iffet-sarâya hatve-cünbân ve bir mikdâr ârâm ve Topkapusı'na râhî olup bir mahalle teşrîf buyurmadılar.

İkinci yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Üçüncü yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ba'dehû Eski Sepetciler'e [teşrîf] ve vakt-i 'asra dek eğlenilüp vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular. Ve yevm-i mezbûrda vezîr kethudâsı Sa'îd Efendi ma'zûl ve cânib-i Mısır'a nefy ve çavuşbaşı olan Uzun Bey vezîr kethudâsı ve Hekîmbaşî-zâde 'Ali Paşa[nın] sâbıkâ kethudâsı olan ( ) çavuşbaşı oldu.

⁵⁷³ Nûshada "kullarının" şeklinde.

Dördüncü yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Beşinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular. Ve taraf-ı Devlet-i 'aliyye'den Hind pâdişâhına elçilik ile me'mûr ve vefât ve tüccâr-ı Devlet-i 'aliyye'den elçi-i mezbûrun ma'iiyyetinde bulunan Hâcî Yûsuf elçi nasb u ta'yîn ve ba'de-edâ-yı sefâret Hindistân pâdişâhı tarafından getirdiği hedâyâ mahall-i mezbûrda vürûd ve ba'zısı müşâhede olundu.

Altıncı yevm-i Ehad'de Sofa-i hümayûn'a teşrîf ve Hind tarafından gelen iki 'aded tayr-ı nûrî Oda-i Hıtân'da müşâhede olundu. Ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

Yedinci yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Sekizinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a şeref-bahş ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümayûn ve temâşâ ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp ric'at buyurdular.

Dokuzuncu yevm-i Erba'a'da Sepetciler'e teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Onuncu yevm-i Hamîs'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

On birinci yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

On ikinci yevm-i Sebt'de İncüli'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp mu'âvedet buyurdular.

[220b] On üçüncü yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e zehâb ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapısı'na râhî oldular.

On dördüncü yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları ve şeyhülislâm efendi dâ'îleri gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

On beşinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapısı'na râhî ve vakt-i zuhrda İncüli'ye şeref-bahş ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapısı'na râhî oldular.

On altıncı yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçe[si'ne] teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusu'na râhî oldular.

On yedinci yevm-i Hamîs'de Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Ayvansarây İskeleyi'nden su'ûd ve gül-geşt-i deşt ederek Dâvûdpaşa Sarâyı'nda vâki' yeni mâbeyne teşrîf ve bir mikdâr ârâm ba'dehû hatve-cünbân ve oda-i kebîr[e] şeref-bahş ve huddâmân-ı Hâne-i hâssa'ya nisâr-ı zer ve oda-i mezbûr kubbesi vasatında âvîze-i zencîre elli guruş bend ve serhengândan bir mikdârının dîşuna bir mikdârı su'ûd ve anların dîşuna Küçük Mustafa Çavuş kıyâm ve bend olunan guruşları ahz edüp beynlerinde taksîm olundu. Ba'dehû nesak-ı mezkûr üzre vâfir zer-i hâlisu'l-'ayâr âvîze ve Küçük Sâlih Çavuş mecmû'unun dîşuna kıyâm ve âvîze olan zeri ahz ve beynlerinde taksîm eylediler. Ve 'asra karîb Mehmed Paşa Kasrı'na teşrîf ve cündiyân-ı Enderûn'a cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve vezân-ı bâd-ı şedîd olmağla oda-i kebîre teşrîf ve ba'de-edâ-yı 'asr tenâvül-i ta'âm ve mu'âvedet ve iskele-i mezkûrdan filike-nişîn oldular.

On sekizinci yevm-i Cum'a Topkapu'dan sandal-nişîn-i 'azîmet ve Yenikapu İskeleyi'nden su'ûd ve Sultân Selîm'e zehâb ve ba'de-edâ-yı cum'a iskele-i mezkûrdan filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

On dokuzuncu yevm-i Sebt'de Gülhâne'ye teşrîf ve ağayân-ı hareme cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirminci yevm-i Ehad'de İncülü cânibi halvet olunup eğlenildi.

Yirmi birinci yevm-i İsneyn'de Yalı Köşkü'ne teşrîf ve bir mikdâr ârâm ve sandal-nişîn-i 'azîmet ve Kasr-ı Beşiktaş'a teşrîf ve câmekân-ı germâbe bir mikdâr dayyık ve tevsî'a mahalli müsâ'id olduğundan tevsî'î emr-i hümâyûn ve ber-vefk-ı murâd tevsî' ve temâşâ ve kasr-ı mezbûrda bir mikdâr ârâm ve 'iffet-serâsına zehâb ve ba'de-tenâvül-i ta'âm filike-nişîn-i mu'âvedet oldular.

Yirmi ikinci yevm-i Sülâsâ'da mahall-i Dîvân'a teşrîf ba'de'd-Dîvân Topkapusu'na râhî ve muhtasarî tebdîl tarîkı ile Boğaziçi'ne zehâb olunup eğlenildi.

Yirmi üçüncü yevm-i Erba'â'da İncülü'ye teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusu'na râhî oldular.

Yirmi dördüncü yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve 'acemî cündîlere cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve kubeyl-i 'asrda Enderûn-ı hümâyûn'da

vâki' merhûm Sultân Ahmed Hân hazretlerinin kitâbhânesine teşrîf ve fudalâ-i dehrden Yûsuf Efendi-[zâde] dâ'îleri ders ders şerh-i *Buhârî*'ye iştigâl ve tevfik-ı Bârî'yle kâmil kırk senede hitâmına resîde ve huzûr-ı hümâyûnda hatim ve du'â olundukda bir kat libâs ile bir semmûr kürk ve bin 'aded zer-i hâlisu'l-'ayâr ve sâ'ir halîfe-i kitâbhâneye biner akçe kerem-i hümâyûn ba'dehû Hırka-i Şerîfe zehâb olunup ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi beşinci yevm-i Cum'a Sultân Bâyezîd Câmi'i'ne zehâb olunup ba'de-edâ-yı cum'a 'avd buyurdular.

Yirmi altıncı yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve edâ-yı 'asra dek eğlenilüp 'avd buyurdular.

Yirmi yedinci yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve sadr-ı 'âlî kulları gelüp ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz edâ-yı 'asra dek eğlenilüp Topkapusı'na râhî oldular.

Yirmi sekizinci yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf ve cündiyân-ı sadr-ı 'âlîye cirid-i süvârîye emr-i hümâyûn ve temâşâ ve ba'de-edâ-yı 'asr Topkapusı'na râhî oldular.

SIR KÂTİBİ YENİŞEHİRLİ MEHMED AĞA
RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

16 Cemâziyelâhir – 15 Zilka‘de 1165
(1 Mayıs – 24 Eylül 1752)

Yenişehirli ve Ustazâde Rûznâmelerinde Ay Kısaltmaları	
<i>Hicrî</i>	<i>Rumî</i>
M: Muharrem	M: Mart
S: Safer	N: Nisan
Ra: Rebî‘ulevvel	Y: Eyâr (Mayıs)
R: Rebî‘ulâhir	H: Haziran
Ca: Cemâziyelevvel	Z: Temmuz
C: Cemâziyelâhir	S: Ağustos
B: Receb	L: Eylül
Ş: Şa‘bân	Ta: Teşrîn-i evvel
N: Ramazân	T: Teşrîn-i sâni
L: Şevvâl	Ka: Kânûn-ı evvel
Za: Zilka‘de	K: Kânûn-ı sâni
Z: Zilhicce	Ş: Şubat

[1b] [Sene 1165 Cemâziyelâhir]

Ve bihi't-tevfik

Fî 16 C, fî 20 N⁵⁷⁴ sene 1165, Düşenbe günü mu‘tâd-ı dîrîne üzre donanma-yı hümâyûn ihrâcî mukarrer olmağla sâ‘at üçde kerâmetlü efendimiz hazretleri alay ile Yalı Kasrı'na teşrîf-i mülûkâne buyurulup sadr-ı a‘zam ve şeyhülslâm hazarâtı istikbâl ve şevket ü sa‘âdetle taht-ı mülûkâne[ye] cülûs ve intizâr üzre olunan sâ‘at-i mübâreke duhûlünde kapudân-ı deryâ vezîr-i mükerrem Durak Mehmed Paşa hazretleriyle sâ‘ir ümerâ ve kapudânân da‘vet ve rûsûm-ı kadîm üzre ibtidâ sadr-ı a‘zam sâniyen şeyhülslâm ve sâlisen kapud[ân] paşa hazarâtlarına ferv[e]-i semmûr ilbâs ve sâ‘irlerine dahi ilbâs-ı hil‘at ve zemîn-bûs ve vedâ‘ ve şenliklerin ederek pîşgâh-ı hümâyûndan güzer ve bir mikdâr alarga olduklarında havâ gâyet rûzgârlı

⁵⁷⁴ Nisan.

olmağla Kurşun Mahzeni kurbunda lenger-endâz olmalarına fermân-ı cihân-dârî sâdır olup ikâmet oldukların manzûr-ı hümayûn oldukda ol mahalden nehzat ve Sepetciler Kâşânesi'ne nakl ve salât-ı zuhru edâ ve andan Ağa Bâğçesi'ne nakl ve temâşâ-yı esbân-ı hâssa ve vasat 'acemî cündiyân kulların cirid-bâzlıkların temâşâ ve tenâvül-i ta'âm ve edâ-yı salât-ı 'asr ve 'avdet buyurulmuştur.

C 17, N 21, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân 'afv ve biniş İncüli Kâşânesi'ne teşrîf buyurulup temâşâ-yı esbân-ı hâssa ve sâ'ir sohbet ile safâ-yâb ve 'avdet buyuruldu.

C 18, N 22, Ertesi yevm-i Çehârşenbe'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf ve harem-i hümayûn ağalarına cirid il'âb ve andan İncüli Kâşânesi'ne teşrîf ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve 'avdet buyuruldu.

C 19, N 23, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de esbân-ı hâssa çerâ-gâha îsâl olunmağla Sovukçeşme'den temâşâ andan Neşât-âbâd Yalısı'na teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve seyr-i tomak ve andan yine sandal-süvâr ve müceddeden ibdâ'-ı mülûkâne buyurulan Göksu nâm mahalde kasr-ı pâdişâhâneye şeref-nüzûl ve her tarafı temâşâ ve nûş-ı kahve ve andan yine filike-süvâr ve Beylerbeyi Kâşânesi'ne vâsıl ve edâ-yı salât-ı 'asr ve tenâvül-i ta'âm ve şürb-i kahve-i 'anber-fâm 'akabinde Topkapu'ya 'avdet buyuruldu.

C fi 20, N 24, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Sultân Selîm Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf musammem iken havâdan bârân nüzûlünden nâşî Ayasofya Câmi'-i'ne tahvîl ve teşrîf ve edâ-yı salât ve 'avdet buyuruldu. Ve rûz-ı mezbûrda kapudan paşa pîş-gâh-ı Beşiktaş'dan nehzat ve Bahr-i Sefîd'e 'âzim bi-tevfikillâh olmuştur.

C 21, N 25, Ertesi rûz-ı Şenbe'de Kasr-ı Sepetciler'e teşrîf buyurulmuştur. Rûz-ı mezbûrda vakt-i zuhra karîb sancak kalyonları hareket ve Bahr-i Sefîd'e doğru bi-'inâyeti'l-Bârî bâdbân-güşâ olmuştur.

C 22, N 26, Erte[si] rûz-ı Yekşenbe'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve rüsûm-ı rûziyye ile safâ-yâb ve tecdîd-i vuzû [2a] ve Hırka-i Şerîfe teşrîf ve edâ-yı salât-ı 'asr ve müstecâbü'd-da've dergâhına 'arz-ı hâcât ve andan harem-i sâhil-gâh-ı mülûkânelerine teveccüh buyuruldu.

C fi 23, N 27, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de bi't-tevfikî'r-Rabbânî sa'âdet ü şevketle ve 'âfiyet ü tarâvetle tahmînen sâ'at dokuzda Topkapu Kâşânesi'nden nehzat ve

Karaağac Sâhilsarây-ı devlet-makarra göç ile teşrîf buyurulmuşdur.⁵⁷⁵ جعل الله تعالى Rûz-ı mezbûrda zuhra karîb Sa'd-âbâd'a biniş ile teşrîf buyurulup salât-ı zuhr edâ olundukdan sonra tûfeng-endâzân ve ba'dehû müsâbaka-i kemânkeşân kulları seyr ile evkât-güzâr ve ağayân-ı hâssa bendelerine avuç avuç zer-pâş-ı iltifât ve edâ-yı salât-ı 'asr buyuruldukdan sonra dahi serhengân ve sâ'ir nüdemâ kullarına hezâr sad-hezâr zer nisârıyla kalb-i fakîrânelerin güşâde ve andan sonra tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve-i 'anber-fâm 'akabinde piyâdeye süvâr ve selâmetle harem-i 'ismet-[me]dârlarına vâsıl olmuşlardır.

C fî 24, N 28, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de 'ale's-seherî Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve andan ziyâret-i Hırka-i Nebevî ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı hümayûn buyuruldukdan sonra Yalı Kasrı'na nüzûl ve filike-i pâdişâhânelerine süvâr ve safâ-yı hâtır ile sâhil-gâh-ı râhat-makarlarına vâsıl ve rûz-ı mezbûrda biniş 'afv buyurulmağla cümleye paydos verilmiştir.

C fî 25, N 29, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Bahâriyye'ye teşrîf-i hümayûn buyurulup edâ-yı salât-ı zuhr olundukdan sonra mu'tâd-ı kadîm üzre berây-ı tebrîk-i şeref-kudûm-ı meymenet-mersûm-ı hazret-i cihân-dârî sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm hazarâtları gelüp rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve 'arz-ı 'arîza eylediklerinde rûsûm-ı dîrîne üzre kahve şerbet ikrâmıyla savb-ı merâmlarına ric'ate me'zûn olmuşlardır. Ba'de-zâlik müsâbaka-i kemânkeşân kulların kerâmetlü efendimiz hazretleri temâşâ ve fasl-ı hânendegânla safâ-yâb ve salât-ı 'asrî edâ birle piyâdeye süvâr ve cânib-i harem-i vâlâya teveccüh buyuruldu.

C fî 26, N fî 30, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de kerâmetlü efendimiz hazretleri sof ferâce lûbs buyurmağla sâ'ir ağayân bendelerine dahi kerrâke ilbâsını fermân-ı mülûkâne buyurulup biniş ile Tersâne Bâğçesi'ne andan semend-i iclâle süvâr, doğru Okmeydânı'nda sâyebâna nüzûl ve salât-ı zuhr edâ ve âmâde kılınan pehlivânân-ı Enderûn ve Bîrûn pîş-gâh-ı mülûkânede evvelen pîrlar sonra tâlibler sâniyen dokuz yüzcüler sâlisen bin yüzcüler hüner-i sünnet-i seniyyeyi icrâ ve pîrlardan bir koşu ve tâliblerden dokuz yüzcü Hazîneli Çerkes hânzâdesi Murtazâ Bey ve binciler zümresine mülhak ve andan mâ'adâ birkaç Enderûn tâliblerinden dokuz yüzcülük rütbesini ihrâz ve sekiz yüzcülerden dahi bir koşu merhûm Hadîce Sultân Oğulluğu

⁵⁷⁵ “Allahü Teala mübarek ve kutlu eylesin” manasında bir dua cümlesi.

nâm Sa'dâ dahi alup tecdîd-i vuzû ve salât-ı 'asr edâ birle Tersâne Bâğçesi'nde Bahâriyye-i Sânî nâm kasr-ı dîl-ârâya şeref-nüzûl ve tenâvül-i ta'âm ve filike-i mülûkâneye süvâren vâsıl-ı harem-i râhat-makarr buyurulmuşdur.

C fî 27, Eyâr⁵⁷⁶ 1, Ertesi rûz-ı Cum'ada piyâde ile Vâlide Yalısı'na andan türbe-i şerîfe şeref-duhûl ve edâ-yı salât ve ke'l-evvel mu'âvedet buyuruldu.

C 28, Eyâr 2, Ertesi rûz-ı Şenbe'de Bahâriyye'ye teşrîf ve müsâbaka-i kemânkeşân temâşâ ve 'avdet buyuruldu. Hokkabâz esîri ile zevk-yâb olundu.

C 29, Eyâr 3, Ertesi Yekşenbe'de yine Bahâriyye'ye teşrîf ve rûsûm-ı dîrîne-i rûziyye temâşâsıyla evkât-güzâr ve 'avdet buyuruldu. [2b]

Sene 1165 İbtidâ-yı Receb-i Şerîf, Eyâr fî 4

Ertesi rûz-ı Düşenbe'de Sa'd-âbâd'a biniş ile teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve nûş-ı kahve-i 'anber-i sârâ ve âb-ı musaffâ ve de'b-i dîrîne üzre tûfeng-endâzân kullarının sebû-şikenlerine ihsân ve müsâbaka-i kemânkeşânları seyrile sünnet-i seniyyeyi ihyâ ve icrâ ve çavuşân kullarına 'umûmen dahi fasıllar âhengi ile zevk-yâb ve bâzîçe-i şatranc temâşâsı ile evkât-güzâr ve edâ-yı salât-ı 'asr ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

B 2, Y 5, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân'a teşrîf ve ziyâret-i Hâne-i Hırka-i Nebevî ve nerdübân başında tenâvül-i ta'âm ve temâşâ-yı tomak ve Şevkiyye'de havuz başında nûş-ı kahve ve 'avdet buyuruldu.

B 3, Y 6, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de merhûm 'Amuca Hüseyin Paşa Bâğçesi'ne teşrîf ve sâ'at on birde 'avdet buyuruldu.

B 4, Y 7, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de piyâde ile Sa'd-âbâd'a teşrîf ve salât-ı zuhr edâ buyurulduktan sonra temâşâ-yı tûfeng-endâzân ile imrâr-ı vakt ve kubeyl-i 'asrda yine piyâde ile Sa'd-âbâd karyesinde vâki' kasr-ı mülûkâneye teveccüh ve nûş-ı kahve ve seyr-i mülâ'abe-i voynukân ve yine piyâde ile 'avdet ve salât-ı 'asr edâ ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyurulmuşdur.

B 5, Y 8, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Tersâne-i 'âmire dîvânhanesine nüzûl ve andan esb-i mücevher-ligâma süvâr ve alay ile mücâhid fî-sebîlillâh olan

---

⁵⁷⁶ Mayıs.

Kâsımpaşa'da vâki' merhûm Piyâle Paşa Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât ve kemâ-fi'l-evvel 'avdet ve dîvânîhânenen filike-süvâr makarr-ı devlet-hâneye vâsıl olundu.

B 6, Y 9, Ertesi rûz-ı Şenbe'de Bahâriyye'ye sâye-endâz-ı iclâl ve salât-ı zuhr edâ birle tûfeng-i sebû-şikest temâşâsı irâde-i 'aliyye ve isâbet-i şikest-i nişân eden kullarına 'atıyye-i lâyika ve andan sonra piyâde cirdi seyriyle dahi safâ-yâb ve huzûr-ı mülûkânelerinde olan bâzîçe-i şatranc ile zevk-yâb ve vakt-i namâz duhûlünde tecdîd-i vuzû' ve edâ-yı salât-ı 'asr ve 'avdet buyuruldu. Yevm-i mezbûrda ba'zı memhûr atlas kîse derûnlarında mühimme kâğızlarıyla kapucılar kethudâsı vekîli Burgazî Mehmed Ağa ba'de'l-'arz Kapu'ya gönderilüp bir sâ'atden sonra gelüp cevâbıyla i'âde-i 'arz olundu.

B 7, Y 10, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de Kırkağaç nâm dil-güşâya piyâde ile teşrîf ve sâye-i sâyebâna nüzûl ve salât-ı zuhr edâ buyurulduktan sonra müsâbaka-i kemânkeşân ve tomak-bâzân ve bâzîçe-i şatranc temâşâlarıyla evkât-güzâr ve safâ-yâ[b] olunup namâz-ı 'asr edâ olunduktan sonra berren harem-i hümayûn-ı 'ismet-makrûnlarına revâne olundu.

B 8, Y 11, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de Bahâriyye'ye teşrîf ve mu'tâd üzre Haremeyn-i şerîfeyn tarafına gidecek mükâtebât ve surreler ve şerîf-i Mekke-i Mükerrerme olan cedîd Şerîf Müsâ'id'e nâme-i hümayûnu bi'n-nefs ve sâ'irlerin pîş-gâh-ı mülûkânelerinde mühürlenüp ve dâru's-sa'âdeti's-şerîfe ağası kullarına semmûr-ı fâ'iz ma'a hil'at-i fâhire dûş-ı sadâkat-ber-dûşlarına iksâ ve yedine nâme-i hümayûnu [3a] teslîm ve rüsûm-ı dîrîne üzre murâ'ât ve 'amel ve hareket ve alay ile savb-ı maksûda irsâle işâret buyuruldu. Ağa-yı müşârun-ileyh hazretleri itmâm-ı mesâlihden sonra huzûr-ı hümayûna gelüp şâl-bûs ve koynundan bir elmâs yüzük yed-i hümayûna sunup yine şâl-bûs ve ihdâ olup yüzük gâyet girân-bahâ ve berrâk ve a'lâ olmağla beşere-i mülûkânede 'azîm neşât hâsıl oldu. Ve andan sonra ağa-yı müşârun-ileyh her biri mahalline vardıkda tebrîke varan kibâr u sığara avuç avuç altun ihsân eylediği muhtâc-ı beyân değildir. Hattâ bu fakîre dahi altmış kadar altun 'inâyet buyurdular. Rûz-ı mezbûrda vakt-i 'asra dek zevk-yâb ve 'avdet buyuruldu.

B 9, Y 12, Ertesi Salı günü Dîvân 'afv ve biniş ile Bahâriyye'ye teşrîf buyuruldu. Ve kayık ile pîş-gâh-ı husrevânîlerinden mürûr eden mekteb sıbyânlarına bir çıkın çil akçe ihsân ve 'alâ-hidetin tevzî' ve taksîm olundu.

B 10, Y 13, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de yine Bahâriyye'ye teşrîf ve rûsûm-ı rûziyye temâşâsı ile safâ-yâb ve 'avdet buyuruldu.

B 11, Y 14, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de 'Ali Bey Karyesi'ne teşrîf ve haremde vâki' bâğçe kasrına nüzûl ve nûş-ı kahve ve salât-ı zuhr edâ buyurulduktan sonra esb-i sebûk-reve süvâr ve sâye-i sâyebâna şeref-nüzûl ve temâşâ-yı tûfeng-endâzân ve piyâde ciridi ve taşrada bâzîçe-i şatrançda nâm-âver olan sahhâfî huzûra ihzâr ve müftî çerâğî bî-zebân ile yek-â-yek mülâ'abe ibtidâ'en sahhâf mağlûb sâniyen bî-zebân mağlûb ve birkaç def'a dahi bî-zebân 'Ali ile mülâ'abe seyriyle safâ-yâb ve şöhreti kadar mahâreti nümâyân olmamıştır. Edâ-yı namâz-ı 'asr ve tenâvül-i ta'âm ve ke'l-evvel mu'âvedet buyuruldu.

B 12, Y 14⁵⁷⁷, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Sultân Selîm'e teşrîf ve edâ-yı salât ve mu'âvedet buyuruldu.

B 13, Y 15, Ertesi rûz-ı Şenbe'de Bahâriyye'ye teşrîf ve sadr-ı a'zam hazretleri dahi gelüp rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve 'avdet ve andan sonra sohbet ile imrâr-ı evkât ve 'avdet buyuruldu.

B 14, Y 16, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de yine Bahâriyye'ye teşrîf ve koltuk kol mülâ'abesiyle zevk-yâb ve 'avdet buyuruldu.

B 15, Y 17, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de Göksu nâm ferah-fezâda müceddeden ibdâ[']⁵⁷⁸ buyurulan ebniye-i hümâyûn bi-tevfikihî te'âlâ itmâm ve zer-ender-zer ferş olunmağla temâşâsı ârzûsuyla teşrîf ve salât-ı zuhr edâ ve andan sonra her odaların ve kasırların seyr ve celse-i hafîyye [hafîfe?] ve andan ağayân-ı hâssa kullarına zer-pâş-ı iltifât ve 'akabinde çavuşân ve sâ'ir nüdemâ kullarına dahi zer nisâr ve cümleten fasıllar istimâ'ıyla safâ-yâb ve salât-ı 'asr edâ olundukda meydâna nâzır tahtânî kasrda tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

B 16, Y 18, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân'a teşrîf ve andan Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ziyâret ve du'â buyurulduktan sonra tırâş-ı âfiyet ve andan havuzlara şeref-nüzûl buyurulup tenâvül-i ta'âm ve andan filike-i mülûkâne[ye] süvâr ve Karaağaç Hadîkası'na vâsıl olundu.

⁵⁷⁷ Burada Eyâr yani Mayıs ayının 14. günü mükerrer yazıldı ve müteakip günlerin sıralamasına 21. güne kadar bu mükerrer 14. günden itibaren devam edildi.

⁵⁷⁸ Nûshada ابدأ imlasiyla.

B 17, Y 19, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Bahâriyye'ye biniş ile teşrîf ve edâ-yı salât-ı zuhr ve temâşâ-yı müsâbaka-i kemânkeşân ve bâzîçe-i şatranc ve sâ'ir sohbet ile imrâr-ı evkât ve 'avdet buyuruldu.

[3b] 1165, Receb 18, Eyâr 21⁵⁷⁹, Yevm-i Hamîs'de kerâmetlü efendimiz hazretleri 'izz ü şevketle Karaağaç Hadîkası'ndan hareket ve emlâk-i hümayûndan Beşiktaş Sarâyı'na nakl ü teşrîf buyurdular. ⁵⁸⁰جعل الله مباركاً و سعيداً Rûz-ı mezbûrda biniş ile Tepebaşı'na teşrîf ve edâ-yı salât-ı zuhr buyurulduktan sonra müsâbaka-i kemânkeşân ve menzil ciridi ve tomak ve bâzîçe-i şatranc temâşâsı ile safâ-yâb ve edâ-yı salât-ı 'asr 'akabinde harem-i hümayûn-ı 'ismet-makrûnlarına teveccüh buyuruldu.

B 19, Y 22, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât-ı cum'a ve 'avdet buyuruldu.

B 20, Y 23, Ertesi rûz-ı Şenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve edâ-yı salât-ı zuhr buyurulduktan sonra mu'tâd-ı kadîm üzre tebrîk-i şeref-kudûm-ı meymenet-mersûm icrâsıyla sadr-ı a'zam ve müftî'l-ümem hazarâtları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve 'arz-ı 'arîz ve kahve ve eşribe ve tebhîr birle 'avdete me'zûn ve Göksu'da müceddeden ibdâ' buyurulan kasr-ı mülûkâneleri temâşâ bâbında müşârun-ileyhimâ hazarâtları taraf-ı husrevânîden ruhsat-yâb birle ma'yyeten 'âzim-i sandal-nişîn oldular. Ba'de-zâlik kerâmetlü efendimiz hazretleri taşrada olan sofa-i sahn-ı safâya teşrîf ve tomak ve pûte-zen ve bâzîçe-i şatranc temâşâsı ile safâ-yâb ve namâz-ı 'asr edâ buyurulduktan sonra harem-i 'ismet-makrûnlarına 'avdet ve teşrîf buyurdular.

B 21, Y 24, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de yine Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve edâ-yı salât-ı zuhr buyurulduktan sonra nûş-ı kahve-i 'anber-i sârâ ve bir sâ'at mikdârı derûn-ı kasrda safâ-yâb ve andan taşra sofaya nakl buyurulup temâşâ-yı tomak ve pûte-zen ve hokkabâz-ı hâssa ve sâ'ir sohbet-i bendegân ile evkât-güzâr ve edâ-yı salât-ı 'asr birle teveccüh-i harem buyuruldu.

B 22, Y 25, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de Üsküdar'da Mehmed Paşa Kâşânesi'ne teşrîf ve salât-ı zuhr edâ olunduktan sonra Yemişcibaşı Bağ'ı'na teveccüh ve safâ-yâb ve tenâvül-i ta'âm ve Kādı Karyesi'nden filike-süvâr ve vâsıl-ı sâhil-gâh-ı harem-i Beşiktaş buyuruldu.

⁵⁷⁹ Burada Mayıs ayının tarihlendirilmesindeki yanlışlık fark edilerek günlerin esas sırasına dönüldü.

⁵⁸⁰ "Allah mübarek ve kutlu eylesin" manasında bir dua cümlesi.

B 23, Y 26, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf buyurulmamağla vakt-i zuhrda Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve 'acemî cündiyân mülâ'abesi ve esbân-ı hâssa ve pûte-zen temâşası ile evkât-güzâr ve dîvâr üzerinden meşyen harem-i şerîfe teveccüh buyuruldu.

B 24, Y 27, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe tebdîl-i câme Boğaz temâşası ile safâ-yâb buyurulmağla biniş 'afv buyuruldu.

B 25, Y 28, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de Göksu nâm mahalle biniş ile teşrîf ve sandal-süvâr ve Rumeli kenârların temâşâ ederek Bebek Hadîkası'nda salât-ı zuhr edâ ve nûş-ı âb-ı musaffâ ve yine sandal-süvâr, Balta Limanı'nı tecâvüzen savb-ı maksûda kufûl ve selâmet ü devlet birle vâsıl olup tûfeng-endâzân ve tomak-bâzân temâşası ile safâ-yâb ve tenâvül-i ta'âm ve Beşiktaş sâhil-gâh-ı makarr-ı devletlerine teveccüh buyuruldu.

B 26, Y 29, Ertesi rûz-ı Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne teşrîf ve salât-ı cum'a edâ birle 'avdet buyuruldu. Rûz-ı Cum'a'da defter-i kaftân-bahâya hatt-ı hümayûn keşîde der-harem-i hümayûn ve *Mi'râciyye* Hâsoda Kâşânesi'nde ba'de'l-mağrib kırâ'at olundu.

B 27, Y 30, Ertesi rûz-ı Şenbe'de halvet ile Göksu nâm ferah-fezâyâ teşrîf ve ba'de'l-'asr Beylerbeyi Sâhilsarây-ı husrevânelerine şevket ü iclâl ile vâsıl buyuruldu. ⁵⁸¹جعل الله مباركاً ومسعوداً

B 28, Haziran 1, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de Fıstıklı nâm mahalle teşrîf ve temâşâ-yı tûfeng-endâzân ve müsâbaka-i kemânkeşân [ile] safâ-yâb ve salât-ı 'asr birle berren 'avdet buyuruldu.

[4a] B 29, H 2, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de Göksu nâm mahalle teşrîf-i hümayûn buyurulup salât-ı zuhr edâ buyurulduktan sonra deryâ üzre olan kasra cülûs-ı safâ-me'nûs buyurulup bir sâ'at mürûrunda berây-ı tebrîk-i kudûm-ı meymenet-mersûm-ı pâdişâhî sadr-ı a'zam hazretleri gelüp rikâb-ı kâm-yâb-ı husrevânîlerine rûy-mâlîde ve nısf sâ'at 'arz-ı mehâmm-ı enâm olunduktan sonra me'zûnen 'avd u insîrâf eylediler. Ba'de-zâlik tûfeng-endâzân kulların temâşâ ve sâ'ir sohbet-i rûziyye ile ârâm ve tecdîd-i vuzû ve namâz-ı 'asrı edâ birle fevkânî meydân kasrına nakl ve

⁵⁸¹ "Allah mübarek ve mesut eylesin" manasında bir dua cümlesi.

seyr-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ve şürb-i kahve-i 'anber-fâm zeylinde filike-i cihân-ârâlarına süvâr ve harem-i hürrem-âbâdlarına teveccüh buyuruldu.

B 30, Haz 3, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân-ı hümâyûn'a teşrîf ve de'b-i dîrîne üzre mehâmm-ı 'ibâdullâhı verâ-yı kafesden istimâ' ve bir sâ'at mikdârı ârâm buyurulduktan sonra harem-i hümâyûna teveccüh ve nısf sâ'at mürûrunda taşra teşrîf ve Hâne-i Hırka-i Nebevî'ye bi't-ta'zîm duhûl ve tilâvet-i Kur'ân-ı Kerîm ve tazarru' u niyâzı 'arz-ı dergâh-ı Hazret-i Kâdiyü'l-hâcât zeylinde nerdübân başında tomak seyriyle safâ-yâb ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve-i 'anber-fâm birle Yalı Kâşânesi'nden filike-süvâr ve Beylerbeyi Sâhilsarây-ı devlet-makarlarına vâsıl olmuştur. Ve rûz-ı mezbûrda biniş 'afv buyuruldu.

1 Şa'bânü'l-mu'azzam'da 1165 Haziran fî 4

Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Kuleli mahalle teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı zuhru edâ ve nûş-ı âb-ı musaffâ ve 'anber-i sârâ ve temâşâ-yı esbân-ı rûziyye ve tomak ve salancak ve bâzîçe-i şatrancla safâ-yâb ve salât-ı 'asr edâ birle piyâde-süvâr ve vâsıl-ı harem-i 'ismet-medâr buyuruldu.

Ş 2, Haz 5, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de Bebek Hadîkası'na teşrîf-i hümâyûn buyurulup tûfeng-endâzân kullarının sebû şikest edenlerine 'atıyye-i 'inâyet ve andan sonra 'umûmen fasl âgâzesiyle safâ-yâb ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

Ş 3, Haz 6, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda ihyâ-kerde-i hazret-i sultân-ı cihân olan câmi'-i envere teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı cum'a edâdan sonra 'avdet buyuruldu.

Ş 4, Haz 7, Ertesi rûz-ı Şenbe'de kerâmetlü efendimiz hazretleri Havuzbaşı'na halvet ile teşrîf-i hümâyûn buyurmağla biniş 'afv olunmuştur.

Ş 5, Haz 8, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de Kuleli'ye teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı zuhru edâ ve şürb-i kahve-i 'anber-i sârâ ve iki def'a nûş-ı âb-ı musaffâ buyurulup temâşâ-yı esbân-ı hâssa ve tomak ve müsâbaka-i seng-i destî-i bostâniyân ile safâ-yâb ve salât-ı 'asr birle piyâdeye süvâr ve teveccüh-i harem-i vâlâ buyuruldu. Bi-kazâ'illâhi te'âlâ rûz-ı mezbûrda sâ'at ona karîb Âsitâne'de Sabuncular Hânı'ndan ihrâk zuhûr eylediği vâsıl-ı sem'-i hazret-i şehriyârî oldukda terahhumen li-'ibâdillâh der-'akab sandala süvâr ve Yalı Kasrı'ndan çapkun-ı sür'at-nümûnlarına süvâr ve ihrâka karîb Halîl Paşa dâmâdı Ahmed Ağa hânesine nüzûl ve salât-ı mağribi edâ

buyurulduktan sonra her taraflara rikâb ağaları ve hasekiler gönderilüp itfâsı bâbında ‘azîm sa‘y olundukça imkânda olmayup birkaç kol olduğu manzûr-ı pâdişâhî olmağla sâbıkâ çavuşbaşı Mustafa merhûmun hânesine nakl ve du‘âdan gayrı bir çâre olmamağla irâde-i Bârî zuhûruna terakkub ve hâne-i mezbûrda subh-ı sâdik oluncaya değin meks olunup mahall-i mezbûrdan nehzat ve Sultân Bâyezîd Câmî‘i derûnundan güzâr ve Yalı Kasrı‘ndan filike-süvâr ve sâhilsarây-ı devlet-makarlarına vâsıl olup dergâh-ı Hazret-i Rabbü‘l-‘izzet‘e emânet buyuruldu. Rûz-ı mezbûrda miftâh ağası Tayfûr Süleymân Efendi mevkûfâtla taşra ber-murâd olmuştur. Ve yerine Kilârlı Fazlî-zâde Ahmed Ağa⁵⁸².

Ş 6, H 9, Ertesi rûz-ı Düşenbe‘de sâ‘at dörde karîb oldukda bi-‘inâyetillâhi‘l-Mennân ihrâk-ı ‘azîmin itfâsı rikâb-ı hümâyûna vâsıl olup hezâr hamd ü senâ olunmuştur. Ve rûz-ı mezbûrda biniş ‘afv buyuruldu⁵⁸³.

[4b] Ş 7, H 10, Ertesi yevm-i Sülâsâ‘da ihrâk-ı mezbûr-ı mesbûk hasebiyle terahhumen Dîvân-ı hümâyûn ‘afv olunup kisteyn mevâcibi içün tenbîhi musammem olan yazı “kapıda tenbîh olundu” deyü isti‘lâm olunmuştur. Ve rûz-ı mezbûrda biniş [ile] Havuzbaşı‘na teşrîf buyuruldu.

Ş 8, H 11, Ertesi yevm-i Çehârşenbe‘de Kuleli‘ye teşrîf buyuruldu.

Ş 9, H 12, Ertesi yevm-i Hamîs‘de Göksu‘ya teşrîf ve salât-ı zuhru Vâni Karyesi Câmî‘i‘nde edâ olunmuştur. Rûz-ı mezbûrda sadr-ı a‘zam hazretleri rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve ‘arz-ı mehâmm-ı enâm ve yine İstanbul‘a revâne olmuştur.

Ş 10, H 13, Ertesi rûz-ı Cum‘a‘da İstavroz Câmî‘i‘ne teşrîf-i hümâyûn buyurulup salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet buyuruldu.

Ş 11, H 14, Ertesi rûz-ı Sebt‘de Fıstıklı‘ya teşrîf-i hümâyûn buyurulup sebû şikest eden tûfeng-endâzânı temâşâdan sonra Kibleli Yalısı‘na nakl ve safâ-yâb ve salât-ı ‘asrı edâ birle bahren piyâde-süvâr ve ‘avdet buyuruldu. Cedîd miftâh ağası Seyyid Ahmed Ağa ile cedîd ağa zemîn-bûs şüd.

Ş 12, H 15, Ertesi rûz-ı Ehad‘de Kuleli‘ye teşrîf-i hümâyûn buyurulup berren ‘avdet buyuruldu.

⁵⁸² Sayfa kenarına yazılmış olan tayinle ilgili bu bilginin devamı elimizdeki görüntülerde yoktur.

⁵⁸³ Sayfa altında yer alan ilave not: Fî 26 Ş sene 1164, fî 9 Temmuz‘un, ihrâk-ı ‘azîm der-kışlak-ı Bektâşiyân ve sâ‘ir.

Ş 13, H 16, Ertesi yevm-i İsneyn'de Göksu nâm ferah-fezâyâ teşrîf ârzûsuyla sandala süvâr ve Rumeli Hisârı'nda ihyâ-kerde-i sultânî olan câmi'-i enverde salât-ı zuhru [edâ] ve yine sandala süvâren ve etrâf sâhillerin temâşâ ederek İstinye berâberinden Anadolu yakasına teveccüh ve seyr ederek mahall-i maksûda şeref-nüzûl ve meydâna nâzır fevkânî kasra 'izz ü şerefle su'ûd ve âmâde kılınan Enderûn-ı hümayûn süvârî cündî kulları cirid mülâ'abeleri temâşâsıyla safâ-yâb ve andan tahtânî kasra nüzûl ve tûfeng-endâzân bendegânların sebû şikest edenlere altun-ı ferah-nümûn i'tâ ve salât-ı 'asr edâ ve seyr-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

Ş 14, H 17, Ertesi rûz-ı Sûlâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve âmâde kılınan altmış beş senesinin masar ve recec mevâcibleri izn-i sultânî ile tevzî' ve Dîvân mahallinde tenâvül-i ta'âm ve ferâceye kaplı kâkum erkân lübs ve sorguc-ı girân-bahâların dahi destâr-ı mülûkâneye vaz' ve şevketle 'Arz Odası'na teşrîf ve mu'tâd üzere 'arz-ı 'arîzadan sonra Hırka-i Şerîfe teveccüh ve tecdîd-i vuzû' ve ziyâret-i Hâne-i Hırka-i Nebevî ve 'arz-ı hâcât-ı dergâh-ı Hâlîku'l-mevcûdât zeylinde sâhil-gâh-ı devlet-makarlarına 'azîmet buyuruldu.

Ş 15, H 18, Rûz-ı Çehârşenbe gecesinde tahmînen nısfu'l-leylde Sultân Bâyezîd taraflarında bi-kazâ'illâhi te'âlâ ihrâk zuhûr etmekle kerâmetlü efendimiz hazretleri Âsitâne'ye teşrîf ve Sarây-ı 'atîk Kasrı'na nüzûl ve leyl-i mezbûrda ol makâmda ârâm ve namâz-ı subhu edâ ve tamâmen itfâsı müşâhede ve haberi vürûd etmeğin der-'akab nehzat ve harem-i sâhil-serâlarına teveccüh buyurulup vakt-i zuhrda Kuleli'ye biniş ile teşrîf buyuruldu.

Ş 16, H 19, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

Ş 17, H 20, Yevm-i Cum'a'da ( ) Câmi'-i'ne teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet buyuruldu.

Ş 18, H 21, Yevm-i Sebt'de kerâmetlü efendimiz hazretler[i] bi'l-'izzî ve şeref Sâhilsarây-ı Beylerbeyi'den nehzat ve Sarây-ı Beşiktaş'a nakl ü teşrîf buyurulup rûz-ı mezbûrda bi-kazâ'illâh Koska kurbunda ihrâk zuhûr etmekle Âsitâne'ye teveccüh ve Cigala-zâde kethudâsı Mehmed Ağa hânesine nüzûl ve bir sâ'at mikdârı ârâm ve ihrâk itfâsı müşâhede olunmağla 'avdet ve doğru Beşiktaş'a şeref-nüzûl buyuruldu. Vakt-i zuhrda Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Sadr-ı a'zam Mehmed

Paşa'dan mühr-i hümayûn sergi başında iken istirdâd ve kendüsini Balıkhâne'ye nakl ve mühr-i şerîf kapucılar kethudâsı vekîli Burgazî Mehmed Ağa yediyle yed-i pâdişâhîye teslim olduktan sonra rikâb-ı hümayûn ağalarından mîrâhûr-ı evvel 'Abdurrahmân Paşa-zâde Mustafa Bey huzûr[a] da'vet [5a] ve ibtidâ'en hil'at-i vezâret ilbâs ve sâniyen mühr-i hümayûn teslim ve Kapu'ya gönderilüp yerine Sâdık Ağa mîrâhûr-ı evvel ve anın yerine asâleten Burgazî Mehmed Ağa kapucılar kethudâlığı ile be-kâm buyuruldu.

Ş 19, H 22, Ertesi rûz-ı Ehad'de biniş 'afv buyuruldu. Sâ'at sekizde bi-kazâ'illâh Köprülü Türbesi kurbunda ihrâk zuhûr etmekle Âsitâne'ye teveccüh ve Sultâniyye Câmi'i kurbunda itfâsı haberi vürûd etmekle 'avdet buyuruldu.

Ş 20, H 23, Ertesi rûz-ı İsneyn'de Taksîm başına biniş ile teşrîf buyuruldu.

Ş 21, H 24, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf buyuruldu.

Ş 22, H 25, Ertesi yevm-i Erba'a'da Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm hazarâtları gelüp rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve müftî efendi hazretlerine kürk ilbâs ve du'â etdirilüp insirâflarına izin verildi.

Ş 23, H 26, Ertesi yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a andan Beylerbeyi Yalısı'na nakl ve ağayân-ı hâssaya zer nisâr ve bâğ kasrında tenâvül-i ta'âm buyurulup 'avdet olundu.

Ş 24, H 27, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne teşrîf ve cedîd yeniçeri ağası 'arz ile kâm-yâb ve berren 'avdet olundu.

Ş 25, H 28, Ertesi yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf-i hümayûn buyurulup salât-ı zuhr edâ birle temâşâ-yı esbân-ı rûziyye ve müsâbaka-i kemânkeşân ve menzil ciridi ve tomak ve mahall-i mezkûrda usta olan ( ) nâm kimesneye geçen senede huzûrda eylediği fasıl gibi bu senede dahi i'âde ile mesrûr olundu. Salât-ı 'asr edâ zeylinde harem-i hümayûna teveccüh buyuruldu.

Ş 26, H 29, Ertesi yevm-i Ehad'de kerâmetlü efendimiz hazretleri harem-i hümayûn-ı 'ismet-makrûnlarında ârâm buyurmağla biniş 'afv buyuruldu.

Ş 27, H 30, Ertesi yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve der-'akab dâru's-sa'âde ağası Beşîr Ağa bostâncıbaşı yediyle sandala süvâr ve Kız Kulesi'ne habs olunup emvâl ü eşyâsı mühürlenüp hazînedârı Süleymân ve sâ'ir etbâ'ı cümlesi habse kaldırılmışdır. Sâ'at sekiz buçukda hazînedâr-ı şehriyârî Lala İbşîr Ağa dâru's-

sa'âde ağalığına hil'at-i fâhire ile semmûr kürk ilbâs olundu. Salât-ı 'asr edâ birle 'avdet buyuruldu.

Ş 28, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve ağa-yı ma'zûlün ser-i maktû'u kapuya vaz' olunup cümleye 'ibret olmuşdur. Hakk te'âlâ taksîrâtını 'afv eyleye. Takdîr-i Yezdânî böyle mukadder olmuş, ne çâre! Hemân cümleyi sû-i karînden Allâhu 'azîmü's-şân hıfz eyleye, âmîn. Ba'de'd-Dîvân Hırka-i Şerîfe andan nerdübân başında tenâvül-i ta'âm buyurulduktan sonra Sovukçeşme'ye teşrîf ve ağa-yı maktûlün hazînedârı Süleymân'ı pîş-gâh-ı sultânî-i hazret-i cihân-dârîde boynu⁵⁸⁴ urulup cezâ-yı mâ-yelikını bulmuşdur. Andan nehzat ve Beşiktaş'a teveccüh buyuruldu. Ve rikâbdâr ağa dahi ağa-yı merhûma küllî intisâbı olmağla nefy olundu.

Ş 29, Temmuz 1, Ertesi yevm-i Çehârşenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf buyuruldu.

[Sene 1165] İbtidâ-yı şehr-i Ramazân

N 1, Z 2, Yevm-i Hamîs'de kerâmetlü efendimiz hazretleri harem-i hümayûnlarında ârâm buyurdular.

N 2, Z 3, Yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât ve 'avdet buyuruldu.

N 3, Z 4, Yevm-i Sebt'de Hâsoda'ya teşrîf ve sadr-ı a'zam ve müftî'l-enâm cenâbları tebrik-i Ramazân ve ba'zı temşiyet-i mehâmm rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve 'avdet etmişlerdir.

N 4, Z 5, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Yûsuf Efendi-zâde hazretleri huzûrda ders kırâ'at buyurmuşlardır.

[5b] N 5, Z 6, Yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve Akkirmanî Mehmed Efendi huzûr-ı hümayûnda ders kırâ'at buyurmuşlardır. Rikâb-ı hümayûn çukadârlarından Kilârî Mandıracı Halîl, Kırkkilise koru ağalığıyla taşra ber-murâd olup 'arzu-hâline hatt-ı hümayûn keşîde buyurulmuşdur.

N 6, Z 7, Yevm-i Sülâsâ'da Tepebaşı'na teşrîf ve Kilâr hocası Kalyoncu Ahmed Efendi huzûrda ders kırâ'at buyurmuşlardır. Ve maktûl Süleymân'ın etbâ'ından Hattât demekle ma'rûf nâm kimesnenin mutasarrıf olduğu Hudâvendigâr

⁵⁸⁴ Nûshada بونی imlasıyla.

Evkâfî Kitâbeti üzerinden ref' ve bâ-hatt-ı hümayûn Hâne-i hâssa ağalarından Kilâr peşgîrbaşılığından gelme Hâfız Mustafa Efendi'ye bâ-mukâbele-i nân 'inâyet ve 'arzu hâline hatt-ı hümayûn keşide kılındı. Ve yerine Hâne-i Hazîne'den güğümbaşî Baba Hasan Ağa ref' u nakl olundu.

N 7, Z 8, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Seferli hocası huzûr-ı hümayûnda ders kırâ'at buyurdular.

N 8, Z 9, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve kitâbhâne hocası huzûr-ı hümayûnda ders kırâ'at buyurdular.

N 9, Z 10, Yevm-i Cum'a'da ihyâ-kerde-i sultânî olan Tekerlek Mustafa Efendi Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât buyuruldu.

N 10, Z 11, Ertesi rûz-ı Sebt'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Hazîne hocası Akkirmanî Efendi huzûr-ı hümayûnda ders kırâ'at buyurdular.

N 11, Z 12, Ertesi yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve huzûrda Kilâr hocası efendi ders kırâ'at eylemişlerdir.

N 12, Z 13, Ertesi yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve Seferli hocası efendi huzûrda ders kırâ'at eylemiştir.

N 13, Z 14, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da kerâmetlü efendimiz hazretleri harem-i hümayûn-ı safâ-makrûnlarında ârâm ve biniş 'afv buyuruldu.

N 14, Z 15, Yevm-i Erba'a'da Tepebaşı'na teşrîf-i hümayûn buyurulup huzûr-ı hümayûnda kitâbhâne hocası efendi ders kırâ'at buyurdular.

N 15, Z 16, Ertesi yevm-i Hamîs'de Sarây-ı hümayûn'a teşrîf ve de'b-i dîrîne-i müstahsene üzre Hırka-i Hazret-i Resûl-i Ekrem güşâde ve rûy-mâlîde kılınup du'â ve senâdan sonra mahall-i mutahharalarına vaz', kubeyl-i 'asrda Beşiktaş'a 'avdet buyuruldu.

N 16, Z 17, Yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât birle 'avdet buyuruldu.

N 17, Z 18, Yevm-i Sebt'de Sarây-ı hümayûn'a teşrîf ve mu'tâd-ı müstahsene üzre Hırka-i Hazret-i Fahr-i 'Âlem sallallâhu 'aleyhi ve sellem harem-i hümayûna 'alâ-vechi'l-ikmâl baş üzre Kuşhâne Kapusu'ndan hazret-i ağa-yı dâru's-sa'âdeye teslim ve bir sâ'at mürûrunda kemâ-fi'l-evvel mahall-i mezbûrdan alınup mekân-ı mu'attaralarına vaz' ve kubeyl-i 'asrda yine Beşiktaş'a nehzat buyuruldu.

N 18, Z 19, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Hazîne hocası efendi hazretleri huzûr-ı lâmi' u'n-nûr-ı sultânîde tefsîr-i Kur'âniyye ile va'z ve derûnlara safâ-yı rûhânî îsâr buyurmuşlardır.

N 19, Z 20, Ertesi yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve sadr-ı a'zam hazretleri rikâb-ı müstetâb-ı hazret-i cihân-dâriye rûy-mâlîde ve temşiyet-i mehâmm-ı 'ibâdullâh birle 'avdet buyurmuşlardır.

N 20, Z 21, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve huzûr-ı hümâyûnda Kilâr hocası efendi ders kırâ'at buyurdular.

N 21, Z 22, [6a] Ertesi yevm-i Erba'â'da Tepebaşı'na teşrîf ve huzûr-ı şâhânedede Seferli hocası efendi ders kırâ'at buyuruldu.

N 22, Z 23, Ertesi yevm-i Hamîs'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve kitâbhâne hocası efendi ders kırâ'at ve 'ıyd-i şerîf karîb olmağla 'atıyye-i mülûkâneye bu sene bir donluk mevvâc sof zamm u ihsân birle du'â-yı hayr-ı pîrânelerine mazhar ve izn-i hümâyûn işâret buyuruldu.

N 23, Z 24, Ertesi yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'ne berren teşrîf ve bahren 'avdet buyuruldu.

N 24, Z 25, Ertesi yevm-i Sebt'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Hazîne hocası efendi ders-i tefsîr-i Kur'âniyye'yi tetmîm ve 'atıyye-i mülûkâne ile bir donluk sof 'inâyet ve izn-i hümâyûn işâret buyuruldu.

N 25, Z 26, Yevm-i Ehad'de kasr-ı cedîde teşrîf ve Kilâr hocası efendi ba'de'd-ders 'atıyye-i mülûkâne ve bir donluk sof 'inâyet ve izn-i şâhâne buyuruldu.

N 26, Z 27, Ertesi rûz-ı İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf ve Seferli hocası efendiye itmâm-ı dersde 'atıyye-i mülûkâne ile bir donluk sof ihsân ve izn-i hümâyûn iş'âr buyuruldu. Ve ahşamında berây-ı Leyle-i Kadr mu'tâd üzre Ayasofya Câmi'i'ne teşrîf ve andan sonra Hırka-i Şerîf ziyâret ve 'avdet buyuruldu.

N 27, Z 28, Yevm-i Sülâsâ'da kerâmetlü efendimiz hazretleri harem-i hümâyûnda ârâm buyurulmağla biniş 'afv buyuruldu.

N 28, Z 29, Ertesi yevm-i Çehârşenbe Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf-i hümâyûn buyuruldu.

N 29, Z 30, Ertesi yevm-i Pencşenbe ki yevm-i 'Arefe'dir, sâ'at dördte Sarây-ı hümâyûn'a teşrîf ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve mu'tâd üzre 'Arz Odası'na,

andan silahdâr ağa yerine ve rûsûm-ı dîrîne-i müstahseneye murâ'ât ve icrâ ve kabûl-i hedâyâ ve nisâr-ı altun-ı ferah-nümûn ve harem-i hümâyûna teveccüh buyuruldu.

[Sene 1165] İbtidâ-yı Şevvâlü'l-mükerrem

L 1, Z 31, Yevm-i Cum'a'da 'ale's-seherî Hırka-i Şerîfe ve edâ-yı salât-ı fecr 'akabinde kemâl-i iclâl ile Bâbü's-sa'âde'de mevzû' kılınan taht-ı 'âlî-baht-ı pâdişâhânelerine cülûs ve mu'tâd-ı kadîm-i 'Osmâniyân üzre mu'âyede ve itmâmında Sultân Ahmed Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât-ı 'ıyd birle 'avdet ve İftâr Kasrı'na şeref-nüzûl ve 'umûmen Enderûn ricâli mu'âyede ve andan harem-i şerîfe teveccüh ve kubeyl-i zuhrda Sinân Paşa Kasrı'na teşrîf ve âyîn-i kadîm icrâ ve ba'de-salâti'l-'asr filike-süvâr ve Beşiktaş'a selâmetle vâsıl olundu.

L 2, S⁵⁸⁵ 1, Ertesi yev[m]-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf ve mu'tâd üzre sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm hazarâtları berây-ı tebrîk-i 'ıyd rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve ba'de'l-'arz meydân-ı mânend-i 'arasât miyânında 'umûmen cirid temâşâ ve sâ'ir mülâ'abât dahi olunup bezl-i 'atâyâ olunur iken hâssa ağayânına ber-mûceb-i defter 'atıyye-i vezîrâne olundukdan sonra edâ-yı salât ve 'avdet buyuruldu.

L 3, S 2, Ertesi yevm-i Ehad'de yine Tepebaşı'na teşrîf ve mu'tâd üzre sadr-ı a'zam hazretlerinin cündîleri temâşâ ve sâ'ir mülâ'abât dahi seyriyle safâ-yâb ve 'avdet buyuruldu. **[6b]** 'ıyd-i şerîfden mukaddem ser-destârî hizmeti inzımâmıyla peşgîr ağası olan Mûsâ Ağa, maktûl Süleymân Ağa'nın kâtibi maktûl Mehmed Efendi'nin üzerinde olan Defterhâne kâtib gedüğüyle mutasarrıf olduğu icmâllü ze'âmeti ağa müşârun-ileyhe bâ-hatt-ı hümâyûn ihsân buyurulmuşidi. İrsâl-i lihye ile taşra ber-murâd ve yerine peşgîr ağası başsandıkdaş Lala Gürcü Yûsuf me'mûr ve sâ'ir ağayân silsile ve bu fakîr dahi yemek ağalığı ile bi-tarîkı'n-nevbe me'mûr ve ser-destârî hizmetiyle câme-şûybaşı Ebussu'ûd Efendi be-kâm ve Hâne-i hâssa'ya dahi Kilâr'dan Kapudan-zâde Ahmed Ağa ref' u nakl olundu.

L 4, S 3, Yevm-i İsneyn'de Tepebaşı'na teşrîf ve de'b-i kadîm üzre mülâ'abe-i mızrak temâşâ ve sâ'ir mülâ'abât dahi yegân yegân seyr ve 'umûmen taşra hânendegân fusûlü ile safâ-yâb ve cümleye izin verilmiştir.

L 5, S 4, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve ârâm buyuruldu.

⁵⁸⁵ Ağustos

L 6, S 5, Yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na teşrîf ve temâşâ-yı âyîn-i Mevleviyân ve 'atıyye-i mülûkâne ihsân buyurulduktan sonra Çırağan Kasrı'na nakl ve tomak ve muhtasarice fasl birle safâ-yâb ve edâ-yı salât-ı 'asr birle 'avdet buyuruldu.

L 7, S 6, Yevm-i Pençşenbe'de Göksu nâm dil-ârâya teşrîf ve mu'tâd rüsûma murâ'ât ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

L 8, S 7, Yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'i'ne teşrîf ve edâ-yı salât buyuruldu.

L 9, S 8, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf ve Enderûn ağalarının süvârî cündîleri temâşâ buyuruldu. Bâlâda tahrîr olunan Çehârşenbe gecesi cebeciyân ve Pencşenbe gecesi topçuyân ve Sebt gecesi Tersâneliyân fişek salları pîş-gâh-ı harem-i hümayûnda mahâretlerin icrâ ve 'atıyye-i pâdişâhâneye mazhar olmuşlardır.

L 10, S 9, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve tomak seyriyle safâ-yâb olundu.

L⁵⁸⁶ 11, S 10⁵⁸⁷, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya andan Sâdık Ağa'nın yalısına teşrîf-i hümayûn ve hânendegân faslıyla zevk-yâb ve Sâdık Ağa'nın oğlu ile Hüseyin Ağa'nın oğlu mülâ'abe-i şatranc ile izhâr-ı mahâret ve ba'dehû salât-ı 'asrı edâ ve hedâyâların 'arz edüp makbûl-i hümayûn ba'dehû ta'âm tenâvül ve nûş-ı kahve-i 'anber-fâm ve filike süvârile 'avdet olundu.

L 12, S 11, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve yevm-i mezbûrda biniş 'afv olundu.

L 13, S 12, Yevm-i Çehârşenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve 'umûmen fasıllar ile safâ-yâb olundu.

L 14, S 13, Yevm-i Pencşenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve berây-ı da'vet-i ziyâfet sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde olundu.

L 15, S 14, Yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'i'ne berren teşrîf, salât-ı mefrûzayı edâ edüp bahren 'avdet olundu.

⁵⁸⁶ Buradan itibaren yazıda değişiklik oldu. Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa'nın görevi devralması v. 8a'dan başlamakla beraber bu yazının ona ait olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre Sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa'nın notlarını buradan itibaren 8a'nın başına kadar Sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa esere kaydetmiştir.

⁵⁸⁷ Nûshada sehven "29".

[7a] L 16, S 15, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf ve harem-i hümayûn ağalarına cirid mülâ'abesi emir buyuruldu.

L 17, S 16, Yevm-i Ehad'de Hâsoda'ya teşrîf ve 'acemiyân-ı cündiyân-ı Enderûn mülâ'abesi temâşâ olunup salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu.

L 18, S 17, Yevm-i İsneyn'de kerâmetlü efendimiz hazretleri Tepebaşı'nda âmâde kılınan ziyâfet-i sadr-ı a'zam hazretlerine kemâl-i iclâl ile teşrîf-i hümayûn-ı şevket-makrûn buyurulup yemîn ü yesârda saf-beste olan alaylara selâm-ı şâhâne ile cümleyi tatyîb-i hâtır ederek kasr-ı mülûkânelerine şeref-ku'ûd ve derûn-ı kasr şekerleme ve meyve-i gûn-â-gûn ile tezyîni temâşâ ve andan minvâl-i meşrûh üzre harem-i hümayûnda dahi tezyîni fermân ve mahall-i mezbûrdan ref' olunup sene-i sâbıkalardan efzûn hedâyâlar ve Enderûn ricâline ve tevâbi'âta 'atıyye-i mütekâsireler ve et'ime-i mütevâfireler ihzârıyla cümleyi tatyîb edüp ve eslâflarından efzûn her husûsda velîni'metini râzî ve hoşnûd eylemekle her hâlde tefevvuk-ı emsâl buyurdular. Bârî 'azze şânühû nice emsâliyye[1] müşerref ve sadr-ı devletlerinde müstedâm eyleye, âmîn. Ve ba'de't-ta'âm 'arz-ı 'arîz ve dûş-ı sadâretlerine sevb-i semmûr ve şeyhülislâm efendi hazretlerine dahi sevb-i semmûr-ı beyzâ ilbâs ile müftehir ve 'azamet birle nehzat ve devlet ü şevketle harem-i vâlâlarına teveccüh buyurdular⁵⁸⁸ جعل الله مباركاً ومسعوداً

L 19, S 18, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân 'afv ve kerâmetlü efendimiz hazretleri dahi harem-i hümayûnda ârâm buyurdular.

L 20, S 19, Yevm-i Çehârşenbe'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve temâşâ-yı esbân-ı rûziyye ve mülâ'abe-i tomak ve mü'ezzinbaşı 'Osmân Ağa, Kapudan Durak Mehmed Paşa hazretlerin Âsitâne'ye da'vet için Beşiktaş'dan vedâ' ve nehzat eylemişlerdir.

L 21, S 20, Yevm-i Hamîs'de havâdan kesret-i bârân nüzûlünden nâşî kulların binişden 'afv ve harem-i şerîfde ârâm buyuruldu.

L 22, S 21, Yevm-i Cum'a'da Tekerlek Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'a [edâ] birle 'avdet buyuruldu.

⁵⁸⁸ "Allah mübarek ve mesut eylesin" manasında bir dua cümlesi.

L 23, S 22, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Kâşânesi'ne ve andan maktûl Süleymân'ın sarâyına biniş ile 'azîmet ve mahall-i mezbûrda salât-ı 'asrı edâ ve Hâne-i hâssa'dan Kazdağlı 'Ömer Ağa ze'âmetle ber-murâd yerine Seferli'den çukadâr Mustafa Bey Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

L 24, S 23, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve sadr-ı a'zam hazretleri dahi ba'zı temşiyet-i mehâmm için rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve ba'de'l-'arz 'avdet buyuruldu.

L 25, S 24, Yevm-i İsneyn'de Beykoz nâm ferah-fezâda gümrük emîni İshâk Ağa'nın yalısına teşrîf buyuruldu.

L 26, S 25, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve andan Hırka-i Şerîfi ziyâret ve ba'de-zâlik Ağa Bâğçesi'ne şeref-nüzûl ve tenâvül-i ta'âm ve cedîd ağa ile mücerred fakîr zemîn-bûs olup ve 'avdet-i hümayûn-ı harem-i şerîf ve yevm-i mezbûrda biniş 'afv olundu.

L 27, S 26, Rûz-ı Çehârşenbe Tepebaşı'na biniş ile teşrîf ve harem-i hümayûn ağaları ciridi temâşâ buyuruldu.

L 28, S 27, Rûz-ı Pencşenbe'de Bebek Bâğçesi'ne teşrîf ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

L 29, S 28, Rûz-ı Cum'a'da berren Cihângîr Câmi'i'ne teşrîf ve hatîbine hutbe ve imâmet ile edâ-yı salât-ı cum'a ve bahren 'avdet buyuruldu.

L 30, S 29, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve temâşâ-yı tomak ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

[Sene 1165] İbtidâ-yı Zilka'de

Za 1, S 30, Rûz-ı Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf ve temâşâ-yı müsâbaka-i menzil ciridi ve 'avdet buyuruldu.

Za 2, S 31, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf, ibtidâ Bahâyî Körfezi'nde Sâdık Ağa Yalısı'na teveccüh ve nûş-ı [7b] kahve ve salât-ı zuhru edâ ve andan mahall-i maksûda vâsıl ve temâşâ-yı tûfeng-endâzân ve istimâ'-ı fusûl ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet buyuruldu.

Za 3, L⁵⁸⁹ 1, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümâyûn'a teşrîf ve ba'de'd-Dîvân 'Arz Odası'na teveccüh ve Eflak voyvodası mürd olmağla oğlunu yerine ve re's-i menhûsuna 'alâ-mâ-cera'l-'âde kuka vaz' ve rikâb-ı hümâyûna vaz'-ı cebîn ve andan Hırka-i Şerîfe teveccüh ve ziyâret ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Za 4, L 2, Yevm-i Çehârşenbe'de Taksîm başına teşrîf ve temâşâ-yı müsâbaka-i cirid-i menzil ve bâğlar kenârından seyr ve kesb-i safâ ederek 'avdet olundu.

Za 5, L 3, Yevm-i Pencşenbe'de Şeref-âbâd'a teşrîf ve huzûr-ı hümâyûnda Nasûhî-zâde bir sâ'at mikdârı fasl ve şînâverân-ı havuz kullarına altun nisâr buyurulup ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet-i harem-i şerîf buyuruldu.

Za 6, L 4, Rûz-ı Cum'a'da Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ve edâ-yı salât birle 'avdet buyuruldu.

Za 7, L 5, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i şerîfe 'avdet buyuruldu.

Za 8, L 6, Yevm-i Ehad'de yine Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve 'avdet olundu.

Za 9, L 7, Yevm-i İsneyn'de Tepebaşı'na teşrîf ve Enderûn cündîleri temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Za 10, L 8, Yevm-i Sülâsâ'da biniş 'afv olunup mâbeynciler ile kahvecibaşı, sır kâtibi inzımâmıyla muhtasarîce maktûl Süleymân'ın hânesine teşrîf ve nûş-ı kahve, vakt-i 'asrda 'avdet olundu.

Za 11, L 9, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve Hazîneli Hisârî 'Ali Çukadâr, Sultân Hisârı kal'ası dîzdârlığı ile ve Seferli'den Feyzullâh bir ze'âmetle taşra ber-murâd ve 'arzuhalllerine hatt-ı hümâyûn keşîde olunmuşdur.

Za 12, L 10, Yevm-i Hamîs'de Okmeydânı'na bahren teşrîf ve temâşâ-yı kemânkeşân ve Tersâne Bâğçesi'ne 'azîmet ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve ve yine bahren 'avdet olundu.

Za 13, L 11, Yevm-i Cum'a'da berren Fındıklı Câmi'-i'ne teşrîf ve edâ-yı salât-ı cum'a birle bahren 'avdet olundu.

Za 14, L 12, Yevm-i Sebt'de harem-i hümâyûnda ârâm etmekle biniş 'afv olundu.

Za 15, L 13, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Kâşânesi'ne teşrîf ve 'avdet olundu.

---

⁵⁸⁹ Eylül

SIR KÂTİBİ USTAZÂDE MEHMED AĞA RÛZNÂME-İ SULTÂN MAHMÛD HAN

16 Zilka'de 1165 – 28 Safer 1168
(25 Eylül 1752 – 14 Aralık 1754)

[8a] Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ve bihi't-tevfîk ve ni'me'r-refîk, sene 1165

الحمد لله على الائه والشكر على نعمائه⁵⁹⁰

Zilka'de 16, Eylül 14, Rûz-ı Düşenbe'de sâ'at dördte iken Beşiktaş'da mâbeyn odasına sır kâtibi olan Yenişehirli Mehmed Efendi'yi ihzâr ve hazîne kethudâlığı ile şeref-yâb ve bu bendelerin dahi -ki sâbıkâ hazîne başkâtibi olup Hâne-i hâssa ağalarından Mehmed Efendi kulların- sır kâtibi hizmetiyle istihdâm ve Hâne-i hâssa'ya Hazîne'den Mustafa Efendi nakl olup Hakk te'âlâ tevfiğ-ı 'aliyyesin refik eyleye, âmin. Yevm-i mezbûrda şevketlü efendimiz Tepebaşı'na biniş ile teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve 'acemî cündîleri temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu. Çavuşbaşı olan ( ) ağayı Bosna nizâmı için irsâl ve yerine Selîm Ağa'yı vekâleten istihdâm olundu.

Za 17, L 15, Rûz-ı Seşenbe'de şevketlü efendimiz hazretleri 'azamet ü iclâl ile nûzhet-gâh-ı Beşiktaş'dan Âsitâne-i sa'âdet'de Topkapısı'na göç ve Divân yerine teşrîf olunup hemşîre-i mükerreme Büyük Âyişe Sultân hazretlerinin vefâtı haberi vürûd ba'dehû Topkapu'ya 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne biniş ile teşrîf ve merhûme sultânı sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm ve sâ'ir erkân-ı devlet ve dâru's-sa'âde ağası, yalısından alup Vâlide Câmi'-i Şerîfi'nde ihzâr olunan makbereye defn edüp sâ'at dokuz buçukda sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde olup sâbıkâ hazîne kethudâsı olan Halîl Bey kullarına huzûr-ı hümayûnda Tırhala mansıbı ile rütbe-i vezâret ihsân ve dîşuna hil'at-i semmûr ilbâs ve şâl-bûs ile şeref-yâb ba'dehû sadr-ı a'zam kulları 'arz-ı 'arîz edüp sarâyına ric'at, şevketlü efendimiz dahi salât-ı 'asrî edâ birle Topkapu'ya 'avdet olundu.

⁵⁹⁰ “Verdiği nimetler için Allah'a hamdolsun, lütuf ve ihsanları için şükürler olsun” manasında Arapça bir hamdele.

Za 18, L 16, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, şatranc-bâz sahhâf ile bî-zebânları mel'abe-i şatranc ve sâbıkâ serheng-i şehriyârî Santûrî Ahmed Ağa huzûr-ı hümayûnda zemîn-bûs ve zümre-i musâhibâna ilhâk ve 'İvaz Paşa-zâde imâmı Mehmed Efendi huzûr-ı sadr-ı a'zamîde semmûr ferâce ilbâs ve donanmış bârgîr keşîde kılınup imâm-ı sâni-i hazret-i şehriyârî ta'yîn ve telhîsî ağa ile Sarây-ı hümayûn'a irsâl ve şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîf'e teşrîf ve salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Za 19, L 17, Yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, süvârî cündîleri ve Sarây-ı 'atîk tomak-bâzların temâşâ edüp Yalı Köşkü ta'bîr olunan mahalde tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve birle 'avdet olundu.

Za 20, L 18, Yevm-i Cum'a'da Süleymâniyye Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Za 21, L 19, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne biniş ile teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve bâğ ta'bîr olunan mahalle muhtasarîce 'azîmet ve üzüm tenâvül ve bir sâ'at mikdârı ârâm ba'de-zâlik yine İncüli Kasrı'na teşrîf ve mel'abe-i şatranc ve salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

Za 22, L 20, Yevm-i Ehad'de şevketlü efendimiz tebdîle gitmekle biniş 'afv olundu.

Za 23, L 21, Yevm-i İsneyn'de 'Ali Bey Karyesi'ne biniş olup Bostân İskelesi'nden Râmî Çiftliği'ne nüzûl ve kahve-nûş ve salât-ı zuhru edâ ve berren 'Ali [Bey] Karyesi'nde sâye-bân-ı hümayûna teşrîf ve Enderûn ağaları tûfenge mübâşeret edüp nîm-rûz olmadan bârân nüzûl etmekle tûfengden ferâğ ve şatranc ve mûsikî fasıllarıyla iktifâ ve nûdemâ ve çavuşâna zer nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve kahve nûş birle 'avdet olundu.

Za 24, L 22, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve Topkapu'ya 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne biniş ile teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân ve çifte kütükcüleri temâşâ ve tecdîd-i vuzû edüp Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i şerîfe 'avdet olundu.

Za 25, L 23, Yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme Kasrı'na teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı şevket-me'âba rûy-mâlîde ve 'arz olunup sarâyına 'avdet, şevketlü efendimiz dahi Ağa Bâğçe[si'ne] teşrîf, muhtasarîce mülâ'abe-i kütük ve mûsikî fasıllarıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i şerîfe 'avdet olundu.

[8b] Za 26, L 24, Ertesi yevm-i Hamîs'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümayûn ağaları cündîleri temâşâ ve altun-ı ferah-nümûn i'tâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa ve tomak-bâzân ile vakt-güzâr ve tecdîd-i vuzû ile Hırka-i Şerîf'e teşrîf, salât-ı 'asrı edâ ve harem-i hümayûna teveccüh olundu. Rûz-ı mezbûrda bostâncıbaşı olan el-Hâc 'Ali Ağa kapucıbaşılik ile ihrâc, haseki ağa olan Hüseyin Ağa bostâncıbaşılik ile şeref-yâb, sadr-ı a'zam odabaşısı el-Hâc Mehmed Ağa haseki ağa olmuştur.

Za 27, L 25, Ertesi yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'ne teşrîf ve salât-ı mefrûzayı edâ edüp harem-i 'ismet-makrûna 'avdet olundu. Rûz-ı mezbûrda Sofa-i hümayûn'da müceddeden inşâ buyurulan kasr-ı hümayûna sadr-ı a'zam ve dâru's-sa'âde ağası ve silahdâr-ı şehriyârî ve sadr-ı 'âlî kethudâsı ve defterdâr efendi ve yeniçeri ağası ve re'îsü'l-küttâb ve çavuşbaşı taraflarından gelen dîbâ ve telli hatâyî ve çukalar âvîze olunmuştur.

Za 28, L 26, Ertesi yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, andan 'acemî süvârî cündîleri temâşâ ve bâzîçe-i şatranc ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümayûna 'avdet olundu. Rûz-ı mezbûrda gurûba karîb Rumeli Hisârî'nda hâlâ kasabbaşı olanın yalısı muhterik olup taraf-ı hümayûndan hareket olunmayup gecesi sâ'at dörde dek mütemâdî ba'dehû muntafî olmuştur.

Za 29, L 27, Ertesi yevm-i Ehad'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a'zam cündîlerini temâşâ ve ba'zı kullarına altun i'tâ hitâmında sadr-ı a'zam tarafından gelen esb-i Mısırî'ye süvâr ve İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve lu'b-i şatranc ile vakt-güzâr ve tecdîd-i vuzû ile Hırka-i Şerîf'e 'azîmet, salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i hümayûna nehzat buyuruldu.

[Sene 1165] İbtidâ-yı Zilhicce

Z 1, L 28, Ertesi yevm-i İsneyn'de Muhsinoğlu Sarâyı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sahhâf ile bî-zebân 'Ali bâzîçe-i şatranc ve 'atıyye-i mülûkâneye mazhar ve mûsikî faslı ve çavuşân ve sâ'ir nüdemâ kullarına altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve birle harem-i şerîfe 'avdet olundu.

Z 2, L 29, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve harem-i hümayûna 'avdet ve Hazîne tarafından ba'zı eşyâya mâbeyn odasında manzûr-ı hümayûn buyurulmağın biniş 'afv olundu.

Z 3, L 30, Ertesi yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a'zam rikâb-ı kâm-yâba rûy-mâlîde olup ve 'arz ve me'zûnen 'avdet edüp şevketlü efendimiz dahi esbân-ı hâssayı ve muhtasarîce kütük temâşasıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Z 4, Teşrîn-i Evvel 1, Yevm-i Hamîs'de Sepetciler Kasrı'na biniş ısmarlanup havâda gâyet rûzgâr olmağla der-'akab Ağa Bâğçesi'ne tahvîl ve teşrîf-i hümayûn ve salât-ı zuhru edâ ve esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve huzûr-ı hümayûna bir u'cûbe ganem gelüp seyr ve tecdîd-i vuzû ile Hırka-i Şerîfe teşrîf, salât-ı 'asrı edâ ile harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Z 5, Ta 2, Ertesi yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'i'ne Bâb-ı hümayûn'dan Dîvânyolu'ndan ve şevketlü efendimizin câmi'-i şerîfi civârından teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Z 6, Ta 3, Ertesi yevm-i Sebt'de şevketlü efendimiz şâlî sofa kaplı sibir serhaddî lübs buyurup Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a'zam ve dâru's-sa'âde ağası tarafından gelen 'ıyd-i adhâ hediyyesi donanmış esbân ile esbân-ı hâssayı temâşâ ve kütük seyri ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu. Rûz-ı mezbûrda seherî berây-ı 'avdet-i Kapudân-ı Deryâ Durak Paşa'ya giden Mü'ezzinbaşı [9a] 'Osmân Ağa itmâm-ı hizmetile dâhil-i Sarây-ı hümayûn olmuşdur.

Z 7, Ta 4, Ertesi yevm-i Ehad'de şevketlü efendimiz seherî Topkapu'dan yukarıya göç ile teveccüh ve vakt-i zuhrda Hırka-i Şerîfe teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'de-zâlik Sünnet Odası'nda ârâm ve kahve-nûş ve çavuşân ve nüdemâ ile sohbet ve tecdîd-i vuzû ve salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümayûna 'avdet olundu. Rûz-ı mezbûrda Silahdâr-ı Şehriyârî 'Ali Ağa tarafından makbûl-i hümayûn emlâk-i mülûkânedan iki 'aded kırmızı ve bir 'aded gök yâkût ve bir kebîr elmâs-ı lâ-nazîr ve misli nâ-yâb hâtemleri mukaddemâ mübârek dest-i hümayûna uygun yapılmak için verilmeğın yapılup seherî Kuşcu Şehrî Mehmed'e harem-i hümayûna teslim olunmak için mecmû'u bir kutuya vaz' olduğu hâlde verilüp Şehrî Mehmed dahi Kuşcu Süleymân'a destimâle bağılu kutu ile mahfûz yüzükleri dolaba vaz' eyle deyü miftâh ile teslim, mezbûr dahi hâtemleri dolaba vaz' edüp bir iki sâ'at mürûrunda Musâhib 'Ali Ağa ile hâtemleri harem-i hümayûna göndermek için Şehrî Kuşcu dolaba nazar eyledikde el-'ıyâzu billâhi te'âlâ mezbûr hâtemleri zâyi' ve sirka olunmuş gördükde

der-‘akab silahdâr ağaya gelüp mâ-vaka‘ı ifâde eyledikde mahalline îsâl eylemediyçün Şehrî'ye ve Kuşcu Süleymân'ın ayaklarına darb ile ta‘zîr ve bostâncılara habs olunmak üzre teslîm olundu. Hakk Te‘âlâ bu misilli mesâ'ibden ümmet-i Muhammed'i hıfz-ı emânında eyleye, âmîn.

Z 8, Ta 5, Ertesi yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve esbân-ı hâssa ve kütük mel‘abesi ve dâru's-sa‘âde ağası tarafından gelen bir yaban keçisi ve bir yaban gâvı ve bir dünbâli kebîr Hind ganemi temâşâ olup bekcisi ‘Osmân'a teslîm ve tecdîd-i vuzû edüp âbdest odasında şevketlü efendimiz hazretlerine silahdâr ağa ve dâru's-sa‘âde ağası ittifâkile sirka ve izâ‘at olunan hâtemlerin sirka olunduğunu ifâde ve i‘lâm ve salât-ı ‘asrî edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 9, Ta 6, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssayı ve tomakçılara havâyî top mel‘abesi ve şarkılar âğâzeleriyle zevk-yâb ve salât-ı ‘asrî edâ edüp harem-i şerîfe ‘avdet olundu.

Z 10, Ta 7, Yevm-i ‘Arefe'de ağayân-ı havâssa kâkum kürk ilbâs olunmağa izn-i hümayûn olmuşdur. Yevm-i mezbûrda Mercân Câmi‘i Mektebi ittisâlinde sâkin Mağribî Hasan Efendi nâmında bir ehl-i kemâl şevketlü efendimizin yevm-i Ehad'de sirka olunan dört ‘aded hâtemleri Kuşcu Bey Hüseyin nâm kimesnenin aldığı muktezâ-yı ‘ilmi ile haber verüp mezbûr kuşcuya dahi bir mikdâr eziyyet ile ikrâr ve aşçılar memşâsına endâhte eylediğin haber verüp der-‘akab lağımcılar ta‘yîn ve mahall-i ma‘hûd[da] zuhûr ve ihrâc olup silahdâr ağa hazretlerine vakt-i zuhrda hâtemleri getirmeleriyle şükrâne kurbânlar zebh ve sîm ü zeri ictimâ‘ eden aşçı ve helvâcı ve sâ‘ire nisâr ve lağımcılara ihsânlar eyleyüp ve mezbûr Mağribî'ye ikrâm ve sadr-ı a‘zama karakulak ile irsâl ve ‘atıyye-i vezîrâne olup ve hâtemleri tathîr edüp Musâhib ‘Ali Ağa yediyle harem-i hümayûna gönderilmiştir. الحمد لله تعالى على ما
⁵⁹¹انعم علينا Yevm-i mezbûrda mâbeyn tarafından Sünnet Odası'na teşrîf ve silahdâr ağa kullarının kurbân hediyyesi manzûr-ı hümayûn ve Hırka-i Şerîfe teveccüh, salât-ı ‘asrî edâ ve ‘Arz Odası'na ‘azîmet ve kapu önündeki Hind-kârî taht-ı hümayûna iclâs ve rüsûm-ı dîrneyi icrâdan sonra silahdâr ağa yerine teşrîf, ihzâr olunan meyve ve şükûfe ve şekerler manzûr-ı hümayûn, mecmû‘u taşra ihrâc olup harem-i

⁵⁹¹ “Bize verdiği nimetler için Allahü Teala'ya hamdolsun” manasında bir dua.

hümâyûna teslîm ve 'ıydiyye boğçalar ve sorguc-ı hümâyûnlar ve at defteri 'arz olunup havâss-ı ağayâna zer-i mahbûblar nisâr ve meydândaki tomakcılar[a] keremler nisâr ve çavuşân ve nüdemâ ve dilsizler kullarına zer nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve kahve nûş ve salât-ı mağribi Hâsoda Câmi'-i Şerîfi'nde edâ edüp harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

[9b] Z 11⁵⁹², Ta 8, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de seherî sâ'at on birde Hırka-i Şerîfe teşrîf ve de'b-i kadîm üzre silahdâr ağa, çukadâr ağa ve sâ'ir ağayân-ı hâssa ve taşra bî-zebânân ve cücegân ve nüdemâ-yı hâss 'ale't-tertib şâl-bûs ile şeref-yâb ve salât-ı fecri edâ ve 'Arz Odası'na 'azîmet ve bir mikdâr ârâm olunup murassa' kapaniçe ilbâs ve sorguclu destâr giyüp hekîmbaşî ve imâm-ı evvel efendi de'b-i kadîm üzre dâmen-bûs ve du'â-yı devlet-i ebed ile mahallerine rucû' ve Bâbü's-sa'âde'ye vaz' olunan taht-ı zerrîne iclâs ve mu'tâd-ı kadîm üzre 'ale't-tertib mu'âyede olundukdan sonra Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ba'dehû şevketle 'avdet ve Hâsoda kapusunda âmâde kılınan kurbânlardan zebh andan sonra İftâr Köşkü'ne iclâs ve Enderûn ağaları 'alâ-merâtibihim şâl-bûs ile bey'at ve 'akîbinde tenâvül-i ta'âm ve harem-i hümâyûna 'azîmet olundu. Vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf ve rûsûm-ı sâbıkaya ri'âyet ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Z 12, Ta 9, Ertesi rûz-ı Cum'a'da ma'bed-i kadîm Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'ayı edâ ve Kasr-ı Gülhâne'ye teşrîf ve Sadr-ı a'zam Mustafa Paşa ve şeyhülislâm hazretleri tebrîk-i 'ıyd ile rûy-mâlîde ve bir mikdâr 'arz ve dâru's-sa'âde ağasına müsâfir ve Enderûn ve harem-i hümâyûn ağaları, silahşorân meydânda süvârî cirid-bâzlık hünerlerin icrâ ve 'atıyyelerin ahz ve ağayân-ı havâss ve sâ'ir sâhib-i merâtibler ihsân-ı sadr-ı a'zamîye nâ'il ve ba'de-zâlik pehlivânlar ve ayular ve maymunlar ve şebekler ve zorbâzlar hünerlerin 'arz ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Z 13, Ta 10, Ertesi yevm-i Sebt'de nüzûl-i bârân Sarây-ı 'atîk'a teşrîfe mâni' olmağın Gülhâne'ye teveccüh ve sadr-ı a'zâmın süvârî cündîleri [ve] üslûb-ı sâbık üzre kethudâ bey kulları zemîn-bûs ve Mısır mülâ'abesiyle fûrâde fûrâde 'atıyye-i mülûkâneye vusûl ve mu'tâd dahi harhari mülâ'abesi itmâmında kethudâ bey def'a zemîn-bûs ve 'arz eylediği donanmış esbânın dördü makbûl-i hümâyûn ve esbân-ı

⁵⁹² Esasen Kurban Bayramı'nın Zilhicce'nin 10'unda olması gerekirken burada ayın 11'inde bayram başladı.

hâssaya munzam olunup ba‘dehû pehlivânlar ve sâ‘irleri rûz-merre gibi hünelerinin ‘arz ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i şerîfe ‘avdet olundu.

Z 14, Ta 11, Ertesi yevm-i Ehad'de Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf ve mızrak mülâ‘abesi için ihzâr olunan Enderûn ağaları ve silahşor ağalar şevketlü efendimizin halfinde müretteb alay ile ‘azîmet olunup mahall-i mezbûrda pehlivânlar temâşâ ba‘dehû salât-ı zuhru edâ ve mülâ‘abe-i mızrak ve ‘akîbinde süvârî cirid ve arslan ve kaplanlar temâşâ ve lu‘b-i çengiler ile vakt-güzâr ba‘dehû salât-ı ‘asrı edâ ve ke‘l-evvel mızrak için tertîb olunan alay ile harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 15, Ta 12, Ertesi yevm-i İsneyn'de Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve Topkapu'da harem dîvânhanesine ‘azîmet ve taşra hânende ve sâzendelerine ‘umûm faslı etdirilüp mecmû‘una izin verilüp yalnız Küpcü-zâde Mehmed Çelebi'ye iki sâz ile kendi yaptığı besteyi bir iki fasıl ile âgâz etdirilüp mezbûra dahi izin ve salât-ı ‘asrı edâ ‘akîbinde İmâm-ı sâni Mehmed Efendi'ye dört bin gurus ihşân-ı hümayûn, mezbûr seccâde-bûs ve du‘â-yı devâm-ı devlet ile mesrûr olmuştur. Yevm-i mezbûrda Hazîne'den ‘Araboğlu İsmâ‘îl gümrükden yirmi akçe ihrâc olundu.

Z 16, Ta 13, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Hazîne tarafından maktûllerin eşyâsına mâbeyn odasında manzûr-ı hümayûn buyurulmağın binîş ‘afv olundu.

Z 17, Ta 14, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve kütük temâşâ ve ‘avdet olundu.

Z 18, Ta 15, Ertesi yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz semmûr kaplı serhaddî lûbs buyurmalarıyla ağayân-ı ‘arz kullarına dahi semmûr kaplı serhaddî ilbâs olunmağa izn-i hümayûn verildi. Yevm-i mezbûrda Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssayı temâşâ ve ba‘zı servi ve sâ‘ir ağaçların mahall-i mezbûrda aşâğılarından nezârete mâni‘ olan dalların izâle ve kat‘ olunup ve ‘umûm faslı ile zevk-yâb olunup Hırka-i Şerîf'de salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

[10a] Z 19, Ta 16, Ertesi rûz-ı Cum‘a'da Vâlide Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ ve Çimşirlik Kasrı'na teşrîf, silahdâr ağa ve çukadâr ağa ve rikâbdâr ağa ve ba‘zı Hâne-i hâssa ağalarıyla ve Hazîne ve Kilâr ve Seferli'den ba‘zı müntehab cündîlerle süvârî ciridin temâşâ olunup ‘atıyye-i mülûkâneye mazhar olundu.

Z 20, Ta 17, Yevm-i Sebt'de şevketlü efendimizin sağ tarafında ruhsâre-i mübârekelerine nâzile su'ûd etmekle Sünnet Odası'na teşrîf, çavuşân ve nüdemâ kullarıyla âfâkî sohbet ve sadr-ı a'zam tarafından 'ıyâde için gelen mücevher makbûl-i hümayûn ve ba'dehû Bağdâd Odası taşrasında maksûreye 'azîmet, bir mikdâr ârâmdan sonra harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Z 21, Ta 18, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve harem ağaları süvârî cündîleri temâşâ ve sadr-ı a'zam hânende ve sâzendelerine fasıllar ile zevk-yâb ve harem-i hümayûna 'avdet ve salât-ı mağribde Hırka-i Şerîfe teveccüh, yine 'avdet olundu.

Z 22, Ta 19, Ertesi yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve tönbaki süvârî cündîleri temâşâ ve at hademâtına kütük mülâ'abesiyle zevk-yâb ve harem-i hümayûna 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Tersâhâne'de Sivriköz ta'bîr olunan mahalde ihrâk vâkî' olup muntafî olmağla teşrîf olunmadı.

Z 23, Ta 20, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a 'azîmet ve 'avdet ve mâbeyn odasına teşrîf olunmağla biniş 'afv olundu. Gecesi Kâsımpaşa'da ihrâk vâkî' olup 'azîmet olunmadı.

Z 24, Ta 21, Yevm-i Erba'â'da Topkapu Dîvânihânesi'ne teşrîf ve sadr-ı a'zam kulları hâk-i pâ-yı şevket-me'âba rûy-mâlîde ba'dehû Topkapu'nun kasr-ı hümayûnların seyr [u] temâşâ ve Sofa-i hümayûn'da müceddeden yapılan kasr-ı hümayûna 'azîmet ve 'amele ve sâ'ir hademeye 'atıyye ve hitâmını ta'cîlen tenbîh ile mahall[in]e ric'at eylemişlerdir. Şevketlü efendimiz dahi salât-ı 'asrı edâ ve imâm-ı evvel efendi dâ'îlerine üç bin beş yüz gurus ihşân-ı mülûkâne buyurulmağın seccâde-pûs ve devâm-ı saltanata du'â birle 'avdet olundu.

Z 25, Ta 22, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf ve Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet ve muhtasarî fasıl ile zevk-yâb ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Z 26, Ta 23, Ertesi yevm-i Cum'a şevketlü efendimiz vişne rengi çukaya semmûr erkân ilbâsıyla Sultân Bâyezîd Câmî'-i Şerîfi'ne teşrîf ve edâ-[y1] salât birle 'avdet ve ağayân-ı havâssa semmûr kontoş ilbâsı izn-i hümayûn olmuştur.

Z 27, Ta 24, Ertesi yevm-i Sebt'de şevketlü efendimiz semmûr kontoş lûbs ile Ağa Bâğçesi'ne teşrîf ve kütük temâşâ ve sahhâfla bî-zebân 'Ali bâzîçe-i şatranc ve mûsikî fasıllarıyla zevk-yâb ve 'avdet olundu.

Z 28, Ta 25, Ertesi yevm-i Ehad'de halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssayı temâşâ ve çavuşân ve nûdemâ ile vakt-güzâr ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû harem-i hümayûna 'avdet ve salât-ı mağribi Hırka-i Şerîf'de edâ birle yine harem-i hümayûna 'azîmet olundu.

Z 29, Ta 26, Ertesi yevm-i İsneyn'de Muhsinoğlu Sarâyı'na teşrîf ve Kilârlı yeni hânende 'Osmân kullarına birkaç fasıl ile zevk-yâb ba'dehû tarîk-ı 'âmma nâzır odaya teşrîf edüp kahvenin gabn-ı fâhiş ile fûrûhtuna bâ'is salb olunmağa giden kahve dellâlî iki nefer yahûdîleri seyr edüp ve salât-ı 'asrî edâ ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve birle 'avdet olundu.

Z 30, Ta 27, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve harem-i hümayûna 'avdet, vakt-i zuhrda Kasr-ı Sepetciler'e 'azîmet, esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ birle Sofa'daki kasr-ı cedîdi temâşâ ederek harem-i hümayûna 'avdet olundu.

[10b] Mâh-ı Muharrem sene 1166

M 1, Ta 28, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Ayasofya-i Kebîr'de kitâbhâne dershânesine teşrîf, zuhru edâ ve hatm-i *Buhârî* ve du'â ve vâ'iz kürsiye su'ûd ve va'z [u] nasihat ba'dehû kitâbhâneye teveccüh ve hatt-ı Hazret-i 'Osmân ve Hazret-i 'Ali'yi ziyâret ve kahve nûş ve *Buhârî*-hânlara ve şeyhe ve hâfız-ı kütüblere ve kayyımlara ve sâ'ire hademe-i câmi' ve kitâbhâneye bi'l-cümle iki yüz zer-i mahbûb ihsân buyurulup ba'dehû Ağa Bağçesi'ne 'azîmet ve sâliyye târîhler 'arz ve câ'izeleri ihsân ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

M 2, Ta 29, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de Mahbûbiyye'de 'arz odasına teşrîf, berây-ı tebrîk-i sene sadr-ı a'zam ve şeyhülislâm dâ'îleri rikâb-ı kâm-yâba rûy-mâlîde olup ve harem-i hümayûna 'avdet ve salât-ı mağribi Hırka-i Şerîf'de edâ olundu. Yevm-i mezbûrda çukadâr ağa, hâsodabaşı, kilâr kethudâsı ağaya biner guruş, rikâbdâr ağaya dört bin, hazîne kethudâsına üç bin guruş mukarrer olmak üzere ihsân olunmuşdur.

M 3, Ta 30, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda⁵⁹³ Hazîne'den çantacı 'Osmân Ağa ze'âmet ile çerâğ olmuşdur.

M 4, Ta 31, Ertesi yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, mukarrer ihsân olunan kulları şâl-bûsile şeref-yâb ve rûz-ı mezbûru şatranc ve mûsikî faslıyla güzêrân edüp 'avdet olundu.

M 5, T⁵⁹⁴ 1, Rûz-ı Yekşenbe'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, şatranc ve kütük temâşasıyla 'avdet olundu. Ve salât-ı mağribi Hırka-i Şerîf'de edâ olunmuşdur.

M 6, T 2, Ertesi Düşenbe'de Dâvûdpaşa'ya 'azîmet ve kasr-ı kebîre nüzûl, ağayân-ı hâssaya ve çavuşân ve nûdemâ kullarına altun nisâr ba'dehû havuz ittisâlindeki maksûrede bir mikdâr ârâm olunup Mehmed Paşa Köşkü'ne teşrîf ve süvârî cündîler ile zevk-yâb ve yine havuz ittisâlindeki maksûreye teveccüh ve tenâvül-i ta'âm ve kahve nûş birle 'avdet olundu.

M 7, T 3, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân yerine teşrîf ve umûr-ı mehâmm istimâ' birle 'avdet olundu. Ve biniş 'afv olundu.

M 8, T 4, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Topkapu Dîvânhanesi'ne teşrîf ve mûsikî fasılları ile vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

M 9, T 5, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de Sünnet Odası'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâl ve nerdübân başındaki müceddeden inşâ buyurulan [kasr-ı] hümâyûna da'vet birle teşrîf-i hümâyûn ve hediye ve donanmış üç re's esbânın 'arz, bir mikdâr ârâm ve mahall-i mezbûrda âbdest odasına teşrîf ve sadr-ı a'zam kullarına binâ buyurulan kasr-ı hümâyûn mukâbili çukaya kaplı semmûr erkân ilbâsıyla ikrâm olunup dâru's-sa'âde ağası odasındaki kule⁵⁹⁵ ta'bîr olunan mahalde kahve ve şerbet ve 'ûd ile tatyîb olunup 'azîmet eyledi. Şevketlü efendimiz dahi bast olunan meyve ve şükûfe ve sâ'ir hedâyâları harem-i hümâyûna irsâl ve mel'abe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ve kasr-ı mezbûrun târîhleri 'arz ve manzûr-ı hümâyûn olunup 'avdet olundu.

M 10, T 6, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ ve Sofa-i hümâyûn'a teşrîf, mahall-i mezbûr halvet olmağile salât-ı 'asrı ve

⁵⁹³ Nûshada "mezbûrdan" şeklinde.

⁵⁹⁴ Teşrîn-i Sâni

⁵⁹⁵ قولة

mağribi Hırka-i Şerîf civârında edâ eylemişlerdir. Yevm-i mezbûrda sadr-ı a‘zam kethudâsı ‘azl, Edirne'de ba‘zı mahaller ta‘mîri için irsâl, yerine Tersâne emîni Mustafa Bey sadr-ı ‘âlî kethudâsı olmuştur.

M 11, T 7, Ertesi yevm-i Sebt'de harem-i hümâyûnda ârâm ve biniş ‘afv olundu.

M 12, T 8, Ertesi rûz-ı Yekşenbe'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, huzûr-ı hümâyûnda silahşor ağalara ‘âşûrâ it‘âm ve mûsikî faslı olup ‘avdet olup salât-ı mağribi Hırka-i Şerîf'de edâ birle harem-serârlarına nehzat buyuruldu.

M 13, T 9, Ertesi rûz-ı Düşenbe'de şevketlü efendimiz beyâz boğaz kontoş lûbs-i hümâyûn buyurup Gülhâne Kasrı'na [11a] teşrîf ve Enderûn süvârî cündîleriyle zevk-yâb ba‘dehû Sofa-i hümâyûn'daki kasr-ı cedîde ‘azîmet ve mel‘abe-i tomak ve Kapu Ağası ‘Ali Ağa rikâbiyyesini ‘arz ve ‘arzuhaline “makbûl-i hümâyûnum” hatt-ı hümâyûnu keşîde ve düşuna ibkâ mukarreri erkân semmûr kürk ihsân u ilbâs ve tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı mağribi Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu.

M 14, T 10, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân yerine teşrîf, verilen ‘arzuhalleri istimâ‘ birle ‘avdet olundu. Ve vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teveccüh, esbân-ı hâssa ve tomak seyri ile safâ-yâb ve ‘avdet olundu.

M 15, T 11, Rûz-ı Çehârşenbe'de Mahbûbiyye'de âbdest odasına teşrîf ve âmâde kılınan leb-â-leb kebîr dört ‘aded kazgan ‘âşûrâyı bostâncıyân ocaklarının aşçıları [ve] neferâtının önlerine düşüp her bir neferâtın yedlerinde olan kap kacaklarını ve kovalarını ve hâs âhûrlarının مطالرينه [taslarına] varınca leb ber-leb eyleyüp ve İstanbul fukarâ ve zu‘afâsına izn-i hümâyûn olup mezbûr ‘âşûrâdan getirdikleri çanak ve bakraç ve kavanoş ve sâ‘ir şeylerini leb-rîz olup bir ferd mahrûm olmamıştır. Ve kolbaşı ‘Ömer kulları dahi sâ‘il şeklinde gelüp mudhikâne latîfeler ile zevk-yâb ve ‘atıyye-i mülûkâneye mazhar olmuştur. Ve tehî kazganları tahmîl edüp getüren aşçılar ve aşçıbaşı kullarına dahi ihsân-ı hümâyûn olmuştur.

M 16, T 12, Ertesi rûz-ı Pencşenbe'de Muhsinoğlu Sarâyı'na teşrîf, şatranc ve mûsikî fasıllarıyla zevk-yâb ve ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Kapudân-ı Deryâ Durak Paşa ‘azl, yerine Tersâne Kethudâsı Süleymân Paşa-oğlu Mehmed Paşa iki tuğ ile kapudan paşa olup donanma-yı hümâyûnu ‘avdet için irsâl olundu. Ve Seferli Odası'ndan câme-şûybaşı Ahmed Ağa ze‘âmet ile ber-murâd olmuştur.

M 17, T 13, Rûz-ı Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ve edâ-yı salât birle 'avdet olundu.

M 18, T 14, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve 'acemî süvârî cündîleri seyriyle zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

M 19, T 15, Ertesi yevm-i Ehad'de Sepetciler Köşkü'ne teşrîf ve rûz-merreyi icrâ ve Küpcü-zâde'ye bir buçuk sâ'at mikdârı mûsikî faslı ile zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

M 20, T 16, Rûz-ı Düşenbe'de şevketlü efendimiz Topkapu'ya göç ile teşrîf olunup vakt-i zuhrda Sepetciler Kasrı'na 'azîmet, çavuşân ve nüdemâ ile vakt-güzâr olunup 'avdet olundu.

M 21, T 17, Ertesi rûz-ı Seşenbe'de Dîvân-ı hümâyûn'a teşrîf ve âmâde kılınan altmış beş senesi reşen mevâcibi izn-i pâdişâhî ile tevzî' ve Dîvân yerinde tenâvül-i ta'âm ve çukaya kaplı semmûr erkân lübs ve destâr-ı hümâyûnu murassa' sorguç ile tezyîn ve 'Arz Odası'na teveccüh ve mu'tâd üzre 'arzdâ sonra harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

M 22, T 18, Ertesi rûz-ı Çehârşenbe'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân ve kütük ve şatranc mülâ'abesiyle zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

M 23, T 19, Rûz-ı Pencşenbe'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, sadr-ı a'zam cündîlerine kütük döğdürüp ve Serçe Çavuş'a mûsikî faslı ile safâ-yâb ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Kilâr'dan Sağır Halîl Ağa ze'âmetle ber-murâd olmuşdur.

M 24, T 20, Ertesi rûz-ı Cum'a'da Vâlide Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ve salât-ı cum'a edâ olunup 'avdet olundu. Sebt gecesı Rumeli tarafında Bebek Bâğçesi'ne karîb mahalde beş 'aded yalı muhterik olup hareket-i hümâyûn buyurulmadı.

M 25, T 21, Ertesi yevm-i Sebt'de halîfe yerine teşrîf, sinni sekiz dokuz yaşında Tevekkül Hammâmcısı-oğlu İbrâhîm sadr-ı a'zam tarafından gelüp mûsikîden ma'lûmâtı olmağla huzûr-ı hümâyûnda üç fasıl edüp pesendîde-i hümâyûn buyurulmağın Hazîne Odası'na çerâğ olunmuşdur.

[11b] M 26, T 22, Yevm-i Ehad'de halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüzûl-i bârân sıklet vermekle derûn-ı kâsra teveccüh, mûsikî fasıllarıyla zevk-yâb ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ ve Sofa'daki kasr-ı cedîd tarafından 'azîmet olundukda Nakkâşbaşı 'Âşık Garîb kullarına vâfir altun ihsân olundukda ceyb-i

hümâyûnda bir la'l hâtem olup altunile ma'an verilmeğin nakkâşbaşı hâtemi 'arz eyledikde hâtem dahi ihsân olunmuştur. Ve Tüfengcibaşı Mehmed Bey kullarına yüz guruş ile bir sarık, bir kuşak, bir alaca kutnu, bir donluk çuka ihsân olunmağın harem-i hümâyûn tarafından gelmiştir.

M 27, T 23, Ertesi yevm-i İsneyn'de mevâcib devr olunmağla hazînedâr-ı şehriyârî 'Ömer Ağa gitmiştir. Yevm-i mezbûrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve sadr-ı a'zam tarafından gelen esb-i Mısırî'ye süvâr ile 'avdet olundu.

M 28, T 24, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup halîfe yerine teşrîf, sadr-ı a'zam kulları hâk-i pâ-yı hümâyûna rûy-mâlîde olunup 'avdet olundu.

M 29, T 25, Ertesi yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçe[si'ne] teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve harem cündîleri temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Saferu'l-hayr sene 1166

S 1, T 26, Ertesi yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük ve şatranc mülâ'abesiyle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 2, T 27, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, edâ-yı salât-ı cum'a birle 'avdet olundu.

S 3, T 28, Ertesi yevm-i Sebt'de berf nüzûlünden nâşî şevketlü efendimiz kırcıl telli kontoş lübs-i hümâyûn olunup halîfe yerine teşrîf ve yüzük mülâ'abesiyle zevk-yâb ve 'avdet olundu.

S 4, T 29, Ertesi yevm-i Ehad'de Sepetciler Kasrı'na teşrîf, mel'abe-i şatranc ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 5, T 30, Ertesi yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz sâ'im olmağla biniş 'afv olundu. Ve Hâne-i hâssa'dan Velî Ağa ze'âmet ile ber-murâd, yerine peşgîrbaşı İbrâhîm Ağa nakl olunmuştur.

S 6, Ka⁵⁹⁶ 1, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup halîfe yerine teşrîf, meneviş çuka siyâh telli kontoş lübs-i hümâyûn ve esbân temâşâ ve fasıllar ile zevk-

---

⁵⁹⁶ Kânûn-ı Evvel

yâb ve Kazdağlı ‘Ömer Ağa ile Çantacı ‘Osmân Ağa'nın berâtı ‘unvânlarına hatt-ı hümâyûn keşîde kılınmıştır.

S 7, Ka 2, Ertesi yevm-i Erba‘â'da Sepetciler Kasrı'na teşrîf ve mûsikî ‘umûm fasıllarıyla zevk-yâb ve ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

S 8, Ka 3, Ertesi yevm-i Hamîs'de beyâz telli kontoş lûbs-i hümâyûn ile Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf ve Enderûn süvârî cündîleri ve tomak ve geyiklere etmek it‘âm ve çavuşlara altun nisâr ve yeni ağa zemîn-bûs ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

S 9, Ka 4, Yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Câmî‘-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet ve seherî donanma-yı hümâyûn Yalı Köşkü muvâcehesinde lenger-endâz-ı ikâmet olunmuştur. Lodoslar mütemâdî olmağla rûz-ı kâsımdan otuz sekiz gün sonra donanma-yı hümâyûn gelmiştir.

S 10, Ka 5, Ertesi yevm-i Sebt'de Yalı Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a‘zam ve şeyhülislâm şevketlü efendimiz hazretlerin istikbâl ve sîm taht-ı hümâyûna iclâs ve Kapudân Mehmed Paşa mücevveze ve çuka semmûr erkân kürk ile huzûr-ı hümâyûnda zemîn-bûs, sadr-ı a‘zam ve şeyhülislâm dâ‘îlerine kürk ilbâs ve kapudan paşa kullarına dahi yeşil çukaya kaplı semmûr erkân kürk ilbâs ve sâ‘ir beylere ve kapudanlara hil‘at ile ikrâm olup kapudan paşa çekdirmeye süvâr ve top şennikleriyle Tersâne'ye ‘azîmet ve sadr-ı a‘zam def‘a ‘arza girüp mahalline ‘avdet, şevketlü efendimiz dahi Sepetciler Kâşânesi'ne teşrîf ve baş Hüseyin Çavuş kullarına bir ze‘âmet ihsân ve Teberdâr Süleymân Efendi hâric medresesiyle ve Enderûn kehhâlliği ile [12a] çerâğ olmuştur.

S 11, Ka 6, Ertesi yevm-i Ehad'de mâbeyn-i hümâyûnda hekîmbaşı ve silâhdâr ağa berây-ı hümâyûn ma‘cûn tabh olup sadr-ı a‘zam kullarına Başlala ‘Abdurrahmân Ağa ile ma‘cûn ve tenzu ihsân ve irsâl olunmağla mezbûr ‘Abdurrahmân Ağa'ya iki bin guruş, bir semmûr kürk ve bir donanmış esb ile ikrâm olunmuştur. Yevm-i mezbûrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp ‘avdet olundu.

S 12, Ka 7, Ertesi yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, sadr-ı a‘zam süvârî cündîleri temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ ve sadr-ı a‘zam tarafından gelen esbe süvâr ile ‘avdet olundu.

S 13, Ka 8, Ertesi yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve zuhrda Sepetciler Kasrı'na teşrîf olunup Bağdâd cânibinden gelen Kapucılar Kethudâsı Burgazî Mehmed Ağa 'arza girüp ba'dehû esbân-ı hâssa ve mel'abe-i şatranc temâşâ ve 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 14, Ka 9, Ertesi yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, harem-i hümayûn cündîleri temâşâ ve Tevekkül Hammâmcısı-zâde'ye fasl ve pederini çövrüğe oynadup ve altun ihsân olunup ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 15, Ka 10, Ertesi yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, 'acemî süvârî cündîleri temâşâ ve kapudan paşa tarafından gelen hediyyesi 'arz ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 16, Ka 11, Ertesi yevm-i Cum'a'da Vâlide Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

S 17, Ka 12, Ertesi yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve devekuşlarına etmek it'âm ve tomak temâşâ, Velî Ağa ile câme-şûybaşının berâtları 'unvânına hatt-ı hümayûn keşide kılınmıştır.

S 18, Ka 13, Ertesi yevm-i Ehad'de Sepetciler Kasrı'na teşrîf, şatranc ve mûsikî faslıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 19, Ka 14, Ertesi yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, tûfeng-endâzân sebûya tûfeng ve mûsikî faslı ve çavuşâna zer nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve filikeye süvâr ile 'avdet olundu.

S 20, Ka 15, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve harem-i hümayûna 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve savb-ı merâmlarına ric'atle me'zûn olup esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ edüp Balıkhâne'de kuleye emvâc-ı deryâyı temâşâ için teşrîf, bâlâdan çavuşân kullarına guruh nisâr, mezbûrlar yağmurdan kaçır iken doluya uğrayup vâfir safâlar olmuştur. Ba'dehû harem-i hümayûna 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Çukadâr Süleymân Ağa tekâ'uden silahdâr kitâbeti ile ber-murâd, Rikâbdâr Halîl Bey çukadâr ağa ve dülbend ağası Seyyid Ahmed Ağa rikâbdâr ve miftâh ağası Bosnavî Hüseyin Ağa dülbend ağası ve peşgîr ağası Gürcü Yûsuf Ağa miftâh ağası olup ve sâ'irleri 'ale't-tertîb rütbe kesb eyleyüp Seferli'den çukadâr Eyyûbî Mehmed Ağa Hâne-i hâssa'ya nakl olunmuştur.

S 21, Ka 16, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, sadr-ı a'zam hânende ve sâzendeleriyle zevk-yâb olunup salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 22, Ka 17, Yevm-i Hamîs'de gecesi Kumkapu'da ihrâk vâki' olup der-'akab muntafî olmuştur. Yevm-i mezbûrda Muhsin-zâde Sarâyı'na teşrîf, bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslıyla zevk-yâb, tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

S 23, Ka 18, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

S 24, Ka 19, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçe[si'ne] teşrîf, 'acemî ağa zemîn-bûs ve çukadâr-ı sâbık Süleymân Ağa berây-ı vedâ' huzûr-ı hümayûnda du'â ve şâl-bûsla şeref-yâb olup efendimiz esbân-ı hâssayı ve kütük temâşasıyla vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

S 25, Ka 20, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmetle biniş 'afv olundu. Yevm-i mezbûrda 'Abdüllatîf Bey çavuşbaşı ve bostâncıbaşı-i esbak Hüseyin Ağa sipâh ağası olup ...

[12b]

Görüntüsü elde edilemeyen sayfa

[13a]

Görüntüsü elde edilemeyen sayfa

[13b] [Rebî'ulâhir sene 1166]

... edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu.

R 9, Ş 2, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet olunup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve hazîne kethudâsı yediyle gelen kebîr küre-i semâviyye ve küre-i büldân manzûr-ı hümayûn buyurulup ve sadr-ı esbak Haleb vâlisi Ahmed Paşa'nın vefâtı haberi vürûd ve mîrâhûr-ı sâni emvâl ü eşyâsını kabzına me'mûr ve yerine 'İvaz Paşa-zâde Halîl Bey vekîl ve Haleb eyâleti 'Abdullâh Paşa'ya ve Mısır eyâleti sadr-ı sâbık Mehmed Paşa'ya ihsân olunmuştur.

R 10, Ş 3, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve sadr-ı a'zam tarafından gelen hânendeye mûsikî faslı etdirilüp ihsân ve 'atıyye-i mülûkâneye mazhar olmuştur.

R 11, § 4, Yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, Enderûn cündîleri ve esbân-ı hâssa ve Sarây-ı 'atîk tomakçıları temâşâ ve geyikleri nân ile it'âm ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı mağribi edâ edüp harem-i hümayûna mu'âvedet buyuruldu.

R 12⁵⁹⁷, § 5, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîf'i'ne teşrîf, edâ-yı salât-ı cum'a birle 'avdet olundu.

R 13, § 6, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve Enderûn ağalarına piyâde ciridi ve şatranc ve mûsikî faslıyla zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

R 14, § 7, Yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf, sadr-ı a'zam rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at, şevketlü efendimiz rûz-merreyi icrâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

R 15, § 8, Yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Hâne-i hâssa ağalarına altun nisâr ve tûfengciyâna nişâna tûfeng fermân ve fûrâde fûrâde mûsikî faslı ve bir kefereye türkmânî ve şarkî âgâze ve mehterbaşîya bir nakkâre ile zurna faslı ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrdan sonra tenâvül-i ta'âm ve filikeye süvâr olunup 'avdet olundu.

R 16, § 9, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet olunup biniş 'afv olundu.

R 17, § 10, Yevm-i Erba'a'da Gülhâne'ye teşrîf, sadr-ı a'zam süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslıyla zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

R 18, § 11, Yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssayı temâşâ ve mûsikî faslıyla safâ-yâb ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ edüp harem-i hümayûna 'avdet olundu.

R 19, § 12, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, edâ-yı salât-ı cum'a birle 'avdet olundu.

R 20, § 13, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, sohbet-i çavuşân ve nüdemâ ve mûsikî faslıyla vakt-güzâr ve mu'âvedet olundu. Yevm-i mezbûrda sakâbaşîlar ve kaftân ağası merhûm 'Ali Ağa'nın kethudâsı Âsitâne'ye gelüp Mekke-i Mükerreme şerîfin nâmesini şevketlü efendimize teslîm eylemişlerdir.

---

⁵⁹⁷ Metinde 22.

R 21, § 14, Yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf ve rûz-merreyi icrâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda birâderimiz Mustafa Efendi dâru's-sa'âde ağası kitâbetinden 'azl olup hasekibaşı yazıcı olmuştur.

R 22, § 15, Yevm-i İsneyn'de nevrûziyye 'arz olunup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, 'acemî süvârî cündîleri temâşâ ve esbân-ı hâssa ve şatranc ve mûsikî faslıyla vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

R 23, § 16, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve şatranc ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

R 24, § 17, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf ve rûz-merreyi icrâ ve lûbs-i cilkafâ kontoş birle 'avdet olundu.

R 25, § 18, Yevm-i Hamîs'de halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa ve şatranc ve bâzîçe-i yüzük temâşâ ve kırcıl kontoş lûbs olunup salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

R 26, § 19, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

R 27, § 20, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî [14a] faslıyla zevk-yâb ve tûfengcibaşı kullarına yüz guruş ihsân ve sayd-ı tuyûrdan 'afv ve salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

R 28, § 21, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olmağın biniş 'afv olundu.

R 29, § 22, Yevm-i İsneyn'de Muhsin-zâde Sarâyı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

R 30, § 23, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, sadr-ı a'zam rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at ve esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslıyla zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

Cemâziyelevvel sene 1166

Ca 1, § 24, Yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, harem ağaların cündîleri temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 2, § 25, Yevm-i Hamîs'de Sultân Mehmed Câmi'-i Şerîfi'nde Kitâbhâne-i hümâyûn'a teşrîf, nûş-ı kahve ba'dehû dershânesinde salât-ı zuhru edâ ve *Buhârî-i*

Şerîf hatmi ve şeyhi du'âlar edüp hademelerine ber-mûceb-i defter ceyb-i hümayûndan iki yüz altmış dört nısfıyye altun ihsân olup Yenikapu İskelesi'nden sandal-süvâr, harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Ca 3, Ş 26, Yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 4, Ş 27, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomakçıları temâşâ ve sadr-ı a'zam tarafından Saksonya-kârî iki 'aded fağfûrî tabak ma'a-badya geldikde telhîsî kullarına yüz altun ihsân ve Seferli'den Hâcî Dâvûdoğlu 'Abdürrahîm Bey hâfız olup ma'an ketebe alup hilye-i şerîf 'arz eyledikde altun ihsân olup ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp 'avdet olundu.

Ca 5, Ş 28, Yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük ve mûsikî faslıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp 'avdet olundu.

Ca 6, Mart 1, Yevm-i İsneyn'de 'Alî Bey Köyü'ne⁵⁹⁸ teşrîf ve tüfeng fermân olup maymunculara şarkılar âgâze ve çavuşâna mûsikî faslı ve altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr birle 'avdet olundu.

Ca 7, M 2, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve harem-i hümayûnda tenâvül-i ta'âm ba'dehû Topkapu'ya 'avdet olup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf olup rûz-merreyi icrâ birle 'avdet olundu.

Ca 8, M 3, Yevm-i Erba'a'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssayı ve ikinci rütbe 'acemî cündîleri temâşâ ve fasl-ı mûsikî ile zevk-yâb olup 'avdet olundu.

Ca 9, M 4, Yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e teşrîf, sadr-ı a'zam rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at, şevketlü efendimiz vakt-i 'asrda tecdîd-i vuzû ve harem-i şerîfde salât-ı 'asrı edâ ba'dehû Sofa'daki havuz maksûresine teşrîf, hazîne kethudâsı sâbık Halîl Paşa'ya ve hazîne kethudâsı Yenişehirli Mehmed Ağa'ya hazîne teslîmi hitâmı olmak üzere çukaya kaplu semmûr erkân kürkleri ilbâs ve şâl-bûsla şeref-yâb ve harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Ca 10, M 5, Yevm-i Cum'a'da Vâlîde Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ edüp dâru's-sa'âde ağası yeri halvet olmağın mahalle-i mezbûra 'avdet olundu.

⁵⁹⁸ كويكه

Ca 11, M 6, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve mûsikî faslıyla zevk-yâb olunup 'avdet olundu.

Ca 12, M 7, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmet-i hümayûn buyurulmağın biniş 'afv olundu. Yevm-i mezbûrda kul kethudâsı 'azl, zağarcı kul kethudâsı olmuştur.

Ca 13, M 8, Yevm-i İsneyn'de Sa'd-âbâd'a teşrîf, tûfeng ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ edüp çavuşâna zer-nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Halîl Paşa sâ'at iki buçukda Enderûn'dan taşra 'azîmet eylemişlerdir.

Ca 14, M 9, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet ve vakt-i zuhra Sepetciler'e [14b] teşrîf, sekiz sâ'at iki dakîka mürûrunda şems burc-ı hamele tahvîl etmekle ma'cûn-ı şifâ tenâvül ve kahve-nûş ve rûz-merreyi icrâ birle 'avdet olundu.

Ca 15, M 10, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve Hüseyin Paşa-zâde silahşorluk ile zemîn-bûs etmekle şeref-yâb olmuştur.

Ca 16, M 11, Yevm-i Hamîs'de İncüli cânibi halvet olup vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîf'e teşrîf, salât-ı 'asrı edâ edüp 'azîmet olunmuştur.

Ca 17, M 12, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 18, M 13, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû Sovukçeşme Kasrı'na 'azîmet, Moskov balyosu Paşakapısı'na gelmekle temâşâ olunup yine Ağa Bâğçesi'ne nehzat, 'acemî süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa ve şatranc temâşâ ve sohbet-i çavuşân ile vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

Ca 19, M 14, Yevm-i Ehad'de şevketlü efendimiz al çukaya kaplı semmûr kürk ilbâsile İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda teşrîfâtçı efendinin zeyl eylediği altmış bir senesinden altmış beş senesi gâyetine gelince şevketlü efendimizin zamân-ı devletlerinde olan bir cild vekâyi' sadr-ı a'zam tarafından gelüp harem-i hümayûna gönderilmiştir.

Ca 20, M 15, Yevm-i İsneyn'de Dâvûdpaşa'ya biniş olup havâda burûdet olmağla teşrîf olunmayup Bahâriyye'ye beyâz kontoş kürk-i hümayûn ile 'azîmet, Bahâriyye'de dahi ârâm olunmamağın Karaağac'da Kasr-ı Hâkâniyye'ye teşrîf, salât-ı

zuhru edâ ve mel'abe-i tomak ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâ kullarına altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve filike-süvâr ve 'avdet olundu.

Ca 21, M 16, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve bir kıst altmış beş lezez mevâcibi ihrâc ve tenâvül-i ta'âm ba'dehû silahdâr ağa kulları yerine teşrîf, hediye-i behiyyeleri 'arz ve makbûl-i hümâyûn ba'dehû sarı kabaniçe ilbâs ve hümâ sorguç ile destâr-ı hümâyûn tezyîn ve 'Arz Odası'na teşrîf olunup Moskov cânibinden gelen kapu kethudâsı nâmesiyle rikâb-ı kâm-yâba yüz sürüp mahalline rucû', şevketlü efendimiz 'Arz Odası'nda kapaniçeyi ihrâc, Topkapu'ya 'azîmet-i hümâyûn buyurulmağın binîş 'afv olundu.

Ca 22, M 17, Yevm-i Erba'â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf ve at gulâmlarına piyâde ciridi fermân ve cirid isâbet edenlere altun ihsân ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 23, M 18, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf, sadr-ı a'zam süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû İncüli'ye 'azîmet, esbân-ı hâssayı temâşâ ba'dehû Sofa'da Nerdübân Kasrı'nda tecdîd-i vuzû ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ ve kasr-ı mezbûrda tenâvül-i ta'âm ve şâ'ir mel'abesiyle zevk-yâb ve 'avdet olundu.

Ca 24, M 19, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'ne teşrîf ve salât-ı cum'ayı edâ edüp 'avdet olundu.

Ca 25, M 20, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ve çavuşân ile sohbet ve 'avdet olundu.

Ca 26, M 21, Yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, harem ağaları cündîleri ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve çavuşâna zer-nisâr ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ca 27, M 22, Yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf, mevâcib devr olmağla çukadâr ağa Halîl Bey sadr-ı a'zama kürk ve hancer götürüp telhîs ile gelüp şâl-bûs ve Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa temâşâsı esnâsında paşa muhallefâtı getüren İsmâ'îl Bey kulları 'arza girüp ba'dehû salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 28, M 23, Yevm-i Sülâsâ'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslıyla zevk-yâb olunup yevm-i mezbûrda Dîvân olmadı.

Ca 29, M 24, Yevm-i Erba'â'da İncüli'ye teşrîf, havâda harâret olmağla şevketlü efendimiz semmûr kontoş kürk ilbâs ve ağayân kullarına dahi semmûr kürke izn-i hümayûn olmuştur.

Cemâziyelâhir sene 1166

C 1, M 25, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne [teşrîf], sadr-ı a'zam rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at, şevketlü efendimiz sâ'at dokuz[da] Enderûn Kitâbhânesi'ne teşrîf edüp merhûm Sultân Mustafa Hân [15a] zamânında Kilâr-ı hâssa odasında *Buhârî-i Şerîfe* ibtidâ olunmağın şevketlü efendimiz itmâmına muvaffak olup huzûr-ı hümayûnlarında Kilâr hocası Kalyonî Ahmed Efendi hatm-i *Buhârî* etmeğın çukaya kaplı semmûr erkân kürk ilbâs ve bir çıkın altun ile ikrâm ve kitâbhâne halîfe ve hademelerine biner akçe ihsân olunup ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

C 2, M 26, Yevm-i Cum'a'da Kalender Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet olundu.

C 3, M 27, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf ve esbân-ı hâssa ve tomak ve mûsikî faslı ve kemânkeşlere menzile ok atdırılup⁵⁹⁹ salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

C 4, M 28, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmet olunmağın biniş 'afv olundu.

C 5, M 29, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve cirid, tomak temâşâ ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve tecdîd-i vuzû ve Yalı Köşkü nâm mahalde salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve ve 'avdet olundu.

C 6, M 30, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet ve vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak ve cüce musâhib Mustafa Ağa'ya tûfeng fermân, üç dört def'a sebûyu şikest etmekle iltifât-ı şâhâneye mazhar ve deryâ tarafa 'azîmet, gelen çekdirmeyi temâşâ, vakt-i 'asrda Eski Sepetciler'e teşrîf, mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

C 7, M 31, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzile tîr endâhtesi temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve 'avdet olundu.

⁵⁹⁹ Metinde "etdirilüp" şeklindedir.

C 8, Nisan 1, Yevm-i Hamîs'de Bahâriyye'ye teşrîf, tûfeng ve menzile tîr endâhtesi ve perende-bâz ve hokka-bâz temâşâ ve lutf-i Bârî ile 'arza Nisan bârânı nüzûl edüp ve salât-ı 'asrî edâ ve tenâvül-i ta'âm ve filike-süvâr ve 'avdet olundu.

C 9, N 2, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet olundu.

C 10, N 3, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve 'avdet olundu.

C 11, N 4, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olunmağın biniş 'afv olundu.

C 12, N 5, Yevm-i İsneyn'de Sa'd-âbâd'a biniş, Karaağac Bâğçesi'nde salât-ı zuhru edâ ve piyâde-süvâr, Sa'd-âbâd'a teşrîf, tûfeng ve nişâna top ve mûsikî faslı ve menzile tîr atdırılup ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

C 13, N 6, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzile tîr temâşâ ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda iki nefer harem ağası Mısır'a gönderilmek emr-i hümâyûn olmuşdur.

C 14, N 7, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

C 15, N 8, Yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz şerbet-i hekîmâne nûş etmekle biniş 'afv olundu.

C 16, N 9, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet olundu.

C 17, N 10, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, harem ağaları ciridi temâşâ, sâ'at sekizde karşudaki Ağa Bâğçesi'ne 'azîmet, bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

C 18, N 11, Yevm-i Ehad'de Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa, bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve 'avdet olundu.

C 19, N 12, Yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye şevketlü efendimiz meneviş çukaya kaplı semmûr serhaddî lûbs ile teşrîf, Enderûn süvârî cündileri temâşâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ, salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

C 20, N 13, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'azîmet, vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve

mahalline ric‘at, şevketlü efendimiz dahi Sofa-i hümayûn'da kasr-ı cedîde teşrîf, tomak temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf’de edâ ba‘dehû lâlelik kasrına ‘azîmet, lâleleri temâşâ ve tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

C 21, N 14, Yevm-i Erba‘â'da harem-i hümayûnda ârâm olunmağın biniş ‘afv olundu.

C 22, N 15, Yevm-i Hamîs'de Üsküdar'da Mehmed Paşa Kasrı'na teşrîf ve tûfeng temâşâ [15b] ve ağayân-ı hâssaya altun nisâr ve çavuşân ve nüdemâya dahi altun feşân ba‘dehû tomak ve menzile tîr fermân ve maymuncular ve ayucılara şarkılar âğâze etdirilüp ve Sakızlı Tavşan ta‘bîr olunan üç nefer, kemân ve kopuzile şarkılar âğâze ve mülâ‘abeleri temâşâ ve on guruh ihsân olunup salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve filike-süvâr-ı ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda seherî kapudan paşaya bir tuğ inzımâmıyla rûtbe-i vezâret ihsân olunup ve flandra âvîze olunmuşdur.

C 23, N 16, Yevm-i Cum‘a'da Vâlide Câmi‘-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum‘ayı edâ ve deryâ tarafından ‘avdet olunmağın donanma-yı hümayûn ihrâcî için tertîb olunan kalyonlar top şenliği eylemiştir.

C 24, N 17, Yevm-i Sebt'de sâ‘at birde şevketlü efendimiz Yalı Köşkü'ne teşrîf ve sâ‘at ikide donanma-yı hümayûn ihrâc, sadr-ı a‘zam ve şeyhülislâm ve Kapudan Mehmed Paşa kullarına semmûr kürkler ilbâs ve sâ‘ir beyler ve kapudanlara hil‘at-i fâhire ile ikrâm ve çekdirmeye süvâr, Dolmabâğçe'ye ‘azîmet, şevketlü efendimiz dahi bir mikdâr temâşâ ve ârâm ba‘dehû Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı zuhru edâ ba‘dehû Ağa Bâğçe[si'ne] teşrîf, ‘acemî süvârî cündîleri temâşâ ve sâ‘at sekizde tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

C 25, N 18, Yevm-i Ehad'de tebdîle ‘azîmet olunmağın biniş ‘afv olundu.

C 26, N 19, Yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz şâlî sofa kaplu semmûr serhaddî lûbs ve ağayân kullarına dahi semmûr sof serhaddîye izin verilüp Gülhâne'ye teşrîf, sadr-ı a‘zam cündîleri temâşâ ve altunlar ihsân ba‘dehû İncüli Kâşânesi'ne ‘azîmet, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

C 27, N 20, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve ‘avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa, kütük ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf’de edâ edüp ‘avdet olundu.

C 28, N 21, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve 'avdet olundu.

C 29, N 22, Yevm-i Hamîs'de Bahâriyye'ye biniş, Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Yalısı'nda bâğçedeki orta köşkte salât-ı zuhru edâ ba'dehû Bahâriyye'ye teşrîf, sâ'at altıda esbân-ı hâssanın huzûr-ı hümayûndan çayıra 'ubûrların temâşâ ba'dehû tûfeng ve adalılara sâz ve mel'abelerin seyr ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve filike-süvâr ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda sâ'at ikide donanma-yı hümayûn Bahr-i Sefîd'e 'azîmet eylemişlerdir.

C 30, N 23, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet olundu.

Receb-i Şerîf sene 1166

B 1, N 24, Sebt gecesi Koska'da Zincirlikuyu Mahalllesi'nde sâ'at altıda ihrâk vâki' olup sâ'at yedide 'azîmet-i hümayûn, Desticilerbaşı'na vardıkda karakulak intifâsı haberin vermekle gerü 'avdet, yevm-i mezbûrda Sepetciler'e teşrîf ve rûz-merreyi icrâ birle 'avdet olundu.

B 2, N 25, Yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf, rûz-merreyi icrâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Konya tarafından üç vaşak huzûra 'arz olundu.

B 3, N 26, İsneyn gecesi Murâd-zâde hacc-ı şerîfe 'âzim olmağla Hırka-i Şerîfe gelüp salât-ı 'ışâyı edâ, şevketlü efendimize du'âlar eylemiştir. Sâ'at beş buçukda Vefâ Meydânı tarafında ihrâk vâki' olup intifâsı haberi gelmekle 'azîmet-i hümayûn olmamıştır. Yevm-i mezbûrda Beşiktaş'da taş köşke teşrîf, kahve-nûş ba'dehû dîvâr üzerindeki reh-güzârdan müceddeden yapılan mâbeyn odasını temâşâ ba'dehû haremde yapılan odaları seyr ve fiskıyyeli köşkte ârâm ve mûsikî faslı ba'dehû taş köşke 'azîmet, salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm, filike-süvâr ve 'avdet olundu.

B 4, N 27, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

B 5, N 28, Yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi halvet olup biniş 'afv olundu.

B 6, N 29, Yevm-i Hamîs'de Sepetciler'e teşrîf, yıllık ve hil'at defterlerine hatt-ı hümâyûn keşîde ve nüdemâ ile sohbet ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve 'avdet olundu.

B 7, N 30, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'ne teşrîf, edâ-yı salât-ı cum'a birle 'avdet olundu.

B 8, Mayıs 1, Yevm-i Sebt'de seherî sâ'at on iki buçukda taşra dîvânhaneye teşrîf ve surre-i şerîfeyi ihrâc ba'dehû Sepetciler'e 'azîmet, esbân-ı [16a] hâssayı temâşâ ve salât-ı zuhru edâ ve 'avdet olundu.

B 9, Eyâr 2, Yevm-i Ehad'de tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olunmağın biniş 'afv olundu.

B 10, Eyâr 3, Yevm-i İsneyn'de sâ'at ikide mandıraya teşrîf, ta'dâd-ı ganem ba'dehû sâye bâna 'azîmet, envâ'-ı mülâ'abe icrâ olunup sekiz buçukda tenâvül-i ta'âm ve bostâncıbaşı kullarının bir mücevher sâ'at ile dört 'aded tûfeng hediye yeleri olmak üzere 'arz ve huzûrda semmûr erkân kürk ilbâs ve salât-ı 'asrı edâ edüp Yemişci başı Bâğı'nda Limonluk Kasrı'nda nısf sâ'at ârâm ba'dehû filike-süvâr ve 'avdet olundu.

B 11, Eyâr 4, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet, vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ olunup 'avdet olundu.

B 12, Eyâr 5, Yevm-i Erba'â'da şevketlü efendimiz kâkum serhaddî lûbs ve ağayân kullarına dahi kâkum serhaddî ilbâsı ve sâdeye izn-i hümâyûn olmuşdur. Yevm-i mezbûrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzile tîr ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

B 13, Eyâr 6, Yevm-i Hamîs'de Üsküdar'da Mehmed Paşa Köşkü'ne teşrîf, tûfeng ve tomak temâşâ ve çavuşân kullarına altun nisâr, salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm, filike-süvâr ve 'avdet olundu.

B 14, Eyâr 7, Yevm-i Cum'a'da şevketlü efendimiz Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'de Vâlide Yalısı'na göç ile teşrîf, vakt-i zuhrda edâ-yı salât-ı cum'a için Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Câmî'-i Şerîfi'ne teşrîf, edâ-yı salât birle 'avdet olundu.

B 15, Eyâr 8, Yevm-i Sebt'de Hüseyin Paşa Bâğçesi'ne teşrîf, mûsikî faslı ile ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve tenâvül-i ta'âm olundukda musâhib Bekir Ağa kulları

dahi ta'âm 'arz eyledikde oğlu kullarına bir kabza altun ihsân ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 16, Y 9, Yevm-i Ehad'de Bahâriyye'ye teşrîf, sadr-ı a'zam kulları tebrîk-i kudûm ile rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at ile me'zûn olup menzile tîr ve mûsikî faslı ve 'avdet olundu.

B 17, Y 10, İsneyn gecesi Ebâ Eyyûb-ı Ensârî hazretlerinin türbelerin ziyâret ve salât-ı mağribi edâ edüp 'avdet, ertesi yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz sof ferâce lübs ve ağayân kullarına kerrâke ilbâsı izn-i hümâyûn ve Sa'd-âbâd'a biniş ve Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf, mîrâhûr ağa kullarının hediyeleri 'arz ve huzûr-ı hümâyûnda semmûr erkân kürk ilbâs ve ihdâ olunan esbe süvâr olunup Sa'd-âbâd'a 'azîmet, tûfeng ve mûsikî faslı ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

B 18, Y 11, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümâyûn'a teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfi ziyâret, nerdübân başındaki kasr-ı cedîdde tenâvül-i ta'âm ve lu'b-i tomak ve filike-süvâr ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda biniş olmayup mâbeynciler ile sâ'at yedide Karaağac'daki Hâkâniyye'ye piyâde-i hümâyûna süvâr ile 'azîmet, ahşama karîb 'avdet olundu.

B 19, Y 12, Yevm-i Erba'â'da Râmî Çiftliği'ne teşrîf, menzile tîr ve mûsikî faslı ve küçük musâhib Cüce Mustafa Ağa'ya nişâna tûfeng ve salât-ı 'asrı edâ, Gümrükcü Çiftliği tarafından 'avdet olundu.

B 20, Y 13, Yevm-i Hamîs'de Okmeydânı'na Hammâm İskelesi'nden sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, huzûrda menzile tîr atılup dokuz yüzçülerde çukadâr Feyzullâh, bincilerde Sun'u[llâh] koşu alup ve hademât-ı meydâna ve şeyhine altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ ve Tersâne Bâğçesi'nde Enderûn İskelesi'nden filike-süvâr ve 'avdet olundu.

B 21, Y 14, Cum'a gecesi Hâlid hazretlerinin türbelerin ziyâret ve salât-ı mağribi edâ ve 'avdet olundu. Rûzu Tersâne'de Çorlulu Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ edüp 'avdet olundu.

B 22, Y 15, Yevm-i Sebt'de şevketlü efendimiz Beşiktaş Yalısı'na göç ile teşrîf-i hümâyûn, vakt-i zuhrda Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, ağayân-ı hâssaya altun nisâr ve mel'abe-i tomak ve pûteye tîr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 23, Y 16, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, menzile cirid ve lu'b-i tomak ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu. Gecesi beyne's-salâteyn Peşgîr Ağası 'Abdullâh

Bey Dîvân hâceliği inzımâmıyla deryâ kaleminde ze'âmet ile çerâğ, yerine Güğümbaşı İshâk Ağa Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

B 24, Y 17, İsneyn gecesi sâ'at dokuzda Süleymâniyye'de Tiryâkî Çarşusu'nda 'Abdî Paşa merhûmun kızının hâne[si] muhterik olup 'azîmet-i hümayûn olmağın nısf-ı tarîkda intıfâsı haberi gelmekle Sirke İskeleyi'nden filike-süvâr-ı 'avdet olundu. Vakt-i zuhrda Neşât-âbâd'a teşrîf, esbân-ı hâssayı **[16b]** ve lu'b-i tomak temâşâ ve çavuşâna altun nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

B 25, Eyâr 18, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sünnet Odası'nda tırâş ve Şevkiyye'de tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu. Ve biniş dahi 'afv olundu.

B 26, Y 19, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a'zam kulları tebrîk-i kudûm ile rikâb-ı kâm-yâba rûy-mâlîde ve mahalline ric'at, yevm-i mezbûrda Enderûn-ı hümayûn kaftân-bahâsına hatt-ı hümayûn keşîde, esbân-ı hâssa ve lu'b-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 27, Y 20, Hamîs gecesi vakt-i gurûbda Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı mağribi edâ ve *Mi'râciyye* kırâ'at ve salât-ı 'ışâyı edâ birle 'avdet şüd. Rûzu Göksu'ya teşrîf, Rumeli Hisârı'nda câmi'-i hümayûnda salât-ı zuhru edâ ve yalıları temâşâ ederek yalı-i Göksu'ya 'azîmet, dîvânhanesinde yeni gelen cânbâz Frenk huzûrda hünerlerin icrâ ve temâşâ olunup yüz guruş ihsân ve tûfeng ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ ba'dehû tomak ve tenâvül-i ta'âm ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

B 28, Y 21, Yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

B 29, Y 22, Yevm-i Sebt'de tebdîle 'azîmet olunmağla biniş 'afv olundu. Yevm-i mezbûrda Mısır Hazînesi irsâliyyesi dâhil-i Hazîne-i hümayûn olmuştur.

Şa'bân-ı Şerîf sene 1166

1 Ş, Y 23, Yevm-i Ehad'de Taksîm mahalline vaz' olunan sâyebân-ı hümayûna teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzil ciridi temâşâ ve 'Abdullâh Bey'in berâtına hatt-ı hümayûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

2 Ş, Y 24, Yevm-i İsneyn'de Bebek Bağçesi'ne teşrîf, sebûya tûfeng ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

3 Ş, Y 25, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sünnet Odası'nda tırâş ve nerdübân başındaki kasrda tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olunup biniş 'afv olundu.

Ş 4, Y 26, Yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na teşrîf, âyîn-i Mevlevî'yi temâşâ ve bâğçedeki köşke 'azîmet, mülâ'abe-i tomak ve berren 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda başbâkîkulu 'azl, Mısır'a me'mûr ve 'İvaz Paşa-zâde 'Ali Bey başbâkîkulu olmuştur.

Ş 5, Y 27, Yevm-i Hamîs'de lûbs-i sâde-i hümâyûn ve Yemişçibaşı Bâğı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve çavuşâna altun nisâr ve kapu üzerindeki kasrda tenâvül-i ta'âm, yine Kâdıköy'nden filike-süvâr-ı 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda hekîmbaşı Rumeli kâdı'askeri olup Lutfullâh Monlâ Rumeli pâyesiyle Anadolu kâdı'askeri oldu.

Ş 6, Y 28, Yevm-i Cum'a'da Tophâne Câmi'i'ne berren teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

Ş 7, Y 29, Yevm-i Sebt'de tebdîle 'azîmet olunmağın biniş 'afv olundu.

Ş 8, Y 30, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû Süleymân'ın hânesine 'arz ağaları ve gedik ağaları ve sandıkdâş ağalar ile muhtasarî 'azîmet, çavuşân ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Ş 9, Y 31, Yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf, esbân-ı hâssa ve mülâ'abe-i tomak temâşâ ve havuzlu kasra teşrîf, kiraz tenâvül ba'dehû Beylerbeyi'ne teşrîf, mûsikî faslı, çavuşâna altun nisâr, salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Ş 10, Haziran 1, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ba'dehû Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sünnet Odası'nda tırâş ve Ağa Bâğçesi'ndeki taş köşkte tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu. Biniş 'afv şüdü.

Ş 11, H 2, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a'zam rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve mülâ'abe-i tomak ve mûsikî faslı, salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Ş 12, H 3, Yevm-i Hamîs'de Göksu'ya biniş, Neşât-âbâd'da salât-ı zuhru edâ ve Bahâyî Körfeşi'nde mîrâhûr ağanın yalısında kahve-nûş ba'dehû Göksu'ya 'azîmet, sebûya tüfeng, mel'abe-i şatranc ve mûsikî faslı, salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i

ta‘âm, Şîvelioğlu'na türkmânî ve şarkı âgâze ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

Ş 13, H 4, Yevm-i Cum‘a'da ‘Abbâs Ağa Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘a edâ olundu.

Ş 14, H 5, Yevm-i Sebt'de tebdîle ‘azîmet-i hümayûn, vakt-i ‘ışâya karîb mu‘âvedet olunmuştur.

Ş 15, H 6, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssayı ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve ‘avdet olundu.

Ş 16, H 7, Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve esbân-ı hâssayı ve sahhâf ile Mısırlı ‘Arab şatranc mülâ‘abesi temâşâ, sahhâf gâlib oldu ve altun ihsân ba‘dehû mülâ‘abe-i tomak ve Yıldırım Bâyezîd mütevellîsi Hisâr seyrine giderken nazar-ı hümayûna düş olmağın huzûra ihzâr, mûsikîden ba‘zı besteler âgâze etdirilüp ve altun ihsânile kendüye izin verildi. Ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm, Şîvelioğlu'na türkmânî âgâze ve ‘avdet olunmuştur.

Ş 17, H 8, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, masar ve recec mevâcibleri ihrâc, mahall-i mezbûrda tenâvül-i ta‘âm ve sorguçlu sarık ile kakum erkân lûbs-i hümayûn ve ‘Arz Odası'na ‘azîmet olunup Dubravnik elçisi cizyelerin ‘arz ba‘dehû ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sofa'da havuz ittisâlindeki maksûrede [17a] kahve-nûş ve filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

Ş 18, H 9, Yevm-i Erba‘â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve lu‘b-i tomak ve pûteye tîr temâşâ ve sadr-ı a‘zam tarafından gelen iki beyâz tâvus kuşu manzûr-ı hümayûn ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Ş 19, H 10, Yevm-i Hamîs'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve ‘acemî süvârî cündîleri temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle mu‘âvedet olundu.

Ş 20, H 11, Yevm-i Cum‘a'da Kurşumlu Mahzen'de sadr-ı a‘zamin müceddeden yaptığı câmi‘-i şerîfde salât-ı cum‘ayı edâ ve Murâd-zâde Şeyh Mehmed'in işâretiyle zuhûr eden bir mahalde iki, bir mahalde bir nefer merkadleri ziyâret ve türbedârlarına altun ihsân-ı hümayûn olunup yine bahren ‘avdet olundu.

Ş 21, H 12, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf, harem ağaların süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa ve menzile cirid müsâbakası ve mülâ‘abe-i tomak temâşâ ve ustasına mûsikî faslı etdirilüp altun ihsân ve salât-ı ‘asrı [edâ] edüp nehzat olundu.

Ş 22, H 13, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, derûn-ı kasrda mülâ'abe-i şatranc ve 'umûmen mûsikî faslı ile zevk-yâb, salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

Ş 23, H 14, Yevm-i İsneyn'de Bebek Bâğçesi'ne teşrîf, mevâcib devr olmağla Rikâbdâr Seyyid Ahmed Ağa kürk ile irsâl olunmağın şâl-bûs ve sebûya tûfeng atılup isâbet edenlere altun ihsân ve sekseni mütecâviz bir pîr kayıkcı[ya] altun ihsân ve dokuz yaşında Çerkeşli Hanîfe nâm kızın tepesinden ensesine mülâsık anadan doğma tulum şeklinde lahm-ı zâyid arkasına hâmil olduğu halde huzûr-ı hümâyûndan kayık ile mürûr eyledikde birkaç altunla mutayyeb olundu. Ba'dehû şatranc ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve çavuşâna altun nisâr ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ş 24, H 15, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve câmekânda tırâş ve mülâ'abe-i tomak ve pûteye ok atılup ve salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

Ş 25, H 16, Yevm-i Erba'â'da berren Çırağan Yalısı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve âyîn-i Mevlevî temâşâ ba'dehû Gülşen-âbâd'a teşrîf ve nüdemâ ile sohbet ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûr mîrâhûr-ı sâni Mustafa Ağa edâ-yı hizmetle gelüp ke'l-evvel ikâmet olundu.

Ş 26, H 17, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve tarîk meşâyihinden Üsküdarlı bir şeyh te'lîfî olmak üzre usûl-i⁶⁰⁰ hadîsden bir risâle 'arz etmekle altun ihsân olundu.

Ş 27, H 18, Yevm-i Cum'a'da berren Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

Ş 28, H 19, Yevm-i Sebt'de tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olunmağın biniş 'afv olundu.

Ş 29, H 20, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

---

⁶⁰⁰ اوصول imlasıyla.

Ramazân-ı Şerîf sene 1166

N 1, H 21, İsneyn gecesi Hâsoda Köşkü'nde salât-ı terâvîh edâ ve kahve-nûş ve 'avdet olundu. Ferdâsı biniş 'afv olundu.

N 2, H 22, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Yûsuf Efendi-zâde لقد صدق الله رسوله⁶⁰¹ âyet-i kerîmesin tefsîr edüp ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve câmekânda tırâş olup salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 3, H 23, Yevm-i Erba'â'da Tebebaşı'na teşrîf, Hazîne hocası Kilisli 'Ali Efendi ان الابرار يشربون من كأس كان مزاجها كافور⁶⁰² âyet-i kerîmesin tefsîr edüp ba'dehû âfâkî sohbet ve bâzîçe-i şatranc ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 4, H 24, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, Kilâr hocası Ahmed Efendi Sûre-i Hadîd'den هو الذى ينزل على عبده آيات بينات ليخرجكم من الظلمات⁶⁰³ âyet-i kerîmesin tefsîr edüp ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ edüp 'avdet olundu.

N 5, H 25, Cum'a gecesi Beşiktaş Câmi'i'nde salât-ı terâvîhi edâ, ferdâsı Tekerlek Mustafa Ağa Câmi'i'nde salât-ı cum'a edâ olundu.

N 6, H 26, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Seferli hocası Hamîdî Mehmed Efendi Sûre-i Âl-i 'İmrân'dan لا يغيرنك تقلب الذين كفروا فى البلاد⁶⁰⁴ âyet-i kerîmesin tefsîr ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ, salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 7, H 27, Ehad gecesi Fındıklı Câmi'i'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Yûsuf Efendi-zâde mezbûr âyet-i kerîmeyi tefsîr, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve büyük ağa tarafından gelen [17b] otuz kıyye kahveyi huzûr-ı hümâyûnda mevcûd olan çavuşân ve bî-zebân ve cücegân ve sâ'ir nüdemâ kullarına tevzî' ve Tiryâkî Hasan'ın yarası olmağla cerrâh akçesi ihsân ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

⁶⁰¹ "Andolsun ki Allah, resûlünü(n gördüğü rüyanın hak olduğunu) tasdik etmiştir" (Kur'an-ı Kerîm, Fetih Sûresi, âyet 27'den).

⁶⁰² "İyiler ise içindekine güzel koku katılmış kadehten içerler" (Kur'an-ı Kerîm, İnsân Sûresi, âyet 5). Bu ayet metinde sehven مزاجها كافور şeklinde yazılmıştır.

⁶⁰³ "Sizi karanlıklardan (aydınlığa) çıkarmak için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur" (Kur'an-ı Kerîm, Hadîd Sûresi, âyet 9'dan). Bu ayet metinde sehven هو الذى ينزل على عبده اخرجكم من الظلمات şeklinde verilmiştir.

⁶⁰⁴ "İnkârcıların (refah içinde) diyar diyar dolaşması, sakın seni aldatmasın!" (Kur'an-ı Kerîm, Âl-i İmrân Sûresi, âyet 196).

8 N, 28 H, İsneyn gecesi bahren Kurşumlu Mahzen'de Sadr-ı a'zam Mustafa Paşa'nın yaptığı câmi'-i şerîfde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, Hazîne hocası tefsîr-i âyet-i şerîf ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ, salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 9, H 29, Sülâsâ gecesi Unkapanı'ndaki câmi'-i şerîfde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı mâbeyne teşrîf, nüdemâ ile vakt-güzâr, biniş 'afv olundu.

N 10, H 30, Erba'â gecesi Rumeli Hisârı'ndaki câmi'-i hümâyûnda salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Kilâr hocası tefsîr-i âyât-ı şerîf, ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve silahdâr ağa kullarına bir mücevher hancer ihsân olunmağın şâl-bûs ile şeref-yâb olmuştur.

N 11, Temmuz 1, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, Seferli hocası tefsîr-i şerîf nakl ve esbân-ı hâssa temâşâ ve havâda harâret olmağla fevvârelerden mâ cereyân ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 12, Z 2, Cum'a gecesi Ebâ Eyyûb-ı Ensârî radiyallâhü 'anh hazretlerinin türbesinde salât-ı terâvîh edâ, türbedârlarına altun ihsân, filike-süvâr-ı mu'âvedet olup ferdâsı Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'a edâ olundu.

N 13, Z 3, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Yûsuf Efendi-zâde tefsîr-i âyât-ı kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve 'avdet olundu.

N 14, Z 4, Ehad gecesi Tophâne Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, Hazîne hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve mu'âve[de]t olundu.

N 15, Z 5, İsneyn gecesi Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı sâ'at dördte Sarây-ı Cedîd'e teşrîf, Sofa-i hümâyûn'da havuz yanındaki maksûrede ârâm ve Hırka-i Şerîfde salât-ı zuhru edâ ba'dehû sadr-ı a'zam ve 'ulemâ ve ricâl-i devlet gelüp Hırka-i Şerîfi ihrâc ve ziyâret ve 'alâ-mâ-cera'l-'âde takbîl olup râyiha-i tayyibe ile mutayyeb olduğu hâlde mahalline vaz' olup kable'l-'asr Beşiktaş'a 'avdet olundu. Başdilsiz Enderûn'da olmak üzre bir ze'âmet ihsân ve 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde kılındı.

N 16, Z 6, Yevm-i Sülâsâ'da salât-ı subhu edâ birle filike-süvâr, Sarây-ı Cedîd'de harem-i hümâyûna teşrîf, bir mikdâr ârâm, sâ'at ona geldikde Hırka-i Şerîfi hâsodabaşı baş üzre getirilüp dâru's-sa'âde ağası istikbâl ve harem-i hümâyûna teslîm, bir sâ'at mikdârı ziyâret olup yine taşra ihrâc ve Hırka-i Şerîf Odası'na

getirilüp mahalline vaz' olundu. Şevketlü efendimiz harem-i hümayûnda tırâş olup sâ'at üçde yine Beşiktaş'a 'avdet olundu.

N 17, Z 7, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Kilâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve mu'âvedet olundu.

N 18, Z 8, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, Seferli hocası tefsîr-i âyât ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 19, Z 9, Cum'a gecesi Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı yine Beşiktaş Câmi'-i'nde salât-ı cum'a⁶⁰⁵ edâ olunup 'avdet olundu.

N 20, Z 10, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Yûsuf Efendi-zâde tefsîr-i âyât ve du'â olunup bir donluk mevclî sof ile ceyb-i hümayûndan altun ihsân ve izin verilüp esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda kapucılar kethudâsı Burgazî Mehmed Ağa Bağdâd cânibine hizmet ile me'mûr, mîrâhûr-ı sâni Mustafa Ağa kapucılar kethudâsı vekîli ve silahşor 'Îvaz Mehmed Paşa-zâde Halîl Bey mîrâhûr-ı sâni vekîli nasb olunmuşdur.

N 21, Z 11, Yevm-i Ehad'de harem-i şerîfde ârâm olunmağın biniş 'afv olundu.

N 22, Z 12, İsneyn gecesi Hâsoda Köşkü'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, Hazîne hocası *Buhârî-i Şerîf*'den ba'zı ehâdis-i şerîf nakl ve *Âdâb-ı Mîr*'inden tâlibler ile bir mikdâr mübâhase edüp izhâr-ı fazl eylemişdir. Ceyb-i hümayûndan altun ile bir donluk mevclî sof ihsân olunup izin verilüp 'ıydiyye gelen esbler temâşâ ve esbân-ı hâssaya nakl olundu.

N 23, Z 13, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Kilâr hocası *Buhârî-i Şerîf*'den ehâdis-i şerîfe **[18a]** nakl ve du'â eyleyüp bir donluk mevclî sof ile ceyb-i hümayûndan altun ihsân olunup izin verilmişdir. Ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve huzûrda tarîkı süpüren köşk bostâncılarına altun ihsân olunup Hacı Ahmed Ağa'nın getirdiği döğülmüş kahve huzûrda çavuşân ve nüdemâ ve bî-zebânlar taksîm olundu.

⁶⁰⁵ Metinde "cum'ayı" şeklindedir.

N 24, Z 14, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, Seferli hocası Hamîdî Mehmed Efendi *Buhârî-i Şerîf*'den hadîs-i şerîf nakl ve du'â eyleyüp bir donluk mevclî sof ile ceyb-i hümayûndan altun ihsân ve izin verilüp esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

N 25, Z 15, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve mülâ'abe-i tomak temâşâ ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

N 26, Z 16, Ramazân-ı Şerîf'in ibtidâsı yevm-i Ehad'den sâbit olmağla yirmi yedinci gecesi Cum'a gecesi Leyle-i Kadr olup Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, mu'tâd üzere sadr-ı a'zam tarafından gelen incü tesbîh ve incü ile işleme seccâde makbûl-i hümayûn olmağın telhîsine hatt-ı hümayûn keşîde ba'dehû salât-ı terâvîh edâ ve Bâb-ı hümayûn'dan Hırka-i Şerîfe 'azîmet ve ziyâret olunup Sofa kapusındaki sade-kârî tahtda kahve-nûş ve Topkapusı'ndan filike-süvâr-ı 'avdet, ferdâsı Tekerlek Mustafa Efendi Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayî edâ ve mu'âvedet olundu.

N 28, Z 17, Yevm-i Sebt'de Mâbeyn Köşkü'ne teşrîf ve rûz-merreyi icrâ birle 'avdet olundu.

N 29, Z 18, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

N 30, Z 19, Yevm-i İsneyn'de sâ'at dörtde Sarây-ı Cedîd'de harem-i hümayûna teşrîf ve vakt-i 'asrda Hırka-i Şerîfe teşrîf, salât-ı 'asrî edâ ve 'Arz Odası kapusındaki vaz' olunan sade-kârî taht-ı hümayûna iclâs ba'dehû 'Arz Odası'na duhûl, hutabâ ve imâmların kırâ'at-ı Kur'ân'ların istimâ' eyleyüp andan silahdâr ağa yerine teşrîf, şeker ve meyve ve şükûfeler hareme gönderilüp 'ıydiyye destâr ve esbler defteri 'arz ve hediye boğçalar manzûr ve ağalara altun nisâr ve tomakcılar[a] para ve çavuşâna altun feşân ba'dehû harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Şevvâl sene 1166

L 1, Z 20, Sülâsâ gecesi sâ'at yedi buçukda Hırka-i Şerîfe teşrîf, mu'tâd üzere ağayân-ı hâssa ve nüdemâ şâl-bûs ile şeref-yâb ba'dehû kahve-altı ve kahve-nûş ve salât-ı fecrî edâ ve 'Arz Odası'na 'azîmet, bir mikdâr ârâm ba'dehû sorguçlu destâr ve kapaniçe ilbâs ve hekîmbaşî ve imâm-ı evvel efendi dâmen-bûs ve du'â eyleyüp

ba‘dehû Kapu önünde⁶⁰⁶ olan altun tahta iclâs, ricâl-i devlet ve zu‘amâ ve ‘ulemâ mu‘âyede eyleyüp andan ‘Arz Odası'na rucû‘ ve müretteb alay ile Sultân Ahmed Câmî‘-i Şerîfi'nde salât-ı ‘ıydi edâ ve Sofa-i hümayûn'da İftâr Köşkü'ne teşrîf, iç halkı dahi şâl-bûsla müşerref ve harem-i hümayûna mu‘âvedet olunup vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhr edâ, esbân-ı hâssa ve pehlivânlar ve çengiler ile zevk-yâb, salât-ı ‘asrı edâ birle filike-süvâr, Beşiktaş'a ‘avdet olundu.

L 2, Z 21, Yevm-i Erba‘â'da Tepebaşı'na teşrîf, sadr-ı a‘zam kulları rikâb-ı [hümayûna] rûy-mâlîde ba‘de'l-‘arz Enderûn ve harem ağaları süvârî cündîleri ve silahşorlar Mısır mülâ‘abesi ve taraf-ı sadr-ı a‘zamdaki cündîler ve sâ‘ir hademât-ı hümayûn altun ile mutayyeb ve sadr-ı a‘zam ihdâsı esbler makbûl-i hümayûn, esbân-ı hâssaya inzımâmıyla temâşâ ve pehlivânlar ve çengiler ve kukla ve ayu ve şebekler mülâ‘abesi ve sakson ve ayu gavgâsı temâşâ ba‘dehû sadr-ı a‘zam vedâ‘ ile ‘arza duhûl ve izin ile ruhsat ve salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm, esnâ-yı ta‘âmda çengiler mülâ‘abesi temâşâ ve ‘avdet olundu.

L 3, Z 22, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, kethudâ-yı sadr-ı a‘zam zemîn-bûs ve sadr-ı a‘zam cündîleri Mısır mülâ‘abesi ve taraf-ı hümayûndan altunlar ihsân ve huzûrda bir mühtedî şeref-i İslâm ile müşerref olup Paşakapısı'na irsâl ve cirid hitâmında kethudâ kulları yine zemîn-bûs ve esblerin ‘arz ve esbân-ı hâssaya ilhâk ile temâşâ ve pehlivânlar ve çengîler mülâ‘abesi ve sakson ile ayu ‘arbedesi temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 4, Z 23, Yevm-i Cum‘a'da Beşiktaş Câmî‘i'nde salât-ı cum‘ayî edâ ba‘dehû Tepebaşı'na teşrîf, esbân-ı hâssa ve pehlivânlar ve Frenk cân-bâzı temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 5, Z 24, Sebt gecesi cebeciler fişengleri temâşâ ve ‘atıyyeleri **[18b]** ihsân, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, taşra hânende ve sâzendeleri ‘umûm faslı eyleyüp ve cerrâh mü‘ezzini⁶⁰⁷ yalnız huzûrda nev-bestesin âgâze ve altun ihsân olunup tomak temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ eyleyüp ‘avdet olundu.

L 6, Z 25, Ehad gecesi topcular fişengleri temâşâ ve ihsân-ı hümayûn, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzil ciridi ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

⁶⁰⁶ Metinde اوننده imlasıyla.

⁶⁰⁷ Metinde مؤذینی imlasıyla.

L 7, Z 26, İsneyn gecesi Tersânelilerin huzûr-ı hümayûnda mütenevvi‘a fişengleri temâşâ ve ihsân-ı hümayûna mazhar olup ferdâsı Göksu'ya biniş olup Bebek Bâğçesi'nde salât-ı zuhru edâ ba‘dehû sandal-süvâr, yalıları temâşâ ederek Emîrgûnoğlu Yalısı muvâcehesinden Göksu Yalısı'na teşrîf, sebûya tûfeng ve mûsikî faslı, salât-ı ‘asrı edâ, tomak mülâ‘abesi ve tenâvül-i ta‘âm ve çavuşâna altun nisâr ve filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

L 8, Z 27, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân-ı hümayûn'a teşrîf ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sünnet Odası'nda tırâş ve nerdübân başındaki kasrda tenâvül-i ta‘âm ve mülâ‘abe-i tomak ve ‘avdet olunup biniş ‘afv ve tebdîl-i câme Beylerbeyi'ne ‘azîmet, vakt-i ‘ışâda dâhil-i Sarây-ı Beşiktaş olundu.

L 9, Z 28, Yevm-i Erba‘â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a‘zam rikâb-ı kâm-yâba rûy-mâlîde ba‘de'l-‘arz mahalline ric‘at, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve pûteye remy-i sihâm ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ, ‘avdet olundu.

L 10, Z 29, Yevm-i Hamîs'de Bebek Bâğçesi'ne biniş olup salât-ı zuhru Neşât-âbâd'da edâ ba‘dehû Bebek Bâğçesi'ne teşrîf, sebûya tûfeng ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve çavuşâna altun nisâr, kahve-nûş, ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda ricâl-i devlete tevcîhât olup ve şeyhülislâm-ı esbak Es‘ad Efendi merhûm olmuştur.

L 11, Z 30, Yevm-i Cum‘a'da Fındıklı Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ, bahren ‘avdet olundu.

L 12, Z 31, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve menzil ciridi ba‘dehû Dolmabâğçe'de Sâdık Ağa'nın yalısına teşrîf, nûdemâ ve çavuşân ile âfâkî sohbet ve deryâdan âmed-şûd edenleri temâşâ ve hedâyâların ‘arz olunup harem-i hümayûna irsâl ve salât-ı ‘asrı edâ, piyâde-süvâr-ı ‘avdet olundu.

L 13, Ağustos 1, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve mülâ‘abe-i tomak ve mûsikî faslı ve ‘avdet olundu.

L 14, S 2, Yevm-i İsneyn'de Büyükdere nâm mahalle bahren teşrîf ve salât-ı zuhru edâ ve Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve köprü tarafında vaz‘ olunan nişâna tûfeng atılıp Uzun ‘Abdullâh seksen dirhem fetîlî tûfeng ile koldan iki def‘a sebûyu şikest eyleyüp her urdukda yirmi otuz altun ihsân ve Hilâlî Berber ‘Ali bir def‘a koldan ve sâ‘irleri nişân-gâhdan sebûyu şikest eyleyenlere altunlar ihsân ve ağayân-ı

hâssaya ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ba‘dehû sandal-süvâr olunup Kavak Kal‘ası hâricinden seyr u temâşâ ve sekdirme toplar atdırılup iki kal‘a ahâlisine yüzer guruş ihsân ve yalıları temâşâ ederek yine sâye bân-ı hümayûna teşrîf, salât-ı ‘asrı⁶⁰⁸ edâ, mûsikî faslı ve tenâvül-i ta‘âm ve salât-ı mağribi dahi edâ, mâhtâbda filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

L 15, S 3, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve çengiler mülâ‘abesi ve Frenk cân-bâzı temâşâ, salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 16, S 4, Yevm-i Erba‘â'da Tepebaşı'nda ziyâfet-i sadr-ı a‘zama teşrîf ba‘de'l-‘arz meyve ve şükûfe ve şekerlemeler teslîm-i harem, sâ‘at on iki tenâvül-i ta‘âm ve mûsikî faslı ve çengiler ve pehlivânlar ve sakson ile ayu ma‘rekeleri temâşâ, salât-ı zuhru edâ, cîrid mülâ‘abesi ve esbân-ı hâssa ve sâ‘ir mülâ‘abeler dahi temâşâ ve bir mühtedî İslâm ile müşerref, kapucılar kethudâsına teslîm ba‘dehû çengiler ve Frenk cân-bâzı izhâr-ı hüner eyleyüp ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve mûsikî faslı ve sadr-ı a‘zam hediyyeleri manzûr ve sadr-ı a‘zama serâser kaplu semmûr ikrâm kürkü ilbâs ve hediyyeden esb-i Rumî'ye süvâr, harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

L 17, S 5, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, esbân-ı hâssa ve mülâ‘abe-i tomak ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

L 18, S 6, Yevm-i Cum‘a'da Beşiktaş Câmi‘-i **[19a]** Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

L 19, S 7, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve çavuş mehterbaşı İbrâhîm, Mısırlı kavas kıyâfetinde esbe süvâr ve mülâ‘abe ve sevdâ çalup mudhikânesi mezâk-ı hümayûna hoş gelmekle ihsân-ı hümayûna mazhar olup ba‘dehû salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

L 20, S 8, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve ‘acemî süvârî cündîleri ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Başçukadâr Çerkes Mehmed Bey kapudan paşayı ‘avdet için da‘vete gitmişdir. Ve İpci-zâde Hazîneli Mehmed Ağa'ya ze‘âmet ihsân olundu.

⁶⁰⁸ Metinde sehven “salât-ı zuhru” şeklinde.

L 21, S 9, Yevm-i İsneyn'de Üsküdar'da Şeref-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Nasûhî-zâde'ye mûsikî faslı ve havuza duhûl edenlere guruh nisâr ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm, filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 22, S 10, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i 'ibâdî rü'yet ve Hırka-i Şerîfî ziyâret ba'dehû Ağa Bağçesi'ne 'azîmet ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda 'arz ağalarına ve gedik ağalarına ve çukadârlara ve başçavuşa ve başdilsiz mukarrer ihsân olunmağın tevzî' olunmuştur.

L 23, S 11, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, mukarrer ihsân olunan silahdâr ağa, çukadâr ağa, hâsodabaşı kulları şâl-bûsla şeref-yâb olup mûsikî faslı ve Halîm Çavuş nevâda nev-bestesini âgâze eyleyüp pesendide olunmağın altun ihsân olunup ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

L 24, S 12, Yevm-i Hamîs'de Bahâyî Körfeşi'nde mîrâhûr ağanın yalısına teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve mûsikî faslı ve Sâdık Ağa'nın oğlu ile Hüseyin Ağa'nın oğluna bâzîçe-i şatranc ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve hediyeelerin 'arz eyleyüp makbûl-i hümâyûn ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 25, S 13, Yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet olundu.

L 26, S 14, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, menzil ciridi esnâsında harem ağalarına süvârî ciridi ve yine menzile cirid ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

L 27, S 15, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

L 28, S 16, Yevm-i İsneyn'de gümrükçü İshâk Ağa'nın Beykoz nâm mahaldeki yalısına teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû bağ köşküne 'azîmet, mûsikî faslı ve menzile dahi sihâm ve salât-ı 'asrı edâ, ağayân-ı hâssa ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve hediyyesi 'arz olunup kabûle karîn ve on yaşında Diyârbekirli bir kullarına bildiği beste ve şarkî âgâze etdirilüp ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 29, S 17, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve tecdîd-i vuzû ve Hırka-i Şerîfî ziyâret, Sünnet Odası'nda tırâş ve ner[dü]bân başındaki kasrda tenâvül-i ta'âm ve Topkapu'dan filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 30, S 18, Yevm-i Erba'â'da berren Çırağan Yalısı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve âyîn-i Mevlevî'yi temâşâ ba'dehû havlî-i kasra 'azîmet, bâzîçe-i tomak ve salât-ı 'asrı edâ, esbe süvâr, 'avdet olundu.

Zilka'de sene 1166

Za 1, S 19, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri ve bâzîçe-i tomak temâşâ, salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Za 2, S 20, Yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'ne berren teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

Za 3, S 21, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a'zam rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Mısır vâlîsi sadr-ı sâbık Mehmed Paşa'nın vefâtı haberi vürûd etmekle silahdâr-ı esbak Mustafa Paşa'ya Mısır-ı Kâhire ve sâbık hazîne kethudâsı Halîl Paşa'ya Mora mansıbı ihsân olunmuştur.

Za 4, S 22, Yevm-i Ehad'de tebdîl-i câme Beylerbeyi'ne 'azîmet-i hümâyûn olmağın biniş 'afv olundu.

Za 5, S 23, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya biniş olup salât-ı zuhru Hadîka-i Bebek'de edâ ba'dehû sandal-süvâr, Göksu'ya teşrîf, kahve-nûş ve tûfeng-bâzân sebûlar şikest ve musâhib cüce Mustafa Ağa dahi tûfeng-bâzlık ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tomakçıyân temâşâ, tenâvül-i ta'âm, çavuşâna ve nüdemâyâ altun nisâr ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Za 6, S 24, Sülâsâ gecesi Kilâr'dan mü'ezzin İbrâhîm Ağa mü'ezzinbaşılık ile Hâne-i hâssa'ya nakl olundu. Ferdâsı şevketlü efendimiz Dîvân yerine teşrîf, bâdem yağıyla kahve nûş edüp Rikâbdâr Seyyid Ahmed Ağa'ya müteveffâ silahşor Gürcü Mustafa Ağa'nın ze'âmeti Sülâsâ gecesi [19b] ihsân ve 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde kılınmağın mahalle-i mezbûrda kendüye çıraklığı haber verilüp dülbend ağası Hüseyin Ağa rikâbdâr ve miftâh ağası Gürcü Yûsuf Ağa dülbend ağası ve Yedikuleli Süleymân Ağa miftâh ağası olmuştur. Ba'dehû şevketlü efendimiz Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sünnet Odası'nda tırâş ve nerdübân başında tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Za 7, S 25, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve yeni ağa zemîn-bûs ve Sirke Osman Paşa-zâde silahşor hizmetden gelmekle 'arza duhûl ve mülâ'abe-i tomak ve şatranc ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve 'avdet olundu.

Za 8, S 26, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak ve mûsikî faslı ve tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Za 9, S 27, Yevm-i Cum'a'da berren Tophâne Câmi'i'ne teşrîf, salât-ı cum'âyı edâ, bahren 'avdet olundu.

Za 10, S 28, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf musammem iken kesret-i nüzûl-i bârân mûmâna'at olmağın teşrîf olunmadı.

Za 11, S 29, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile cirid ve mülâ'abe-i tomak ve mûsikî faslı ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda peşgîrbaşı Seyfî Ağa ze'âmetle ber-murâd olmuştur.

Za 12, S 30, Yevm-i İsneyn'de berren Galata Sarâyı'na teşrîf, deryâyâ nâzır kasrda ârâm ve salât-ı zuhru edâ ba'dehû meydâna nâzır kasra teşrîf, üç odalı 'ale't-tertib meydâna hurûc ve halka olup mülâ'abe-i tomak ve top ve mecmû'una şâ'ir mülâ'abesi ve hâfızlar yine kırâ'at-ı Kur'ân ve hattât olanlardan ba'zıları yazıların 'arz eyleyüp hâfızlar ile yazı verenlere bir avuç altın ihsân ba'dehû salât-ı 'asrı edâ, Galata ağasına hil'at ilbâs ve mu'tâd üzre odalara ihsân ve esbe süvâr, Galata Kulesi ittisâlinden Kürkcü Kapusu'ndan sandal-süvâr-ı 'avdet olundu.

Za 13, S 31, Yevm-i Sülâsâ'da havâ mütegayyir olmağın teşrîf olunmayup vakt-i zuhrda Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, câmekânda tırâş ve esbân-ı hâssa ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ ve Galata Sarâyı'ndan üç odadan ikişer ağa gelüp güzergâhda başsandıkdâşla şevketlü efendimizi selâmlayup Hazîne, Kilâr ve Seferli'ye tevzî' u çerâğ oldu.

Za 14, Eylül 1, Yevm-i Erba'â'da yine Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, rûz-merreyi icrâ ve 'avdet olundu.

Za 15, L 2, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, harem ağaları süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa ve menzile cirid ve remy-i siham ve çavuşân ve nüdemâyâ altın nisâr ve salât-ı 'asrı edâ ve maktûl Süleymân'ın hânesinde bâğ köşküne 'azîmet, bir mikdâr ârâm ba'dehû hareminde bâğçe kasrında tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Za 16, L 3, Yevm-i Cum'a'da Kurşumlu Mahzen'de sadr-ı a'zam câmi'ine teşrîf ve câmi'in hatîbi hutbeye su'ûd ve salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Za 17, L 4, Yevm-i Sebt'de Taksîm'e biniş olup Süleymân'ın hânesi önünden şeyh merkadi ittisâlinden sahrâları temâşâ ederek sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzil ciridi ve remy-i sihâm temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Za 18, L 5, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve 'acemî süvârî cündîleri temâşâ ve numûne olmak üzere gelen üç nev'a barut huzûrda silahdâr ağa yediyle kerteden yoklama üzere atılmışdır.

Za 19, L 6, Yevm-i İsneyn'de Maçuka tarafından Tepebaşı'na teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Meddâh Hasan'ın üstâdı olmak üzere Tekfurdağı tarafından el-Hâc İbrâhîm nâm pîri huzûra getirilüp bir hikâye nakl ba'dehû mûsikî faslı ve mülâ'abe-i tomak ve çavuşâna ve nüdemâya altun nisâr ve 'avdet olundu.

Za 20, L 7, Sülâsâ gecesi Kâsımpaşa'da Zincirlikuyu'da sâ'at altı[da] ihrâk olup 'azîmet olunmayup ferdâsı Dîvân 'afv, Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ, tûfengcibaşı av 'arz etmekle kırk altun ihsân ve mülâ'abe-i tomak ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

Za 21, L 8, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, musâhibân ile sohbet ve Meddâh İbrâhîm'e hikâye nakl etdirilüp ve kanalya ve sâ'ir kuşları sandallara tahmîl ve Âsitâne'ye irsâl olundukda altı sandalın üsârâsına ve re'îslerine ve vardiyânlarına mecmû'u otuz nısfıyye altun ihsân olunmuşdur.

Za 22, L 9, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzile cirid ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Meddâh İbrâhîm'e nakl-i hikâyât ve çavuşâna altun nisâr, salât-ı 'asrı edâ, mülâ'abe-i tomak ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Za 23, L 10, Yevm-i Cum'a'da seherî Beşiktaş'dan Topkapu Sâhil-serâsı'na göç ve nakl-i hümâyûn olup vakt-i zuhrda Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf [20a] salât-ı cum'ayı edâ ve Topkapu'ya 'avdet olundu.

Za 24, L 11, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne biniş olup ve halîfe yerinde müceddeden yapılan binâları temâşâ ve mefrûşâtın sipâriş eyleyüp Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a'zam tebrîk-i kudûm ile rikâb-ı hümâyûna rûy-

mâlîde ve ‘arz-ı ‘arîz ba‘dehû mahalline ric‘at, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve Hırka-i Şerîf’de salât-ı ‘asrı edâ birle mu‘âvedet olundu.

Za 25, L 12, Yevm-i Ehad'de Gülhâne'ye teşrîf, harem-i hümayûn süvârî cündîleri temâşâ ba‘dehû İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve gelen iki sagîr devekuşlarına ‘atıklarıyla etmek it‘âm ve bir mikdâr mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf’de edâ birle ‘avdet olundu.

Za 26, L 13, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı ‘atîk’a biniş ve câmi‘-i hümayûnun derûnuna esb-süvâr-ı duhûl ve çâr-yek mikdârı ârâm ve temâşâ ba‘dehû Sarây-ı ‘atîk’a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, teberdârlara bâzîçe-i tomak ve geyiklere ziyâfet-i nân ve tecdîd-i vuzû⁶⁰⁹ ve Yalı Köşkü nâm mahalde salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve ‘avdet olundu.

Za 27, L 14, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve ‘avdet ve vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve ‘avdet olundu.

Za 28, L 15, Yevm-i Erba‘â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak ve devekuşları ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve ‘avdet olundu.

Za 29, L 16, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam süvârî cündîleri temâşâ ba‘dehû İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Hırka-i Şerîf’de salât-ı ‘asrı edâ ve Sünnet Odası câmekânı ta‘mîr olunmağın manzûr-ı hümayûn ve ‘avdet olundu.

Za 30, L 17, Yevm-i Cum‘a'da Süleymâniyye Câmi‘-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

Zilhicce sene 1166

Z 1, L 18, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve otuz beş at bârgîr Hâs Âhûr’dan ihrâc, harem ağalarına verilmek için huzûrdan ‘ubûr ve Meddâh İbrâhîm’e nakl-i hikâyât ve ‘avdet olundu. Kılârlı Aydınli Mehmed Ağa ze‘âmetle çerâğ olmuşdur.

Z 2, L 19, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, rûz-merre icrâ ve ‘avdet [olundu].

⁶⁰⁹ Metinde وضوء imlasıyla.

Z 3, L 20, Yevm-i İsneyn'de halîfe yeri binâsı tamâm olmağın sadr-ı a'zam tarafından kasrın derûnunu envâ'-ı şükûfe ve meyve ile tezyîn ve pâ-y-ı hümâyûna Rumî dîbâ ferş ve teşrîf-i hümâyûnda sadr-ı a'zam istikbâl ve zemîn-bûs ve derûn-ı kasra ma'an duhûl ve bir sâ'at 'arz-ı 'arîz, bir murassa' sorguç ile bir hâtem ve donanmış bir Mısırî, bir Türkmân ve bir bârgîr-i kudûmiyye ihdâ ve kasr-ı cedîdler pesendîde-i hümâyûn olunmağın sadr-ı a'zama semmûr hil'at ilbâs ve mahalline 'azîmete icâzet verilüp salât-ı zuhru edâ ve 'ıydiyye gelen esbler ile esbân-ı hâssaya inzîmâmıyla temâşâ ve bâzîçe-i tomak ve mûsikî faslı ve nûdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Z 4, L 21, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa, devekuşlarına it'âm-ı nân ve Meddâh İbrâhîm'e nakl-i hikâyât ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Z 5, L 22, Yevm-i Erba'a'da Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve 'avdet olundu.

Z 6, L 23, Yevm-i Hamîs'de seherî Topkapusı'ndan yukarı Sarây-ı Cedîd[e] göç ile teşrîf ve sofa kaplu kâkum serhaddî lûbs-i hümâyûn ve ağayân-ı hâssa kullarına dahi kâkum serhaddî lûbsüne izn-i hümâyûn olup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümâyûna 'azîmet ve vakt-i mağribde Hırka-i Şerîf'e teşrîf, salât-ı mağribi edâ ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve mâbeyn tarafından harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 7, L 24, Yevm-i Cum'a'da Vâlîde Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda kapudan paşayı da'vete 'âzim olan Başçukadâr Mehmed Bey itmâm-ı hizmetle 'avdet edüp dâhil-i Sarây-ı hümâyûn olmuşdur.

Z 8, L 25, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve 'acemî süvârî cündîleri temâşâ ve ba'zı kullarına ihsân ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve salât-ı 'asrı edâ ve mu'âvedet olundu. Yevm-i mezbûrda Hazîne'den eski 'Osmân Ağa ve Kilâr'dan İmâm Hüseyin Ağa ve Seferli'den 'Ömer Ağa birer ze'âmetle ber-murâd olmuşdur.

Z 9, L 26, Yevm-i 'Arefe'de sâ'at dokuzda Sofa'daki havuz ittisâlindeki maksûreye teşrîf, kurbân du'âsı [20b] ve bıçakları manzûr-ı hümâyûn ve silahdâr ağa

kullarının hediye kurbânları ‘arz ba‘dehû Hırka-i Şerîf’de salât-ı ‘asrı edâ ve ‘Arz Odası hâricinde vaz‘ olunan sade-kârî taht-ı hümayûna iclâs ve âyîn-i dîrîne icrâ olup silâhdâr ağa yerine teşrîf, şükûfe ve şekerleme ve meyve ve sâ‘ir hediyeler ve bir murassa‘ şîr-i mâhî⁶¹⁰ sakal tarağı manzûr ve makbûl-i hümayûn ve harem-i şerîfe gönderilüp ve hediye boğçalar ‘arz ve tab‘-ı hümayûndan nev-îcâd buyurulan Hazîne tarafından müceddeden yapılup tekmîlen gâyet a‘lâ ve girân-bahâ mecmû‘u kebîr şark elmâslı hüma kuşu telli sorgucu hazîne kethudâsı getürüp manzûr-ı hümayûn ve ‘ıydiyye tertîb olunan sorguçlu kavukların ityânı fermân, huzûra geldikde koyu angıdî çuka kavuğun üzerinde olan sorguç ihrâc, mezbûr cedîd sorguç vaz‘, mu‘âyede içün ihzârî emr-i hümayûn olup ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve Hâne-i hâssa ağalarına altun nisâr ve mezbûr sorguç pesendide olunmağın Düzoğlu’na bir avuç altun ihsân olup ve tomakçılara para ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve salât-ı mağribi Hâsoda Câmi‘i’nde edâ edüp harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 10, L 27, ‘İyd gecesi sâ‘at onda Hırka-i Şerîf’e teşrîf, Hâne-i hâssa ağaları kulları ve sakallı bî-zebân ve nüdemâ ve cücegân kulları şâl-bûsile şeref-yâb ba‘dehû salât-ı subhu edâ ve ‘Arz Odası’na teşrîf, bir mikdâr ârâm ve beyâz kabaniçe ve cedîd sorguçlu kavuk ile tezyîn ve hekîmbaşî ve imâm-ı evvel dâ‘îleri şâl-bûs ba‘dehû altun tahta mu‘âyede⁶¹¹ içün teşrîf, mu‘tâd mu‘âyede olup yine ‘Arz Odası’na ‘avdet, alay tertîb olunca ârâm ba‘dehû Sultân Ahmed Câmi‘-i Şerîfi’ne diğer sorguçlu kavuk ile teşrîf, salât-ı ‘ıydi edâ edüp mu‘âyededeki cedîd sorguçlu kavuk ile ‘Arz Odası’na teşrîf, kabaniçe ve sorguçlu kavuğu ihrâc olup Hâsoda önünde⁶¹² âmâde olunan kurbânlardan on ‘adedin zebh ve İftâr Köşkü’ne ‘azîmet, mecmû‘u iç halkı ‘ale’t-tertîb şâl-bûsla şeref-yâb ba‘dehû helvâ-i mütenevvi‘a ‘arz olundukda kilârcıbaşîya hil‘at ilbâs olup tenâvül-i ta‘âm ve harem-i hümayûna ‘avdet, vakt-i zuhrda Yalı Köşkü’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, pehlivânlar, esbân-ı hâssa ve çengiler temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 11, L 28, Yevm-i Sülâsâ’da Gülhâne’ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam kulları rikâb-ı hümayûna mu‘âyede ve ‘arz-ı ‘arîz ba‘dehû dâru’s-sa‘âde ağasına müsâfir olup Enderûn ve harem ağaları ve silahşorlara süvârî Mısır

⁶¹⁰ Metinde شیر ماحی imlasıyla.

⁶¹¹ Metinde معاينه imlasıyla.

⁶¹² Metinde اونكده imlasıyla.

mülâ'abesi ba'dehû harhari mülâ'abesi olunup sadr-ı a'zam esblerin 'arz, esbân-ı hâssaya nakl ve temâşâ ve pehlivânlar ve çengiler ve hokka-bâz ve perende-bâz ve ayu ve şebekler ve sâ'irleri temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve harem-i hümâyûna 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda sadr-ı a'zam bir cüce getürmekle Hazîne Odası'na çerâğ olundu.

Z 12, L 29, Yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kethudâsı Mustafa Bey zemîn-bûs ve cündîleri mülâ'abe-i Mısır ve altunlar ihsân ve mülâ'abe-i harhari ba'dehû kethudâ kulları zemîn-bûs ve esbleri 'arz, esbân-ı hâssaya ilhâk ve pehlivânlar ve çengiler temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 13, L 30, Yevm-i Hamîs'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf ve mızrak mülâ'abesi için tertîb olunan kulları şevketlü efendimizin halfinde Sarây-ı 'atîk'a 'azîmet olunup pehlivânları temâşâ ve ezân-ı şerîf istimâ' olundukda salât-ı zuhru edâ edüp mülâ'abe-i mızrak yine pehlivânlar ve esbân-ı hâssa ve çengiler temâşâ ve geyiklere it'âm-ı nân ve salât-ı 'asrı edâ, ke'l-evvel müretteb alay ile harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 14, Teşrîn-i Evvel 1, Yevm-i Cum'a'da Bâb-ı hümâyûn'dan hurûc, şevketlü efendimizin câmi'-i şerîfleri civârından Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ ve harem-i hümâyûna 'avdet ve 'arz ağalarına Çimşirlik'de süvârî ciridi fermân ve temâşâ-yı hümâyûn ve altunlar ihsân olundu.

Z 15, Ta 2, Yevm-i Sebt'de sibir serhaddî lübs-i hümâyûn ve Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslıyla zevk-yâb ve teberdârlar kethudâsının tekâ'uden kânûn üzre kapu ortasından 'arzu hâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ ve harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 16, Ta 3, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh [21a] İbrâhîm ile vakt-i 'asra dek zevk-yâb ve altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ ve harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 17, Ta 4, Yevm-i İsneyn'de seherî Topkapusu'na göç ile teşrîf olunup ve semmûr kaplu sof serhaddî lübs-i hümâyûn ve 'arz ağaları kullarına dahi semmûr serhaddî ilbâsına izn-i hümâyûn ve vakt-i zuhrda Sepetciler Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sahhâf ile Mısırlı mülâ'abe-i şatranc, birbirine gâlib ü mağlûb olup

vakt-i ‘asrda berâber kalmağla izin verilüp ve salât-ı ‘asrı edâ ve Topkapu'ya ‘avdet olundu.

Z 18, Ta 5, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, ba‘dehû Topkapu'ya ‘avdet olunup biniş ‘afv olundu. Ve musâhib ‘Anber Ağa hazînedâr-ı şehriyârî olup hazînedâr-ı sâbık ‘Ömer Ağa ve musâhib Bağdâdlı Bilâl Ağa Mısır'a irsâl olundu.

Z 19, Ta 6, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve sahhâf ile ‘Ali Dilsiz mel‘abe-i şatranc, sahhâfın ziyâde mahâreti olmağla mecmû‘u piyâdelerini tarh edüp iki def‘a gâlib olmağın izin verilüp ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

Z 20, Ta 7, Yevm-i Hamîs'de sandal-süvâr, Vâlîde Yalısı'ndan hurûc, Râmî Çiftliği'nde kahve-nûş ve salât-ı zuhru edâ ba‘dehû çemen-zârı temâşâ ederek ‘Ali Bey Karyesi'nde sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, müterakkıb u nâzır olan mehere-i⁶¹³ tûfeng-endâzân itâre-i mühre-i sebû-şiken etmelerine fermân buyurulmağla pîş-gâh-ı hümâyûnda nişân-zen olanlara altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâ kullarına altun nisâr ve salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve mehterbaşı İbrâhîm Çavuş kullarına ze‘âmet ihsân ve ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve ‘avdet olunup Yalı Köşkü'nde salât-ı mağribi edâ, Topkapu'ya nehzat buyuruldu.

Z 21, Ta 8, Yevm-i Cum‘a'da Sultân Bâyezîd Câmî‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

Z 22, Ta 9, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve kütük temâşâ ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Z 23, Ta 10, Yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi halvet olmağın biniş ‘afv olundu.

Z 24, Ta 11, Yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ edüp havâda germiyyet olmağla piyâde-süvâr, Sa‘d-âbâd'a teşrîf, sebûya tûfeng temâşâsı ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ, çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve tenâvül-i ta‘âm ve Meştali zimmî ile yahûdî ney-zenler ve Mûsâ ve İlyâ'ya mûsikî faslı ile zevk-yâb ve kahve-nûş ve ‘avdet olunup salât-ı mağribi dahi Yalı Köşkü'nde edâ olundu.

⁶¹³ Metinde sehven “mühre” okunacak şekilde harekelenmiştir. Birkaç kelime sonra gelen “mühre” kelimesi de metinde aynı şekilde harekelidir.

Z 25, Ta 12, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf olunup umûr-ı mü'minîni irâ'et ba'dehû 'avdet, vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve dâru's-sa'âde ağası ihdâsı bârgîre Zer-i Mahbûb tesmiye olunup ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Z 26, Ta 13, Yevm-i Erba'â'da nüdemâ kullarıyla mahfice tebdîle 'azîmet-i hümâyûn buyurulmağın biniş 'afv olundu.

Z 27, Ta 14, Yevm-i Hamîs'de Dâvûdpaşa'ya biniş fermân-ı hümâyûn buyurulup müceddeden inşâ buyurulan câmi'-i hümâyûnda isti'mâl için 'İvaz Karyesi'nde Ferhâd Paşa Çiftliği ittisâlinde zuhûr eden âbın menba'ına teşrîf ve suyundan nûş olunup emîni muhâsebeci Dervîş Mustafa Efendi'den su'âl olundukda "on beş masura suya bâliğ olmuştur, Topkapu hâricine varınca ba'zı mahallerden su zuhûr etmekle on sekiz buçuk masura suya bâliğ olur" deyü haber vermiştir. Ba'dehû şevketlü efendimiz Vidoz'a teşrîf ve kahve-nûş, bir mikdâr ârâmdan sonra zuhr vakti duhûl etmekle salât-ı zuhru edâ ve ağayân-ı hâssa kullarına altun nisâr ve derûn-ı havuzda mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı dahi ed[â], tenâvül-i ta'âm, çavuşân ve nüdemâ kullarına altun nisâr ve kahve-nûş, esb-süvâr ve Defterdâr İskeleyi'nden filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Z 28, Ta 15, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Z 29, Ta 16, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Muharrem sene 1167

M 1, Ta 17, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları tebrîk-i sene ve umûr-ı mühimme için [21b] rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde olup ba'de'l-'arz mahalline ric'at ile ruhsat-yâb ve esbân-ı hâssa ve şatranc temâşâ ve sâliyye târîhlere manzûr-ı hümâyûn ve altun ihsân ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûr[da] defterdâr-ı şikk-ı evvel Mustafa Efendi'ye iki tuğla Sayda mansıbı ihsân, re'îsü'l-küttâb ( ) Efendi defterdâr-

1 şıkk-ı evvel ve tezkire-i evvel ‘Abdî Efendi re’îsü'l-küttâb ve tezkire-i sâni Nu‘mân Efendi tezkire-i evvel ve beylikci tezkire-i sâni mansıblarıyla şeref-yâb olmuşlardır.

M 2, Ta 18, Yevm-i İsneyn'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve tomak ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Seferli'den Hattât İbrâhîm ze‘âmetle ber-murâd olmuşdur.

M 3, Ta 19, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i ‘ibâdullâhî rü’yet esnâsında sâ‘at ikide donanma-yı hümâyûn havâsın bulup Âsitâne-i ‘aliyye’ye gelmeğin Çadır Köşkü'ne ‘azîmet, bâkî gelen kalyonları temâşâ ve tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve mûsikî faslı ile zevk-yâb olunup Topkapu'ya ‘avdet olundu. Biniş ‘afv olundu.

M 4, Ta 20, Yevm-i Erba‘â'da Sepetçiler Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nûdemâ ile sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 5, Ta 21, Yevm-i Hamîs'de sâ‘at dördte Yalı Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a‘zam kulları istikbâl ve sîm taht-ı hümâyûna iclâs ba‘de'l-‘arz Kapudan Mehmed Paşa'yı sandal-süvâr huzûra getirilüp dokuz çekdirme beyleri ile üç nefer kapudanlara hil‘at ba‘dehû sadr-ı a‘zam ve kapudan paşa kullarına semmûr hil‘at ilbâs ba‘dehû kapudan paşa çekdirmeye süvâr, üç def‘a muvâcehe-i hümâyûnda zemîn-bûs ve top şennikleriyle Tersâne'ye ‘azîmet ve sadr-ı a‘zam kulları dahi izn-i hümâyûnla mahalline ric‘ate ruhsat ve esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı zuhru edâ ve Ağa Bağçesi'ne teşrîf, ‘acemî süvârî cündîleri temâşâ ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu.

M 6, Ta 22, Yevm-i Cum‘a'da Sultân Ahmed Câmî‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

M 7, Ta 23, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve Enderûn kullarının piyâde ciridi temâşâ ve Mekke-i Mükerreme tarafından gelen ütü ile kebîr kumkuma zemzem-i şerîf manzûr-ı hümâyûn ve gelen sekiz re’s esb-i Mısırî manzûr-ı hümâyûn ve mecmû‘u bisâtlanup huzûra ityânı emr-i hümâyûn ve temâşâ olunup ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 8, Ta 24, Yevm-i Ehad'de mahfîce tebdîl-i câme ile Bahâriyye'den Sa‘d-âbâd'a ‘azîmet-i hümâyûn olunmağın biniş ‘afv olundu.

M 9, Ta 25, Yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz semmûr kontoş lûbs-i hümâyûn ve ağayân-ı hâssa kullarına dahi semmûr kontoş kürk ilbâs olunmağa izn-i hümâyûn ve Bahâriyye'ye biniş olup şevketlü efendimiz Vâlide Yalısı'na teşrîf ve havuzlu kasrda bir mikdâr ârâm ba'dehû Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Türbesi'nde salât-ı zuhru edâ ve çâh-ı türbeden âb nûş ve türbedârlara altun ihsân ve berren Bahâriyye'ye teşrîf ve tûfeng ve mûsikî faslı ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Şâmlı Dilsiz huzûr-ı hümâyûna gelmekliğe ta'yîn olunmağın zemîn-bûs ve Kilârlı silahdâr ağa kaftâncısı 'Ali Ağa Hanya sağ kolağalığıyla çerâğ olmuştur.

M 10, Ta 26, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, sadr-ı a'zam kulları ta'âm tenâvülü esnâsında taraf-ı hümâyûndan peşgîr ağası 'Osmân Ağa ile 'âşûrâ gönderilüp sadr-ı a'zam tarafından bin guruh ve bir donluk dîbâ ve kumâş ve çuka gelmiştir. Vakt-i zuhrda şevketlü efendimiz İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve silahşorlar ve çavuşân ve nüdemâ kullarına 'âşûrâ it'âm ve kapudan paşa tarafından gelen hediyeler manzûr-ı hümâyûn ve harem-i şerîfe irsâl ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 11, Ta 27, Yevm-i Erba'â'da Gülhâne'ye teşrîf, Enderûn-ı hümâyûn süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû Eski Sepetciler'e 'azîmet, mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 12, Ta 28, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümâyûn süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû Sofa-i hümâyûn'da nerdübân başındaki kasr-ı cedîde teşrîf, bâzîçe-i tomak esnâsında mülâ'abe-i şâ'ir temâşâ ve kapu ağası kulları rikâbiyyesin 'arz ve erkân kürk ilbâs ve 'arzuhaline makbûl-i hümâyûn hatt-ı hümâyûnu keşîde ba'dehû tecdîd-i vuzû [22a] ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ ve yine kasr-ı mezbûra teşrîf, çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve nûş-ı kahve ve 'avdet olundu.

M 13, Ta 29, Yevm-i Cum'a'da Vâlide Câmî'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 14, Ta 30, Yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye'de dört kebîr kazgan 'âşûrâ tabh olup Enderûn ocaklarıyla taşra fukarâsına tevzî' olup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, 'akîbinde Sovukçeşme'ye teşrîf, bir mürteddin

şer'an seri kat'la cezâsı tertîb olunduğu temâşâ olunup yine Ağa Bâğçesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 15, Ta 31, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 16, Teşrîn-i Sâni 1, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a biniş olup câmi'-i hümâyûnun yapılan medrese ve 'imâretin temâşâ ve câmi'-i şerîfin derûnundan mürûr ile Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve Enderûn süvârî cündîleri ve teberdârın⁶¹⁴ mülâ'abe-i tomak temâşâ ve esbân-ı hâssa ve geyiklere ziyâfet-i nân ve altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 17, T 2, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve 'avdet olunup harem-i hümâyûnda ârâm olunmağın biniş 'afv olundu.

M 18, T 3, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve Meddâh İbrâhîm kulları nakl-i hikâyât ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 19, T 4, Yevm-i Hamîs'de Muhsin-zâde Sarâyı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm, çavuşâna altun nisâr ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

M 20, T 5, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 21, T 6, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz bir murassa' kuşak ihdâ ve Bağdâd vâlisi Süleymân Paşa tarafından gelen kebîr la'l 'arz olunup sadr-ı a'zam kulları dâru's-sa'âde ağası odasında iken taraf-ı hümâyûndan 'âşûrâ gönderilüp ba'de't-tenâvül me'zûnen mahalline ric'at, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve sadr-ı a'zam tarafından gelen tulumba huzûr-ı hümâyûna getirilüp temâşâ olundukda tulumbacısı kullarına altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 22, T 7, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve Meddâh İbrâhîm hikâyât nakl, hitâmında altun ihsân ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

⁶¹⁴ Metinde تبردارين imlasıyla.

M 23, T 8, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, 'acemî süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa nakl-i hikâyât ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 24, T 9, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, bir kıst reşen mevâcibi ihrâc ve erbâb-ı vezâ'ife tevzî' olup mahall-i mezbûrda tenâvül-i ta'âm ba'dehû sorguçlu kavuk ve semmûr erkân kürk ilbâsıyla 'Arz Odası'na teşrîf, yeniçeri ağası ve sadreyn ve sadr-ı a'zam ve kapudan paşa ve defterdâr ve re'îs ve sâyir yeni menâsıb olanlar zemîn-bûs ve sadr-ı a'zam dahi ba'de'l-'arz ric'at, şevketlü efendimiz dahi Topkapu'ya 'avdet buyurdular. Ve biniş 'afv olundu.

M 25, T 10, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 26, T 11, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam cündîleri temâşâ ve ba'zılarına altun ihsân ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 27, T 12, Yevm-i Cum'a'da merhûm el-Hâc Beşîr Ağa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 28, T 13, Yevm-i Sebt'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa, tomak ve şatranc temâşâ ve Hâne-i hâssa'da Mahmûd Bey'in ze'âmet 'arzuhaline hatt-ı hümayûn keşîde ve Dîvân hâceliği inzımâmıyla [22b] mevkûfât rütbesiyle ber-murâd olup ve Hâne-i Seferli'den Hilâlî Berber 'Ali Ağa, Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

M 29, T 14, Yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve mevâcib devr olmağla hazîne kethudâsı sadr-ı a'zama hatt-ı hümayûn ve hançer ve kürk ile gidüp gelmeğin şâl-bûs ile şeref-yâb ve esbân-ı hâssa ve kütük ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 30, T 15, Yevm-i İsneyn'de şevketlü efendimiz fes rengi çukaya kaplı beyâz boğaz kontoş kürk-i hümayûn lûbs ve Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh İbrâhîm'e nakl-i hikâyât ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Saferu'l-hayr sene 1167

S 1, T 16, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup harem-i hümâyûnda ârâm olunmağla biniş 'afv olundu.

S 2, T 17, Erba'â gecesi Koska'da ihrâk ve muntafi olmağla 'azîmet-i hümâyûn olunmadı. Ferdâsı Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz Başçukadâr Mehmed Bey'e kapucıbaşılık 'arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve silahşorluk dahi ihsân ve sadr-ı a'zam kulları def'a 'arza duhûle ruhsat ve me'zûnen mahalline ric'at ba'dehû 'Ali Bey kulları Kilâr kethudâlığıyla hil'at ilbâs ve selefi 'Ali Ağa'nın ze'âmet 'arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve Mehmed Bey silahşorlukla zemîn-bûs ve esbân-ı hâssa temâşâ ve âbdest odasında tecdîd-i vuzû edüp Hâsodabaşı Mustafa Ağa'ya tavâf-ı Beytullâhi'l-harâm ve ziyâret-i Ravza-i Seyyidü'l-enâm'a 'azîmete izn-i hümâyûn ile tebşîr olundukda şevketlü efendimizin iki def'a kadem-i mübârekelerin takbîle ruhsat-yâb ve hâk-i pâ-yı şevket-me'âblarına yüz sürüp iltifât-ı şâhâneye mazhar olmuştur. Ve Hazîne'den 'Arabgirli Mustafa Ağa ve Kilâr'dan ikinci Seyyid 'Ömer Ağa başçukadâr ile Hâne-i hâssa'ya nakl olundular.

S 3, T 18, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümâyûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ edüp muvâcehedeki Ağa Bâğçesi'nin parmaklıklarına hâzırbasan ta'bîr olunur kuş gelüp kondukda tûfengcibaşı kullarına dâne-i kurşumile mezbûr tayrın vücûdun izâlesi fermân-ı hümâyûn olmağın tayr-ı mezbûr dahi mahall-i mezbûrdan firâr ve Orta Kapu tarafında bir servi bâlâsında ârâm edüp tûfengcibaşı kulları tûfengle urup hayy olduğu [hâlde] huzûra getürdükde vâfir altun ihsân buyuruldu. Ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 4, T 19, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

S 5, T 20, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve yeni ağalar zemîn-bûs, esbân-ı hâssa ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 6, T 21, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve tecdîd-i vuzû, vakt-i 'asra karîb Enderûn Kitâbhânesi'ne teşrîf, Hâne-i Seferli'de ders be-ders *Mişkât-ı Mesâbih*

itmâma resîde olmağla Hoca Hamîdî Mehmed Efendi hatm-i *Mişkât* ve du'â-yı pâdişâh-ı 'âlem-penâh olmağla hazîne kethudâsı yediyle kırmızı çukaya kaplı semmûr erkân kürk ilbâs ve bir çıkın altın ihsân ve tâliblere biner akçe ihsân olunup fe-lillâhi'l-hamd ve'l-minne şevketlü mehâbetlü efendimizin zamân-ı sa'âdetlerinde bir kitâbhâne ve üç oda hocaları mahall-i mezbûrda hatm-i hadîs-i şerîf eyleyüp pâdişâhân-ı⁶¹⁵ selef bu ni'met-i 'uzmâ[ya] muvaffak olmamışlardır. Mahall-i merkûmda silahdâr ağa kulları üç kıt'a kitâb ihdâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 7, T 22, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük ve bâzîçe-i şatranc temâşâ, vakt-i 'asrda âbdest odasında tecdîd-i vuzû hitâmında Şâm vâlisi tarafından gelen kâğıdları dâru's-sa'âde ağası getirüp manzûr-ı hümâyûn buyuruldukda bi-hamdillâhi te'âlâ huccâc-ı müslimîn selâmetle gidüp gelüp ve Ramazân-ı Şerîf Mekke-i Mükerrreme'de yevm-i Ehad'den [23a] isbât olunup huccâc-ı müslimîn selâmetini teşekküren on iki sene huccâc-ı müslimîn selâmet haberin getüren Şâm vâlisi çukadârı kullarına şevketlü efendimiz tarîk-ı hacda vefât eden mehter 'Osmân Ağa'nın ze'âmetini ihsân ve 'arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve sene-i âtiyede hacca 'âzim olacak hâsodabaşı kullarına kangı günde tebşîr olunduğun bu kullarından istifsâr olundukda vekâyi'-i mezbûr müsevvedede olup yanımızda bulunmamağla der-'akab getirilüp huzûr-ı lâmi'u'n-nûrda kırâ'atı bu kullarına ihâle olunmağın beyne'l-akrân iftihârımız olmuştur. Hakk te'âlâ vücûd-ı hümâyûnların hatâlardan emîn edüp serîr-i saltanat-ı cihân-dârîlerinde kemâl-i pîr eyleye âmîn. Ve salât-ı 'asrı kasr-ı mezbûrda edâ birle 'avdet olundu.

S 8, T 23, Sülâsâ gecesi sâ'at on buçukda Kâsımpaşa'da Kulaksız ta'bîr olunan mahalde ihrâk ve muntafî olmağla 'azîmet-i hümâyûn olunmadı. Ferdâsı halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Hamevî-zâde 'Abdullâh Bey silahşorluk ile zemîn-bûs ve derûn-ı kasrda 'umûmen mûsikî faslı ve âbdest odasında 'Arabgirli'nin fevtinden oğlu Hüseyin Ağa kullarına ze'âmeti ihsân ve 'arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

⁶¹⁵ Metinde "pâdişâhâna" şeklindedir.

S 9, T 24, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Meddâh Hasan Çelebi'nin mudhikâne edâlarıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 10, T 25, Yevm-i Hamîs'de Bahâriyye'ye teşrîf olunup kable'z-zuhr nüdemâ ile sohbet esnâsında Bekir Ağa'nın yalısının bağçe dîvârı hâricinde olan parmaklık musâhabeti cereyân edüp Bekir Ağa kulları dahi ruhsat-yâb olup “mûzî hayvânât duhûlünden muhâfaza için gerçi parmaklık yapıldı lâkin dîvâr yapılsa dahi sengîn ve a'lâ olurdu” deyü izni müş'ir îhâm etmekle cevâbında şevketlü efendimizin nutk-ı hümâyûnlarından sünûh⁶¹⁶ eden:

Çıkmadan femden cevâbın anladık mefhûmunu

mısra'ı ile def'-i îhâm buyurmuşlardır. Ba'dehû salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng atılup devşürme yahûdîlere muhtasarî mülâ'abe-i çengi ve za'im Tanbûrî Ahmed Ağa huzûra gelüp ba'zı mülâtafe ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş, filike-süvâr, Yalı Köşkü'nde salât-ı mağribi edâ birle 'avdet olundu.

S 11, T 26, Yevm-i Cum'a'da Vâlide Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, deryâyâ nâzır odada ârâm ve temâşâ ederken sâdâtdan aşcılar imâmına nazar-ı hümâyûn düş olmağın on üç altun îhsân ba'dehû salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

S 12, T 27, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve muhtasarî kütük temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa afyondan hâsıl olan mudhikâne neş'eden zevk-yâb ve Seferli'den 'Abdurrahmân Bey kullarına ze'âmet îhsân, 'arzu hâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 13, T 28, Yevm-i Ehad'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, kesret-i nüzûl-i bârândan derûn-ı kasrda ârâm, bâzîçe-i yüzük temâşâ ve sadr-ı a'zam tarafından gelen bir sâ'at ve bir la'l yüzük ve bir seccâde ve bir edhân sandığı manzûr-ı hümâyûn ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 14, T 29, İsneyn gecesi sâ'at dörtde Silivri Kapısı'nda ihrâk ve muntafî olmağla 'azîmet olunmadı. Ferdâsı halîfe yerine teşrîf, kesret-i nüzûl-i bârândan esbân-ı hâssaya izin verilüp salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a'zam tarafından üç anbarlının kış resmi olmak üzre üç kıt'a resmin biri pesendîde-i hümâyûn ve ma'an gelen

⁶¹⁶ Metinde صنوح imlasıyla.

kaplan manzûr-ı hümâyûn, getüren kapudan paşa çukadârına altun ihsân ve Meddâh Hasan Ağa nakl-i fikralar eyledikde zevk-yâb ve altun ihsân ve izin verilüp ba‘dehû salât-ı ‘asrî edâ ve Haleb'den gelen girif[t]-zen-i meşhûr Dervîş İbrâhîm huzûr-ı hümâyûnda iki sâz zammıyla fasl eyleyüp mezbûra altun ihsân ve tenâvül-i ta‘âm ve çavuşân ve nûdemâya altun nisâr ve salât-ı mağribi edâ birle ‘avdet olundu.

S 15, T 30, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve çörek tenâvül ve kahve-nûş ve Halebli girif[t]-zen ile ikişer hânende mûsikî faslı ve tecdîd-i vuzû ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 16, Kânûn-ı Evvel 1, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve Kilâr kethudâsı ‘Ali Ağa'nın ze‘âmet berâtına hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet şüdü.

[23b] S 17, Ka 2, Yevm-i Hamîs'de güvez çuka siyâh tilki kontoş lûbs-i hümâyûn ve İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve havâda mülâyemet olmağla beyâz kontoş kürk lûbs-i hümâyûn ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 18, Ka 3, Leyle-i Cum‘a'da Peykhâne kurbunda ihrâk-ı cüz‘î zuhûr ve muntafî olmağla teşrîf olunmadı. Ferdâsı Ayasofya Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

S 19, Ka 4, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, beyâz kürkle teşrîf-i hümâyûn, havâda mülâyemet olmağla semmûr kontoş lûbs-i hümâyûn buyurulup esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve nûdemâ ile sohbet esnâsında İbrâhîm Cüce azman kanaryayı “dokuz onar guruşa bey‘ olunur” deyü nizâ‘ etmekle İsmâ‘îl Ağa “altı buçuk guruşa verirler” deyü mülâtafe olunmağın İsmâ‘îl Ağa'ya “getür” deyü fermân olunup nîm sâ‘atde altı dânesin getürüp altışar buçuk guruşa iki dânesin silahdâr ağa iştirâ ile zevk-yâb olundu. Ba‘dehû tecdîd-i vuzû ve Seferli'den ‘Abdurrahmân Bey'in ze‘âmet ‘arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 20, Ka 5, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne mâ‘î çukaya kaplı semmûr kontoş kürkle teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı ‘asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda huccâcın Şâm-ı Şerîf'e duhûlü mektûbu gelmiştir.

S 21, Ka 6, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz ric'at ve esbân-ı hâssa temâşâ ve bâzîçe-i şatranc ve girif[t]-zen-i meşhûr mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 22, Ka 7, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve mesâlih-i 'ibâdullâhî rü'yet ba'dehû harem-i hümâyûna 'avdet olunup biniş 'afv olundu. Ve civâr-ı câmi'-i hümâyûnda binâ olunan Kitâbhâne-i hümâyûn'un kitâbları tertîbi için Hazîne-i hümâyûn'da olan mecmû'u kitâblar silahdâr ağa kulları tarafına teslim olundu.

S 23, Ka 8, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve rûz-merreyi icrâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda haseki ağa fevt olup tebdîl hasekisi Ahmed Ağa haseki ağa olmuştur.

S 24, Ka 9, Yevm-i Hamîs'de Muhsinoğlu Sarâyı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, mûsikî faslı ve Müftî Dilsiz ile 'Ali Dilsiz şatranc mülâ'abesi, kangısı galebe ederse şevketlü efendimiz ihsân eylemek üzre lisân-ı hümâyûndan sudûr eyleyüp Müftî Dilsiz yedi oyun galebe eyledikde 'azametlü efendimiz bir avuç altın ihsân ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş, 'avdetde nerdübân başında sakallı ağalara altın nisâr ederek 'azîmet olundu.

S 25, Ka 10, Yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmî'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ ve câmi'-i hümâyûn civârından temâşâ ederek 'avdet olundu.

S 26, Ka 11, Sebt gecesi 'ışâ vaktinde Galata tarafında 'atîk yağkapanı olan mahalde ihrâk vâki' olup Yalı Köşkü'ne teşrîf, bir mikdâr ârâm ve âb-nûş ve der-'akab muntafî olmağla 'avdet olundu. Ferdâsı halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve hâtır-ı hümâyûna Haremeyni's-şerîfeyn kapularının kangı zamânda yapıldığı hutûr etmeğin sır kâtibi yamağı kulların irsâl ve târîhlerin tahrîr ve manzûr-ı hümâyûn olunup ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 27, Ka 12, Yevm-i Ehad'de Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

S 28, Ka 13, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

S 29, Ka 14, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve umûr-ı müslimîni rü'yet ve 'avdet, vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Rebî'ulevvel

Ra 1, Ka 15, Yevm-i Erba'â'da Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve *Buhârî* hatmin istimâ' ve du'â [24a] olundukdan sonra İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ra 2, Ka 16, Yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz sâ'im olup harem-i hümâyûnda ârâm ve biniş 'afv ve müjdecibaşı Âsitâne'ye gelmiştir.

Ra 3, Ka 17, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 4, Ka 18, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve tecdîd-i vuzû ve Hazîneli Gürcü 'Ali Ağa'nın ze'âmet 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ra 5, Ka 19, Yevm-i Ehad'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Mücellid Hâcî İbrâhîm kulları huzûr-ı hümâyûnda ba'zı fıkralar nakli ile zevk-yâb ve altun ihsân-ı hümâyûn ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ra 6, Ka 20, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve cirid-bâzlara altun ihsân ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ra 7, Ka 21, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân 'afv olunup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ra 8, Ka 22, Yevm-i Erba'â'da halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Ra 9, Ka 23, Yevm-i Hamîs'de Sofa'da Sünnet Odası'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Hazîne tarafından gelen Mushaf-ı Şerîflere manzûr-ı hümâyûn, bir mikdârı ifrâz, harem-i hümâyûna teslîm, bir mikdârı Kitâbhâne-i hümâyûn için silahdâr ağa kullarına teslîm ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ra 10, Ka 24, Cum'a gecesi Kantarcılarbaşı'nda ihrâk bir buçuk sâ'at mikdârından sonra muntafî olmağla 'azîmet olunmadı. Ferdâsı Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'a için teşrîf ve devr hatmi olup ba'de'd-du'â⁶¹⁷ salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 11, Ka 25, Yevm-i Sebt'de seherî bâ-hatt-ı hümayûn Hâne-i hâssa'da berber Süleymân Ağa'ya berber[ba]şılık fermân-ı hümayûn ve sipâriş ve berberbaşı İsmâ'il Ağa'ya ze'âmetile taşra hurûca izin ve irsâl-i lihye ile ber-murâd olmuşdur. Ve vakt-i zuhrda halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, bâzîçe-i yüzük temâşâ ve tecdîd-i vuzû ve hâfız-ı kütüb Mehmed Efendi Medîne-i Münevvere'ye mücâveret ile 'arzuhaline altmış akçe ile hatt-ı hümayûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Ve bu bendeleri nevbetcibaşı olup Hâne-i Seferli'den Hâne-i hâssa'ya Silahdâr Halîl Ağa-zâde Mehmed Bey nakl olundu.

Ra 12, Ka 26, Ehad gecesi Mahbûbiyye Dîvânhanesi'nde beyne'l-'ışâ'eyn Himmet-zâde dâmâdî şeyh va'z ve mevlûd-i şerîf kırâ'at ve salât-ı 'ışâyî edâ, ferdâsı sâ'at dördte Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'nde mevlûd-i şerîf kırâ'at ve müjdecibaşının Şerîf-i Mekke tarafından getirdiği nâme kırâ'at ve hurması ekl olup ke'l-evvel müretteb alay ile 'avdet ve Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sofa Kapusu'nda ârâm, ağayân-ı hâssaya altun nisâr ve Topkapu'ya nehzat buyurulup biniş 'afv olundu.

Ra 13, Ka 27, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve altunlar ihsân ve esbân-ı hâssa temâşâsı esnâsında berberbaşı-i sâbık İsmâ'il Ağa silahşorluk ile zemîn-bûs eyleyüp murâdına nâ'il ba'dehû teberdârlara tomak ve geyiklere it'âm-ı nân ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve nedîm Sâlih Ağa sîla-i erhâm itmâmıyla 'avdet ve huzûr-ı hümayûnda zemîn-bûs ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Ra 14, Ka 28, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve mesâlih-i müslimîni rü'yet ba'dehû 'avdet olup biniş 'afv olundu.

Ra 15, Ka 29, Yevm-i Erba'a'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, bu bendeleriyle Mehmed Bey zemîn-bûs ve harem ağaların süvârî cündîleri temâşâ ve

⁶¹⁷ Metinde önce "ba'dehû" yazılmış, sonra üzerine, iki satır arasına "ed-du'â" ifadesi ilave edilmiştir.

altunlar ihsân ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

[24b] Ra 16, Ka 30, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, ‘acemî süvârî cündîleri temâşâ ve altunlar ihsân ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 17, Ka 31, Yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum‘ayî edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 18, Kânûn-ı Sâni 1, Yevm-i Sebt'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Mahmûd Cüce'nin dokuz yaşında cüce oğlunu huzûr-ı hümâyûna gelüp ba‘zı mudhikâne tekellümü ile zevk-yâb olunup ba‘dehû salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet ve Kapucılar Kethudâsı Burgazî Mehmed Ağa Bağdâd'dan gelürken hummâ-yı teb ile hânesine gelüp birkaç eyyâm hânesinde ârâm ve tas[h]ih-i mizâc etmekle yevm-i mezbûrda rikâb-ı hümâyûna gelüp ke'l-evvel istihdâm olundu.

Ra 19, K 2, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mizâc-ı hümâyûnda nâzile olmağla matbûh nûş ve salât-ı ‘asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 20, K 3, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam cündîlerin temâşâ, cirid-bâzlara altun ihsân ve esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve Edirne'de zelzeleden münhedim olan câmi‘-i şerîflerin ta‘mîri itmâma resîde ve salât edâ olunduğu haberi vürûd eyleyüp ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 21, K 4, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve umûr-ı enâmî rü‘yet ve ‘avdet olunup biniş ‘afv olundu.

Ra 22, K 5, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve at gulâmlarına kütük mülâ‘abesi temâşâ ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 23, K 6, Yevm-i Hamîs'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 24, K 7, Yevm-i Cum‘a'da Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum‘ayî edâ birle ‘avdet olundu.

Ra 25, K 8, Yevm-i Sebt'de halîfe [yerine] teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve ba'de'l-'arz mahalline ric'ate ruhsat-yâb, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 26, K 9, Yevm-i Ehad'de dâru's-sa'âde ağası yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve dâru's-sa'âde ağası ba'zı hedâyâlar 'arz ve bir kaplan dahi ihdâ, huzûr-ı hümâyûna getirilüp zahrını dest-i hümâyûnla mess eyledikde hayvân-ı vahşî hirre gibi müvâneset 'arz eylemiştir. Ba'dehû mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 27, K 10, Yevm-i İsneyn'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve bâzîçe-i yüzük temâşâ ve berf zemîne nüzûl etmekle târîhleri 'arz ve altun ihsân-ı hümâyûn ve salât-ı 'asrı edâ ve derûn-ı kasrda irmik helvâsı tabh, ta'âm ile ma'an tenâvül ve kahve-nûş ve Sâlih Ağa kulları surre emânetiyle hil'at ilbâs olunmağın gelüp huzûrda zemîn-bûs eylemiştir.

Ra 28, K 11, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, derûn-ı kasrda nüdemâ ve çavuşânla sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 29, K 12, Yevm-i Erba'â'da halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı zuhru edâ ve tûfengcibaşı kulları sayd 'arz eyledikde altun ihsân ve Meddâh Hasan Ağa fîkarât nakli ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ra 30, K 13, Yevm-i Hamîs'de çılka'fâ kontoş lûbs-i hümâyûn, Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i yüzük temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Rebî'ulâhir

R 1, K 14, Yevm-i Cum'a'da Vâlîde Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

R 2, K 15, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda sadr-ı a'zam kethudâsı 'İzzet Paşa dâmâdı fevt olup Darbhâne emîni 'Abdullâh Efendi sadr-ı a'zam kethudâsı olup Emîn-zâde Hüseyin Ağa, Darbhâne emîni olup ve şehremîni, matbah emîni olup ve sâbık kethudâ kâtibi Mehmed Efendi şehremîni olmuştur.

R 3, K 16, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem ağaların süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ba'dehû Mekke-i Mükerreme'den [25a] kaftân ağasının Şerîf-i Mekke tarafından getirdiği nâmesi manzûr-ı hümâyûn ve 'İzzet Paşa dâmâdı merhûmun ze'âmeti miftâh ağası Süleymân Ağa'ya ihsân ve 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve Hazîne'den Feyzî Bey Hâne-i hâssa'ya nakl ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda nedîm İsmâ'îl Ağa Rumeli vâlîsi tarafına hizmetle me'mûr oldu.

R 4, K 17, Yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sebûya tûfeng ve altun ihsân ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve bir ihtiyâr kayıkcıya altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

R 5, K 18, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet ve harem-i hümâyûnda ârâm ve salât-ı zuhru harem-i hümâyûn câmi'inde edâ ve Topkapu'ya 'avdet olundu.

R 6, K 19, Yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve 'acemî ağa zemîn-bûs ve esbân-ı hâssa ve kütük bâzîçesi temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 7, K 20, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve Enderûn süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

R 8, K 21, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ ve civâr-ı câmi'-i hümâyûndan temâşâ ederek 'avdet olundu.

R 9, K 22, Yevm-i Sebt'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, burûdet-i havâdan nâşî derûn-ı kasrda sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 10, K 23, Yevm-i Ehad'de Sofa-i hümâyûn'da Sünnet Odası'nda salât-ı zuhru edâ, esnâ-yı musâhabetde kırlangıç ta'bîr olunur tuyûr arâzî-i mülkiyyede lâne yapup arâzî-i vakfiyyede âşiyâne yapmadığı tezkîr olundukda lisân-ı hümâyûndan sudûr eyledi ki⁶¹⁸ "tuyûr-ı vahşî mahall-i vakıfdan ictinâb eyleyüp zevi'l-'ukûl olan insân vakfa ne 'aceb ri'âyet eylemez" deyü ta'accüb-künân olmuşlardır. Ba'dehû

⁶¹⁸ Metinde ايلدىكى imlasıyladır.

merhûm ağanın Hazîne'de olan cerîdelerine manzûr-ı hümâyûn ve ba'zıları ifrâz, Kitâbhâne-i hümâyûn için silâhdâr ağaya teslim ve tecdîd-i vuzû ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve nerdübân başındaki kasrda ârâm, bâzîçe-i tomak temâşâ ve tenâvül-i ta'âm ve çavuşâna altun nisâr ve 'avdet olundu.

R 11, K 24, Yevm-i İsneyn'de Sovukçeşme Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz mahalline ric'at, şevketlü efendimiz dahi Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 12, K 25, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 13, K 26, Yevm-i Erba'â'da surre emîni Şerîf-i Mekke'nin nâmesini harem-i hümâyûna 'arz, vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 14, K 27, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam cündîleri temâşâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda tûfengcibaşı kılıkuyruk sayd ve harem-i hümâyûna göndermeğin mu'tâd üzere bin bir akçe ihsân-ı hümâyûn olmuşdur.

R 15, K 28, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'ayı edâ ve civâr-ı Defterhâne'den 'avdet olundu.

R 16, K 29, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 17, K 30, Yevm-i Ehad'de salât-ı zuhru Hırka-i Şerîf'de edâ ba'dehû Sünnet Odası'na teşrîf, kahve-nûş ve Hazîne tarafından gelen cerîdelere manzûr-ı hümâyûn olunup ve Mücellid Hâcî İbrâhîm huzûra getirilüp ba'zı fıkârât nakli ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf penceresi yanında edâ ve 'avdetde kulede Kitâbhâne-i hümâyûn'un kitâblarına mahfazalar yapan mücellidler kullarına elli beş nısfıyye altun ihsân-ı hümâyûn buyurulmuşdur.

R 18, K 31, Yevm-i İsneyn'de halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve sadr-ı a'zam tarafından gelen tulumbayı⁶¹⁹ ve hımâr-ı vahşîyi temâşâ ve mezbûr hımâr-ı vahşîye Hâcî Mustafa Çavuş tahmîl olundukda [25b] zabtı kâbil olmayup mezbûru üstünden arza düşürdükde vâfir zevk-yâb olundu. Ba'dehû 'umûm faslı ve salât-ı 'asrı edâ, derûn-ı kasrda ırmik helvâsı tabh, ta'âm ile ma'an tenâvül ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

R 19, Şubat 1, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve mahall-i mezbûrda olan berf üzre "ayak basmasun" deyü mukaddemâ taraf-ı hümâyûndan tenbîh olunmağın 'arsa-i mezbûrda ayak izi nazar-ı hümâyûna düş oldukda kozbekciler halîfesinin tecdîdî fermân-ı hümâyûn ve sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 20, Ş 2, Yevm-i Erba'â'da Sovukçeşme'ye teşrîf, Mısır Hazînesi Âsitâne'ye gelmekle temâşâ ba'dehû Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Ve sakâbaşılar dahi yevm-i mezbûrda Âsitâne'ye gelmiştir.

R 21, Ş 3, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

R 22, Ş 4, Yevm-i Cum'a'da merhûm Beşîr Ağa Câmî'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

R 23, Ş 5, Yevm-i Sebt'de Sepetciler Kasrı'na teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 24, Ş 6, Yevm-i Ehad'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve harem-i hümâyûn ağaları süvârî cündîleri temâşâ ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa fıkârât nakli ile zevk-yâb ve altun ihsân olunup Affân Bey silahşor-ı şehriyârîlik ile zemîn-bûs ve Hırka-i Şerîf'de salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

R 25, Ş 7, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a Hocapaşa tarafından 'azîmet ve kahve-nûş ve salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri ve teberdârlara tomak

⁶¹⁹ Metinde tulumba kelimesi "p" harfi ile "tulumpa" şeklinde imla edilmiştir.

temâşâ ve geyiklere it'âm-ı nân ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrî edâ, Mahmûdpaşa tarafından harem-i hümayûna 'avdet olundu.

R 26, Ş 8, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, umûr-ı 'ibâdullâhî rû'yet ile 'avdet olunup biniş 'afv olundu.

R 27, Ş 9, Yevm-i Erba'â'da halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ ve tenâvül-i ta'âm ve salât-ı mağribi dahi edâ birle 'avdet olundu.

R 28, Ş 10, Yevm-i Hamîs'de Sofa-i hümayûn'da Sünnet Odası'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz Revân Odası'nda ârâm ve çâşnigîrbaşî fevt olmağla teberdâr kethudâsının 'arzuhaline çâşnigîrbaşılık ile hatt-ı hümayûn keşîde ve sadr-ı a'zam mahalline me'zûnen ric'at ve şevketlü efendimiz salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

R 29, Ş 11, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'âyî edâ birle 'avdet olundu.

R 30, Ş 12, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Mekkevî 'Abdullâh bindiği kır Mısırî esbî mezbûr 'Abdullâh Ağa kullarına ihsân ve kütük temâşâsı ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Cemâziyelevvel

Ca 1, Ş 13, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve kaplan ile devekuşlarının mülâ'abe ve ma'rekeleri ile zevk-yâb ve girif[t]-zen-i meşhûr ile bir nefer sadr-ı a'zam hânendesi mûsikî faslı ve musâhib Cüce Mustafa Ağa nişâna tûfeng, birkaç sebûyu ser-nigûn eyleyüp ba'dehû salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ca 2, Ş 14, Yevm-i İsneyn'de Sultân Mehmed Câmi'-i Şerîfi'ndeki Kitâbhâne-i hümayûn'a teşrîf ve kahve-nûş ba'dehû dershâneye teşrîf, hâfız-ı kütüblere ve *Buhârî*-hânlara ve şeyhe ve müstahfıza ve kayyimbaşıya ve kâtibine ve sâ'ire ber-mûceb-i defter iki yüz altmış dört nısfîyye altun ihsân-ı hümayûn ve dershâne'de salât-ı zuhru edâ ve *Buhârî* hatmin istimâ' ve du'â olunup ve şeyhi va'z ve du'â ile ihtitâm olunup Boyacılar Kapusu'ndan 'azîmet ve Yenikapu İskeleyi'nden sandal-süvâr ve 'avdet olundu.

Ca 3, § 15, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rü'yet birle 'avdet ve dülbend ağası Yûsuf Ağa'nın ze'âmet 'arzuhâline harem-i hümayûnda hatt-ı hümayûn keşîde ve taşra ber-murâd ve miftâh ağası 'Osmân Ağa dülbend ağası olup Mahmûd Ağa miftâh ağası olup Kilâr'dan peşgîrbaşı 'Ömer Ağa Hâne-i hâssa'ya nakl olundu. Vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 4, § 16, Yevm-i Erba'â'da halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa [26a] kulları hânesinden gelürken deryâda ziyâde fırtına olup telâtum-ı deryâdan mürûr etmekle vâfir altun ihsân ba'dehû bâzîçe-i yüzük temâşâ, esnâsında sadr-ı a'zam tarafından gelen 'andelîb feryâd ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Ca 5, § 17, Yevm-i Hamîs'de Hırka-i Şerîf'de salât-ı zuhru edâ ba'dehû Sünnet Odası'na teşrîf, yeni ağa zemîn-bûs ve Hazîne tarafından gelen yazı kîr'aları ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 6, § 18, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 7, § 19, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 8, § 20, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümayûn ağalarının süvârî cündîlerin ve esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ca 9, § 21, Yevm-i İsneyn'de Gülhâne'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve cirid çıkararak kullarına altun ihsân ba'dehû İncülü Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve kaplan ile 'arbedelerin temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ca 10, § 22, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, umûr-ı 'ibâdullâhî rü'yet birle 'avdet olundu.

Ca 11, § 23, Yevm-i Erba'â'da halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve sadr-ı a'zam tarafından sincâbî Van

hirresi manzûr-ı hümayûn ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

Ca 12, Ş 24, Yevm-i Hamîs'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, kesret-i nüzûl-i berfden derûn-ı kasrda ârâm ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı ‘asrı Hırka-i Şerîf’de edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 13, Ş 25, Yevm-i Cum‘a’da Ayasofya Câmi‘-i Şerîfi’nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 14, Ş 26, Yevm-i Sebt’de İncüli Kâşânesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Dîvâne Monlâ’yı huzûra getirilüp bozuk ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 15, Ş 27, Ehad gecesi sâ‘at beş buçukda Yenikapu hâricinde Basmacılar’dan ihrâk zuhûr edüp derûn-ı kal‘aya isâbet etmekle sâ‘at sekizde Koska’da Tıflî Mehmed Emîn’in hânesine teşrîf-i hümayûn, salât-ı fecri hâne-i mezbûrda edâ ve Feth-i Şerîf tilâvet olunup ba‘dehû kahve-altı tenâvül ve kahve-nûş, sâ‘at birde ihrâk muntafî olmağla Sarây-ı hümayûn’a ‘avdet ve biniş ‘afv olundu.

Ca 16, Ş 28, Yevm-i İsneyn’de Ağa Bağçesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa fîkarât nakl ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

Ca 17, Mart 1, Yevm-i Sülâsâ’da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rü’yet ve ‘avdet, vakt-i zuhrda Sepetciler’e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 18, M 2, Yevm-i Erba‘â’da Ağa Bağçesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba‘de’l-‘arz mahalline ric‘at ba‘dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 19, M 3, Yevm-i Hamîs’de Sepetciler’e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Na‘lî ‘Ali Çelebi hacc-ı şerîfe ârzû ve ‘azîmetini iş‘âr etmekle lisân-ı hümayûndan “inşâ‘allâh inşâ‘allâh gönderirim” deyü sudûr ve hâsodabaşı Mustafa Ağa ile ma‘an gitmesine ruhsat verildikde huzûr-ı hümayûnda mü’essir şeyhâne du‘âlar eyleyüp ba‘dehû mûsikî faslı ve salât-ı [‘asrı] Hırka-i Şerîf’de edâ birle ‘avdet olundu.

Ca 20, M 4, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 21, M 5, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn 'acemî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 22, M 6, Yevm-i Ehad'de letâfet-i havâ olmağla İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve tomak ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 23, M 7, Yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, kahve-nûş ve nişâna tûfeng, sebûyu şikest edenlere altun ihsân ve salât-ı zuhru edâ, menzile tîr ve mûsikî faslı ve sâde nakkâre faslı ve bir ihtiyâr kayıkçıya altun ihsân ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve taşra mehterbaşısına kırk altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ca 24, M 8, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, bir kıst lezez mevâcibi ihrâc ve tenâvül-i ta'âm ve mahall-i mezbûrda sorguçlu kavuk [26b] ve erkân semmûr kürk ilbâs, 'Arz Odası'na teşrîf edüp sadreyn ve yeniçeri ağası ve sadr-ı a'zam ve kapudan paşa ve defterdâr 'arza duhûl ba'de'l-'arz şevketlü efendimiz Topkapu'ya 'avdet olunup biniş 'afv olundu.

Ca 25, M 9, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 26, M 10, Yevm-i Hamîs'de nevrûz-ı sultânî olup Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem ağaların süvârî cündîleri ve esbân-ı hâssa temâşâ ba'dehû Sofa-i hümayûn'da Sünnet Odası'na teşrîf, dâru's-sa'âde ağası kulları tarafından gelen seksen dokuz cild hediye kitâblara manzûr-ı hümayûn ve tecdîd-i vuzû ve Kitâbhâne-i hümayûn için yapılan kitâbları muhâfaza için Revân Odası Kitâbhânesi'ne vaz' olunmağın şevketlü efendimiz gelüp temâşâ eyledikde lisân-ı hümayûndan "mâşâ'allâh" sudûr ve mahall-i mezbûrda ârâm, Hazret-i 'Osmân ve Hazret-i 'Ali hattıyla olan Mushaf-ı Şerîfleri teberrûken ziyâret ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Ca 27, M 11, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ca 28, M 12, Yevm-i Sebt'de Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, mevâcib devr olup Rikâbdâr Hüseyin Ağa sadr-ı a'zam kullarına hatt-ı hümayûn ile kürk ve

hançer götürmeğin telhîs ile gelüp şâl-bûsla şeref-yâb, esbân-ı hâssa temâşâ ve Hâne-i hâssa'da 'Abdülkerîm Ağa matbah emîni sâbık Halîl Efendi'nin ze'âmeti ihsân ve 'arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve nûdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu. Ve Hâne-i Seferli'den etmekci İbrâhîm Ağa Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

Ca 29, M 13, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük ve sâde nakkâre faslı ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Cemâziyelâhir

C 1, Mart 14, Yevm-i İsneyn'de Dâ[vu]dpaşa'ya teşrîf, kebîr oda derûnunda ârâm ve kahve-nûş ve ağayân-ı hâssa kullarına altun nisâr ve nûdemâ ve çavuşâna dahi altun nisâr ba'dehû havuz ittisâlindeki maksûreye teşrîf ve havuz derûnunda olan kayıkda çavuşândan ve ba'zı Enderûn kullarından fûrâde fûrâde şarkılar âgâze ve Mahmûd Cüce'nin hısımlı Kılârlı kemânî kulları şarkı âgâze ve mudhikâne edâları [ile] zevk-yâb olundukda altun ihsân-ı hümâyûn ve salât-ı zuhru kasr-ı kebîr derûnunda edâ ba'dehû Mehmed Paşa Kasrı'na 'azîmet ve Enderûn süvârî cündîleri sâde nakkâre ile temâşâ ve cirid çıkaran kullarına altun ihsân ve burûdet-i havâ olmağla derûn-ı kasrda ârâm ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve salât-ı 'asrî edâ, esb-süvâr, Defterdâr İskelesi'nden filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

C 2, Mart 15, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan kulları balık getirüp 'arz eyledikde altun ihsân ve nûdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 3, M 16, Yevm-i Erba'a'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve taş köşke teşrîf, çavuşân ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 4, M 17, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz me'zûnen ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

C 5, M 18, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya'da salât-ı cum'âyı edâ birle 'avdet olundu.

C 6, M 19, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve sâde nakkâre ile kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

C 7, M 20, Yevm-i Ehad'de harem-i hümayûnda ârâm olunmağın biniş 'afv olundu.

C 8, M 21, Yevm-i İsneyn'de Sa'd-âbâd'a teşrîf, nişâna top ve tûfeng atılup sebû-şikestlere altun ihsân ve salât-ı zuhru edâ ve menzile tîr ve çengiler ve tavşanlar mülâ'abesi temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve kahve-nûş, piyâde ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

C 9, M 22, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet, İncüli tarafı halvet olmağın 'avdet olundu.

C 10, M 23, Yevm-i Erba'a'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve menzile tîr endâhte ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

C 11, M 24, Hamîs gece[şi] Cübbeali ittisâlinde kal'a hâricinde sâ'at altıda ihrâk vâki' olmağla sandal-[süvâr-ı] 'azîmet, muvâcehesinde bir buçuk sâ'at ârâm, intifâsını müşâhede etmekle Tersâne Bağçesi'ne teşrîf olunup bi'l-küllîyye muntafî olup salât-ı fecri mahall-i mezbûrda edâ, kahve-altı tenâvül ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı 'avdet [27a] olunup vakt-i zuhrda İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile tîr endâhte ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

C 12, M 25, Yevm-i Cum'a'da Sultân Bâyezîd Câmî'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'ayı edâ ve 'avdet ve Topkapu'da sâde nakkâre ile tomak mülâ'abesiyle zevk-yâb olundu.

C 13, M 26, Yevm-i Sebt'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve menzile tîr ve mûsikî faslı ile zevk-yâb ve çukadâr haseki Mehmed Ağa kulları Sofa-i hümayûn'dan şükûfe getirmek için iki def'a huzûr-ı hümayûndan güzer etmekle karîha-i hümayûndan altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

C 14, M 27, Yevm-i Ehad'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ba'dehû Darbhâne ittisâlindeki Ağa Bağçesi'ne teşrîf, kebûter ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

C 15, M 28, Yevm-i İsneyn'de Sarây-ı 'atîk'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaran kullarına altun ihsân ba'dehû esbân-ı hâssa ve teberdârlara tomak mülâ'abesi ve geyiklere it'âm-ı nân ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 16, M 29, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olup şerbet-i hekîmâne nûş-ı hümâyûn buyurulmağın teşrîf olunmayup biniş dahi 'afv olundu.

C 17, M 30, Yevm-i Erba'â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 18, M 31, Yevm-i Hamîs'de Gülhâne'ye teşrîf, harem-i hümâyûn ağalarının süvârî cündîleri temâşâ ve cirid çıkaran kullarına altun ihsân ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, esbân-ı hâssa temâşâ olunup Sofa-i hümâyûn'da nerdübân başındaki kasr-ı cedîde teşrîf, mûsikî faslı, silâhdâr ağa ve sâ'ir 'arz ağalarının ve Hâne-i hâssa ağalarının Kitâbhâne-i hümâyûn için ihdâ eyledikleri kütüb-i mütenevvi'aya manzûr-ı hümâyûn olunup silâhdâr ağa kullarına teslîm ba'dehû salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

C 19, Nisan 1, Yevm-i Cum'a'da Vâlide Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'a edâ birle 'avdet olundu.

C 20, N 2, Yevm-i Sebt'de Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne teşrîf, esbân-ı hâssa ve mûsikî ve ispenata faslı ve Nedîm İsmâ'îl Ağa kulları hizmetden 'avdet ve huzûr-ı hümâyûna gelüp zemîn-bûs ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 21, N 3, Yevm-i Ehad'de halîfe yerine teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda kozbekcibaşı hizmete me'mûr olundu.

C 22, N 4, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam tarafından gelen seksen üç cild hediye kitâblara manzûr-ı hümâyûn ve Kitâbhâne-i hümâyûn kitâblarına ilhâk ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve 'acemî süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaranlara altun ihsân ve câmeşûybaşının ze'âmet 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve çerâğ ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

C 23, N 5, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet ve 'avdet olunup biniş 'afv olundu.

C 24, N 6, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

C 25, N 7, Yevm-i Hamîs'de 'Ali Bey Köyü'nde sâye-bân-ı hümayûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve nişâna tûfeng, sebû-şikestlere altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm, kahve-nûş ve 'avdet olundu.

C 26, N 8, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

C 27, N 9, Yevm-i Sebt'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz mahalline me'zûnen ric'at ve esbân-ı hâssayı temâşâ ba'dehû Sofa-i hümayûn'da Lâlelik Kasrı'na teşrîf, vakt-i 'asra dek ârâm ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp nerdübân başındaki kasr-ı cedîdde tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

C 28, N 10, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

C 29, N 11, Yevm-i İsneyn'de cedîd sandal ve filike deryâya nüzûl, vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf-i hümayûn, salât-ı zuhru edâ, mezbûr sandal ile filikeyi huzûr-ı hümayûnda mürûr etdirüp bir mikdâr temâşâdan sonra sandala süvâr, Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a teşrîf, kahve-nûş ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş [27b] ve cedîd filikeye süvâr ve 'avdet olundu.

C 30, N 12, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Receb-i Şerîf

B 1, N 13, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile tîr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 2, N 14, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve at gulâmlarına mülâ'abe-i kütük temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ

birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda vakt-i gurûbda Sarây-ı ‘atîk ağası vefât edüp başkapu gulâmı Sarây-ı ‘atîk ağalığı ile şeref-yâb oldu.

B 3, N 15, Yevm-i Cum‘a’da Ayasofya Câmi‘-i Şerîfi’nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

B 4, N 16, Yevm-i Sebt’de Nüvîd-i Fütûh nâm üç anbarlı kalyon deryâya nüzûlü tasmîm-kerde-i hümâyûn olmağın seherî kapudâne ta‘bîr olunan kalyona teşrîf, bir buçuk sâ‘at on altı dakîka mürûrunda mezbûr kalyon âsân vechile deryâya nüzûl eyledikde lisân-ı hümâyûndan “mâşâ‘allâh” sudûr eylemiştir. Ba‘dehû sadr-ı a‘zam ve kapudan paşa kullarına semmûr hil‘atler ilbâs ve hedâyâsın ‘arz eyleyüp mezbûr kalyonu yapan üstâd oğluna müderrislik için ‘arzuhal ver[dî]kde bâ-emr-i hümâyûn medrese ihsân olunup ba‘dehû Yalı Köşkü’ne teşrîf olunup kapudan paşa hediyesi sâiebân huzûrda güşâde ve yapılması fermân-ı hümâyûn ve salât-ı zuhru mahall-i mezbûrda edâ birle ‘avdet olundu.

B 5, N 17, Yevm-i Ehad’de Ağa Bâğçesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ba‘dehû nerdübân başındaki kasr-ı cedîde teşrîf, vakt-i ‘asra dek ârâm ve Hırka-i Şerîf’de salât-ı ‘asrı edâ, yine mezbûr köşkde tenâvül-i ta‘âm ve çavuşâna ve nüdemâya altun nisâr ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

B 6, N 18, Yevm-i İsneyn’de Gülhâne Kasrı’na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümâyûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaran kullarına altun ihsân ba‘dehû İncülü Kâşânesi’ne ‘azîmet, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve devekuşlarına it‘âm-ı nân ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

B 7, N 19, Yevm-i Sülâsâ’da Dîvân yerine teşrîf, umûr-ı müslimîni rü’yet ve ‘avdet, vakt-i zuhrda Sepetciler’e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

B 8, [N] 20, Yevm-i Erba‘â’da Ağa Bâğçesi halvet oldu.

B 9, N 21, Yevm-i Hamîs’de seherî taşra dîvânhaneye teşrîf ve surre-i şerîfe ihrâc ve surre emîni Sâlih Ağa’ya teslîm olunup dâru’s-sa‘âde ağasına semmûr hil‘at ilbâs ba‘dehû Hırka-i Şerîfi ziyâret olunup biniş ‘afv olundu.

B 10, N 22, Yevm-i Cum‘a’da Mahmûd Paşa Câmi‘-i Şerîfi’nde salât-ı cum‘ayı edâ, civâr-ı câmi‘-i hümâyûndan ‘avdet olundu.

B 11, N 23, Yevm-i Sebt’de Sovukçeşme’ye teşrîf, sâ‘at ikide esbân-ı hâssanın çayıra ‘azîmetlerin temâşâ ve salât-ı zuhru edâ ba‘dehû İncülü Kâşânesi’ne

teşrîf, bostâncıbaşı tarafından gelen kütüblere manzûr-ı hümâyûn, esbân-ı hâssa temâşâ ve Sahhâf ‘Abdurrahmân Efendi, Müftî-zâde Dilsiz ve ‘Ali Dilsiz bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve menzile tîr ve devekuşlarına it‘âm-ı nân ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

B 12, N 24, Yevm-i Ehad'de sâ‘at ikide Yalı Köşkü'ne teşrîf, sadr-ı a‘zam kulları istikbâl, donanma-yı hümâyûn ihrâc olunmağın beylere ve kapudanlara hil‘at ilbâsıyla zemîn-bûs ve sadr-ı a‘zam ve kapudan paşa kullarına ferve-i semmûr ilbâs ve donanma-yı hümâyûn huzûrdan mürûr ve top şennikleri eyleyerek Beşiktaş muvâcehesinde lenger-endâz-ı ikâmet ve Na‘lî ‘Ali Çelebi ve ‘Abdurrahmân Dilsiz ‘âzim-i hacc olmağın vedâ‘ ile zemîn-bûs ve salât-ı zuhru edâ edüp Üsküdar'da Mehmed Paşa Kasrı'na teşrîf, nişâna tûfeng ve sebû-şikestlere altun ihsân ve tomak temâşâ ve çavuşân ve nûdemâyâ altun nisâr ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm hitâmında Hâsodabaşı Mustafa Ağa kullarına “yarın kalyona gider misin” deyü tekellüm buyuruldukda “fermân-ı hümâyûn olur ise giderim” deyü cevâb eyledikde “sen bilürsin” deyü muhayyer kılmışdır. İsneyn gecesi hâs⁶²⁰ odabaşı ağadan mühr-i hümâyûn alınup vekîli olan Zilîfkeli Mehmed Ağa'ya teslim olundu.

B 13, N 25, Yevm-i İsneyn'de Bahâriyye'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, nişâna tûfeng ve sebû-şikestlere altun ihsân ve mûsikî [28a] faslı ve bâzîçe-i şatranc ve nakkâre faslı ile zevk-yâb ve salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm ve filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

B 14, N 26, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû‘yet ve ‘avdet olunup vakt-i zuhrda Sepetciler'e teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve sadr-ı a‘zam kethudâsı tarafından gelen kitâblara manzûr-ı hümâyûn ve Kitâbhâne-i hümâyûn kitâblarına mülhak olup ve Bekir Ağa'nın Bahâriyye'de tohumdan zuhûr edüp getirdiği lâleye “yek-reng” ismiyle müsemma hatt-ı hümâyûn ihsân ve nûdemâ sohbetiyle vakt-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda kaftân ağası olan Hâsodabaşı Mustafa Ağa kalyona gitmek üzre Enderûn-ı hümâyûn ağalarıyla vedâ‘ ve Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'yi ziyâretle Bekir Ağa'nın hânesinde müsâfir olmuşdur. Gecesi kalyona ‘azîmet eylemişdir.

---

⁶²⁰ + hâs

B 15, N 27, Yevm-i Erba'â'da İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve surre emîni Sâlih Ağa 'âzim-i râh olmağın huzûr-ı hümâyûnda du'â ve vedâ' ile zemîn-bûs ve esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 16, N 28, Yevm-i Hamîs'de sâ'at iki buçukda kapudan paşa kulları havâsın bulup yelken açup Bahr-i Sefîd'e 'âzîmet, şevketlü [efendimiz] Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf ve mîrâhûr ağa kullarının hediyeeleri 'arz ve manzûr-ı hümâyûn olunup kabûle karîn ve salât-ı zuhru edâ edüp ağa-yı mezbûra semmûr erkân kürk ilbâs ve Hâs Âhûrlulara ihsân ve hediye eylediği esbe süvâr, Sa'd-âbâd'a teşrîf eyleyüp nişâna tûfeng atılup ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm, nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

B 17, N 29, Yevm-i Cum'a'da şevketlü efendimiz sofa kaplu semmûr erkân lûbs-i hümâyûn ve ağayân-ı 'arz kullarına dahi semmûr sof serhaddîye izn-i hümâyûn olunup Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'âyı edâ birle 'avdet olundu.

B 18, N 30, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ba'dehû Eski Sepetçiler'e teşrîf, mûsikî faslı ve bir mikdâr ârâm olunup ba'dehû Sofa-i hümâyûn'da nerdübân başındaki kasra 'âzîmet, tecdîd-i vuzû ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ edüp yine kasr-ı mezbûra teşrîf, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

B 19, Eyâr 1, Yevm-i Ehad'de harem-i hümâyûnda ârâm olunup biniş 'afv olundu.

B 20, Eyâr 2, Yevm-i İsneyn'de Üsküdar'da Mehmed Paşa Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ edüp Şeker Kayası'na vaz' olunan sebûya tûfeng esnâsında çukadâr Uzun 'Abdullâh filinta tarzı bir tûfeng atup şevketlü efendimiz getirüp manzûr-ı hümâyûn buyurduklarında silahdâr ağa kulları ihdâ eyleyüp ve rikâb ağaları tarafından gelen kitâblara manzûr-ı hümâyûn ve Kitâbhâne-i hümâyûn kitâblarına ilhâk olunup ba'dehû mûsikî faslı ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve bâzîçe-i şatranc ve menzile tîr endâhte ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

B 21, Eyâr 3, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rü'yet ve 'avdet olunup vakt-i zuhrda mor sofa kaplu sibir serhaddî-i hümâyûn lûbs

ile İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve menzile tîr endâhte, şevketlü efendimiz çörek ile penîr tenâvül ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

B 22, Eyâr 4, Yevm-i Erba'â'da Sa'd-âbâd'a göç-i hümayûn, seherî harem-i hümayûn berren 'arabalar ile, şevketlü efendimiz dahi bahren sandal-süvâr Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'de Vâlîde Yalısı'nda yemeklik olmak üzre teşrîf, şevketlü efendimiz mukaddemce teşrîf etmekle havuzlu orta köşkte ârâm ve Bekir Ağa kullarına meşk için verilen Diyârbekirli çocuk, oğlu ile huzûra getirdilüp mezbûr âgâze ve Bekir Ağa kulları dahi tanbûr ile peyrev olup iki fasıl eyleyüp pesendîde-i hümayûn olunmağın mezbûrlara ve Bekir Ağa'ya vâfir altun ihsân ba'dehû harem-i hümayûn dahi gelüp iki sâ'at ârâm ba'dehû harem-i hümayûn yine 'arabalar ile 'âzim-i Sa'd-âbâd olmağın şevketlü efendimiz dahi piyâde-süvâr Mîrâhûr Köşkü'ne teşrîf, bir mikdâr ârâm, harem-i hümayûn 'arabalar ile muvâcehedden 'azîmetin temâşâ, yine piyâde-süvâr, Sa'd-âbâd'a teşrîf-i hümayûn ba'de'z-zuhr harem-i hümayûn tarafından çengiler temâşâ ve salât-ı 'asrı dahi edâ edüp masnû' atlı ve gürzlü devşirme uşaklar mülâ'abesi temâşâ ve salât-ı mağribi mâbeyn odasında edâ, Cebahâne ve Tophâne fişenglerin **[28b]** temâşâ ve ba'de'l-'ışâ taşra hânendelerine 'umûm faslı ve sâde nakkâre ile tâ-be-sabâh zevk-yâb olundu.

B 23, Eyâr 5, Yevm-i Hamîs'de vakt-i zuhrda Sa'd-âbâd'da Enderûn tarafındaki köşke teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve toplar ile nişâna mühre atılup nişâna yakın mahallere isâbet eyleyüp ve dağ tepesine vaz' olunan haymeye humparalar atılup humparalar dahi yakın mahallere isâbet eyleyüp ve huzûr-ı hümayûnda pehlivânlar ve ayu ile sakson mülâ'abesi olup ve ayunun boynundan halkası hurûc eyledikde zabtı 'asîr olmağla dört beş sakson havâle ile zabt ve mahalline irsâl ba'dehû Venedik tarafından cânbâzlık ile gelen bir 'avret, bir kız ve iki sagîr ve iki büyük Frenkler dahi huzûr-ı hümayûnda resen üzre cânbâzlık ve sâ'ir hünelerinin 'arz eyleyüp ba'dehû Enderûn süvârî cündîleri temâşâ ve nişâna tûfeng, sebû-şikenlere altun ihsân eyleyüp ve top için vaz' olunan tahmînen beş yüz adım nişân-gâha Hazîneli çukadâr Abaza 'Abdullâh Ağa on dokuz kıyye fitilli tûfeng ile seksen bir direm kurşum ile koldan atup ortasına isâbet etdirmekle mülâzemetle Hâne-i hâssa'ya nakli karîha-i hümayûndan 'inâyet-i şâhâne buyurulup ba'dehû salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümayûna 'avdet eyledikde masnû' esbler ile devşürme uşaklar mülâ'abesi

temâşâ, salât-ı mağribi mâbeyn odasında edâ ve Cebihâne ve Tophâne fişenglerin temâşâ ve ‘avdet ba‘de'l-‘ışâ harem-i hümayûn muvâcehesinde taşra hânendelerine mûsikî faslı ve sâde nakkâre ile tâ-be-sabâh zevk-yâb olundu.

B 24, Y 6, Yevm-i Cum‘a‘da sofa kaplı kākum erkân lübs-i hümayûn ve ağayân-ı ‘arz kullarına kākum serhaddî lübsüne izn-i hümayûn, piyâde-süvâr, Valide Yalısı‘ndan Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Türbesi‘nde salât-ı cum‘ayı edâ ve türbedârlara altun ihsân ve ‘avdet olunup harem-i hümayûnda bir mikdâr ârâm ba‘dehû Enderûn tarafındaki köşke teşrîf, nişâna top ve humparalar atılup gâyet yakın isâbet ve pehlivânlar ve şebekler ve ayular ve sâ‘ir mülâ‘abeler temâşâ ve Frenk cânbâzları hünelerlerin gösterüp hitâmında mecmû‘una yüz gurus ve tercümâna otuz nisfiyye altun ihsân-ı hümayûn ve izin verilüp sadr-ı a‘zam tarafına irsâl, mecmû‘una hil‘at ve yirmi beşer gurus verilmiştir. Ba‘dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ, harem-i hümayûna ‘avdet ve masnû‘ esbli devşürme uşaklar mülâ‘abesi temâşâ ve salât-ı mağribi mâbeyn odasında edâ ve cebeci ve topçu fişenglerin temâşâ ve top nişân-gâhının tarafeynine ikişer şem‘li fener âvîze olunup gülleli toplar atılup dokuzuncu topda fenerin ikisine isâbet etmekle istihsân olunup salât-ı ‘ışâyı edâ ve ‘avdet olunup sadr-ı a‘zam hânendeleri mûsikî faslı ve sâde nakkâre ile tâ-be-sabâh zevk-yâb olundu.

B 25, Y 7, Yevm-i Sebt‘de sâ‘at ikiden öbürüncü sâ‘ate dek Sa‘d-âbâd etrâfi halvet olup masnû‘ esbli devşürme uşaklar mülâ‘abesiyle zevk-yâb ve iki bin akçe ihsân ve salât-ı mağribi mâbeyn odasında edâ, Cebihâne ve Tophâne ve Tersâne fişenglerin sâ‘at üçe dek temâşâ ve salât-ı ‘ışâyı edâ ve ‘avdet, sadr-ı a‘zam ve taşra hânendeleri mûsikî faslı ve sâde nakkâre ile tâ-be-sabâh zevk-yâb olundu.

B 26, Y 8, Yevm-i Ehad‘de Beşiktaş‘a göç-i hümayûn, seherî harem-i hümayûn ‘arabalar ile berren ve şevketlü [efendimiz] bahren teşrîf-i hümayûn, vakt-i zuhrda kākum sof serhaddî lübs-i hümayûn ve Hâsoda Köşkü‘ne teşrîf ve ağayân kullarına kerrâke ve sâdeye izn-i hümayûn ve salât-ı zuhru edâ ve ‘Abdullâh Ağa zemîn-bûs ve hazîne kethudâsı kaftân-bahâya hatt-ı hümayûn keşîde etdirüp esbân-ı hâssa temâşâ ve câmekânda tırâş-ı ‘âfiyet ve tomak mülâ‘abesi temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

B 27, Eyâr 9, İsneyn gecesi Hâsoda Köşkü‘ne teşrîf, salât-ı mağribi edâ, *Mi‘râciyye* kırâ‘at ve kâri‘lere altun ihsân ve salât-ı ‘ışâyı dahi edâ birle ‘avdet

olunup ferdâsı Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak mülâ'abesi temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ, tenâvül-i ta'âm, çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

B 28, Y 10, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i 'ibâdullâhî rû'yet ve Arslanhâne'de tecdîd-i vuzû ve ziyâret-i Hırka-i Resûl ve Top[kapu]'daki Şevkiyye'de tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı 'avdet olunup biniş 'afv olundu. Ve Galata Sarâyı'nda hammâm-ı 'atîk mahalline hasbeten lillâh binâsı murâd-ı hümâyûn olan kitâbhânenin keşfi için silâhdâr ağa kulları gidüp keşf olunup bu bendelerin dahi ma'an götürmüşlerdir. Hakk te'âlâ hazretleri şevketlü efendimizi nice hayrât ve hasenâta muvaffak eyleyüp ecrin ihsân eyleye, âmîn.

B 29, Eyâr 11, Yevm-i Erba'â'da Tepebaşı'ndaki kasra teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile cirid ve tîr atılup ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Sene 1167 Şa'bân-ı Şerîf

Ş 1, Eyâr 12, Yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz mor sof ferâce lübs-i hümâyûn ve Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz me'zûnen mahalline ric'at ba'dehû [29a] esbân-ı hâssa temâşâ ve câmekânda tırâş ve tecdîd-i vuzû ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ş 2, Eyâr 13, Yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'-i Şerifi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda dâru's-sa'âde ağası oda lalası ve iki harem ağalarıyla ma'an Mısır'a gitmek üzre etmeği ihsân, kul kethudâsı dahi 'azl ve nefy olunmuşdur.

Ş 3, Eyâr 14, Yevm-i Sebt'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile tîr ve tomak temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Ş 4, Y 15, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve derûn-ı kasrda ârâm esnâsında bir ehl-i keyf sinni seksenden mütecâviz pîr-i fânî Sucukçu Üsküdarî Mehmed nâm kayıkçı deryâdan 'ubûr ederken şevketlü efendimizin nazar-ı kîmyâ-nazîrlerine düş, bahr-i merhamet ve kerem-i husrevânîleri cûş edüp vâfir zer-i bâ'isü's-sürûr ve bir kat ser-tâ-be-kadem câme-i cedîd ilbâs

olunup ve hazînedâr ağa yediyle dahi bir çıkın akçe ihsân olunup pîr-i mezbûr dahi dest-i tazarru' u ber-câ ve du'â-gûyân olarak kayığına süvâr mesrûren gidüp ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve tomak ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 5, Y 16, Yevm-i İsneyn'de Taksîm yerinde sâye bân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve menzile tîr endâhte ve mûsikî faslı ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 6, Y 17, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf ve Arslanhâne'de tecdîd-i vuzû ve Hırka-i Şerîfi ziyâret ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı 'âfiyet ve nerdübân başındaki kasr-ı cedîdde tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ş 7, Y 18, Yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve âyîn-i Mevlevî'yi temâşâ ve bâğçesindeki kasra teşrîf, bâzîçe-i tomak ve şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 8, Y 19, Yevm-i Hamîs'de bahren Tersâne Bâğçesi tarafından Okmeydânı'ndaki minber ittisâlinde vaz' olunan sâye bân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve koşu için tîr endâhte, dokuzyüzcülerde çukadâr Feyzullâh alup bincilerde çukadâr Sun'ullâh alup ve binyüzcülerin tîrleri Sun'ullâh'ın menzile varmamakla binyüzcülerin koşusun dahi Sun'ullâh alup pesendîde-i hümâyûn olunmuştur. Ve tâliblerden dokuzyüz atmağa üç nefere izn-i hümâyûn olmağın Hazîneli 'Âtîf-zâde Ahmed Bey ve Seferli'den Mehmed Paşa hısımlı Ahmed Bey dokuzyüz atmışlardır. Ve mahall-i mezbûrda bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve Tersâne Yalısı ta'mîr olunmağın derûn-ı bâğçesinde havuz yanında vaz' olunan sâye bân-ı hümâyûna teşrîf, tenâvül-i ta'âm, nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ş 9, Y 20, Yevm-i Cum'a'da berren Tophâne Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

Ş 10, Y 21, Yevm-i Sebt'de tebdîl-i câme Boğaz temâ[şâ]sıyla zevk-yâb olunmağın biniş 'afv olundu.

Ş 11, Eyâr 22, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, menzile tîr endâhte, esbân-ı hâssa ve tomak temâşâ ve Meddâh İbrâhîm kulları nakl-i hikâyât ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 12, Y 23, Yevm-i İsneyn'de Bebek Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, nişâna tûfeng, sebû-şikenlere altun ihsân ve Bandırmavî Şeyh-zâde nahivden te'lîf eylediği kitâbı 'arz eyledikde altun ihsân ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Ş 13, Y 24, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, câmekânda tırâş-ı 'âfiyet ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 14, Y 25, Yevm-i Erba'â'da Tepebaşı'na teşrîf, esbân-ı hâssa ve menzile tîr endâhte ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 15, Y 26, Yevm-i Hamîs'de Üsküdar'da Mehmed Paşa Kasrı'na teşrîf, bir mikdâr ârâm ve salât-ı zuhru edâ ba'dehû Yemişçibaşı Bâğı'na [29b] teşrîf, orta köşkünde ârâm, huzûr-ı hümâyûnda havuza duhûl edenlere altun nisâr ba'dehû lâlelikde müceddeden yapılan serdâba teşrîf, üç fasıl mûsikî ile safâ-yâb ba'dehû limonlukdaki maksûreye teşrîf ve orta köşkde salât-ı 'asrı edâ edüp kapu üzerindeki maksûreye 'azîmet, tenâvül-i ta'âm, nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve kahve-nûş, Kâdiköyü tarafından filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ş 16, Eyâr 27, Yevm-i Cum'a'da 'Abbâs Ağa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 17, Eyâr 28, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve pûteye tîr endâhte ve Hazîneli Cüce İbrâhîm'in huzûr-ı hümâyûnda mudhikâne edâlarıyla zevk-yâb olunup ve altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 18, Y 29, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve menzile tîr endâhte ve bâzîçe-i şatranc ve ustasına bir iki fasıl mûsikî âgâze etdirilüp altun ihsân ve bâzîçe-i tomak ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 19, Y 30, Yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve iki nefer ihtiyâr kayıkçılara altun ihsân ve bâzîçe-i tomak ve şatranc temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve Şîvelioğlu türkmânî âgâze ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

Ş 20, Y 31, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, altmış yedi masar ve recec iki kıst mevâcib ihrâc ve mahall-i mezbûrun orta katında tenâvül-i ta'âm ve yine aşağı mahallinde ârâm olunup ve mahall-i merkûmda teveccüh yazılı hümâ kuşu

sorguçlu kavuk ile fıstık  sofa kaplı k kum erk n l bs-i h m y n ve ‘Arz Odası’na te r f, sadreyn efendiler ve yeniçeri ağası ve sadr-ı a‘zam ve defterd r ve yeni kul kethud sı olan ‘arza duh l ba‘de’l-‘arz Arslanh ne’de tecd d-i vuz  ve ziy ret-i Hırka-i  er f ve filike-s v r ve ‘avdet olunup biniş ‘afv olundu.

  21, Haziran 1, Yevm-i Erba‘ ’da H soda Köşkü’ne te r f, sal t-ı zuhru ed , der n-ı kasrda ‘um m faslı ba‘deh  taşra maks reye te r f, p teye tür ve n dem  ile sohbet-g z r ve Seferli’den H c  İsm ‘ l kullarına ze‘ met ihs n, ‘arzuh line hatt-ı h m y n ke  de ve sal t-ı ‘asrı ed  birle ‘avdet olundu.

  22, H 2, Yevm-i Ham s’de Göksu’ya biniş, Bebek B ğ esi’nde sal t-ı zuhru ed , sandal-s v r, Balta Limanı’na dek yalıları tem    ederek Göksu’ya te r f, seb ya t feng ve seb - ikestlere altun ihs n ve d v nh nesinde olan salıncakda bini ciler kullarının mecm ‘una şarkılar  ğ esiyle zevk-y b ve sal t-ı ‘asrı ed  ve kasırlar muv cehesinde vaz‘ olunan ced d s yeb n-ı h m y na te r f, mehterba sına ve s yeb nc  kullarına altun ihs n ve s yeb nda ten v l-i ta‘ m ve  avu  ana altun nis r ve kahve-n  , filike-s v r-ı ‘avdet olundu.

  23, H 3, Yevm-i Cum‘ ’da Kur umlu Mahzen C mi-‘i  er f ’nde sal t-ı cum‘ay  ed  birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezb rda ba  S leym n Dilsiz’e bir ze‘ met ihs n, ‘arzuh line harem-i h m y nda hatt-ı h m y n ke  de kılınmı dır.

  24, H 4, Yevm-i Sebt’de mev cib devr olmağla haz ned r-ı  ehriy r  ‘Anber Ağa sadr-ı a‘zam kullarına k rkle irs l, vakt-i zuhrda Tepebaşı’na te r f, sal t-ı zuhru ed , esb n-ı h ssa ve menzile tür ve b z  e-i  atranc ve Medd h İbr h m kulları nakl-i hik y t ve m l ‘abe-i tomak ve sal t-ı ‘asrı ed  birle ‘avdet olundu.

  25, H 5, Yevm-i Ehad’de harem-i h m y nda  r m olunup biniş ‘afv olundu.

  26, H 6, Yevm-i İsneyn’de H nk r İskelesi’nde vaz‘ olunan s yeb n-ı ced de te r f, sal t-ı zuhru ed , kahve-n   ba‘deh  Tokad’da fısk yyeli kasma te r f, bir mikd r  r m ve kahve-n   ve ağay n-ı h ssaya altun nis r ba‘deh   ağlayan havuzları üzerindeki kasma te r f, n dem  ve  avu  ana altun nis r ve m sik  faslı, yine iskeledeki s yeb n-ı h m y na ‘az met, tecd d-i vuz  ve sal t-ı ‘asrı ed , ten v l-i ta‘ m, kahve-n  , filike-s v r-ı ‘avdet olundu. Yevm-i mezb rda Toph ne’de v fir top döküldü.

Ş 27, H 7, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları tebrîk-i Ramazâniyye rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz me'zûnen mahalline ric'at, şevketlü efendimiz câmekânda tırâş-ı 'âfiyet ba'dehû taşra maksûreye teşrîf, bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve tecdîd-i vuzû ve başdilsizin ze'âmet berâtına hatt-ı hümayûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 28, H 8, Yevm-i Erba'â'da Çırağan Yalısı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve âyîn-i Mevlevî'yi temâşâ ba'dehû Gülşen-âbâd'a teşrîf, sohbet-i nüdemâ ile vakt-güzâr ve Hâcî İsmâ'îl berâtına hatt-ı hümayûn keşîde ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

[30a] Ş 29, H 9, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, harem-i hümayûn ağaları süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaran kullarına altun ihsân ve bâzîçe-i şatranc ve menzile cirid ve baş Süleymân Dilsiz huzûr-ı hümayûna gelmekliğe ta'yîn olunmağın zemîn-bûs ba'dehû mülâ'abe-i tomak temâşâ ve bârân nüzûl hitâmında çavuşâna ve nüdemâya altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Ş 30, H 10, Yevm-i Cum'a'da Tekerlek Mustafa Efendi Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu. Ve 'arz ağaları mukarrer almışdır.

Sene 1167 Ramazân-ı Şerîf

N 1, H 11, Sebt gecesı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı terâvîhi edâ ve kahve-nûş ve 'avdet, ferdâsı harem-i hümayûnda ârâm olunmağın binîş 'afv olundu.

N 2, H 12, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Yûsuf Efendi-zâde hasta olmağla Hazîne hocası *Beyzâvî*'den و يطعمون الطعام على حبه مسكيناً و⁶²¹ âyet-i kerîmesin tefsîr ba'dehû esbân-ı hâssayı temâşâ ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 3, Haziran 13, İsneyn gecesı Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ ve 'avdet, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Kılâr hocası *Beyzâvî*'den tefsîr-i âyet-i kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve Mısır vâlîsı Mustafa Paşa tarafından gelen eşribe-i mütenevvi'aya manzûr-ı hümayûn ve nüdemâ ile sohbet ve salât-ı 'asrı edâ ba'dehû vâlî-i Mısır'dan gelen on iki esb ile dört himâr-ı Mısırî

⁶²¹ "Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler" (Kur'ân-ı Kerîm, İnsân Sûresi, âyet 8).

temâşâ ve Hâs Âhûr'a teslim olunup şevketlü efendimiz harem-i hümayûna 'avdet buyurdular.

N 4, H 14, Yevm-i Sülâsâ'da Tepebaşı'na teşrîf-i hümayûn, salât-ı zuhru edâ, Seferli hocası *Beyzâvî*'den ⁶²²يا ايها الذين آمنوا اصبروا وصابروا ورابطوا⁶²² âyet-i kerîmesin tefsîr ba'dehû Mısır vâlisinden gelen iki kaplanın biri Arslanhâne'ye biri Süleymân Çavuş'a teslim ve esbân-ı hâssa temâşâ ve Mısır'dan gelen esblere silahşorları süvâr ve himârlara çavuşân ve nüdemâyı süvârile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 5, H 15, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve Hazîne hocası âyet-i kerîme tefsîr ba'dehû esbân-ı hâssa ve câmekânda tırâş-ı 'âfiyet ve Mustafa Paşa'dan gelen Mısırî esblere silahşor ve Hâne-i hâssa ağaların ba'zılarının süvâr ve ta'ayyünlerin(?) temâşâ ve Beşiktaş Sarâyı civârındaki çırpıcı karılarına on altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 6, H 16, Hamîs gecesi Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'ne piyâde-süvâr ve salât-ı terâvîh edâ ve 'avdet olunup ferdâsı Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Kilâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ve hitâmında silâhdâr ağa vesâtatıyla Yûsuf Efendi-zâde'nin selâmını teblîğ ve şevketlü efendimizden tashîh-i mizâc edüp huzûr-ı hümayûnlarında nice âyet-i kerîme tefsîr etmek için du'â-yı mülûkânelerin niyâz eylediğın i'lâm eyleyüp ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve çavuşân ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve mezbûrlara altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

N 7, H 17, Cum'a gecesi Kurşumlu Mahzen Câmi'-i Şerîfi'n[d]e salât-ı terâvîh edâ ve filike-süvâr olundukda Aksarâyı tarafında ihtirâk müşâhede olunmağın Yalı Köşkü'ne teşrîf, kahve ve âb nûş, sâ'at dörde dek ârâm, muhterik olan mahallin etrâfı munkatı' olduğı haberi vürûd etmekle 'avdet olunup ferdâsı Tekerlek Mustafa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

N 8, H 18, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Seferli Hoca Hamîdî Efendi tefsîr-i âyet-i kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve âfâkî sohbet ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

⁶²² “Ey iman edenler! Sabredin. Sabır yarışında düşmanlarınızı geçin. (Cihat için) hazırlıklı ve uyanık olun” (Kur’ân-ı Kerîm, Âl-i İmrân Sûresi, âyet 200'den). Âyet metinde و رابطوا وصابروا وابطوا şeklinde eksik verilmiştir.

N 9, H 19, Ehad gecesi Kapan-ı Dakîk Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ ve ‘avdet, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Hazîne hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba‘dehû esbân-ı hâssa ve câmekânda tırâş-ı ‘âfiyet ve bâzîçe-i şatranc ve Meddâh İbrâhîm'i huzûr-ı hümayûna ihzâr, gâyet masharalığı olmağla bir mikdâr zevk-yâb ve vâfir altun ihsân ve ‘azîmetine izin verilüp ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

N 10, H 20, İsneyn gecesi Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Türbe-i Şerîflerinde salât-ı terâvîh edâ ve türbedârlara altun ihsân ve ‘avdet, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Kilâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba‘dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

N 11, H 21, Sülâsâ gecesi Fındıklı Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ ve ‘avdet, ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, **[30b]** Seferli hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba‘dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve Ayasofya-i Kebîr'de ders-i ‘âmm Kilisli ‘Ali Efendi'ye yirmi dört nısfıyye altun ihsân ve Cüce Mahmûd Ağa yediyle irsâl ve çavuşân ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

N 12, H 22, Yevm-i Erba‘â'da harem-i hümayûnda ârâm olunmağın biniş ‘afv olundu.

N 13, H 23, Hamîs gecesi Neşât-âbâd ittisâlindeki Defterdâr İbrâhîm Efendi Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ ve ‘avdet, ferdâsı Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Hazîne hoca[sı] hasta olmağla Kilâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba‘dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

N 14, H 24, Cum‘a gecesi Tophâne Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Beşiktaş Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayî edâ birle ‘avdet olundu.

N 15, H 25, Yevm-i Sebt'de sâ‘at dörtde sandal-süvâr, Sofa-i hümayûn'da havuz ittisâlindeki maksûreye teşrîf, bir mikdâr ârâm ve salât-ı zuhru Hırka-i Şerîf'de edâ ba‘dehû Hırka-i Şerîf'i ihzâr ve sadr-ı a‘zam ve ‘ulemâ ve ricâl-i devlet ve Hâne-i hâssa ağavâtı ve rikâb ağaları yüz sürüp ba‘dehû Hırka-i Şerîf'in dâmenin suya ilkâ ve yine ‘ûd [u] ‘anberle ta‘tîr ve meşâyih du‘âlar ve yüz sürüp andan sonra Enderûn halkı ve sâ‘irleri dahi yüz sürüp ve Hırka-i Şerîf'i boğçalarına vaz‘ ba‘dehû sadr-ı a‘zam ‘arza duhûl ve mahalline ric‘at ve şevketlü efendimiz havuz ittisâlindeki kasrda bir mikdâr ârâm ba‘dehû filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

N 16, H 26, Yevm-i Ehad'de seherî Sarây-ı Cedîd'de harem-i hümayûna teşrîf, bir mikdâr ârâm ba'dehû Hırka-i Şerîf'i harem-i hümayûna taleb, bir sâ'at mürûrunda yine mahalline irsâl ve sandukaya vaz' olunup sâ'at dörtde filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

N 17, H 27, Yevm-i İsneyn'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Seferli hoca[sı] tefsîr-i âyet-i kerîme, esbân-ı hâssa temâşâ ve İbrâhîm Cüce yediyle sâfi altı kıyye kahve yetmişer dirhem olmak üzere mevcûd olan nüdemâ ve bî-zebân ve cüce ve çavuşâna ihsân ve tevzî' olunup ve salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

N 18, H 28, Yevm-i Sülâsâ'da Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Kılâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

N 19, H 29, Yevm-i Erba'â'da Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Seferli hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ve du'â ile hitâm-ı ders eyledikde bir donluk mevclî sof ile bir kabza altun ihsân ve izin verilüp ba'dehû esbân-ı hâssa ve câmekânda tırâş-ı 'âfiyet ve musâhib sakallı İsmâ'îl Ağa bir tabla bâzârlık hardal getirüp şevketlü efendimiz hardal tablası üstüne altun nisâ[r] eyledikde çavuşân hücum etmekle tabla ser-nigûn ve şîşeler şikest olup libâslarına hardal isâbet etmekle zevk-yâb olundu. Ba'dehû İsmâ'îl Ağa'ya vâfir altun ihsân ve salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

N 20, H 30, Hamîs gecesi 'Abbâs Ağa Câmi'-i Şerîf'i'nde salât-ı terâvîh edâ, ferdâsı Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Kılâr hocası tefsîr-i âyet-i kerîme ve hatm-i ders eyledikde bir donluk yeşil mevclî sof ile bir avuç altun ihsân ve izin verilüp ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve gelen bâzârlıktan bir fağfûrî kelbedân ifrâz olunup ağzı tarafından kat' olunup yapılmak için la'îl mürekkeb ile mübârek dest-i hümayûnlarıyla vaz' eyleyüp tecdîd-i vuzûya 'azîmetde çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâ[r] ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

N 21, Temmuz 1, Yevm-i Cum'a'da berren Fındıklı Câmi'-i Şerîf'i'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

N 22, Z 2, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû Galata Sarâyı'nda hasbeten lillâh rızâ'ullâhı tahsîl için binâ buyurdıkları kütübhâne-i celîleye ders-i 'âmm ta'yîn buyurulan Muhaddis Mehmed Efendi huzûr-ı

وما كان عطاء ربك âyetinden من كان يريد العاجلة عجلنا له⁶²³ Sûretü'l-İsrâ'dan hümayûnda 'ya gelince *Beyzâvî*'den tefsîr ve du'â eyledikde vâfir altun ihsân olunup ba'dehû 'ıydiyye gelen esbân temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 23, Z 3, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkû'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû Galata Sarâyı'nda başoda hocası Sirâcî Mehmed Efendi huzûr-ı hümayûnda *Beyzâvî*'den Sûre-i Bakara'dan وإذا سألك عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوة الداع اذا دعان فليستجيبوا لى وليؤمنوا بى لعلمهم يرشدون⁶²⁴ âyet-i kerîmesin tefsîr ve du'â hitâmında vâfir altun ihsân ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve mülâ'abe-i tomak [31a] temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 24, Z 4, İsneyn gecesı Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı terâvîh edâ ve 'avdet, ferdâsı Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Galata Sarâyı'nda orta oda hocası Bosnavî Ahmed Efendi Sûre-i Zümer'den وسىق الذىن اتقوا ربهم الى الجنة زمراً⁶²⁵ âyetinden gelince *Beyzâvî*'den tefsîr ve du'â hitâmında vâfir altun ihsân olunup ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve ustasına ilâhî âgâze etdirilüp altun ihsân, çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 25, Z 5, Yevm-i Sülâsâ'da Hâsoda Köşkû'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû Galata Sarâyı'nda küçük oda hocası Giridli Ahmed Efendi huzûr-ı hümayûnda Sûre-i Ahkâf'dan ان الذىن قالوا ربنا الله ثم استقاموا فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون⁶²⁶ âyet-i kerîmesin *Beyzâvî*'den tefsîr ve du'â hitâmında vâfir altun ihsân olunup ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve âfâkî sohbetle vakt-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

N 26, Z 6, Ramazân-ı Şerîf'in ibtidâsı Cum'a gününden isbât olunmağla Erba'â gecesı Kadir Gecesı olup sandal-süvâr, Topkapusı'ndan hurûc, Enderûn'dan

⁶²³ “Kim bu geçici dünyayı isterse ona hemen veriz” (Kur’ân-ı Kerîm, İsrâ Sûresi, âyet 18'den).

⁶²⁴ “Rabbinin ihsanı kısıtlanmış değildir” (Kur’ân-ı Kerîm, İsrâ Sûresi, âyet 20'den). Metinde âyetin başındaki “vav” harfi yazılmamıştır.

⁶²⁵ “Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin duasına karşılık veririm. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar” (Kur’ân-ı Kerîm, Bakara Sûresi, âyet 186). Bu âyet metinde bazı hatalarla إذا سألک عبادى عنى فانى قريب اجيب دعوت الداع فاذا دعانى فليستجيبوا لى وليؤمنوا بى لعلمهم يرشدون şeklinde yazılmıştır.

⁶²⁶ “Rablerine karşı gelmekten sakınanlar ise, bölük bölük cennete sevk edilir” (Kur’ân-ı Kerîm, Zümer Sûresi, âyet 73'ten). Bu âyet metinde وسىق الذىن اتقوا ربهم الى الجنة زمراً şeklinde hatalı ve eksik yazılmıştır.

⁶²⁷ “Ve ‘Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur’ denilmiştir” (Kur’ân-ı Kerîm, Zümer Sûresi, âyet 75'ten).

⁶²⁸ “ ‘Rabbimiz Allah'tır’ deyip sonra da dosdoğru yaşayanlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir” (Kur’ân-ı Kerîm, Ahkaf Sûresi, âyet 13). Metinde âyette geçen “hüm” (هم) kelimesinin yazılması unutulmuştur.

Ayasofya-i Kebîr'e teşrîf, sadr-ı a'zam tarafından gelen telhîse hatt-ı hümâyûn keşîde ve hediiyeleri makbûl-i hümâyûn ve salât-ı terâvîh edâ ve Hırka-i Şerîfi ziyâret ve taşrasındaki sade-kârî tahtda kahve-nûş ve yine Topkapusundan filike-süvâr-ı 'avdet olunup ferdâsı harem-i hümâyûnda ârâm olunmağın biniş 'afv olundu.

N 28, Z 7, Yevm-i Hamîs'de Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve deryâya nazar esnâsında fevc fevc balık mürûru nazar-ı hümâyûna düş olmağın ağ ile sayd olunmak fermân-ı hümâyûn olup huzûr-ı hümâyûnda bir def'a ağ atıldıkda birkaç semek zuhûr edüp gâyet sagîr ve vahşî olmağla ikinci üçüncü def'a sayd olunmadı. Ba'dehû salât-ı 'asrî edâ ve 'avdet olundu.

N 29, Z 8, Yevm-i Cum'a'da Beşiktaş Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

N 30, Z 9, Yevm-i 'Arefe'de sâ'at dörtde sandal-süvâr, Sarây-ı Cedîd'de harem-i hümâyûna teşrîf, ba'de'l-istirâhat kable'l-'asr Sofa-i hümâyûn'da havuz ittisâlindeki maksûreye teşrîf, bir mikdâr ârâm ba'dehû salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ ve 'Arz Odası taşrasına vaz' [olunan] Hind-kârî taht-ı hümâyûna teşrîf, âyîn-i şâhâne icrâ ve ba'dehû 'Arz Odası derûnunda hutabâ ve imâmlar kırâ'at-ı Kur'ân-ı 'azîmü's-şân, istimâ' ve surreleri ihsân ba'dehû silâhdâr ağa kulları yerine 'azîmet, hediiyeleri 'arz ve ağayân-ı hâssa altun ve tomakcılara para ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr etmekle herkesi mutayyeb eyleyüp harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Sene 1167 Şevvâl

L 1, Temmuz 10, Ehad gecesi sâ'at sekizde Hırka-i Şerîfe teşrîf, ağayân-ı hâssa kulları ve sakallı dilsiz ve cüce ve nüdemâ ile mu'âyede ba'dehû kahve-altı tenâvül ve kahve-nûş ve salât-ı fecrî edâ ve Feth-i Şerîf tilâvet olundukdan sonra⁶²⁹ 'Arz Odası'na teşrîf, kabaniçe ve sorguçlu kavuk ilbâs, hekîmbaşî ve imâm-ı evvel efendi dâmen-bûs ve du'â edüp ba'dehû kapu muvâcehesinde vaz' olunan altun [taht-ı] hümâyûna iclâs, ricâl-i devlet ve 'ulemâ ve sâ'irleriyle mu'âyede ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı 'ıydî edâ ve 'avdet olunup 'Arz Odası'ndan Sofa-i hümâyûn'da İftâr Köşkû'ne teşrîf, Enderûn ağaları şâl-bûs ve bostâncıbaşî ve hasekî

⁶²⁹ + sonra

ağa ve bostâncılar kethudâsı ve sofa bekçisi şâl-bûs ve kilârcıbaşı helvâ ‘arz eyledikde hil‘at ilbâs ve şevketlü efendimiz harem-i hümayûna ‘azîmet, vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, pehlivânlar ve esbân-ı hâssa ve çengiler ve sâ'ir mülâ'abe temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle Beşiktaş Sâhil-serâsı'na ‘avdet olundu.

L 2, Z 11, Yevm-i İsneyn'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a‘zam rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba‘de'l-‘arz Enderûn cündîleri temâşâ olunup sadr-ı a‘zam tarafından ‘atıyyeleri verilüp ba‘dehû sadr-ı a‘zamin esbleri ‘arz olundukda esbân-ı hâssaya inzımâmıyla temâşâ esnâsında kapucılar kethudâsı Mehmed Ağa'nın oğlu silahşorluk ile zemîn-bûs eyleyüp pehlivânlar ve ayu ile sakson ve sâ'ir mülâ'abeler ve çengiler temâşâ ve sadr-ı a‘zam me‘zûnen mahalline ric‘at ve şevketlü efendimiz dahi salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 3, Z 12, Yevm-i Sülâsâ'da Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam süvârî cündîleri temâşâ, taraf-ı hümayûndan altunlar ihsân **[31b]** ve sadr-ı a‘zam kethudâsının esbleri ‘arz, esbân-ı hâssaya ilhâk olunup pehlivânlar, çengiler ve sâ'ir mülâ'abeler temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 4, Z 13, Yevm-i Erba‘â'da Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, mızrak mülâ'abesi temâşâ ba‘dehû esbân-ı hâssa, pehlivânlar ve çengiler temâşâ ve taşra hânendelerine mûsikî faslı ve Deli Mollâ ile bir zimmînin bozuk faslı temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

L 5, Z 14, Yevm-i Hamîs gecesi Cebahâne'nin fişengleri temâşâ, mu‘tâd üzre câ'izeleri ihsân, ferdâsı Bebek'e biniş, salât-ı zuhru Neşât-âbâd'da edâ ba‘dehû mahall-i mezbûra teşrîf, sebûya tûfeng ve mûsikî faslı ve İmkân Hasan Ağa'nın Rumeli defter kethudâlığı ile ‘arzuhaline hatt-ı hümayûn keşîde olunup Hâne-i hâssa'da mülâzım olmağla Hâne-i hâssa'ya kimse nakl olunmadı. Ba‘dehû şevketlü efendimiz salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı ‘avdet olundu.

L 6, Z 15, Cum‘a gecesi Tophâne'nin fişengleri temâşâ, câ'izeleri ihsân, ferdâsı Beşiktaş Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

L 7, Z 16, Sebt gecesi Tersâne'nin fişengleri temâşâ ve câ'izeleri ihsân olunup ferdâsı harem-i hümayûnda ârâm olunmağın biniş ‘afv olundu. Yevm-i mezbûrda tevcîhât-ı ricâl-i devlet ve yeniçeri ağasının sadr-ı a‘zama ziyâfeti olmuştur.

L 8, Z 17, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ve ziyâfete da'vet ve me'zûnen mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

L 9, Z 18, Yevm-i İsneyn'de Bebek Bâğçesi'ne biniş ve salât-ı zuhru Neşât-âbâd'da edâ ba'dehû mahall-i mezbûra teşrîf, sebûya tûfeng ve isâbet etdirenlere altun ihsân ve deryâya altun endâhte ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ ve tenâvül-i ta'âm ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 10, Z 19, Yevm-i Sülâsâ'da Tepebaşı'nda ziyâfet-i sadr-ı a'zama seherî teşrîf, sadr-ı a'zam kulları ricâl-i devletle istikbâl ve 'arz esnâsında kahve-nûş ba'de'l-'arz taşra hânendelerine mûsikî faslı ve tenâvül-i ta'âm ve çengiler ve pehlivânlar ve ayular ve sâ'ir mülâ'abe temâşâ ba'dehû salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam cündileri ve yine pehlivânlar ve esbân-ı hâssa ve çengiler temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve hânendeleri zevk-yâb ve sadr-ı a'zam hediyeleri ve üç donanmış esbleri 'arz ve makbûl-i hümâyûn ve sadr-ı a'zam kulları huzûra gelüp semmûr hil'at-i fâhire ile ikrâm ve alay ile şevketlü efendimiz 'avdet buyurdular.

L 11, Z 20, Yevm-i Erba'â'da seherî göç ile şevketlü efendimiz Beylerbeyi'ne teşrîf-i hümâyûnları olmuştur. Yevm-i mezbûrda harem-i hümâyûnda ârâm olunup biniş 'afv olundu.

L 12, Z 21, Yevm-i Hamîs'de Göksu'ya teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sebûya tûfeng ve mûsikî faslı, mukaddemâ Cebahâne fişengcibaşısı havâ[ya] kâğıd uçurmağa iddi'â etmekle havâsına müsâdefe etmeyüp yevm-i mezbûrda havâsı olmağla şevketlü efendimiz fevkânî kasra teşrîf, muvâcehedeki dağ tarafından dört yüz kulaç havâya perrân olduğun temâşâ ve izin verilüp ve salât-ı 'asrı edâ, zeylindeki maksûrede tenâvül-i ta'âm, çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve kahve-nûş, filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 13, Z 22, Yevm-i Cum'a'da Anadolu Hisârı'ndaki câmi'-i şerîfe bahren teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

L 14, Z 23, Yevm-i Sebt'de bahren Kuleli'de sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve Hazîneli Cüce

İbrâhîm kulların refikıyla hımâr-ı Mısırî'ye süvâr ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrî edâ, bahren 'avdet olundu.

L 15, Z 24, Yevm-i Ehad'de 'İvaz Paşa-zâde Monlâ'nın Fısdıklı Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sebûya tûfeng temâşâ ve nüdemâ ile vakt-güzâr ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

L 16, Z 25, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya biniş ve Vânîköyü'ndeki câmi'i şerîfde salât-ı zuhru edâ ba'dehû Göksu'ya teşrîf, sebûya tûfeng ve bâzîçe-i şatranc ve menzile tîr endâhtesi temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ, tenâvül-i ta'âm ve tomak ve Hazîneli İbrâhîm Cüce ile sakallı İsmâ'îl Cüce güreşlerin temâşâ ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve 'avdet olundu.

L 17, Z 26, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i mü'minîni rû'yet ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı 'âfiyet ve nerdübân başındaki maksûreye teşrîf, bâzîçe-i tomak temâşâ ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

L 18, Z 27, Yevm-i Erba'â'da Kuleli'de sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

L 19, Z 28, [32a] Yevm-i Hamîs'de Bebek Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng isâbet etdirenlere altun ihsân ve bir ihtiyâr kayıkçıya altun ihsân ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî edâ, tenâvül-i ta'âm ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve kahve-nûş ve filike-süvâr-ı 'avdet olundu.

L 20, Z 29, Yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmî-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayî edâ birle 'avdet olundu.

L 21, Z 30, Yevm-i Sebt'de Kuleli'ye piyâde-süvâr teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bostâncı ve kozbekci ve piyâdeciler ve at gulâmlarına taş atdırılıp ve binişcilere salıncakda şarkılar âgâzesiyle zevk-yâb ba'dehû bir mühtedî 'arzuhal edüp huzûr-ı hümâyûnda İslâm ile müşerref ve ismi Mustafa ta'yîn-i hümâyûn buyurulup vâfir altun ihsân ve mîrâhûr-ı evvel Sâdık Ağa'ya verilüp salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

L 22, Z 31, Yevm-i Ehad'de Kuleli'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve oba-yı hümâyûna teşrîf, sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz

me'zûnen mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

L 23, Ağustos 1, Yevm-i İsneyn'de Çubuklu'da sâye-bân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng isâbet edenlere altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve Hazîneli İbrâhîm Cüce deryâya girüp mezbûra dahi altun endâhte ba'dehû salât-ı 'asrı edâ, bâzîçe-i tomak temâşâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr 'avdet olundu.

L 24, S 2, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet ve Uzeyr beyi olan 'Arab el-Hâc 'Alî surre-i şerîfeyi gâretle surre emîni Sâlih Ağa 'arz u i'lâm etmekle katli iktizâ etmekle Haremeyn Kapısı muvâcehesindeki çeşme önünde⁶³⁰ ihzâr ve şevketlü efendimiz kulenin ikinci katına 'azîmet ve Uzeyr beyinin re'si zemîne galtân olundukdan sonra Hırka-i Şerîfî ziyâret ve nerdübân başındaki kasrda tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

L 25, S 3, Yevm-i Erba'â'da İstavroz'da Hâsoda Köşkü'nde âmâde olunan sâye-bân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve sarâyda olan iki kaplan kudûm-ı hümâyûnu tebrik ile sâye-bâna geldikde şevketlü efendimiz mübârek dest-i şerîfleriyle arkasın mess ile iltifât-ı hümâyûn olundu. Ba'dehû havuza şînâverlik edenlere vâfir çıkın nisâr ile zevk-yâb ve bâzîçe-i tomak ve mûsikî faslı ve silahdâr ağa kullarının hediye-yeleri 'arz olundukda makbûl-i hümâyûn olup ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

L 26, S 4, Yevm-i Hamîs'de Bahâ'î Körfeşi'nde mîrâhûr-ı evvel Sâdık Ağa'nın yalısına teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve 'umûm faslı ve oğulları bâzîçe-i şatranc ve Eflaklılar ve tavşanlar faslı ile zevk-yâb ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve hediye-yeleri 'arz olunup makbûl-i hümâyûn ve filike-süvâr 'avdet olundu.

L 27, S 5, Yevm-i Cum'a'da İstavroz Câmi'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

L 28, S 6, Sebt gecesi sâ'at beş buçukda Karagümrük'de ihrâk vâkî' olup 'azîmet olunmadı. Ferdâsı Kuleli'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i tomak ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

⁶³⁰ Metinde اوننده imlasıylaştır.

L 29, S 7, Yevm-i Ehad'de Fısdıklı Köşk'e teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng temâşâ ve câmi'-i şerîf ittisâlindeki mekteb sıbyânlarına bin akçe ihsân ve mûsikî faslı ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

L 30, S 8, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya biniş, Rumeli Hisârı'ndaki câmi'-i hümâyûnda salât-ı zuhru edâ ba'dehû Göksu'ya teşrîf, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid-zen kullarına altun ihsân ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm, kahve-nûş, filike-süvâr 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda peşgîr ağası Mehmed Bey kapudan paşayı da'vete me'mûr olmuştur.

Sene 1167 Şehr-i Zilka'de

Za 1, S 9, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı 'âfiyet ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Za 2, S 10, Yevm-i Erba'â'da mahfice tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olmağın biniş 'afv olundu.

Za 3, S 11, Yevm-i Hamîs'de Bebek Bâğçe[sine] teşrîf, salât-ı [32b] zuhru edâ, sebûya tûfeng, nişân uranlara altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâ[r] ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Za 4, S 12, Yevm-i Cum'a'da Rumeli Hisârı'nda câmi'-i hümâyûna teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Za 5, S 13, Yevm-i Sebt'de Kuleli'ye teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve bir ihtiyâr kayıkçıya altun ihsân ve mûsikî faslı ve bâzîçe-i tomak temâşâ ba'dehû tecdîd-i vuzû eyledikde bir mühtedî 'arzuhal edüp huzûr-ı hümâyûnda İslâm'la müşerref oldukda ismini Mustafa ta'yîn-i hümâyûn ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Za 6, S 14, Yevm-i Ehad'de 'İvaz Paşa-zâde'nin İstavroz'da Fısdıklı Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sebûya tûfeng ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Za 7, S 15, Yevm-i İsneyn'de seherî Beylerbeyi'nden Sâhilsarây-ı Beşiktaş'a göç olup mukaddemce harem-i hümâyûn irsâl ba'dehû şevketlü efendimiz Dolmabâğçe tarafında müceddeden inşâ buyurdıkları sâhil-i deryâda kebîr havuzlu

maksûreleri temâşâ ve bir mikdâr iclâs olunup ba‘dehû harem-i hümâyûna ‘avdet olundu. Vakt-i zuhrda nüzûl-i bârân Tepebaşı'na ‘azîmete mûmâna‘at etmekle Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve câmekânında tırâş-ı ‘âfiyet ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Za 8, S 16, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû‘yet ba‘dehû ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Topkapu'da Şevkiyye'de tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş, filike-süvâr ‘avdet olundu.

Za 9, S 17, Yevm-i Erba‘â'da Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem-i hümâyûn ağaları süvârî cündîleri temâşâ ve esbân-ı hâssa ve menzile tîr ve Elîfi-zâde nâm kimesne târîh-i kasr ‘arz eyledikde vâfir altun ihsân ve mûsikî faslı ve bâzîçe-i tomak ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Za 10, S 18, Yevm-i Hamîs'de Beykoz'da gümrük emîni İshak Ağa'nın yalısına teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve hediyeleri temâşâ ba‘dehû dağ köşküne teşrîf, cânbâz kız ve sâ‘ir Frenklerin mülâ‘abeleri temâşâ olunup ve salât-ı ‘asrı edâ, ağayân-ı hâssaya ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve tenâvül-i ta‘âm ve hediyeleri ‘arz olunup filike-süvâr ‘avdet olundu.

Za 11, S 19, Yevm-i Cum‘a'da Beşiktaş Câmi‘-i Şerîfi'nde salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Hazîneli Hüseyin Ağa şevketlü efendimizi mâbeynde tırâş eylemiştir.

Za 12, S 20, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, bir ihtiyâr kayıkçıya altun ihsân ba‘dehû salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde, me‘zûnen mahalline ric‘at, ba‘dehû esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Eflaklılara mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ ve ‘avdet olundu.

Za 13, S 21, Yevm-i Ehad'de tebdîle ‘azîmet, silahdâr ağa kulları dahi ma‘an gitmekle biniş ‘afv olundu.

Za 14, S 22, Yevm-i İsneyn'de Göksu'ya teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng-bâzlara altun ihsân ve musâhib Hacı Bekir Ağa'nın terbiyyet-kerdesi Seyyid Mustafa kulları iki sâz ile üç fasıl mûsikî âgâze ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr ‘avdet olundu.

Za 15, S 23, Sülâsâ gecesi sâ‘at üç buçukda zelzele-i ‘azîme olup İstanbul'da ve havâlîsine ba‘zı mahalleri hedm olunmağla rahne-dâr olmuştur. Ferdâsı Dîvân

yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni irâ'et ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı 'âfiyet ve nerdübân başındaki kasrda tenâvül-i ta'âm ve 'avdet olundu.

Za 16, S 24, Yevm-i Erba'â'da Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve müsâbaka-i kemânkeşân ve esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Hazîne'den Hüseyin Ağa mülâzemetle ve berberbaşılık ile Hâne-i hâssa'ya nakl olundu.

Za 17, S 25, Yevm-i Hamîs'de Hünkâr İskeleyi'nde âmâde kılınan sâyebân-ı hümâyûna teşrîf, kahve-nûş ve berberbaşı Hüseyin Ağa zemîn-bûs ba'dehû Tokad'da fiskıyyeli kasra teşrîf, bir mikdâr ârâm ba'dehû tecdîd-i vuzû ve salât-ı zuhru Çağlayan Kasrı'nda edâ ve ağayân-ı hâssaya ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve meyve tenâvül ve top şennikleri [33a] ve nişâna dahi top atdırılıp topçunun top atmakda mahâreti olmamakla Meddâh Hasan Ağa ta'lîmi ile nişâna karîb isâbet ettirmiştir. Ve sâ'at sekiz buçukda tenâvül-i ta'âm ve topçulara altun ihsân ve kahve-nûş ve salât-ı 'asrı iskeledeki sâyebân-ı hümâyûnda edâ ve filike-süvâr 'avdet olundu.

Za 18, S 26, Yevm-i Cum'a'da Fındıklı Câmi'-i Şerîfi'ne berren teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ, bahren 'avdet olundu.

Za 19, S 27, Yevm-i Sebt'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ve çavuşân ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Za 20, S 28, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve müsâbaka-i kemânkeşân ve esbân-ı hâssa ve hammâmcıbaşının ze'âmet 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşîde ve çerâğ ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve Mısri hımârlara çavuşânı süvâr ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Za 21, S 29, Yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc ve tomak temâşâ ve dört beş nefer ihtiyâr kayıkçı fukarâlarına altun ihsân ve mûsikî faslı ve huzûr-ı hümâyûnda ağ ile sayd-ı mâhî temâşâ, vâfir sayd-ı semek olunmağla sayyâdlara altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve 'avdet olundu.

Za 22, S 30, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû'yet ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve Sünnet Odası'nda tırâş-ı 'âfiyet ve nerdübân başında

tenâvül ve ‘avdet olundu. Beşiktaş'da harem-i hümayûnda bir mikdâr ârâm olup mahfice tebdîle ‘azîmet-i hümayûn olunmuşdur.

Za 23, S 31, Yevm-i Erba‘â'da sahrâyı temâşâ ederek Taksîm yerinde sâyebân-ı hümayûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssayı temâşâ ve hutabâ ‘arzuâline hatt-ı hümayûn keşîde ve menzile cirid ve tîr endâhte olup ve Taksîm mahallinde salât-ı ‘asrı edâ ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve ‘avdet olundu.

Za 24, Eylül 1, Yevm-i Hamîs'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaran kullarına altun ihsân ve menzile tîr endâhte ve tecdîd-i vuzû edüp maktûl Süleymân'ın sarâyındaki bâğçe maksûresinde salât-ı ‘asrı edâ ve tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

Za 25, L 2, Yevm-i Cum‘a'da berren Cihângîr Câmi‘-i Şerîfî'ne teşrîf, salât-ı cum‘ayı edâ, Tophâne'den bahren ‘avdet olundu.

Za 26, L 3, Sebt gecesi sâ‘at sekiz buçukda Yûsuf Efendi-zâde'nin yalısından ihrâk zuhûr etmeğîn Hâsoda Köşkü'ne teşrîf ba‘dehû sandal-süvâr ‘azîmet-i hümayûn, bir iki sâ‘at mikdârı rûy-ı deryâda ârâm, muntafî oldukda ‘avdet olundu. Ferdâsı Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve tomak mülâ‘abesi ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Za 27, L 4, Yevm-i Ehad'de Tepebaşı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve hutabâ ‘arzuâline hatt-ı hümayûn keşîde ve menzile cirid ve tîr endâhtesi temâşâ ve Meddâh İbrâhîm nakl-i hikâyât ve mudhikâne edâlarıyla zevk-yâb olup altun ihsân ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Za 28, L 5, Yevm-i İsneyn'de Neşât-âbâd'a teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı zuhru edâ edüp Beylerbeyi'ne teşrîf, çifte maksûrede bir mikdâr ârâm ba‘dehû bâğ köşküne ‘azîmet ve Nasûhî-zâde'nin mükerrer mûsikî faslı ile zevk-yâb ve altun ihsân ve salât-ı ‘asrı edâ ve fiskıyyeli kasrda tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr ‘avdet olundu.

Za 29, L 6, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve mûsikî faslı ve Kilârlı küçük mü‘ezzin İbrâhîm kulları bir semâ‘î yapup âgâze eyledikde altun ihsân ve pûteye remy-i sihâm ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Za 30, L 7, Yevm-i Erba‘â'da sâ‘at üç buçukda mâbeynciler ile maktûl Süleymân'ın sarâyına teşrîf, bir sâ‘at mikdârı ârâm ba‘dehû ‘avdet, vakt-i zuhrda

Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve meyve tenâvül ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve köşk bekçisine altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu. [33b]

Sene 1167 Şehr-i Zilhicce

Z 1, L 8, Yevm-i Hamîs'de seherî Sâhilsarây-ı Beşiktaş'dan Topkapusı'na göç ile nakl ü teşrîf-i hümayûn olmuştur. Vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssayı temâşâ esnâsında Bosna cânibinden hitâm-ı hizmetle gelen sâbıkâ başçukadâr silahşor-ı şehriyârî Mehmed Bey 'arza duhûl ve hurûc eyleyüp ba'dehû Kırım Hânı tarafından gelen 'ubûdiyyet-nâme manzûr-ı hümayûn ve bu kullarına teslîm ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve tenâvül-i meyve ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Z 2, L 9, Yevm-i Cum'a'da Ayasofya-i Kebîr'de salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

Z 3, L 10, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları tebrîk-i kudûm ile rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz mahalline ric'at ba'dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu.

Z 4, L 11, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, kahve-nûş ve salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve üzüm tenâvül ve devekuşlarına it'âm-ı nân ve bâzîçe-i tomak temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Z 5, L 12, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, 'ıydiyye gelen esbler ile esbân-ı hâssa temâşâ ve bâzîçe-i şatranc ve kütük mülâ'abesi ve Kırım Hânı tarafından gelen on altı re's bârgîrler manzûr-ı hümayûn ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

Z 6, L 13, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve üzüm tenâvül ve nüdemâ ve çavuşân ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ ve 'avdet olundu. Yevm-i mezbûrda peşgîr ağası Mehmed Bey kulları itmâm-ı hizmetle Âsitâne'ye gelmiştir.

Z 7, L 14, Yevm-i Erba'a'da şevketlü efendimiz Topkapusı'ndan seherî Sarây-ı Cedîd'e göç ile teşrîf ü nakl eyleyüp biniş 'afv olundu.

Z 8, L 15, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve esbân-ı hâssa temâşâsı esnâsında şevketlü efendimizin lisân-ı hümayûnlarından istimâ' olundu ki "bu sene-i mübâreke de Âsitâne-i 'aliyyeye iki yüz bin sekiz yüz elli re's kurbânlık ganem gelmiştir" deyü haber verilmiştir. Ba'dehû mîrâhûr-ı evvel tarafından gelen ganemler manzûr-ı hümayûn ve silahdâr tarafında hıfz için gelen ganemler zamm olunup ve salât-ı 'asrı edâ birle harem-i hümayûna 'avdet olundu. Vakt-i gurûbda mâbeyn tarafından Hırka-i Şerîfe teşrîf, salât-ı mağribi edâ ve harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Z 9, L 16, Yevm-i Cum'a'da câmi'-i hümayûn tarafından Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu. Vakt-i 'asra karîb Sofa-i hümayûn'da havuz ittisâlindeki kasma teşrîf, silahdâr ağa kulları hediye kurbânların 'arz ve manzûr-ı hümayûn olunup ba'dehû salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ ve 'Arz Odası kapusunda vaz' olunan Hind-kârî taht-ı şerîfe teşrîf, âyîn-i şâhâne icrâ ba'dehû 'Arz Odası'na 'azîmet, hutabâ ve imâmlar kırâ'at-ı Kur'ân ve du'â olunup silahdâr ağa kulları yerine teşrîf, hediyeleri manzûr ve makbûl-i hümayûn ve boğça hediyeler dahi 'arz olunup harem-i hümayûna irsâl ve müceddeden yapılan bî-misl ve zî-kıymet mücevher bıçak tekâmîl olunmağın manzûr-ı hümayûn ve pesendide olunup ba'dehû ağayân-ı hâssaya altun nisâr ve tenâvül-i ta'âm ve tomakcılara para ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı mağribi Hâsoda Câmi'-i Şerîfi'nde edâ birle harem-i hümayûna 'avdet olundu.

Z 10, L 17, Sebt gecesi sâ'at on buçukda Hırka-i Şerîfe teşrîf, ağayân-ı hâssa ve sakallı bî-zebân [34a] ve cüceğân ve sakallı musâhibler mu'âyede eyleyüp ve salât-ı fecri Hırka-i Şerîf'de edâ ve Feth-i Şerîf tilâvet olunup 'Arz Odası'na teşrîf ba'dehû sorguçlu kavuk ve kabaniçe ilbâs olunup hekîmbaşî ve imâm-ı evvel dâmenbûs ve du'â ile hitâm ba'dehû Bâbü's-sa'âde'de vaz' olunan altun taht-ı hümayûna teşrîf, hân-zâdeler ve ricâl-i devlet ve 'ulemâ ve sâ'ir mu'âyede eyleyüp ba'dehû 'Arz Odası'nda alay tertîb olunca bir mikdâr ârâm ba'dehû Sultân Ahmed Câmi'-i Şerîfi'ne teşrîf, salât-ı 'ıydî edâ ve 'avdet ve 'Arz Odası'nda kabaniçeyi ve sarık tebdîl eyleyüp Hâsoda kapusunda âmâde kılınan kurbânlık ganemlerden on mikdârı kurbân zebh ve İftâr Köşkü'ne teşrîf, Enderûn halkı şâl-bûsla şeref-yâb ve bostâncıbaşî ve bostâncılar kethudâsı ve haseki ağa ve kozbekcibaşî ve sofa bekçisi şâl-bûs ve tenâvül-i ta'âm ve harem-i hümayûna 'avdet, vakt-i zuhrda Yalı Köşkü'ne

teşrîf, salât-ı zuhru edâ, pehlivânlar ve esbân-ı hâssa ve çengiler temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 11, L 18, Yevm-i Ehad'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam kulları tebrîk-i ‘ıyd-i şerîf ile rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba‘de'l-‘arz Enderûn ağaları ve harem ağaları ve silahşor ağalar mülâ‘abe-i cirid ve sadr-ı a‘zam tarafından altunlar ihdâsı ve pehlivânlar ve esbân-ı hâssa temâşâ ve sadr-ı a‘zam tarafından beş ‘aded donanmış esbler ‘arz, esbân-ı hâssaya ilhâk ve çengiler temâşâ ve sadr-ı a‘zam kulları me‘zûnen mahalline ric‘at ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 12, L 19, Yevm-i İsneyn'de salât-ı fecri Hırka-i Şerîf'de edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet, vakt-i zuhrda Sarây-ı ‘atîk'a biniş olup câmi‘-i hümayûn tarafından ‘azîmet olunup imâreti muvâcehesinde câmi‘-i hümayûn için getirilen mâ-i latîf cereyân etdirilmeğın mezbûr âb-ı sâfîden nûş-ı ‘âfiyet ve câmi‘-i şerîfi temâşâ ederek Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve sadr-ı a‘zam cündîleri temâşâ, mecmû‘u cündîlere ikişer def‘a altun ihsân ve sadr-ı a‘zam kethudâsı esblerin ‘arz eyledikde beş ‘adedi dahi esbân-ı hâssaya zamm olunup pehlivânlar ve ayu ile saksonlar ma‘rekeleri ve çengiler mülâ‘abesi temâşâ ve mi‘mâr ağa kulların huzûr-ı hümayûna ihzâr olunup Sultân Bâyezîd Câmi‘-i Şerîfi'nin zelzelede kubbesi ve sâ‘ir rahne-dâr olan mahallerin yapılmasıyçün lisânen sipârîş ve ihtimâm olunmasıyçün tenbîh ve emr-i hümayûn olunup ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Z 13, L 20, Yevm-i Sülâsâ'da Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, pehlivânlar ve esbân-ı hâssa ve zorbâzlar ve hokkabâz, kuklabâzlar temâşâ ve taşra hânendelerine mûsikî faslı hitâmında bozuk-zen Deli Monlâ Mehmed, câmi‘-i şerîf kasîdesi ‘arz eyledikde altun ihsân-ı hümayûn olunup ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 14, L 21, Yevm-i Erba‘â'da şevketlü efendimiz cevzî sofa kaplu kākum serhaddî lübs-i hümayûn ve ağayân-ı ‘arz kullarına dahi kākum serhaddî lübs olunmağa izn-i hümayûn olunup Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve Hazîneli İbrâhîm Cüce'yi Hastalar'dan kıyâfetiyle getirdüp zevk-yâb olunup ve salât-ı ‘asrı edâ birle harem-i hümayûna ‘avdet olundu.

Z 15, L 22, Yevm-i Hamîs'de Mahbûbiyye Dîvânhanesi'ne [34b] teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Z 16, L 23, Yevm-i Cum'a'da şevketlü efendimiz seherî Topkapu'ya göç ile teşrîf-i hümâyûn olup salât-ı cum'ayı Ayasofya-i Kebîr'de edâ ve Topkapu'ya 'avdet olundu.

Z 17, L 24, Yevm-i Sebt'de şevketlü efendimiz sofa kaplı semmûr serhaddî lübs-i hümâyûn buyurulup ve ağayân-ı 'arz kullarına dahi semmûr serhaddî lübs olunmağa izn-i hümâyûn olup vakt-i zuhrda Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve 'acemî cündîleri ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Z 18, L 25, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve Meddâh Hasan Ağa'nın fıkralarıyla zevk-yâb ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

Z 19, L 26, İsneyn gecesi sâ'at üçde zelzele-i şedîde olup ferdâsı şevketlü efendimiz seherî Tersâne-i 'âmire Bâğçesi'ne göç ile nakl ü teşrîf-i hümâyûn olup vakt-i zuhrda Bahâriyye'ye teşrîf-i hümâyûn, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve sebûya tûfeng temâşâ ve sebûya isâbet edenlere altun ihsân ve nûdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı 'asrî edâ ve tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve filike-süvâr 'avdet olundu.

Z 20, L 27, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ, üzüm ve çörek tenâvül ve çukadâr-ı rikâb-ı hümâyûn haseki Mehmed Ağa gerçi dengi olmayup lâkin mudhikâne İdrîsoğlu ile güreş iddi'â etmekle huzûr-ı hümâyûnda güreş edüp ayağın dahi kaldırmağa iktidârı olmadığından meges gibi üzerinde dolaşup vâfir zevk-yâb ve altun dahi ihsân olunup ve salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

Z 21, L 28, Yevm-i Erba'â'da mahfîce tebdîle 'azîmet-i hümâyûn olunmağın biniş 'afv olundu.

Z 22, L 29, Yevm-i Hamîs'de Defterdâr İskeleyi'nden esb-süvâr, Dâvûdpaşa'ya teşrîf, Av Kapısı dâhilinde kameriyyeli kasrda bir mikdâr ârâm olunup havâsı olmamağla havuzlu maksûreye teşrîf, kahve-nûş ba'dehû Mehmed Paşa Köşkü'ne 'azîmet, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaran kullarına altun ihsân ve nûdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve hâzırbasan ta'bîr

olunan tayra şâhîn salıverüp aldiran av ağasının hademesine altun ihsân ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet şüd.

Z 23, L 30, Yevm-i Cum‘a'da Ebâ Eyyûb-ı Ensârî Türbesi'nde salât-ı cum‘ayı edâ ve türbedârlara altun ihsân ve ‘avdet olundu.

Z 24, Teşrîn-i Evvel 1, Yevm-i Sebt'de Tersâne Bâğçesi'nde havuzlu kasra teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mûsikî faslı ve sadr-ı a‘zamdan gelen doru esbe “Ser-fürû” isim ta‘yîn-i hümayûn buyurulup silahşor ‘Abdurrahmân Ağa sadr-ı a‘zama i‘lâm eyleyüp vâfir altun ve bir kat esvâbile mülebbes⁶³¹ olduğu hâlde huzûr-ı hümayûna gelüp manzûr-ı hümayûn ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

Z 25, Ta 2, Yevm-i Ehad'de Bahâriyye'ye teşrîf-i hümayûn ve salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve menzile tîr endâhte ve Bekir Ağa'ya ta‘lîm için verilen Seyyid Mustafa mûsikî faslı ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve ‘avdet olundu.

Z 26, Ta 3, Yevm-i İsneyn'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a‘zam kulları rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ba‘de'l-‘arz mahalline ric‘at ile ruhsat-yâb ve esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet, yevm-i mezbûrda sadr-ı a‘zam kethudâsı ‘Abdullâh Efendi'ye [35a] iki tuğ ile ( ) mansıbı ihsân ve bostâncıbaşı esbak Hüseyin Ağa sadr-ı a‘zam kethudâsı olup ve Kitâbhâne-i Enderûn hocası Yûsuf Efendi-zâde merhûm olmuştur.

Z 27, Ta 4, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rû‘yet ve ziyâret-i Hırka-i Şerîf ve nerdübân başındaki kasrda tenâvül-i ta‘âm ve filike-süvâr ‘avdet olunup biniş ‘afv olundu.

Z 28, Ta 5, Yevm-i Erba‘â'da Ebâ Eyyûb-ı Ensârî'de Hüseyin Paşa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı ‘asrı edâ, tenâvül-i ta‘âm esnâsında Hâcî Bekir Ağa tarafından gelen ta‘âmdan tenâvül ve oğlu ile Seyyid Mustafa mûsikî faslı ile zevk-yâb ve altun ihsân ve kahve-nûş birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda Kitâbhâne-i Enderûn'a Seferli hocası Hamîdî Mehmed Efendi hoca olup Seferli Odası'na Galata Sarâyı'nın başoda hocası hoca ta‘yîn olunmuştur.

⁶³¹ Metinde ملبس imlasıyladır.

Z 29, Ta 6, Yevm-i Hamîs'de Okmeydânı'nda sâye-bân-ı hümâyûna teşrîf, salât-ı zuhru edâ, menzile tîr endâhte olunup dokuz yüzcülerden çukadâr Feyzullâh koşu alup ve bincilerde çukadâr Sun'ullâh Ağa koşu alup pesendide-i hümâyûn olmuşdur. Ba'dehû salât-ı 'asrı edâ edüp Tersâne Bâğçesi'nde havuzlu kasra 'azîmet ve mahall-i mezbûrda tenâvül-i ta'âm ve kahve-nûş ve Galata Kitâbhânesi'nin defteri tamâm tahrîr olunmağla manzûr-ı hümâyûn olunup harem-i hümâyûna 'avdet olundu.

Sene 1168 Muharremü'l-harâm

M 1, Ta 7, Yevm-i Cum'a'da Ebâ Eyyûb-ı Ensârî civârında Zâl Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 2, Ta 8, Yevm-i Sebt'de Galata Sarâyı'nda hasbeten lillâhi te'âlâ şevketlü efendimizin inşâ buyurdıkları Kütübhanê-i hümâyûn'a vaz' olunmak için tertîb olunan kütüb-i nefîse-i münifeleri sepetlere vaz' olunup şevketlü efendimiz Tersâne'de olmak hasebiyle seherî Tersâne-i 'âmire Bâğçesi tarafından sandallar ile Tophâne İskeleyi'nden ihrâc olunup Galata ağası mecmû'u teberdârları ve sâ'ir ocaklılarıyla istikbâl ve alay ile Kitâbhâne-i hümâyûn'a getirilüp Sır kâtibi Mehmed Efendi ve Başsandıkdaş 'Abdurrahmân Ağa ve Kaftâncı 'Ömer Efendi ve Kilârcı Memiş Ağa ve Hazîneli Yûsuf Efendi ve Kilârlı câmi'-i şerîf imâmı Ahmed Ağa kitâb sandıkların ardında gidüp ve Silahdâr-ı Şehriyârî 'Ali Ağa hazretleri Okmeydânı tarafından teşrîf edüp ve Kitâbhâne hocası olan Muhaddis Mehmed Efendi ve üç oda hocaları ve şeyhül-kurrâsı ve müfettiş-i Haremeyni's-şerîfeyn ve mütevellîsi ve kâtibi ve derse ta'yîn olunan otuz nefer halîfeleri ve mecmû'u Enderûn gılmânı derûn-ı kütübhanede ve bîrûnunda cem' olup evvelen vakf-ı hümâyûn buyurulan Mushaf-ı Şerîf'den Fâtiha-i Şerîf ile Sûre-i Bakara'dan bir 'aşr-ı Kur'an-ı 'azîmü's-şân tilâvet ile ibtidâ, ba'dehû Kütübhanê hocası [35b] Mehmed Efendi *Tefsîr-i Beyzâvî*'den Fâtihatü'l-Kitâb'dan bed' ile tadrîs ve ders hitâmında sâhibül-hayrât ve'l-hasenât şevketlü kerâmetlü pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretlerine 'azîm du'âlar olunup Hakk celle ve 'alâ şevketlü efendimizin sa'yini meşkûr ve nice hayrât-ı cezîleye muvaffak ile mesrûr eyleye, âmîn. Ve hoca efendilere ta'yîn buyurulan Muharrem vazîfeleri teslîm ba'de-zîn kütübhanê kapısının tarafeyninde yapılan musluklardan âb-ı sükkerîn cereyân etdirilüp Enderûn ağaların sîr-âb olundu.

Ba‘dehû kitâbları hıfz için yapılan mahallere mecmû‘u âmâde kılınan fûnûn-ı şettâyı muhtevî kütüb-i mütenevvi‘ayı vaz‘ ve itmâmında hâfız-ı kütüblerine ve halîfelerine ve sâ‘ir hademe-i kütübhâneye ta‘yîn buyurulan vazîfe-i yevmiyyeleri Muharrem vazîfesi olmak üzere mukaddemce edâ ile taltîf ve mesrûr buyurulup ba‘de-zîn derûn-ı kütübhânedede bir ‘aşır tilâvet-i Kur‘ân-ı ‘azîmü’ş-şân ile hâtîme olundu. Ve şevketlü efendimiz dahi mahfîce mâbeynciler ile sahrâ temâşâsına tebdîlen ‘azîmet buyurdular.

M 3, Ta 9, Yevm-i Ehad'de Hâsoda Köşkü'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ ba‘dehû silahdâr ağa kulları Galata Sarâyı'na vakf-ı hümayûn buyurulan kütübler ne güne vaz‘ olunduğun takrîr eyledikde bu kullarına tafsîli üzere tahrîri emr-i hümayûn buyurulmağın bâlâda tahrîr olunduğu üzere silahdâr ağa kulları ‘arz eyledikde pesendide-i hümayûn buyurulup sadr-ı a‘zam tarafından vak‘a-nüvîse verilüp vak‘aya tahrîr olunması fermân-ı hümayûn olmuştur. Ve sâliyye târîhler ‘arz olundukda altun ihsân ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 4, Ta 10, Yevm-i İsneyn'de seherî şevketlü efendimiz Tersâne Bağçesi'nden göç ile Topkapısı'na teşrîf, vakt-i zuhrda Ağa Bağçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve harem-i hümayûn süvârî cündîleri temâşâ ve altunlar ihsân ve bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve Tatar Hân hazretleri tarafından gelen bârgîrlerden bir bârgîr ifrâz, ‘ulemâ donanmasıyla donanup Galata hocaların süvâr için Galata ağasına irsâl ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 5, Ta 11, Sülâsâ gecesî sâ‘at yedide mîrâhûr-ı evvel Sâdık Ağa'nın hânesinden ihrâk-ı küllî zuhûr edüp şevketlü efendimiz defterdâr efendinin hânesine teşrîf, bir buçuk sâ‘at ârâm ba‘dehû Sarây-ı ‘atîk'a teşrîf, sekiz buçuk sâ‘at ihrâk olup Sarây-ı ‘atîk civârında muntafî olunca te‘hîr edüp ba‘dehû Sarây-ı hümayûn'a ‘avdet olunup biniş ‘afv olundu. Hattâ şerâr-ı nârdan Sarây-ı ‘atîk'da bir kebîr ağacın zirvesinden bir mikdârı muhterik olmuştur.

M 6, Ta 12, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bağçesi'ne teşrîf, [36a] salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve Meddâh Hasan Çelebi fıkralar nakli ile zevk-yâb ve üzüm tenâvül ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 7, Ta 13, Yevm-i Hamîs'de şevketlü efendimiz çukaya kaplı semmûr erkân lübs ve ağayân-ı ‘arz kulları semmûr kontoş lübs olunmağa izn-i hümayûn

olup vakt-i zuhra karîb sandal-süvâr Kurşumlu⁶³² Mahzen'den esbe [süvâr] Galata Sarâyı'nda müceddeden îcâd buyurdıkları Kütübhâne-i hümâyûn'a teşrîf, vaz' olunan kitâbları temâşâ ba'dehû dersihânesindeki taht-ı hümâyûna iclâs, Kütübhâne hocası *Buhârî-i Şerîf*'den bed' ve du'â-yı pâdişâh-ı 'âlem-penâh ile hitâm eyledikde mezbûr hocaya yüz gurus ve meclisde olan üç oda hocalarıyla şeyhü'l-kurrâsına altmışar gurus ihsân ve otuz nefer hulefâlarıyla sâ'ir hademe-i kütübhâneye biner akçe ihsân ile mesrûr ve mahall-i mezbûrda salât-ı zuhru edâ ve taşrasındaki hümâyûnda⁶³³ bir mikdâr iclâs ve kapunun tarafeyninde olan çeşmelerden seyelân eden eşribe-i sükkerîn ile mahlût âbdan nûş edenleri temâşâ ba'dehû bâğçeye nâzır kasr-ı hümâyûna teşrîf, bir mikdâr ârâm ve berberbaşı sâbık Süleymân Ağa'nın ze'âmetine ilhâk olan ze'âmete hatt-ı hümâyûn ve Hazîneli çukadâr 'Asrî Mahmûd Ağa'nın ze'âmet 'arzuhaline hatt-ı hümâyûn keşide ba'dehû meydân tarafındaki köşke teşrîf, iç ağalarına tomak ve mülâ'abe-i şâ'ir ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrî edâ ve Galata ağasına hil'at ilbâs ve Enderûn halkına ve sâ'ir ocaklarına in'âm u ihsân-ı hümâyûn olunup ve yine Kurşumlu Mahzen'den filike-süvâr 'avdet olundu.

M 8, Ta 14, Yevm-i Cum'a'da Vâlide Câmî'-i Şerîfî'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 9, Ta 15, Yevm-i Sebt'de çukaya kaplı semmûr serhaddî lübs-i hümâyûn, İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve devekuşlarına ziyâfet-i nân ve üzüm tenâvül ve bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve Galata Kitâbhânesi'nin hatt-ı hümâyûn keşide olunmuş defteri sadr-ı a'zam tarafından gelmeğin bu kullarına huzûr-ı hümâyûnda teslim olunup silahdâr ağa yerine îsâl olunup ba'dehû salât-ı 'asrî edâ birle 'avdet olundu.

M 10, Ta 16, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve 'âşûrâ tabh olunmağın tenâvül ve silahşor ağalara dahi 'âşûrâ tenâvül etdirilüp silahşor Kara Mehmed Ağa'yı ba'de't-tenâvül huzûra getirilüp bir mikdâr curcuna mülâ'abesiyle zevk-yâb ve altun ihsân ve çavuşân ve nüdemâya 'âşûrâ tenâvül etdirilüp ve tomak mülâ'abesi temâşâ ve salât-ı 'asrî Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

⁶³² + Mahzen

⁶³³ Bu kelimeden önceki kelimenin sehven yazılmadığı anlaşılmaktadır. Unutulan kelime "maksûre" olabilir.

M 11, Ta 17, [36b] Yevm-i İsneyn'de semmûr kontoş-ı hümayûn lûbs ve Halıcılar Köşkü'nde hemşîre-i mükerreme 'ismetli Safiyye Sultân sarâyına berren teşrîf-i hümayûn, ba'de'l-'asr Yenikapu İskeleyi'nden sandal-süvâr 'avdet olundu.

M 12, Ta 18, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, mesâlih-i müslimîni rü'yet ba'dehû silahdâr ağa kulları yerine teşrîf-i hümayûn, sorguçlu sarık ve sarı kabaniçe ilbâs ile 'Arz Odası'na 'azîmet, yeni gelen Venedik balyosu rikâb-ı hümayûna yüz sürüp nâmesiyle hedâyâsın 'arz eyleyüp ba'dehû şevketlü efendimiz Topkapu'ya 'avdet, vakt-i zuhrda Sepetciler Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve 'ismetli Safiyye Sultân hazretlerinin beslemesi olup vekîlharcı olan Hasan Bey kulları silahşorluk ile zemîn-bûs ba'dehû mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 13, Ta 19, Yevm-i Erba'â'da Mahbûbiyye'de 'âşûrâ tabh olunup ocaklara ve fukarâ ve zu'afâyâ tevzî' olunduğun temâşâ ve harem-i hümayûnda ârâm olunmağın biniş 'afv olundu.

M 14, Ta 20, Yevm-i Hamîs'de 'Ali Bey Karyesi'ne biniş olup Bostân İskeleyi'nden Râmî Çiftliği'ne teşrîf, kahve-nûş, bir mikdâr ârâm ve salât-ı zuhru edâ ba'dehû berren sahrâyı temâşâ ederek 'Ali Bey Karyesi'nde sâyebân-ı hümayûna teşrîf, sebûya tûfeng temâşâ ve altun ihsân ve mûsikî faslı ve çavuşân ve nüdemâyâ altun nisâr ve salât-ı 'asrı edâ, tenâvül-i ta'âm ve filike-süvâr ve salât-ı mağribi Tersâne Bâğçesi'ndeki kasrda edâ birle Topkapu'ya 'avdet olundu.

M 15, Ta 21, Yevm-i Cum'a'da Sultân Ahmed Câmî'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 16, Ta 22, Sebt gecesi Fındıklı Câmî' ittisâlinde ihrâk vâki' olup muntafi olmağla 'azîmet olunmayup ferdâsı İncülü Kâşânesi tarafı halvet olup vakt-i zuhrda Hırka-i Şerîfe teşrîf, salât-ı zuhru edâ ve 'avdet olundu.

M 17, Ta 23, Yevm-i Ehad'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, Enderûn süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaranlara altun ihsân ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve Sakallı 'Ali Bey Dilsiz varaklı çifte محمد ve çifte vâv 'arz eyledikde Galata Kütübhânesi'ne âvîze olunması fermân-ı hümayûn ve altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 18, Ta 24, Yevm-i İsneyn'de Gülhâne Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaranlara altun ihsân ba'dehû İncüli Kâşânesi'ne 'azîmet, 'âşûrâ tenâvül ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve hımâr-ı Mısırîler ile esb-i bahrîlere bî-zebânân ve çavuşânı süvâr ile zevk-yâb ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 19, Ta 25, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup vakt-i zuhrda Sepetciler Kasrı'na teşrîf, esbân-ı hâssayı temâşâ ve 'âşûrâ tenâvül ve dülbend ağası 'Osmân Ağa'nın bir cedîd hüseyin⁶³⁴ [37a] semâ'isini birâderi Nu'mân Çavuş âgâze eyledikde pesendîde-i hümayûn ve Nu'mân Çavuş'a on nısfıyye altun ihsân ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 20, Ta 26, Yevm-i Erba'â'da Sepetciler Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 21, Ta 27, Yevm-i Hamîs'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, harem ağaların süvârî cündîlerin temâşâ, cirid çıkaranlara altun ihsân ve 'âşûrâ tenâvül ve esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 22, Ta 28, Yevm-i Cum'a'da Mahmûd Paşa Câmi'-i Şerîfi'nde salât-ı cum'ayı edâ birle 'avdet olundu.

M 23, Ta 29, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ esnâsında kapu ağasına kü[r]k ilbâs ve rikâbiyye 'arzuhâllerine hatt-ı hümayûn keşîde ve bâzîçe-i şatranc temâşâ ve nüdemâ ve çavuşâna altun nisâr ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı edâ birle 'avdet olundu.

M 24, Ta 30, Yevm-i Ehad'de İncüli Kâşânesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssayı temâşâ ve bâzîçe-i şatranc ve mûsikî faslı ve salât-ı 'asrı Hırka-i Şerîf'de edâ birle 'avdet olundu.

M 25, Ta 31, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sadr-ı a'zam kulları tashîh-i mizâc etmekle rikâb-ı hümayûna rûy-mâlîde ve ba'de'l-'arz me'zûnen mahalline ric'at ve bir güğüm 'âşûrâ ihsân-ı hümayûn olmağın telhîsî

⁶³⁴ Metinde حسنى imlasıyla.

yediyle irsâl ba‘dehû esbân-ı hâssa temâşâ ve âbdest odasında gelen telhîse hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

M 26, Teşrîn-i Sâni 1, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân yerine teşrîf, altmış yedi reşen mevâcibi ihrâc olunmağın taksîmi içün hatt-ı hümâyûn keşîde ba‘dehû tenâvül-i ta‘âm ve kahve-nûş ve mevâcib tekâmîl haberi vürûd eyledikde teveccüh yazılı hümâ kuşu sorguçlu sarık ve semmûr erkân kürkle ‘Arz Odası'na teşrîf, tertîb olunan üzre yeniçeri ağası ve kâdî‘askerler ve sadr-ı a‘zam ve defterdâr kulları ‘arza duhûl ba‘de'l-itmâm Topkapu'ya ‘avdet olunup ba‘de'z-zuhr mâbeynciler ile Atîk Sepetciler'e teşrîf ba‘de'l-‘asr Topkapu'ya ‘avdet olundu.

M 27, T 2, Yevm-i Erba‘â'da Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve mîrâhûr-ı sâni Mustafa Ağa Bağdâd'dan yevm-i mezbûrdan üç gün mukaddem gelmekle ‘arza duhûl ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu. Yevm-i mezbûrda sâ‘at sekizde kapudân-ı deryâ Mehmed Paşa Âsitâne'ye gelüp Tophâne muvâcehesinde lenger-endâz-ı ikâmet olmuşdur.

M 28, T 3, Yevm-i Hamîs'de Sa‘d-âbâd'a teşrîf, salât-ı zuhru edâ, sebûya tûfeng atılup Şâhinci İbrâhîm Ağa sayd olunmuş tuyûr ile [37b] gelüp huzûr-ı hümâyûnda tûfeng atup sebûyu şikest etdikde bir ceyb altun ihsân ve kable'l-‘asr tecdîd-i vuzû ve tenâvül-i ta‘âm esnâsında sayddan tenâvül ederken bir kemik pâresi engüş-i hümâyûndan dem cereyân ettirmekle ba‘de't-ta‘âm tecdîd-i vuzû ve salât-ı ‘asrı edâ ve kahve-nûş ve çavuşân ve nüdemâya altun nisâr ve ‘avdet olundu.

M 29, T 4, Yevm-i Cum‘a'da dâru's-sa‘âde ağası el-Hâc Beşîr Ağa Câmi‘-i Şerîfî'ne teşrîf ve hatîbini ismâ‘ ile salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

Sene 1168 Saferu'l-hayr

S 1, T 5, Yevm-i Sebt'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, mevâcib devr olunmağla silahdâr ağa kulları sadr-ı a‘zama kürk ve murassa‘ hançer ve hatt-ı hümâyûn götürmekle telhîs ile gelüp şâl-bûs ve salât-ı zuhru edâ ve Dürri-zâde Efendi'den gelen hediye kitâblara manzûr-ı hümâyûn ve esbân-ı hâssa temâşâ ve muhtasârî çukadârlara kütük ve mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrı edâ birle ‘avdet olundu.

S 2, T 6, Yevm-i Ehad'de Sepetciler Kasrı'na teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve Hazîneli Derzi Hüseyin Ağa kullarına

ze‘âmet ihsân ve hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı ‘asrî Hırka-i Şerîf’de edâ birle ‘avdet olundu.

S 3, T 7, Yevm-i İsneyn’de sâ‘at üç buçukda Yalı Köşküne teşrîf, sadr-ı a‘zam kulları istikbâl ve ‘arz-ı⁶³⁵ ‘arîz ba‘dehû kapudân-ı deryâ Mehmed Paşa kulları dahi sadr-ı a‘zamla huzûr-ı hümâyûna gelüp çekdirme beyleri ve kapudanlar hil‘at ilbâs olunmuş gelüp huzûrda zemîn-bûs ba‘dehû sadr-ı a‘zam ve kapudan paşa semmûr hil‘atler ilbâs olunup kapudan paşa çekdirmeye süvâr, top şennikleriyle huzûr-ı hümâyûndan Tersâne-i ‘âmire’ye dâhil olup sadr-ı a‘zam dahi me’zûnen mahalline ric‘at, şevketlü efendimiz dahi halîfe yerine teşrîf, esbân-ı hâssa temâşâ ve salât-ı zuhru edâ, kahve-nûş ve kütük temâşâ ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 4, T 8, Yevm-i Sülâsâ’da Dîvân olmayup Ağa Bâğçesi’ne beyâz tilki meneviş kontoş lûbs ile teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa temâşâ ve sadr-ı a‘zam hânendelerine mûsikî faslı ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 5, T 9, Yevm-i Erba‘â’da Ağa Bâğçesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssa ve ‘acemî süvârî cündîleri temâşâ, cirid çıkaranlara altun ihsân ve âbdest odasın[d]a çukadâr Mahmûd Ağa’nın ze‘âmet berâtına hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

S 6, T 10, Yevm-i Hamîs’de Hırka-i Şerîf’de salât-ı zuhru edâ ve mizâc-ı hümâyûna ‘illet müstevlî olmağla Sünnet Odası’na teşrîf ve Medâyin-i Sâlih’de binâ buyurdıkları kal‘anın tasvîri gelüp manzûr-ı hümâyûn ve nüdemâ ile sohbet-güzâr ve mîru’l-hâc paşanın çukadârı huccâc-ı müslimînin selâmetle ‘avdet haberin getürüp ve salât-ı ‘asrî [38a] Sünnet Odası’nda edâ edüp Topkapu’ya ‘avdet olundu.

S 7, T 11, Yevm-i Cum‘a’da Ayasofya-i Kebîr’de salât-ı cum‘ayî kâ‘iden edâ birle ‘avdet olundu.

S 8, T 12, Yevm-i Sebt’de Ağa Bâğçesi’ne teşrîf, salât-ı zuhru edâ, esbân-ı hâssayı temâşâ ve ‘Osmân Mollâ’dan gelen hediye kitâblara manzûr-ı hümâyûn ve çavuşânı himâr-ı Mısırî ve himâr-ı vahşîye süvâr ile eğlenüp ve mezbûr[lara] altun nisâr ve salât-ı ‘asrî edâ birle ‘avdet olundu.

⁶³⁵ Metinde “arza” şeklindedir.

S 9, T 13, Yevm-i Ehad'de 'illet-i mezbûra devâ me'mûlüyle eşribe-i hekîmâne nûş ve harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 10, T 14, Yevm-i İsneyn'de Ağa Bâğçesi'ne teşrîf, âbdest odasında bir mikdâristirâhat ba'dehû kasr-ı mezbûrda salât-ı zuhru edâ ve harem ağalarının süvârî cündîleri temâşâ ve altunlar ihsân ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve Seferli'de Kâdiköylü Mehmed Ağa'ya Tersâne üçüncü Mahzen-i Çûb halîfeliğın ihsân ve 'arzu hâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve salât-ı 'asrı âbdest odasında edâ birle 'avdet olundu.

S 11, T 15, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olup 'illet müştedd olmağla teşrîf olunmadı.

S 12, T 16, Yevm-i Erba'â'da mâbeynciler ile imrâr-ı vakt olundu.

S 13, T 17, Yevm-i Hamîs'de harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 14, T 18, Yevm-i Cum'a'da câmi'-i şerîfe teşrîf olunmayup mâbeyn odasına teşrîf, biniş takımı varup esbân-ı hâssa temâşâ ve nüdemâ ve çavuşân ile sohbet-güzâr ve salât-ı 'asrı edâ, biniş takımına izin verildi.

S 15, T 19, Yevm-i Sebt'de seherî tırâş olunup vakt-i zuhrda mâbeyn odasına teşrîf, biniş takımı taleb, salât-ı zuhru edâ ba'dehû sadr-ı a'zam kulları rikâb-ı hümâyûna rûy-mâlîde ba'de'l-'arz me'zûnen mahalline ric'at ve esbân-ı hâssayı temâşâ ve salât-ı 'asrı edâ, biniş takımına izin verilüp "mizâc-ı hümâyûn nev'â sıhhate tebdîl oldu" me'mûlüyle sadr-ı a'zam tarafından Enderûn ağalarına ve Galata ağalarına ve ak ağalara ve zülüflü teberdârlara ve bostâniyân-ı hâssaya ihsânlar olunmuştur.

S 16, T 20, Yevm-i Ehad'de harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 17, T 21, Yevm-i İsneyn mâbeynciler ile imrâr-ı vakt olunup hacc-ı şerîf 'avdetinde 'Aynü'z-zerkâ'da Hâsodabaşı Mustafa Ağa vefât etmekle Şâm vâlîsi çukadârı haber vermiştir.

S 18, T 22, Yevm-i Sülâsâ'da Dîvân olmayup harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 19, T 23, Yevm-i Erba'â'da harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 20, T 24, Yevm-i Hamîs'de mâbeyn odasına teşrîf, 'arz ağaları ve Hâne-i hâssa ağaları ve çavuşân ve nüdemâ kulları taleb ve hâsodabaşı vekîli olan Zilîfkeli Mehmed Ağa'ya hâsodabaşılık kürkü ilbâs ve Kilârlı Mumbaşı Ahmed Ağa'ya

ze‘âmet ihsân ve ‘arzuhâline hatt-ı hümâyûn keşîde ve iki sâ‘at ârâm olunup mezbûrlara izin verildi.

S 21, T 25, Yevm-i Cum‘a‘da Dâye Kadın Câmi‘-i Şerîfi‘ne teşrîf, ku‘ûden salât-ı cum‘ayı edâ birle ‘avdet olundu.

S 22, T 26, Yevm-i Sebt‘de harem-i hümâyûnda tırâş olunup haremde ârâm olundu.

S 23, T 27, Yevm-i Ehad‘de yine harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 24, T 28, Yevm-i İsneyn‘de mâbeyn [38b] odasına⁶³⁶ teşrîf, ‘arz ağaları ve Hâne-i hâssa ağalarından ba‘zı ve çavuşân ve nüdemâyı taleb, bir mikdâr sohbet ve iki telhîse hatt-ı hümâyûn keşîde olunup za‘f gâyetle müstevlî olmağın izin verildi.

S 25, T 29, Yevm-i Sülâsâ‘da Dîvân olmayup harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 26, T 30, Yevm-i Erba‘â‘da dahi harem-i hümâyûnda ârâm olundu.

S 27, Ka 1, Yevm-i Hamîs‘de dahi harem-i hümâyûnda ârâm.

S 28, Kânûn-ı Evvel 2, Yevm-i Cum‘a‘da Dâye Kadın Câmi‘-i Şerîfi‘ne teşrîf, bir iki yudum âb gücile nûş ve yalnız salât-ı cum‘ayı ku‘ûden ve ‘ucâleten edâ edüp ba‘de‘d-du‘â çakâl-ı Mısırî ta‘bîr olunan esbe süvâr, câmi‘-i şerîf kapusından hurûc, yeniçeri ağasını selâmlayacak mahalli geçdikde teslîm-i rûh eyleyüp meyyit olduğu hâlde esb üzre etrâfını ‘arz ağaları ve çukadârlar ihâta ederek Demirkapu‘dan içeri duhûl, birkaç adım mürûr eyledikde esbden ‘arsaya düşerken tutup zemîne uzadup hekîmbaşı dahi Demirkapu bekçisinin odasında olmağla getirilüp “bayıldı” deyü yüzüne rûh serpüp silahdâr ağa kullarına efendimizin vefâtı yakîn gelmekle mecmû‘u Bâğçe-i hâssa’nın kapuların kapadup sadr-ı a‘zam kullarına kapucılar kethudâsını da‘vet için irsâl ve efendimizin cesedin hekîmbaşının kürküne sarup Topkapu‘da dâru’s-sa‘âde ağasının yerinde âbdest odasında minder üzre vaz‘ ve sadr-ı a‘zam Sovukçeşme Kapusu‘ndan gelüp merhûmun çehresine nazar edüp anlara dahi yakîn geldikde hazînedâr-ı şehriyârî ‘Anber Ağa’yı meyyit üzre ta‘yîn olunup mecmû‘u ‘ucâleten Hırka-i Şerîf civârında mâbeyn odası kapusına gelmiştir. Rahmetullâhi ‘aleyhi rahmeten vâsi‘a.

⁶³⁶ Metinde bu kelimedden önce de “mâbeyn” kelimesi bulunmaktadır.

SONUÇ

Osmanlı padişahlarının günlük gündem ve programlarının sır kâtipleri tarafından kayıt altına alındığı rûznâmeler, birinci dereceden Osmanlı tarih kaynaklarıdır. Diğer tarih teliflerini kontrol ve hiç bilinmeyen hadiselerin öğrenilmesi bakımından önemleri büyüktür. Sultan I. Mahmud'un yirmi dört yıllık saltanatının yaklaşık yirmi yılı, yedi farklı sır kâtibi tarafından bu şekilde gün gün tespit edilmiştir.

Sır kâtibi Enderun-ı Hümayun'un en üst odası/sınıfı olan Hasoda (Hâne-i hâssa) ağalarından biriydi ve asıl vazifesi padişahın hususi kâtipliği görevini yürütmekti. Sır kâtibi yanında kâtibü's-sır, kâtib-i esrâr, kâtibü's-sırr-ı sultânî gibi isimlerle de anılan bu saray görevlisi, boynuna astığı sırmalı çantası ve kuşağında taşıdığı altın divitle tanınırdı. Sır kâtibinin sarayda hususi odası (hücre) vardı ve padişahın yanında bulunurken gördüğü vazifelerin dışında, göreviyle ilgili diğer işleri bu odada yürütür, muhafazasından sorumlu olduğu muhtelif defterleri ve yazışma evrakını da burada saklardı.

Osmanlı sarayında padişahın resmî, gayr-ı resmî bütün yazışmalarını yürütmek dışında başlıca, sultanın hususi kütüphanesinin hafız-ı kütüplüğünü yapmak, padişahın emriyle muhtelif evrakı okumak, muhtelif defter ve belgeleri arşivleyip muhafaza etmek gibi görevler yürüten sır kâtiplerinin, I. Mahmud devriyle birlikte sultanın günlük faaliyetlerini takip edip kayıt altına almaya başladıkları görülmektedir. Sır kâtiplerinin, rûznâmelerinde kullandıkları bazı ifadelerden, bu görevi bizzat I. Mahmud'un emriyle yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. Rûznâme adı verilen padişah günlükleri bu şekilde ortaya çıkmaya başlamış ve II. Mahmud döneminin başlarına kadar sır kâtipleri muntazaman rûznâme tutmuşlardır.

Rûznâme tutan ilk sır kâtibi Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'nın oğlu Mustafa Rûhî Bey'dir. Babasının vefatından beş yıl sonra Enderun'un Seferli Odası'na alındı (1717 başları). Burada altı yıl kadar eğitim gördü. Aralık 1722'de Hasoda'ya geçti. 1729'da Sultan III. Ahmed'e sır kâtibi oldu. Sultan I. Mahmud tahta geçtikten sonra da vazifesine devam etti. 1731'de sır kâtipliği görevinden ayrıldı. Hasoda içinde yükselmeye devam ederek rikâbdar, çukadar ve 1735'te silahdar oldu. 11 yıla yakın

bu vazifede kaldıktan sonra 1746'da vezaretle saraydan çıkıp “Baltacızâde Silahdar Mustafa Paşa” namıyla Mora, Girit, Mısır, Sayda gibi eyaletlerde valilik yaptıktan sonra 1762'de Dimetoka'da vefat etti. Rûznâmesi 15 Rebîulevvel – 28 Zilhicce 1143 (28 Eylül 1730 – 4 Temmuz 1731) tarihlerini ihtiva eder. Kayda değer günlerin yazıldığı eser, Patrona İsyanı hakkındaki en önemli kaynaklardan biridir.

Rûznâmesi olan ikinci sır kâtibi Müzehhib Ahmed Ağa'dır. Aslen Bursalı olan Ahmed Ağa 1710 yılında Enderun'un Hazine Odası'na girdi. Uzun yıllar boyunca kaldığı bu odada tezhip, hüsn-i hat ve cilt sanatlarında ustalaştı. 1729'da Hasoda'ya geçti. 1731 yılında sır kâtibi oldu. 1734 yılında zeametle saraydan çıktı. İlerleyen yıllarda müteferrika da olan Ahmed Ağa, 1761 yılındaki vefatına kadar İstanbul'da sakin ve huzurlu bir hayat yaşadı. Rûznâmesi dışında sır kâtibi iken kaleme aldığı *Târîh-i Tüfeng-endâzî-i Sultân Mahmûd Hân-ı Evvel* adlı bir eseri daha vardır. 18 Muharrem – 9 Cemaziyelahir 1147 (20 Haziran – 6 Kasım 1734) tarihleri arasını ihtiva eden rûznâmesi Sultan I. Mahmud'un takriben dört buçuk aylık günlüğüdür. Hadiselerin gün gün kayıt altına alındığı ilk rûznâme bu olup kısa bir zaman dilimini içermesine rağmen oldukça tafsilatlıdır.

Üçüncü sır kâtibimiz Hıfzî Mehmed Efendi'dir. Galata Sarayı'nda eğitim gördükten sonra 1721 yılında Enderun'un Kiler Odası'na alındı. Edebiyat ve hat alanında kendisini yetiştirdi. 1731 yılında sır kâtibi yamağı oldu. 1733'te Hasoda'ya geçti, bir yıl sonra da sır kâtipliğine getirildi. Üç buçuk yıl görev yaptıktan sonra 1738'de İstanbul Gümrüğü başkâtipliğiyle saraydan çıktı. Vefatına kadar 22 yıl boyunca bu görevi sürdüren Hıfzî Efendi, 1173 (1759-60) yılında İstanbul'da vefat etti. *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî* adıyla bilinen rûznâmesi 1 Muharrem 1148 – 22 Safer 1151 (24 Mayıs 1735 – 11 Haziran 1738) tarihlerini ihtiva eder. Bu eser I. Mahmud rûznâmelerinin en mufasssalı olup devrin diğer kaynaklarında yer almayan birçok malumat içermektedir.

Sır kâtiplerimizin dördüncüsü Salih Salâhî Efendi'dir. Aslen Bosnalı olan Salâhî, 1119 (1707/1708) yılında doğdu. 1730 yılında Enderun'un Seferli Odası'na girdi. Kâtip bir babanın oğlu olmasının da tesiriyle kitabet, hat, şiir ve inşâ sanatlarında maharet kazandı. 1733-1735 yılları arasında sır kâtibi yamağı olarak görev yaptı. 1738'de sır kâtipliğine getirilerek Hasoda'ya alındı. 1740'ta Tersane'deki mühim memuriyetlerden câniblik kitabetiyle saraydan çıktı. Bu görevi ömrünün son

yıllarına kadar sürdürdü. 1787'de 80 yaşında iken İstanbul'da vefat etti. III. Selim ve II. Mahmud devirlerinin meşhur devlet adamlarından Cânib Efendi (Mehmed Salih Besîm Efendi) onun oğludur. *Destârî Sâlih Tarihi* adıyla bilinen eseri genişleterek münşiyâne bir üslupla yeniden kaleme alan ve kitabet kaideleriyle ilgili *Teshîlû'l-mübtedî* ismiyle bir eseri daha bulunan Salih Salâhî'nin günümüze iki rûznâmesi ulaşmıştır. İlki *Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye*'nin devamı olup 23 Safer – 25 Cemâziyelevvel 1151 (12 Haziran – 10 Eylül 1738) tarihlerini içine almaktadır. Diğeri ise 6 – 27 Safer 1152 (15 Mayıs – 5 Haziran 1739) tarihlerini kapsayan 22 günden ibaret bir rûznâme parçasıdır. İki yıl üç ay kadar süren sır kâtipliğinden geriye takriben dört aylık bir rûznâmesi kalmıştır.

Sultan I. Mahmud'un rûznâme bırakan beşinci sır kâtibi, saraydan ayrıldıktan sonra uzun yıllar kadılık yaptığı için Kadı Ömer Efendi olarak da bilinen Ömer Ağa'dır. Galata Sarayı'nda okudu. 1720 yılında Enderun'un Hazine Odası'na girdi. Burada yirmi yıldan fazla kalarak âlim kişiliğiyle temayüz etti. 1740 yılında sır kâtipliğine tayin edilerek Hasoda'ya alındı. Sultan Mahmud'a on yıl boyunca sır kâtipliği yaptı ve onun bu görevde en uzun süre bulunan sır kâtibi oldu. 1750 senesinde müderrislikle saraydan çıktı. Dokuz yıl kadar devam eden müderrislik hayatından sonra 1759'da Kudüs, 1767'de Şam, 1772'de Mekke kadısı oldu. Son yıllarını İstanbul'da geçiren Ömer Efendi, 1189 (1775/1776) yılında burada vefat etti. Rûznâmesi 25 Cemâziyelâhir 1153 – 28 Rebiülâhir 1163 (17 Eylül 1740 – 6 Nisan 1750) tarihlerini ihtiva eder ve I. Mahmud'un saltanatının neredeyse 10 yıla yakın bir dönemini içine alır. Eser, uzun bir dönemi kapsamı bakımından devrin mühim tarih kaynaklarından biridir.

Rûznâmesi olan altıncı sır kâtibi Yenişehirli Mehmed Ağa'dır. 1731 yılında Hazine Odası'na alınan Mehmed Ağa, burada zamanla yükselerek 1738'de ikinci yazıcı oldu. Bu görevi on yıl boyunca sürdürdü. 1748'de Hasoda'ya geçti. 1751 yılında sır kâtibi oldu. İki yıla yakın bu görevde kalıp Eylül 1752'de Enderun'un önemli vazifelerinden hazine kethüdalığına tayin edildi. 1755'te mevkufatçılıkla saraydan çıkıp hâcegân zümresine katıldı. Onu 1757 ve 1760'da maliye tezkirecisi, 1762'de cizye muhasebecisi, 1765'te ise Haremeyn muhasebecisi olarak görüyoruz. 1768'de İstanbul'da vefat eden Yenişehirli Mehmed Ağa'nın (Efendi) mezar taşı

Şehzade Camii haziresindedir. 16 Cemaziyelâhir – 15 Zilka‘de 1165 (1 Mayıs – 24 Eylül 1752) tarihlerini ihtiva eden rûznâmesi yaklaşık 5 aylıktır.

Sultan I. Mahmud'un, rûznâmesi günümüze intikal eden yedinci ve son sır kâtibi Ustazâde Mehmed Ağa'dır. Galata Sarayı'nda eğitim gördü. 1725 yılında Hazine Odası'na girdi. Çeyrek asırdan fazla kaldığı bu odada 1736 sonlarında ikinci yazıcı, 1738'de başyazıcı oldu. Bu vazifeyi on iki yıl kadar başarıyla sürdürdü. 1750'de Hasoda'ya alındı. 1752'de sır kâtipliğine getirilen Mehmed Ağa, aynı zamanda Sultan I. Mahmud'un son sır kâtibidir. Sultan III. Osman tahta çıkınca da görevine devam etti. 1755'te Enderun içinde yükselerek hazine kethüdası oldu. 1759'da bütün Enderun'un en mühim makamı olan silahdarlığa getirildi. Bu görevde bir buçuk yıl bulunduktan sonra Aralık 1760'ta tekaüdlük maaş ve tayinatıyla saraydan çıktı. Ömrünün son yıllarını kurduğu ve mütevellisi olduğu vakfi yönetmekle geçirdi. 1783 yılında İstanbul'da vefat etti. Mehmed Ağa, İstanbul-Kadırga'da bir sıbyan mektebi ve çeşme yaptırmıştır. Rûznâmesi 16 Zilka‘de 1165 – 28 Safer 1168 (25 Eylül 1752 – 14 Aralık 1754) tarihlerini ihtiva etmektedir. Oldukça tafsilatlı olan eser, Sultan Mahmud'un vefatı dâhil son yıllarını kapsamaktadır.

Bu çalışma ile Sultan I. Mahmud'un saltanat döneminin büyük bir kısmını gün gün kayıt altına alan rûznâmelerin metinleri ortaya çıkarılmakla birlikte bu rûznâmeleri tutan kişilerin yani eserlerin müellifi olan sır kâtiplerinin/tarihçilerin kimlikleri üzerindeki sır perdesi de aralanmış; hayatları hakkında bilinenler birkaç satırdan ibaret olan veya hiç bilinmeyen bu kişilerin tafsilatlı hayat hikayeleri ortaya çıkarıldığı gibi mevcut hatalı bilgiler de düzeltilmiştir. Öte yandan bu çalışma vesilesiyle rûznâmelerin ne derece kıymetli birer tarih kaynağı oldukları, devrin çağdaş kaynaklarının yer vermediği pek çok hususa temas ettikleri, vakanüvis tarihlerini tamamlayıcı mahiyette bulundukları ve Osmanlı Sarayı ve İstanbul Tarihi için vazgeçilmez önemi haiz oldukları yeniden anlaşılmıştır.

KAYNAKÇA

I – ARŞİV KAYNAKLARI

A – OSMANLI ARŞİVİ (BOA)

A.d (Sadaret Defteri)

nr. 359.

A.DVNS.KLB.d (Kalebent Defteri)

nr. 13.

A.DVNS.MHM.d (Mühimme Defteri)

nr. 160.

AE.SABH.I (Ali Emiri I. Abdülhamid)

18/1582.

AE.SMHD.I (Ali Emiri I. Mahmud)

97/6781.

AE.SMST.III (Ali Emiri III. Mustafa)

89/6641; 255/20409; 331/26776; 332/26805; 337/27257; 349/28061;
352/28233.

A.RSK.d (Ruus Defteri)

nr. 1570.

C.BH (Cevdet Bahriye)

216/10094.

C.EV (Cevdet Evkaf)

238/11873.

C.MF (Cevdet Maarif)

174/8661.

C.TZ (Cevdet Timar Zeamet)

18/873; 172/8592.

D.BŞM.d (Başmuhasebe Defteri)

nr. 9428.

KK (Kamil Kepeci)

nr. 261.

TSMA.d (Topkapı Sarayı Defter)

82; 158; 435; 704; 834; 838; 1987; 2058; 2110/104; 2110/105; 2110/106; 2110/107; 2110/110; 2110/112; 2110/114; 2110/115; 2110/116; 2110/117; 2110/118; 2110/119; 2110/120; 2110/121; 2110/122; 2110/123; 2110/124; 2110/126; 2110/127; 2110/128; 2110/129; 2110/130; 2110/131; 2110/132; 2110/133; 2110/134; 2110/135; 2110/136; 2110/137; 2110/138; 2110/139; 2110/140; 2110/141; 2110/142; 2110/143; 2110/144; 2110/145; 2110/146; 2110/147; 2110/148; 2110/149; 2110/150; 2110/151; 2110/152; 2110/153; 2215; 2353/378; 2373/4; 2374/12; 2402/11; 7697; 10749.

TSMA.e (Topkapı Sarayı Evrak)

366/11; 1409/48.

B – VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİVİ (VGMA)

Defter, nr. 626/2.

II – KAYNAK ESERLER

III. Selim’in Sırkâtibi Ahmed Efendi Tarafından Tutulan Rûznâme, haz. Sema Arıkan, TTK, Ankara 1993.

IV. Sultan Murâd’ın Revân ve Tebriz Seferi Rûznâmesi, haz. Yunus Zeyrek, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999.

1730 Patrona İhtilâli Hakkında Bir Eser: Abdi Tarihi, yay. Faik Reşit Unat, TTK, Ankara 1999.

Abdurrahman Abdi Paşa,

Vekâyi’-nâme, haz. Fahri Ç. Derin, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2008.

Abdurrahman Şeref,

Târîh Musâhabeleri, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1339.

Ahmed Cevdet Paşa,

Kısas-ı Enbiyâ ve Tevârîh-i Hulefâ, cüz 3-4, Kanaat Kütüphanesi, Dersaadet 1331.

- _____, **Târîh-i Cevdet**, Tertîb-i Cedîd, I-XII, Matbaa-i Osmâniye, Dersaadet 1309.
- Ahmed Vâsîf Efendi, **Mehâsinü'l-Âsâr ve Hakâiku'l-Ahbâr**, yay. Mücteba İlgürel, TTK, Ankara 1994.
- _____, **Mehâsinü'l-âsâr ve Hakâiku'l-âhbâr**, I-II, Dâru't-tıbâati'l-âmire, İstanbul 1219.
- _____, **Mehâsinü'l-âsâr ve Hakâiku'l-âhbâr: 1166-1188/1752-1774 (İnceleme ve Metin)**, haz. Nevzat Sağlam, TTK, Ankara 2020.
- _____, **Mehâsinü'l-âsâr ve Hakâiku'l-âhbâr [Osmanlı Tarihi (1209-1219 / 1794-1805)]**, haz. Hüseyin Sarıkaya, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2017.
- Ali Ufkî Bey/Albertus Bobovius, **Saray-ı Enderun Topkapı Sarayı'nda Yaşam**, çev. Türkis Noyan, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013.
- Altuner, Nuran, **Safâî ve Tezkiresi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1989.
- _____, **Anonim Osmanlı Tarihi (1099-1116 / 1688-1704)**, haz. Abdülkadir Özcan, TTK, Ankara 2000.
- Bayır, Önder, **Sultan Dördüncü Murad'ın Hatt-ı Hümayûnları: Suver-i Hutût-ı Hümayûn**, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2014.
- Bayrak, Kâmuran, **Kadı Ömer Efendi, Ruzname-i Sultan Mahmud Han (1160/1747-1163/1750)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1972.
- Beyhan, Mehmet Ali, **Saray Günlüğü (1802-1809)**, Doğu Kütüphanesi Yayınları, İstanbul 2007.
- Börekçi, Günhan, **Macaristan'da Bir Osmanlı Padişahı: Sultan III. Mehmed'in Eğri Seferi Rûznâmesi (1596)**, Okurkitaplığı, İstanbul 2016.

Burgazî Halîl Ağa,

Rûznâme-i Sultân Osmân Hân, Dâru'l-Kütübi'l-Misriyye, Târîhu Türkî M., nr. 41/IV.

Can, Ayşe Hande,

Hacı Ali Efendi ve Tarih-i Kamanîçe'si, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2003.

Çeşmî-zâde Mustafa

Reşîd,

Çeşmî-zâde Tarihi, haz. Bekir Kütükoğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1959.

Çevik, Can,

Naili Abdullah Paşa, Defter-i Teşrifat (Metin-Değerlendirme), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2018.

Çınar, Şükran,

1730 Patrona Halil İsyanına ve I. Mahmud Devrine Ait Tarihçe, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeniçağ Tarihi Kürsüsü Mezuniyet Tezi, İstanbul 1974.

Çolak, Songül,

IV. Murad'ın Bağdad Seferi Menzîlnâmesi (1638), İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2015.

Çoruhlu, Melek,

Musaffa Mehmed Efendi: Kıt'a-min-Tarih-i Sultan Mahmud-ı Evvel (Tahlil ve Metin), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005.

Defterdar Sarı Mehmed

Paşa,

Zübde-i Vekayiât: Tahlil ve Metin (1066-1116/1656-1704), haz. Dr. Abdülkadir Özcan, TTK, Ankara 1995.

Derviş Abdullah,

Risale-i Teberdariye Fi Ahval-i Darüssaade: Darüssaade Ağalarının Durumu Hakkında Baltacının Raporu, nşr. Pınar Saka, İnkılâp Yayınları, İstanbul 2011.

Destârî Sâlih Tarihi: Patrona Halil Ayaklanması hakkında bir kaynak, yay. Bekir Sıtkı Baykal, Ankara

- Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Yayımları, Ankara 1962.
- Doğan, Kaan, **Sır Kâtibi Ahmed Ağa: Sultan I. Mahmud'un Günlüğü**, Libra Kitap, İstanbul 2021.
- D'Ohsson, **Tableau Général de L'Empire Othoman**, VII, Paris 1824.
- Erdoğru, M. Akif, "Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos Seferi Ruznamesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XIX/1, İzmir 2004, s. 55-71.
- _____, "Kanuni Sultan Süleyman'ın 1532 Tarihli Alman Seferi Ruznâmesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XXIX/1, İzmir 2014, s. 167-187.
- _____, "Kanuni Sultan Süleyman'ın 1538 Tarihli Karaboğdan Seferi Ruznâmesi", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XXIX/2, İzmir 2014, s. 515-524.
- Ertaş, Mehmet Yaşar – Kılıçaslan, Hacer, "Rodos'un Fetih Günlüğü Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos Seferi Rûznâmesi", **Akademik İncelemeler Dergisi**, 12/1, Sakarya 2017, s. 1-36.
- Es'ad Mehmed Efendi, **Bağçe-i Safâ-endûz**, nşr. Rıza Oğraş, Burdur 2001.
- Evliya Çelebi b. Derviş Mehmed Zıllî, **Evliya Çelebi Seyahatnâmesi**, haz. Seyit Ali Kahraman – Yücel Dağlı, 3. Kitap, YKY, İstanbul 1999.
- Fatîn, **Hâtimetü'l-Eş'âr**, İstihkâm Alayları Litografya Destgâhı, İstanbul 1271.
- Feth-i Lipva ve Muhârebe-i Logos**, TSMK, Hazine Ktp., nr. 1427.
- Habîb, **Hat ve Hattâtân**, Matbaa-i Ebüzziya, Kostantîniyye 1306.
- Hacı Ali Efendi, **Fetihnâme-i Kamanîçe**, Süleymâniye Kütüphânesi, Lala İsmail, nr. 308.

Hafız Hızır İlyas,

_____

Hâfız Hüseyin

Ayvansarâyî,

_____

Haydar Çelebi,

Hıfzî Mehmed Efendi,

Hüseyin Vassâf,

_____

Irmak, Yunus,

İbn Hacer El-Askalânî,

İbn Tağrıberdî,

İbnü'l-Esîr,

İzzî Süleyman Efendi,

Vekâyi'-i Letâif-i Enderûniyye, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1276.

Osmanlı Sarayında Gündelik Hayat: Letâif-i Vekâyi'-i Enderûniyye, haz. Ali Şükrü Çoruk, Kitabevi, İstanbul 2011.

Mecmuâ-i Tevârih, haz. Fahri Ç. Derin – Vâhid Çabuk, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1985.

Vefeyât-ı Selâtîn ve Meşâhîr-i Ricâl, haz. Fahri Ç. Derin, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1978.

Rûznâme, Feridun Ahmed Bey'in Münşeâtü's-selâtîn'i 1. cildi içinde, İstanbul 1266, s. 398-448.

Haydar Çelebi Rûznâmesi, haz. Yavuz Senemoğlu, Tercüman Yayınları, İstanbul t.y.

Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/1.

Risâle-i Salâhiyye, Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2320/2.

Sefîne-i Evliyâ, haz. Mehmet Akkuş – Ali Yılmaz, c. 4, İstanbul 2006.

III. Mustafa Rûznâmesi (H. 1171-1177 / M. 1757-1763), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1991.

El-İsâbe fî Temyîzi's-sahâbe, I, Kahire 1328.

En-Nücûmü'z-zâhire fî Mülûki Mısır ve'l-Kâhire, nşr. Muhammed Hüseyin Şemseddin, c. VII, Dârü'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut 1992.

Üsdü'l-gâbe fî Ma'rifeti's-sahâbe, I, Matbaatü'l-Vehbiyye, Kahire 1285.

Târih, İstanbul 1199.

- _____ , **İzzî Tarihi (Osmanlı Tarihi 1157-1165/1744-1752)**, haz. Ziya Yılmaz, Yazma Eserler Kurumu, İstanbul 2019.
- Karaçay Türkal, Nazire, **Silahdar Fındıklılı Mehmed Ağa Zeyl-i Fezleke**, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012.
- Kazasker Sâlim Efendi, **Tezkire-i Sâlim**, Kitâbhâne-i İkdâm, Dersaadet 1315.
- Kebecizâde Mehmed Vasfi, **Silsile-i Hattâtîn**, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Yazmaları, nr. K. 575.
- Koca Râgıb Mehmed Paşa, **Tahkik ve Tevfik, Osmanlı-İran Diplomatik Münasebetlerinde Mezhep Tartışmaları**, haz. Ahmet Zeki İzgöer, Kitabevi, İstanbul 2003.
- Koçi Bey, **Risale**, Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Y. 28.
- Koçi Bey Risalesi**, nşr. Ali Kemalî Aksüt, İstanbul 1939.
- Koçi Bey Risaleleri**, haz. Seda Çakmakçıoğlu, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2008.
- Levend, Agâh Sırrı, **Gazavât-nâmeler ve Mihaloğlu Ali Bey'in Gazavât-nâmesi**, TTK Yayınları, Ankara 1956.
- Mecmûa**, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977.
- Mehmed Hâkim Efendi, **Hâkim Efendi Tarihi (Osmanlı Tarihi 1166-1180/1752-1766)**, haz. Tahir Güngör, I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları, İstanbul 2019.
- Mehmed Süreyya, **Sicill-i Osmânî yahud Tezkire-i Meşâhîr-i Osmâniye**, I-IV, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1308-1311.
- Mîrzâ Mehdî Han Esterâbâdî, **Dürre-i Nâdire: Târîh-i 'Asr-ı Nâdir Şah**, nşr. Cafer-i Şehîdî, Tahran 1341.

- Mustafa Ağa, **Rûznâme-i Sultân Abdülhamîd Hân-ı Evvel**, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, nr. O. 121.
- Mustafa Kesbî, **İbretnümâ-yı Devlet (Tahlil ve Tenkitli Metin)**, haz. Ahmet Öğreten, TTK, Ankara 2002.
- Mustafa Nedîm, **Zafernâme-i Gâzî Sultân Mustafa Han**, Millet Ktp., Ali Emîrî, Manzum, nr. 1343.
- Mustafa Rûhî Bey, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han**, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977/III.
- Müsterîkzâde Süleyman Sa‘deddin Efendi, **Mecelletü'n-nisâb fi'n-nisebi ve'l-künâ ve'l-elkâb**, Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 628.
- _____, **Tuhfe-i Hattâtîn**, nşr. İbnülemin Mahmud Kemâl, İstanbul 1928.
- Müzevhib Ahmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, BOA, TSMA.d, nr. 10732.
- _____, **Târîh-i Tüfeng-endâzî-i Sultân Mahmûd Hân-ı Evvel**, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 920.
- Naîmâ Mustafa Efendi, **Tarih-i Na‘îmâ**, haz. Mehmet İpşirli, III, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2007.
- Oral, Yavuz, **Kadı Ömer Efendi, Ruzname-i Sultan Mahmud Han (Mahmud I. Hakkında 1153/1740 - 1157/1744 Arası Ruzname)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1966.
- Ömer Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Han**, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 423.
- Öndikmen, Necati, **Abdülhamîd I. Hakkında 8 Aylık Ruznâme (1188:1774/1775)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Mezuniyet Tezi, İstanbul 1952.

Özcan, Özcan,

Kadı Ömer Efendi, Mahmud I. Hakkında 1157/1744-1160/1747 Arası Ruznâme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Mezuniyet Tezi, 1965.

Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı, haz. Sadık Erdem, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1994.

Râşid Mehmed Efendi,

Târîh-i Râşid, haz. Abdülkadir Özcan v.dğr., I-II, Klasik Yayınları, İstanbul 2013.

Revan Odası ve Bağdat Köşkü Kütüphanelerinin Eski Defteri, TSMK, Yeni Yazmalar, nr. 157.

Rûzmerre, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, Yazma nr. 1001.

Rûznâme: Osmanlı-Rus Harbi Esnâsında Bir Şâhidin Kaleminden İstanbul (1769-1774), haz. Süleyman Göksu, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2007.

Sahhâflar Şeyhi-zâde Seyyid

Mehmed Es'ad Efendi,

Vak'a-nüvîs Es'ad Efendi Tarihi, nşr. Ziya Yılmaz, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 2000.

Sâlih Salâhî Efendi,

Zabt-ı Vekâyi'-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/2.

_____

Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân, TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977/IV.

_____

Teshîlü'l-mübtedî, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., nr. 3043.

Seyyid Hasan Muradî,

Bir Kâtibin Kaleminden İstanbul'un 12 Yılı (1754-1766), haz. Recep Ahışalı, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2016.

Silahdâr Fındıklılı

Mehmed Ağa,

Silahdâr Târîhi, nşr. Ahmed Refik, I-II, Devlet Matbaası, İstanbul 1928.

Silahdarzâde Mehmed

Emin,

Tezkire, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2557.

- Su Külliyyatı Mâ-i Lezîz Defterleri**, haz. Ahmet Kal'a v.dğr., c. 3, İSKİ Yayınları, İstanbul 1999.
- Su Külliyyatı Mâ-i Lezîz Defterleri**, haz. Ahmet Kal'a v.dğr., c. 6, İSKİ Yayınları, İstanbul 2000.
- Suyolcuzade
Mehmed Necib, **Devha-tül-Küttâb**, nşr. Kilisli Muallim Rifat, İstanbul 1942.
- Süleymân Fâik, **Zeyl-i Sefînetü'r-rüesâ**, Takvîmhâne-i Âmire, İstanbul 1269.
- Şem'dânî-zâde Fındıklılı Süleyman Efendi Târihi Mür'i't-tevârih**, haz. M. Münir Aktepe, I-III, İstanbul 1976-1981.
- Tavernier, Jean-Baptiste, **17. Yüzyılda Topkapı Sarayı**, çev. Teoman Tunçdoğan, Kitap Yayınevi, İstanbul 2007.
- Taylesanizâde Hâfız Abdullah Efendi Tarihi: İstanbul'un Uzun Dört Yılı (1785-1789)**, haz. Feridun M. Emecen, I-II, İstanbul 2003.
- Tayyâr-zâde Atâ, **Osmanlı Saray Tarihi: Târîh-i Enderûn**, haz. Mehmet Arslan, I-V, Kitabevi, İstanbul 2010.
- Tuman, İnehan-zâde
Mehmet Nail, **Tuhfe-i Nâilî: Divân Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, haz. Cemâl Kurnaz-Mustafa Tatçı, I-II, Bizim Büro Yayınları, Ankara 2001.
- Ulemâ Tarîk Defteri**, İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 8879.
- Ulemâ Tarîk Defteri**, Millet Ktp., Ali Emîrî Müteferrik, nr. 56.
- Ustazâde Mehmed Ağa, **Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân**, Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye, Târîhu Türkî M., nr. 41/II.
- _____, **Rûznâme-i Sultân Osmân Hân**, Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye, Târîhu Türkî M., nr. 41/III.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, “Topkapı Sarayı Arşivi 4819: Üçüncü Sultan Selim Zamanında Yazılmış Dış Ruznâmesinden 1206/1791 ve 1207/1792 Senelerine Âit Vekayi”, **TTK Belleten**, XXXVII/148, 1973, s. 607-662.

Vak‘anüvis Subhî

Mehmed Efendi,

Suhbî Tarihi: Sâmi ve Şâkir Tarihleri ile Birlikte, haz. Mesut Aydın, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007.

Yenişehirli Mehmed Ağa,

Rûznâme-i Sultân Mahmûd Hân, Dâru'l-Kütübi'l-Mısriyye, Târîhu Türkî M., nr. 41/I.

III – ARAŞTIRMA VE İNCELEMELER

Afyoncu, Erhan,

“Osmanlı Müverrihlerine Dair Tevcihat Kayıtları”, **Belgeler**, XX/24, 1999, s. 77-155.

_____

“Osmanlı Müverrihlerine Dair Tevcihat Kayıtları II”, **Belgeler**, XXVI/30, 2005, s. 85-193.

_____

“Rûznâmçe”, **DİA**, XXXV, s. 276-278.

Ağca, Sevgi,

“Sır Kâtipleri”, **Skyline**, sayı 324, Temmuz 2010, s. 134-141.

Akakuş, Recep,

Eyyüb Sultan ve Mukaddes Emanetler, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul 1991.

Akkutay, Ülker,

Enderûn Mektebi, Gazi Üniversitesi Yayını, Ankara 1984.

Aksoy, Özgönül,

Osmanlı Devri İstanbul Sıbyân Mektepleri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi yay., İstanbul 1968.

Aktepe, M. Münir,

“Mahmud I”, **İA**, VII, s. 158-165.

_____

“Mahmud I”, **EI²** (İng.), VI, s. 55-58.

Ayaz, Fatih Yahya,

“Sır kâtibi”, **DİA**, XXXVII, s. 116-117.

_____

“Vezir (Eyyûbiler)”, **DİA**, XLIII, s. 87-89.

- Ayverdi, Ekrem Hakkı, **Osmanlı Mi'mârîsinde Fâtih Devri 855-886 (1451-1481)**, IV, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, İstanbul 1974.
- Baltacı, Câhid, "Kâdî-Asker Rûz-nâmçeleri'nin Tarihî ve Kültürel Ehemmiyeti", **İslâm Medeniyeti Mecmuası**, IV/1, Temmuz 1979, s. 55-100.
- Başaran, Selman, "Huzeyfe b. Yemân", **DİA**, XVIII, s. 434-435.
- Baykal, Bekir Sıtkı, "Patrona Halil ayaklanması ile ilgili kaynaklar hakkında", **IV. Türk Tarih Kongresi**, Ankara 1952, s. 177-182.
- Baykal, İsmail H., **Enderun Mektebi Tarihi**, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, İstanbul 1953.
- _____, "Hazîne-i Hümayun ile Bağdad Köşkü ve Revan Odası Saray Kütüphaneleri Hakkında İki Hatt-ı Hümayun", **Tarih Vesikaları**, II/9, İlkteşrin 1942, s. 188-192.
- Cenkmen, Emin, **Osmanlı Sarayı ve Kıyafetleri**, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1948.
- Ceyhan, Semih, "Salâhî Efendi", **DİA**, XXXVI, s. 17-19.
- Cunbur, Müjgân, "Onsekizinci Yüzyılda Bir Okul Kütüphanesinin Açılışı", **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**, IX/1-2 (1960), s. 1-5.
- Çeçen, Kazım, "Taksim Suları", **DİA**, XXXIX, s. 478-480.
- Çubukçu, Asri, "Devâtdâr", **DİA**, IX, s. 221-222.
- _____, "İbn Abdüzzâhir", **DİA**, XIX, s. 289-291.
- Ed-Dûrî, Abdülazîz, "Divan", **DİA**, IX, s. 377-381.
- Eldem, H. Sedat, **Köşkler ve Kasırlar = A Survey of Turkish Kiosks and Pavilions**, I-II, İstanbul 1969-1974.
- El-Kandehlevî, **Hayâtü's-sahâbe**, nşr. Nâyif el-Abbâs, Muhammed Ali Muhammed Yûsuf, Devlet, c. II, Dâru'l-kalem, Dımaşk t.y.
- Emecen, Feridun, "Abdullah Paşa, Muhsinzâde", **DİA**, EK-I, s. 8-10.
- _____, "Ahmed Paşa, Şehlâ", **DİA**, II, s. 114.

- Erul, Bünyamin, “Huzeyfe b. el-Yemân ve Sır Kâtipliği”, **İslâmiyat**, X, Sayı 3, Ankara 2007, s. 153-175.
- _____, “Übey b. Kâ‘b”, **DİA**, XLII, s. 272-274.
- Erünsal, İsmail E., **Kütüphanecilikle İlgili Osmanlıca Metinler ve Belgeler**, I, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982.
- _____, “Nuruosmaniye Kütüphânesinde Bulunan Bazı Kazasker Ruznamçeleri”, **İslâm Medeniyeti Mecmuası**, IV/3, Haziran 1980, s. 19-31.
- Eyice, Semavi, “Ayasofya”, **DİA**, IV, s. 206-210.
- _____, “Ayasofya Kütüphanesi, Mimari”, **DİA**, IV, s. 213-214.
- _____, “Ayasofya Şadırvanı”, **DİA**, IV, s. 217.
- _____, “Nuruosmaniye Külliyesi”, **DİA**, XXXIII, s. 264-266.
- Fodor, Pál, “Telhis”, **DİA**, XL, s. 402-404.
- Gülersoy, Çelik, **Eski İstanbul Arabaları**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, İstanbul t.y.
- Haskan, Mehmet Nermi, **Eyüp Tarihi**, I-II, Türk Turing Turizm İşletmeciliği Vakfı Yayınları, İstanbul 1993.
- _____, **Eyüplü Hattatlar**, haz. Süleyman Berk, Eyüp Belediyesi Yayınları, İstanbul 2004.
- _____, **Yüzyıllar Boyunca Üsküdar**, I-III, Üsküdar Belediyesi Üsküdar Araştırmaları Merkezi Yayını, İstanbul 2001.
- Huart, Clément, **Les Calligraphes et les Miniaturistes de L'Orient Musulman**, Paris 1908.
- İlgürel, Mücteba, “Birinci Mahmud”, **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi**, cilt XI, İstanbul 1989, s. 137-146.
- İpşirli, Mehmet, “Bitik”, **DİA**, VI, s. 225.
- _____, “Kazasker”, **DİA**, XXV, s. 140-143.
- İsfendiyaroğlu, Fethi, **Galatasaray Tarihi**, c. 1, İstanbul 1952.
- İşli, Necdet, **İstanbul’da Sahabe Kabir ve Makamları**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara, t.y.

- Keskioğlu, Osman, **Fakîh Sahâbîler ve Mezheb İmamları**, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 1972.
- Koçu, Reşad Ekrem, **Topkapı Sarayı**, İstanbul Ansiklopedisi Kütüphanesi neşriyatı, İstanbul, t.y.
- Kut, Günay, “Sultan I. Mahmud Kütüphanesi”, **Osmanlı Devleti’nde Bilim Kültür ve Kütüphaneler**, Türk Kütüphaneciler Derneği, Ankara 1999, s. 99-128.
- Kütükoğlu, Bekir, “Vekâinüvis”, **İA**, XIII, Eskişehir 1997, s. 271-287.
- _____, **Vekayî’nüvis Makaleler**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 1994.
- Miller, Barnette, **The Palace School of Muhammad the Conqueror**, Arno Press, New York 1973.
- _____, **Beyond the Sublime Porte: The Grand Seraglio of Stambul**, Yale University Press, New Haven 1931.
- Olson, W. Robert, “The Esnaf and the Patrona Halil Rebellion of 1730: A Realignment in Ottoman Politics”, **Journal of the Economic and Social History of the Orient**, Vol. 17, No. 3, September 1974, s. 329-344.
- _____, “Jews in the Ottoman Empire and Their Role in Light of New Documents”, **TED**, Sayı 7-8 (1976-1977), s. 119-144.
- Öz, Tahsin, **Topkapı Sarayında Fatih Sultan Mehmet II.ye Ait Eserler**, TTK Yayınları, Ankara 1953.
- Özcan, Abdülkadir, **Osmanlı’da Tarih Yazımı ve Kaynak Türleri**, Kronik Yayınları, İstanbul 2020.
- _____, “Beşir Ağa, Hacı”, **DİA**, V, s. 555.
- _____, “Beşir Ağa, Moralı”, **DİA**, V, s. 555-556.
- _____, “İbrâhim Paşa, Kabakulak”, **DİA**, XXI, s. 328-329.
- _____, “Mahmud I”, **DİA**, XXVII, s. 348-352.
- _____, “Silahdar Mehmed Ağa”, **DİA**, XXXVII, s. 194-197.
- Özcan, İbrahim, **Huzeyfe b. Yemân: Hayatı, Şahsiyeti ve İlk İslam Toplumundaki Yeri**, Selçuk Üniversitesi Sosyal

- Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.
- Özyalvaç, Ali Naci, “Bir Müfettiş Raporunda Erken 20. Yüzyıl İstanbul Suriçi Sıbyan Mektepleri”, **Türkiyat Mecmuası**, C. 21, Bahar 2011, s. 345-373.
- Rado, Şevket, **Türk Hattatları**, İstanbul, t.y.
- Sakaoğlu, Necdet, **Tarihi, Mekanları, Kitabeleri ve Anıları ile Saray-ı Hümayun Topkapı Sarayı**, Denizbank Yayınları, İstanbul 2002.
- Sarıcaoğlu, Fikret, **Kendi Kaleminden Bir Padişahın Portresi: Sultan I. Abdülhamid (1774-1789)**, Tarih ve Tabiat Vakfı, İstanbul 2001.
- _____, “Hacı İvaz Paşa”, **DİA**, XIV, s. 487-488.
- _____, “Hasan Paşa, Seyyid”, **DİA**, XVI, s. 339-340.
- _____, “Osman III”, **DİA**, XXXIII, s. 456-459.
- _____, “Rûznâme”, **DİA**, XXXV, s. 278-281.
- _____, “Sır kâtibi (Osmanlılar)”, **DİA**, XXXVII, s. 117-118.
- _____, “Üsküdar'da Osmanlı Padişahları: Göçler, Binişler ve Selâmlıklar (XVIII. Yüzyıl)”, **Uluslararası Üsküdar Sempozyumu V: 1-5 Kasım 2007 Bildiriler**, yay. Üsküdar Belediyesi, ed. Coşkun Yılmaz, II, İstanbul 2008, s. 79-98.
- _____, “Üsküdârî Seyyid Hasîb ve Vefeyât'ında Üsküdar ile İlgili Bilgiler”, **Uluslararası Üsküdar Sempozyumu IV: 3-5 Kasım 2006 Bildiriler**, yay. Üsküdar Belediyesi, ed. Coşkun Yılmaz, II, İstanbul 2007, s. 545-553.
- Şehsuvaroğlu, Halûk Y., **Boğaziçi'ne Dair**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul t.y.
- Şeşen, Ramazan, “Divan (Eyyûbîler)”, **DİA**, IX, s. 381-383.

- Uzun, Efkan, “Sultan I. Mahmud’a Ait Bir Ruznâme (H.1147/M.1734)”, **Turkish Studies**, Volume 8/7, Summer 2013, s. 687-703.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti Teşkilâtına Medhal**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1941.
- _____, **Osmanlı Devletinin Saray Teşkilâtı**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1945.
- _____, **Osmanlı Tarihi**, I-IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1947-1959.

IV – LUGATLER VE MÜRACAAT ESERLERİ

- Afyoncu, Erhan, **Tanzimat Öncesi Osmanlı Tarihi Araştırma Rehberi**, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2012.
- Amîd, Hasan, **Ferheng-i Amîd**, I-II, Müessesesi-i İntişârât-ı Emîr-i Kebîr, Tahran 1379.
- Babinger, Franz, **Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri**, çev. Coşkun Üçok, Ankara 1982.
- Dağlı, Yücel –
Üçer, Cumhure,
Danişmend, İsmail Hâmi, **Tarih Çevirme Kılavuzu**, I-V, TTK, Ankara 1997.
- İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi**, I-V, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1971-1972.
- Derleme Sözlüğü**, I-XII, TDK, Ankara 1993.
- Devellioğlu, Ferit, **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara 1999.
- Dihhudâ, Ali Ekber, **Lügatnâme**, nşr. Muhammed Muîn – Cafer Şehîdî, I-XIV, Müessesesi-i İntişârât ve Çâp-ı Dânişgâh-ı Tehrân, Tahran 1372-1373.
- El-Mu‘cemü'l-Vasît**, Mektebetü's-Şurûkî'd-Devliyye, Kahire 2005.

- Kanar, Mehmet, **Büyük Farsça-Türkçe Sözlük**, Say Yayınları, İstanbul 2016.
- Karatay, Fehmi Edhem, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu**, I-II, İstanbul 1961.
- Kepeci, Kâmil, **Tarih Lûgati**, İskit Yayınevi, İstanbul 1952.
- Mes'ûd, Cübrân, **Er-Râ'id**, Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, Beyrut 2003.
- Muallim Nâcî, **Lugat-i Nâcî**, Çağrı Yayınları, İstanbul 1995.
- Mutçalı, Serdar, **Arapça-Türkçe Sözlük**, Dağarcık, İstanbul 1995.
- Mütercim Âsım Efendi, **El-Okyânûsü'l-Basît Fî Tercemeti'l-Kâmûsi'l-Muhît**, I-III, Bulak Matbaası, Kahire 1250.
- Öztuna, Yılmaz, **Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi**, I-II, Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, Ankara 1990.
- Pakalın, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, I-III, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1946.
- Redhouse, Sir James W., **A Turkish and English Lexicon**, İstanbul 1890.
- Sakaoğlu, Necdet, **Osmanlı Tarihi Sözlüğü**, Alfa Tarih, İstanbul 2017.
- Sarı, Mevlût, **El-Mevârid: Arapça-Türkçe Lûgat**, Bahar Yayınları, İstanbul 1980.
- Sertoğlu, Midhat, **Osmanlı Tarih Lûgati**, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986.
- Steingass, F., **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Librairie du Liban, Beirut 1975.
- Şemseddîn Sâmi, **Kâmûs-ı Türkî**, I-II, İkdâm Matbaası, Dersaadet 1317.
- Şükûn, Ziya, **Farsça - Türkçe Lûgat: Gencinei Güftar Ferhengi Ziya**, I-III, MEB Yayınları, İstanbul 1996.
- Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Kılavuzu**, Devlet Basımevi, İstanbul 1938.
- Tarama Sözlüğü**, I-VIII, TDK, Ankara 1963-1977.
- Yeni Tarama Sözlüğü**, düzenleyen: Cem Dilçin, TDK, Ankara 1983.

V – İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.almaany.com/>

<https://torjoman.com/dictionary/ar/maajim>

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4484>

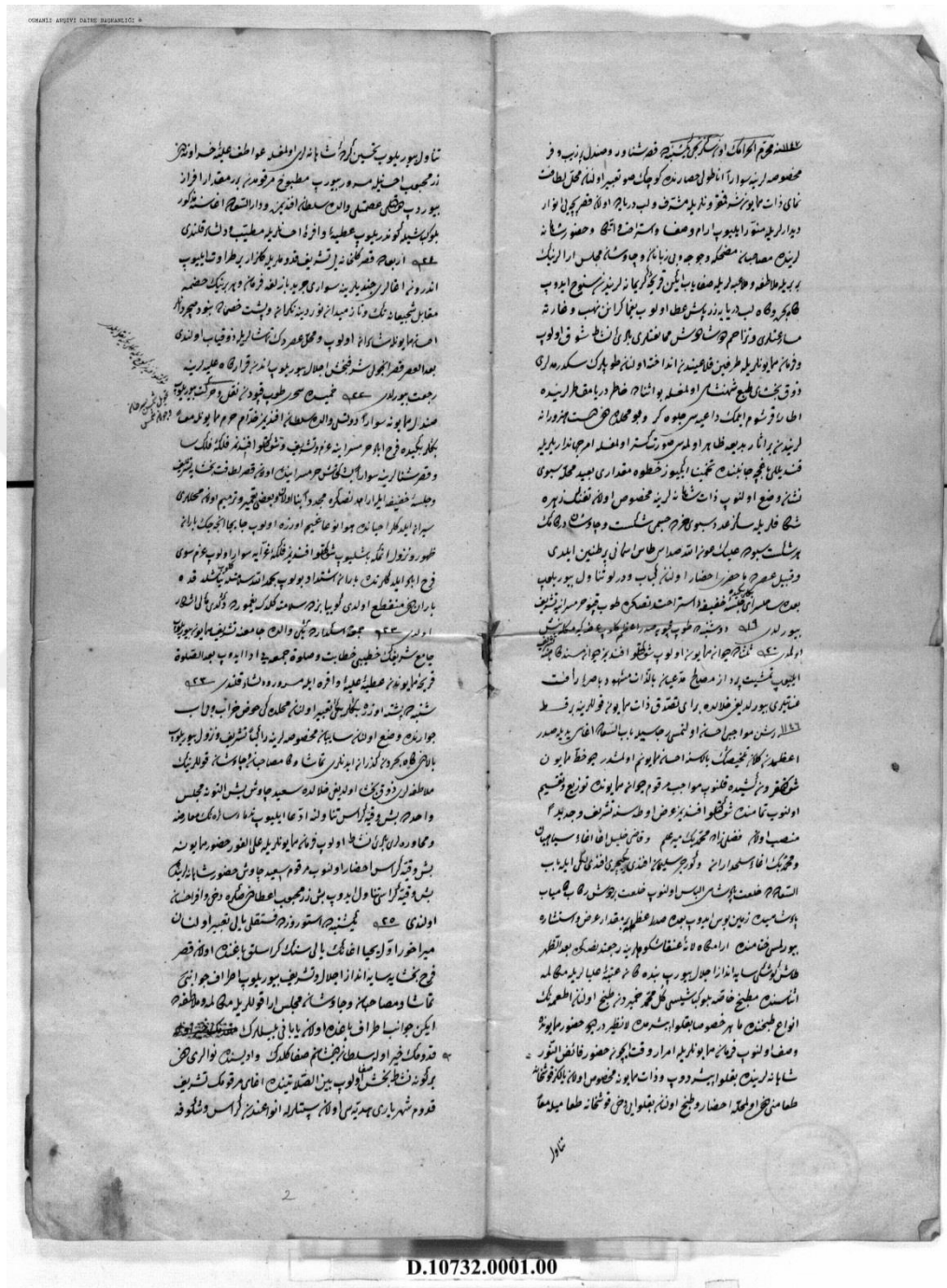
EKLER

Ek 1: *Mustafa Rûhî Bey Rûznâmesi*'nin ilk sayfasına ait görüntü (TSMK, Revan Köşkü Ktp., nr. 1977/III).

در کنار نوشته
فضیلت و ابراهیم اقدی استانبول افندی
اولاد در لطف ایدرست

Ek 3: Müzehhib Ahmed Ağa Rûznâmesi'nin ilk varâğına ait görüntü (BOA, TSMA.d, nr. 10732).

صنعت و طالع بومیه خباب حضرت شهریار

هجرت نبویه یک سبک یوز قرق سکر بخی محرم الحرامی که تاریخ سنه غالب شهر اول
 طفرانجه من مؤید اعوام النصر والبر که نو بنو صورت باب انواع نعم جلیله و منیت بخش
 قوتحات علیه ربانیه متصرف و مولا که اوله و فرشتت غوامض حکم صدهایه اولمغین غه
 ماه فرور که ابتدا انین کوزه سحر آید بنس تفریب ایل نهضت جایون سور لوقده راکه
 ساعه ای علیه اولان طوب قوسن زهنگاهنده صلوة طهر ادا و انفسک مندر لنین بحر لطافت
 اولوب قاره انج بجمی سنه تفریب جایون وقوعده آماده اولان یاده یسوار اولوب قصر
 میز خور شر فحش احوال خیر و اندر یله منستان نصارت سور و قدریده رکاب جایون جلا و قوت
 میز خور اول مصطوب که قوسن یک زینبوش تهی آید کربن راس مکمل البساط سب روفر
 جولا کیم ساعه اعتدال فیه انیه کیده قلند قوه زیره آن خیر و اندر افعه اشارت طر نواز
 قبول و اندر نیه یاده ایل بنس فرمان افغان محل مرقوم زو لدر جینه تاسا بخش
 سبیل جویا رطافت ایل عالم آبا یه رک حصاره اجله لم بولیه بر جواد و شمر
 مضنون انراب بون عبادش قولند فیصل حصار ده کیر افسک طر بسا ز حالت اولمغین حضرت
 برله احوال اوقات خوشکوار صفا ملوکانه ایل قبیل عصرده کباب طعام محضر تناول
 بر لکنا سور لنین بعد ادا العصر رکاب جایون جودار لغند تقاعد ایل بر مراد اولمغین حضرت
 ایل اتوب انصار علیه رحمة الباری یک کن شو حین قوتین حضور جایون نیه جا غودوب
 منیب اظهار بخش وقت و سوزش نازده حسرت مشرق یابن ترکانه ترکیه اولوقده

عروض
کده

Ek 4: Hıfzî Mehmed Efendi Rûznâmesi'nin (Zabt-ı Vekâyi '-i Yevmiyye) ilk sayfasına ait görüntü (İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/I).

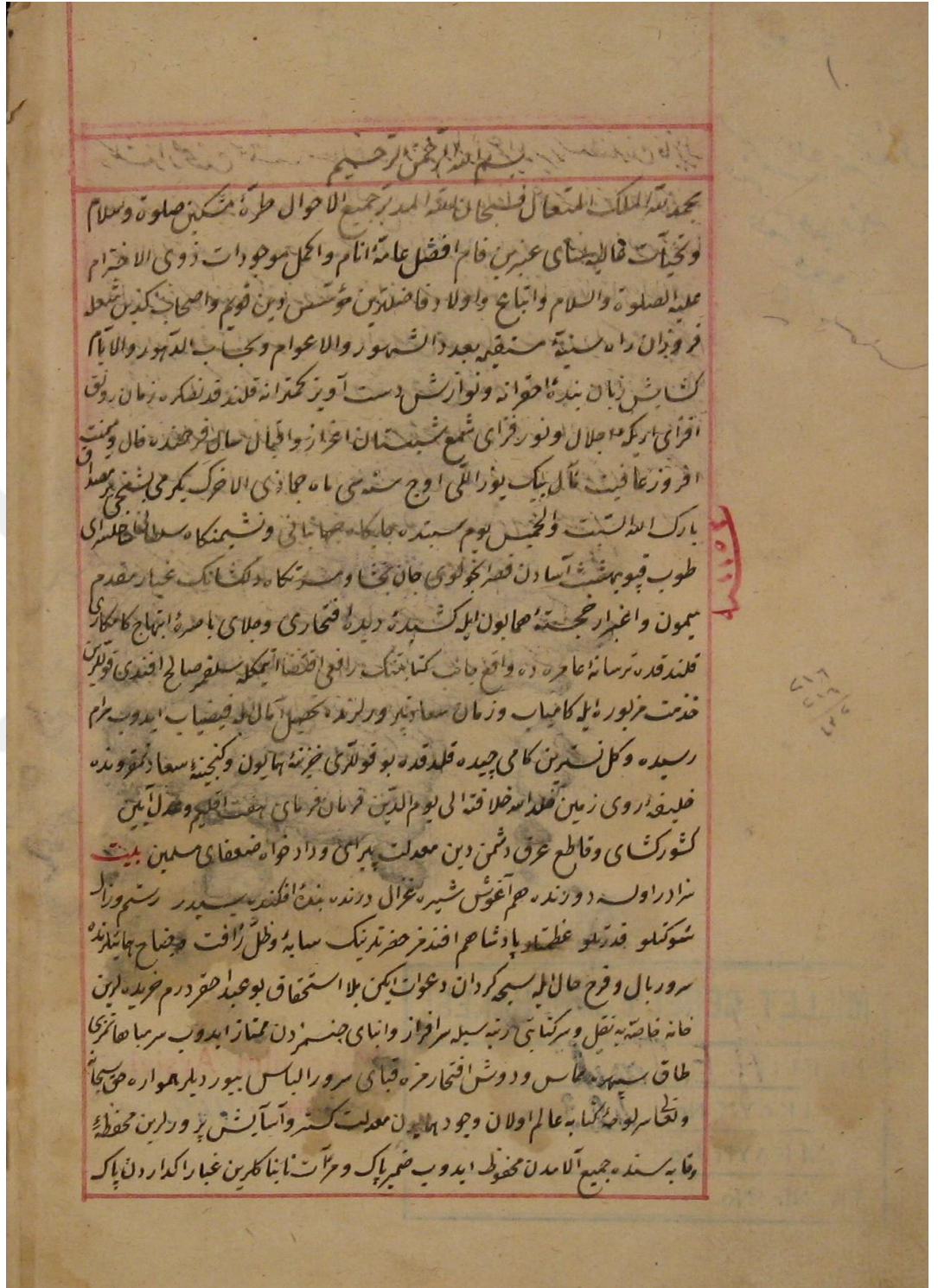

۱۸۷

یک مرتبه یوم جمع صلوٰه جمعه ای است نبوده فوجیه مصطفیٰ باشد ده ارا ایچون فرمان قضا جریه
و کوه فز و طلال و در بدنه و ذوال ایله شریف بوریوب صلوٰه جمعه عقبنده او شیخ فانی صلا
و اولاد شیخ رکن و صوفیان کرامت معاندید آیین دور اندی اجرا و حالات عشق و جدید
نماست و کیفیات عجیبه بین العبد و المولایا هده دیده عبرت بین جهان بینی بویله قرن
اول و خدا بزرگوار و روشن ضمیر رویتنا کلام السلام لب سید الانبیا علیه افضل الصلوٰه و اکمل التکلیف
و عا و ثنائی شمس سدرین استجداب و تمسند و الکلی تختگاه ملک مقام سبزه نانی افندیده
تازکده ارتو جیه نام جنات الارباب و عرض حاجات و طلب ادا و مناجات
و شیخ کرامت از کتب نجابت دعوات حضرت بزم بر مقدار نفاست روحانیت استقبیل بوریوب
احسن ملوکانه و عواطف شاهانه لکڑا آنا و خانه خواطر شیخ و در وین نور زده
منظر دعای خیر اولوب بنه فرارگاه مرسلای لطیفی اولان محل منیف داود باشد به تشریف
و حرم هابوننده کلنده بزم یکم ایتمی شنبه کونی نصر محمد باشد پیش عا و ارام و اسایش بوریوب
یکم ایتمی شنبه کونی صحر دکنشایه ناظر اولان قصر محمد باشد به تشریف مهول بوریوب
صلوٰه طهری دا و نوش تربت محسنی اتم طبع روح عالمه بخش صفا بوریوب و قدندن صکره
کتاب اول کرک ایلم جرایع بوریوب دایم کاتب السیر حفظی محمد اعا قولدیه احسان بوریوب
برات عیش و عالی نشاندی عنوانه خط مهول کشیده بوریوب کرم و دالایک ثانیه
شایسته بوریوب بعد تیر انداز هوایی تیر بردار ایل نه سینه فرمان و نهشای فرخنده ای
سنت سینه حبیب خدا علیه النفس النجا با ایل وقت گذار خیر امار بوریوب بازوی بخت مهولنده
قوت افزای نعم المینه بوریوب قدن صکره حرم مهولنده تشریف سحر معقول بوریوب

Ek 5: Sâlih Salâhî Efendi Rûznâmesi'nden (Zabt-ı Vekâyi 'i Yevmiyye) bir sayfa (İÜ, Nadir Eserler Ktp., TY, nr. 2518/II).

Ek 6: Ömer Ağa Rûznâmesi'nin ilk sayfasına ait görüntü (Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi, Tarih, nr. 423).

Ek 9: Yenişehirli Mehmed Efendi'nin Şehzade Camii haziresinde bulunan mezar taşı

Ek 10: Sır kâtibi efendi görseli (pinterest.com)

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve ortaöğrenimini tamamladıktan sonra 1999 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü kazandı. 2003 yılında Tarih Bölümü'nden, 2004 yılında da aynı fakültenin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı sene İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı'nda başladığı yüksek lisans öğrenimini *Osmanlı Donanmasında Yabancı Müşavirlerin Etkileri (18 ve 19. Yüzyıllar)* isimli teziyle 2007 yılında tamamladı. İyi seviyede Arapça ve Farsça, orta seviyede İngilizce bilen araştırmacının, yayımlanmış birçok kitap ve makalesi bulunmaktadır. Çalışmalarını Klasik Dönem Osmanlı Tarihi, Osmanlı Tarih Kaynakları ve Osmanlı Saray-Enderun Tarihi üzerinde sürdürmektedir.